SCHOLIA
NOBILISSIMI IVRECONSVLTI,
D. FEDERICI SCOTI
PLACENTINI,

VICI LAELII COMARCHI, SARMATI BENEFICIARII,

Ad volumina vniuersa, tam Iuris Pontificij, quàm Cæsarei:

NECNON,

Ad diuersos Interpretes iuris; quos sequens pagina ostendit:

Incredibili tam iuris scientia, quàm bonarum literarum omnium cognitione referta,

Nunc primùm summa diligentia excusa.

CVM PRIVILEGIIS.

VIRTVTI SIC

CEDIT INVIDIA.

VENETIIS,

Ex Officina Damiani Zenarij M D LXXXIX.

Corrector operis ad Lectorem.

MORIS eſt honeſtiſſimi, ac etiam laudatiſsimi (Lector ſtudioſe) vt ſemper eximia & præclara ſtudia omnibus modis promoueantur; quod ſe facturum optimi librarij non immeritò opinantur, dum libros, quos ſuſcipiunt imprimendos, non aliter e manu dimittant, quàm ſi ad authoris dignitatem tuendam, eiuſque præſtantiam commendandam, aliquid lectori præmiſerint: tum vt quantum in illis eſt, bonis literis honor impendatur, virtutis præmium, vt ait M. Tullius: tum vt bonarum literarum cultoribus grato ſuo officio, ad ſimilia ſtudia ſubeunda animum excitent: quoniam Reipub. intereſt, ciuitatem quàmplurimis doctis & ſapientibus abundare. Quod quidem vti ego etiam ſemper probandum eſſe exiſtimaui, ita vt ab inſtatuto hoc receptiſſimo recedere mihi religioſum duxi: Nihilominus tamen, cum in iſtos Commentarios ſeu Scholia inciderim doctiſſ. Domini Federici Scoti celeberrimi Iureconſulti, conſiliorum meorum rationem viſa eſt tanti viri grauiſſimi authoritas commouere: cuius profectò multa & præſtantiſſima monumenta iamdiu in publicum data, ea nominis ſui fama adeo omnes omnium aures adimpleuerint, vt non modò quicquid ſub authoritate ipſius in manus hominum peruenerit, gratum ſit atq; iucundum: verùm plane omnem mihi ſcribendi facultatem ademerunt: cum in ipſius laudibus verſari non aliud eſſe putaui, quàm, quod eſt in prouerbio, ſoli lucidiſſimo facem accendere: Quod Vlpianus ſignificat, dicens, Quicquid rei demonſtratæ adijcitur, ſatis demonſtratæ, fruſtra fieri. Ad hæc, iſtud mihi perſæpe in mentem veniebat, eos qui præludijs capiuntur, flectuntur, atque delectantur, eſſe minoris gentium, iudicijq; infirmioris; quique falſa opinione ducti nonnunquam à ſpecioſo principio, operis vtilitatem & præſtantiam dijudicant: econtra, ſolidioris & ſanioris intellectus viros grauiſſimos, quod proſit in primis, potiusquàm quod delectat, inquirere: in eoque genere ſtudij noctes diesque totos impendere: Ad quos authorem elaboraſſe, argumento ſunt fortiſſimo, tot præclara ipſius cogitata, tot iuris controuerſi doctiſſimæ definitiones: & infinita propè iuris enucleari, interpretumque loca reſerata, quæ quaſi poſtliminio ſunt reſtituta; vnde haud dubie, cum omnes, tum qui rem altius perpendunt, maximos fructus percipere poſſunt. Atque, quod ego in poſtremis habendum non reputo, in tanta rerum copia & eruditionis campo, vnde exitus quàm ingreſſus facilius cogitari ſolet, adeo omnia ad rem quaſi intra cancellos circumſcribit, vt cum ex multis, tum vel hoc vno auditorem illius Alciati principis Iureconſ. intelligas. De quo ego ita palam ſentire ſoleo, vti de Platone & Lyſia refert Phauorinus. Si,

 inquit

inquit, de Platonis oratione, verbum demas mutesvè, atque id facias commodissimè, de sententia detraxeris: si ex Lysiæ, de elegantia. Hæc ergò scholia, lector prudentissime, ad præceptoris imaginem formata, animo placido accipito, quibus nihil redundans, quod auferas, nihil prætermissum quod desideres, sed in toto opere, quod in rerum argumentis reperitur, id vtique inuenitur: præceptori propterea ea in re simillimus, licet nonnullis interpretum dissimillimus, qui morosis suis interprætationibus, & fœcunditate onerosa, adeo sunt importuni, vt extra controuersiam iuris facile dicas esse disertos, nunquam non adeo prolixos, vt ad nauseam disputantes, non tantum in aliena diuertunt, sed plęraque suo loco dicta (vt dicam) obtorto collo in ius rapiunt, quæ iuris bona venia pretermitti poterant. Verùm, ne in ipso laudando me nimium diffundam, ac in scopulum impingam (vt dicunt) quem mihi à principio fugiendum statui, vela contraham, & quasi in portum salutis, idest benignum Lectorem, cursum orationis dirigam: qui cætera, quæ vel propter authoritatem scribentis à me dici non debent, vel propter rei dignitatem & amplitudinem in his literarum angulis includi non possunt, is pro sua humanitate suppleat. Atque si quæ typographi, vel relectoris imbecillitate in re lubrica & periculosa planè, qua vel Lyncei oculi vix sufficiant, scrupulum inijciant, ne se conturbet, rogatum velim: sed æqui bonique consulat. Præterquam quòd exceptori operis quædam excidere solent, ab authore postea illecta, fortè rerum multitudine prægrauato, ad typos transmissa. Quibus omnibus tamen pro virili maturè à nobis est succursum: deque industria nobis tantum pollicemur, vt si aliqua, pauca saltem seu paucissima ea confidimus, quæ animum offendant. In cæteris nil non perfectum, sincerum, atque absolutum, necnon quod iuris & iustitiæ sacerdotes, virosque, vt addam, Dei deceat. Cui te tuasque omnes cogitationes, lector studiose, deuoueo. Vale.

INDEX LIBRORVM IVRIS ATQ. ETIAM AVTHORVM OMNIVM,

Qui his Scholijs excellent. D. Federici Scoti Iureconf. &c. declarantur.

Scholia

AD LECTOREM.

Indicem authorum tibi, lector, offerrimus, non secundum rerum modum vsitatum: sed, vt dicam, crassa Minerua: absque foliorum numero, secundum ordinem tractatuum, quorum consequentia pro numero foliorum, solerti sufficere satis nobis videtur. Vale.

In

In Quart. Decretal. / *In Sextum.* — de reg. iur.

Ad volumen Decretorum.
Ad volumen Decretalium
Ad volumen Sexti
Ad volumen Clement.
Ad extrauag. Ioan. 22.
Ad Syluam nuptial. Ioan. Neuizani.

Ad diuersos interpretes iuris: quibus continentur

Practica Io. Petr. de Ferrar. Papien.
Io. Ferrar. de reg. iur. Digestor.
Singularia Ludouici Romani.
Singularia Mathesilani.
Singularia Francesc. Cremens.
Singularia Antonij Corsetti.
Singularia Petri Gerardi de Petrasanct.
Singularia Amanelli de Claris aquis.
Repetit. Ploti ad l. si quando. C. vnde vi.
Conclusio. Iacob. Philip. Porcij Forocornelij, seu Imol.

Bar. Capoll. videlicet
- Repertorium
- De seruitutib.
- De simulat. contract.
- De ser. fugit. lib. 6. Cod.
- De cautel.

Cautela Ferratij.
Consil. Marsil.
Decisio. Neapolita. Afflict.

Tiraquell. videlicet,
- De nobilitate
- Primogeni.
- Ad l. si vnquam. C. de reuoc. donat.
- De pęnis &c.
- De retractu consanguinitatis.
- De retractu conuentio.
- De legib. connubial.

Practica criminal. Carrerij
- De homicid.
- De hæretic.

Lexicon iuris Spiegelij:
Eiusdem in præfatio. ll. 12. tabul.
De Iurecons. & eorum laudib.
De temporibus & moribus Impp.
Claud. Catiuncula de ratio. studendi leg.
Epistol. Quæstio. Corasij.
Franc. Bald. in Nouell. constitut.
Iafred. Lanfranc. in sent. rec. causid.
Disputatio. anniuersar. Francisc. Duare.
Concordata, cum comment. Petr. Rebuff.
Libri Emendat. Anto. August.
Axiomata Iacobi Bonionr.
Necyomant. Forcatuli.
Defensorium Montis pietatis Fratris Bernard. Busti.
Constant. Laud. in pen. iuris ciuilis Forcatuli.
Apolog. Aldobrand. pro Cato Iureconsult.
Consil. Martin. Garrati.
Praxis beneficiorum Petri Rebuffi.
Hiero. Cagnoll.
Iacob. Curt. libr. Icaston.
Tractat. Io. Dilecti Durantis, de arte testandi.
Decisiones Boerij.
Straccha, de mercatura.
Comment. Pyrrhi Anglebermai, in tres libr. Codicis.
Hiero. Cagnol. de regul. iur. ff.

Dyn.
- De reg. iur. ff.
- De reg. iur. 6.

Cranett. de antiq. tempor.
Ll. Longobard.
Tractatus Bruni, de indicijs & tortur.

Instit. Ioan. Ferrarij.
Repertor. Io. Milis.
Spec. aur. Maraut.
Consil. Belloni.
Obseruatio. Mantua.
Praxis crim. Battand.
Compend. Taßara in notariorum errores.
Paraphrasis Cantiuncula in Institutio.
Commentar. Didaci, reg. peccatum. de reg. iur. 6.
Practica crimin. Hyppol. Marsilij.
Menoch. de remed. recuper. poss.
Respons. in caus. Finariens.
Hier. Mont. Brixiens. de finib. regund.
Herculan. de cautel. de non offendendo.
Oratio Gentiani Heruetti ad Concil. de clandest. matrimo.
Commentar. Camilli Plautij. de off. eius cui.
Polymathia Marci Mantua.
Decisio. antiq. Rota.
Decis. Grammatici.
Comment. Pinell. C. de bon. mater.
Thesaur. recept. sentent. Soarez.
Plaut. de not. Cranet.
Libri Decretar. Burchardi.
Cotara. de iure & priuileg. mil.
Practic. crim. Io. Millei.
Expositio tit. Sebastia. Braut.
Cons. Guid. Pap.
Antiparadoxa Gypsij, ad Alciat.
Comment. Capol. ff. de verb. sig.
Tom. 1. consil. diuers. criminal.

Ad volumen Primum Tractatuum : quo continentur,

Historia Rinalij.
Guliel. Rouill. de vit. Iureconsf. Rutil.
Ficard. de vit. Iureconsf.
Topica Cantiuncula.

Ad volumen Secundum, quo continentur,

Tractat. de haret. { Ioan. Nicol. Arel. / Gondisalui Villadiegi.
Tractat. Cantiunc. de off. iud.
Tractat. Parid. de syndicat.

Ad volumen Tertium : quo continentur,

Tractatus Lanfranc. Oria. de arbitr.
Tractat. Io. Baptist. Bar. generi, de arbitr.
Tractat. M. Anto. Blanc. de compromiss.

Ad volumen Quartum : quo continentur,

Prasumptiones Alciati.
Tractat. Alberici, de testib.
Tractat. Tyndari, de testib.
Tract. Petri de vbaldis, de duob. fratrib.
Tract. Fabiani de Monte, de empt. & vend.
Tract. Iacobi de Arena, de cessione iuris & actionum.
Constitutio. de iure Protomiseos.
Tractat. Guid. de Suzaria, super materia iuris emphyteutici.

Ad volumen Sextum : quo continentur,

Tract. de petit. & restit. dot. Ioan. Campezij.
Tractat. de statutis loquentibus de dote, eiusdem.
Tractat. de dote, dotatisque mulieribus &c. Baldi Nouelli.
Tractat. de naturalib. liber. Ludouici a Sardis.

Ad volumen Septimum : quo continentur,

Tractat. de execut. vlt. volunt. Iacobi a Canibus.
Tract. de successionib. ab intest. { Matthesilani. / Dyni.

Ad volumen Octauum : quo continentur,

Tractatus de prascriptionib. Balbi.

Tractat. 1. & 2. decreti, Ad Iacob. de Beluis. Guidon. de Suzzar. & Iacob. Beluis.
Tractat. de debito. suspect. Io. Baptist. Caccial.

Ad volumen Nonum: quo continentur,

Tract. de interdict. odofredi.
Tract. de pignorib. Neguf antij.

Ad volumen Decimum: quo continentur,

Tractat.
- De relaxat. carcerat. Pauli Grillandi.
- De pęn. omnis. cart. eiusdem.
- De sortilegijs, eiusdem.

Tract. de indicijs & homicid. &c. Marc. Anto. Blanci.
Tract. Nelli, de bannitis.

Ad volumen Vndecimum: quo continentur,

Tractat. de fisco & eius priuileg. Franci. Lucani.
Tractat. de muneribus. Petri Antiboli.

Ad volumen Duodecimum: quo continetur,

Tract. de Principib. Martini Laudens.

Ad volumen Decimumquintum: quo continentur,

Tractat. de vnionib. eccles. Petri de Perusio.
Tractat. de off. & potest. cap. sed. vacat.
Tractat. Hiero. Gigant.

Tract. de iurepatronat.
- Rochi Curtij.
- Pauli de Citad.

Tract. de horis canonicis, Alberti de Ferrarijs Placentini.
Ad Dictionarium Alberici.

Scholia ad reliquos Interpretes generaliter.

Ad Francisc. Ripam,
- *ad varias leges. ff.*
- *Ad lib. 2. Decret. Et Ad lib. 41. 42. ff.*

Ad Commentar. Baldi in lib. primum. & secundum Decretalium,
Ad consil. Pauli Castrens.
Ad Speculatorem.
Ad summam Azonis in libros Codic.
Ad consil. Ludouic. Roma.
Ad consil. Francis. Areti.
Ad consil. Ancharani.
Ad Tomum primum consil. criminal.
Ad Coment. Abbat. Panormita. in libros Decretal.
Ad consilia Angeli.
Ad consilia Curtij Senioris. Et Curtij Iunioris.
Ad responsa Alciati,
Ad consilia Baldi.
Ad commentar. Baldi, in Institut. Institia.
Ad commentarios Io. Christopher. Portij, in lib. Institut.
Ad consilia Mariani & Bartolomei Socin.
Ad commentarios Curtij Iunior. in lib. 2. ff.
Ad librum. 2. 6 Codicis.
Ad consil Oldradi. 24. & vlt.
Ad consil. Chass. 59. 67.
Ad vota Grammatic.
Ad singular. Marsilij.
Ad consilia Baptista Caccialupi.
Ad cons. Io. Caphal. 253.
Ad Commentar. Afflij, in lib. 1. fforum.
Ad Commentarios AEmilij Ferreti, in lib. fforum & Codicis.
Ad responsa eiusdem.
Ad Scholia Io. Corasij, in lib. fforum. Et in lib. 1. Miscellaneorum, iur. ciuil.
Ad consil. Aymonis Cranetta.
Ad consil. Signoroli de Homodais. 263.
Ad consil. Calderinor. 240.
Ad cons. Bruni. 31.
Ad Commentar. iuris ciuilis Connani.
Ad Statuta Placentina.
Ad Decreta Placentina.

F I N I S.

FEDERICI SCOTI PLACENTINI VICILAELIICOMITIS, SARMATI FEVDATARII, IVRISCON.

Scholia.

IN DIVERSA IVRIS, ET DOCTORVM LOCA.

Nomina prudentium, eorumque libri, ex quibus Digestorum opus compositum est, & concinnatum.

DE PRVDENTIBVS IVRIS.

SCOT. Infrascripta descriptio Iureconsultorum Iustiniani iussu fuit hic posita, vt probat l.2.col.antep.in fi. & prin. seq.C.de vete.iur.enucl.§. Ne autem incognitum. Ne autem (inquit) incognitum vobis sit, ex quibus veterum libris hæc consummatio ordinata sit, iussimus & hoc in primordijs Digestorum nostrorum inscribi, vt manifestius sit, ex quibus legislatoribus, quibusque libris eorum, & quot millibus, hoc iustitiæ Romanæ templum ædificatum est.

SALVIVS IVLIANVS.

Scot. Huius sepulchrum fuit in via Lauicana quinto ab Vrbe lapide: quo illatus fuit Didius Iulianus Imperator eius pronepos secũdum Panuin ũ in vrbe Roma, etsi alij aliter. Appellatur sapientissimus in Auth.qui.mo.nat.effic.legitim. Commẽdat̃ & alijs in locis. Reperit̃ de iure respondisse, test.ib.l.3. ff.de liber.cau.l.si sic legatum, de leg. 1.l.j.de ijs quæ pro non scrip.haben. etsi non adscribantur ei vlli Responsorum libri. Hunc Spiegelius facit discipulum Iaboleni: cui tantùm abest vt fidẽ habeam, vt credam Iulianum fuisse magistrum Iaboleni.

ÆMILIVS PAPINIANVS.

Scot. In l.seruo alieno.§.fi.citat̃ Papinianus lib.3. Digestorum. Reperi apud Bernardum Rutilium, de vitis Iuriscõsultorum, in Aemilio Papiniano, eum condidisse lib.19. Digesto. L.3.de via publica, desumpta ex Aedilium.lib.singu. Papiniani. Tu dicito, desumptum esse ex lib. sing. Ἀστυνομικοῦ, vt patet ex græca l.posita in fi.ff. Noui, cum latina versione Haloandri. Martianus in Papinianum notas scripsit, vt l.1.C.de vet.iur.enucl.in l.qui pupillam. §.fi. ff.de adult.allegatur lib.2, Pap.de adult.& ibi, Martianus in notis, vt etiam modò tetigi.

QVINTVS MVTIVS SCÆVOLA.

Scot.ex hoc tres tñ leges in Pandectas trãslata sunt. De cuius li.noĩe Alc.variauit. Nam li. 9.c.21.rectè appellat diffinitionũ: lecta litera vocis græcæ, ὅρων, per omicron: sed in l.in rutis.ff.de uerb. sign.malè, horarum, seu annalium, lecta ea litera per omega, ὡρῶν: quia incidit in prauos codices. Nã & Florentinæ, & Haloandrinæ, & Fradineæ habẽt omicron.

SABINVS.

Scot.Hic postponit̃ Alpheno in Pãdectis Florẽtinis.
Iuris ciuilis libros tres. } Scot. Alia scripsit, de quib. Spiegelius: quẽ uide ad hęc oĩa, simul & Rutiliũ, & alios allegatos in lib.Respõsorũ.inf.ad L.Rhodi.de iac.

ALPHENVS VARVS.

Scot.Hic præponit̃ Sabino in Pandectis Florentinis.
Digestorum libros quadraginta. } Scot. Reliquit ẽt libros Collectaneorũ teste Gellio.lib.6.c.5. Sed aduerte, quia Alphenus de quo hic, nõ est varus, sed simpli-

citer Alphenus, in nomenclatura Pādectarum Florentinarum, multò recentior Varo. Fuit enim hic Alphenus in consilio Alexandro Imperatori, quem nominat Spartianus.

IABOLENVS.

Scot. Fuit hic præceptor Iulij Pauli, teste ipso Iulio Paulo in l.an manumittere.ff.de manu. vindic.

ABVRNIVS VALENS.

Scot. Huius meminit Galenus Tom. Aphorismo.ch. 1032.his verbis, Aburnio Valenti pręparatum.

TERENTIVS CLEMENS.

Scot. Hic deest in Pandectis Florentinis, & malè, cū habeantur aliquæ leges ex ipso.

AFFRICANVS.

Scot. Iulius Affricanus. Alciat.l.vlt.ff.si cer.peta.& in Catalogo Consulum ab vrbe condita. 564. cum Vlpio Traiano Aug. 6. Reperio Iulium Affricanū apud Quintilianum, vt oratorem, & apud Sabellicum Enne.7.li. 6. Sed vt scriptorem temporum, & sic vtrumque eorum alium ab hoc nostro. Politianus epist.vlt.li.5.epist. nominat Affricanum simpliciter, tacito prænomine, Iulius.

VLPIVS MARCELLVS.

Scot. In hunc notas scripsit Vlpianus, vt elicui ex l. non solùm.§.pen.ff.de iniur.

SERBIDIVS SCAEVOLA.

Scot. Hunc plures vocant Serbidium, quidam Seruilium, aliqui Cerbidium. Fuit magister Papiniani, & Seueri Imperatoris. Scripsit notas in Iulianum, vt apparet ex l. si in venditione. §. 1. de peric. & commo.rei vendi.

TITVS CAIVS.

Scot. Fuit hic antè Iabolenum. Allegat enim illum in l.si quis legata.ff.de condit.& demonst. Adscribuntur huic, Aureorum, seu Rerum cotidianarum libri 7. At secundum alios, non Cotidianarum, sed Ordinariarum. Institutionum libri tres. Recuperati dicuntur bi tres libri sub nomine Caij Seueri, in Lexico Ziletti, pag. 1.

VENVLEIVS SATVRNINVS.

Scot. Malè in meo libro legitur Venulius. Fuit autem hic auditor Papiniani, & Alexandro Principi gratissimus. Inter quem Principem Alexandrum, & Domitianum, cum concurrerunt anni. 142. asserendum est hunc nostrum alium esse ab eo, cuius meminit Martialis lib.4.ad Rufum.

DOMITIVS VLPIANVS.

Scot. Hic (nisi fallor) introducitur ab Athenæo in Dipnosophistarum conuiuio, vnus ex sapientium conuiuarum interlocutoribus. Et fertur a Spartiano, Alexandrum Imperatorem pransum habuisse confabulatorem Vlpianum, & alios: & itasse ad Athenæum: & sic fuere contemporanei Vlpianus, & Athenæus, nisi fortè intelligat Spartianus de loco. Sed ego non memini me legere talem locum Romæ: Intelligo igitur de Athenæo autore operis de Dipnosophistis. Tamē Capitolinus in Pertinace videtur nominasse Athenæum tanquam locum vrbis Romæ.

Huius præter alia feruntur Opinionum lib. 6. } Scot. Sectarum, inquit Ferrarius, Inst.de leg.in fi.

IVLIVS PAVLVS.

Scot. Appellatur vir prudentissimus in l. si lis. C. de fals.& in proœmio Digestorum, §. sed quia.& in l. etsi contra.C.de nupt. fuit discipulus Iaboleni, l.an apud se manumittere.ff.de manu.vindic.

CLAVDIVS TRIPHONINVS.

Scot. in Pandectis Florentinis non habetur mentio Claudij, sed Tripbonini tantùm. Porrò per genitiuos casus græcos nominantur hi prudentes in Pandectis Florentinis. Reperio autem Claudium Saturninum fuisse Prætorem. l. si remunerandi. §. ult.ff.manda.

IVLIVS AQVILA.

Scot. Gallus Aquila dicitur in Pandectis Florentinis.

TARVNTINVS PATERNVS.

Scot. Tarruntini Paterni habent Pandectæ Florentinæ. Credo hunc fuisse eum, qui fuit Præfectus Prætorio Commodi Antonini: cuius meminit Lampridius in Commodo, interfecti ab eodem Antonino ob coniurationem, de qua ibi, initam cum Saluio Iuliano, & Vitruuio Secundo: qui Saluius Iulianus erat ex familia Saluij Iuliani Iurisconsulti: qui Saluius Iulianus iunior promiserat filiam, filio Tarrūtini Paterni suprascripti: cuius Saluij Iuliani iunioris filium, qui exercitibus præerat, ad impudicitiā frustrà tentarat, exinde tendens insidias Iuliano. In ea coniuratione fuerunt etiam Quadratus, & Lucilla, vt ibi latiùs.

P. FVRIVS ANTHINVS.

Scot. Anthi scilicèt Furij Anthiani, in Pandectis Flor.

AELIVS GALLVS.

Scot. Deest hic in Pandectis Florentinis, fortè quia habetur vnica lex in eis, ex hoc Gallo. Festus citat Caium Aelium lib. 2. verborum significationum, quæ ad ius pertinent. Vide Calep.verb.Saltus. Gellio li.16.c.6.vocat Cæcilium Gallum.

De conceptione Digestorum.

Ibi, Treboniano: De Triboniano ex Suida, Budæus, *Nibil prorsus molestia a quoquam passus.* } Scot. immo fuit motus magistratu, Cottar. lib. 1.de iur.& priuileg. milit. Vide Procopium, & Rutilium in Vitis Iurisc. in fi. Hermenop.tit. 1.

Deo autore &c. } Scot. Hic ponit l. 1. C. de vet. iur. enucl.

Versi. cum enim lege antiqua &c. } Scot. Quasi Populus Romanus nequeat repetere imperium.

Verb. oriundo. } Scot. pro orituro, & malè. sic. i. constit. C. §. quibus.

AD PROOEMI. DIGESTORVM.

Glos. uerb. Sanctionem. seu. i. uersi. ut hic non proprietatis secundum &c. } Scot. Vide Senecam li. ult. de benef. & glo. in l. benè a Zenone. C. de quadri. præscript.

§. *& anteà. uerf. a uoce magistri &c.* } Scot. Vide Cice. in episto. ad Trebat. Iurisconsf.

Ad add. marg. uerb. per satyram collectum. i. &c. } Scot. Vide c. monachos. 16. q. 1.

Ad add. notanda erit &c. commendari posse. } Scot. immo debere, arg. §. ac ne tertij, uerb. & maneat. inf. eod; vbi add.

Legum oratores. } Scot. inf. §. discipuli igitur. verb. oratores. sup. in prin. posuit orationes pro legibus, iuc. glo. ibi verb. orationes, & verb. orationem. Vnde a duocati dicuntur verba facere pro cliente, vt l. si dolo. ff. de dolo.

Versi. Exquæstorem &c. Add. margin. hic habetur de hac uoce. } Scot. Adde quòd Valerius Max. lib. 3. ca. 7. qui id nominis agnoscit. Cum, inquit, Ex consule prouinciam Galliam obtineret. Falluntur ergò qui dicût, vt in d. add. margin. hanc locutionem natam esse posterioribus seculis.

Versi. Iustinianos nouos. aliàs Iustinianeos. } Scot. Ego potius legerim Iustinianeos, nouô. s. cognomine. ita videntur legisse paremiograph. adag. 711. & probatur inf. uers. nostrum nomen mereantur. & inf. versf. & cognomine mutato &c. Alciat. lib. 10. Parerg. c. 18. appellat se Iustinianum nouum, secutus communem errorem; & lib. 2. Paradox. c. ult. Idem mecum sentit gl. hic verb. Iustinianos, dum nullam mentionem facit adiectiui, nouos: cui glo. adde, sic Papinianistæ, vt inf. §. ac ne tertij.

Glos. Noua, omnia noua placent &c. } Scot. Adde illud Ouidij lib. 3. de Ponto.

Est quoque cunctarum nouitas gratissima rerum.

Vide Barth. in princ. lib. 10. C.

Versi. Et maneat uiri sublimissimi Præfectorij Papiniani. } Scot. Vide nota. per Bologni. §. tertio vero, versf. ad sublimissimum. sup. eo. sic dies natalis Hippocratis, fuit festus habitus apud Coos. Gemusæus in epist. nuncup. post Isag. Galeni. & adde virum bonum laudâdum esse, ac recordandum. l. quoniam. C. de episc. & cleri. Bald. in auth. habita. per illum tex. C. ne fil. pro patr. & malum vituperandum, ac obliuiscêdû.

Versi. Pro responsis autem prudentissimi Pauli. } Scot. ita ēt appellatur in alijs locis relatis. sup. in nomenclatura, verb. Iulius Paulus.

Versi. Vt possint posteà eas & legere, & in iudicijs &c. } Scot. Theologi Iudæi principium Geneseos post triginta annos tradebant, cum principio, & fine Ezechielis Prophetæ, vtpotè partib. difficiliorib. Hiero. ad Paulinum presbyterum in epist. præfixa Biblijs.

Versi. Et quod penè in alia nulla arte &c. } Scot. Imò potest, dici plus ramis huius scientiæ, quàm aliarum inesse radicibus. Quod de medicina post Mosem Aegiptium, & Auicennam tradit Io. Picus li. 3. contra astrologos. c. 16. Quamquàm videntur isti dicere, ramos, non radices aliarum, præter medicinam scietiarum, sectatum Galenum: sicque de Galeno, nisi legatur apud Picum, medicinæ radicib. Tunc enim seruiret huic propósito. Aliàs si absit verbum: illud, prior interpretatio sit necessaria: nec ad hûc quadret locum.

Versi. Nemine iudice ex tali libro recitationem &c. } Scot. Nota, quòd afferebant libros ad iudices: non autē memoriter allegabant. Idem l. 2. §. fi. C. de uete. iur. enucl.

Versi. ludos exercere &c. quia enim ludos &c. } Scot. Vide Arist. li. 10. Ethic. ubi quòd ludi sæpè nocent: facit. l. in furti, in fi. ff. de furt. c. 1. §. 1. cum gl. uerb. luserit. Quib. mo. feud. amit. Sic Homer. li. pe. Iliad. inducit Patrochi vmbram fatentem puerum a se occisum, dum talis luderet. Refert Calcag. de talo ludo: ego de heroe meo lib. 1. Macareid. Vide etiam c. 1. ubi gl. & docto. de præsumpt. Martia.

Innocuos censura potest permittere Ludos.

Versi. Prius animas, posteà linguas. } Scot. concordat l. 1. ff. de decret. ab ordi. facien. probitate morum, & peritia artis. Psal. 118. Quintil. lib. 1. ca. 3. Plin. iun. lib. 3. epist. 3. epist. in fine.

Versi. Talis legum inuenta est permutatio, qualem &c. } Sco. Qualem Cæsar notula. Hotoma. in commenta. verbo. iur. uerb. cita. verb. chrysea &c. ait hoc verius ab isto Cyclope dictum, quàm sperabat, accipiens e conuerso hanc permutationem.

Versi. Qualem Cæsar notula; fecit, qui ablato auro ex Capitolio, æs inauratum reposuit. Sueto. in Iulio Cæsare: quem vide etiam in vita Tiberij, ca. de atrociter gestis &c.

Glos. uerb. permutans. Diomedes enim. } Scot. Ridenda Accursij notula.

Ead. Glo. uersi. Est tamen multum a remotis &c. } Scot. iuxtà deliramentum Accursij. Vide adag. 101.

Digestorum seu Pandectarum D. Principis Iustiniani, &c. Incipit liber 1.

DE IVSTI. ET IVR. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Glos. uerb. perpetui. i. generalis. } Scot. immo continui. Vndè in inscriptione l. 2. C. de vet. iu. enucl. in Pandectis Florentinis habes, semper Augusti: & sup. in inscriptione episto. seu proœm. & in l. 1. d. titu. C. de uet. iur. enucl.

Ad legem primam.

Versi. Est autem ius a iustitia &c. } Scot. Vide Alciat. li. 1. c. 29. Parerg.

Versi. ius est ars boni &c. } Scot. idem eod. lib. c. 30. Arist. lib. 1. Politico. Ius est ordinatio ciuilis societatis: iudicatio autem iusti iudicium.

Versi. Iustitiam namque colimus &c. } Scot. Facit Steuchus ex Platone, commentarijs in Iob. in prin.

Glos. uerb. Collecti, ibi, utilitas per se patetat: quia minori &c. } Ad propositum pecuniæ tex. habetur in l. 2. §. omnibus itaq;. C. de uete. iur. enucl.

In fi. Casus Viuia. } Scot. Fuit doctor Bononiensis, vt alibi subscriptum legitur. Vide casum l. quæ côditio. ff. de cond. & demonstr.

Glos. uerb. metu pœnarum. Metu sit quis bonus &c.] Scot. Vnde versus.

Oderunt peccare boni &c. Oderunt peccare mali &c.] Scot. Primus versus est Horatij: secundus est spurius, & falsò allegatus pro versu Horatij. Abb. in c. vt clericorum, de vi. & honest. cler. ponit hæc carmina: quæ dicit probari per illum tex.

Vers. ueram (nisi fallor) philosophiam.] Scot. Videtur sumptum ab Isocrate in Panathen. ad fi. Vide ad hunc locum Vlp. Cic. lib. 1. de orato. vbi loquitur de lege 12. tabul.

§. huius studij, uersi. publicum, & priuatum.] Scot. Publicũ pro communi accipitur, in l. iniuriarum. §. 1. ff. de iniur. l. ex sententia, ff. de testa. tute.

Vers. Publicum ius est.] Scot. Ius Senatorium pars est iuris publici. Plin. iun. lib. epist. 8. epist. 14. Cicero facit mentionem Iuris publici in materia fœderum, in Oratione pro L. Cornelio Balbo.

Vers. Publicum ius in sacris, in sacerdotibus &c.] Scot. Alciat. lib. 2. c. 31. Parerg.

Ad legem secundam.

Vers. ut parentibus, & patriæ &c.] Scot. Tamen præferenda est patria parentibus. Pro hoc vltrà alia habes versus Lucilij, *Commoda prætereà patriæ sibi prima putare; Deinde parentum, tertia iam postremaque nostra.* Sic Maro, *sat patriæ, Priamoque datum.*

Glos. uerb. & patriæ. Pugna &c.] Scot. Cic. 2. Philipp. Est atrocius patriæ parentem, quàm suum occidere. Offic. 1. Chari sunt parentes, chari liberi, propinqui, familiares: sed omnes omnium charitates patria vna complexa est, pro qua quis bonus dubitet mortem oppetere si ei sit profuturus? & Philipp. 5. Meus cognatus est: an potest cognatio propior esse, quàm patriæ, in qua etiam parentes continentũ?

Ad l. vt vim. 3.

Est amor, & rerum cunctis tutela suarum.] Scot. Valerius Flaccus,

Ad l. Manumissiones. 4.

Glos. uerb. tria genera, si tria &c.] Scot. Vide glos. in l. 2. ad fi. ff. de condit. inst.

Ad l. ex hoc iure gentium. 5.

Scot. Induxit ius gentium, vt quę bello capiuntur, hostium fiant. Cyr. in Pædia apud Xenophon. in calce lib. 7.

Vers. introducta sunt bella.] Scot. adde q pro defensione legum, licitum est bellum inferre. Ias. post álios per eum allega. in l. de pupillo. §. 6. ff. de oper. nou. nunc.

Vers. Discretę gentes.] Scot. vide Deutero. c. 32.

Vers. Regna condita.] Scot. In terris nomen imperij id primum fuit. Sallust. in Catili.

Vers. introductę sunt.] Scot. De mutuo, & chirographaria pecunia habes exemplum Tob. c. 9.

Glos. uerb. dominia distincta, uers. & si dicatur &c. Sed responde etiam tunc &c.] Scot. adde quòd discretæ erant gẽtes, vt Hæbraica ab alijs. ergò &c. vt hic, verb. discretæ gentes.

Glos. uerb. commercia. generale nomen &c.] Scot. Etiam contractus innominati sunt de iure gentium. l. pen. & ibi Castr. ff. de præscrip. uerb.

Ad l. ius ciuile 6.

Vers. ius proprium idest ciuile efficimus.] Scot. Alibi additio, vel detractio non facit rem nouã. l. 4. de iu. dot.

Glos. uerb. iuri communi idest iuri naturali &c. uersi. detrahitur iuri gentium in potestate &c.] Scot. Vndè & seruitus dicitur iuris ciuilis. glo. l. 1. uerb. scilicet inuentione. in fi. inst. de ijs qui sunt sui vel alie. iu.

Glos. uerb. hoc igitur. illud igitur &c.] Scot. similis glo. in §. igitur. Inst. de inoff. test.

Ad l. ius autem ciuile. 7.

Verb. Senatusconsultis.] Scot. Senatusconsulta olim a Tribunis approbabantũ. Vndè litera t, subnotabantur. Valer. Max. li. 2. De Instituto contra Trib. pleb. Antiqui dicebant etiam Senaticonsulta, quia dicebant etiam Senatus senati.

Ad l. omnes populi. 9.

Gloss. uerb. reguntur. Sed qui sunt &c. Respon. Syluestres homines.] Scot. Aduerte, quòd ius gentium fuit antè cõditas ciuitates: ideòque non minus regi iure gentium dici possunt etiam ij, qui syluas incolunt. §. singulorum. in fi. Inst. de re. d. ui. Scythæ trahunt domos, inquit Horatius: & Valerius Flaccus, plaustra sequi. De hominibus syluestribus, & se hominem syluestrem vidisse, tradit Pausanias in Laconicis, seu lib. 3. Vide etiam eundem lib. 1. vbi pariter de hominibus agrestib. De Choranneis Calep. hoc uerbo.

Ad l. Iusticia est constans. 10.

Scot. Alciat. lib. 1. Parerg. c. 31. vide Sap. c. 1.

Gloss. uerbo. lędere. & hoc ad proximum: undè illud, quod tibi non uis. &c.] Scot. Quod a Christianis acceptum, semper habebat in ore Alexander Imperator, & pluribus locis vt sculperetur, effecerat.

Gloss. uerb. cuique ut non solum &c. nam non sufficit abstinere a malo &c.] Scot. Habes hæc verba in c. 1. de for. fidel. per Bar. in Summa. l. in illa stipulatione, per te non fieri. ff. de verb. obl. gl. in §. iuris. Instit. de iust. & iu. Declinet a malo, & faciat bonum. Petr. epist. 1.

Ad l. ius pluribus. 11.

Vers. Prętor quoque ius reddere dicitur &c. relatione. f. facta &c.] Scot. Arg. contra de l. qui fundum. §. si tutor. ff. pro empto.

Vers. Is locus rectè ius appelletur.] Sco. Probat etiam l. 1. §. postulare. ff. de postul. Vndè cum oratores dicũt, in iure, intelligitur, idest apud Prætorem. Bud. in an not. reliq. pag. 112.

DE ORIG. IVR. Tit. 2.

Ad legem primam.

Vers. Et certè cuiusque rei &c.] Scot. Auson. Incipe, dimidium facti est cæpisse. Superstit dimidium: rursum hoc incipe, & efficies. De principio, Cic. pro Cluentio. Principijs enim cognitis, multò faciliùs extrema intelligeris. Hora. *Dimidium facti, qui cępit, habet.* Glos. verb. principium, fecit hunc versum, *Dimidium facti, qui benè cæpit, habet.* Vide Galen. Metho. meden. lib. 6. ad fin. Plato de legib. lib. 6. sumpsit Caius ex Aristot. in proble. sect. 1. Tiraq. in pręfat. de iur. primig. nu. 64.

Vers. Deinde si in foro &c.] Scot. arg. a minori: & hoc dictum probatur in §. pen. in Auth. In med. lit. non fie. Dec. l. 1. ult. lect. 3. not. si cer. pet.

Vers. Nefas &c. nulla præfatione facta &c.] Scot. vide leg. secundam, vbi gloss. laudata. ff. ad Senatuscon-sultum Vellcian.

Vers. illotis &c. manibus. } Scot. vide Chi. Adag 855. & Bud. hic.

Glos. uerb. deinde, secunda ratio &c. l. nemo. } Scot. Tamen ab exemplis argumentatur Gloss. ca. 1. de renunc. in 6.

Ad legem secundam.

Vers. Populus sine certa &c. } Scot. vide Conna. lib. 1. Comment. iur. ciuil. c. 16. vbi de alijs populis.

Vers. In triginta partes. } Scot. Aduerte ad tribus, de quibus inf. §. ijsdem temporibus, cũ plebs. & quinque videntur deesse. Bud. sup. §. deinde cum esset necessarius. Vide Budæ. lib. 3. de asse. fol. 74. 79. 82. vide Sigonium.

Vinia. in Casu. l. uers. aliud, quia quidam plus habent eloquentia, quàm scientia, ut in responsis Pauli. } Scot. Vult dicere in libris Antipatri. Sed malè loquitur, vt inf. ad glos. plus eloquentiæ, addidi. fortè allusit ad §. tertio verò; & §. seq. sup. in proœm. vbi satis percipitur, responsis Papiniani posthaberi Pauliana.

Vers. Quibus Superbus Demarathi Corinthij filius. } Scot. Cicero lib. 5. Tuscula. Quæst. ad fin. Demarathus Tarquinij Regis nostri pater. Macrob. lib. 1. Saturnal. c. 6. Valer. Max. lib. 3. c. 4. A patre mercatore genitum (de Tarquinio filio dicens) fastidiendum inquit: erubescendum etiam ab exule Demarato natum. De Tarquinio Prisco loquitur Valer. Maxi. Demarathus legit tamen Sigon. in Fastis, & Commentar. in eos.

Glos. uerb. sequentes scilicet Reges. } Scot. Vide Strab. li. 5.

Glos. uerb. filius Tarquinius. } Scot. Alciat. tom. 3. respõ. lib. 1. respõ. 8. exponit, idest mediatus, & sic nepos. Macrob. lib. 3. Saturn. c.

Glos. uerb. non quia Papyrius. No. arg. &c. } Scot. Facit Steuch. in annot. in pentateucbum, seu in recognitio. Vete. Test. Gen. c. 1 uers. faciamus hominem.

§. *Exactis. uers. Tabulis decem a neis. aliàs legitur in tabulas eboreas.* } Scot. Cic. lib. 2. de diuinatio. vt æra legũ, de cœlo tacta. Ouid. 1. Metamorph. Nec verba minantia fixo Aere ligabantur. Sabell. Enn. 3. lib. 5. Vide de lineis libris, Liuium sæpè. Solonis incisa tabulis æneis. Diogen. Laert. in Solon. Sed Aul. Gell. lib. 2. c. 12. dicit, axibus ligneis incisas. Vide l. vlt. C. de frum. Vrb. Constantinop. vbi iubetur illa lex incidi in tabulis æneis, l. 1. de sepulc. in fi. apud Frõtinum. Hora. leges incidere ligno. Vide Baldu. in leges Romuli, vel duodecim tabularum. Plaut. Hæ miseræ etiam ad parietem sunt fixæ clauis ferreis. Conna. lib. 1. c. 10.

Vers. Vt possent apertius perspici. } Scot. Contrà Caligulam Imperatorem, de quo ego in epistola mea præfixa Commentario in rubr. de ope. no. nunc.

Glos. uerb. Constitui. Quorum nomina &c. } Scot. De hac disputatione cõmemorata hic per gloss. vide Neuiz. in syl. nupt. fol. 70. col. 4. in antiq. post Campanum, & Igneum, dicentes eam esse fabulam: & Budæ. in annot. & habes per Stephanum Forcatulum, vt in indice disputationum Ziletti. Glos. sequitur Marãt. in Spec. aur. 3. par. prin. sub nu. 20.

Vers. Datumque est eis ius eo anno in ciuitate summum. } Scot. Ecce hic summum ius, idest suprema potestas; aliter quàm ibi, summum ius, summa malicia est. De quo Budæ. sup. l. 1. de iust. & iur. in annot. in Pandectas, & inf. §. exactis.

Vers. Alias duas eisdem tabulis adiecerunt. } Scot. Hoc supplementum duarum tabularum habitum est a Faliscis, autore Seruio Leand. Alber. in Faliscis.

Vers. Hermodorum &c. quidam retulerunt. } Scot. Vide Strabo. li. 14. Plin. li. pen. Franc. Baldu. in præfatio. Comment. in leges duodecim tabu.

§. *His legibus. uer. Capit (ut naturaliter &c.) ut interpretatio desideraret &c.* } Scot. Nam interpretatio est res naturalis, vt Bar. per hunc textum, in l. omnes populi. supra tit. 1. facit inf. ead. l. §. post deinde. Vide glo. sup. uerb. interpretarentur.

Vers. Ne populus, ut uellet &c. } Scot. Rationem adducit Cic. in orat. pro Aul. Cecin. vt Iurisconsulti omnib. in rebus interessent.

§. *Postea uers. Cn. Flauius scriba.* } Scot. Vide Cic. pro L. Murena; & lib. 6. epist. ad Attic. epist. 1. & in fragm. Rober. Stepha. post philosophica Ciceronis & Valer. lib. 2. c. 1. De Cn. Flauio vulgante ius ciuile.

§. *Deinde cum esset. uers. L. Hortensia.* } Scot. Vide Conna. lib. 1. ubi mauult Horatia.

Glos. uerb. se cederet in montem &c. } Scot. Offundit tenebras homo iste.

Glos. uerb. difficilius. not. uniuersitatem &c. §. animaduertendũ } Scot. & l. de curio fortunã. uers. ult. C. de decur. li. 11.

Glos. uerb. abdicarent. immo &c. uers. sed hic facit &c. } Scot. de quo vide c. 1. de renun. in 6. ubi gl.

§. *Iisdem. uers. Dicti Tribuni, quòd olim &c. uel quia &c.* } Scot. Non inconuenit plures etymologias vnius vocis afferre; facit l. 1. ff. de furt.

§. *Deinde cum ærarium uers. Hique appellabantur quæstores parricidij, quorum &c.* } Scot. Alc. in tres li. C. vel in Prætermiss. videtur legere Quæstores parrici.

§. *Deinde cum esset necessarius. uers. cis Tyberim, & ultrà Tiberim.* } Scot. Panui. in ciuitate Rom. legit vls, non vltrà.

Vers. Animaduertisset Ap. Claudium. } Scot. Ap. Claudius ius dixit contrà legem suam.

Glos. uerb. professum, qui regeret &c. } Scot. vt inf. §. post hos fuit.

§. *Iuris ciuilis. Vers. Sententiam tulit.* } Scot. not. quia de Senatore cõsueuit dici, sñiam dixit, de iudice tulit.

Vers. Idem App. Claudius usu, qui uidetur ab hoc, } Scot. ita enim legendum (*processisse, r, literam inuenit* Sco. not. singularem hominem, literæ, & vsus autorem) *vt pro Valerijs* &c. (Scot. Quintil. lib. 1. capitul. 5.) *pro Papysijs, Papyrijs,*) Scot. Cice. in episto. ad Papyrium Pætum. vnde Thyrrenia regio anteà fuerat dicta Thyrsenia, teste Annio in historijs. antiqui enim loco, r, utebantur s, refert Leand. Alber. in descriptione Italiæ. Sic ansa dicta est, quæ nunc ara, Macrob. lib. 3. ca. 11. Saturnal. De literis s, & r, vide Athenæum lib. 11. Dipnosoph. c. 41.

Vers. Sempronius, quem populus Romanus &c. } Scotus. Hic Sempronius repudiauit vxorem, quòd inscio se spectaculis interfuisset, vt per Canciunc. in Top. legal. ca. 56. quæ causa fuit legitima l. consensu, C. de repud.

Glos. uerb. Sophon. idest Sapientem &c. non tamen est idem nomen. } Scot. Sic Valentia, Roma. Solin. in princ. Cyrillus, Signorellus, Hispanicum nomen. vide quod addidi infrà l. 2. ff. de liber. & posthum. vide gloss. capitu. multi, de consecration. distinctione quarta.

Vers. Caius Scipio Nasica. } Scot. Hic diem certas discre uit in horas. Siquidem antè illum vix vesper erat disiunctus ab ortu: vt Sabell. cecinit. Spiege. verb. horas pro diebus &c.

Vers. Q. Fabius. } Scot. Sic enim meus liber habet. de hoc vide Gell. in Noctibus Atticis. Cic. 1. Offic. meminit Q. Fabij Labeonis, & Valer. Max. bis, vide L. Florum li. 2. c. 6. epitom. Gesto. Roma. Sabellicum tom. 1. pag. 675.

Vers. Sed plurimi filij eius. } Scot. Cuius mentionem facit Iurisconsultus in l. 3. §. Cato. inf. de verb. oblig. Hac de re diffusius agit Gell. quodã loco in Noct. Attic. lib. 13. c. 18.

Glos. plus eloquentia. Sic, Rolandus pedis vacca &c. } Scot. Viuianus sup. in casu l. taxat hoc nomine responsa Pauli. Sed puto, quòd voluerit dicere de libris Antipatri: & malè, quia Antipater taxatur, vt qui dederit plus operæ eloquentiæ quàm scientiæ iuris: cum scripserit historias, non etiam ius ciuile tractauerit. Vndè non potest dici, quòd libri eius plus habeant eloquentiæ, quàm scientiæ iuris, cum nihil habeant de scientia iuris: & si vult dicere Viuianus plus eloquentiæ, quàm scientiæ absolutè, non rectè loquitur, quia hoc modo oporteret quòd Antipater scripsisset de iure, vel de alia materia magis eloquenter, quàm scienter, quod hic non dicitur: nec enim dicitur hìc, eum ius aut historias magis eloquenter, quàm scienter tractasse, sed tãtùm plus eloquentiæ, quàm scientiæ iuris operam dedisse, quamuis esset Iurisconsultus. Vndè notabis, quosdam principali studio relicto, alia potius sequi. Hunc iuris valdè peritum fuisse testatur Cicero de Clar. Orato. vbi scriptorem luculentum fuisse eum dicit, faciens ipsum oratorem. Qui tamen Cicero secum pugnans, huic detrahit in libris de Oratore, vt dixi tom. 1. Respon. lib. 4. respons. 4. in prin. Huius meminit Plin.

§. *Post hos fuit. uers. Attilius.* } Scot. suspicor eum esse qui apud Cicer. in Lælio, seu de amicitia scribitur L. Acilius.

§. *Post hos Q. Mutius P. filius.* } Scot. Cicer. de Clar. Orat. ego autem (inquit) iuris ciuilis studio, multùm operæ dabam Q. Scæuolæ P. filio: qui quanquam nemini ad docendum se dabat, tamen consulentibus respondendo, studiosos audiendo docebat.

§. *Seruius. Vers. Namque eum dixisse, turpe esse &c.* } Scot. Cic. pro Cluentio, Qui eas leges ad quas adhibentur, & in quibus versantur, nosse debere &c.

Vers. A Balbo Lucilio, &c. Gallo Aquilio. } Scot. Meminit Cic. in Bruto, & appellat L. Lucilium Balbum, & C. Aquilium Gallum, & ita in Offic. C. Aquiliũ Gallum, vt mirum sit, inuerti hęc a Iurisc̃õsulto hìc, & in l. Gallus. inf. de liber. & posth. & alibi non semel. Balbi meminit idem Cicero, etiam li. epist. 6. epist. ad Leptam. Alciat. in l. merc is 2. ff. de verbo. sign. tamen suprascripta inuersio fit etiam in verb. Labeo Antistius. & infr. §. post hunc. ibi, Antistius Labeo. Fit et apud Cic. sæpè, & Cæsarem, & alios.

Vers. Ad edictum subscriptos. } Scot. Nota textum præponi debere, deinde supponi Commentarium.

§. *Fuit eodem tempore & Trebatius.* } Scot. Hic Testa appellatus est, teste in epistolis ad eum Cic.

Vers. Fuit Aulus Casellius. } Scot. Hunc laudat Hora. in Art. Poet. Nescit quantùm Cascellius Aulus. Hunc credidit Cotta (hunc reprehendere cõperio Rutilium) in tract. de Iurisp. quem prædiatorem facit Cicero in oratione pro L. Cornelio Balbo: ad quem, & ad Furium reijciebat consultores Quint. Scæuola, cum de iure prædiatorio consuleretur. Legit autem Cotta Prætorio. Quod eum induxit in errorem, tanquam ille esset consultus iuris Prætorij. Quamquam nec tempora patiuntur hanc cõfusionem. Præterea hic scribitur per s, c, ille Cic. per geminum ss, apud Cottam per simplicem, & per geminum ll, hic autem apud Horat. per vnum l, in Pandectis autem per duplex. Dum autem Cotta dicit Furij extare pauciora responsa, dic quòd immo nulla, quia fuit prædiator, non Iurisconsultus: P. autem Furius Anthinus alius fuit.

Vers. Q. Mutium nepotem. } Scot. Nota quanti Q. Mutius fecerit Volusium præceptorem, in cuius honorem P. Mutium eius nepotem testamento reliquit hæredem.

Vers. Cum Augustus illi etiam Consulatum &c. } Scot. Malè Cotta hoc de consulatu dictum, tanquam dictũ de Tribunatu, refert ad Trebatium.

Vers. Trebatius peritior &c. Cascellius Trebatio &c. Ofilius utroque &c. } Scot. Facit Columel. lib. 9. cap. 2. Fuit autem Trebatius maximæ autoritatis tempore Augusti, Inst. de codic. in prin.

§. *Post hos. uers. Sermone tamen antiquo uersus &c.* } Scot. Facit Alciat. tom. respon. 3. li. 8. respon. 95. in fi. ibi, nec sermo veterum &c.

Gloss. uerb. sex mensibus, Indè libri &c. } Scot. Vide glo. l. pactum inf. de pact.

§. *Post hunc. Ateius Capito.* } Scot. De hoc Tacitus, & Dion.

Vers. In ijs qua ei tradita, &c. } Scot. Facit Galen. lib. 6. de composit. pharmac. sec. loc.

Vers. Plurima nouare instituit. } Scot. Notat hinc Zas. hic non semper attendendam esse communem sententiam: contrà quam iudex potest ferre sententiam. Abb. c. finem litibus. colu. 8. seu sub num. 23. de dol. & contuma. Vndecia m in l. Pomponius. §. quæsitum, ff. de acquir. possess. receditur ab opinione cõmuni, ex argumenti seu rationis subtilitate maiore. Vide l. 1. col. 2. uersi. cum possit verius. C. de veter. iur. enucl. ubi addidi Soci. iun. consi. 8. sub num. 16. 4. uolum. ponderat L. Plautius. ff. ad leg. Falcid. q. relinquenda sit communis opinio, ob non communem veriorem. Pontifex in Clemen. 2. de iu. patro. statuit, secundum opinionem paucionum, vt apparet ex glo. ibi, Textus est in l. ulti. ff. de iur. fisc. vbi fertur sententia secundum nouam opinionem. in l. quod. dicitur, ff. de impẽs. approbatur equior sententia contra communem.

Vers. Masurius Sabinus. } Scot. Huius rubricam Persius nominati. scr. pta. Cuius rei cãm ibi videre est. Hoc aũt excepto, cum ait, Excepto si quid Masuri rubrica vetauit. Hinc apparet melius scribi per simplex s, quàm per duplex. De rubrica verò vide Victorium in Cato. Varro. & alios. Hic Masurius, in argumento totius operis Athenæi, dicitur legum interpres, qui non leuiter omnes disciplinas attigerat. ipse Athenæ. lib. 3. c. 1. appellat eum optimum in quouis negotio.

Vers.

Vers. Qui illos consuluerant. } Scot. Sic ad oratores olim clientes. Cic. lib. 1. de orato. Iudices etiam consulebant Iureconsultos, vt habes expressum in l. 3. §. 1. ff. de mino. & in l. an manumittere. ff. de manumi. vindic.

Vers. Constituit ut ex autoritate eius. } Scot. Sic hodie non fungitur muneribus iurisperiti, nisi doctor effectus.

Vers. Hoc non peti, sed praestari solere. } Scot. Allusit Hadrianus ad institutum antè tempora Augusti.

Vers. Plurimum a suis auditoribus &c. } Scot. Arg. quòd scholastici diuites alere debent pauperculum praeceptorem, & è contrario pauperes discipulos diues magister. Vide add. ad Dyn. in c. imputari. in fi. add. mag. vbi hoc vltimum tenet Inn. & Rom. ibi allegati, add. ad Alex. l. generaliter, col. 2. lit. a. inf. de in ius vocan.

Vers. Cassius Longinus natus ex filia &c. } Scot. Aggenus Vrbicus; Caius (inquit) Cassius Longinus vir prudentissimus, iuris autor, hoc statuit, vt quicquid aqua lambendo abstulerit, id possessor amittat. Refert Hotoman. in Comment. verb. iur. Fuit Cassius Longinus proconsul Asiae tempore Caligulae, quem ille occidendum delegauerat.

Vers. fuit & alius Longinus &c. } Scot. de quo Plin. lib. 7. epist. 24. epist. considera tamen de vtro agat Plinius, dum meminit Cassianae scholae principis, & parentis.

Vers. Pegasus, qui temporibus &c. } Scot. Iuuenalis summè commendat hunc Pegasum.

Vers. Celsus pater, patri Celso &c. } Scot. Polit. in epist. meminit vnius tantùm Celsi, quem appellat Iulium Celsum. Iubentius, aliàs Iuuentius Celsus Consul fuit, l. item veniunt. §. pridie, ff. de petit. haered.

DE LEGIBVS ET SENATVSCONS. & lon. consuet. Tit. 3.

Ad l. 1.

Lex est. } Scot. vide Gelli. lib. 10. cap. 20. Definitiones multas legis vide apud Bald. de pace Constant. & omnino Alfons. Castrens. lib. 1. c. 1. & 2. de poenal. leg.

Vers. Praeceptum. } Scot. 1. doctrina. Spieg. in lex. i. uerb. legis officium.

Vers. Communis reipublicae sponsio. } Scot. Lex est anima ciuitatis. Vide Stobe. sermo. 43. De laude legis Suid. verb. consuetud. lit. c. legem appellat M. Tullius mutum magistratum, sicut & libros mutos magistros, & magistratum legem loquentem. Sic Plutarchus appellat poesim, picturam loquentem, & picturam mutam poesim.

Ad l. 2.

Vers. Lex est. } Scot. Vide etiam definitionem Theonis Sophistae in Progymnasmatis.

Vers. Omnis lex est inuentio &c. } Scot. Vide Tiraq. tract. de Retract. consang. in praefat. sub nu. 11.

Vers. Summus Stoicae sapientiae &c. } Scot. Vide Senec. de benefici. de Chrysippo, & post Lexicon graeco latinum. pagin. 788.

Ad l. iura constitui. 3.

Add. Gloss. Tradit &c. Paulus. } Scot. Quem vide hic quaedam pulchra dicentem: & adde text. nos. allegatis hic, per Paulum, in l. fina. in fine. C. de Constitut. lib. 12. & infra d. l. quoniam. 6. allegatum. adde Deci. in l. ea quae rarò. ff. de regu. iur.

Ad l. ex iis quae. 4.

Gloss. verb. ex iis. pone exemplum in Lazaro qui debuit &c. } Not. Doctoratus non erit iterum doctor mortuus si resurgat. Afin. in l. scriptus haeres. ff. de religios. Vide Matth. c. 22. Marc. c. 12. cum simil. gl. & Dec. in d. l. ea quae rarò.

Ad l. nam ad ea &c. quae per rarò. 5.

Add. margin. aide Alciat. lib. Dispunct. &c. } Scot. Et lib. Parerg. 1. c. 7.

Ad l. quoniam vt ait. 6.

Vers. Quae semel, aut bis accidunt &c. } Scot. Insl. antiqui, Si pars haered. peta. Ar. sto. lib. 3. de animal. Quod admodùm rarò contingit, parum id obseruādum censeo. Paraemigraphus Prouerb. Venia primùm experienti, ponit graeca Theophrasti. Vide Caelium Calcagn. in oratio. Semel victimum est ad ferè nunquam, Ascon. Tiraq. de leg. connub. l. 6. gl. 1. par. 6. sub nu. 30. vide l. fi. C. de Consulib. lib. 12. sup. ad l. iura constitui allegatam, vbi prouidetur casui rarissimo ne lex improuida videatur.

Ad l. neque leges. 10.

Glo. scribi possunt. propter humani &c. §. *sed quia.* } Scot. Vbi videtur, quòd si desit ius, Imperator possit etiā per argumenta procedere, contra legem, Non possunt, vers. is qui inf. eo. ad has leges facit Cic. lib. 2. de Inuent. neminem, dicens, posse omnes res per scripturam amplecti, sed eum commodissimè scribere, qui curet, vt quaedam ex quibusdam intelligamur.

Ad l. scire leges. 17.

Vers. sed uim. } Scot. Cicero lib. 2. de Inuentio. Postea, quid sit lex, describere, vt ea videatur in sententijs, non in verbis consistere: & iudex is videatur legi obtemperare, qui sententiam eius, non qui scripturam sequatur. Vide Alciat. lib. 1. Parerg. capit. 28. & c. 34. vbi de vi multa: non tamen allegat hunc locum, qui aliter exponendus, quàm ea omnia quae ex legibus adduxit: & declarandus secundum primam significationem, quam Sallustij, & Vergilij loca apud eum accipere: vt haec duo pro eodem sint. Non enim possumus hic accipere, vim, pro iure, vt l. 1. de iustit. & Instit. de iure. §. 1. non pro effectu temporali, vt l. 1. de statulib. non pro vero effectu, vt l. qui decem. §. stichum, de solutio. vbi Accurs. vi ipsa, idest, ipso iure.

Ad l. non omnium, 20.

Vers. Ratio reddi. } Scot. Non magis mirum videri debet verum quarundam afferri, quàm non omnium reddi posse rationem. Vide Cael. Calcagn. libr. pisto. 1. Aristo. lib. 1. Metaphys. reprehendit quaerentes rationem omnium: cum in multis credendum sit primis inuentoribus, seu autoribus.

Gloss. non omnium. Quidam dicunt &c. vt ibi etiam debet &c. } Scot. contradicit in l. si prius, ff. de ope. noui nunc. arg. l. si cum exceptione. §. 3. cum glo. Quod mo. cau. Ioan. Olde. lib. de vsucapio. & praescript. sub rubr. de testa. loquens de l. haereditatum. ff. ad l. Falcid. & si volueris, (inquit) exemplum, in quo non oporteat ad normam (vt sic dixerim) mathematicam exigere rationem, quare fit statuum sic, ecce

inter

inter alia hoc vnum est appositissimum, ad l. non omnium. ff. de legib. Et ferè tota præscriptionum materia potest in eiusmodi exemplum trahi.

Ad l. Et ideo 21.

Versic. Subuertuntur. } Scot. Facit Duaren. lib. 2. Disputationum, vbi quod a legislatore non est exigenda ratio, tanque à mathematico, necessaria.

Ad l. minimè sunt mutanda. 23.

Vers. interpretationem certam. } Scot. Baldus in l. ex hoc iure, col. 2. sup. de iust. & iur. dicit, quòd interpretatio præscripta est textus legis. Neuiz. cons. 66. sub num. 22.

Ad l. in ciuile est. 24.

Vers. Aliqua particula. } Scot. c. cū adeò, ubi Abb. no. 2. de rescr. Exemplum pulchrum contrà nō expectātem finem fabulæ, legito de Cresphonte quodam Baldu. in c. 25. l. 12. tab. vide etiam Lactantium in proœ. li. 5. diuina. Inst. contra hanc l. peccauit Bar. ut per Ias. in l. scire debemus. in princ. sub nu. 12. ff. de verb. obl.

Ad l. non est nouum. 26.

Glos. l. non est nouum, ibi, ut determinentur. i. limitentur. Paul. } Scot. Et Bar. dixit duas determinationes, idest limitationes. l. 1. §. non solum. circ. med. ff. de bon. poss. sec. tab.

Ad l. sed & posteriores. 28.

Vers. Posteriores. } Scot. Vide glo. §. & licet. in Auth. de testi. quæ intelligit, quòd leges veteres determinant nouas.

Ad l. fraus enim. 30.

Vers. quod fieri noluit; fieri autem &c. } Scot. Differunt, nolle & vetare. Videndus est Budæus hic; vide & Alc. lib. 1. Parerg. c. 7.

Ad l. Princeps. 31.

Vers. Augusta autem. } Scot. Facit Hester. c. 15.

Ad l. de quibus. 32.

Vers. Pro lege non immeritò &c. } Scot. Adde l. 1. §. in honorarijs. ubi in add. inf. de var. & extraord. cognit.

Vers. Nam quid interest &c. } Scot. Gell. de legibus Draconis, appellat tacitum, & illiteratum consensum.

Vers. An rebus ipsis, & factis? } Scot. Immo magnæ &c. d. l. immo. inf. eo.

Glos. uerb. inueterata. f. enim &c. uers. uel libellum &c. } Scot. Iuxtà consuetudinē datur libellus. vide Aug. l. 1. sup. de offi. asses. Dec. l. edita. C. de eden.

Ad l. cum de consuetudine 34.

Vers. An etiam contradicto aliquando &c. } Scot. Non q etiam non contradicto nō posset firmari, sed quia hic est modus fortior probandi cōsuetudinē. Abb. consi. 70. nu. 11. lib. 2. facit uerb. confidere. & uerb. primùm. ergò non solùm.

Vers. Magna autoritatis. } Scot. Facit Suid. uerb. consuetudo lit. c. vide Aristotel. lib. tertio Politicor. cap. ulti.

Ad l. vlt. 41.

Vers. Imminuendo. } Scot. Domesticam rem minuens apud Nabathæos mulctabatur. Sabel. Tom. primo pagin. 41. Cicero tamen, secundo libro de Orato. scripsit, augere patrimonium non esse nobilitatis. Aliud sentit in lib. Offic. Sed oportet distinguere vias augendi; Vide Franciscum Baldu. in Comment. in leges 12. tab. l. 24. & Tiraq. in l. si vnquam, uerbo, bona. C. de reuocan. don.

DE CONSTITVTIO. PRINCIPVM. Tit. 4.

Ad l. 1.

Vers. Lege Regia. } Scot. Hoc factum est lege Rhemnia. Alciat. l. bona ciuitatis. ff. de verbo. signific. vt fortè hoc loco legendum sit, lege Rhemnia. Vide Dio. libro 53. histor. ubi quòd appellauerunt eum Augustum, & Sebastum, idest Reuerendissimum, q Augustus desiderat nomen Romuli, sed omisit poscere, ne videretur affectare regnum. Vide Francis. Bald. in l. 5. Romuli, uersi. nam & Strabo. & Spieg. uerb. l. Regia.

Vers. Omne suum Imperium. } Scot. Vide l. Barbarius. in fi. de offi. Prætor. vbi videtur maius esse Imperatoris Imperium.

DE STATV HOMIN. Tit. 5.

Ad l. 1.

Glos. uni. uers. Sed respon. omnia contineri rei appellatione. } Scot. probat l. 1. insr. si cer. peta.

Ad l. 2.

Vers. Ordinem. } Scot. per hanc l. gl. in rubr. ff. de eo per quem fac. er. dicit ordinem titulorum esse seruandum, & ab eo argumentatur.

Vers. Vt res patitur, & ibi glos. uerb. perpetui. } Scot. facit. l. 1. §. cùm que hæc. uersi. prout hos nobis &c. C. de uete. iur. enucl.

Ad l. libertas. 4.

Vers. Nec occidere solent. } Scot. poterant tamen. Vnde Virgi. in Ciro,

At belli saltem captiuam lege necasses.

Ad l. & seruorum. 5.

Vers. Si ancilla pragnans &c. } Scot. Fauore libertatis attenditur medium, aliàs vel principium, vel finis, vel vtrunque. Simile de eo qui fuit incola, deinde abijt, & tandem redit, vt sit vi legis, vel constitutionis immunis. Alexand. consi. 34. lib. 5.

Glos. uerb. aut expulsa per deportationem &c. } Scot. Vide l. Imperator 2. inf. eo.

Ad l. qui in vtero est. 7.

Vers. Ac si in rebus humanis &c. } Scot. Intellige si postea nascatur, custodia retrahitur. Sed si non nascatur, secus, vt pulchrè per Socin. iun. cons. 35. num. 18. & seq. lib. 2. Facit l. cum pater. de negot. gest. vt ibi per eum, qui inducit, & dicit tacitè sentire Bart. Vide q qui in maternis, de consecrat. dist. 4. ad materiam huius l. & l. si quis prægnantem. inf. de reg. iur.

Glos. eo. uerb. prosit, uers. & infrà, de uerbo signifi. l. Quod dicimus. } Scot. Adde l. intelligendus. cod. tit. ff. de uer. sign. ubi Forest. in add. ad Cæp. notat, legem fingere impossibile: sed malè, vt ibi notaui in margine

Glos. uerb. prosit ibi animal non est. } Scot. Inter Galeni opera extat tract. falsò Galeno ascriptus, an aīal sit id quod in vtero est, vbi concludit esse, contra glo. hic dicentem, antequam nascat animal non esse.

Ad l. Quæritur, hermaphroditum &c. 10.

Vers. Hermaphroditum. } Scot. Hermaphroditi definitio nem habes apud Galenum in finition. medic.

Vers. Eius Sexum. } Scot. Tu lege sexus, si deinde legis, existimandum. Ita legit etiam Haloander. In Pandectis tamen Florentinis legitur, sexus æstimandū.

Vers.

Versic. Praualet.] Scot. Facit Anaxagoræ opinio, de qua Lucretius lib. 1. Id quod Anaxagoras sibi sumit &c. Sed illud apparere vnum &c. Quandoq; par est in vtroq; sexu, at tunc cogitur eligere cum iuramento vtrius officio fungi velit: & prohibêdus vti officio vtriusque sub pœna periurij. Ita practica uit Episcopus Taurinensis in quodam de villa sua Cusiæ. Iacob. de San. Georg. in L. scio. ff. de testi. in fin. adde Ioan. de Turrecrem. in c. Hermaphroditus. nu. 1. & 2. 4. q. 2. Tamen secundum D. Augustinum, lib. 16. c. 8. de Ciui. Dei, vbi Ludouic. Viues in Commentarijs, cõsuetudo à meliore sexu. i. masculino eum nominauit. Dicitur enim Hermaphroditus, seu Androgynus, nũquam hermaphrodita, seu androgyna. Sic semimares, Latino vocabulo. Etiam animalia irrationalia sunt hermaphrodita. Pli. lib. 11. c. 19. de equabus Neronis. Calep. verb. subiugis. Vide quæ recollegi ex Auice. & Rusti. de igne Persico, & pruna. De Hermaphrodito Gale. lib. 7. in Aphoris. Aphor. 44.

Glos. uerb. praualet.] Scot. Ad propositum præualentis sexus facit Galen. lib. 14. de method. medic. uersi. vtiq. ab eo, quod in mistura superat &c.

Ad l. Paulus respondit. 11.

In Addit. marg. ibi, glos. nil allegat, est textus &c.] Scot. Imò ais dico, quod glos. ibi concludit filiam posse petere dotem à patre, licèt nupserit sine consensu ipsius.

Ad l. septimo mense. 12.

Scot. Vide Pausam. lib. 3. Franc. Bald. in l. 17. 12. tabu. Plato de legib. dialog. 5. Habetur liber Galeni, de semestri partu. Terentius in Hecyra, Cum & rectè, & tempore suo peperit, loquens de partu septimestri, semestrem salua peperit fol. 153. Cicero et epistol. ad Attic. græcis verbis. Vide Sabel. tom. 1. pag. 306. Picum in Astrolog. lib. 3. c. 18. Socin. iun. consi. 35. lib. 2. Homerus 19. Iliad. facit Sthemeli filium septimestrum: vocat tamẽ abortiuum. Adde Herod. lib. 6. dum ait, Mulieres etiam nouem mensium, ac septem mensium partum edunt, non omnes decimum mensem explentes. Ego te fili septimestrem genui. Cicero lib. 2. de Natur. Deo. ij; partus, maturescunt aut septem nonnunquam, aut ut plerunque nouem lunæ cursibus.

Glos. uerb. septimo. s. incæpto, etiam non completo &c. §. fin.] Scot. vbi allegatur Hippocrates.

Vers. Hippocratis.] Scot. Philelphus lib. episto. 3. Hippocrates non modò doctus, & eruditus egregiè, sed quod eruditionis est proprium, prudentissimus & idem eloquentissimus. Hippocrates diuinæ uir scientiæ. Pius episto. ad Morbosanum. Principem medicinæ appellat Plinius lib. 7. cap. 51.

Ad l. non sunt liberi. 14.

Scot. Adde ex Aristo. si quis pro parentum seminib. filius non effingatur, & inde ducat suam similitudinem, monstris esse annumerandum. Refert Io. Picus lib. 3. in astrolog. c. 12. Lucanus lib. 1. Pharsal. Monstrosique hominum partus numeroque modoque Membrorum: matremque suus conterruit infans.

Vers. Officia ampliauit.] Scot. Qualis Volcatius sedigitus. Vide Alcia. l. quæreret. ff. de verbor. sign. & Reg. 2. c. 21. de duodecim digito. Sedigitum vtraque manu & pede omnibus digitis integrè vtentem, vidit Cælius Rhodiginus Bononiæ. Cardan. lib. de rer. varie. De septingentis militibus, vtraque manu vtẽtibus, seu ambidextris, vel scæuis, habes Iudic. ca. 20. De alio habes eod. lib. c. 3. ad quos non pertinet hæc lex.

Glos. 2 uers. item uxta &c.] Scot. Vide Doct. l. 1. ff. de lib. & posthu. not. Alciat. vide l. 1. ff. quod fals. tut. aut.

Ad l. Arethusa. 15.

Scot. Litera Florẽtina habet Arescusa, vt etiam infra l. seq. quæ loquens de eadem, conuincit in hac legendum esse Arescusa, & in l. pater, §. duobus. ff. de leg. 3. & in l. Titius. ff. de act. empt. vide Plin. & Gellium de Arescusa pluripara.

Addit. margin. & Arethusa hic stare non potest, quia fuit uirgo &c.] Scot. Hoc ridiculum, & perinde ac si diceres, Maria, in auth. de restit. fideic. stare non potest, quia Maria fuit virgo. Dantur enim plures Mariæ, plures Arethusæ. l. duo sunt Titij. infra de testamen. tuto. l. si ita fuerit. ff. de reb. dub. cum sim. etiam in l. 1. de condic. & demonstr. legitur Arescusa.

Ad l. in vrbe Roma. 17.

Add. marg. Alcia. lib. Dispunct. 2. c. 21. legit, in orbe Romano.] Scot. Et l. hostes. ff. de uerb. sign. Similis locutio in l. 1. C. enucl. An ita legendum sit hoc loco, videbimus aliàs. Lucan. lib. vlti. *Hic cui Romani spacium non sufficit orbis.*

Ad l. qui furere. 20.

Vers. Et magistratum, & potestatem.] Scot. Glo. Potestatẽ scilicet interpretatur maiorem, sed magistratum minorem. At verò mihi placet intelligere potestatem quam habet pater in filios, & sic quod sit patria potestas.

Ad l. lex naturæ. 24.

Vers. Nisi lex specialis.] Scot. Hinc colligitur, hoc speciale est, ergò in contrarium est ius commune: sicut ex l. 1. ad municip. facit infra de adopt. l. 2. gl. uerb. hoc verò proprium &c.

Ad l. qui in vtero sunt. 26.

Scot. Vide inter opera Galeni tract. an animal sit, id quod in vtero est. De qua supra dixi, ad l. qui in vtero.

DE IIS QVI SVNT SVI VEL ALIEN. iur. Tit. 6.

Ad l. 1.

Vers. Ius suum detrahi, add. marg. concord. ex 12. q. 2. c. cum deuotissimam &c.] Scot. Imo potius ex c. si seculi. ea. q.

Vers. Ad statuam confugerunt.] Scot. Deuter. c. 23. iubetur non reddi seruus domino, qui confugerit ad Hæbræum populum. Mos confugiendi ad statuas fluxit à Nino. Vide Calist. in enarrat. euang. Luc. c. 11. vbi de eiecto dæmonio muto.

Vers. Venire iube.] Scot. Adde l. 1. §. Si quis vltrò. ff. de quæstio.

Vers. Vmbriciam.] Sco. Probatur etiam Genes. c. 16. Re buff. iun. l. detestatio. §. serui appellatio. ff. de verb. signif. & in psal. 112.

Ad l. filium eum. 6.

Scot. An credendum sit matri de filia Doct. hic. Bald. consi. 437. lib. 5.

Vers. Abfuisse maritum.] Scot. Vide Reg. 2. c. 11.

Vers. Licet uicinis.] Scot. Faciunt ad materiam, quę ponit

nit Abb. in c. per tuas. not. 2. Qui fil. sint legit.

Ad l. patre furioso. 8.

Scot. Ad regul. huius l. vide gl. in l. pactum curatoris. C. de pact. dum dicit, curatorem posse facere, ne actio nascatur: sed natum tollere non posse. Hæc regula procedit etiam in cæptis fieri, vt per Alciat. in c. perniciosam. nu. 38. de offi. ordin.

Vers. Matrimonium tamen retinere potest. } Scot. Et coire, ac impregnare: quia hæc non requirunt consensum, sed sufficit sensus, vt scribit Bald. in c. ex transmissa. de restit. spol. afferens exemplum de ebrio, & brutis. De ebrio habes exemplum Loth. Gen. c. 19. & de eo qui impregnauit Beghinam, Neuiz. in syl. nupt. ch. 78.

Glos. uerb. retinere. Multa impediunt &c. } Scot. Concord. c. quemadmodum. de iureiur.

Ead. glos. infra de religios. l. sunt personæ. } Scot. Idem notat Azo in summa. C. de religios. col. 1. in fi. & seq.

Ad l. si iudex. 10.

Glos. uerb. alimentorum. Licet ergo &c. uers. uel distingue &c. } Scot. acta in iudicio summario, nõ præiudicant in plenario. Felin. in c. causam, quæ 1. col. 2. de testib.

DE ADOPTIONIBVS &c. Tit. 7.

Ad Rubr.

Scot. Per adoptionem contrahitur ciuilis cognatio. Cuius ciuilis cognationis definitionẽ habes apud Hotoman. in Commentar. verb. iu. verb. cognatio.

Ad l. 1.

Vers. Altera adoptio similiter &c. } Scot. Galen. lib. de Comate, Duæ sunt (inquit) species insomnis cataphoræ: nominatur quidem altera pigra: cuius nũc Hippocrates meminit: reliqua verò nomine generis utitur.

Glos. uerb. similiter species nomen generis &c. §. mutui. } Scot. Credo quod voluerit allegare. §. creditum. sic infr. de gradi. l. non facile, in prin. & l. Iurisconsultus. in prin. l. ligni, vbi gl. de lega. 3. Sic apud Theologos, angelus est nomen generis, & speciei. Petr. Valer. lib. 44. Hierogli. Sic apud politicos, Respublica vt per Aristot. lib. 3. polit. c. 5. & lib. 4. c. 8. & ca. seq. sic nouatio. Iasl. l. singularia, col. 12. ff. si cert. pet. Diœcesis est nomen generis, & nomen speciei. Abb. c. Rodulphus. de rescrip. Adam nomen generale ita quòd comprehendit etiam mulierem: nam Adamus est, quasi ex humo, seu terra natus, Alciat. l. hominis. ff. de uerb. sign. & speciale, quia primus homo vocatus fuit Adam, & uxor Eua: quæ aliàs sub nomine generis comprehendebatur, ut probatur. c. 5. Gene. sallegat per Alciã. Præscriptio, Gammar. tract. de extens. sub num. 78. Triumphus continet triumphum, & ouationem. Benefic. d. tract. de extens. sub nu. 40. & sub d. nu. 78. Fornicatio nomen generis, & speciei. Grilland. de pœn. omnif. coit. 9. q. continuarum febrium quæ a flaua bile proueniunt duplex species, una synochos, altera continua: habens. 5. nomen generis. Galen. lib. 2. de differ. febr. Hypothesis genus, & species. Bud. in annotat. Pandectas ch. 21. a fronte. Falcidia genus, & species, gl. auth. si parens, C. de inoff. testam. Rip. l. in quartam in princ. ff. ad legem Falcid.

Glos. uerb. generalis, arg. quod sponsus &c. } Scot. sic in per

coemptionẽ matrimonio, vir prior interrogabat mulierem, an sibi vellet esse materfamilias: deinde mulier uirum. Habes per Seru. super 4. Aeneid. ibi, ac dominum Aeneam in regna recepit.

Ad l. si consul. 3.

Glo. uerb. filius famil. & hodie autem &c. Additio. pro solutione &c. } Scot. Vide quod dicit Bald. in l. 1. 3. oppos. C. de serui. fugit. contra regu. l. cum qui ædes. infra de vsuc. & l. 1. ff. de rer. permut. & c. fin. de institut.

Ad l. magistratum. 4.

Scot. Vide Budæ. hic, & Alciat. lib. 3. pœrerg. c. 1.

Ad l. in adoptionibus. 5.

Glos. ult. additio. Pro solutione &c. } Scot. Vide l. 1. §. sciẽtiam. infra de tribut.

Ad l. qui liberatus. 6.

Vers. Sed si semel fuerit adoptatus &c. } Scot. Concord. l. adoptare. §. 1. inf. eod.

Vers. Sed si semel &c. Add. marg. In exemplaribus scriptis non habetur. } Scot. Et benè quia habetur infra d. l. adoptare. §. 1.

Ad l. si paterfamilias, in fi. 15.

Vers. Neque maiorem minor. } Scot. Sueton. in Tiberio, Clodius inquit, minori natu in adoptionem se dedit.

Glos. verb. procreationi, filiorum conseruatio ad omnis pertinet. } Scot. & datio. gl. §. sed nos. verb. terminum. de Senatusc. Tertull.

Ad l. hoc el. 17.

§. eorum duntaxat, uers. tertio uuius &c. } Scot. Vide l. sed est quæstum. ff. de liber. & posthu. & ibi glos. uerb. adoptare, quæ allegat §. in arrogationibus. l. si pater. supra eo. ad quem facit hic quoque textus.

Ad l. si pater naturalis. 19.

Glos. uerb. iure. l. expressis &c. } Scot. Vide Azo. in sũm. C. de reb. credi. no. 3.

Ad l. arrogatio. 40.

§. fin. uerb. auerfere, Glo. 2. uerb. auerfere, idest, sibi &c. (seu asciscere, vt vult Bude. Iat hic &c. } Scot. Budæ. legit accersere. i. adsciscere, seu accersire, quod idem est, & eradit accrescere.

DE RER. DIVIS. Tit. 8.

Ad leg. 1.

Vers. Res sacra, & religiosa, sancta quoque res &c. } Scot. Vide l. si prius. §. loco. infra de aq. plu. arc.

§. Quædam præterea. uers. corporales ita sunt &c. } Scot. Lucret. tangere. n. & tangi, nisi corpus nulla põt res.

Ad l. in tantum. 6.

Glos. uerb. Virgilius. Sed falsus &c. & est hic arg. &c. } Scot. Legitur Lycurgum multa ex poemate Homeri ad vsum ciuilem pertinentia hausisse. Sabell. tom. 1. pagin. 158.

Ad l. fin. 11.

Vers. Nam & frater Romuli &c. } Scot. Occisus fuit a Fabio Romuli duce, rutro pastorali, ut Eusebius ait: refert Crin. lib. 23. c. pen. de honest. discip. vide hic Coras.

Vers. Transcendere voluerit. } Scot. Vide l. 3. §. antepen. infra de re mil.

Glos. uerb. uoluerit, ergo pro solo &c. } Scot. Vide Gellii Noct. Atti. Felin. in tract. an effectus puniatur non secuto effectu.

Ead.

Ead. glos. uers. uel expone uoluerit, id est, voluntariè &c. Scot. Sic in ca. mulier. 15. q. 1. verb. & vult adscendi ab eo. in l. omne delictum. §. qui se vulnerauerit. ibi, conscicuerit, idest conscicere voluerit.

DE SENATORIBVS.

Tit. 9. Ad Rubr.

Scot. Vide ridiculam etymologiam a feno, quod est sensus, per Felin. in c. cum se. sub nu. 11. de sentē. & re iudic.

Ad leg. 1.

Vers. Quia maior dignitas &c. Scot. Vnde Dux præferri debet Reginæ.

Vers. Adijcit Saturninus &c. Scot. An Venuleius Saturninus, an Q. Mutius Saturninus de quo infr. l. si duo patroni. §. pen. de iureiur. an Claudius Saturninus, vt in inscriptione. l. aut facta. infra, de poen. in Pandectis Florentinis, & Haloandrinis; & Alciat. libr. Parerg. 2. c. 11. qui aliàs Claudius Triphoninus, vt in nomenclatura Digestorum horum absimilium, & Haloandrinorum. Nam in Pisanorum, seu Florentinorum habetur tantùm Triphoninus.

Vers. Quod nusquam relatum &c. Scot. Facit c. legat. 24. q. 2. & c. prætereà 23. distinc.

Ad l. fœminæ. 8.

Vers. Aut separata ab eo &c. Scot. Vide l. vlt. C. de inśur. vbi vidua videtur desinere esse illustris.

Vers. Inferioris dignitatis non nupsit &c. Scot. Tamen ignobilis extollitur vxoris nobilitate. Spiege. in lexi. uerb. maritus. Lycus apud Senecam in Hercule furente. *Ducit è genere inclytu, Nouitas colorem nostra.* Vide Neuiz. syl. nupt. ch. 36. col. 1.

Ad l. final. 12.

§. Senatores autem. add. in marg. Forte compilatorum &c. Scot. Idem Hotoman. in Comment. verb. iur. verb. dignitatum.

DE OFFIC. CONSVL.

Tit. 10. Ad Rubr.

Scot. Supra Reges erat Consul. Lucan. Consedere thoris Reges, maiorque potestas Cæsar. Istud autem non prætermitendum, quòd aderat olim lex prohibens aliquem bis intra decennium Consulē creari, quā tamen lege populus soluit ob eius præstantiam, Scipionem Aemilianum. Sabell. tom. 2. pag. 846. Sicut antea soluerat eundem legi prohibente fieri Consulem quempiam antè ætatem illā præfinitam. Sabell. eod. tom. pag. 841. Placentiæ Consules villarum vacant biennio; durant autem per annum, per statut. 3. sub rubr. de Consul. villa. eligēd. lib. 4. Consules, Camerarij, massarij, seu notarij, alicuius paratitici, seu Collegij, vacant sex mē sibus ab officio, si creati fuerunt ad sex menses, & anno si creati fuerunt ad annum, per statut. 56. sub rub. de vacatio. Consul. massar. & Camer. eo. libro. Ouid. 3. de Ponto.

Nullum Martia summo
Altius Imperium, Consule Roma uidet.

Cic. pro Cn. Planco. Honorum populi finis est Cō sulatus. Maior magistratus erat Consul. Festus. Calep. uerb. maiores. vide Ausonium ad librum, vt eat ad Probum:

Consul æternum eluet Collegam Augusti
Consulis Columen Curulis Romule.

Facit Martialis,

Atria sunt illic Consulis alta mei.

Glos. rubr. & Consul est Illustris &c. Scot. Azo in Summ. C. de offic. præf. præt. orient. facit Consulem super illustrem: vbi quærit quare variatus sit ordo circa istos magistratus in Cod. & Digest.

Ad l. vni.

Glos. verb. expedire, licet alius &c. uers. & sic nota quod recessus &c. Scot. L. item quamuis, & ibi gloss. ff. commun. diuid.

DE OFFIC. PRAEF. PRAET.

Tit. 11. Ad Rubr.

Tigillinus præfectus prætorio, & vigilum, apud Tacitum. Vide Texto. in Officinā. c. de mortuis in actu venereo. num. 5. Cynus Panoplites versificator, ac Consul Patricius, factus est præfectus vrbis, & prætorij, ex Suida Alcia. in tres posteriores libros. C. vtnem. ad sua patr. Egnatius in annotatio. in Iuliū Capitolinum annotat, ex eo præfectus proprio Senatorem esse non posse. Quod & alibi legi, inquit. Augustus constituit hunc magistratum. Apud Sueton. in Tito, Præfecturam, inquit, prætorij suscepit, nunquam ad id tempus nisi in Equite Romano administratam. c. de admin. princ. &c.

Ad l. vnic.

Vers. Secundam post eos potestatem &c. Scot. Vide Auson. ad librum, vt eat ad Probum. & text. infra allegat. in §. quod ad magistratus. l. 2. supra de origin. iur. Quòd Iosephus Patriarcha fuit præfectus prætorio Pharaonis, Theodor. Rex lib. 6. episto. Cassiodori.

Glos. uerb. ad tempus. s. sex &c. & §. quod ad magistratus. Scot. Qui præcedit alios: vbi pulchrè, quod Tribunus Celerum Equitibus præerat: & ueluti secundū locum à Regibus obtinebat.

DE OFFIC. PRAEF. VRB.

Tit. 12. Ad Rubr.

Scot. Messala primus omnium fuit præfectus Vrbis, sed sexto die se abdicauit. Textor in officina. c. de contempt. hono. & diuit. Et quod fuit institutus hic magistratus a Regib. Romanis, vide Liui. Decad. 1. lib. 1.

Ad l. 1. §. Cura.

Vers. Et qualibet alia solitarum &c. Scot. Vide not. per istum textum per Barth. in l. quod iussit. col. 2. ff. de re iudic. ubi Ias. in gl. 1.

DE OFFIC. QVAEST. Tit. 13.

Ad leg. 1.

Vers. Gracchanus denique sumus. lib. 7. Scot. Cui non consentit Tacitus. Vide Grucchium de Comitijs. lib. 3. c. 2. Liuium Decad. 1. lib. 4. vbi videtur constituere, creatos post Tribunos plebis, postq; ædiles, duсto argumento ab ordine, & ab exactis regibus.

Vers. Sanè crebrior apud ueteres. Scot. De communi opinione attendenda hic textus, non solus allegatur:

tur: præter tamen quos allegant Docto. est text.in l.si tibi decem.§. pactum conuentum. verf. secundum plurium sententiam.infr.de pact.adde l.athletas.vbi Bal.& add.ad l. supra,de ijs qui not.infam. tamen non semper est attendenda communis hęc opinio.Zas.l.2.§.post hunc maxime,ver.Labeo ingenij qualitate &c.supra de orig. iur. Facit l.si mater.C.ne de sta.defunct.cum simil.vt in materia testium testamentariorum.

Verf.Candidati principis dicuntur &c.} Scot.Sueto.in Tito. c.de admin.princ.

DE OFFIC. PRAETO. Tit. 14.

Ad Rubr.

Glos. rubr. uerf. nam prætor &c. } Scot. apud Gell.lib. 15.c. quidam ad tribunal respondendo prætori appellat ipsum V.cl.idest virum clarissimum.

Ad l. Barbarius. 3.

Scot. Barbius Philippicus dicitur à Suida verb. Barbius. Limita hanc legem nisi absit possessio iuris: tunc enim non facit ius error communis,non data iuris possessione. Abb.ca.consultationibus,not.2. de iu.patro. Facit etiam ad hanc legem Liuius De cad.3. lib.4.de Cn.Seruilio. Vide Mār.Apophteg. 140. Facit quoque Grucchius lib. 2. de Comitijs. pag.215.cōsidera.Valer.Max.lib.3.c.4.de M.Perpenna.Et ait hic etiam Barthol.quod valent gesta per tales, donec tolerantur, in extrauag. Qui sint rebell.gl.mag.post med.

Facit ad Vlpiani rem quiddam Plutarchi in vita Cicero. volentes (inquientis) rescindere quæcunque Clod.gesserat: quòd contrà leges ex ordine patricio tribunatum adijsset. Est enim Cato ratus indignam rem,grauemque,reipublicæque violentam, Senatus Decreta, cunctasq; publicas administrationes irritas esse. Qui tamen Cice. ad fin. epistol. ad Attic. volebat acta Cæsaris confirmari. Quem vide ad propositum huius legis.

Verf.Et puto nihil eorum reprobari.} Scot. In l.ad testium. §.si quis. infra de testa.tamen probatur, non excusare frequentiam errantium: licet confirmet.l.3.ff. de suppel.legat.in fi.

Verf.Romanus feruo.} Scot. Vide Plin.lib.8.epist.6.

Glos. uerb. functus sit, huic quæstioni &c. s. communis error.} Scot.Adde l.2.C.si seruaut libert. ad Decur.aspira.lib.10.

DE OFFIC. PRAEF. VIGIL. Titul. 15.

Ad l. nam salutem. 3.

Verf. Cum hamis.} Scot. Idest falcibus muralibus,ad diruendas ædes incensas.

Glos.uerb.furibus medicè &c.non capitaliter &c.}Scot. contra.infra l.pen.C.de condic.ob caus.

Glos.uerb. & coerrare, idest frequenter ire &c. uel dic coherrare,idest &c.}Scot. coerrare,idest cum aliquo comitatu oberrare. Hotoman. in Comment. verb. iur. verb. eoerrare, vbi etiam dicit se legere falciatum pro calciatum, seu calceatum: quod non placet, quia nusquam reperio falciatum à falce, sed falcatum.

Verf.Praterea ut aquam &c.} Scot. Traian. Plin. lib.10. Epist.Plin.Satius ita que est comparari ea, quæ ad coercendos ignes auxilio esse possint: admoneriq; dominos prædiorum, vt & ipsi inhibeant, ac si res proposcerit,adcursu populi adhoc uti. Et vide ibi episto.præced.quæ est Plinij ad Traian.Plin.libro decimo. epistol. Satis constat ociosos,& immobiles tanti mali spectatores præstitisse: & alioqui nullus vsq; ā in publico sipho, nulla hama,nullum denique instrumentum ad incendia capescenda.

DE OFFIC. PROCON. ET LEG. Titul. 16.

Ad l. 1.

Scot. Vide Budæ.lib.vlti.de Asse.fo.146.a tergo,vbi quod proconsulare Imperium maius erat præsidatu. Rectè ergò hic tit. titulo de officio præsidis est prelatus.

Ad l. 2.

Glos.uerb.manumitti,hoc uerbum &c.uerf.sic ergò uerbū &c.} Scot. 33.q.1.requisisti,vbi gl.l.1.ubi gl.C.de pœn. iud.qui ma.iud.

Glos.ea.ibi,l.1.in prin.&c.} Scot. Adde l.si pupilli.§.1. verb.liberet,de negot.gest.

Glos.ea.ibi,Non curret,sed labatur.} Scot. Quemadmodū relatum ad diuersa, iudicatur secundum naturam cuiusque, vt c.olim.de rescript.vbi verb.electio.relatum ad ecclesiam inferiorem, capitur pro præsentatione,ad superiorem pro confirmatione.Mā-tua.Apophteg.49. tamen aduerte.

Glos.Talem.ibi,Vel dic necesse esse &c.} Scot. Hanc glos.reputat notab.Alex.l.1.sub nu.71.uerf.sexto videtur. infra de offic.eius.cui mand.est iurisd.

Ad l. solet. 6.

Verf. Vetus prouerbium est.} Scot. Hodie practicatur è conuerso, inquit aliquis: & omnia, & passim,& ab omnibus.Neuiz.syl.nupt.ch.138.col.3.

Glos.ult.uerf. & sic facit pro rustico &c.add.marg.ista gl.&c.} Scot. Vide l. cum de in rem uerso.infra de vsuris. Ad l.si in aliam quàm. 7.

Verf. Laudesque suas etc.cum honori suo &c.} Scot. Hinc collige honorem honorantis,non honorati esse,secund.infr.expositio. gl.quæ magis redolet latinitatem:aliàs posuisset suas pro eius.

Ad l.nec quicquam est. 9.

§. 1.Summar. Causa in quibus plene &c.} Scot. Hæc erronea sunt. Sic igitur contrahe: Proconsulis ad supplicem libellum subscriptio, vim decreti non habet.& differunt hęc ipsa,vt colligere licet ex l.1.supra de constit.princip.

Ad l. legatus. 12.

Scot. Lege absq; negatiua:nam & Politia. in Miscel. testatur,Pandectas Florentinas non habere negationem.

Glos.uerb.non habes &c.sed contra &c.solue &c.} Scot. Vide Bologn. in additio. suis,vbi respondet ad l.a iudice simpliciter dato: at hic mandata est simplicis causæ cognitio: & dicit Bolognet. ibi, tangi in l. moris.gloss.

DE OFFIC. PRAESID. Tit. 18.

Ad l. illicitas. 6.

§.Et ne tenuis,uerb.lumine unico.} Scot. Non malè expofucris

fueris lumine. i. fenestra, & per consequens loco. Pro hoc l. iubemus. uerb. ædiculas. C. de aduoc. diuers. iud.

Glos. uerb. ueritas, pone casum &c. uers. est arg. pro Io. quod secundum allegato &c.} Scot. L. si soror. ubi glo. C. de collatio. gl. l. lex quæ tutores. C. de administr. tut. Bart. l. 1. C. vt quæ desi. aduoc. part. iud. supple. debent esse testes non iudices. Plato de legib. lib. 1. c. de vltio. & de uitand. iniur. & de iniust. duel. Vide in statutis generalibus ordi. San. Franc. reg. obseru. c. 10. & Bald. in l. vbi cæptum. ff. de iudi. per illum text. vbi add. marg. vide gl. verb. ex habitu, & addit. in corpore, & ad d. glos. & in marg. Institu. Quib. mo. tut. fin.

Ad l. sæpè audiui. 8.

Glos. uerb. necessitatem, nam non quicquid &c. addit. marg. istam distinctionem &c.} Scot. Facit gl. l. & quia. gl. penult. vers. uel ibi, de præcepto. infra de iurisd. om. iudic.

Ad l. sed licèt. 12.

Scot. Facit sententia Demosthenis, versibus his conclusa a Constantio Lando.

Sæpius hoc fecisse homines, ne dixeris unquam,
Quod facis, hoc fieri, sed quia sic deceat.

Facit Cicer. lib. 3. de offic. ad fin. vers. quamuis enim multis in locis dicat, Epicurus (sicut hic dicit) satis fortiter &c. Vide c. cum causam, de elect.

Glos. verb. fieri debeat, quia non exemplis &c. uers. item nota argum. contra eos &c.} Scot. Accursius propria cædit vineta. Vide Barthol. l. nemo iudex. C. de sent. cum habetur textus, non debet poni argum. Io. Andr. in add. ad Specul. in procem. contrà ipsum Specul. Abb. in c. in præsentia. de proba. sub num. 29. versi. & aduerte, dicit de ijs quæ habentur in textu, non debere dici nota, sed dici debet habetur: & reprehendit gl. aliter locutam.

Ad l. Diuus Marcus. 15.

Scot. Vide adhoc propositum, q̃ de Adriano Imperatore scripsit Textor, in Officin. c. de cõstantibus, & patientibus &c.

Glos. 1. not. non debet &c.} Scot. Paul. Epistol. ad Philippens. cap. 2.

Vers. Et securitatem proximorum pertinebit.} Scot. Vide Tiraq. de retract. consang. §. 1. gl. 9. num. 17. vbi quòd hoc sumptum est ex lege Platonis.

Ad l. si fortè. 17.

Scot. Vide singul. Rom. 57. fuit quæstio &c.

Ad l. obseruandum. 19.

Vers. Sed contemni se non patiatur.} Scot. Vide Apophthegma Cleomenis maioris, lib. Apophtheg. 1.

Vers. Ex conuersatione.} Scot. Vtitur hoc vocabulo etiã Vlpianus in l. si quis sepulchrum, supra de relig. l. iniuriarum. §. si quis me. ff. de iniur. Adde ex Thoma Aquinitate ad studiosum: Nemini te multum familiarem offendas, quia nimia familiaritas parit contemptum, & subtractionis a studio materiam administrat. Hoc dictum, quòd nimia familiaritas pariat contemptum, exponebat Azo, inter fatuos, vt refert se ab eo audiuisse Io. Glossator. Decreti. 86. distinct. 100. Vide Bon. de Curti. tract. de nobil. 3. par. num. 111.

Glos. uerb. detegit, idest, discooperit, sic &c. quod optimè faciunt Bononien.} Scot. Vide ex Homero Polit. de ira. Herodo. lib. 4. de Lacedemonijs, Pompeius autem hoc idem faciebat, vt aliud sentiret, & loqueretur, sed malè teste Cælio lib. 8. episto. Cice. epist. 1. in l. vbi. C. de fals. mon. præcipitur iudici me ante diffinitiuam sententiam aperiat quid sentiat. Specu. tit. de disput. & allegat. §. satis. Gell. lib. 14. c. 3. de offic. iudic. pulchrè, & latè.

DE OFFIC. PROCVR. CAESAR.

Titul. 19.

Ad l. fin. 3.

Vers. Si tamen quasi tumultuosam &c.} Scot. Vltra Alb. hic vide Ias. in l. quod iussit. gl. 1. ff. de re iudic.

DE OFFIC. IVRID. ALEXAN.

Tit. 20. Ad Rubr.

Scot. Fuerunt & alibi iuridici. Vide Panuin. in vrbe Roma, & in Imperio Roma. Dicitur græcè, Dicæodotes, vt ait Budę. lib. 4. de Asse, ubi non meminit nec latini vocabuli nec huius loci.

Ad l. fin. 2.

Vers. Datio tutoris.} Scot. Habes Institu. de Atil. tuto. §. pen. Iuridicus, est sicut iudex, generalis appellatio. l. Thais, §. Lucia Titia, & ibi gl. ff. de fideicommiss. libert.

DE OFFIC. EIVS CVI mandat. est iurisdict.

Tit. 21.

Ad Rubricam.

Ad l. 1.

Scot. Moyses Exo. 18. participat iurisdictionem; delegat etiam in casu absentiæ. c. 24. eo. lib.

Vers. Lege uel Senatusconsulto.} Scot. Ad rem quadrare videntur, verba l. muto. §. tutoris. ff. de tutel. sed & sententiæ Papiniani accedit opinio Pauli Castren. longè secus quàm turba doctorum faciat, explanantis hæc uerba in l. 1. in fin. C. ne lice. potent. ad eum te allego.

Vers. Delegatam, ueluti &c. in marg. aliàs delatam.} Scot. & rectè, l. & quia. uers. nec ipsa lex differt, infra titu. 2. Budæus agnoscens uerbum delegatam, annotat hic tantum reperiri verbum delegare, pro mandare, in Pandectis. Ego tamen addo Vlpianum in l. j. infra de dam. infec. Paulum in l. non distinguemus. §. quæsitum. infra de arbitr.

Glos. uerb. mandari possunt, sed tutela &c. uers. sed certè longe aliud &c.} Scot. hæc repugnant. l. §. pen. uers. & sanè infra de off. præf. vrb.

Glo. uerb. iurisdictionem. hic no. &c.} Scot. Sicut genus inest cuilibet suæ speciei. Paul. hic.

Glos. uerb. fortissimum. Ideo quia &c. uers. uel speciale, ibi.} Sco. Hoc communiter tenetur.

Alex. hic ea. gl. uers. sed de similibus &c.} Scot. Si prohibuisset mandari, lex Iulia, procederet argum. sed quia permittebat delegationem: ergo a contrario sensu, in alijs delegatio prohibebatur. Alex. uerb. uel aliter, col. 11. in fi.

Glos. uerb. possit eam s. cognitionem tantum &c. uers. secundum quosdam.} Scot. Sequitur Alexa. hunc intellectum ad d. l. 2. supra in rubrica, colum. 5. circ. med. Bud. hic 3. colum.

Glos. uerb. non aliter. argu: triplex &c. uers. tertium quia &c.} Scot. Limita, vt per glos. not. in l. cum prætor. §. ... infra de iudic. ead. gl. vers. item quartum, quia &c. adde text. not. in l. quamquam infra de ritu nuptia.

Glos. uerb. ubi habet. imò uidetur &c. uers. uel dic, add. marg. idem Barth.} Scot. Idem glo. l. 1. infra, de iudic, verb. tribunali.

Ad l. 2.

Vers. Consilium non potest exercere is, cui &c.} Scot. Vide Alcia. lib. 1. Parerg. c. 41.

Ad l. pen. 4.

Glos. ult. uers. cæterùm ut cognoscat &c.} Scot. Delegatus principis potest hæc omnia. glo. in l. si quis missus. verb. suæ potestatis, & ibi Doct. infra. ne uis fiat ei.

DE OFFIC. ASSESSOR.
Titul. 22.

Versic. Assessor.} Scot. Hinc assessorium, pro auditorio assessoris. l. lex Cornelia. §. hac lege, appellatur auditorium nomine generali. in l. pen. infra eo. Assessura, sicut Prætur, a infra l. vlt. ff. de prox.

Ad l. 2.

Glos. uerb. constitutum. ut C. de dignit. l. neque.} Scot. Et malè nam debet intelligi de sententia principis lata in aliquo casu particulari. §. quod principi, vers. vel cognoscens decreuit. Institut. de iur. natur. gent. & ciuil.

Ad l. diem functo. 4.

Scot. Vide Plin. lib. 4. episto. 52. epist.

Glos. uerb. præstitum, idest, præstandum, & sic duo dicit &c.} Scot. Sic interpretatur datum, idest, dandum, in l. vnum ex familia. §. rog. ff. de lega. 2. Sed Budæ. hic legit præstiturum, & irridet Accursium. qui etiam in l. grege. §. 1. ff. de pignor. exponit solutorum, idest, soluendorum, Adde gl. l. 2. infra, in ius voca. vt eat. glo. l. etiam, in princ. ff. de legat. 3. quæ allegat tria iura, quæ per te uide. & glo. l. in bello. ad fi. ff. de capti. & postlimin. reuer. & glos. in l. si cum emptione §. hæc autem actio. infra, quod met. caus. quam Barthol. ibi dicit violare text. Tamen alibi rectè exponitur redigi; idest, redactum esse. l. & si pubes. vbi glo. supra de adoptio. glo. in l. si victum. de re iudic. glos. in l. si verò. infra qui satisd. cog. glos. l. non omnia. de min. & l. in bello, §. fi. de capti. natum, idest, nasciturum. sed est allegatum supra, & ibi rectè exponitur per glo. participium pro participio.

Digestorum se Pandectarum, Liber Secundus.

DE IVRISDIC. OMN. IVDIC.
Titul. 1.

Ad leg. 1.

Vers. Latissimum est.} Scot. Scipio Affricanus, & Iulius Cæsar excelsis fuerunt corporibus. Petrar. lib. 2. in princ. de remed. vtr. fortu. Hac dicendi forma Vlpiani, vtitur etiam Papinianus. l. si filius qui patri. infra de vulg. & pupil. substit. Vlpia. idem in l. 1. in fin. infra de iur. deliber. titulus est. infr. si quis iusdicenti non obtempera. Si dixisset longissimum, fuisset abusio, vt habetur in Rhetoric. ad Heren. lib. 4. verb. abusio. Vide contrà maledicentes lôgis Forest. in summ. 1. Cæpo. l. verbis legis. ff. de uerbo. significa. Ars longa legitur apud Hipocra. in princ. Aphoris. Galen. lib. 12. in princ. de vsu part. corp. human.

Glos. 2. ibi, & non iudicis dicentis.} Scot. Vacat uerbum dicentis.

Add. marg. uers. ideo dic secundum Bartho. quòd sic placuit &c.} Scot. Ius dicere, & iudicare, vult differre Duaren. lib. 1. c. 51. & c. 93. disput. aniuers.

Glo. uerb. potest, & necesse &c. etenim iurisdictio potestas &c.} Scot. Est de iure gentium iurisdictio, vt per Mont. in tract. fin. regu. c. 2.

Ad leg. 2.

Scot. Vide glo. in Auth. Vt liber. de cæter. uerb. regenerationis.

Ad l. imperium. 3.

Scot. Vide in præfat. Faij in Connan.

Vers. Mistim imperium est habere &c.} Scot. Facit l. latæ. infra de verbo. signifi. vbi habetur definitio per infinitiuum: & finis, ibi, idest, definitiò. Alciat. ibi.

Vers. In facinorosos homines.} Scot. Ergò cum occiditur bellua, ut Leuit. c. 20. & c. mulier. 15. q. 1. non dicitur exerceri merum imperium. Mantua. reprehendens Doct. hic, & alibi. Apophtheg. 15. Vide eûd. Apophtheg. 455.

Vers. Iurisdictio est etiam &c.} Scot. Pro volentibus (licentia) esse casus ablatiui, facit l. iustitia. in fi. cum glo. supra de iustit. & iur.

Glos. uerb. mistum est, quia iurisdictioni &c. uers. primum. s. quod non sit &c.} Scot. Facit §. actionum, cum glos. Instit. de actio.

Ad l. & quia 6.

Glos. pen. uers. uel ibi, &c.} Scot. Facit gl. l. sæpè. gl. 1. vers. distingue, an por verb. supr. de offic. præsid.

Ad l. si quis id quod. 7.

Vers. In albo.} Scot. Delegatus album non habet. Barthol. in l. sancimus. in fin. C. de iudi. Albos, in pluralí dixerunt Leo, & Maloranus, in l. vn. titu. 1. in Nouellis D. Maiorani, pro matriculis Corporum, vt Decurionum, vt ff. de alb. scriben. ut militum. Qua voce vsus est Vegetius lib. 2. de re milit.

Ad l. si familia. 9.

Vers. Vt in furto.} Scot. Rationem quàre cum plures furantur censetur vnum, veriorem quàm Doctor. hic ponit Vldar. Zas. lib. singul. respon. 1. c. 15.

Ad l. si idem. 11.

Scot. Aliàs fit coactio accepti, & accipiendi, ne quis plus consequatur, quàm uelit lex. l. 1. §. si cautum. ff. de extraord. cogn.

Vers. Imperatorum Veri, & Antonini.} Scot. Pandectæ Florentinæ habent Imperatoris Antonini.

Ad l. si per errorem. 15.

Scot. Quid aliud est error, quàm falsi alicuius, non veri pro vero adprobatio? Franciscus Philelph. lib. 9. episto. 1. epist. ad Sfortiam secundum.

QVOD QVISQVE IVRIS IN ALterum &c. Tit. 2. Ad Rubr.

Scot. Cice. ad Q. Fratrem lib. 1. episto. 1. Quæ in magistratibus iniuriose decreuerant, eodem ipsis priuatis

uatis erat iure parendum. Fallit in pertinentibus ad Deum,etiam aliquo imperante, vt Felin.in ca. Sãctorum. de præscriptio.vbi in margin.allegatur Imo.& Capra hic.

Ad l. 1.

Scot. Duaren.lib.1.disput.anniuers.c.49.

Glos. uerb.summam,quia nititur &c. } Scot.Ouid.

Non eget auxilio qui non tulit:atque reliquit,
Sic linquendus erat,legem sibi dixerat ipse.

Non eget.i.consequi non debet,quamuis egeat,vt indignus,quivè sibi legem dixerit, ut supra.Sic exponitur,nec indiges, l.2.C. de instit.& substitu.vbi Accursius. Quidam apud Liuium Decad.4.lib.5. Aliud Antiocho iuris statuistis: aliud ipsi vtimini. Adde verba Mitio.in Adelph.Terent.act.5.sce.3. ac Syræ in Hecyr.act.1.sce.1.

SI QVIS IUS DICENTI NON OBtemper. &c. Tit. 3. Ad Rubr.

Scot. Duaren.lib.5.Disput.anniuers.c.50.

Ad l. 1.

Omnibus magistratibus &c. } Scot.Limita hunc tit.in citato, *si sua putauerit interesse.*

DE IN IUS VOCAN. Tit. 4.

Ad l. 2.

Antoninus Censor a Mancia de ambitu postulatus fuit. Vide Ald.lib.6.apophtheg.

Vers. Qui equo publico in causa &c. } Scot. Vide l.heres.§. proinde,de iudic.Sueton.in Augusto. c. de bellica virtu.per eum honor. Vide Deuter. c. 24. De ista transuersione,vide Sueton.in vita Augusti,cap.nec parcior.rubr. de bellic.virtu.per eum honor.Vide Valer. Maxim. lib.2.Liuium libr.9. Decad....in fin. Coras.lib.1.Miscell.c.11.uide Leandr.Alber.post descript.Ital.c.de Insul. Lipare.referentem verba, tabulæ marmoreæ mentionem facientis equi publici.

Glos. uerb. Imperium.§. merum &c. } Scot. Vide infra,de iniur.d.l.nec magistratibus.& hac l.vers.nec iudice oportet,dum de re cognoscit.

Ad l.libertus. 13.

Glos.2. } Scot. Vide supra,l.quamuis,gl.3.in fi.

Ad l. plerique putauerunt. 18.

Vers.Quia domus, } Scot.Ex Aesopica fabula. Vide Regum.2.c.4.in l.12.tabu. domus appellatur portus. Franc.Bald.in præfat.ll.12.tab.ch.ult. Domus rem secretam denotat: quia ea quæ fiunt in domo, dicuntur secretò fieri.gl.Clem.2. de vit.& honest.cleric.facit l.consensus.C.de repud.

Fallit hæc l.in obligato ad factũ Ias.l.stipulationes non diuiduntur.in prin.col.pen.infra,de verb. oblig.l.si ita stipulatus essem abste. col.1.co.tit. Vide Cicer.in Orat.pro domo sua ad Pontifices. V. de Cepol.in l.qui neque.ff.de uerbor. sign.vbi latè de materia.l.plærique.& seqq.hic. Facit illud Iuuenal.in princ. *Nota magis nullo domus est sua,quàm Lucus Martis &c.* } Domus commune secretum. Anto.in Gratia.aut,ad Gratian.

Ad l. sed & si. 21.

Vers. Tamen de domo sua &c. } Scot. Domus sua cuique regnum.Vide Spieg.uerb.regnum,in fin. vel, Domui suæ quisque rex.apud Cicer.lib.1.de Orator. Fũdus Tusculanus Crassi appellatur eius regnum.

Ad l. ulti. 25.

Vers. Si inopia dignoscitur laborare. } Scot.Qui non habet in ære,luat in corpore, idest, seruiat, vel opera faciat satis.quidam luere,id est soluere: luctum a luẽdo,idest,soluendo. Connan.lib.2.c.4. Comment. Iur.ciui. & regula huius legis procedit,etiamsi reus possit soluere totam pœnam, excepto vno denario.Bald.allegat.per Ias.in l. 2.sub nu.56. C.de veter.iur.enucl.

Glos.ulti. } Scot. Allegatur etiam l. quicunque. C. de seru.fugit.

SI QVIS IN IUS VOCAT, NON ierit. Titul. 5.

Ad l. 2.

Glos.ulti.uers.secus si actor non fuit. } Scot. Malè loquitur, vt infra adnotaui loco hic allegato.

NE QVIS EUM, QVI IN IUS. Titul. 7.

Ad l. 2.

Glos. uerb.sed & fortius,facies vim in eo &c.nam per hoc quod dicit, & no.idem esse &c. } Scot. Barth.l.sed etsi. ff. de petit.hæred.

Ad l. 3.

§.si quis ad pedaneum. } Scot. Vide Alciat.lib.1.Parerg. cap. 41.

Ad l.sed eximendi. 4.

§.item si quis eum. } Scot. Aptius hinc fortè elici posset, quàm eliciatur ex §.subtilius.l.3.de cõdic.ob caus. defectum iuris esse leuiorem, quàm personæ: quia per calumniam vocatum qui eximit, ædicto tenetur:at eximens personam, quæ non possit in ius vocari,pœna edicti non afficitur.l.1.2.& 3.supra,eo. sed amplius est deliberandum.

Ad l.si per alium. 5.

Glos.verb,quod in ueritate, idest, non &c. vers. quia mea interest &c. } Scot. Insolidum: secus in partem.l. cum ab vno.ff.de lega.1.

QVI SATISDA. COGANTUR. &c. Titul. 8.

Ad l.si decesserit. 4.

Vers.Quod si ignorans iusseris. } Scot. Quod ignorans factum,iudex facit,irritum est. Vide l. 2. de cond. & demonstr.

Ad l.si fideiussor. 7.

§.1.uers.neque enim meretur &c. } Scot.Facit quod ponit Alciat.de Theseo, & Pirritheo lib.10. Parerg.c.8. ad fin.

Ad l.de die. 8.

§. Iubetur iurari.uers.sic autem iurare &c. } Scot.Iurisiurandi verba ita concipienda sunt, ne quis cogatur peierare. Facit ad positiones.

Ad l. arbitro. 9.

Scot. Concordat.l.fin.infra,a qui.appel.non licet.

Glos.uerb,appellare.Appellatur &c. } Scot. Barth.& Doct. in l.nemo

in l.nemo poteſt,de lega.1. Vide gloſ.2. q.6.c.a iudicibus.in gloſ.fi. ad intellectum huius l.

Ad l. inter omnes. 12.

Add. Bologn.iſta lex & c. Scot. Limita hanc l.in ſubſtituto ex diſpoſitione legis, cui cautio hæc præſtanda non eſt.Barth.in l.1.§. ſi impuberis.infra,de col lat.bono.

Gloſ.1.verſ.vel dic,ideſt nullus diſſentit. Scot. Facit gloſſ. verb.nemo, in prin.in Auth.vt Eccl.Rog.

Ad l. ſciendum. 15.

Verſ.Immobilium. Scot.Mobilia dicuntur opes obſcuræ: apertę verò opes immobilia. Suid. uerb. ἀφανὴς οὐσία.

Gloſ.1.uerb.ſed & poſteriores. Scot.Hæc gloſ.vbique allegatur.Facit dictum Azo.in ſumm.C.de ijs qui in eccle.manumitt.in fin.Facit gl.l.2.verb.mouiſſe.C. de iuram.propter ca lumn.vbi concluditur per l.nouam indiſtinctè loquentem, non intelligi derogatum perſonis l.veteri priuilegiatis.Abb.c.fin.col.1. de iuram.calum.

DE EO, PER QVEM FAC. ER. Titul. 10.

Ad l. 1.

Gloſ.uerb. quamuis.iſtud quamuis & c. uerſ. item uo. hic non debere aliquem & c. Scot. Vide Eccl.19. & Phocyl.& Iſocr. de regno. Credulitas error eſt magis,quàm culpa,& quidem in optimi cuiuſque mentem facil limè irrepit.Planc.Cic.lib.10.epiſto.

Gloſ.ult.uerſ.& rem ſibi legatam habet. Scot. Vide Bald. hic,& Alex.l.1.num.22.de leg.1. ad quem ego addidi,quia videtur aliter intelligere gl.quàm loquatur,ad unum not.dictum.

Ad l.vlt.§.& ſi ſtipulator dolo &c. 3.

Verſ. Impeditus fuerit,quominus iudicio ſiſtat. Scot. Adde gl.l.2.in fi.ſupra,Si quis in ius uoc. non ie.& ambę malè loquuntur.Præter Doct.hic,& ibi,vide Soci. in l.ſi quis arbitratu.per illum text.num.4. infra,de uerbo.oblig.

SI QVIS CAVTIO. Tit. 11.

Ad l. 1.

Verſ.In ſingulos dies. Scot. Intelligo de homine expedito. Alia eſt cauſa hominis armat. Vege.lib.3.dè re milit.Coraſ.lib.epiſto.quæſtio.c.25.

Add.marg.uerb.paſſuum.& dic paſſus eſt quinque & c. Scot. Vide Alc.lib.1.Parerg.c.18. ubi etiam quid vlna: explicatque locum Vergilij, Tres pateat Cęli &c. Eclog.3.& in lib.de quinq.ped.præſcrip.

Eadem Add.Pes autem eſt 15.digitorum. text.eſt,& ibi gl.expreſſa & c. Scot. Calep. verb.pedes,dicit ſedecim, & Frontin.de controuerſ. vel iure limitum.vbi pes inquit, habet palmos quatuor, vncias duodecim, digitos ſedecim. Palmus habet digitos quatuor, uncias tres.

Ad l. 2.

§.Si quis iudicio,uer.iubet diem iudicij eſſe diffuſum.Add.marg. Diffiſum,legit. Ang.Polit.Miſcell.c.4 1. ex Archetypô Florentino. Buda. tamen hoc loco rectè diffuſum legi contendit & c. Scot. Quod placet:Facit Cice.de Amicitia, vt ex bonis amici,quaſi diffundatur, & incommodis contrahatur. Tamen Liuius lib.9.diem diffidit:quem refert Panuin.in Ro.Ciuit.de tribuum,& carcerum,&c. & Comitijs Curiatis. Egnat.tamen in Heroid. Ouid. ex Hermione,diffundimus iram, ait. Et hinc facilè apparet, diffuſiones dierum eſſe legendas apud Iuriſconſultos,& Gellium:non diffiſiones. Quod quibuſdam placuit, & improbè faciant, qui immutare veteres lectiones ſtudeant. Vide Alciat.in l.morbus.ff.de uerborum ſignifica. & de ſingul.certa. cap.27.ubi dicit,interim dies iure diffuſus eſt. Grucch. libro 1.de Comitijs.cap.4. ad fin. Si diem, inquit, iudicij diffunderent. libro autem 3.diffidit diem, ex Liuio. Vide Hotoman. in Comment.verb.iur.verb.diffiſus dies. legit diffiſus, Alc.in fin.lib.4.de verborum ſignificat.& in l.morbus.ſupra, alleg. Claudia.in 6.conſul.Hono. loquens de Phaetonte. Mortalique diem ſperat diffundere vultu.

Ad l. ſed & ſi quis. 4.

§.Quæſitum.Summar.Bart.Generalis renunciatio caſuum & c. ſecus ſi ſpecialiter exprimantur: hoc d. Barthol. Scot. Et quatenus exprimuntur, Azo in ſumm. C. de pact. colum.3.

Verſ.Promiſſione deſerta. Scot.Alciat.lib.Parerg.2.cap. 27.legit diſerta,ideſt expreſſa,& ſpeciali:nam deſerta promiſſio, inquit,nimis nouum loquendi genus eſt:minuſq.cōuenit themati propoſito. Tu expone deſerta,i.ſi deſeratur.l.a teſtatore.infr.de cōdit.& demonſt.ſic ſupra,l.prox.§.1.contempta ſua promiſſione iudicio ſiſtendi cauſa facta: & paulo poſt,inquit,ab altero pœnam deſertionis &c.

Gloſ.verb.expreſſæ ſint omnes,quod difficile & c. Scot. Vide tamen extrauagan. dudum. de ſchiſmat.licet ibi agatur de abſoluendo,ut ibi,per gl.

Ad l. ſi ſeruus. 9.

§. Si plurium, exceptione doli & c. Scot. Nota,quòd gl.l. fi.ſupra,in ius voc.vt eant,dixit hoc ſpeciale in ſeruis,arg.§.in ſumma.Inſtit.de noxal.

Gloſ.uerb.omnes ſtatos & c.uerſ.hic negatiua. Scot.Socin.§. Cato,colum.13.in fin.vide tu l.obligari,infr.de autor.tutor.

Gloſ.ult.uerſ.licèt hoc caſu dicat M. & c.argu. huius §. Scot. Quod ſtultum eſt. Bart.l.4.§. Cato.col.5.poſt med. ff.de uerb.oblig.

Ad l. ſi eum. 10.

§.Qui iniuriarum. Sco.Subrogatum ſapit naturam eius in cuius locum ſubrogatum eſt.Aliquando contrà. Mant.Apophtheg.37.& 52.

DE FERIIS, ET DILAT. Tit. 12. Ad Rubr.

Feriarum tempus an ſit continuū, an vtile, Baldus conſilio 467. libro primo. Si ferijs ſit renunciatum.

Ad l. 1.

Verſ. Spontè litigantibus.add.marg. Nota quòd ferijs poteſt renunciari & c. Scot. Non tamen ferijs repentinis, vt per Martin. Laudenſ. in tractat. de Principibus. quæſt.410.

Gloſ. uerb. derogare oportet, imò derogat & c. cum legem facere & c. Scot. Vide Doct.l.omnes populi. ſupra,de iuſtit.& iur.

Ad

Ad l. 2.

Vers. Vt tutores, aut curatores dentur &c. at. add. marg. Adde quòd istud procedit &c. } Scot. sicut & alimenta. Bart. l. Mela. l. solent. ff. de alimen. & ciba. lega. Mantu. Apophtheg. 22. vbi in talibus causis dicit verificari illud psalm. Beati qui faciunt iudicium, & iusticiam omni die. Psal. 105. habetur sic, Beati qui custodiũt iudicium, & faciunt iusticiam in omni tempore.

Vers. Alimenta constituantur. } Scot. intelligere oportet de futuris, non autem de præteritis. Ias. l. de alimentis. vbi Barth. C. de transactionibus. Quod innuit verbum hic positum, constituantur. Præteritorum enim potius esset declaratio ad repetitionem, quàm cõstitutio. Applaudit & ratio Accursij hic, cum hoc ideò agi dicit, ne fame quis pereat.

Ad l. solet. 3.

Vers. Liberalia quoque iudicia. } Scot. Liberalia iudicia de libertate: sunt etiam Bacchanalia apud antiquos, liberalia, a Libero patre, qui Bacchus, vndè apud Vergilium,

Liber, & alma Ceres.

Ad l. more Romano. 8.

Scot. Vide Alciat. l. 2. §. primo. ff. de verborum significatio.

Glos. 1. ver. artificialis autem &c. } Scot. Est etiam controuersia de initio anni. De quibus vide Io. Picum lib. in astrologos. 7. cap. 6.

DE EDENDO.

Tit. 32. Ad Rubr.

Scot. An officium iudicis, quo quis ad edendum compellitur, habeat naturam in rem actionis, an in personam, vide Barth. qui in rem actionis naturam habere dixit. l. 4. §. Cato. col. 3. de verbo. obligat. vbi sequitur Iaso. col. 10. allegans Bal. c. 1. col. 7. de prob. sed aliud ibidem sensit Arret. arg. l. quædam. §. is autem infra, eo. & Ruin. d. §. Cato. col. 14. ad fin. facit Bart. l. si tertius. §. 1. q. 2. ff. de aq. plu. arc.

Ad l. 1.

Vers. Prius edere debet. } Scot. vide l. 3. verb. edita. infra, de interd.

Vers. Vtrum cedere. } Scot. Quod fieri potest antè litem contestatam, non autem post, l. si seruus communis. inf. de noxal. actio.

Glos. uerb. ut proinde. aduerbium temporis &c. uers. prima res est &c. } Scot. Angel. consilio 12. quòd executio non potest fieri pro fructibus, antè eorum liquidationem, nec detentio personæ, vt ibi per eum.

Versicu. Ad agendum cognita actione. } Scot. vide infra, eodem. l. si quis ex argentarijs. §. si initium, versicu. fin.

Vers. Qui producat. } Scot. Ego malim, perducat. Facit l. si quis ex argent. præalleg. in princip. Facit etiam Iaso. l. 2. in princip. versic. per edicta posita in albo, infra. de iurisd. omn. iudic. Tamen dicimus etiam producere hominem, Calep. uerb. produco. & hic satis quadrat hoc verbum, quia agitur de loco iudicij, cum in princ. agatur de loco priuato.

Vers. Aduersarium suum. } Scot. Alciat. legit aduersaria sua, & interpretatur vt hic in add. marg. Sed potest hoc confundi per illud, quod dicit hic gloss. verb. ad album. vers. & nota, quòd totus hic. §. posset legi &c. Item illud Budæi ex Cic. in l. tali. §. locer. ff. de iur. do. vbi annotaui. Præterea non reperitur, producere scripturam, apud veteres, sed testes. vide tit. de testi. inf. Calep. Niz. & alios, apud quos non reperias exemplum de productione scripturæ. Meritò in l. 2. C. quor. appell. non recip. dicitur, testibus productis, instrumentisq; prolatis, alijsque argumentis præstitis &c. Vide Ad quorum authorem in prouerb. Non eras in hoc albo. Adde, quòd non reperitur aduersarium sensu Alciati, sed aduersaria, numero multitudinis.

Ad l. ne quisquam. aliàs l. Senatus censuit, ne quisquam. 3.

Vers. Quàm qua ad eam. } Scot. Facit l. 2. §. diuus Adrianus. ver. in quam, ff. de iur. fisci.

Vers. se deferre. } Scot. Alij legunt se defendere. Dec. c. 1. col. 6. ad fin. & seq, de proba.

Ad l. Prætor ait. 4.

§. *sed & si seruus. uersi. (potest enim.)* Scot. Infra. l. quædam §. 1. ver. aut dominus argentarij.

Ad l. si quis ex argentarij. 6.

§. 1 *Vers. Aut omnes edere debent, aut unius editioni subscribere. add. marg. Not. ex isto textu, quod idem est &c.* } Scot. Adde Abb. ca. quoniam contrà, post numerũ 32. versi. & sic secundum Innoc. &c. de probat. Nemo subscribat, quod non legit. vide Bald. in l. fin. C. plus. va. quod agi. vbi si probatur te suscripsisse, nec legisse, non nocet. Hinc colligitur idem esse, si tabellio aut instrumenti exemplum ipse scripserit, aut ab alio scripto ipse se subscribat.

§. *prætor uers. probibet argentario edi.* } Scot. No. id quod conceditur causa cognita, esse de prohibitis.

Glos. uerb. ut edatur ei. Not. nou debet &c. } Scot. Vide glo. c. vlti. de æta. & qualita. ordin.

Ad l. vbi exigitur. 8.

Vers. Dolo autem malo &c. } Scot. Vnde Aristot. de libris ad Alex. edidi, inquit, nec edidi: quòd. s. affectata obscuritate confecta edidisset.

Ad l. argentarius. 10.

§. 1 *glos. uerb. a capite. i. cum die &c.* } Scot. l. atqui natura inf. de neg. gest.

DE PACTIS. Tit. 13.

Ad l. 1.

Vers. Quid enim tàm congruum est &c. } Scot. Vide prouerb. cap. 25. cum simil.

Glos. uerb. placitum, & consensus. i. placitus &c. uers. & est bic &c. } Scot. Vide Instit. de hæred. qualit. & differ. in rubr.

§. 1. *uers. Nam & stipulatio &c. nulla est.* } Scot. Tamen conuentio non continet pollicitationem. Ias. l. lecta. colum. 4. ff. si cert. peta. quia non obligat, cum fiat absque consensu eius cui fit: nec obligat, nisi

si ob honorem facta sit, cœptumve fuerit negotiũ. l.1.l.3.l.pactum.infra, de pollicit.

Glos.uerb.consensum. Not. stipulationem &c. uers.sed Alb.dixit &c.add.marg. & malè secundum eosdem. } Scot. L.si fideiussor, infra, de condict.indeb. Castrens.in rub. infra, de verb.oblig.

Ad leg. 2.

Add.marg.Not.quòd si creditor reddat &c. } Scot. Sic procuratore instrumentum mandati reddente, intelligitur expirare mandatum.l.tutor.l.negotiorum gestor.vbi Angel.& Bologn.in add.infra, de appell. Bald.l.vacuatis. in fin. not. ex glos. §. quia verò.in Authen. Vt sine prohib.matr. ibi per eum alleg.q. dicitur probare solutionem per instrumentum credit cancellatum reo.Non bene stare puto hoc verbum, reo.

Ad l. item quia. 4.

Glos.uerb. malè petitur. sed cum hæc &c. uers. dies autem obligationis &c. } De hoc dicto gloss.Alex.l.3.in princ. ff.de lega.1.vide Bald.in l.si ex cautione.q.8.C.de non nume.pecu.

Ad l. conuentionum. 5.

Vers.quæ fit per principem, aut quotiès &c.Add.marg.aliàs per pacem quoties. } Scot. Secundum alteram lectionem concordat l.Cæsar.de publicanis.

Ad l. legitima conuentio. 6.

Scot. Vide Institut.de rer. diuis.§.venditæ. uers.quodquamquam &c.

Ad l. iurisgentium.7.in princ.

Vers.in suo nomine non stant. } Scot. & sic genus est specierum. Facit dictum Barthol.l.1. num.2.infra.si cert. petat.

Glos.uerb. in suo nomine, scilicet generali: ut dicatur conuentio &c. } Scot. vt etiam permutatio, & transactio: quæ tamen rediguntur ad speciem. Barth.hic,& l. in ædibus. §. 1. ff. de donat. hoc enim synallagma. infra, de hoc verb.& reo.

Vers. Esse enim contractum, quod Aristo synallagma dicit. } Scot.Conciliatio & qsiq; pro contractu accipitur. Plaut.extat conciliatio:seruanda promissa.Græcè synthuma, Calep.hoc uerb. leges commerciorum Dionysius appellat, [Greek]. Francisc. Bald.in l. 1. 12. tabularum. Duaren. & hic Alciat. per Tiraq.in ll.Connub.l.4.gl.1.par.4.sub nu.8.

§.sed cum nulla.uers.igitur nuda pactio &c. } Scot.Vide pulchrum text.in l.solent.infra, de præscript.uerb.vbi quòd pactum nudum non est, quod habet in se negotium aliquod.

Glos.uerb.igitur.cautè incipit &c.uer item quando sponsio.add. marg.facta præsentibus &c. } Scot. Et consentienti. vide Iaso.in rubr. infra, de verborum oblig.col.2. cum seq.

Vers.nudus consensus. } Scot. Id est, nudum pactum, in l. obligamur. in fin. vbi gloss. infra, de actio. & obligationi.

Glos.ea. uers. Item quando stipulatio est inutilis, ut quia uel inter absentes &c. } Scot. Tamen Barth.in l.an inutilis. sentit acceptilationem, quia peccat in forma hoc casu, neque valere in vim pacti nudi: cum tamen illa fiat ad liberandum, stipulatio hic ad obligandum: & exemplificat, prout gl.hic,& sic est contragl.

§.ut puta,uers.id est, quia in ingressu. } Scot. Idest, in proposita contractus materia.Alcia.lib.2.Parerg.c.34.

§.prætor ait. uers. Decreta principum. } Scot. Idest constitutiones, vt supra, de constit. princip.tamen in l. 1. d.tit.intelliguntur sententiæ. Ergo argum. d.versic. Decreta principum. rectè appellamus Decreta, constitutiones Ducum Mediolani. Iulius Paulus condidit libros Decretorum, sed ij fuere sententiarum ab Imperatoribus prolatarum: id quod ex alia inscriptione dignoscitur. Vide Spieg.in catalogo Iurisconsultorum veterum, vbi ponit vtranq; inscriptionem. Vide etiam supra in princ.huius tomi in catalogo Iuriscõsultorum. Vide etiam l.2.supra, de offi.Assess.§. quod principi, & d.l.1.uers.vel cognoscens decreuit.Riuall.in histor. iu.§.decreta principum.infra, ex qui.ca.maio.l. nec non.l.1.eo. titu.Considera etiam, quòd lex, Aemilius.infra, de minor.in qua habetur sententia imperatoris, sumpta est ex lib. 1. Decretorum.& sic probatur, quod modò dixi. Vide Menoch. 15.remed.recuper.possess. sub num. 143. & seq. vbi vult, decreta principum, intelligi de sentẽtijs imperatorum, vt ibi per eum.

Ad l. & suum hæredem. aliàs eŝ. §.Marcellus autem.d.l.Iurisgentium.

§.fin.uers.si conuenerint in unum. } Scot. Doctor. intelligunt de consensu corporali. Dec.contra in c.cum omnes.lect. 1.sub num.9.& lect.2.col.fin.de constit. Pro quo facit.c. venerabilem, vers. nunquid enim, de elect.

Vers.i.maioris partis &c.add.marg.ex isto textu colligitur &c. } Scot. Adde l.eui eorum, in princ. infra, de postul.l. 2.de cura.bon.dam.

Ad l. si plures. 9.

Vers. quorum nomina simul facta sunt. } Scot. idest, qui vno contextu se debitores constituerunt.

Ad l. Rescriptum. 10.

Glos. uerb. hypothecas scilicet tacitas &c.uers.item quia sit ex maleficio &c. add. marg. hæc gloss. non negat &c. } Scot. imò confirmat. Hæcque fuit ratio dubitationis. aliàs frustrà de prælatione, onereque tractaretur.

Ad l. si tibi decem millia. 17.

§.si pactus. uers.quia ex postfacto id confirmari &c. } Scot.l.si consensit. infra, qui. mo. pignor. vel hypoth.soluitur.

Ad l.nisi hoc actum est. 22.

Glos.un.uers. alij dicunt, quòd hic reus &c. } Scot. Hic datur replicatio creditori contrà fideiussorem, qui excipiat priùs reum principalem conueniendum, per Auth.præsente.C.de fideiuss. Angel.hic, Alex. l.non solum.§.fin.col.pen.infr.de op.nou.nunc.

Ad l. videlicet si hoc actum est. 26.

Add.marg.No.quod de natura &c. } Scot. cap.nouimus. extra, de uerbor. significat. Dec.rubr. de iudic.extra, lect.secunda, columna secunda, l.3. de do.præleg.l. 1.§.si pater in potestate. infra, de coniung.cũ emanc.liber.

Ad l. si vnus. 27.

Glos.uerb. in pactis factum.i.in opponendo &c. uers.non sufficit si dicam, ego interrogaui &c. } Scot.vide l.1.ubi Bart. C. de vsur.

§.si pactus.uers.quod & in specie &c. } Scot.Quæ cognatione inter se continentur, eorum transitus admodum velox est.Arist.lib.posterior.c.4.

Vers.

Vers. quoties enim ad ius quod &c. Scot. Concord. cap. ab exordio. 35. distinct. vide Tiraq. tracta. de poenis temperan. cau. 51. num. 18. Vide etiam Alex. consil. 86. lib. 1. ad fin. Glos. c. statutum. verb. numerandum. de praeb. 6. dicit, quòd quando reducimus ad ius antiquum, lata fit interpraetatio: quam allegat Corset. in tract. de Trebell. Facit Ias. l. quominus. sub num. 135. vers. sed aduerte. infra, de flumi. vide eundem Ias. in Auth. quas actiones. nu. 129. C. de sacros. eccle. vbi de primo statu vel eliso, vel in totum sublato.

§. Illud nulla. vers. ne dolus malus praestetur. Scot. Dolus futurus remitti nequit expressim, at tacitè potest.

Ad l. tres fratres. 35.

Glo. ver. tres fratres. No. quod appellatione &c. Scot. L. Lucius, & Titia. infra, fam. ercisc.

Glos. verb. posse, quia non uidetur &c. vers. l. non est. Scot. Per quam. l. supple, cuius notitiam transigens non habuit.

Ad l. si cum fundum. 36.

Vers. quam si, aut iam &c. Scot. Nota hunc textum, ad limitatio. eorum, quae not. Barth. in l. singularia, columna 7. & ibi Saly. c. Paul. Iaso. 14. colum. infra, si cer. peta.

Glos. 1. Scot. Not. ex hac glo. quòd in contractibus innominatis habet locum poenitentia, etiam si per non implentem non stet, quominus impleat, sed ex facto tertij, iun. c. tex. nostro in fi.

Ad l. ius publicum. 38.

Glos. un. vers. ut infra, eo. pactum. Scot. ubi gloss. amplissima.

Vers. Non potest. Adde l. fi. infra, de suis & legit.

Ad l. veteribus. 39.

Scot. Vide Hostiens. in summ. tit. de maledic. col. pen. uers. in contractibus autem fiet interpretatio &c. Bald. consi. 413. par. 5. Ad intellectum vide Decremissiuè. in l. semper in obscuris. infra de regu. iur. Alexan. cons. 140. lib. 5. licèt debeat fieri interpretatio contrà proferentem, vt hic, & l. in contrahenda. ff. de regu. iur. tamen attenditur quod est verisimilius. Ita Oldrad. dicit in cons. 9. ex forma illius statuti. per l. semper in stipulationibus. ff. dict. titu. de regu. iur. Dec. d. l. in contrahenda. sub num. 3.

Glos. ulti. uers. solue. hinc in principali. Scot. Hanc probat hic Aemilius Ferret. ead. glos. vers. & de verbor. oblig. quoties. Vide glos. in l. in tradendis. in fra, cō mun. praed.

Ad l. tale pactum. 40.

§. fin. gl. ult. uers. ulti. item not. id esse de iure seruandum &c. addit. marg. idem Bald. &c. Scot. Facit. l. cum in testamento. ff. de reb. dub. Aristo. lib. Elench. 1. cap. 7. Quod non interrogatus, concedendum esse putasset, & interrogatus quoque concederet. Melius libro quinto Ethicor. capitu. decimo. cum lex quidem vniuersaliter loquatur: in his autem praeter vniuersale quippiam acciderit, tum rectè sese habet, vt qua parte legislator omisit, ac simpliciter loquendo deliquit, emendetur defectus quod & legislator ipse si adesset, eodem pacto dicturus esset: & si ipse scripsisset, ita legem tulisset.

Ad l. emptor. 47.

Summar. Bart. uerb. ab ea. Scot. stipulatione, concordat. l. 3. infra, de rescind. vendi. aliàs esset contra ponderationem Baldi hic positam; nisi intelligas propter stipulationem rem non esse integram: nā à stipulatione, verbis, non consensu solo, vt acceptilatione, receditur: at in d. l. 3. ope exceptionis tollitur stipulatio. Vide tamen Iaso. in rubr. de verbor. obligatio. colum. penult. & ibi Alci. & pondera diligenter d. l. 3. vbi videtur probari, quòd in principio huius Apostill. dixi, & ibi annotaui.

Ad l. in traditionibus. 48.

Scot. pone in hac l. exemplum, per l. penul. infra, fin. regun. Vid. Zas. lib. 1. intellect. singu.

Ad l. sumptus. 63.

Glos. uerb. litiganti, idest, procuratori, uel aduocato. Scot. Falsum est, dic ergo. i. clienti.

Vers. Honestum est &c. Scot. Aduocato. s. vel procuratori, denique causidico, intellige.

Glos. ultim. uersicu. siue qualibet quota. Scot. Probat d. l. final.

DE TRANSACT. Titu. 15.

Ad l. 1.

Glos. 2. uers. & l. & post rem. Scot. Et l. & eleganter. infra, de condict. indeb.

Ad l. cum Aquiliana. 5.

Glos. uerb. liberalitatem, stipulationem Aquilianam &c. Scot. Ironica liberalitas, cum datur aliquid, in Authent. Vt cum de appell. cognos. §. aliud quoque capitulum. Falsumque est vocari liberalitatem a liberando. Est enim liberatio a liberando, non liberalitas.

Ad l. de his. 6.

Scot. An haec l. habeat locum in alijs contractibus, quàm in transactione, Corn. consil. 150. col. 1. in princ. vol. 3.

Ad l. cum hi in princ. 8.

Scot. Fallit haec l. in nobili. Tiraq. tract. de nobil. char. mihi. 552. num. 122.

Vers. Facilè transigerent. Scot. Impropriè dicitur transigerēt, pro finem aliquem imponerent, l. de fideicommisso. ubi glos. C. eod. respicitque dubium facti, idest, taxationis, etiam ob incertum vitae alimentarij, vel immutationis.

Glos. uerb. modico praesenti, iuxtà illud Cladiani &c. Scot. Apud Claudianum legitur, breuem, non, sui. Fortè Accursius habuit, sui, in libro suo. Quod ait Glos. Ad praesens oua &c. facit glos. l. fideicommissa. §. item si quis. ff. de lega. 3. Ad hanc glos. facit, ēt quòd Aegyptij per caput lupi significabant praeterita, quòd lupus ē obliuiosus: per caput leonis praesentia, quòd sicut leo antecellit bestijs, ita praesentia caeteris; per caput canis futura, quòd canis blāditur, sperans de mensa. Vnde infertur, vrgere prę sentia, excidere praeterita, futurum inuitare, & parere assentationem.

Glos. uerb. alimentorum. s. futurorū &c. & hoc si in ultima &c. aliàs indistinctè &c. Scot. Differt igitur donatio causa mortis, a donatione inter viuos: in hoc quoque Bald. consentit. l. 1. C. de secun. nup. Doct. l. 2. ff. de leg. 1.

§.*Eam transactionem.uers.per transactionem intercipi.*] Scot. Facit l.quod fauore.C.de legi.l. legata inutiliter.ff. de adimen.leg.

§.*vult igitur.*] Scot. De istis,pro de his.Sic Cicer.in Catilinam.

§.*qui transigit.uers.de calceario quoque.*] Scot. Videtur ergò appellatione vestiarij, non venire calcearium in transigendo. Sed an in petendo? & non puto, argumen.l.legatis. l. diarijs.l.vlti.infra,de aliment. lega.

§.*si cui. uers.et neque diem,neque modum etc.*] Scot.Nota ex his verbis; Neque diem,neque modum,iunct.not. per Barth.hic, & infra,§.prox. mutationem diei,& modi,alterare formas.Modus autem, i.summa,seu quantitas.supra, hac.l.§.modus.

Ad l. post rem. 11.

Glos.uerb.subesse possit,sed quomodo potest &c.uers.l.3.] Scot. Est.l.vlt.vbi vide.

Ead.gl.uers.praeterea possunt esse adeo etc.] Scot. Notorium facti permanentis non potest negari. Abb.ca.tua, de cohab.cleric.& mulie.

Ad l. qui fidem. 16.

Summ.Barth. Exceptio potest obijci, et pęna etc.] Scot. Non tamen data restituuntur: quia hoc esset dissoluere transactionem, contra illa, Rato manente pacto. Vide Iaso.post Barth.in l.ubi pactum, tit.2 1.C.eo. vbi pulchrè dixit,ex mente Barth. iuramentum habere maiorem uim,quàm habeat hęc clausula, Rato manente pacto:quia si iuratum sit, etiam data restituantur.l.si quis maior.ubi Barth.uerb.imò maiorem. C.eo. Ias.vbi supra. Vide ad hanc l. Bald.in l. si de fundo,in utraque lectu.C.de loca.

Digestorum seu Pandectarum, Liber Tertius.

DE POSTVLANDO. Tit. 1.

Ad l. 1.

Vers.postulare autem est etc.] Scot. infra.§.his igitur personis. dicitur allegare.

Glos. uerb. decoris. media correpta etc. at quando profertur &c. pro dulcedine, ponitur, & dicitur decor &c.] Scot. Credidit iste dicere dulcor &c. Nam decor significat pulchritudinem.

§.*Initium, uers. pueritiam dum minor est etc.*] Vide Grucch. de Comitijs.lib.2.pag.217. Vide tex. in c.quia,de regular. Romulus ædificauit vrbem octodecim annos natus.Fr.Bald.in præfat.in leges Romuli.

Add. marg. iste text. facit, quod quis potest effici Doct. &c.] Scot. Vide de procuratore .l. si collectaneus. ff.de manum.vindic.& §. eadem lege, Institut. Qui manumitt.non poss.alleg.hic per gol.uerb.compleuit.

Nam non exaudito decreto &c.] Scot. Nota ex isto textu, quòd culpa remota nocet, vt pœna committatur: & quòd fictè contumax punitur.

Glos.uerb.ratus,idest,cogitauit,& est mirabilis &c.add.margin. Nota hanc glos.secundum Paulum &c.] Scot.l.si appellationem.ubi Bald. C.de appell.uide Barth.in simili in l.cum filius.§. varijs. uers.sed si teneremus &c. de lega.2.

Glos. uerb. non habebunt. i. habere &c. uers.an autem hoc casu compellatur quis esse aduocatus &c.] Scot. Vide decis. Capell.Tholos.q.481.

Glos.uerb.nec uirilibus officijs his rationibus &c. uers. repelluntur etiam à procuratione &c.addit.marg. s. in iudicijs &c.] Scot. L.3.infra, de negot.gest. Vide Valer. Maxi. lib.8.cap.3.

Vers.A Calphurnia.] Scot. Alciat.legit C. Afrania, ex Valer. Max. Vide eundem Alc.lib.2.Parerg.c.37. Idem Gammar.tract.de extens.num.141. Hoc tamen nomen Romanum est.l.si mandato Titij.infr. mand.& apud Sallust. & Cicer.in Catilin.Legitur etiam apud Cic. lib. 10.epist.ad Attic. Calpurnius. Fuit etiam Calphurnia Cæsaris uxor:& alia eiusdẽ nominis vniuira sacerdos sacratissima,cuius meminit Tiraq.in l.boues.§.hoc sermone.sub num.143. de uerbor.significa. Hypathia philosopha similis fuit C.Afraniæ,seu Calphurniæ, de qua Cassiodo. in triper.histor. ecclesia.lib.11. c.12.vbi dicitur,ꝙ veniebat ad iudices; nec habebat vllam verecundiam: pudicè permixta uiris:eam cuncti pro ipsius castitate venerarentur. De hac vide etiam Suidã.

Glos.uerb.causam.quid ergò &c.uers.fuit impulsiua &c.] Scot. De fœminis, causa impulsiua legis perpetuæ,habes Num.c.27.& c.vlt.

Vers.Refert etiam Labeo &c.] Scot.Facit illud Iuue.Saty. 4.de Catullo Messolino Cęco,Nemo magis rhombum stupuit,nam plurima dixit, in læuam conuersus:at illi dextra iacebat Bællua.

Vers.Appius denique Claudius Cęcus &c.] Scot. Ouid.in Fast. Appius est autor Pyrrho, qui pace negata, Multum animo vidit,lumine captus erat.

Vers.Operas suas in hoc locauit.] Scot. Nec etiam sufficit locasse, nisi pugnauerit.l. qui autem. infra,titul. sequent.

DE IIS QVI NOTANT. INFAM. Titul. 2.

Ad l. 1.

Vers.Qui artis ludicrę &c.] Scot.De infamia histrionum, vide Viuem in lib.2.D.August.de Ciuit.Dei.

Vers.Qui pro socio,tutela &c.] Scot. Quare non mutui,nõ commodati,ponit Alciat.in rubr.ff.de verb.oblig. post uersic.fortius illud obstat &c.& lib.2. Parerg. cap.36.

Ad l. 2.

Glos. uerb. usque ascensiuè, & inclusiuè, ut patet &c.] Scot. collige dictionem, vsque,stare ascensiuè,& inclusiuè. Tamen ex eo quòd subijcit, patet hoc pendere ex præcedentibus,& sequentibus:nec ex se magis hoc,quàm illud inferre.

Vers.Et adiecerit &c.(ut plerumque facit)&c.] Scot.Facit ad clausulas adijci consuetas.

Glos.uerb.emeritis,scilicet 20.annis &c. uers. uel se ad certum tempus &c.] Scot. Facit ad emphyteutam, cuius perit ius propter finitas generationes, vt honestè dicatur amoueri. Vnde non amittit meliorationes, vt per Doctor. in materia emphyteutica.

Ad l. Athletas. 4.

Glos.uerb.aquam spargunt frigidam,ut citius &c.] Scot.vide autor.adag.951.

Vers.

Vers. Vt neque thymelici etc. caeteraque eorum etc. ignominiosi habeantur. } Scot. Nota modum loquendi, masculinum, neutrum, masculinum.

Ad l. furti. 6.

Vers. Si iniusta appellatio etc. hodie notari etc. } Scot. Vnde apparet, melius esse iniustè appellare, quàm nunquam.

Vers. Si cum pretio &c. alioquin & qui precibus &c. } Scot. Facit vt assassinus, non sit, qui precibus aliquem occidit. Disputatur de hoc alibi. Placentinum statutum æqui parat istos.

Glos. verb. qui iussu pretoris. Quid si iussu &c. uers. ex compromisso. } Scot. vbi gl. utitur simili argumento.

Ad l. liberorum. 11.

§. 1. *uers. nupti intra legitimum tempus &c.* } Scot. Quod est decem mensium. Ouid. 1. Fast. Per totidem mẽses a funere coniugis vxor, sustinet in vidua tristia signa domo.

Glos. ulti. uers. sed an qui patiente &c. } Scot. vide tamen infra, l. quid ergo, vers. certè qui &c.

Ad l. quid ergo. 13.

§. *Quod ait prætor, eodem tempore &c. Add. marg. Bald. colligit &c.* } Scot. vide Barth. l. denunciasse. §. qui tamẽ, infra de adult.

§. *ex compromisso.* } Scot. Contrarium Cic. pro Sext. Roscio. Damnatus (inquit) per arbitrum, & rem restituit: & omnem honestatem amittit. Sed considera an loquatur de arbitro, & arbitrio tutelæ, vel pro socio, de quo proximo habes in oratio. pro Pub. Quint.

Glos. uerb. non facit. nam & ipse &c. uers. sed an quis &c. } Sco. simili argumento vtitur gl. supra, eo. l. furti. §. qui iussu, vers. item quid.

Vers. an quædam extrinsecus sint elocuta. } Scot. Idest dicta, passiuè.

§. *pœna grauior. uers. ut puta si eum qui parte &c.* } Scot. Nota durius esse relegari, quam bonorum parte multari.

Ad l. ob hæc. 20.

Vers. potius oneratur, quàm ignominia uidetur &c. } Scot. In eodem tempore ponuntur ipsa verba.

Ad l. Lucius Titius. 21.

Glos. uerb. debeant. sed quare &c. uers. potuit esse quod &c. } Scot. Ad hanc glos. vide Bald. in l. data opera. C. qui accus. non poss. Ias. limitantem in repe. l. admonendi, col. 145. col. 1. de iureiur.

DE PROCVRAT. Titul. 2.

Ad leg. 1.

Glos. 1. uerb. aliena. sed nonne &c. add. marg. Bald. hic reputat &c. } Scot. Ias. l. 4. in princ. de re iudic. & ch. 4. 3. not. ubi probat pluribus argumentis cõclusionem huius gl. de qua Specul. dubitauit, hoc tit. §. fi. vers. vtrum autem, vbi Io. Andr.

Versic. uel nolunt, uel non possunt. } Scot. Hæc duo regunt omnia latè Barbat. consi. 52. nu. 39. lib. 4. cõsi. Alex. cui addidi hanc l. Cicer. lib. 2. de Inuentio. videtur tria requirere. Mantua apophtheg. 251. addit sciẽtiam, & formam, per l. 1. vbi Bald. supra, de legi. vbi allegat pro primis duobus. c. super abbatia, de offi. delega. l. quæro. de eo qui pro tuto. Ancha. consi. 1. in princip. Tu perpende glos. in §. iurisprudentia. verb. notitia potest rectè &c. versicu. item quæ est differentia &c. Institut. de iustit. & iur. vbi iustitia est voluntas, ius potestas: iurisprudentia scientia.

Ad l. aut si valetudinem. 9.

Aut si ualetudinem uel necessariam &c. } Scot. Nota hic a Caio coniungi, aut, vel: Cicer. nunquam, vel semel tantum, scilicet lib. 2. de Natur. Deo. versic. aut cum solarium, vel descriptum ait ex aqua contemplere. Dicit enim, aut, aut, vel, vel. Cęteri autores sæpè, aut, vel. Non cito. l. præceden. quæ est alterius, nempè Vlpiani, hęc autem Cai: sequens autem Vlpiani, sicut l. item Vlpiani. l. sequens Pauli. l. vel exilio, Cai. l. aut affinitate, Pauli. l. sequen. Vlpiani. d. l. aut affinitate. probat, quia est vnius autoris, quippè Pauli. vbi habes, aut, vel. l. mutus. in fin. l. sequen. sunt diuersorum: vna Pauli, altera Vlpiani. sic l. si quis sepulcr. in fin. & l. sequen. infra, de relig. vna enim est Vlpiani, altera Cai. Probat etiam. §. edicto Diui. Institu. de vsucap. l. qui aliena. §. quamquam. de negoc. gest. l. vsu. infra, quem admod. seru. amit. non probant. l. abolitio. & sequens. infra, ad Turpil. quia sunt diuersorum. Probat. l. secunda. §. penult. infra, ne quid in loc. publ. l. prima. §. penult. infra, de uia publi. & iti. pub. refic. l. neque infantes. infra, de fideicommiss. liber. l. multa. in princip. ff. de condic. & demonstrat. l. prima. ad fin. infra, de ri. Verg. 4. Geōrg. aut igni pinguia multo defruta, vel psythia passos de vite racemos. l. tign. infra, ad exhiben. Sabel. libro tertio, exempl. capit. octauo. vel aut &c. l. licet. in fin. infra, de arbitr. l. item apud Labeonem. §. hęc autem ferè sunt. ff. de iniur. non probat. l. prima, in fin. & l. sequent. infra, de ædilic. edic. quia sunt diuersorum. Probat l. qui clauum. in fin. eodem titul. l. si ponas, §. primo. ff. de inoffic. testamen. l. officium. ad fin. infra, de rei vend. l. inter. §. nam omnia. infra, manda. l. si vsufructuarius. infra, qui. mod. vsusfruc. amitt. Quintil. vel, aut. Refert Budæ. in annot. de adult. loco penult. l. apud Iulianum. §. fin. infra, de lega. 1.

Ad l. sed hæc. 13.

Glos. uerb. causa cognita. nam potuit esse &c. } Scot. vide l. quæsitum. infra, de re iudic.

Ad l. item si suspectus. 19.

Glos. un. uers. sed an sit probanda &c. } Scot. vide Bald. rubr. extra, de offi. deleg. Refert Ias. l. prima, col. 17. supr. de offic. eius.

Ad l. si actor. 29.

Glos. 2. uerb. ultimo, quod uerbum est actori. } Scot. Glos. in lib. Barth. non habebat hoc verbum, actori. Dicit enim gl. ult. tetigit, & non soluit.

Ad l. si quis cum. 31.

§. 1. *Glos. uerb. procur. duos. quid si eundem &c.* } Scot. contrà l. qui bis. dem. ff. de verbor. oblig.

Ad l. non solum. 39.

§. *quæritur. glos. uerb. creditores. uidetur ergo &c. uers. dic ergo &c.* } Scot. Dictio, cæteri, & alij, impropriè posita.

§. *si status. gl. 1. uers. non uidentur imbrigare add. marg. Bald. hic dicit &c.* } Scot. Castrens. l. 4. §. Cato, col. 4. ad fi. ff. de uerbor. obligat.

Ad l. Pomponius. 40.

§. penult. gloss. uni. uers. quæ est contra. addit. margin. dic quod ibi &c. } Scot. vide gloss. in cap. cum M. Ferrarienfis. in gl. 1. post med. de const. it.

§. ult. uers. ergò non exigimus &c. } Scot. Facit. l. 1. §. sciendum. infra, de tribut.

Ad l. fœminis. 41.

Glo. ult. uers. ult. } Scot. Si ergò habuerit tutricem matrẽ admittitur ipsa. Bald. hic.

Ad l. Plautius. 61.

Add. marg. Bald. hic dicit &c. } Scot. vide gloss. in l. licèt. C. eodem.

Ad l. procurator qui pro. 67.

Scot. vide Soci. consi. 154. col. 1. & seq. uol. 2. B. in prin cip. huius. l.

Ad l. Titius. 76.

Vers. nec multum ei &c. } Scot Argu. quòd debet euitari circuitus inutiles.

Glos. ulti. uers. l. si fideiussor. } Scot. Vbi vide Barth. & in l. non solum. §. morte, colum. 9. in fin. eod. tit. de ope. nou. nunc.

Ad l. omnis. 77.

Glos. 1. } Scot. Vt supra, eo. l. non cogendum, verb. defendanr. cum gl.

DE NEGOT. GEST.
Titul. 5.

Ad l. 1.

Glo. uerb. possessionem; possessio datur &c. uer. ut ex ordine &c. } Scot. Arg. ex ord, ne titulorum.

Ad l. 3.

Glos. uerb. non dubitatur. s. pro iis quæ &c. } Scot. Mulieres gerunt negotia, & sine mandato, & cum mandato extrà iudicium: in iudicio nõ possunt nisi &c. supra, l. 1. de postul.

Glos. uerb. & si furiosi, quid si furiosus &c. } Scot. Furiosus in interuallo dilucido gerit.

§. Hæc uerba. glos. uerb. negotia gessit, ut pro tali &c. uers. niuentis præsentialiter. } Scot. Ignorantis tamen. gloss. in princip. l. prima. supra, verb. absentium.

Glos. uerb. hæreditatem, imò uidetur &c. versicu. sed dic quòd hic &c. } Scot. vide simile in l. lege Cornelia; cum gloss. fi. infra, de testam. & §. interdum. Instit. de hæred. quæ ab intest. defer.

Ad l. si pupilli. 6.

§. Sed si quis negotia. glos. verb. actionem, collige hic &c. } Scot. Vide gloss. infra, hac leg. §. quid ergò. uersicu. ipso gestu.

Glos. uerb. ipso gestu, id est ipsa gestione, & hoc est &c. } Scot. uersicu. & hoc est, quod supra, &c. si hoc est, quomodo facit infra, ver. item re ipsa, & ver. item ipso gestu duos modos.

Ead. gl. uers. item reipsa &c. } Scot. vide glo. supra, hac l. §. sed si quis, vers. actionem.

§. final. } Scot. vide ad intellectum huius. §. Socin. consilio centesimo quinquagesimoquarto, colum. 1. & seq. volum. 2.

Ad l. si ex duobus. aliàs est. §. Iulianus. l. si autem. 8.

Scot. Non est lex in Pandectis Florent.

Vers. perstringi. } Scot. In Pandect. Florent. legitur pertingi.

Vers. per se ipsum. } Scot. Per ipsum, legitur in Pandect. Florent.

Ad l. sed an vltrò. 10.

Glos. uerb. specialiter, i. expressè. } Scot. Alibi proprio nomine. gloss. l. quod in rerum. §. penultim. ff. de legat. 1.

§. 1. uers. sed istam sententiam &c. } Scot. Deridendum est, quod ratione caret. Bald. in proœ. feud. col. 2.

Ad l. Proculus. 18.

Glos. fin. uers. nec dico tamen. } Scot. Nam sufficit similitudo in eo de quo agitur. dixi rubrica, de oper. nou. nunciat.

Ad l. atqui natura. 19.

Scot. Vide Bald. in l. cum actum. not. 5. supra, eodem. Ias. l. incisgentium. §. sed cum nulla. colum. 5. supra. de pact.

Ad l. ex duobus. 27.

Vers. uno quidem sui ætatis. } Scot. Nota suæ ætatis, pro legitimæ, seu vigintiquinque annorum. l. cum filiosa. ff. de lega. 3.

Vers. alio uero. } Scot. No. alius de duobus. Sic Cic. & alij aliquando.

Vers. Minore annis. } Scot. Sæpè habetur in legibus hæc locutio, omisso numero vigintiquinque.

Vers. In saltu communi habente &c. } Scot. Saltus habens habitationes, est rusticum prædium: non tamen ipsæ habitationes. l. urbana prędia. infra, de uerb. significat.

Vers. Ob sumptus nulla re urgente factos &c. } Scot. Nota ampla ædificia dici voluptaria, ne seruentur impensæ, cum nulla re urgente ædificata sunt.

Ad l. fideiussor. 32.

§. ult. glo. uerb. cessat. mala ratio. } Scot. Similis lect. l. quæ vtiliter. §. 1. infra, eo.

Ad l. Nesennius Apollinaris. 34.

Scot. Habes aliam huius epistolam ad hunc Iulium Paulum in l. Nesennius, infra, ad leg. Falcid. vbi Iulius Paulus appellatur dominus.

Glos. vlti. Noto contra vulgarem &c. } Scot. Tamen hoc seruauit Iupiter inter Neptunum, & Mineruam, apud Pausan. lib. 2. Hoc aniculæ iudicium uocat Phraotes apud Philostratum in vita Apollonij Thyanei libro 2. in controuersia, de thesauro.

Ad l. actio negotiorum. 47.

Summar. ulti. uers. inter actionem directam &c. } Scot. vide Iaso. l. 1. colum. 2. ud fin. C. de transact. vide quòd melius est habere actiones directas, quàm utiles. l. mutum. §. si procurator. infra, de procurator. vbi Bald.

Vers. Vbi conceptio formularum non obseruatur. } Scot. Ergò vbi obseruaretur, aliud esset. In formis ergò attenditur subtilitas: nec implentur per æquipollens. De materia vide in l. 1. ff. de liber. & posthum. per Doctor. nec aliquis allegauit vnquam locum hũc, nisi fallor. subtilem inter hæc duo differentiam, vide per Bald. hic, de qua per Iaso. in l. cum fundus. §. 1. col. 10. infra, si cert. pet.

DE CALVMNIAT. Tit. 6.

Ad l. 1.

Vers. Vel non faciunt. } Scot. Idẽ est facere malum, & abstinere a bono. e. non satis. dist. 86.

§. *hac autem.* } Scot. Nota modum loquendi, hoc iudicium non solum in pecuniarijs causis, sed etiam ad publica crimina pertinere Pompon. scribit &c.

Glos. uerb. ob negotium criminale, uel forsan &c. uers. sed an una uia &c. } Scot. An criminalis tollat criminalem ad idem.

Ad l. in hæredem. 5.

Scot. Glos. 2. aliter ponit uersum Catonis, quàm vulgo habeatur, scilicet sic, Nemo diu gaudet, sub iniquo iudice vincens.

Ad l. si quis ab alio. 7.

Glos. uerb. in quadruplum. §. intra &c. uers. cuicunque datur. } Scot. Etiam de iudice. infra, l. seq. vide supra, l. 1. gl. verb. litem perire nisi ille &c.

§ *ult.* } Scot. Nota dari publicanis retentionem rerum, donec soluatur tributum.

Digestorum seu Pandectarum, Liber Quartus.

DE RESTITVT. IN INTEGR.

Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. Valla in Raudensem, cum irridet, qui dixerat Iureconsultos hunc titulum a Terentio mutuatos: Quasi (inquit) hoc verbum, restitutio in integrum, antè comicos omnes non fuerit vsitatum apud iudices, & leges; addens Terentium vetus a Iureconsultis pleraque mutuatum.

Ad l. 1.

Glos. uerb. circumscriptis, aduersarij dolo. } Scot. Circumscriptio non fit sine dolo. Barth. in Authent. ex causa. C. de liber. præter. contra. per Ias. in Auth. ex causa. column. 4. ad fin. uersic. tu pondera. C. de liber. preter.

Ad l. diuus Antoninus. 7.

Glos. uerb. existimari, idest &c. add. mar. impropriè loquitur quis &c. nam iste &c. } Scot. Sed glos. hic dicit esse in ficto contumace inuentum, qui cum esset præsens, tamen nihil dixit. Allegat ut videas. l. & post. §. fin. infr. de iudic. vbi nihil clari de hoc. Vide gl. vlt. in l. sequen.

Glo. uer. restituere, sed ad quid &c. } Scot. vide glos. in §. audient igitur, in Auth. de iudic.

Ad l. inter minores. 8.

Glos. uerb. cognita, nam contra &c. add. marg. Bald. not. istam gl. ad hoc &c. } Scot. Non enim argu. a contrar. sensu, quo sumpto hoc dicere posset hæc gl. sumi debet, vt per Alex. l. 1. de lega. 1.

Eadem glos. uers. uerum contumacem dico, qui aperte &c. } Scot. Barth. in l. præced. dicit inuentum personaliter, & negantem se venturum, esse verum contumacem expresse: nihil verò dicentem, & non venientem, esse verum contumacem tacitè: & hunc vltimum audiri venientem iudice adhuc sedente pro tribunali: tamen sic dicit add. l. præcedent. Sed Barthol. ibi nihil de hoc, se remittens huc: hic uerò non ita dicit, vt videre potes. Dicit enim de apparenter, & existenter uero contumace. De uero autem contumace expresse habes exemplum Nume. cap. 16.

DE EO QVOD MET. CAVS.

&c. Titul. 2.

Ad l. 1.

Scot. Hominem præ metu mori, habes exemplum Gonellæ vulgatissimum, qui per l. qui sella. ff. de seruit. rustic. prædio. destructus fuit secundum Doctor. Habes aliud Boss. in pract. crimin. loquentem de iudice Capistrano. & probatur hoc sup. ca. 11. & cap. 17. Idem de leporibus tradunt naturales.

Glos. 1. } Scot. Facit l. ueteres. infra, de itiner. actu. priua.

Ad l. metum autem. 6.

Vers. constantissimum cadat. } Scot. Idest constantem; sicut Luc. capit. 10. in fin. optimam pro bona. vbi Theol. Huius autem rei disquisitio iudicis est. l. 3. in fin. infra. l. ex qui cau. maio. vide Calcagni. de ratione iudicandi.

Ad l. nec timorem. 7.

Vers. uel in adulterio deprehensus. } Scot. vide Gell. lib. 17. c. 18. de Sallustio.

Glos. uerb. rectè scribit, imo uidetur &c. uers. quia ibi debet esse plus mundus &c. } Scot. Cic. in Sallust. carere debet omni uicio, qui in alterum dicere paratus est: & ali quoties in Verrem.

Ad l. isti quidem. 8.

§. *quod si dederit.* } Scot. pro sed & si.

Vers. nam uiris bonis &c. } Scot. vide Bald. l. 2. §. & cum placuisset, per illum text. supra de origin. iur. uers. & castitatem filiæ &c. Ouid. Succubuit famæ, victa puella metu.

Vers. cum pro affectu &c. } Scot. Reg. 2. c. 18. Panuin. lib. de lud. secula. in prin. Boss. in pract. crimin. Politia. in Miscell. c. 58. Facit Matth. c. 15. vbi pater dicit, Miserere mei, & adiuua me, & non miserere filiæ meæ, & adiuua filiam meam. Quæ ponderatio fuit Mantuæ Apophtheg. 348. contrà idē apophtheg. 378. alleg. Ias. post alios in Authen. ex causa. C. de liber. præter. Ibi tamen agitur de salute animę, quę plus diligi præsumitur, prout debet, quàm alia res, quæ sit in mundo. 12. q. 1. c. a p. præsumimus. Idem imò plus in matre, quàm in patre, vt quæ antè partum onerosa sit, in partu dolorosa, & post partum laboriosa, vt dicitur in c. si. de conuers. infid. vt per eundem Mant. apophtheg. 419. Adde quod ipsa est certa de filio, quod non est in patre, quæ ratio fuit Aristo. lib. 8. Ethic. Neuiz. sylu. nupt. ch. 10. col. 3. in antiq.

Ad l. metum. 9.

§. *animaduertendum. uers. generaliter, & in re loquitur: nec adijcit &c.* } Scot. Ergò si loqueretur in personam, non comprehenderet populum, nec curiam, nec collegium, nec corpus. Vide Alexandrum consilio ducentesimo decimo sexto, libro secundo.

Ad l. sed & partus. 22.

Scot. L. equis. infra, de usur. gloss. rubric. eodem titu. de vsur.

Ad l. extat. 13.

Scot. Hæreditatem inuadens pendente conditione, non perdit ius suum adueniente conditione, licet eam occupauerit propria autoritate.

ritate. l.inter omnes. ubi Bologn. in addit. supra. Qui satisdat.cog. vbi vide quę addidi, non ad text. sed ad gl.

Ad l.si cum exceptione, aliàs incipit. Item si cum exceptione. 14.

§. *Post annum.glo. ult. in princ.* } Scot. Similem rationem probabilem, sed non necessariam in textu, & glo. habes infr. eod. l.quod diximus. §. hæc actio, quæ hanc alleg. cum hoc text. Adde similem glo. per illum text. in l.non solum. §. vlt. infra, de alien. iudic. mut. caus. fac. infr. naut. caup. stab. l.3. §. item si seruus, vers. & ideo, vbi gl. gl.l. ancillarum. infr. de peti. hæred.

Ead.gl.uers.ult. } Scot. Vide Ias.l. qui quadringenta.nu. 2.ad Trebell. Bald.l.1. ff. solut. matr. Socin. consi. 1. col. ult. lib. 1.

Ad l. si mulier. 21.

§. 1. } Scot. Alia est æstimatio possessionis, alia proprietatis. Vide gl. hic, & Doct. hic, & ibi per gl. ubi vide & add. ad Barth.

§. *Si metu coactus &c. uers. tamen coactus uolui.* } Scot. Vnde prouerb. volens quidem, sed inuito animo. Suid. liter. c. verb. volens. Facit illud Teren. in Andria, coactus tua voluntate es.

Glos. uerb. uoluit, & sic nota &c. Add. uoluntas coacta &c. } Scot. Argum. contra supra, l. 1. vers. propter necessitatem &c. l. velle non creditur. infra, de regul. iur. Azo in sum. C. eo. col. 2. in fi. cum seq. Adde, quòd in metu illato a principe, non est opus actione, qđ metus causa: sed actus ipso iure est nullus. Bald. no. tit. de pace Constant. uerb. pactiones. & qui coactus vult. nihil vult. Bald. d. tit. §. item volentibus. eodem uerb.

Ad l. non est verisimile. 23.

Glos. uerb. præsumptioni. Nota stari præsumptioni &c. } Scot. Vide gl. c. is qui fidem. de sponsal.

Ead. gl. uers. & hæc magis dicitur fictio &c. } Scot. Doct. latè in l. si is qui pro emptore. infra, de vsucap. Vide glos. in l. conficiuntur, verb. creditum. infra, de iur. codicill.

§. *ult. uers. per uim apparitore præsidis interueniente &c.* } Scot. Hunc text. putat singul. Bald. in c. tuæ. in fi. Vt lit. non contest. in c. conquærente. de restitut. spoli. Aliqui not. decisiones ex hoc §. uide per Iason. in leg. a diuo. §. in venditione. infra, de re iudicata. colum. 3.

Glos. ult. uers. ult. } Scot. Sed contrarium innuit tex. verb. profecerunt.

DE DOLO MALO. Tit. 3.

Ad leg. 1.

§. 1 *Summar. Barth. Illa est bona definitio, quæ conuertitur &c. aliàs secus.* } Scot. Vide l. quæsitum. in princip. infra, de fund. instruct. glos. & Bald. in l. final. C. de litigios.

Glos. uerb. seruant. aliàs seruiant, & aliàs &c. uers. item potest poni exemplum &c. } Scot. Dolus bonus est, cum quis captus à Ligure, fingit se viribus infirmis esse, & sic remis tractandis inutilem: uel fingit se sacerdotem, vt sic ob reuerentiam sacerdotus haud detinetur remigio. Dolus pariter bonus Salomonis ad eruendam veritatem, de quo in cap. affertè. de præsumption. Dolus etiam Archidiaconi versus Ioan. Andream, de quo per Ioan. Andr. in princip. Nouell. Facit de Ligure mentionem Iosephus lib. 2. cap. 5. in fi. de bel. Iudaic. & lib. antiquitat. iudę. 17. cap. 18. Tiraquel. in præfat. tract. de retract. consang. num. 70. & supra, & infra. Dolus est abscondita mentis machinatio. Bald. in l. ult. C. de litig. vide c. vtilem. 22. q. 2.

§. *seq. glos. uerb. etiam bonum dolum, & sic nota bonum, & malum dolum.* } Scot. vnde Plaut. inquit, sine omni malitia mala.

Glos. uerb. hostem, ut si per fallaciam &c. } Scot. Dolus, an virtus quis in hoste requirat? Vergil. quem allegat Dec. in l. ea est natura. infra, de regul. iur. Neuizan. in sylu. nupt. char. 97. columna. 1. in antiqu. & ch. 60. colum. 3.

Ad l. nam is nullam. 6.

Scot. & benè. Nam & inanis est debitio. Martia. Sexte, nihil debes, nil debes Sexte fatemur. Debet enim, si quis soluere Sexte potest. Et alibi, Quod tibi non possum soluere Phœbo, meum est.

Ad l. & eleganter. 7.

§. *uers. sed & si dubitetur &c.* } Scot. Facit hic text. ad illud Pauli; Qui dubitat, infidelis est.

Vers. Venenum ei dedit, & sic &c. } Scot. Vt faciunt sæpè hostes in captiuis, & obsidibus reddendis, cũ missos eos faciunt.

Ad l. si plures. 17.

Vers. Quod si. } Scot. Quod si, pro sed & si.

Ad l. arbitrio. 18.

Versic. Non tamen semper &c. } Scot. Not. in incertis, non in certis locus est coniecturis. cõcord. l. continuus. §. cum ita. ff. de uerbo. oblig.

Ad l. si legatarius. 23.

Glos. ulti. uers. solue, hæc cum illa datur &c. } Scot. Remedium speciale concurrit cum generali, non speciali, & minus generale generalioris ratione dicitur speciale. Barthol. l. prima, §. 1. infra, de oper. nou. nunc. colum. 1. versic. venio ad contraria Dyni, & colum. 2. versic. sed tenendo opinionem Dyn. ad de glos. l. itaque, verb. extitit. scilicet pœnès hæredem &c. infra eo.

Ad l. si duo. 36.

Scot. Hanc l. allegant Doctor. in l. cum proponas 2. C. de pact. ad limitationem illius l. quæ est, ut frangenti fidem &c. vt procedat circa idem: secus in alia re, vel capitulo. concord. Anto. & Panor. & Felin. in c. 3. de iureiur.

DE MINO. XXV. ANN. Titul. 4.

Ad l. 1.

Vers. Quo tutelam minorum suscepit. } Scot. Ponitur tutela pro defensione simpliciter.

Glos. uerb. fragile, imo a &c. uers. & in aduocato ideo, quia sibi imputes &c. } Scot. Facit lex tertia, in fin. infra, eodem.

Ad leg. 3.

§. 1. *verb. dubitauerat. additio. margin. Dictare iudicium, est intendere actionem &c.* } Scot. Sed hoc ultimum pertinet ad criminale iudicium. tamen ex ultimis uerbis Calepini in uerbo prouoco, colligitur

tur etiam in ciuili cauſa ſcribi, ſeu impingi dicã, & in verb. cauſa, verſic. per translationem tamen cauſa dicitur &c.

Eod. §. uerſi. ſed totum hoc ſtructum &c. } Scot. Anto. Giuea. legit, toto hoc ſtructum, hoc eſt, toto iudicio hoc actum, lib. 1. varia. lectio. c. 12. refert, & ſequitur Menoch. 15. remed. recuper. poſſeſſ. num. 133. ſed mihi non placet. Dico igitur totum hoc ſtructum legendum, & exponendum, ideſt, totã hanc rem malitioſè ordinatam, vt in glo. ita habent etiã Pandect. Florent. Quod autem lectio Giueæ non ſit proba, apparet ex eo, quia dici nequit toto iudicio hoc ſtructum, quod iudicium a minore fuit intentum. Haloandrinæ Pandect. habent, totum obſtructum, & peſſimè.

Eod. §. gloſ. uerb. reſtituendum in integrum &c. } Scot. l. damni infecti. §. Sabin. infrà, de damn. infect. l. qui cum natu maior. §. 1. inf. de bon. libert.

§. maiore gloſ. momentum. quadam iura &c. & in præſcriptione 30. ann. ut infrà, de actio. & obliga. l. in omnibus. } Sco. Ergo triginta annorum præſcriptio eſt de iure Digeſtorum.

Ead. gloſ. uerſ. at cum præſcriptio ſit odioſa reſtringitur &c. } Scot. præſcriptio longiſſimi temporis eſt odioſa, cum neque titulum, neque bonam fidem requirat. Vide Roma. & Alex. l. 3. §. Labeo. inf. de acquiren. poſſeſſ.

Ad l. ait Prætor. 7.

Verſi. ſed hodie ſolet pecunia &c. } Scot. vide Cicer. lib. 1. de legi.

Gloſ. uerb. ultra uſuris. Hæc ratio &c. uerſi. uel dic, quod bona eſt &c. } Scot. ex mora irregulari currunt vſuræ, ſi veniunt iure actionis: ſecus ſi veniunt officio iudicis. Iaſ. l. vinum. columna. 10. uerſi. & vltrà domin. Alex.

Ad l. & ſi ſine. alias. §. hodie. d. l. ait Prætor.

§. ſed quod Papinianus &c. uer. & quod ait liberam manere: tale eſt quaſi &c. } Scot. Facit c. nonne, de præſumpt.

Gloſ. uerb. ſed utiles, Hic nota quòd &c. uerſi. item not. quòd qui ſemel eſt hæres &c. } Sco. Vide Mant. apophtheg. 156. an. ſemel hæres poſſit deſinere eſſe hæres.

Ad l. verum 11.

§. ex facto, uerſi. Arrius, alij Actrius, Seuerus, quia dubitabat, ad Imperatorem Seuerum retulit. } Sco. Prætor in dubijs retulit ad Principem, quod nota. Facit l. 2. §. ſed quia diuinæ, uerſi. ſi quid igitur tale. C. de vete. iur. enucl. Nota etiam ſucceſſorem repræſentare præceſſorem. Arrius enim retulit ad Principem: ſucceſſori Ventidio reſcriptum eſt.

Ad l. in cauſæ. 16.

Gloſ. 2. uerſ. ſed quid ſi exceptionem &c. add. marg. Bart. hic, & Io. &c. } Scot. Vide glo. infrà, verb. non enim, uerſ. Sed nonnè habet &c.

Ad l. Præfecti. 17.

Verſ. erroris proprij &c. } Scot. Honeſta eſt erroris veniæ petitio.

Ad l. quod ſi minor. 24.

§. non ſemper, uerſ. Scæuola noſter aiebat, ſi quis iuuenili leuitate &c. } Scot. Vide ad intellectum Alex. conſ. 67. col. 2. ad fi. lib. 5.

§. Si ſeruus, glo. uerb. condemnabitur, ſed quomodo &c. } Scot. Nota pendere executionem, vel potius facultatem petendi executionem, de qua in §. Iulianus, l. ſi finita, ff. de damn. infect. per Bologn. & dicendum non currere præſcriptionem, ſicut non currit contrà non immittentem, quando aduerſarius ſeu debens ſeruiturem non habet ædificatum. Idem etiã ſi petita fuiſſet executio, vt duret donec iſte aliquid habeat, in quo fieri poſſit executio: de quo tamen non immittente, vide quod dixi reſpon. 1. num. 108. lib. 1. tom. 1. Reſponſ.

Ad l. ſi filius. 30.

Gloſ. ult. uerſi. Vel melius emancipatus &c. } Scot. Contrarium voluit in §. exhæredatos, in Auth. de hæred. & Falcid. vide Paul. Caſtr. in rubr. C. qui admitt. & l. fina. colum. 2. in princ. C. vnde legit.

Ad l. minor 25. annis. 32.

Verſ. Ex aſpectu corporis falſo probauit perfectam ætatem. } Scot. Facit Iuuen. Saty. 6. facies tua computat annos: vbi quòd facies oſtendit ſenectutem: igitur & iuuentutem, ſeu adoleſcentiam.

Ad l. ſi in emptionem. 35.

Verſ. Veluti quod maiorum eius fuiſſet. } Scot. Vnde apud Hierony. in regul. monaco. c. 21. Vt, inquit, parentum communium cineres venderet. Vide pulchrũ tex. vbi tamen hæc affectio non perpenditur, in l. 1. col. 3. ſeu & alias videamus, vbi dictus §. ſed ſi rem. hic per glo. alleg. infrà, ſi quid in fraud. patro. quem §. glo. hic allegat ad regulam, licèt debuiſſet allegare ad fallentiam, quæ legitur verſi. quandoque talia &c. Facit hiſtoria Naboth, quæ habetur Reg. 3. c. 21. quæ allegatur in fin. 15. præſumpt. Cæpol. in tract. de ſimul. contract.

Dum gl. allegat l. lex quæ. Facit Tibullus, Quin etiam ſedes iubeat ſi vendere auitas, Ite ſub imperium, ſub titulumque lares. Vide Tiraq. in præfat. tit. 1. de retract.

Ead. gloſ. allegans. §. qui ſciuit, debuit allegare. §. qui ſoluendo. dum verò dicit ratione vicinitatis, allego d. §. ſed ſi rem. dum quoque allegat l. cum ſeruus, facit l. milites prohibentur. infrà, de re milit. mentio fit in d. §. ſed ſi rem, licèt ibi non attendatur: dum autem allegat. l. ſi ſeruum meum, adde d. l. 1. §. ſed ſi rem, malè alleg. per gloſ. ſup. vt dixi modò.

Ad l. minor 25. annis omiſſam. 36.

Gloſ. hic ponit definitionem allegationum iuris, dum dicit, vel pone propriè allegationes, ideſt probationes legum ad cauſam pertinentium.

Ad l. auxilium. 37.

§. in delictis autem, uerſ. niſi quatenus interdum &c. } Scot. Vide Sueto. in Auguſto, de tempore, & loco natiuitatis Octauij, ubi de C. Lectorio.

Ad l. Aemilius. 38.

Scot. Imperator iudicauit contra duas conformes, & contrà opinionem Iulij Pauli ſtantis pro ſentẽtijs.

Verſ. Imperator autem Antoninus motus eſt &c. }. Scot. Caracalla. Franciſc. Bald. in conſi. de nou. iur. ciuil. demonſtr.

Gloſ. uerb. tutoribus ut pretium &c. } Scot. verſi. quod venditor renunciando poſt diem.

Gloſ. uerb. motus eſt pro pupilla. } Scot. Vide gloſ. l. 2. §. initium. verb. amore virginis. ſuprà, de orig. iur.

Gloſ. ult. } Scot. Simile in l. cum mater, vbi Barth. inf. de inoffi. teſtam. Facit l. 1. §. ſed neque vxore. infrà, ad Sylla.

Vinia.

Vide.in fin.ea sua princ.I.uers. & quadam, qua non est in litera: fortè quia pulchra erat, qua quidem uehementer mouetur.] Scot. Facit illud Ouidij de art.amand. Illo sæpè loco capitur consultus amore: Quique alijs cauit, non cauet ipse sibi.

Ad l. intra vtile. 39.

Vide ad hanc l. Alex.consi.226.lib.6. per tot.

Vers. & de atate sua probauerunt.] Scot. Nota, qui allegat se minorem, debet probare.

Ad l. minor annis 25. cui fideicom. 40.

Scot. vide Bald.in l.si eum.§.eum qui iniuriarum, col. 2. supra, Si quis caut.

Ad l. de ætate. 43.

Scot. Fallax est probatio ex aspectu.suprà, eod.l. minor 25 annis, adito.

DE CAPIT. DIMINVT. Tit. 5.

Ad legem secundam.

§.hi qui capite, uers. nullus labor est.] Scot. Idest, nulla difficultas.

Ad l. amissione 5.

Glos.§.1.uerb.relegati, antiqua litera dicit &c.uer.ult.] Scot. vt in c.sciant cuncti, de elect.lib. 6.

Ad l.legatum in annos. 10.

Glos. uerb. quàm in iure, quia non consideratur &c.uers. ult.] Scot. vide in Auth.de incest.nupt.in fi.prin. & ibi glo.uerb.alia necessaria.

EX QVI. CAV. MAIO. &c. Tit. 6.

Ad l. sed & qui. aliàs l.& qui. 5.

Vers. uel litis gratia.] Scot. Dicis. legit Duaren. lib. 1. anniuers.disput.c.4.& Claud. Ptolomæus, in add. marg.mei.ff.Haloandrini.

Ad l. mil tes planè. 7.

Glos.un.uers.at magistratus potest &c.] Scot. vide Azo. in Sum.C.eo.col.2.uers.fortè quia.

Ad l. item ei. 14.

Vers. poterant tamen &c.] Scot. vide Azo.in sum.C.eo. num.6. Dic quamuis hic exprimamus de captiuis, satis tamen continebantur superiore clausula, ei quoque succurritur.l.ei quoque.suprà eo.

Ad l. ab hostibus. 15.

§. ult. ibi, bona fidei possessoris detentio.] Scot. Detentio, idest pòssessio.

Ad l. denique. 19.

Glos.ult.uers.item not.quòd circa &c.] Scot. circa facta non potest fingi. Bart.latissimè in l.si is qui pro emptore.infrà, de vsucap.

Ad l.item ait Prætor. 21.

Vers. vt quemadmodum succurrit suprascriptis personis, ne capiantur; ita & aduersus ipsas succurrat ne capiant.] Scot. Iubet Christus nos prudentes esse, ne capiamur: simplices autem ne capiamus.

Ad l. sed & si. 26.

§. Quoties, glos.uerb.uerius.hic quaero &c.quadriennium.C.dicit quod &c.] Scot. in Salamandrinis 149.scriptum est post verbum quadriennium.& hic dicit.

Ad l. inter eos. 33.

§.1.eos qui notis scribunt.] Scot. Notæ non sunt literę. l.1.§.Ludi quoque.infrà, de var.& extraord.cognitio.in l.Lucius. ff. de militar. testam.fit mentio notarij, qui notis testamentum scripserat: & antequâ literis perscriberetur, defunctus est testator: & quęritur nunquid valeat illud testamentum.

Ad l. hi qui. 37.

Glos.1.uers.ult.] Scot. vide l.fi.C.de offi.rector.prouin.

Ad l.si cui. 38.

Glos.1.uers.quod non placet.] Scot. Imò debet placere.

Ad l.non verè. 42.

Glos.un.uers.sed quid si partim &c.] Scot. Pro hac glos. faciunt multa cumulata per Ias.in l.si quis nec causam.infrà, si cert.peta.vide l.reipublicæ, cum glos. suprà, eod.

Ad l.milites omnes. 45.

Glos.un.uers.ult & isti tales &c.] Scot. Et non alij. Accurs.apertè in §.fi.uers.si quidem.in auth.de mandat. Princip.

DE ALIE. IVD. MVT. CAV. FAC. Titu. 7.

Ad legem tertiam.

Vers. & potentioribus pares &c.] Scot. Eccl.c.6.

Ad legem quartam.

§. 1. uers.hac enim uerecunda cogitatio est. add. marg.facit ad hoc &c.] Scot. l.4.in prin.inf.de ædil.edic.vbi comparat impostores, mendaces, litigiosos.

Ad l. inscript. Pædius lib.9.aliàs.§.Pedius. l.Item si res. 8.

Scotus. Ita lex inscribitur in nonnullis exemplarib. & benè, quia ex Pædio nihil excerptum est a septendecim uiris Iustiniani, vt ex catalogo in principio huius tomi præposito apparet.

§.fi.glos.ult.sufficiens est, non necessaria &c.] Scot. Similẽ gl.habes per illum tex.in l.si cum exceptione. vel, item si cum.§.post annum, in fi. inf. quod met.cau.

Ad l. ex hoc edicto. 8.

§. 1. Glos.uerb.non erit, alienat etiam &c. quia ex necessitate facit &c.] Scot. Cum non possit viuere perpetuò. Bard.l.1.inf.alleg.& l.si ita quis.§.ea lege, colu.2.de uerb.obl.& d.§.fratre.

DE RECEPT. ARBITR. ET QVI arbitrium &c. Tit. 8. Ad rubr.

Add.margin.in nonnullis legitur, de receptis, qui arbitrium receperunt &c.] Scot. Sic habent Pandectæ Florentinæ, & Haloandrinæ: lege, de receptis arbitrijs. Coras.Miscella.in lib.5.c.11.

Ead.rubr.ut sententiam dicant.] Scot. Ergò arbitri sententia est.l.1.in fin.de Carbon.edic. Alciat.lib. parerg.1.ca.45.inf.l.3.& arbitrium pro sententia. l.si cum exceptione: vel, item si cum.§.aliquando. suprà quod met.cau.& l.si intra.inf.eod. tamen sententiæ iudicum præsumuntur dari cum maiori deliberatione, quàm sententiæ arbitrorum. Paul.Castrens. l. tale pactum, §. qui prouocauit.infrà, de pact.ad fi.

Ad legem primam.

Vers. Iudiciorum.] Scot. intellige in quibus non tractatur de causis meri, & misti imperij. vide infrà, in l. non distinguemus.§.Iulianus.& ibi glo. ult. & not. in marg.

Glos. 1. uers. quam in medio. add. marg. ut productione testium &c.] Scot. Alexa.l.si quis arbitratu.col. pen de

de verb.oblig.& Abb.in c.si.col.2.dicit, nisi diuersitas notari possit.

Ad legem secundam.

Glos.1.uersi.undè sufficit eam peti, nisi eßet actum ut tam sententia eßet firma &c.] Scot. Singul. glos. secundum Imo.in l.ait Prætor.in prin.inf.de re iud.estque cōmunis huius gl.opinio secundum doct.ibi,vbi Ias. omnino sub nu.12.

Ad legem tertiam.

§. tametsi, uersi.ait Prætor, qui arbitrium pecuniarum.] Sco. An legendum sit pœna,arg.inf.eo. l.litigatores.§. & quod ait Prætori,ita legunt Haloandrinæ Pandectæ,tamen Florentinæ habent,pecunia.

Gloß.d.§.tametsi, uerb.iurisdictionis. scilicet ut non &c. uersi. sed ibi loquitur in delegato.add.marg.sequitur Barth. &c.] Scot. Delegatus ergo cogitur recipere delegationem.

§. ult. glo.uerb.Consul.hæc litera &c. uersi. sed dic consularem esse &c.] Scot. & malè. Dic ergò Consularem eum dici, qui fuit Consul.

Ad l. Pædius. 7.

§.1.uersi.quamuis serui (inquit) &c.] Scot. Facit infrà eo.l.non distinguemus.§.si seruus, uersic.sed an si.

Ad l. sed & si in seruum. 9.

Glos.§.1.uerb.inuè se, uè pro eo &c.uers.ult.add.marg. approbatur per &c.] Scot.vbi vide Alex. latè.

Ad l. litigatores. 11.in fi.

Vers. ne sit inefficax &c.] Scot. cuiuis laborandum, ne sit frustraneum,quod agit:Facit l.hæc stipulatio.§. ult.inf.vt lega.no.caue.

Ad l.item si vnus. 17.

§.fin.uersi.inuenitur pars maior etc.] Scot. Quandoque non inuenitur.l.diem.§.si plures.inf.eod.resp.per l. ea quæ rarò,de reg. iur. facit gloss.ult.l.si aduersus. infrà, eod.

Ad l. si in tres. aliàs. §. Celsus. d.l. Item si vnus.

Vers. & potuit præsentia eius &c.] Scot. Hoc trahitur etiam ad alia. Sed habet locum tantùm, quoties tractatur de damno vitando,ita not.Bar. dixit in l. 1.col.pen.ad fi.inf.de leg.2.

Ad l. sicuti tribus. 18.

Glos.verbo omnes, nam omnes &c.uersi.uel puto etiam &c.] Scot.Alex.reprehendentem.

Ad l. qualem 19.

Vers. & ideo si sic fuit in arbitrum compromißum &c.] Scot. secus si in arbitratorem.Ang.in l.si conuenerit.inf. de re iud.Moder.l.1.§.& post operis, de ope.nou. nunc.Soey.l.si quis arbitratu,col.12.vers.6.limita. infrà,de verbo.obl.

§. Dicere.] Scot. propriè iudex fert sententiam:Senator dicit:tamen hic habes iudicem dicere, sicut & in l.furioso.inf.de re iud. & l. iudex posteaquā eo. tit.& in l. 2. sup. de orig.iur.Senatorem ferre, vbi agitur de Appio Cæco, de quo in l. 1. §. Appius denique.ff.de postul.vbi de Appio dicitur, quòd in Senatu sententiam seuerissimam dixit.

Vers.Cassius uerò sententiam magistri sui &c.] Scot. Discipulus debet tueri magistrum, nisi liquidò repugnet magister veritati:tunc excusatur, quia liceat: & sit ipsi veritas amicior.Iabolenus quoque excusat Seruium aduersus Labeonē.l.si quis cum testamentum.in fi.infrà,de testam.vide inf.l.1.ff.de contrah.emp.Debet etiam imitari præceptorem, l.an manumittere.infrà, de manumiss. vindi. Debet ei quoque amicus esse,ac eum laudibus efferre, arg. l.diui fratres,infrà,de iur.patr.vbi M. Philosophus cum fratre, amicum nominat, effertque summis laudibus, Volusium Mætianū pręceptorem suum. Adde Vldar.Zas.l.2.col.ult.uern. perseuerabat.supra de orig.iur. Bald. dicit se quandoque consuluisse secundum Bart.quia fuit suus discipulus. Angel.Vbal.in tract.de duob.fratr.4.q.prin. sub num. 12.Rayne. quoque defendit discipulum,consilio vlt.post consi.Sign. Galen.li. de palpitatione &c. scribit Herophilum Praxagorę discipulum,arguisse eum de erratis in libris suis.

Ad l. quia. 20.

Gloß. un. uersi. dic quòd in acceßorijs &c. ubi add.marg. istam glo.dicit singul.&c.] Scot. Alexan.l. Paulus.hic per glos.alleg.

Ad l. si cum dies. aliàs. §. Papinianus. l.Quid tamen. 21.

§. si arbiter.uersi.si & eius sit autoritatis &c.] Scot.Vnde apud Vergil. 2.Aeneid. Quamquam secreta parentis Archisæ domus, arboribusque obtecta recessit.

Vers.sed si in aliquem locum &c.] Scot. Litem prosequi tenetur quis, si locus tutus sit procuratori causæ, licèt non ipsi principali.Ang.in disput.Bonon.Quidam.Innoc.in cap.cum dilecti. de dol. & contum. Imo.& Alex.in l.de ætate.ad Trebell. Rip.resp.7. lib.2. Resp.

Ad l. Celsus. in princ. 23.

Gloß.1.uersi.& sic not.quod mitius &c.] Scot.Vnde grauius peccat qui non obedit iudici, quàm qui non obedit legi.Crauet.consi.261.in fin.

Vers.si autem oblatum acceperit &c.] Scot. vide Alex.l. nemo potest, Col.6. in fin. vbi ponit casum,quo oblatum accipiens,pœnam petit, de leg.1.cum.s. adest clausula,Rato manente pacto.Barth.l.commissoriæ.C.de pact. in empt. ubi petens rem post terminum, renunciare videtur petitioni pœnæ.

Ad l. Labeo ait. 25.

Glos.1.uers.ult.] Scot. Probatur sup.eo.l. dicere in fi. l.diem.inf.eo.iunc.summar.Bar.

Ad l. diem proferre. 27.

§.1.glos.1.in fi.l. quid tamen.] Scot.vide Barth. ad glo. uerb.separatim.

§.si plures, uersi.ult.] Scot.vide Paul.Castrens.consi.24. And.Pomar.in add.ad Barth.l.1.§. si quis ita, de uerb.oblig.

Glos.uerb.consenserunt, uersi.dicit Octa.præualere &c.add.margin.& benè Barth. &c.] Scot. nam cum sint impares,statur pluribus,hoc §.uer.sed si maior pars &c. glos.sup.uerb.diuersas, versic. die non sunt impares &c. Alex.respondit hanc glo.in l.1.§. si stipulanti.inf.de uerb.obl.

Ead.glos.uers.ego contra &c.add.margin.& malè &c.] Sco. Fefellit Accurs.ratio l.quia in hunc.&c.

Ead. glos. uers. quia duobus aßerentibus &c.] Scot. nisi in criminalibus fauore absolutionis.glo.81.dist.clerici,Bal.l.data opera. C.qui accus.non poss.

Ead. glos.uersi.& tantum ualet si dicant isti, credimus ita pronunciandum &c. add. mag.ordinaria, & menti tenenda &c.] Scot.vide Bud.in annot.posterioribus in Pand.Cic.in orat. pro M. Fonteio.

Ead.

Ead. add. in fi. Scot. adde Castrens. l. 1. §. si quis ita. nu mero 9. de verb. obl. qui alleg. text. in l. pen. inf. de rescind. uendit. ibi, rescindi iussit, idest rescidit; vbi contrarium sensit Alex. post alios, quos ibi refert. & per verbum videtur. c. 1. vbi glo. de iudic. in 6. de quo est tex. in iudice in l. diui fratres, de libe. caus. vbi Barth. idem in testibus, per illum tex. vt sup. eo. l. qui etiam. §. si arbiter. vbi valet sententia arbitri, per verbum, videtur. De testibus vide in c. inquisitionis. in fi. de accus. e. de testibus. de purga. cano.

§. *si quis litigatorum. glo. uerb. procuratur si est etc. uersi. potest esse quod dicit etc.* Scot. l. si duo. §. si. inf. eod.

Versi. ult. quia per eum factum est etc. Scot. nisi per ægritudinem, vel aliàs; quia iuuatur exceptione doli. l. apud Celsum. §. si in arbitrum. inf. de do. excep. ad de. sup. eo. l. si cum dies. §. si quis.

§. *ult. glos. un. uers. ult.* Scot. Idem Bart. l. ita stipulatus. col. 10. nu. 25. ff. de verb. obl.

Ad l. ita demum. 31.

Glos. 2. uers. nam tacita conditio &c. Scot. Intellige de ea quæ apponitur executioni. Docto. l. item quia hic. per glo. allega. Bal. & Paul. Cast. in l. 3. C. eod.

Ad l. non distinguemus. 32.

Vers. nisi pœna compromissa sit. Scot. videtur hoc correctum de iure canonico. Alex. post Imol. in l. 1. col. 4. in prin. de leg. 1. quoniam hodie sententia arbitri electi, etiam pacto nudo, potest parere actionē, per l. cum autem. C. eod.

§. *Sacerdotio. uers. id enim non tantum &c.* Scot. vide Balduin. in l. 2. Romuli, vbi quòd causa religionis præfertur alij, si incidat, vt quis duplicē gerat personam: nec vacare possit vtrique.

§. *si seruus, uers. sed & si liber.* Sco. Facit suprà eo. l. Prædius. in fi.

§. *item si quis, uersi. quod prima ratione.* Scot. idest prima fronte, seu facie.

Ad l. arbiter ita. 33.

Glo. un. uers. 1. Scot. Vide inf. eod. l. non ex omnibus, §. fina.

Ead. glos. uersi. ult. Scot. Sed hoc modo nunquam esset locus d. §. dies. vbi nominantur ambæ partes, verb. partium. & huic: l. ubi pariter fit mentio vtriusque partis, verb. litigatoribus. Vide glo. & Doct. d. §. dies.

Ad l. cum lege. 41

Glos. uerb. cogatur, tamen si tulerit &c. Scot. malè loquitur hæc gl. per hunc tex. uerb. nemini licere.

Ad l. de rebus. 43.

Add. marg. ad hanc l. uide &c. Scot. cuius casum se alibi nescire dicit Bar. in l. & an eandem. §. actiones. inf. de excep. re. iud.

Ad l. in compromissis. 45.

Scot. Immo additur noua persona. l. item si unus. in fi. suprà, eod.

Ad l. penult. 51

Glos. 2. uers. item quid si compromisit &c. Scot. Hæc glo. notabiliter limitat regulam. l. cum quidam. 2. inf. de leg. 2. in prin. facit l. creditor. §. Lucius. inf. med. vide Alex. in l. 1. nnm. 28. inf. solu. matri. adde glos. 36. q. 2. c. tria, uerb. iudicauerit. Facit Bar. in l. si quis arbitratu. inf. de verb. obl. 3. q. dum allegat l. quod si nolit, & l. Thais &c.

NAVT. CAVPO. STABVL. &c. Tit. 9. Ad Rubr.

Scot. Horat. Saty. 5. lib. 1. sermo. Inde forum Appi, Differtum nautis, cauponibus atque malignis.

Ad l. 1.

Glos. stabularij, hospitatores &c. Scot. immo equorum tā tùm. l. nauta, verb. stabul arius vt permittat. &c. infrà, eod.

Vers. ne quem recipiant. Scot. Intellige cum rebus ad custodiam, sed personas sine rerum custodia coguntur recipere. l. 1. fur. aduers. naut. Porc. §. Præterea. Instit. Quibus mod. re contrahit oblig. Mant. Apoph. 51.

Vers. cum ne nunc quidem &c. Scot. vide quid per istū text. contrà eos tradat Alexand. in l. 1. col. 1. C. de eden.

§. *& sunt quidam, uerb. ut nauphilaces, add. marg. uide in hunc locum &c.* Scot. Idem li. 1. parerg. c. 43. ubi etiam. c. seq. quid chirenuolos.

Glo. §. item Pomponius, uersi. etenim nobis magis quàm quorum sunt &c. Scot. Quoties interest nostra, nobis eas solui, quòd si nihil intersit nostra, potius ijs quorum sunt, quàm nobis solui debent. l. bona fides. inf. Deposit. Vide. §. in hac, ibi, sic ut intersit. infrà, vi bo. rapt. l. 1.

Glo. uerb. illata sunt, sed an &c. uers. sed melius est contrarium. Scot. reprobatur, vt per Ias. in l. in actionibus. col. pen. de in lit. iuran.

Ad l. & ita. 3.

Glos. uerb. innotesceret, id est, daret intelligere. Scot. Tu dic, idest daretur intelligi: & lege, prætorem: quia nusquam reperire est verb. innotesceret, actiuè positum.

Glos. uerb. etiam si sine culpa. s. leui &c. uers. quia fuit furto subtracta, ubi non est casus fortuitus: (nam furtum &c. Scot. glo. l. nauta, in prin. inf. eo.

Ad l. nauta. 5.

Glos. ult. uersi. item collige hic &c. Scot. glo. sup. eod. l. 1. verbo etiamsi sine culpa.

Ad l. fin. 7.

§. *item si prædixerit. glos. d. uerb. uers. distingui an dedit &c.* Scot. Facit gloss. l. in concubinatu, inf. de concubin. vide Dec. c. cum M. Ferrar. colum. 5. post med. de constitut.

Glos. uerb. consenserunt. maximè. nam idem &c. Scot. vide Bart. hic, & l. non solum. §. morte, col. 5. de ope. no. nunc. ubi contrarium tenet, & melius: quia hic loquitur sine lege, vt dixit Alex. d. §. morte, colum. 8. in prin.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quintus.

DE IVDICIIS. Tit. 1. Ad Rubr.

Glos. rubr. uers. aliud criminale. add. marg. & aliud mistum, quando pœna parti &c. Scot. vide Alb. & add.

Ad l. 2.

Versi. si cum restituisset quinis ex lit igatoribus, iuribus prætura &c. Scot. vt quis tutò ad iussum iudicis debitum

tum inuictus soluat alij, debet comparere, & facere resistentiam, & sic coactè soluere. Si enim ad solum præceptum nulla resistentia facta soluit, tutus non est, inquit Paul. Castrensis. hic per hunc tex.

§. *Legatis. glos. uerb. destinati. & faciebant transitum &c. uersi. ut inf. prox.* §. } Scot. vbi ostenditur hanc gloss. malè loqui, præterquam in legatis.

Vers. uel furtum uel damnum &c. } Scot. concord. inf. eo. l. si longius.

Glos. d. §. uerb. uindicant, conquerendi &c. } Scot. Ange. hic & l. si sic, vbi Ias. not. 1. de verb. oblig. dicunt, sufficere agentem propter vim sibi illatam narrare in libello, vim fuisse sibi illatam, absque alia conclusione, & sic absque eo quòd petat aduersarium propter talem vim condemnari ad interesse. Vnde infertur, quòd vbicunque stipulatio committitur ad interesse ex facto negatiuo, sufficit in libello dicere, esse contrafactum, absque eo quod côclusiuè petatur reum ad interesse condemnari. sic gl. in c. quia præsulatus. 1. q. 4. notabiliter dicit, quòd sufficit conquæri de spoliatione, licèt expresse nô petatur restitutio. Verbum enim, conquæror, habet vim cuiusdam conclusionis. l. qui grauatos. C. de cens. & censit. lib. 11. l. 1. §. cum patronus. suprà, de offic. Præf. vrbi, Bald. l. edita. 13. q. C. de eden.

Ad l. Insulæ. 9.

Scot. Vide Baptistam Pium in Argonaut. Valerij Flacci lib. 1. Leandr. Alber. in descript. Ital. cap. de insul. ad Ital. pertinen.

Ad l. Destitisse. 10.

Scot. Habes hanc l. vsque ad verbum, desistere, exclusiuè sup. de mino. l. destitisse.

Ad l. si longius. 18.

Scot. Vide Dec. supplentem in l. 1. num. 72. suprà, de offic. eius cui mand. est iurisd.

Ad l. hæres absens. 19.

§. *proinde & si merces &c.* } Scot. vide Aristot. 3. libro Polit. c. 10.

d. §. uersi. nam ubi sic uenit, ut confestim discedat &c. } Scot. Facit. c. 1. extrà eo.

Ad l. si debitori. 21.

Glos. ult. uersi. & per banc. l. fiunt præcepta hodie intra decem dies. } Scot. Concludit hæc glo. l. debitoribus. inf. de re iudic. corrigi per l. 2. de vsu. re. iud. Quod falsum est: quoniam d. l. debitoribus. loquitur de termino ad vendenda pignora capta post primam dilationem. Barth. d. l. 2. vbi gloss. nostræ similem reprehendit.

Ad l. qui prior. al. l. Qui appellat. 29.

Glo. in. uersi. tu uerò dic, add. margin. ista est uera &c. } Scot. vide Azo. in sum. C. de ordi. iud. nu. 7.

Ad l. vbi acceptum.

Add. marg. Bald. no. ex isto tex. iudicem debere &c. } Scot. vide, quòd acceptum iudicium sonat idem, quod lis contestata. l. quod si nolit. §. si mancipium. uersi. sed hoc dicemus. inf. de ædil. edit. Facit ad hanc. l. c. nullus episcopus, de consecrat. dist. 1.

Ad l. si iudex. 32.

Glos. uerb. legitima, triennij per nouem &c. uersi. addens legi Vlp. &c. } Scot. Facit gl. uersi. vel dic, quòd aliquid. inf. l. 1. de leg. 1.

Ad l. interdum ex iustis. 36.

Scot. Adde l. argentarium. inf. eod.

Ad l. cum furiosus. 39.

Glos. 1. Adijcitur. Quod hic dicitur &c. Add. marg. Tu dic adijcitur. i. datur &cæt. Sco. Vbi habes additus, pro datus.

Ad l. non quicquid. 40.

Scot. vide de hac l. Ang. & Paul. Castren. hic, Curt. iun. in l. 1. sub nu. 78. sup. de iurisd. omn. iud. Dec. in. c. ad hæc. 3. de appell. vide Lancil. d. l. 1. Mars. côs. 51. sub. num. 61. vbi, quòd quando committitur iudici aliquid expediendum ex officio, semper intelligitur esse necessitatis: nisi expresse diceretur in iure, quod sit in eius arbitrio facere, vel non facere. Allegat Card. in c. exceptionem. de except. ubi tamen dicit, ita dixisse in ca. 1. de dilat. & eum refert, & sequitur Felyn. in d. c. exceptionem. col. 2.

Versi. iuris necessitati. } Sco. in l. Gallus. §. nunc de lege. in fi. inf. de lib. & posth. dicitur instituendi necessariò potestatem habeat.

Ad l. in omnibus. 41.

Gloss. 1. uers. ult. } Scot. vide Iaso. l. si constante. nu. 58. inf. solu. matr.

l. iudex datus.

Vers. iudex additus est. } Scot. Facit sup. eod. l. cum furiosus iudex adijcitur, & ibi Docto.

Ad l. pars literarum. 48.

Summar. Bart. Qui sunt in maiori magistratu &c. conueniri nô possunt. } Scot. nec conuenire. Vide l. nec magistratus. de iniurijs.

Ad l. ad peremptorium. 68.

Scot. Curiositas peremptoria. i. scelesta. 22. distinc. c. quiescamus.

Gloss. uerb. mox, no. quod mox &c. } Sco. Not. in l. 1. inf. si cer. peta. adde Bald. in l. fructus. ff. solu. matr.

Ad l. nonunquam. 72.

Gloss. uerb. unum. nunquid hoc &c. } Scot. vide not. in c. cum sit Romana, de appella. gloss. c. de illicita. 24. quæst. 3.

Gloss. uerb. uel temporis. quia fortè &c. } Scot. vide vndecim causas, ex quibus dilationes possunt mutari per Barth. in l. 2. colu. 3. de re iudic. vbi alij cum eo transeunt.

Ad l. si prætor. 75.

§. *Marcellus notat.* } Scot. Ad intellectus varios huius text. vide Alex. in l. qui Romæ. §. duo fratres. colu. 20. cum seq. uersi. fallit quinto &c. de uerb. obliga. eundem in l. diuus, in prin. inf. de re iud.

Ad l. proponebatur. 76.

Scot. vide Alciat. lib. 6. Parerg. c. 17. Aristo. lib. 3. c. 2. Politi. Ouid. lib. 15. Metamorph. a Pythagora mutuatum. Bays. de re nauti. in princ. seu comment. §. 2. inf. de capti. Alex. ab Alex. lib. 3. c. 1. die. genial. Connan. lib. 1. c. 4. ubi de naue Thesei, quam reficiebant Athenienses ad facti excellentissimi memoriam propagandam. Psal. 101. uersi. percussus sum, vt fœnum, & aruit cor meum, quia oblitus sum comedere panem meum.

Glo. uerb. permanere immò uidetur &c. sicut cum transeo &c. } Scot. vnde qui tulit sententiam, si subijciatur appellationis iudici, potest cognoscere. gloss. ult. l. si filius. ff. de inoff. testam.

Versi. propterea quod ut philosophi dicerent, Ex quibus particulis &c. } Scot. Pythagoras apud Ouid. lib. ult. Metamorph. Nostram quoque ipsorum semper, requieque

quieque fine ulla, Corpora vertuntur, nec quod fuimusue, sumusue, Cras erimus. Alij dicunt hos fuisse Epicureos. Cantiune. in Topi. c. 12. Hinc autem not. Castrens. ideò cibum capi, vt repleantur loca, vnde decedunt eæ particulæ. Qua de re eleganter Lucret. lib. 4. de re. natu. ibi, illud item non mirandum &c. & Caleagn. de ratio. studio. uersic. nam quam intra nos &c. Hinc definitur nutritio, quod scilicet est continuè effluentis substantiæ redintegratio. Galen. lib. 1. de semi. vide Lucret. d. libro 4. ibi, Propterea capitur cibus &c. Gale. Commen. in Hippocrat. de vict. ratio. in morb. acut. vbi, quòd si nihil efflueret ex corpore, cibo non egeremus.

Ad l. ult. 82.

Glos. 1. uersi. qui executor dicitur &c. } Scot. in l. si cui. §. missus. inf. ut in possess. lega.

DE INOFFIC. TESTAM. Tit. 2.

Ad l. 2.

Vers. et hoc dicitur, non quasi uerè etc. } Scot. Facit Azo in Summ. C. vnde vi. sub nu. 24.

Ad l. 4.

Vers. quod plerunque faciunt, malignè etc. } Scot. Ad hunc tex. facit. §. prohibemus, in Auth. de trien. & semis. & in Auth. Qui. mo. nat. effic. legit. §. nouimus.

Ad l. nam & ijs, qui non ex masculis, in princ. 5.

Vers. et obtinere etc. } Scot. Facit Liui. 3. Deca. lib. 3. de filiabus Hieronis.

Glos. §. 1. uerb. præteritum, præterire est neque etc. uersi. unde, et si fuit etc. } Scot. Bar. in Auth. ex causa. C. de lib. præterit. q. 1.

Ad l. posthumus inofficiosum. 6.

§. si quis ex etc. } Scot. Is cuius non interest, agit, & alijs prodest. Sed est hæc accusatio, ut hic per glo. uel quoddam medium seu mixtum.

Vers. ult. } Scot. Adde insl. l. si non mortis. §. 1.

Glos. un. uersi. nec accusatio, quia etc. } Scot. Adde gloss. l. Papinianus. in princ. uerb. ipsius, versic. item nota hic arg.

Ad l. Papinianus. 8.

Glo. §. si Imperator. uerb. sæpissimè. Idem si Deum etc. uersi. unde Augustinus: Qui Deum vult instituere etc. } Scot. 17. q. 4. cap. si.

§. quoniam autem quarta etc. } Scot. Quòd legitima esset quarta, testatur Plin. Cæcil. lib. epist. 5. epist. 1.

Glos. §. undè si quis, uerb. in Falcidiam, sine iure &c. uersi. non enim sine quare hic posuit etc. } Scot. vulgare, sine quare, idest sine causa. alij habent non sine ratione: & melius. in fi. legas forte, qua re, disiunctum.

§. si filius, summar. Barb. ius rescindens potest &c. } Scot. Quærela intentatur per exceptionem.

§. meminisse, add. sub glo. 1. uersi. ult. } Scot. Facit inf. §. ult. uersi. nec fuerit prouocatum.

Glos. §. si quis impubes, uerb. concedendam. non quasi &c. } Scot. inf. eo. l. etiam si in quærela.

Ad l. nam & si parentibus. 15.

Scot. Quamobrem Euander apud Maronem lib. 11. Aeneid. conqueritur hoc pacto, Contra ego viuendo vici mea fata, superstes Restarem vt genitor. Adde, quòd minus fauorabilis est successio parentum, quàm liberorum. Quò fit vt fructus libertis primi gradus in quartam non computentur: vbi solent computari: parentib. tamen primi gradus computentur. l. in fideicommissariam. vbi Bar. inf. ad Trebell. l. filiusfam. inf. ad l. Falcid. Facit l. scripto, in fi. inf. vn. lib. & nepos excludit auum: & ita par parem, Auth. defuncto. C. ad Trebel. Porc. Inst. de serui. cogn. nu. 1.

Vers. piè reliqui &c. } Scot. Vide l. cum tale, in prin. inf. de cond. & demonstr.

Glos. uerb. uotum parentum. Votum parentum est, ut &c. } Scot. vide uerba Sostratæ Terentianæ in Heautotimorumeno. Tristis est successio adscendentium. Inst. de Sen. Tertull. uersi. de tristi successione ubi Egid. Perin. in add. marg.

Glos. uerb. tamen ordine. Ordo est ut prius moriatur pater &c. } Scot. l. Iulianus. inf. si quis omis. caus. testa. facit. l. liberorum. in fi. inf. de verb. signif.

Ead. glo. uersi. unde Bulgarus &c. } Scot. Vndè Penelope Ouidiana ad Vlissem, Dij precor hoc iubeant, vt euntibus ordine fatis, Ille meos oculos comprimat, ille tuos. de Telemacho filio. Vide Epitaphium Papiniani apud Socinum in l. cum auus. ff. de condit. & demonstr. Spieg. in Lexico. uerb. Papinianistæ. Paul. ad Corinth. 2. c. 12. Non debent filij parentibus thesaurizare, sed parentes filijs. cap. cum Apostolus, de censi. Vergil. Argenti, atque auri memoras quæ multa talenta, Gnatis parce tuis.

Ad l. qui repudiantis. 17.

Glos. uerb. unde si mutet casum &c. uersi. item quid si pro parte &c. } Scot. Vndè ad consequendum totum, necessarius esset nouus libellus, secundum Ang. hic. Sequitur Ias. in l. si Titius. col. ult. ff. de uerb. obl.

Ad l. de qua re. 18.

Glos. uerb. fratrum Seueri &c. Add. margin. Accurs. toto hic aberrat &c. } Scot. vide Budæ. in posterior. annot. in Pand. latissimè dixi in rubr. ff. de ope. nou. nunc.

Ad l. mater decedens. 19.

Vers. nec enim qua ex testamento &c. cum & ij qui nesciant &c. } Scot. Ignorantia efficit inuoluntarium. Arist. lib. 3. ethic. Didac. electione. par. 2. §. 1.

Glos. uerb. semissem. Sed nomine &c. uersi. quia nonest ius &c. } Scot. glos. alia in l. ex contractu. de re iud.

Ad l. si non mortis. 25.

§. fi. } Scot. sup. l. 6. §. si quis ex his.

Ad l. si is qui. 31.

§. fin. uersi. quid ergo si alius &c. } Scot. Qui probat voluntatem testatoris in eius uita, eam nō impugnat eodem mortuo.

Ad l. si exhæredatus. 32.

Summat. Barth. Qui est aduocatus pro hærede &c. } Scot. Debuit dicere pro legatario, vt etiam innuit. §. 1.

Vers. aduocationem præbuit procurationemuè suscepit &c. } Scot. vide Tiraq. tractat. de retract. consang. §. 1. glos. 9. num. 141. & num. 263. & duab. seq. & nu. 276. & num. 267. & num. seq. De iudice, vt sibi nō præiudicat. Felyn. in c. suborta, in fin. de re iud.

Glos. uerb. aduocationem. immo uidetur &c. uersi. quia odiosa est. } Scot. Sed odiosior est exhæredatio, vtpotè aduersus quam in dubio solemus admissa quærela pronunciare. l. cum quidam. infra de liber. & posthum.

Ead. glos. uersi. ult. sed ibi ex necessitate &c. } Scot. vt sup. l. aduersus,

l.aduersus.§.1.Hinc elici potest eum, qui coactus, est aduocationem, pro curationemve suscipere, non idcircò videri iudicium defuncti probasse. Quòd clientibus inseruire compellantur aduocati,not.glos.l.1.uerb.non habebunt. sup. de postul. vide l.prouidendum.C.de postul.inf.rem rat.hab. l.procurator.2.§. si procurator. Vide ad propositum quod ponit Cantiunc.in Topic.cap.4.col.ult. uers.nisi fortasse dixerimus. & l. post legatum.§. sunt qui putant,& §.aduocatum fisci.inf. de ijs qui. vt indig.Iacob.de S.Georgio, in inuestitura feud. uers.dictique vasalli,nu.26.

DE PETIT. HAERED. Tit. 3.

Ad l. si testamentum. 6.

Summar. Bart. Accusatio falsi, est praeiudicialis ad commmem causam &c. } Sco. lege omnem.

Ad l. si quis libertatem. 7.

§. *planè summatim. uers. iubeat iudicem libertatis &c.* } Sco. Causa libertatis delegari potest. Bar. hic.

Ad l. quod si in diem, in princ. 16.

Vers. non debere eum damnari &c. } Scot. Ad hunc text. vide Iaso.in l.lecta,col.19.ff.si cert. peta. Nam hic text.videtur contrà not.doctr.Bart. ibi.

§. *Iulianus scribit,uers.quo uirtus cedere debet.* } Scot. Vltrà Ang.hic vide Ias.in l.vinum.sub nu.29.uers.8. præ dicta regula,ff.si cer.peta.

Ad l. item videndum. 18.

Vers.Qui bona fide possessor est. } Scot. Nota raram locutionem.Nā vulgò dicimus vel, qui bona fide possidet,vel, qui bonæ fidei possessor est.

Ad l. item veniunt. 20.

§. *cum prædixerimus.* } Scot. Prædicere, vnde prædictus,ta,tum,idest ante,vel supra dictus. Sic præscribere apud Cic. vel Cornif.in Rhetor. ad Herenn. Vndè præscriptus, ta, tum, in quibus præ,pro sup. & sic præscriptus, idest supra scriptus.

Add. marg. Bald. dicit istum text. &c. } Scot. contrarium not.glos.in l.eum qui.inf. de iureiur.

§. *præter hæc autem. uers. Quæ Imperator Cæsar Traiani Parthici filius, diui Neruæ nepos Hadrianus Augustus Imperator, maximusque Princeps proposuit, Quinto Nonas Martias &c.* } Scot. Nota hic confundi appellationes. Nam idem dicitur Imperator Cæsar, Hadrianus Augustus Imperator,vt sup.in tit. constit. seu proœmij,vel epistolę. Aliter obseruant historici. In Haloandr.Pandect.deest vox,Imperator,post vocem Augustus,& legitur, Quinto Nonis Martijs.

Glos.uerb. Consules,quatuor &c. } Scot.vide Alc.lib.5.Parerg.ex cuius dictis nota Baldi, & Bolog. margin. hic,Bald.dicit hic istum text.&c.nihil ualet.

§. *Ait Senatus,cum antequam &c.* } Scot. Not.arg. quod ex casus narratione, & facti contingentia non est lex restringenda.

§. *Petitam autem fisco hæreditatem &c.idest, ex quo quis &c. uers. cum primum ei denunciatum esset, Quid ergo &c.* } Scot. Haloander legit,cum primum aut denuncia tum esset &c.Quid ergo &c. In Pand. Florent. est pariter, vt in Haloandr. cum primùm aut denunciatum esset:sed verbum (hæreditatē) sequitur,& cætera,extensè:verbum autem,esset,nullum sequitur, &c.

Ad l. sed & si leges. 25.

§. *adeò autem,add.margin.glo.ult.legitur Medium tenuere beati.* } Scot. medio tutissimus ibis. Ouid. Lucan.libra ti pondera cæli orbe tene medio.

§. *si quis re sua lautius &c.* } Scot. Duaren.lib.1.c.5.dispu.anniuers. legit, latius, Haloand. Lautius, & Pand.Floren.

§. *quod autem quis &c. uers. penum hæreditariam ebibit.* } Scot. Ita etiam legit Haloand.& Pand.Florent.In glos.uerb. ebibit. penultima syllaba &c. Azo, & Hugo contrarij sunt super syllaba pen.Sed Hugo rectè sentit, uers. si quid lautius &c.uers.non tam lautè &c.ita Pand.Haloand.& Floren. Duaren.d. c.5.legit,latius.vt etiam sup. & latè.

Ad l. si a patre. al. l. si a domino. 36.

Glos.§.si possessor,uerb.caueat.non uidetur opus &c. uers. ult. alij dicunt &c. } Scot. inf.eo.l.pen.glo. pen.

Ad l. planè. 38.

Glos.§.ult.uerb.deducat.sed quid si &c. } Scot. Hæc glo.est pro Castrens.cons.170.viso puncto suprascripto, & etiam multis &c.col.1.lib.2.Vnde videtur malè limitasse dictum Castrens.Boer.q.44.sub num.19. uers.& illud dictum Pauli &c.par.1.

Ad l. illud quoque. 40.

Vers. Proculo placuit, Cassius contra sensit. In prædonis persona &c. in bona fidei &c. } Scot. Concord.l. item videndum,in princ. suprà eod.vbi ex Baldo ad concordiam testium.

Ad l. hæres furiosi. 51.

Glos.ult. uers. officium autem officio seruire &c. add. margin. Bald. & Saly. &c. } Scot. Ang.hic ultrà colligit vnum bonum effectum, vt hic per eum. Tu considera, quæ absurditas sit hæc, quòd officium iudicis deseruiat officio, cum similiter actio deseruiat actioni,vt habes per Ias.& Mod.in l.1.col.8.ad fin.sup. de iurisd.omn.iud.

Ad l. penult. 57.

Glos.uerb. non esset,quia nec petita adhuc, } Scot. Inmo pe tita,uers.aduersus duos defendit,& vers.cum quo actum est.& uers.aduersus alium defendat.

Glos.uerb.cum & res.cum pro &c.uers. nec dolo desijt possidere. } Sco.Immo nisi exigeret cautionem, videretur desijsse dolo possidere.

Ead. glos.uers.quidam dicunt ex abundanti &c. } Scot.l.si a patre,§.si possessor.sup. eo.

SI PARS HAERED. PETAT. Tit. 4.

Ad l. 1.

Glos.§.1.uerb. uendicabit. tu dicas &c. uers. Sed certè nil falsius &c. } Scot.Sequitur Azo reprobata communi opinione.

Ad l. antiqui. 3.

Vers. multa de huiusmodi re tam varia. } Scot. Ancilla diui Augusti quinque vno partu enixa est: cuius tumulum is constituit.Gell.lib. 10. cap.2.vide Panuin.in vrbe Roma.Texto.in c.de miraculis,vbi ex Alberto Magno & Auicenna,de duabus mulieribus.Autor libri de Anatomia viuorum.rubr. de anatomia matricis.to.7.oper.Galeni negat cellulas in matrice.cū hac.l.cōcordat.l.utrum ita.inf.de re.dub.vbi dr,ultra tres nasci portentosum videri. Idem Texto. in capit. qui multos genuerunt liberos; vbi de

puella

puella Longobardica, quæ septem peperit. Supra tres inter ostenta ducitur. Plutar. lib. 7. c. 3.

Verſ. quintum poſt quadrageſimum diem. } Scot. De superfætatione Budæ. hic eleganter, post Aristo. cui adde Solinum. c. 4. dantes exempla; & ibi notat Buddiuum Augustinum hanc ignoraſſe; quod mirum nō est, cum etiam quidam Physici dixerint, quod ex quo mulier concæpit, non potest iterum concipere, antequam pariat. vt hic per gl. uerb. quadragesimum. Vide etiam Sabell. tom. 2. pag. 196. Neuiz. syl. nupt. char. 54. col. 1. in antiq. de multiparis mulieribus. vbi de nouem, de decem, de vndecim, vno partu editis. Considera Plautum in Amphytrione, de super nato post aliquot menses. Videtur tamen facere hoc miraculum Iouis. Extat liber Hippocratis, de superfœtatione, quem Mercurialis lib. 2. Variar. lectio. c. 11. dicit inscribendum, de fætatione, & superfætatione.

Verſ. Quinquies quaternos. add. marg. ex Plin. nat. hiſto. lib. 7. cap. 3. uidetur depromptus hic locus. Proinde aut hic, aut ibi mendum &c. } Scot. Plin. Iulium Paulum retuliſſe sensum, non verba. Facit l. si sub vna. suprà de verbor. oblig.

Verſ. ſed & Aelius ſcribit. add. marg. Aliàs Lælius. } Scot. vide l. vtrum ita. inf. de reb. dub. vbi add. marg. Tu cōsidera an Lælius Fælix, fuerit Iurisconsultus: quem allegat Gell. de tribus generibus testamentorum. li. 15. c. 27. quod credo, cum scripserit de materia iuris ad Q. Mutium.

Gloſ. uerb. ſeptenos, repete, tradidere &c. } Scot. vide de matre Lamisij Regis apud innominatum autorem, de orig. barbarorum. lib. Longobardorum. qui Italicè scripsit, vbi traditur origo, seu casus similis Romuleo. Coriū vide de Lamisio Rege Gotthorum, edito vno partu, cum sex fratribus, omnibus repertis ab Algimundo Rege Gothorum in piscina, ipso viuo, cæteris suffocatis. Apud antiquos quinq; pueri præferebant quinque tædas sponsæ, ad significandum quinque filios nasci posse. Vide Vincent. Cartar. de imagi. deorum antiquo. vbi etiam de alia ratione dictæ prælationis.

Gloſ. verb. tergeminos. ideſt, tres tantum &c. } Scot. hic tex. hoc declarat. infrà versi. idest, quia fieri poterat &c. quartam partem.

Gloſ. uerb. mulierem, ſcilicet, Serapiam &c. & inf. de ſolut. l. ſi pater, } Scot. Vbi dicitur, quinque simul peperisse. in l. vtrum ita, dicitur, eodem, seu vno fœtu enixa quinque. Hic vides quid dicatur, & Iulianus in d. l. si pater. & hoc, inquit, in Aegypto affirmatum est mihi.

DE POSSESOR. HAEREDIT. PETIT. Tit. 5. Ad Rubr.

Scot. Apud Bart. & Docto. secutos gloſ. super hac rubr. legitur de bonorum possessoria hæreditatis petit. quæ gloſ. corrigens Iustinianum, seu Tribonianum, & collegas, dicit, quòd melius dixiſſet, de bonorum poſſeſſ. hæred. Cæterum hæ Pandect. Fradineæ impreſſæ anno. 1536. & Florentinæ, & Haloandrinæ, habent rubric. conceptam vt hic vides.

DE FIDEICOMMISSARIA HAERED. petit. Tit. 6. Ad Rubr.

Scot. in Pandect. Florent. legitur, fideicommiſſaria, & infrà l. 1. & l. ultim. in Haloandrin. autem legitur vt hic.

Digestorum ſeu Pandectarum Liber Sextus.

DE REI VENDIC. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. In exemplari vetusto Fradini, legitur, vindicatione, vt hic in marg. in Pandect. quoque Florentinis legitur, vindicatione, & in Haloandrin. Ouid. dicit, vendicet, l. de Pont. Vasta que qu æ nemo vẽdicet, arua iacent. Apud Cic. legitur vtrumque in eadem significatione. Tamen in significatione vindictæ seu vltionis, nunquam legitur vēdico, sed semper vindico, at in illa locutione, sibi vendicat, ponitur largo modo verbum vendicat, tam defendendo, quàm agendo. l. de iure, vbi glo. inf. ad municip. adde etiam penitus, extra legalem materiã; multo ergò magis extra iudicij materiam.

Ad l. 1.

Scot. Not. ex principio huius. l. quòd nobilior est vniuersitas singularitate. Facit regula. l. 1. inf. si cer. pet.

Ad l. idem Pomponius scribit, si frumentum. 5.

Scot. an hoc casu frumentum &c. vide Alex. in l. singularia. col. 4. inf. si cert. peta.

Ad l. si in rem. 6.

Scot. verb. pura, idest, læuia, absque sculptura. Vndè sculpta dicuntur aspera. Vndè læuitas, & asperitas sunt contraria.

Ad l. item si verberatum. 15.

Gloſ. §. ſi. uerb. moram, ideſt dilationem &c. verſi. ſi uerò ab initio fuit. &c. } Scot. vide Fulgo. in l. quod te, vbi Docto. inf. si cer. pet.

Ad l. vtique. 16.

§. 1. uerſi. tempore congruo nauigationis &c. add. marg. quodnam tempus &c. } Scot. Glo. l. qui petitorio. in fi. inf. eo. per l. 3. in fi. C. de naufr. lib. 11.

Ad l. in rem actio. 23.

Gloſ. §. ſi quis rei, uerb. cauſam. ideſt manubrium &c. } Scot. vulgò dicitur auris. nec benè loquitur glo. dum dicit, & dicitur ansa propriè pes ollæ. Vnde Ouid. Tornilis a digitis &c. nam ansa est propriè auris, seu manubrium: & satis ostendit adiectiuum, Tortilis, Ouidium loqui de manubrio, seu de aure poculi.

§. ſed, & id quod, uerſi. ſed neceſſe eſt ei &c. } Scot. Cedit ei, sine qua res nequit esse, rei.

Ad l. is qui se obtulit. 25.

Gloſ. uerb. poſſideret. aſſerens ſe &c. } Scot. Adde l. qui petitorio, in prin. inf. eo.

Gloſ. uerb. abſoluendus, imò damnandus &c. uerſi. & vt plenè uideas, diſtingue &c. } Scot. Notta contrà distinctionem gloſſ. quod si reus patitur, procedit iudicium, ut per Doctor. l. Titius. infrà, de verborum obligat.

Ad

Ad l. sinautem. 27.

§. sed & is, uersi. cum enim in hereditatis &c. Scot. Arg. ab vniuersali ad particulare valet, hoc tex. & intellige speciali, vt adnotaui. inf. eo. l. in speciali.

Ad l. quòd si. 32.

Vers. post 25. annum eius &c. Scot. Facit ad dictũ Bart. in l. 1. uers. quasi p̃sumat Imperator &c. C. qui ætate vel profess. se excus. lib. 10. vbi in margin. induxi hunc tex. tanquam innuentem maiorem 25. annis iam artificium esse assecutũ, & inde lucrari debere.

Ad l. Iulianus. 37.

Vers. Puto autem huic exceptionem &c. Scot. Mutat personam, vt alibi sæpè, l. fundus. §. 1. inf. famil. ercisc.

Ad l. in fundo. 38.

Glo. 2. uersi. & aliàs est conseruisti, idest, plantasti. Scot. Malè loquitur glo. quia consero, conserui, non significat plantare, sed commiscere, vt cõserere manus, prælium, & similia. Consero autem conseui, significat facere, & plantare; sicut serere. Dicimus. n. serere triticum, & similia, & serere arbores. Virgi. 2. Georg. Cic. de senect. cum simil.

Glos. uerb. etsi, idest, quamuis. Sco. Imò (& si) duæ sunt dictiones.

Ad l. fructus pendentes. 44.

Scot. l. fin. §. non solùm. inf. de ijs quæ in fraud. credit. Gal. lib. ult. de simplic. medic. facul. Sanè oua, partus non sunt animalium, ceu nec arborum fructus, nec grauidarum fœtus. Verùm pro portione, respondent ijs quæ agnascuntur, contra Arist. lib. 1. Physic. c. 4. Dicit. n. fructus esse partes plantarum.

Glos. un. Scot. facit. l. 1. §. ex hoc. inf. de vẽtr. inspic. vbi glos. allegat hæc.

Ad l. sumptus. 48.

Scot. An habeatur ratio fructuum ipsarum meliorationum, vide Mod. in consuet. Paris.

Ad l. vindicatio. 56.

Glos. un. uers. fallacia est &c. Scot. Gl. inf. l. quæ de tota. §. 1. eo. tit.

Ad l. is a quo fundus. 57.

Sco. Vide latè per Fel. in c. cum super. de re iud.

Ad l. habitator. 59.

Glos. 1. uers. quia non possidet fenestras &c. Sco. facit. l. in rem. §. si. sup. eo.

Ad l. Minutius. aliàs, Minicius. 61.

Gl. verb. Iulianus notat primo casu &c. Scot. Imò vtriusq; casus est ratio. Manet. n. reficientis, quia carina reficientis est; non manet ædificantis, quia carina ędificantis non est.

Ad l. si nauis. 62.

Vers. nam etsi maximè uectura (sicut usura) non natura peruenit, sed iure percipitur &c. Scot. Quid si dixerimus, iure gentium, ex quo iure sunt contractus. l. ex hoc iure gentium. sup. de iust. & iur. vt iam appellemus fructus iurisgentium, quos Barth. appellat ciuiles, in l. & ex diuerso sup. eod.

Ad l. qui restituere. 68.

Scot. vide Azo. in sum. C. de act. empt. col. 1. in fin. & seq. add.

Add. marg. regulariter quis &c. uersi. tamen ubi quis per sententiam &c. Scot. Intellige si agatur actione, non si petatur officio iudicis in litẽ iurari. Dec. l. in actionibus, inf. de in lit. iuran.

Ad l. quod si possessor. 71.

Gloss. un. Scot. Quid significaret morem gerere, nõ intellexit Placentinus Glossator: & hoc ingenuè fassus est. Accursius verò non intelligẽs, videri voluit intelligere. Tu vide hic Budæ. & habes hanc eandem locutionem inf. l. fundus. §. 1. fam. ercisc. similẽ huic gl. habes inf. de prob. l. circa. alleg. per gl. hic.

Ad l. in speciali actione. 73.

Scot. Specialis actio, idest, realis, vt isti vocãt. l. 1. sup. eod. Nam species est res, uel ad differentiam vniuersalis, vt per gl. l. sicut. verb. speciales. C. de p̃scr. 30. vel 40. ann. & probat d. l. 1. sup. eo. speciales petitiones habes in l. illud quoq;. sup. de petit. hæred.

Ad l. quæ de tota. 76.

Glos. 1. Scot. §. nihil autem. Inst. de fideic. hæred. l. ait Prætor, §. 1. inf. de iureiur.

Glos. 2. uersi. hic est fallacia &c. Scot. Facit glo. sup. eo. l. vendicatio.

DE PVBLICIA. IN REM ACTIO. Tit. 2.

Ad l. 1.

Glos. 1. Scot. Fuit & Publicius interpres iuris. l. 2. §. Seruius autem. ff. de orig. iur. ubi appellatur Publicius Gellius. l. si Titius mihi. §. si. inf. de leg. 2.

Ad l. vel donationes. aliàs, vel mortis causa donationes. 2.

Scot. Adde quòd istis casib. competit etiã actio personalis. Ias. l. certi cond. col. 13. si cert. petat.

Ad l. eum qui. aliàs. §. Marcellus. l. sed & si res. 7.

Gloss. uerb. ergò. locus a communiter &c. Scot. contrà. inf. ea. l. §. sed enim, uersi. meus. l. siue. §. hæc actio.

Ad l. cum sponsus. 12.

Glos. uerb. anniculo. anniculus est &c. uers. erat autem causa dubitandi &c. Sco. ratio decidendi habetur inf. versi. sed & is.

SI AGER VECTIG. VEL EMPHYT. Tit. 3. Ad Rubr.

Add. marg. emphyteoticarius &c. Scot. vide Plutarch. in vita Gracch o. vbi in marg. allegatur Appian. li. 1. de bello ciuili. Vide etiam Liuium Dec. 4. lib. 1.

Ad l. 1.

Gloss. verb. domini, s. directi. Sco. Hinc eliciũt Doct. pro lato simpliciter dño, rectum intelligi. Vide Ias. in rubr. de iurisd. omn. iud. tamen Bar. in angulo quodam retruso, ait hic ita accipi eius utilẽ est, ratione. Bar. in l. si mater. §. eandem. in fi. de excep. rei iudicat. ad dictum Doct. alleg. l. si domus. in fi. vbi Cy. & Bal. de leg. 1.

Ad l. 2.

Add. ad glos. istam glos. &c. secundum Bart. Scot. Hic, & d. l. 2. adde tex. in §. scire autem, versi. & volentib. prę positis, in auth. de non alien. uel permuta. vbi probat, idẽ esse in reb. ecclesiasticis, quę fauorabiliores sunt: & inibi glossula, dat rei uindicationẽ, vel condictionẽ ex ea l. Idẽ in feudatariũ cõmittentẽ feloniam. Non. n. priuat ipso iure, sed dño volente. Bal. de capit. Corradi. in prin. in vsib. feud.

Ad l. ult. 3.

Glos. un. uers. ult. Scot. Est additio Accursij ad gl. antiquã teste Io. And. in cle. 1. in fi. de reb. eccl. nõ alie-

Digestorum seu Pandectarum Liber Septimus.

DE VSVFRVC. ET QVEMAD. &c. Tit. 1.

Ad l. 3.

Versi. dare autem intelligitur, si induxerit in fundum. } Scot. Tamen aliud est induci in fundum, aliud est possessionem dari, seu tradi: vt hoc non consequatur: est inductus in fundum. ei ergo tradita est possessio. Vide gl. 1. l. si fundum. inf. de fund. dota.

Ad l. 6.

Verb. ad hęc. } Scot. Nota copulam, adhæc, quæ vtuntur sæpè humaniorum literarũ autores, & ferè in principijs clausularum: licet hic posthabeatur.

Ad l. hactenus. aliàs uers. hactenus.

l. vsufructu. 7.

Glos. uerb. pertinet ut eam &c. uersi. sed quæ erit modica &c. uel dic melius &c. } Scot. Sequitur Bal. in l. eum ad quem, C. eo. vide Bar. in l. Nesennius, ubi q; fructuarius tenetur reficere ædes etiam vbi est magna impensa, sumptibus tamen proprietarij. Quod dictũ videtur repugnare legibus istis.

Vers. sed etiam voluptatis causa &c. } Scot. contrà inf. eo. l. vsufructuarius nouum.

Ad l. item si fundi. 9.

Add. marg. fructuarius non potest &c. } Sco. l. quæro. §. inter locatorem, vers. si pensionibus paruerit, & vt oportet, coluerit, eo. tit. loca. & colonus nô ideò potest expelli, nisi omitteret culturam vineæ. Attenditur enim perpetuatio deteriorationis. Bal. auth. qui rẽ, col. 2. C. de sacrosf. eccl.

Versi. & placuit alluuionis &c. } Scot. Contrarium per Iulium Paulum. li. 3. sent. recep. tit. de usufru.

Add. marg. pulchrè hic Bud. &c. } Scot. vide l. 3. ff. de impẽ. in reb. dotal. fact. & inf. arbo. furtim. cæs. l. 5. in mar. vbi habes nomen alterius, qui hac de re disseruit.

Vers. ad modum enim &c. } Sco. Idest perpenso modo cõueniente patrifamilias, non autem consueto. Facit sup. l. sed licèt, de offi. præsid.

Ad l. ex sylua. 10.

Ad hanc l. cum seq. vide Alc. in l. sylua cædua, de verb. signifi.

Glos. uerb. in uineam. i. ad &c. & sic nota &c. } Scot. nihil amplius habet hic præter vsum.

Ad l. sed si grandes. 11.

Glos. uni. uers. sed secundum &c. } Scot. vide. l. si seruum. §. si maturam. uersi. item si. inf. ad l. Aquil.

Ad l. arboribus. 12.

Scot. Hanc. l. intelligit Alc. in l. sylua. sup. alleg. de arborib. frugiferis. Vide l. arbores. inf. eo. ubi addidi.

Glos. 1. uetustate. } Scot. Abb. dicit gl. falsam, per l. agri. inf. eod. citat Oldr. & dicit videdum inf. l. diuortio. §. si fundum viro; solu. matr. & quod ibi not.

Glos. uerb. uel donat. hoc casu &c. uersi. posset etiam intelligi &c. Scilicet ut intereat usufructus. } Scot. Quod probat. d. §. finitur. qui tamen pessimè loquitur.

§. De illo. uers. nam etsi agrum aremus &c. } Scot. Bald. hoc loco notat per arationes, seminumq; sparsiones, possessionis induci præsumptionem, quo modo retinetur & vsufructus arg. vers. seq. nam qua ratione. Idem colligitur ex frugum, pensionum que perceptionibus. l. Titia. inf. de solut. l. litib. C. de agric. & censit. lib. 11. Quod si duobus incesserit disceptatio retinendæ possessionis, per interdictum, vti possidetis, qui potior tempore fuerit, is iure superior euadet: quia possessio posterior vitiosa præsumitur. c. Licèt cãm, de prob. Bar. l. si duo col. 3. inf. uti possid. Quod sanè pulchrum est, scituq; dignũ.

Ad l. si fur. aliàs. §. Iulianus. d. l. arborib.

Iulianus lib. ; *5. Dig. tract. si fur decerpserit &c.* } Scot. videntur loqui septemdecim viri Iustiniani. sed melius est, etiam teste glos. hic, vt sit §. sicut. infrà, eod. l. adhuc.

Ad l. æquissimum. aliàs. §. sed si inter.

l. si cuius. 13.

Vers. eur enim (inquit Iulianus) ad arma &c. } Scot. Lucanus, mensura que iuris, vis erat, & ferrique potestas Confundat ius omne manu.

Glo. 2. } Scot. Alterius frui. Vide Alcia. l. nam & si fur. inf. si cer. pet. & chronica Loca anno 1357. vbi de Galeacio, & Bernaboue alternatim Mediolano dominantibus.

§. Inde quæsitum est, an lapidicinas &c. } Scot. vide Bart. & D oct. in l. uenditor. §. constat, inf. commun. præd. Facit Forcat. in Necyo. dialog. 56. ad fi.

Vers. ergo & auri &c. & cæterorum fodinas. } Scot. vt gypsi fodinas, salifodinas, prius mittere ad gypsum dicit Iustinianus, posterius in opus salis dicit lex. adnotau: in marg. ad l. aut damnum. inf. de pœnis.

Versi. sed nec ædificium quidem &c. } Scot. Facit inf. eod. l. si areæ usufructus.

§. sufficienter autem alere &c. addit. marg. Nota quæ dicantur uestimenta &c. } Scot. vide eundem Bald. in l. 1. §. 2. C. de Lati. liber. toll.

Vers. in omnibus rebus mobilibus &c. } Sco. Appellatione mobilium veniunt mouentia, vt hic, & è contra. l. mouentium. inf. de uerb. sign.

Versi. & si uestimentum &c. non sicut quantitatis &c. } Sco. Quidam aufert negationem. Haloander legit, nõ quemadmodum si quantitatis. Pandectæ Florentinæ habent, vt hic, non sicut quantitatis, sed habent, legetur, non legatur.

Glos. uerb. locationem arg. contra &c. } Scot. vide in l. cum in testamento. inf. de aur. & arg. leg.

Versi. proinde & si Scænica. } Scot. vide l. vestis appellatione. ff. de uerb. sign.

Ad l. adhuc. aliàs §. interdum. vers. Quid ergo.

l. sed & si quis. 25.

§. Quæstionis, uersi. nominatim proprietario, vel iussu &c. } Sco. inf. l. seq. §. idemque.

Ad l. si seruo. aliàs §. Idem Iulianus. d. l. sed etsi.

§. idemque ait &c. } Scot. sup. l. præceden. §. quæstionis, uers. nominatim proprietario vel &c.

Ad l. si pendentes. 27.

Scot. oendentes, & stantes pro eodem; quicquid aliqui referãt pendentes ad poma, & reliquos arboreos fœtus, stantes ad segetes, vt hic in glos. & per Azo. in sum. C. de re. uendic.

Verb. fieret. } scribe seu lege, feret, idest percipiet.

§. si quid cloacarum, } aliàs cloacarij, & ita legit glos.

Gl. uer. exercitus. s. impẽdendũ sit. } Sco. imò cõferri, vt ĩ tex.

Gl. uerb. municip. s. sit præstãdum. } Sco. Imò debet, vt ĩ tex.

Ad l. numis matum. 28.

Scot. adde. inf. eo. l. statuæ.

Ad

Ad l. quoties. 24.

§. si colono. gloss. uerb. uendicabit per actionem &c. } Scot. & vtrobique Barth.

Ad l. qui vsufructum 36.

Scot. In primo casu mutatur accessorium soli, nempè insulæ. §. cum in suo. Inst. de re. diuis. in secundo casu mutatur ipsa rei legatæ substantia. Non mirū ergò differre decisiones.

Ad l. quæsitum. 37.

De te. } Scot. Idest, a te. De Dauo Terent. de patre audiui. Cic. suprà. hac. l. in prin. & l. præced. §. 1.

Ad l. statuæ. 41.

Scot. Adde l. numismatum. sup. eod.

Glos. 1. uers. & dicit Plac. in vultu Luc. ubi bestiales &c. } Sco. Maiestatis de uolta Perusinæ meminit Bal. in l. deberi. in fi. C. de fideic. libert.

Ad l. vsufructuarius nouum. 44.

Scot. contrà sup. eo. l. hactenus, in fi.

Ad l. si absente. 48.

§. ult. } Scot. Nisi esset hic text. posset valde dubitari: quia si oliua immaturè lecta sit, item fœnum immaturè cæsum, nihil hoc ad arbores olearum, nec ad sola pratorum: secus videtur in sylua cædua, quia ex hoc læduntur, vel retardantur futuri fructus ex sylua.

Ad l. an vsufructus. 56.

Vers. & placuit centum annis &c. } Scot. Eccles. c. 18.

Vers. is finis vitæ longæui &c. } Scot. Nec præsumitur aliquis viuere vltra centum annos. l. proponebatur, vbi Bald. sup. de iudic.

Ad l. defuncta. 58.

Scot. Vide Alex. consi. 82. num. 16. lib. 2.

Vers. ante calen. Martias, quibus pensiones, inferri debeant &c. Scot. Nota Calendis Martij inferri pensiones, fortè ex pacto, vt per glos. hic. Quis scit an ex consuetudine veterum? contrà per glo. hic.

Vers. pensionem percepturum. } Scot. Quatenus intelligit Doct. hoc procedere in alienante necessariò, facit l. solutum. in prin. inf. de pign. actio.

Vers. In agro Ferrario. } Scot. Nota agrum Ferrarium. Fortè in illo agro condita Ferraria est, seruato antiquo loci nomine.

Vers. Respondi, non usumfructum sed ex eorum. } Sco. vide Alex. consi. 60. Omisso multiloquio, uolumin. 1. ad med.

Gloss. uerb. percepturum. & sic pro ultimo &c. } Scot. Vide Soci. post Alex. l. qui Romæ, in fi. princ. ff. de verb. oblig.

Ad l. arbores ui tempestatis. 59.

Scot. Vis tempestatis anno P. S. 1566. tertio id. Iunias Christi corporis vigilijs, euertit infinitas arbores in agro Placentino, vsque adeò, vt in meo fundo Scoalocha, deiecerit septemdecim populos crassas, & proceras.

Ad l. vsufructuarium venari. 62.

§. si uiuarijs inclusa. } Sco. Idem de columbaria hic not. Ang. quem refert, & sequitur Tiraq. de ll. connub. l. 5. sub num. 14.

Ad l. sed cum fructuarius, in fi. 65.

Scot. Vide Cic. in Topicis, uers. & similitudine.

Ad l. vetus. 68.

Scot. Cic. lib. 1. de finib. bon. & malò. meminit huius quæstionis.

Ad l. quid ergò. 7.

Scot. Secus est in corio, & in carne animalis extincti, vbi de summissione nō agitur, puta bouis vnius aut ouis, quia proprietarij est, l. caro. quæ est l. pen. inf. quib. mod. ususfr. ami. ubi addidi.

DE VSVFRVCT. ACCRESCEN. Tit. 2.

Ad l. 1.

§. 1. gloss. uers. ult. } Scot. facit gl. uerb. cotidie. inf. ead. l. in fi. glos.

QVIB. MOD. VSVSFRVCT. amitta. &c. Tit. 4.

Ad l. sicut, in prin. 3.

Vers. repetitus uidebitur. } Scot. Nisi semel extinguatur uoluntate vsufructuarij ad hoc (vt loquuntur) ordinata. Bar. l. sicut. §. superuacuū, col. 2. insf. quib. mo. pig. uel hypot. sol. arg. l. fi. C. de remiss. pign.

Ad l. repeti. 5.

§. si area vsusfructus &c. } Scot. Fallit in patre, ad terminos text. & glo. in l. cum oportet. §. non autem hypothecam, verb. immobiles. C. de bon. quæ lib.

Ad l. quid tamen. 10.

§. agri, uel loci vsusfructus. } Scot. vsufructu saltus, seu agri pascui legato, an si particula aretur, pereat vsusfructus? Respondi non perire. C. Aelij autoritate, qui (vt est apud Festū) li. 2. uerb. significationū, quę ad ius ciuile pertinēt, ita saltum definit. Saltus est, vbi syluæ, & pastiones sunt, quarum causa casę quoq; si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodū causa aratur, ea res non perimit nomen saltui, non magis quàm fundi, qui est in agro culto, & eius cā habet ædificium, si qua particula in eo habet syluam. Cale. uerb. Saltus. Adde quòd clericus potest mutare formam rei in beneficio, eam meliorando tamen, c. si quis, vbi Abb. 2. not. de pecul. cler. Sed aduerte, quia Abb. male argumētatur a positione vineæ, per tex. hic, vers. non tamen si arui &c. & peius loquitur ibi glo. quæ negat licere fructuario ex terra aratoria facere vineam, contrà tex. hic d. uer. non tamen si arui.

Vers. & ibi vites sint posita. } Scot. Quia possunt adesse, & abesse fine subiecti. i. arui corruptione.

Vers. transfiguratum. } Scot. Habes hoc verbum etiam in l. mulieris, inf. de uerb. signifi. Mart. lib. 9. de Parthen. uers. quam possit niueam &c.

Scot. ad materiam huius loci, vide Bar. trac. de alueo, vers. quòd si. in prin. & nu. 19. & cōsidera verbū, aliqualiter, ibi positum, per Bar. ad dictum gl. vide Bal. 8. rubr. sup. de re. diuis. sub nu. pe. & sub nu. 10. Facit in sf. l. si cui balinei. vbi Bal. l. vsufructuarius nouum. sup. de vsufruc. iun. gl. Ias. ad fi. l. 1. C. de iu. em phyt. Vide l. si fundus. §. si res. ff. de pig. inf. in apos. ad glo. alleg. Inst. de vsufruct. §. finitur, add. ex Ang. lit. b. uers. item finit, ubi dicit, finiri per mutationē formæ, etiam in melius, & si proprietarius cœpisset eam. Facit l. fina. inf. de termi. mo. adde sup. eo. l. repeti. §. si areæ. Vide Cęp. de seruit. rust. præd. rubr. de monti. quæstio. 5. ex cuius dictis elicitur, debile esse ius vsufructuarij, & facile extingui, debilius quā empyteutæ: probat l. cædere. in fi. inf. arb. furt.

cæſ. Adde rubr. C. de alluuion. iunct. l. ult. dicto titul. vbi paſcua ſi colantur, dicuntur ad alium ſtatũ transferri. Adde, quòd aliud eſt meliorem facere, & reficere, quàm inſtituere, & facere, lege ſecunda. §. reficere. ff. de itin. actuque priua. Forcat. de penu iur. c. 18. vbi etiam, q aliud eſt facere nouum, aliud tueri, & colere, q d accepimus. d. l. uſufructua rius nouum. & ibi vide glo. quæ oſtendit per iſtam rationem, quam facit, non plus licere colere incultum, quàm ædificare inædificatum. Facit etiam Barth. l. ſi duo. 2. oppoſ. uerſi. ſed quantum ad durationem &c. ff. de adminiſtr. tuto. Facit c. eccleſiã. cum glo. uerb. & raſis, de conſecr. diſt. 1. Pro qua l. vſufructuarius, nouum. præall. vide Hoſtienſ. in ſuma. de pignor. in fi. l. ult. §. ſi ſtercus, verſi. nec fundi mei ſpeciem. inſ. quod vi, aut clam, inſ. l. cum vſum fructum. §. ult. glo. c. conſuluit, de iudic. quę allegat l. æquiſſimum, verſ. ſed & colores. ſup. de vſufructu. Bellon. conſi. 49. num. ult. ubi, quòd decimarij poſſunt mutare formas agrorum, de pratis in prædia (melius diceret, formas fundorum ex pratis in agros, vel arua, quia & ager non eſt aruum: & prædium eſt generale vocabulum. rubr. de ſeruit. vrb. præd. rubr. de ſeruit. ruſtic. prædio. rubr. commun. præd.) & ſic dicitur forma mutari ex prato, in aruum. Vſufructuarius viridarij, non poteſt illud ad pratum reducere. Cæpol. de ſeruit. urb. c. 76. licèt aliàs quis poſſit hortum ad pratũ reducere, l. apud Trebatium. §. ſi vicinus. ff. de aq. plu. arc. licet non domum, vt ibi per eundem Cępolam, quem vide, de ſeruit. ruſt. præd. c. 9. de ſeruit. iur. paſcen. nu. 40. & ſeqq. vſque ad num. 46. excluſiuè, vbi latè in debente ſeruitutem, & eo, cui debetur.

Gloſ. uerb. puto extingui. Hoc ideo fortè &c. } Scot. vide l. domos. inſ. de pignor. actio. l. ſi fundus. §. ſi res. inſ. de pign. ubi dicitur mutatio, ſi locus detur pignori: deinde in eo ponatur vinea.

Ad l. ſi vſufructuarius meſſem. aliàs. ſi fructuarius. 13.

Verſ. fructumq; percipi &c. gl. uerb. perceperit, non autẽ &c. } Scot. vide l. ſi fur, ſup. de vſufruct.

Ad l. ſi ſub conditione. 16.

Scot. Ius accreſcendi, ius coniunctionis appellatur.

Ad l. ſi vſusfructus ciuitati. 21.

Scot. Damnata ciuitate ad aratrum, non cenſentur damnatæ villæ, nec caſalia, Gram. conſi. 48.

Verſ. ut paſſa eſt Carthago. } Scot. alibi ſalis conſperſionẽ annotaui, quippè Iud. c. 9. ubi de Sychima. Vide. 1. q. 1. vbi quòd Sion ambitur. c. iudices, inquit, eius, & diſt. 76. c. ieiunium; vbi de Hieruſalem ſolo æquata, & templo arato a Tito Annio Ruſo: ſolo æquata, & ſale ab Aelio (ita enim ſcribendum, nõ Helio, ſicut paulò poſt, Aelia, non Helia) ſata, ſecũ dum Caliſtum in Syriæ deſcriptione, antè enarrationes euangelicas. Alludit Hor. ad hoc li. 1. 16. Iræ Thyeſtem &c. exercitus inſolens, vbi Acrõ ait, fuiſſe eandem conſuetudinem, & condendis, & euertendis ciuitatib. Aratrum. n. cum cõderent vrbes, duci conſueuiſſe, ex Verg. Plut. in vita Romuli, itẽque Cic. Philip. 2. notiſſimũ eſt. A Federico Aenobarbo paſſum eſt aratrum Mediolanum. Placentiam cum Brixia colligat de mœnium vtriuſq; deiectione, Petrus Meſſias in vita prædicti Federici. Brixia ab Henrico per ſniam ad pœnã aratri fuit deſtinata, qui tamen miſericordia motus eã reuocauit. Abb. c. dilectus filius. col. 4. de ſimonia, vbi ẽt de Bononia adducit ſimile: quæ aratrũ paſſa olim fuit: & indulgentia eiuſdem Imperatoris poſteà reædificata, & notat ẽt Bar. antè eum in l. aut facta. §. nõnunquam. col. 3. de pœn. de Bononia. & Brixia, Mantua li. obſer. 8. c. 78. Totila ſubiecit aratro Aretium, Leand. Alber. in deſcrip. Ital. uerb. Arretiũ, autoritate Facij Vberti eant. 9. lib. 3. dictamundi, vbi q ſtetit per biennium nudatum mœnib. Forũ Pompilij, vel Popilij ſale ſparſum fuit ab Egidio Carila Hiſpano Cardin. Legato Pontificis commorantis Auenione anno 1370.

Verſi. quaſi morte. } Scot. Puto idem de interdicta, vel rebellionis damnata, quæ æquiparatur mortuæ, vt per Bal. in auth. habita. C. ne filius pro patre. Vndè excommunicatus perdit vſumfructum. Bal. §. finiẽ. Inſt. eo. An ſecuta abſolutione reſtituatur vſusfructus, ſeu ipſi fructus, vide Fel. in c. apoſtolicæ. colu. 5. de excep. Adde q. deſtructa ciuitas ſi reædificet, retinet priuilegia aliàs conceſſa. Alex. conſi. 193. nu. 7. lib. 2. Vide Bal. ad hæc, in tit. de pace Conſt. uerb. in perpetuum, ſub §. Imperialis clemẽt. Quid ſi ciuitas fiat Caſtrum, vt Brixillum, ſeu Brixellum? Quid in eccleſia, ſi in caſtellum?

Ad l. cum vſumfructum. 24.

Gloſ. uerb. reſtitui poſſit. De ſtricto &c. } Scot. Immo nullo modo, quò ad vſumfructum, qui perit mutatione formæ. Et verba, in priſtinum ſtatum, exponuntur, ideſt, in priſtinam formam. Quo ad dominium ſecus: & ita loquuntur contraria.

Ad l. caro. 30.

Sco. At caro, & corium fœtus mortui, quoties vſufructuarius nõ ſummiſit, ideoq; eius periculo interijt, eſt vſufructuarij. l. quid ergò, ſup. de vſufruct.

DE VSVFRVCT. EA. RE. &c.

Ad l. 2.

Verſi. Quo Senatuſconſulto, non id effectum eſt &c. } Scot. Facit Martialis lib. 8. Sed conſumis, & vſque mutuaris.

Verſ. nec enim naturalis ratio &c. } Scot. Concord. l. hæredes. §. an ea, ibi, quia talis. infrà, famil. excisc.

Ad l. hoc Senatuſconſultum. 5.

§. 1. uerſi. quę in abuſu conſiſtunt. add. margin. abuſus cum proprie &c. } Scot. Cicer. in Topic. Quia vſus, non abuſus legatus eſt. & ibi vide præmiſſa. Vide infrà l. plenum, in princ. de vſu, & habit. l. ſed & ſi poſſeſſori. §. item ſi iuraueró, de iureiur.

Ad l. ſi tibi vini. 7.

Verſ. eiuſdem qualitatis reſtituantur, aut æſtimatis rebus &c. } Scot. videturque fructuarij electionem eſſe, arg. l plærunque. in fin. inſ. de iur. dot. gloſſ. l. 1. de actio. empt. Facit ad hanc alternatiuam. C. de ſecund. nupt. l. hac edictali. §. his illud, vbi Bald. dicens, electionem eſſe cauentis. Qui tamen ad hanc. l. ſentit, arg. verb. commodius, iuriſconſultum corrigere hanc electionem: quod non placet, vt alibi dixi.

Ad l. ſi lanæ. 11.

Scot. Idem eſſet in panno pro indumentis. Bart. non allegans

allegans hanc l.lib.2.Minoric.num.23.secus in vestimentis,vt alibi defendi.

SI VSVSFRVCT. PETAT. &c. Tit. 6.

Ad l. 1.

§. 1.] Scot. Summar.Bar.quoties dispositioni appo nitur &c. non valet dispositio: ut lege, appositio. aliàs malè summaret Barth.

Ad l. 2.

Scot. De intellectu huius. l. Socin.l.1.in fin. column.3. de leg.1.

Glos. 1 uersi.dic ergò meliùs &c.] Scot. Nam testator vide tur elegisse constitutionem hæredis,seu factum:& ideò antè nullum ius habebat vsufructuarius. l. si quis vsumfructū.inf.de vsufru.leg.Alc.l.1.de leg.1.

Ad l. vti frui. 5.

Glos.uerb .negat,id est,negando dicit.] Scot. Respectu versi. vel ius sibi.

§.utrum.] actionib. quæ de vsufructu aguntur. Scot. Nota modum loquendi.

Ad l. pen. Aliàs d. l. Vti frui.

Glo.§.ult. uerb.consequentur.uersi.ult.] Scot. Aduersus ma nifesta Pomponij uerba.Nam & possessori,inquit, competunt.

DE VSV, ET HABITA. Tit. 8.

Ad l. si habitatio. 10.

§. 1.] Scot. Vide Alc.lib.2.Parerg.c.14.

Ad l. plenum. 12.

Vers.sed ad usum scilicet, non utique ad abusum.] Scot. Ad vtendum,non ad prodigendum. Aliter vsurpatur abusus hic,atque supra.l.5.§.1.de vsufruct. ea. rer. quæ vsu consum.

Vers.sed neque folijs,ubi glos.] Scot. Gilber.Reg.li.1. c.9. enantroph.

Ad l. per seruum. 14.

Glos.§.1.uerb. potest.re ipsa.&c.§.fina.] Scot. vbi adnotaui ad glos.

Gl.seq.uersi.& not.hic mirabile argu.pro conuersis &c.] Scot. vide Bar.& Soci.Auth.ingressi.C.de sacros. eccle.

Ad l. vsus pars. 19.

Rationē ponit Bal.in l.pro hæreditarijs. col.1.C. de hæred.actio.aliter Bar.in l.stipulationes non diuiduntur.nu.27.ff.de verb.obl.

Ad l. vlt. vers. vlt. 23.

Scot. Vide pulchrum tex.vbi quis benè mihi facien do,mihi facit iniuriam,& tenetur iniuriarum,in l.si seruus seruum.§.& si puerum.vbi glo. & Bald. not. inf.ad l. Aquil.& si quis vendat rem meam cariori pretio contra voluntatem meam,facit conditionē meam deteriorem.Bart.per hunc tex.in l. Pompo nius.col.5.uersi.præterea.sup.de negot.gest.Facit. l.nec quasi.sup.de rei vendic.

VSVFRVCT. QVEMADM. CAVE. Tit. 9.

Ad l. 1.

§.habet autem.] Scot. Nota alium dici de duob.

Ad l. huic stipulationi. 5

Vers.Hominis,uel cuius alterius animalis.] Scot. Ergò homo est animal. Probatur etiam in §.cum autem.in fi.Inst.de empt.& vend.

Glos.pen.uersi.secundum Irne.] Scot.vide Alc. dissoluentē lib.2.c.3.Parerg.Facit pro Alciat. sup. tit.1.l.sed si de fructu,in fi.uersi.apud alium fructus sine vsu,hic alleg.Licet in aliquibus codicib. hic uers. a Glos. citatus,desit.

Ad l. vlt. 12.

Glos.ult. uersi.& hoc ideò ab eis,quia ideò &c.] Scot. Rationem ponit Iustinianus in §.sic itaque. inf. alleg.

Digestorum seu Pandectarum Liber Octauus.

DE SERVIT. Tit. 1.

Ad l. 4.

Vers. neque ad certam conditionem &c. Constitui possunt.] Sco.Aduerte quòd constitui possunt,quoties pen det a voluntate tertij eas extinguere. l. & ideo. inf. si seruit.vendic.

Ad l. vt pomum. 8.

Scot. vide Alex.consi.18.col.1.& seq.lib.5.

Ad l. si cui simpliciter. 9.

Scot. vide.l. sed quæ eius,vbi Bald.inf.de seruit.rust.

Ad l. seruitutes prædiorum rust. 14.

Glos. uerb. certam. si hæc secunda &c. uersi. licèt autem dixerim &c.] Scot. Hæc est glos. quæ mille animas dānauit, secundum Antibolū,tract.de muner.2. par. §.restat nunc videre,sub nu. 16.& procedit huius glos.conclusio in seruitutibus,& alijs modici præiudicij:secus in ijs,quę sunt magni præiudicij,Bar. q.1.in fi. vbi vide notabilem distinctionem.

§.1.uersi.ut aliquid faciat quis.] Scot.Limita,nisi stipulatio concepta sit,iter fieri.glo.l.4.§. Cato. ubi Alex. num.33.de verb. obligat. tunc enim tenetur etiam locum purgare, & præparare, vt ibi per eum. Sed ibi addidi contrà Alex.

DE SERVIT. VRB. PRAED. Tit. 2.

Ad l. 1.

Glos.uerb.aream,arg quòd seruitus &c.] Scot. vide Flor. hic.Facit quod no. Bal.l.si arborē.§.hęc lex.inf.eo.

Ad l. inuitum. 4.

Glos. hac uerb. id est hoc uerbum inuitus.] Scot. Hebræi ponunt uerbum pro verbis.Sed & Latini,Habet verbum vetus.

Ad l. quod autem. 6.

Glos. ult. uersi. quia arbor est eius natura.] Scot. Facit inf. eod.tit.l.Foramen.§.& quod ex cælo &c.

Ad l. binas. aliàs. l. Gaurus Marcello. 9.

Gloss. verb.quæri.& soluit &c.Sed nostra quæstioni non respondet.] Scot.Immo respondet: cum decidat ex similibus propositis casibus alterum.uers.cæterum,inf. ea.l.unde Barth.l.bona fide.nu.2.ff.depos.§.fi.Inst. de addict.bono. Et quando lex format duas quæstiones,& non respōdet nisi ad vnam, intelligitur idem respondere ad alteram. l. 1. C. de diuers.rescrip.Ias.l.in substitutione,colum.vlt.inf. de vulg.& pup.subst.Neuiz.in syl. nupt. char.24. in antiq.

Ad l. qui Luminibus. 16.

Glos. 1. uersi. uel dic tertiò formam, ac statum &c. alioquin si per mille &c. } Scot. Pro hoc intellectu uidetur tex. in l. ... testamento. inf. eo.

Ad l. quidam Iberus. 12.

Vers. de tubulis eo amplius &c. } Scot. Calep. uerb. Tubus, Non erat, inquit, tunc ignis in cubiculis: nec ædes spiracula habebant, vnde fumus exiret. Sed contrà ostendit Herodo. lib. 8. ...

Glos. uerb. uelo. dixit Proculus. } Scot. Immò qui mittit epistolam ad Proculum.

Glo. respondit, idest, dixit prædicta. } Scot. Imò infrascripta.

Glos. uerb. secundum parietem &c. Versi. Et nota ex hac l. magnam &c. } Scot. Et malè, quia est tertius missor epistolæ, vt sup. dixi.

Ad l. si arborem. 16.

ἀντανάκλασιν Scot. Idest per reuerberationem, seu repercussionem. Alciat. lib. Parerg. 2. c. 25.

Glos. uerb. uel prestura ex reuerberatione &c. } Scot. Maccab. 1. c. 6. glo. §. prædiorum, Inst. de seruit. rustic. & urb. præd. Ouid. lib. 3. de Ponto. De que trophæorũ quod sol incenderat auro, Aurea Romani tecta fuisse fori.

Ad l. fistulam. 18.

§. ult. scalas posse mo &c. } Scot. Intellige ligneas, seu exemptiles.

Ad l. si domus. 20.

Glos. ult. uers. responde & illam &c. add. marg. approbatur per Bart. &c. } Scot. vide in l. nec is. §. 1. infrà, de acq. hæred.

Ad l. si seruitus. 22.

Scot. vide Alc. l. verbum, erit. inf. de verb. sign.

Ad l. sed si inter. 26.

Vers. aut rem perdere. } Scot. Ille, vel hic classes poterat, vel pdere muros. Propert. de Achille, & Hectore.

Ad l. Foramen in pariete. 27.

Scot. Alicubi legitur, in vno pariete, Longouall. in l. imperium 4. par. uersi. lex autem foramen &c. ff. de iurisd. omn. iudic. legendum dicit, in uno pariete. Ita reperi habere Pandectas Pisanas, seu Florent.

Ad l. vlt. 46.

§. ult. glo. uerb. aperuit, extrà domum, ut faciunt omnes Veronenses. } Scot. tempore suo verum: hodie non: vt per Cæpol. de seruit. urb. prædi. seu hoc tit. c. 42.

DE SERVIT. RVSTIC. PRAED.

Tit. 3.

Ad l. qui sella. 7.

Scot. Vide Calep. uerb. æqui sessor.

Vers. ire, non agere &c. } Scot. Videntur tamen diuersa, ire, & vehi: cum iurisconsultus in pacto quodam vtrunque exprimat. l. inter. §. conuenit, inf. de pact. dotal.

§. qui uiam habent &c. } Scot. Quando habeat locum hic §. vide Soci. cons. 141. lib. 1. uers. præterea.

Add. marg. ad gloss. 1. Budæus, de sella curuli &c. } Scot. hoc ego non probarim, propter argumentum, quod in manib. habemus de seruit. rust. præd. sed intellexerim de vectabulo simpliciter, quo circumuehitur aliquis, vel rotis subiectis, vel famulis gestantibus, vt videmus in iis, qui capti sunt membris, & pedib. insistere non valent. Sueton. in Nerone, Gestatoria, inquit, sella delatus in theatrum.

d. Add. uersi. sella enim curulis &c. } Scot. insigne potestatis, & magnitudinis. Vergil. & sellam regni, trabeamque insignia nostri. Vide sup. l. 1. ff. de postu. ubi de sella Prætoris, & pro sede simpliciter, vt in pro uerbio, Duabus sedere sellis.

Ad l. si vnus. 19.

Vers. inutilis est stipulatio. } Scot. Hæc verba intellige, nisi alij posteà ab eodem stipuletur, per l. si fundũ. sup. eo. l. si. sup. commu. præd. ita Castrens. & sequitur Alex. colu. 2. in l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. obl.

Ad l. via constitui. 13.

Scot. l. vix, sup. eo. & l. certo generi. §. in via illud. Vide Hotoma. in Commen. verb. iur. uerb. act. ubi ex Scæuio, viam esse octo pedum, actum quatuor: & capere duo carpenta, propter euntium, & redeuntium occursum. Iter est proprium hominis, actus pecudum, via vehiculorum.

Ad l. quidam. 30.

Vers. circa eam aquam latè decem pedes. } Scot. Latè, idest, per, seu in latitudinem.

Ad l. vnus. 34.

§. ult. } Scot. Facit l. loci, inf. & duab. seq. inf. si seruitus vendic.

Ad l. fina.

Glos. uerb. uado, idest per gradus &c. } Scot. Malè, & contrà tex. uersi. aut pontem habet.

COMMV. PRAEDIO. &c. Tit. 4.

Ad l. si pluribus. 1.

Ad l. in tradendis. 7.

Glos. uerb. debeat. Sed quid &c. uers. sed dic contra, ne &c. } Scot. Potius attenditur, ne res pereat, quàm fauor vel odium materiæ, seu actus.

Ad l. venditor. 13.

Scot. Vide Alciat. lib. 3. de uerb. signifi.

Ad l. receptum. 18.

Vers. quo dare facere. } Scot. Nota hæc verba, dare facere, pro opi. glo. Barth. & commun. in l. 2. §. 1. inf. de verb. obl. quod in obligatione seruitutis, est datio, & factum.

SI SERVIT. VINDIC. &c. Tit. 5.

Ad l. loci. 3.

§. ult. uers. ult. } Scot. Facit l. vnus. in fin. & l. seq. inf. de seruit. rust. præd.

Ad l. harum. 7.

Glos. uerb. iubeat, scilicet, precisè. } Scot. & benè, Bar. l. stipulationes non diuiduntur. 8. q. ad finem. de uerb. obligat.

Ad l. sicuti. 8.

Glo. §. sed si quæratur, uerb. possessoris, prodest autem &c. uersi. cum enim constet hanc domum aliquando &c. } Scot. Prima natura rei semper eadem putatur, nisi probetur oppositum, Dec. l. si emancipati, not. 3. C. de collat.

Glos. §. Aristo, uerb. casearia, in qua fiebant casei. } Scot. Imò fumigabantur. Vide Duaren. lib. 1. cap. 24. dispu. anim. uers. Hotom. in Comment. uerb. iur. uerb. Casearia, ubi dicit, Pandectas Florentinas habere casiaria: & ita est. quæ etiam in §. sequen. habent

habent valineis, hoc est, balineis. Communes verò, balinei. Quædam Pand. habent rasoria.

Ad l. si quis diuturno. 10.

Glos. 2. ibi alij dicunt, quòd est necessarium allegari titulum, non autem necesse est probari &c. Sco. vide gl. magn. l. seruitutes. 4. sup. de seruit.

Ad l. is cuius. 18.

Scot. Nota, quòd in istis iuribus incorporalibus, in quibus venit patientia, ut not. in l. Aurelius. §. Centum, de liber. lega. tenetur nõ solùm quis pati, sed etiam de inquietatione eorum, quibus prohibere potest. Hic habes tex. secũdum Bal. in auth. ei qui, num. 53. C. de bo. auto. iud. possid. tamen vt ibi per Barb. videtur facere in contrarium. l. si tibi domũ. in prin. inf. loca.

Vers. & non autẽ inde discedere &c. Scot. Vide l. si finita. §. si iam ruerint. inf. de damn. infect.

Ad l. si de communi. 19.

Scot. Lis iusta potest amitti culpa, vel dolo agentis, idem rei, idem iudicis.

Ad l. testatrix. 20.

Vers. cumque legatarius uendicasset. Scot. vide inf. tit. 1. l. si paterno, §. si per fundum. Facit sup. eo. l. 1. uerb. vendicare.

QVEMAD. SERVIT. AMITT.

Tit. 6.

Vers. ult. Scot. Glos. 1. distin. cap. 2. quæ dicit, dum via publica destructa est. Pro qua facit Cic. in Orati. pro A. Cecina. ubi de via immunita, & de l. 12. tab.

Glos. ult. uers. ult. Scot. Ad hoc vide l. venditor. §. si constat. sup. commu. præd. vide l. si. inf. de via publica, & itin. public. resic.

Ad l. si partem. 10.

§. si per fundum meum uiam &c. Scot. limita hanc regulam, quoties pluribus esset legata seruitus, qui inuicem se impedirent, Castren. in l. inter. sup. de seruit. rust. præd. Nota etiam quòd testator ipso iure seruitutem constituit, quoties exprimitalioqui secus, l. seruum filij. §. si. ubi Bar. post Iaco. Aren.

Digestorum seu Pandectarum Liber Nonus.

AD L. AQVILIAM. Tit. 2.

Ad l. 2.

Vers. seruis exæquat quadrupedes. Scot. vide gl. in l. cum a' quis. C. de iur. delib.

Vers. & gregatim habentur, veluti oues, capræ &c. Scot. cõtrarium de capris, per Alteni. lib. de somnio. interpret. 2. ca. 21. vbi dixit, capras nõ pasci gregatim, sed seorsum in rupibus, & præcipitijs, & sibi ipsis, & pastori negotia exhibentes. Vnde Hom. Latos caprarum greges, dixit. Vnde ait hoc somnũ, nuptias, amicitias, societates, neque conciliare, neque iam contractas conseruare. Sed aduerte, quia text. dicit gregatim habentur, nõ autem gregatim pascuntur: & considera quòd sic loquitur. l. 1. in fi. ff. de rei vindic.

Glos. uerb. anno sed quæ est &c. uers. responde secundum Ioan. soluat Apollo. Scot. Hanc loquendi formam secutus est Bald. in l. cum antiquioribus. C. de iur. delib. meritò tamen. Sed Io. hic immeritò reiecit hanc solutionem ad Apollinem, contraque illud Hor. Nec Deus intersit, nisi dignus vindice nodus inciderit.

Ad l. ita que si seruum. 4.

Scot. Vide Cic. in oratio. pro Milo.

Ad l. sed etsi. 5.

Scot. Summarium Barth. positum super hac l. debet poni super l. præced.

§. fina. uersi. forma calcei uernicem &c. Scot. Mustricola autem est machinula ex regulis, in qua nouus calceus insuitur. vide Calep. adducentem exemplum huic simile ex Afranio, dicente, Mustricolam in dentes indam tibi.

Ad l. qua actione. 7.

Glos. 1. §. si in colluctatione &c. Scot. malè legit hæc gl. si quis in colluctatione. Hoc etiam loco, mera deliramenta somniauit Accursius, inquit Beroald. in oratio. de Felicitate.

Vers. quemadmodum & qui furenti gladium porrexerit. Sco. Notanda l. ad illud vulgatum, Gladius in manu furiosi.

Ad l. Idem iuris. 8.

§. ult. add. marg. Not. secundum Bald. quòd ille &c. Scot. vide text. in ca. dilectus filius, & cap. significasti. 1. de homicid.

Ad l. Item si obstetrix. 9.

Glos. 1. itẽ si &c. Scot. Imò commater. nam baila est nutrix. uel potius baiula, a uerbo baiulo, baiulas.

Ad l. item Mela. 11.

Glos. uerb. plures percusserint. sed quid si &c. add. marg. not. quòd ubi &c. Scot. vbi quòd omnes possint promoueri. Vide gl. regul. Cancell. 8. reg.

Ad l. Item Neratius. 23.

§. sed & si seruus &c. vt fraudum participes eruerentur. Scot. Idest vt extorqueretur ab eo confessio de participibus fraudum, seu conscijs criminis.

§. ult. ibi, confessoriam actionem. Scot. confessoria actio, idest actus confessorius, seu ipsa confessio.

Ad l. proinde si occisus. 25.

§. 1. Add. marg. Ludo. Rom. in fuis &c. exclamat singu. &c. Scot. Quòd ex confessione iudiciali oritur vtilis actio confessoria.

Ad l. si seruus. 27.

§. si furnum &c. tenearis add. marg. adijcit hoc loco quidam &c. Scot. Sed vacat propter distinctionem sequentẽ.

Glos. 1. uers. nisi ponas &c. Scot. Quod falsum puto. Videmus enim qui fumo facto necat apes, non teneri directò, cum tamẽ adsit fumos intendens bestiolis. l. si quis fumo. inf. cod.

§. & si puerum quis. glo. 1. uersi. sed Italia &c. Quasi Apulia non sit in Italia.

Glos. sed iniuriarum, sic ergò &c. Sco. vide l. si. sup. de usu. & habit.

§. si cum maritus. Sco. In linea, vulgò filcia.

Ad l. Quemadmodum. 29.

§. si nauis. ibi, aut guberna culum. add. mar. vetus lectio est &c. Scot. Seruaculum legit Hotom. in Commen. uerb. iur. uerb. Seruaculum, & dicit se suspicari dictum, pro anchora, quasi [illegible] legit autem sic, aut seruaculum ad nauem ducendo.

Ad l. scientiam. 45.

§ *si cum frumenta &c.* } Scot. vide Tibullum, & Commentarios in eum.

§. *fina. ibi, non etiam ulciscendi &c.* } Scot. Vlrio prohibet.

Ad l. si ita vulneratus.

§. *pen. uers. cum neque impunita maleficia &c. add. marg. Nota quòd delicta &c.* } Scot. Facit Publij Mimi versus, Bonis nocet quicumque parcit improbis. Alciat. lib. 2. de verb. sign.

Gloss. uerb. impunita, not. &c. } Scot. Facit l. si quis obrepserit. inf. ad l. Cor. de fic.

Ad l. si ex plagis. 52.

§. 1. } Scot. Accurs. glo. 2. legit, dolor inerat. Sic habent etiam Pandectę Florentinæ, & malè Haloandrinæ habent, dolo: Fradineæ, dolon. add. marg. Dolon legendum putat Beroald. &c. Verg. Sæuosque ferunt in bella dolones: aliàs, gerunt.

Gloss. § In clino, uerb. in causa, uers. uel causam dicit &c. } Scot. ita declarari potest verb. causa. in l. 1. ff. solut. matr.

Ad l. si boues. aliàs, Boues. 53.

Gloss. boues, idest vaccas alienas, ut benè &c. } Scot. Gloss. videtur legisse alienas, & accepisse verb. deijcerentur, pro eijcerent, idest, abortum facerent, vt suprà, l. Q. Mutius. & malè.

DE IIS QVI DEIEC. VEL EFFUDE. &c. Tit. 3. Ad Rubr.

Ad l. 1.

Add. in marg. in quibusdam exemplaribus legitur, & eiecerint: & ita semper citat Nebr. &c. & malè, quia omnes textus in ipsis legibus habēt, deiectū, deiecerit, deiector, at similia.

Ad l. 1.

Vers. Vnde in eum &c. } Scot. Vide Deuter. cap. 22. ubi Steuchus.

§. *hospes planè, ibi, tantum autem interest &c.* } Scot. Vndè Cicero in Catone Maiore, Commorandi enim diuersorium nobis, natura, non habitādi dedit, cum dixisset: subiunxit, deinde: Et ex vita ista discedo, tanquam ex hospitio, non tamquam ex domo. Vide Alc. l. pupillus, §. aduenæ, de uerb. sign.

Ad l. si verò. 5.

§. *sed & si quis cænaculariam exercens &c.* } Scot. Sic Cicero, argentariam facere. Sueton. in Vitellio, Furnariam exercere. Vlp. l. cum duob. §. Quidam. inf. pro Soc. dixit sagariam negociationem inire, argentariam exercere habes in l. Prętor. ff. de edē.

§. *Prætor ait, ne quis in suggrunda &c.* } Scot. vide Deut. c. 22. vbi Steuchus.

§. *hoc edictum &c. id positum habeat &c.* } Scot. Habetur hæc nota in l. Gallus, §. idem credendum. infrà, de lib. & posth.

DE NOXAL. ACTIO. Tit. 4.

Ad l. electio. 26.

Gloss. uerb. prætoria, quæ & ciuilis &c. Sed propter extensionem &c. } Scot. Vide Ias. l. 5. in princ. colum. 3. de verbor. oblig.

Digestorum seu Pandectarum Liber Decimus.

FIN. REGVND. Tit. 1.

Ad l. sed & loci. 4.

§. *si dicantur &c.* } Scot. Habes hunc §. tamquam l. ex Paulo lib. 23. ad edictum, apud Frontinum. Vide inf. de termi. mo. vbi addidi.

§. *hoc iudicium locum habet &c.* } Scot. Tamen etiam in agris, vicini dicuntur. l. quoties. sup. de seruit. & l. seq. inf. Dici potest quòd vbique dicuntur vicini: sed confines in agris tantùm.

Ad l. si irruptione. 8.

§. 1. *uersi. & mensores mittere.* } Scot. c. inter. 16. q. 3. ubi glo. allegat. c. quia. de præscrip.

Versi. & (si res exigat) oculis &c. } Scot. Oculorum inspectio multùm operatur, gl. l. satisque. suprà, de in ius vocan. Host. in sum. de consang. & affin. nu. 13. uide Bar. in l. 2. §. si publico, sub nu. 4. inf. de adult.

Gloss. ult. } Scot. Vide Bald. in l. prætor. §. sed ibi. sup. de eden.

Ad l. fin. 13.

Scot. Alber. hìc dicit, licèt de consuetudine non seruetur, tamen aliquando eam in practicam deduxi, & obtinui eam seruari. Vide Calep. verb. ambitus, bitus, bitui, vbi, quod dicitur & ambitus, locus inter vicinorum ædificia duorum pedum, & semis, ad circumeundi facultatem relictus. Vide Riuall. de hist. iur. §. leges, nu. 7. vbi inter alia ponit de trecentis passibus, quibus ab alterius conditis aluearibus abeundum erat ab aluearia apum condētibus, & inf. ad hanc. l.

Iu ... a. } Scot. Pandectæ Florentinæ, & Haloandr. habent *uirum*, seu quinque. Alciat. lib. dispunct. 2. c. 6. legit duo, mutans, & malè, Quinque in duos, Sic in libello, de quinque pedum præscrip. legit, duos, falsò asseuerans Pand. Florent. habere duos. Mont. in tract. fi. regund. c. 97. legit quinque. Vide Spieg. in l. 12. tabul. ubi nihil habetur de puteo: & l. fina. habetur, quinque pedes. Quod correctū ait, per l. quinque pedum. C. fin. reg. post med. de quo vide etiam Alciat. in l. quidam ignauiæ. C. de decur. lib. 10.

Sepem. } Scot. Intellige de structili sepe, non de viua, quarum meminit Colum. lib. 11. c. 3.

Pastum. } Scot. Alij malunt vlnam, & malè, vt sentit Alc. lib. 1. Parerg. c. 18. qui tamen secum pugnans lib. 2. dispunct. ca. 6. probat vlnam legi. Vide Baldu. in l. 12. tabu. Constant. Hermenop. tit. de plantis. sub tit. de nou. operib. qui ett. 4. lib. 2. Crin. lib. vlt. uel penult. de hone. discipl. & aduerte, 9 apud Spieg. in l. 12. tabul. nihil habetur de puteo, vt modo dixi.

FAMIL. ERCISC. Tit. 2.

Ad l. cæteræ. 4.

§. *mala medicamenta, & uenena &c. sed iudex omnino &c.* } Scot. Catoni fuit obiectum, quod vendidisset venena. Vide Egnat. in obseruatio. Hæroid. Ouid. Vide Bertach. in tract. de gabell.

Ad

Ad l. Pomponius ſcribit. 8.

Scot. Prælegatum in hærede eſt, legatum in alijs.

Ad l. & puto 16.

Gloſ. §. ſed & ſi dolo, uerb. non communicari. immo uidetur &c. uerſi. at hic ſi propriè. add. marg. iſta gloſ. eſt ſingularis &c. } Scot. Alex. l. j. §. ſi quis ita, col. 4. infra, de uerb. obl.

Ad l. ſi uini. aliàs. §. idem ſcribit.

l. ſi filia. 20.

§. *Neratius aliàs, uerſi. Neratius. add. marg. aliàs. &c.* } Scot. Vide Alcia. lib. 1. Parerg. c. 22.

Ad l. item Labeo. 22.

Gloſ. §. 1. uerb. ſi purè quia &c. } Scot. Vide Iaſo. l. non ſolum. §. fin. col. fin. de ope. nou. nunc.

Ad l. hæredes. 25.

§. *ut ea. uerſ. quia talis ſtipulatio &c.* } Scot. Concord. cum l. 2. §. 1. ubi Bald. ſupra de vſufruc. ea. re. quæ uſu conſnm.

§. *ſi unus. add. marg. hic habemus text. &c.* } Et alius per eundem Barth. in l. & hæc diſtinctio. §. cum fundum. infra, loca.

Ad l. Pomponius Philadelphus. 35.

Scot. Facit. l. fin. infra, de collat. dot.

Ad l. cum putarem. 36.

Scot. Ad intellectum huius l. vide Iaſ. in l. ſi Titius, colum. 8. de uerbo. oblig. & in l. ſi me, & Titium, col. 2. in fi. ff. ſi cert. peta.

Ad l. qui ſamiliæ. 37.

Non confitetur. } Scot. Vt aliàs hic ſibi cohæres videri poſſit: taliſque confeſſio præter hoc iudicium, ſit alicuius momenti. Guliel. Cun. l. 1. in fi. C. de inſtit. & ſubſtit. quicquid hic Accur. & Bald. in l. ex hac ſcriptura. infra, de dona. & l. 1. col. 19. C. de cõfeſſ. dixerint, cum tacita ſit.

Ad l. ex parte. 39.

§. 1. } Scot. Inteſtatus moritur etiam qui condidit codicillos. facit. l. ſi idem. C. de codicill.

§. *ſerno.* } Scot. Nota plus impendi in ueſtitum, quàm in alimenta, ſeu cibum, & potum; qui tamen venit appellatione cibi.

Ad l. inter cohæredes. 44.

§. *qui familia erciſcunda.* } Scot. Actor, & reus iurant de calumnia etiam iure iſto.

Ad l. in iudicio. 47.

Summar. Barth. in ſingularem ſucceſſorem ex neceſſitate tranſit &c. } Scot. Hoc ſummarium eſt contra tex.

Pro ſua quiſque parte poſſe. } Scot. Contrà tertium, non inter ſe. l. in prouinciali. §. j. ubi Iaſ. colum. 2. infra, de ope. nou. nunc.

Ad l. qui erat hæres. 49.

Glo. §. ſi autem, uerb. committetur. No. hic erroneam &c. in marg. cautio erronea &c. } Scot. Hic autem committitur propter tertium: cui non eſt imputandus iuſſus prætoris, & neceſſitas huius hæredis, qui fortè aliter non contraxiſſet. Alc. in rub. ff. de uerb. ob. q. 6.

Ad l. fundus qui. 51.

§. *ſi mos gerendus eſt.* } Scot. Non intellexerit gloſ. hanc locutionem. l. quod ſi poſſeſſor. ſupra, de re. vend.

COMMVN. DIVIDVN. Titul. 3.

Ad l. ſi quis putans. 6.

§. *arbitrum.* } Scot. Nota in ſimili rem minoris valere cum pacto redimendi.

Ad l. in hoc iudicium. 14.

§. *ſi conueniat.* } Scot. Limita ſingulariter hunc text. quando prohibitio diuiſionis fieret per teſtatorẽ cum cauſa. Nam tunc talis prohibitio ualet. Alex. l. ſi non ſortem. §. ſi centum. ff. de condict. indeb.

Ad l. vt fundus. 18.

Summar. Barth. ſententia debet eſſe conformis libello &c. } Scot. In modo decidendi, ideſt, quòd iudex iudicet, vt petitur: aliàs ſemper condemnaret, actore reum condemnari petente. Lanfranc. Clem. ſępè, verb. libellus, num. 19. de uerb. ſignif. videtur contrà l. ædiles, §. item ſciendum. infra, de ædilic. edi. ſed reſponde ibi in acceſſorijs. Socin. l. 4. §. Cato. col. 8. de uerb. oblig.

Ad l. ſi is cum quo. 20.

Verſ. ad edictum non reſpondit. } Scot. Vulgò non comparuit. Vide de hoc text. omnino Duarenum lib. 1. diſputat. anniuerſ. c. 4. ubi legit, ad debitum non reſpondit.

AD EXHIBENDVM. Tit. 4.

Ad l. 1.

Scot. Vide imitationem Plinij lib. epiſto. 5. epiſt. 11.

Ad l. 3.

Gloſ. §. eſt autem perſonalis. Eſt enim &c. uerſ. item ſic eſt in actione &c. } Scot. gloſ. l. fi. infra, de tign. iniunct.

Ad l. Iulianus ſcribit. 9.

§. *glans ex arbore, uerſ. tertio quoque die.* } Scot. gl. uerb. tertio. non intellexit hæc verba.

§. *quantum autem, uerſ. & ideo abſolui eum non oportet.* } Scot. De intell. huius. § uide Iaſo. l. ſi Titius, col. 1. infra, de verb. oblig.

Ad l. penul. 19.

Verſ. ult. } Scot. Nota ex doctrina bonitatem. Facit illud Ariſt. omnis ignorans neceſſariò malus.

Digeſtorum ſeu Pandectarum, Liber Vndecimus.

DE INTERROG. IN IV. FACI. & interrogator. action. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Scot. Ita etiam habent Pandectę Florentinę, ſed Haloandrinæ addunt, ſublatis, & benè, ut infra, l. 1. §. in interrogatorijs autem.

Ad l. 1.

Gloſ. uerb. inſtituitur. Quæritur an ante &c. §. fin. } Scot. l. ordinarij. C. de re. uendi. l. incerti. C. de interdic. l. 1. ſupra, de reg. iur.

Gloſ. uerb. interrogatorijs autem actionibus, ſed quomodo &c. in fin. } Scot. vide gl. 3. in fin. l. generaliter. C. de nõ nume. pecu. ubi Cyn. Alex. l. 1. in princ. col. pen. de uerbo. oblig.

Ad l. 3.

Scot. Mihi placet in hac l. poni rationem. l. ſeq. non autem præced. quia ſic eſſet ratio eadem cum dicto, & ſic uitioſa. Barth. in l. non ſolum. §. morte. ff. de oper. nou. nunc. Præterea, l. præcedens habet ſuam rationem. Idcirco l. pręcedẽs debet habere periodum,

periodum non colum, & ita est in Pandect. Florentinis, ubi tamen haec l. habet periodum, quę debet babere colum. Et nota, quòd initium fuisset compilatorum, non autoris.

Ad l. 4.

§. si magistratus populi Romani, uel praesides prouinciarū &c. Scot. Apud Dec. quaestio deciditur. supra, rubr. de officio eius cui mand. est iurisd. col. 3.

Ad l. qui seruum. 20.

Vers. nec debet impunitum &c. Scot. Adhunc uers. vide Alex. l. saepè. col. 1 1. infra, de re iudic.

DE QVIBVS REBVS AD EVND. iudi. ea. Titu. 4.

Scot. Contra facit Martialis lib. 7. Lis te bis decimae numerantem frigora brumae, Conterit vna tribus Gargiliane foris.

Scot. pulchrè de hoc titulo Arret. cons. 29. col. pen. & ult. ubi, quid si iudex sit suspectus, & quid pendente iudicio, quid finita causa? Et hic titulus habet locum etiam in criminalibus. Ias. pulchrè, in l. nulli. C. de iudi. quem uide.

DE ALEAE LVSV, ET ALEATO. Titul. 5.

Ad l. 1.

Scot. Martialis lib. 1. Et blando malè perditus fritillo, Arcana modo raptus è popina, Aedilē rogat udus aleator.

Vers. praetor simpliciter ait. Scot. Idest, unum, quicquid dicat gl. facit l. manife stissimi. §. 1. ubi Barth. C. de furt. l. eam quam, C. de fideic. Barth. & Doct. l. 1. §. 3. ff. de uerb. oblig.

Glos. uerb. simpliciter: generaliter ergo uerbum prolatum &c. Scot. non quadrat textui.

SI MENSOR FALS. MOD. DIXERIT. Titul. 6. Ad Rubr.

Scot. Apud Frontinum de cōtrouersijs, aliàs de iure limitum, extat lex Paulo lib. 2 3. ad edictum: Sed si mensor ab altero solo conductus sit, condemnatio erit facienda ei, qui non conduxit, in partem mercedis.

Ad l. 1.

§. haec actio dolum, metum &c. Scot. Hic §. uers. duntaxat cum uers. lata culpa, probat text. taxatiuę loquentem de dolo, non excludere latam culpam: & sic taxationem, non excludere similes casus.

DE RELIG. ET SVMPT. funer. & vt fun. duc. lice. &c. Tit. 7.

Ad l. 1.

Scot. Adde l. 2. §. quod in funere. infra, de haered. uel actio. uendi.

Ad l. si quis sepulchrum, & l. sequen. 12. & 13.

Scot. Aut, vel. Concord. l. filiusfam. in fin. cum l. seq. supra de procura. Vergil. Aut, igni pinguia multò Defruta, vel Psythia passos de uite racemos, Georg. 4.

Ad l. at si quis. aliàs, & si quis. 14.

§. haec actio quae &c. uers. pro modo enim facultatem &c. Scot. Efficienda pro opibus moenia. Plaut. in Sticho. Vide Aristo. lib. 4. Ethicor. Lucret. lib. ulti. & vnus Quisque suum pro re, consortem maestus humabat.

§. plerique filij &c. uers. plenius igitur eos &c. Scot. vide infra hac l. §. idem Labeo ait. uers. sed pone me te statum &c.

§. diuus autem Marcus &c. uers. non rectè facere &c. Scot. Nota, non rectè facit, & tamen non punitur. Poena ergò non habet locum in casibus, in quibus scripta non est. Ita Dec. argumentatur ex hoc text. in rubric. extr. de iudic. gloss. est notabilis de hoc dicto in c. fi. de iur. patr. vbi Abb. Bald. in Authen. ex testamento. C. de secund. nupt. Facit Liuius lib. 10. 1. Deca. vbi loquitur de lege Valeria.

Ad l. funeris sumptus. 37.

§. Monumentum autem, add. marg. aliàs munimentum. Scot. Et sic legit Accurs. ut apparet ex glos. uerb. munimenti. & supra l. 1. uerb. monumentum. Sic etiam Haloander. Sed Pandectae Florentinę habent monumentum.

Ad l. sunt personae. 43.

Vers. nam propter, aliàs praeter. Scot. Allegatur hic text. quòd fauendum est piae causae, seu religioni, per omnes vbique. Vide tamen Soci. iun. in cons. pen. ad fin. par. 2.

Ad l. cum in diuersis. 44.

Scot. Vide apud Corium, & alios, de iis qui alibi caput, alibi cor, alibi alia sepeliri uoluerunt. Nicolaus de Cusa Doctor excellens, de corde suo, uide suppl. chron. anno. 1454. uide de Philippo Audace, Ludouicum Guicciardinum in descriptione German. inferio. in Hannonia, seu Hainault. 1494.

DE MORTVO INFERENDO. &c. Titul. 8.

Ad l. uetat. aliàs, negat. 2.

Glos. uerb. cum grauida &c. & sic hac dictio, cum &c. Scot. facit l. si quis legauerit Titio. infra, de legat. 1. ubi in margin.

Digestorum seu Pandectarum Liber duodecimus.

DE REBVS CREDITIS. &c. Tit. 1. Ad Rubr.

Glos. uers. ult. quidam tamen &c. Scot. vide l. si quis certum. infra, eod. De incerti condictione, sed & si me. §. 1. infra, de condict. indeb. l. hoc Senatusconsultum. §. 1. supra, de usufruct. ea. re. Si certum petatur, simpliciter ponitur. supra, l. 1. de interrog. actio.

Ad l. 1.

Ouid. 3. de Ponto, Hoc peccat solum si mea musa, benè est. Si vales bene est, apud Ciceronem millies. Philelph. epist. 12. quem si euasisti bene est.

Glos.

Glos. 1. vers. & ponitur bene &c. } Scot. Facit l. 3. uerb. & coerrare, ibi, uel dic, coherare &c. supra, de off. praes. uigil.

Glos. uerb. ipsius tituli, scilicet illius de rebus &c. } Scot. Id est rubricae. infra, glo. uerb. sub hoc titulo.

Glos. uerb. secuti, dicor sequi &c. } Scot. Facit l. sequester. infra, de uerb. sign. uerb. sequenti.

Glos. uerb. generale, ut pecuniam &c. } Scot. Facit. §. sed neque haeres, uerb. agi. Instit. de testa. ubi gl. verb. agi, caute inquit, ponit, agi, cum sit generalissimũ.

Ad l. 2.

Eandem speciem. } Scot. In c. nullus clericorum. 14. q. 4. ponitur eadem species, pro re eiusdem generis.

Vers. Veluti pro tritico. } Scot. Vt habent Pandectae Florentinae, sic habent Pandect. Haloand.

§. mutui datio. } Scot. vide Duarenum lib. 1. Anniuers. disputat.

Vers. in creditum ire. } Scot. Simile in l. 4. ff. ad Maced. in creditum abire. l. 5. §. pen. infra, de tribut. actio. in creditum ire generaliter, iuxta §. creditum. infra ea. l. habes. infra, l. in naue locat.

Vers. functionem. } Scot. Id est, permutationem. vide text. & glos. in l. sed si certos. infra, de lega. 1. Facit l. certum: in fin. infra, eo. quam allegat Doc. hic, vide Alcia. hic, Zas. lib. 1. sing. respons. c. 1. fungi mutua posse, Lucret. lib. 3.

Magis quàm per speciem. } Scot. vide Forcatu. in pen. iur. ciuil. c. 25.

§. appellata. uers. ult. } Scot. vide Hotoma. in Cõment. verb. iur. uerbo mutuum, & mutatio, & similibus.

Glos. §. creditum, uerb. post nuptias scilicet contractas &c. uers. & ideo dixi &c. } Sco. Tacita conditio impedit actũ obligationis, sicut expressa, Ias. post Roman. hic.

Ad l. cum quid. 13.

Veluti uinum nouum. } Scot. Adde Plaut. quem Alc. hic allegat. Facit Vergil. 1. Aeneid. Implentur veteris Bacchi, pinguisq; ferinae. Horat. Vile potabis modicis Sabinum cantharis &c. Idest nouum. Nam uetus pretiosum. vide Lucae. c. 5. ad fi. Forcat. in penu iur. ciuil. c. 7.

Ad l. si quis, nec causam. 4.

Scot. Hanc l. omnes allegãt in hoc, quòd principale propositum debet attendi. Vide glo. in l. non uerè. supra, ex quib. cau. maio. Sed contrarium, quòd etiam attendatur sequela. l. athletas. §. ait praetor, supra, de ijs qui not. infam.

Glos. ult. } Scot. vnde in l. 1. §. 1. Institut. Qui. mo. re contrah. oblig.

Ad l. quod te. 5.

Glos. 2. uers. item pro M. infra, depos. si plures &c. } Scot. vide distinctionem Fulgosij hic.

Ad l. certum. 6.

Add. marg. facit glos. &c. } Sco. Adde l. nemo dubitat. de haered. instit.

Glos. uerb. fungatur, idest, tantundem ualeant &c. } Scot. Lucret. lib. 3. Quippe etenim mortale aeterno iũgere, & vnà Cõsentire, putare, & fungi mutua posse, Desipere est.

Ad l. proinde. 8.

Appositum. } Scot. Idest, conditio, modus, aut onus adiectum legato. Nam & quae grammatici adiectiua uocant, Quintilianus appellat, apposita.

Ad l. certi condictio. 9.

Addit. margin. glos. 2. in fin: Idem Bartho. &c. } Scot. qui in l. quidam. §. scia. col. pen. ff. de verb. oblig. & §. actionum. 5. col. Institu. de actio. gloss. infra, verb. ex lege Aquilia.

Ad l. rogasti. 11.

Glos. in fi. princ. uers. §. pen. } Scot. Tu dic, quòd illa lex loquitur in donatione vera, non praesumpta. Doct. l. si tibi decem. in princip. supra, de pact. qui text. concord. cum nostro. §.

Ad l. singularia. 15.

Scot. vide glo. in l. inter causas, in fin. infra, mandat.

Glos. ult. profecta. scilicet breui manu &c. } Scot. Simile. l. 3. §. sciendum, l. sulpitius. infra, de dona. int. vir. & vx. vbi celeritate actuum vnus occultatur. Bald. cons. 496. lib. 1. cum sim.

Ad l. non omnis. 19.

Vers. Actus agentium &c. } Scot. Adde l. fin. C. ne ux. pro mari. Crot. cons. 50. nu. 15. & l. obligationum substantia, in prin. ff. de act. & oblig. & intellige primitiuam, vel secundariam. Bald. l. si absentem. op pos. C. eo. si cert. pet. Ias. cons. 33. col. 4. lib. 3.

Ad l. quidam. 24.

Vers. ult. add. marg. sic dicitur in c. nonnulla &c. } Scot. Adde c. vigilanti. de re iudic. Mont. tract. si regum. c. 104.

Ad l. si quis certum. 24.

Vers. sed ea condictione persequi debet &c. } Scot. Pandectae Haloandrinae habent, sed illa condictitia actione &c. & Florentinae.

Ad l. qui pecuniam. 30.

Scot. Gloss. in l. quod si minor, §. restitutio, dicit quòd rarò fit, quòd quis promittat crederẽ.

Ad l. si & me, & Titium. 32.

Glos. 1. tibi dari subaudi secundum lr. } Scot. Non est opus subauditione, cum sequatur in textu, promittere iusserim.

Glos. pecunia mea. idest &c. } Scot. Et infra, l. si tibi pecuniam, & infra, l. eius qui. in gl. l. vlt. infra, de condic. indeb.

Glos. peruenit. nec sit ratio &c. ut supra, l. singularia. } Scot. Vbi Doct. post Barth. col. 7.

Ad l. praesidis. 33.

Scot. Vide Alc. lib. Parerg. 1. c. 25.

Ad l. pecuniam. 36.

Add. marg. De dictione, tanquam habes &c. } Scot. vide Bartho. supra, l. 1. in fi. prin. de offi. eius cui mand. post Iacob. Butrig.

Ad l. cum ad praesens. 37.

Scot. Scientiam praesentium in absente, cum scientia futurorum, comparat Cresus apud Herodotũ lib. 1. contrà haec legalia. Facit tamen pro praesentia diuisa bifariàm. Caeterum in diabolo non est ita, qui vbique adest.

Ad l. itaque. 39.

Glos. cum in futurum &c. } Scot. L. nominatim. §. 1. infra, de condict. & demonstr. l. institutio talis. infra, de condit. instit.

Ad l. lecta. 40.

Scot. Dici solet. l. lecta, malè intellecta, & l. eius peius. Fulgos. d. l. peius.

Vers. in aditoria. } Scot. Simile in l. Titius cum decederet. ff. de actio. & empt. vbi dicitur lectum esse in auditorio Domitij Vlpiani responsum, quo continebatur &c.

tinebatur &c. Auditorium assessorium dicitur, auditorium nomine generali. l.penul.supra, de offic. assess. speciali autem assessorium, l.lex Cornelia. §.hac lege.infra, de iniur.

Glos.uerb.in auditorio, idest, in scholis, uel in palatio.add.marg. ista est melior &c.} Scot. Tamen Quintilianus accipit pro scholiis.lib.10.c.1.Cum inquit, fori, & auditorij non eadem &c.vt etiam Imperator in l.vn. C.de stud.liber.vrb.Rom.lib.11. vnde scholastici seu discipuli dicuntur auditores.§.ac ne tertij, & §. fin.supra, in procе.Nota quòd Vallá lib.1.Elegã. c.7.dicit, auditorium esse locum, vbi audimus praeceptorem, aut orantem, nõ in vna causã, aut opus nouum recitantem, aut si quid simile est: uel uerba ipsa, aut cætus auditorum. Fallitur ergò Valla ignarus hoc nomen accipi etiam pro loco, in quo ius redditur.vide l.4.C.de lib. cau.vbi auditorium est etiam iudicis appellationis. Auditorium pro templo babes in cap. sacerdote, de consecratio. distinct.1.

Verb. Aemilij Papiniani, præfecti pratorio Iurisconsulti.} Sco. Facit l.secundum.C.de contrah.stipulat.ubi dicitur, Domitij Vlpiani præfecti annonæ Iurisconsulti &c. Nota quòd Papinianus appellatur præfectorius in procem.supra, §.ac ne tertij. Vnde argumẽtum, quod præfectorius significat præfectũ prætório, voce composita ex præfecto, & prætorio. Considera inscriptionem itinerarii Numatiani, quę est, Rutilij Claudij Galli uiri Cõsularis, prę fectorij, vrbis tribuni militum, præfecti prætorij. In præfatione autem scholiastæ habetur, præfectus prætorio, & urbi fuit.

Glos.uerb.Titius.sub audi, ego, ne &c.} Sco. Hóc superfluũ, cum sequatur, scripsi me, & spopondi ego Lucius Titius.

Glos.uerb.dicebam. supple ego Paulus.} Scot. Paulo aduocato, Titianus Primus cecidit causa.l.fin. ff. quod cum eo.

Vers.quidam dicebat.} Scot. Hic fuit Vlpianus taxatus nomine suppresso, secundum Decia.in Apolog. c.21.sub num.4.

Ad l.eius qui. 41.

Scot. Fulgos. hic in princ. dicit l. lecta, malè intellecta, & l.eius.peius. Et hoc dictum sit pro nouitijs.

Glos.uerb. defuncti. sub bis uerbis. &c. uers. sed dicitur pecunia defuncti, idest, quondam Titij, qui postea &c.} Scot. Facit rubr.C.de bo.eo. qui mort. sibi consci.& infra, de bo.damna. Adde quod defunctus dicitur debuisse, non debere.l.qui Romæ.§. Augerius, vbi Alex. & Bologn.infra, de verbo. oblig.& sic nec credit, nec debet defunctus, quia non est, sed fuit. Ouid. ad Liuiam, Iamnè fui Drusi mater? & ipse fuit.

Vers.nam qui nominatim, fortè Titio &c.} Scot. Vide l.uerum.§. pen. infra pro soc.vbi dicitur, neque enim eius rei, quæ iam nulla sit, quisquam socius est.

Ad l.fin. in princ.

Scot. Vide Alc.in l.si ita a te.ff.de verbo.signif.

DE IVREIVR. Tit. 2.

Ad l. 2.

Glos. 1.ibi, & sunt paria in excipiendo.} Scot. parificantur sententia, & transactio, in l.vn.C.de erro.calc.

Ad l.3.§.fin. & duab.ll.seq.

Scot. Vergil. *Per caput hoc iuro, per quod pater antè solebat.* Hic probatur iusiurandum per caput tuum, & filiorum tuorum, alibi, Per patrios manes, per spes surgentis Iulij. Græci quoque iurabant per caput, etiam per aprum disectum ad Orcium Iouem. Pausan. lib.5. Turcæ etiam iurant hoc modo. Iouius lib.13.& alii. Iacob iurat per timorem patris sui Isaac.Gen.c.31.Idest, per illum, quem timebat pater suus Isaac, & ibi Santes Pagninus in margi. Deuter.c.10. iurabis in nomine Dei. vide Angel. consi.94. ubi habes transactionem Iudæorum iuratam per Deum viuum; & per legem datã Moysi in monte Sinai. Gen.c.24.Ioseph iurat per salutẽ Pharaonis.addidi infra.l.si duo.§.vlt. Vrias per salutem Dauid.2.Reg.c.11.& c.14.vbi, per salutem animæ tuæ, domine mi Rex, inquit mulier Thecuites. Claudius Imperator, Iusiurandum neque sanctius sibi, neque crebrius instituit, quàm per Augustum. Sueton.in Clandio, Tyriorum legibus erat prohibitum peregrinum iurare iusiurãdũ. Ioseph. libr.de Antiquit. Iudaic. contrà Appi. Alexandri. Martialis libr. 11. Ecce negas, iurasque mihi per templa Tonantis, Non credo. iura Verpe per Anchialum. Ad quę carmina historici dicunt iudæos adorasse Anchialum. vide Forcat.in Necyoman. dialo.12.Scotorum quidam per manus Regulorũ suorum solenniter quidem & sanctius uersare se credunt. Leslæus in Scotica historia. Pythagoras, & sequaces per quaternarium numerum. Scythæ iurabãt per Regem suum, seu per regium solium. Herodo. lib.4. Longobardi prohibebãtur iurare per uitam regis, & filios, ut rubr.& l.un. ne per vitã reg.uel filio.iure. Pœni iurabant per uiros qui iustissimi fuissent, & optimi, per sanguinem Medi, & Arabes. Vide Mant.lib.6.Polymath.ca.10.& Riminal.iun.cons.417.col.2. ubi de iuramento Caroli super Euangelio, & Agramantis super Alcorano. Iurabant sub femur manu posita in ueteri testamento. Gen.c.24.ubi Steuch.in annot.seu recognit. Turcæ per caput iurant apud Nata.Com.lib. 2.historiarum. Apud eundem lib.13. iurant super Alcorano. Iuramentum Imperatoris Turcarum habes lib.14.Iouius d.lib.13.nullum maius habẽt iusiurandum Turcæ, quàm per caput suum. Vide etiam Liu.lib. 1. de iureiurando Romanorum, & Albanorum. Plin.lib.12.c.7.per fœtidos cibos, & alia similia iurãtes. Facit Galen.lib.9. de compos. medica. secund. loc. Apposuit autem, inquit, Ioui epitheton Pisæi, quemadmodum multi etiam extra poetica in communi sermone dicere solent p Aesculapium Pergamænum, per Dianam Ephesiam, per Delphicum Apollinem, per Vestã Eleusinam. Iuramentum etiam super libro Romantiæ (vt vulgus dicit) obligat, & super lapidem, nisi calumnię, uel testis sit; imò si iuret quis per demones obligatur. Mant.d.c.10.ubi habes quòd Hercules vt uir religiosissimus, nunquam iurauit nisi semel. Dij iurabant per Stygiam paludem, ut apud Homerum, & Vergil.qui inter alia ait, Di cuius iurare timent, & fallere numen. Reges eleuabant sceptrum cum iurabant, Iliad.libr.10.quandoque ẽt per ipsum sceptrum iurantes, vt libr.1.Iliad. Nota

Iunonem

Iunonem lib. 14. iurare stygis aquam accepta manu altera terra, altera verò aqua, è mari nominatis testibus Dijs Titanibus. Sic apud Moysen Gen. c. 31. iuratur tumulo facto, & lapide erecto.

Glos. uerb. propria, idest &c.} Scot. vide Tiraq. de retract. consang. §. 5. nu. vlt.

Ead. glos. ibi, sed alibi &c. & tunc pone casum &c.} Scot. Luca. Si fœdera vobis Prisca manent, mihi per Latium iurata Tonantem, per vestros adstricta manos. Sabell. tom. 1. Ennea. char. 603. seu Enneade 4. lib. 6. vbi de iureiurando Cartaginensium, per deos patrios: de Germanico iuramento, vide Nata. Com. lib. 16. in fin. Socrates, iurabat per anserem. Plin. lib. 2. epist. ult. epist.

§. fin. si neque iuratum &c.} Scot. Rationem huius text. vide per Alci. l. 1. §. 1. de uerbo. oblig.

Ad l. si duo patroni. 13.

Glos. uerb. alteri. hæc dictio &c. add. marg. istam glo. no. &c.} Scot. Et no. quòd diuitiæ pariunt superbiam.

§. fin. per genium principis &c.} Scot. Per salutē Pharaonis iurat Ioseph. Gen. c. 42. in legibus Longobardicis adest rubr. ne per vitam Regis, vel filiorum iuretur. & vide ibi glossellam. Scythę iurabant per Regem. Herod. lib. 4. de quibus tetigi etiam supr.

Vers. fustibus eum castigatum dimitti &c.} Scot. Caligula Imperator affecit supplicio etiam vltimo aliquos quòd nunquàm per genium suum deierassent, tāquam ipsum contemnerent; & indignum adoratione iudicarent. Tranquil. in Caligula; vide Duaren. in Comment. de in lit. iur. Fustuarij supplicij meminit constitutio. 1. in Nouell. Maioriani, vide Texto. de suppliciorum gener. & quod annotaui ad l. ob carmen. infra, de testib.

Et ita ei superindici.} Scot. Pandect. Florent. habent superdici.

Glos. uerb. superindici, expone græcum &c. ibi, sed contrà C. eo. l. 2. in fin.} Scot. Credo l. 2. hic allegatam corrigere hanc, est enim Alexandri Imperato. qui fuit post hos, de quibus hic.

Ad l. ad personas. 15.

Scot. Facit l. cum interdum. infra, de institu. actio. & & quòd auditor sacri palatij, est egregia persona, ideò &c. Rota Decis. 91. in nouis.

In casu huius l. si contingat fieri expēsas in mittendo, fiunt de communi, vt per Boer. decis. 303. & intellige hanc l. quando exigitur iuramentum, vt a parte, secus vt a teste, quia iudex potest mittere, si vult, sed non arctatur. Ita Rom. sing. 782.

Glos. 1. uers. idem de domina.} Scot. Apud Romanos etiā Vestales in forum descendebant ad ferendum te stimonium, vide Corne. Tacit. Et nota hinc, quòd ius reuerentiale, de quo hîc, pacto nequit remitti. Cāpeg. tract. de peti. & resti. dot. q. 244. licèt tacitè possit, l. quamuis, ibi, nō inuitus. sup. de in ius vocan. Item, quòd iudex non debet ire ad eos maximè qui sunt in remotis partibus, vt hic per docto. nisi quis imitetur M. Drusum, de quo per Texto. in c. 1. de arrog.

Ad l. duobus. aliàs in duobus. 28.

Glos. §. fi. uerb. parte, de qua supra &c. uers. uel dic ex hac &c.} Scot. Probatur hæc expositio infra, eo. l. eum qui, in princ. uers. omissa hac parte edicti.

Ad l. admonendi. 31.

Scot. Io. Corasius hic, tribuit hanc l. Caio Cassio Lōgino, & malè. vide Plin. lib. epist. 7. epist. 6. vers. postea mater &c. De hac l. duo verba Francisc. Bald. in cons. de no. iur. ciuil. demonstr.

Noua instrumenta.} Scot. vide glos. de noua causa l. & si fine. §. restitutus, supra, de minoribus. An aliàs sententia quę transijt in rem iudicatam retractari possit huius l. prætextu, & de restitut. vide Curt. iun. cons. 18.

Glos. uerb. noua instrumenta. i. nouiter fabricata.} Scot. Facit Azo in sum. C. si sæp. in integr. restitut. uers. & nouæ defens.

Eadem glos. uers. C. de re iudic. sub specie.} Scot. Adde l. cum de hoc. infra, de except. re iud.

Ad l. iusiurandum, & ad pecunias. 34.

§. ult.} Scot. Aduertè solęcismum: Debuit enim dici vtrobique condemnabit.

Ad l. tutor pupilli. 35.

Vers. quandoque enim pupillo &c.} Scot. Pro intellectu, vide Soci. cons. 184. col. 3. uol. 2.

Ad l. manifestæ. 38.

Scot. Quando habeat locum hæc l. uide Soci. cons. 184. col. 2. vol. 2. Marsi. sing. 83. Modestius autem facit, qui refert, quàm qui ipse iurat. l. illud, §. 1. infra, de const. pecu.

Ad l. fin. in princ.

Scot. Pro intellectu vide Socin. cons. 184. colum. 3. volum. 2.

§. fin. uers. eadem ratio est. gl. eadem ratio. hic solus casus deerat nam omnes alij, qui hic sunt, erant supra in prædictis modò legibus.} Scot. Ergò bis eadem ponuntur, & male, quia contra l. 1. C. de vete. iur. enucl.

DE IN LIT. IVRAN. Tit. 3.

Ad l. 1.

Vers. fin.} Scot. Hoc iusiurandum est ultrà pretium.

Ad l. 3.

Glos. æstimatio. i. nummi ipsi &c. nec enim in pecunia &c. tantum enim interest, &c. secus in libris &c. Scot. Facit Angel. l. 1. C. unde ui. vbi dicit, furtum graue esse, si doctori auferatur, puta codex, in quo diu studuerit, licet in se parum ualeat: secus si auferatur idiotæ.

Ad l. videamus. 4.

§. deferre.} Scot. Oportet iudicem deferre, ut valeat iuramentum, quod alio deferente statim negat valere: non autem quòd iudex cogatur deferre; quod infrà negat. vide Dec. in l. sequen. Iaso. supra, l. 3. sub nume. 1. vbi de doctoribus deceptis ex hoc textu.

Ad l. in actionibus. 5.

Glos. uers. plenè. hic §. iungitur &c. uers. quia iudex aliter non potest &c.} Scot. Homo mortuus nihil est. l. cum qui. infra, de verb. oblig. Io. Annib. Canon. rep. l. post contractum. infra, de donat. num. 434. Plau. in Bacchid. Mortuus pluris preci est, quàm ego sum: vide tamen l. non moriturum. C. de contrah. & committ. stip. Idem quod hic per gl. infra, de cōstit. pecu. l. Titius Seio.

DE

DE CONDICT. CAV. DATA, causa &c. Tit. 4. Ad Rubr.

Scot. vbique sic legitur, sed male secundum Hotom. in Commen. uerbo. iu. verb. condictio causa dati.

Ad l. dedi. 3.

§. aliàs verf. Neratius &c. Paridem Pantomimum &c. } Sco. Vide Coras. lib. vn. episto. quæstio. Texto. c. de histrio. num. 1. a quibus reprehenditur hic Vlpianus & ab alijs. Magis tamen reprehendendus fuit Neratius autor erroris.

Verf. Neronis filia. } Scot. Fuit amita.

Glos. §. si quis, uerb. poste. No. filium &c. } Scot. vide Abb. c. 1. col. 8. de postul. prælat. Debet obtemperare parens rectè monenti filio, exemplo Penelopis Homericæ Odyss. 1. & veritas est amanda. l. cum ita legatum. infra, de condict. & demonst. & ipsius tutores debemus esse. l. vn. C. de dedit. lib. toll. Bal. in prin. cõs. schis. post tit. C. si quis aliq. test. prohi.

§. quamquam. } Scot. vide Soci. in l. iure ciuili. ad fi. ff. de cond. & demonst.

Verf. perueniat ad libertatem. } Scot. Ex testamento. l. si peculium. §. is cui. verf. diuersa est causa. infra, de statulib.

Glos. ult. in fi. } Scot. Hinc Salyc. collegit arg. quod impugnat Alex. l. 1. num. 28. circ. med. de leg. 1.

Ad l. si pecuniam. 5.

§. fin. uerf. quòd si moram non fecit &c. } Scot. vide circa hunc text. qui est dubitabilis, Ias. in l. quod te. col. 12. supra, si cert. pet.

Ad l. si extraneus. 6.

Scot. vide text. in l. item quia. §. 1. supra, de pact.

Ad l. quod Seruius. 8.

Verf. in eodem habitu &c. } Scot. Facit text. in l. cum quis. l. si cum Cornelium. verf. nec causam habuisset. de solut. vide pulchrum dictum in c. ne quis arbitretur. 22. q. 2. vbi glo. fin. ad quam vide Cic. in off. lib. 1. & 3. Tiraq. in commenta. l. si vnquam. C. de reuoc. don. nu. 165. & duob. seq. latissimè Seneca de benefic. Luc. de Pen. in l. cum allegatis. C. de re milit. lib. 12.

Ad l. si donaturus. 9.

Glos. ult. } Scot. vide Ias. hic post alios, & l. Nesennius. infra, de re iudic. adde l. 1. uerb. ad primordium, vbi glo. quòd attendatur origo. C. de impo. lucra. descript. lib. 10.

Ad l. cum seruus. 15.

Verf. ut si id repertum &c. is eum tradidit &c. } Scot. Facit infra, de pign. act. l. eleganter. §. ult.

Glos. 1. } Scot. Hinc colligimus, in uenditione transferri dominium, licet accesserit reuenditionis pactum sub conditione, vel solutionis intrà dies, vel alicuius euenti. Facit l. si mortis causa res, uerf. si uerò sic &c. infra, de don. caus. mort. Vide textum infr. l. 1. §. 1. de in di. addict. vide Alex. in l. si. C. de leg. vide Paul. in l. si cum venderet. infra, de pigno. act. glos. in l. 1. de donat.

Ad l. fin. 16.

Glos. verb. proclinior, uerf. sed uidetur uenditio &c. } Scot. Et iunc. §. no. hic Alex. quòd mortua specie antè moram, debitor non liberatur, quod secus est in contractu nominato. Contrarium tñ vr̃ tenere in gl. & seq. Ias. in l. quod te, col. 4. si cert. petat.

DE CONDICT. INDEBI. Titul. 6.

Ad l. sed & si. 22.

§. 1. } Scot. Nota hic de condictione incerti. Vide alium text. in l. hoc Senatusc. §. 1. supra, de vsufruc. ea. re. quæ vsu consum.

Ad l. si non sortem. 26.

Glos. §. heredi, aliàs hereditatis. uerb. repeti potest. potest &c. add. marg. Bald. dicit istam glos. &c. } Scot. Adde Bald. c. nosti. de elect. vbi dicit, sententiam iudicis facere de albo nigrum, & de nigro album. Facit quod idem Bald. dixit in c. in præsentia, col. ult. de renun. vide multa per Ias. in rubr. de re iud. in prin.

Glos. §. libertus, uerb. inquit Iulianus. } Scot. Imò Celsus: sicut & infra, gl. uerb. ait Iulianus. quia imò Celsus.

Ad l. si in area. 33.

Verf. cum autem ædificium in area &c. } Scot. vide no. in l. 2. C. de re. vend. in l. 1. §. nunciatio. infra, de oper. nou. nunc. intelligitur hic amitti possessio, cum mutatur forma rei. l. repeti. in fi. qui. mo. vsufruc. amit. Sed acquirit ædificans, possessionem violentam, vel clandestinã. Licebit igitur domino, vel statim deijcere. l. j. §. eum igitur. infra, de vi & vi arma, vel quandocunque turbare ædificantem. l. 1. in fin. uti possid. Barth. l. 2. col. 2. C. de iur. emphyt.

Verf. nullo alio modo, quàm per retentionem &c. } Sco. l. Paulus alleg. in gl. non aliàs &c. quàm si &c. sed neq; per retentionem sibi consulere potest hominem meliorans indebitum. Ias. l. si non sortem. §. libertus. num. 4. supra, eo. Aequitatem verò, de qua hic Castrens. uidentur sequi, & dare actionem Modern. in consue. Paris. vbi credo quod non meminerint Pauli Castrens.

Glo. ult. uerf. ut hic, & infra, de excep. do. Paul. &c. } Scot. Melius quàm hic in l. in hoc iudicium. uerf. diuersum. supra, commu. diuid. ita Bartho. in l. cum fundus. §. seruum. nu. 5. supra, si cert. pet.

Ad l. frater a fratre. 38.

Glos. uerb. consecutus. hoc quidam &c. in fi. ibi, sed H. &c. add. marg. approbatur secundum B. &c. } Scot. Per l. si quis cum filio. & per l. seq. infra, de pecu.

Ad l. qui exceptionem. 40.

Glos. §. 1. uerb. asserit sine culpa &c. uerf. refecta sit per hæredem. } Scot. Barth. & Castrens. hic legunt per tutorem, dicentes glo. esse corruptam vitio scriptoris. Azo verò in sum. C. eo. col. pen. dicit de refectione hæredis. An tamen in uerbis textus sit, & in q. seu exceptio. glo. hic vide.

Ad l. dominus testamento. 53.

Verf. sed tam benignius, quàm utilius est &c. } Scot. Frustra fit per plura, quòd potest fieri per pauciora. Bald. l. fin. C. de compens. Neuiz. syl. nupt. ch. 135. col. 3. Tynd. tract. de compensat. artic. 2. sub nu. 2. causa vitandi circuitus, de quo in l. cum fundus. §. 1. supra, si cer. pet. tex. allegatur quotidie ad hoc, quòd circuitus est vitandus, & clem. auditor. de rescript. Marf. con. 13. & 14. lib. 1. cum sim.

Glos. ult. in fi. } Scot. Adde l. 1. §. item si cum, ubi gl. sup. si pars hæred. peta.

Dig-

Digestorum seu Pandectarum Liber Decimus tertius.

DE CONDICT. FVRTI. Titul. 1.

Ad l. si seruus. 4.

Vers. si seruus &c. condicendum est a domino &c. } Scot. Cōdicēdum est à domino, idest, rei furtiuæ dominus debet condicere a domino serui. Nota, condico a te. infra, l. seq. condico tibi.

Ad l. ex furtiua causa. 5.

Vers. filiosa. condici potest. } Scot. Condico tibi, hoc frequens. supra, l. præced. condico a te, quod rarum.

Ad l. in condictione. 9.

Scot. Doct. in l. 4. §. Cato, de uerb. oblig.

Glos. uerb. pro parte. hoc non &c. ibi, cum in quantum hæres est, teneatur. } Scot. l. ad ea. §. fi. infra, de reg. iur.

Ad l. si seruus furtiuus. 14.

§. Bouē. uers. scilicet si corium, & caro contrectata fuerint. Glos. uerb. corij, hoc est &c. uers. a tali prodesse &c. } Scot. Hinc dictum de paupertate, quæ quandoq; prodest, quod Cyno tribuitur, a tali prodesse, libera nos domine.

Ad l. parui refert.

Versic. Parui refert &c. offeratur seruus &c. & in aliud &c. transferatur. } Scot. Facit l. quamuis, vers. vel furi domino minus infra, de furt.

DE CONDICT. TRITICIAR. Titul. 3.

Ad l. 1.

Vers. actione utitur, si certum petatur. } Scot. Idest certi condictione, quæ continetur sub titulo, si cert. pet. Sicque a primoribus verbis, & l. 1. infra, quo. lega. cum sim. Alc. lib. 2. Parerg. c. vlt. & rub. supra, si cert. pet.

DE EO QVOD CERT. LO. &c. Titul. 4.

Ad l. non utique. aliàs. §. Scæuola. l. 2.

Scot. In summar. vers. lege, an non, pro non an.

§. si quis ita, uers. perperam ante diem agit. } Scot. vide Alci. lib. 1. Parerg. c. pen. vbi de dictione perperàm, & de hoc textu.

Ad l. ideo in arbitrum. 3.

Scot. Glos. in l. pretia rerum. infra, ad legem Faleid. legit, ideoque.

Ad l. quod si Ephesi. 4.

§. interdum. } Scot. Vel lege cognoscet, debebit, vel cognoscit, debet videtur autem melius legere, cognoscet, debebit. quia infra, habetur etiam debebit.

Ad l. centum Capuæ. 8.

Glos. uerb. arguit. ut argu. &c. in fi. ibi, sed non soluit illam, add. margin. dic, quòd non est uerisimile &c. } Scot. Simile per Paul. in l. 2. §. sed si vnus, colum. 2. infra, de prætor. stipul.

DE CONSTIT. PECV. Tit. 5.

Ad l. 1.

§. cum qui. } Scot. Et si utilis sit stipulatio, agitur ex illa, non autem ex constituto. §. de constituta. Instit. de actio. quia extraordinarium remediū est, ad quod non deuenitur, cum aliter consuli potest. l. & habet. §. cum quis. infra, de preca. Hoc dixit Ruin. in rubr. ff. de uerbo. obligat. vbi eum sequitur Alciat. Hoc sensit Arret. in d. §. de constituta, per illum text. Aliter uidetur sensisse Barth. in l. 1. C. eod. ubi uidetur limitare. §. debitum. infra, h ac l. vt procedat, quando non interuenit stipulatio: qua interueniente; vult etiam non debitum constitui. Videtur enim limitare dictum suum per vers. sed si per stipulationem &c. non aliud dicere: cum tamen illud indistinctè procedat, vel melius, nequeat limitari. Et hoc in 1. lect. sed in 2. expresse sentit, quod prædicti doct. locis sup. alleg. vide ibi, uers. si enim per stipulationem promitteretur &c. in d. 2. lectu.

Ad l. qui autem. 14.

§. 1. uers. uelut aliam personam &c. } Scot. vide quod singulariter per hunc tex. tenet Imo. in c. 1. col. penul. de commo. de quo Spec. tit. de oblat. & solut. §. sequitur videre, circ. fi.

Ad l. sed & si. 17.

Add. marg. Salyc. hic, & in l. pacto &c. } Sco. Ias. in l. vinum. supra, si cert. peta. & in l. si insulam. ff. de uerb. obl.

Ad l. quidam. 26.

Vers. domine penes me &c. } Scot. Nota debitorem appellare dominum creditorem, iuxtà illud, Debitor seruus est fœnerantis. Prou. c. 22.

Ad l. Lucius. 31.

Scot In hoc text. ratione principalis contractus inualidi, inualidatur confessio per errorem facta: aliàs esset secus, secundum Bald. in rubr. supra, eo. in 2. col. licèt alibi non ita dicat, vt per Ias. in l. certi condictio. §. si nummos, in 8. col. si cert. pet.

COMMOD. VEL CONTRA. Tit. 6. Ad Rubr.

Glos. quia beatius est dare &c. } Scot. cap. cum Marthę, de celebra. missa. vide Alex. in l. 1. in princ. col. 4. nu. 34. de uerbor. oblig. De commodato, vide Exod. cap. 22.

Ad l. 1.

§. 1. uers. sed (ut apparet) proprie &c. } Scot. Plaut. ædes pauperi commodasset, Cic. uel Cornific. libro 4. Rhetor. ad Herenn. cuidam ædes ad nuptias commodasse. Iuuena. Saty. 9. Maculonus commodat ædes.

Ad l. 3.

§. vlt. add. marg. facit glos. &c. } Scot. Cic. tamen in Verrem act. 6. ait, publicè commodasti tritici modios lx. sed impropriè pro mutuasti.

Glos. verb. consumitur. vnde panis &c. } Scot. Quando in pane consistat mutuum, Bart. l. 2. §. 1. nu. 15. & seq. supra, si cert. pet. ubi doct.

Ad l. 4.

Scot. l. si ego, ad fin. supra, si cert. pet.

Vers. ut ditis &c. add. marg. Alcia. lib. &c. } Scot. Apud Plinium lib. 28. c. 2. habetur Pontificem ditis causa epulari.

epulari. vide Nizoll. in obseruat.in Cic.uerb.dica.

Vers.Ditis. } Scot. Legendum dicis,& vide Anton.August.lib. 2.c.2. emendationum Duaren. lib.1.disputa.anniuers.c.47. Forcat.dialogo.7. Necyom. Cic.actio.6.in Verrem.

Ad l. si vt certo. 5.

§. Planè. Glos. uerb. machina. & machina &c.uers. & nota quòd res inanimata &c. } Scot. Nec animata irrationalis,supra.si quadrupl.pauper.fecis.dica.l.1.

§. idemque ait &c. chirographarium debitorem tuum &c. } Scot. Malè in codice Hotomani legebatur chirographum,quod ipse emendat, chirographe. in commen.uerb.iu.uerb.chirographum inane.

§. fin. uers. & ait duorum quidem insolidum dominium &c. } Scot. Intellige in dominio irreuocabiliter acquisito. Bald. & Angel.l. si pluribus,de leg. 1.vbi Imo. Barth. l. si is qui.de vsuc.Alex.hic ad Barth.

Glos.uerb.dominium boc est plenè &c. uers.quidam,vt Gossiani,quod sic &c. } Scot. Gossiani, idest, Martiniani, a Martino glossulario; vt Proculiani, & Sabiniani, gl.1.l. si duo.infra, vti possid.ibi, ut Martinus,cum suis Gossianis.

Ad l. vnde quæritur. 7.

Glos.uerb.compellitur imo uidetur &c.uers.responde imo quandoque &c. } Scot. Hanc sequuntur Docto. in l.4.§. Cato. 6.oppos.Bartho.de verbo.oblig.ubi Ias.nu. 29.facit gl. infra eo.l.ad eos.

Ad l.in commodato. 17.

§.sicut,uers.adiuuari quippe nos &c. } Scot.Horat.Nil moror officium, quod me grauat. Inter Adagia seu prouerbia recensetur prouerb. intempestiua beneuolentia &c.

Glos.§.pen uerb.lecticara ad iacendum. } Scot. Glos. credidit lecticam significare lectum, & malè. Est enim lectica,sicut carruca,cuius antè meminit,ad vehēdum,lectus ad iacendum.

Glos.§.fin.uers.fin. } Scot. vide l.si fullo. supra, de cond. si caus.vide etiam in l.Titio fundus.l. ad eos.infra, de condit.& demonst.

Glos.2. } Scot. vide supra,eo.l.vnde quæritur.

DE PIGNOR. ACTIO. &c. Titul. 7.

Ad l. 1.

Glos.uerb.traditū est,ut & sup. &c ibi,sed in illo tenetur &c. } Scot.Imò & in prætorio debitor habet utilem pignoraticiam,text.est sing. secundum Angel.in l.is cui,§. quæri poterit. infra, vt in possessio.lega.vide in add.ad Barth.l.si finita.§.Iulianus,col.pen.Bart. hic colum.2.

Ad l. si conuenerit. 4.

Vers.nisi aliter fuerit &c. } Scot. Adde,quòd etiam post tempus debitor offerens prætium impedit alienationem pignoris nondum distracti. Card.clem.1. §.nos itaque q.7. de iureiur. Dec.l. neq; pignus,in fin.ff.de regu.iuris.facit l.mancipiorum, uers.quid ergo,de optio. lega.facit.c.si tibi absenti,in fin.de præb.lib.6.

Ad l. si pignore. 22.

§.fin.uers.nam vsu hoc &c. } Scot. Ergò consuetudo excusat à dolo,vt & a pœna,etiam iniqua consuetudo.Barthol.hic,Ro.sing.19.

Ad l. Eleganter. 24.

§.uers.quia reproba pecunia &c. } Scot. Facit Gen. cap. 24.uers.quadringentos siclos argenti probatæ publicæ monetæ.

Ad l. Titius. 34

Glos.uerb.reuocare,seu ulti. uers.si soluat fortem &c. } Scot. Barth.in l.creditores.2.q.C. de pign.

Ad l. si quis in pignore. 36.

§.fin.uers. eodem crimine plectetur &c. } Scot.l. fin. C.eo. ad not.ad l. 1.infra,de crimin.stellio.quod dixi.C. eo.idest,de crim.stellio.

Ad l. rem alienam. 41.

Vers.nec utique sufficit ad competendam utilem &c. } Scot. Nota,sufficit ad competendum, idest,vt cōpetat, quasi ad comparandam.

Ad l.fin. 43.

§.vlt.uers.postea instantia Caij Seij. } Scot. Vulgò dicimus, ad instantiam.

Digestorum seu Pandectarum Liber decimusquartus.

DE EXERCIT. ACT. Tit. 1.

Ad l. 1.

§.igitur præpositio,uers.uel si ad locandum tantum &c. } Scot. vide Ro.sing.23.

Vers. quadam enim naues oneraria &c. } Scot. Opibades naues.Alc.lib.1.Parerg.c.43. idest conscensoriæ.

AD LEG. RHOD. DE IAC. Titul. 2.

Ad l. 1.

Vers.vt si leuanda nauis gratia iactus mercium &c. } Scot.vide Aristo.lib.3.c.1.Ethico.

Ad l. 2.

§.itidem agitatum est &c. uers. quod quisque haberet &c.add. marg. Not.secundum Bald.quòd si tempore &c. } Scot. Glo.c.pasce,86.distinct.

§.si nauis,uers.portio autem &c. } Scot. Hermenopulus lib.2.tit. ult. epitome iuris, Si, inquit, ob captum mercium contributio habenda fuerit, res amissæ æstimantur, quanti emptę funt:res verò saluę quāti venire possent. Atque hoc ideò constituitur,vt detrimentum in exiguum coarctetur,& lucrū amplius proferatur. Ita enim fit vt vtrique vtilitatem consequantur,& qui iacturam suarum rerum fecerunt,& qui res suas saluas habent.

Ad l. nauis aduersa. 6.

Scot. Attenditur principale propositum.

Glos.verb.Hipponen.nomen loci. } Scot.D.Augustinus fuit Hipponensis episcopus,vide 7.q.1.c. non autem. & ibi in casu.

Ad l. deprecatio. 9.

Vers.ego quidem mundi &c.add.marg. Habemus hic text.quòd Imperator &c. } Scot. vide in princip. libro primo huius vol.seu antè rubr. de iustit.& iur.ubi habetur principis perpetui, quod exponit gloss. idest generalis.

Ad l. si uehenda. 10.

§.idem iuris,summar, Barth. Difficultas superueniens excusat à pœna. }

pæna. } Scot. Non solum in faciendi, ut hic, sed etiam in dandi obligationibus. glo. l. quod te, ante pen. supra, si cert. petat. Barth. l. 4. §. Cato, col. 4. de verbo. oblig.

DE INSTITO. ACTIO. Tit. 3.

Ad l. fin. 20.

Scot. vide ad limitationem, & declarationem huius l. notabile dictum Ang. in l. 4. de re iud. ubi Iason.

DE TRIBVTO. ACTIO. Tit. 4.

Ad l. 1.

§. scientiam. uersic. non enim uelle &c. ubi gloss. uersicu. & sic not. quod inter uelle, & nolle, est medium scilicet non nolle. } Scot. Sic Cicer. videtur usus ad fi. lib. 1. Tuscula. quæstio. Facit ad tex. nostrum l. Pomponius. §. fi. in fi. supra, de procur. vide Barth. in l. in adoptionibus, supra, de adoptio. adde l. quam Tuberonis. §. fin. ubi gl. infr. de pecul.

Ad l. procuratoris. 5.

Scot. De intellectu, uide Felin. in c. 1. col. 9. ut lit. non contest.

QVOD CVM EO. &c. Tit. 5.

Ad l. Titianus Primus. &c. 8.

Scot. Hic Titianus cecidit causa Paulo aduocato, ut etiam notaui supra, ad l. lecta, si cert. pet.

AD SENATVSC. MACEDO. Titul. 6.

Ad l. 1.

Vers. bonum nomen. } Scot. De his nominibus. Alci. lib. Parerg. 2. cap. 32.

Ad l. sed Iulianus. alias, si quis. 3.

Vers. proinde: uers. non tamen uertisse uidebitur &c. } Scot. Hic non attenditur principale propositum, contra communem regulam, de qua Ias. l. si quis nec causam, si cer. pet. Sed dic, quod oportet constare de principali proposito: alias præsumitur tale propositum &c. ita Barth. intelligit hunc §. in l. cætera, §. ult. de leg. 1.

Ad l. si filiusfam. 16.

Scot. Absentes per literas præsentes sumus: quod igitur habet iuris uel assensio, vel silentiū pſentis, aut dissensio; non aliud ret ratæ responsum, vel nullū deniq, aut repugnans literis. In eo aūt qui literarū scierit argumentum, antequam illas acciperet: tabellariusq; reuersus ad eum qui dederit epistolā, sit, vel saltē reddiderit eas aliquis certiorem dñm facturus, habet uim repugnantis responsi rei electio. Clem. j. de pecu. Ita sētio, q. cquid alii diceremt. Bar. l. quo. n. infr. rē ra. hab. & ibi Castrē. i l. pced. Alex. in l. non solū, §. morte, col. 7. de op. no. nū. Bard. Titius. in fi. sup. de consti. pecu. Dec. in c. cū M. col. 7. de cōsti. Imol. d. Clem. j. circa expositionem uerba sciēter receptis: q aliter, & melius gl. ibi declarat.

Vers. continuò testationem interponere &c. } Scot. Ouid. in episto. Parid. Helen. Iam dudum gratum est, q epistola nostra recepta est. Spem facit hoc recipi me quoque posse modo.

Ad l. pen. 19.

Glos. un. ibi, l. qui cum alio. } Scot. Glos. infra, l. nec supina, de iur. & fact. ignor.

Digestorum seu Pandectarum Liber Decimusquintus.

DE PECVLIO. Titul. 1.

Glos. rub. uers. septimo, ut in Lombarda &c. } Scot. Vult dicere, de eo qui peculium in damno inuenerit, idest, pecus, uel pecudem, uel animal domesticum, ut equum, bouem, porcum. Fortè etiam gloss. habuit rubr. de eo qui peculium alienum in prædio suo inuenerit.

Ad l. in bonæ. 36.

Vers. sed & si quid præterea &c. } Scot. Si quid, pro si in aliquo: sic infra, uers. & quid, idest, & si in aliquo.

Ad l. peculium nascitur. 40.

Scot. Omnia orta occidunt, & aucta senescunt. Sallust. de bello Iugurt. Cass. Hemi. lib. 2. Anna. Quæ nata sunt omnia, denasci aiūt. Calep. uerb. nascor. facit Roch. tract. de consuetud. post num. 235. vbi post Bald. in l. de quibus, col. 2. de leg. quòd consuetudo similis est homini, qui non perficitur nisi temporis cursu.

Glo. uerb. homini. eadem ratione & asino. } Scot. Et bene, quia & seruus cōparatur asino. l. 2. ff. ad leg. Aquil. glos. l. cum aliquis. C. de iur. delibe. uide Iob. c. 11. ubi Steuch.

Ad l. eo tempore. 50.

§. fin. add. marg. Nota secundum Barth. &c. propter causam remotam. } Scot. Idest occasionem, arg. §. est & aliud, in fi. Instit. de donat. Dicimus tamen quandoque ex re, idest propter rem. §. 1. & ibi glos. Institut. per quas pers. nob. acquir.

Ad l. quod debetur. 51.

Vers. & in omnibus &c. }. Scot. Et nota, quòd etiam actiones ex delictis ceduntur. l. quod si in diem, §. Iulianus. cum glos. uerb. uictus. supra, de petit. hæredit.

Glos. uerb. præstatione. no. bonam &c. §. idem Labeo &c. } Scot. Fact. l. 2. infrà, depos.

Ead. glo. uers. nam & seruius. §. fi. } Scot. Quia mala electio est in culpa. Azo in summ. C. de negot. gest. colum. penult.

QVOD IVSSV. Tit. 4.

Ad l. 1.

Glos. uerb. quemadmodum. ex hoc &c. uers. & nota prouerbium, Rogatiu domini &c. } Scot. Ouid. Est orare Ducū, species violenta iubendi. Et quasi nudato supplicat ense potens. Vide Author. adag. 4046. uide Abb. & add. ad eum in ca. cum inter R. nu. 8. de electio. Cogit rogando, qui rogat potētior. Pub. Macrob. lib. 2. c. 7. Potestas non solum si inuitet, sed etiam si supplicet, cogit. Auso. de Imperatore, Mea carmina poscit penè rogans, blando uis latet imperio.

Digestorum seu Pandectarum Liber decimussextus.

AD SENATVSC. VELLEIA.
Titul. 1.

Ad l. 2.

Vers. & mutui dationes. Scot. Mutuationes, legit Ho. toma. in Commen. uerb. iur. uerb. mutuatio. Hic enim significari dicit sum priones multæ pecuniæ muliebris, non autem dationes.

Ad l. quamuis. 8.

Glos. §. si mulier apud, uerb. in prima. sed in libro &c. Marcel. Scot. Lege, magna.

Ad l. uir uxori. 17.

Glo. §. ult. uerb. accepta. colore quæsito &c. peruenit ad Titiũ. Scot. Facit l. virilis. ff. de verb. sign.

Glos. uers. ult. Scot. Hæc opinio est communis secundum Barth. in l. si constante. octaua quæstio. 1. par. ad fin. Solut. matrim. ubi Ias. 22. quæst. glo. uers. in isto ergo.

DE COMPENSATIONIBVS.
Titul. 2.

Ad l. ideo. 3.

Vers. adulitatis tempore. add. marg. adilitatis legit Bud. &c. Scot. Ita etiam habent Pandect. Florent. & Haloandr. sed legendum, edulitatis, ut in gl. secundũ Duaren. lib. 1. c. 26. Disput. anniuers.

Ad l. posteaque. 21.

Glos. uerb. inter omnes. s. contrahentes. Scot. Imò Iurisconsultos, ut in gl. ult. in fi.

DEPOSITI VEL CONTRA.
Titul. 3.

Scot. De fauore depositorum Machab. 2. c. 3.

Ad l. 1.

Vers. præpositio enim, de, auget &c. add. marg. Not. quod dictio, de, &c. Scot. vide Alc. l. detestatio, column. 1. ff. de verb. signifi. ubi de detestatione, & de deprecari, ex Gellio.

§. cum uero exigente. Scot. Aliàs extante.

Vers. & publica utilitate coercendum est, uindicanda. 2. p. causa. est enim ciuilis in causis &c. Scot. Pandect. Florẽt. habent, & publica utilitas coercenda est, vindicãdę. 2. p. causa, est enim inutile in causis.

§. illud non est &c. Scot. Ex his duobus. §. §. notandum quòd contractus naturæ potest addi: sed non detrahi, quod nota.

§. si res deposita. Scot. Adde ad hunc §. quòd si depositarius restituit rem deterioratam cum pretio deteriorationis, cogitur deponens accipere secundum Ang. in l. eleganter. §. non solum, de do. Sequitur Ias. l. 2. §. j. ad fi. ff. si cert. pet. & dicitur in l. 3. §. 1. ff. commod.

§. si rem depositam. Scot. Huic §. uide text. directo contrarium in l. uenditor ex hęre ditate. in princ. inf. de hæred. uel act. uend. sed possunt signanter concordari, ut per Paul. Castrens. in l. quod te, col. 1. & ibi Ias. colum. 2. in princip. si cert. pet.

Glos. 1. uers. soluε hic, uendidit, & tradidit. Scot. Quod ape rit uerbum, redemisti; quia innuit dominium fuisse translatum, quod utique fit per traditionẽ, l. traditionibus. C. de pact.

§. sæpè euenit. Scot. Nota, quòd appellatione periculi, uenit leuissima culpa, non etiam casus fortuitus. Ita per hunc text. Ias. post Barthol. & Rom. in l. si quis nec causam, in fin. princ. supra, si cert. pet. Vide tamen glos. & Bart. l. 3. §. 1. supra, naut. caup. stabul.

Glos. §. si pecuniæ, uerb. enim, idest, ipso iure &c. add. marg. Ludo. Rom. &c. Scot. Latè Ias. l. 1. not. 6. C. de pact.

Ad l. si hominem. 7.

Vers. magis, quàm decipere. Sco. Nõ habent (magis) in Pandect. Florent. nec in Haloand.

Glos. 1. Scot. Ista gl. est ridicula, cum totum pendeat à uerbo, sequenter.

§. quoties. uers. ratio haberi depositariorum. Scot. Calep. videtur legere depositariorum, tanquam depositorius sit, qui dat, depositarius qui accipit depositũ. Facit supra, rubr. & text. de fideicommissoria hæreditatis petit. de quo alibi.

Ad l. quod tumultus. aliàs. l. de eo quòd tumultus. 18.

Scot. vide Bud. pulchrè de tumultu in prioribus annotatio. in Pandect. & forte in hanc ipsam legem.

Ad l. Lucius Titius Sempronio. 24.

Scot. In casu huius l. nõn habet locum exceptio non numeratæ pecuniæ. Ita Bald. in l. in contractibus. §. 1. de non nume. pec. Sed an depositarius hoc casu habeat priuilegium l. si hominem. §. quoties. cũ l. seq. supra, eo. ille texus uidetur innuere, quòd non, ita tenet Bald. consi. 144. incip. super facto, part. 1.

Glos. uers. dedit, idest fecit. Scot. Sicut ibi, beneficium dando, accepit, qui digno dedit, & l. inuito. ff. de regu. iur.

Ad l. Publia. 26.

§. Titius Sempronijs. uers. respondi ex epistola &c. Scot. Limita hanc regulam per l. quoties. §. non tantum. ff. de adminis tr. tuto. Vel aliter potes concordare, quòd contractus probetur per scripturam & scriptura priuata, quo ad obligandum faciat plenam fidem, si non negetur. Et ad hoc allegat hunc tex. in fi. Barthol. in l. admonendi, columna 5. de iureiurand.

Glos. ult. Scot. capitu. cum olim. de censibus, capitu. ex eo, de regul. iur. in sexto. Abb. capitu. quod clericis, colum. 7. de for. competen. doctor. dict. l. admonendi.

Ad l. bona fides. 31.

Scot. Vide Cic. de offic. lib. etiam 3. de Orat. furentibus quædam arma dederimus, & Senec. libro ultim. de benefic. Barthol. et doct. in l. filius. C. de pact.

Ad l. quod Nerua. 32.

Glos. uerb. latiorem, idest, latam. Scot. vide Bartho. in tractat. testium, uerb. latiorem, ubi propriè intelligit latiorem: & vult hunc esse dolum præsumptum: & differre à dolo, sicut differt manifestum à præsumpto. De lata autem culpa, dic ut in l. lata, allega. in gloss.

Glos. 1.

Ad l. seruus tuus. 3.

Glos. 1. in sequestro, idest apud sequestrum. Scot. Imò uia sequestrationis. Sequitur enim, apud Mettium.

Digestorum seu Pandectarum Liber decimusseptimus.

MANDATI. Titul. 1.

Ad Rubr.

Glos. rubr. mandatum est officium, ab eo &c. uersic. ult. Scot. Sed contrà text. uerb. atque amicitia.

Ad l. 1.

Vers. nullum est. Scot. Hoc uerum inter dominum, & mandatarium, seu procuratorem. Sed quantum ad procuratorem, & eum contrà quem agitur, est mandatum, nisi excipiatur, mandatum non habere. Ias. l. naturalis. §. sed si facio. num. ... de praescript. uerb.

Ad l. diligenter. 3.

Scot. Sicut mandatum dedit mihi pater, sic facio, inquit Christus, Io. ... unde etiam ... in fin.

Ad l. si remunerandi. 6.

§. si. uers. a ... pactione &c. Scot. Huius mentio habetur in l. 1. infra, quae res pign.

Ad l. si procuratorem dedero. 8.

Glos. §. si ignorante, uerb. igitur à contrario sensu &c. add. margin. ista gl. est singul. &c. Scot. Limita, ut per Ias. l. 1. col. 2. de officio eius.

Ad l. idemque. 10.

§. si cui mandauero uers. si mater pro filio &c. Scot. Nota quòd praesumitur potius mandatum, quàm donatio remuneratoria in causa dotis. Quod nota ad limitationem l. si uerò. §. idem Papinianus, supra, eodem.

Ad l. si uerò. 12.

§. idem Papinianus. Scot. Amplia dispositionem huius §. procedere etiam si non nullum ius fuisset datum à liberto patrono, sed res alia diuersa, puta alius fundus. Ita uidetur tenere Bart. in l. eum quid, col. 2. ad fi. si certu. pet.

§. si adolescens, uers. quasi perditur o pecuniam sciens crediderit. Scot. uide in hanc sententiam Plaut. in Trinum. Sce. 2. Et facit hic text. contrà mutuantes in ludo. vide glo. l. quod si minor, §. scaeuola, supra, de minor. & in l. si minor. 2. ibi alleg. ff. eod. Senec. lib. 2. de benef.

Ad l. si hominem. 30.

Scot. vide Ias. in l. non solum, §. morte. num. 37. ff. de ope. noui nunc.

Ad l. si fundum. 35.

Scot. Vltrà Barth. hic, allegat hanc l. Bald. l. 1. q. 6. C. si seruus exterò. de quo Ias. l. si ità quidem, not. 1. ff. de uerb. oblig.

Ad l. si praecedente. 58.

Vers. quia mandatum morte &c. Scot. Intellige ut per Decium, post Bartholum. in l. eius qui. colum. 5. si cert. pet.

Ad l. fin. in princ. 62.

Meuius literis ad sorores suas factis. Scot. Nota literas facere ad aliquem, id est dare, uel mittere, uel scribere.

Vers. ita ut praedia, & alia quaedam res &c. Scot. Ex transactione immobilia non possidenti, data à possessore.

Glos. 2. uers. & hic no. arg. pro aduocato &c. Scot. Adde glos. si non aliud tradentem. 11. C. de suffrag. Facit quod not. Dec. in l. in iure ciuili. ff. de regu. iur. partibus concordantibus, aduocatis tamen debetur salarium: quem uide. Idē quod glo. tradit Azo. C. de suff. in sum. numero quarto. tamen pro eodem salario, quis non tenet prosequi appellationis causam, tanquam a prima diuersam. Alexan. consi. 26. numero secundo, libro 2. contrà gl. uide Zas. h. 2. part. 3. uers. de leg. ff. de orig. iur. ubi dicit est qui promisit si litem vicerit, non teneri si transegerit; quod not. Tamen si transigatur super causa, nō intelligitur transigi super expensis: nisi aliud ex circunstantiis appareret. Barb. ad Bald. l. terminato. C. de fruct. & lit. expens. Vide Rosel. uerb. aduocatus numero septimo. Et not. quòd transactio est de processu, secundum Bald. post Innoc. in l. cum his, §. si cum lis, supra, de transact. vide gl. in l. cum his, prae. alleg. sed & si sit certa, uerb. minuantur. Ad glo. c. statutum, §. assessorem, de rescript. in 6. ubi quòd partibus concordantibus debetur salarium assessori. vide Ias. in l. si Titio, col. 2. de leg. 1. & in uers. tripli, nu. 58. Institu. de act. ubi uide de iudice. vide Pil. q. 54.

PRO SOCIO. Titul. 2.

Ad Rubricam.

Scot. Bud. in Comment. linguae graecae, putat legendum, arbitrium pro socio.

Ad l. 1.

Glos. 1 uers. & no. quòd &c. add. ista gloss. est nos. &c. uers. & dum tex. noster &c. Scot. Sic ponitur in oratione illa. Concede nos famulos tuos quaesumus domine, perpetua &c.

Ad l. 3.

§. ult. summar. Barth. Iusta hereditas propriè &c. Scot. Item legitima, uers. ad legitimam, ubi gl. uerb. iusta &c. Add. iusta hereditas hoc loco &c. Bud. hic, probatur in l. idem fiet, supra, de testa. tut. ubi patruus dicitur modò legitimus, modò iustus tutor, quia uocatus ad tutelam lege 12. tab. agnationis nomine. Hoc secundum priorem intellectū Accursij: aliàs iustus erit testamentarius contrà Bud.

Ad l. nec adiecit. 9.

Vers. sed ob meritum. Scot. Vide Isocrat. in Aeginetrio.

Ad l. si non. 29.

§. fin. uers. ut alter lucrum. Sco. vide l. pen. ubi gl. allegat hunc §. C. de suscept. lib. 10.

Vers. societatē leoninā. Scot. Ex fabula Aesopica. Adagio leonina societas. vide Tiraq. 5. l. cōnub. nu. 34.

Ad l. & acti. 36.

Scot. vide infra, eo. l. si id quod. & l. item, in fin. infra, de in di. add. infra, de aedil. edi. l. quis sit fugitiuus. §. idē ait si seruus: Inscius acti, i. eius quod actū ē. Ouid. in Hermion. Val. Flac. lib. 5. cū uos iā paenitet acti.

Ad l. merito. 51.

Scot. Praesumptio huius l. merito, non potest allegari contrà aliquem, quando sua interest: ut ipse praesumatur deliquisse, Anto. Burgos. in c. cum dilecti. nu. 16. de empt. & uend.

Vers. & sunt plerunque. } Scot. c. Estote, de regul. iur. vide Alexan. consi. 15. num. 7. lib. 3. alleg. cócord. Nota tamen, quòd licet quisque in particulari præsumatur bonus, tamen in populo collecto præsumuntur esse mali aliqui præmio corruptibiles, vt est pulcher & mirabilis text. secundum Abb. ibi, in cap. ossius. de elect. Pro hac præsumptione huius l. vide Gandin. tract. de malefic. sub rub. Vnde, aut a quo lo. fam. in princ. vide etiam concord. ad hãc l. quam tamen non allegat, per Barthol. in authen. de testib. §. primo. Vide Mãt. Bonauit. apophteg. 4. vbi, quòd præsumitur quis peieraturus, vt saluet vitam suam. Specul. non alleg. hanc l. sed cum. de seruit. in ordin. fac. & c. dudum, de præsumptio. de teste. In princ. sub nu. 41.

Ad l. cum duobus. 52.

§. quidam sagariam. } Scot. Tiraq. de retract. consangu. §. 1. glo. 7. sub num. 100. de Palæmone Grammatico, qui officinas promercalium vestium exercebat. Ex Sueton. de illustr. Grammat. Quam quàm hæc pertinent magis ad infra, ad l. duo societatem. 71.

Ad l. si fratres. aliàs est. §. cum duo uers. Papinianus. d. l. cum duobus.

§. item ex facto. glos. in certa quantitate, idest, quotitate. } Sco. Nota quantitatem duplicem, aliam ad oculum designatiuam, aliam ad intellectum, quæ est quotitas.

§. idem respondit. uers. potest tamen &c. glos. consequitur. f. sibi &c. & sic uo. quòd qui plures. } Scot. Idem in l. si ut proponis. C. de ædifi. priua. Cremens. not. 9.

Gloss. dominium dedit. nunquid &c. } Scot. Considera. l. si vt proponis. supra, allegatum, ubi dicitur pro solido uendicare, uel obtinere.

§. fin. } Scot. Per hunc §. fin. dicit Bald. in capit. 1. de no. form. fidel. ad fin. princip. iniustitiam, & casum fortuitum æquiparari, & per d. c. 1. uerb. iniuria, & fortuito.

Ad l. socium qui. 60.

Glos. 3. uers. Natta etiam hic, vsuras &c. } Sco. Ad primum uide optimum tex. in l. illud sciẽdum. infra, de ędilic. edic. ubi Bald.

Ad l. actione. 65.

§. item qui societatem in tempus &c. } Scot. Nota contrà odiosum ampliari odium.

Ad l. cum societas. 69.

Vers. ut unus reliquis nundinarias epulas præstaret. } Scot. Ali qui legunt nundinas, idest, epulas. Et hanc expositionem uocat mirabilem Ias. l. clam. §. qui ad nũdinas, columna tertia. ff. de acquiren. possess. Hinc nundinalis coquus, de quo apud Bud. de ædilic. tetigi in rubr. ff. de off. eius.

Ad l. duo. 71.

Glo. uerb. ita dici, idest &c. & nota, quòd hæc uerba. } Scot. vide Socin. in rubric. ff. de uerbor. oblig. colum. 8. ubi inducit text. cum hac gloss. ad probandum, quòd duo contractus compatibiles inuicem ex uno actu fiunt.

Glos. uerb. fecissent, quod semper. } Scot. Contrà Barthol. singularia. specia. 6. si cert. pet.

Ad l. si societatem. 73.

Scot. Ad intellectum huius l. uide Socin. consil. 291. colum. 2. & sequen. volum. 3.

Ad l. societatem mecum. 76.

Vers. ut tu ex triente &c. } Scot. Idem est, ex millesima alterum, alterum ex duabus millesimis esse socium, quod alterum ex triente, ex besse alterum.

§. arbitrorum. } Scot. Ita habent Pandect. Florent. aliàs arbitriorum, ita habent Pandectæ Haloandrinæ.

Vers. alterum eiusmodi. } Scot. Facit Francisc. Bald. in l. 46. duodecim tabular. vbi de confessis, & iudice.

Ad l. in proposita. 78.

Glos. ult. uers. ut supra, sed si coita. } Scot. Et hic uers. eo magis, quod iudicium &c. quasi idem sit in stricti iuris contractibus, Barth. §. arbitrorum, col. 2.

Ad l. si socius, pro filia. 81.

Scot. Ad intellectum huius l. uide Socin. consi. 291. col. 2. & sequ. vol. 3.

Digestorum seu Pandectarum Liber Decimusoctauus.

DE CONTRAHEN. EMPT.

Titul. 1.

Ad l. 1.

Scot. Vide ad princip. huius l. Pausani. libro 3. vide Solin. cap. 25. Forcatulum in Necyoman. dialog. 48. & sequen. Franc. Duaren. in l. in actionibus, nu mero 6. de in lit. iuran. vide Ias. in l. ex hoc iure. colum. 2. in fin. cum sequen. de iustit. & iur. ubi addidi ex Gen. c. 23. adde etiam quod dicitur Gen. ca. 33. de Iacob agnis emente sepulchrum. Adde quod habes Ose. c. 2.

Vers. non ita. } Scot. Non ita eleganter, pro non. Lucret. libro quinto. Ignis enim curauit, ut algida corpora frigus, Non ita iam posset &c. non ita, id est, non. Ouid. de Ponto, Qui Gethica longè non ita distat humo. non ita, idest, non ualde, seu parum. Contra Ias. in l. prima. ff. de iustic. & iure. seu l. ex hoc iure, supra alleg. Facit ad uers. Sabinus Homero.

Vers. neque aliud merx. } Scot. Infra, l. prima. de rer. um permut.

Vers. aliud pretium. } Scot. Apud Tiraquell. tracta. de retractat. secundæ part. numero 81. apud prouerbium Gallicum, quo ostenditur, iniquum esse aliquem habere, & mercem, & mercedem, idest, & rem, & pretium. Facit l. 1. in de rer. permutat. præalleg.

Scot. Adde quòd pecunia non est disposita, nisi ad emendum. octuagesimaoctaua dist. nõ c. eijciens. Antiquior fuit æris, & argenti, quàm auri usus. Calcagn. de ratio. iud. ubi pulchrè de commoditate huius inuenti. Facit dict. cap. trigesimumtertiũ. vbi de siclis argenteis. Lucret. alicubi in libris de rer. natur. æs, argentum, aurum, ante leg. duodecim tabular. Romæ non signatum. Vnde lex 12. tabu. Aes, argentum, aurum, publicè signanto. ubi Spieg. Moneta est tessera emptionis, & uenditionis. Galen. lib. 7. de pulsu. differ.

Vers. aequalitate quantitatis. } Scot. Quidam legunt qualitatis. vide Duaren. lib. 1. c. 6. disput. anniuers. & Di dac. in uet. coll. numis.

Versibus graecis. Add. uide Bude. &c. } Scot. vide omnino adagium, bos in lingua, apud autorem adagiorū. & Polit. in Miscell. c. 9 3. & supra. in ȝ. procem.

Vers. aliud est pretium, aliud merx. } Scot. Nota nummum mercis loco habitum Romae ex Illyrico aduectū apud Plin. lib. 33. c. 3.

Vers. uter uenditor sit. } Scot. Nec pretium à merce, cum vtrunque sit merx, quae mea verba sunt superflua legendo, vt hic in marg. non potest, neq; uter &c.

Glos. uerb. uidentur. quia in praedictis &c. } Scot. Ridet hanc gl. Viues lib. 7. de caus. corrupt. art.

Glos. ult. & per literas, ut infra &c. uers. secus si diceren &c. } Scot. Facit Instit. de milit. testam. §. planè.

Ad l. si res ita. 3

Scot. vide l. quod si nolit, §. si quid ita uenierit. infra, de aedil. edict.

Ad l. haec uenditio. 7.

Glo. §. huiusmodi, uerb. quantum pretij &c. add. Io. de Imo. &c. } Scot. Est falsa haec glos. ad quam gloss. considera uerb. pretio, quod tollit difficultatem. §. item pretium, alleg. in glos. quae debet habere, item pretiū non pretium. In textibus alleg. in glo. non habetur uerb. pretium.

Ad l. nec emptio. 8.

Vers. & tamen fructus &c. } Scot. Cōtrà in ll. Longobar. de prohib. alien. fruct. futuro. & de emptio. futuro. fructu. vide Sueto. in Augusto de celebratione festorum, & solennium dierum. Pythagoras emit captum piscium, & pisces captos dimisit. vide prouer. a piscibus abstineto.

Ad l. in uenditionibus. 9.

Glos. uerb. absentem, quid si praesens &c. uers. idem dices in matrimonio &c. } Scot. Arg. pro Iacobo, quod pertinet ad Liam, ne fuerit uxor eius.

Vers. tu as, pro auro &c. uers. uel quid aliud argēto simile &c. } vide l. quid tamen. infra, eo. & quod notaui de Iulio Caesare. supra, in ȝ. procem. forum. vide etiam Sueton. in Vitellio.

Vers. ab initio acetum. } Scot. Acetum, quia acutum sit, vel quasi aquatum. Vinum enim aqua mixtum cito in hunc saporem conuertitur.

Vers. in caeteris autem. } Scot. Contrà in l. si id quod aurum. infra, de verbor. obligat. ubi addidi, & nota qd error in materia viciat contractus bonae fidei, ut hic apparet. glos. est in d. l. si id quod. Limitabis duobus modis secundum Alex. in d. l. si id quod, antè fin.

Ad l. alioquin. 12.

Vers. ult. } Scot. Satis erat, nulla actio est: tamen vt pleniorem efficeret orationem, addidit, nulla uenditio est.

Ad l. si ita distrahatur. 25.

§. 1. } Scot. Hunc text. putat singul. Angel. in l. sciendum. in princip. ff. de aedilic. edic. De ratione diuersitatis inter vnum casum, vel alium, uide per A. M. l. 9. in princ. si cer. pet. ch. 40. col. 1.

Ad l. quod saepè. 35.

§. si quis auro. } Scot. Reputat singula. Bald. in Authen. habita. C. ne fil. pro patr. de quo Ias. l. 1. colum. 3. de uerb. oblig.

§. ult. add. de commoditate, uel incommoditate &c. } Scot. Vbi addidi. vide Duaren. tract. de pact. c. 4. Ripa congerit ll. in l. in quartam. sub nu. 98. infr. ad leg. Falcid. adde tex. in Auth. de oper. nou. nunc. maritas. spec. ad fin

Ad l. Labeo scribit. 50.

Scot. De intellectu huius l. uide Bald. & Paul. in l. quamuis. C. de transact. Paul. in l. in bonae fidei. supra, de eo quod cer. loc. Barth. in l. si quis cum debitore. supra, de iureiuran. Socin. & Ias. in rubr. de uerb. oblig. aliquantum ante fin.

Ad l. domum. 57.

Vers. ut si quidem amplior domus. } Scot. Martial. libro quinto. Sustulit hanc nimium casus in vrbe frequens.

Ad l. qui officij. 62.

§. res in auersione empta. } Scot. Hotoman. in Comment. uerbo. iur. uerb. auersione, ubi vult, dici ab auerrendo, non ab auertendo: & lege, cum de uẽditore, aut locatore legatur, auersione: cum autem de emptore, & conductore, aduersione. Intelligique ait, cum multae res simul, atq; aceruatim vno pretio uenduntur: multae uerò, siue illae plurium sint generum, siue unius: sed numero, aut pōdere, aut mensura diuidantur. Asconius hac in re simul vsurpat. Auersione uendere, Pomponius confusè vendere dixit in l. trigesima sexta. infra, de aedilic. edict.

Ad l. fundus ille. 64.

Scot. De intellectu huius l. vt procedat. pretio declarato, non declarando per arbitrium boni uiri, vide Alexand. l. si mihi, & Titio. in gloss. prima, infra. de uerborum obligatio. Bald. intelligit hanc l. in coniunctis re, & uerbis l. unic. §. in primo, columna quarta. C. de caduc. tollen. & quando sermo profertur ab uno. Et Bald. dicit in hac l. locum habere ius accrescendi, ut euitetur absurditas. cap. primo. §. decedente, columna secunda. qui feud. dar. poss. vel quia concedentis interest, Authen. quas ruinas. columna penult. in fin. C. de sacrosanc. eccles. Quod & alij hic tenent: aut quia contractus esset inutilis, in l. fina. in prima colum. de constitut. princ. quod reprobat Alex. loco supra, alleg. uide Bald. in l. pro haereditarijs. col. 1. ad fin. C. de haered. actio.

Vers. ult. } Scot. vide l. cum ex causa. infra, de uerbo. obligat.

Ad l. Rutilia Polla. 69.

Summar. Barth. uerba contractus &c. uers. adde l. uicinus &c. } Scot. dict. leg. citat gloss. ideo vacat additio Barthol.

Vers. la tum Sabatenen, &c. } Scot. Considera aliam lectu. in margin. & vide, ac considera Leandr. Alber. in descript. Italiae, fol. septuagesimo nono, & Sansouinum, de uiris illustr. Domus Vrsinae. libro 2. in Roscio.

Ad l. clauibus traditis. 74.

Scot. vide Sabell. tom. 2. pag. 308. in horreis etiam condebantur uina. Horat. libr. 3. Carmin. Parcis diripere horreo cessantem Bibuli consulis amphoram. Nisi fortè referatur ad ipsum eas.

Ad l. fistulas. 78.

§. frumenta. } Scot. Hic §. intelligi debet, vt uendito

promiserit se maiorem vim, tempestatemque calamitosam præstaturum, non autem damnum tolerabile. Vis maior, & calamitosa tempestas idē sonant, vt ait Bud. in l. ex conducto. §. 1. infra, loca. & quamuis maior, & calamitosa nō expressa sint, dici tamen potest subaudiri, cum uerba sint in potiore significatu accipienda. l. 1. si ag. uectig.

Ad l. fundi partem. 79.

Summar. Bald. Pactum est loco pretij. ad hoc allegatur ista lex Bald. } Scot. vide l. si sterilis. §. si tibi, infra de actio. emptio.

Glos. uerb. uendidisti &c. } Scot. Debet esse verb. vendidisti 2. vnde deleui literam &c. verbi vendidisti, & posui ad uerb. uendidisti. 2. Hoc autem admonet Tiraq. tit. de retract. consangu. §. 1. gl. 18. sub num. 70. Per hanc l. dicit Abb. in cons. 66. num. 3. lib. 1. quòd onus ubicunque apponitur in contractu uenditionis, illud uidetur pars pretij.

DE IN DI. ADDICT. Tit. 2.

Ad l. 2.

Glos. conditionalis quid ergo &c. attendi uerba, nam si dicet, sit inempta &c. } Scot. vide l. pen. & ibi nota. supra, de condict. ob causam.

Ad l. item quod dictum est. 6.

§. ult. in fin. intererit tamen quid acti sit. } Scot. vide supra, l. & acti, pro soc.

Ad l. necesse. 8.

Glos. un. uers. quod autem dico &c. } Scot. Facit ad emphyteutam, qui uelit iterum admitti.

DE LEG. COMMISSORIA. Titul. 3.

Ad l. fin. 8.

Vers. ult. } Scot. Barth. intelligit hic denunciatum autoritate iudicis: ideoque parendum, nec requirendam esse causam. Barth. in l. non solū. §. morte, col. 8. de oper. nou. nunc. Barth. hic.

DE HAERED. VEL ACT. VEND. Titul. 4.

Ad l. 2.

§. illud potest quæri. } Scot. De intellectu, Fulgos. ut refert Dec. l. ultim. C. de pact. ubi gloss. opponit de hoc textu, uersicu. maximè si. & soluit, ut hic in prima, solut.

§. cum quis. uers. & idcirco teneri &c. } Scot. Potest etiam uenditor retentione sibi consulere, ut est text. in l. si is qui, allega. in glos. Azo in summ. C. eod. sub num. 12. Et de hoc textu vide Ias. in l. frater à fratre. num. 9. & repet. num. 4. supra, de cond. indeb.

Ad l. quod si in uenditione. 10.

Vers. si quid iuris esset &c. } Scot. infra. l. quod si sit &c. quicquid iuris &c.

Ad l. uenditor ex hæreditate. 21.

Vers non enim deberet &c } Scot. vide in contrarium, text. l. 1. §. si rem. supra, depos. ubi addidi.

Ad l. hæreditatem. 24.

Summar. Bald. Ab emptione facta &c. } Scot. Hoc summarium male hic positum est. Est enim summar. l. 1. infra, tit. prox.

Vers. rectè puto ex uendito. } Scot. Idest, puto rectè ex uendito, nam aliàs esset inepta locutio dicentis se rectè putare.

DE RESCIND. VEND. &c. Titul. 5.

Ad l. 1.

Scot. Hic poni debet summarium Baldi positum supra, tit. prox. l. pen.

Ad l. 3.

Scot. Sentit Ias. in rubr. de uerbo. oblig. columna penultima. non tolli hic emptionem nudo consensu vtriusque partis ipso iure, sed per exceptionem: sed tollitur ipso iure ipsa emptio, & stipulatio per exceptionem. sed ibi uide Alc. & uide l. emptor. ubi adnotaui, supra, de pact.

Ad l. cum emptor. 6.

Vers. non sua natura. } Scot. Non dixit sui natura.

Ad l. fundus qui. 9.

Vers. Præses prouinciæ rescindi uenditionem, eumque restitui iussit &c. } Scot. Iussit rescindi, idest rescidit: quod facit vt per Castrens. in l. prima. §. si quis ita, in ff. de verbo. oblig.

Ad l. ulti. 10.

§. emptor prædiorum &c. } Scot. Dec. l. cum proponas. 3. C. de pact. not. hunc §. ad ampliationem regu. d. l. cum proponas, quòd frangenti fidem &c. vt procedat etiam, quando cessaret ratio fidei datæ, vt hic cessabat, dandi fideiussoris, quòd adhuc frāgenti fidem &c.

DE PERIC. ET COMMOD. REI vend. Tit. 6.

Ad l. si in uenditione. 10.

Scot. vide Barthol. in l. lecta. si cert. petat. l. petens. prima quæstio. gloss. C. de pact. & ibi Fulgos. Imol. Alexan. dantes alium intellectum, qui videtur verior.

Ad l. lectos emptos. 12.

Scot. Simile in l. quoniam ueredorum. de curs. publ. C. lib. 12. vide Iuuen. Saty. 10. Pers. Satyr. 1.

Ad l. seq. 13.

Glos. ult. } Scot. Scilicet, quando non fuerunt traditi. Sed obstat l. seq. quòd si neque traditi &c. ex quibus uerbis apparet hic agi de traditis. Non etiam potest cōsiderari casus curæ ipsius emptoris: quia excluditur ab eiusdem l. seq. uerbis illis, neque emptor. Dicerem ergo hoc habere locum, quando res est tradita culpa ipsius emptoris: quia licet fingatur tradita: non tamen hoc procedere quo ad acquirendam actionem contrà tertium, pro quo requiritur uera traditio.

Ad l. quod si neque. 14.

Glos. ult. uers. sed secus in uino &c. } Scot. Rationem diuersitatis, uide per Bald. in rubr. C. eo.

DE SERVIS EXPORTANDIS &c. Tit. 7. Ad Rubr.

Scot. Vide de simili lege, Athen. lib. 6. Dipnosophistarum.

Ad l. cui pacto. 5.

Vers. ne scilicet qui caret &c. } Scot. Concord. c. cum illorum. de sentent. excom.

Ad l. si uenditor. 6.

Vers. nobis aliquando placebat &c. } Scot. Simile de Vber. Bob. Spec. seu Io. Andr. in add. ad eum tit. de positio. §. sexto. nu. 14. verb. nostro.

Ad l. seruus. 7.

Vers. conuenit citra stipulationem &c. } Scot. Verbum, igitur, conuenit, infert stipulationem. Ita Ias. contra Barth. l. lecta. ff. si cert. petat.

Vers. cum beneficio, affici &c. } Scot. Homo homini deus, in prouerbium. Ouid. Conueniens homini est, hominem seruare voluptas: Et melius nulla quaeritur arte fauor.

Ad l. Titius. 9.

Vers. manus iniicere. } Scot. l. sed si haec. §. prostituta. supr. de in ius vocan.

Digestorum seu Pandectarum Liber Decimusnonus.

DE ACT. EMPT. Tit. 1.

Ad l. 1.

Glos. 2. vers. dicit M. quod sic. add. sequuntur eam Dyn. &c. } Scot. Et sic opinio M. praelata est communi, & dictam opinionem M. satis videtur sequi glos. infra, vers. si uelis primam opinionem &c.

Ead. glo. cum nec periurat &c. } Scot. vide supra, l. 1. in gl. in l. 3. gl. 1. infr. eod.

Ad l. datio, vel ratio possessionis. 3.

Glos. 1. vers. nec periuratur &c. } Scot. Supra, l. 1. in glos. magn. uers. cum nec periuret.

§. si per uenditorem. vers. quod si per emptorem. } Scot. vide Barth. l. 3. §. in hac supra, commo.

Vers. nam quod a Brundusio. } Sco. Fulgos. aliter intelliget hunc text. gl. l. unum. col. 2. ff. si cert. pet.

Ad l. ex empto. 11.

§. is qui uina. } Scot. Adde l. .C. quan. lice. ab emptio. disce.

Ad l. emptorem. aliàs. §. Idem lib. 2. d. l. ex empto.

Glos. uerb. posse bonam enim fidem &c. denunciari &c add. margin. sequitur Barth. } Scot. De intellectu gl. huius vide Alex. l. non solum. §. fin. colum. penul. de oper. nou. nunc.

Qui autem habere. } Scot. Hinc colligi potest, non debere nos aucupes esse uerborum, cum uideamus, promittere, pollicereque, habere vim eandem, alterumque subijci in alterius locum.

Ad l. si iactum. 12.

Scot. vide supra, in l. nec emptio, de contrah. empt. vbi ex Sueton. & de Pythagora quiddam annotaui.

Ad l. Iulianus. 13.

Vers. omnia detrimenta &c. } Scot. Nota detrahere detrimenta ex emptione, infra, ead.

§. Offerri. } Scot. Et hoc si petatur. Bald. l. si traditio. q. 4. C. eod.

Versic. nondum ex empto actio est. } Scot. Intellige actionem non esse exceptionis ope, vt l. 1. in princ. C. ad Maced. vbi glo. vide Ias. in l. iurisgentium, in prin. col. 1. & 2. supra, de pact.

Scot. Procedit hic §. ante traditionem factam emptori de re uendita. Neguс. de pign. 4. memb. 5. par. prin. Et vide ad reg. huius. §. Bald. Quali. do. seu propri. add. Bald.

Ad l. fundi. 17.

Vers. non cohaereant &c. add. marg. in scriptis aliquot exempl. non habetur negatio. } Scot. Ego malim abesse negationem, vt magis ambigua species decidatur: nam aedificio cohaerentia potius videbantur esse partes, quàm instrumenta: tamen Vlpianus concludit oppositum, cuius à sententia Pomponius quoque stat. l. 3. infra, de trit. vin. ol. legat. in fin. vers. nisi pari modo immobiles in agro, velut instrumentum &c. Sed obstat. l. instrumenta fundi, uers. licèt defossa non sint &c. quasi velit, quae sunt defossa, multo magis instrumenta esse. Tu dispice. vide Spieg. in lex. iur. ciuil. uerb. torcularia.

§. si ruta, & caesa. add. marg. uide Bud. hic. } Scot. Et Alciat. l. in rutis. infra, de uerb. sign.

Vers. epistomia. } Scot. Quas vulgo spinas vocamus, quibus additis sistitur aqua, extractis defluit. Vide Alciat. lib. 1. Parerg. ca. 20. Polit. in Miscell. ca. 97. Bud. ubi infra, Victo. in annot. in M. Varro. ubi legit epitonia, dicens esse instrumenta, quibus chordae, funesque intenduntur. & ibi legit fistula, quod hic fistulis.

Glos. uerb. detracta. facit infra, &c. sed argu. contra. infra, &c. } Scot. vide l. inter stipulantem, § sacram, vers. sed si reficiendae. infra, de uerb. oblig. §. item nonnullis. l. quaesitum. infra, de fund. instru. ad hominis propositum.

Ad l. ueteres. 19.

Scot. Alcia. lib. 3. c. 22. Parerg. intelligit emptionem, & uenditionem promiscuè pro aliis contractibus accipi, non emptionem pro uenditione, & uenditionem pro emptione, ubi ponit intellectum l. statuliberi à caeteris. infra, de statulib. sed l. seq. obstat intellectui huic Alcia.

Ad l. si sterilis. 21.

§. si tibi. } Scot. vide l. fundi partem. supra, de contrahend. empt.

Ad l. qui pendentem. 25.

Scot. Glos. allegat Hugunionem. Ita enim extendendum est nomen Hug. in uerb. legere, ne tyrones lateat.

Ad l. si quis fundum. 35.

Summar. Barth. euicta seruitute agitur &c. } Scot. Lego euicta quasi possessione seruitutis agitur &c.

Ad l. si uenditor. 38.

Vers. Drusus. } Scot. Qui fuit caecus. Cic. de fin. bono. & malo.

Ad l. Q. Mutius 40.

Vers. stantes uendiderat. } Scot. Si tamen signatae sint videntur quasi traditae: periculumq; ad emptorem pertinet. Idem de suibus, & eiusmodi Bald. in rub. C. de peric. & commo. rei uend.

Ad l. Titius. 43.

Glo. uerb. noluisset, idest non noluisset &c. uersicu. non tamen. } Scot. Vide Alexan. l. qui se patris, colum. 4. C. vnde liber.

Ad l. Lucius. 47.

Glos. uerb. exhibuerit maximè, nam & si &c. } Scot. Contrà hanc glos. tenet Paul. hic. Sed ad hunc text. vide Ias. l. si insulam. col. 10. ff. de uerbo. oblig.

Ad l. si seruus. 54.

Per [Greek] } Scot. vide Alc. lib. j. parerg. c. 20.

LOCA. ET CONDVCT. Tit. 2.

Ad l. 2.

Vers. eisdemque iuris regulis consistit. } Scot. Facit §. pretiū, in fin. Instit. de empt. & vend.

Ad l. si quis domum. 9.

Scot. Gloss. 1. & seqq. non legerunt text. qui dicit bona fide.

§. idem quærit. uers. quid tamen si non quasi &c. } Scot. Quod est eo ipso, quòd se fructuarium non dicit, vt videtur sentire Barth. l. gerit. colum. 5. ff. de acquir. hæredi.

Ad l. item quæritur. 13.

§. qui impleto. } Scot. Intellige hunc text. nisi prioris cōtractus substantia ad scripturam relata esset: quia nisi renouetur contractus per scripturam, non intelligitur renouata conductio, deficiente solennitate. Bald. l. legem, num. 4. C. eo. facit Ias. l. prima. numero sexagesimosexto. C. de iur. emphit. & vide Bald. hic.

§. ult. uers. nisi in scriptis certum &c. } Scot. Quia tunc nec prædium rusticum in illo anno, nec vrbanum pro ut habitauerit, potest uideri reconductum. Vtilitas est ob pignora, & actionem.

Ad l. ex conducto. 15.

§. si uis tempestatis. } Sco. vide infra. l. si merces. §. uis maior, vbi addidi.

Vers. si raucis &c. } Scot. vide Deutero. c. 18. Steuch. in Cosmopeia. c. 3.

Vers. ne supra damnum seminis amissi &c. } Scot. Ergo colonus ferit agrum suo semine. Intellige, nisi aliud actum sit. Vide l. sequen. §. ubicunque. Sic partiarius, de quo latè Ias. in l. fructus, num. 13. infra, solu. matri. latè per Nattam, consi. 243.

Glo. uerb. aliquid modicum scilicet alioquin &c. & ad hoc &c. } Scot. Adde l. sed addes. §. si quis mulierem. uersicum neque, vbi gl. uerb. magna. infra. eod.

Ad l. sed addes. 19.

§. illud, uers. quæ ad præsentem usum &c. } Scot. Nota quæ ad præsentem vsum pertinent, incumbere conductori. vide Castrens. infra. l. si merces, §. cōductor.

§. si dominus exceperit. } Scot. Singul. hic §. ad aliud, ut per Arret. l. lecta, col. 1. si cert. pet.

Glos. uerb. magna. de paruis enim &c. } Scot. Alibi allegaui multa. Adde gl. fi. c. fi. q. fin. caus. 14. contrà de l. licet minimum. supra, de petit. hæred.

§. si quis, cum in annum. } Scot. Hic uersicu. cum in annum &c. iunc. verb. prærogauit. infra, ostendit, non consueuisse totius anni pensionem inferri à principio, imo in fine anni soluebatur, l. qui balineum. infra, qui potio. in pigno. habe.

Vers. prærogauit. } Scot. Idest antè soluit. sic exponit glos. in l. si tibi. C. eod. titul. tamen legitur prorogauit, cum legi debeat, prærogauit. in d. l. si tibi.

Ad l. si merces. 25.

Vers. non uidetur. } Scot. Tamen probabiliter dici potest hinc resultare innominatum contractum, arg. l. si tibi polienda, infra, de præscript. verb. Ita Soc. in l. si quis arbitratu, col. 6. circ. medium infra, de verb. oblig.

§. si ulcino, uers. eadem intelligemus. } Sco. Not. hic Bald. locatorem teneri reficere ostia, & fenestras.

§. Conductor omnia &c. uers. & antè omnia colonus &c. } Scot. vide supra, de vsufruct. l. item si fundi, vbi Bald. l. emphyteoticarios, ubi Bart. C. de mancip. & colo. patrim. lib. 11. l. ei qui. §. ult. supra, de petit. hæred. infra, l. quæro. §. inter locatorem. Ias. §. fuerat, sub num. 8. Institu. de actio. potest expelli, ut probat d. §. inter locatorem, à fortiori, nempè contrà pactum expressum de non expellendo. Facit contrà l. ea lege. infra. eod.

§. uis maior. } Scot. Vis diuina appellatur ab Vlpiano. l. fluminum. §. uitium autem. infra, de damn. infec. supra, l. ex conducto. §. 1. appellatur uis tempestatis calamitosa. Cale p. uerb. uis, vult hæc duo idem esse, ex uerbis Plinij, quæ inducit ipse, Vi ignis, vel alia vi maiore. l. si rem. §. si cum. infra, de præscrip. verb. vide Alcia. lib. Prætermiss. 2. relegat ad Plin. lib. 18. de sterilitatum causis, ubi quid sit uis maior. vide Budæ. hic. simpliciter ponitur uis maior, in l. sed si nolit, infra, de acquiren. possess. pro humana violentia.

Ad l. in lege. 29.

Scot. Facit illud Cato. Vicinis bonus esto, Et ne satis esse putes, si ipse temperes ab iniuria vicini, subdit, familiam ne siueris peccare, idest, non solum peccantem interpella: sed operam da ne peccet.

Ad l. qui insulam. 30.

§. colonus hac lege &c. } Scot. Singul. §. secundum Rom. singul. 29.

Ad l. in naue Saupheli, aliàs Sauphei. 31.

Scot. Apud Cic. ad Attic. aliquoties, Saufeius, & Saufelea. Ap. Saufeius apud Plin. de mortibus repentinis loquētem, lib. 3. c. 53. ubi etiam nominatur Decimus Saufeius scriba. Vide Ascon. Pędia. in Cic. oratio. pro Milone.

Vers. agere possent oneris aduersi actione. } Scot. vide Alcia. libro sexto. Parerg. cap. 28. Hotom an. in Commē. uerb. iur. uerb. actio oneris auersi &c. ubi quòd actio oneris auersi, erat actio in personam, quæ aduersus nautam intēdebatur: cuius in naue onus (idest sarcina aliqua) interuersum, ac surreptum esset. Nam auertere, pro furari apud antiquos ita frequens est, vt superfluum sit exempla cōgerere. Alfenus. l. 31. &c. Alc. autem aduersi oneris actionem appellat, cum uector rem alienam nō aduertit, nec curauit vt debuit, lib. parerg. 6. c. 28. Quod sanè homine docto indignum est, ne quid acerbius in eius Parerg. libros nunc dicam.

Ad l. & hæc distinctio. 35.

§. cum fundum, uers. consulto fructum &c. } Scot. Contrà conductores, ut hic per Barthol. uide Calep. uerb. desugo, gas.

Ad

Ad l. opus quod. 36.

Scot. Videtur hoc esse, quod vulgò dicitur, ad probam,(vt dicã) siue donec approbetur: Facit Luc. c.14. de bobus emptis. Vide Panuin. in vrbe Roma, vbi recitantur inscriptiones lapidum, in quib. habetur, de approbationibus.

Ad l. qui operas. 38.

Vers. aduocati quoque. } Scot. Ergo soluitur honorariũ aduocato, antequam agat causam.

Ad l. si quis conduxerit. 46.

Scot. Vide tit. quali. olim feud pote. alien. ad med. Et idem quod vno nummo, seu nummo, est semũcia conducere, vel vendere, vel venire, vel addicere, Bud. lib. de asse, vbi quod bona Milonis venierunt semuncia, idest, nummo, vt Herodo. lib. 6. Facta fuit fraus legi vetanti donare, ope venditionis factæ vno nummo.

Ad l. quæro. 54.

§. inter locatorum. } Scot. Facit ad hunc §. Negusan. tracta. de pign. 1. membr. 6. part. prin. nu. 3.

Vers. si pensionibus paruerit, & ut oportet coluerit. } Scot. vide sup. l. si merces, §. conductos omnia, & sup. l. ei qui. §. fi. de pet. hæred.

Ad l. cum in plures. 60.

§. Locator horrei propositum &c. } Scot. vide Alci. in l. de testatio, ne uerbor. signific. & l. pacta nouissima. C. de pact. Ad vulgatum dictum, vide Bal. in l. 1. 2. q. C. qui admit. vbi æquiparat propositum in mente retentum, posthumo, dum est in vtero: & qui si nõ nascatur, nihil est. l. fina. C. de hæred. inst. Ias. consil. 33. lib. 3. uol. 4.

Ad l. colonus. 61.

Scot. Luca. tractat. de fisco, & priuileg. eius. 3. part. prin. sub num. 19. dicit per hunc tex. colonum qui fecit expensas in fundo, non posse retinere eum. Quod possit retinere, & repetere etiam contra tertium. Soc. consi. 15. sub nu. 20.

DE RER. PERMVT. Tit. 4.

Ad l. 1. Vide Adag. 178.

Vers. itaque si euictares non sit &c. } Sco. Tex. est melior de iure, quod vendens rem alienam, nisi ea euicta, ad nihil tenetur: & miratur hic Ias. quòd iste tex. non sit in communi allegatione.

Glos. uerb. igitur. forma, quia &c. uers. & sic nota condictionem ob caus. &c. } Scot. In accessorijs tamen eorum habet locum. l. ex empto, §. ego, vbi gl. & Bar. sup. de act. emp. facit tex. in l. cum mota, in fin. C. de trans.

DE PRAESCRIPT. VERB. Tit. 5.

Ad l. 1.

Vers. sed non exhibita fide &c. } Scot. Vide Alciat. lib. 5. Parer. c. 15. aduersus Iaso. & alios, qui locum habere hoc casu ex mandato volunt.

Ad l. natura enim rerum. 4.

Scot. Lucret. 3. Nec reperire figurarum tot nomina. quot sunt Principijs, vnde hæc oritur variantia rerum. Arist. lib. 1. c. 1. Elenchorum.

Ad l. naturalis. 5

§. & si quidem, uers. sed si scyphos &c. } Scot. Dicunt quidam quòd mora irregularis, non facit debitorem teneri speciei, per hũc text. vide Ias. l. quod te, col. 3. si cert. pet.

§. quid si faciam. } Scot. vide Alciat. l. Labeo, verb. contractum, de verb. signifi.

Ad l. si apud te. 18.

Glos. uerb. fugitiuarius. aliàs &c. } Scot. vide Calep. hoc verbo, vbi ex Budæo: & Budæ. hic.

Ad l. si operas. 25.

Vers. obligati iure gentium possumus. } Scot. contractus innominati, sunt de iure gentium. Paul. hic per hunc text.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimus.

DE PIGNOR. Tit. 1.

Ad l. contrahitur. 4.

Scot. Concordat l. 4. inf. de fid. instr.

Ad l. obligatione. 6.

Vers. item uestis relinquenda est. } Scot. Lege Mosis, indumentum, quod pauperculus pignori dederit, eidẽ relaxare iubemur ante solis occasum, ne frigescat per noctem; quod præceptum Christiani suspendunt naso. Deut. c. 24. vide l. 1. titu. de scribano, in Longob.

Ad l. grege. 13.

§. & in superficiarijs. } Scot. Facit inf. eod. l. si ab eo, & inf. qui potio. l. etiam, concord.

Ad l. si fundus. 16.

§. si res. } Scot. vide. l. in his, vbi Angel. C. de præd. & omn. reb. nauic. lib. 11.

Glos. comperit. ut inf. eo. &c. sed contrà. supra &c. } Scot. Tamen aduerte, quòd non extinguitur vsusfructus, vineis in agro positis. l. quid tamen, uers. non tamen. sup. quib. mod. vsufruct. amitta. Licèt malè contrarium dixerit glo. & cano. vt alibi dixi.

§. si se &c. in quantum quisque &c. } Scot. Nota hunc §. quod refert, an res simul tribus, an separatim obligetur.

Ad l. si ab eo. 18.

Scot. Facit. sup. eo. l. grege, §. & in superficiarijs.

Ad l. fideiussor. 26.

§. 1. uers. perscripsit instrumentum chirographi. } Scot. Nota chirographum dici instrumentum.

d. §. 1. uers. cum sua manu &c. } Scot. Facit. l. non putauit. §. si quis sua, inf. de con. tabu.

Ad l. seruum. 27.

Vers. Vlpianus notas &c. } Scot. Hæc verba sunt compilatorum: quia Vlpianus fuit post Papinianum. & & vide in l. 2. C. de uet. iur. enucl. an Vlpianus scripserit notas in libros Quæstionũ Papiniani: quia indè hæc fuerint excerpta. Pro primo facit, quia non ponitur ex quo libro Vlpiani hæc accepta sint. Et certè Vlpianus scripsit notas in quæstiones Papiniani, vt in nomenclatura, & tangitur in l. 1. §. sed neque &c. C. de uete. iur. enucl. Quamquam sunt, qui hanc l. tribuunt Marcello, & sic omnis cessat dubitatio.

Ad l. lex vectigali. 31.

Scot. Facit, Quibus mod. feud. amitta. §. rursus. Vide gloss.

gloss.infrà, & l.sicut.in princip.infrà, quibus mod. pign.

IN QVIB. CAVS. PIGN. VEL HYP. tac. contracta. Tit. 2.

Scot. adde casum in l.creditor, §.post diuisionem, infrà, qui pot.in pign.hab.

Ad l.eo iure. 4.

§. 1.} Scot.vide Alc.l.urbana.ff.de verb.signifi.

Ad l.licet. 6.

Glos.2.uers.sicut & generali, &c. secus si &c. } Scot. vide gl.§.nos igitur, verb.tradere, in Auth. de non alie. reb.ecclesiast.

Ad l. est differentia. 9.

Glos.1.obligata.s. expressim.} Scot. Et speciali hypotheca, non autem generali.glo.sup.eod.l.licet, per l.2. C.de ser.pign.da.manu. Vide Fran.Bald.in lib. de pign.& hypoth.c.2.

QVAE RES PIGN. VEL HYPOTH. Titul. 3.

Ad l. 1.

§. eam rem.} Scot. Pulchrum exemplum habes de corpore Christi pignorato ui apud Iouium, de iuris Illustr.in arte milita.

QVI POTIO. IN PIGNO. Tit. 4.

Ad l. creditor. 3.

§.post diuisionem. uers. quoniam secundum pignus ad eam partem &c.} Scot. Et sic primum pignus fuit in dimidia partis pignoranti obuentæ ex diuisione, quæ dimidia erat ipsius pro indiuiso, & in dimidia partis obuentæ fratri pariter ex diuisione: quam dimidiam frater habuit ex persona pignorātis: & hoc quia fuit pro indiuiso pignus contractum: secundum uerò fuit in dimidia partis obuentæ pignorāti ex diuisione, quæ pro indiuiso erat fratris paciscentis: & in dimidia quæ erat ipsius pignorantis iure suo, quæ non curatur hic.

Ad l. huius enim. 6.

Scot. Facit cons.Oldrad.11.Thoma talc.Ias.l.2.col. 2.ff.de iurisd.omn.iud.

Ad l. qui balineum. 9

Vers. quo nondum quicquam &c. add. margin. Hic uidetur text.expressus &c.} Scot.Puto quòd voluerit allegare l.sed addes.§ si quis cum in annum, sup.locat. Vide l.quod quis.inf.de act.& obl.

§.sed & si hæres &c.} Scot.Ad intellectum huius tex.vide Doct.in l.si is qui pro emptore. inf. de vsucap.

Ad l. Claudius Felix. 16.

Vers.sine præiudicio prioris sententiæ &c.} Scot. Quidam Doctor Io.Franciscus Maruffus apud nostros oraculum, allegabat hunc textum, quasi tradentem clausulam illam modestiæ, saluo saniore consilio & malè. Potuisset defendi, si dixisset, sine præiudicio potioris, vel melioris, vel verioris sententiæ; sicut in simili dicit Iurisconsul.sine præiudicio prioris sententiæ, in l.Claudius &c. sed allegando, prout allegabat, errabat. Et videtur etiam Bar. errasse qui tamen aliquanto minus malè induxit. q.2. versi.solutio, in princ. vt Maruffus. allegauit etiam Bald.consi.334.in fin.lib.2.Spieg.in lexi. iur. ciuil. uerb.salua, idem quod suprascripsi, & Petr. Anch. consi.99.in fi.Spieg.uer.prior sententia.Plauti.etiā de not.Crauet.lib.1.c.1.in fi.hic simpliciter loquitur de priori sententia iudicis, idest, prius lata. Vide de suprascripta clausula Cagnol. in l.nemo potest mutare, ff.de reg.iur.

Glos.1.uers.& sic res erit in circulo &c.} Scot. vide simile dictum per glo.in l.si quis emptio.in prin. uerb. actionem. C.de præscrip.30. vel 40.ann.vbi dicit, res videtur esse in curriculo, siue in circulo.

Glos. ead. uers. aliàs erit res, vt dictum est, in circulo, uel fabella.} Scot. Vocatur hoc perplexum.Alciat.lib.1. Parerg.c.19. Vide adag. Iouis Corinthus, vbi Plutarchus, pist illi circumuolutionem, ne videre vi de aris, omitte. Vide exemplum etiā apud Tiraq. de leg.connub.l.9.num.53. de muliere & crocodilo.& apud Gell.lib.9.c.16.& apud Innoc.3.lib.2. c.36.de contemptu mundi.Quidam, inquit, Philosophus volens arrogantiam cuiusdam regis irridere, cum vidisset eum in throno regali sedente sublimem, prostratus in terram suppliciter adorauit: & confestim non inuitatus, ascēdens iuxtà regem consedit, quod rex vehementer admiratus, eo quod nosset eum esse Philosophum, quare hoc egerit exquisiuit; Philosophus ergò respondit, aut deus es, aut homo, si deus, debui te adorare, si homo, bene potui iuxtà te sedere. Rex autem responsionem conuertens contra Philosophum, immo, inquit, si homo sum nō debuisti me adorare; si deus sum, non debuisti iuxta me sedere, sapienter iste respondit, sed ille prudenter elusit.

DE DISTRACT. PIGNO. Tit. 5.

Ad l. si creditor. 7.

Scot.Nota hunc casum, quia quilibet diceret contrarium prima facie, secundum Paul. Castrens.in l.si cum venderes, sup.de pign.actio.

Ad l. quæsitum. 9.

§. 1. summar. Barth. Pactum de superfluo non soluendo &c.} Scot. Negatiua abest in commentarijs Bartholi, & melius. Melius etiam dixisset Barth. de reliquo, quàm de superfluo.

QVIB. MO. PIGNVS. &c. Tit. 6.

Ad l. Titius. 9.

Vers. eundem fundum in assem uendidit.} Scot.Idest, in solutum dedit, quia tanti pignorauit, quanti poterat. Tu uide Alc.lib.Parerg.2.c.43.

Ad l. voluntate. 10.

Glos.ult.uenditione, ac si nulla fuisset.} Scot. Facit suprà.l. sicut, §.uenditionis, uersi.quod ita, tit.nostro.

DE AEDILIC. EDIC. Tit. 1.

Ad l. 1. in princ.

Vers.tam eorum quæ soli sunt, quàm eorum quæ mobiles &c.} Scot.Cicero in offic.lib. 3. de ædib.serpentiferis.

Glos.uerb.quæ mobiles, vt in libris, ut dicunt quidam.add.marg. Nota ex hac gloss. contra impressores &c.} Scot. vide Azo.

Azo.in sum.col.3.eod.titul. vbi habes hanc gloss.

Vers.ut occurratur fallatijs &c. Sco. Hæc causa impulsiua est, qua cessante habet locum edictũ, vt si ignoret venditor vitium rei, vt subijcit. Vt verò succurratur emptoribus, causa est finalis: qua cessante, locum non habet edictum; vt si emptor sciat vitia, §. si intelligat, inf. hac.l.

§.illud sciendum &c. Scot. Nota diuersum esse fiscum a republica, & vide Bal.in l.fi.inf.eod.

§.sed sciendum est morbum. Scot. vide Alc.l.inter stuprũ, §.uerum.ff.de uerb.sign.Galen.lib.1.de methodo meden.

Versi.exempli itaque gratia &c. Sco. Hinc colligi potest alios esse morbos hoc titulo non comprehensos: cum exempla non arctent regulam. §. hactenus. In fi.tit.de gradib.

Glos. uerb. inter fanaticos, uersi. & plerumque in fano Miseria &c. Scot. Ista glo. credidit fanum, significare limum seu fimum, quem vulgus appellat fangum. Sed in libris emendatis, in glo. hodie, sano legit.

Ad l. Pomponius rectè. 6.

§.spadonem morbosum non esse &c. Scot. Eunuchus vt morbosus redhibetur. Aulus Gell. lib.4.c.2.

Glos. uerb. spadonem. de uno &c. Sco. inf. l. ædiles aiunt. §. sed enim sunt.

Ad l. item Offilius. Florent. habent,
Idem Offilius. 10.

Scot. vide Alciat. d.l.inter stuprum, §.uerum, de verb. signific.

Verb. consolidauerit. Sco. Aliàs consanauerit, & melius consanuerit, vna literula sublata legit Hotoman. in Comment. verbo. iu. uerb. consanare. Sed rectissimè consolidauerit: hic legitur. tamen vide Haloandr. & Florent. Pand. Hæ habent, consanauerit, illæ consolidauerit.

§.fin. Scot. De atypis, & similib. an sint vitiosi. Gell. lib.4.c.2. considera Galen. libro 4. de loc. affec. de balbo, blæso &c.

Ad l. cui dens abest. 11.

Versi. alioquin nullus senex &c. Scot. Nullus senex est sanus, si Terẽtio, quàm Paulo credere maluimus; qui Terentius, Senectutem ait ipsam per se morbum esse. Sed iocus est: & nihil ad leges. Tamen idem dicitur in c. magnæ, de vot. Alc. de præsumpt. reg. 1. præsumpt. ult. Vnde senes æquiparantur valetudinarijs c. quoniam contrà. in princ. ubi Abb. sub num. 19. qui allegat Terentium, vt li. non contest.

Ad l. qui clauum. 12.

Vers. sed eum qui alterum oculum &c. Scot. vide glo. in c. 2. de corpo. vitia. vbi Ioan. Andr. dicit, sanum esse, qui habet oculos eminentes. Quod accepit ex §. 1. huius.l.

Ad l. item claudus. 13.

Sco. Adde ex Masurio Sabino, etiam qui tardius currit, sanum esse, itemque eum qui non longè videt, Cæl. Calcagn. lib. 6. episto. vbi hebetiores oculis, promptiores ingenio a Philosophis putari.

Ad l. quæritur. 14.

Glos. uerb. conceptum. ut &c. Scot. Plato, dialo. 11. de legi. loquens de vidua, quid si iunior (inquit) esse videatur, quàm vt sana sine viro viuere possit &c.

Vers. maximum enim, ac præcipuum &c. Scot. vide Arist. in œconomicis. Ad fauorem prægnãtium, seu honorem: nota quòd olim apud Carthaginienses, qui ducebatur ad supplicium, tutus fuit, si in prægnantis mulieris domum, aut gremium fugisset. Mantua lib. obserua. 100. seu ult. simile de Cardinali, & de Vestali traditur alibi.

§.item de eo qui urinam facit &c. Sco. Vrinam faciebat in lecto Tilesius Cosentinus, vt accepi a fide dignis. Huic humaniora studia Mediolani profitenti, dedit operam Franciscus frater meus. Faciebat etiam ancilla quædam domestica. Remedium ponitur in libello, de medicinis facilè parabilib. qui Galeno adscribitur.

Ad l. quis sit fugitiuus. 17.

Scot. Martial. lib. 1. A pedibus didicere manus peccare proteruæ. Nõ miror furem, qui fugitiuus erat. Antiqui fugitiuos appellabant ceruos, & quadrupedes. Vide Crinit. lib. 19. ca. 8. de honest. discipli.

§.idem ait, nec eum &c. in interim. Scot. Tamen in Pandectis Florentinis legitur in præsenti: in Haloandrinis, interim.

§.apud Calium scriptum est: liberti &c. Sco. Vna domus, quam inhabitent duæ, tresuè familiæ, habetur pro pluribus: nisi vna habeat iter per alterius cellas, ita quòd sit quid promiscuum.

§.pen. uersi. nel ab aliqua potestate &c. Scot. vtitur & Cicer. lib. 1. Tusculana. quæstio. concor. allegat Dec. in rubr. C. qui admitti.

Ad l. sciendum. 19.

§.Illud sciendum, uers. ut neque eum summa &c. Scot. Illiteratus, & pauca sciens æquiparantur. §. oportet, in Auth. de instru. caut. & fid. Ad hunc verò tex. vide Galenum lib. 1. comment. in lib. Hippocr. de fracturis, in prin.

Add. marg. ad uerb. consummata. Nota quòd sufficit &c. Scot. Concord. c. nisi, vbi ponitur dictum Salom. de renunc. & aliud quòd scientia inflat, ex Apost.

Ad l. cum autem. 23.

§.malus, uers. tanquam nihil non in alium &c. Sco. Bernar. in epist. Non parcet nostro, qui suum nunc distraxit. Loquitur de monasterio.

Ad l. ædiles etiam. 25.

Glos. §. procuratoris, uerb. conseruorum, aliorum. f. &c. Scot. Vide legem Charondę apud Diodorum Siculum lib. 12. & Iuue. Saty. 2. in fi.

Vers. ninarius. Scot. Idest uinosus, vt etiam in l. ob quę. sup. eo. frequentius pro tabernario.

Vers. erroneus. Scot. Floren. Pand. habent, erro euasit. Haloandr. erroneus. melius erro, quem definit suprà l. quis sit fugitiuus, Vlpianus. §. errorem definit. qui etiam dicitur errator, & spatiator a Catone. Festus.

Versi. Iudici enim statim &c. officium incumbit &c. Scot officium mercenarium. Spieg. in lexi. uerb. officiũ.

Ad l. Debet autem. 27.

Vers. quid ergò si fortè. Scot. onus vectigalis emptorem sequitur. Vide Dec. rubr. si cert. peta. num. 8. vbi latè. inf. l. 3. uersi. & quidem, ubi gl. uerb. accessiones, glos. uerb. arrogatum, hac.l.

Ad l. quod si nolit. 31.

§. si ancilla. uersi. siue unus partus sit, siue plures. Scot. Dupliciter exponi potest, semel, aut sæpius peperit, aut vnum, vel plures. Quo sensu apud Vergil. Nec partum gratia talem Parua manet.

§. Idem

§. *Idem Marcellus ait.* } Scot. Pondera hunc tex. pro opinione communi, quod rem tradi, obligatio est iudiuidua: & est nouus tex. pro hac opinione.

Glos. §. si mancipium, uerb. adhibuit medicum. hoc est optimum arg. &c. } Scot. vide. l. serui, vbi glo. C. de adult.

Vers. sed hoc dicemus &c. } Scot. Probatur hic iudicium acceptum, & litem contestatam, idem seruare. De quo in l. vbi. sup. de iud. cum simil.

Glo. §. quia uero, uerbo. uenire. moris autem &c. & l. si fundus. } Scot. vbi consuetudo inspicitur, quæ est in loco contractus.

Glos. uerb. non infamata. sæpè solet &c. } Scot. vide gloss. in l. quisquis. C. ad l. Iuli. maiest. quę ponit pręsentem versum, & glo. de consecr. distin. 5. cap. ult. glo. ult. contrà Homerus lib. Odyss. 1. Pauci enim filij simi les patri sunt, plures peiores; pauci autē patre meliores. Vide Terent. in Heautonti. act. 5. scen. 3. facit Commen. Soli. c. 43. in princ. Vbi quòd Garamantes habentes vxores communes, agnoscunt filios a parentum similitudine. Plaut. in Pseud. Id ne tu miraris, si patrissat filius?

§. *si quid ita &c. ut nisi placuerit &c.* } Scot. vide de similibus. l. is qui in puteum, in fi. ff. quod vi, aut clam. & de hoc text. vide Bart. & docto. l. si quis arbitratu, de verb. oblig.

Ad l. ædiles aiunt. 38.

§. *sed enim &c.* } Scot. vt puta si mulus &c. vt capra febricitans, quia semper fabricitat. Vide Pie. Valer. li. 10. Hierogh. vide etiā Victo. in Varro. vel Cato.

Glos. §. Idem refert, uerb. spado. scilicet equus. } Scot. immo homo. l. Pomponius, §. vlt. sup. eod.

§. *quæsitum est si mula talis sit, ut transiungi &c.* } Scot. Hodie non vtimur mulis, nisi ad lecticas, nec mulab. Homerus fingit currum filiæ Alcinori Regis a mulis trahi.

§. *uendendi autem causa.* } Sco. Hunc. §. cum glo. 1. habet Ias. pro singul. in §. actionum, nu. 59. Inst. de actio.

Ad l. bouem. 43.

Vers. mulas quæ peßundant. } Scot. vide sup. eod. l. ob quæ vitia.

§. *si quis seruum &c.* } Scot. Qui bona rapit, peccat in rem. hoc. §. qui verò deijcit, in personam delinquit l. at vbi vi deiectus. sup. de petit. hæred. Barth. latè in l. prætor. §. quod de fructibus. Inf. de bon. autor. iud. poss.

Ad l. Iustissimè. 44.

Vers. propter dignitatem hominum. } Sco. subaudi, propter hominem factum, non contrà. Mar. c. 2. omnia hominum causa facta. Cic. sępissimè.

Glos. uerb. dignitatem. est enim homo &c. } Scot. vide hanc sententiam apud Syl. Ital. lib. 15. Valer. Flac. lib. 3. socius superi quōdam ignis Olympi. ex Sil. ponit Chassene. cons. 1.

Vers. æquum enim uisum est &c. } Scot. vide Ias. l. 4. §. Cato, nu. 10. de uerb. obl. Cic. de natu. deo. Xenoph. de factis, & dictis Socratis.

Ad l. si tamen. 48.

Vers. multò enim amplius &c. } Scot. Plus facere, quàm dicere est. Vnde Cicero ad Q. Fratrem, facta, inquit, verbis difficiliora sunt.

Ad l. fi. 65.

Seruus tàm ueterator, quàm noultius &c. } Scot. vide Alc. lib. 4. de verb. sign.

DE EVICTIONIBVS. Tit. 2.

Ad l. 2.

Scot. Concordat. l. non dubitatur, & ibi gloss. C. eod. tit.

Ad l. Lucius. 11.

Vers. partim ueteranis in præmia assignatas. } Scot. Qui agri publici. Alc. lib. 1. Parerg. c. 38.

Ad l. euictare. 16.

Versi. uel poßeßor ab emptore &c. } Scot. l. si controuersia. C. eo. ubi gl. Paul. Castren. post Doct. l. qui absentem, nu. 11. ff. de procur.

Ad l. emptori. 37.

Versi. Id tamen consecuturum. vt ei promittatur &c. } Scot. Quod deinde consequitur, cum impleuerit ex parte sua contractum, per reg. l. Iulianus. §. offerri. sup. de act. empt.

Ad l. minor 39.

Glos. uerb. Seius. quod potest &c. & est arg. quòd si die feriata &c. } Scot. Hanc glos. dicunt singularem Bald. & Salyc. in l. post sententiam. C. de senten. ad hoc, quòd si de facto ad aliquid procedatur, de facto idem potest retractari.

Ad l. si per imprudentiam. 51.

Si per imprudentiam &c. } Scot. Iniustitia, & casus fortuitus æquiparantur, inquit Bald. in ca. 1. de nou. for. fidel. ad fin. princ. vbi allegat. l. cum duobus. §. fin. sup. pro soc.

Ad l. si ideò. 55.

Glo. 1. uersi in secundo contra: quia uidetur &c. sicut ignis propè &c. } Scot. Facit l. si rem. in fi. sup. eod.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimus secundus.

DE VSVRIS. Tit. 1.

Ad Rubr.

Glos. 1. rubr. uers. fi. } Scot. Glos. l. sunt & parnis. §. quod met. cau.

Ad l. in fideicommissi. 3.

Scot. Hunc tex. reputat singul. Rom. singul. 397. inci. quis debet probare. & ex hoc infert ad notabile dictum, vt ibi per eum. Sequitur Felyn. c. nouit, ad fin. de iudic. c. 2. de accus. ad fin.

Glos. uerb. Falcidiæ. casum denotat &c. } Scot. Ratione partis indebitæ, quis excusatur a mora in toto. Adde Bar. in l. qui solidum, in prin. de leg. 2.

§. *Cum Pollidius.* } Scot. Ad ampliationem huius. §. vide Alex. l. cum filiofam. col. 9. inf. de leg. 1. ibidem Bauer. repet. col. 33. ad fin. & prin. seq.

Glos. uerb. suasi, scilicet, ego Vlpia. } Scot. Debet dicere, scilicet ego Papinianus.

Ad l. cum de in rem verso. 6.

Scot. Hæc lex non habet locum in rustico. Alex. consilio 50. num. 19. lib. 5. quod notabis. Adde glo. & Bald. l. solet, in fi. ff. de off. procon. ubi donatio gratuita sæpius iterata, non obligat in futurum. Vndè infero ego ad eleemosynas. De cuius l. materia Alex. consi. 113. lib. 1. vbi dicit, solutionem triginta annorum obesse rustico. Adde eundem consi. 124. col. 1. lib. 4. ubi add.

Gloß.

Glos. 2. uersi. non tamen ideò in posterum tenetur. } Scot. vide glos. notab. per illum tex. in l. solet, in fin. de offic. Proconsul.

Glo. pen. uersi. ult. } Scot. Et ibi Bald. not.

Ad l. Caius Seius. 11.

Add. marg. hic est tex. singul. &c. } Scot. Cum notarius possit stipulari pœnam fisco adiectã contractui, in casum contrauentionis. Alber. in Dictionar. verb. pœna.

Ad l. cum quidam cauisset. 17.

Vers. hac constitutio ad infinitum modum excedit. } Scot. Idest modum non definitum.

Glo. §. fi. uerb. inferunt. no. ipsa re &c. add. marg. ista gl. est singul. &c. } Scot. vide Rom. in l. si ex legati, ff. de verbor. oblig.

Ad l. sciendum est. 21.

Versi. quid enim, si amicos &c. } Scot. Per hunc tex. dicit Bald. in l. eos. C. de test. non repelli amicos a testimonio.

Ad l. si quis solutioni. 24.

Versi. siue ei, qui negotia eius gerebat. } Scot. vide Bart. & alios in l. si seruum, §. nunc videamus, inf. de verb. oblig. Et nota quod Barth. sibi fuit contrarius in l. non solum, §. morte, col. 8. ad fin. sed vide Alexan. ibi col. 9.

Ad l. mora. 32.

Glos. §. pen. uerb. non nocet. imò uidetur &c. } Scot. vide Barth. in l. 4. §. Cato, col. 3. nu. 11. de uerb. oblig. & Soc. col. 11.

Ad l. tutor. 41.

§. add. marg. Quidam hic legendum putant &c. } Scot. Pãd. Florentinæ habent, ille scripsi.

Versi. quaro an ex eo instrumento. } Scot. Nota chirographum appellari instrumentum.

DE PROBAT. Tit. 3.

Ad l. 1.

Vers. uel gētem. } Scot. vel. pro siue, secundum Hotom. in Comment. verbo. iur. uerb. gens, & genus.

Ad l. si pactum. 9.

Verb. plerunque. } Scot. idest, regulariter.

Ad l. cum de lege. 17.

Scot. Vide Imo. Alex. in rubr. de ope. nou. nunc. Pau. Castrens. in l. Mæuia, §. fi. sol. matri. Alex. l. &c. col. 3. de verb. obl. Ias. d. rubr. & l. fi. §. licentia. col. 2. in princ. C. de iu. deliber. & l. si constante, solut. matr. Facit. l. fideicommissa. §. si rem. de lega. 3. ubi præsumptio reijcit in alium probationem.

Ad l. cum de indebito. 25.

§. qui enim soluit. } Scot. nemo suum iactare præsumitur. Quod adeò verum est, vt liberatio, quę videbitur fauorabilis l. Arrianus, inf. de actio. & obligat. restringatur. Castrens. l. si ex pluribus, ff. de solut.

Ad l. qui testamentum. 27.

Vers. in sinu meo habui. add. marg. in sinu meo, idest, in occulto, & penitus &c. } Scot. in potestate mea, clam, chiliad. adag. 1932. idest, fidei meæ creditas. Pier. Valer. lib. Hieroghy. 46. rub. fidei creditum.

Ad l. si arbiter. 28.

Verb. [illegible]. add. marg. idest, latius, & inobseruatis &c. } Scot. vide adagium. & inf. de solut. l. ratum, & inf. rem rat. habe. l. quo enim.

DE FIDE INSTRVMENT.

Ad l. 1.

Scot. Chirographi instrumentum dixit Modest. l. fideiussor, §. 1. sup. de pign. & l. tutor, §. fi. sup. de vsu.

Ad l. 4.

Vers. fiunt enim scriptura &c. } facit l. obligamur, in fin. inf. de act. & oblig. Vide l. cum res. C. de prob.

Glos. uerb. sine his, idest &c. l. si de possessione. } Sco. adde & l. cum res. C. eod. tit.

Ad l. fi. 6.

Vers. semper seniorem &c. } Scot. Ita quòd mortuo seniore, transferetur potius ad fratrem, quàm ad filium eius. Tiraq. in præf. nu. 135.

DE TESTIBVS. Tit. 5.

Ad l. 3.

Vers. Et an locuples, nil egens &c. } Scot. Diobolares testes. Spieg. post Bud. in lexi. verbo. Diobolares. Vide Prouerb. c. 30. vbi inopes peierant. Facit Ecclesiast. c. 27. in princ.

§. ideoque diuus Adr. Summar. Barth. nota quod Barth. &c. } Scot. Quem vide in l. Lucius, in fi. suprà de ijs qui not. infam.

Vers. tu magis scire &c. } Scot. Paul. 2. ad Timoth. c. 1. tu melius nosti.

Vers. visi sunt dicere &c. add. marg. Bud hic legit, dicere veritatem. } Scot. hæc subauditio non placet.

Vers. utrum unum, eundemque &c. } Scot. hoc considerandum quando testes sunt suspecti, non quãdo sunt bonæ famæ, secundum Bal. in tit. de pac. Constãt. in glo. ult.

Glos. uerb. ex tempore. super quo &c. add. marg. immo uerò ex tempore, idest, de repente. Vide Bud. hic. } Scot. Cum glo. hic concord. Glos. §. item in testibus. 4. q. 3. uerb. simpliciter. quæ etiam aliter exponit ex tempore, nempè, idest ex mora: quia inquit, testimonium non debet esse repentinum. sed illud respicit etiã interrogationem: vt statim non sint interrogandi: cum tamen interrogantur, debent statim respondere, vt hic.

§. eiusdem principis &c. quid aut credas, aut parum probatum tibi opineris. } Scot. vide M. Cic. ad hoc dictum in oratio. pro M. Fonteio, vbi etiam de verb. arbitor.

§. Idem diuus, uers. (nam ipsos &c. } Scot. Nota quòd Adrianus Imperator examinabat testes in criminalibus.

§ Lege Iulia, uersi. quiud impubes erit. } Scot. Ex Liuio Andronico liber ignoratur. impubes, libripens, esse non potest, neque attestari. Attestari pro [illegible]. Priscianus ex fragm. uet. poeta. ab Henrico Stephano digestis, ab eius autem patre Roberto congestis.

§. ult. } Scot. de euocatione testium. Plin. libr. epist. 5. epist. ult. & lib. seq. epist. 5.

Ad l. lege Iulia. 4.

Scot. Nec vasallus contra dominum, vel dominus contra vasallum, fortè etiam volentem, arg. Bud. in priorib. annot. in Pand. in l. Herennius, suprà de euict. col. 4. & aduerte, quòd hæc lex non habet locum in subsidiũ, & causa cognita. Mod. in add. ad Alex. consi. 18. colu. 3. lib. 1. Apud Tartesios ea

erat

erat senectutis veneratio, vt minor natu adversus maiorem testimonium ferre non posset. Tiraq. de iu. primig. in prin. nu. 82.

Vers. ne inuito denuncietur, ut testimonium &c. Scot. Bud. habuit, ne inuito testimonium denuncietur, vt testimonium &c. Ideò sub titul. de commiss. dicit se suspicari esse hic quaedam verba spuria.

Ad l. inuiti testimonium. 8.

Glos. ult. uers. nisi fuerint forte rogati &c. Scot. Et hoc sequitur Salyc. hic Alex. consi. 102. in fi. lib. 7.

Ad l. ubi numerus. 12.

Scot. c. 17. c. 19. Deut. cap. pen. Nume. ubi nullus ad unius vocem condemnatur.

Ad l. quaesitum. 13.

Vers. eius quoque testimonij fidem &c. Scot. Nota, modũ loquendi sic, Qua fronte? l. si plures. infr. de administr. tuto. c. qua fronte de appella. & prima fronte. l. quinquaginta, sup. de prob.

Ad l. inuiti testimonium.

Vers. praebenda conduxerit. Scot. vide Alci. lib. 2. Paren. c. 13. Hinc praebenda, vulgo praebendas vocant.

Ad l. ob carmen. 21.

Scot. Porphyri. sustuarium dicit esse cõstitutum supplicium in autorem carminum infamium. Viues Comment. in lib. 2. de ciuit. Dei.

Vinis in casu. §. fere in cri. maiest. &c qui alioquin repelluntur. Scot. immo torquentur tamen.

Ad l. curent magistratus. 22.

Verb. testari nolentibus &c. Scot. Testari generaliter accipe, seu pro tabulas obsignare, testificandi alicuius negocij causa. Hotoma. in Comment. uerbo. in uerb. testari.

Ad l. produci testis. 23.

Scot. vide Duaren. lib. 1. Disput. anniuers. c. 29.

Ad l. testes eos. 24.

Scot. Contrà Cumanos, qui propinquis occisi credi volebant. vide Connan. de hac lege Cumanorũ, & Prouerb. Domesticus testis.

Ad l. fin. 25.

Scot. Sic patroni, & clientes antiqui non testificabantur vnus contra alium. Hotoma. in Commẽt. uerb. iur. uerb. clientes. Sigon. lib. 1. c. 7. de antiq. iur. ciui. Roman.

DE IVRIS, ET FACTI ignorantia. Tit. 6.

Ad l. nec supina. 6.

Vers. neque dilatoria curiositas. Scot. videtur allusum ad prouerbium, Corycaeus.

Ad l. regula. 9.

§. & licet municipum &c. tamen, & in qualibet persona &c. Scot. videtur ergò uniuersitatem personam non esse. De quo per Alex. consi. 216. lib. 2.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimustertius.

DE SPONSALIBVS. Tit. 1.

Ad l. 2.

Glos. un. uers. uel dic esse speciale &c. Scot. Stipulatio apposita super sponsalibus, sequitur eorum naturam, etiam quo ad firmitatem, & efficaciam.

Ad l. 3.

Scot. Sponsus est, qui nondum maritus est. l. 1. infra. pro dote.

Ad l. Oratio. 16.

Scot. l. imita regulam huius l. tribus modis, vt per las. in l. a. col. pen. & ult. sup. de iurisd. omn. iud.

DE RITV NVPTIARVM. Tit. 2.

Ad l. in libera. 24.

Glos. 2. uers. l. in concubinam, §. 1. Scot. Idem gl. in Auth. Qui mod. nat. effic. sui. col. antepen. ubi adnotaui.

Ad l. fin. duo. 58.

Glos. verb. actionem de dolo &c. uers. respondeo matrimonium etiam &c. Scot. Saugri pro se introducto, renunciasse quis potest, vt in hoc loco Senator. Bal. in l. nō dubium, C. de legi. col. 11.

Ad l. fi. 68.

Scot. de clancularijs nuptijs, vide adag. 978.

DE IVRE DOTIVM. Tit. 3.

Ad l. 1.

Scot. summar. Bal. Dos datur bono animo &c. Facit dictum Bald. in l. 1. col. pen. uers. & feudum magis inspicit stipitem &c. C. quan. non petent. part. petẽ. vide omnino Bald. in l. si mihi, & Titio, de alle. gat. gl. in l. 3. familie. C. famil. ercisc. inf. de uerbo. oblig. allegat hanc. l. 1. Alciat. in l. filiusfam. §. diui, de leg. 1. ad propositum ibi dictorum, seu emphyteosis. Contrà quem Alcia facit Tiraq. in tract. de iur. primig. q. 4. num. 47. & q. 74. num. 4. Expresse Martin. de Fano in tract. de iur. emphy. col. 2. quẽ aliqui, & malè, tribuunt Guidoni de Suzzaria, vt dixi in l. interdum, §. quod ex naufragio, in fi. inf. de acq. possess.

Ad l. si proprietati. 4.

Scot. Reuersio vsusfructus ad proprietatem, non dicitur noua acquisitio.

Ad l. iure succursum. 6.

§. ult. glos. circumuentus fit. in aestimatione &c. Scot. vide l. si circumscripta, C. sol. matr.

Ad l. si ego. 9.

Vers. non quod si non tradantur (quid enim interest &c. Scot. Quod infertur in aedes meas uolente me, mihi traditur.

Glos. uerb. mandati non depositi &c. Scot. Sed contrà tex. in uers. depositi vel mandati &c. iun. uers. si non reddantur. qui innuit apud maritum res esse.

Ad l. promittendo. 41.

Glos. uerb. conditionisque, siue laici &c. Scot. Hanc glo. dixit procedere posse, cum quis habet potestatem in clericis, appositis fortè his verbis in statuto. Barbat. consi. 123. nu. & lib. 4. consi. Alex.

Ad l. quaero. 60.

Vers. & dignitate mulieris, maritique retinenda &c. Scot. Cabrierijs est consuetudo, vt malint parentes habere domi filias, quam ignobilioribus eas nuptum dare. Alex. Velutel. in orig. Laure Petrar.

Ad l. siue generalis. 61.

Vers. lege rata non habetur &c. Scot. Nota autoritatem dolo malo factam, ratam non haberi. facta autoritas, idest, interposita.

Ad

Ad l. si vsusfructus. 66.

Verss. vel uendat nummo vno. Scot. Alciat. post veteres, in l. pupillus, de verb. signifi. in prin. de emancipatione. Et probatur hic ea tolerari in ijs, quæ fiunt pro forma (antiqui dicebãt dicis causa) quę alias non tolerarentur. l. si quis conduxerit, suprà loca. cum simil.

Ad l. cum post. 69.

Gl. §. Generum postero. uerb. constaret, uersi. cuius stipulatio &c. Scot. vide Martial. lib. 1. Donasti Lupe, rus sub vrbe, nobis &c. Facit Deutero. c. 2.

Ad l. mutus, surdus. 73.

Scot. Limita nisi nati essent. Tunc enim non possunt contrahere matrimonium, nec spirituale, nec carnale, Bald. Fulg. Ro. in l. discretis. C. qui testam. fac. poss. Bald. Ang. mod. l. ex facto, in prin. hic allegat per glo. Ias. l. mutum, ff. de acq. hæred. Cano. c. cum apud, de sponsal. Alex. tamen in l. 1. col. 2. de verb. oblig. dicit, quòd in contrarium est communis intellectus ad d. c. cum apud. & tenet quòd immò ita natus possit contrahere matrimonium, vt ibi per eum.

Ad l. cum in fundo. 78.

§. *Quòd si mulier, uersi. ex quo.* Scot. Ex quo, pro quoniam, apud Cic. nunquam, licèt sæpè pro ex qua re, seu vndè, seu quapropter. Doct. sæpissimè, etiã elegantiores, vt Cantiunc. & similes.

§. *si fundus, uersi. at si omissa &c. sed ita &c.* Scot. Not. precium rei non eodem iure cum re censeri.

DE PACTIS DOTALIBVS. Tit. 4.

Ad l. inter socerum. 26.

§. *cum inter patrem puellæ.* Sco. Hic. §. reputatur singul. per Abb. in c. cum apostolica, de ijs quæ fi. a prælat. si. consi. cap. quòd in contractibus liceat sumere argumentum a contrario sensu. sed allegatur similis tex. in l. pecuniam, si cert. peta. Doct. l. ff. de offic. eius cui mand.

Verss. nec separabitur pars l. dotis additamenti &c. Sco. Nota non idem iuris de augmento, quod de dote.

§. *conuenit vt mulier.* Scot. Nota hunc text. ad vnum not. per Baldum in l. si cautio. col. fi. de fid. instrum. refert Ias. in l. iurisgentium, §. sed cum nulla. col. 5. uers. 14. de pact. ex quo colligitur ratio huius text. quem tex. extollit idem Ias. in l. lecta, col. 5. suprà si cert. peta.

§. *pater si filia nupta &c.* Scot. Omnia iura actiuè, & passiuè etiam conditionalia transeunt in fiscũ tanquam hæredem: qui tamen quandoque non habet ius successoris vniuersalis, vt. l. quoties. in fin. per illum text. inf. de nouat. glo. l. inter eos, in fi. inf. de fideiuss. Soci. l. si quis arbitratu, in fin. ff. de verb. obligat.

Ad l. cum maritus. 29.

§. *mulier de dote.* Scot. Hic. §. est ad hoc singul. vt per Roma. consi. 74. Diligenter, & maturè consid. his quæ in puncto, colu. 6. ad fin. & seq. Sequitur Ias. l. qui Romæ. §. Flauius. colum. 2. ad 1. q. Bart. ibi, de uerb. oblig.

DE FVNDO DOTALI. Tit. 5.

Ad l. 1.

Glos. ult. uerb. ad hæredem. Idem in legatis forte &c. Scot. Tu dic contrà per text. in d. l. quædam, in fin. & ib glos. uerb. si fundus &c. uerb. sed illud &c. ubi solvit de §. sed hæredem. de quo hic supponit gloss. Bar. l. peto. §. fratre, versi. dic, aut limitatio est facta circa modum &c.

Ad l. si fundum. 16.

Scot. Nota quòd ex traditione transfertur dominiũ, licet tradens nõ possideat ipse sed alius. Not. pro singul. Arret. in rubr. ff. de acqui. poss. ubi Ias. col. 2. Simile in c. Abbate, de appella. Lanfran. cap. quoniam contrà, versic. interloc. & appella. num. 93. de probat.

Ad l. fin. 18.

Versi. si tales sint lapicidinæ, in quibus lapis crescere possit. Scot. Nota lapicidinas esse lapidum renascentiũ, vide l. diuortio, l. si vir. inf. sol. matr. pró regione, de acquir. rer. dom. Plin. lib. 36. c. 15. in fi.

§. *fin.* Scot. vide Alex. consi. 121. lib. 4. Bar. l. fistulas. §. qui fundum. ff. de contrah. empt. l. Iulianus, §. offerri. de act. empt. & hic.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimusquartus.

DE DONAT. INTER VIR. & vxo. Tit. 1.

Ad l. 1.

Vers. ne mutuo amore &c. Scot. vide in Auth. Quib. mo. nat. effic. leg. t. §. nouimus.

Ad l. 3.

Vers. neue melior &c. Sco. Melior appellatur, qui donat. Vnde beatius datur, quàm accipitur. cap. cum Marthæ, de celebr. missa.

§. *qui in eiusdem &c. prohibentur sibi inuicem donare &c. add. margin. Bud. supra. de iur. dot. &c.* Scot. Tamen obstat Budeo, quod Vlpian. suprà, l. 1. hoc titul. vsurpat, ne mutuo amore se inuicem spoliarẽt, vbi secũdum Bud. esset submouendum pronomen, se. Cic. quidem dicit, pueri amant inuicem. Lucanus. Inque vicem gens amet.

Ad l. si sponsus. 5.

§. *si maritus, uersi. neque enim pauperiorem fieri &c.* Scot. Aduersatur. l. magis puto. §. fundum autem. inf. de reb. cor. sed ibi vide glos.

Ad l. cum hic status. 32.

§. *si diuortium, uersi. quid si diuortium &c. sed frigusculum.* Scot. Alciat. incidit in codicem corruptum. l. inter diuortium, de verbor. signifi. & lib. 4. co. tit. & in d. l. inter, legit, Fribusculum, quam vocem dicit a se nunquam alibi lectam, accipiens eam pro subitaria ira inter cõiuges, in d. autem li. 4. legit friuusculum, quam vocem æquè dicit nusquam alibi a se lectam, addens se suspicari legendum frigusculum, vt significetur cum maritalis amoris ardor aliquãtisper refrigescit. Frigusculũ, vt corpusculum, idest amoris remissio metaphoricos. Sic, refrixit charitas. sic calesces plus satis. Frigusculũ legit Claud. Cantiunc. lib. 2. de offic. iudi. exponens, idest, leue iurgium inter virum, & vxorem, negans hoc vocabulum alibi reperiri: & ibi enumerat alia Iurisconsultorum vocabula autoribus incognita. Quod

Alciat.

Alciat.& ipse fecit in d.lib.4. Frigusculum legit & Faius, vt colligit ex allusione quam facit ad hũc lo cum in Elencho carminibus composito, præfixo libro Tiraq. de nobilitate, in fin. Friusculum legit Montic. in tracta. de Iuuenta. c. 10. sub num. 557.

Ad l. quæ iam nupta. 48.

Scot. Pro intellectu huius l. vide Iaf. l. si pater puellæ. col. pen. C. de inoff. testam.

Ad l. si cum mulier. 50.

§. *are alieno suo, int eruentu uiri liberata est.* } Scot. Nota æs alienum suum, idest, sua debita.

Ad l. Q. Mutius. 51.

Scot. vide Alciat. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 28. Probam nihil peculij habere clam viro addecet, inquit Plaut. De hac l. latissimè Neuiz. in Sylu. nuptia. ch. 48. col. 1. & seq. Alexand. consi. 101. lib. 7. Limita hanc l. nisi conueniat habere mulierem a se pecuniam, vt quia negotiatus de pecunia patris & sua, vel mariti, & sua, vel sua tantùm. Salyc. in l. si mater. C. de contrah. empt. Alex. consi. 24. nu. 2. li. 1. & quando habeat locum hæc l. uide Soci. cõs. 131. col. 3. in prin. uolu. 2. Non habet locum hæc l. in possessorio, vt per Bald. in l. vxor. C. de condit. insert. Item cum quæstio vertitur inter mulierem, & extraneum, vide add. ad Bart. in l. qui iure familiaritatis, inf. de acq. possess.

Ad l. vir vsuras. 54.

Scot. An hæc l. restringatur ad vxorem promittentẽ dotem, Corn. consi. 164. lit. d. uol. 3.

DE DIVORTIIS ET REPVDIIS.

Tit. 2.

Ad l. 2.

Scot. Nota duas etymologias vocabuli diuortij.

SOLVT. MATRIMO. DOS quemad. pet. Tit. 3. Ad Rubr.

Glos. in continuatione, uersi. uel potes dicere quòd nomina &c. } Scot. glos. §. si qua mulier. Auth. de sanctiss. Episc. Sed Azo inquit, q̃ nõ curat de nomine, dũ teneat de quo agitur. Tamen aduerte, quòd sępè error in dictionibus, parit errorem in rebus. Io. Pic. lib. 6. c. 19. vel. 12. contra Astrologos.

Ad l. 1.

Scot. Dotis causa, idest, dos, vt causa præteritionis, idest præteritio, vide Alex. in auth. ex causa. C. de liber. præter. & l. ex plagis. §. in cliuo. ff. ad l. Acqui. & l. 1. C. per quas perso. vbi causa, idest materia & factum cum iure mixtum. Facit l. 1. sup. de iur. dot. vide Bald. l. 1. col. 2. C. de priuil. dot. causa, idest, occasione, in l. si ego. §. partus, vbi gloss. sup. de Publici. in rem actio.

Versi. Nam & reipublicæ interest &c. } Scot. vnde bello difficillimo Veneti permiserunt omnia distrahi, etiam fideicommissa a subiectis, ad pecuniam in publicos vsus comparandam, præter bona mulieribus ob dotes obnoxia. Bembus in historia Veneta.

Versi. replendamque liberis &c. } Scot. vnum ex tribus bonis matrimonij. Lucan. Coniugij precium, mercesq; soluta est, Tertia iam soboles.

Versi. fit necessarium. } Scot. Pertinet, inquit D. Augustinus lib. 19. de Ciuit. Dei ad virtutis officium, & viuere patriæ, & propter patriam liberos procreare. add. ad Alcia. de præsump. reg. 1. præsump. 36.

Glos. uerb. semper. uers. pen. sunt & alia exempla ad prædicta, qua inuenire &c. } Scot. Idem dicit glo. 1. in fin. l. in honorarijs. inf. de act. & oblig.

Glos. uerb. liberis. Legitimis ad quod &c. } Scot. Arist. Polit. li. 3. c. 4. Ciuitas est liberorum societas. secundum hoc oporteret exponere, liberis hominibus. Facit Plin. lib. epist. 7. epist. 32.

Glos. uerb. necessarium. idest vtile &c. } Scot. Non necessariò relinquitur, quod aliàs debetur, idest, inutile est relictum, seu inutiliter relinquitur, l. verbis. infrà ad l. Falcid. ad glos. vide l. 1. cum gl. sup. ad exhib.

Ad l. si ante nuptias. 6.

Glos. ult. Add. marg. sequuntur hanc glos. &c. } Scot. Adde l. mulier, §. fi. inf. ad Trebell.

Ad l. diuortio. aliàs. §. Papinianus.

l. fructus. 7.

Vers. item si messes eius anni &c. } Scot. Facit quod Hybrias orator ad Antoninum, relatum a Budæo lib. 1. de asse, & partibus eius.

Glos. §. quod in anno dicitur &c. uerbo sylua cædua. ex qua forte &c. } Scot. Facit l. si, in princ. C. de seruit. & aq.

Glos. uerb. annuam mercedem, puta plaustrum lignorum. } Scot. Talis locutio in l. pen. de peric. & commo. re uẽd.

§. puto autem. add. margin. aliàs Cremides. } Scot. Et bene secundum Conna. lib. 2. c. 1. comment. iu. ciuil. sub num. 7. ubi de l. ligni. inf. de leg. 3.

§. si uir, uers. ut lapis ibi renascatur. } Scot. vide sup. l. fin. de fun. dota.

Vers. uel cuius alterius materia sint. &c. } Scot. sunt etiam gypsifodinæ. vide Calep. uer. gypsus. Vnde apud Iustin. Nouel. constit. 142. mittatur in gypsum &c.

Ad l. si mora. 9.

Glos. uerb. ne facto. non factum &c. } Scot. Leuius peccatur omittendo. Adde meliorem glos. in l. 2. in gloss. 2. de libert. & eor. lib. glo. l. 2. ad Syllan. Paul. Castr. l. qui sine. sup. de neg. gest. limita in testibus, & notario, omittentibus verum silendo: nam æquè delinquunt. c. 1. de fals. Iaf. l. 2. nume. 9. C. si contr. ius vel vtil. public. Ad hanc gloss. quòd leuius peccatur & c. ut in mar. contrario: cogita super eo, quod dicit Augustin. Steuch. Eugub. in Gen. cap. 2. uersi. præcepit & c. en omni ligno & c. duæ leges, altera vetans, altera iubens. Mitior vetãs. Nam in faciendo labor maior, quàm in non faciendo.

Ad l. etiam. 18.

Glos. §. uerb. culpa. ut ei noceat &c. habeat. } Scot. vide l. verum. § tempus autem. ubi glo. ff. pro soc.

Ad l. quamuis mulier. 20.

Vers. ut liberis ex alio viro, egentibus &c. } Scot. vide Cic. lib. 2. de Offic. de uiro liberali, qui captiuos redimit, uel æs alienum suscipit, uel adiuuat in filiæ collocatione.

Ad l. sed & si. 21.

Scot. Vindicare vinculis aliquem, idest liberare captiuum.

Viuia. in casu d. l. uers. captos a latronibus, puta ab erroarijs Mutinensibus: vel ut extrahat de terris malpagorũ aliquẽ &c. } Scot. Doct. nostri appellant berroarios, fortè melius appellarent erroarios ab errando, vt errone.

Viuia.

Viuia. hic in figuratione casus secutus est, dictam appellationem vulgatam, a berroarijs, non ab erroarijs. Et carpuntur hic Mutinenses, & Malpagi. & facit l.3.uerb.oberrare.sup.de offic. præfec.vig. & quæ ibi dixi.

Ad l. si cum dotem. 22.

§. si maritus.uersi.quid enim tam humanum &c.} Scot. Si tamen deliquerit vir, non patitur vxor: si vxor, vir nõ patitur: nec sunt participes pœnarum, nisi sint conscij scelerum, vt Bartho. hic post Dyn. Ad d.uersi. quid enim tã humanum &c. Facit illud Corneliæ ad Pompeium, Nonne olim casu pendemus ab vno? ubi etiam vide quæ Pompeius ad ipsam. Adde Aristotelem in œconomicis: vnum verbum Andromaches, nisi fallor, in Troade Senecæ. De vnitate coniugum. inf. versi. vnde apud Plautum.

Glos. uerb. participem esse, quia unũ corpus, & vna anima sunt.} Scot. Vnde apud Plautum in Menæh. Satur nunc loquitur de me, & de parte mea, idest, vxore. suprà uersi. vnum verbum.

§. si autem in sæuissimo. uers. spernit autem &c.} Scot. vide Isocrat. in Aeginetico generaliter loquentem.

Versi. & medicina ei succurrere.} Scot. Et medico, secundum morbi qualitatem, iuxtà illud Iuuenal. Curentur dubij medicis maioribus ægri, In venam vel discipulo committe Philippi.

Ad l. si constante. 24.

Glos. uerb. marit. uers. ut sup. de iur. dot. l. post diuortium.} Sco. melius allegaret. l. stipulatio de dote. eo. tit.

Ad l. viro. 39.

Glos. 1. uers. quendam.} Scot. Facit gloss. lege, Proculus, verb. in peculio, suprà de negot. gest. sic vxor dicitur quæ futura erat vxor. capit. institutum. §. item Augustinus. 27.q.2.

Vers. neuter uindicat. Paria enim &c.} Scot. In ciuili: secus in criminali: & secus quando vnus circa vnũ, & alius circa aliud. Alexan. consilio 77. num. 1. & seq. lib. 3.

Ad l. post dotem. 40.

Glos. si. in fi.} Scot. vide legem, sed si alia, infrà, de bon. damna.

Ad l. si socer. 44.

Versi. & ab Aristone &c. & ibidem Aristo &c.} Scot. Nota tex. ad illud, refert, & sequitur.

Ad l. Mæuia. 49.

Glos. ult. ipsi scilicet filiæ, cum habeat causam lucratiuam.} Scot. l. fina. §. si a socero, versi. at si neuter, ubi gloss. verb. siue sciuerit, siue non &c. infrà, quæ in fraud. credi.

Ad l. si uerò. 64.

§. de viro.} Scot. vide Alciat. lib. 2. de verbo. signific. Ganimar. tract. de extens. latè.

Ad l. in ijs rebus. 66.

Add margin. de Gracchi interitu &c.} Scot. Dos Liciniæ adempta, inquit Plutarch. contra sententiam Mutij, & hunc text. qui tamen text. non dicit iudicatum fuisse secundum Mutij sententiam, quæ etiam fuit Seruij.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimusquintus.

DE IMPENSIS IN RES DOTALES fact. Tit. 1.

Ad l. & in totum. 4.

Scot. Quia hic præcessit contractus: aliàs non, vt in petitione hæreditatis, & in rei vendicatione, vt per Bar. post glos. hic in l. 1. §. 1.

Ad l. quod dicitur. 5.

§. fin.} Scot. Nota æquiorem sententiam Marcelli teneri ab Vlpiano, contra communem.

Ad l. pro voluptarijs. 9.

Versi. si modò recipiant separationem &c.} Scot. vide Calep. uerb. diæta, ubi quòd in hortis ædificari diæta solebat: licebatque testatori diætam in hortis vxoris ædificatã, diruendam legari, si id fieri sine detrimento fundi posset.

DE AGNOSCENDIS, ET ALENDIS liber. &c. Tit. 3.

Ad l. 1.

§. debebit igitur &c. aut nomine eius &c.} Scot. Per procuratorem possunt respondere protestationi, seu cõtra protestari.

Ad l. siue contra. 3.

Scot. vide per Ias. in rubr. de re iud. ubi cumulat multa per hunc tex.

Ad l. si quis a liberis. 5.

§. si vel parens, uersi. iniquissimum enim quis meritò &c.} Scot. Vnde Homerus, occisum fingit, qui patrem alere noluerat. Vide Polcian. in præfat. in Homer.

DE VENTRE CVSTOD. PARTV. Tit. 2.

Ad l. 1.

Versi. consulti, valerio Prisciano.} Scot. Albericus credidit Valerium Priscianum, esse eũdem cum Prisciano Grammatico; addẽs alium errorem, Priscianum, scilicet Iurisconsultum: cum tamẽ hic Priscianus, nõ dicatur Iurisconsultus, sed Prætor. Præterea credidit in l. proximè. inf. de ijs quæ in testa. delen. agi de Prisciano de quo hic, cum ibi sit Cornelius Priscianus aduocatus Leonis. Et voluit illum quoque eundem esse cum Prisciano grammatico.

Vers. & ideò nemo mirabitur. add. margi. Concord. c. cæterũ &c.} Scot. Facit. c. non debet, de consang. & affi. l. postquam, de hæred. uel act. vend. & illud Cice. ad nouos casus temporum, nouorum consiliorum rationes accommodasse.

§. de inspiciendo uentre &c.} Scot. Adde verba Innocẽtij, Intumuit, inquit, eius venter ꝑ herbarum, succũ, & partũ sibi supposuit alienũ. c. officij. de pęnitẽt. & remiss. Alber. in verb. intumuit. in suo Diction.

§. tria lumina.} Scot. Facit illud Liuij. In prætoria naui insigne nocturnum trium luminum fore.

§. Quamuis. uersi. publicè enim interest &c. vt ordinum dignitas &c.} Sco. Pli. li. 9. epist. 5. Imperare mihi nõ possum, quominus laudem, similis monenti, ꝙ eum modum tenes, vt discrimina ordinũ, dignitatumque custodias: quæ si confusa, & permixta sint, nihil est æqualitate ipsa inæqualius.

DE CONCVBINIS. Tit. 7. Ad Rubr.

Glos. rubr. ex quib. nascantur bastardi.} Qui naturales appel

lantur in iure. Hæc gl. est singul. quòd bastardus, & naturalis, idem est. Bart. Imo. & alij in l. ex facto, §. si quis rogatus. 1. col. 1. ad Treb. Alexa. consi. 2. col. 9. lib. 5.

Ad l. 1.

§. *qui etiam. uersi. quamuis si uxorem &c.* } Sco. vide l. Claudius. inf. de ijs qui. vt indign.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimussextus.

DE TVTELIS. Tit. 1.

Ad l. 1.

§. 1. *uersi. quia non tantùm loqui &c.* } Scot. l. 3. uerb. dicit, inf. de autorit. tutor. ubi glos.

Ad l. qui habent. 3.

Summar. Barth. quando concurrunt duæ causæ &c. } Sco. Sic alibi potius spectatur quod conuenit ex se, quàm quod conuenit ex accidenti. Io. Pic. lib. in astrologos. 10. c. 9. de natura signi.

Glos. §. si pupillus, uerb cogi, sibi ipsi contradicit &c. uersi. ut nō cogatur. } Scot. Intellige, præcisè. Eadem gl. uersi. nisi habeat. intellige, & si cogatur causatiuè, idest si velit agere. De his necessitatibus, præcisa. & causatiua Doctor. in l. Gallus, in princip. ff. de liber. & posthum.

§. *si. Seruum constituisse &c.* } Sco. Idest præsupposuisse.

Ad l. nuttio. 6.

Glo. §. 1. uerb. non conditionem. testatoris &c. uersi. sed certè nec legis est conditio &c. } Scot. Imo dicitur extrinseca conditio. l. conditiones extrinsecę, inf. de conditi. & demonst.

Ad l. solet. 13.

Versi. est & adiutor tutelæ. } Scot. de adiutoribus serui actoris, in l. sticho, §. seruus testamento. inf. de statulib. Vulgò appellatur coadiutor, hic adiutor.

DE TESTAMENTARIA TVTELA. Tit. 2.

Ad l. quod si nepotes. 6.

Glo. uersi. quàm cæteri scilicet nepotes, & alij nasciturі, non nati &c. } Scot. Immo continentur nati viuo testatore, post testamenti confectionem. l. si quis ita. §. fin. infra, eod.

Ad l. si quis ita. 16.

Versi. ult. } Scot. Hinc elicit quiddam Bald. quod tollit Alex. rubr. de lib. & posthu. in calce.

Ad l. ex sententia. 29.

Versi. quem iure publicè habeat. } Scot. Ius publicum, idest commune, vt alibi quoque sæpius.

Ad l. duo sunt. 30.

Scot. Amplia vt per Barth. in l. si quis seruum. §. si inter. inf. de leg. 2. Alex. consi. 109. 5. uol. & consi. 44. copiosè. 4. uol.

DE CONFIR. TVTOR. VEL CVRA. Tit. 3.

Ad l. in confirmando. 8.

Versi. quod in facili est. } Scot. Facit inf. de lib. & posthu. l. Gallus, §. fina. uerb. in difficili.

DE TVT. ET CVRATO. DAT. Tit. 5.

Ad l. 1.

Casus Hæc l. nominat &c. } Scot. quòd dicit, illi solum, lege illis solùm.

Ad l. scire. 21.

§. 1. *uersi. manente epitimio.* } Scot. Lege manente epitimia: & intellige, fama nominis sui illabefactata. Ale. lib. Parerg. 2. c. 29.

QVI PETANT TVTORES, &c. Tit. 6.

Ad l. 2.

Scot. Haloandr. editio concordat cum hac ad verbum, vsque ad l. seq. an vsq; ad l. decreto. videas, quia non contulit nisi hanc l. Cæterum translatio Antonij Augustini, quæ habetur in li. sing. ad Modest, paulò aliter habet, vsq; ad l. seq. an verò usq; ad l. decreto, videas: quia itidem non contuli, nisi hanc l.

Versi. quasi indigna existens accipere hæreditatem legitimam eorum. } Scot. Apud Antonium Augustinum legitur, ex eius bonis legitimam portionem consequi.

Versi. prauitatis gratia. } Scot. Pietatis gratia transtulerat Bulgarus, uel alius barbarus interpres. Noricus habet prauitatis, vt hic, ineptissimè vtrunque, inquit Antonius Augustinus, qui legit defunctoriè. An melius esset perfunctoriè, vt vsitatius, cōsiderabis, licèt Ant. August. ibidem subijciat; Hoc idem, (inquit) perfunctoriè dicitur &c. Ita enim legi debet, licèt per errorem legatur, persusoriè, vt apparet ex ll. ibi in marg. citatis.

Ad l. diuus Seuerus aliàs. §. Diuus l. 2.

§. 1. *uersi. ut constituto tutore legitimo.* } Scot. Hæc verba vide in l. sororis. C. qui dantur ubi gl. exponit, constituto a l.

DE ADMINISTR. TVTO. Tit. 7.

Ad l. 1.

§. *sufficit, uersi. pro ijs autem, qui suprà septimum &c.* } Scot. vide Socin. in l. 1. in fi. prin. de verb. obl. Adde tex. in l. si infanti. C. de iu. deliber. quem gloss. hic allegat.

Ad l. quidam decedens. aliàs. §. Iulianus.

l. ita autem. 5.

Glos. uerb. ab, a, quod est &c. add. margin. alogista dicuntur qui &c. } Scot. Alc. li. 3. Parerg. c. 25. vult legi analogistas, idest, rationibus reddendis solutos, & pares semper rationes (vt Cornel. Tacit. loquitur) habentes.

Glos. uerb. senserit leui culpa &c. } Scot. Hanc gl. pōderat Bar. ad intellectum l. si quis rationes. ff. de lib. lega.

Ad l. quoties. 9.

§. *non tantùm.* } Scot. varij, & singulares intellectus, in l. singularia. 4. spec. gl. si cert. pet. per Bar.

Ad l. inter. 36.

Versi. quia non iuris est, sed iurisdictionis. } Scot. Quia diuiditur administratio tutelæ, non ipsa tutela, quæ remanet indiuidua. Alex. consi. 31. in fi. lib. 1.

Ad

Ad l. impuberi filio. 40.

Vers. priuilegium militum. add. marg. adde an istud priuilegium habeant milites nostri temporis &c.} Scot. Alex. l. Centurio, col. 4. inf. de vulg. & pupill.

Ad l. Lucius. 46.

§. *Sempronij, qui ex &c. qui apud Graecos &c.*} Scot. Alc. li. 2. Parerg. c. 29. affert tres lectiones ab his diuersas sono, sed effectu congruentes, medici, ec dici, epimelitæ.

Ad l. tutor rerum. 56.

Scot. Res semel alienata, fit perpetuò alienabilis. Cō cor. d. l. pater, §. quindecim. ff. de leg. 3. & nota verbum, rerum, strictius accipi, ne comprehendat animalia.

Ad l. fi. 61.

§. *de possessore. uers. cum alioqui elegantius &c.*} Scot. Nota pupillum per cessionem actionis contra tutorē liberari. Limita, verum finito officio tutelæ. Eo autem durante, cogitur pupillus omne id pręstare, in quo fuit condemnatus, recuperaturus tamen postea finita tutela, a tutore: ita Bar. l. 4. in princ. ff. de re iudic. per l. qui solidum. §. etiam, de legat. 2. licet hic aliter teneat.

DE AVTORITATE ET CONSENsu tuto. & curato. Tit. 8.

Ad l. etiam. 3.

Glo. 2. dicens approbo, uel agnosco, uel æquipollens.} Scot. An tutor possit dicere, approbo, agnosco, an debeat formaliter dicere, autoritatem interpono, vide Ias. in l. si quis mihi bona. §. iussum, differen. 5. inter autoritatem, & iussum, de acq. hæred.

Ead. glo. immò oportet eum loqui, ut hic.} Scot. Et supra l. 1. in fi. de tute. uersi. non tantum loqui &c.

Ad l. defendente. 21.

Scot. Similem allegationem habes, in l. penul. inf. de ijs quæ in testa. delen.

DE SVSPECT. TVTO. Tit. 10.

Ad l. tutor quoque. 3.

Glos. §. liberti, verb. debeat. & ideo &c.} Scot. vide glos. l. fi. C. eod.

Glos. §. tutores qui repertorium, uerb. non fecerunt, mox subaudi &c. uers. uel nisi remissa &c.} Scot. Adde glo. l. tutores. 2. C. de administr. tuto. vide Docto. l. nemo potest, inf. de lega. 1.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimusseptimus.

DE EXCVS. TVTO. Tit. 1.

Ad l. 1.

Glos. uerb. legalia, idest leges ipsas. uersi. secundum Azo. &c.} Scot. & vers. nemo enim &c. nisi tamen si velit eos in græca &c. Facit l. fi. ubi glo. C. de testa. tute.

Ead. glos. uers. ult.} Scot. Immo e conuerso.

Glos. uerb. uerba Latina, vt discant.} Scot. & bene: licèt inusitatè hoc fiat. Tamen & apud Iustinianum in Auth. & apud euangelistas nonnunquam ponuntur verba Latina, licèt scribant literis græcis apud Euangelistas. Nam apud Iustinianum scribuntur Latina Latinè. Fallitur ergò Politianus, & Spieg. in nomenclatura Iurisconsultorum, verb. Herennius Modestinus. Vide Haloandrum in præfatio. in Pādectas, & eius editione in hoc titulo, seu hunc titulum in eius editione.

Ad l. si duas. 6.

Vers. promotus erit ad aliam.} Scot. Notat Bal. hic etiam dici promotionem ad onus. Ego tamē Latinè scribens non fiderem huic translationi: sed inuestigarem, an probi autores Latinitatis sic vterentur.

§. *Grammatici, uersi. qua scripta quidem est Communi Asia, uniuerso autem orbi conueniens est.*} Scot. simile Cic. in offic. de epist. Philippi ad Alexandrum: Præcepit, inquit, filio: sed præceptum putemus omnibus. Et notandum Commune, nis, quo Cicero quoq; vtitur in Verrem. Ouid. in Metamorph. dixit. Cice. Communis Græcia, pro Communi Græciæ, quam mihi mandarat Communis Græcia causam.

Ad l. athletæ. aliàs §. Vlpianus. d. l. si duas.

Glos. §. dat remissionem, uerb. facta; idest, nata &c. Vers. a quacunque parte &c.} Scot. De creato offendente, huc habes textum. De pupillorum patre lædente habes. §. item is qui status. Inst. eod. Facit uerb. inf. ad inuicē; lex nihil distinguit, nec igitur nos. l. de procio, de publici. Facit glo. l. quoniam, uerb. interemptus. C. ad leg. Iul. de ui. Alciat. l. filiusfamil. §. diui, allegans Ias. alibi. Facit l. filiusfamil. §. fina. de procur. Vide Dec. in cap. ut debitus, nu. 19. de appell, contra facit Bald. cap. nisi uerb. capitales inimicitiæ. Quo tempo. mil. inuest. pete. deb. tamen vide glo. c. 1. de vasal. qui contra constit. Loth. reg. alie. in ult. uerb. Felyn. c. 1. in prin. de iudic.

Ad l. non solum. 10.

Glos. §. qui primum pilum. idest, primipilariam &c. uers. & est gracum.} Scot. Immo latissimum: cum pila sint proriè arma Romanorum. Vnde primipilus, de quo extat titu. qui est pen. lib. 12. C. Lucan. & pila minantia pilis, idest Romanos Romanis in ciuilibus discordijs. Idem alibi, Proh pudor, Eoi propius timuere Sarissas, Quam nunc pila timent populi; idest, populi Orientis magis timuere Macedones, quàm timeant Romanos.

Versi. quem rectè adaptaris omnibus similibus capitulis.} Sco. Virtus legis est in inductione. Ita Bal. per hunc tex. in repet. l. petens. C. de pact.

Ad l. scire oportet. 8.

§. *sufficit autem uersi. cuius fidem tametsi sufficit &c.*} Scot. vide glo. 1. dist. c. consuetudo.

Add. marg. iustitia enim &c.} Scot. Cum fides iusticiæ sit fundamentum. Cic. 1. offic. tamen aduerte, quia Spe. loquitur de fide, idest religione, quæ nihil ad naturalem iustitiam, de qua hic. Facit quod dixi contra glo in l. 1. sup. de pact.

Ad l. propter litem. 21.

Vers. aut plurima parte &c.} Scot. vide Blanch. in tracta. de iudicijs, num. 127. & alijs præced. & seq.

Ad l. tutor petitus. 28.

§. 1.} Scot. Habet Rom. sing. 646. Donatum, hunc. §. pro singul. ad hoc, q donatum consanguineo, censetur datum causa cōsanguinitatis. Sed plures tex.

allegat Bal. ad hoc in auth. ex testamẽto. C. de col lat. col. 2. ad fi. l. Aurelius, §. Titius testõ. inf. de li. le.

Ad l. cum ex oratione. 41.

Glos. fi. uers. solue, hic pro patrono &c. } Sco. Immo sic se res habet, quòd onus separari non potest ab honore. Bald. l. quod facere. 6. oppos. C. de legi.

VBI PVPILL. EDVCA. DEBET. Tit. 2.

Ad l. ius alimentorum. 3.

Vers. & aetatis &c. } Sco. Facit l. cum vnus. §. fina. inf. de ali. lega.

Ad l. qui filium. 4.

Glos. uerb. instituerit, idest, instit ui &c. uers. item quòd mulieres possunt addiscere grammaticam &c. } Scot. vide notam ad uerb. artibus. inf. in alia margine: & vide Ludouicum Dominicum in nobil. mulie. inter Adagia. Pro qua nota facit illud Martialis, *sit non doctissima coniux.*

DE TVTE. ET RATIO. DISTRAH. Tit. 3.

Ad l. 1.

Glo. uerb. permittenda sunt, quia nec testari &c. } Sco. vt textũ ſter dicit.

QVOD FALSO TVTO. Tit. 6.

Ad l. 1.

Vers. quid enim si duo tutores &c. } Sco. vide glo. in l. non sunt, sup. de statu homi. l. diui, §. licet, inf. de iu. codi cil. aduersus Ias. cons. 97. in 4.

Ad l. si id quod. 2.

Vers. ex bona fide &c. } Scot. De intellectu huius l. vide Bar. in l. non solum §. morte, col. 8. & 10. & ibi in apostill. Adde quod cautio de defendendo eũ cui denunciatum est, facit, ut non credens, prioriq; solue re creditori recusans, sit in mala fide. Barth. in l. tametsi fur, in fi. si cer. pet. Ias. d. §. morte. col. 17. ad fi.

DE REB. EO. QVI SVB TVTELA. &c. Tit. 9.

Ad l. 1.

Glo. pen. uers. uel dic eo ipso quòd &c. } Scot. Hanc gl. dicit singul. Ias. in l. traditionib. C. de pact. quòd retẽtio in pignus operaẽ quasi traditionem. Quem modũ adde ad gl. l. 3. in prin. inf. de acq. possess.

§. si ius emphyteuticarium. } Sco. vide Alc. li. 1. Parer. c. 36

d. §. uerb. ſtypterios. } Scot. vide Alciat. li. 1. Parerg. c. 39.

DE CVRATO. FVRIOSO. &c. Tit. 10.

Verb. extra minores. } Scot. Idest, præter minores.

Digestorum seu Pandectarum Liber Vigesimusnonus.

DE TESTAMENTIS &c. vel Qui testa. face. possunt.

Tit. 1. Ad Rubr.

Ad l. 1.

Scot. Quòd testamentorum ius sit antiquissimum, facit Eccle. c. 33. & Gen. c. 48. & Esa. c. 38. notaui ad Bar. quòd antè l. 12. tab. testabantur Romani: ubi cito Francis. Bald. in l. 26. Conument. in ll. 12. tab. De testamẽto Lucan. lege summa perempti verba patris, qui iura mihi communia regni, Et thala mi cum fratre dedit.

Ad l. qua ætate. 5.

Glos. uerb. completum ut c. &c. uers. quia citius sagacior. } Scot. Quod negat Bal. in l. 2. C. de iis qui uen. æta. De mala herba, vide l. sed addes. §. tu sup. loca. vbi glo. Macrob. lib. 1. de somn. Scipio.

Add. post d. glo. in corpo. uel dic secundum Bald. &c. } Scot. Melior per add. ad Bald. d. l. 2. Vide Tiraq. de ll. connub. l. 6. nu. 38. adde Cagn. post Host. in l. 2. in fi. prin. ff. de reg. iur. Macrob. lib. 1. Saturn.

Ad l. eius qui. 8.

Scot. Barth. in tract. de Bannit. dicit, videnda hic dicta per Dyn. quia gl. hic nihil boni dicit, seu in ali quo non benè dicit, vt ibi per eum col. 1.

§. in insulam. uers. si uerò, qui ad ferrum. } Scot. vide Alc. li. 1. Parerg. c. 23.

Ad l. is cui lege. 18.

Sco. Lege tam principis, & sic propriè, quàm iudicis, & sic impropriè. Nam nũc pro Decreto ponitur, vel sententia, seu inhibitione, atq; interdictione. Sic dicitur lex in testatore. §. disponat. in auth. de nup. Facit. l. 2. ubi gl. de offi. procons.

Ad l. si filiusfam. 19.

Scot. Idem in specie hac senserunt Seruius, & Ofilius, vt testis est Cicero ad Trebat. lib. 7. epist. Q. tamen Cæpio prætor aliud egit, vt Cicero ibidem scribit.

Ad l. qui in testamento. 20.

Vers. si enim testes. } Scot. Hic text. allegatur quòd lex intelligitur præsuppositis terminis habilibus. Addo text. in Authen. de hæredit. ab intesta. uenie rit, §. ex his, uers. hoc autem dicimus, & l. omnium, in ult. uerbis. C. de testamen. l. 1. §. de pupillo. suprà de constit. pecu. ubi Castrens. numero quinto, infert ad statutum, & in addit. ad eum, vbi Alexand. infert ad aliud statutum, vbi vide. Adde capit. primũ. in fin. de ætat. & qualitat. in sexto. Dec. capit. quæ in ecclesiarum. in princ. de constit. Facit Galen. de method. meden. libro 13. uersi. de quibus sæpe &c.

§. Veteres putauerunt. uers. nam si uel sensu percipiat. } Scot. Requiritur intelligentia per sensum. Paul. Arret. hic. Bald. & Salycet. lege, hac consultissima, in fin. C. eod. Iason. lege, prima. §. ulti. columna secunda. de uerb. obl.

Ad l. hæredes palàm. 21.

Scot. Barthol. limitat hanc legem, vt sufficiat audiri implicitè per relationem ad aliam scripturam. Exemplum ponit: & fundat suam limitationem per text. in l. si ita scripsero. infrà, de condtiion. & demonstration. ubi vide eum de hac limitatione.

Versicul. quid est palam? non utique in publicum, sed vt exaudiri possit. } Scot. vnde Cælius ad Cicer. lib. 8. epist. Neque hæc incerta, tamẽ vulgò iactãtur, sed inter paucos, quos tu nosti, palàm secretò narranẽ. Considera hæc autem ad illud dictum Docto. de teste deponente, quòd publicè dici audiuit. vt non addente

addente a maiore parte populi, q̃ non probet famam. Videtur enim facere lex ista contra Doct. faciens distinctionẽ inter palàm, & publicè, Doctoribus accipientibus publicè, pro palàm. Verba Cælij sic habet codex Roberti Stephani. Sed codex Ascensianus habet quos, tu nosti planè, secretò narrantur.

§. *ult.* } Sco. In eodem cõtextu, non dicitur esse prius, nec posterius. Ferret. in Rubric. C. de eden. numero 24.

Glos. ult. alienum. nisi ex necessitate &c. uersi. item quid si testamento &c. l. assignare. } Scot. Sed ibi assignatio pertinebat ad testamentum, aliàs contractus viciarẽt. nec glo. dicit valere testamentum, sed venditionẽ, tamen allegatur communiter vt dicat vtrunque sustineri. Alex. l. cum antiquitas. C. de testamẽ. ubi Corn. Vide Imo. Bald. Paul. Barth. tamen hic. & l. cum quis decedens. §. codicillis, de legá. 3. Dyn. c. quod semel, de reg. iur. in 6. Cyn. d. l. cum antiquitas. consilia referuntur in add. ad Barth. hic. Facit pro Bal. Paulo, & Moder. quod ponit Barth. l. 1. §. 1. de uerbor. oblig. uersi. aut non erat de pertinentijs. Vide Bald. in l. sancimus, in fi. C. de test. & Bal. in l. ex testamento. C. de fideic.

Ad l. ad testum. 22.

§. *si quis, uersi. vt si (vt multi faciunt) &c.* } Sco. Ergo non excusat frequentia errantium.

§. *signum autem in tuo annulo &c.* } Scot. Oui. 9. Protinus impressa signat sua crimina gemma. Plin. li. epist. 10. epist. 80. signata est annulo meo, cuius est aposphragisma quadriga.

Ad l. unum. 24.

Glo. un. } Scot. l. Sempronius, de leg. 2. l. 1. inf. de bono. possess. secund. tabul. sed hanc l. allegat ipsa gloss.

Ad l. si quis cum. aliàs, si is qui. 25.

Scot. vide Abb. consi. 105. lib. 2. Vide l. fideicommissa. §. 1. de leg. 3. Facit Cicc. pro Cluentio. Nizolius in obseruat. uerb. significatio. refert verba Cicer. Considera l. Lucius. inf. de milit. testa. à sensu contrario, si alius, quàm miles testatus fuisset.

Ad l. cum lege. 26.

Glos. ult. in fin. } Scot. Non omnis infamis repellitur a testimonio, Duaren. lib. disput. anniuers.

Ad l. Domitius. 27.

Glos. uerb. adhibitus ergò tabellio &c. } Sco. Sic arbitrator, cum data est facultas procedendi in scriptis, vel sine, testis est gestorum coràm se, Barth. Authen. nisi breuiores. C. de sentent. ex peric. recit. Orian. c. quoniam contra, extrà de probatio. fol. 5. Vide Montic. in tract. de Inucta. c. 13. nu. 151. vbi negat post citatos ibi per eũ, posse eundem esse notariũ, & testem in eodem testamento, contrà hunc text.

Ad l. singulos testes. 30.

Scot. In casu habetur testium, & malè: Nam si lex hoc vellet, diceret non quis, & signauerit; sed qui, & signauerint. Facit Socin. consi. 88. uersi. persuadetur etiam, lib. 3. neque hoc dicit hic Barth. nec glos. nec l. hac consultissima. uerb. non subscriptũ. C. eod. l. ult. uersi. & vnusquisque pro sua. C. eod. suprà, eod. l. ad testium. §. si quis ex testibus. uerb. suum. Facit Tiraq. in tracta. de retract. consang. §. 31. glo. uni. in fi.

Ad l. fin. 31.

Scot. Facit Martialis lib. 12. Hæredem tibi me Catulle dicis: Non credam nisi legero Catulle. Vide Corn. consi. 149. visis nonnullis, lib. 2. Natta repet. §. ex interuallo. 30. q. Ioseph. lib. 2. c. 4. de bello Iudaico. Plin. iun. in Panegyrico ad Traianum. D. August. nunquam voluit ignotorum capere sibi relictas hæreditates, autor Tranquill. vide Dio. li. 57. qui dicit, Augustum filijs restituere solitum paternas hæreditates, licèt ipse scriptus hæres fuisset. sic ecclesiam facere oportere, iuxtà Augustini consilium. c. quicumque, seu vlt. 17. q. 4. Vide de Pertinace Connan. lib. 9. ca. 7. sub nu. 9. Tiraq. in l. si vnquam, in præfat. sub num. 4. C. de reuoc. donat.

DE LIB. ET POSTHV. Tit. 2.

Ad l. 1.

Scot. Vide ad hanc l. Ioan. repet. §. diui. l. filiusfam. ff. de leg. 1. limit. 4. reg. 1. d. §.

Ad l. 2.

Scot. Vide. l. nominatim, de legat. 3. l. nominatim videntur, & l. nominatim codicillis, inf. de manumiss. testa. Facit. l. si optio, uersi. ad vnum, inf. de optio. lega. Alex. consi. 135. col. 3. lib. 1. Testator habens Sempronium, Lucium, Damasippum, Signorellũ, dixit, Cyrillus exhæres esto. Nunquid Signorellus censebitur exhæredatus, quòd Cyrillus idem græcè sonat, quod Hispanicè, uel proculdubio barbarè Signorellus: habeatq; vim nominis vsitati, multorumque propri; immo communis, ut per Alcia. hic. Vide glo. sup. l. 2. col. antepen. uerb. sophon, de origin. iur. ubi addidi: & adde. l. 2. §. hoc autem, uersi. nisi tantùm. C. de uete iur. enucl. aureus, vel chrysseus de Alex. Imo. Faci. Ioan. cap. 19. in loco qui dicitur Lithostratos: Hebraicè autem Gabbatha; & qui dicitur Caluaria, locum, Hebraicè autem Golgotha.

Ad l. 3.

Verb. gladiator. } Scot. Nota conuicium esse, dicere aliquem gladiatorem. Hoc erat tempore Iurisc õsultorum, propter vsum gladiatorum apud veteres. Qui vsus non est hodie: tamen spathacinus æqui pollens verbum etiam hodie dicitur cum aliquo conuicio.

Vers. & si ex adulterio natum dixerit. Sco. vide l. his verbis §. 1. inf. de hæredib. institu. alleg. in glos.

§. *filius inter.* } Sco. Clausula non refert ad id, ad quod adaptari non potest, l. & qui. ubi Bald. sup. ex quib. caus. maio.

Glos. uerb. rectè, addit. in corpo. impropriè ponitur &c. } Scot. inf. eo. l. Titius. in prin.

Ad l. sed est quæsitum. 6.

Glos. 1. non possit, ut senex. } Sco. Hinc elicio, senem qui neque possit amplius generare, tamen adoptare posse: additis Vlpiani uerbis, & Accursij ad uerbũ adoptare, inf. subiectoq;. §. in arrogationib. ĩ prin. l. si paterfa. & § . eorũ, uers. 5. cuius l. nec ei sup. de adopt. & inf. eo. l. si quis posthumos. in prin. iunct. gl. 1. uersi. uel posthumos, idest filios.

Ad l. si a primo. aliàs, si primio. 8.

Versi. secundum Iuliani sententiam, qua vtimur. } Scot. nostri dicerent, quam practicamus.

Ad l. commodissimè. 10.

Scot. Hæc regula habet locum in feudis quoque. Bald.c.1.an agna. vel fil. col.fi.q.antep.ad hanc l. vide inter opera Galeni tractatum, an animal sit id quod in vtero est. vbi quòd institui potest, id quod in vtero est.

Ad l. in suis. 11.

Scot. Suus hæres & ille est, quem pater præterijt, perinde atq; si nullum esset conditum testm. Bald. l. quæ vtiliter, §. 1. per illum tex.sup.de negot.gest.

Verb.continuationem dominij. } Scot. Continuatur etiam possessio in feudis, contra. l. cum hæredes.inf.de acq.possess.Ias.l.quoties,nu.32.C.de re.uendic.

Versi.quasi olim hi domini. } Scot. quibus cum viui bona nostra partimur &c.Cic.ait. 3. in Verrem.

Vers.qui etiam domini &c. } Scot. vide c. ult. & ibi gl. 24. q.1.facit.inf.l.filio, quem pater,eo.& l.1. suprà rer. amot.vide Hotoman.in Comment.uerb. iu. uerb. hæres,inquit Festus.

Versi.sed magis liberam &c. } Scot. Sic filius in feudo paterno dicitur acquisitum capere,non acquirere.c.1.de cognit.feud.§.sciendum vbi Bal.

Ad l. quod dicitur. 12.

Scot. Quid de elapso ex vtero matris,dum fertur ad tumulum: de quo Textor in officina.c.de miraculis. Vide pulchrè Carmelitam Mantuanum tract. de cōcept.Christi,vt etiam adnotaui ad l. anniculus.§.fi.inf.de uerb.sign. Vide Valer. Max. de Gorgia Epirota.Dec.l.si quis prægnantem. ff.de reg. iur. De Aesculapio Tiraq.tract. de nobil.c.31.nu. 16.Plin.lib.7.c.9.ubi appellat genitos, & natos,& dicit hos & Cæsones dictos:primumque Cæsarē, a Cæso matris vtero, dictum Scipionem Affricanum priorem

Vers.& si exsecto uentre. } Scot.vide Martial.li.1. seu ante lib.1.de sue,quæ ex vulnere peperit. Cæsar primus sic appellatus fuit, quia cęso matris vtero pro dijt in lucem. Lycas apud Vergi.lib.10. Inde Lycam ferit exectum iam matre perempta, *& tibi Phœbe sacrum: casus euadere ferri, Cui licuit paruo.* Bartholomæus Albianus.Tiraq.d.trac.de nobil.c.31. sub num.16.

Ad l. multi. 18.

Scot.Nota fideicommissam hæreditatem, pro fideicommissaria hæreditate.

Ad l. filio. 23.

Vers.sed redditus videretur. } Scot. Facit sup.l.in suis.

Ad l. Titius. 26.

Vers. filium rectè exhæredatum. } Sco.Rectè,non propriè. Doct.l.3.in prin.sup.eo.& l. lecta, sup.si cert.peta. gl.uer.ritè.l.non putauit.§.non quæuis.inf. de bon. possess.con.tab.

Glos.1.mea. & comprehenduntur etiam &c. } Scot. Licèt gl.communiter reprobetur,pro ea est decisio Bar. in l.qui filiabus.in prin.ff.de leg. 1.

Gloss.uerb.rectè,secus si &c. } Scot.Quia nomen liberorū complectitur plures gradus.l.liberorū.inf.de ver.sig. Si tñ testator dixerit, oēs liberos, eiq; filius duntaxat vnus, primusvè liberorū gradus sit,exhæredatio non euanescat,arg.l.2.sup.eo.& gl.uerb.nō extet.Instit.de exhæred.libero.& l.noiatim. 1. inf.de manum.test.cum gl.uerb.filius,vel ult. & l. non est sine liberis,cum l.seq.inf.de uerb.signifi.

Ad l. Gallus. 29.

Viuian.in casu, licet aduocati parum lucrentur de hac lege, quia tamen re & fama difficilis est &c. } Scot. vide glo. Inst.de oblig.quæ ex quasi delic. nasc. in fin. prin.

Scot. Apud Cicer.semper appellat.C.Aquilius Gallus.Iurecōnsulti uerò Gallū Aquiliū,vt hic,& inf. §.etiam si,& l.si quis ita hæres institutus fuerit. inf. de hæred.inst.l.si mater.§.1.inf.de vulgar.& pupil. subst.§.est autem prodita stipulatio.Inst.qui.mod. toll.oblig.cum simil.Plin.li.1.epist.nominat Gallū Aquilium alium ab hoc, qui aliud ēt induxit, de quo in d.l.si quis ita hæres institutus fuerit.

Versi.in decem mensibus proximis. } Scot. Plato de legib. dial.5.Sabell.tom.1.pag.306.qui aūt viuo auo,patre mortuo nascit,opiter uocatur. Vide ēt Sabell. d.tom.pag.45.Ouid.in epist.Cana.Macar.Iam nouies erat orta soror pulcherrima Phœbi,Plenaque Luciferos Luna premebat equos, Nescia quæ faceret subitos mihi causa dolores &c. Vide Esdr. 3.c.5.& 6.

Glos.uerbo,si filius,esse &c. uersi. Nam quanto iuniores &c. } Scot. Quo quisque iunior, eo perspicatius singula quæque contemplatur. Azo in proœ. sum. sed in usib.feud.dicitur,Moderni non ita subtiliter cernētes &c. Facit Sabell.tom.2.pag.428. pro dicto gl. de quo etiam Syl.nupt.ch.109.col. 1. & aliàs.

Glos. uerb. in decem mensibus proximis, morti &c. nisi fortè per paucos dies.add.margin.scilicet duos.& ita partus &c. } Scot. vide hic Salomon. & Spieg. in Lexi. uerb. partus.

Ead.glos.uersi.sed quid si post duos &c. sed dic contra &c. add. margin.idem Bart.& Alex. } Scot. a septē mensib. ad vndecim.Plin.lib.7.c.5.

§.idem credendum, &c. pronepotes &c. } Scot. Notam hāc habes etiam in l.si verò. §. ait prætor, ne quis.sup. de ijs qui deiec.& in l.item veniunt. §. petitam.suprà de petit. hæred. Sed in Pandectis Florentinis scribitur extensè.

Vers. ult. } Scot. Exemplum de pronepote viuentis habes in l.Caius,in prin.ff.de leg. 2.

Glos.§.& quid si tantum.uerb.emācipatus esset,non soluit &c. ibi quando nullum est factum testamentum.add. marg. idem Bart.Alex.&c. } Scot.Glos.in l.fratres.C. de inoffic. testa.glos.l.si filius.sup.de min. Castrens.l.si. col.2. in princ.C.unde legit.& ibi Alc.col. 4. post princ.

§.ille casus difficilis est.add.margin.aliàs in difficili. } Scot.hoc etiam benè,argu.l.in confirmando. uerb. in facili est,sup.de confir.tuto.

DE INIVSTO RVPT. IRRIT. &c. Tit. 3.

Ad l. nam etsi. 5.

Glos.§.uerb.quia nullus est similia &c. } Scot. vide Abb. in c.cum dilecta,col.3.lect.3.de rescript.

Ad l. si quis filio. 6.

Versi. nam agnascendo quidem is rumpit &c. } Scot. Aliud erat ante l.12.tab.vide Liuium,& alios,de Tarquinio Prisco,qui præterijt Egerium nepotem, cuius pater Aruns obierat se viuo. Testamentum nihilo minus constitit: Egeriusque nihil est consecutus.

§. hi autem &c. sed periculi præueniendi causa. } Sco.Et hoc casu par in parem non habet imperium, vt feudatarius in feudatarium eiusdem feudi.Ias.l.de pupillo.§.6.inf.de oper.nou.nunc.

Ad

Ad l. si binæ. 11.

Add. margin iste textus ad hoc alleg. &c. } Sco. Firmius probat. §. pen. Inst. quib. mo. testa. infir.

Ad l. posthumus præteritus. 12.

Scot. Facit c. 7. de verb. sign.

Vers. auferre possit. } Scot. Facit l. etiamsi. §. libertus. inf. de bon. libert.

Ad l. qui vxorem. 15.

Vers. continuo eius testamentum, qui in hostium potestate sit, rũpatur. } Scot. Id est impediatur, nec cõualescat per leg. Corneliam, si testator ibi decesserit, vel postliminio, si redierit, arg. sup. l. 6. §. irritum. §. quatenus, l. lex Cornelia. inf. de vulg. subst. siue quia nulla voluntas patris subsit, vtpotè mortui, per leges. l. 4. supr. loca. l. quod attinet, inf. de reg. iur. siue q̃ hæreditas interim nõ potuit adiri, l. nec nos. C. de capt.

Ad l. filio preterito. 17.

Glos. uerb. tuebitur. uel deponens &c. uers. & inf. de excep. re. iud. l. 2. } Scot. Vbi vide glo. singular. uerb. filio, circ. med.

DE IIS QVAE IN TESTA. delentur. &c. Tit. 4.

Ad l. 1.

Vers. quod iniussu domini scriptum &c. } Scot. Nota poni dominum pro testatore, vt & inf. l. ult.

Ad l. proximè. 3.

Vers. sententia Imperatoris &c. } Scot. Similem allegationem habes in l. pen. sup. de auto. & consens. tuto.

Glos. uerb. remotis. Facit eos &c. uers. quando sibi uidentur. } Scot. Et pronuntiat inuitis partibus esse cõclusum in causa, post datas competentes dilationes. gloss. Clem. sæpe, verb. conclusione, de uerb. sign. Ias. l. admonendi. in Lectu. 1. nu. 52. sup. de iureiur.

Glos. uerb. quę induxit, & sic legata &c. } Scot. Sed. Inf. est alius casus, & apparet hoc, quia qui hic iudicauit Imperator, in casu seq. rescripsit.

Glos. ul t. induxit, fortè inuitus &c. } Scot. Igitur excepto casu libertatis, inducens præsumitur consultò inducere. Aliàs enim non esset speciale in libertate.

Ad l. fi. 4.

Vers. eodem tempore dominus solemniter &c. } Scot. Nota testatorem dici dominum, ut sup. l. 1.

DE HAERED. INSTIT. Tit. 5.

Ad l. 1.

Vers. qui non scriptum testatur. } Scot. vide tex. & gl. c. 1. in fi. apud quem, vel quos contro. feu. definia.

§. si ex fundo. } Scot. Hic § non habet locum in fideicõmisso, quod solum peti potest vigore codicillorũ. Imo hic col. 5. 5. limit. uers. item aduerte.

d. §. } Scot. Non sic in tutela: quia nec est certarum rerum, nec causarum, etiam deductis rebus. l. certarum. sup. de testam. tute.

Vers. ualet institutio. } Sco. vide l. si quis ita scripserit, Titius. inf. eo. sic bonorum possessori licet ex re certa instituto, datur doli bonorum possessio solida con currente nemine. l. 2. §. pro qua quisque, uers. sic tamen infrà de bon. possess. secun. tab. sic substituto in re certa, alio in vniuersum non substituto. Ias. l. quoties, col. 2. C. eo.

d. §. si ex fundo. } Scot. Rota decis. 333. si etiam plures &c. cõcludit, patrem qui reliquerit plurib. filijs pro singulis certas res, cum prohibitione, ne plus petãt, & legata fecerit: decessisse testatum: nec ius accrescendi impedire potuisse.

Glos. d. §. verb. institutus, ut instituo &c. } Scot. Quod procedit, etiam relicta nuda proprietate ei, & alij usufructu dictæ proprietatis, l. si quis ita. inf. eod.

Glos. non in subtiliter. item & in &c. } Scot. quicquid alij sentiant, arbitror id genus institutionem consistere, arg. l. Balista, verb. Trebellianus. inf. ad Trebell. & explano hæc verba, non insubtiliter, id est, non valdè, satisvè subtiliter, sed crassius. Facit quod subijcitur, ille, & ille, nõ adiectis verbis, hæres esto; tamen rectè sunt instituti. d. l. Balista, & id nemo (q̃ sciam) perpendit. Idem tamen Vlpianus dixit, nõ insubtiliter, id est, subtiliter. l. iurisgentium, §. adeo, sup. de pact.

Ad l. duo socij. 8.

Glos. uerb. simul. nam si alter &c. } Scot. uide inf. de reb. dub.

Ad l. quoties. 9.

§. sed si non &c. uers. sed & si quis pro &c. } Scot. Facit exẽplum quod ponit Quint lib. 7. c. 7. adnotaui ad l. si seruus plurium. §. fi. sup. de le. 1. Facit. l. qui quartã; vbi doct. eo. tit. de lega. 1. uide Cicer. in oratio. pro Cluent. Facit in dicterijs Augusti apud Macrob. lib. 2. Saturna. de Licinio liberto.

§. si quis tamen hæredis. } Scot. Ouid. 3. Tristium, positis pro nomine signis, Dictus es.

Ad l. ex facto. 19.

Scot. vide quod not. in l. si quis sub conditione. inf. si quis ommis. cau. testa.

Ad l. quo loco. 20.

§. 1 summar. Barth. si iam mortuo &c. } Scot. inter verba illud, quod. scribe vt posthumi nomen, quod profertur ad eum qui nascitur ante testatoris obitum, conditis tamen tabulis, ex affectu conficientis testamentum, qui ponderatur. l. fugitiuus. inf. de uer. sign. Item dicitur posthumus esse, qui editur anteq̃ tabulæ sint absolutæ, ignorante testatore ex affectu, & opinione testatoris, l. Titius, §. Lucius. sup. de liber. & posth. cuiusmodi est illud Maronis, Galli per dumos aderant, arcemque tenebant: spe, non re; affectu, non effectu. vide Alciat. dict. l. fugitiuus, Cic. pro Milone, Pudicitiam inquit militi cum eriperet tribunus militaris &c. id est, eripere vellet.

Ad l. qui filio. 38.

§. seruus, uerb. liber ex codicillis, & hæres uoluntarius &c. } Scot. vide l. 2. & ibi Bar. not. inf. de fideicom. liber.

Ad l. quidam cum filium fa. 47.

Vers. ignotus testatori hæres institutus est &c. } Scot. Hæc verba faciunt ad §. fi. Inst. eod.

Ad l. seruum meum. 50.

§. fi. } Sco. Nomina habes hic ab uncia ad assem. Quare aũt in duodec. partes. Gal. in li. de cuiusq; animi peccatorũ noticia, atq; medela. Cur aũt sphæra nõ in duodecim, vel alias partes, sed in octo diuisa fuerit, tradit C. Iulius Hyginus, de sign. cælest. li. 4.

Glos. uerb. quadrans, id est, quatuor uncię. } Scot. Immo tres vnciæ, sed quarta pars assis, gl. Instit. eo.

Glos. uerb. triens, id est tres, uncia. } Sco. Immo quatuor, sed tertia pars assis, glo. Instit. eod.

Ad l. nemo dubitat. 58.

Glos. uerb. instituitur ut inf. &c. cum non esset. Scot. adde l. quoties. in prin. sup. eo.

Ad l. in tempus. 62.

Scot. facit c. de vxore, in prin. de sepultu.

Ad l. si ita quis hæredes. 66.

Scot. vide Alciat. l. triplici. ff. de verb. sign.

Ad l. captatorias. 70.

Scot. vide Alciat. lib. Parerg. 2. c. 31. vbi quid captatoria institutio. Faciunt verba Gracchi apud Liuium. 4. Deca. lib. 9.

Ad l. si quis ita hæres institutus. 74.

Glos. verb. sine ea re, idest sine exceptione eius rei &c. Scot. lege, sine expressione.

Ad l. Clemens. 81.

Vers. binas masculi. Scot. idest, duas singuli.

Ad l. si quis ita hæres instituatur. 82.

Glos. uerb. uendicante. sed an ex &c. Sed tu die ab intestato. Scot. Alex. consi. 109. col. pen in prin. lib. 2.

Ad l. Lucius. 85.

Add. marg. ista lex secundum omnes &c. Scot. & Bart. in l. si is qui ducenta. §. vtrum, col. 3. post med. inf. de rebus dub. vbi allegat. §. si eius. l.

Glos. uerb. liberos, tacitè ab intestato. Scot. vide Dec. limitantem hanc glo. in l. 1. nu. 16. C. de pact. Nec procedit in legatis, vt per Gerard. de Petrasancta, in singu. nu. 61. nec cum filij aliàs ab intestato nō possunt succedere, vt per l. Alban. consi.

Ad l. iam dubitari. 86.

Vers. uelut excessus. Scot. Idest digressit a proposito, contrarium ingressus, seu ingressio, Alciat. lib. Parerg. 2. c. 34.

Glos. uerb. uelut excessus, idest, superfluum &c. Scot. argumētum ad testium interrogationē, vt hic per Ang. Facit. l. ad probationem. C. de proba. in ducendo, vt ibi per Bald. & not. per doct. & l. 1. ff. si cer. peta.

Ad l. Pactuleius. 92.

Add. marg. aliàs Pacumenius, sicut & Patumenia. Tu uide Alcia. &c. Sco. Ad nobilem Cæsarem Pactumeium scribitur. l. pactum quod dotali. C. de pact. Horat. lib. ult. Carmin. nominat Pactumeium. Pactuleij magni fit mentio in Commodo a Lampridio.

Vers. hac præfatione: Quia hæredes quos uolui &c. Scot. similis præfatio in testamento Augusti. Tranquil. vide etiam Val. Max. lib. 8. tit. de testam. 1. uel. 2. seu lib. 7. c. 7. de quodam milite.

DE VVLG. ET PVPILL. SVBSTIT. Tit. 6. Ad Rubr.

Glos. rubr. substitutio est secunda institutio, etiam si &c. Scot. Quò fit vt Imperator alicubi substitutum appellet secundum hæredem. l. cum proponas. C. de hære. inst. ibi, secundum hæredem substituo Vitalem: & M. Cicero vocat secundos hæredes substitutos. cu ius uerba ferè exscripsit Iureconsf. in l. Cicero. inf. de pæn. Facit l. in ratione. 1. §. si filio, uersic. vt. n. inf. ad l. Falc. l. si quis hæreditarium, §. si quis hæredum. sup. tit. prox. Bald. rubr. C. de impub. & al. subst. Nā dicitur & institutio simpliciter. Sic viduæ non dñr maritari, sed secundò maritari. Vndè legatū factū pro maritandis puellis, non intelligitur de uiduis. Garon. in prin. tract. de secund. nupt. col. 1. & seq.

Ad l. iam hoc iure. 4.

Vers. ad tertium quoque genus &c. Sco. mistura facit tertium genus.

Ad l. verbis ciuilibus. 7.

Scot. Rhetores vocant ciuilia verba vsitatissima, & proinde clara. Gal. 3. comment. in lib. 3. Hippocr. de morb. vulga.

Glo. ult. uers. quod est si uel &c. Sco. concordat gl. l. Scæuola. hic allegata. Vide tamen Inst. eo. gl. in §. qua ratione. gl. mag. in fi. cum gl. §. extraneo. in ult. uer. quam sequit Bal. in l. ex trib. C. de inoffi. test. Alex. l. 1. §. si quis ita. inf. de uerb. obl. ubi & remittit.

Ad l. qui liberis. 8.

Glos. uerb. similem, simile est, quod idem est. Sco. contrà per gl. in l. 3. §. si. inf. de duob. re. immo nihil est simile si bi. gl. c. solitæ, verb. tanquam de maio. & obed. Vide l. fi. C. de inoff. donat. Bald. in l. 1. C. de patr. qui fil. distrax. dicit, similitudinem esse quoddam figmentum rei, & non propriè rem ipsam. Vide Cic. lib. 2. de finib. bon. & malo. quòd dies natalis non redit.

Ad l. Centurio. 15.

Vers. patris duntaxat. Scot. non filij. Nam priuilegia militibus condonata pro testamentis, ad ipsorum bona solùm producuntur, non vltrà l. impuberi, sup. de admin. tuto.

Ad l. quidam testamento. 30.

Vers. quòd plures quàm duodecim uncias inter eos distribuisset. Scot. intellige, si vocarentur substituti non uacante tota hæreditate; sic enim vt Quartus, haberet dodrantem, & substituti assem. Quod est contrà mentem testatoris. Nec Bart. intellexit hæc uerba, nec Ang. vide Alex. post Imo. in l. hæredes mei. §. cum ita, col. 14. inf. ad Trebell. tamen Soci. pet quandā considerationem, quam ponit in d. §. cum ita. col. 14. in fi. & seq. sequitur Bar. & Bal. qui idem tenuit in l. pen. C. de impub.

Ad l. cohæredi. 41.

§. cum filio, uersi. quòd si hæredem filium &c. Scot. allegatur, quòd per fideicommissum succeditur testatori. Facit Baldu. in l. 12. tab. l. 27. & seq. ad propositū §. placebat &c. ubi quòd secundus agnatus non dicitur succedere primo, quia talis successio erat incognita. l. 12. tab. sed iure suo, defuncto tanquā proximus.

Glo. d. §. uerb. non ualuit, scilicet iure testamenti &c. uers. item hoc, nisi intee &c. Add. marg. singul. secundum Bald. &c. Scot. Imo. hic. Ias. l. 1. §. si quis ita, col. ante pe. num. 27. Alex. hic.

Glo. §. cohæres. glos. 1. in fi. Viuianus. Sco. lege, Accursius.

Ad l. seruum communem. 48.

§ Titius. Scot. Quis ipse sibi potest substitui.

Glos. uerb. dua pura, altera &c. Sco. vide Ale. post Ang. hic, in l. hoc iure. quā legit cū pced. inf. de uer. obl.

DE CONDIT. INSTIT. Tit. 7.

Ad l. 2.

§. 1 add. marg. Glo. fin. in c. olim &c. Sco. Facit l. liberorū, §. 1. de ijs qui not. infam. §. affinitatis. Inst. de nupt.

Glos. uerb. sub eadem conditione. §. si meus &c. & uo. per hoc poste reprobari illa propositio &c. Scot. vide glo. pen. in l. manumissiones. sup. de iust. & iur.

Ad

Ad l. ſi hæredi. 5.

Scot. Vide Archidia.in c.omnes,nu.5.1. diſtinct.

Verſ.ult.cuilibet,id eſt,cui placet.} Scot.l.quod vulgo.infr. de manum.teſtam.

Ad l. ſi quis ita inſtitutus ſit. 6.

Verſ.cum monumentum in triduo perfici non poſſit.} Scot. Reperio Mytilenem urbem vno die conditā fuiſſe.

Ad l. ſi quis ſub conditione.

Gloſ.1.uer.arg.contra eos qui copulant &c.} Scot.vide multa quæ dicuntur arg. huius gloſ. ab Iaſ.in l.teſtamentum.C.de teſtam.

Ad l. quæ ſub conditione. 7.

Verſ.ne uel hi,uel illi, aut conſequerentur, aut perderent quod relictum eſt &c.} Sco.Tranſpoſuit, quia,hi,referri deberent ad proximius, illi ad diſtantius.Et rectè diſpenſat has uoces gl.hic.

Verſ. & an mortis cauſa donationibus &c.} Scot.Conditio impoſſibilis facto,vel iure non uiciat donationem cauſa mortis,ſed reijcitur:tex.hic ſingularis. Imo, l.illud.in princ. de dona.cauſ.mor.ſequitur Alex. l.2.colum.pen.in prin.infra.de leg.1.Bald.& Imo. l.1.ſupra,eod.

§.de hoc iureiurando,ſummar.Bar.quod a iure remittitur &c.} Scot. l.2.C.quib.non obijc.long.temp.præſcr.l.1. C.de iur.liber.

Add.marg. quod ergo illicitum eſt &c.} Scot. Et not.ex hoc §. cum gl. quòd ſubrogatum non ſequitur naturam principalis.

Ad l. inſtitutio talis. 10.

Verſ.cum nulla ſit conditio,quæ in præteritum &c.} Sco.Hūc text.pro ſingul. allegat Iaſ.l.ſi ſtipulatus fuero hāc ſummam.2.no.ff.de uerb.oblig.

Ad l. ſi quis in teſtamento. 11.

Gloſ.uerb.hæres erit.imo nō &c. uerſ.ubi dicit inualidum &c.} Scot. Et malè,ut infra,2.reſponſ.ſeu ſolut.

Verſ.ſol ibi ſtetit per filium &c } Scot. Ibi quidem ſtetit per hæredem:tamen nihil nocet.

Verſ.non ualeat.} Scot. Imò ualet:nec nocet ademptio facta in defectum adoptionis.

Ad l. quidam in ſuo. 27.

Verſ.ne homo &c.} Scot.cap.legimus.93.diſtinc.uide Alex.conſ.141.lib.1.

DE IVR. DELIBERANDI. Titul. 8.

Ad l. 1.

Verſ. cum dicit tempus, nec adijcit diem, ſine dubio oſtendit eſſe &c.} Scot. Zaleucus apud Locros inſtituit,ne criminum pœnæ in arbitrium iudicis conferrentur.Vide Strabo.lib.6.& aduerte, quia lex ſequēs frænat arbitrium iudicis.

Ad l. Ariſto. 5.

Gloſ.uerb.hicque hæredi,& creditoribus &c. } Scot. vide l. pen.§.fin.ff. ad leg.Falcid,

Ad l. fin. 11.

Verſ.quia eo loco uerum filium &c.} Scot. Fortè Iabolen. intelligit filium libertinū, de quo paulò antè,fuiſſe ex uxore latinæ conditionis, quæ iuſta uxor nō erat, præterquam ratione legis Iuliæ de adulteriis l.ſi uxor.infra, de adult. ex qua ſuſceptus erat non uerus,id eſt,iuſtus,ſed libertinæ conditionis.Liuius lib,43. uide d.l. ſi uxor. ubi annot. At inter ſolos ciues Romanos erat matrimonium, iuſq; patriæ poteſtatis.Inſtit.de patr.poteſt. Inſtitut.de nupt.in princ.uide Alc. in l.Lucius.ſupra,de vulg.Bud.d.l. ſi uxor.in anno.ſuis in Pandect.

Digeſtorum ſeu Pandectarum Liber vigeſimusnonus.

DE MILITAR. TESTAM. Titul. 1.

Ad l. 1.

Verſ.caput tale &c.} Scot. in Pandectis Florentinis adduntur hæc uerba,Caput ex mandatis.

Gloſ.uerb. commilitones. Nos. quòd appellat ſe militem &c.} Scot. Sic Antoninus Imperator commilitonem, quam principem ſe mallebat appellari. Herodi. lib.4.Coter.lib.2.c.5.de iur.milit.Sic Papa appellat ſe clericum.c. cupimus,16.q.1.circ.med.Fuſc. in ſingul.lit. P.nu.1. Sic Dauid appellat ſubiectos ſuos fratres. Paralip.1.c.28. Sic Chriſtus appellat diſcipulos ſuos,fratres ſuos. Matth.c.vlt. Sic Pap. appellat patriarchas, archiepiſcopos, & epiſcopos fratres.c.quàm graui,de crim.falſ.

Verſ. uel a militia, id eſt &c. add. marg. per antiphraſin &c.} Scot. Multa exempla dantur; inter alia uide Calepin.uerb. appellare ex aduerſo. & Connan.lib.9. c.5.qui in his uerbis mendum ſubeſſe putat,& male,cum habeamus Feſtum autorem.

Verb.Chiliarchum.} Scot. Primus Alexander conſtituit Chiliarchum.Antea enim tantum quingentos milites cohortium præfecti habebant.Sabell.1.tom. pag.561.in exercitibus Dauidicis,ex principibus exercitibus,nouiſſimus præerat centum militibus, maximus uerò mille.Paralyp.1.c.12.

Ad l. tractabatur. 14.

Gloſ.ult.in fi.& ſic not.teſtamentum ualere &c.} Scot. Fortè præſtaret annotare tabulas non euaneſcere,tametſi nemo adierit hęreditatem, aduerſus regulā. l.ſi nemo.infra,de reg.iur. Cum enim duo fuiſſent hæredes ſcripti, teſtamentum non corruit inſtitutione. Tu diſpice Barth.l. nemo poteſt.infra,de lega.1.not.5. annotat hæreditate non adita, nihilominus conſiſtere teſtamentum.ſunt igitur duæ ſpecies ſat inſignes.vide tex.in l.Antoni.Pius Auguſt. inf.de fideicom.liber.

Ad l. in fraudem. 15.

Verſ. ult.quia generalis &c.} Scot.vide hic Bald.pulchrè loquentem.

Ad l. Titius tribunus. aliàs, Titius priusquam tribunus. 25.

Verſ. non militum teſtamenta,ſed quæ a militibus &c.} Scot. Ergò militis teſtamentum differt, ab eo quod factum eſt a milite. Quod uidetur ridiculum. Nam factum a milite teſtamentum,uti que militis eſt teſtamētum,& teſtamentum militis,utique eſt quod factum eſt a milite.

Ad l. eius militis. 34.

Gloſ.§.1.uerb.quocunque modo.uerſ.& no. hac l.facilius tolli &c.} Scot. Facit text.in l.quod placuit.infra, de iur.fiſc.

Ad l. filiusfamilias. 43.

Verf.cingi confeftim iuβus &c. } Scot. Sic habetur pro mortuo ftatim moriturus.l. fin.in fi.C.de bon.quæ liber.vide add.ad Abb.in c.fi.de fucceff.ab inteft.

DE ACQV. VEL OMITT. HAERED. Titul. 2.

Ad l. 1.

Martialis lib. 6. Tu tamen hunc titulis hæredẽ, ftulte,fupremis fcribis,& effe tuo uis,furiofe,loco. Eft igitur hæres loco mortui.

Verf.pro parte eam fcindendo adire nonpoteft. } Scot. Facit quod not.Barth. in l.eius.nu.32.fupra,fi cert. peta.

Ad l. qui in aliena. 6.

Glof.uerb.ratum haberi.ut & C.&c. uerf.fic & peti poteft per procuratorem &c. } Scot. Simplicem.l.qui ita.§. 1.infra,ad Trebell.nõ in rem fuam.l. mulier.§.ex affe. fupra,de iur.dot.

§.fed & fi non adierit. } Scot. Ad declarationem huius. §.& l.fi filius.C.de petit.hæred.uide Alex.confilio 218.nu.5.& trib.feq.lib.6.

§.interdum filiifamilias. } Scot.Facit l.filius patroni.infr. de bon.liber.quam Barth.allegat. in l.fi.fupra, de condit.inftit.uide Iaf.l.qui fe patris. col.1.C.un.liber.& ibi Dec.col.3.

Glo.uerb.inftitutus ab aliquo &c.uer.itẽ finis non poffet &c. } Scot. Barthol. legit, item & filius non poffet bene adoptari.

Ad l. fi quis. 7.

Glof.§.fi filius.uerb.fcirct,quid fi ignorauerit. } Scot. Barth. negat.

Ad l. pupillus. 9.

Verf. fi fari poffit. } Scot. Ideft, verba cretionis pronunciare,inquit Hotom.in Comment.uerb. iur.uerb. cernere,trahẽns hanc l.ad materiam cretionis.

Glof. 1.uerf.uel infans tutore autore &c. addit. margin. utraque poteft effe uera fecundum Barth.& Alexan. } Scot.Nota quòd tutor præftar autoritatem tantum maiori feptennio.l. 1.§.fufficit. fupra,de adminiftra.tutor. quod nota.

Ad l. Is qui hæres. 13.

Glof.uerb.arbitrium,fcilicet heredis &c. uerf.hęc autem conditio,fi ille &c. } Scot. Et malè. Hæc conditionalis eft:illa autem,pura arbitrio Titij,d.l. 1. Barth.hic. & ibi,& l.fi quis arbitratu.ff.de verb.obl.

Ad l. nec is. 17.

Glof.uerb.non amittit.poteft ergo uno iure repudiare &c. add. marg.Hoc eft uerum nifi &c. } Scot.l. 1.C.qui admitt.

Ad l. pro hærede. 20.

Glof.uerb.quàm animi,quàm, electinè &c. uerf. per factum tamen probatur uoluntas &c. } Scot. Hanc glo.fequitur Barth. hic fingulariter loquens pen.q.licet contrarium dixerit Paul. Caftrenf. in l.mutum. fupra,eo.

Ad l. fuit quæftionis. 24.

Verf. mortis caufa. addit.margin.adde quod non comprehenditur &c. } Scot.Plenè Iaf.l.2.infra, de leg. 1.

Ad l. fi quis mihi bona. 25.

§.fed quid fi mandauit,uerf.uel quid fi pro hęrede &c. } Scot. vide l.iam tamen.§.pen.infra,iudi.fol. & l. fin.§.fi. fupra, manda.

Ad l. Arifto exiftimat. 28.

Scot. vide nota.ad Dec.l. 1. columna penult.uerficu. fed ut inferius dicam &c.ifta tamen eft communis &c.C. de edend.

Ad l. quæfitum eft. 40.

Verf.creditoribus hæreditarijs. } Scot.In Pandect.Florent. & Haloandr. repetitur an.

Ad l. cum qui. 51.

Scot. Angel. l. qui Romæ.§.duo fratres.2.q. dixit per hunc text.fi unus,idemque ex duobus teftamentis conditis diuerfo tempore fit hæres : & dubitet utrum valeat, poterit adire ex quocunq; feu vtro maluerit hæres effe. Tamen hæc lex probat oppofitum. Alexand.ibi. 1.q.quem vide : vbi dict.malè fuiffe iudicatum, nam Ang. dixerat fecundum intellectum, & limitationem fuam ad hanc legem, fuiffe iudicatum.

Ad l. neceffarijs. 57.

Glof.uerb.proconful.i.prætor &c.uerf.nec eft opus pro hoc adiri prætor uiuens. } Scot. Debuit dicere prætorem viuentem.

Ad l. filium. 60.

Verf.poßeβionem bonorum. } Scot.Alios tex.citaui ad Dec.l. 1.lectu.ult.C.qui admitti.unde arguitur non effe bonam differentiam,quę fit inter bonorum poffeffionem, & poffeffionem bonorum, de qua per Dec.ibi.

Ad l. fi minor. 61.

Glof.uerb.non cogatur.fed fi &c. } Scot. vide l. ex contractu,vbi glo. infra,de re iudic.

Ad l. Antiftius. 62.

Glo.ult. } Scot. vide Dyn.in c.quod alicui fuo,de reg. iur.lib.6.Bart.l.Labeo.ff.de vfucapio.

Ad l. placet. 79.

Verf.cuius eft in poteftate. } Scot.Nifi cum filio acquirente pater extremum duceret fpiritum.la f.l.quoniã. num.5.C.de teftam.l.fin.in fi.C.de bon. quæ lib.vi de add.ad Abb.c.fi.de fucceff. ab inteft. vbi Anton.Franc.

Ad l. uentre. 84.

Scot. Ponit intellectum Alcia.lib.3.Parerg.c.14.

Ad l. Pantonius. 86.

Add.marg.aliàs Pannonius. } Sco. Sic habent Pandectę Pifanæ, feu Florentinæ. Haloander legit Pomponius. Simile nomen fcilicet Pantonius habes in l. Pantonius. infra, fi quis a par. fuer.manumiff.ubi in add.marg.habetur aliàs Paconius, & ille fuit iurifconfultus,qui citatur. Alciat.in Parerg. mauult, P. Antonius. Sic Bonauentura Caftell. de Gallo. Infubr.antiquis fedibus, Tauium mauult T.Auiũ. Non reperi aliquem iurifconfultum Paconium, vel Pannonium,vel P.Antoniũ:& d.l. Pantonius. infra,fi quis a par.loquitur fine dubio de iurifconfulto. Patonius habetur apud Sueton.in Tiberio.

QVEMADMOD. TESTAM. APER. Titul. 3.

Ad l. 2.

Glof.§.fi dubitetur.uerb. liquerit,ideft, liquido apparuerit &c. uerf.uel aliam præfumptionem. } Scot. Puta quòd adfit filius agens annum centefimum. Licet enim quis poffit vltra viuere, tamen præfumptio eft in contrarium, propter raritatem. l. nam ad ea,vbi Caftrenf.fupra,de legibus.Quòd autem poffit, habes exemplum

exemplum de Zosimo Abbate, qui uixit centum viginti annos, vt habetur in auth. de monach. §. si verò. Imò hodie cessat præsumptio uitæ centenariæ. Dec. in l. si emancipari. C. de colla. Socin. l. si inter. col. 2. ff. de reb. dub. Neuiz. in syl. nupt. ch. 50. col. 3. in fi. & seq.

SI QVIS OMISSA CAV. TESTA.
Titul. 4.

Ad l. 1.

Glos. §. permittere. uers. hæreditatem. testamentariam.} Scot. l. illud, supra, tit. 2.

Ad l. si quis sub conditionem. 8.

Vers. & magis est, ne subueniatur, neque enim &c.} Scot. Qd confertur in conditionem nihil efficit, sed species. l. si ita stipulatio. infra, de oper. liber. excipi debet ab hac regula, & l. ex facto etiam. supra, de hæred. instit. Ita Saly. & Fulgos. in l. si pacto quo pœnam. C. de pact. Alex. in l. centurio. col. 29. in prin. supr. de vulg. Tamen Alciat. dixit aliter, & credidit illā. l. procedere etiam in alijs casibus extrà illam stipulationem operarum, in l. 1. in prin. de uerb. obl. ad quem addidi.

Glos. uerb. neque enim legatarius est.} Scot. Concordat l. si damnum. in fin. infr. de reg. iur.

Ad l. Iulianus. 26.

Vers. neque enim caret dolo &c.} Scot. vide l. 1. supra, eod.

Glos. ult. uers. quod est contra uotum parentum &c.} Scot. l. nam & si. supra, de inoff. testam.

Ead glos. uers. & not. hoc l. honorem &c.} Scot. vide pro existimatione facienda per Barbat. consl. 46. lib. 2.

DE SENATVSC. SYLLAN.
Titul. 5.

Ad l. 1.

§. qui seruum &c. non continetur.} Scot. Detecto domino Barth. hic.

§. si uir, aut uxor &c. uers. quæstionē habendam Senatus censuit. Marcellus autem libro &c.} Scot. Vlpianus præponit opinionem Marcelli sententiæ senatus.

§. occisorum. uers. non pertinebit.} Scot. Contrà Iul. Paul. lib. 3. sentent. tit. de Senatusc. Syllan. ubi non distinguit.

Vers. tamen si qui conscij &c.} Scot. vide quod addidi. infra, l. excipiuntur. ex Valerio Maximo.

Ad l. diuus. 2.

Glos. ult. uers. sed an, occisores &c.} Scot. Hanc gl. dicunt singul. Cyn. & Bald. in l. transfigere. C. de transact. ubi latè Ias. 2. not.

Ad l. Excipiuntur. 14.

Vers. nam is puer &c.} Scot. vide Valer. Max. lib. 8. ca. 1. de filiis liberatis occiso patre in eodem cubiculo, quia reperti sunt dormientes.

Ad l. prius. 17.

Glos. 2. uers. de die. add. marg. concord. text. in c. &c.} Scot. vide Azonem in sum. C. de testi. nu. 33.

Ad l. Caius. 22.

Vers. cum sit pecuniaria, mortem ingratę &c.} Scot. vide Dec. in rubr. de iudic. col. pen.

DE IVRE CODICILLORVM.
Titul. 7.

Ad l. ante tabulas. 5.

Vers. ult. de quibus &c. iudicauit.} Scot. Idest, disposuit. Quod frequens est apud canonistas, & in legibus Longobard.

Ad l. quod per manus. 10.

Scot. vide l. institutio talis, supra, de condit. instit.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimus.

DE LEGAT. ET FIDEICOMMISS.
Liber 1. Tit. 1.

Ad l. 1.

Vers. per omnia.} Scot. vide per Iaso. text. de hac dictione, & ibi addidi. c. interdixit. 32. distinct. c. gradi. de suppl. negl. præl. lib. 6. l. legaui. infra, de lib. leg. §. & si mulier. in authen. de nup. colla. 4. §. ut autem. in authen. de non alien. l. & si sint. §. sed quod Papinianus. ff. de minor. l. nulli. C. de episc. & cler. l. filium. §. sed cum exhæredario, uers. ne testamentum per omnia irritum. ff. de bono. poss. cont. tab. l. huic stipulationi. supra, vsufructua. quemad. caue. §. pari ratione. Instit. quib. mod. ius patr. potest. sol. Instit. de donat. §. 1. c. ad nostram. 3. de iureiur. l. iusiurandum. §. ait prætor. ff. de iureiur. l. si. de cupress. lib. 11. C. l. si mulieri. ff. de vsufruct. accresc. & per omnia, idest omnino, vel absque exceptione. c. placuit per omnia. 13. q. 2. super. oribus adde l. 2. §. exactis. 2. de orig. iur. ca. prudentiam. §. adijcimus, uerb. per omnia. de off. deleg. l. fin. uerb. per omnia. C. de fideiuss. l. quid ergò. §. ex compromisso, de ijs qui not. infam. c. quoties cordis oculus 1. q. 7. c. fundamenta. §. decet, ubi habetur primò, per omnia, deinde in omnibus separatim, & per interpositionem verborum, de elect. in 6. quem text. uide ad propositum geminationis. col. seq. Ias. malè allegat. Clausulam autem, omnibus, & per omnia. malè allegat Angel. cons. 61. 2. §. pen. C. de iura. calum. quia ibi nihil habetur. Fortè uoluit allegare l. properandum. §. pen. C. de iudi. Sed ibi habetur, hæc omnia in his omnibus &c. quod aliud est. d. c. grandi. circ. med. de supplen. neglig. præl. in 6. Clem. exiui de paradiso. §. circa equorū. de uerb. sign.

Scot. Ad d. l. 1. uide l. un. C. de caduc. toll. §. ubi autem uers. nos autem. vide Hostien. in sum. Ne se. uac. nu. 1. facit. l. un. C. de re. uxo. act. cum not. per Iaso. in §. fuerat, nu. 1. Insti. de actio.

Scot. Nota hic quod minus æquatur maiori. Vnde æquinoctium, non æquidium. posui quiddam ad Barth. Cic. 1. de offic. uers. qui iam si illis ferè ęqua runt. vide Iaso. d. §. fuerat, colum. 2. ubi quare rei uxoriæ actio, & non rei uirilis. Coras. lib. 5. ca. 17. Miscell.

Glos. uerb. per omnia. uers. nam fideicommissa non possunt peti efficaciter hoc iure.} Scot. Aduerte quòd iure Digestorum cum effectu petuntur: cum D. Augustus p Consules, Claudius autem per duos prętores iam neces-

necessitatem præstationis induxissent.l.2.§. Diuus deinde Augustus.supra, de orig.iur.Instit.de fidei-com. hæred. in princ. duobus sæculis antè Vlpianum.adnotaui ad Doctor.hic.

Ead. gl. uers. uel dic quod aliquid est hic detractum &c. } Scot. Vt illis fuit permissum. 1. constit.C.§. quibus,vers. adijcientes quidem, & detrahentes, imò, & mutuantes verba eorum, ubi &c.alibi est additum, vt per glos. in l.si iudex.supra, de iudic. adde glos.l.si non mortis,uerb.repletur. supra, de inoff.testam. l. vlt. & ibi in marg.supra, de senato.l.seruum.vers. Vlpianus notat.supra, de pign. Alex.l.inter cætera. col.1.supra, de lib.& posthu.

Ead. gl. uers. fraternizant ergò. } Scot. vide Galen. lib.3. comment.in lib. Hippoc.de fracturis,vbi de uerb. fratriat.

Ad l. 2.

Glos un.uers.sed illa non est legatum &c. } Scot. Tu dic,quia est mixta ex contractu, & vltima voluntate : nec pendet ab unius pura voluntate,cùm requirat acceptientem. Barth.hic.

Ad l. hæc uerba. 3.

Scot. Præter dicta Docto.adde quod ponit Azo.C. de seruit.& aquarum.32.in sum. ubi fallit regula hu ius l.in dubio autē intelligitur aliquid expressum eo modo,quo tacitè inest. Bald.l.un §. uideamus. C.de rei uxo.act. add ad Bald.in l.un.§.1. C.de caduc.tollen.

Ad l. si quis in fundi. 4.

Scot. vide Aristo.lib.2.Topic.c.1.in fi.ubi de menda cis,& transgrediente nominationem,ut appellante platanum hominem, quòd vterque peccat.

Add.marg.Tu fac regulā &c.uers.cum gl.C.de impube. & alijs substit. } Scot. Voluit allegare.C.de hæred.instit.

Glos. uerb. uocabulo, idest, nomine &c.uers. seu substantia. } Scot. Hoc falsum.Soci.hic col.2.& gl. æquiuocat, vt adnotaui ad Soci.hic.

Glos.uerb.uocabula, idest, quę habent &c. uers.nisi hoc actum erat &c. } Scot. Ferret. in l. iurisgentium.§. pactorū autem.sub num. 4. tenet non ualere legatum,post Barth. in l.si is qui pro emptore. ff. de vsuc. ut ibi per eum.

Ad l. serui electione. 5.

§.Labeo ait. } Scot. vide Ferret. in l.id quod nostrum. ff.de regu.iur.in fin.

Ad l. stichum qui. 6.

Summar.Barth.Relatiuum quis,uel qui &c. } Scot. Sicut relatiuum substantiæ de quo hic, iunctum verb.futuri &c.facit conditionem.ita & relatiuum quantitatis.l.si quis fundum,vbi Bald.2.not. supra, de contrah.empt.

Ad l. legatum seruo. 7.

Glos. uerb. potest. Non tamen domino &c. uers.solu. plus iuris &c.add.imò dic,quòd ibi loquitur &c } Scot. Et damnāda est,quo ad ius florum.

Ad l. si ex toto. 13.

Glos.§.1.uerb.cum utrō uelit etiam &c.sol. &c. add.marg.si. quantur eam B. &c. } Scot. Castrens. in l. si mihi, & Titio.de verb.oblig.

Ad l. cum filiofam.

Glos.uerb. cum ipsis, scilicet. filio, uel seruo &c. Respon. &c. } Scot. Vltra Doct.pondera hanc glo.uers.respon. iuncta oppositione formata hic per Alex.colū.1. ad fin.vult singulariter hæc glos. quòd regula Catoniana non habeat locum in legatis in diem:sicut non habet locum in legatis sub conditione; vt l.3.infra,de reg.Cato.tamen videretur dicendū contrarium,quia reg. Caton. habet locum in legatis quæ cedunt a die mortis testatoris.d.l.3.Sed legata in diem cedunt a tempore mortis.l. 1. infra, de condic.& demonstr.ergò &c.& sic in proposito glo. licet rogatus fuisset pater restituere filio in diem, tamen ex quo statim condito testamento, non ualebat illud fideicommissum, videbatur qđ non ex post facto per emancipationem posset cō ualidari per alleg.regul.Cato.cuius contrarium tenet gl.hæc singularis.

Glos.uerb.relictis.Nota ad duo singularia &c. } Scot. l.Titio centum.§.Titio genero,uers.l.ante nuptias.infra,de condit.& demonst.

Ad l. qui filiabus. 17.

Scot.Insperatissime mihi,tuisque filijs, idest filiabus. Plaut.in Pænu.seruabus.l.prædia §.1.infr.de fundi. instruc.ubi habes conseruabus.

Ad l.quod in rerum. 24.

Glos.§.si quis post.uerb. & specialiter &c. & dic specialiter,idest,proprio nomine. } Scot. Not. hanc gl.& uide Barthol. largius accipientem in l. omnes. C.si contra ius uel util.publ. in fi.de qua dictione Soci.in l.1.supra,de off.eius cui mand.alibi specialiter,idest,ex pressa.gl.l.sed an ultro.in princ.supra,de neg.gest.

Ad l. non amplius. 26.

§.cum bonorum uers.partem dare hæres conceditur. } Scot. Not.locutionem raram. Sic permittuntur milites. l.milites prohibentur.infra , de re milit. Sic Ouid. Vix equidem credar, idest, certe vix mihi credat.

Ad l. si creditori.

Glo.uerb.id quod bonoraria:ut de peculio &c. uers. ut supra,de instit.& iur.l.ius autem ciuile.§.1. } Scot. Contra not. in l.sciendum.qui satisd. cog.

Ad l. si quis a filio. 32.

§.fin. } Scot.vide l.2.in prin.supra,de orig.iur.

Ad l. si pluribus. 33.

Vers.nisi testator ex scriptura manifestissimus esset,utrunque eorum solidum accipere noluisse. } Scot.Nota locutionem pro nisi ipsum testatorem ex scriptura manifestissimum esset, vtrunque eorum solidum accipere noluisse.

Ad l. planè ubi. 34.

§.si duobus.summar. Barth. hæres,idemque legatarius &c. hoc dicit Barth. } Scot. cum §. planè.infra,eo.

§.si ita Titio.summar.Barthol. in alternatiua si uerba executiua &c. } Scot.vide l.apud Aufidium.infra,de opt.lega.

Ad l. idem Iulianus. aliàs.§.si Titius.uers.
Idem Iulianus.l.cum seruus.39.

Glos.§.si quis alicui.uerb.cedere.Hæc posset &c. } Scot. vide Barth.in l.Mela.§.fi.infra,de ali.& cib.lega.

§.fin.uers.cum distrahi non soleant. } Scot. Ergo si soleant aliud est. Vide Alex. hic. Facit ad hunc text.l.qui cum maior.§.1.ibi,non facile impetr.infra,de bo. liber.melius.l.1.§.permittitur.infra, de aq.quotid. & æstiua.Arret.hic.

Ad l. cætera. 41.

Vers.Sed ea quæ ædibus iuncta sunt &c. } Scot.vide Sabell. Ennea.7.

Ennea. 7. lib. 4. ubi, de simili constitutione Igini Pontificis circa templa.

§.hoc Senatusconsultum non tantum ad ades.uers.non tantum fistula &c.} Scot. Vide Alciat.lib. 1.Parerg.c.ac.

Ad l. seruum filij. 44.

§.eum qui &c.} Scot.Sic argumentatur duo iureconsulti in l.cum autem.§.idem Celsus.infra, de aur.& arg.lega.Facit l.amplius.in fin.infra,rem rat.habere. Et è contra scilicet,ab vltimis voluntatibus ad contractus. gloss. est singul. in dicto suo, in l.qui id quod.§.mutus,de donat.Quam sequuntur Roma. & Alex.in l.discretis. C.qui testa.fac.poss.Quæ ita arguit.Ita Paul.in d.l.amplius.

§.si idem.glos.uerb.in fraudem creditoris. Quando ergo &c. respon.fuit legatus si &c.} Scot. Nota, de eo quod sibi obuenit causa conditionis implendæ,tenetur hæres creditoribus. Quid autem hodie facto inuentario? vide Alex.hic post alios.

Ad l. si a substituto. 45.

Versi.& antequam scires tibi legatas alienaßes &c.}Scot.Allegant Doct.hæc ad q. de emente ab hærede rem legatam,in l.qui Romæ.§.duo fratres. pen.q.Bartholi, & concludunt scientem sibi præiudicare, per alia, & per hunc text. in legato conditionali. Sed aduerte,quia l.hæc nihil facere uidetur: quia dicit antequam scires, alienasses, non antequam scires emisses:potestque ratio diuersitatis assignari inter istos casus.Sed tamen istud includit,quod multo magis ignorabas, antequã emisses,si ignorabas etiam post alienationem ipsarum a te factã post eas a te emptas.

Ad l. si hæredis seruus. 48.

Glos.uerb. in factum,imò facti &c.uers.uel dic secundum Azo. quod hæredis &c.} Scot.Hæc opinio in se uera.Bartho.hic,& supra,l.1.col.3.circ.med.

Ad l. si cui legetur. 49.

§.hoc autem legatum.} Scot.vide Matthes.not.t.11.quid si testator.

Ad l. si seruus plurium. 50.

§. 1.uers.ergo si per iniuriam &c.}Scot.vide l.denunciasse.in fi.infra,de adult.l.si bonam causam,vbi glos. C.de administ.tut.

§.si quis ante.} Sco.vide infra,eo.l.quidam.§.1.

Gl.§.ult.uers consuetudo. Nota ex septem &c.uers.secundũ,consuetudo &c.§.fi.in fin.} Scot.vide gl.c.2.in fin.de maled.& ibi Io.Andr.post alios, vbi si duplex sit moneta, quarum altera sit vsitatior, illa dabitur,licet maior,cum tamen aliàs exiguior detur.l. nummis. infra, tit.2.gl.hic in fin.

d.glos.uers.septimum, uicinitas scripturæ. sic supra.&c.}Scot. Pars partem declarat, maximè connexa.Alba.cõsil.51.nu.15.Constitutio dubia declaratur ex clara,Alba.d.cons.51.num.16.

d.§.uers.item earum quę præcedunt &c. spectanda sunt.addit. margi.facit ad hanc materiam c.causam quę, &c.} Scot. exemplum notabile per Quintil. lib. 7.c.7.ad fin. Quod tamen melius facit ad l. quoties. §.1. supra, de hæred.instit.

Ad l. nemo potest. 55.

Glos.1.} Scot. Singularia huius glos. uide hic per Ias. col.antepen.

d glo.uers.sed arg.contra.infra,tit.1.&c.sed ibi erat &c.} Sco. Et concordat,quia ibi non ualuit ut testamentum. Facit l.hæreditate.§.filiusfa.infra, de castrẽs.pecu.

Glos.ult.uers.si hæres non petat.} Scot. Lege,legatarius. Ias.hic col.14.in fi.quicquid uelit Imo.

d.glos.uers.nolo conueniri hæredem.} Scot. Paul. Castrens. hic quantum colligitur ex uerbis ipsius hoc excutientis, uidetur legisse: uolo conueniri hæredem ubi habet domiciliũ,& ipse ibi non inuenitur &c. intellige autem ubi habet domicilium tempore testamenti:& subaudi nec in alio loco. Sic etiam legit Barth.hic col.pen.in fi.corrupta ergò est glo. nostra. Tamen Alex.hic in fi.defendit hanc lectu. si legas,nolo, & alibi. Sed sequentia non conueniunt,vt & ipse innuit.

Ead.glo l.municipes.} Scot. Lege municeps.

d.glos.ut infra,de uerb.oblig.} Scot. Lege,de uerbo.signi.

Ad l. si legati. 56.

Glos.ult.talis ut supra, eo. &c.uers.solu.illa in contractu &c.} Scot. vide l. fideicommissum. supra, de condict. indeb.

Ad l. domus hæreditarias. 58.

Scot. Aduersus Doct.in area est text.in l.domũ emi. supra,de contrahen. empt. uide.l.si fundum.§.qui fundum.infra,eo. De hac materia Menoc.in comment.recuper.poss.remed.15.

Ad l. sumptus. 61.

Glos.uerb.neceßarios,puta ex custodia &c.uers.uel dic neceßarios &c.}Scot. Nota necessarias impensas uel quo ad rem,uel quoad personam perpendi.

Ad l. si ita legatum sit. 65.

Vers.in tantos quanti inuenlantur.} Scot. Tantos pro tot, more Gręcorum. Anto.August.lib.2.c.1.emendat.

Glo.§.1.uerb ad hęredem legatarij.sed uidetur &c. add.in corpo. Dic quod istud nihil est &c.uers.ita not.in l.si quis ita &c.} Scot.Facit l.sicut in annos. uers.quamdiu uiuat. supra, quib.mo.usufr.amit.

Ad l. & si æquo. 66.

Glo.vlt.uers. uel quia maiorum &c.} Scot.Contrarium, vt quintam æstimationis supra refundat is, cuius res fuit,habes Leuit.c.ult.

Ad l. si seruus Titij. 70.

Vers.quàm ut pristinam seruitutem recipiam.} Scot. Quæ in persona hæredis intercederat: quia res sua nemini seruit.l,in re.supra,de seruit.urb.prædio.

Glos.1.uerb.legauerit sub conditione,uel in diem,ut aliqua &c.} Scot.Quo casu non transfertur dominium.l.Sempronius Attalus.infra,de vsufru.lega.Quòd necesse est,ut hæres agat furti.l.a Titio, de furt.infra, alleg.per glo.uide Bald. hic, tamen dubito.Interim enim tutus est habens seruum.Quare nihil interest quòd furti non agat. Sed impleta conditione,uel adueniente die translato statim dominio, competet actio furti. Ergò uidetur huic legi nõ esse locũ. Sed hæc aliàs.Considerandus est adhoc tex.l. dãnas esto.§.1.uers.ita,& in hac.uerb.uẽdicare.infr. de usufruc.lega.

Ad l. si sic. 75.

§.ult.uers.secundum quod erit in arbitrio &c.} Scot. Quandoque in arbitrio tertiæ personę est,legatarius vtiliter sim,necne.vide Barth. hic inferentem ad notabilem quæstio.

Ad l. si quis testamento. 79.

Vers.nullam hęc uerba &c.ut dena dixiße uideatur &c.}Sco. Hinc colligunt glo.& Doctor.dena significare viginti:

ginti, quod ridiculum est: similiter gl. in l. sciendū. infra, de legatio. exponit, terras, idest, sex: tamen in continenti se corrigit. adnotaui ad Barth. in §. cum. alleg. per gl. t. hac l. Dena si plures respiciat denotat singulis decem, vt hic, si unum, decē. Sed mentio decem, siue ad plures, siue ad unum referatur, decem tantum continet. Itaque si Titio, & Seio dena relinquantur, intelliguntur singulis decem relicta. Quod si decem legantur, quinque singulis præstanda sunt. Si uni legantur decem, vel dena, idem est, vt decem relicta intelligantur. Facit. l. cum duo, & l. si non sortem. §. fin. de condict. indeb. l. ad huc interesse vbi glo. supra, de vsufruc. vide gl. §. hæc autē, uerb. denarum. supra, in proœ. binis, idest, quatuor dixit glos. l. 1. supra, de uentr. inspic. Denarum, idest, decem, & decem. gloss. §. si vrò, in authen. de litigios. ubi dicitur, iudex quidē, & officium eius denarum &c. Sicque de duobus agitur. Verg. lib. 1. Georg. per duodena regit mundi sol aureus astra, idest, duodecim. & 7. Aene. Quinque greges illi balantum, quina redibant Armenta, idest, quinque. l. si pluribus. §. si ita, uerb. quinque, infra, titu. 1. l. cum duo. supra, de in diem addict.

Ad l. si fundum. 81.

§. qui fundum.} Scot. Ad intellectum huius. §. uide Soci. l. 1. col. 3. num. 10. supra, eo. iun. l. damnas. infra, de vsufruc. lega. de qua ibidem Soc.

Ad l. non quocunque. 82.

§. si ex bonis. summar. Barthol. Regula Catoniana cessat &c.} Scot. vide Barth. in l. 1. colum. 3. uers. opp. de l. seruum &c. infra, de reg. Caton.

Ad l. huiusmodi. 84.

Glos. 1. uers. puta recipienti nomine Maeuij &c.} Scot. vide Ias. in l. si mihi & Titio: col. 5. & Latius in l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerbo. obl.

Glos. uerb. repelli potest quoniam testator &c. nec potuit &c.} Scot. vide Barth. in l. Mæuius. §. duorum. col. pen. in fin. infra, tit. 1.

§. ult. uers. uel iudice imminente.} Scot. Instante, impellente.

Ad l. filio pater. 88.

Scot. Cum enim habeat cohæredem, cuius aditione confirmetur testamentum, non læditur iudicium patris. Facit l. ita tamen. §. qui suspectam. ff. ad Trebell.

Ad l. si fundum. 92.

Glos. 1. Nota pretium rei &c.} Scot. uide Leuit. c. ult.

Ad l. quidam testamento. 66.

§. 1.} Scot. vide supra eod. l. si seruus. §. si quis.

Ad l. in tacitis. 103.

Vers. sed domestica cautione, uel chirographo.} Scot. Idest, priuata scriptura.

Ad l. si seruus. 98.

§. 1. summar Barth. dua causæ lucratiuæ &c.} Scot. Textus est in l. si is qui stichum. infra, de act. & obligatio. Barth. ibi, & melius in l. Mæuius. §. duobus. col. 6. infra, tit. 1.

§. si seruus &c.} Scot. vide gl. in §. seruus autem. Instit. Qui testa. tuto. da.

§. qui margaritam, uers. non autem mirandum.} Scot. In vltimis uoluntatibus impersonalitas non uitiat: sed refertur ad hæredem. Ad hoc hic §. est singularis. Alex. l. ult. supra, si cer. pet. ubi Ias.

Ad l. si quando. 99.

Scot. Galen. lib. de Comate. Non enim erat (scilicet Hippocrates) eorum, qui vanè imponunt nomina vt iste: neque stultæ adiacet (lego stultè adijcit) cataphoræ hoc scilicet pigræ: neque dicit ficus Homerus, humidum oleum, & lac album nullius determinationis gratia: etenim omne lac est album, & oleum humidum: sed unumquodque vocabulum, & syllaba omnis rem aliquam significat ab eo.

Ad l. si quis inquilinos. 112

§. 1.} Scot. est tex. contrà hūc §. in l. si quis ita. §. quod constitutum. ff. de manum. testa. Sol. Ias. ol. filiusfa. §. diui. col. 7. inf. eo. §. fin.

Vers. iusiurandum contra uim legum, & autoritatem iuris &c. add. marg. concordat. c. si diligenti &c.} Scot. capitu. non est obligatorium, de reg. iur. in 6. iunc. versi. vel bonos mores, sup. hoc §.

Ad l. seruo alieno. 113.

§. fin.} Scot. Ouid. ponit hoc genus ineptiæ, Fasto. 5. vide quęso Corium de Ioanne Galeacio Vicecomite, nisi fallor: & considera an ea fuerit inepta voluntas. Idem de voluntate contra publicam vtilitatem, ut fuit Vergiliana: quæ non seruata est ab Augusto, cuius carmina sunt, Ergonè supremis potuit vox improba verbis, Tam dirum mandare nefas. Ergo ibit ignes &c. Frāgetur potius legum veneranda potestas, quàm tot congestos &c. vide Athen. lib. 4. c. 17. Mantu. Apoph. 122. Francisc. Bald. Comen. in leges 12. tab. l. 33. Cic. lib. 3. offic. versic. quid si quis sapiens &c. Lycurgus ossa sua proijci iussit in mare ob iusiurandum. Abb. in rub. ff. de legi. nec fuit inepta voluntas.

Ad l. filiusf. 114.

§. si quid alicui &c.} Scot. Facit l. debitor. §. fi. inf. tit. 1.

§. diui.} Scot. de diuis istis Galen. in, ad eos q. de typis scripserunt de carcuitibus, libro. Excesserat sanè nuper è viuis Antoninus, qui Adriano in principatu successerat: regnabat autem tunc Verus, qui seipsum quidem mutato nomine Antoninum vocauit: Lucium verò quem in imperij communionem acceperat, Verum appellabat. Vide eundem Galen. lib. de libris proprijs, col. 4.

d. §. diui Verus, & Antoninus, Alci. & alij. Aliqui legunt Seuerus, & Antoninus, idest pater, & filius. Aliàs enim Verus, & Antoninus non proprijs nominib. in iure, sed diui fratres appellantur: quibus non accedo: tum quia verisimile non est tot locis erratū, tum arg. l. imperatores. inf. de priuil. cred. vbi fratres ipsi suis nominibus appellantur. Et quamuis eo loco Verus postponatur, cum tamen maiorem natu constat, quoniam præfertur apud historicos, vt hoc loco, & alibi sæpè. Et Budæ. in reliq. annot. in Pandec. de diuis fratribus, ait ipsos appellari quandoque diuos Seuerum, & Antoninum, ut videatur non verum illud, idest, patrem, & filium. Vide l. fideicommissa. §. pen. inf. tit. a. & aduerte, quia præfertur ratione imperij, quia Antoninus eum consortem fecit. De hac re latius, & cautius scripsi in rub. de ope. no. nunc. illic videto.

Vers. sed hæc neque creditoribus &c.} Scot. vide sup. hac l. & duabus præced. & leg. qui solidum, in fi. infra tit. 1. & l. pater. §. primo. infr. titu. 2.

Glos.

Glos.uerb.eos. caret regimine hic accusatiuus &c.uers.sic casu, pro casu &c.} Scot. vide l.is qui. infra, Quod ui, aut clam.

Glos.uerb.nō possunt dicere,sed nōne &c. uers.imò in eius &c.} Scot. Facit. l. acceptis.2.resp.infra,ad leg.Falcid.

Glos.uerb. nam si hęredis, idest,si bona &c. uers.ut C. de iur.delib l.fi.§.1.} Scot.l.quæ dotis.supra,solut.matrimo.

Glos.uerb. emancipaslet. ut hunc fundum &c.} Scot. vide l. peto.§.fratre,in fi.infra,tit.1.

Ad l.seruus. 119.

d.Glos.} Scot. l. cum tale.§. 1.infra, de condit.& demonstrat.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimus primus.

DE LEGATIS ET FIDEICOMmissis. Liber Secundus. Titul. 1.

Ad l. 1.

Vers.quid enim &c.} Scot. Simile in l.& hæc distinctio in princ.ff.loca.l.quid enim.ff.de arbitr.

Glos. uerb. conditio. scilicet quælibet alia &c. uers. quid enim &c. idest, aliquid interest &c.} Scot. Hæc ridicula expositio.Nam ista locutio per interrogationem,inducit negatiuam. vide etiam in l.si ita stipulatus fuero.§.possum.ff.de verbo.oblig.l.circa.supra,de probat.c.vnum orarium,uerb.ieiunantibus.vbi Archidiac.in marg.mei libri.25.distinct. rectè exponit glo.in l.iubemus.uers.quid enim.C.de testa.

d.uers.quid enim &c.} Scot. vide in l.fin. infra, de natal. restit.

d.glos.uers.non memini me legisse.}Scot.Contrà asseuerantes quid nō reperiri,Paul. Castrens.hic exclamat. Adde Barth.in l.Celsus,col.4.uers.& habetis tex.singu.qui non est alibi,ut credo,infra, de vsuc.Reprehendendo ergò Roma.sing. 364. sub ult.fallē. pro modestia glo. adde Ias. in repet.l.admonendi.sub num.317.ff.de iureiur.Roma.etiam in hoc peccauit singu.145.vbi add. de quo ego in rubr.ff. de oper.no.nunc.

d.glos.uers.aut si arbitretur. addit. marg. legatum arbitrio Titij &c.}Scot.vide ibi num. 19.Socin.tenet contrarium,in l.si quis arbitratu.col.6.in fi.cum seq.

Ad l. si quis Titio. 17.

Glos.uerb.foret.sunt ergo &c.uer.sed ille qui exigit &c.}Scot. Barth.in l.qui hominem.§.1.infra, de solu.hæc reprehendit.

Ad l. & Proculo. 20.

Vers.a patre meo &c} Scot. Fuit Celsus pater, & Celsus filius, qui aliàs dicitur Celsus adolescens, de quibus Pompon.in l.2. supra, de orig.iur.ad fi.hic autem sequitur patrem:in l.dedi.3.§.antepen.sup. de condict.ob caus.eum reprehendit.

Ad l. cum quidam. 24.

Vers.posse hęredem etiam indignum pręferre.} Scot. Et hoc in rei alienæ dispositione. Quod uidetur contra Bald.l.1. in princ. lect. 1. vers. primo modo. C.de sacrosc. eccles. nisi dixeris adesse domini voluntatem propter identitatem personę hęredis cū persona defuncti.Auth.de iureiu.a mor.præsti.

Glos.uerb.iustum.quod est modicum tempus &c.} Scot. uidetur intelligendum vsque ad interpellationem factam, vel ab uno duntaxat in iudicio. glos.supra, verb.utrique.uers.cæterùm si unus &c. iunc. summar. Bart. ibi,& ad hæredes transmittunt, nisi in petendo &c.

Ad l. Celsus.aliàs,pater. 29.

Scot. A legatario fideicommittitur.

Ad l. quidam in testamento. 30.

Vers.lego in tutelam uiæ reficiendę.} Scot. Quanto fauore curam viarum prosecuti sint ueteres, colligitur,& ex Panuino in vrbe Rom. Vide de Traiano Gale. lib.9.method.medē. qui curauit refici omnes vias Italiæ.

Ad l. cum ita.aliàs.§. in fideicommiss.l. omnia. 32.

§.in fideicommisso quod familia.} Scot. Habet locum hic §.etiam quando testator utitur nomine liberorū, vel alio collectiuo.Alex.cons.a 19.lib.2.in fin.

Glos.nominati sunt. Quid est quod dicitur &c.uers.scilicet Petro,& Ioanni Azo.} Scot. vide Barthol.reprehendētem in l.quæsitum.§.si quis fundum, colum.pen.in princ.infra,de fun.instruc.

d.glos. uers.deinde filij consobrinorum, non patruelium.} Scot. Imò patrueles,& consobrini sonant idem.§. 1.Instit.de legit. agna. success.tamen impropriè,& secundum vulgo vsurpationem. l. 1.§.pen. infra,de grad.cognat.

Glos.uerb.proximo.quandoque qui &c.}Scot.De intellectu huius glos.latius vide per Dec.l.fi.col.2.C.de suc cess.edi. De text.uide Socin. in l.si cognatis.in fin. de reb.dub.Modern.ad cons.Alex.26.col.4.lib.3.

Ad l. Titia cum testamento. 34.

Scot. Huic legi inseruerunt Parisini impressores quoddam responsum hoc exordio,Lucius Titius Mœuianum &c.proculdubio adulterinū,& abradendum secundum Alciat.lib.6.Parerg.c.9.

§.Lucius Titius. uers.præcipuam nolo cum a seipso accipere synthesim sterilem &c.} Scot.Legendum syncthesim,id est,latifundium,ut etiam in l.alūnæ.§. Titia.infra, de adimen.lega.ut legitur in Digestis Haloandrinis,& Pisanis,seu Florentinis in Græco. Et vide Alciat.lib. 1. prætermiss. uerb. synthesis,& Parad. lib.6.c.5.

Glos.uerb. non sic interpretandam.innuit hanc scripturam &c. uers.uel tertio a se,idest, ut non petat &c.} Scot. vide Barth.l. 2.in princ.C.commun.de lega. & in l.creditores hic alleg.per glos.& Bartho. & Doct.l.nemo potest.supra,tit.1.Ampliatur hæc decisio glo. per omnes approbatæ, ut procedat etiam in fideicommissario vniuersali. Alex.post Ang. in l. Paulus.1.inf.ad Trebell.sequitur Ias.d.l.nemo potest. 2.lectu.col.9.nu.51.

Ad l. si pluribus. 44.

Vers.sed omnes uidebuntur damnari, ut unā quinque dent.} Scot. Adhoc,& glo.uers.& nota ex hac l.differentiam &c. concord.l. non distinguemus. §. cum in plures.supra,de arbitr.

Ad l. si ita sit scriptum. 45.

Vers.exemplo enim turpissimum est &c.} Scot. Hanc rationem accipe,ut per Alcia. lib.2.Parerg.cap.48. cui addendum illud ex Cicer.lib.2.de orato.Cum Q. Opimius Consularis, qui adolescentulus malè audisset

audiſſet,feſtiuo homini Egidio, qui uideretur mol lior,nec eſſet, dixiſſet, Quid tu Egilia mea,quādo ad me venis cum tua colu,& lana? Non pol (inquit)audeo. Nam me ad famoſas vetuit mater accedere.

Ad l. Sempronius. 47.

Gloſ. uerb.ſolet.ut infra,&c.verſ.unum tamen eſt &c.} Scot. l.vnum.ſupra.de teſtam.

Ad l. mortuo. 49.

§.fin.uerſ.aut munus dari.} Sco.vide Alcia.lib.2.Parerg. cap.22.

Gloſ.uerb.nō poterit,ſcilicet ſub hac &c.uerſ.& no.permittit.} Scot. Lege promittat.

d.gloſ. uerſ.is qui.} Scot. Lege,is cui.

Ad l. ſi ita quis. 51.

Verſ.quantam maximam &c.}Scot.Quantam maximam dixit Vlpianus hic more Ciceronis, qui nobis eſt autor huiuſce locutionis in Cato. & Paul. dixit, quantam minimam in l.cum plures, §. pen.ſupra, de adminiſtr.tuto.

Ad l. Mœuius.

§.duobus teſtamentis.add. marg. aliàs duorum. & ita citat Alciat.&c. } Scot. Vtrumque rectè, Vlpianus utitur vtroque modo loquendi,l. planè.1.ſupra,titu.1.§. 1.uerſ.ſed ſi duorum.§.quod ſi rem, uerſ.& multò magis.& infra,hoc §. verſ.non idem.& Iuſtinianus in §.ſi res.vlt.reſp.Inſtit.eod. Adde.l. quid ergò.§. 1.ſupra,titu.1.ubi dicitur, duobus teſtamentis.

Gloſ. uerb. poſtea.benè dicit &c.ſecus fortè &c.} Scot. Imò tu dic certè.l.exiſtimo.infra,de verbo.oblig. Bart. hic col.6.uerſ.ſecundò oppo.

d.§.uerſ.namque plures.} Scot. Gloſ. legit,neque,& Caſtrenſ. Barthol. autem ſequitur lecturam hanc, namque.

Verſ.ſingulos homines continet.} Scot. Vide Azo. in ſum. C.de condict.indeb.col.pen.in fi. & adde ultimā expoſitionem gloſ.hic.

Ad l. vnum. 67.

§. 1.uerſ.non enim facultas &c.} Scot. Aduerſus hoc dictum facit quod notat Abb.in c.relatum.1. ex textu cum gloſ.ibi.nu.4. de præben. Facit l. 1. verſ.in tàm enim neceſſarijs &c.uer.ex his enim.C.de im po.lucra.de ſcript.lib.10.

Gloſ. §.fin. uerſ. honor, habitus &c. add. in corpo. No.ex hac gloſ.&c.dic quòd ſic,ut per hunc &c.} Scot. Imò non, quia hæc uxor reſcripto principali coacta eſt,alio quin non paruiſſet:ut Accurſius quoque hic ſentit glo.uerb.melius 2.expoſ.

Ad l. peto. 69.

§.prædium.uerſ.ſi non voluntaria.add.marg.Nota appellatione alienationis &c.} Scot. Et nota inſtitutionem hæredis,dici alienationem.l.ſi quis prioris.§.certum. C.de ſecund.nupt.& quidem neceſſariam. Barth. §.ult.infra,hac l.ſi quis ita.§.ea lege.col.2.de verb. oblig.gl.l.ex hoc edicto.§.alienare. ad quam adnot. ſupra,de alien.iudic.mut.cau.fac.

Gloſ.uerb.bona hæredis.ideſt, teſtatoris &c.} Scot. Imò hæredis.Barthol.hic,aliàs non reuocaretur.§. diui.in fin. cogita. Nam melius videtur loqui gloſſ. ſed aduerte,quia Barth. loquitur de ære alieno,glo.de bonis.

§.fratre.uerſ.ex familia illa ſuperſit.} Scot. Supereſſe tamen poſſit,idque ſit ambiguum. Barthol. uel,neq; ſuperſit neque poſſit ſupereſſe: tamen id ipſum ſit incertum,ſecundum eundem.

Gloſ.d.§.fratre.uerb.uel extero. ex hac l.&c. uerſ.ut in illo.§. fundus.} Scot. Legendum,fundum,ut etiam ſupra, in duobus locis no. Imò notatur in §.Iulius Agrippa.qui.§.ſequitur d.§.fundum.

d. gloſ. uerſ. teſtamento facto.} Scot. Aliter gloſ.1.ibi in princ.hic teſtatoris eſt prohibitio,ibi legis.

Gloſ. uerb. proximus quiſque . ſic ſupra,tit. 1.} Scot. Lege, eod. tit. & vbi legitur l.is qui plures . legas, is qui complures.

Glo.ult. quoniam familia . Nam tempore teſtamenti &c. uerſ. nel licet deſinat agnatus eſſe,de familia tamen &c.} Scot. l.fin.C.de verbo.ſignif.Barth.l.filius.§. cum pater. uerſ.idem euenit.ſupra,tit. 1.

d.gloſ.uerſ.de hæred.& Falcid.coll. 1.} Scot. De hæred. ab inteſt.§. nullam.

Ad l. Imperator. 70.

Verſ.non eſt audiendus legatarius legato percepto,ſi uelit computare.} Scot.Limitatur in eccleſia ſingulariter,per Abba.in c.1.col.2.de teſtam.

Ad l. miles ad ſororem. 75.

Verſ.quam,poſt mortem ſuam aperiri mandauit &c.} Sco.Simile habes in l.ult.infra,eod.

Verſ.ac ſi defunctus &c.} Scot. Mihi videtur legendum, & ſi. Vult enim Papinianus id quod retulit, eſſe fideicommiſſum, licet honoratam ſit allocutus miles. Tamen per glo.infra,uerb. fideicommiſſum, bene legitur , ac ſi : quæ ſentit dubium fuiſſe,quia teſtator aberat, & ſic per fideicommiſſum non loquatur :eum Papinianum uelle, fideicommiſſum ita hic per ſcripturam conſiſtere, quam dirigit miles ad ſororem, ac ſi ipſam præſens alloqueretur:& ſic ſcripturam habere locum ſermonis præſentis militis. Sed uidetur gloſ. præſupponere,non loqui per fideicommiſſum teſtatores,niſi præſente parte. Quod eſt contrà text.l. cum pater. §.ſurdo,infra,eo.tit. Secundum lectio.communem col. ligit Soci.ex hoc textu , per ſcripturam impropriè nos loqui, in l. prima , columna penult. ad fin. in princip. ff. de verbor.obligatio. qui tamen ſecundum meam lectionem nihil faceret. Secundum quam dubium erat in hac l. per l.generali.in prin. cum gl.fin.infra,de vſufruct.lega. ubi autem uerba ſunt adulatoria,non diſpoſitiua,ut hic.cogita.

Ad l. cum pater. 77.

Gloſ.§.Manio debitori,uerb. donabat . Promittendo per ſtipulationem &c.} Scot. Hanc gloſſ.dicit ſingul. Angel.in l.tempus aliàs in l. ſequ.cum ex cauſa.de re iudic.ad hoc, quòd diſpoſitio.l. ſi quis argentum. §.fin.C.de donat. habet locum etiam in donatione cauſa mortis. Sed ibidem Imol. dat aliam gloſſ. in l. ſecunda . ſupra , de iur.dotium, & huuc articulum late examinat Alexand. in d.l. tempus. & tenet opinionem huius gloſſ. quam dicit communem.

Gloſ.§.pater filia.uerb.mancipia uel æſtimata &c.uerſ.quia nō concurrunt &c.} Scot. Hæc ratio non eſt bona, quia accipiens a uiro,ſiue ſuis hæredibus, ſoluto matrimonio , uidetur accipere a patre : & ideo ex cauſa lucratiua.l.fin.§. 1.uerſ.at ſi neuter. ff.de ijs quæ in frau.cred.cum ſimilibus. Sol. igitur ſecundum Barthol. aut quòd primo accepit æſtimationem

mationem ab hærede patris: nam deinceps non prohibetur petere rem a viro. §. si res. Institut. eod. aut quòd diuersis temporibus lucratiuæ causæ cõcurrunt. Quam solutionem reprobaui in apostill. ad Barth. hic.

§. *hæreditatem. uers. cum permutatio rerum &c.* Scot. Facit l. seruus. supra, famil. ercisc. uers. non emendi, sed diuidendi animo.

§. *dulcissimis. summar. Barth. Dictum restringitur &c.* Scot. Causa finalis idem facit. l. si habitatio. §. 1. supra, de vsu & habit.

Vers. quas materia communionis &c. Scot. vide gloss. fin. infra, Tiraquel. tracta. de iur. primig. quæstio. 4. nume. 27.

§ *pater pluribus. uers. claues & annulum &c.* Scot. vide Valer. Max. lib. 7. c. 9. Iustin. lib. 12.

Glos. §. mando, uerb. consilij. Not. uerba præceptiua &c. & è con trà suasoria &c. Scot. Consilio reuerentiæ parendum est. gloss. Clement. prima. de testib. uerb. exhortamur.

§. *libertis, uers. est enim ad fideicommissum &c. alioquin perabsurdum erit.* Scot. vide text. in auth. de restit. fideic. ad fin. ad hanc materiam.

Glos. uerb. ne alienarent. Forte aliud est &c. uers. quia non fecit expressè contra uoluntatem. Scot. Imò ei licet. l. vlt. §. penul. C. commun. de legat. & sola imponitur pœna reuocationis: & solummodo lex consulit vt ibi.

Ead. glos. uers. item hic nullo modo &c. Scot. Hæc glos. communiter approbatur per Doct. in l. filiusfam. §. diui. supra, titul. primo. præterquam ab Aemilio Ferreto ibi.

§. *cum inter libertos.* Scot. Non alienat, cui succedit ab intestato quispiam ex familia. Faciunt not. in l. pater fundum. infra, tit. 1. Facit §. penult. in authen. de restitut. fideicommiss. Si rectè legatur, ut ibi noto.

§. *Titio. uers. nec uidebatur dolo fecisse &c.* Scot. Sic ars deluditur arte.

§. *a te peto &c.* Scot. vide l. hæredes mei. §. peto. infr. ad Trebell.

Ad l. qui solidum. 78.

Scot. vide Aristo. lib. 2. c. 6. Politic. vbi de iudice absoluente, quia non totum petitum debeatur: & iũge tradita per Bart. & Doctor. hic. Considera l. si unus. §. pen. supra, de pact.

Glos. §. 1. uerb. æstimationis, quæ subtiliter &c. pro eo pretio &c. Scot. Lege pro eo pretij.

§. *etiam respublica &c. uers. si ratio litigandi non fuerit addit. marg. Ergò si sit iusta &c.* Scot. Alex. l. qui Romæ. §. fi. col. 1. de uerb. oblig.

Vers. Ignauiam etenim &c. Scot. Facit l. illud. supra, de petit. hæredi.

Glos. §. fi. uerb. contra emptorem. & est ratio, quia debitor &c. Scot. l. filiusfam. §. diui uerb. neque creditoribus, supra, tit. 1.

Ad l. debitor. 82.

§. *fin.* Scot. Facit ad hunc §. supra, tit. 1. l. filiusfam. §. si quid alicui.

Ad l. Caius Seius. 86.

Vers. pronepos meus. Scot. Nota hunc testatorem uidisse pronepotem.

§. 1. *uers. ita ut ex qualitate loci, superiorem partem Seianum superiorem, inferiorem autem partem Seianum inferiorem appellaret.* Scot. Germania superior, Germania inferior: Pannonia superior, Pannonia inferior. Sic in agro Placentino Campmoldum superius, Campmoldum inferius: Gragnanum superius, Gragnanum inferius. Sic Irriguum superius, Irriguum inferius. Iudic. c. 1.

Ad l. Titia Seio. 88.

§. *Seia libertis, summar. Barth. Fideric. relictum ab uno &c.* Scot. vbi res integrè subijcitur restitutioni. & vide ad hunc §. Paul. Castrens. in l. penult. C. de impub. & ali. substit.

Glos. uerb. ultimus. ex hoc tamen uerbo &c. Scot. Azo. opinionem reprobant Dyn. & Barth. hic. Alex. l. pater filium. §. fin. col. 1. & seq. infra, ad leg. Falcid.

Glos. §. Imperator, uerb. dimidia. Dicas quod &c. uers. & sic non obstat. C. de inoff. don. Scot. vbi uide Azo. in sum. qui intelligit reuocari dimidiam trientis, nõ omnium bonorum.

Ad l. codicillis. aliàs. §. Scæuola codicillis. d. l. Titia.

Glos. §. instituto, uerb. non extitisse. nõ obst. uers. & est arg. &c. Scot. Quod falsum est, nisi actum sit, quòd non transferratur aliquod dominium, uel pensio soluatur in fructibus. Bald. hic, & l. si domus. in fin. supra titu. 1. Facit Ias. in l. fin. num. 8. C. de iu. emph. & num. 9.

§. *matri. summar. Barth. Prohibitus alienare in personas &c.* Scot. Facit l. uxorem. §. agri plagam. infra, titu. 1. Sic Princeps ex causa in odium certæ personæ, potest interdicere mihi alienationem bonorum meorum. Fõtan. in c. statutum. §. si quid autem. per illum text. de rescript. in 6. uide Quadol. feud. pot. alie. §. 1.

Vers. deteriora, facit. addit. margin. Petr. de Rauen. allegat istum text. &c. Scot. Barth. in l. interdum. §. 1. infra, de publica. Maior est etiam iniuria stuprare uxorem alicuius, quàm occidere. Hieron. tom. 6. char. 107. vbi dicit secus de liberis, contra hic tex.

§. *Lucius Titius hoc meum testamentum &c.* Scot. Codicilli appellantur testamentum: nec ideò minus sunt codicilli: quia magis attẽditur qualitas, quàm verba. Paul. in l. testamentum. C. de testam. nec testamentum est genus. ut pulchrè Alc. rubr. supra, titu. 1. ubi ego latius.

Ad l. testator. aliàs testamento. 89.

§. 1. *uers. quæ mortis tempore in rebus &c.* Scot. Debet dicere testamenti tempore. Curt. iun. in l. si sub num. 50. uers. quarto. ff. de pact. secundum l. si ita. infra, de aur. & arg. lega. & ita eam allegare Bart. in d. l. fin. & ita eam summare ibi hic dicit ipse Curt. vide Capell. Tholosan. in decisio. 315. de tempore testamenti.

Glos. uerb. obligationem, aliàs oblationem, aliàs obligationem. Scot. Similis error in auth. res quę. C. commun. de lega. lege autem oblationem, vt legẽdum probat uerbum, offerentes, supra, positum.

§. *fin. summar. Barth. Iusta hæredis ignorantia &c.* Scot. vide Baldum & Barbat. ad eum in authen. res quæ. C. commu. de lega.

Scot. d. §. non procedit in expressa prohibitione alienationis, ut hic per Castrens. & cons. 17. in causa quę vertitur Parmę. Alex. in l. Marcellus. §. res quę.

ad Trebell. Ias. repet. l. filiusfam. §. diui. supra, tit. 1. sub num. 100. uers. confirmo. contrarium per Alc. §. diui. uers. quò fit, vt nec illorum &c. Quem vide hic, & Cacher. decis. Pedem. 73.

d. §. uers. cuius post mortem codicillos aperiri praecepit. Scot. Facit l. miles ad sororem. supra, eod. vide §. si quis agens. uers. veluti si quis totum &c. Instit. de actio.

Vers. ignorantiam tam mulieris, quam emptoris. Scot. vide Paul. Castr. cons. 92. Clarum est in iure. libr. 2. vbi quòd iste §. procedit vtroque ignorante: & an præsumatur scientia: & quid si res non sit soluendo, & quid de fructibus, quid de melioramentis. Ponit etiam formam libelli. Considera l. pater filium. in princ. uerb. ignorarunt. & glo. ibi. infra, tit. 1.

Glos. uerb. ignorantiam. Facit supra, &c. de petit. hered. l. si rē. Scot. Puto corruptam esse hanc glos. sicque restituendam, & supra, eod. l. si hæres rem. Mouet me gl. magna allegans d. l. in d. §. si quis. hic allega. per glos. nostram.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimus secundus.

DE LEGAT. ET FIDEICOM. Liber Tertius.

Ad l. 1.

§. hi quibus, uers. qui uice præfecti ex mandatis principis &c. Scot. Ita debet intelligi l. a proconsulibus. C. de appell. Alex. col. 5. in rubr. supra, de offic. eius cui.

Ad l. fideicommissa. 11.

§. sic fideicommissum. uers. si utile tibi fuerit visum &c. debebitur. Scot. vel per eum steterit, quominus &c. Bart. l. 1. col. 1. in fi. supra, tit. j. tu uide Soc. l. si quis arbitratu. col. 7. circ. med. infr. de verb. oblig.

Vers. debebitur si modo &c. Scot. Bart. legit, debebitur l. 1. col. 1. in fi. supra, tit. 1. sed cum in seq. resp. legatur, debebitur. & illud huic æquipolleat, vt per gl. fi. huius §. præsertim cum dicatur, æq; quæ dictio inducit repetitionem eiusdem verbi, corruit subtilitas Barth. de qua per eum in d. l. 1. col. 1. in fin. ad quem addidi.

Glos. d. §. in fideicommissum, uerb. uoluerit, idest si noluerit. Scot. Lego noluerit. nam nisi noluerit, i. si non uoluerit: vtique si uoluerit. Videtur autem repugnare §. quanquam. infra, hac l. ibi, si volueris, non debeatur. Tu vide Paul. Castrens. in l. nonnunquam. post princip. infra, de condit. & demonstr.

§. si cui. Scot. vide Alc. lib. 3. de verb. sign. uers. Tertiū huius tractatus.

§. si rem. Scot. Quid si fundus legatus postea in dotē datus est, an extinctum censeatur legatum? Vide Alex. cons. 3. lib. 3. videretur. ubi dicit quòd non. Ias. l. filia legatorum. C. eod.

§. interdum alterius. Scot. Hinc colligitur idem fore, si dixero, fundum uendo, vel nuncio nouum opus pro Titio, & nomine, causavè Titij. Nam dicitur infra legatum videri factum causa priuati, quod ait hic Vlpianus pro Titio priuato, iux. Barth. l. 1. §. nunciatio. columna tertia, infra, de oper. nou. nunc. Et illud protrahitur tum ad mandatum. l. si cum emptore. §. fin. supra, de pact. tum ad negotiorum gestorem. l. dominus sticho, verb. pro quibus. infra, de pecul. lega. Domin. c. abbates. per illum tex. d. re iudic. in 6. c. olim. 3. de restit. spol. c. cum M. constit.

§. fin. uers. tempus tamen &c. Scot. Nota quòd vnus insolidum cogitur opus facere, postquam cæteri sunt in mora, & non ante. Castrēs. l. in executione. in princ. de verbo. obliga. ubi dicit se nescire alibi hunc text.

Ad l. nutu. 21.

Scot. non tamen hæres institui, nisi ad pias causas. gloss. c. cum tibi. de testamen. Bald. l. prima, lectu. prima. columna secunda, ad fin. C. de sacros. eccl. uide Iustin. lib. 12.

Ad l. si quis in principio testamenti. 32.

Scot. Repetijt hanc l. Signo. Homod. ut ipse testatur in cons. 71.

Glos. uerb. accipiat. prima uoluntas &c. uers. §. æquitij. Scot. vbi uide glos.

Ad l. Paulo Callimacho. 27.

Glos. §. 1. uerb. non etiam, sed certè &c. uers. uel hic benignius inter filios &c. Scot. Hanc approbat Imo. Ang. Alexan. d. §. duo fratres, seu §. fin. Vide ibi Alexan. ante num. 36. vbi Barthol. contrà, dum vult ibi male iudicatum esse: nec a fideicommisso recessum: sicut hic, vbi vult uerborum generalitatem ad ius præsens restringi: quem sequitur Alexan. d. §. duo fratres. uers. cæterum hisce. ampl. 5.

Ad l. qui concubinam. 29.

§. qui quatuor. Scot. Huius §. ratio colligi potest ex uerbis, & tractatu Laurentij Vallæ de numeris, in elegantijs.

Ad l. pater filium. 38.

§. filium suum. Scot. vide Alc. l. virilis appellatione, infra, de uerb. signif.

§. fundum, uers. ita enim fiet &c. Scot. Hæc clausula nihil operatur, vt potè potius enunciatio, quàm ratio. Vide Barth. hic. Nam testator ad conseruanda bona in familia, satis opinatur fore, si uiam alienationi inter viuos hæredi præcideret, Socin. l. si cognatis. col. 7. ad fi. infra, de reb. dub. & l. qui Romæ. §. cohæredes, columna 5. post medium. infra, de uerb. oblig.

§. Iulius Agrippa, uers. reliquias eius. Scot. Facit l. in fundo. ff. de re. uendi. l. fundus. fam. ercisc.

Vers. aut domum maiorem. Scot. Lego maiorum. & facit. l. si in emptionem. sup. de min. & glos. postea super hoc uerb. maiorem, debet esse super uerbo, maiorem seq. & abradenda est litera p. hic posita & ibi reponēda. Potes tamen etiam legere, domū maiorem, quia fortè Iulius habebat domos duas, alteram maiorem, minorem alteram. Vnde Ferretus §. diui. supra, tit. 2. uel (inquit) vt alij codices habent maiorem, ubi de intellectu huius §. & ad uerba, & prædium suburbanum. allegat Terentium, ex meo propinquo rure hoc &c.

Glos. uerb. reliquias. puta monumentum. Scot. Ergò causa hæc dicitur leuis. Tamen apud Cicer. in oratio. pro lege agraria, uisa est causa grauis agricolæ negantis uendere fundum, quòd cum plures fundos haberet, nunquam ex illo solo fundo malum nuncium accepisset.

Glos.

Glos. uerb. factum. imò extraneum &c. uers. ut ad legitimum institutum &c. } Scot. Singul. & communiter approbata. Ias. l. filiusfam. §. diui. 2. lectu. colum. 19. post num. 135.

§. quindecim. } Scot. Res semel alienata &c. sic in l. tutor rerum. supra, de administr. tut.

Vers. respondi non pertinere. } Scot. secus si obuenisset per ius accrescendi. Alexan. & Ias. in l. si in testamento. supra, de vulga. Ad intellectum huius §. uide Paul. Castrens. in l. voluntas. uers. breuiter adte. C. de fideicom. Ad primum dictum uide Bald. Ang. Imo. Alex. infra. l. si mihi, & tibi. tit. 2. & add. Poma. ibi ad Barth.

Ad l. Pamphilo. 39.

§. propositum est. } Scot. vide Alex. l. 1. §. si quis ita, nu. 15. de uerbor. obligatio. & omnino in l. serui electione in princ. supra, titul. 2. ubi Ias. col. antepen. cum sequ. Alciat. legit μάλιστα, & vim omnem decisionis huius ex uerbo hoc pendere existimat, in l. 1. §. si quis ita, infra, de verborum obligatio. Ego aliter sentio, & dico, hic esse casum in terminis Rair. Plagar. & Bald. in l. distantibus. in fi. C. de testam. Facit etiam pro dicto glos. de notario interrogan. &c. in l. iubemus. C. de testa. Idem quod supra, tenet Alc. lib. 3. Parerg. cap. 27. vide de hoc §. Nam repet. §. ex imperfecto. 30. quæstio. C. de testam. Nota etiam hic, quem posse scribere legatū, uel fideicommissum sibi relictum:

Ad l. vxorem, 41.

§. testamento. } Scot. Nota hunc text. quòd legata pecunia debet dari in eo valere, quo erat tempore conditi testamenti. Ita Bald. l. hic: concord. vide per Ias. in l. cum quid. colum. 1. lectu. prima. supra, si cert. pet.

§. hæres. alids, eius hæres. summar. Barth. onus de aliquo adoptādo, & fideicommissum in defectum adoptionis iniunctum non tenet. } Scot. Mihi non placet hoc summar. Bartho. Neque enim exhæredatio, uel perditio legati est fideicommissum, de quo rogatur hæres, vel legatarius, sed ipsa adoptio. Quod ostendunt verba text. respondi fideicommissum quo quis rogatur, vt adoptet &c. quod fideicommissum non valere cum subijcitur, consequenter intelligimus cessare exhæreditionem vel legati petitionem. Debet ergò summari, fideicommissum de aliquo adoptando nō ualere: nec adiecta in defectum adoptionis pœna committitur. Vnde verba, an ei qui &c. actio quædam ex fideicommisso &c. intelligūtur, vt adoptatur: non autem ad hæreditatem, uel legatum, quæ, quodue aufertur. quæ uel quod applicatur non huic non adoptato: sed vel cohæredi, vel legatario, vel substituto, secundum Auth. hoc amplius. C. de fideicom.

Glo. un. uers. uel dic, quod uocat &c. idest, rogauit. } Scot. Lege, idest, quo rogauit &c. uers. nec ibi.) Sco. vbi gl. in 2. solutione.

§. Sceuola secundum summar. Barth. in ultimis uoluntatibus moriendo &c. } Scot. Hoc summar. est falsum, & contra l. 4. supra, loca. uide in apostil. seq.

Vers. cum uolet. add. marg. Facit iste text. ad hoc &c. } Scot. de quo vide latius in l. 1. supra, tit. 1. per Alex. post Imo. contra Bartho. cum moriens non possit uelle moriendo, per text. in l. 4. sup. loca. Et ideo melius est locutus secundum eos Bart. d. l. centesimis. §. fin. col. 2. num. 3.

Ad l. ea tamen adiectio. 46.

Scot. vide Galen. de bona habitudine, qui dicit sic: iudicium absoluto sermone vocamus, habens omnes iudiciorū naturas, alia cum appositione noīs.

Ad l. item legato. 49.

Glo. uerb. puellæque deseruiunt &c. uers. comatas, quia comas &c. uel comatus, idest, ornatus &c. } Scot. Imò cosmetas, idest, ornatiores, ut infra, l. legatis. §. ornatricib. vbi glos. verb. ornatricibus.

Ad l. cum filiosam. 50.

Vers. cum iustæ ætatis sit factus. } Scot. l. ait diuus. infra, de iur. fisc.

Ad l. liberorum. 52.

Vers. siue in charta, siue in membrana &c. } Scot. vide in fragm. uete. poeta. pag. 412. ex Isidoro. lib. 6. c. 12. & ex Cinna.

§. Si cui cautum. uers. ut putà, cum haberet Homerum totum in uno uolumine, ad quadraginta octo libros computamus, sed uniuersum Homeri uolumen &c. } Scot. Pisistratus diuisit in libros corpus Homericum, Cic. de orator.

§. chartis legatis. uers. in dactylotheca &c. } Scot. Calep. sub uerbo, dactylio. legit, dactyliothecam. Considera bibliothecam: de qua hic. Pandectæ Florentinæ, & Haloandrinæ habent, dactyliothecam Lexicon Græcum habet dactyliothecam, vt hæ Pandectæ Fradineæ.

Glos. uerb. ut lectum. hic ponitur in neutro genere &c. } Scot. ab Vlpiano, & a Paulo in l. etsi non sunt. ff. de aur. & arg. lega.

Glos. uerb. fulcra, idest, ornamenta lecti, secundum Hug. } Scot. Idem Alber. in Dictionario, uerb. lectis legatis. Tu dic quòd imò est lecteria, sic enim vulgus appellat. vide infra, l. hæres meus. in fi. Vergil. 6. Lucent. genialibus altis, Aurea fulcra thoris Propert. Nec mihi tum fulcro sternatur lectus eburno.

Bad. glos. uers. sed & de meis. } Scot. Ibi legitur ex: in Pandectis Florentinis non habetur nec, de, nec ex.

Ad l. ligni appellatione. 55.

Vers. deiectæ autem arbores ligno: um appellatione continebuntur. } Scot. Non igitur stantes, ut hic in glo. & l. penul. supra, pro soc. l. arbor. ff. de commu. diuid. Hebræi tamen appellant arbores lignum. Gen. ca. 2. ubi August. Eugub.

§. idem libro. uers. superamenta materiarum. } Scot. vide Cōnan. lib. 2. c. 1. sub. 7. commen. de iur. ciu. ubi de §. si fundum, hic alleg. per glos.

§. lignorum appellatione &c. uers. & barbula quadam &c. } Sco. vide Arist. de mirabilib. auscultat. Arabes vtū tur aromatibus, cinnamomo, casia, & cæteris pro ligno, seu combustibili materia. Strabon. lib. 16.

Vers. editur bouum. } Sco. ut in Phrisia occidentali, ubi habent & terram quam comburunt: quam turfā appellāt. vide Ludo. Guicciard. in libris Germ. infer. ubi idem de Holandia, & de Silādia, in qua & bitumen velut, cōburitur. In Hannonia vulgò Hainault lapides nigros, quos appellant carbones, & in Namorra, & in territorio Leodij, vulgò Liege: ubi sunt meliores. Guicciard. vbi supra, ex quo lapide reddit calor potētissimus, sicut Leodicēses iactāt, se hēre tria excellentia, panem pane meliorē ferrū ferro durius, ignē igne calidiorē. Neuri vtunt o fibus.

bus. Pomp. Mela. lib. 2. c. 1. in fin. Scotia utiē carbone nigro, quem è terra effodiunt. Theatrum, orbis terrarum verb. Scotia, lapideis carbonibus inquit Leslæus in Scotica historia.

Verſ. & alia ligna cocta &c. Scot. Qualia acapna, de quibus extant apophtegmata duo. lib. 8. apophtegmatum, primo collectorum. Vide Galen. libro septimo. de compoſ. pharm. ſecund. locos. Martial. in xenijs.

Verſ. ad faces quoque parata, non erunt &c. Scot. Multò magis non erunt ligna alumine delibuta: quæ nequeunt incendi. Gell. lib. 15. c. 1.

Ad l. Seruius respondit. 57.

Summar. Barth. Cui eſt legata materia, non eſt legatum materiatum. Scot. Niſi queat reuerti ad materiam, ut aureum uas, argenteum que. l. quæſitum. §. illud. infra, eodem.

Ad l. cum quæreretur. 60.

§. lana. uerſ. habiturus uſui ipſe &c. add. marg. V ſioni, inſcriptis noſtris exemplaribus omnibus. Scot. Sic infra. l. Quintus. §. ſi factum. de aur. & argen. legat. Sed illud aliter expono. Hic planè ſi legas vſioni, oportebit exponere, ideſt vſui.

Ad l. legatis. 65.

Gloſ. §. 1. uerb. officium quod non &c. uerſ. & idem eſt ut mutetur &c. Scot. Facit glo. infra, uerb. factus eſt. nam non per hoc &c. uerſ. ſed quid n &c.

Gloſ. uerb. factus eſt, nam non &c. Scot. Facit glo. ſupra, verb. officium, quod non &c. uerſ. & idem eſt, ut mutetur &c.

§. ſi unus. uerſ. cui legata ſunt, in quo artificio plerumque uerſabatur. Scot. Aliàs legitur, qui legatus eſt artificio: in quo &c.

§. ornatricibus legatis. Scot. Sueton. in Claudio. Hæc, inquit, matris meæ liberta, & ornatrix fuit. Ouid. Amo. 1. Ornatrix toto corpore ſemper erat.

Ad l. auibus. 66.

Gloſ. uerb. phaſianarij, ideſt, ſerui &c. uerſ. ult. Scot. Ridiculum.

Ad l. ſi cui lana. 7.

Scot. add. marg. & ſic indefinita non æquipollet &c. Scot. vide omnino Dyn. in rubr. de reg. iur. in 6. uerſ. circa ſecundum.

Ad l. quæſitum. 78.

Scot. Hic apertus eſt ſolecismus, niſi legatur, deberet.

Verſ. non quod. Scot. Pro non ut.

§. Coccum. Scot. vide Alcia. lib. 2. c. 1. Parerg. ubi multa de coloribus.

§. cum uir. Scot. Paulus aduocatus cecidit cauſa. Vide ſupra, l. lecta. ſi cert. pet.

Ad l. ſi chorus. 79.

§. 1. uerſ. ſæpe audiſſe ſe ruſticos ſenes &c. Scot. Facit Golumel. lib. 1. c. 10. uerſ. ueteres itaque ruſticos &c. & uerſ. priſcis autem.

Ad l. quod his. 83.

§. 1. uerſ. qui extremò mortuus eſt. Scot. Nota extremò aduerbium.

Ad l. ſi mihi Mæuia. 92.

Verſ. tabularium eſt. Scot. Tabularium, ſcrinium, depoſitorium, armarium, quo clauduntur inſtrumenta, tum publica, tum priuata. Verg. poſuit pro archio, vulgò archiuio, lib. 2. Georg. aut populi tabularia vidit. Dicitur a tabulis. i. litis omnib. inſtrumentis.

Verb. non uideri teſtatorem de pecunia numerata &c. Scot. Ratione huius vide per Iaſ. in l. ſingularia. nu. 28. ſi cert. peta. ubi facit hunc text. ſingul. Reprobat Dec. ibi ſub nu. 21.

Ad l. Lucius Titius. 93.

Verſ. cum hoc nudum præceptum eſſet. Scot. Si præceptum non fuiſſet nudum, valuiſſet prohibitio: ita ue tit ū in perſonam conceptum, hæredem prohibiti cōprehendit. Paul. Caſtrenſ. poſt Rayner. in l. filiusfamil. §. diui 2. ſupra, titul. 2. colum. 2. num. 9. ſecus ſi proprio nomine hæredem grauauerit. Barth. in §. ſequent.

Ad l. Offidius. aliàs Oſſidius. 97.

Scot. Haloander in præfatio. C. legit Oſidius: & ita emendat in codicibus ſuis.

Verſ. Imperator interrogauit partem legatarij, quærendi cauſa. Pone inquit, in condito centum aureos eſſe. Scot. Haloander ubi ſupra, legit centies (habeur centiens, & malè) aureorum, exponens hanc ſcripturam, ideſt centena millia aureorum. Et nota, quòd ex d. verbo (pone) quidā conijciunt inductas fuiſſe poſitiones. Vide Barthol. in l. ſecunda. §. quod obſeruari. C. de iura. propt. calumn. Sic loquitur etiam Terentius in Phormione act. 4. ſce. 3. pone eſſe uictum eum: at tandem tamen non capitis eius res agitur. ſed pecuniæ. Pone, inquit ibi ſcholiaſtes in marg. Græci tithi, quod uel fac, uel finge dicunt.

Ad l. hæres meus. 100.

§. cui Corinthia &c. huic abaces &c. add. marg. ſunt qui baſes legendum &c. Scot. Vide Alciat. in l. ſtatuæ. ff. de verborum ſignificatio. & ibi Rebuff. qui intelligit de orbiculis, qui ſupponuntur buccalibus in menſa, vt in cænaculis, ſeu refectorijs phratriarum, & monacharum, ac cauponis, ne menſæ polluantur.

§. fin. uerb. teſtudineos pedibus in argentatos. Scot. ebore, atque teſtudine, in l. Labeo. infra, de ſuppell. lega. & dic lectos, ideſt, fulchra, ſeu lecterias, continentia pro contentis. Vide ſupra, eo. l. librorum. §. ſunt tamen quædam.

Ad l. his uerbis. 102.

§. pen. & quòd pro introitu erogari ſolet. Scot. Nota pro introitibus Collegiorum.

§. fin. & introitus militiæ. Scot. Not. id quòd ſoluitur pro introitu Collegij, eſſe Collegij.

Ad l. fin. §. fin.

Summar. Barth. quod operatur propoſitum &c. Scot. Barth. idem notat. in l. & ſi contra. ſupra, de vulga. & pupill. ſubſtitut.

Digeſtorum ſeu Pandectarum Liber Trigeſimus tertius.

DE ANNVIS LEGATIS, ET fideicom. Tit. 1.

Ad l. in ſingulos. 2.

Verſ. quemadmodum. Scot. Hic appellatur ſimile, quod plures habet diſſimilitudines, quàm ſimilitudines, ut per Viuia. in caſu l. cum tamen aliàs. hoc

hoc reprobetur, ut per Io. Picum in astrolog. lib. 6. cap. 6. ad fin. dixi in rubr. infra, de oper. nou. nunc. in princip.

Ad l. Seio. 10.

§. *libertis, uerb. acceptabat.* } Scot. Idest, solebat accipere. Seruat naturã suam, hoc est verbi frequẽtatiui.

Ad l. annua. 20.

Glos. §. Attia, uerb. hierophylaci. nomen est &c. vt sacerdos Ricardinæ delectabilis nostræ uillæ. } Scot. vide glo. in l. quę situm, ad fin. in glo. uerb. minutum. infra, de fund. instruct. vbi de Ricardina Paganella parte nominata dictæ Ricardinæ. De magno conflictu inter Ricardinam, & Mozzulariam, vel Mulinellum Leandr. Alber. in sua Ital. ch. 265. c. de Bo. Gall. tog. Emil.

Ad l. liberto. 21.

§. *filium.* } Scot. vide Alciat. in l. frugem. uerb. filiqua. de verb. signific.

Ad l. cum quidam. 23.

Verb. diuisionem dari &c. } Scot. vide autorem tabularum funeralium diuersarum gentium.

Vers. & die natalis suis. } Scot. Miror de hac locutione. Dicendum fuit die natali suo, nisi dicas die repręsentante diem natalem suum. Natalis enim non ponitur absolutè, sed subauditur dies. Vergi. meus est natalis Iola, subauditur, dies. Sed adhuc est inepta locutio, perinde ac si dictũ fuisset, die diei natalis sui.

Glos. uerb. natalis, idest, tali die, quali &c. uel dic quali &c. } Scot. vide Corset. singul. incipien. festum.

DE VSV, ET VSVFRVCT. lega. &c. Tit. 2.

Ad l. legatum ciuitati. 16.

Scot. vide Alciat. lib. 1. Parerg. c. 22. vbi de mastigonomis, de quibus in l. fin. ff. de muner. & honor. & de l. 1. C. de glad. lib. 11.

Vers. inquum esse, hanc quantitatem &c. } Scot. Dixit Bald. & ibi Castrens. in l. omnes qui, quòd relictũ pauperibus, potest conuerti in fabricam pauperis ecclesiæ: quia venit appellatione pauperis, per illum text.

Ad l. si alij fundum. 19.

Scot. vide limitationem huius l. per Cottam in Memorabil. uerb. fundus.

Ad l. qui fructus. 25.

Vers. imperitia lapsus. } Scot. Fuit imperitia, quia credidit vsumfructum causalem separatum esse à proprietate, sicut formalem.

Ad l. Sempronius Attalus. 26.

Vers. sed usufructus nondum est hæredis, nisi cum dominiũ &c. } Scot. Nota dominium rei legatæ in diem certum non transire a morte testatoris secundum regulã l. à Tirio. ff. de furt.

Glos. uerb. post, idest, quando &c. §. cum igitur. } Scot. Et hac l. uers. ac per hoc ad hæredem &c.

Ad l. generali. 32.

§. *Vsumfructum, uers. tributa præterea &c. aut mouentib. &c.* } Scot. Nota tributa per mouentibus, idest mobilib. & se mouentibus. l. mouentium. ff. de verb. signific. fuisse debita.

Ad l. Sempronio. 33.

Glos. §. 1. uerb. codicillis ita scripsit, scilicet, testatrix &c. } Scot. Et benè, quia sequitur uerb. ipsa.

Ad l. codicillis. 34.

Scot. vide Barth. hic, Alex. in l. hæredes mei. §. cum ita. col. antepe. infra, ad Trebell.

Vers. portio eius reliquis accrescat ita ut &c. } Scot. Hæc verba inducere substitutionem reciprocam ueteres intelligunt. Dyn. Rayn. Alber. hic Barth. autẽ ius accrescendi. Barth. hic, & d. §. cum ita. col. pen. oppos. ult. vide Alcia. d. §. cum ita. in 3. limita. substit. fidei com. illa autem uerba, Post cuius nouissimi decessum &c. fideicommissariam.

Ad l. vxori vsumfructum. 35.

Scot. Considera l. antiquitatem. C. de vsufruct.

Ad l. uxori meæ. 37.

Scot. Pro vsufructu calendarij, uide l. uxori vsumfructum. infra, eod. Nota quòd indefinita æquipollet vniuersali. Testator enim legat vsumfructum bonorum suorum, & Iurisconsultus respondet debere, omnium, scilicet bonorum vsumfructum.

Ad l. fundi Trebatiani. 38.

Vers. item quæro quo distet &c. } Scot. Faciunt ea quæ de teste non interrogando verum dicit Barth. in l. 1. col. 3. & ibi Doct. supra, si cer. peta. & ad hoc allegat Bald. l. solum. C. de testib.

Ad l. in fructu. 42.

Vers. cum olea immatura &c. } Scot. Cato, quàm acerbissima olea erit, tam oleum optimum erit. Adrianus Cardia. refert, de sermone latino, char. 89. sub uerb, quisque. Aliqui sic, Quæ acerbissima olea erit, & oleum faciet, tam oleum optimum erit, ut retuli ego To. 1. Respon. libr. 5. respon. 23. Oleum quàm acerbissima oliua, optimum fieri ait Plin. libro 15. cap. 6.

Ad l. fin. 43.

Scot. Hic quærunt Doct. an vsufructuarius omnium bonorum teneatur ad æs alienum. vide l. cum nõ solum. §. sin autem legata. ubi Bald. C. de bonis quæ libert.

DE. SERVITVT. LEGAT. Titul. 3.

Ad l. si is qui duas. 4.

Vers. si is qui duas. } Scot. Nota duas, pro binas.

DE DOTE PRAELEGAT. Titul. 4.

Glos. rubr. istud pra, nihil &c. } Scot. Idem tenet gl. in §. si quis uxori. Instit. de lega.

Ead. glos. uers. sicut cohæredi relictum &c. } Scot. l. Pomponius. supra, famil. ercisc.

Ad l. cum quis. 2.

§. *mulier dotem promisit quadringentorum, & dedit fundos in ducenta, & præterea nomina debitorum in ducenta.* } Scot. Nota dare fundos in ducenta, & nomina debitorum in ducenta.

Ad l. Theopompus. 14.

Scot. Alciat. nouo sensu. lib. 2. Parerg. c. 19. hanc l. accipit.

Glos. detur. Nota ex hac l. &c. } Scot. vide Alciat. d. lib. 2. cap. 20. & Dec. l. 2. §. mutui datio, lect. 1. in fin. supra, si cert. petat. non allegantem hanc glos. sed alia. Facit c. ex insinuatione, cum ibi not. de procur. adde glos. in c. ueniens. 1. de testib. quæ intelligit in hac l. hoc esse propter voluntatem testatoris. vide Bald. not. in l. cum proponebatur, col. 1. supra, de lega. 2.

DE OPTIO. VEL ELECTIONE lega. Tit. 5.

Ad l. si Pamphilo. 10.

Glo. ult. uers. & nota hic legatum optionis uel in genere esse conditionale, quoad optionem &c. } Scot. Impropriè. Barth. l. Mæuius. §. duobus, nu. 11. supra, de lega. 2.

Ad l. hominem. 18.

Glos. uerb. eligi posse imò aliud &c. uers. sed illud est conditionale &c. } Scot. Impropriè Barth. l. Mæuius. §. duobus. num. 11. de lega. 2. per text. in d. l. si optio, hic allegata, uerb. quodammodo, & per rationes suas vt ibi per eum.

Ad l. apud Aufidium. 20.

Vers. quin etiam res continuo eius fit, simulac dixerit eam se sumere. } Scot. Nota, quòd uendicat, vtram vult. l. planè. §. si ita Titio. supra, de lega. 1. in cuius tit. l. j. vide Doct.

DE VINO TRITICO, ET OLEO lega. Tit. 6.

Ad l. si cui uinum. 3.

§. 1. } Scot. vide Alciat. in l. uinaria, de uerb. signif.

Ad l. si quis uinum. 9.

Vers. acinaticum planè &c. } Scot. Malè alicubi legitur acinacium. Hotoman. in Commentar. uerbo. iur. hoc ipso verb. ubi ait de'huius conficiendi ratione. Vidend. Cassiod. lib. 12. varia. ad canonic. venet.

Ad l. vinum cum uasis. 15.

Scot. vide Alcia. l. vinaria, de uerbo. signifi.

DE INSTRVCTO VEL INSTRVM. lega. Tit. 7.

Ad l. quæsitum. 12.

Vers. item nonnullis uisum est &c. } Scot. Semen est instrumentum fundi. Ergò alienato fundo non debetur: nisi alienatus sit vsusfructus, non solum. Vide Barthol. l. fundo. 2. q. C. de uerbor. significatio. Vide l. cum de lanionis. §. item cum fundus. infra, eodem, l. fundi. in fin. cum legibus seqq. supra, de actio. emp. l. item si fundus. §. seminarios. supra, de vsufruct.

§. saltuarium. uerb. focariam. add. marg. forati à legit Blon. &c. } Scot. vide Calep. uerb. focaria. ubi addidi. infr. eo. l. si ita.

§. uxores quoque. uers. neque enim duram separationem &c. } Scot. vide exemplum apud Herod. lib. vlt. & apud Suetonium in Tiberio.

§. si domus. uers. itaque neque specularia &c. } Scot. vide Alcia. l. malum. §. fi. de verb. sign.

Glos. uerb. in hypæthris. aliàs &c. add. marg. de hypæthris pulchrè &c. } Scot. Alcia. l. malum. §. plumbum, de uerbo. signif.

§. Papinianus quoque libro &c. } Sco. vide Alc. l. pen. in fi. de verbor. signif.

§. specularia quoque. } Scot. vide Alc. d. l. malum. §. fin. de verb. signif.

Vers. cancellos quoque &c. } Scot. Intellige ligneos, qui vulgò zelotypiæ dicuntur. Nam de cancellis ferreis, qui dicuntur vulgò ferraræ, non intelligitur, quia hi affixi, sunt pars domus, vt supra, sicut & cancelli lignei fenestris infixi loco ferreorum in domunculis pauperum, maxime rusticorum.

§. Idem Celsus uers. qui ruri morati. } Scot. Frequentissimè dicitur ruri. Persius tamen propter uersum dixit, sic nostro rure loquuntur.

§. idem respondit domo &c. aquarij domi &c. } Scot. Hotoman. in Comment. uerb. iur. uerb. aquarij, accipit non pro custodibus aquæ, sed pro gerulis aquæ: sicut etiam Accursius. Alibi sunt venditores aquæ. Nam alicubi uenditur aqua, ut Romæ, Venetijs, Ferrariæ. vide infra, de alim. & cib. lega. l. 1.

Ad l. Tabernæ. 13.

Scot. vide Alciat. l. instructum. ff. de uerbor. significa. Summar. Barthol. Taberna nomen est loci, caupona &c. Scot. Et malè ut infra, l. 2. & hic duobus in locis, in quibus habetur cauponæ, legendum est cauponiæ, sicut etiam aliqui codices habent.

Ad l. si ita. 15.

Vers. domus uinis &c. } Scot. Infra, eo. l. cum de lanionis. §. penult.

Ad l. villæ. 16.

§. uinea &c. } Scot. Cornelij Balbi, quàm Seruij Sulpitij melior sententia. Nam puto hunc esse Q. Cornelium Balbum, de quo Cicer. in episto. ad diuersos libro sexto, septimo, & octauo. & Alciat. in l. mercis. 2. ff. de verborum significatio. Nam de quo agitur in l. secunda. §. post hos. & §. sequent. ff. de origin. iur. is fuit Lucilius; potest etiam fuisse Cornelius Max. de quo in d. l. secunda. paulò post fitmentio. Sed præstat intelligere de Cornelio Balbo, quem certum est fuisse synchronon Seruij Sulpitij, ex Cic.

Ad l. cum de lanionis. 18.

§. idem consultus. uers. est autem meta &c. } Scot. In his non consistit pignus iure Hæbraico. Deuter. c. 17. Grapal. lib. 2. Ego uerò, inquit, potius metam superiorem, catillum inferiorem dixerim.

Glos. uerb. femina. facit &c. } Scot. l. quæsitum, §. nonnullis. supra, eo.

§. in instrumento medici esse collyria, emplastra &c. } Scot. Medicus igitur est etiam chirurgus.

§. fin. uineisque, quæ &c. } Scot. Supra eo. d. l. si ita. §. 1.

Ad l. Seiæ. 20.

Glos. §. instructis, uerb grabatus. id est &c. } Scot. Vergil. in Moreto, Membra leuat sensim, uili demissa grabato.

Ad l. fundus qui. 24.

Vers. & hoc magis dicendum est. } Scot. Adhoc dictum, vide cumulata per Ias. in l. qui Romæ. §. duo fratres. q. 4. Bart. ff. de verb. oblig.

Ad l. prædia. 27.

§. ita legatum, uers. aggeres, & præla &c. } Scot. Considera an dici possint aggeres compactiones asserum, sicut dicuntur aggeres compactiones terrę, & murorum. Verg. terreno ex aggere bustum, & Agger murorum. Quicquid enim ex aggeratione, uel aggestura constat, videtur dici posse agger. Aliàs legitur asseres, quod placet, quia ex asserib. fiunt præla, quæ aliàs asses, aliàs axes, aliàs assamenta uocantur, inquit Bud. in annot. in l. fundi. ff. de act. emptio. ubi tamen asseres negat asses esse, vel axes, vel assamenta, idest, tabulas sectiles, sicut etiam Calep. in uerb. coassatio, seu coaxatio vbi citat Vitruuium. Sed tamen aliter loquitur Calep. in uerb. asseres. uerb. assis. verb. axis. Pro tabulis utitur ferè semper Natalis Comes in historijs.

Ad l. fin. 29.

Vers. etenim mediocritate &c. instrumentum autem &c. } Sco. Facit Galen. lib. de introd. columna vndecima, versicu. ubi est auctio manente specie, ibi duarum significationum præceprio non est. Tamen hic dicitur differre nauem, & scapham specie.

DE PENV LEGATA.

Titul. 9.

Ad l. 1.

Vers. Habebit igitur hæres &c } Scot. Limita vt per Bal. in l. sed etsi post tres, in lect. colũna quinta. Si quis cautioni. Iaso. & alij l. si insulam, columna 19. de verbo. oblig.

Vers. nisi fortè aliud tempus &c. } Scot. Hæc uerba vltrà Barth. & communiter alios, in d. l. si insulam. aliter intelligit ibi Ias. col. 8.

Vers. dubitari potest. Puto tamen &c. } Sco. Aduerte quòd hoc casu hæres dando penum, potest moram purgare, sicut & primo casu huius l. secundum Bart. in d. l. insulam. opp. 7. par. 1.

Ad l. qui penum. 3.

Vers. penu legata contineri quæ &c. } Scot. Est enim omne quo vescuntur homines, penus. Cice. libro secundo, de natu. Deo. cum loquitur de penatibus dijs.

Glos. uerb. ad logarium, idest, rationarium &c. add. marg. De logario pulchrè Pius Anto. &c. } Scot. Aduersaria, vel diurnum. Alcia. lib. 2. Parerg. c. 25.

Ad l. nam quod liquidæ. 4.

§. 1. uers. nomen autem penus &c. } Scot. Hic penus, & penus quartę declinationis, & hoc penus penoris, & penum peni, hoc penu. Lucil. Magna penus paruo consumpta peribit. Terent. omnem penum congerebam, clanculum. Plaut. Nisi annuus penus hic ab amatoribus congeratur, cras prostituam uos ò puellæ. Ald. in Instit. Grammat.

Ad l. non omne. 5.

Verb. Carcum. } Scot. Alciat. legit Carreum: & deriuat à Carris: quem reprehendit Hotoman. in Comment. uerb. iur. uerb. carcum. vbi dicit a Caria dictum: in qua laudatissimum nesci dicunt. Neque etiam cærcum, neque carynon hic legendum.

Ad l. instrumentum. 6.

Glos. uerb. concinnatoria, idest, deputata &c. } Scot. vide Hotoman. in d. comment. uerb. iur. uerb. coctiatoria. Et uide infra, de aur. & arg. lega. l. etsi non sunt. §. si cui.

DE SVPELLECTILI LEGATA.

Titul. 1.

Ad l. 2.

Vers. res mobiles non animales. } Scot. Idest non animatæ, seu inanimatæ, aut inanimæ.

Ad l. 3.

Verb. trapezophora. } Scot. Idest, sustinentes mensam tripodes. Alciat. in prętermiss. uerb. mensularius. Licet, inquit, alij nescio quid impertinens de amphora inculcent. Vide hic in addit. ubi allegatur Cæl. Rhodig.

Verb. toralia, mappa villosa: } Scot. Hæc duo uerba in codice Alciati erant, oralia impanaliosa. ipse legit bocalia, cuppæ, aleisa, a uerb. baucalium. De colo, & sacco niuario Martialis in Apophoretis. Vide Alc. lib. 8. c. 4. Parerg.

Ad l. Labeo. 7.

Vers. speciem potius rerum, quàm materiam &c. } Scot. Forma præualet materiæ. concord. l. mulieris. §. 1. infr. de uerb. signific. cum similib.

Vers. non enim ex opinionibus &c. } Scot. vide Io. Pic. in quæstio. suis. q. 1. in fi.

Vers. nomina, inquit. exaudiri &c. add. marg. hæc uerba ponuntur &c. } Scot. Præter alia facit quod dicitur in l. cogi. uers. quia plerique. Infra, ad Trebell.

Vers. quorsum sunt nomina, inquit, nisi &c. } Scot. Vror: habes animi nuncia uerba mei. Ouid. in epistol. Parid. ad Helen. Lucret. quoque, animi interpres manabat lingua cruore. Vide latè Apost. epist. 1. ad Corinth. c. 14.

Vers. nisi & eos fortè, qui loqui nõ possunt, conatu ipso, & sono quodam &c. } Sco. vide int. oper. Galen. de voce &c. col. 2. cõment. lib. 2 in libr. Hippoc. Quæ in medicat. fi. ubi de mutis, & indistinctè loquentib. & in libr. de Sophis. in uerb. contingentib. Sanè Bald. in in l. falsus. C. de furt. col. 8. credidit, tuba, cornu, & similib. rectè cõtrahi, per hunc text. uide Alex. qui sequitur in l. 1. in fi. col. pen. de uerb. oblig. vbi Vincẽt. impugnat. Vide Ias. d. l. in prin. col. pen. D. Hierony. in vita Pauli primi heremitæ de Hipocẽtauro. Nota illud Vergil. 4. Aeneid. sensit. n. simulata mente locutam, ubi tribuit menti simulatũ sermonem, quasi mente, non ore loquamur; sicut mens videt, non oculi. Vide Dioge. Laert. in uita Plato. ubi q Plato dicebat, vocẽ duplicẽ, vnã animatã, alteram inanimatã: animatã itẽ duplicem, alterã literatam, alteram illiteratam, literatam vt hominum, illiteratam, vt animalium. κωφὸς mutus, qui fari non potest, ἄφωνος, cui nulla omnino vox est. Otho Bruntesius in Lexic. Medicinali.

Ad l. fin. 13.

Vers. nisi specialiter id expressum sit. } Sco. Aliqua tñ cedũt. l. cum fundus sine instrumento, sup. de fund. instru.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimusquartus.

DE ALIM. ET CIB. LEGAT. Tit. 1.

Ad l. 1.

Vers. ubi uenundari aqua solet. } Scot. Aquarius qui vendit aquam, sicut tabernarius, qui vēdit vinum. Calep. verb. tabernarius, ex Cic. vide supr. de fun. in struct. l. quæsitum. §. idem respondit domo. ubi gl. & ego addidi.

Ad l. alio. 9.

Vers. Cai Sei. } Scot. Cai Memmi, ait Cic. citatus a Bud. lib. 4. Martialis lib. 9. & 10. Cai. tetigi lib. 2. epist. 34. epist.

Ad l. cum vnus. 10.

§. fin. uers. at que pro incrementis etatis. Nota inquit glo. quanto plus crescit puella, tanto plus in eam impendendum est. } Scot. vide l. alimenta. §. 1. infra, eod.

Ad l. is cui. 15.

Summar. Bartbol. damnatus in metallum, post restitutionem preteriti temporis, & futuri alimenta petere potest. } Scot. Hoc summar. non est bonum. Dic ergo, legatario annuorum alimentorum damnato in metallum, debentur alimenta, & ea rectè ipse capit: & restituto debentur in futurum.

Ad l. Mela. 16.

§. fin. uers. ubi aqua uenalis est. } Scot. vide supra, l. 1.

Vers. uel area tua ad frumenta, cetera que legumina. } Scot. No. tanquam frumentum sit legumen: incautè dictum, vt ab aliud agente.

Ad l. alimenta. 16.

§. libertis. &c. iuxta &c. add. marg. uide Alciat. &c. } Scot. Et l. Modestinus resp. ff. de verb. signif.

§. Basilice &c. Epistetum. } Scot. Fuit libertus, non ille summus philosophus.

§. Qui societatem. } Scot. Nota de societate omnium bonorum inter virum, & vxorem, per annos amplius quadraginta.

Ad l. diarijs. 21.

Glos. uerb. diarijs. alias diarijs &c. uers. alias est, uinarijs, idest, que sunt necessaria ad uitam. } Scot. Gloss. ridicula.

DE AVRO, ARGENTO &c. legato. Tit. 2.

Ad l. Plautius. 8.

Scot. vide Alcia. lib. 2. de uerb. sign.

Ad l. cum aurum. 19.

Vers. & scripsis, uascula non separaturum, licet ei &c. } Scot. Hunc textum allegat Roman. singul. 485. legat testator &cæte. ad limitationem tot. titul. de opt. leg.

§. peruenïamus, uers. ut obsidiani, Veientani. } Scot. Valla libro sexto, elegant. capitul. vltim. legit, vt Absiani, & Nouentani. Et ita alij libri habent. In emendationbus, Obsidiani & Veientani, vt hic.

Ad l. si ut habiliter. 20.

Scot. Quod verò ad habilitationem ponitur, accessio est.

Ad l. in argento potorio. 21.

Vers. uelut colum niuarium, & urceoli. } Scot. vide Martia. libro 14. de colo vinario, vbi etiam de sacco niuario, & de vrceolis ministratorijs, & urceo fictili, & nimbo vitreo, & lagena niuaria. Vide etiam Xenophontem lib. 2. de factis, & dictis Socratis.

Vers. Costum. } Scot. In aliquibus codicibus legebatur colum. Sed Hotoman. in comment. uerb. iur. uerb. Costum. dicit, se uenire in suspicionem, pro colum, reponendum esse costum.

Ad l. uestis an uestimenta. 23.

Verb. uestimenta stragula. } Scot. Alcia. mauult institoria. lib. 1. Parerg. c. 40.

Verb. amphitapa. add. marg. amphitape uestes &c. } Scot. Marin. Brixien. Alc. loco supra allegato.

Vers. quibus promiscud &c. } Scot. Vnde promiscua ea appellat Tacitus, in ... Spiegel. in Lexico, uerbo. pallia.

Vers. item pelles caprine &c. add. margin. In quibusdam exemplaris, totum hoc, item pelles &c. non habetur. } Scot. Et rectè: quia infr. l. arg. habet ex ipsomet Vlpiano.

Ad l. argumento. 25.

Vers. coactilia. add. marg. coactilia que dicantur &c. } Scot. vide Spieg. in lexico.

Verb. crinales. add. marg. Beroaldus (inquit &c.) } Scot. vide Spieg. in lexic.

Vers. & contra, est aliqua ex somno statim ornata, non tamen, commundata. } Scot. Hic text. ostendit hominem è somno se emendare debere.

Ad l. quamuis. 26.

Vers. anadesmata. add marg. anadesmata capitis &c. } Scot. Lucretius dixit, ana demata, abiecto s. lib. 4. & bene parta patrum fiunt anademata mitræ.

Ad l. Quintus. 27.

§. cui legatum, uers. siue id sua, siue alterius vsionis causa paratum esset. } Scot. Idest, siue testator esset usurus eo. per se, siue alteri fortè corpori esset annexurus, vel destinaturus. Vtimur aureo vase per se: emblemata verò poculis adglutinamus; aliqua uel auribus uel collo, vel indumentis mulieribus applicantur, vt in aures, monilia, claui: nonnulla dig tis inserimus, ut annulos; affigimus pileis, ut torulos, & si qua sunt alia. Vsionem accipe usiam, latinè substantiam. Claui tamen erant potius Senatorum, de quibus in Pandect. Budæus de Senato. possis appellare fibulas. Verg. Aurea purpuream subnectit fibula uestem. 4. Aeneid. si placet Accursij interpretatio, vsionis, idest usus, & abusionis, i. abusus. quem in significatum vtitur Africanus loco hic citato, dicas, siue paratum esset causa vsionis suæ, i. præcipuè, seu principalis, non relatiuæ ad aliud, seu accessoriæ, siue alterius rei, vel corporis: subaudi, non autem ut illud, alterius, apponatur uerbo, vsionis: cum oporteret, ut esset locus huic expositioni, Iureconsultum expressisse nomen alicuius vsionis certę, puta bibendi, sicque distributionem fecisse. Vsionem pro usu, dixit Cato de Re rustica Vide ibi annotationes Victorij.

Gl. uerb. usionis, i. vsus. sic supra, &c. } Scot. Alber. in dictio. verb. usio.

Glos. quod eius, scilicet testatoris &c. uers. & quod dicit Philippi, dicit nomen Imperatoris &c. } Sco. malè loquitur Accursius: intelligendū est. n. de Philippeis. i. nūmis per-

percussis a Philippo rege Macedoniæ, patre Alexandri Magni, quorum Philippeorum crebra mẽtio est Plauto. Nam Philippus Imperator fuit longè post Vlpianum.

§. *argento legato, non puto neutris causa habita scaphia &c.* } Sco. No. Scaphia argẽtea. M. Antonius, Triumuir vtebatur aureis schaphijs, & matulis, & Bassa apud Martialem. Rectè autem Vlpianus addidit, vtris causa: quia sunt & scaphia potoria, & alia. Calep. verb. scaphium.

Ad l. cum in testamento. 28.

Versi. quo ipse non temerè vteretur, sed commodare, ad ludos & cæteras apparationes &c. } Sco. simile in l. sed & si. §. & si vestimentorum &c. de vsufruct.

Ad l. pediculis. 32.

Versi. & cætera. } Scot. Not. & cætera, extensè.

§. *Labeo. uersi. sed non mutat substantiam rerum &c.* } Scot. ad de ea quæ habentur in margine ad l. fundus qui locatus, suprà de fund. instruct. & ea quæ dicit Ias. l. qui Romæ. §. duo fratres. 4. q. Barth. infrà, de uerb. obligat.

Ad l. Titia. 38.

§. *Sempronia Pia.* } Scot. vide Al. lib. 2. Parerg. c. 2 1. vbi de cóopertorijs Tabianis, & synthesi. Et opinatur synthesim esse, quam vulgò librãm dicimus: cũ caligæ, sagulum, diplois, indumentaque alia sunt vnicoloria: Inseritque legato pari caligarum; vnã ex pari hoc, alteram ex illo optari non posse, licet hic textus a Doctoribus aliter intelligatur. Tabiana coopertoria, dicta a Tabia Italiæ ciuitate, vt ibi per eũ. Hodie in Liguria habetur Tabia castellũ, patria Ioannis Dominicani theologi, cuius opus est summa Tablenia. An castellum quod dixi, fuerit ea ciuitas, videndum. Nam & Brixillum olim ciuitas, hodie castellum est.

§. *Seia. summar. Bart. in fauorem religionis in dubio &c.* } Scot. Immo etiam in religiosis censetur minus legatum; secundum tamen templi consuetudinem.

d. §. *Seia.* } Scot. Facit Valer. Max. lib. 1. vbi de Atheniensibus, & Phidia. Ad intellectum autem huius. §. vide Bald. Nouell. tractat. dot. par. 6. priuileg. 73. Dec. l. semper in obscuris, de reg. iur. Io. Hiero. Alban. consi. 3. & 39. Gammar. tract. de extensio. sub num. 50. & num. 51. Tiraq. tract. de priuil. piæ cau. priuileg. 25.

Ad l. fina. 40.

§. *fi. uersi. lineas duas ex margaritis. add. margin. linea hic sumitur &c.* } Scot. vulgus appellat filzam.

DE LIBERAT. LEGATA. Tit. 3.

Ad l. non solum. 7

§. *pen. uersi. qua dolo, uel fraude &c.* } Sco. vide Bald. & ibi Barbat. in add. in tit. de eo qui fi. sec. agna. in usib. feud. qui intelligit hic esse refutationem, vel quasi, alibi pactum. Ideò absenti &c.

Ad l. quod mihi. 22.

Vers. peti nolo. add. marg. Et ratio huius l. est: quia &c. } Sco. sed caue per l. legaui. inf. uers. & vtroque casu &c. iunc. verb. legaui.

Ad l. legaui. 25.

Glos. uerb. cotidiana. & ideo tractanda &c. } Scot. Facit tex. in l. fi. in prin. ibi, & semper in iudic. &c. necesse est &c. C. de bon. quæ liber. text. est optimus in l. 1. inf. de diuers. & tempor. & præscrip. ubi glo. allegat hunc text. pro concord. adde l. 1. vbi Bart. de suspect. tuto. l. 1. sup. ad exhib. l. iusto, hic allegatã per glo. allegat cum hac l. Vber. de Bob. in tracta. positionum, in prin. ubi tamen malè legitur circ. fi ff. de iud.

Ad l. Aurelius. 28.

Versi. singulis alimentorum nomine &c. } Scot. Plus alimẽtorum, quàm vestiarij causa. alibi contra.

§. *Sticho.* } Scot. an hic §. habeat locum in liberatione inter uiuós. Soc. consi. 190. col. ult. 2. uolum. tenet quod non.

Ad l. creditor. 31.

Ver. obliuione pecunia soluta, aut quod eo &c. an consultò &c. Sco. An per obliuionem, vel ignorantiam. Differt enim ab ignorantia obliuio.

DE ADIM. VEL TRANSFER. LEGA. vel fideicom. Tit. 4.

Ad l. 3.

Glo. §. si quis ita legauerit, uerb. adimendo sed nunquid &c. add. margin. pro decisione istius glo. &c. } vide Barth. l. 1. sup. de seruit. lega. tangit Alc. l. 1. de leg. 1.

Glos. §. si Titio, uerb. debetur. & ita &c. Sed contra &c. } Sco. vide pro solutione Arret. l. si ita scriptum, suprà, de lega. 1.

§. *fin. & si quidem capitalis, uel grauissima &c.* } Scot. vide Plin. lib. epist. 5.

Ad l. quod si iterum. 4.

Versi. ambulatoria enim est. add. margin. Voluntas defuncti &c. Scot. vide Alc. l. triplici. uer. ex parte qua, de uerb. signif. & l. erit ergo. sup. de fun. dota. habetur de potestate legis ambulatoria.

Ad l. rem legatam. 18.

Versicul. cum nemo in necessitatib. add. marg. hoc etiam dicit gloss. &c. } Scot. l. vnum ex familia. §. 1. suprà de leg. 2.

Ad l. alumnę. 30.

§. *Titia testamento, uersi. in quibus ex synthesim.* } Scot. legendum syntesim, vt etiam in l. Titia cum testamento. §. 1. sup. de leg. 2. quod verbum significat latifundium, vbi ibi notaui.

DE REBVS DVBIIS. Tit. 5.

Ad l. in ambiguo. 3.

Scot. Eius quod multipliciter exponitur, veritas ignoratur. Boeth. quem allegant Doctor. Vide Aristo. lib. 5. Topic. c. 2.

Ad l. vtrum. 8.

Versi. quos uno fætu &c. } Scot. eodem tempore quatuor edidit: quintum post quadragesimum diem, inquit Iulius Paulus in l. antiqui. si pars hæred. petat. Dic ergò uno fætu, idest una latione, seu vna gestatione.

Vers. ultrà tres &c. } Scot. Plin. lib. 7. c. 3. inter ostenta, plures tribus nasci.

Ad l. qui duos. 10.

Glo. 1. uer. ut inf. ea. l. §. fin. add. marg. Nihil facit secundum &c. Scot. immo facit: quia præsumitur impubes præmortuus

mortuus esse puberi.] & adde de simul morientibus. duo socij.sup.de hæred.inst.

§. si maritus,uerb.ex capitulo.] Scot. capitulum,idest,pactum. Nã & vulgò dicimus capitula matrimonialia. Vide exemplum huius.§.apud Domini.in Nobil.mulie.char.177.ex Plin.in epist.2. votum Baucidis,& Philemonis apud Naso.li.8. Metamorph. & in Ibin. Sit ubi côiugij nox prima,nouissima vitæ: Eupolis hoc perijt,& noua nupta modo. Text. in offic.c.de mortuis diuersis casibus. nu. 7.

Ad l. si ita fuerit legatum. 11.

Vers. uel ei qui maximus natu est: & duo pares ætate sint.] Scot.nota quòd maximus natu,respicit ætatem ipsam,non ordinem nascendi.de qua re in quæstionibus primigeniorum.

Vers. & duo sunt aqua charitate coniuncti.] Scot. Quòd si alter maiore charitate sit coniunctus, ei legatum debebitur.l.quem hæredi.inf.eo.ubi Bar.non allegans hoc argumenti. Videtur contrà facere,quod notat Bart. in l.cum quidam, nu.6.sup. de legat.2. Responderur,hic exigitur vt melius quàm fieri potuerit sit factum,propter reg.l.nec adiecit. sup.pro soc.ibi, sufficit abstetum fuisse malo, ptopter reg. l.seruos,de manum.testa.

Ad l. si is qui ducenta. 14.

§.utrum, uersi.idest nihil eorum fieri. add. marg. & sic indefinita &c.] Scot. Bar.l.si pluribus.ff.de leg.2.

Ad l. cum in testamento. 25.

Versi. & secundum id,quod credibile est &c.] Scot. Facit gl. l.tale pactum.in fi.vbi Doct. sup. de pact.

DE IIS QVIB. VT INDIGN.
Tit. 9.

Ad l. post legatum. 5.

Glos.§.qui mortis,uerb.legatario,sic in querela &c.uer.sed quare secus?] Scot. vide Bar.l.3. inf.de leg. præst.

Ad l.si inimicitiæ. 9.

Add.marg.limitabis hanc l.&c. §. quoniam. inf.] Scot. vbi contra hoc dictum adnoto.

Glos.uerb.uoces,scilicet uocando eum &c.] Scot.Not. infaustas voces aduersus aliquem dici iactari,idest,vituperari,vocando eum cucurbitam,seu cogosam.

Ad l. Claudius. 13.

Versi. duxit uxorem.] Scot. secus si concubinam etiam damnatam adsciuisset.l.1. §. qui etiam. suprà, de concubin.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimusquintus.

DE CONDITION. ET DEMONSTR.
Tit. 1.

Ad l. 1.

Vers.non cessit dies eo uiuo, quamuis certum fuerit hæredẽ moriturum.] Scot. vide text. in l.hæres meus. inf.eod. quem glo.allegat,verb.non cessit.vbi si dictum fit, cum morietur legatarius,purum est legatum.Nam mora potius,quàm conditio est.Facit l. non moriturum.C.de contrah.& commit. stip.

Ad l. 2.

Glos.uerb.dederit.Titio extraneo &c. uersi. & etiam ignorante eo,cui proficit eam adimpleri.] Sco.quod ferè est.l.3. §.sed si dubitatur.sup.quemadmo.testa. aper.contra Soc.in l.hæc cõditio.nu.4.inf.eo. dixi quoque consi.nempè tom.1.Respon.lib.1.respon.27.

Ad l. si fundus alicui. 13.

Verb. expressẽ.] Scot. Lege explesse.Ita in libris emendatis.

Ad l. si Titius. aliàs, Titius. 14.

Scot. intellige municipib. interpellatis.l.qui Romæ. §.cohæredes.inf.de verb.obl.l.si.C.de iur.emphy. Bar.l.non solùm,§.morte,col.pe.post princip.inf. de ope.nou.nunc.

Ad l. in conditionibus. 19.

Vers. eaque regit conditiones.] Scot. in l. ex facto. mag. sup.de hæred.instit. dicitur totum facere voluntatem defuncti.

§. hac scriptura, si Primus.] Scot. filiam nomine Primã habuit Romulus.Sigon.in princ.Comment.in Fastos.Ias.tamen in l.3. sub num. 18. sup. de leg. 1. vult hæc nomina,primus,& secundus,esse appellatiua,non autem propria.

Vers. nisi fortè hoc animo fuerit testator &c.] Scot. Hunc tex.dicit non esse alibi Bald.l. 1.ad fin. princ. C.de caduc.toll.vbi declarat singul.quomodo intelligatur testatorem eius fuisse animi,vt legatum faceret conditionale. De quo an sit verum, vide Alex. & Soci.d.l.3.de lega.1.

Ad l. iure ciuili. 24.

Scot. extant insignia duo exempla ad regulam iuris pertinentia,relata in adag. 325.

Glos. 1.in fin.ibi,quod si nolit &c.] Scot. adde l.Iulius Paulus Aufidio.§.fina.inf.eo.ad hanc,l.iure ciuili.

Ad l. in testamento quidam. 27.

Vers. quia non reperirent ad quod exemplum &c.] Scot.vide Ias.in l.qui Romæ.§.cohæredes;col.5.sup. de uerb. oblig.ubi refert multos,qui dicunt hunc tex.singular.in hoc, quòd in pœnalibus debet liquidissimè côstare de mente principalis. An nihil,vel aliquid fiat,non inuento eo,ad quod fit relatio ; vide latè Ias.in lectu.l.admonendi,num.29.vsque ad nu.42. inclusiuè,ff.de iureiur. Alciat.lib.4.de verbo. significa.ait legatum factum per parallagen, idest literarum transmutationem,valere per hunc tex.& affert aliud exemplum de Cratisto,pro Cratino,de quo in l.qui habebat.ff.de fideicom. libert.

Ad l. filiæ. 28.

§. Titia.uers.ult. add. marg.secus est si Papa &c.] Scot. Adde quòd hic textus facit ad quæstionem Baldi in l.item si fundi.uersi. item arg.quòd si testator legauit &c.sup. de vsufruct.

Ad l. falsa demonstratio. 33.

§. 1.] Scot. Hinc colligitur,verisimile non esse, eum qui in aliquem beneficium confert, ei id oneri esse velle , ne quod ad fauorem datum est,vertatur in odium.l.quod fauore.C. de legi.

Ad l. Publius Mæuius. 36.

Vers.Caio Seio sororis meæ filio.] Sco. talẽ hodie appellamus nepotem,sicut & fratris filium.Antiqui m̃ addebant,ex sorore,ex fratre.Vnde Oui.ad Amorẽ. de Cæsare,Cæsar ab Aenea,qui tibi fratre nepos. Latè dixi in Comment.ad rubr. ff. de ope.no.nun.

Ad

Ad l. Quibus diebus. 40.

§. *Qui dotalem.uerſi.demonſtratio falſa legatum &c.* } Scot. vide Soc.l.4.col.2.in fi.de leg.1.

§. *fin.uerſi.Lucijs,Publijs.* } Scot.multiplicationem prænominum.Sic in Nomenclatura ſuprà,habetur T. Caius,in Pandecti Fradineis, & Haloandrinis:Piſanæ non habent T.

Ad l. cum ita legatum. 63.

Verſi.magis placuit, &c. } Scot. Facit Num. capit. ult. Tob.c.7.

Verſi. uideamus & ſi ita &c. } Scot.exemplum apud Sabell.tom.2.pag.608.ſeu Enneade 9.lib.8.

Verſi. ſi uerum amamus. } Scot. Veracium ſolummodò ſumus amatores,inquit Iuſtinianus,in Auth. Vt in priuat.domib.vide extrauag.ad conditorem. Ioa. Papæ,tit.de verb.ſign.ubi de veritate.

Ad l. Titio centum. 71.

Verſ.at poſteà non alienetur. }Sco. Per hunc tex.dixit Bal. in l.fi.C.de pact.inter empto.& vend.fundum a teſtatore comparari eccleſiæ iuſſum,non poſſe alienari. Dixit etiam Alex.in l. 1.teſt.inf.ad leg.Falcid. non poſſe per teſtatorem prohiberi hæredem remittere Falcidiam per hunc text. in princ. de quo Iaſ.in l.nemo poteſt.Lectu.2.col.7.cum ſeq.ſuprà, de leg. 1.

§. 1. } Scot. vide pro libertate matrimonij de Alcinon,& Vlyſſe.7.Odyſſ.

Gloſ.uerb.conditio. ideſt modus &c. } Scot.Salyc.l. ea conditione.C.de reſcind.uend.Alex.l. 3.ſup. de leg.1. in prin.

§. 2. } Scot. Facit illud Propert. Afferet huc unguenta mihi,ſertiſque ſepulchrum , Ornabit cuſtos ad mea buſta ſedens. Facit.l.ſeruos.ſuprà,de alim. & cib.lega.

Gloſ.uerb.utimur,contra &c. } Scot.vtimur,l. Mæuia. inſ. de manu.teſta.gl.l. 1.ff.de ſeruit.

Ad l. cum tale. 72.

Gloſ.§.Titius.uerb.non interponendæ,uerſi. niſi teſtator remiſerit &c. } Scot.quo caſu ne dilapidante quidem hę rede ſatiſdatio peti poteſt.l.fin.infrà,vt lega.nom. cauea.

Ad l. fideicommiſſum a filijs. 76.

Scot. Facit quod ponit Alc.lib.2.Parerg.c.9.

Gloſ uerb.actiones.indebiti.ſ.&c.uerſi. & erat homo cui &c. } Scot.l.argentum.ſup.commod.

Ad l. Iulius Paulus. 81.

Verſ.tunc demum pro impleta habetur &c. add. marg. tunc pro impleta &c. } Scot.adde l.iure ciuili. ſup.eod.tit.& l. iure ciuili,& c.de reg.iur.

Ad l.cum ſeruus. 82.

Glo.uerb.in folle,ideſt,in burſa. Sed Placentinus poſuit pro una parte,& expoſuit &c. uel,ideſt,ſtultè. } Scot.credo,quia vulgò dicimus ſtultum , follem.ſed iſte locutus eſt ſtultiſſimè.

Ad l. non ad ea. 89.

Scot. Not. quòd regula,ad quam hic tex.allegari ſolet :& no.Bart.l.Iulianus.in fin.ſup.eo.non eſt vera in contractibus ſecundum Bald.in l. reſcripto. §.ſi pacto.ſup.de pact. ſequitur Alex. l.ſingularia.col. 5.ſup.ſi cert.pet.& vltrà eum,hoc voluit Bart.l. iuriſgentium.§.adeo,poſt Guliel. ff. de pact. contrarium expreſsè ſentit Barth.d.l.ſingularia. 6. ſpeci. & 3.q.ad fi. dum allegat hanc l.pro ratione.l.duo ſocietatem, pro ſoc. Alia reg. quando ſecundus actus fit ſub commemoratione præcedentis,benè procedit etiam in contractibus, ſecundum Alex. in l.qui bis idem.de verb.oblig.alleg.Barth.l.2.de nouat.licèt Alex. ſibi contrarius in d. l. ſingularia, & Iaſ.d.l.qui bis idem,teneant contrarium,per d. l.duo ſocietatem. Sed Iaſ.d.l.ſingularia, colu.12. ſaluando Barth. ibi dicit, quòd iſta regula habet locum etiam in contractibus, quando ſecundus contractus factus eſt ſub diuerſa forma a primo, vt hoc textu:aliàs non,vt d.l. duo ſocietatem.

Verſi.incontinenti hæres &c. } Sco.iunge glo. & limita in fœmina,quæ præſumitur incontinenti ſe corrigere ob inconſtantiam ſuam.Dec.conſi.163.In cauſa matrimo.col.pen.Ruin.contra conſi.15 1.grauiſſimum,col.3.lib.5. Tiraq.l.connub.gl. 1.par.1.nu. 133.relinquit iudicis arbitrio.

Gloſ.uerb.præſens.ſed quid prodeſt &c.uerſi.reſpon.quia non eſt veriſimile, ut corrigat &c. } Scot.vide Bart.poſt Guliel.ut procedat hæc.l.in vltima voluntate tantum in l.iuriſgentium,§.adeo.ſup.de pact.Dec.l. ſingularia;col.5.ſi cert.peta.& quòd in quæſtionibus,in quibus diſputando proceditur, incontinenti a ſuperioribus recedatur,& ſic correctio fiat,vide tex. in l.duobus,de lib.cau.l.fin.de condict. ſi.cau.Alc. l.ita ſtipulatus,uerſi.ego aliàs, Parad. de uerb.obl.

Ad l. conditionum quæ. 91.

Verſ.infinitum tempus habet &c. } Scot. vulgo dicimus indefinitum,quod appellat Martianus infinitum.Et Celſus in infinito,ideſt in indefinito,non demonſtrato loco,ſeu definito,dixit l.ſi cui,ſup.de ſeruit. Et Labeo infinitè,ideſt,indefinitè. l. antepen.ſup. de probat.

Ad l. cum ita. 94.

Gloſ.uerb.ſtatuliber habuerit ſecus ſi non habuerit,vt hic a contrario ſenſu. } Scot.Sed contrà l.ſi peculium.§. is cui. inf.de ſtatulib.quam gloſſ.allegat ad aliud.

Ad l. conditiones extrinſecus. 99.

Gloſ. in fi.uerſi.ut inf.eo.l. aliquando. } Sco.l.3.ſup.de leg. 1.vide tex.in l.muto.§. 1.ſup.de tutel.ubi quæ tacitè inſunt, ſi exprimantur,monent potius,quàm cõditionem ullam afferant.Paul.Caſtr.d.l.3.

Ad l. Titiæ. 100.

Scot. aliqui legunt, vt meus codex, Titiæ ſi non nupſerit,ducenta:ſi nupſerit centum legauit. Sic etiã habent Pandectæ Florentinæ. Alij legunt, Titiæ, ſi nupſerit,ducenta : ſi non nupſerit centum legauit.ſic habent Pandectæ Haloandrinæ. Primam lectionem habent etiam Pandectæ opera Duareni editæ, & benè ſecundùm Menoch. conſi. 169. col.pen. tom. 2. vbi etiam citat Antonium Auguſtinum.lib.2.emendat.iu.c. 2. ubi & ipſe dicit Haloandrum legere,ſi nupſerit &c.ſi nõ nupſerit &c.

Ad l. cum auuus. 102.

Scot. Qui nato ſuo præferre potuit ſanguine alieno ſatũ.Seneca in Octauia. Vide Soci. pro intellectu huius l.in conſ.23.uol.2.& an habeat locum in filijs iam natis,conſ.191.col.1.& ſeq.eo. vol.

Ad l. hoc genus. 106.

Gloſ. uerb. nubendæ. crederet quis &c. uerſi. ſed nonnè in hac prohibitione &c. } Scot. vide Iaſ. ſuper hac gloſ. in l. ſi ſic.inf.de verb. obli.

Ad

Ad l. aliquando. 107.

Verf.ex diuerso quoque purum &c. } Scot.singularem limitationem,& paucis notam,vide per Bart.ad hunc tex.in l.1.§.item si ita.inf.tit. 1.

Ad l. a testatore. 109.

Scot. Ablatiui absoluti faciunt conditionem. Quod intellige quoties cõcurrunt cum participio,vt hic: vel ponuntur sub oratione conditionali.l. cum tale.§.si arbitratu.sup. eod. aliàs non faciunt conditionem.l.2.sup.de leg.2.resp on.2.ibi,arbitrio tutorum:exponitur que pro arbitrio. Sunt hæc de mente Iaso.defendentis Bar.contra Rapha.in l.si quis arbitratu,col.5.nu.17.de verb.obl. Aduerte, quia quidã Doctor,idest, Ludouicus de Sardis in add. ad consi.Castrensf.262.in fin.dicit,plus importare expressam conditionem, puta si sine liberis decesserit, quàm conceptam per ablatiuos absolutos, non extantibus liberis.

Verf.Claudius.magno ingenio. } Scot. ironice,inquit Alc. l,vt responsum.C.de transact.& lib.4.c.1.Parerg. vide c.si habes.24.q.3.ubi glos.dicit ironicè.posui ad l.cum quidam,C.de leg.Claudij autem meminit idem Scæuola in l.Titia,§.pen. inf. de manum. testam.Est Triphoninus,qui in Scæuolam scripsit notas,sicut Iulius Paulus.

Ad l. penult. 112.

Verf.debere partem dimidiam Ianuario dantem, partem fundi dimidiam legatarium esse consecuturum. } Scot.Nota debere esse consecuturum , vt illud Cicer. in Tuscul. Quæst.iter incundum esse debet.

AD LEG. FALCIDIAM.

Tit. 2.

Ad l. 1.

Verf. lata est. } Scot. Anno ab Vrbe condita 714.Domitio,& Asinio Coss.Sigon.lib.1.de antiq.iu. ciui. Rom.c.12.Hãc legem tulit C.Falcidius Tribunus plebis. Huius meminit Cicer. in Oratio. pro lege Manilia,cum ait,An C. Falcidius, Q. Metellus,Q. Cælius Latricensis,Cn. Lentulus,cum tribuni plebis fuissent &c.c.quædam,in fi.2.dist. Vide Alciat. lib.10.C.tit.de decur.Duaren.lib.1.anniuer. disp. vbi emendat lectionem.

Ad l.si hæres. 3.

Glo.§.1.uerb.item si reipublica. } Scot.vide Socy. hic,qui habuit veritatem.

Ad l. pater filiam. 14.

Glos.§.duobus.verb.legitimus, quod est &c. uersi.inuicem eis succedunt. } Scot.lege,sibi,non eis.

Glos.ead.uersi l.qui duos. } Scot.sed si simul,iunctim vtiq; ex testamento succedit substitutus. gl.2. uerb.substitutum.sup.hoc.§.uer.si autem dixit, si ambo &c.

Ad l. Nesennius. 22.

Verb. domine. } Scot.Iulius Paulus appellatur dominus a Nesennio Apollinari consultore.

Ad l. lineam margaritarum. 26.

Scot. vide in l.si seruus, §. si cum maritus.sup.ad leg. Aquil.quam.l.etiam glo.hic allegat; malè tamen omisso quòd vulgò appellatur filcia, quã lineam appellat Iureconsultus.

Ad l. Scius. & Augerius. 27.

Glos.ult.ibi,& de condit.(ita enim legendum) inst. l. conditiones. } Scot. vide tex.in l.si in testamento,infrà,cod.

Ad l. æris alieni. 39.

Glos.uerb.affecti.quia non inuenerunt dominum,cum essent &c. } Sco.imò cũ possent vbi,vbi essent,l.2.C.de ijs qui bus,ut indign.glo.& Vincent.l.in ratione. §. si seruus testamento.sup.eod.

Ad l. pretia rerum. 63.

Verfi. sed nec heredem &c. } Scot. vide de hoc versi.Alciat.ubi suprà in add.marg.seu. C. de eo,quod inter.cap.9.

§. nonnullam tamen &c. } Scot. Clem.exiui.§.vilitatem, de verb.sign.

Verfi. cum hic quoque, nec ex momentis temporum, nec ex ea &c. } Scot. vide Barth.in l.Paulus respondit,nu. 9. de solut.

Ad l. hæreditatum. aliàs, Computationi. 68.

Scot. Hæc lex non habet locum in dispositionib. inter viuos , in quibus fit computatio annorum 15. per tex.expressum in l. si quis argentum, §. sin autem donator,C.de donat.Licèt Alex. hic in fi. extendat hanc l. ad transactionem alimentorum ad vitã.Vide Afflict.decis.Neap. 34. De hac l. Mod. Galli in tracta.de vsur. Riminal. iun. consi. 170.2. volum.

Ad l. Titia testamento. 86.

Verfi.quædam prædia prælegauit. } Scot. alij legunt, prælegauerat. De quo Ripa hic.

Ad l. qui quadringenta. 88.

Verfi. Dixi hanc quæstionem esse insolubilem : qui tractus apud dialecticos ἀόρατος dicitur. } Scot. Alc.lib.1.Parerg. legit,dixi hanc quæstionem esse ἐκ τῶν ἀπόρων,qui tractus &c. quem vide ad huius loci intelligentiam; vbi etiam defendit aliam lectionem, quæ habet ψευδόμενον

SI CVI PLVSQVAM PER LEG.

Falcid. &c. Tit. 3.

Ad l. 1.

§. 1.uersi.propter incertum. } Scot. idest incertitudinem, vt l.1.C.de pact.

Ad l. 3.

Glo.§.item sciendum est,uerb.uoluerit rescriptum, ad quod inf. ead.§.fi. } Scot.Facit.l.si finita.§.eleganter. infrà, de damn.infect.

Gloss.§.item si ipse, verb. sibi euicerit. idest, ipsemet &c. uersi. non autem dicas,quid euicerit &c. } Scot. vide Roma. sing. 169.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimussextus.

AD SENATVSC. TREBELL.

Tit. 1.

Ad l. apud Iulianum. 11.

Gloss. §. idem Iulianus, uerb. hereditatem , nam non est &c. versi.respon. cogitur, vt sit heres ex voluntate, qui &c. } Scot. ius accrescendi non est ex voluntate testatoris,sed legis. Hanc opinionem videtur sequi Bart. glos.non allegans in l.3.col.2.in prin.sup. de le.1. ubi vide Ias.num. 23. col.3. qui remittit ad Bal.& alios

alios in l. si mihi,& tibi.suprà eod.de legat.1.vide Bart.in l.si in testamento,per illum text.cum gloss. sup.de vulg.& pup.subst.

§.fina.uersi. dici potest etiam in cæteris causis exemplum hoc sequendum.} Scot. vide Ferrar.in annot.in Inst.

Ad l. nam quod. 14.

§.si. uersi. vlt.uel vniuersam rem meam.} Scot. immo & si non dixerit vniversam.l.cum pater, §. filia. sup.de leg.2.l.si.§.1.cod.tit.de leg.2.& nota incautè dictū meam,pro vt patet ex l. seq.

Ad l.cogi. 16.

Versi. quis plærique patrimonium suum, peculium dicunt.} Scot. Alciat.li.2.Parerg.c.25.addit, ὑποκοριστικῶς, idest diminutiua forma, vt alibi peculium pusilla pecunia. Idem dicēdum,si quis roget restitui paupertatem suam,arg.l.Lucius.§.hæredum, infra,eo. Facit Paralip.1.c.22. vbi Dauid appellat regnum suum,paupertatulam suam. & glos. in l. sed & si, uerb.modica.sup.de iud.

Glos.§.sed & si similes.uerb.non transeant.immo transeunt &c. sol.hic corrigit &c.} Sco. Fortè sol.habetur ex dictione,bonorum,argu.not.per Dec.cons.597.colu. 2. post Ang.tract.de testam.ibi per eum alleg. Facit idem cons. 237. sup. autem dictum fuit de parte hæreditatis suæ,& de hæreditate Seiæ. Fortè Ponderandum quòd in primo casu dictum est de parte hæreditatis suæ, & de hæreditate tertij; hic de hæreditate tertij tantùm. Forte hic verb.& quamuis placeat;ponitur a fortiori,quasi dicat,& quamuis contrarium diceremus eius, quod suprà diximus &c.

Glos.§.idem Mætianus,uerb.successerint.non ergò perit &c.add. margin. Dic quòd morte &c.} Scot. voluit allegare l. cum filiofamilias;vbi Doct.sup.de leg. 1.

Glo.§.si pater.uerb.contrà obsequium.quia lis nulla &c.} Sco. Nota veram congruentiam officij iudicis,& actionis.Aliam ponit Ias.post octo differētias.l.1.col.7. de iurisd.omn.iud.& hanc glo. dicunt singul. Nic. Neap.& Alex.hic.

Glo.§.si quis solidum,uerb.oneris aliàs honoris, idest,emolumenti.} Scot. Nota honos,idest,emolumentum.

§. Talis quoque casus a diuo Pio terminatus est.} Scot. Nota casum dici pro specie, vt vulgò quoque dicimus.

Ad l. ex facto. 17.

Versi.Iulianus quoque &c.cum esset is,qui rogatus &c.} Sco. facit l.fi.C.de hæred. inst.

§.si quis autem,uersi. cum autem quis antè, & quis post &c.} Scot. Hic habes, in dubio iudicari pro fideicommisso.

§.si quis ita.} Scot. Hic text. habet locum in contractibus secundum Bald.in l.1.in prin.C.de imper.lib. soc.lib.10.

Glo.d.§.si quis ita, uerb. sine hærede.aliàs est, si sine &c.uersi. cum saltem filius sit hæres, ut C.un.uir & uxo.} Scot. adde tex.in l.habere licere.sup.de euict. ubi contigit.

Ad l. in fideicommissariam. 18.

Glos.1.uersi. & l.quod de bonis.§.quod autem.} Scot.qui nihil ad rem,vt innuit glos.inf.uersi.item videtur, quòd etiam &c. Sed hic ideò &c. nisi intelligas,vt infrà uersi.si autem aliquid supra &c. hoc modo, si aliquid suprà debitum haberet,computant. Ergò si nihil deberet: & ita omnia essent suprà debitum, quod nullum esset, computaret omnia. Apparet igitur fructus in quartam computari. tamen directò.§.ille nihil facit.

Ad l. mulier. 2.

Glos.§. fi.uerb.retinebitur.uersi. ult. sed in casu huius l. est quæstio &c.} Scot. vide sup. l. si quis seruum.§.fina. de leg.2.Bar.l.1.col.4.sup.de leg. 1.

Ad l. ita tamen. 27.

Glos.§.hæres ex asse.uerb.agi poterit, scilicet, contrà &c. uersi. arg.sup.de iureiur.l.cum qui.} Sco.& textus nostri,vers. nec ex stipulatione. vbi non agitur contrà legatarios,quatenus id quod suprà dodrātem consobrinæ remansit, cum fructibus ab hærede perceptis conficiat dimidiam, quæ mortis tempore fuit. Et ita prius hæres adijcit fructus, quàm legatarij inquietentur. Dic tamen quòd allegatio glo. tendit ad illud,Nec legerant legatarij &c. per reg. d.l.cū qui.ubi glos.4.

Ad l. Balista. 32.

Glos.1.uersi.sed Trebellianus proprium nomen testatoris.} Sco. immo nomen instituti, quod innuit glos. sequens. Trebellianus,scilicet,hæres esto.

Ad l.scribit Celsus. 33.

Gloss.uerb.debiturum.integra.&c.uersi. resp.&c.add. marg. sequuntur hanc glos.} Scot.Idem glo.l.deducta; §.pen. glos.4.& sup.l.in fideicommissariam. in prin.

Ad l. Papinianus tractat. 43.

Vers.an opus sit ei alia actione.} Scot.idest officio iudicis, secūdum Bar.hic.arg.l.actionis,uerb.inf. de verb. signifi.

Ad l. Imperator. 50.

Versi.si in potestate sua esse desijsset &c.} Sco.similem conditionem habes apud Suetonium in Vitellio.c. de vxoribus,& filijs eiusdem.

Ad l. Titius. 54.

Glos.uerb.superesset.tempore mortis &c.& nota hoc casu &c. secus si esset dictum &c.} Scot. Aduerte,quia glos. facit differentiam inter quod,& quicquid. Sed verius est non inter quod, & quicquid, sed inter, ex bonis, & ex hæreditate fieri differentiam.

Ad l.facta. 63.

§. si sub conditione.uersi. Nihil enim &c. } Scot. vide Cic. ad Attic.lib. 7. de muliere iubente nominis mutationem.vide Boerium decis. 127. vbi testator grauat de cognomine,& armis suis.vide Cic.3.off.de testamento l.Mutij Basilij.

Ad l. seruo. 65.

§. enim prætor.} Sco. vide quod per hunc tex. dicit Bal. in c.P.& G.col.1.de offi.deleg.ex cuius uerbis colligitur alius intellectus adhunc text.

§.si pupillo infanti.} Sco.infans hic capitur pro eo, qui excessit septennium. Aliàs uersi. & ipsi pupillo tutore autore &c. obstaret.l.1.§. sufficit, de administrat.tuto.

Ad l. qui filium. 74.

Gloss.§.1.uerb. & alia. Scilicet de testamento &c.uersi.sed cuius sententia præualet,utrū Præsidis, uel Principis? Respon. Principis,ut maioris,& ultimi,& rationes plures reddētis} Scot. Vltimà opinio attenditur. vide Bald. tit.an apud iudicem, in feud. Limitatur dictum huius gl. dupliciter,vt per Dec.c.1.in fi.de constit.cum prima est æquior.item cum in secunda dicitur,alij dicunt,quæ uerba innuunt reprobationem. Tamen obstat tex.in l.illud uersi. alijs contrà visum est, de ritu

ritu nupt. De quo textu ad alium vide Dec.l.id qđ nostrum, de reg.iur.col.2.Ad glo.vide Alex.consi. 100.col.5.ad fi.lib. 1. vbi addidi.Facit pro limitatione 2.Baldi,vt sup.glos.rubr.si cert. peta.uers.alij dicunt.

Ad l. Scæuola. 76.

Glos.uerb.obligetur.patet hic &c.uersi.item hoc trahitur &c.} Scot. Concordat glo.l.uerbis,in fi.sup.de vulg.

Ad l. Lucius Titius. 78.

§. hæredum fidei,uersi.itē ex reditu paupertatis,quę ad nos &c. add.marg.aliàs ex refectit hæreditario,qui ad &c.}Sco.sed paupertatis,etiam Bar.hic legit.

QVAN. DI. LEGA. VEL FIDEIC. cedat. Tit. 2.

Ad l. nec semel. 12.

Vers.sed & si quotannis sit legatum.} Scot. idem si annuū: quia annuum,vel quotannis,non differunt.inf.hac l.§.seq.ibi annua,vel quotannis : & hoc ipso §. ibi, in annuas pensiones,iunc.hoc uersi. sed & si quotannis.

Ad l. si Titio. 22.

Versi.nec interest utrum scribatur, si annorum &c.an,cum annorum, &c.} Scot. vide l.centesimis.in fi.de uerbor. oblig.& ibi Bar.

Vers. & idem si ita fuerit scriptum,si Titius &c.} Scot.vide Alex.in l.3.col.2.in prin.sup.de leg. 1. post Nicol. Neap.hic,& Paul.Castrensi.ibi.

Versi. alicui legem ab omnibus hæredibus &c.} Scot. vide eund.Alex.l.sup.alleg.col.3.in fi. uersi. & ita debet intelligi &c. Nam facit differentiam post Rapha. ibi,inter lego,& dato,vt ibi per eum. Tu tamen vide Soc.ibi num.7.qui aliter, quàm alij,considerat intellectum huius text.

VT LEGA. SEV FIDEIC. nom.caue. Tit. 3.

Ad l. 1.

Glos.uerb.necessitate,quia ex quo &c. uersi. item quasi ideo dicit,quia &c.} Scot. Hanc glos.not.Alex.in l.1.colu. 12. si cert. peta. pro opinione Bar.ibi, quòd credi tum ex legato, non propriè dicitur creditum.

VT IN POSSES. LEGA. SEV fideic. &c. Tit. 4.

Ad l. is cui legatorum. 5.

§. missus in possessionem, uersi. & aut per uiatorem, aut per officialem, §.facti, aut per magistratus &c.} Sco.viator. l.ult.sup. de iud.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimusseptimus.

DE BONO. POSSESSIONIB. Tit. 1.

Ad l. 1.

Scot.Cic. pro Quint. bonorum possessio spectatur, non in aliqua parte,sed in vniuersis.

Ad l. 3.

Glos. uerb. ius persequendi. Dic prætorium &c. uersi. item dic ius propter quod &c.} Scot.idest,ius acquirendi.Bar. hic num.4.Nam tria sunt,hæreditas,ius acquirendi eam,quod fit per aditionem,vel bonorum possessionem : item ius petendi, per petitionem hæreditatis.

Ad l. sed cum patrono. 6.

§. notis scripta tabula non continentur:quia notas &c.} Scot. videtur de notis hierographicis intelligendū,quibus utuntur Principes arcana tegentes, ac proden tes.Cæl.Calcagn.lib.4.epist.in dialo.

Glo. uerb.notis.idest, signis &c. uersi.uel sicut faciunt notarij Romani,qui &c.} Scot. vide l.inter.§.eos, qui notis. ff.ex quib.cau.maio.25.ann.l. Lucius Titius, ff.de testam.milit.

Ad l. seruus bonorum. 7.

§.impubes,uersi.quia tutor pupillorum.} Scot. nota hanc rationem:quia &c.

Gl.§.ult.uerb.scit.aliàs sit.quia &c.uer.non incommodum &c. Scot.immo Paul. Castrens. l.1.col.4.uersi.Tu dic. C.qui admit.Nam intelligit hic filium quoque sci re:quo ignorante non cedunt dies.l.circa.inf.alle. in hac gloss.vide glos.l.si infanti, verb.infanti hic allega.

SI TABV. TESTA. EXTABVNT. Tit. 2.

Ad l. 1.

Versi.quia ex coniectura non propriè &c.} Scot. Nota text. quod præsumptio legis est coniectura,non proba tio.Ita per hunc tex.Barth.Imo.Roma.l.Lucius.ff. de condit. & demonst. In contrarium est notabile dictum Baldi,de quo per Iaso.l.certi conditio. col.9.si cer.peta.

DE BONO. POSSES. CON. TAB. Tit. 4.

Ad l. 1.

Gloss.uerb.naturales subaud. & legitimi &c. uersi.at naturales tantùm &c.} Scot. Hanc glo. multi putant singul. relati ab Iaso.in l.1.col.3.in prin.C.eod.

Glos.uerb.eo iure.nam non eodem &c. seddic,idest,ut qui repel luntur &c.} Scot.contrà hanc differentiam de termino, eadem,l.1.de acceptil.

Ad l. non tantùm. 3.

§. si emancipatus.} Scot. inducta ad gratiam, non debent operari contrarium. Facit l. quod fauore.C. de legi.

Glos.§.liberi, qui instituti, uerb non possunt.ut deportati. uers. item mulier. Scot.mulier nubēs intra annum luctus, non petit bonorum possessio.contra tabulas.

Glos. §. si quis ex. uerb. committat edictum, idest apariat edictum &c. quod facit petendo præteritus, licet &c.} Scot. contrà hanc glo.facit glos. l. si post mortem. §.ult. inf.eo.& pro eius opinione text.est in d. §. ult.non cauillando literam. Et facit text.in l.illud.§.ult.supra,eo.& l.nonnunquam inf. de lega. præstan. facit.l.si duo,d.tit.de leg.præstan.uerb. commissum. & hæc est uerior opinio.

Ad

Ad l. non putauit. 8.

§. *non quauis exhæredatio*. } Scot.igitur exhæres scriptus haud ritè, petit bonorum possess. contra tabulas: censeturque præteritus, cum bonorum possessio contra tabulas præteritis tantùm detur. sup. l.1.in prin.Ias.Auth.ex causa.C.de liber.præter.vide gl. uerb.eundem.in fi.§.nostra;Instit. de exhæred.lib. Ergò nō ritè exhæres scriptus,haud ipso iure,sed petitione bonorum possessionis cōtra tabulas, infringit testamentum:nec loco præteritionis omni no veræ exhæredatio est,vt sentit Ias. d. authen.ex causa.

§. *si quis manu sua, uersi. & Marcellus lib.19. Digest. nocere ei &c.* } Scot.Facit text.l.fideiussor. §.1.ff. de pign.

Gl. §. *si quis emancipatum,uerb.iura naturalia, quia filius &c. uersi.uel dic quòd prorsus extraneus fuerit &c.* } Sco.dum noster Accursius nouit aliquem bis adoptari posse,dissidet a calce.l.qui liberatus.suprà. de adopt. Itemque discrepat a §.eum quem.l. adoptare.sup. de adopt.

Ad l. si duobus. 12.

§. *si prius*. } Scot.Dec.in l.posthumo.C.eo.ibi,retenta communi opinione,quòd testamentum sit vtroq; iure nullum &c. refert enodatam Pisis hanc parti culam doctissimè. Vide Bar.hic,& l.si filius, qui in potestate.sup.de libe.& posthum. & de intellectu. §.si quis autem,l.hac consultissima.C.de test. vide Alex.d.l.si filius qui.Nonnulli volunt hic eum fuisse præteritum, qui par sit gradu cum instituto,tabulasque iure prætorio propter institutum sustine ri.l.posthumus, versi. idem & circa.sup. de iniust. rupt.irr.testa.l. 2. sup. eod. tit. At in d.l.si filius qui. eum fuisse præteritum, qui gradu præcedat institu tum.l.Gallus,versi.ita fanè.l.si quis.§.fi. de vulga.

DE LEGAT. PRAESTANDIS. Tit. 5.

Ad l. is qui in potestate. 15.

Glo.§.*sed si scriptus,uerb. certis personis. uidebatur enim &c. versi.non tamen possunt &c.* } Scot.Nota filijs ex filia non dari contra tabu.

DE COLLATIONE BONORVM. Tit. 6.

Ad l. 1.

Glo.§.*toties, uerb.meruit.Nunquid &c. uersi.Respon.non dici tur succedere &c.* } Scot.gloss.contraria in l.sed cum patrono.§.1.sup.de bono.possess. vide Barth. hic, & add.ad eum.

§. *sed an id quod,ibi, propter onera dignitatis.* } Scot. Not. ꝙ honos affert onus.

Glos.§.*si impubere,uerb.species.aliàs species.& aliàs spes, &c.* } Scot.spes,legendum scribit Tiraq.tract.de iur.primigen.q.33.in fin.

Ad l. nonnunquam. 8.

Scot. ad intellectum huius l. vide Ias. in l. qui se patris,col.13.C.un.lib.

DE COLLAT. DOTIS. Tit. 7.

Ad l.1.

§. *filiam quæ ab &c.* } Scot. Hunc tex.putat mirabilem, & singul.Romani.in l.post dotem, & ibi Alex.19. col.solu.matri.ad vnum,quod voluit Bal. in l.quoniam in prioribus, col. ult. C. de inoff.testam.De quo per Ias. in Auth.præterea.col.10.C. unde vir, & vxor.

Ad l. filius emancipatus. 5.

§. *filia, quæ solutio, &c.* } Scot. in contractu stricti iuris veniunt vsuræ a tempore moræ. Casus singularis hic,vt per Barth.

Ad l. fi. 9.

Sco. Facit l. Pomponius Philadelphus.sup.fam.erc.

DE VENTRE IN POSSESS. mitten. Tit. 8.

Ad l. 1.

§. *& generaliter,uersi.quia non tantùm parenti,cuius esse dici tur, uerum etiam reipublicæ nascitur.* } Scot. vide quæ Bud.ex Cic.addidit,in l.Cicero.inf.de pœn.

DE CONGIVNG. CVM EMANC. lib. eius. Tit. 9. Ad Rubr.

Glos.rubr.*uersi.uerum quia secundum Plac.est correctum &c.* } Scot. vide glo.2.ad fin.inf.l.1.& glo.fi.in prin.Authen.de hæred.ab intestat. uenient.

Ead. *gloss. in fi.* } Scot.vide Bart.in l.Gallus. §. & quid si tantum,sup.de lib. & posth.Paul. Castr.in l. qui se patris,col.2.C.un.lib.gloss.in Auth.in successione. C.de suis & legit.Azo in sum.C. de inoff. testam. col.3.in prin.

DE CARBON. EDICT. Tit. 10. Ad l. de bonis. 6.

§.1 *uersi.tametsi ex inferioribus partibus petant, quæ legitimi uocantur, quoniam sui non sunt.* } Scot.Dec.legit absq; negatiua,in repet.l.1. C. qui admit. num.88.Soc. quoque in l.si filius qui patri,col.9.num. 16. suprà de vulg.& pup.subst.& Ias.in l. si emancipati. col. 7.circ.med.C.de collat.

Ad l. si impubes. 7.

§. *fi.* } Scot.de intellectu huius §.vide Alex.post allos in l.1.col.pen.C.quan.non pet.part.& in l.posthu mo.C.de bono.possessio.con.tabu.vbi ponit alios intellectus per Doct.alibi sparsim traditos.

Ad l. quod Labeo. 9.

Scot.contra hoc, quòd lex debet esse de dubitabili, vide l.2.col.4.ad fin.uers.aut enim ita lex.C.de vti.iur.enucl.

DE BONOR. POSSES. SECVND. tab. Tit. 11.

Ad l. 1.

Tabulas testamenti &c. tabulæ rectè dicuntur. } Scot. Apud Liuium lib.4.Plin.lib.13.c.13.Sabell. tom. 1.pag. 375.seu Ennea.3.li.5. de libris linteis,&pag.377. seu dict.lib.5.de thorace linteo.Et ad hanc l.facit Galen.lib.2.de difficult.respir. in principio, cum ait, In confesso est enim iam, etiam hos Thessalum Hippocratis filium composuisse,vt qui paren tis tabulis,aut chartis,siue pellibus, & membranis quibusdam

quibusdam commentarios repererit: ipseque etiam aliqua, eaque non pauca de suo addiderit.

SI A PARENTE QVIS MANV. fuerit. Tit. 12.

Ad l. 1.

Glos. §. si parens, verb accepit pecuniam, secus &c. Sco. imò videtur idem l. etiam, §. si quis nummis. inf. de bon. libert. vide Alex. l. pactum. colu. 2. ad fin. C. de collatio.

Glos. uerb. repelletur. immo non &c. uers. l. nam & si. Scot. Hæc l. potius facit contrà, secundùm Alex. ad glo. similem in l. pactum. C. de collat. col. 2. Tu allega l. scripto. in fi. inf. un. libe.

DE IVRE PATRONATVS. Tit. 14.

Ad l. adigere. 6.

§. *Quamuis.* Scot. Cessante causa &c. limita vt per Bald. Arret. & Moder. in l. 2. de liber. & posthum. quando pro forma aliquid inductum est: quia tūc cessante causa formæ, non cessat dispositio legis: & inferunt ad statutum, vt ibi per eos.

Ad l. si libertus. 16.

Glos. uerb. sed prior. scilicet reuocabitur. Scot. Malè legit, & loquitur; lege igitur, sed priorum: & dic locus erit Fauianę, & Caluisianæ in posterioribus.

Ad l. diui fratres. 17.

Scot. Hic Imperatores, & Mætianus iurisconsultus mutant sententiam: & cum aliàs aliud rescripsissent, nunc rescribunt oppositum, re accuratius discussa.

Versi. Saluij Iuliani amici nostri &c. Scot. vide de Saluio Iuliano in l. pen. C. de cond. indeb.

Glos. uerb. sed & cum &c. Scot. lege, sed cum &.

DE OBSEQVIIS A LIBERIS & libertis &c. Tit. 15.

Ad l. liberto, & filio. 9.

Scot. Vnde illud, OP. ET. S. P. Prob. lit. O.

Glos. uerb. debet. & magistri. Scot. Iuuenalis, Qui præceptorem sancti voluere parentis, esse loco.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimus octauus.

DE OPERIS LIBERTORVM. Tit. 1.

Scot. vide Alciat. in l. sciendum, verb. idem dicitur, de uerb. signifi.

Ad l. vt iurisiurandi. 7.

§. *si liberi, uers. & puto &c.* Scot. succedunt autem si sunt hæredes, non aliter, l. cum patronus. §. cum libertus. inf. eo. non tamen vt hæredes, sed quia hæredes. Castrens. l. si mihi, & Titio, colu. 2. de uerb. obl. ut igitur filij.

Ad l. suo victu. 18.

Scot. contrà hoc Plaut. in Pœnulo, nostro sibi seruire non censet cibo, vbi loquuntur testes. Sed benè loquitur. Debetur enim cibus testi, gl. l. quoniam liberi, C. de testib. In Truculento quoque, Tuo vestimento, & cibo alienis rebus curas. Vbi deridetur ociosus.

Ad l. quod nisi fiat. 20.

Versi. ubicumque eum sequi. Scot. dicendum fuit quocumque.

Ad l. hæ operæ. 23.

Glos. verb. durum, durius est &c. & sic potest esse ratio quare &c. Scot. l. 1. vbi reprehenditur per Doct. C. de sentent. quæ pro eo quod inter.

Ad l. medicus. 26.

Versi. multò plures implorantes &c. Scot. vide Duaren. lib. 1. disputatio. Anniuers. c. 54.

Ad l. qui libertinus. 37.

Versi. solutionis enim uicem continet hęc delegatio. Scot. cōtinct, dixit, pro obtinet.

Ad l. si ita. 39.

Scot. vide quæ notaui in l. si quis sub conditione. sup. si quis omis. cau. testa.

Glos. ult. Glo. uerb. promisi, fictione iuris &c. Scot. cogita super hac glos. quid sibi velit, & quomodo applicetur ad text.

Ad l. Cerdonem. 42.

Glo. ult. Scot. & l. iubemus. C. ad Treb.

Ad l. Campanus. 47.

Versi. sed cum sciret posse se &c. Scot. per hunc text. dicimus, stipulationem nulla adiecta causa factam sustineri, addita clausula, ex certa scientia; quia tunc subest causa donationis. Bald. l. 1. C. de confess. Lanfran. Orian. c. quoniam contrà, uerb. confessiones. char. 32. in fin. uersi. nisi in instrumento &c. de proba.

DE BONIS LIBERTORVM. Tit. 2.

Ad l. 3.

§. *libertus si patronum.* Scot. Facit l. posthumus. in fin. prin. sup. de iniust. rup. irr. testa. Fulgos. & Alex. in l. fi. col. pen. C. un. lib.

Ad l. & si ex modica. 6.

§. *si filius, uers. patronus admittitur.* Scot. ex lege Papia. Paul. Castrens. post Raph. in l. qui se patris. C. un. li. col. antep. cir. med. ubi ponit eius rei rationē, idest, quare non ex lege 12. tabul.

Ad l. qui cum maior. 14.

§. *si libertus, uers. ignoscendum est enim ei &c.* Scot. ignoscitur se ulciscenti, prouocato.

Ad l. communi liberto. 24.

Glos. uerb. decesserit, uers. nec aliquid fecit, quod sibi prodesse debeat. Scot. Tu dic, quòd ibi extinctum est ope exceptionis, non ipso iure; hic ipso iure. Alex. l. si mihi, & Titio. col. 1. in fi. inf. de uerb. oblig.

DE ASSIGNANDIS LIBERRIS. Tit. 4.

Ad l. sub conditione. 10.

Glo. uerb. solum, non dicit &c. uer. quia ius patronatus est indiuiduum secundū Azo. Scot. l. fi. sup. de iu. patr. l. quędā. sup. fam. ercisc. Alex. d. l. si mihi, & Titio. col. 1. in fi.

SI

SI QVID IN FRAV. PATRONI. Tit. 5.

Ad l. 1.

Glo. §. aduersus eum, uerb. omisit. & necesse habuit &c. Sco. Facit. l. 1. §. si parens. sup. si a parēte quis. fue. manu.

§. si mutuam &c. uersi. non debet perdere &c. Scot. nec facere, pro proprio perditum, inquit Plaut.

Ad l. si patronus. 3.

Versi. & Papinianus lib. 14. Quæstionum, respondit. Sco. respondit, & non in Responsis, sed in Quæstionibus.

Ad l. fin. 13.

Versi. alienatum fuerit. Sco. Titulo lucratiuo, vel oneroso. Rayne. Nicol. Neap. hic, glos. l. fin. C. eod. Alex. consi. 55. lib. 1.

SI TAB. TESTA. NVL. EXTAB. Tit. 6.

Versi. trāsitum fecit. Scot. per multa media tamen ad propositum facientia, vt per Ias. in rubr. de lega. 1. Facit Io. Picus in astrologos. lib. 5. c. 6. ad fin.

VNDE LIBERI. Tit. 7.

Ad l. scripto. 6.

Versi. non est agnatus. Scot. Participium verbi agnatus, intellige, vt rumpat testamentum, tanquam præteritus. Cum enim pater eius, auo superuixerit, tabulas non rumpit nepos, patre locum priorem moriente auo, tenente. l. Gallus, in prin. & ibi glos. sup. de lib. & posthum. vide l. si quis filio exhæredato sup. de iniust. testam.

VNDE LEGITIMI, ET VNDE agnati. Tit. 8.

Ad l. 2.

§. fin. uersi. denique mater, quę ex &c. Scot. Facit. l. 1. §. si qua prægnans, uersi. sed post Senatusconsultū &c. inf. tit. 1.

Ad l. 3.

Versi. cum uerò etiam bonorum possess. &c. Scot. vt in exēplo. l. nec uos. C. de captiuis. gl. inf. l. un. ut ex legib. in fi. gl. vide Ale. in l. certum, col. 2. nu. 6. C. un. legit.

VNDE COGNATI. 9.

Ad l. 1.

Versi. eoque ex iure ciuili &c. Sco. non vt ostendat dari bonorum possessionem, quæ ducatur a iure ciuili: sed potius vt demonstret hanc impugnandi iuris, non adiuuandi, vt superiorem, & secundum tabulas dari. Quod innuit uersi. subsequens, nā eos &c. aduersus Dec. in rubr. C. qui admit. lec. 3. nu. 64.

DE SVCCESSORIO EDICT. Tit. 10.

Ad l. 1.

§. qui semel, uersi. ubi enim noluit &c. Scot. vide Alciat. l. debitor, de uerb. signifi.

§. quibus. uersi. ac si prior ex eo &c. Scot. vt neque transmittat. l. emancipata, C. qui admit. etiam suus hæres. l. æquissimum. in princ. sup. de bono. possess. secund. tabul.

Glo. uerb. succedat, si non sint &c. Scot. hanc glos. putant solemnem multi relati per Ias. in l. nec is. §. 1. col. 3. super gl. uerb. amittit. de acquir. hæredit.

d. l. 1. uersi. ult. Ee generaliter &c. Scot. De materna, tex. est in l. filij. §. 1. sup. ad Tertull.

DE GRADIB. ET AFFINITAT. ET nomin. eorum. 11. Ad Rubr.

Scot. generaliter accipe, sicut & Inst. de public. iud. §. alia deinde. Tamen non placet mihi hæc inscriptio, quia gradus affinitatis nulli sunt. l. non facile. §. affines. inf. eo. ubi glos. dicit impropriè dici affinitatis gradus: quod confirmat Alex. consi. 207. nu. 5. li. 6. Ergò absurdissimum est rubricam fuisse impropriè conceptam dicere. Et quia tripliciter legitur: primo modo de gradibus, & affinitatib. & nominib. eorum. hic est melior alijs. Nam secundus, qui est, De gradibus affinitatis, & cōsanguinitatis, non est bonus, quia nulli sunt gradus affinitatis, d. §. affines. Tertius pariter, qui est, de gradibus cognationum, & nominib. eorum, nō est bonus, quia affines non sunt cognati viri, & vxoris simul, prout cognatio est genus, & agnatio species, intuitu sanguinis, & marium ac fœminarum. l. Iurisconsult. in princ. inf. eod. licèt sint viri de per se, & uxoris de per se.

Addit. Viuia. uersi. unde uir uxori non est affinis, sed est &c. Scot. Sic Christus non est Christianus, vt pulchrè Io. Pic. contra astrolog. lib. 5. c. 14.

Ad l. non facilè. 4.

§. Affines sunt uiri, & uxoris &c. Scot. socer, & gener inter se dicuntur affines apud Plaut. in Aulularia, vbi Euclio Megadorum generum nominat affinem, & Megadorus affinem Euclionem socerum.

Ad l. Stemmata. 9.

Scot. Alciat. legit schemata, libro 2. Parerg. c. 30.

DE VETERANORVM, ET MILITVM successione. Tit. 13.

Ad l. 2.

Glos. ult. ibi, solue, hic speciale. Scot. Rationes adducit Ias. in l. fi. col. 2. in prin. C. un. legit. ubi Dec. col. 3. intelligit hanc. l. in casu legis præcedentis, cum miles, qui venit puniendus, intestatus decedit: & impugnat rationes Ias. ut ibi per eum.

QVIS ORDO IN BONO. possess. serue. Tit. 16.

Ad l. 2.

Glos. §. dies, uerb. sessionum, scilicet dies &c. quia sedeat, uel non sedeat &c. Scot. Durum tamen videtur, cum decretum exigant, vt concludunt Docto. in l. fina. C. qui admit. etiam hodie: nisi distinguas inter ista decreta, prout facit Dec. in d. l. fina. colum. 3. in fin. Aliàs decretum solenne sessionibus expeditur, vt tex. noster innuit, versi. quòd si ea, quæ causæ cognit. sessiones erunt &c.

Ad l. fi.

Versi. prateritis autem centum diebus &c.] Scot. vide doct. l. 1. C. qui admit. Paul. & Arret. l. cum hæres. supra, de acquir. hæred. Ad eorum quæstionem d. l. 1. nota uideri filio non acquiri, propter spem resciencientiæ, uel resipiscentiæ patris, gradu filium præcedentis: vt quamdiu possit esse locus patri, filius repellatur, arg. huius tit. quis ord. in bo. poss. ser. agnitioq; hoc casu in acquisitionem filio nequeat cedere. Vide tamen Bart. d. l. 1. opp. 1. post glo. & Lynic. in prin. sup. de bon. possess. fur. infan. &c. compet.

DE SVIS, ET LEGITIMIS hæredibus. Tit. 17.

Ad l. 1.

Scot. vide add. ad consi. Alex. 115. lib. 2.

Glos. ult. uersi. quia a quo remouetur &c.] Scot. Barto. hic post Dyn. Concord. glo. l. si causa agnita, ad fi. C. de transact. ubi Bar. & l. fi. C. de vsu re. iudic.

Ad l. in testato liberto. 3.

Scot. ab intestato legit Tiraq. de nobil. c. 3. num. 49. glos. legit, vt hic, in l. septimo. sup. de statu homi.

Ad l. Titius. 6.

Glos. uers. & continua l. sequentem. & aliam sequentem.] Sco. vide in l. si quis filio exhæredato. Et ibi Bar. sup. de iniust. rup. irr. testa.

Ad l. si ex pluribus. 9.

Scot. nota vtilitatem, an quis succedat iure accrescendi, an iure substitutionis.

Ad l. filius patri. 12.

Vers. proximus est.] Scot. Vide Alciat. lib. 3. Parerg. cap. pen. ubi legit, non est. Vide sup. un. libe. l. scripto. considera l. præce. uer. suus hæres, uel agnatus &c. Nam verb. uel, facit pro, & contra. Vide Tiraq. de retract. conuentio. §. 2. glo. ult. nu. 19. & 20. vbi de illo, q filius venit ex capite, vnde liberi: & exclusus ex eo, uenit ex capite, vnde agnati &c. Mater quoque est agnata filio, & filius matri. l. 2. in fine. sup. vnd. cogna. Cæph. consi. 53. sub num. 49. li. 1. vide tamen num. 63. & seq. vide pro affirmatiua l. Iurisconsultus. § primo, sup. de grad. cũ simil. ubi dicit, q primo gradu cognationis sursum versum est filius. Et ibi vide glos. uerb. sui, quæ dicit, male dicere, qui dicunt suos non esse agnatos, & immo esse & proximos: & allegat hanc l.

AD SENATVSCON. TERTILL. & Orficia. Tit. 18.

Ad l. 2.

Glos. §. obijcitur matri, uerb. siue bonorum possessor, quia &c.] Scot. Bonorum possessor, vnde decem personæ. vide Inst. de bono. possess. §. & cum detestatis, uer. tertiò decem &c. Vide sup. ad l. si ad patrem, hic per glos. alleg.

Ad l. filij. 6.

Vers. antequam consanguineus, uel agnatus adierit &c.] Scot. Hæc verba tanquam enunciatiua nihil disponũt. Saly. in l. qui se patris. C. un. l. ber. Ias. l. 1. col. pen. in fine. C. de sacrosan. eccl. & procem. tit. Instit. de action.

Digestorum seu Pandectarum Liber Trigesimusnonus.

DE OPE. NOV. NVNCIAT. Tit. 1. Ad Rubr.

Add. ex Barth. Quærit hic Bart. &c. uers. Quandoque enim appellatur nouum, idest ultimum, ut l. un. §. in nouissimo. C. de caduc. toll. & l. nouissima, &c.] Scot. sciendum est, q nouus pro vltimo nõ reperitur apud probatos autores: at nouissimus etiam apud Cic. idest, vltimus. Quod perperàm negat Valla in Elegantijs. Vndè in l. 2. §. septimus autem, & nouissimus, C. de ueter. iur. enuc. habetur verb. nouissimus, nõ verb. nouus. sicut etiam in ll. allegatis in hac addit. habẽtur verba, nouissimo, nouissima, nouissimè: non uerba, nouo, noua, nouè. Ad quam rem Bar. non aduertit, vt homo bonarum literarum ignarus.

Ad l. 1.

Glo. uerb. opus. quod ex post facto apparebit &c.] Scot. si modò spernitur nunciatio. Bar. hic.

Glos. uerb. per nunciationem, legitimam &c. uers. Potest tamen ille &c.] Scot. vide glos. inf. eo. l. non solum. §. si cũ iure, verb. quæ loco publico &c.

Ead. gloss. uersi. fin. sed arg. contrà sup. &c. addit. margin. solue istud contr. secundum Bart. post Dyn. &c.] Scot. Doctius hoc enodari potest, vt dicamus, eorum, quę nobis arbitratu nostrò licet agere, nec exigi debere, nec reddi rationem. Bart. l. qui aliena. §. Celsus. 3. not. sup. de acq. hæredi.

Gloss. uerb. eatenus. immo &c. uersi. uel die tertiò, cum deberes &c.] Scot. Hic Accursius ponit verum intellectum ad hunc tex. secundum Paul. Castr. quem uide omnino ad hanc glo.

Ad l. in prouinciali. 3

§. planè, si unus uestrum in communi &c.] Scot. Fallit, si desit copia iudicis. Tiraquel. de ll. connub. gloss. 8. num. 11.

Ad l. nam reipublicæ. 4.

Verb. suam.] Scot. suam, pro eius. Verbum enim admittere nõ respicit rem publicam, sed prætorem.

Ad l. de pupillo. 5.

Gloss. §. nunciationem, uerb. inchoet, & nondum &c. uers. tu dic illud &c.] Scot. videtur Bart. non habuisse hanc glo. add. uersi. tu dic, vsque ad fi.

Gloss. §. sextus, uerb. Fecit, ergo etiam &c. uers. quo casu in dubio &c.] Scot. in dubijs prin. l. 1. intelligitur. Bartol. ibid.

§. si pluribus. uers. quia in re. add. margin. aliàs est hic. l. quæ incipit, quia in re.] Scot. vt ait gloss. & ita allegat Azo in sum. C. de procur. col. 4.

§. si is cui.] Scot. qui nunciat, per iactum lapilli, prætorem ue retinet possessionem, §. meminisse. suprà hac l. cum retineat possessionem, sibi quoque reseruat effectus, qui possessori competunt. Licèt igitur satisdationem reus obtulerit, non tamen imminuitur ius autoritate propria destruendi. Nam satisdatione tantisper uiolentia purgatur. l. si alius. §. ait Iulianus. infrà. Quod vi aut clam. & consulitur aduersus nunciationem, non inijciendæ manus

nus facultatem ? hoc §. in fin. Qui verò nunciat verbo, amittit possessionem.d.§. meminisse. Quo circa nihil sponte sua facere potest: cum sua culpa damnum ferat. Bart.sup.l.1.§.nunc.ubi Ias.

Glos. §. qui procuratorio, uerb. uerus, si tamen dubitetur &c. Scot. vel specialis, vel generalis.l.vero procuratori.inf.de solut. verus enim dicitur vtroque modo. d.l.vero.igitur modò sit procurator, exigitur omnino rem ratam habiturum satisdatio.Ioan.Azo, & Hug. Vide Doct.hic.& in §.nunciatio.l.1.sup.eo.

Ad l. non solum. 8.

Glos. §. si cum iure, uerb. in loco publico. Ex hoc apparet &c. Sco. vide sup.l.1.in princ.uerb.per nunciationem, vers. potest tamen ille &c.

§. *morte.* Scot. Materiam ponit Alciat.in l.detestatio.de verb.signif. At ratio huius dicti ea est: quia quæ facti sunt ad hæredes non transeût. De qua re pulchrè Alciat.lib.3.Parerg.c.13.

Glos. uerb. extinguitur. immo uidetur quod non &c. Scot. Videretur hæc potius explanatio solutionis, seu exemplum, quàm diuersa a superiore solutio. Nam satisdatione fit res non integra. l. si defunctus. cum glos.sup.de procur.

Ad l. qui viam. 14.

Scot. Rationem ponit Alciat.lib.3.Parérg.c.24.

Ad l. si prius. 15.

Scot. Vide Alciat.lib.3.Parerg.c.16.& c.21.

Ad l. si procurator. 17.

Addi. in corpore, tu dic secundum Bar. &c. Sco. vide Rom. hic, Alex.l.de pupillo.§.meminisse, in prin.sup.eo. Quid interest, si dictum sit, ne quid fiat, vel ne quid faciat.l.non solum.§.si cum possent. sup. eo.

Ad l. prætor 20.

§. *hoc interdictum prohibitorium, uers. Etenim pertinet ad decus &c.* Scot. Vide l.lex quæ tutores.C.de admin. tuto.

DE DAMNO INFECTO &c. Tit. 2.

Ad l. 1.

Verb. desiderat, add. marg. iste text. est &c. expediri, & delegari. Scot. per ordinarium.

Glos. uerb. delegandum. an hæc delegatio &c. Scot. Hoc verbum habetur in l.non distinguemus. §. quæsitum, de arbitr. adnotaui contra Bud.l.1.de offic.eius, & ad Calep.

Ad l. dies cautioni. 4.

§. *Toties. summar. Paul. Castrens. ubi deficiunt uerba legis &c.* Scot. Ad summarium Pauli Castrens. concord. l. hos accusare.§.in omnibus.inf.de accus.

Ad l. Prætor ait. 7.

Glos. §. hoc edictum, uerb. & aliis, vt in actio fur. sed ibi impropriè &c. Scot. Furtum impropriè est damnum, latè Ias. & Mod. in l.si familia.sup.de iurisd. omn.iud.

§. *Vnde quæritur. summar. Pauli Castrens. si ille cuius domus ruit &c. uers. in primo uerò casu &c.* Scot. videtur errare, quia in primo casu fuit hoc expressum, ibi, sed etiam de præterito. Refer ergò hoc ad secundum casum, & sic ad proximum positum in uers. quod si dominus ædium.

d. Summar. uers. hoc dicit. Scot. in effectu, & secundum uerum intellectum, vsq; ad l.hoc amplius.§.de his.

. Ad l. quid de creditore. 11.

Vers. an creditori pignoratitio. Scot. Nota creditorem pignoratitium exemplo pignoratitiæ actionis.

Ad l. qui bona fide. 13.

§. *fin. uerb. speratur.* Scot. idest timetur. Vergil. Hunc si potui tantùm sperare dolorem, idest, timere.l.4. & 1.pro sperare, & timere, At sperate deos memores fandi, atque nefandi.

Ad l. in causæ. 14.

Verb. longinquitas soli. Scot. idest longitudo soli. Expositio Glos. idest, antiquitas, non quadrat ad solum.

Ad l. si finita. 15.

§. *ex hoc edicto, uers. item quid dicemus si insula &c.* Scot. Nota de pertinentijs, vt vulgò: & perpende verbum bis positum, Totius, quod denotat insulam partem esse domus.

Glo. §. si plures, uerb. prius. Quæritur &c. Scot. Legitur hæc glos.a Doct.cum.§.seq.

§. *Iulianus scribit.* Scot. legunt Doct.glo.magn.§.præced.uerb.prius. Quæritur &c.cum hoc §.

Add. marg. Bart. hic, & alij &c. se remittit. Scot. qui hic de præscriptione agi negat contrà omnes. Sed refert illud longum tempus ad longum silentium, ut inf. hac l.§.non autem, vbi aliter accipitur longum, vt no.etiam gl.Inst.de usuc.in prin.quàm accipiat in vsucapionibus.Adde glo.l.3.§.ult.in fi.uerb. possidere, & de acq.poss. & vbi lex considerat acquisitionem dominij, non per præscriptioné, aut vsucapionem. sed ex longo tempore, de quo inf. hac l. §. non autem &c. Idem Intellectus quadrat ad §. si de vectigalibus.inf.hac l.ad d.l.3.adde.l. prætoris.uers.etiam.sup.eo.& §.posteà autem.inf. hac l. inter quos.§.si in controuersia.infrà, eod. Et missus ex primo decreto in personali, non autem in reali, detinet, non possidet.l.3.§.vlt. de acquirend. possess.authen.ei qui. C. de bon.autoritat.iud.possiden.glos.uerb.prius. Quæritur &c.quæ posita §. præceden. legitur hic a Doct. Sed sine possessione non procedit usucapio.l.sine possessione. infra de usucap. capit. fine possessione, de regul. iur. lib.6.

§. *non autem, uers. aliquandiu morato.* Scot. concordan. capit.primo.uers. coram nobis aliquandiu disputatum. de eo qui mittit. in possess. caus. reseruand.

§. *si de uectigalibus.* Scot. Doct. hic disputant, an usufructus publicetur. vide l.si postulauerit.§.iubet lex inf.de adulte.

Vers. si municipes. Scot. Ale. lib. dispunct.3. c. 10. legi vellet mancipes: quem ibi vide, de hoc §. si de vectigalibus.

Glos. §. eleganter quæritur, uerb. caueatur sic etiam &c. Sco. Facit l.3.§.cæteros, & §. fina. sup. si cui plusquam per l. Falcid.

Ad l. damni infecti. 18.

§. *si is qui, uers. si autem res aliquas &c.* Scot. uide Zas. lib. singul.respons.2. cap. 15. vbi de excrescentes, vel decrescente familia circa immunitates.

Glos. § Sabini, uerb. acceperim. ut arg. sup. &c. l. in illa. Scot. sup.l.3.§.scio, de minor.

DE AQVA ET AQVAE PLVV. arcend. Tit. 3.

Ad l. 3.

§. item Sabinus & Cassius. uersi. qui Graecè &c. add. margin. Alciat. lib. Praeternuss. &c. } Scot. qui corrigit se lib. 2. Parerg. c. 14. nam legit, elices, vt in antiquis habetur, fultus autoritate Columellae, & Calistrati: declaratque haec ipsa. Dicuntur etiam collitiae. Vide add. Calep. Aldini.

§. si. uersi. si tamen agri lex &c. } Scot. adde l. fi. inf. eo.

Glos. d §. fi. uersi. qui diu usus est, uerb. diu idest, tanto &c. ut l. prox. §. idem Labeo &c. } Scot. Adde §. Cassius autem scribit. Facit Iudic. c. 11. uersi. per trecentos annos, quare &c. Vnde consideratio vetustatis, cuius initij &c. est etiam de iure gentium efficax ad dominia transferenda.

Ad l. 2.

§. Idem Labeo. uersi. uerum etiā qui audierint &c. } Scot. Asc. Paed. apud antiquos, & de auditione testimonium dicebatur, Adr. Card. verb. dicere testimonium, vide obiter Bud. ex Strabone lib. 4. de asse. fol. 114. Rutil. in itiner. lib. 1. Insinuant natis qui meminere senes.

Glo. d. §. uerb. audierint. Sic ergò dixerunt &c. uers. sed impropriè testes &c. } Scot. notabile reputat Anto. Butr. in c. quoties, in fin. de testib. Alex. in rubr. ff. de iureiur. ex quo sequitur notabilis effectus, de quo per Ias. ibi ad fi.

Ad l. suprà. 11.

Scot. ad intellectum huius l. vide Socin. consi. 141. col. 2. lib. 2.

DE PVBLIC. ET VECTIGAL. & commiss. &c. Tit. 4. Ad Rubr.

Scot. Cic. semper fauit ordini publicanorū. vt apparet ex epistolis, & ex officijs, & ex oratio. Quem vide etiam in Pompeiana, idest pro lege Manilia, l. Florus lib. 3. cap. 3. epitom. gesto. Rom. appellat vectigalia Imperij patrimonium, & reipub. neruos agrarium.

Ad l. hoc edicto. 5.

Addit. marg. ista lex est optimum arg. &c. } Scot. Facit. §. fi. Inst. de perpet. & tempo. act. & ordinarius tantùm absoluit ab obseruatione iudicij. De quo vide Bologn. ad l. si reus paratus, post Bald. in l. consentaneum, col. 2. C. quomo. & quan. iud. Limitatur per l. pen. ui bon. rap. cum simil. ad cuius rationem aduertito ibi. Sed illa est arbitraria.

Ad l. eotem. 11.

§. qui maximos. } Scot. Hunc §. extendit Paul. Castren. ad priuatorum conductiones, in l. si merces. §. vis maior. sup. loca.

Ad l. quantae. 12.

Scot. vide quid per hanc l. decidat Alex. contra publicanos, in l. 1. col. 1. C. de eden.

Ad l. Caesar. 15.

Scot. Hanc l. repetijt Signor. de Homod. vt per eum consi. 1. sub num. 8.

Ad l. interdum. 16.

§. species. } Scot. vide Cottam verb. calamus. in Memorab.

DE DONATIONIBVS. Tit. 5.

Ad l. 1.

Versi. quàm ut liberalitatem &c. } Scot. Liberalitas, inquit Vespasianus, beneficium est syncero animo collatum. Suid. lit. e. verb. liberalitas.

Ad l. filiusfamilias. 7.

§. sed enim meminisse &c. } Scot. vide Porc. Inst. quibus non est permiss. face. testa. col. 3.

Ad l. Aristo. 18.

Scot. De laudib. Titi Aristonis Plinius minor in epistol. lib. 1. epist. 22. Tiraq. de ll. connub. l. 2. Hunc laudat etiam Gell. lib. 11. c. 18.

Ad l. Attilius. aliàs Aquilius. 27.

Verb. praeceptorem. } Scot. Aliàs Prætorem, vt in gloss. quod esset contrà l. 1. C. de contra. iud. alias rhetorem, vt in Pandectis Florentinis. De hoc Nicostrato, & de hac l. vide Alciat. lib. 2. Parerg. c. pen. l. praesidis. sup. si cert. peta. Alius etiam fuit de quo in Adagio. 258. In fragmento Imperialium const. pag. 66. legitur, ad magistrum. Videtur ergo hic rectè legi, praeceptorem, & infin. in litera, magistri. Nicostratus histrio solertissimus celebratur apud Suid. lit. e.

Ad l. haereditatem. 28.

Roman. hic not. pacta consensu tacito contrahi, vt sup. glos. pen. in fi. Adde l. mortis causa. §. Titia. inf. tit. 1. Et sic ex pacto tacitè apposito iuxta contractum, oritur actio praescrip. uerb. sicut si expressè fuisset appositum. Imo. Roman. hic. Arret. l. 1. in prin. col. 6. de uerb. oblig. Ias. l. cum quid. si cer. peta.

Glos. uerb. cogenda erit. sic est contra. C. &c. sol. sic conuenerunt &c. add. marg ista glo. vult quòd quis &c. } Scot. vbi Bar. impugnat glo. uersi. nam tunc potest.

Ad l. qui id quod. 33.

Glos. §. mutus. uerb. donare non probibentur. nec pacisci &c. uersi. quia si a natura &c. addit. margin. istam glos. exclamant &c. } Scot. Vide Alex. l. 1. in princ. num. 9. inf. de verbor. obl.

Ad l. si pater. 34.

Glos. uerb. irreuocabilis etiam ingratitudine secuta. } Scot. Roman. sing. 514.

DE MORT. CAV. DONAT. & capionibus. Tit. 6.

Ad l. 1.

Scot. Homericos versus restituit Alciat. ad institutiones de donat. in princ. & vertit in l. alienatum. de verb. signifi. simile apud Bud. in anno. in Pandect. fol. 44.

Ad l. mortis causa capimus. 18.

Gloss. §. ult. uerb. potuisset. homini scienti &c. } Scot. l. qui decem. §. qui hominem. inf. de solut.

Ad l. si filiofamilias. 23.

Gloss. ult. uersi. ut ibi add. margin. intellige istam &c. } Scot. & ad verba, non rem, adde, tantùm, secundum Bar. l. stipulationes non diuiduntur. inf. de verb. oblig. quaestio. 14.

Ad l. quod debitori. 24.

Scot. Nota quòd condictio, quae datur in locum finitae actionis, non sequitur eius naturam, quo ad vitam:

vitam: ſecus ſi cauſa illa eodem tempore concurreret, ſecundum Alex. & omnes in l. certi condict. ff. ſi cert. peta. in prin. & ibi Ang. & Rom. not. hunc text. pro ſingulari, vt ibi per Iaſo. col. 10.

Ad l. mortis cauſa capiatur. 31.

Verſi. exceptis ijs capiendi figuris &c. } Scot. Facit l. ſupellectilis, eas. de ſupel. lega.

§. *ult. uerſi. in quantam &c.* } Scot. Nota, dici in quantã pecuniam debitor eſt ſoluendo.

Ad l. Sæia. 42.

Glo. uerb. conſtituto. eſt enim hoc iudicium &c. } Scot. vide Iaſon. in §. actionum. Inſt. de actio.

Digeſtorum ſeu Pandectarum Liber Quadrageſimus.

DE MANVMISSIONIBVS.

Tit. 1.

Ad l. [illegible]

Verſi. non enim maiori. 20. annis &c. } Scot. aliud eſt permittere maiori 20. annis; aliud vetare minorem: quod facit ad multa.

Ad his qui ſuis nummis. 4.

§. *in illis ſanè ſeruis non interuenit conſtitutio &c.* } Scot. Bal. in l. quid ergò, §. pœna grauior. in repet. col. 5. verſi. 2. quæro, quid ſi &c. allegat hunc tex. q factũ iudicis, & diſpoſitio legalis æquiparantur. Sed fallitur meo quidem iudicio. Vbi enim de lege hic? Nam verſi. hac lege, exponitur, ideſt, hac conditione, vt inf. eo. l. ſeruus hac. Quòd ſi põderauit uerb. exportandus, tamquam & per l. & per iudicem dicatur exportari, hoc nihil eſt: quia vnum factũ eſt, quod iudicem, & l. tamquam diuerſos miniſtros habere non poteſt, licèt habeat tamquam vnum, & eundem miniſtrum vnius & eiuſdem facti.

Ad l. ſeruus hac. 9.

Summar. Libertas impeditur &c. & hoc intendit dicere, quòd probibitio iudicis &c. } Sco. hoc caſu, quia manumiſſio eſt irretractabilis. Aliàs cõtra. Doct. pleniſſimè in l. filiusfa. §. diui, de lega. 1. not. in l. ea lege. C. de condict. ob cauſ.

Ad l. apud. 18.

§. *Imperator.* } Scot. optimus tex. quòd Imperator ſolo verbo creat Doctorem.

DE MANVMIS. VINDICTA.

Tit. 2. Ad Rubr.

Scot. Manumiſſus vindicta, fiebat ciuis Romanus. Liui. li. 2. vide autem de feſtuca, quæ inijciebatur iis, qui manumittebantur, vbi de manumiſſis per certum actum, Sigo. de antiquit. iu. ciui. Roman. lib. 1. cap. 2.

Ad l. an manumittere. aliàs, an apud ſe manumittere. 5.

Verſi. ego quidem memini Iabolenum preceptorem meum in Affrica, & in Syria &c. Exemplũ eius ſecutus &c. } Scot. Vide Alc. lib. 1. Parerg. c. 41.

DE MANVMISSIS TESTAMENTO.

Tit. 4.

Summar. Bart. ſi fauore certę rei &c. } Scot. concord. l. ſi ita ſcriptum. inſ. eo. cõtrà reg. l. quamuis. C. de impub. & al. ſubſtit. & allegantur hi textus ad deciſionem pulchræ quæſtionis: de qua Soc. in l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 19. ſup. ad Trebell. in materia pupill. ſubſtit.

Ad l. ſi ita fuerit. 13.

Verſi. ſi templum depinxiſſent, } Aliqui legunt templum, vel membrum, alij membrum ſolummodò, vide Spieg. in lexi. uerb. membrum, vbi quòd membrũ ſignificat partem domus.

Ad l. ſi ita ſcriptum fuerit. 16.

Scot. concordat. l. ſi ita ſcriptum. ſup. eo.

Ad l. qui duos. 18.

§. *hęc conditio.* } Scot. vide Alciat. lib. Parerg. 2. c. 33.

Glo. uerb. tempus, Nam uiuus moritur &c. } Scot. vide ſimile per Bar. conſi. 76.

Ad l. nominatim videntur. 24.

Scot. Oui. 1. Triſtium. *Scis benè cui dicam, poſitis pro nomine, ſiguis.*

Verſi. cellarius meus. } Scot. cellarius, ideſt præpoſitus rationib. l. quæſitum. §. cellarium. ſup. de fun. inſtru. Habent hos phratriæ Benedictinæ: & ab illis appellantur cellerarij corruptè. Plaut. in capt. ſume, poſce, prome quiduis: te facio cellarium. Cellariũ pro cella pertinente ad officium cellarij, habes Lucæ. c. 12. Cellerarium barbarè pro loco, ſeu penu eccleſiæ, cui præficitur cellerarius barbarè dictus, ponit Innoc. in c. cum omnes. in fi. de conſtit. quàm vulgò cellariam vocant: habes cellerarium in c. dilecto filio. de præb. & dign.

Ad l. ſtichus ſeruus. 39.

Sco. Facit l. 3. §. filius. uerſi. quemadmodum. ſi ita &c. ſup. de lib. & poſth.

Glo. uerb. utilem babet. Facit ſup. &c. & caue, quia &c. } Sco. vide gl. l. generaliter. §. ſi petitum. inſ. de fideicom. libert. & ibi tex. licet aliter intelligat hanc glo. Iaſ. poſt aliquos in d. §. diui, in repet. num. 56. vbi Bart. in lect. opponit de hoc text. in fi. col. 1. quos potes ſequi: quoniam ſubeſt hic fauor ſerui, certæ perſonæ.

Ad l. Mæuia decedens. 44.

Summar. Bart. ſi quis ſub modo relinquit &c. } Sco. vide tex. in l. Titio centum. §. 1. ſuprà, de condictio. & demonſtrat.

Ad l. qui babebat. 54.

Scot. Facit Sabell. tom. 2. pag. 320. ubi Craſtinus, pro Caſtino, & è conuerſo.

Gloſſ. ult. uerſi. & ita erit merum &c. } Scot. ad quiddam allegat hanc glo. Caſtrenſ. l. qui Romæ. §. duo fratres, col. 2. ubi Alex. col. 3. de uerb. oblig.

Ad l. ſi quis locuples. 57.

Verſi. adeò ſine fraudis &c. ut apertiſſimè &c. } Scot. Quando teſtator expreſſe loquitur, remouet omnem ſuſpicionem fraudis. Bart. l. Gallus. §. quod ſi is. ff. de lib. & poſthu.

Ad l. Titia. 59.

§. *ſi. add. margin. uide in hunc §. &c.* } Scot. Per hunc text. Soc. conſi. 10. col. 1. 2. uol. no. quid.

DE AQVA ET AQVAE PLVV. arcend. Tit. 3.

Ad l. 3.

§. *item Sabinus & Cassius. uersi. qui Graeci &c. add. margin. Alciat. lib. Praeterm. &c.* } Scot. qui corrigit se lib. 2. Parerg. c. 24. nam legit, elices, vt in antiquis habetur, fultus autoritate Columellae, & Calisttati: declaratque haec ipsi. Dicuntur etiam collitiae. Vide add. Calep. Aldini.

§. *si. uersi si tamen agri lex &c.* } Scot. adde l. 5. inf. eo.

Glos. d §. si. uersi. qui diu usus est, uerb. diu idest, tanto &c. ad l. prox. §. idem Labeo &c. } Scot. Adde §. Cassius autem scribit. Facit Iudic. c. 11. uersi. per trecentos annos, quare &c. Vnde consideratio vetustatis, cuius initij &c. est etiam de iure gentium efficax ad dominia transferenda.

Ad l. 2.

§. *Idem Labeo. uersi. verum etiã qui audierint &c.* } Scot. Asc. Paed. apud antiquos, & de auditione testimonium dicebatur, Adr. Card. verb. dicere testimonium, vide obiter Bud. ex Strabone lib. 4. de asse, fol. 114. Rutil. in itiner. lib. 1. Insinuant natis qui meminere senes.

Glos. d. §. uerb. audierint. Sic ergò dixerunt &c. uers. sed impropriè testes &c. } Scot. notabile reputat Anto. Butr. in c. quoties, in fin. de testib. Alex. in rubr. ff. de iureiur. ex quo sequitur notabilis effectus, de quo per Ias. ibi ad fi.

Ad l. suprà. 11.

Scot. ad intellectum huius l. vide Socin. consi. 141. col. 2. lib. 2.

DE PVBLIC. ET VECTIGAL. & commissis. &c. Tit. 4. Ad Rubr.

Scot. Cic. semper fauit ordini publicanorũ, vt apparet ex epistolis, & ex officijs, & ex oratio. Quem vide etiam in Pompeiana, idest pro lege Manilia. L. Florus lib. 3. cap. 3. epitom. gesto. Rom. appellat vectigalia Imperij patrimonium, & reipub. neruos agrarium.

Ad l. hoc edicto. 5.

Addit. marg. ista lex est optimum arg. &c. } Scot. Facit. §. fi. Inst. de perpet. & tempo. act. & ordinarius tant ùm absoluit ab obseruatione iudicij. De quo vide Bologn. ad l. si reus paratus, post Bald. in l. consentaneum, col. 2. C. quomo. & quan. iud. Limitatur per l. pen. ui bon. rap. cum simil. ad cuius rationem aduertito ibi. Sed illa est arbitraria.

Ad l. cotem. 11.

§. *qui maximos.* } Sco. Hunc §. extendit Paul. Castren. ad priuatorum conductiones, in l. si merces. §. vis maior. sup. loca.

Ad l. quantae. 12.

Scot. vide quid per hanc l. decidat Alex. contra publicanos, in l. 1. col. 1. C. de eden.

Ad l. Caesar. 15.

Scot. Hanc l. repetijt Signor. de Homod. vt per eum cons. 1. sub num. 8.

Ad l. interdum. 16.

§. *species.* } Scot. vide Cottam verb. calamus. in Memorab.

DE DONATIONIBVS. Tit. 5.

Ad l. 1.

Versi. quàm ut liberalitatem &c. } Sco. Liberalitas, inquit Vespasianus, beneficium est syncero animo collatum. Suid. lit. e. uerb. liberalitas.

Ad l. filiusfamilias. 7.

§. *sed enim meminisse &c.* } Scot. vide Porc. Inst. quibus non est permis. face. testa. col. 3.

Ad l. Aristo. 18.

Scot. De laudib. Titi Aristonis Plinius minor in epistol. lib. 1. episto. 22. Tiraq. de l. connub. l. 2. Hunc laudat etiam Gell. lib. 11. c. 18.

Ad l. Attilius. aliàs Aquilius. 27.

Verb. praeceptorem. } Scot. Aliàs Praetorem, vt in gloss. quod esset contra l. 1. C. de contra. iud. alias rhetorem, vt in Pandectis Florentinis. De hoc Nicostrato, & de hac l. vide Alciat. lib. 2. Parerg. c. pen. l. praesidis. sup. si cert. peta. Alius etiam fuit de quo in Adagio 258. In fragmento Imperialium const. pag. 66. legitur, ad magistrum. Videtur ergo hic rectè legi, praeceptorem, & infin litera, magistri. Nicostratus histrio solertissimus celebratur apud Suid. lit. e.

Ad l. haereditatem. 28.

Roman. hic not. pacta consensu tacito contrahi, vt sup. glos. pen. in fi. Adde l. mortis causa. §. Titia. inf. tit. 1. Et sic ex pacto tacitè apposito iuxta contractum, oritur actio praescrip. uerb. sicut si expresse fuisset appositum. Imo. Roman. hic. Arret. l. 1. in prin. col. 6. de uerb. oblig. Ias. l. cum quid. si cer. peta.

Glos. uerb. cogenda erit. sic est contra. C. &c. fol. sic conuenerunt &c. add. marg ista glo. vult quòd quis &c. } Scot. vbi Bar. impugnat glo. uersi. nam tunc potest.

Ad l. qui id quod. 33.

Glos. §. mutus. uerb. donare non prohibentur. nec pacisci &c. uersi. quia si a natura &c. addit. margin. istam glos. exclamant &c. } Scot. Vide Alex. l. 1. in princ. num. 9. inf. de verbor. obl.

Ad l. si pater. 34.

Glos. uerb. irreuocabilis etiam ingratitudine secuta. } Sco. Roman. sing. 514.

DE MORT. CAV. DONAT. & capionibus. Tit. 6.

Ad l. 1.

Scot. Homericos versus restituit Alciat. ad institutiones de donat. in princ. & vertit in l. alienatum. de verb. signifi. simile apud Bud. in anno. in Pandect. fol. 44.

Ad l. mortis causa capimus. 18.

Glos. §. ult. uerb. potuisset. homini scienti &c. } Scot. l. qui decem. §. qui hominem. inf. de solut.

Ad l. si filiofamilias. 23.

Glos. ult. uersi. ut ibi add. margin. intellige istam &c. } Scot. & ad verba, non rem, adde, tantùm, secundum Bar. l. stipulationes non diuiduntur. inf. de verb. oblig. quaestio. 14.

Ad l. quod debitori. 24.

Scot. Nota quòd condictio, quae datur in locum finitae actionis, non sequitur eius naturam, quo ad vitam:

vitam:secus si causa illa eodem tempore concurreret, secundum Alex.& omnes in l. certi condict. ff.si cert.peta.in prin.& ibi Ang.& Rom. not.hunc text.pro singulari, vt ibi per Iaso.col.10.

Ad l.mortis causa capiatur. 31.

Versi.exceptis iis capiendi figuris &c. Scot.Facit l.supellectilis,eas.de supel.lega.

§. *ult. uersi.in quantam &c.* Scot. Nota, dici in quantã pecuniam debitor est soluendo.

Ad l. Sæia. 42.

Glo.uerb.constituto.est enim hoc iudicium &c. Scot.vide Iason.in §.actionum.Inst.de actio.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimus.

DE MANVMISSIONIBVS.
Tit. 1.

Ad l. 1.

Versi. non enim maiori. 20. annis &c. Scot. aliud est permittere maiori 20. annis, aliud vetare minorem: quod facit ad multa.

Ad his qui suis nummis. 4.

§. *in illis sanè seruis non interueniẽ constitutio &c.* Scot. Bal.in l.quid ergò,§.pœna grauior.in repet. col.5. versi.2.quæro,quid si &c. allegat hunc tex.q factũ iudicis,& dispositio legalis æquiparantur. Sed fallitur meo quidem iudicio. Vbi enim de lege hic? Nam versi.hac lege,exponitur,idest,hac conditione,vt in sc.o.l.seruus hac. Quòd si põderauit uerb. exportandus,tamquam & per l.& per iudicem dicatur exportari, hoc nihil est:quia vnum factũ est, quod iudicem, & l.tamquam diuersos ministros habere non potest, licèt habeat tamquam vnum, & eundem ministrum vnius & eiusdem facti.

Ad l. seruus hac. 9.

Summar. Libertas impeditur &c. & hoc intendit dicere, quòd probibitio iudicis &c. Sco.hoc casu,quia manumissio est irretractabilis. Aliàs cõtra. Doct. plenissimè in l.filiusfa.§.diui,de lega.1.not.in l. ea lege. C. de condict.ob caus.

Ad l. apud. 18.

§. *Imperator.* Scot.optimus tex.quòd Imperator solo verbo creat Doctorem.

DE MANVMIS. VINDICTA.
Tit. 2. Ad Rubr.

Scot. Manumissus vindicta,fiebat ciuis Romanus. Liui.li.2.vide autem de festuca, quæ iniiciebatur iis, qui manumittebantur,vbi de manumissis per certum actum,Sigo.de antiquit.iu.ciui.Roman. lib.1. cap.2.

Ad l. an manumittere. aliàs, an apud se manumittere. 5.

Versi. ego quidem memini Iabolenum preceptorem meum in Affrica,& in Syria &c. Exemplũ eius secutus &c. Scot. Vide Alc.lib.1.Parerg.c.41.

DE MANVMISSIS TESTAMENTO.
Tit. 4.

Summar.Bart.si fauore certę rei &c. Scot.concord.l.si ita scriptum.inf.eo.cõtrà reg.l.quamuis.C.de impub.& al.substit.& allegantur hi textus ad decisionem pulchræ quæstionis:de qua Soc.in l.hæredes mei, §.cum ita.nu.19.sup.ad Trebell.in materia pupill. substit.

Ad l. si ita fuerit. 13.

Versi.si templum depinxisset. Aliqui legunt templum, vel membrum, alij membrum solummodò, vide Spieg.in lexi.uerb.membrum, vbi quòd membrũ significat partem domus.

Ad l. si ita scriptum fuerit. 16.

Scot. concordat.l.si ita scriptum.sup.eo.

Ad l. qui duos. 18.

§. *hęc conditio.* Scot.vide Alciat.lib.Parerg.2.c.33.

Glo.uerb.tempus, Nam nisus moritur &c. Scot.vide simile per Bar.consi.76.

Ad l.nominatim videntur. 24.

Scot.Oui.1.Tristium.*Scis benè cui dicam,positis pro nomine, signis.*

Versi.cellarius meus. Scot. cellarius, idest præpositus rationib.l.quæsitum.§.cellarium.sup.de fun.instru. Habent hos phratriæ Benedictinæ: & ab illis appellantur cellerarij corruptè. Plaut. in capt. sume, posce, prome quiduis:te facio cellarium. Cellariũ pro cella pertinente ad officium cellari j, habes Lucæ.c.12. Cellerarium barbarè pro loco;seu penu ecclesiæ, cui præficitur cellerarius barbarè dictus,ponit Innoc.in c.cum omnes.in fi.de constit. quàm vulgò cellariam vocant: habes cellerarium in c.dilecto filio.de præb.& dign.

Ad l. stichus seruus. 39.

Sco.Facit l.3.§.filius.uersi.quemadmodum:si ita &c. sup.de lib.& posth.

Glo.uerb.utilem habet.Facit sup.&c.& caue,quia &c. Sco. vide gl.l.generaliter.§.si petitum.inf. de fideicom. libert.& ibi tex.licet aliter intelligat hanc glo. Ias. post aliquos in d.§.diui.in repet.num.56.vbi Bart. in lect.opponit de hoc text.in fi. col.1.quos potes sequi:quoniam subest hic fauor serui, certæ personæ.

Ad l. Mæuia decedens. 44.

Summar.Bart.si quis sub modo relinquit &c. Sco.vide tex. in l. Titio centum.§.1.suprà, de conditio.& demonstrat.

Ad l. qui habebat. 54.

Scot.Facit Sabell.tom.2.pag.320.ubi Crastinus,pro Castino,& è conuerso.

Gloss.ult.uersi.& ita erit merum &c. Scot. ad quiddam allegat hanc glo.Castrens.l.qui Romæ.§. duo fratres,col.2.ubi Alex.col.3.de uerb.oblig.

Ad l. si quis locuples. 57.

Versi.adeò sine fraudis &c. ut apertissimè &c. Scot. Quando testator expressè loquitur, remouet omnem suspicionem fraudis.Bart.l. Gallus.§. quod si is.ff.de lib.& posthu.

Ad l. Titia. 59.

§. *si.add.margin.uide in hunc §. &c.* Scot. Per hunc text. Soc.consi.10.col.1.2.uol.no.quid.

Ad l. testamento. 6.

Verf. quaero an Eudo &c.} Scot. alij legunt, An non Eudo si probet &c.

Verb. libertatem. aliâs liberalitatem. } Scot. Versionem Gallorum in l. nostra, probat Alciat. lib. 2. Parerg. cap. 25.

DE FIDEICOMMIS. LIBERTATIB. Tit. 5. Ad Rubr.

Scot. apud Iulium Paulum lib. 4. tit. de pen. legitur, de fideicommissis libertatibus.

Ad l. ergò. 4.

§. *si qui ad libertatem uersi. ut hi qui directam &c. orcini &c.*} Scot. Hinc videtur elici, non esse legendum orthini, idest, directi, vt Accursius voluit. §. pen. Instit. de singul. reb. per fideicom. relict. & in l. directis. C. de testa. manumis. Aliàs Vlpia. idem per idem solueret. Orcini igitur liberti, idest, eius qui damnatus est Orco, seu morti, & ita testatoris in orci familiā adscripti. Vide add. l. 3. §. 1. suprà de leg. tut. Apud Marial. lib. 10. Orciniana qui feruntur sponda id est, mortui. [illegible]

Ad l. quidam in testamento. 10.

Verss. nec quo minus praestat &c.} Scot. vide Docto. in l. filiusf. §. diui. sup. de leg. 1. col. 2. volum. 3. C. de iur. emphyt. & adde rubr. quid iur. sit, si vass. post alien. feud. recuper.

Gloss. uerb. quoquomodo. etiam ex necessitate &c.} Scot. Et sic si instituat hæredem, habebit locum, quod dicitur hac l. vide quod adnoto ad l. rogo. & glo. uerb. voluntaria. inf. eod. & vide not. in margin. ad glos. l. si cui. sup. de fun. instruct.

Glos. uerb. redemerit. no. sic. &c. uersi. item facit. sup. &c.} Sco. & l. rogo, uers. nec prosit. inf. eo.

Ad l. si quis ex causa. 15.

Versi. interim alij &c.} Scot. Pandectæ Florentinæ, & Haloandrinæ habent, interdum.

Ad l. libertates. 16.

Scot. adde, quòd etiam ex coniecturata mente defuncti debetur libertas fideicommissaria, vt in l. & si non ascriptus. §. ult. C. eo. l. libertas. §. fina. sup. de testam. tut.

Ad l. apud Iulianum. 20.

Versi. eius sententia, quam &c.} Scot. Hæc sententia falsò tribuitur Senecæ ab Antonio archiepiscopo in procem. sum. Facit ad eam sententiam versus Solonis, relatus a Cicer. in Cato. Maio. seu de Senectute, & a Tiraq. in præfat. tract. de iur. primig. sub num. 207.

Glos. uerb. an hac. Iulianus hac &c. ibi, tu Aristo.} Scot. immo tu Pomponi. ibi, *ego Pompon.* Scot. immo ego qui te consulo o Pomponi. ibi, *quoddam dictum Iuliani.* Scot. immo dictum tertij consulentis Pomponium.

Glos. uerb. ego. Pomponius.} Scot. immo sunt verba consulentis Pomponium. Dic ergò, ego. N. qui te consulo, o Pomponi. Sic errauit gloss. in l. ult. in princ. uerb. mihi o Iuliane, de quo subijcit. Debuit enim dicere, o Pomponi, vt ibi not. Alberic.

Ad l. rogo ne stichus. 21.

Glos. si non voluntaria. sed necessaria &c.} Scot. Institutio hæredis, est alienatio, l. si quis prioris. §. certum. vbi gloss. & Docto. C. de secund. nupt. & quidem necessaria, gloss. l. ex hoc edicto. §. alienare, sup. de alie. iud. mut. cau. fac. Barth. l. 1. de fun. dota. l. si ita quis. §. ea lege. col. 2. inf. de verb. oblig. l. peto, §. fratre, de leg. 2.

Ad l. generaliter. 24.

§. *si petitum, uerb. alienes. quæ probibitio ualet &c.*} Scot. vide tamen glos. l. stichus seruus meus, gloss. fi. infrà, de manumis. testa. ad quam adde videndum text. l. cum pater. §. mando, cum glo. fina. de leg. 2. & intellige testatorem expressisse has causas, quas Iurisconsultus hic supplet. Quòd si nihil expressisset, in dubio liber erit, vt hic in gl. videbitur. Fauor autem libertatis facit, ne obstet l. filiusfam. §. diui 2. de lega. 1. ubi Barto. 5. oppo. odium autem debet exprimi vt hic, & l. codicillis §. matre, de le. 2. Bart. d. §. diui. 8. opp.

d. §. *si petitum. versi. si modo hoc animo &c.*} Scot. quod præsumitur. inf. uers. sed cum ex præsumptione, cū glos. & gl. 2. l. quidam. sup. eo. Pro differentia quæ fit de re animata, & inanimata prohibita alienari, vide glo. facientem in c. pen. 14. q. 6.

d. uers. sed cum ex præsumptione.} Scot. præsumptio transfert onus probandi in aduersarium.

§. *si quis tutorum. uersi. & ita Marcellus lib. &c.*} Scot. not. uerb. rescripsit, seruire duobus, primoque impropriè. Sic Vergil. lib. 2. Aeneid. Sacra manu victosque deos, paruumq; nepotem, ipse trahit. Sic idē lib. 7. ipse Quirinali lituo, paruaque sedebat Succinctus trabea.

Glos. §. proinde, uerb. non apparet, quia fortè &c.} Scot. vel fortè scripsit in orbem, vt Franciscini. De quo per Angelum hic, & per Felyn. in capit. cum dilecta. sub num. 4. de rescript. Facit Pausan. lib. 5. ubi de scriptis in disco non directo, sed circulari forma,

Ad l. si eum seruum. 28.

Scot. differunt autem latitare, & contemnere, non obedire, & contumacem esse. Ita per hunc text. Bald. in Auth. ei qui. num. 44. & num. 68. in fi. C. de bon. auto. iud. possid.

Ad l. Thais. 41.

§. *Lucius Titius ita cauit, uersi. respondi non quidem.*} Scot. Nota hic difficultatem excusare a mora debitorem quantitatis, contra l. continuus, §. illud, de uerb. oblig. resp. ut ibi per Bart. vide eundem in l. quod te, si cert. petat.

§. *Lucius Titius ita testamento.*} Scot. Nota seruos fuisse medicos. §. nostro, & Gen. cap. ult. & notarios. sup. §. Scio, concord. l. 1. ad med. C. de com. ser. manumis. Nec obstat l. generaliter. C. de tabul. quam gl. hic allegat: quia est noua dispositio, vt patet ex verb. deinceps, idest, de cætero; quod præsupponit antè illam. l. & sic de iure Digestorum seruum fuisse tabellionem, vel esse potuisse, vt tradit Dec. in l. quod attinet. inf. de reg. iur.

d. §. *sed arbitrium remissum.*} Scot. idest mera voluntas. De quo in l. si sic, in princ. de leg. 1. l. fideicommissa, §. quamquam. de lega. 3. cum simil. vide de hoc text. latè Dec. in rubric. extra de iudic. an iudicium importet meram voluntatem. & pulchra verba Baldi in l. fina. col. 1. dum allegat Cyn. C. de contrah. empt.

§. *intra certa tempora.*} Sco. Nota nō purgari morā vbi dispo-

dispositio est conditionalis. Vide Alex.l. si insulā, col.9. in prin. de verb. obl.

§. *Spondoforus.* Scot. Spondeforus apud Martial. li. 9. spondoforus, idest, pacifer, legit Alciat. li. 8. Parerg. c. 18 ubi dicit, vulgares codices habere Splendoforus. Pan. Floren. habent Spendoforus. Haloan. spondoforus.

Ad l. fideicommissaria libertas. 46.

Scot. de intellectu huius l. vide Bar. l. 1. sup. de lega. 2. latissimè Ias. l. captatorias. C. de testa. mil. Dec. c. si pro debilitate. in fi. de offi. deleg. Alciat. d. l. 1. dicit verba, si volueris, fidei tuæ cōmitto, respicere modum: at illa, si hæres voluerit, Stichum liberum esse volo, respicere substantiam. Vlderic. Zas. l. 2. de orig. iur. uerb. latas, ita soluit: priore casu fuit hæredis voluntas adstricta ad fidem, uerb. fidei tuæ: secundò casu fuit omnimoda voluntas.

Vers. illi si probaueris, libertatem dari nolo. Scot. Probat Alc. lib. 2. Parerg. c. 25.

DE STATVLIBERIS. Tit. 7.

Ad l. statuliberos. 3.

§. *flichus. uers. quòd si seruus.* Scot. §. pro q. de mate. emphyt. Hic §. est contra quendam venditorem, qui volebat rem percarò venditam recipere, & infectā esse venditionem, & emptorem quæ volebat rem retinere, & manere vēditionem. quos ambos stultos appellari. Facit quod scribit lib. 1. de Orato. apud Cicer. de Hypseo, & Octauio aduocatis.

Ad l. cum hæres. 4.

§. *seruire Titio.* Scot. Facit hic §. ad q. Barto. in auth. hoc locum. C. de secund. nupt.

§. *stichus sit hæredi. uerb. superius.* Sco. legendum superiorem, alioqui est solæcismus. Facit autem §. hic pro famulo infirmo. sed hoc fauore libertatis. Gl. Bart. & Doct. in l. si uno. §. cum quidam. sup. loca.

Ad l. si statulibera. 6.

§. *non solùm autem, ibi, siue adiudicatus, siue usucaptus.* Scot. Nota per sententiam acquiri dominium; Quod qualiter procedat, vide Ias. in rubr. de re iud. in gl. ipsa rubr. in prin.

Ad l. si hæres. 11.

Vers. in plenum, idest, plenè. gloss. Scot. Propert. in plenū menstrua luna redit, idest, redimpletur, seu perficitur.

Ad l. seruus qui. 14.

§. *seruus cum.* Scot. Nota purgari morā quo ad actionem consequendam. & ins. l. stichum Titio. §. Dama. inf. eod. Vide Imo. in l. si insulam. col. 9. & seq. inf. de verb. obl.

Ad l. statulibera. 16.

Versi. hoc seruum hæredis est &c. Scot. Scæua apud Lucanum li. 6. aduersus Cæsarianos, o famuli turpes, seruum pecus absque cruore, Terga dabis? Hora. O incitatores seruum pecus.

Ad l. statuliberi. 29.

§. *Quintus Mutius, uersi. quoniam lex duodecim tabularū &c.* Scot. Alciat. li. 3. Parerg. c. 22. declarat. Vide Sigō. lib. 1. de antiq. iur. ciui. Rom. etiam permutationē, vt probatur Gen. c. 33. Vbi Iac. emit partem agri centum agnis.

Ad l. stichum Titio. aliàs, stichum Actio. 39.

Vers. statuta libertate. Scot. Pand. Florent. habent statulibertate.

§. *Stichus.* Scot. Not. æs alienum, meum.

§. *Damam.* Scot. Not. vt sup. l. seruus qui. §. 1.

Ad l. sticho libertas. 40.

Scot. Not. hic de spolio, vt vocant, & eius purgatione.

§. *item quæro an ea.* Scot. No. de adiutorib. serui actoris. De adiutore tutelę uide sup. de tute. l. solet. vulgus appellat coadiutores, & coadiutorem.

§. *argentarius coactor.* Scot. quid argentarius, quid coactor, Alc. lib. 1. Parerg. c. 24.

Ad l. si quem seruum. 41.

§. *Paulus respondit, si quis liber esse &c.* Scot. ex hoc §. probat non verum illud vulgò iactatum, omne promissum, est debitum. Probatur alterum quoq;, Promitto non significat dare.

QVI SIN. MANVM. AD LIBER. peruen. Tit. 8.

Ad l. si quis obligatum. 6.

Versi. licèt bona omnia &c. Scot. valet obligatio omniū bonorum pręsentium, & futurorum, ut hic probat.

Ad l. fi. 9.

Glo. uerb. moriente emptore. sic sup. &c. sed arg. contrà &c. Scot. sed hic qñ manumittat; ibi an, & sic substātia.

QVI ET QVIB. MANV. LIB. &c. Tit. 9.

Ad l. 3.

Vers. sub conditione. Scot. l. cum ita. de opt. leg. vide gl. in l. si Pamphilo. in fi. eo. tit. de opt. lega. vbi addidi ex Bart.

Ad l. Prospexit. 12.

Scot. vide Alciat. lib. 1. de verbor. signific. Ias. l. non dubium, col. 7. C. de legi. Felin. c. si quando, uerb. circa redd. ratio. de rescript. Crot. repet. l. omnes populi. col. 34. de iustit. & iu. Cab. tractat. excuss. 1. & 2. col. contrà quos, qui conantur assignare rationem ad hunc tex. pondera. l. 3. C. de adult. Sed respondert potest, quòd licèt sit rationabilis ista dispositio, tamen dura est, vt hic. Ideoque non extenditur, vt ibi, arg. regulæ, quę traditur in Authen. quas actiones. C. de sacrosan. eccles. Et ad hoc, q dispositio non sit irrationabilis, satis est, q habeat rationem motiuam. Felyn. d. c. si quando, uersi. ubi uerò, de rescript.

Versi. sed ita lex scripta est. Scot. sic potest in testamentis dici. Abb. consi. 36. lib. 1. in fi. & concord. c. scriptum, 6. q. 3. secundum Georg. Nattam repet. cap. quamuis, de pact. in 6. sub num. 62. addentem facere not. in l. Balista. ff. ad Trebell.

Ad l. sed si maritus. 14.

Glos. uerb. gratia, utroque volente &c. Scot. l. cum hic status. §. si diuortium, de donatio. int. uir. & uxor. in simil.

Ad l. hæres. 38.

Scot. vide quæ addidi ad l. si quis inquilinos. §. 1. sup. de leg. 1.

DE IVR. AVREO. ANNVL. Tit. 10.
Ad Rubr.

Add. marg. de iure aureorum annulorum uide &c. } Sco. Plin. lib. 33. c. 1. vbi de orig. & de iu. aur. annul.

DE LIBERALI CAVSA. Tit. 12.

Ad l. 1.

Verf. nec enim modica &c. } Scot. infamiam patris redundare ad filium, ostēdit Maro in persona Mezentij dicentis, idem ego nate, tuum maculaui crimine nomen, Pulsus ob inuidiam solio, sceptrisque paternis.

Glos. uerb. modica, sed magna. } Scot. l. pen. tit. praeced.

Ad l. diui fratres. 27.

Varia hedone matre. } Scot. Variahedo mulier.

NE DE STATV DEFVNCTORVM. &c. Tit. 15. Ad Rubr.

Tranquil. in Tito ca. de liberalitate, & ciuil. ib. gest. eius, in fi. Sylla L. Carbonis fratrē, eius instātia proscripsit occisum.

Ad l. 1.

Verf. neque fisci nomine. } Sco. Contra Ludouicum Sfortiam, qui Innocentium Cacciam multis antè annis vita functum è sepulchro in ius euocari iusserat, & damnari, obiectis quibusdā criminibus, vt eius, velut conuicti bona per leges fisco addicerētur. Vide Paul. Iouium lib. 2. historia. sui temporis. Idem tradit Bembus li. 2. historiæ Venetæ. Et nota, quòd crimen læsæ maiestatis morte extinguitur, præterquam contra Imperatorem. Clar. pract. crimin. §. læsæ maiestatis. & hoc casu præscribitur quinquennio, vt hic. Vide Bossium in pract. cri. tit. de pœn. sub nu. 34.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimusprimus.

DE ACQVIR. RER. DOMIN. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. Dominium in iure, quot modis accipiatur. Alc. lib. 2. Parerg. c. 15.

Ad l. naturalem. 5.

§. Apium, uerf. intelliguntur autem &c. } Scot. Intima per mores, cognoscimus exteriores, concor. l. non codicillum. C. de codicill.

Ad l. adeo. 7.

§. insula. uerf. pro modo latitudinis &c. } Scot. vide l. inter eos. inf. eo. & l. seq.

Glos. uerb. quòd si toto alia accessio &c. uerf. uetus qui &c. } Scot. subaudi, totus derelictus. Bar. trac. de alueo, hoc verb.

Verf. nouus autem alueus eius esse incipit &c. } Scot. l. ergo. §. alluuio. uerf. itaque. sicuti text. optimus in l. 1. §. non enim in flumine. ff. de flumin. Cæpo. c. 34. de alue. l. cum vsumfructum, uer. cum is locus. ff. quib. mod. vsusfruct. amitt.

Glos. uerb. sed uix est. idest nullo &c. vt Inst. eo. §. alia &c. } Scot. Hic. §. alia, nihil facit: quia in ipso ponitur casus proximè sequentis uersi. aliud sanè.

Verf. si cuius ager totus. } Scot. Maius erat dubium de toto.

§. cum quis ex aliena &c. } Scot. Aristot. 2. physi. iunct. glos. ibi dicit, quòd per solum motum localē duarum aquarum ad inuicem concurrentium fit noua aqua. Marzar. consi. ult.

Ad l. pro regione. 8.

Verf. lapis nascatur. } Scot. Lapis nascitur, & crescit. sup. de fun. dot. l. vir in fundo. gl. hic.

Ad l. in agris limitatis. 16.

Add. marg. uide in hanc l. Alciat. &c. } Scot. etiam lib. 1. Parerg. c. 38. De limitatione agrorum tractat Plin. lib. 18. c. 34. sed non de hac, de qua hic.

Ad l. sed si ex meis. 26.

Verf. sed cupressum. } Scot. Not. nauem fieri ex cupresso. vide Vergil. 2. Georg. ubi de cupressis, & cedris, tanquam de magnis arboribus.

Ad l. ergò. 30.

§. pen. uerf. itaque sicut hic fundus &c. } Scot. sup. l. adeo, §. insula, uer. nouus autem, vbi addidi.

Ad l. nunquam nuda. 31.

Scot. limita regulam huius l. vt non habeat locum in pecunia numerata sine causa: quia tunc intelligitur causa mutui. Alex. contra Roman. l. cum quid, col. 4. si cer. pet. & sic transfertur dominium. Ad regulam uerò huius l. ultrà tradita in locis ordinar. traditio non dicitur nuda, dummodo subsit causa, vel spes futuræ causæ: & hoc casu transfertur dominium, sed reuocabiliter non secuta causa, quæ erat in spe. ita Ang. Soci. consi. 170. in prin. & col. 4. uol. 2.

Ad l. per seruum. 37.

Verf. constituamus socium ita seruo &c. } Scot. constituamus, idest, præsupponamus, vt vulgò loquimur.

Ad l. substitutio. 42.

Glos. uerb. substitutio. idem in institutione &c. uerf. non potest dici eam esse &c. } Scot. l. pretia rerum. sup. ad l. Falcid. de quo text. Bar. in l. qui duos, in princ. col. fina. in prin. sup. de reb. dub. Bal. in l. 2. ult. uerb. C. de iur. & fac. ignor.

Ad l. Pomponius tractat. 44.

Verf. si fuerit ore bestiæ liberatum &c. } Scot. Facit prouerb. ex ore lupi, sumptum ex fabula de lupo & grue. Suid. lit. t. uerb. ex ore lupi.

Ad l. non est nouum. 46.

Scot. Facit illud, Habēti dabitur, non habenti auferetur. Matth. 13. Mar. 4. Luc. c. 8. cuius simile in lumine Lunæ. Io. Picus lib. 3. c. 6. contra astrologos.

Add. marg. Dic quòd regulariter &c. } Scot. c. uentum est. 1. q. 1. Fallit in minore concedente minori facultatem alienandi sine decreto in testamēto. De quo an sit uerum, vide Dec. l. fina. col. 2. C. de pact.

Ad l. in laqueum. 55.

Glo. uerb. meam potestatem. } Scot. idest, mei apprehendentis de laqueo, secundùm Bulg. Vnde ait, timeo scandalum, non futurum iudicium: cum die quadam feram sic apprehendere posset. Sic Bart. timens scandalum, consuluit contra suam opinionem positam in Lecturis, de quo per Iason. in l. Iulianus verum debitorem. col. 9. ad fin. ff. de condictiōn. indeb.

Ad

Ad l. insula. 56.

Vers. ult. sed quò facilius &c. } Scot. Vnde dicitur, filius Sempronij, etiam si Sempronius uita functus est, vt facilius de persona constare possit: sicut ager hoc loco nominatur insula, quòd insula quòdam fuit. vide Bart. in l. eius qui. in prin. supra, si cer. pet. & Alex. latè l. 1. §. 1. de op. nou. nunc.

Ad l. quædam sunt. 62.

Glos. uers. non possit, scilicet fundus dotalis &c. } Scot. vide in d. §. fratre. in gl. 1. allegato, & ibi gl. 1. ad fin.

Ad l. si epistolam. 65.

Scot. Huc allusit Cic. epist. 7. ad Gallum. Præter, inquit, te, duo nos. Loquitur isto modo nemo. bene, maléue uidero. Sed quia, quidquid est, nostrum est. Vide l. eum qui. §. fin. infra, de furt. hic allegatam in gl. 3.

DE ACQVIRENDA, VEL amittend. possessio. Tit. 2.

Ad Rubricam.

Glos. ult. uers. quia contrariorum &c. } Scot. Aristot. Elenc. lib. 1. c. 9. pulcher text. in l. non intelligitur. §. diui fratres. ff. de iur. fisc. Vide Dec. l. secúdum naturã. de reg. iur. alia de hoc est gl. in Auth. Vt non fin. pignor. quæ allegat multos text. glos. 22. distinct. denique quòd eadem est ratio.

Ad l. 1.

Scot. vide c. ius gentium. uerb. sedium occupatio. 1. distinct.

Vers. a pedibus. add. marg. vide Alciat. lib. dispunct. &c. } Scot. & in l. in lege. ff. de verbo. signif. in d. autem l. Alc. ponit à sedibus, sed non sedium: & ita habetur in Pandectis Pisanis, seu Florentinis. Lectionem a pedibus non videtur approbasse Alciat. lib. Parerg. 5. c. 6. Pedes ea de causa suam habent nuncupationem, quod ἀπὸ τῶν ποδῶν, idest, solum sibi deposcunt. Vide Pier. Valeria. de sacris Aegyptiorum literis, seu Hieroglyphicorum libr. 35. De pedib. Vide Aristot. Definitionem verò possessionis præter doct. hic ponit Zabarel. in not. clem. 1. de reb. eccl. vide Steuch. c. 1. enarrat. in Iobem.

Glos. uerb. a pedibus. aliàs a sedibus: & tunc &c. } Scot. Similis glos. §. sed interdicto. Instit. de interdict. Azo in sum. C. uti possid. nu. 5.

Glo. uerb. quia naturaliter, idest, corporaliter. Sed quare &c. Fuit statutum ut quamcunque terram &c. } Scot. Deute. c. 11. Ias. c. 4. & c. 14. distinct. 1. ca. omnes, ubi not.

Vers. item bello capta. } Scot. Nume. c. 31. in fin. Tiraq. de ll. connub. l. 1. num. 48. Quo modo gentium quoque ius induxit, vt ea quæ bello capiantur, trãseant in capientium potestate. Cyr. in Pœdia. apud Xenophontem. lib. 7. in calce.

Glos. uerb. ait, benè, uers. cum & è contrà extraneus. } Scot. legitur exiens aliàs, cum & contrà extraneos. quam lectionem sequitur Alex. col. 10.

§. adipiscimur, uers. si quis dormienti &c. } Scot. Dormiens non censetur viuus. vide Ioui. lib. 23. histor. sui tempo. in fi. Plato. de legib. dial. 7.

§. si uir uxori. uers. quoniam res facti infirmari iure &c. } Sco. Imò nec à Deo, ut hic per Doct. & est prouerb.

Glos. §. ueteres, uerb. per unum, reliquorum &c. hoc non ualet. add. marg. & bene Bart. &c. } Scot. Et facit quod ponit Bart. in l. an inutilis, in fin. infra, de acceptill.

d. glos. uers. at post aditam iam non est &c. } Scot. Bonus text. in l. qui Titij. supra, de ijs quibus, ut indign. quem allegat Dec. in l. qui se patris, columna 4. in fin. C. und. liber.

Ad l. 3.

Glos. uerb. animo. licèt retineri &c. uers. sed in casibus etiam solo animo acquiritur. } Scot. Alium modum habes in l. quod si neque. §. ultim. ff. de per. & commod. re. uendi.

Ead. glos. uers. Sextus per retentionem &c. } Scot. Septimus per retentionem rei in pignus, quæ operatur quasi traditionem. Glos. singul. l. 1. §. ult. uerb. emerit. supra, de reb. eor. arg. l. quisquis, hic allega. Ias. l. traditionibus. col. 2. C. de pact.

Ead. glos. uers. sed quid si intraui &c. } Scot. Hæc glo. esset notabilis, si esset vera, sed reprehenditur per Doct. hic. Vide Ias. in l. is qui putat, not. 2. supra, de acquir. hæred.

§. ex contrario. uers. non enim magis eadem &c. } Scot. Sic non potest idem homo esse in duobus locis. Plau. in Amphytr. act. 2. Soc. 1. nisi miraculosè. Boer. 1. par. Decis. q. 175. vide Politia. in proble. Alexan. Aphrod. sic in eodem corpore non possunt esse motus oppositi. Io. Pic. lib. 8. contrà Astrolo. c. 1.

§. saltus, uers. nam uidemur &c. } Scot. Imò ipsi nostra voluntate possidere creduntur. supra l. 1. §. item acquirimus.

Ad l. si quis antè. 10.

§. fin. } Scot. Per nouissimum actum nullum, non censemut recedere a primo.

Ad l. quod meo. 18.

Glos. uerb. desino possidere, & sic usucapere &c. } Scot. vide Bart. in l. Celsus. nu. 15. infr. tit. 1.

§. 1. } Scot. Ex contractu nullo, colligitur voluntas agentis. Vide difficile contrarium in l. si me in vacuam. inf. eod. de quo in glo. Ias.

Vers. illud enim ridiculum est. } Scot. vide l. si quis legatũ. infra, de legatio.

Vers. quia se transferre &c. } Scot. vide Matth. c. 1. c. uers. si autem non facit digna &c. Facit Bart. l. qui Romæ. §. duo fratres. q. 10. uersicu. præterea si remisi tibi &c.

Ad l. qui bona fide. 19.

§. 1. summar. Possidens ex una causa, non potest solo animo &c. Bart. } Scot. Lege, Paulus, & dic quod mutatio possessionis fit ipso iure sine facto hominis. l. qua ratione. §. interdum. supra, de acquir. rer. domi. videtur etiam probari hoc in l. 4. in fin. iunct. l. sequen. infra, de preca. l. fin. eod. titu. Vide Socin. cons. 31. col. 3. circ. med. Curt. Iun. cons. 168. num. 36. dummodo de animo mutantis constet, ut in casu Curt. per nouum ingressum. Vide Socin. d. cons. num. 7. Dec. cons. 232. etiam præsumptiuè, ut pulchrè per Bar. cons. 207. in fi. intellige noua causa extrinsecus accedente. l. non solum. §. 1. infra, de vsucap. aliàs habet locum hic §. ut etiam nulla subsistente causa possit, abiecta prima possessione, de nouo ingredi alia de causa possessionem, etiam iniusta, ut supra, l. 1. §. si uir. & l. quod uxor uiro, licet gl. & doct. aliter intelligant hunc §. uide l. etiam, §. ult. & ibi Bald. sup. de petit. hæred. adde l. 2. in fi. infr. pro empto. ubi uidentur sufficere animus, & causa.

Ad

Ad l. interdum. 21.

Scot. Plin. Cæcilius in epistolis, insanum Iabolenũ autorem huius l. facit. Sicut Horatius Labeonem.

§.*quod ex naufragio.add.margin. istum text. inducit Alexand. hic &c.* Scot. Quod habetur pro derelicto, si ab aliquo fuerit apprehensum, ei præsumitur donatum. l. quod seruus. vbi gl. & Barthol. infr. de stipul. seru. vbi infert ad not. q.

Ad l. cum hæredes. 23.

Scot. Fallit in feudis. Ias. l. quoties. num. 32. C. de reuendi. contrà autem hunc textum de consuetudine in Gallia seruatur. gl. c. 1. de consti. in 6. Habemus decreta in statu Mediolani continuantia possessionem defuncti in hæredem.

Ad l. si is qui. 27.

Vers. quia furiosus &c. Scot. Ratio specialis limitat dictum præcedens generale. l. fin. in fin. supra, de trit. ui. ol. lega. Glo. hic, & probatur hac l. uers. non potest &c.

Glos. uerb. amittere. animo solo &c. uers. innuit sequens responsum. Scot. Et verba præcedentia, qui animo &c.

Ad l. qui vniuersas. 30.

§.*item quod mobile est &c. aut uolumus.* Scot. Idest, non volumus, seu affectionem non habemus, argu. l. si rem. infra, eodem. simile in l. 1. §. scientiam. de tribut. act.

Ad l. quamuis pupillus. 32.

§.*fin.* Scot. Intellige primam partem text. in maiore septennio, per l. 1. §. sufficit. de admin. tut. secundã partem de proximo pubertati. Vide Socin. post alios. l. 1. in fin. princip. infra, de verbo. oblig. Bart. l. 1. §. 1. supra eod.

Ad l. si me in uacuam. 34.

Vers. quia animo deponere, & mutare &c. Scot. Animo depositam. Sed in l. qui bona fide. §. 1. supra, eod. nec animo, nec corpore fuerat deposita.

Glos. vers. nec amittat. ut & infra. &c. uers. quia pro nihilo diceret quoddammodo &c. Scot. l. 3. Qui, & à quib. Bart. l. Mæuius. §. duobus. num. 11. de lega. 2.

§. 1. *uers. sed si procurator &c.* Scot. Sed si, de eodem iure.

Ad l. re pignoris. aliàs res pignoris. 37.

Vers. pro colono in agro &c. Scot. Alber. in Dictionar. uerb. colonus, allegat hunc tex. & intelligit in agro siue sit in urbe, siue non. Sed est accipiendum in ædibus, siue in urbe sint, siue non. Sicut dicimus de rustico, & vrbano prædio. l. urbana prædia. infra, de uerbo. sign.

Ad l. qui absenti. 38.

Glos. §. 1. uerb. extiterit, uers. arg. si dono tibi &c. Sco. Bart. hic reprobat glos. & dat aliud consilium.

Ad l. peregrè. 44.

Vers. nec infirmitatem memoria &c. Scot. Adde l. hac cõsultissima. uers. cum humana. C. qui testa. face. pos. 23. distin. c. præterea. gl. Clem. sæpe. de uerb. sign. vers. & quia petitiones.

Ad l. quamuis saltus. 46.

Vers. ut enim eodem modo &c. Scot. Not. argu. de obligatione ad possessionem: & de retentione ad acquisitionem, uel contrà, & de solutione obligationis, ad amissionem possessionis.

DE VSVSCAPIONIBVS, ET vsurpationibus. Tit. 3. Ad Rub.

Add. margin. Quod usucapionem scripserimus &c. Scot. vide l. 1. infra, pro dote. De vsurpatione vxoris per annum interruptum, vide Sigonium lib. de antiq. iur. ciui. Rom.

Ad l. 1.

Glos. uerb. ferè. uers. est & alia, ut sit finis litium. l. &c. Scot. vide Cice. in oratio. pro A. Cæcinna.

Ad l. 2.

Scot. vsurpare, idest, vsu retinere. l. aquam. quib. mo. seru. amit.

Ad l. sequitur. 4.

Glos. uerb. animũ possidendi, uers. & auaritiæ caput Roma &c. Scot. Pulchrè Bald. in c. ult. de appel. nu. 10.

Glos. §. fructus, uerb. non fuerit, idest, in &c. uers. ut infra eod. §. Linam. Scot. Et in l. bello. §. si quis seruum. infra, de capti.

Ad l. si is qui pro emptore. 15.

Vers. nam hæreditates in quibusdam &c. Scot. Facit tex. §. 1. Instit. de stipulatio. seruo.

Glos. uerb. usucapio. per Cornel. &c. Scot. Similis subauditio per Dyn. & Iacob. de Are. in l. fin. infra, quan. appell.

Glos. uerb. possidere, cum iam ab &c. Scot. Amittit etiam actionem ex noxali causa, l. si cum quis. §. fin. infra, de furt.

Ad l. ei a quo. 21.

Scot. Ad intelligentiam huius l. distingue ut supra, in u. prox. l. si aliquam rem. ubi Barth. col. pen.

Ad l. eum qui ædes. 23.

Vers. quod absurdum, & minime &c. ut unarei &c. Scot. Facit 27. q. 2. Agathosa. in fin. concord. l. eum qui. in fin. supra, de ijs quibus ut indign. Alexan. consi. 126. col. 3. lib. 2.

Ad l. vbi lex. 24.

Glos. uerb. nihil prodest, sed ad fructus &c. uers. â per hoc &c. add. marg. Bart. hic dicit istam glos. &c. Scot. vide Alex. in l. filiusfam. §. diui, col. 8. in princ. supra, de leg. 1.

Ad l. rerum mistura. 30.

Add. marg. uide in hanc l. Alciat. &c. Scot. vbi dicit Pomponium sumpsisse ex Plutarcho in libro, de præceptis coniugalibus. Calep. uerb. corpus. Gell. lib. 5. c. 15. ubi habes diffinitionem corporis, & alia. Ad de Sene. in epist. ad Lucilium. epist. 103. ubi de his tribus corporum generibus.

Ad l. non solum. 33.

§.*quod vulgo. summar. Bart. Nemo potest causam suæ possessionis mutare &c.* Scot. Intellige, non dimissa uerè prima: aliàs potest. l. quod bona fide. §. 1. supra titu. 1. dimissa verè prima, etiam non superueniente causa: licet Alex. d. §. 1. intelligat hæc omnia, secundũ d. §. iam opus sit abiectione, & adeptione secundæ. vide quæ notaui supra ad d. §. 1.

d. §. *uers. incipiet fundum pro &c.* Scot. Absque aliqua mutatione facta. Bart. consi. 207. in fi. ubi dicit, hic præsumi animum mutandi: qui aliàs debet probari, ut supra, ad d. §. 1.

Vers. nec causam possessionis &c. Scot. Vnde nõ est opus est dimissione.

Ad l. cum uir. 42.

Scot. Concord. l. fundum dotalem. supr. de fun. dota.

Ad

Ad l. fin. 45.

Gloſ. uerb. hæreditatis aditę &c. uerſ. ſed in peculiaribus &c. } Scot. vide Iaſo. alio ſoluentem modo nodum hūc atque Accurſius, Bartolus & cæteri faciunt, in l. ſi is qui pro emptore, num. 61. in princ. col. 18. ſupr. eod. Alciat. nono quodam modo hæc explicat. d. l. ſi is qui pro emptore. infra. l. penul. de capti. addidi ex Alciato.

PRO EMPTORE. Titul. 5.

Ad l. 2.

§. eius bona, ſummar. Pauli. Mala fides uenditori &c. } Scot. de uenditore, & emptore omnium bonorum.

Ad l. ſeruus. 10.

Verſ. & genere quodammodo uenditio &c. } Scot. Genere, ideſt, iure gentium: ut hic in gl. à genere enim gens deriuatur, ſecundum M. Varronem.

PRO DERELICTO. Tit. 8.

Ad Rubricam.

Scot. Nota quòd iſte titulus non habet locum in hæreditate: quia licet habeat in ſe corpora, ipſa tamen ius eſt. Inſtit. de reb. corpor. & incorpor. ideo nec uacat, nec occupanti conceditur. Bald. l. qui ſe patris. col. pen. in prin. C. unde liber.

Ad l. 2.

Scot. Facit l. quod nemo. §. fin. ſupra, de acq. poſſ.

PRO DOTE. Tit. 10.

Ad l. fin. 3.

Scot. Mirum, non eſſe poſitum hic aliquem titulum pro noxæ dedito: cum inter cæterorum titulorum exempla allata in l. 3. §. genera. ſupra, de acq. poſſ. ponatur exēplum titu. pro noxæ dedito, loco pen. qui eſſet hic.

Digeſtorum ſeu Pandectarum Liber Quadrageſimus ſecundus.

DE RE IVDICATA, ET effectu ſententiarum &c. Titul. 1.

Scot. Effectus ſententię eſt ipſius executio. c. ſuſcitata. ubi Abb. not. ulti. de reſtit. in integr.

Ad l. 1.

Gloſ. uerb. accipit ſententia accipit finem &c. uerſ. nos contra. } Scot. Baldus idem in l. & ſi poſt, lect. 2. ſupra, de tranſactio.

Ad l. ait prætor. 5.

Scot. Nota, ab Vlpiano corrigi prætorem, edictūvè.

Ad l. miles. 6.

Gloſ. 1. uerſ. & eſt eadem hac l. cum l. cū ex cauſa. l. item miles. infra eod. } Scot. Melius loquitur hæc gl. quàm gl. infra, l. item miles, quæ dicit facere hanc l. niſi ſuſtineas illam gloſ. quia ſint eædem verbis: tamen vna eſt deprompta ex Modeſtino in communib. aliàs ex Paulo in Pandect. Haloandr. aliàs ex Vlpiano in Floren. altera ex Vlpiano. verum quo ad Iuſtinianum dicitur eadem lex bis poſita, contra. l. 1. C. de uete. iur. enucl. Imo vtraque eſt eadem deprompta ex uno, eodemque libro, nempè ſexageſimo ſexto, ad edictum Vlpiani, vt probant Pandect. Florent.

Gloſ. 2. uerſ. item quid in milite caleſtis &c. addit. margin. ſcribentes hic dicunt iſtam gloſ. } Scot. Dec. in c. epiſcopus. not. 2. de præben.

Ad l. furioſo. 9.

Scot. At iudex ipſe perpetuò furioſus; non poteſt dicere ſententiam. Sed ſi per interualla, cum quie ſcit, poteſt. l. cum prætor. §. natura. l. cum furioſus. ſupra, de iudic. Et furioſo, id eſt, in eius utilitatem vel damnum. glo. l. apertiſſimi, uerbo, libello. C. de iudi. l. fin. uerb. negociatoribus, id eſt, in utilitatem negociatorum. ſupra, quod cum eo qui in alie.

Ad l. ſi quis ab alio. 13.

§. 1. } Scot. Nemo præciſè compellitur ad factum, intellige, agendo. Nam excipiēdo compelli poteſt ad factum. Bald. l. ſi merces. ff. loca. Socin. conſ. 17. num. 13. uol. 3.

Ad l. A diuo. 15.

§. ſi pignora. uerſ. addicantur utique ea &c. } Scot. vide Duaren. lib. 1. c. 6. Diſput. anniuerſ. & conſidera, uerſ. nec poſſe eum in quantitatem &c.

Ad l. item miles. 18.

Gloſ. facit ſupra eod. l. miles &c. } Scot. Imò eſt eadem l. cū illa, ut ibi per gloſ. & ibi addidi ad gl.

Ad l. ſi conuenerit. 27.

Scot. Idem in iudice appellationis. l. tale pactum. §. qui prouocauit. ubi Bal. ſupra, de pact. lect. j. not. 2.

Ad l. ſi uictum. 33.

Scot. Vide alleg. ſing. hanc l. per Barbat. repet. rubr. C. qui admitt. col. 36.

Ad l. Imperatores. 35.

Verſ. minimè oportet. } Scot. cap. ſubiecta. de re iudic. ubi gloſ. uerb. reprobaſſe. loquitur pulchre.

Ad l. inter pares. 38.

Scot. vide Grucchium in lib. 1. de Comitijs, pagin. 127. ubi quod in paribus ſuffragijs, abſoluebatur reus perduellionis. Vide D. Auguſt. lib. 18. c. 10. de Ciuit. Dei.

Ad l. ex contractu. 44.

Gloſ. 1. uerſ. §. ſed quod Papinianus. } Scot. vide l. ſi minor. & ibi gl. ff. de acq. hæred.

Ad l. acta apud ſe. 45.

Scot. Et alia ſunt acta cauſæ, & alia litis. Abb. c. a fin. col. 2. extrà de arbitr.

Ad l. de uno quoque. 47.

Gloſ. uerb. quos cauſa, quia principaliter contra &c. addi. marg. iſta approbatur per Angel. &c. } Scot. Iaſ. l. ſi quis nec cauſam. col. 3. ſi cert. petat. Doctor. l. filiusfamil. §. diui, de leg. 1. ubi Iaſ. hoc firmat, decem fundamentis.

Ad l. Decreta. 48.

Scot. vide Sueton. in Tiberio. c. de peritia ſermon. Græ. & c. & Franc. Bald. in epiſt. nuncup. in Nouel. Iuſtiniani. & Panuin. in Imperio Roma. pag. 757. Liuius (inquit) lib. 40. Cumanis petentibus permiſſum, ut publicè latinè loquerentur, & pręconibus latinè uendendi ius eſſet. Valet. Max. lib. 1. Latinè reſponſa dabantur, ad augendam linguæ latinæ maieſtatem. vide eūdē lib. 8. c. 7. de P. Craſſo. & lib. 2.

& lib.2.c.1.de Eumene rege &c.Alc.lib.1. Prætermiss.uerb.sermo latinus.intelligit hanc l. de latino sermone eleganti. Qui intellectus nihil displicet, tantò magis, cum agatur de magistratibus; quos ridiculum sit suspicari locuturos fuisse lingua hortulanorum,& reliquæ fæcis Romuli. vide lo.c.19. ubi Pilatus præses scripsit tit.super Cruce,Hebraicè,Græcè, & Latinè, & Theologi trahunt hoc ad mixturam,ut habes per Calistum in Enarrat. Euāgel. Ioan.c.18.

Ad l. quæsitum. 60.

Vers.morbum sonticum non habere. Scot.Hinc Bart.l.1.in fin.prin.refert, surdum qui intelligit ad motum labiorum,non egere curatore, infra, de verb. oblig.

Glos. uerb. iudicata. hoc eum &c. uers. sed an teneatur &c. Scot. Adde glos.l.interdum.ff.de iudic.

Glos.uerb.non habere ut est supra,&c. Scot. Adde glos.l. sed hæc,de procur.

Ad l. sæpe constitutum. 63.

Scot. Hanc l.corruptam dicit Franc. Bald.in consil. de no.iur.ciuil.demonstr.

Ad l. fin. 64.

Vers.negotium tractum est. Sco.Negocium,pro iudicio.

DE CONFESSIS. Tit. 2.

Ad l. 1.

Scot. vide in l.1. supra, si quid in fraud.patro.§.utrū, uersic.quod si in lite,comparantur condemnatus, & in iure confessus.

QVIB. EX CAVS. IN POSS. EA. Tit. 4.

Ad l. Fulcinius. 7.

§. *Quid sit autem latitare,uideamus. latitare est &c.* Scot. congruentius legas,latitatio est.Simile tamen habetur in l.imperium.uers.merum imperium.supra, de iurisd.omn.iud. Nota autem diffinitionem Ciceronis hic referri,& approbari,vt etiam.l. litus,infra,de uerbo.sign.Ang.tract.de fuit.in princ.

DE BONIS, ALIAS, DE rebus auctorit. iudic. possid. Titul. 5.

Ad l. cum unus. 12.

Glos.§.fin.uerb,rectè,facit supra.&c. Scot. l.cum res.§.itē si res,de leg.1.

Ad l. cum plures. 15.

Vers.ego puto dandam copiam. Scot, idest,faciendam potestatem, seu copiam, iuxta illud Vergil. data copia fandi,& data copia pugnæ:non autem dixeris copiam,idest,exemplum:quia barbarum est: nec hoc vult Vlpianus, qui uix indulget creditoribus descriptionem,qua opus ipsis non esset,si debitor exemplum dedisset.Alciat.lib.Parerg.2.c.25.subuertit hunc tex.legit enim,puto & ἀναγραφήν, scilicet facere instrumentorum, idest, descriptionem,uel repertorium seu inuentarium. Atqui si dicas descriptionem,pugnat cum uers. non ut describant. Deinde verba, describant, subnotent, faciant,in singularem numerum uertenda sunt. Et hoc propter uerbum,uni:nisi subaudias creditoribus.Puto cum huc confugisse incautum : parumque intellexisse,illa uerba,dandam copiam: ideoque ut barbara aspernatum, hæc cōnnexisse:præsertim,quia, cum dixisset,idest præscriptionem,vel repertoriū, seu inuentarium,subiecit,his enim omnibus vocabulis vtuntur iurisconsulti: quasi verba, dandam copiam, sint aliena a iurisconsulti; vt de fæce vulgi hausta. Quod falsum est. De quo dixi latius in Commentar.ad rubr.de oper.nou.nunc.Quod autem dixit,dandam copiam,infra dicit,faciendam potestatem. Interpres Græcarum vocum Pandectarum Florentinarum interpretatur & ipse,de scriptionem : tribuens hoc vocabulum Cicer.vocem verò inuentarium vulgò,quamuis non semel lectam in Pandectis, licet frequentius usus uerbo, repertorij.

Vers.nec amplius quàm bis. Scot.vide Curt. repet. l.admonendi.col.5.ad fin.de iureiur.

DE PRIVILEGIIS CREDITORVM. Titul. 6.

Scot. Continuantur infrascriptæ leges huius tituli, in Pandect.Florent.sub tit.superiore, omisso hoc tit.

DE SEPARATIONIBVS. Titul. 7.

Ad l. creditoribus. 4.

Glos.ult. Scot.vide Doct.l.1,supra,de leg.1. Glos.l.si postquam.C.vt in possess.lega.

QVAE IN FRAVD. CREDIT. &c. Titul. 9.

Ad l. qui autem. alias, Quod autem. 6.

Glos.uerb.locupletetur.Ad hoc,& inferiora &c. Scot. Adde l.1.§.confertur.supra de collat. bono.l.si sponsus.§.si maritus 2.de donat.int.uir.& uxo. l. fin.§.licentia.C.de iu. delib.

Ead.glos.uers.sed contra.infra eo.titu. Scot.Intellige,de iure fisci,ac si diceret d.tit.

§.*simili modo dicendum est &c.* Scot. Et in fisco.l.cum quidam,infra,de iu.fisci.

Ad l. ait prætor. 10.

§.*si debitorem meum &c.* Scot. Hēt hic §.locum etiā in clericis,ut fugientibus possit res auferri.vide Laurentium in tracta.casuum,in quibus &c.ad fin.

Ad l. omnes debitores. 17.

Glos.uerb.tradidit animo donandi Scot. Idem si uendidit. gl.l. qui testamentum.supra,de probat.

Ad l. patrem. 19.

Scot.Bald.in l.ult.C.co.distinguit inter fideicommissum purum,& conditionale, in materia huius l.& l.seq.an benè,uidendum est.

Ad l. debitorem qui. 20.

Scot.vide l.si sponsus.§.si quis rogatus.sup.de do.int. uir.& ux.Ias.l.cū quis.sub n.6.C.de iur. & fac.ign.

Ad l. Debitor in. 21.

Scot.Faciunt notata per Ias.in §.quędam. nu.9.& ibi addit.Instit.de actio.

Ad

Ad l. si fraudator. 25.

§. sin socero, vers. & certè competit. } Scot. Hæc verba nõ habebant antiqui Codices, vt colligitur ex gloss. verb. competat ei. relinquitur tacitè &c.

Glos. verb. competat ei. relinquitur tacitè &c. } Scot. verbum ei, est superfluum, quia præcedit in textu. Suspicor verbum, & in, vers. & certè competit, positum a glos. pro verbo, ei acceptum. Quibus verbis stantibus, malè dicit glos. relinquitur tacitè respondendum &c. quia imò respondetur, & certè competit. Fatuique fuissent Io. Hu. Mart. Accu. si habuissent dicta verba, & certè competit, quoniam isto modo controuertissent super re decisa in ipso textu.

Glos. verb. mulier. siue sciuerit &c. cum quantũ ad eam sit &c. } Scot. No. in l. Mæuia. §. fin. glos. ult. sup. solu. matr. Bart. l. Mæuius. §. duobus. nu. 17. sup. de lega. 2.

Glos. §. si procurator, verbo non venire contra sup. &c. } Scot. vide l. fructus pendentes. ff. de re. vendic. vbi glos. facit l. 1. §. ex hoc. sup. de ventr. inspic. & ibi gl. allegat ista iura.

§. fin. add. margin. Nota istum tex. } Scot. Tamen quis non potest renunciare iuri cedendi, & sic se obligare ad perpetuum carcerem. Porc. Instit. de vsufruc. §. 3. post glos. de operis perpetuis.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimustertius.

DE INTERDICTIS, SEV extraordinar. actio. &c. Tit. 1.

Ad Rubric.

Glos. verb. extraordinarijs actionibus, scilicet, in factum. vers. sed hodie non est differentia &c. } Scot. Idem tenet gl. in §. 1. Insti. de actio. Quã glos. communiter reprehendunt Doct. hic, ut per Ias. d. §. 1. col. 6.

Ad l. 2.

Vers. non possessionis causam habeant. } Scot. Subaudi tantum in aliquibus, in aliquibus nihil. vide glos. Inst. de interd. in princ. uerb. maximè.

Glos. verb. veluti, idest, quasi, nam in veritate &c. } Scot. Hãc gl. ad hoc, q̃ reperiat proprietas, & quasi proprietas, reputant singularẽ Bal. & Iacob. Alua. c. 1. §. 1. de inuest. de re alic. fac. & text. in c. 1. de iud.

Glos. verb. ut non sit. Nam cum &c. ver. si id, de quo minus videtur inesse, inest multò magis id de quo magis. } Scot. A minori affirmatiuè, a maiori negatiuè, seu destructiuè. Vide Neuiz. in sylu. nupt. lib. 1. in fi. uer. a maiori.

QVORVM LEGATORVM. aliàs, quod legatorum. Tit. 3.

L. 1.

Vers. scilicet hoc &c. } Scot. lege, sed hoc &c.

§. si quis, ver. quia portio legis &c. } Scot. Aduerte quòd in causa mortis capionibus, locum non habet Falcidia. l. acceptis. sup. ad leg. Falcid. secus in donat. causa mortis, ut hic.

§. legatorum, vers. quòd si antè aditam &c. } Scot. vide ad intellectum huius §. Rmin. & Moder. in l. 1. C. de pact.

Ad l. 2.

§. 1. ver. non ergò offerre debet satisdationem &c. } Scot. Nota pro statutis, ut satisdetur. Debet enim intelligi, si petatur.

NE VIS FIAT EI QVI ETC. Tit. 4.

Ad l. 1.

§. hoc edicto &c. } Scot. Nota edictum, pro interdicto.

DE TABVLIS EXIBENDIS. Tit. 5. Ad Rubr.

Ad l. 1.

Glos. uerb. imperfectam hoc est contrà &c. vers. nisi statim qui conuenitur &c. } Scot. Per hanc gloss. dicit Abb. c. super eo. ad fin. extr. de appellat. quòd opponens exceptionem, si offerat se incontinenti probaturum, purgatur a suspitione calumniæ: per quam aliàs eius exceptio reijceretur, secũdum eundem Abb. in c. post electionem. col. ult. de concess. præben. cum concord. de quibus per Iaso. l. 4. §. condemnatum. sup. de re iudic. ch. 35. ad fin. & seq. ubi vide multa signanda ad practicam in hac materia.

Ad l. 3.

Glos. uerb. aditus, idest, qui ades &c. } Scot. Facit infr. l. ult. in fi. uer. itaque.

§. condemnatio, vers. nec compelli debebit ad cauendum &c. } Scot. In pœnalibus, non consideratur id, quod interest.

NE QVID IN LOCO PVBLICO &c. Tit. 8.

Ad l. 2.

§. uiarum, quędam publicæ sunt &c. } Scot. sed & uia priuata, per quam publicè itur, censetur publica, l. 1. uer. dummodo, sup. de ijs qui deiec. l. fin. sup. si mens. fals. mod. dix. Vital. in tracta. crimin. rub. de insultu, num. 21.

§. idem Labeo, uers. cum enim uideri &c. } Scot. vide Albe. hic. & facit ad illud Cassianum, cui bono. de quo Cicer. in Anton. 2. Philipp. Barth. l. fin. sub nu. 5. uer. item quòd illa res. Alc. l. 1. in princ. ff. de uerb. obligat.

DE VIA PVBL. ET ITIN. PVBL. refic. Tit. 11. Ad Rubr.

Scot. Legis viariæ meminit Cælius apud Cicer. lib. 8. episto.

Ad l. ædiles. *Hęc l. in aliquibus codicibus est. l. 1. Gręcè scripta. sub ti. 10 de uia publica & si quid in ea.*

Vers. & quod factum est, dissoluant. } Scot. Qui dissoluit, quod ego construxi, dicitur afficere me damno.

Ad l. fin. 3.

Gloss. uerb. iniuria, idest, damnum, hoc tamen fallit &c. } Scot. Vide Cicer. in orat. pro A. Cæcinna, de uia immunita, & l. 12. tab.

De

DE FLVMINIBVS, ET NE quid &c. Tit. 12.

Ad l. 1.

Verſ. ſemper fluit. } Scot. Ideſt, ἀενάως.

Verſ. hyeme fluit. } Scot. Hoc eſt, χειμάῤῥους. Vide Alciat.

§. *Ripa, uerſ. nemo denique dixerit Nilum &c.* } Scot. vide l. 2. C. de alluuio. & paludib. quæ ſumpta eſt ex antiquiſſima lege Seſoſtris Regis Aegypti: quæ habetur apud Herodo. in Euterpe, ſeu lib. 2.

§. *non autem, uerſ. ergo hoc interdictum &c. qua ſunt nauigabilia &c.* } Sco. Nauigabile flumen, eſt nobilius. Vnde apud Silium Italicum, Tinieque inglorius humor: quia Tinia non eſt flumen nauigabile, vt ibi Petr. Marſ. ſcribit. Leandr. Alber. in deſcript. Ital. c. de Vmbria.

DE VI, ET VI ARMATA. Titul. 16.

Ad l. 1.

Scot. Hoc interdictum, diuinè Cicer. proſequitur in orat. pro A. Cæcin.

§. *familiæ autem addit. marg. iſte tex. eſt not. &c.* } Scot. Falluntur iſti. Hoc enim hic ſpeciale eſt, vt ait hic Accurſ. propter mentem prætoris, qui & aliàs vnũ corcet hac l. in princ. tu. Alioqui (vt dicit Cice. in prædicta oratio.) quid facilius quàm probari, ijs qui latinè ſciant, in uno ſeruulo, familiæ nomen non ualere?

§. *cum ui repellere licere &c.* } Scot. Ouid. lib. 3. de arte amandi, Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem: armaque in armatos ſumere iura ſinũt.

Gloſ. §. *interdictum hoc quia, & uerb. retineo. hoc eſt planum &c. uerſ. ſed licet domino ſolo deiecto non perdat dominus &c.* } Scot. Licèt Accurſius nihil allegat, tamen ad eius opinionem tuendam potes adducere. §. ſi. l. qui vniuerſas. ſupra, de acq. poſſeſſ. Bart. l. quod meo. in princ. col. 2. ſupra, d. tit. de acq. poſſ.

Ad l. 3.

Gloſ. §. *eum qui, uerb. continenti, ideſt, antequam ad alia &c.* } Scot. De hac dictione Mod. in l. 1. in prin. de verb. oblig. ubi Arret. declarat hanc gloſ.

VTI POSSIDETIS. Tit. 17.

Ad l. 3.

§. *item uideamus ſi &c. ex fundo tuo uites in ſuas arbores traduxit.* } Scot. Vnde traduces.

§. *fin.* } Scot. Facit ad ſalaria iudicum delegatorum, vel quibus debentur ſalaria: vt ſi in poſſeſſorio iudicetur, taxentur ſalaria iuxta valorem poſſeſſionis, non proprietatis. vide Bartol. hic, & Bertach. tract. de Gabellis. & ad hunc text. uide §. 1. & ibi gloſ. Inſtit. de oblig. quæ ex delic. naſc.

DE SVPERFICIEBVS. Tit. 18. Ad Rubr.

Scot. Bart. infra, l. 1. not. ſuperficiarium, vel cenſuariũ aliquid ſoluentem nomine penſionis, cadere a iure ſuo, ſi alienet domino irrequiſito. vide etiam Angel. Arret. in §. adeò. Inſtit. de loca.

Ad l. 1.

Gloſ. *uerb. fruimini. Duo ſunt &c. uel dic gratia honoris &c.* } Scot. Vnde barbarè loquentibus in vſu eſt dicere, D. Vicariè petitis, vos Imperator dicimus: D. Prętor ſubſignate, & alia ridicula. Vide Azo. in ſum. Cauti poſſid. Petrarc. in operib. latinis, & Aeneam Syluium, ſeu Pium Papam in epiſto.

Gloſ. §. *qui ſuperficiem. uerb. agendo ex conducto &c. uerſ. ſed qualiter dignoſcitur &c.* } Scot. Glo. ſingul. ſecundum Bald. in c. literæ. col. 3. de dilat.

DE ITINERE, ACTVQVE priuato. Tit. 19.

Ad l. 1.

Gloſ. *uerb. An non, Quid prodeſt ei &c. uerſ. tu dic, prodeſt probare uſum xxx. dierum &c.* } Scot. Intellect. l. pen. infr. de aq. cottid. & æſtiu. vbi addidi.

d. *gloſ. uerſ. ſed ſe exiſtente &c.* } Scot. Contrarium per Doct. in l. ſi prius. ſupra, de oper. nou. nunc. quòd poſſeſſio non releuat a probanda ſeruitute. De eic ctione tamen uerum puto, propter poſſeſſionem.

d. *gloſ. uel quia dicit ſe iuiſſe tali die, uel menſe &c.* } Scot. Sed tractus menſis longus eſt. Et quod dixit, non fuit viſus &c. hæc teſtificatio ſuſpecta eſt. Dyn. Bald. l. actor. col. 3. C. de proba. l. Anfranc. poſt alios in c. quoniam contrà. in princ. de probat.

Gloſ. §. *ſi quis propter. uerb. per in integrum reſtitutionem, imò uidetur &c. uerſ. uel uerius hic iam fuerat lucratus &c.* } Scot. vide Alex. in l. non amplius. in ſi. de lega. 1. l. 3. de dámn. infect.

Ad l. 3.

§. *uti uidemur &c. uel per colonos.* } Scot. Qui non conduxerunt ad modicum tempus, ut hic per gloſ. uerb. per fructuarium, audi quare &c.

§. *utilitas, uerb. frui.* } Scot. Nota paſſiuè, frui.

§. *ſeq. uerb. ei ſeruitutem.* } Scot. ei, pro ſibi.

Ad l. 4.

Verſ. impunè uis ei fiet: quia ipſe ſibi &c. } Scot. Non dicitur nolle, qui honeſtè non vult.

DE AQVA QVOTID. ET AESTI. Titul. 20.

Ad l. 1.

§. *idem Labeo ſcribit, etiam ſi prętor &c.* } Scot. Facit l. 3. §. hoc interdictum ad omnes. infra, tit. 1.

§. *Aeſtatem incipere.* } Scot. Aliqui faciunt ſeptem partes anni. Galen. in princ. Commentar. de uerbis vulgarib. Autumnus, & uer indiuiſa, æſtas duas in partes diuiditur, in tres hyems. Germani diuidunt in tres, hyemem, uer, & æſtatem. Facit in lib. de moribus Germano. ratio eſt, Germani non habent uinum, nec alios fructus in Autumno. Bardus in Chronicis.

§. *permittitur. add. marg. illuſtris doct. Franc. Arret.* } Scot. vide quæ not. Bart. per hunc text. in l. ſi mihi & Titio. infra, de uerbo. obliga.

Ad l. 3.

§. *ductus aqua &c. uerſ. iure conſtituti loco.* } Scot. Ideſt, loco conſtitutionis ſeruitutis.

Add. margin. de iſto textu uide gl. &c. ibi, quòd conſuetudo, & priuilegium æquiparantur. } Scot. latè conſ. 74. col. 2. lib. 4.

lib.4.consil. Alex.ubi col. 3. habetis intelligendũ hunc text. & similes procedere data capacitate personæ,aliàs secus.

Glos.uerb. memoriam, scilicet, hominum qui nunc &c.in fin. Scot.& l.fin.

Ad l. si de uia. 7.

Scot. Hanc l.declarat glo.uerb. quid prodest,vers.tu dic,prodest.supra,de itin. actusque priu. Sequitur Castrens.l.si prius,col.2.alleg.hic in fi.vlt.glo.vide Alciat.lib.6.Parerg.c.24.

DE RIVIS. Tit. 21.

Ad l. 1.

Vers.cui nomen est. ... *addit. margin.locum restituit Alc.&c. nisi malis legere* ... Scot.Ita habẽt Pandec. Florent.

Glos.§.deinde.uerb.ædificare de nouo. Scot. Qui reficit,de nouo facit.Bart.l.de pupillo.§. si quis riuos.supra, de oper.nou.nunc.& ibi gl.

§.sed si quis signinum (idest lapideũ) facere &c. Scot. Hæc verba,idest, lapideum:sunt spuria, & addita ex gl. sed aduerte quòd Haloandr. Pand. non habent. Habent tamen Florentinæ, idest lapideum, sine parenthesi ulla.

Glos.uerb.signinum. De terra silicinum,sine lapideum. addi.margin.uide in hunc locum Anto.Nebris.&c. Scot. Quem reprehendit Rebuff. in l.subsignatum.ff.de uerb.signif.Spieg.sequitur Nebriss.allegat etiam Thesaurum Roberti Stephani.

Ad l. Seruius. 3.

Glos. uerb. aduersarij, idest domini &c. vers.prox. resp.nam & si &c. Scot. vacat, &c.

Glos.uerb.uidendum.contra &c.§.si quis. Scot. Lege, sed si quis.

d.glos.uers.sol.ut ibi. Scot.vera solutio, quòd hic aquã non continebat,ibi contrà. Facit supra, uersicũ. nam si &c.

QVOD VI, AVT CLAM. Titul. 24.

Ad l. 1.

Glos.uerb.ius habuit. sed si &c.uers. sed hic habet ius,quia &c. sed non habet quia &c. Scot. Aduersus igitur dominum soli, qui possidet, aliquid in suo molientem non datur interdictum, Quod vi,aut clam:licet cõpetat nunciatio.l.de pupillo.§. meminisse, uers.& si in suo,ubi glos.supr.de oper. nou. nun.quicquid ibi commentus sit Bart.l.1.6.q.Ias.l.1.§.1. in fin.supra,de op.nou.nunc.

Glos.§.denique.uerb.nulla iusta,scilicet tali. Scot.Ita restringit glo.in l.fin.C.si.cens.vel reliq. fund.l.inter omnes.supra,qui satisd.cogan.

Ad l. si alius. 7.

§.non tamen.uers.si quid circa arbores fiat, non si quid circa fructum arborum. Scot. Putator arboris dicitur quid facere circa fructum arboris, si ea sit putabilis,ut salix,vlmus,oppulus.Facit l.semper.§.si quis reipublicæ,ad fi.infra,eod.

Ad l. is qui in puteum. 11.

§.si quis.in uers.& radices. Scot.Alc.lib.2. Parerg.c.28. legit ridicas,idest,pedamenta,seu palos è quercu vel robore,atque satis esse,quòd supra,de radicibus actum sit.

Ad l. semper. 15.

Glos.§. si quis reipublicæ.verb.iurauerit.argu.quod actor &c. uers.& hoc accipe, quando pro dolo &c. Scot. In dolosum probat actor quod interest, per iusiurandum, si tamen faciendo, non omittendo deliquerit.l.argentarius.§.cum autem.supra,de edend.ubi Bald. Alex.l. qui accusare.prope calcem.C.de eden.

DE PRECARIO. Tit. 26.

Ad l. 1.

Scot. Plaut.in Trinum. Beneficium homini propriũ quod datur, proprium erit.Quod datum utendum est,id repetendi copia est,quando uelis.

Adl. quæsitum. 8.

Glos.uerb.ab herede. sed nunquid est nouum &c. Scot. Malè loquitur ista gl. Vide Bart. in l.centesimis. §. fin. sub num.10.infra,de verbo. oblig.ubi non meminit huius gl. & responde ad l.certè. 1. resp. hic alleg. quòd ibi agitur de redintegratione precarij iam soluti,de quo nihil per Bartol.in d. §.fi. tamen Bart.allegat l.1.supra,eod. quæ nihil facit,nisi perpendas æquiparationem precarij, cum commodato.

Ad l. cum precario. 12.

Add.margin.ista lex facit pro quadam glos. &c. Scot. De hac l.uide Alcia.l.de testatio,col.8. de uerbo.sign. & dum ibi dicit, quia præstat habere modicum, quàm nihil:aduerte ad l.in commodato.uer.ergo si pugillares &c.supra,commo.

Glos.uerb.conuentionis. hoc ideo quia &c. uers.uel aliud est ad certum &c. Scot. Facit l.1.§. 1.supra,deposi.

Glos. uerb. non transit. licet interdicto &c. uers. uel hac actio, quæ datur &c. Scot. Hinc elicitur actiones datiuas ad hæredem non transmitti: cum secus in natiuis sit. Hunc Accursij locum paucis notum scribit Iaso.in l.iurisgentium,col. . supra,de pact.Est tamẽ insignis,ac memoriæ tradendus.

DE ARBORIBVS CAEDENDIS. Tit. 27. Ad Rubric.

Scot. Apud Iulium Paulum lib.5.sententiarum receptarum.tit.6.qui est, de interdictis, hæc habentur. Arbor, quæ in alienas ædes, uel in uicini agrum imminet,nisi a domino,sublucari nõ potest. Itaq; conueniendus est,ut eam sublucet.Quod si conuẽtus dominus id facere noluerit, a uicino luxuries ramorum compescatur.Idque qualiscumque dominus facere non prohibetur. Apud Iustinianum in legib. Georgicis.c.de arboribus. sic extat scriptum: si in alicuius agri parte sit arbor,quę uicino alterius horto,aut agro,inumbratione sua noceat, eius ramos dominus circumcidito: at si hortus nõ fuerit,ramos ne circumcidito. Quòd hic pro horto dicitur,in Græco est ..., enim non tantũ hortum aliquem uoluptarium, sed pro quecunq; agrũ significat,in quo aliquid sit fatũ: & cui arboris umbra nocere possit. Qđ hic ramos dicit, Græcus textus hẽt ..., sed corruptè legendũ enim est per omicron, ... Nam ...

apud

Ad l. apud Celfum. 4.

§.fi in arbitrum &c. cum non fletißem. } Scot. Lege, fticiffem.

§.item quæritur.addit. margin. Alexan. hic in apoftillis fuis ad Bart. & Imo.in l.fcire debemus.infra,de uerbor. oblig. omnes reputant iftum text.fingul ad hoc, quòd fi actor uult petere partem debiti,puta l.de centum fibi debitis: poteft reus opponere, & dicere quòd agat fuper toto, quia fic non intendit fruftrari toties ab eo Bologn. }Sco. Ratio poteft effe quam ponit text.in l.fingulis. fupra, titu. 2. & Azo in fum.C.de arbitr.colum.4.poft med.ait, hic iudicatum de parte,cum de toto effet compromiffum d.autem.§.legitur in communibus Pandect.fic,Itẽ quæritur, fi cum eo,à quo tibi fexcenta deberentur, compromiferis:deinde per imprudentiam pœnam centum ftipulatus fueris? Labeo putat,conuenire officio arbitri,iubere tantum tibi dari, quantum reuera debeatur: & fi non fiat,non uetare, ne quid amplius petatur: fed etiam fi id omiffum fuerit,peti poffe quod debeatur, Labeo dicit: & fi forte pœna petatur, doli mali exceptionem profuturam. Haloandrinæ fic habent, Idem quæritur, fi cum eo, à quo tibi fexaginta deberentur compromiferis: deinde per imprudentiam pœnam centum ftipulatus fueris. Labeo putat conuenire officio arbitri, iubere tantum tibi dari, quantum reuera debebat, & fi non fiat,non uetare, ne quid amplius petatur. Sed etiam fi id omiffum fuerit peti poffe quod debetur, Labeo dicit, & fi forte pœna petatur, doli mali exceptionem profuturã. Pandectæ Florentinæ habent ita, Item quæritur, fi cum eo, a quo tibi fexaginta deberentur, compromiferis; deinde per imprudentiam pœnam centũ ftipulatus fueris. Labeo putat conuenire officio arbitri, iubere tantum tibi dari, quantum reuera debeatur. Et fi non fiat,non uetare, ne quid amplius petatur. Sed etiam fi id omiffum fuerit, peti poffe quod debetur. Labeo dicit. Et fi forte pœna petatur, doli mali exceptionem profuturam. Cogita fuper dicto Alexã.poft Imo. quia mihi uidetur ipfum non probari fecundum lecturam 1. minus fecundum alias duas habentes fexaginta.

§.contra fenatufconfulti. uerf. & conftitutionibus principum, & fententijs autorum cauetur. } Scot. Nota principum conftitutiones, & refponfa prudentum æquiparari. Facit Inftit. de iur.nat.gen.& ciu.§.conftat.iunc. §.refponfa prudentum.

Glof. §. fi quis autem, uerb. caufa,ut fi res digna magno pretio &c. } Scot. Venditionis rei magni pretij factæ modico pretio, titulus dicitur lucratiuus. Sequitur Bart.in l. Mæuius.§.duobus. colum. 7.in fin. fupra,de legat.2.

Ad l. fin. 17.

Glof. ult. uerf. qualiacunque igitur uerba &c. } Scot. Includunt enim uerba teftatoris modo relata, negationem. Tu Bartol. hic uideto. Facit quod not. Bartol. in l. fi minorem. in fin. C.de in integr. reftitut. notat Bart.in l. inter ftipulantem.§.1 infrà de uerborum obligat.

QVARVM RER. ACTIO NON dat. Titul. 5.

Ad l. 1.

§.quæ onerandæ.uerf.quod [illegible] *&c.* } Scot. Vide Alciat.lib.2.Parerg.c.25.

DE ACTIO. ET OBLIgationibus. Titul. 7.

Ad Rubricam.

Ad l. 1.

§.furiofum,uerf.huic proximus, ibi, nam qui loqui poteft creditur &c. } Scot. Loqui, vel faltem balbutire. Adnotati ad l.fi feruum.infr.rem pup.fal.fo. & quod dicitur loqui,poteft intelligi, & exaudit, arg.infr.§.fin. uerf.qui etiam fi loqui poffit &c. Vide Doct.in l.j. in princ.infr.tit. 1. & §.pupillus.Inftitu.de inutil.ftipul.gl.hunc text.& d.l.feruum. fecundum Soci.in d.l. 1.in fi.princ.ubi not.dicit minorem feptennio, vel feptennem, intelligi a iure pro eo,qui loqui nõ poffit.l.1.§.fufficit.fupra,de adminift.tuto.

Ad l. 2.

Glof.uerb. confentire, ideft fimul &c. uerf. non ideo dicit,quòd non exigatur confenfus. } Scot. Quia effet contra text. l.1.§.pe.fupra de pact.

Ad l.ex maleficijs. 4.

Glof.§. 1.uerb. ignorans. Nota ignorantem &c. uerf. item ex eo, quod fubijcit,not.quod ignorans &c. } Scot. Singul. fecundum Bald.l.1.col.15.C. qui accufare.Iaf.l.fi mora,col.antepen.& feq.fupra,fol.matr.

Ad l.quæcunque gerimus. 11.

Verb.recta. } Scot. Ideft rectã,feu directo, directavè.

Ad l. omnes debitores. 17.

Glof. uerb.qui fpeciem,puta Stichum. } Scot. Vel partem fundi,quæ Mæuij eft. Nam fatis eft fpeciem demonftrari ad oculum intellectus.l. Mæuius.§.duobus.fupra, de leg.2. per quem fuppletur hæc lex. Caftrenf.d.§.duobus.colum.2. uerf. fecundo uertitur &c.

Ad l. fi is qui. 18.

Glof.uerb.debebatur.cum quo eft &c. uerf. alij dicunt, quòd eft, ftipulatio ex caufa lucratiua, fed legatum non, quia fit ob meritum,ut fupra pro focio.l.nec adiecit, quod non placet. } Scot. Et meritò, quia eft contra §.fi res. Inftitut. de legat.& l. apud Celfum. §.fi quid autem.fupra, de do.except.Bartol.l.Mæuius §.duobus, col.pen. num.15.de leg.2.

Ead. glof. uerf. tertij dicunt, quòd propter diuerfitatem &c. } Scot. Hanc tenent Petr. & Cyn. per l. feruus legatus.§.1.de legat. 1. tefte Bart. hic,quem uide. d. §. duobus.

Ad l. non folum. 31.

Glof. ult. uerf. item non refert, quia credebant &c. } Scot. Simile per glo.in l.an inutilis,uerb.fcientem,infra de acceptil.

Ead.glof.uerf.errant in iure naturali. } Scot. Et ait Bald.nõ cadere ignorãtiam in notorijs naturalibus:quem uide in l.ea quidem,col.4.nu.21.C.de accuf.

Ad l. ceffat ignominia. 36.

Scot. Rationem ponit Bald.in capitu. at fi clerici, de

iudic. Mod. l. certi condictio. ubi Iaso. colum. 9. si cert. peta.

Ad l. non figura. 38.

Scot. Vide adag. muti magistri. Legi autem debet, non quatenus, sed quatinus, idest, quia.

Ad l. is cui sub conditione. 42.

Scot. Vide Alc. l. conditionales creditores. de verb. signif.

Glos. uerb. creditorem esse. Quantum adhoc &c. uers. nisi in persona liberorum, add. marg. Alexand. in l. cum ex filio &c. } Scot. Licet autem sit singularis, tamen ab omnib. reprobatur, vt testatur Alex. in legib. allegatis. Doctor. l. 1. C. de ijs qui an. a pt. tabu. vide Ias. latius in l. 1. num. 92. supra, de legat. 1. nec tamen est singularis, sed est alia, in l. si personam. C. de fideicom. Defendi tamen forte potest hæc glos. in casu de quo per Iaso. consi. 52. in 3. Vide Alc. in l. hæredes mei. §. cum ita. in fideicom. subst. 4. casu, in fin. ampl. 1. ad illum. supra, ad trebell. ubi Soci. conatur hanc gl. totis uiribus defendere.

Ad l. obligationum. 44.

Glos. uerb. deberi. } Scot. Supple, quod sit certis modis inter quos &c. sunt autem illi modi &c. melius caderet in gl. seq. hic autem debuit allegare Institut. de oblig. per totum.

Glos. scilicet &c. } Scot. Sed inter hos modos non reperitur tempus, ergo &c.

Glos. fin. uers. quæ extitit, cum potuerit facere &c. } Scot. Imò contrarium in stipulatione dandi, qualis hæc est. alleg. hic. l. ita stipulatus. 1. par.

Ad l. Arrianus. 47.

Add. marg. concord. text. &c. } Scot. Vide adag. 453. ex problemat. Aristot.

Ad l. nihil aliud. 51.

Verb. quam ius. } Scot. Legit, vis, Ferret. in l. commemorationem. ff. de proba. & ita vult etiam legi Instit. eo. in princ.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimusquintus.

DE VERBORVM OBLIGATIONIBVS. Tit. 1.

Ad l. 1.

Scot. Nota quòd propriè stipulatio non est contractus. l. Labeo. infra, de verbor. signif. glo. Institu. de diuis. stipul.

Vers. non potest concipi, nisi &c. } Scot. Sic uidentur fuisse verba necessaria in cretione hæreditatis. Hotom. in Comment. uerb. iur. uerb. cernere.

Vers. nec absens quidem. } Scot. Epistolam ergò præsenti dare non possumus ad contrahendum stipulationem. Facit Cicer. epistol. ad Lucium, coram &c. Martial. libro primo, si dicet, quare non tamē ipse uenit? sic licet excuses, quia qualiacunque leguntur, Ista salutator scribere non potuit. Et de epistola data præsenti, uide Bartol. in l. nuda, in fin. ff. de donat. ubi comparat eam apochæ non epistolæ.

Glos. 1. uers. sic in auth. de aqua. dot. §. 1. } Scot. Glos. uerb. stipulantium. §. in hac re. Instit. eo.

Ead. glos. uers. §. non idem iur. } Scot. Vide supra, titu. 1. l. 1. §. furiosum. cum §. sed de fundo, & infra, hac l. §. cum adijci. uerb. stipulatori. idest, interrogatori, & l. prima. C. eodem, uerb. stipulationem, idest, interrogationem.

Ead. glos. uers. & C. de contrah. stipul. l. optimam. & de inutil. stipul. l. 3. } Scot. Hæ duæ leges melius facerent ad verb. absens. Nam nihil ad huius dicta conferunt, nisi ponderes uerb. loquente.

Glos. §. 1. uerb. medij, aliàs modici. } Scot. Et malè, quia sequitur modicum.

d. §. 1. uers. non uitiauit &c. } Scot. In mora modici temporis, non est periculum. l. si debitori. supra, de iudic.

§. 2. uerb. annuißet. } Scot. Martial. lib. 6. Leuique nutu, Me quem dixerat, esse non negaui.

Glos. uerb. annuißet humeris, uel capite &c. } Scot. Tremulum mouens cana tempus anilitas, omnia omnibus annuit. Catulli in Epithala. Vnde nutui senis tremuli non est fidendum: & sic l. nutu. supra, de leg. 3. fallit in sene tremulo. Annuitur etiam pede. Vnde illud, quod iuras non reuelare, nō refert, an ore, an pede reueles more Philoctetæ. Vide Leandr. Alber. in descriptio. Ital. de Magna Græcia. 8. regio. Ital. adde Iob. cap. 12. Ouid. eleg. 2. lib. 5. Amo. Plaut. in Menæc. nutat, ne loquar, M. Non hercle ego quidem vsque quicquam nuto, neque nicto tibi. Ex Tarentilla Neuij in fragm. vete. poeta. Alij adnutat, alij adnictat, alium amat, alium tenet. Adnictat (inquit Festus Pompeius) sæpe, & leuiter oculo annuit; compressio manuum est signum consensus. Arret. consi. 13. colum. 2. Neuiz. in sylu. nup. ch. 79. colum. 4. in antiq. facit Iob c. 17. secundum translatio. Santis Pagnini. Vide etiam Steuchum in eundem Iob. vide etiam prouerbia a facientibus ducta, uel contra. Sternutatio quoque est signum annuitionis. Homer. libro 17. Odiss. Non vides quod mihi filius sternutauit omnibus uerbis? Vide adag. 749.

Ead. glos. ibi, l. si stipuler, §. fin. } Scot. Adde tex. cum gl. in l. item quia. in princ. supra, de pact.

Glos. §. si quis simpliciter, idest purè. } Scot. Et purè. i. simpliciter. gl. l. talis. de lega. 1.

Glos. uerb. aliquid. quod constat in qualitate &c. uers. non autem, quando diuersitas est in qualitate. } Scot. Et propter dictionem aliquid, quæ est relatiua substantiæ Bartol. hic.

Glos. uerb. uitiatum. cum diuersitas &c. uers. ratio est differentia &c. } Scot. Reprobatur per Barto. infra, hac l. §. penul.

§. eadem autem, an alia &c. } Scot. Facit Sueto. in Tiberio. c. de peritia sermo &c.

d. §. uers. ult. per uerum interpretem. } Scot. De interprete, ut parte iudicij, Sigon. lib. 2. de antiq. iur. ciui. Rom. c. 15.

Ad l. 2.

§. ex his, uers. ult. sed non facit inutilem &c. } Scot. Fallit in c. 1. in fi. ubi gl. ne sed. uac. lib. 6.

§. item si in facto. } Scot. Factum appellat, non factum. concord. l. ait prætor. §. ultim. ex quibus caus. maior. sic agit in nos luna soli congrediens, eo nempe modo, quo quis agit, nihil agendo.

agendo. Nam destiniens corpora nocet illis: sed eadem adolescens plenius alit, & succulentius impleti. Io. Pic. lib. 3. c. 5. contra astrologos.

Ad l. 4.

§. Cato. add. margin. uide in hunc §. commentar. Vldar. Zasij. } Scot. De filio Porcij Catonis intelligendum, vt hic per Alciat. cuius meminit pater apud Cicer. de senect. eumque commendat. Quod intelligi non debeat de Sabino, præter ea, quæ dicit Alc. adde quòd Sabinus semper suo nomine in libris legum appellatur Sabinus. Quod autem potius de filio, quàm de patre intelligendum sit, illud efficit: quia filius plurimos libros reliquit, ut dicit Gell. & Pompon. l. 2. §. deinde Sext. ff. de orig. iur. pater autem paucos, vt innuit Pompon. ibidem. Hic autem citatur lib. 15. Vnde sequitur ut §. final. Institut. de adopt. possit intelligi de patre. Bolognius hic intellexit de M. Porcio Catone, & malè. Sic Corasius malè tribuit. l. admonendi. supra, de iureiur. Caio Cassio Longino, in commentarijs in d. l. ut ibi notaui.

Glos. uerb. factum uideretur. sed ille &c. coheredibus. } Scot. Supra l. 2. item si in facto.

Glos. uerb. diuisionem, speciale in hoc facto &c. l. 2. in princ. } Scot. §. 1. l. stipulationes non. resp. 2. infr. eo.

Ad l. stipulationum aliæ. 5.

Vers. non &c. ipsa ex uerborum obligatione fiunt. } Scot. Videtur hic text. contra Azo. in sum. C. eo. col. 2. quatenus dicit ex stipulatione, idest, ipsa uerborum conceptione. §. stipulatio. infra. ead. l. nasci verborum obligationem. Nam aliqui dicebant, eandē esse stipulationem, cum verborum obligatione. Quod etiam per hunc textū infirmatur. Siue enim ex verborum obligatione fiant, vt hic dicitur, siue pariant obligationem verborum, vt Azo sentit loco supra allegato, stipulationes, semper intelligimus neutram esse alteram.

Glos. §. si fortem. uerb. si unus compromittentium &c. plures ex una parte. } Scot. Malè loquitur Alex. §. Cato. nu. 39. Bart. hic.

d. §. uers. sententia iudicis. } Scot. Allegaui supra, rubr. de arbitr. pro d. rubr.

Ad l. in stipulatione, si calendis. 8.

Vers. ulc. Marcellus probat. } Scot. Quia est conditio necessaria quæ pro pura habetur, secundum Alciat. lib. 1. Parerg. c. 18. licet Doctor. appellent impossibilem negatiuam. Vide Bart. l. si ita stipulatus. infr. eo. num. 47.

Ad l. si Titius. 9.

Glos. uerb. iudicium. saltem de &c. uers. solue, speciale in perplexis, ut hic. } Scot. Vide Azo. in summ. C. eod. num. 17.

Ad l. hoc iure utimur. 10.

Glos. uerb. non posse. si ergo &c. uers. uenire non posse secundum 8. } Scot. Et Azo. in summ. C. eodem numero 18.

Ead. glos. uers. ante calendas secundum Azo. } Scot. In sum. C. eod. nu. 18.

Ead. gloss. uers. uel hic dixit ante calendas &c. add. margin. Hæc non placet; quia est contrà c. &c. } Scot. Nec videtur distinguendum, promittat quis in Calendis, vel ante Calendas: in foro, uel ante forum. Sicut non distinguitur, ne petatur nisi illis elapsis Azo in sum. C. eod. num. 14.

Ad l. si ita stipulatus fuero. 12.

Glos. ult. uerb. stipulatus fuerim. Id enim, quod &c. } Scot. Facit text. §. si intra. l. 1. supra, de success. edic.

Ad l. qui ante Calendas. 13.

Scot. Vide Alciat. in l. anniculus. §. antè diem, de verbo. signif.

Ad l. si Stichum. 16.

Glos. §. 1. uerb. stipulatio. promittis mihi &c. uers. sed heres meus &c. add. margin. Reprobatur per Iaso. &c. } Scot. Cum non est dictum, quo ad uiuam.

Ead. glos. uers. Te ergò mortuo &c. } Scot. Glos. loquitur contra l. nemo potest, de leg. 1.

Ad l. si id quod aurum. 22.

Glos. uerb. clausula. si fuit interposita &c. uers. sed uenditio quæ est bona fidei &c. add. marg. reprobatur, ideo dic, quod hac est &c. } Scot. Aliam rationem ponit Alciat. in l. 1. §. si quis ita. supra, eodem. quia stipulatio non peccat in sua speciali forma, quæ verborum est. Instit. eod. in princ. & consensū habet generaliter, cum omnibus alijs contractibus, vt ibi per eum. Paul. & Doctor. supra, in rubr. At uenditionis substantia est consensus, Instit. eodem, idest, de empt. & uendit. in princip. Nihil autem magis est contrarium consensui, quàm error. l. si per errorem. de iurisdi. omn. iudic. quia sentit valere tanquam naturalem obligationem. Sed dicitur hic ualere sua ui.

Ad l. multum. 34.

Glos. uerb. non habet. cum habeam ego, uelut Iudæus &c. } Sco. Et sic Christianus potest habere mancipiū Christianum, ut extrà de seru. non ordin.

Ad l. si stipuler. 35.

Glos. uerb. non concedit. ut hippocentaurum &c. } Scot. l. si ita stipulatus fuero. supra eod. Insti. de inutil. stipu. in princ. ut hic in glo. seq.

Ad l. si quis cum aliter. 36.

Scot. Vide Azo. in sum. C. de do. col. 2. Vide Bald. consi. 67. lib. 3. col. 2. circa æstimationem dubij euētus, de qua hic per Doct.

Glos. uerb. per machinationem. i. dolum &c. uers. alij etiam intelligunt hanc l. &c. } Scot. Hanc glos. pro singul. allegat Bald. in l. dolo. C. de inuti. stipul.

Ad l. si certos. 30.

Scot. Nota hic à singulari, ad plurale transiri.

Ad l. stipulatio ista. 38.

Glos. §. inter certam, uerb. incertamque. } Scot. Emendanda est hæc gl. in tribus locis. Primus est, ibi, in primitijs agrorum, debet enim legi, in primitijs agnorum, ut etiam aduertit Oldr. cons. 236. & Alci. lib. 4. parerg. c. 16. nullam tamen faciens mentionem Oldr. Secundus est ibi, nouem diebus, nam legi debet, septem diebus, iuxt. c. 22. Exod. & c. 22. Leuit. licet Oldr. incertus huius temporis, nec satis fidēs gl. ipsum non exprimat: Alc. autem sequitur errorem glossæ. Tertius est ibi, i. spicam, quæ est mater grani: quę verba etiam Alc. fatetur impertinentia, est namq; legendum, i. ouem, quæ est mater agni. Error autē in uerb. agrorum peperit errorē in verbis, idest, spicam, quæ est mater grani: ut dato uno inconuenienti plura sequuntur secundum Aristo. 1. Phys. & paruus error in principio, est magnus in fin. secundum eundem Aristo. 1. de Cælo.

Ad l. eum qui Calendis. 41.

Scot. Facit quod de Leucippo legitur apud Strabo. libro 6.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Glos. uerb. non tenentur. } Scot. Vide l. si & per emptorem, de act. empt. & vend. & add. ibi ex Iaso. vide tamen §. sequen. ead. l. ad illud alleg. in glo.

Ad l. centesimis. 46.

Glos. § fin. uerb. cum volueris. ut quando &c. uers. ipsum dare. add. marg. imò ipsum dare &c. } Scot. Et benè: aliàs quando daret, valeret. l. fi. uers. posteriore. Qui si. manum. ad libert.

§ fin. uers. illam autem stipulationem, si uolueris &c. } Scot. Facit l. hæc venditio. ff. de contrah. empt.

Ad l. si decem cum petiero. 48.

Scot. In Pandectis Florentinis fit interiectio sic:

DE VERBORUM obligationibus. xliij. Vlpianus Libro vicensimo sexto. ad edictum. Si decem eum petiero.

Ad l. in illa stipulatione, per te. 50.

Summar. Bart. non sufficit se abstinere &c. nisi fiat &c. } Scot. Ponuntur hæc uerba in c. 1. de for. fidel. glos. l. iustitia. ff. de iustit. & iur. facit l. 1. supra, de calumn. & psalm. 33. uersic. diuerte a malo &c. & psal. 36. declina a malo.

Vers. non hoc. } Scot. Fundi partem, non esse vsumfructum, disputat Coras. in l. testamento iure. C. de im pub. & al. substit.

Glos. uerb. petitio, distingue, quia fundi &c. } Scot. Nota gl. pro opinione Arret. & Ias. in l. 1. §. si stipulanti supra, eodem, quòd in maiori summa inest minor verè, & propriè, contrà aliquos de quibus ibi pe eos.

Ad l. stipulatio hoc modo, 61.

Scot. Adde quòd in uita, quis potest se priuare facultate testandi per ingressum monasterij. cap. in præsentia. ubi Abb. & Felin. de probat. Adde, quòd si remittam tibi litem, si me hæredem feceris, non valet remissio, quasi sub impossibili conditione. Nam turpia dicuntur impossibilia. Instit. de inutil. stipul. §. si impossibil. l. si filius. supra, de condic. institut. Si autem ut me hæredem facias, repellor: quia in pari causa potior est conditio possidentis. l. 2. C. de condict. ob turp. caus. Azo in sum. C. de transact. num. 10.

Ad l. huiusmodi. 64.

Vers. tunc ex hac die. } Scot. Facit c. cum redemptor. 12. q. 2. Habes hæc verba in l. si ita stipulatus fuero. in princ. infra, eo.

Ad l. stipulationes non diuiduntur. 72.

Vers. uel operas. } Scot. Nota operas redhiberi. l. 1. C. de Illyr. colo. lib. 12. C.

Vers. harum enim diuisio corrumpit stipulationem. } Scot. Hinc elicitur regula, quòd in stipulationibus faciendi, succedit obligatio ad interesse. Quam limitabis, nisi iuratum sit, quia præcisè cogimur tunc ad factum. Glos. est singul. in l. si pecuniam. uerb. necesse habeas, ff. de condict. ob caus. quam extollit Ias. in §. actionum. columna 8. Institut. de actionibus. Sequūtur Doc. in rubr. supra, eo. col. fi. Limita etiam, quando quis tenetur tradere per sententiam. l. qui restituere. supra, de rei uend. Bal. l. 1. col. penul. uers. sed pone, quod de uendit. &c. C. de sentent. quæ pro eo quod inter. profer. Bolo gn. ad d. l. qui restituere. Limita fauore publicæ vtilitatis. add. ad Roma. sing. 710.

Glos. uerb. seruitutum. præter usumfructum &c. uers. secundum quosdam. add. margin. Displicet prædictis. } Scot. Quia obstat reo. l. 5. sop. de usufr.

Glos. uerb. dari oportere, idest, interesse. nam &c. ibi, secundum Azo. & hic in fi. huius §. } Scot. Adde gl. in l. nec patronis. uerb. exactionem. C. de oper. liber.

§. si quis ita stipulatus sit. } Scot. Vide Alciat. lib. 3. Parerg. c. 10.

Ad l. stipulationum quædam. 74.

Verb. quid. } Scot. Superfluere hoc dicit Hotoman. in Comment. uerbo. iuris. uerb. certum: qualitas præsupponit substantiam. Tamen nec in l. certum supra, si cert. petat. habes hoc uerbum. vide glo. & Doct. ibi, & cogita, quia habes hoc verbū, quid, etiam in l. seq. in princ.

Ad l. vbi autem. 75.

Vers. at cum optimum quisque. } Scot. Lege, quis, ut legit Haloander, licet Pandectæ Florentinæ habeant, quisq;. De optimo autem tritico, vide Galen. lib. 2. comment. in lib. Hippocr. de articulis.

Ad l. si filiusfam. 78.

Glos. uerb. quo contrahimus: secus in legatis &c. uers. sed fuit subsecuta memoratio &c. } Scot. Vide Bartol. in l. si is qui pro emptore, columna decimaquarta, numero 48. de vsucap.

Ad l. quoties in stipulationibus. 80.

Scot. Facit l. hæc venditio. supra, de contrahend. emptio.

Ad l. inter stipulantem. 83.

Scot. Vide Azo. in l. hæc uerba, cui rei dolus, de uerbor. signif.

Vers. non simplex abnutiuum. } Scot. Sed mistum cum annutiuo. Est abnutiuum, dolum esse abfuturum: est annutiuum, curaturum se vt i absit. Et ita cum negatione implicatur affirmatio. Doct. hic. Barto. l. 1. §. si quis simpliciter. in fin. supra, eod.

§. si Stichum, uers. alioquin semper negabit reus &c. } Scot. Reorum est negare, uel fugere, l. properādum. §. 1. verb. parte fugiente. C. de iud. c. 1. de re iud.

§. sacram, uers. consecutum sit rursus expellare &c. } Scot. Quod etiam accipe de pluribus annuis præstationibus, de consumpto anno superiore. l. ex eo. sup. de triti. ui. ol. uers. ex superiore, glos. l. legatum. §. uini, uerb. cæterorum. supr. de annu. lega.

§. sirum, uers. uers. sed & si hæres. } Scot. hæreditas est causa lucratiua, contra l. si hæreditatem, uers. nam legatum. supra, mand. sed consideratur frequens casus. Vide tamen hic Dyn. & Angel. dicentes, esse tituli lucratiui, quoties sit soluēdo: aliàs secus. iunct. l. si seruus legatus. § Stichum, uers. item si domino. de lega. 1. In filijs etiam, imo magis est causa lucratiua. gloss. & Doct. in l. si duo, de acquiren. hæred.

Ad

Ad l. in executione. 85.

Glos.§.pro parte,uerb.promiserit.Nam solutis &c.& l.si stipulans.§.1. Scot. Nihil facit, quantum ad alternatiuam. Sed facit praeced.l.si stipulatus, quae.§. non habet.vbi glo.allegat concord.d.l.qui hominem. in princip.At l.si stipulatus.§. facit ad certam speciem,de qua per Bart.hic in princ. legis.

Ad l. si seruum. 91.

Summar. Bart. Re perempta, uel a communi commercio exempta &c. Scot. Considera ad ista, illud Ouid. lib.5.Metamorph.Illo tibi tempore rapta est,Quo moritura fuit.

§.de illo.Add.marg. Alex.hic dicit istum text. sing. Scot. Tamen obstat text.in l. fin.§.fin.de legat.2.

Glos.§.effectus, uerb. possit.post moram &c. uers. uel dic quasi debitum est &c. Scot. Not. vt hic per Ang.

Ad l. si ita stipulatus. 97.

Vers.hippocentaurum dari. Scot. Vide quae addidi de hippocentauro post Egid.Parin.Institut.de inutil. stipul.in princ. qui locus facit huc. concord.l.si stipuler.supra,eo.

Ad l. quicquid adstringendae. 99.

Scot. Apud Haloandrum non habetur verbum, dictum:& quod dicitur hic, aut certe, ibi dicitur, ac ferè. In Pandect.Florent.non habetur etiam verbum,causa. Et legitur, exprimitur, & ac ferè, nec habetur in fine,verb.esse.

Glos.uerb. secundum promissorem.hoc in eo &c.uers.item quod dicit nec rursus &c. Scot. Hanc particulam glos. dicunt singul.Bartol.& Angel.hic, & in l.quod iussit.de re iud.ubi vide Alex.columna quarta. & sequen.qui concordat Angel.hic, & ibi:qui videtur sibi contrarius, dum hic vult, quod haec glos.non habeat locum in iudice, qui velit declarare suum actum ambiguum.

Ad l. si stipulatus fuero per te. 111.

Scot. Not. hunc text. pro eo, quod uoluit Bald. capitu.vltim. columna secunda, de iuram.calum. de quo per Iaso.in l. secunda, columna secunda, supra, de iurisd.omn.iud.

Ad l. cum stipulatus sim. 113.

Scot. vide Alciat.lib.3.Parerg.c.10.

Vers.quoniam mortuus. Scot. Nota quòd facultas arbitrandi non transit ad haeredes. Bartol.Alexand. hic, Alexand. supra, eodem.l.si quis arbitratu.in princip. quod dixi hic,dic in l.si stipula tus fuerim, supra,eod.

Ad l. ita stipulatus sum. 115.

Add.marg.Pulchrè in hanc l.Alciat.lib.Para.&c. Scot. Et lib.3. Parerg.c.12.

Glos. uerb. certo dic.op.ergò habetur &c.uers.quia commemorat &c. Scot. Facit l.si tibi liberam. & ibi Bart. de act.empt.& licet tex.obstet,tamē quod ibi not. per Bart. facit.

Ad l. Decem. 116.

Summar. Bart. Non sequitur priuatio, nisi &c. Scot. Adde text. in l. Sempronius Attalus. uersicu.& ideo, supra, de vsu, & vsufruct. legat.l.prima. C. de capti.uersicu.quamquam. Institu. de libert. in princ. vers.nec esset nota &c.l.manumissiones, uers. nec esset nota,supra,de iusti.& iur.

Ad l. liber homo. 118.

Glos.uerb. quaereret mihi. nullo modo &c. Scot. Imò l. si seruo. §. regulariter.

Ad l. Doli clausula. 119.

Scot. Vide Dyn.in reg.generis.colum.penult.de regu.iur.lib.6.

Ad l. ex ea parte. 121.

Glos. uerb. interponenda,id est,interposita &c. uers.uel propriè hic promiseras mihi promittere &c. add. marg. Io. de Imol. hic reputat &c. Scot. De quo uide Iaso. post alios in l.pacto.supra,de transact.

Ad l. qui Romae. 122.

Glos.uerb.obtulerit,nec praestat &c. ibi,ut in auth. de alien.emphy.§.locationes. Scot. Melius allegasset. §. alienationes.in auth.de non alien.Ias.hic.

§.Callimachus.uers.in ciuitate Beryto. Scot. Ponitur hic ciuitas pro loco, non pro uniuersitate ciuium.

Vers.& quas Brentesij empturus esset. Scot. Nota text. hic esse quòd subijcimus hypothecae bona futura.Facit quod not.Bart.in l. 1.C.de pact.col.2.ver si.sed si verba parti porrigerentur &c. Imò & tacita hypotheca comprehendit bona futura. l. haec edictali. §. his illud. ubi Bald. C.de secund.nupt. vide l.fin. C. quae res pignor.oblig. poss.Ba.d.l.ubi columna fin. C. de iure dot. Negus. tractat.de pignor. secundo membr. secundae part. principal. in princip.

Vers.quasi perfecto nauigio. Scot. Nota nauigium positum,pro nauigatione,ut & supra,prox.uers.in omnes nauigij dies.

Vers.sed cum antè Idus &c. Scot. vide Alciat. lib. 10.Parerg. c.19. aientem,legendum,sed cum non.

Vers. quaesitum est naue submersa, cum secundum &c. Scot. vide l.vtique.in fi.ubi addidi.ff.de re.uendic.

Vers.Respondi non potuisse,sed fore &c. Scot. singul.text. & utilis etiam ad multa,vt hic per Iason.not.6.

Glos.§.Seia,uerb.iure,scilicet,exceptionis. Scot.Hanc gl. reprobant hic Imo.Alexan.Ias.per l.si per te,cum ibi not.C.de vsu.

*§.fin.*Scot. Inter hunc §.& l.seq. si plagij &c.in Pandectis Florentini:,talis fit interiectio.

DE VERBORVM OBLIgationibus. cxxiij. Papinianus libro primo Definitionum. Si plagij &c.

Ad l. si duo. 128.

Glos.ult. Scot.& l.si fine.de minoribus.

Ad l. quidam cum filium. 132.

Glos.ult.uers.& facit. Scot. vide Bartol. in l.si is qui pro emptore, colum. 14. numero quadragesimooctauo.de usucap.

Ad l.si ita quis promiserit. 135.

Glos. ult.addit.margin.Dic quòd si expressè &c. Scot. Est text.in l.fin.C.de pact.inter empt. & uend. Adnot. ad Paul.

Ad l. si sub una. 136.

Glos.1. Scot. Trahitur hoc ad testes per Doctor.

fic in l.antiqui.fupra,fi pars hæred.petat. uerf. fed & Aclius &c.affertur locus ex Plin. quoad sēfum, non quo ad uerba.

Ad l. continuus. 137.

§.cum ita,uerf.ult.quia in eo quidem.Add.marg.Adde text.& glof.&c. } Scot. Adde cap. fecundum.de reg.iur. quod allegat Abb.in cap.primo, columna tertia. de re iudic.in claris non eft opus coniecturis. concord.l.ille,aut ille.§.primo. ff. de legat. tertio.cap. euidentia,de accufat.Alexand.confilio 77.colum na 1.libro 3.

Ad l. cum ex caufa. 139.

Scot. Hæc lex loquitur in ftipulatione duplæ,quando non eft prætoria.Barto.§.Cato.col.1.nu.25.& hic. vide tamen aliàs ibi.

Glof.uerb. Natura eft,in hoc &c. } Scot. l.fundus ille. de contrah.empt.l.fi aliam.infra,de folu.

Ad l. fin. 141.

Glof.1.§.pupillus licet &c. } Scot. Adde l.cum oportet. §.non autem,C. de bon. quæ liber.ubi pater non reddit adminiftrationis rationem filio,quia de ipfo lex confidit.Dec.l.pactum. col. fin.in princ.C. de collat.

DE DVOBVS REIS &c. Tit. 2.

Ad Rubricam.

Scot. Cic.c.2.de orato. Reos appello, quorum res eft. Sic etiam contineri actorem. Vide eundem in alio quoque loco eiufdem operis de Orat.reos pro contrahentib. habes in l.5. conuentionales.in fra,tit.prox.vide Alc.lib.3.Parerg.c.10.

Ad l.3.

§.1.Addit,marg.Paul.de Caftr.& doctor illuftrifs. Franc.Arret.&c. } Scot. Adde text.in l.reos promittendi.infra,eo.in princ.

Glof.d.§.1.uerb.a reo.audi Io. &c. uerf.cum nil fit idem &c. } Scot.Contrà in l.qui liberis.fupra,de vulga. & pupill.fubftit.

Ad l. duos reos. 6.

Glof.§.1.uerb.interrogatus idem in inftrumento & c.add.margin. Bart.hic dicit hanc gl.&c. } Scot. vide Caftrenf. d.l.prima,§.primo. ad fin. uerf.uel erat pertinens ad actum,vt quia iuit &c.& ibi Iaf.in fin.de verbo rum obligat.

Glof.ult.ibi,ut,& ibi,Qui non eft mecum &c. } Scot. Adde illud, Qui non diligit odit,de pœnit.diftinct.2.ca. quicunque ab illa originali,in fin.gl.c.cum renunciatur.32.q.1.

Ad l. reos. 11.

Gloj. verb.diuerfis actionibus,ideft contrà diuerfos &c. } Scot. Hæc gloffa allegat bis eundem l.fuperfluo, vt etiā perperam:quia femel, ut idem dicentem, iterum vt facientem.

DE STIPVLATIO. SERVOR. Tit. 3.

Ad l. fi feruus reipublicæ. 3.

Scot. Habes hic fuiffe feruos rebus publicis,& muni cipijs,& colonijs.

Ad l. fiue mihi. 15.

Scot.Non eft differentia ftipulatur fibi feruus,an domino,intellige fi uiuit dominus: at eo mortuo,fecus eft.l.eius.uerf.ult.ubi Iaf. poft Roma. col. 1.fupra,fi cert.pet.

Digeftorum feu Pandectarum Liber Quadragefimusfextus.

DE FIDEIVSSORIBVS, ET mandatoribus. Titu. 1.

Ad Rubricam.

Scot. Homerus finxit fideiuffiones deorum. Petron. Arbit.

Ad l. generaliter. 5.

Verf.cum uero dua. } Scot. Quia par in parem non habet imperium,de quo in l.digna uox. C.de legib.

Ad l. Græcè. 8.

§.illud.uerf.placuit omnino non obligari. } Scot. vide Dec. l.in eo quod plus.col.penul.de regu.iur.De ifta litera vide Mod.in add.ad Alex. conf.29.ad fin. libro 7.vbi dicunt debere legi,non omnino.Legendo,vt legunt communiter doct. fallit hoc dictum, fi interueniat iuramentum.Franc. Cremenf.fingul. 41. Haloandrinæ Pandectę habent non omnino obligari.Florentinę habent,omnino nō obligare.

§.fi quis Stichum, uerf. Denique pro eo, qui decem promiferit, non poterit &c. } Scot. Facit l.fi ita fideiufforem.in princ.infra,eo.

Glof. d §.uerb.in aliam.quia hac de toto &c. } Scot.vel quia hæc de duobus:illa principalis eft de uno.

Ad l. fi dubitet. 16.

§.ita demum. } Scot. vide Iaf.in l.quod te. col.13. l.vinum,col.11.fupra,fi cert.petat.

Ad l. fi plures. 27.

§.prætere a.add.marg.Bald.in l.mulier. C. de iur. dot.& Alexan.&c. } Scot. vide Roma.conf.320.

Ad l. ftipulatus es. 44.

Add.margin.Bald.hic,dicit iftum text.fingul.&c. } Scot. Sed Bart. præfupponit effe idem in l.ftipulationes nō diuiduntur.q.5. fupra,de verbor. oblig. & Soc. in rubr.d.tit.col.pen.

Ad l. fi teftamento. 49.

§.1.uerf.conditione quoque ceffante,durare obligationem &c. } Scot. Ponderat Comenf.hunc text.contrà vulgare dictum Baldi,in l.generaliter, col.3. C.de non nume.pec.refert Iaf.in l.cum quid. col.antepen.fi cert.petat.

Ad l. inter eos. 51.

Glof.ult.uerf.fed non eft per omnia quia fi &c. } Scot. Alex. in l.fi quis arbitratu.pen.q.de verbo. obliga. fentit huic fallentiæ addendam & illam,quæ eft in l.quo ties.in fi.infra,de noua.quafi fecus effet in alio hærede, quàm in fifco,in dicto cafu. vide Bald.loco ibi per Alex.allega. fallit etiam in cafu l.quoties. in fin.fupra,de noua. ut in appoftil.

Ad l.quicunque. 60.

Glof.uerb.exceptione.Huius alternatiua prima pars &c. } Scot. imo utraque,fecundum Bart.hic.

DE

DE NOVATIONIBVS, & liberationibus. Titul. 2.

Ad l. 1.

Glos. l. 1. uerb. ciuilis, supple, & naturalis &c. uersicu. uel repetitionem prohibeat. Scot. L. fideiussor obligari. §. fideiussor accipi. supra, de fideiuss.

Ad l. si Stichum. 8.

§. 1. uers. & qui sub conditione &c. Scot. Et §. præterea. Instit. quib. mo. toll. oblig.

DE SOLVTIONIBVS, ET liberationibus. Tit. 3.

Ad l. 1.

Vers. aut in illud. Scot. Bartol. legit, haud, & infrascat omnia.

Vers. aut cuius dies &c. Scot. Imò l. 3. infra, eo. vide gl. hic, & quod ibi notaui.

Glos. uerb. nondum uenerat, imo potius &c. ibi, ut infra, eod. l. cum ex pluribus. Scot. Adde l. cæterum. infra, eo. vbi glos. allegat l. cum ex pluribus, hic allegatam. Sed aduerte, quia d. l. cum ex pluribus, non facit ad propositum: quia nullam facit mentionem, an dies uenisset, an non venisset: & omnino nihil de die ibi.

Ad l. in his. 5.

Vers. in antiquiorem causam. Scot. Etiam si utraque sit vsuraria: & una grauior, cedit in antiquiorem, licet non grauiorem. infra, l. si ex pluribus. §. ult.

Ad l. ratum. 13.

Vers. hoc [illegible]. Scot. vide adag. 3675. vide etiam infra, rem rat. haberi. l. quo enim. §. 1. supra, l. antepen. de probat.

Ad l. solutionem. 23.

Vers. accipiendo. Scot. Id est, aliquo accipiente, & sic passiuè, dum scilicet accipitur solutio, uel iudicium.

Ad l. qui hominem. 34.

§. si nullo mandato. Scot. Limita singulariter, ut per gl. & Doct. præsertim Ias. in l. cum fundus §. 1. colum. 10. si cert. pet.

Ad l. cum quis. 38.

Glos. §. si quis pro. uerb. iam reuersò, & liberato &c. ibi, & lenius est conseruare, quàm suscitare. Scot. Contra. Non minor est uirtus, quàm quærere, parta tueri. Casus in est illic: hic erit artis opus.

Ad l. reo criminis. 41.

Scot. Per hunc text. non repellitur testis accusatus vt criminosus: quia accusatio non facit reum, cum etiam innocens accusetur.

Ad l. in numerationibus. 44.

Summar. Bart. una solutio potest parere &c. Scot. vide Bartol. in l. cum pater. §. si pater, per illum text. supra, de lega. 2. & l. quod Labeo. supra, de compensat. dicitur, quòd vna causa non potest operari circa diuersos effectus.

Ad l. qui sic soluit. 55.

Scot. Vide Eccles. capitul. vigesimo. Facit Martial. An ideò tantum ueneras, ut exires? Cicer. si hoc explere & quod statim effundas. Non habet locum regula huius l. in capit. debitores. de iureiur. ubi Abb. Item tres intellectus ad hanc l. ponit Bald. in auth. ei qui. col. vlt. C. de bonis autorit. iud. possid.

Add. in corp. ad glos. uls. Dic eundem Bart. hic &c. Scot. vide gl. fi. l. si quis duos. infra, eo.

Ad l. dispensatorem. 62.

Vers. quasi negociorum gestorum, uel mandati actione. Scot. Hæc alternatiua resoluitur in coniunctam, secundum Alexand. in l. eius qui, colum. 5. supra, si cert. petat.

Ad l. si quis duos. 67.

Glos. uerb. dando eum Stichum. sed nonne secundum hoc, &c. uers. & fortè non &c. Scot. Sed præsumitur lucratiua secundum Bartol. d. §. duorum, columna sexta. in quodam contrario. Sed in hoc de quo per gl. hic, & ibi, ui detur dictum gloss. admittere: licet specificè non alleget hanc glossam, in fine. columna 4.

Ad l. qui decem. 72.

§. idem responsum est, si quis &c. Scot. Nota pari modo purgare moram eum, qui deliquit in faciendo, & eum, qui deliquit in non faciendo, seu in omittendo. Paul. hic: licet primum sit grauius. gloss. l. si mora. supra, solut. matrimon.

Glos. §. Stichum, aut Pamphilum. uerb. liberabitur. imo uidetur &c. uers. nam promissio &c. nullus erat in obligatione &c. Scot. Determinatus, sed determinandus per solutionem. Bart. d. §. duobus. col. 5.

Ead. gloss. uers. uel dic ipse, idest, ipso &c. Scot. Vel, de æquitate. gloss. dict. §. duobus, uerb. pura si sim, in fin.

Glos. §. qui hominem debebat. uerb. Nam & minus hic, scilicet, qui dedit &c. uersicu. sed noxæ ligatum potest &c. Scot. Hoc est contrà textum nostrum, ibi, sed differt hæc species, &cæter. habet enim &cæt. quasi hic habeat seruum, sed qui auferri possit: cum aliud fit in ultimo casu tantùm, qui ponitur in vers. num ergò & si vespertilionem &c. Dic æstimationem haberi loco ablat. serui.

Ead. glos. in fin. Scot. Facit l. mortis causa capimus. §. fin. supra, de donatio. caus. mort. & glos. uix intelligit: tamen eam vide ibi, vel dic hoc, scilicet &c. Supposuit autem iurisconsultus, uersicul. nam & minus hic &cæter. quasi se corrigens, qui dixerit, item qui hominem &cæter. Cum potius dicendum fuisset, longe magis qui hominem &cæter. Nam periculosius est noxæ deditum habere, quàm noxa non solutum: quia in primo casu omnino ferendum est damnum vel æstimationis, uel deditionis. Et dic noxæ deditum: idest tradendum debitori: quod videtur procedere, per uersicul. habet enim, ut in superiori apostill. notaui: uel saltem re deducta in iudicium. In secundo, licet noxa solutus non sit, poterit tamen esse, vt nunquam lis intendatur: & ita nihil damni forat is, cui solutus est. seruus ille. Sed propter dubium tutus non est: & ideo uidetur habere minus, quàm si haberet noxa solutum.

Ad l. egisti. 84.

Scot. Vide supra eo. l. si decem.

Ad l. si is cui. 94.

§. *Flauius Ianuarius.* } Scot. Per hunc §. do. Bart. fuit lucratus vnum per caponum, inquit Bald. in l. fideiussor obligari. §. fideiussor. supra, de fideiuss. sed Roma. per §. Celsus ait in l. item Mela. ff. ad leg. Aquil. fuit lucratus vnam cappam de serico, ut ipse dicit in singul. 256. quidam fuit vulneratus. & per §. sed & si hæres. in l. 3. ff. de minor. fuit lucratus ducatos sex, vt per singul. 93. qui etiam de duab. legibus habuit tres florenos, sing. 622. lego mulieri. & aliàs per c. id semper placuit. de consecra. distinct. 5. lucratus fuit unam cænam, vt per eum singul. 13.

Ad l. Stichum, aut Pamphilum. 95.

Glos. §. naturalis. uerb. iusto pacto. nam similia sunt &c. } Scot. Iusto, quod iuris sit: quia approbatum seu uestitū legis operimento. l. legitima. supra, de pact. Ita sentit Alcia. in l. 1. in princ. supra, de verbo. oblig. qui addit, putare se contractus nominatos iuris esse. §. 1. Institut. de stipul. seruo. licet & facti dici possint propter originem iurisgentium. l. an inutilis. in fin. de acceptil. sic procedit. l. consilio. in fi. de curato. furios. quæ potest etiam intelligi de facto, idest ad ministratione curatoris, ut ibi per glo. Vide eundē Alciat. lib. 1. c. ult. Parad. Vide etiam gl. in l. si unus §. pactus ne peteret. vers. in pactis factum. gl. l. nec seruus. supra, de pecul. adnotaui ad c. 1. de consti. in sexto.

Ad l. qui res. 98.

Glos. §. aream, uerb. in perpetuum potest determinare &c. uers. uel dic regulam ueram, nisi subsit &c. } Scot. verba Azo. in sum. C. quod met. caus. col. 3.

d. §. *uers. pars enim insulæ &c.* } Scot. His obstat, quod idem scribit alibi: s. in l. domum. in princ. de contrah. empt. de Neruæ, Sabini, Cassijque sententia.

Glos. uerb. sciscit, idest statuit. aliàs scit. } Scot. Primum rectius. vide tu Alciat. in l. tigni. de uerbor. sign. qui uidetur non habuisse principium huius glos. Coras. lib. 3. Miscella. iu. c. vlt.

Ad l. quod dicimus. 105.

Scot. vide adag. 3507. Alciat. lib. 2. Parerg. vbi etiam de sacco. c. 8. adnotaui inter adagia.

Vers. cum aliquo, scilicet, temperamento temporis. } Scot. Quando reperiantur datum &c. tempus. Arret. in l. ita stipulatus. prima quęstio. Bartol. de verbor. obligatio.

DE ACCEPTILATIONIBVS. Titul. 4.

Ad l. 1.

Scot. vide Bud. in annot. in Pandectas, ti. de vsu. uers. si mutuas.

Ad l. sanè & sic. 7.

Scot. Sic loquitur Vlpianus. idem in l. Mutianæ. supr. de condit. & demonstr.

Ad l. an inutilis. 8.

Glos. uerb. & nisi in hoc. communis litera &c. uers. pro si non, ut dixi. } Scot. Et admittas secundum, non, vt Bulg.

Glos. uerb. scientem. idem & in non sciente, secundum B. } Scot. Simile per gl. in l. non solum. in gl. fin. in fi. supr. de act. & oblig.

§. *fin. add. marg. Possis, ad hunc fin. adijcere &c.* } Scot. Alcia. lib. Parerg. 2. cap. 25. ἔχεις λαβὼν δραχμὰς ἰσοὺς ἔχω λαβὼν: tomè denarios acceptos fers? acceptos fero.

Glos. uerb. iurisgentium. per appellationem: uel propter pactum &c. } Scot. Tu dic propter contractus, qui originem habent ex iure gentium. Alciat. l. 1. de verbor. oblig. in princ. adnotaui supra, titu. 1. ad l. Stichum. §. naturalis.

Ad l. quod in diem. 12.

Vers. si conditio stipulationis extiterit. } Scot. l. actus. uers. nam si, infra, de reg. iur.

DE STIPVLATIONIBVS prætorijs. Tit. 5.

Ad l. 1.

Glos. ult. uerb. uel addi. Additur ante eam &c. uers. item quid si eam interpositam &c. } Scot. Interlocutoria non reuocatur nisi ex causa, ubi res non est integra, singul. glos.

Ad l. 2.

Vers. quamuis possit dici. } Scot. Bartol. in l. quarta. §. Cato, colum. 3. de uerbo. obligat. intelligit hæc ad uersari, ut aliud sit in alijs stipulationibus non prætorijs, quàm sit in prætorijs, de quibus modò dictum est. Vide ibi Soci. col. 18.

Glos. vlt. uers. sed huic potest dici, quod in partem &c. } Scot. Leg. cum a matre. C. de re. uendic. Barto. d. §. Cato. colum. penult.

Ad l. in prætorijs. 9.

Vers. prætoris erit interpretatio. addit. marg. Not. quòd illius est &c. } Scot. Facit l. Neratius consultus. in fra, de regu. iur.

REM PVPILLI, VEL adolescentis saluam fore. Titul. 6.

Ad l. seruum pupilli. 6.

Glos. uerb. stipulari, & agere. No. non intelligentem &c. uers. aliquem tamen intellectum habet. } Scot. vide in l. potuit. C. de iur. deliber. Hoc etiam consonat, ne fingamus super impossibili. l. si is qui pro emptore. de usuc. ubi Bart.

Ead. glos. uers. dummodo possit loqui. } Scot. Tu dic, dummodo balbutire possit. gloss. est singularis, quam sequitur Ange. ibi, in l. mulier. supra, de verborum obligation. & ibi Bologn. addit. sed ni saltem balbutire possit, stipulari non potest. Vide text. in. l. prima. §. penultim. versicu. sed quo ad hunc, supra, de action. & obligat. & Castrens. in l. prima, colum. 2. uersic. fin. supra, de uerbo. oblig. qui vult nullam specialitatem hic dari. Vide Alex. in d. l. 1. in prin. col. pen. circa med.

IVDI-

IVDICATVM SOLVI. Tit. 7.

Ad l.2.

Vers. lite mortua. Scot. Triennio lapso lis est mortua. l.propemodum. C.de iudicijs.

Ad l.si quis ad aliquem. 3.

Scot. Acta litis ordinatoria, non extendunt effectum coram alio Iudice. Felyn.c.causam,quæ. 1.col.1. de testib.

Ad l. vir bonus. 18.

Scot. Iudex autem vir bonus dicitur,in l.continuus.§. cum ita.sup.de verb.obligat.Vide Io. Coras.lib.4. Miscella.c.22.

Ad l.cum apud. 20.

Addit.marg.Bar.hic dicit se habere &c. Scot.adde,quòd idem videtur in arbitrio, vt quoties terminus prorogatur,iidem fideiussores liberentur. Ideoque vt teneantur,opus est noua obligatione, quam recusant si libeat.l.Labeo au.§.si.de arbitr.

RATAM REM HABERI. Tit. 8.

Ad l. cum minor. 3.

Scot. vide Castrens.consi.253.lib.2.

Ad l.quo enim. 12.

§. 1. Sco.sup.de solut.l.ratum.Eum namque locum citat Vlpianus hic, inquit Spieg. in Lexi. uerb.

Ad agurum autor.

Verb. ... Scot. Videtur legisse, ... Vide sup.de solut.l.ratum.sup.l.antepen. de probat.

Versi.quod magis intellectu percipi &c. Sco. vide Mont. in tract.de fin.regund.

Ad l.amplius. 15.

Vers. Nam & heres &c. Sco. arg.ab vltima voluntate, ad contractum,& econtra,in l.seruum filij, §.cum qui.de leg.1.

Ad l. si procurator. 18.

Gloss.uerb.stipulatio.ut sup.l.prox.sed contra &c. uersi. uel hic non fuit pœna promissa, ibi sic. Scot. Hæc approbatur in d.§.Cato.& restringitur,vt per Alex.ibi, colu.5. uersi.in glos.ibi, solue, vt ibi &c.vt id procedat in stipulatione rem ratam haberi,quæ contrahitur in præparatione iudicij.l. 1. C.de procur. cum simil. per tex.in §.si plurium, hic allegato.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimus septimus.

DE FVRTIS. Tit. 2.

Ad l. 1.

Furtum, a furuo &c.uel a fraude &c. Scot. non inconuenit vnius nominis plures afferri etymologias, vt hic, & l.2.§.iisdem temporibus.sup. de origin. iur.

Scot. Homerus ait,nebulā furi nocte meliorem. Demosthenes in furem,qui reprehēdebat eum,quòd eius scripta lucernam olerent:scio,inquit, nos tibi displicere,qui lucernam noctu accendamus. vide Alcia.lib.Parerg.9.c.16.Didac.Relect.par.2.§.1. Gellium lib.1.c.18.& ad materiam furis, & furtorum eundem Gell.lib.11.c.18.Iob.c.24.Horat.vt iugulent homines surgunt de nocte latrones.

Verb. contrectatio. Sco.sine qua non fit furtum.l.si quis vxori, §. neque verbo.inf. eo. Lex autem Solonis puniebat in duplum. Draconis verò lex omnia et furticula morte.vide Francisc.Bald.in legib. 12.tabul. & Ferrar. Instit. de obliga. quæ ex delict. nascuntur.

Ad l. fur est manifestus. 3.

Scot. de fure manifesto,& verbi ratione, Aristoph.in Concionat. Dignum scitu quod Suid. ait,veteres non animaduertere solitos fuisse in fures, nisi palā in furto inuentos. Logoll. in annot.in Asinariam Plautinam.

Ad l.in actione. 19.

Versi. & signati argenti numerum debebit complecti, uelut i aureos tot, pluresuè &c. Scot. Nota in cautam locutionem Vlpiani,signati argenti numerum &c.velu ti aureos tot,pluresuè furto &c. Nam debuisset dicere,vel signati auri &c. aureos tot &c. vel, signati argenti &c. argenteos tot &c. satis etiam incautè dixit tot,pluresvè,cum voci tot, non sit applicabilis uox,plures.

Ad l.vulgaris. 21.

Gloss.uerb.fur erit.immo uideretur &c. uersi. & sic plura sunt adulteria &c.& tamen &c. Scot. vide de intelligentia Curt.post Mod.in c.ult.not. 1. de consuetud.& add.margin.in l.inficiando,§.infans.inf.eo.

§.item si quis maioris,uersi.quòd si totum vas tollere. Scot. vas,idest,inuolucrum.

Ad l. impuberem. 23.

Versi. non putamus cum impubere &c. Scot. videtur corrigere superiora,iunc.uersi.nec ope &c.

Ad l. si apes feræ. 26.

Sco. Nota feræ,& considera an dentur apes mansuetæ: licet nec videretur sufficere propter natur. ... De pauone mansueto.inf.eod.l.si pauonem, Vide §. apium,Inst.de rer.diuis.ubi Porc.dicit apes posse mãsuefscere. Apud Alazones sunt apes cicures. Pausani.lib.1.

Ad l. quidam tabularum. 32.

Versi. & interim testimonia sunt, quorum probationem habeat, qui possunt mori conditione pendente. Scot. probationem habeat, scilicet,per testes, qui possunt mori. aliàs mala grammatica esset.

Ad l. qui seruo. 36.

Glo.uers.aut manus sibi inferret,idest,detruncaret. Scot. ridicula expositio. quasi dixerit, sibi manus auferret. Dic igitur manus sibi inferret,idest,se ipse occideret,vel sibi mortem cōsciceret.l.1. de iis qui mortibi consci.

Ad l. Falsus. 44.

§. Qui alienum:ibi,iacens in terra.add. margin.in scriptis exempla. non habetur,in terra. Scot.nec in Pandect.Flor. nec in Haloandr.

Versi.siue scit cuius &c. Scot. Facit inf. eod.l.inter omnes.§.pen.Vnde Demosthenes furi inquienti, nesciebam tuum esse,at sciebas tuum non esse. l.meminerint.C.vnde ui.

§. solent. Scot. ad hunc.§.& §.si.iactum, facit Plaut.in Rudente duobus,aut trib. in locis,de uidulo agēs. Vide de iusticia Biblij apud Texto. c. de iustiss.

Deuter.

Deuter.c.22.vide Connan.in Comment.iur.ciuil. Sabell.tom.1.Ennea.pag.50. ubi de legib.Mosis.
Versi. Quid ergò &c. Scot. Alciat.in fi. annotat.in tres posteriores libr. C. legit, euangelia. Dicit tamen alios malle merintra: nec se improbare. Cæterùm de his.§§.vide meum Cōmentar.in Linterdum. §. quod ex naufragio.ff.de acquir.possessio.
§. *si iactum.* Sco.De iactu pulchrè per Iuuen.Saty.12.
Versi. si putem simpliciter iactatum. Scot. vide quid per hunc tex.dicat Bar.in l.Titia.§.Titia,§.Imperator, ff.de leg.2.

Ad l.inter omnes. 47.

§. *si. uersi. per contrarium quæritur &c.* Scot.simile.22.q. 2 c.si quælibet,§.Abraham,ubi dicens, se reuersurum cum filio,sed falsò:tamen casu reuersus, dicitur non mentitus. Et sic ad excusandum potius attenditur veritas,quàm opinio, vbi veritas excusat. Vbi autem opinio, ea magis inspicitur, vt §. præced.Facit ad tex.l.falsus.§. qui alienum, uersi. q̄ si dominus, & §. seq. uersi. & tamen magis defendit &c.sup.eod.
Glos. d.§.fi.uerb.Verum tamen est,id est, verius, & corrigit dictum Pomponij. Scot.& benè.Nec bona est solutio quæ ponitur inf.uersi.uel verius dic &c.quia quæritur,an furti actio sit. Nam perpenso toto hoc §. furtum esse vel non,& furti actionem esse,vel non,ponuntur pro eodem.

Ad l.si dominium. 48.

Glos.uerb.domino. noue, & ex noua &c. uersi. nec obstat.sup. eo. et qui: quia illud quando &c. Scot. illa lex videtur contra Bart. hic, dum vult mutatione territorij,gigni nouam actionem:cogita.

Ad l.qui vas. 49.

Versi. & actor vas maius fuisse diceret: fur uas protulit &c. Scot. Hic probatur domino licere autoritate propria rem auferre furi. inf.§.ult.probat,quòd etiam per vim. Et nota,quòd iam fuerat actio furti introducta in iudicium.
§. *si. uersi.per uim extorsit.* Scot. Nota per vim furtum fieri.inf.l.si vendidero,§.cum oportet.

Ad l. in furti. 51.

§. *cum eo,qui pannum rubrum ostendit &c.* Scot.Verg.12. Aeneid. Ceruum, aut puniceæ septum formidine pennæ.& 3.Georgic. Puniceæue agitant pauidos formidine pennæ.

Ad l.si quis vxori. 52.

Glos.§.apud Labeonem, uerb. actionem. quam cedendo liberatur &c. uersi. quia eius interest. Scot. vide rationem ad hoc dictam,in l.cum fundus. §. 1. ubi Zas. nu.8.seu eol. rescert.peta.

Ad l.si pignore. 56.

§. *uersi.species enim lucri &c.* Scot. vnde cessat fraus,in largiente de suo,sita fide.inf.de iur.fisc.

Ad l. a Titio. 66.

Add. marg. Nota ex ista l. & ar. 16. quòd dominium &c. Scot. & hoc verum est citra portionem,quam debebat detrahere hæres ex lege Falcidia.Nam hæc remanet ipso iure in dominio hæredis. vnde illā potest a legatario vendicare,l.lineam margaritarum,ad l.Falc.l.1.§.si quis.sup.quo.lega.

Ad l. si vendidero. 81.

§. *cum raptor addit. margin. Bart. l. dicit hic esse &c.* Scot. adde.l.qui vas,in ff.sup.eod.

Ad l. pen. 92.

Versi. at si. Scot. Melius dixisset,sed & si.

SI QVIS TESTA. LIB. ESSE IVS. fue.&c. Tit. 4. Ad Rubr.

Glos.uersi.& not.quod ista &c.Addit. margin. istam glos. pro nota &c. Scot. Alex.l.1.col.2.& Mod. sup. si cert. petat.

ARBORVM FVRTIM CAESARVM. Vlt. 7. Ad Rubr.

Scot.Cypressus arbor non fructifera.l.competit,sup. quod vi, aut clam.

Ad l.2.

Scot. Franc. Balduin. in Comment. in ll. duodecim tab.l.54.intelligit hanc.l.in arboribus fructiferis.

Ad l. vitem, arboris appellatione. 3.

Scot.Nullam Vare sacra vite prius seueris arborem Circa mite solum Tyburis, & mœnia Catili. vide Plin.lib.14.c.1.
Glos. 1 autem existimauerunt &c. Scot.l.1.§.arboris.sup. de arbori.cæden.
Glos.§.edera.Hac edera &c. uersi.& inhæret plerunque arboribus. Scot.videtur impropriè arborem esse ederā: quia per se non stat:sed inhæret alij.Qua ratione, & vitis impropriè arbor diceretur.In multis codicibus hæc verba,desunt,inhæret plærunque &c.
Glos.uerb.desixerit,idest,detraxerit,incidendo &c. Sco.imò plantauerit,l.si alius. §. notauimus. suprà, quòd vi aut clam.

Ad l. certè non dubitatur. 4.

Scot. Facit Plin.lib.19.Maluas septimo mense arborescere.

Ad l.cædere. 5.

§. *is cuius.* Scot.Hic probatur, maius esse ius emphyteutæ,quàm fructuarij.

Ad l.si gemina. 10.

Scot, vide de Cecile arbore Hispaniæ goyda,Cardanum lib.18.de subtilitate.
Glos.un.uerf. non autem quantum ad utilitatem huius tit. cum etiam si &c. Scot. Licet cæsa parte habeat locum hæc actio,hoc verum est pro vna arbore, sed non pro duabus.sed cæsa tota hac de qua hic,habebit locum pro duabus. Cæsa etiam hac vtroque in trunco, erit actio tanquam duarum arborum partibus cæsis, & non totis ambabus ipsis.

VI BONORVM RAPTORVM. &c. Tit. 8.

Scot. Furtum improbum, expilatio improbior, vis improbissima.Ias.l.seruum.C.de ser.fugit.

DE INCENDIO RVINA &c. Tit. 9.

Scot. Ouid. in Ibin. Hic prædam, medio raptor ab igne petit.

Ad l.1.

Glos. uerb. forenses actiones, idest, pecuniarias. Scot. idest ciuiles.

Ad

Ad l. 3.

§. *Senatusconsultum &c. versi si quis ex naufragio, clauos, vel unum ex his &c.* Scot. Plurale non verificatur in singulari, c. pluralis, de regu. iur. lib. 6. vide Steuch. Leuit. c. 5.

Ad l. Pedius. 4.

Versi. liberos quidem fustibus caesos &c. Scot. vide Textor. in offic. c. de suppliciorum generibus.

Ad l. expugnatur. 6.

Glos. ult. ibi, quos Caesaris inuolet arcus. Scot. lege artus, & est hemistichiũ Lucani de Thessala maga loquentis, lib. Pharsal. 6.

DE INIVRIIS, ET FAMOSIS libellis. Tit. 10. Ad Rubr.

Scot. Apud Graecos vulnera, aut verba certam poenã non habebant: sed is qui actionem intendebat, quanti aestimaret iniuriam scribebat: eamq; summam iudices moderabantur: Suid. uerb. *λαύα*. vel *λαύα*.

Ad l. 1.

Versi. ut puta uxori meae filiisfamiliae. Scot. idem in filio adoptiuo patrem habente, vt naturali, & adoptiuo patri, & ipsi actio competat.

Ad l. quòd si viro. 3.

Scot. Limita hanc l. quando maritus agere non posset. Tunc enim vxor admitteretur. l. non solum, uersi. planè. inf. eo. & ostendit dom. Paulus: vt adnotaui ad recollectas meas ex Alfonso Castrensi, aduersus omnes haeres es.

Ad l. lex Cornelia. 5.

§. *si tamen. uersi ponamus enim studiorum &c.* Scot. Habes hic tex. quòd scholastici non habent domicilium, vbi student.

Ad l. praetor. 7.

§. *Quod autem praetor &c.* Scot. Not. q alternatio facit veni incertam.

§. *si mihi plures. add. margi. Iste text. est nota. & singul. &c.* Scot. Tamen pro re plurium, teneor pluribus. l. itẽ apud Labeonem, in si. inf. eo.

Ad l. non solum. 11.

Glos. uerb. aboleretur. Dituus quidam &c. ibi, & Insti. eo. §. fina. Scot. adde inf. eod. l. sed si unius. uersic. nam & si nuda voluntate.

Glos. §. Proculus. uerb. nolenti: alias nolenti: & subaudi &c. uersi. sed quid si crediti &c. Scot. vide l. inter omnes, §. rectè, sup. de furt. vide inf. eo. l. eum qui, in

§. *quamquam uersi. Ego autem apud eum notaui.* Scot. Not. Vlpianum scripsisse notas in Marcellum, vt et ... notaui in nomenclatura iurisconsultorum. sup.

Ad l. iniuriarum. 13.

§. *si. uers. usurpatum tamen & hoc est &c.* Scot. Quae de facto fiunt, licent non de iure, praestant ... dubijs de iure: sicut quae fiunt de iure. vide Alc. ... de singul. certam.

Ad l. item apud Labeonem. 15.

§. *si curauerit. uersi. quod autem &c. sed infamandi &c.* Scot. & tenetur. inf. §. ait praetor, versi. proinde.

§. *Aliud est appellare &c. uersi. assectatur, qui tacitus &c.* Scot. Petr. Iaco. in pract. tit. de iniuria. actio. praetor. hum. 3. dicit fieri iniuriam claudo, si quis eum assectetur claudicando.

§. *Ait praetor, uersi. ea enim &c.* Scot. Adde l. 2. sup. de milit. testa.

§. *Idem ait. eum &c. cuius sententiam uendidit.* Scot. Not. victoris esse sententiam.

§. *Adijcitur. uersi. caeterum si quis corrigendi &c.* Sco. No. pro formatoribus puerorum, & magistris.

Versi. aut si quis emendandi &c. Scot. Differunt ergò corrigere, & emendare.

Glos. §. Quaestionem. ibi, Quaestionis uerbo, etiam ea &c. uerb. dicunt ut si ponitur in carcerem &c. Add. mar. Vide Bud. &c. Scot. & Mantuam Bonauit. in obseruat. de carcere. qui reprobant hanc gloss. licèt secundum eum communiter approbatam: dicitque dici malam mansionem hominem vinctum. Quo alludit Lactant. Firmia. lib. 4. Diui. Instit. & liberatos, inquit, malis vinculis, atque in lucem sapientiae productos, in haereditatem regni coelestis adsciuit.

Verb. Graeci. Scot. Hoc verb. non habent Pand. Florent. & benè.

Versi. modum tamen. Scot. Not. torquentem si modum excedat, teneri iniuriarum.

Glos. §. si usumfructum, uerb. magis; electiuè ponitur. & hoc etiam nisi in &c. Scot. vide sup. hac l. uersi. nec si fructuarius &c. & infrà. l. sed si unius, §. si seruus, in quo.

Ad l. sed si vnius. 17.

§. *seruus meus, uersi. crescit enim contumelia &c.* Scot. Facit Auth. habita, C. ne fil. pro patr. uers. & a vilissimis.

Ad l. is qui in aliàs, Qui in domum. 23.

Scot. is in eum, absurda locutio: melius ergò omittitur in quibusdam codicibus.

Ad l. seruo. 30.

Glos. uerb. quis dubitet, quasi dicat, nullus dubitat, quin &c. Scot. haec glos. ridicula est, & contra verba legis, quae vult, ipsi seruo non competere actionem ob iniuriam, postquam fit manumissus. Accursius credit idem quod suprà hic repeti: casumque, seruo, ablatiuum esse: nec intellexit, non competere quis dubitat? adhucque putauit hic agi de domino seruis similis est error gl. in l. 1. ff. de leg. 2.

Ad l. fina. 45.

Glos. ult. uersi. quia interdicetur fortè ei &c. Scot. vide inf. tit. prox. l. annonam, uersi. nam plerumque.

DE EXTRAORDINARIIS criminibus. Tit. 11.

Ad l. 1.

§. *fi. add. marg. Tu expone, idest, ultimo supplicio &c.* Scot. immo uerb. domum praebuerit: & illud de comite, recipicit uerba, vel corrupto comite.

Ad l. diuus. 4.

Glos. uerb. exilium, ante quadraginta &c. Add. margin. Nota glos. singul. ad hoc, quòd mulier &c. Scot. vide Aristo. Polit. 7. ubi probat, ad euitandam liberorum turbam, ubi mulier partum abigat, nec dum tamen animatum: tunc enim nec homo, nec filius est. Quem etiam Aristot. uide lib. 1. Magn. Moral. cap. 15. An foetus in vtero sit animal, Galen. de histor. Philosoph. Pythagoras quadragesimo die hominem esse dixit. Laert. in vita Pythagorae.

Ad l. annonam. 6.

Scot. vide Textor. in Offici.de denominat. &c. lit.d. nu.ult.& c. de magis. Dardani meminit Apul. de magia apol. 2.

Ad l. saecularij. 7.

Add.margin.vide in hanc l.Petr.Crin.&c. Sco.vide etiam Bayfium lib.de vasculis,

DE CONCVSSIONIBVS. Tit. 13.

Scot.vide hoc verbum latius acceptum in l.1. in fi.su prà,de calumn.

DE ABIGEIS. Tit. 14.

Ad l.1.

Gl. uerb. qui pecora,decem oues&c.ibi,& facit in Auth.&c. Scot. vbi gloss. dicit meliùs poni quis sit abigeus, quàm aliqua alia lege.

DE PRAEVARICATORIBVS. Tit. 15. Ad Rubr.

Scot. obuaricator,qui facit præuaricari.Io.Pic.lib.6. c.15.contra astrolog.præuaricantur,inquit,sæpissi mè, vbi nullus est obuaricator.

DE RECEPTATORIBVS. Tit. 16.

Scot. Facit Illud Phocylidis; Vtrique fures, & receptor, & furator. Licèt enim loquatur Phocylides de receptore furti, non personæ, vt colligitur ex uersu præced.nihil tamen vetat idem dici de receptore furis.

Ad l.2.

Versi. Latrones recipiunt. Sco.Nota teneri etiam semel recipientem, nisi dicas poni, recipiunt pro receptant. Sanè Plaut. in Aulular. excipere furem dixit,pro recipere,seu receptare. Ego tamen considerata rubr.C.de ijs qui latro.&c.& uerb.suscepe rit,l.1.dico non requiri frequentiam receptionis. Considero etiam, quòd ll. loquuntur de latronib. non de furibus. Secùs in statuto nostro propter uerb.aliorum malefactorum, & sic etiam furum.

DE FVRIBVS BALNEARIIS. Tit. Ad Rubr.

Scot. Cur fures balnearij grauius plectantur ex Arist.Alc.lib.Parerg.2.c.38. Tamen Dionysius tyrannus parcere consueuerat furibus uestiarijs, vt Syracusani desinerent inter se conuiuari, & vino indulgere,lib.Apopht.5.Vide ad materiã l.athletas.suprà, de ijs qui not. infam. Dicebatur autem consternium locus apud thermas,in quo deponebantur vestes.Calep.hoc verbo.Vide Plaut.in Rudente act.2.Scen.3.inci.Intelligo. uers. cur ita. ibi; etiã qui it lauatum in balneas, ibi cum sedulò sua vestimenta seruat,tamen surripiuntur, quippè qui, quem illorum obseruat falsum est: Fur facile quẽ obseruat,videt: custos, qui fur sit,nescit.

DE EFFRACTORIBVS, ET EXPILATOribus. Tit. 18. Ad Rubr.

Scot. intellige de effractoribus etiam alterius loci, quàm carceris.inf.l.1.uersi.item & effractores. Senec.in episto.vocat effractarios,dum scribit,aperta effractarius præterit. Vide adag. in foribus vrceum.

Ad l. 1.

Glos.uerb.eruperunt,idest,qui fugerunt &c. Scot. Falsum: nam de hoc iam dixit. Dic ergò eruperunt. i.cum impetu exierunt effracto ostio, uel conspiratioue facta cum cæteris ibi detentis.

§. expilatores, qui &c. συλῆται, vel σκυλευταί. Add.margin.Vide Bud.in annotat,&c. Scot. Alc.lib.1. Parerg.c.11. Legi monet [illegible], vbi explicat hunc locum.

Glo.uerb.expilatores hæreditatum; & ideo melius staret &c. Sco.Inmo hic benè stat:quia hic agitur de pœna omnium expilatorum, non tantùm hæreditatum. In tit.autem seq.nullum verbum de expilatoribus hæreditatum,quo ad pœnam. Vide tamẽ Bud. & Alc.ubi in uersi.sup.& considera.

Versi. item effractores. sed enim &c. effractorem equitem Romanum.&c.prouincia Affrica vnde erat,& vrbe &c. Sco. Nota equitem Romanum prouincialem.

Versi. effracto pariete. Scot.Plaut.perfossor parietum. Vide Matth.c.24.Luc.c.12.ubi dicitur, quòd si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret vtique,& non fineret perfodi domum suam. Ad. de l.qui perforauerit muros.inf.ad l.Iul.pecula.

DE CRIMINE STELLIONATVS. Tit. 20.

Scot. Alciat.lib.1.Parerg.ca.46.Plin.lib.pen. uel ult. Isocra.in oratio.

Ad l. 3.

§. item si quis imposturam fecerit &c. Scot. exemplum docet Philippus Augustus in l.fina. 2. respons.ubi glos.ult.allegat hunc locum. vide sup. l.si quis.§.1. de pign.act.Bar.uerò hic fœdè labitur. Et quamuis. Vlpian.hic vtatur uerbo, necis, nihil id refert.exponitur enim,in necem alterius,idest, vt consequi non possit,quod optabat iure,idest, ad impediendum alterius commodum.Sic accipitur inf.de appell.l.qui prolusorio,uersi.in necem legatariorum l.i. patre,versi.si tamen in necem creditoris,& sup. de in r. uerso. Ita sustinetur vltima particula Bart. hic,vt ad eum adnotaui.

Ad l. fin. 4.

Glos.ult.uersi.quia non &c. Scot.Non enim condemnatur ex periurio,sed ex stellionatu, quem peierans admisit.

DE TERMINO MOTO. Tit. 21. Ad Rubr.

Scot.apud Frontinum de controuersijs,aliàs de iure limitum,habetur l.ex Pauli li.23.ad edictum, si dicantur termini deiecti,vel exarati,iudex qui de crimine cognoscit,etiam de finibus cognoscere potest. Habesque hanc legem ex Paulo relatam.l.tã quam.§.sup.l.4.fi.regund.& tota d.l.4. sumpta est,

ex lib. 23. ad edictum, eiusdem Pauli: & sic conuenit de loco, vnde hæc sumpta sunt.

Ad l. 1.

Scot. si quis exarasset terminum antiquis Romanorum temporibus, eũ, & boues termino deo immolabant. Fulni. lib. 2. de antiquit. urb. Ro. vide Crinit. de honest. discipl. lib. 8. c. 10.

DE COLLEGIIS, ET CORPORIBVS illicitis. Tit. 22. Ad Rubr.

Scot. collegium Bononiense habebat 12. Doct. tempore Io. Andr. inter quos erat etiam ipse, vt per eũ in glo. 1. proœ. lib. 6.

Glos. uerb. corporibus. Tres constituunt collegium &c. } Scot. Duos facere ecclesiam collegiatam dicit Citadi. in tract. de iu. patr. 3. par. 2. q. sub num. 7. De tribus quòd faciant ecclesiam Mant. apopht. 370. Ecclesia dicit incæpisse ab Abel viro iusto, sicut & Martyrium ortum habuit; nam ab Adam non potuit: quia Adam fuit vnus: sed vnus non est, numerus, à Cain minus: quia duo non sunt multi. Ergo ab Abel, quia tres sunt, vt ibi per eum.

L. fi. uerf. quos Græci ... *vocant, addit. margin. Vide in hanc l. Alciat. & Bud. &c.* } Scot. Calep. uerb. Syssitia legit Syssitos. Meminit Alciat. ibi suptribuens hãc lectionem Beroaldo.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimus octauus.

DE PVBLICIS IVDICIIS. Tit. 1.

Ad Rubr.

Sco. Cicero appellat perpetuas quæstiones. Bud. l. 2. §. & hæc omnia, sup. de origi. iur. in Annot. tamen in oratio. pro Cluen. meminit publici iudicij, cum ait, ipse e publicô iudiciô, ad priuatũ Staleni iudicium profectus est.

Ad l. inter accusatorum. 10.

Scot. Plutarch. in vitis Gracchor. More maiorum, si quis capitali iudicio accusatus non veniat ad se defendendum, tamen eum domi ante ianuam cõsistens nomenclator tuba citat: nec antè contra ipsum fertur sententia.

Ad l. custodias. 12.

Fran. in casu, uerf. & qui sunt in turri Communis Bononiensis. } Sco. Hodie appellant torrachium, seu torronam, & auditorem Torratij, seu torreti.

Ibidem, uerf. debet habere consilium super ijs a Doctorib. legum, qui sunt in hac terra: item ab alijs sapientibus viris, vt ab aduocatis bonis, ut est Palmerius de Terracosolis, & de Gu-lielmo Panone, & alijs. } Scot. Facit huc Barto. l. ille aut ille. sup. de legat. 3. de consilio sapientis.

DE ACCVSATIO. ET INSCRIPTIO. Tit. 2.

Ad l. 3.

In fin prin. uerf. uel alius pro eo, si literas nesciat. } Scot. Facit lex final. §. sin autem dubius, C. de iure deliberand.

Ad l. nonnulli. 10.

Scot. vide Alciat. in l. quos nos. §. locuples, de verbo. signifi. qui dicit, hoc ideò hic, vt qui temerè uocat in ius, plecti queat. l. fi. sup. de in ius uocan. Vnde in paupertate æstimanda recurritur ad qualitatem rerum, personarum, temporum; & hæc in arbitrio iudicis, vt ibi per eum, & lib. 3. Dispunct. c. 9.

Ad l. hos accusare. 12.

Versi. si abolitione interueniente &c. } Sco. ad intellectum vide Dec. c. 1. col. 10. de iudic.

§. omnibus. } Scot. Hic tex. potest induci ad illud vulgare dictum, quòd verbis legis non conuenientibus, nec eius dispositio habet locum: ad quod vulgare dictum citatur. l. 4. §. toties. suprà, de damn. infect.

DE CVSTOD. ET EXHIB. REO. Tit. 3.

Ad l. si quis reum. 4.

Add. margin. Iste tex. est singul. ad hoc, quòd fideiussor &c. } Scot. vbi tex. innuit puniendum esse pœna mortis. Exemplum extat apud Cicer. in Offic. de Damone, & Pythia.

Ad l. Diuus Adrianus. 6.

Verf. igitur, qui cum eo elogio. Add. marg. vide in hunc locum Bud. &c. } Scot. Alciat. lib. 1. Parerg. c. 9. dicit, epistolas quibus anacrisis continetur, in iure quandoque elogia, quandoque notoria appellari.

Glos. uerb. anacrisin, idest, condemnationem, secundum &c. addit. margin. vide Bud. &c. & Alciat. &c. } Scot. vide eundem lib. 1. Parerg. c. 9. sup. alleg.

Ead. l. uerf. sed si quid malignè interrogasse, aut non dicta retulisse pro dictis &c. } Scot. Hic tex. facit ad interrogatores testium.

Ad l. solent. 7.

Verf. vbi fallores. } Scot. factores, idest, delinquentes. Puto legendum, male factores. Tamen in Florentinis, & Haloandrinis Pandectis legitur factores. Igitur & tu lege factores, & subaudi, delicti; nam sup. dixit, delictum est; passiuè a uerbo delinquor.

Ad l. ne quis. 10.

Verb. in carceribus. } Scot. pro in carcere.

Versi. interdum ei &c. Add. marg. Alex. in apostil. ad Bar. &c. } Scot. adde Roman. in singul. 30.

Glo. uerb. probandum est, a custode &c. } Scot. Facit ad pastores: de quibus in l. si pascenda. C. de pact.

AD LEG. IVL. MAIESTA. Tit. 4.

Ad Rubr.

Scot. Diffinitionem maiestatis uide in Partitio. Cice. Galli crimininabant huius, & aliorum criminũ grauium reos, vt est author Iul. Cæsar. libro sexto. Commentar.

Ad l. non contrahit. 5.

Versi. nec qui lapide iactato inserto, fortuitò statuam attigit &c. } Scot. vide Sueton. in Tiberio. Aegyptij verò occidentem felim etiam fortuitò, interimebãt, vide omnino Diodo. Sic. ponentem exemplũ de homine Romano.

§. Iidem Pompeio rescripserunt &c. } Scot. Facit hic text. pro venditoribus imaginũ Christi, Mariæ, & aliorum

rum diuorum. Vide de vxore Boethij in uita Iustiniani, de statuis fractis.

Ad l. famosi. 7.

Versi. hoc tamen crimen a iuditibus non in occasione &c. } Scot. Nota contra adulatores principum, ipsosq; principes, occasionem pro causa habentes. De quo per Decin c. quæ in ecclesiarum, col. antepi de constit.

Versi. nec lubricum linguæ &c. } Scot. vide Alciat. lib. 2. secundo, de uerb. signifi. & l. hæc stipulatio, noxis, verb. publicam executionem, eod. titu. Vide etiam Alex. apud Q. Curt. lib. 6. sed iam non verba punienda sunt: linguæ temeritas peruenit ad gladios. Hos si mihi credidis Philotas in me acuit &c. Habetur autem pulcherrimum exemplum de libertate linguæ apud Quintilianum lib. 6. ca. 4. quod est de risu.

Versi. quamquam enim temerarijs &c. } Scot. vide l. 1. §. quæri, inf. ad Turpil.

Ad l. in quæstionibus. 8.

Glo. uerb. mulieres. ut sup. de accusa. l. mulierem. } Scot. vbi etiam de seruis: de quibus Cicero in Partitionibus.

Ad l. eorum qui. 9.

Summar. Franc. Accursij; Bona damnatorum ex hoc crimine &c. } Scot. Male se habet hoc summarium.

Ad l. is qui in reatu. 11.

Add. marg. Alex. hic in add. ad Bar. quærit, an corpus mortuum pendente &c. } Scot. Vespasianus Imperator insepultos abijci constituit conuictos huius criminis, ac peremptos. Vide infrà, de cada. puni. l. 1.

Versi. sed qui perduellionis reus est &c. } Scot. perduellio est species criminis læsæ maiestatis tanquam generis. Hæc aliter differebāt antiquitus. Vide Gruchium lib. 1. de Comitijs.

AD LEG. IVL. DE ADVLT. & stupr. Tit. 5.

Ad l. 1.

Scot. Horat. in carmine seculari. Martial. lib. 6. tribuit Domitiano legem contra adulteros, Lusus erat sacræ &c. & Iulia lex populis, ex quo Faustina renata est. Et sic apparet Domitianum renouasse legem Iuliam de adulterijs: in quam tamen commisit ipse renouator, Iuuenal. testimonio. Pœnam autem capitis irrogari adulteris ostendit Apulei. li. 9. de adolescente deprehenso a marito loquens. cuius iocum explicat Alciat. lib. Parerg. 110. c. 6. sicut & poetæ Ausonij.

Ad l. 2.

Glos. uerb. infligitur. In libro B. est non &c. alij non habent hic non &c. } Scot. debet adesse negatio, l. mariti. §. q si patiatur.

Ad l. nuptam. 5.

Versi. & tunc. } Scot. Nota extremitatem facti, seu perfectionem antecedentis.

Ad l. miles. 11.

Glos. §. sexaginta dies, uerb. de plano, idest, non sedente iudice pro tribunali. } Scot. Quod Sueton. in Tiberio, dixit è plano, idest, loco, in quo stat populus.

Ad l. si uxor. 13.

Versi. Planè, siue iusta vxor fuerit, siue iniusta &c. } Scot. si ciuis Romanus Latinæ conditionis vxorem duxisset, iniustum matrimonium non erat. Liui. lib. 43. eiusmodique filij censebantur libertini. Hæc vxor erat pro concubina, quo ad reliqua: sed quo ad hanc l. erat pro vxore. vide l. 5. sup. de iur. delib.

§. Iudex, uers. Periniquum enim &c. } Scot. Facit Oseæ. c. 4. vide adag. 1918. Facit 32. q. 6. cap. fina. Arist. in œcono.

Glos. uerb. vulgaris, hoc est contra &c. } Scot. vulgaris vxor quæ. Alciat. lib. 2. Parerg. c. 40.

Ad l. si maritus sit. 15.

§. si. } Scot. Limita, nisi fiat accusatio ad thori separationem, glos. 2. q. 5. c. statuit; quam Roman. sing. 272. dicit nescire legistas, nec canonistas ad hoc.

§. quæritur, uersi. si absolutus fuerit &c. } Scot. Absolutio adulteri prodest adulteræ: condemnatio autem ei non nocet, sed admittitur ad agendam causam suam perpenso, quòd obtinere possit etiam gratia. Quòd summè notandum.

Ad l. sic eueniet. 21.

Versi. in sua enim potestate &c. } Scot. vnde illud, qui semet ipsum non habet, famum petit.

Ad l. nec in ea. 22.

Versi. multò magis poterit. } Scot. vide Alciat. lib. 2. de verb. signifi.

Ad l. quod ait lex, cum in filia. 23.

Scot. Rectè adest, in, licet absit in codice Bud. cum tamen ipse legat cum Accursio, in vxore, non cum vxore, in prin. l. capite quinto. inf. eo, sic vtrobique legendum. Ita enim conueniunt cum Solonis, Draconisque verbis, de quibus mox. Adde verba hìc posita, in ipsa turpitudine, & in rebus Veneris. Facit l. cum secundis. §. 1. uerb. in ea, idest, cum ea, ut ibi glos. sup. de ijs quib. vt indign. Sic loquitur Cicer. in 3. Paradox. Alciat. lib. Parer. 2. c. 25. legit, ἐν ἔργῳ idest, in ipsa re. Aliàs si hæc verba ex Luciano (vt ait) deprompta sequamur, nullus erit legi locus. Quis enim pudenda in pudendis habentem possit deprehendere? Martia. Deprehensum in puero &c. lib. 11. in pro cum. Vide Steuch. in recognit. uete. testa. c. 1. Gene. Verba autem in ipsa turpitudine, habes etiam in l. mariti lenocinium. inf. eo. Hunc autem actum ita describit Martialis, accessi quoties ad opus, mistisque mouemur Inguinibus. Calep. verb. Inguina. De verbis Sol. & Draco. Moder. in annot. in Matth. c. 19. uerb. duo in carnem vnam &c. Hæc autem lex procedit etiam in muliere pregnante. Bart. l. Imperator. ff. de stat. homi. Mane. apopht. 128.

Glos. uerb. in ipsis rebus. } Sunt enim res Veneris &c. ibi, post oscula. Vide l. si a sponso. vbi Bald. C. de donat. an. nupt. ibi. factum. vide Ouid. lib. 9. Metamorph. ubi Commenta. Neuiz. in syl. nupt. ch. 83. col. 3. Glos. autem fallitur exponendo res veneris, idest, antecedentia ipsum scelus, scilicet apparatus &c. Vide Bud. hic.

§. Quod ait lex Iulia, add. margin. iste text. secundum Bart. est valde nota. &c. per horam &c. } Scot. immo etiam per horas, verb. interpositis horis.

Ad l. marito quoque. 24.

Versi. sed non quemlibet, vt patri. } Scot. fortiora sunt iura patris, quàm mariti. l. fœminæ. vbi Bald. ff. de Senato.

Vers.

Versi. quinè seruus erit. } Scot. Vide l. qui occidit. sup. ad leg. Aquil. Primus autē occisor adulteri fuit Hyettus, qui eo occiso (fuit ille Molyrus Arisbantis filius) abiens Argis in exilium, fugit ad Minyerum, seu Orchonemiorum Regem Orchonemenum, qui eum parte regni donauit. Cuius ex legibus ab ipso Hyetto præscriptis suo regno, tum aliorum quorundam facinorum impunitas est constituta, tum si quis adulterium puniat. Hæc Pausanias lib. 9.

Ad l. capite quinto. 25.

Versi. adulterium cum uxore &c. } Scot. in, legit Bud. sup. in l. quod ait. & rectè: cum legatur in d. l. quod ait; cum in filia adulterum deprehenderit. Licet in Bud. Codice absit in d. l. quod ait. in princ. Adnotaui ad Bud. & etiam Accur. hic prius legit, in vxore: & declarat, idest, cum vxore. Similis tex. & glo. in l. cum fecundis. §. 1. sup. de his quibus, vt indign.

Ad l. mariti lenocinium. 29.

§. ult. versi. cum eum publicam vim &c. } Scot. vide §. item lex Iulia. Inst. de publ. iudic. vbi Fran. Arret. in figuratione casus.

Ad l. nihil interest. 32.

§. fina. uerb. consilio fuit. } Scot. idest, consuluit.

Ad l. si adulterium. 38.

Glo. verb. cum priuigna alij nupta. & sic de &c. } Scot. de nouerca supra l. si quis adulterium. uersi. forsitan filiam in nouercam.

§. Incestum autem &c. } Scot. vltrà nota. hic per Doct. ad hunc versi. vtique si error &c. vide Ias. in l. cum quid, col. antep. si cert. peta.

§. Imperatores, uersi. difficillimum enim est iustum &c. } Scot. Senec. in Troade, est quidem iniustus dolor Rerum æstimator. De hoc dolore Salomon in prouerb. Iuuen. Satyr. 10. Valer. Maxi. lib. 8. c. 1. §. pen. & lib. 6. c. 1. de Caio Mario.

Versi. & magis, quia plus fecerit &c. } Scot. Habes hic tex. de excessu.

Ad l. vim passam. 39.

Scot. Rapta dicitur vim passa, potius quàm violata. in Lombar. tit. de rapt. muliet. l. qui sponsam.

AD LEG. IVL. DE VI PVBLI. Tit. 6.

Ad l. qui dolo. 10.

§. fin. } Scot. addidi inf. tit. prox. l. 1.

Glos. d. §. fi. uerb. aqua, & igni. cuius loco est hodie deportatio &c. } Scot. Quę etiam deportatio desijt esse in vsu. Vndè facta est arbitraria. Corn. cons. 175. li. 3. Crauet. consi. 19. num. 17. ubi nititur etiam euitare condemnationem triremium, immemor pœnas debere commensurari delicto, auth. omnes peregrini. C. commu. de success. l. 1. §. sed si supra, de abig.

d. glos. uersi. ubi dicitur, quòd omnia bona perdit &c. } Scot. sic erat tempore Ciceronis, vt patet ex eius verbis ad Brutum, relatis a me tom. 1. Respons. lib. 3. respons. 21. sub nu. 17.

AD LEG. IVLIAM DE VI PRIVATA. Tit. 7.

Ad l. 1.

Scot. Cicero in episto. ad Brutum, loquens de liberis Lepidi, apertè ostendit, publicatione bonorum punitum fuisse damnatum de ui. Eius verba retuli resp. 21. prox. citato. Sed cōsidera an loquatur de publica, an de priuata.

AD LEG. CORNEL. DE SICAR. & venefic. Tit. 8.

Ad l. 1.

§. Item diuus Adrianus. } Scot. Not. vt per Angel. in l. vt vim, & Ias. ibid. colu. antep. ff. de iust. & iur. Habes exemplum apud Cicero. in oratio. pro Milo. de absoluto a C. Mario.

Ad l. 3.

Glos. §. qui hominem libidinis. uerb. libidinis, quis luxuriosus, &c. scilicet refrenandæ &c. } Sco. immo vt diutius eis abutantur, domini pueros eunuhant. Facit de abusu glos. c. sicut eunuchus. 1. q. 1. Martial. autem tribuit Domitiano legem, ne fiant eunuchi, lib. 6. Lusus erat &c. Lusus & immeritos execuisse mares. His solæ vtuntur reginæ, inquit Terent. Martia. cur tantum eunuchos habeat tua Gellia quæris, Pontice? vult esui Gellia, nōn parere.

§. pen. uers. solent uel bestijs subijci. } Sco. Auget, quia prius est deuorari a bestijs, quàm capite plecti.

Ad l. is qui seruum. 6.

Vide de Mario Prisco. Plin. libro 2. episto. 11. epist. iunge l. 1. & l. pen.

§. fi. } Scot. Agens, & patiens pari pœna plectuntur, idest, castrans, & qui volens castratur.

Ad l. si mulierem. 8.

Scot. vide Hostiens. & Io. Andr. c. sicut, de homicid.

Ad l. furem. 9.

Scot. vide Bud. hic facientem nouum text.

Glos. uerb. periculo. immo indistinctè &c. uersi. uel uerius dic quo nocturnum &c. } Scot. Augustin. aliam ponit in c. 3. de homici. scilicet, quia potest discerni, an veniat ad furandum, an ad occidendum.

AD LEG. POMPEIAM DE PARricidijs. Tit. 9.

Ad l. vtrum. 6.

Glos. uerb. conscij. subaudi, & participes, nam ex sola. } Scot. Bart. hic contrà. Alij aliter. Pro Bartolo facit Seneca in Hercule furente, Hostis quisquis mihi non monstrat hostem. & text. in l. pater, sup. eo.

Ad l. pœna parricidij. 9.

Scot. Iuuen. Satyr. 8. Satyr. 13. Fuit inuenta pœna in culeum insuendi a Tarquinio rege, qui M. Duillium, (Aufilium vocat Dion) quòd librum secreta ciuilium sacrorum continentem, custodiæ suæ commissum, corruptus, Petsonio Sabino describē dum dedisset, culeo insutum in mare abijci iussit. Valer. Max. li. 1. c. 1. tit. de Tarquin. rege, subijciēs id supplicij genus non multò post parricidis lege irrogatum esse, iustissimè quidem: quia pari vindicta parentum, ac Deorum violatio expianda est. Pœna ergò parricidij prius est constituta, in crimine læsæ maiestatis diuinæ: Vide etiam Franc. Bal. in ll. 12. tabu. Panuin. ubi trac. de regibus Roman. Primus autem P. Malleolus, maternæ cædis reus, culeo est insutus. Vnde Malleoli culeus. Liuius, & Sabell. tom. 2. pag. 32. Ennead. 6. lib. 2. C. Villius

in

in culeum insutus cum anguibus, iussu patrum in Tyberim deiectus est. Plutarch. in uit. Graecho. Hæc autem pœna non sumebatur, nisi de confesso. Vndè Augustus, vt submoneret parricidij reum & impelleret ad inficiationem, suggessit ei, certè patrem non occidisti. lib. 4. apophth. Vide Tranq. in Augusto.

Versi. uirgis sanguineis.} Sco. Ridiculè Coras. in Miscell. iu. lib. 1. c. 5. vult legi sagmineis ab herba sagmine. Quomodo enim virgæ, ex herba? Benè gl. sanguineis, id est, de isto ligno. pars sequens gloss. ridicula est.

Versi. cum cane, & gallo gallinaceo, & uipera, & simia.} Scot. Quare hæc animalia simul ponantur, vide Cardanum lib. 10. de subtilitate.

Versi. secundum diui Adriani constitutionem.} Sco. & benè, quia apud maiores non obijciebatur bestijs; ne eis, si tantum scelus attigissent, immanioribus vterentur, vt ait Cicero in Oratio. pro Sexto Roscio Amerino.

Glos. uerb. in culeo. de corio cocto.} Scot. vide Bud. lib. 5. de asse, seu fol. 142. ubi quid erat scorteus, & capax.

AD LEG. CORNEL. DE FALS.

Tit. 10.

Ad l. 1.

Vers. sed & si quis ob denunciandum.} Scot. vide Bud. hic, & Spieg. in Lexi. uerb. concussionis rei.

Ad l. si quis legatum. 6.

Versi. Hoc tamen tunc uerum est &c.} Scot. Hunc tex. ponderat Arret. in l. nemo potest. col. 2. de leg. 1. quod septem testes sunt de substantia testamenti, pro opinione Bart. ibi. Nam sine illa dicitur testamentum illud nullum.

Ad l. De eo qui. 10.

Scot. si tamen illius sacerdos notarius adscribat patri in testamento alicuius, non incidit in falsum. Bartol. consilio 65. not. Fontan. ad c. fine. de iudic. in sexto.

Ad l. fin. 33.

Scot. Licet allegare doctrinas scribentium, aliàs reprobatas, ad corroborationem, & ornamentum. Corn. consi. 7. uolu. 4. Gozad. consi. 28. sub nu. 32. De falsa allegatione ex Homero; & sententia secuta, Alciati præfat. in libell. de eo quod interest. Dixi in præfat. Respons. tom. 1. Taxatur hic per glos. Galosius Papiensis, ut falsus allegator legum.

AD LEG. IVLIAM REPETVND.

Tit. 11.

Ad l. lex Iulia de repetundis. 7.

Versi. in acceptum feratur opus publicum.} Scot. No. raram locutionem.

AD LEG. IVLIAM DE ANNON.

Tit. 12.

Ad l. 2.

Versi. aduersus eum, qui contrà &c.} Scot. vt dardanariũ, & timiopolam. Vide tex. in l. annonam sup. de extraord. crimin. exemplum ponit glo. sup. de fer. l. 3. in eo qui accipit pecuniam a vicinis, ne frumentũ suum ad mercatum mittat: vt alij carius vendant. Huc pertinent monopolia: quæ tamen suis legib. vindicantur. C. de monop. tot. tit.

AD LEG. IVLIAM PECVL. ET DE sacrileg. & resid.

Tit. 13. Ad Rubr.

Scot. pœna erat capitalis apud Medos. Sabell. tom. 1. pag. 165. seu Ennead. 2. lib. 2.

Ad l. lege Iulia peculatus. 4.

§. non fit locus. uersi. & pecuniam sepelire quis non potest &c.} Scot. concord. Eccles. c. 29. vide apopht. lib. 5. de Dionysio, & diuite aurum habente domi defossum: & c. sicut hi. 41. dist. Didac. Relect. par. 2. §. 1. sub num. 3.

AD LEG. IVL. DE AMBITV.

Tit. 14.

Ad l. 1.

Scot. Decem annorum exilium olim erat pœna ambitus. Crucch. in tract. de comitijs, ch. 70.

AD SENATVSCONS. TVRPILLIANVM.

Tit. 16.

Ad l. 1.

§. Quæri possit, uersi. & Papinianus temeritate &c.} Scot. vide sup. ad leg. Iul. Maiest. l. famosi; uersi. quamquã.

DE QVAESTIONIBVS.

Tit. 18.

Ad l. 1.

Scot. Ad horum intelligentiam vide Bartol. l. admonendi. col. 5. de iureiur.

§. Antoninus Seuerus &c. cum quæstio &c.} Scot. ex verbis Viuis in c. 6. lib. 19. de ciuit. Dei, videtur iure antiquo licuisse torquere seruos in dominos. citat Cice. in Oratio. pro Milone, & pro Cluentio. tamen opponit Cice. in oratio. pro Deiotaro, vbi dixit non posse.

§. Quæstioni fidem non semper, nec tamen nunquam habendam &c.} Scot. vide Quintil. lib. 5. c. 4. Tacit. lib. 4. Valer. Maxi. lib. 8. cap. 4. & ibi de septies, & octies tortis. Quid possit timor mortis, seu tormentorum, disce a Petro Principe Apostolorum: & a Gonella morione, seu buffone, & ab alio quodam, solo metu exanimatis. De hoc vltimo tradit Boss. in pract. crimina. tit. de examin. reo. num. 4. de Gonella vulgatissimum est, quem etiam Doc. dicũt fuisse destructum per l. qui sella, ff. de seruit. rust. præd. & vide Guicciard. lib. 3. in fi. de Sauonorolla. Cic. in Topic. tamen & verberib. torti &c. Texto. in offi. c. de constantib. & patient. in diuers. casib. Pet. Gregorius in Syntax. ciui. iu. li. penul. ubi allegat Cice. pro P. Sylla, uersi. quæstiones nobis seruorum &c. & pulcherrima uerba Viuis d. c. 6. circa usum tormentorum.

§ si quis ultro.} Scot. Facit Ouid. 10. Metamorph. Quique in se traxit crimen, voluitque videri Olenus esse nocens.

Ad

Ad l. de incesta. aliàs, in incesto. 4.

Glos. uerb. coestat. pro simplici incestu. § Scot. Respectu adulterij: aliàs nunquam est, saltem sine stupro.

Ad l. si quis viduam. 5.

Glos. uerb. hoc casu. adulterij tantùm, non stupri solius. § Scot. sine quo, vel adulterio, nunquam est incestum, vt suprà ad glos. ult. l. prox.

Ad l. diuus Pius. 9.

Verb. de seruis. § Scot. immo & de liberis, vbi delictum est annexum ciuili causæ. c. r. de depos. Alex. cons. 77. num. 8. lib. 1.

DE POENIS. Tit. 19.

Ad l. relegati. 4.

Glos. uerb. ex aliqua causa, magna, & iusta causa est eius uoluntas. § Scot. Glos. not. pro ijs, qui dicunt causam præsumi in principe. Ego refero, ex aliqua causa, ad verba, nemo potest: non autem ad verba, nisi Imperator: vt sit sensus, neminem posse & c. ex aliqua causa, præter Imperatorem.

Ad l. absentem. 5.

Scot. Idem Aristoteles, lib. 1. ca. 10. de cælo. vide in epist. Acont. ad Cydipp.

Versi. satius enim esse & c. § Scot. sic melius est impunitum relinquere, quàm iusto grauius punire. Vide apud Valer. Maxim. libro quinto de Archita Tarentino. Facit ad hoc dictum hic. l. reo criminis, suprà de solut. vbi præstat succurri nocenti, quàm innocentem destitui. Cicer. libro tertio, de legibus Impediri enim bonam rem melius, quàm concedi malè: vide Bud. char. 68. in annot. seu sub §. vindicias filiæ suæ. l. secunda, de origin. iur. considera hoc dictum, & applica. Facit Vergil. libro primo. Aeneid. Quos ego: sed motos præstat componere fluctus. Post mihi &c. vbi Sebastian. Regu. citat. Hoer. Nam præstat auxiliari innocentibus periclitantibus, quàm punire nocentes.

Glos. uerb. satius, idest melius. § Scot. gloss. legit sanctius in. l. illicitas, §. illicita, sup. de offic. præsid.

Glos. uerb. denuntiationibus, praeconum. § Scot. Hoc reprehendit Bud. hic, volens intelligi de denuntiatione testimonij. allegat. l. eadem lege, suprà ad legem Iul. repetund. & quædam ex Cic.

Ad l. si quis forte. 6.

Scot. vide de alto luuentij Celsi apud Dionis epitomen, in Vespasiano: & Cic. pro Sext. Rosc. de accusatorum malitia.

§. nunc genera pœnarum add. marg. vide naria pœnarum & c. § Scot. vide Alciatum libro Parerg. primo. capit. vigesimotertio.

Ad l. veluti. 7.

Verb. uinculorum. § Scot. pro personis, vt seruitiorum.

Ad l. aut damnum. 8.

Versi. sed animaduerti gladio & c. § Scot. Facit Rutilius in vita Papiniani, & Menoch. in commentar. recuperan. possess. nono, remed. sub numero 354. de Caracalla, qui increpauit, grauique supercilio reprehendit percussorem Papiniani, quòd non ita, vt iussus fuerat, executus esset mandatum, Gladio (inquit) te, nō securi exequi oportuit iussum meũ.

§. in ministerium & c. uersi. & in salinas. § Sco. vide legem, mulier in opus salinarium, infrà de capti. & postliminio reuers.

§. solent. uersi. nam huiusmodi pœna & c. § Scot. l. mandatis. inf. eo. ubi glos. de seruo.

Versi. carcer enim ad continendos & c. glos. d. uerb. ad continendos, donec de delicto & c. § Scot. Probatur hoc Nume. capit. 15. Leuit. capit. 24. Vide gloss. & addit. impressam, & meam ad l. 1. C. de custo. reor. De triplici autem carcere Fusc. in sing. lit. d. sub numero quadragesimo primo. seruus tamen potest damnari ad carcerem perpetuum, vt hac l. in fin. Iure autem Pontificio admittitur hæc pœna perpetui carceris, secundum aliquos, in persona clerici tantùm, non etiam laici, secundum quosdam in vtriusque. Vide Roman. & add. singul. 703. scil. Hoc autem æternis tenebris, vinculisque mandare vocat Cicer. Spieg. in Lexi. verb. æternis. Vide epistolam Scipionis Cartenomachi, de miseria carceris. lib. 12. episto. Politiani.

§. In calcariam quoque. § Scot. Hoc modo potest dici, in gypsariam. Mittere ad gypsum. Iustin. in Nouell. Constitut. 142. mittuntur in gypsum, idest, in gypsariam ad coquendum lapidem, vel fodiendum e terra gypsum, vel in gypsifodinas.

§. Quicumque in ludum venatorium & c. § Scot. Non facit mentionem ludi gladiatorij, de quo Alciat. lib. 1. Parerg. c. 23.

Ad l. moris. 9.

Scot. vide Plin. lib. epist. 5. epist. 14.

Verb. archino forte. § Scot. Malim cum Budæo legere, archio. Vide quod addidi, inf. ad annotaciunculã ad glo. hoc verb.

Glos. uerb. archiuo. aliàs dicitur & c. add. marg. archium quid dicatur, quid & c. § Scot. legitque libentius archium.

Ad l. Respiciendum. aliàs, perspiciendum. 11.

Scot. vide 45. distinct. capit. disciplinam. capit. vt clericorum, de uit. & honestat. cleric. Nimia misericordia est delictum: ignoscibilius tamẽ quàm delictum ob nimiam crudelitatem. 26. quæst. septima allegat. gloss. capitu. ult. 5 c. distinct. O. d. lib. de testi. rubr. ult. columna quarta, ad fin. Dixi tom. primo. Respons. libro tertio. resp. 11. & tom. secundo, lib. 4. respons. 32. Quòd autem nimia misericordia sit delictum, ostendit etiam Lucret. libro 3. Sic hominum genus est: quamuis doctrina politos constituat pariter quosdam, tamen illa relinquit Naturæ cuiusque animæ vestigia prima. Nec radicitus euelli mala posse putãdum est, quin procliuius his iras decurrat ad acres, Ille metu paulo citius tentetur, at ille Tertius accipiat quędam clementius æquo.

Ad l. aut facta. 16.

Versi. sed hæc quatuor genera consideranda sunt septem modis, causa & c. § Scot. Facit illud Ouid. 1. Tristium, Iudicis officium est, vt res, ita tempora rerum, Quærere.

§. Euentus. § Scot. vide Old. de hoc textu, & etiam Bud. hic in annotat. Cicer. in Topic. uersi. ex quo aries &c. Exilium pœna Cayni apud Mosem in Genesi.

Glos. uerb. exilio uoluntario, idest, ad arbitrium & c. Add. marg.

Ad l. si is cui. 94.

§. *Flauius Ianuarius*. } Scot. Per hunc §.do. Bart.fuit lucratus vnum per caponum, inquit Bald. in l.fideiussor obligari. §. fideiussor. supra, de fideiuss. sed Roma. per §. Celsus ait in l. item Mela. ff. ad leg. Aquil.fuit lucratus vnam cappam de serico,ut ipse dicit in singul. 256. quidam fuit vulneratus. & per §.sed & si hæres.in l.3.ff.de minor.fuit lucratus ducatos sex,vt per singul.93. qui etiam de duab. legibus habuit tres florenos,sing.622.lego mulieri.& aliàs per c.id semper placuit,de consecra.distinct.5.lucratus fuit unam cænam, vt per eum sin gul. 13.

Ad l. Stichum,aut Pamphilum. 95.

Glos.§.naturalis.uerb.iusto pacto.nam similia sunt &c.} Scot. Iusto, quod iuris sit: quia approbatum seu uestitũ legis operimento.l.legitima.supra,de pact.Ita sen tit Alcia.in l.1.in princ.supra, de verbo.oblig.qui addit,putare se contractus nominatos iuris esse.§. 1.Institut.de stipul. seruo.licet & facti dici possint propter originem iurisgentium.l.an inutilis.in fin. de acceptil.sic.procedit.l.consilio. in fi.de curato. furios.quæ potest etiam intelligi de facto,idest ad ministratione curatoris,ut ibi per glo.Vide eundẽ Alciat.lib.1.c.ult.Parad.]Vide etiam gl.in l.si unus §.pactus ne peteret. vers.in pactis factum. gl.l.nec seruus.supra, de pecul. adnotaui ad c.1.de consti. in sexto.

Ad l. qui res. 98.

Glos.§.aream,uerb.in perpetuum potest determinare &c. uers. uel dic regulam ueram, nisi subsit &c. } Scot. verba Azo.in sum.C.quod met.caus.col.3.

d.§.uers.pars enim insula &c.} Scot. His obstat, quod idem scribit alibi:s. in l.domum.in princ. de contrah. empt.de Neruæ, Sabini,Cassijque sententia.

Glos. uerb.sciscit, idest,statuit.aliàs sistit. } Scot. Primum rectius.vide tu Alciat.in l.tigni.de uerbor. sign.qui uidetur non habuisse principium huius glos. Coras.lib.3.Miscella.iu.c.vlt.

Ad l. quod dicimus. 105.

Scot. vide adag.3507.Alciat.lib.2.Parerg.vbi etiam de facco.c.8.adnotaui inter adagia.

Vers.cum aliquo, scilicet, temperamento temporis. } Scot. Quando reperiantur datum &c. tempus. Arret. in l.ita stipulatus.prima quęstio.Bartol.de verbor. obligatio.

DE ACCEPTILATIONIBVS.
Titul. 4.

Ad l. 1.

Scot.vide Bud.in annot.in Pandectas, ti.de vsu.uersi mutuas.

Ad l. fanè & sic. 7.

Scot. Sic loquitur Vlpianus.idem in l.Mutianæ.supr. de condit.& demonstr.

Ad l. an inutilis. 8.

Glos. uerb. & nisi in hoc. communis litera &c.uers.pro si non, ut dixi. } Scot. Etadmittas secundum , non, vt Bulg.

Glos.uerb.scientem.idem & in non sciente,secundum B.}Scot. Simile per gl.in l.non solum.in gl.fin.in fi. supr.de act.& oblig.

§.fin.add. marg. Possis ad hunc fin.adijcere &c.} Scot.Alcia. lib.Parerg.2. cap. 25. ἔχεις λαβὼν δηνάρια ἢ εἰς ἔχω λαβών: totnè denarios acceptos fers? acceptos fero.

Glos. uerb. iurisgentium. per appellationem : uel propter pa- ctum &c.} Scot. Tu dic propter contractus, qui originem habent ex iure gentium. Alciat. l. 1. de verbor.oblig.in princ.adnotaui supra, titu.1. ad l. Stichum.§.naturalis.

Ad l. quod in diem. 12.

Vers. si conditio stipulationis extiterit. } Scot. l.actus. uers. nam si, infra,de reg.iur.

DE STIPVLATIONIBVS prætorijs. Tit. 5.

Ad l. 1.

Glos.ult.uerb.uel addi. Additur ante eam &c. uers.item quid si eam interpositam &c.} Scot.Interlocutoria non reuocatur nisi ex causa,ubi res non est integra,sin gul. glos.

Ad l. 2.

Vers. quamuis possit dici. } Scot. Bartol. in l. quarta. §. Cato, colum.3.de uerbo.obligat.intelligit hæc ad uersari,ut aliud sit in alijs stipulationibus non prætorijs, quàm sit in prætorijs, de quibus modò dictum est.Vide ibi Soci.col.18.

Glos. vlt.uers.sed huic potest dici, quod in partem &c.} Scot. Leg.cum a matre.C.de re.uendic.Barto.d.§. Cato.colum.penult.

Ad l. in prætorijs. 9.

Vers.prætoris erit interpretatio. addit.marg. Not.quòd illius est &c. } Scot. Facit l. Neratius consultus. in fra, de regu.iur.

REM PVPILLI, VEL adolescentis saluam fore.
Titul. 6.

Ad l. seruum pupilli. 6.

Glos.uerb. stipulari, & agere. No. non intelligentem &c. uers. aliquem tamen intellectum habet. } Scot. vide in l.pomit.C.de iur.delibér. Hoc etiam consonat, ne fingamus super impossibili. l. si is qui pro emptore. de usuc.ubi Bart.

Ead.glos.uers.dummodo possit loqui. } Scot. Tu dic , dummodo balbutire possit. gloss. est singularis,quam sequitur Ange.ibi,in l.mulier. supra,de verborum obligation.& ibi Bologn.addit.sed ni saltem balbutire possit, stipulari non potest. Vide text. in l.prima.§. penultim. versicu. sed quo ad hunc, supra, de action. & obligat. & Castrens. in l. prima, colum.2.uersic.fin.supra,de uerbo. oblig. qui vult nullam specialitatem hic dari. Vide Alex.in d.l.1. in prin.col.pen.circ.med.

IVDI-

IVDICATVM SOLVI. Tit. 7.

Ad l. 2.

Verſ. lite mortua. } Scot. Triennio lapſo lis eſt mortua. l. propemodum. C. de iudicijs.

Ad l. ſi quis ad aliquem. 3.

Scot. Acta litis ordinatoria, non extendunt effectum coram alio Iudice. Felyn. c. cauſam, quæ. 1. col. 1. de teſtib.

Ad l. vir bonus. 18.

Scot. Iudex autem vir bonus dicitur, in l. continuus. §. cum ita. ſup. de verb. obligat. Vide Io. Coraſ. lib. 4. Miſcella. c. 22.

Ad l. cum apud. 20.

Addit. marg. Bar. hic dicit ſe habere &c. } Scot. adde, quòd idem videtur in arbitrio, vt quoties terminus prorogatur, ijdem fideiuſſores liberentur. Ideoque vt teneantur, opus eſt noua obligatione, quam recuſant ſi libeat. l. Labeo au. §. ſi. de arbitr.

RATAM REM HABERI. Tit. 8.

Ad l. cum minor. 3.

Scot. vide Caſtrenſ. conſi. 253. lib. 2.

Ad l. quo enim. 12.

§. 1. } Sco. ſup. de ſolut. l. ratum. Eum namque locum citat Vlpianus hic, inquit Spieg. in Lexi. uerb. ϖ πλατω

Ad agurum autor.

Verb. ταχυπαραθέμα. Scot. Videtur legiſſe, ϖ πλατω Vide ſup. de ſolut. l. ratum. ſup. l. antepen. de probat.

Verſi. quod magis intellectu percipi &c. } Sco. vide Mont. in tract. de fin. regund.

Ad l. amplius. 15.

Verſ. Nam & hæres &c. } Sco. arg. ab vltima voluntate, ad contractum, & econtra, in l. ſeruum filij, §. cum qui. de leg. 1.

Ad l. ſi procurator. 18.

Gloſſ. uerb. ſtipulatio. ut ſup. l. prox. ſed contra &c. uerſi. uel hic non fuit pœna promiſſa, ibi ſic. } Scot. Hæc approbatur in d. §. Cato, & reſtringitur, vt per Alex. ibi, colu. 5. uerſi. in gloſ. ibi, ſolue, vt ibi, &c. vt id procedat in ſtipulatione rem ratam haberi, quæ contrahitur in præparatione iudicij. l. 1. C. de procur. cum ſimili per tex. in §. ſi plurium, hic allegato.

Digeſtorum ſeu Pandectarum Liber Quadrageſimus ſeptimus.

DE FVRTIS. Tit. 2.

Ad l. 1.

Furtum, a furuo &c. uel a fraude &c. } Scot. non inconuenit vnius nominis plures afferri etymologias, vt hic, & l. 2. §. iiſdem temporibus. ſup. de origin. iur.

Scot. Homerus ait, nebulâ furi nocte meliorem. Demoſthenes in furem, qui reprehendebat eum, quòd eius ſcripta lucernam olerent: ſcio, inquit, nos tibi diſplicere, qui lucernam noctu accendamus. vide Alcia. lib. Parerg. 9. c. 16. Didac. Relect. par. 2. §. 1. Gellium lib. 1. c. 18. & ad materiam furis, & furtorum eundem Gell. lib. 11. c. 18. Iob. c. 24. Horat. vt iugulent homines ſurgunt de nocte latrones.

Verb. contrectatio. } Sco. ſine qua non fit furtum. l. ſi quis vxori, §. neque verbo. inf. eo. Lex autem Solonis puniebat in duplum. Draconis verò lex omnia & ſurticula morte. vide Franciſc. Bald. in legib. 12. tabul. & Ferrar. Inſtit. de obliga. quæ ex delict. naſcuntur.

Ad l. fur eſt manifeſtus. 3.

Scot. de fure manifeſto, & verbi ratione, Ariſtoph. in Concionat. Dignum ſcitu quod Suid. ait, veteres non animaduertere ſolitos fuiſſe in fures, niſi palã in furto inuentos. Logoll. in annot. in Aſinariam Plautinam.

Ad l. in actione. 19.

Verſi. & ſignati argenti numerum debebit complecti, uelut i aureos tot, pluresuè &c. } Scot. Nota in cautam locutionem Vlpiani, ſignati argenti numerum &c. velu ti aureos tot, pluresuè furto &c. Nam debuiſſet dicere, vel ſignati auri &c. aureos tot &c. vel, ſignati argenti &c. argenteos tot &c. ſatis etiam incautè dixit tot, pluresvè, cum voci tot, non ſit applicabilis uox, plures.

Ad l. vulgaris. 21.

Gloſſ. uerb. fur erit. immo uideretur &c. uerſi. & ſic plura ſunt adulteria &c. & tamen &c. } Scot. vide de intelligentia Curt. poſt Mod. in c. ult. not. 1. de conſuetud. & add. margin. in l. inficiando, §. infans. inf. eo.

§. item ſi quis maioris, uerſi. quòd ſi totum vas tollere. } Scot. vas, id eſt, inuolucrum.

Ad l. impuberem. 23.

Verſi. non putamus cum impubere &c. } Scot. videtur corrigere ſuperiora, iunc. uerſi. nec ope &c.

Ad l. ſi apes feræ. 26.

Sco. Nota feræ, & conſidera an dentur apes manſuetæ; licet nec videretur ſufficere propter naturam. De pauone manſueto. inf. eod. l. ſi pauonem, Vide §. apium, Inſt. de rer. diuiſ. ubi Porc. dicit apes poſſe mãſueſcere. Apud Alazones ſunt apes cicures. Pauſani. lib. 1.

Ad l. quidam tabularum. 32.

Verſi. & interim teſtimonia ſunt, quorum probationem habeat, qui poſſunt mori conditione pendente. } Scot. probationem habeat, ſcilicet, per teſtes, qui poſſunt mori. aliàs mala grammatica eſſet.

Ad l. qui ſeruo. 36.

Glo. uerſ. aut manus ſibi inferret, id eſt, detruncaret. } Scot. ridicula expoſitio. quaſi dixerit, ſibi manus auferret. Dic igitur manus ſibi inferret, id eſt, ſe ipſe occideret, vel ſibi mortem cõſciſceret. l. 1. de ijs qui mor. ſibi conſci.

Ad l. Falſus. 44.

§. Qui dienum; ibi, iacens in terra. add. margin. in ſcriptis exemplar. non habetur, in terra. } Scot. nec in Pandect. Flor. nec in Haloandr.

Verſi. ſiue ſcit cuius &c. } Scot. Facit inf. eod. l. inter omnes. §. pen. Vnde Demoſthenes furi inquienti, neſciebam tuum eſſe, at ſciebas tuum non eſſe. l. meminerint. C. vnde ui.

§. ſolent. } Scot. ad hunc. §. & §. ſi. aſſum, facit Plaut. in Rudente. duobus, aut trib. in locis, de uidulo agẽs. Vide de iuſticia Biblij apud Texto. c. de iuſtiſſ.

Deuter.

Deuter.c.22.vide Connan.in Comment.iur.ciuil. Sabell.tom.1.Ennea.pag.50.ubi de legib.Mosis.

Versi. Quid ergò &c. } Scot. Alciat. in fi. annotat.in tres posteriores libr. C. legit, euangelia. Dicit tamen alios malle interintra: nec se improbare. Cæterùm de his.§§.vide meum Cõmentar.in l.interdum. §. quod ex naufragio.ff.de acquir. possessio.

§. si iactum. } Sco. De iactu pulchrè per Iuuen.Saty.12.

Versi. si putem simpliciter iactatum. } Scot. vide quid per hunc tex.dicat Bar.in l.Titia.§.Titia,§.Imperator, ff.de leg.2.

Ad l. inter omnes. 47.

§. si. uersi. per contrarium quæritur &c. } Scot. simile.22.q.2.c.si quælibet,§.Abraham,ubi dicens, se reuersurum cum filio, sed falsò:tamen casu reuersus, dicitur non mentitus. Et sic ad excusandum potius attenditur veritas, quàm opinio, vbi veritas excusat. Vbi autem opinio, ea magis inspicitur, vt §. præced.Facit ad tex.l.falsus.§. qui alienum, uersi. q si dominus, & §. seq. uersi. & tamen magis defendit &c.sup.eod.

Glos. d.§.fi.uerb.Verum tamen est,id est, verius, & corrigit dictum Pomponij. } Scot.& benè.Nec bona est solutio quæ ponitur in uersi.uel verius dic &c.quia quæritur,an furti actio sit. Nam perpensò toto hoc §. furtem esse vel non, & furti actionem esse,vel non,ponuntur pro eodem.

Ad l. si dominium. 48.

Glos.uerb. domino. nouo, & ex noua &c. uersi. nec obstat.sup. eo. ei qui. quia illud quando &c. } Scot. illa lex videtur contra Bart. hic, dum vult mutatione territorij gigni nouam actionem:cogita.

Ad l. qui vas. 49.

Versi. & aliar vas maius fuisse diceret : fur uas protulit &c. } Scot. Hic probatur domino licere autoritate propria rem auferre furi. in f.§.ult.probat,quòd etiam per vim. Et nota, quòd iam fuerat actio furti introducta in iudicium.

§. si. uersi.per uim extorsit. } Scot. Nota per vim furtum fieri,in f.l.si vendidero,§.cum oportet.

Ad l. in furti. 51.

§. cum eo, qui pannum rubrum ostendit &c. } Scot. Verg.12. Aeneid. Ceruum aut puniceæ septum formidine pennæ.& 3.Georgic. Puniceæue agitant pauidos formidine pennæ.

Ad l. si quis vxori. 52.

Glos. §. apud Labeonem, uerb. actionem. quàm cedendo liberatur &c. uersi. quia eius interest. } Scot. vide rationem ad hoc dictam,in l.cum fundus. §. 1. ubi Zas. nu.8.seu col.ulti.cert.peta.

Ad l. si pignore. 56.

§. uersi. species enim lucri &c. } Scot. vnde cessat fraus,in largiente de suo,l.ita fidei.in f.de iur.fisc.

Ad l. a Titio. 66.

Add. marg. Nota ex ista l. Bart. quòd dominium &c. } Sco. & hoc verum est citra portionem, quam debebat detrahere hæres ex lege Falcidia. Nam hæc remanet ipso iure in dominio hæredis. vnde illa potest à legatario vendicare,l.lineam margaritarum,ad l.Falc.l.1.§.si quis.sup.quo.lega.

Ad l. si vendidero. 8

§. cum rapter addit. margin. Bart.l. dicit hic esse &c. } Scot. adde l.qui vas,in f.sup.eod.

Ad l. pen. 93.

Versi. at si. } Scot. Melius dixisset,sed & si.

SI QVIS TESTA. LIB. ESSE IVS. fue.&c. Tit. 4. Ad Rubr.

Glos.uersi.& not.quod ista &c. Addit. margin. istam gloss. pro nota &c. } Scot. Alex.l.1.col.2.& Mod. sup. si cert. petat.

ARBORVM FVRTIM CAESARVM. Tit. 7. Ad Rubr.

Scot. Cypressus arbor non fructifera.l.competit,sup. quod vi, aut clam.

Ad l.2.

Scot. Franc. Balduin. in Comment. in ll. duodecim tab.l.54.intelligit hanc.l.in arboribus fructiferis.

Ad l. item, arboris appellatione. 3.

Scot. Nullam Vare sacra vite prius seueris arborem Circa mite solum Tyburis, & mœnia Catili. vide Plin.lib.14.c.1.

Glos. uitem existimauerunt &c. } Scot. l.1.§.arboris.sup. de arbori.cæden.

Glos.§.ederæ.Hac edera &c. uersi.& inhæret plerunque arboribus. } Scot. videtur impropriè arborem esse ederã: quia per se non stat:sed inhæret alij. Qua ratione, & vitis impropriè arbor diceretur. In multis codicibus hæc verba,desunt,inhæret plærunque &c.

Glos.uerb. defixerit,id est,detraxerit,incidendo &c. } Sco. imò plantauerit,l.si alius. §. notauimus. suprà, quòd vi aut clam.

Ad l. certè non dubitatur. 4.

Scot. Facit Plin.lib.19.Maluas septimo mense arbo rescere.

Ad l. cædere. 5.

§. is cuius. } Scot. Hic probatur, maius esse ius emphyteutæ,quàm fructuarij.

Ad l. si gemina. 10.

Scot, vide de Cecile arbore Hispaniæ goyda, Cardanum lib.18.de subtilitate.

Glos. un.uers. non autem quantum ad utilitatem huius tit. cum etiam si &c. } Scot. Licet cæsa parte habeat locum hæc actio, hoc verum est pro vna arbore, sed non pro duabus.sed cæsa tota hac de qua hic,habebit locum pro duabus. Cæsa etiam hac vtroque in trunco, erit actio tanquam duarum arborum partibus cæsis, & non totis ambabus ipsis.

VI BONORVM RAPTORVM. &c. Tit. 8.

Scot. Furtum improbum, expilatio improbior, vis improbissima.Ias.l.seruum.C.de ser.fugit.

DE INCENDIO RVINA. &c. Tit. 9.

Scot. Ouid. in Ibin. Hic prædam, medio raptor ab igne petit.

Ad l.1.

Glos. uerb. forenses actiones, idest, pecuniarias. } Scot. idest ciuiles.

Ad

Ad l. 3.

§. *Senatusconsultum &c. uersi si quis ex naufragio, clauos, uel unum ex his &c.* Scot. Plurale non verificatur in singulari, c. pluralis, de regu. iur. lib. 6. vide Steuch. Leuit. c. 5.

Ad l. Pedius. 4.

Versi. liberos quidem fustibus cæsos &c. Scot. vide Textor. in offic. c. de suppliciorum generibus.

Ad l. expugnatur. 6.

Glos. ult. ibi, quos Cæsaris innolet arcus. Scot. lege artus, & est hemistichiũ Lucani de Thessala maga loquentis, lib. Pharsal. 6.

DE INIVRIIS, ET FAMOSIS libellis. Tit. 10. Ad Rubr.

Scot. Apud Græcos vulnera, aut verba certam pœnã non habebant: sed is qui actionem intendebat, quanti æstimaret iniuriam scribebat: eamq; summam iudices moderabantur: Suid. uerb. *[illegible]*

Ad l. 1.

Versi. ut puta uxori mea filiofamilia. Scot. idem in filio adoptiuo patrem habente, vt naturali, & adoptiuo patri, & ipsi actio competat.

Ad l. quòd si viro. 3.

Scot. Limita hanc l. quando maritus agere non posset. Tunc enim vxor admitteretur. l. non solum, uersi. planè. inf. eo. & ostendit dom. Paulus: vt adnotaui ad recollectas meas ex Alfonso Castrensi, aduersus omnes hæres es.

Ad l. lex Cornelia. 5.

§. *si tamen. uersi si ponamus enim studiorum &c.* Scot. Habes hic tex. quòd scholastici non habent domicilium, vbi student.

Ad l. prætor. 7.

§. *Quod autem prætor &c.* Scot. Not. q alternatio facit rem incertam.

§. *si tibi plures. add. margi. Iste text. est nota. & singul. &c.* Scot. Tamen pro re plurium, tenetur pluribus. l. itẽ apud Labeonem, in fi. inf. eo.

Ad l. non solum. 11.

Glos. uerb. aboletur. Dicunt quidam &c. ibi, & Inst. eo. §. fina. Scot. adde inf. eod. l. sed si unius. uersic. nam & si nuda voluntate.

Glos. §. Proculus, uerb. nolenti: aliàs nolenti: & subaudiri &c. uersi. sed quid si credidi &c. Scot. vide l. inter omnes, §. rectè, sup. de furt. vide inf. eo. l. eum qui, in fi.

§. *quamquam uersi. Ego autem apud eum notaui.* Scot. Not. Vlpianum scripsisse notas in Marcellum, vt etiam notaui in nomenclatura iurisconsultorum. sup.

Ad l. iniuriarum. 13.

§. *si. uersi. usurpatum tamen & hoc est &c.* Scot. Quæ de facto fiunt, licent non de iure, præstant materiam dubijs de iure: sicut quæ fiunt de iure. vide Alc. lib. de singul. certam.

Ad l. item apud Labeonem. 15.

§. *si curauerit, uersi. quod autem &c. sed infamandi &c.* Scot. & tenetur. inf. §. ait prætor, versi. proinde.

§. *Aliud est appellare &c. uersi. usSectatur, qui tacitus &c.* Scot. Petr. Iaco. in pract. tit. de iniuria actio. præto. hum. 3. dicit fieri iniuriam claudo, si quis eum affectetur claudicando.

§. *Ait prætor, uersi. ea enim &c.* Scot. Adde l. 2. sup. de milit. testa.

§. *Idem ait, eum &c. cuius sententiam uendidit.* Scot. Not. victoris esse sententiam.

§. *Adijcitur. uersi. cæterum si quis corrigendi &c.* Sco. No. pro formatoribus puerorum, & magistris.

Versi. aut si quis emendandi &c. Scot. Differunt ergò corrigere, & emendare.

Glos. §. Quæstionem. ibi, Quæstionis uerbo, etiam ea &c. uerb. dicunt ut si ponitur in carcerem &c. Add. mar. Vide Bud. &c. Scot. & Mantuam Bonauit. in obseruat. de carcere. qui reprobant hanc gloss. licèt secundum eum communiter approbatam: dicitque dici malam mansionem hominem vinctum. Quo alludit Lactant. Firmia. lib. 4. Diui. Instit. & liberatos, inquit, malis vinculis, atque in lucem sapientiæ productos, in hæreditatem regni cœlestis adsciuit.

Verb. Graci. Scot. Hoc verb. non habent Pand. Florent. & benè.

Versi. modum tamen. Scot. Not. torquentem si modum excedat, teneri iniuriarum.

Glos. §. si usumfructum, uerb. magis; electiuè ponitur. & hoc etiam nisi in &c. Scot. vide sup. hac l. uersi. nec si fructuarius &c. & infrà. l. sed si unius, §. si seruus, in quo.

Ad l. sed si vnius. 17.

§. *seruus meus, uersi. crescit enim contumelia &c.* Scot. Facit Auth. habita, C. ne fil. pro patr. uers. & a vilissimis.

Ad l. is qui in aliàs, Qui in domum. 23.

Scot. is in eum, absurda locutio: melius ergò omittitur in quibusdam codicibus.

Ad l. seruo. 30.

Glos. uerb. quis dubitet, quasi dicas, nullus dubitat, quin &c. Scot. hæc glos. ridicula est, & contra verba legis, quæ vult, ipsi seruo non competere actionem ob iniuriam, postquam sit manumissus. Accursius credit idem quod suprà, hic repeti; casumque, seruo, ablatiuum esse: nec intellexit, non competere quis dubitat? adhucque putauit hic agi de domino: ser ui. similis est error gl. in l. 1. ff. de leg. 2.

Ad l. fina. 45.

Glos. ult. uersi. quia interdicetur fortè ei &c. Scot. vide inf. tit. prox. l. annonam, uersi. nam plærumque.

DE EXTRAORDINARIIS criminibus. Tit. 11.

Ad l. 1.

§. *fi. add. marg. Tu expone, idest, ultimo supplicio &c.* Scot. immo uerb. domum præbuerit, & illud de comite, respicit uerba, vel corrupto comite.

Ad l. diuus. 4.

Glos. uerb. exilium, ante quadraginta &c. Add. margin. Nota glos. singul. ad hoc, quòd mulier &c. Scot. vide Aristo. Polit. 7. ubi probat, ad euitandam liberorum turbam, ubi mulier partum abigat, nec dum tamen animatum: tunc enim nec homo, nec filius est. Quem etiam Aristot. uide lib. 1. Magn. Moral. cap. 15. An fœtus in vtero sit animal, Galen. de histor. Philosoph. Pythagoras quadragesimo die hominem esse dixit. Laert. in vita Pythagoræ.

Ad

Ad l. annonam. 6.

Scot. vide Textor. in Offici. de denominat. &c. lit. d. nu. ult. & c. de magis. Dardani meminit Apul. de magia apol. 2.

Ad l. saccularij. 7.

Add. margin. vide in hanc l. Petr. Crin. &c. Sco. vide etiam Bayfium lib. de vasculis,

DE CONCVSSIONIBVS. Tit. 13.

Scot. vide hoc verbum latius acceptum in l. 1. in fi. su prà, de calumn.

DE ABIGEIS. Tit. 14.

Ad l. 1.

Gl. uerb. qui pecora. decem oues &c. ibi, & facit in Auth. &c. Scot. vbi gloss. dicit meliùs poni quis sit abigeus, quàm aliqua alia lege.

DE PRAEVARICATORIBVS. Tit. 15. Ad Rubr.

Scot. obuaricator, qui facit præuaricari. Io. Pic. lib. 6. c. 15. contra astrolog. præuaricantur, inquit, sæpissimè, vbi nullus est obuaricator.

DE RECEPTATORIBVS. Tit. 16.

Scot. Facit Illud Phocylidis; Vtrique fures, & receptor, & furator. Licèt enim loquatur Phocylides de receptore furti, non personæ, vt colligitur ex uersu præcedenti, nihil tamen vetat idem dici de receptore furis.

Ad l. 2.

Versi. Latrones recipiunt. Sco. Nota teneri etiam semel recipientem, nisi dicas poni, recipiunt pro receptant. Sanè Plaut. in Aulular. excipere furem dixit, pro recipere, seu receptare. Ego tamen considerata rubr. C. de ijs qui latro. &c. & uerb. suscepe rit, l. 1. dico non requiri frequentiam receptionis. Considero etiam, quòd ll. loquuntur de latronib. non de furibus. Secùs in statuto nostro propter uerb. aliorum malefactorum, & sic etiam furum.

DE FVRIBVS BALNEARIIS. Tit. 17. Ad Rubr.

Scot. Cur fures balnearij grauius plectantur ex Arist. Alc. lib. Parerg. 2. c. 38. Tamen Dionysius tyrannus parcere consueuerat furibus uestiarijs, vt Syracusani desinerent inter se conuiuari, & vino indulgere, lib. Apopht. 5. Vide ad materiã Lathletas. suprà, de ijs qui not. infam. Dicebatur autem consternium locus apud thermas, in quo deponebantur vestes. Calep. hoc verbo. Vide Plaut. in Rudente act. 2. Scen. 3. inci. Intelligo. uers. cur ita. ibi, etiã qui it lauatum in balneas, ibi cum sedulò sua vestimenta seruat, tamen surripiuntur, quippe qui, quem illorum obseruat falsum est: Fur facile quẽ obseruat, videt: custos, qui fur sit, nescit.

DE EFFRACTORIBVS, ET EXPILATORIBVS. Tit. 18. Ad Rubr.

Scot. intellige de effractoribus etiam alterius loci, quàm carceris. inf. l. 1. uersi. item & effractores. Senec. in episto. vocat effractarios, dum scribit, aperta effractarius præterit. Vide adag. in foribus vrceum.

Ad l. 1.

Glos. uerb. eruperunt, idest, qui fugerunt &c. Scot. Falsum: nam de hoc iam dixit. Dic ergò eruperunt. i. cum impetu exierunt effracto ostio, uel conspiratione facta cum cæteris ibi detentis.

§. expilatores, qui &c. συλητὴς, vel φῶρας. *Add. margin. Vide Bud. in annotat. &c.* Scot. Alc. lib. 1. Parerg. c. 11. Legi monet λωποδύτας, vbi explicat hunc locum.

Glo. uerb. expilatores hæreditatum; & ideo melius staret &c. Sco. Inimo hic benè stat: quia hic agitur de pœna omnium expilatorum, non tantùm hæreditatum. In tit. autem seq. nullum verbum de expilatoribus hæreditatum, quo ad pœnam. Vide tamẽ Bud. & Alc. ubi in uersi. sup. & considera.

Versi. item effractores. sed enim &c. effractorem equitem Romanum. &c. prouincia Affrica vnde erat, & vrbe &c. Sco. Nota equitem Romanum prouincialem.

Versi. effracto pariete. Scot. Plaut. perfossor parietum. Vide Matth. c. 24. Luc. c. 12. ubi dicitur, quod si sciret paterfamilias, qua hora fur veniret, vigilaret vtique, & non fineret perfodi domum suam. Adde l. qui perforauerit muros. inf. ad l. Iul. pecula.

DE CRIMINE STELLIONATVS. Tit. 20.

Scot. Alciat. lib. 1. Parerg. ca. 46. Plin. lib. pen. uel ult. Isocra. in oratio.

Ad l. 3.

§. item si quis imposturam fecerit &c. Scot. exemplum docet Philippus Augustus in l. fina. 2. respons. ubi gloss. ult. allegat hunc locum. vide sup. l. si quis. §. 1. de pign. act. Bar. uerò hic fœdè labitur. Et quamuis Vlpian. hic vtatur uerbo, necis, nihil id refert. exponitur enim, in necem alterius, idest, vt consequi non possit, quod optabat iure, idest, ad impediendum alterius commodum. Sic accipitur inf. de appell. l. qui prolusorio, uersi. in necem creditoris, & sup. l. si patre, vers. si tamen in necem legatariorum de in rẽ uerso. Ita sustinetur vltima particula Bart. hic, vt ad eum adnotaui.

Ad l. fin. 4.

Glos. ult. uersi. quia non &c. Scot. Non enim condemnatur ex periurio, sed ex stellionatu, quem peierans admisit.

DE TERMINO MOTO. Tit. 21. Ad Rubr.

Scot. apud Frontinum de controuersijs, aliàs de iure limitum, habetur l. ex Pauli li. 23. ad edictum, si dicantur termini deiecti, vel exarati, iudex qui de crimine cognoscit, etiam de finibus cognoscere potest. Habesque hanc legem ex Paulo relatam. l. tã quam. §. sup. l. 4. fi. regund. & tota d. l. 4. sumpta est,

ex lib. 1. 3. ad edictum, eiusdem Pauli: & sic conuenit de loco, vnde hæc sumpta sunt.

Ad l. 1.

Scot. si quis exarasset terminum antiquis Romanorum temporibus, eũ, & boues termino deo immolabant. Fului. lib. 2. de antiquit. urb. Ro. vide Crinit. de honest. discipl. lib. 8. c. 10.

DE COLLEGIIS, ET CORPORIBVS illicitis. Tit. 22. Ad Rubr.

Scot. collegium Bononiense habebat 12. Doct. tempore Io. Andr. inter quos erat etiam ipse, vt per eũ in glo. 1. proce. lib. 6.

Glos. uerb. corporibus. Tres constituunt collegium &c. } Scot. Duos facere ecclesiam collegiatam dicit Citadi. in tract. de iu. patr. 3. par. 2. q. sub num. 7. De tribus quòd faciant ecclesiam Mant. apopht. 370. Ecclesia dicit incæpisse ab Abel viro iusto, sicut & Martyrum ortum habuit: nam ab Adam non potuit: quia Adam fuit vnus: sed vnus non est, numerus, à Cain minus: quia duo non sunt multi. Ergo ab Abel, quia tres sunt, vt ibi per eum.

L. fi. uersi. quos Græci [illegible] uocant, addit. margin. Vide in hanc l. Alciat. & Bud. &c. } Scot. Calep. uerb. Syssitia legit Syssitos. Meminit Alcia. ubi sup. tribuens hãc lectionem Beroaldo.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimus octauus.

DE PVBLICIS IVDICIIS. Tit. 1. Ad Rubr.

Sco. Cicero appellat perpetuas quæstiones. Bud. l. 2. §. & hæc omnia, sup. de origi. iur. in Annot. tamen in oratio. pro Cluen. meminit publici iudicij, cum ait, ipse e publicó iudició, ad priuatũ Staleni iudicium profectus est.

Ad l. inter accusatorem. 10.

Scot. Plutarch. in vitis Gracchor. More maiorum, si quis capitali iudicio accusatus non veniat ad se defendendum: tamen eum domi ante ianuam cõsistens nomenclator tuba citat: nec antè contrà ipsum fertur sententia.

Ad l. custodias. 12.

Fran. in casu, uers. & qui sunt in turri Communis Bononiensis. } Sco. Hodie appellant torracium, seu torronam, & auditorem Torratij, seu torreti.

Ibidem, uers. debet habere consilium super ijs a Doctorib. legum, qui sunt in hac terra: item ab alijs sapientibus viris, ut ab aduocatis bonis, ut est Palmerius de Terrafocolis, & de Gualielmo Pancone, & alijs. } Scot. Facit huc Barto. l. ille aut ille. sup. de legat. 3. de consilio sapientis.

DE ACCVSATIO. ET INSCRIPTIO. Tit. 2.

Ad l. 3.

In fin prin. uers. uel alius pro eo, si literas nesciat. } Scot. Facit lex final. §. sin autem dubius, C. de iure deliberand.

Ad l. nonnulli. 10.

Scot. vide Alciat. in l. quos nos. §. locuples, de verbo. signifi. qui dicit, hoc ideò hic, vt qui temerè uocat in ius, plecti queat. l. fi. sup. de in ius uocan. Vnde in paupertate æstimanda recurritur ad qualitatem rerum, personarum, temporum; & hæc in arbitrio iudicis; vt ibi per eum, & lib. 3. Dispunct. c. 9.

Ad l. hos accusare. 12.

Versi. si abolitione interueniente &c. } Sco. ad intellectum vide Dec. c. 1. col. 10. de iudic.

§. omnibus. } Scot. Hic tex. potest induci ad illud vulgare dictum, quòd verbis legis non conuenientibus, nec eius dispositio habet locum: ad quod vulgare dictum citatur. l. 4. §. toties. suprà, de damn. infect.

DE CVSTOD. ET EXHIB. REO. Tit. 3.

Ad l. si quis reum. 4.

Add. margin. iste tex. est singul. ad hoc, quòd fideiussor &c. } Scot. vbi text. innuit puniendum esse pœna mortis. Exemplum extat apud Cicer. in Offic. de Damone, & Pythia.

Ad l. Diuus Adrianus. 6.

Vers. igitur, qui eum eo elogio. Add. marg. vide in hunc locum Bud. &c. } Scot. Alciat. lib. 1. Parerg. c. 9. dicit, episto las quibus anacrisis continetur, in iure quandoq; elogia, quandoque notoria appellari.

Glos. uerb. anacrisin, id est, condemnationem, secundum &c. addit. margin. vide Bud. &c. & Alciat. &c. } Scot. vide eundem lib. 1. Parerg. c. 9. sup. alleg.

Ead. l. uers. sed si quid malignè interrogasse, aut non dicta retulisse pro dictis &c. } Scot. Hic tex. facit ad interrogatores testium.

Ad l. solent. 7.

Vers. ubi factores. } Scot. factores, id est, delinquentes. Puto legendum, malefactores. Tamen in Florentinis, & Haloandrinis Pandectis legitur factores. Igitur & tu lege factores, & subaudi, delicti; nam sup. dixit, delictum est, passiuè, a uerbo delinquor.

Ad l. ne quis. 10.

Verb. in carceribus. } Scot. pro in carcere.

Versi. interdum ei &c. Add. marg. Alex. in apostil. ad Bar. &c. } Scot. adde Roman. in singul. 30.

Glo. uerb. probandum est, a custode &c. } Scot. Facit ad pastores: de quibus in l. si pascenda. C. de pact.

AD LEG. IVL. MAIESTA. Tit. 4. Ad Rubr.

Scot. Diffinitionem maiestatis uide in Partitio. Cice. Galli crimin abant huius, & aliorum criminũ grauium reos, vt est author Iul. Cæsar. libro sexto. Commentar.

Ad l. non contrahit. 5.

Versi. nec qui lapide iactato incerto, fortuitò statuam attigit &c. } Scot. vide Sueto. in Tiberio. Aegyptij verò occidentem felim etiam fortuitò, interimebãt: vide omninò Diodo. Sic. ponentem exemplũ de homine Romano.

§. Iidem Pompeio rescripserunt &c. } Scot. Facit hic text. pro venditoribus imaginũ Christi, Mariæ, & aliorum

rum diuorum. Vide de vxore Boethij in uita Iustiniani, de statuis fractis.

Ad l. famosi. 7.

Versi. hoc tamen crimen a iudicibus non in occasione &c. } Scot. Nota contra adulatores principum, ipsosq; principes, occasionem pro causa habentes. De quo per Decium eiusque in ecclesiarum, col. ante pi de constit.

Versi. nec lubricum linguæ &c. } Scot. vide Alciat. lib. 2. secundo, de uerb. signifi. & l. hæc stipulatio, noxis, verb. publicam executionem, editum. Vide etiam Alex. apud Q. Curt. lib. 6. sed iam non verba puniéda sunt: linguæ temeritas peruenit ad gladios. Hos si mihi credideris Philotas in me acuit &c. Habebur autem pulcherrimum exemplum de libertate linguæ apud Quintilianum lib. 6. ca. 4. quod est de risu.

Versi. quamquam enim temerarijs &c. } Scot. vide l. 1. §. quæri, inf. ad Turpil.

Ad l. in quæstionibus. 8.

Glo. uerb. mulieris. ut sup. de accusat. mulierem. } Scot. vbi etiam de seruis, de quibus Cicero in Partitionibus.

Ad l. eorum qui. 9.

Summar. Franc. Accursij, Bona damnatorum ex hoc crimine &c. } Scot. Male se habet hoc summarium.

Ad l. Is qui in reatu. 11.

Add. marg. Alex. hic in add. ad Bar. quærit, an corpus mortuum pendente &c. } Scot. Vespasianus Imperator insepultos abijci constituit conuictos huius criminis, & peremptos. Vide infrà, de cada. punit. l. 1.

Versi. sed qui perduellionis reus est &c. } Scot. perduellio est species criminis læsæ maiestatis tanquam genéris. Hæc aliter differebãt antiquitus. Vide Grucchium lib. 1. de Comitijs.

AD LEG. IVL. DE ADVLT. & stupr. Tit. 5.

Ad l. 1.

Scot. Horat. in carmine seculari. Martial. lib. 6. tribuit Domitiano legem contra adulteros, Lusus erat sacræ &c. & Iulia lex populis, ex quo Faustina renata est. Et sic apparet Domitianum renouasse legem Iuliam de adulterijs: in quam tamen commisit ipse renouator, Iuuenal. testimonio. Pœnam autem capitis irrogari adulteris ostendit Apulei. li. 9. de adolescente deprehenso a marito loquens. cuius iocum explicat Alciat. lib. Parerg. 10. c. 6. sicut & poetæ Ausonij.

Ad l. 2.

Glos. uerb. infligitur. In libro B. est non &c. alij non habent hic non &c. } Scot. debet adesse negatio, l. mariti. §. q si patiatur.

Ad l. nuptam. 5.

Versi. & tunc. } Scot. Nota extremitatem facti, seu perfectionem antecedentis.

Ad l. miles. 11.

Glos. §. sexaginta dies, uerb. de plano, idest, non sedente iudice pro tribunali. } Scot. Quod Sueton. in Tiberio, dixit è plano, idest, loco, in quo stat populus.

Ad l. si uxor. 13.

Versi. Planè, siue iusta vxor fuerit, siue iniusta &c. } Scot. si ciuis Romanus Latinæ conditionis vxorem duxisset, iniustum matrimonium non erat. Liui. lib. 43. eiusmodique filij censebantur libertini. Hæc vxor erat pro concubina, quo ad reliqua: sed quo ad hanc l. erat pro vxore. vide l. 5. sup. de iur. delib.

§. Iudex, uers. Periniquum enim &c. } Scot. Facit Oseæ. c. 4. vide adag. 1918. Facit 32. q. 6. cap. fina. Arist. in œcono.

Glos. uerb. vulgaris. hoc est contra &c. } Scot. vulgaris vxor, quæ. Alciat. lib. 2. Parerg. c. 40.

Ad l. si maritus sit. 15.

§. si. } Scot. Limita, nisi fiat accusatio ad thori separationem, glos. 2. q. 5. c. statuit: quam Roman. sing. 272. dicit nescire legistas, nec canonistas ad hoc.

§. quæritur, uers. si absolutus fuerit &c. } Scot. Absolutio adulteri prodest adulteræ: condemnatio autem ei non nocet, sed admittitur ad agendam causam suam perpensiu, quod obtinere possit etiam gratia. Quod summè notandum.

Ad l. sic eueniet. 21.

Versi. in sua enim potestate &c. } Scot. vnde illud, qui se met ipsum non habet, famum petit.

Ad l. nec in ea. 22.

Versi. multò magis poterit. } Scot. vide Alciat. lib. 2. de verb. signifi.

Ad l. quod ait lex, cum in filia. 23.

Scot. Rectè adest, in, licet absit in codice Bud. cum tamen ipse legat cum Accursio, in vxore, non cum vxore, in prin. l. capite quinto, inf. eo. sic vtrobique legendum. Ita enim conueniunt cum Solonis, Draconisque verbis, de quibus mox. Adde verba hic posita, in ipsa turpitudine, & in rebus Veneris. Facit l. cum secundis §. 1. uerb. ibi eaidest, cum ea, ut ibi glos. sup. de ijs quib. vt indign. Sic loquitur Cicer. in 3. Paradox. Alciat. lib. Parer. 2. c. 25. legit, ἐν ἔργῳ idest, in ipsa re. Aliàs si hæc verba ex Lucia non (vt ait) deprompta sequamur, nullus erit legi locus. Quis enim pudenda in pudendis habẽtem possit deprehendere è. Martia. Deprehensum in puero &c. lib. 11. in pro cum. Vide Steuch. in recognit. uete. testa. c. 18. Gene. Verba autem in ipsa turpitudine, habes etiam in l. mariti lenocinium. inf. eo. Hunc autem actum ita describit Martialis, accessi quoties ad opus, mistisque mouemur Inguinibus. Calep. verb. Inguina. De verbis Sol. & Draco. Moder. in annot. in Matth. c. 19. uerb. duo in carnem vnam &c. Hæc autem lex procedit etiam in muliere prægnante. Bart. l. Imperator. ff. de stat. homi. Man. apopht. 128.

Glos. uerb. in ipsis rebus. } Sunt enim res Veneris &c. ibi, post oscula. Vide l. si a sponso. vbi Bald. C. de donat. an. nupt. ibi, factum. vide Ouid. lib. 9. Metamorph. ubi Commenta. Neuiz. in syl. nupt. ch. 83. col. 3. Glos. autem fallitur exponendo res veneris, idest, antecedentia ipsum scelus, scilicet apparatus &c. Vide Bud. hic.

§. Quod ait lex Iulia, add. margin. iste text. secundum Bart. est valde nota, &c. per borem &c. } Scot. immo etiam per horas, verb. interpositis horis.

Ad l. marito quoque. 24.

Versi. sed non quemlibet, vt patri. } Scot. fortiora sunt iura patris, quàm mariti. l. fœminæ. vbi Bald. ff. de Senato.

Vers.

Versi. quinè seruus erit. } Scot. Vide l. qui occidit. sup. ad leg. Aquil. Primus autē occisor adulteri fuit Hyettus, qui eo occiso (fuit ille Molyrus Arisbantis filius) abiens Argis in exilium, fugit ad Minyerum, seu Orchonemiorum Regem Orchonemenum, qui eum parte regni donauit. Cuius ex legibus ab ipso Hyetto præscriptis suo regno, tum aliorum quorundam facinorum impunitas est constituta, tum si quis adulterium puniat. Hæc Pausanias lib. 9.

Ad l. capite quinto. 25.

Versi. adulterium cum uxore &c. } Scot. in, legit Bud. sup. in l. quod ait. & rectè: cum legatur in d. l. quod ait; cum in filia adulterum deprehenderit. Licet in Bud. Codice absit in d. l. quod ait. in princ. Adnotaui ad Bud. & etiam Accur. hic prius legit, in vxore: & declarat, id est, cum vxore. Similis tex. & glo. in l. cum fecundis. §. 1. sup. de ijs quibus, vt indign.

Ad l. mariti lenocinium. 29.

§. ult. uersi. cum eum publicam nim &c. } Scot. vide §. item lex Iulia. Inst. de publ. iudic. vbi Fran. Arret. in figuratione casus.

Ad l. nihil interest. 32.

§. fina. uerb. consilio fuit. } Scot. id est, consuluit.

Ad l. si adulterium. 38.

Glo. uerb. cum priuigna alij nupta. & sic de &c. } Scot. de nouerca suprà l. si quis adulterium. uersi. forsitan filiam in nouercam.

§. Incestum autem &c. } Scot. vltrà nota. hic per Doct. ad hunc versi. vtique si error &c. vide Ias. in l. cum quid, col. ante p. si cert. peta.

§. Imperatores, uersi. difficillimum enim est iustum &c. } Scot. Senec. in Troade, est quidem iniustus dolor Rerum æstimator. De hoc dolore Salomon in prouerb. Iuuen. Satyr. 10. Valer. Maxi. lib. 8. c. 1. §. pen. & lib. 6. c. 1. de Caio Mario.

Versi. & magis, quia plus fecerit &c. } Sco. Habes hic tex. de excessu.

Ad l. vim passam. 39.

Scot. Rapta dicitur vim passa, potius quàm violata. in Lombar. tit. de rapt. muliet. l. qui sponsam.

AD LEG. IVL. DE VI PVBLI. Tit. 6.

Ad l. qui dolo. 10.

§. fin. } Scot. addidi inf. tit. prox. l. 1.

Glos. d. §. fi. uerb. aqua, & igni. cuius loco est hodie deportatio &c. } Scot. Quę etiam deportatio desijt esse in vsu. Vndè facta est arbitraria. Corn. cons. 175. li. 3. Cranet. consi. 19. num. 17. ubi nititur etiam euitare condemnationem triremium, immemor pœnas debere commensurari delicto, auth. omnes peregrini. C. commu. de success. l. 1. §. sed si, suprà, de abig.

d. glos. uersi. ubi dicitur, quòd omnia bona perdit &c. } Scot. sic erat tempore Ciceronis, vt patet ex eius verbis ad Brutum, relatis a me tom. 1. Respons. lib. 3. respons. 21. sub nu. 17.

AD LEG. IVLIAM DE VI PRIVATA. Tit. 7.

Ad l. 1.

Scot. Cicero in episto. ad Brutum, loquens de liberis Lepidi, apertè ostendit, publicatione bonorum punitum fuisse damnatum de ui. Eius verba retuli resp. 21. prox. citato. Sed cõsidera an loquatur de publica, an de priuata.

AD LEG. CORNEL. DE SICAR. & venefic. Tit. 8.

Ad l. 1.

§. Item diuus Adrianus. } Scot. Not. vt per Angel. in l. vt vim, & Ias. ibid. colu. antep. ff. de iust. & iur. Habes exemplum apud Cicero. in oratio. pro Milo. de absoluto a C. Mario.

Ad l. 3.

Glos. §. qui hominem libidinis. uerb. libidinis, quis luxuriosus, &c. scilicet refrenandæ &c. } Sco. immo vt diutius eis abutantur, domini pueros eunuhant. Facit de abusu glos. c. sicut eunuchus. 1. q. 1. Martial. autem tribuit Domitiano legem, ne fiant eunuchi, lib. 6. Lusus erat &c. Lusus & immeritos execuisse mares. His solæ vtuntur reginæ, inquit Terent. Martia. cur tantum eunuchos habeat tua Gellia quæris, Pontice? vult esui Gellia, nõn parere.

§. pen. uers. solent uel bestijs subijci. } Sco. Auget, quia prius est deuorari a bestijs, quàm capite plecti.

Ad l. is qui seruum. 6.

Vide de Mario Prisco. Plin. libro 2. episto. 11. epist. iunge l. 1. & l. pen.

§. fi. } Scot. Agens, & patiens pari pœna plectuntur, id est, castrans, & qui volens castratur.

Ad l. si mulierem. 8.

Scot. vide Hostiens. & Io. Andr. c. sicut, de homicid.

Ad l. furem. 9.

Scot. vide Bud. hic facientem nouum text.

Gloss. uerb. periculo. immo indistinctè &c. uersi. uel uerius dic quo nocturnum &c. } Scot. Augustin. aliam ponit in c. 3. de homici. scilicet, quia potest discerni, an veniat ad furandum, an ad occidendum.

AD LEG. POMPEIAM DE PARricidijs. Tit. 9.

Ad l. vtrum. 6.

Glos. uerb. conscij. subaudi, & participes, nam ex sola. } Scot. Bart. hic contrà. Alij aliter. Pro Bartolo facit Seneca in Hercule furente, Hostis quisquis mihi non monstrat hostem. & text. in l. pater. sup. eo.

Ad l. pœna parricidij. 9.

Scot. Iuuen. Satyr. 8. Satyr. 13. Fuit inuenta pœna in culeum insuendi a Tarquinio rege, qui M. Duillium, (Ausilium vocat Dion) quòd librum secreta ciuilium sacrorum continentem, custodiæ suæ commissum, corruptus, Petsonio Sabino describẽdum dedisset, culeo insutum in mare abijci iussit. Valer. Max. li. 1. c. 1. tit. de Tarquin. rege, subijciẽs id supplicij genus non multò post parricidis lege irrogatum esse, iustissimè quidem: quia pari vindicta parentum, ac Deorum violatio expianda est. Pœna ergò parricidij prius est constituta, in crimine læsæ maiestatis diuinæ: Vide etiam Franc. Bal. in ll. 12. tabu. Panuin. ubi trac. de regibus Roman. Primus autem P. Malleolus, maternæ cædis reus, culeo est insutus. Vnde Malleoli culeus. Liuius, & Sabell. tom. 2. pag. 32. Ennead. 6. lib. 2. C. Villius

in

in culeum insutus cum anguibus, iussu patrum in Tyberim deiectus est. Plutarch. in uit. Graccho. Hæc autem pœna non sumebatur, nisi de confesso. Vnde Augustus, vt submoneret parricidij reum & impelleret ad inficiationem, suggessit ei, certè patrem non occidisti. lib. 4. apopht. Vide Tranq. in Augusto.

Versi. uirgis sanguineis. Sco. Ridiculè Coras. in Miscell. iu. lib. 1. c. 5. vult legi sagmineis ab herba sagmine. Quomodo enim virgæ, ex herba? Benè gl. sanguineis, id est, de illo ligno, pars sequens gloss. ridicula est.

Versi. cum cane, & gallo gallinaceo, & uipera, & simia. Scot. Quare hæc animalia simul ponantur, vide Cardanum lib. 10. de subtilitate.

Versi. secundum diui Adriani constitutionem. Sco. & bene, quia apud maiores non obijciebatur bestijs; ne eis, si tantum scælus attigissent, immanioribus vterentur, vt ait Cicer. in Oratio. pro Sexto Roscio Amerino.

Glos. uerb. in culeo. de corio cocto. Scot. vide Bud. lib. 5. de asse, seu fol. 142. ubi quid erat scorteus, & capax.

AD LEG. CORNEL. DE FALS.

Tit. 10.

Ad l. 1.

Vers. sed & si quis ob denunciandum. Scot. vide Bud. hic, & Spieg. in Lexi. uerb. concussionis rei.

Ad l. si quis legatum. 6.

Versi. Hoc tamen tunc uerum est & c. Scot. Hunc tex. ponderat Arret. in l. nemo potest. col. 2. de leg. 1. quod septem testes sunt de substantia testamenti, pro opinione Bart. ibi. Nam sine illa dicitur testamentum illud nullum.

Ad l. De eo qui. 20.

Scot. si tamen filius sacerdos notarius adscribat patri in testamento alicuius, non incidit in falsum. Bartol. consilio 65. not. Fontan. ad c. fine. de iudic. in sexto.

Ad l. fin. 33.

Scot. Licet allegare doctrinas scribentium, aliàs reprobatas, ad corroborationem, & ornamentum. Corn. consi. 7. uolu. 4. Gozad. consi. 28. sub nu. 32. De falsa allegatione ex Homero, & sententia secura, Alciati præfat. in libell. de eo quod interest. Dixi in præfat. Respons. tom. 1. Taxatur hic per glos. Galosius Papiensis, ut falsus allegator legum.

AD LEG. IVLIAM REPETVND.

Tit. 11.

Ad l. lex Iulia de repetundis. 7.

Versi. in acceptum feratur opus publicum. Scot. No. raram locutionem.

AD LEG. IVLIAM DE ANNON.

Tit. 12.

Ad l. 2.

Versi. aduersus eum, qui contrà & c. Scot. vt dardanariũ, & timiopolam. Vide tex. in l. annonam sup. de extraord. crimin. exemplum ponit glo. sup. de fer. l. 3. in eo qui accipit pecuniam a vicinis, ne frumentũ suum ad mercatum mittat: vt alij carius vendant. Huc pertinent monopolia: quæ tamen suis legib. vindicantur. C. de monop. tot. tit.

AD LEG. IVLIAM PECVL. ET DE

sacrileg. & resid. Tit. 13. Ad Rubr.

Scot. pœna erat capitalis apud Medos. Sabell. tom. 1. pag. 165. seu Ennead. 2. lib. 2.

Ad l. lege Iulia peculatus. 4.

§. non fit locus. uersi. & pecuniam sepelire quis non potest & c. Scot. concord. Eccles. c. 29. vide apophr. lib. 5. de Dionysio, & diuite aurum habente domi defossum: & c. sicut hi. 41. dist. Didac. Relect. par. 2. §. 1. sub num. 3.

AD LEG. IVL. DE AMBITV.

Tit. 14.

Ad l. 1.

Scot. Decem annorum exilium olim erat pœna ambitus. Crucch. in tract. de comitijs, ch. 70.

AD SENATVSCONS. TVRPILLIANVM.

Tit. 16.

Ad l. 1.

§. Quæri possit, uersi. & Papinianus temeritate & c. Scot. vide sup. ad leg. Iul. Maiest. l. famosi, uersi. quamquã.

DE QVAESTIONIBVS.

Tit. 18.

Ad l. 1.

Scot. Ad horum intelligentiam vide Bartol. l. admonendi. col. 5. de iureiur.

§. Antoninus Seuerus & c. cum quæstio & c. Scot. ex verbis Viuis in c. 6. lib. 19. de ciuit. Dei videtur iure antiquo licuisse torquere seruos in dominos. citat Cice. in Oratio. pro Milone, & pro C. luentio: tamen opponit Cice. in oratio. pro Deiotaro, vbi dixit non posse.

§. Quæstioni fidem non semper, nec tamen nunquam habendam & c. Scot. vide Quintil. lib. 5. c. 4. Tacit. lib. 4. Valer. Maxi. lib. 8. cap. 4. & ibi de septies, & octies tortis. Quid possit timor mortis, seu tormentorum, disce a Petro Principe Apostolorum: & a Gonella morione, seu buffone, & ab alio quodam, solo metu exanimatis. De hoc vltimo tradit Boss. in pract. crimina. tit. de examin. reo. num. 4. de Gonella, vulgatissimum est, quem etiam Doc. dicũt fuisse destructum per l. qui sella, ff. de seruit. rust. præd. & vide Guicciard. lib. 3. in fi. de Sauonorolla. Cic. in Topic. tamen & verberib. torti & c. Texto. in offi. c. de constantib. & patient. in diuers. calib. Pet. Gregorius in Syntax. ciui. iu. li. penul. ubi allegat Cice. pro P. Sylla, uersi. quæstiones nobis seruorum & c. & pulcherrima uerba Viuis d. c. 6. circa usum tormentorum.

§ si quis ultro. Scot. Facit Ouid. 10. Metamorph. Quique in se traxit crimen, voluitque videri Olenus esse nocens.

Ad

Ad l. de incesta, aliàs, in incesto. 4.

Glos. uerb. cessat. pro simplici incestu. } Scot. Respectu adulterij: aliàs nunquam est, saltem sine stupro.

Ad l. si quis viduam. 5.

Glos. uerb. hoc casu. adulterij tantùm, non stupri solius. } Scot. sine quo, vel adulterio, nunquam est incestum, vt suprà ad glos. ult. l. prox.

Ad l. diuus Pius. 9.

Verb. de seruis. } Scot. immo & de liberis, vbi delictum est annexum ciuili causę. c. r. de depos. Alex. cons. 77. num. 8. lib. 1.

DE POENIS. Tit. 19.

Ad l. relegati, 4.

Glos. uerb. ex aliqua causa. magna. & iusta causa est eius uoluntas. } Scot. Glos. not. pro ijs, qui dicunt causam præsumi in principe. Ego refero, ex aliqua causa, ad verba, nemo potest: non autem ad verba, nisi Imperator: vt sit sensus, neminem posse &c. ex aliqua causa, præter Imperatorem.

Ad l. absentem. 5.

Scot. Idem Aristoteles, lib. 1. ca. 10. de cælo. vide in epist. Acont. ad Cydipp.

Versi. satius enim esse &c. } Scot. sic melius est impunitum relinquere, quàm iusto grauius punire. Vide apud Valer. Maxim. libro quinto de Archita Tarentino. Facit ad hoc dict. in hic. l. reo criminis, supra de solut. vbi præstat succurri nocenti, quàm innocentem destitui. Cicer. libro tertio, de legibus Impediri enim bonam rem melius, quàm concedi malè: vide Bud. char. 68. in annot. seu sub §. vindicias filiæ suæ. l. secunda, de origin. iur. considera hoc dictum, & applica. Facit Vergil. libro primo. Aeneid. Quos ego: sed motos præstat componere fluctus. Post mihi &c. vbi Sebastian. Regu. citat. Hoer. Nam præstat auxiliari innocentibus periclitantibus, quàm punire nocentes.

Glos. uerb. satius, idest melius. } Scot. gloss. legit sanctius in l. illicitas, §. illicita. sup. de offic. præsid.

Glos. uerb. denuntiationibus. praconum. } Scot. Hoc reprehendit Bud. hic, volens intelligi de denuntiatione testimonij. allegat l. eadem lege. suprà ad legem Iul. repetund. & quædam ex Cic.

Ad l. si quis fortè. 6.

Scot. vide de alta luuentij Celsi apud Dionis epitomen, in Vespasiano: & Cic. pro Sext. Rosc. de accusatorum malitia.

§. nunc genera pœnarum add. marg. vide uaria pœnarum &c. } Scot. vide Alciatum libro Parerg. primo. capit. vigesimotertio.

Ad l. veluti. 7.

Verb. uinculorum. } Scot. pro personis, vt seruitiorum.

Ad l. aut damnum. 8.

Versi. sed animaduerti gladio &c. } Scot. Facit Rutilius in vita Papiniani, & Menoch. in commentar. recuperan. possess. nono, remed. sub numero 354. de Caracalla, qui increpauit, grauique supercilio reprehendit percussorem Papiniani, quòd non ita, vt iussus fuerat, executus esset mandatum. Gladio (inquit) te, nō securi exequi oportuit iussum meū.

§. in ministerium &c. uersi. & in salinas. } Sco. vide legem. mulier in opus salinarium, infrà de capti. & postliminio reuers.

§. solent. uersi. nam huiusmodi pœna &c. } Scot. l. mandatis. inf. eo. ubi glos. de seruo.

Versi. carcer enim ad continendos &c. glos. d. uerb. ad continendos, donec de delicto &c. } Scot. Probatur hoc Numer. capit. 15. Leuit. capit. 24. Vide gloss. & addit. impressam, & meam ad l. 1. C. de custo. reor. De triplici autem carcere Fusc. in sing. lit. d. sub numero quadragesimo primo. seruus tamen potest damnari ad carcerem perpetuum, vt hac l. in fin. Iure autem Pontificio admittitur hæc pœna perpetui carceris, secundum aliquos. in persona clerici tantùm, non etiam laici, secundum quosdam in vtrisque. Vide Roman. & add. singul. 703. scis. Hoc autem æternis tenebris, vinculisque mandare vocat Cicer. Spieg. in Lexi. verb. æternis. Vide epistolam Scipionis Cartenomachi, de miseria carceris. lib. 12. episto. Politiani.

§. In calcariam quoque. } Scot. Hoc modo potest dici, in gypsariam. Mittere ad gypsum. Iustin. in Nouell. Constitut. 142. mittuntur in gypsum, idest, in gypsariam ad coquendum lapidem, vel fodiendum e terra gypsum, vel in gypsifodinas.

§. Quicumque in ludum venatorium &c. } Scot. Non facit mentionem ludi gladiatorij, de quo Alciat. lib. 1. Parerg. c. 23.

Ad l. moris. 9.

Scot. vide Plin. lib. epist. 5. epist. 14.

Verb. archino fortè. } Scot. Malim cum Budæo legere, archio. Vide quod addidi. inf. ad annotaciunculā ad glo. hoc verb.

Glos. uerb. archino. aliàs dicitur &c. add. marg. archium quid dicatur, quid &c. } Scot. legitque libentius archium.

Ad l. Respiciendum. aliàs, perspiciendum. 11.

Scot. vide 45. distinct. capit. disciplinam. capit. vt clericorum, de uit. & honestat. cleric. Nimia misericordia est delictum: ignoscibilius tamē quam delictum ob nimiam crudelitatem. 26. quæst. septima allegant gloss. capitu. ult. 50. distinct. Old. lib. de testi. rubr. ult. columna quarta, ad fin. Dixi tom. primo. Respons. libro tertio. resp. 11. & tom. secundo, lib. 4. respons. 32. Quòd autem nimia misericordia sit delictum, ostendit etiam Lucret. libro 3. Sic hominum genus est: quamuis doctrina politos constituat pariter quosdam, tamen illa relinquit Naturæ cuiusque animæ vestigia prima. Nec radicitus euelli mala posse putādum est, quin procliuius his iras decurrat ad acres, Ille metu paulo citius tentetur, at ille Tertius accipiat quędam clementius æquo.

Ad l. aut facta. 16.

Versi. sed hæc quatuor genera consideranda sunt septem modis, causa &c. } Scot. Facit illud Ouid. 1, Tristium. Iudicis officium est, vt res, ita tempora rerum, Quærere.

§. Euentus. } Scot. vide Old. de hoc textu, & etiam Bud. hic in annotat. Cicer. in Topic. uersi. ex quo aries &c. Exilium pœna Cayni apud Mosem in Genesi.

Glos. uerb. exilio uoluntario, idest, ad arbitrium &c. Add. marg.

immo uerò uoluntarium &c. } Scot. vide Olden. Nota Phræatteum prætoriū fuisse Athenis. vbi iudicabatur de homicidio inuoluntario. Suid. lit. e. verb. Phreatteum prætorium.

Versi. scriptum est: &c. Add. margin. locum ex antiquis codicibus Pisanis restituit Alciat. lib. Dispunct. 1. &c. Scot. Adde Alciat. lib. 2. Parerg. c. 2. Vide etiam de hoc apud Xenophontem lib. 4. in fin. de Cyri minor. exped. & Leonicum lib. 2. capit. 30. Herodo. lib. 1.

Ad l. cogitationis. 18.

Scot. vide Reg. 1. ca. 24. Gell. in Noctib. Attic. Fely. in tracta. an affectus puniatur, non secuto effectu. Card. Grima. in Commentar. epist. ad Rom. ca. 7. uersi. quid ergò, & uersi. seq.

Ad l. si pœna. 20.

Verb. commenticio iure. } Scot. idest, positiuo, vt vulgus loquitur.

Ad l. sine præfinito. 23.

Scot. vide Ias. in l. ita stipulatus, columna. 3. de uerb. oblig.

Ad l. eorum. 24.

Scot. vide de amouente picturam alienam sine causa, Mantuam Bona. apopht. 6.

Ad l. si diutino. 25.

Scot. §. in reatu constitutus, idest, accusatus, infrà, de iur. fisc.

Summarium. Qui heri, aut nudius tertius commisit adulterium, magis punitur, quàm qui commisit quinque annis elapsis. Vide gloss. } Scot. & Curt. c. ult. de consuetudin. 1. not. post Moder. Prò vulgato autem sensu huius l. facit illa Ouidiana. 2. Trist. Non quoque iampridē scripto peccauimus isto, supplicium patitur non noua culpa nouum. Criminaque ediderant, cum te, delicta notantem? Prætorij toties irrequisitus Eques. ergò quæ iuueni mihi non nocitura putaui scripta parùm prudens, nunc nocuere seni. Sera redundauit veteris vindicta libelli: Distat & a meriti tempore pœna sui. Sed sensus iste communis est fatuus. d. c. fina. de consuetud. l. inficiando. §. infans. ff. de furt. Ideò vide Alciat. lib. Parerg. 2. cap. 10. vbi quid reus, quid reatus, post Bud. hic, & in l. uestes, sup. de iniur. pro quarum sensu facit l. aut damnum. §. Quisquis. ibi, ne illud, sup. eo. Facit etiā quod tradit Iosephus lib. 14. antiquit. cap. 18. Cicer. pro Milo. colum. ult. Sueton. in Domitiano. c. de cle. & larg. uersi. reos qui &c. Nota quòd Alciat. videtur secutus communem errorem col. 28. in fin. & sequen. lib. 1. num. 97. de verb. signifi. licèt rectè vocem reatus & ibi explicet, & in cap. cum non ab homine, num. 39. de iudic. decis. Neapol. 287. scribit quòd per hanc l. potest concordari homicidium propter uetustatem.

Glos. uerb. in reatu, idest, in expeditione &c. uersi. tertij dicunt &c. vt in pactu &c. } Scot. Nota ridiculum, Pasta autem Lannè massa dicitur. Calep. uerb. massa. Adde quòd dicitur pasta, quasi pacta, idest, compacta: quia farina, & aqua compingatur. Facit Steuch. Cosmopœia char. 27.

d. glos. uersi. quarti, dicunt in reatu, id est in carcere &c. } Scot. Hæc particula proximat vero intellectui, de quo suprà notaui. Et vide Grammatic. consilio sexagesimotertio. numero quinto. Idem consilio trigesimonono dicit hanc l. iniustissimam appellasse Alfonsum secundum Regem Aragonum. Refert Fulc. singul. 8. lit. d. & benè, secundum intellectum Doct. Facit ad hanc l. secundum intellectum Doctor. episto. Plin. trigesima quarta libro decimo.

§. Non potest quis &c. } Scot. præcipitabantur è saxo, & è robore. Vide Sigon. lib. de iudic. Habes Paralip. 2. cap. 25. decem millia hominum præcipitata crepuisse. etiam Lapidario fuit in vsu pop. Roman. Quòd colligitur ex historia de responso Casellij super pomo contrà Vatinium, de qua historia post Macrobium, Forcat. in Penu iuris ciuilis. c. 18. & Alc. lib. Parerg. 6. c. 2.

Ad l. capitalium. 28.

Versi. ad furcam damnatio. } Scot. Suffocari molestissimū est. Galen. Vide Alciat. lib. 1. Parerg. cap. 23. ex Paul. lib. sentent.

Versi. uiui concremationem, tamen eo quòd postea id genus pœnæ &c. } Sco. Apud Roma. intellige, & de ipsorum legibus. Alioqui habes de viui concrematione Genes. c. 38. Leuit. c. 20. & c. 21.

Versi. uel cum fustium ictui subijcitur. } Scot. vide de fustuario, virgatione, & flagellatione, de honestioribus, & tenuioribus Texto. in officia. de varijs generibus tormentorum.

§. Incendiarij, in fi. } Scot. per hunc text. videtur idem esse in metallum damnari, & in opus metalli, quia nullus gradus horum apparet. Vide l. aut damnū. §. inter eos. l. moris. §. sed enim. supra l. penul. infrà de uar. & extraordin. cognitio.

§. famosos. Summar. Bar. iste §. intelligitur duobus modis, uno &c. alio &c. } Scot. nec abstinent cæde. infrà uerb. interemptorum. & uerb. homicidia. Facit Luc. capit. decimo. uersi. homo quidam descendebat, vide autem text. in authen. sed nouo iure. C. de ser. fugit. ubi uide Bartol. ad intellectum huius §. & Fontan. in add. ad gloss. clemen. prima. de homicid. contrà cuius intellectum facit princip. huius legis.

Glos. §. famosos. uerb. grassati sunt, idest, consueuerunt &c. uersi. uel grassati, idest, ubi frequenter obsederint itinera publica nam si semel &c. } Scot. Vide Iaso. §. ex maleficijs. columna. 2. Instit. de actio. & dic grassati sunt latrocinio, & aggressura. lege, cæteræ. supra famil. ercisc. Furantur autem fures, prædantur verò latrones. capit. 2. de furt. Qui etiam latrones, prædatoresve, & percussores, plus scæleris committunt in vijs stratis delinquendo, quàm in alijs. Calep. uerb. stratum.

Glos. uerb. furca. aut clàm aliquis surripuit &c. } Scot. De pœnis furum, & latronum famosorum, vide Bartol. in l. Leuia. in princip. suprà de accusat. gloss. & Doctor. in authen. sed nouo iure, C. de ser. fugit. ubi distinguitur famosus fur, a famoso latrone. Et iste text. habet locum in famosis latronibus homicidis tantùm. in grassatoribus non, suprà. §. grassatores, nec furibus. Facit Horat. Satyr. 3. cum dicas esse pares res furta latrocinijs, & magnis parua. Vide etiam l. cum duobus. §. damna, & ibi glos. sup. pro soc.

d. Glos.

d. Glos. uersi. sed secundum Longobardam &c. Scot. Quæ tamen Iustinianus reprobat, in auth. vt nulli iud. §. pen. Non tamen intelligas quòd reprobet leges Longobardorum. Nam vixit ante Longobardos duobus sæculis.

Ad l. qui vltimo. 29.

Versi. qui ad bestias damnantur. Scot. æquiparatur hoc gladio. §. si quis allegat. hic in gloss. hoc verb.

Ad l. Ad bestias damnatos. 31.

Add. marg. Nota quod excellenti in arte sua &c. Scot. Ad hoc facit illud Liuij de Horatio sorocida. Deca. 1. lib. 1. absoluerunt que magis admiratione virtutis, quam iure causæ. & illa quæ traduntur de Azone per Alciat. lib. 9. Parerg. cap. ult. de Baldo per Ioã. Neuizan. in syl. nupt. char. 113. col. 3. in paru. Sed hanc l. aliter intelligit Alciat. lib. 2. Parerg. cap. 28. vide Bud. in Annota. reliq. parg. 61. Ias. l. debitoribus. colum. ultim. de re iud. intelligit, vt cæteri, vbi enumerat septem casus in quibus differtur executio capitalis, contra regulam. l. cum reis. C. eod. l. si quis fortè. suprà eod. Vide Roman. singul. 441. Cæpol. caut. 3. ubi limitat. Vt cæteri intelligit Io. Old. lib. ell. de iure, & æquitate. tit. 8. & alibi Grammat. consi. 63. sub numero 6. & duobus seqq. secũdum quem commune intellectum facit quod ponit Grillan. de quodam mago liberato fauore populi Rom. & quorundam magnatum. q. 8. in fin. tracta. de sortileg. Vt cæteri Alciat. lib. 1. col. 15. de uerborum significat. Barbat. tractat. de præstant. Cardin. 1. par. q. 1. nume. 46. Vide Gellium, vbi ꝙ ad bestias damnari, & ad venationem, idem est. Agit autem de leone qui agnouit hominem.

Ad l. si quis aliquid. 38.

§. Qui abortionis. Scot. Nota quòd in delictis, in quibus agitur de pœna mortis, lata culpa æquiparatur dolo. Vide Aristotel. libro primo, Magno. Moral. c. 16.

Ad l. Cicero. 39.

Scot. Ouid. lib. 2. Amor. eleg. 14.

Versi. capitalis esse damnatum. Add. margin. Bud. in annotat. poster. hic adijciendum &c. Scot. vide tex. c. 1. §. & generaliter, sup. de venatr. inspic.

DE BONIS DAMNATORVM. Tit. 20.

Ad l. Diuus. 6.

Glos. uerb. uestem. supple si ut dicet quis &c. Scot. vide exẽplum apud Domin. de nobil. mulier. char. 179. in rebus Mitridatis.

Versi. ut puta carciaticum. Scot. Alciat. carceraticum legit, & supra hac l. nummulos inueterales. libro prætermiss. primo, & carceraticum etiam l. inter domum, de uerbor. significat. sed libro primo Parerg. capit. 40. legit nummulos in ventrali, idest saccipenio, & χαρτιατικὸν quod ob gratiam alicui datur. Haloander legat inueterales, & charsticõ. Pand. Florent. habent nummulos in ventralem, & chartiaticum, quod interpretari possis datum ob laborem officialium in scribendo.

DE PORTIONIBVS QVAE LIBER. damna. conced.

Aliàs est l. cum ratio. 7. d. Tit. de bonis dam.

Scot. Non debet hic esse Rubrica, seu titulus. Debet ergò legi, Paulus libro singulari, de portionib. quæ liberis damnatorum conceduntur. lex 7.

Versi. sed & diuus Adrianus &c. Scot. Hic Adrianus, reorum qui liberos habebant, pœnam adimebat pro numero liberorũ. Xiphil. ex Dione in Adriano: nec apparet de qua pœna. Sed intelligendum iuxta hic a Paulo scripta, de pœna publicationis vel omnium, vel partis bonorum. Namque in aliam non cadit consideratio liberorum, nec numeri eorum.

DE BONIS EOR. QVI ANTE SENTENT. sibi mortem consciuer. Tit. 21.

Ad Rubr.

Scot. vide Valer. Max. lib. 9. c. 12. de Caio Licinio. Su sium lib. 1. ad fine. de inuestit. duelli. Amanuell. de Clar. q. in singul. suis. Nota, inquit, quòd si aliquis se suspendat metu criminis, bona non confiscantur hodie, auth. bona damnat. ut not. C. de iur. fisc. l. fin. in fi. lib. 10.

Ad l. 1.

Scot. Vergil. assignat inferos occidenti seipsum, etiã si sit innocens. lib. 6. Proxima sorte tenent, mæsti loca, qui sibi letum Insontes peperere manu: lucem que perosi Proiecere animas.

Ad l. qui rei. 3.

Scot. vide de App. Claudio Tiraq. tract. de pœ. cau. 34. in fi.

§. Idem rescripsit eum qui. Scot. vide add. ad Baldum. auth. sed nouo iure. C. de ser. fugit. tamen confiderã, quòd videtur verius argu. huius tex. pro magno furto fuisse pœnam suspendij, & arg. d. authen. sed nouo iure. vbi videtur corrigere pœnam furti. Aliàs fuisset superflua illa particula de fure, si nulla lex imponebat pro furto pœnam mortis. Tamen considera uersi. ergò ita demum &c. yt si conuinceretur &c. ubi videtur quòd confiscarentur bona furis furati magnum furtum.

§. si quis autem tædio, uel impatientia doloris &c. Scot. vide Reg. 2. cap. 17. ubi Achitophel disposuit domi suæ, deinde se suspendit ob consilium suum spretum: & sepultus est in sepulchro patris sui.

Versi. qui enim sibi &c. Scot. Eccles. c. 4. Vide suprà de ædil. edic. l. cum autem. §. malus enim seruus, ubi addidi.

DE INTERDICTIS, ET RELEGAT. & deporta. Tit. 2.

Ad Rubr.

Add. marg. de istorum differentia vide Crinitum &c. Scot. Vide Alciat. lib. 1. Parerg. c. 15.

Ad l. relegatorum. 7.

§. fina. uersi. est enim perquã ridiculum. Scot. vide tamen glo. uerb. defensor, Clem. 2. de reb. eccl. non alien. ubi ꝙ qñq; minora denegantᷓ cõcessis maiorib.

Ad l. fi. 9.

Sco. Ias. in l. qđ iussit. gl. 1. circ. fi. declarat hãc l. ut ꝓcedat, qñ Præses hoc faceret ob aliqđ delictũ ꝑ eũ

 commis-

commissum. Nam sicut hoc casu posset eum in ali quem locum relegare, ne inde recedat, sic potest iubere ne exeat de domo sua. Istud autem nō posset facere secundum eum, ob timorem rixæ, vel armorum, scilicet prohibere alicui ne exeat de domo: licèt Alex. d. l. quod iussit, de re iudic. ad hoc alleget hunc tex. per ea quæ ibi not. per Bart. Sed Bald. tenuit contrarium in c. Quintauallis, col. 2. de iureiuran. secundum Ias. loco sup. allegato, quem omnino vide.

DE CADAVERIBVS PVNITORVM. Tit. 24.

Ad l. 1.

Scot. vide an huc pertineat illud ex 12. tab. De functi iniuria ne efficiantur.

Versi. nonnumquam non permittitur, maximè &c. Scot. Vespasianus, pœnæ coniuratorum addendum censuit, vt insepulti proijcerētur, Suet. in Vespasiano.

Ad l. si quis in insulam. 2.

Versi. inde transferre alicubi, & sepelire. Scot. lege transferre, & alicubi sepelire. Haloand. legit transferre aliubi. Pand. Flor. transferre alicubi, qui sunt solæcismi. Ouid. ostendit tempore suo contra fuisse libro tertio, Trist. Ossa tamen facito, parua referantur in urna. Sic ego non etiam mortuus exul ero, Non vetat hoc quisquam: fratrem Thebana peremptum Supposuit tumulo rege vetante soror. Disputationem Petri Rauennatis an corpus suspensi debeat remanere in patibulo, vel sepeliri, vide in eius aureo alphabeto, circa fin.

Ad l. fi. 3.

Scot. Quæro an liceat punire cadauere? add. ad l. Iul. maiest. l. is qui in reatu. sup. Dec. l. pupillum, §. in hæredes. nu. 2. ff. de reg. iur. ubi Cuchal. in add. vide ex Platone (nisi fallor) Tiraq. tracta. de nobil. c. 31. sub num. 562.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quadragesimusnonus.

DE APPELLATIO. ET RELATIO. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. apud Athenienses nullus erat vsus appellationis, vt liquet ex Terentio in Phormio.

Ad l. 1.

Versi. quàm sit frequens. Sco. ita habent Pand. Flor. sed Haloandrinæ habent, vetus, frequens.

Versi. licet nonnumquam etiam bene latas &c. Scot. vide l. si bonam. C. de administr. tuto. facit l. ult. in prin. C. de sentent. pass.

Versi. Quæsitum est, an aduersus rescriptum principis &c. Scot. exempla habes in l. uerum. §. ex facto. sup. de minorib.

Versi. lat *&c. Add. marg. Vide Alciat. &c.* Scot. vbi q. appellatur ad principem lata secundum rescriptum sententia, non ad superiorem iudicem, ex verbis huius rescripti.

Ad l. si prolusorio. aliàs, si perlusorio. 14.

Scot. idest, præiudiciali. Bud. hic. Præiudicat enim legatarijs lata aduersus hæredem, qui primus & potior est, sententia, l. ex contractu, sup. de re iudir. Ias. l. decem. col. 10. de verb. obli. Nam ratione sequentium censetur esse principalis: eisque præiudicare, l. si patroni. §. fi. ubi gl. & Bart. ad Trebell. dic tamen bona fide egerit, idest, non iniuria iudicis, vel contumacia, vel collusione sit uictus, l. si seruus plurium. §. 1. sup. de leg. 1. & hac l. §. seq. Alciat. lib. octauo. Parerg. c. 24. legit, perlusorio: & ait, dici perlusorium iudicium, in quo partes in necem alterius colluserunt: atqui potius diceretur collusorium.

Ad l. ex consensu. 23.

§. fi. Scot. amplia singul. regulam huius §. vt procedat etiam in casibus, in quibus sententia non trāsit in rem iudicatam, Ias. l. 1. §. si procurator. sub nu. 12. si quis ius dic. non obtemp.

Glos. uerb. non rectè prouocasse. si dixit se nolle ire &c. Scot. Abb. & Doct. capit. primo, de supplēt. negligen. prælat.

Ad l. negociorum gestor. 24.

Scot. Habetur hæc l. ferè ad verbum. sup. de re iud. l. fina. Nec mirum si non est omninò ad verbum, quia licet eiusdem autoris, nempè Scæuolæ, non tamen ex eod. libro. Hæc enim sumpta est ex libro quinto Responsi. sed d. l. fina. sumpta est ex lib. 25. Digestorum.

Versi. & diu negocium tractatum est. Scot. Nota quòd iudicium appellatur hic negocium. Aduertè et, quia in Pandectis Florent. legitur tractum, non tractatum, & melius legitur etiam tractum d. l. final. in Pandect. iam dictis, & meis, seu Fradineis: in Haloandrinis tractatum, & malè; sicut & in hac lege.

Ad l. Imperator. 25.

Glo. uerb. Imperator. in multis libris deest hæc lex &c. vt nullius utilitatis, nec legenda est. Scot. immo notanda est, ac lectitanda ad duo. Primum est, quia prohibentur iudices esse iniuriosi, & violenti appellantibus, & ad principem accedere volentibus. Alterum est, quia pertinet ad gloriam Imperatoris Alexandri profitentis, non minorem subiectorum securitatis, seu libertatis curam sibi esse, quàm eorum vel beneuolentiæ, vel obedientiæ fit. Allegari etiam potest hæc lex contra Ostiarios principum abutentes officio suo, in præstando facilem aditum ad principem quibus volunt, ob gratiam, uel pecuniam; & difficilem illum reddendo quibus uolunt, sibi uel aliàs inuisis, vt ferè sunt nihil dantes, vel ad nutum gratiosorum, vel munera tribuētium tales non intro mitti desiderantium.

QVANDO APPELLANDVM SIT, & intrà quæ tempora. Tit. 4.

Ad l. 1.

Versi. comprobata enim sententia præsidis, tunc solet &c. Scot. vide legem, verum. §. ex facto, de minoribus.

Versi. sed aduersus iudicis calliditatem &c. Scot. Vndè dicitur, quòd clericus appellare potest a mala informatione Papæ. Ioan. Selua tractat. de iureiuran. 4. par. nu. 40.

§. 1.

§. 1 *uers. alia causa est eorum.*} Scot. Hunc tex. Angel. hic citat ad singul. decisionem, de qua per Ias. in l. fi. in fi. de constit. princip. quam ego reprobaui tom. 1. Respons. lib. 1. respons. 1. nu. 93.

Glos. §. Biduum, uerb. sententia lata. diffinitiuè &c.} Scot. vide omnino Iaso. rubr. de re iudi. qui allegat aliam gl. licet hanc singularem dixerint aliqui per eum relati.

DE APPELLAT. RECIP. VEL NON. Tit. 5.

Ad l. fina. 7.

Vers. ne frumentum, in usum militum &c.} Scot. Hinc annotāt, a sententia super alimentis nō posse appellari: & intelligunt de futuris, non etiam de præteritis. l. de alimentis. C. de transact. De quo per Ferret. in l. cum hi. sup. de transact. Aduerte, quòd in condemnatoria non potest appellari: sed ab absolutoria potest. Vide Spieg. in legib. 12. tabul. tit. de magistr. militum, vbi ab Imperatore, & duce, in castris non appellatur: quia res bellica in celeritate consistit.

NIHIL NOVARI APPELLAT. PEND. Tit. 7.

Ad l. 1.

Glos. uerb. fiat ei appellationi &c. uersi. sed apud quem.} Scot. Soc. consi. 95. sub num. 4. lib. 2. Spec. de appella. §. nunc dicamus, num. 9.

§. *si quis ex pluribus, Add. marg. Nota cautelam ex isto tex. pro differenda executione in causa crimina. &c.*} Scot. Roma. singul. qqq. heri requisitus.

DE IVRE FISCI. Tit. 14.

Ad l. 1.

Versi. uel rem litigiosam uenundari, uel pœnam fisco ex contractu priuato deberi &c.} Scot. Quia in contractu priuatorum fiat mentio fisci, vt scilicet, ei pœna applicetur, quæ aliàs daretur parti obseruanti. Ita Bald. in l. si quis maior. C. de transact. in princip. Non tamen pars poterit stipulari fisco pœnam, sed nominatus arbiter infra certum. suprà de arbitr. Tangitur in addit. ad Alber. dictiona. uerb. pœna. Vide tamen Castrens. in l. in insula, §. fina. suprà solut. matr.

Ad l. non intelligitur. 3.

Versi. quari autem solere quandoque intelligatur quis &c. Scot. Ad tacitam fidem Senec. in Hercule œtheo, Præstare fateor posse me tacitam fidem, si scælere careat: interim scelus est fides.

Ad l. non puto. 16.

Scot. vide Doct. in l. 1. ff. solut. matr. Neuizan. in Syl. nupt. lib. ult. Dec. in c. ex literis, de probat. & in rubric. de iudic. Lectu. ult. ad fin. Mant. lib. 1. capit. 2. Polymath. ubi dicit, rationem huius l. esse, quia magis regium est, alios locupletes efficere, quàm locupletari.

Ad l. deferre. 18.

Glos. §. ult. uerb. sed placet. doleo, quòd contradicit Papinianus.} Scot. cui etiam contradicitur in l. quæsitum. §. ult.

idem respondit, domo ita, & §. seq. de fun. instruc. legat.

Ad l. est & decretum. 25.

Scot. Decretum hoc fortè exijt ex eo, quòd fiscales Traiani solebant dicere, quæ habes? vnde habes? tertium, pone quòd habes. Quod vnde habes, ipse Traianus primus correxit in suis fiscalibus ad increpationem vxoris. Deinde Seuerus in cæteris per decretum. Tiraq. de ll. connub. l. 11. gloss. 1. par. 11.

Ad l. cum quidam. 26.

Scot. Habes tex. in l. qui autem, §. simili modo, suprà, quæ in frau. credit.

Ad l. Imperatores. 34.

Vers. Ipse te huic pœnæ subdidisti.} Scot. vide add. Bolog. ad glos. l. 1. uerb. honorari, sup. de postul. Dec. l. 1. lect. ult. col. 4. C. qui admitt.

Ad l. in fraudem. 45.

Versi. Idemque iuris est, & si non quæratur.} Scot. respectu eius, in quem fit alienatio, idest, & si non transferatur dominium. Alc. lib. 3. Parerg. cap. 19. ubi constituendum ait, id propriè dici acquisitum, cuius dominium translatum est. Hinc censuerim propriè alienatum dici, cuius dominio priuamur. l. alienatum. de uerb. sign.

Glos. §. neque instrumenta, uerb. edi. aliàs edi, scilicet in lib. &c. uersi. eo scilicet casu &c.} Scot. vide Canon. in ca. 1. de prob.

Ad l. aufertur. 46.

§. *in reatu.*} Scot. sup. de pen. l. si quis diutino.

Ad l. Moschis. 47.

Scot. Hoc nomen habes in epitaphio Cassij Longini apud Rutilium.

DE CAPTIVIS, ET POSTLIM. &c. Tit. 15. Ad Rubr.

Dedicatione ædis, vel postliminio fiebat ciuitatis mutatio, Cic. pro Cornelio. Postliminium patris, aut filij, aut viri, aut fratris tollebat luctum familiæ. Crinit. libro 19. capit. duodecimo. de honest. disciplin. ubi de tollentibus luctum publicum, & priuatum.

Ad l. postliminij ius. 5.

Glos. §. fin. uerb. Regulo. qui fuerat &c. add. marg. de hoc Regulo &c.} Scot. De Mancino Cic. in Topicis, & in li. de orato. (ni fallor) primo. Hoc autem pertinet ad l. 4. uers. at qui hostib. sup. eo. De eodem Mancino vide inf. l. fina. de legat. Alciat. lib. 3. Parerg. cap. 13.

Ad l. non dubito. 7.

Scot. vide Alciat. l. hostes. de verbor. signification. & Parerg. libro primo. capit. 14. vbi qui serui, qui dedītij, qui fœderati, qui ciues Romani, quæque horum priuilegia.

Glos. uerb. fœderati. cum quibus &c. add. marg. immo uerò fœderati dicebantur &c.} Scot. vndè semper apud M. Cicero. legitur, socij, & amici populi Roman. duabus his uocibus coniunctis. egoque ita obseruaui.

Ad l. apud hostes. 9.

Versi. filij iura habet.} Sco. vide rubr. de iure filij, in ll. 12. tabul. Spieg.

Ad l. quod si filius. 11.

Gloss. uerb. exinde; & sic non esset &c. uersi. & sic non potest fingi &c. Scot. Hoc reprehendit Bartol. in l. si is, qui pro emptore, columna 16. numero 53. sup. de vsucap.

Glos. uerb. subditus est. aliàs potestati &c. aliàs hostium potitus est, ut inf. &c. Scot. Qui modus loquendi Plautinus est in captiuis. Alciat. lib. 1. Parerg. ca. 35. vbi non mutandam hanc lectionem censet.

Ad l. in bello. 12.

Glos. §. facti, uerb. possidens. aliàs possidens &c. uersi. primo casu interrumpitur &c. Scot. Accurs. infrà, his pugnātia scribit, glos. uerb. persona, ibi, hoc est cum &c. vt aduertit Bartol. in lege, si is qui pro emptore. supra, de usucap. 4. oppos. 2. part. columna septima. in princ.

Glos. uerb. persona. vt sic nunquam &c. uersi. hoc est cum &c. Scot. Accurs. suprà secum pugnat, gloss. uerb. possidens, ibi, primo casu. Bartol. dicta columna septima.

Ad l. postliminium est ius. 19.

Versi. inter nos, ac liberos omnes populos, Regesque moribus, ac legibus constitutum. Scot. Quo modo gentium quoque ius induxit, vt ea quæ bello capiuntur, transeant in capientium potestatem. Cyrus in Pædia apud Xenophontem lib. 7. in calce.

Glos. §. induciæ, uerb. Lacesserent, idest, ad bellum &c. sed, trenga in longum &c. Scot. Dic Iurisconsultum loqui, habita ratione eius, quod accidit frequentius. Nam induciæ possunt esse ad longum tempus, vt illæ centum triginta dierum apud Cicer. libro primo. Offi. & Romuli cum Fidenatibus sæculi unius, idest, centum annorum, apud Liuium, & reliquos. Nec induciæ dicuntur fœdera, vt malè hic Accurs. opinatur. Vide suprà lege, non dubito in additione ad glos. 1.

Ad l. si quis ingenuam. 21.

Glos. §. 1. uerb. in exitium, idest, damnum. Scot. Non enim respub. tollitur, sed partem pars exagitat, vt Syllani Marianos, Pompeianos Cæsariani; nam per hoc Romanorum status non concidit; aut illi propterea minus imperarunt nationibus. Certabatur enim vtri administrarent ipsam rempublicam, non autem de tollendo nomine Romano, uel eius amplitudine minuenda. & ita verbum, damnum, ab Accursio intelligitur, argu. l. 3. suprà, de damn. infecto, ubi adminutione damnum dicitur.

Ad l. hostes. 24.

Cæteri uerò latrunculi. Scot. infrà uerb. latronum. Hinc colliguntur bellum ciuile, esse bellum sine hoste. Vnde Lucanus, Bellumque sine hoste est.

Ad l. si quid bello. 28.

Gloss. uerb. erat. ne sit &c. uersi. & ita magis est meum &c. Scot. Dia sententia, inquit apud Horat. nescio quis. Vide Angel. consilio 110. columna secunda, vbi quod licet hoc verum sit, tamen diuturnius ac transmissibilius habetur id, quod a capite in membra transmitti cœpit, vt suprà de lega. 3. l. pater. §. quindecim. Vide Bartol. in tractat. de alimentis.

Ad l. si postliminio. 29.

Versi. & eo modo. Scot. vide sequ. uersi.

Glo. uerb. hæreditarium. secundum quosdam &c. uers. nec obstat, sup. de usuc. l. si. &c. Scot. vide Ias. in l. si is qui pro emptore. suprà, de vsuca. numero 61. in princ. columna 18. Alciat. dicta l. si is qui pro emptore, vult uerba huius responsi, uersi. & eo mō non referri ad vsucapionē, quæ diuturnius tempus requirit, quàm natiuitas posthumi pendeat; sed ad proximus, quòd dixerat, ignorantia acquiri. Constat enim in peculiaribus, per seruum tale quid fieri, l. 1. §. item acquiri mus. suprà de acquirend. possess. l. hæreditas. secunda, suprà, de acquiren. rer. dom. Hæc ipsius sunt ferè. Proinde cogitandum nobis est.

DE RE MILITARI. Tit. 16.

Scot. vide de priuilegijs militum, Iuuen. Satyr. ultim. Spieg. in l. 12. tab. titu. de magistr. militum, vbi non appellatur &c.

Ad l. 3.

§. *Qui stationis munus relinquit &c.* Scot. Liuius libro quinto, quem refert Textor in Offi. cap. de suppliciorum generibus, ait, fustuarium meretur, qui signa relinquit, aut præsidio decedit. Ibid. Textor ait, antiquitus in militari disciplina duo fuisse suppliciorum genera, fustuarium, & decimationem. Fuit etiam censio hastaria. hoc est ablatio hastarum de milite, ob delictum militare. Calep. hoc verb.

§. *si plures, uersi. sed tyronibus.* Scot. Apud Hæbræos anno vigesimo incipiebant militare, sexagesimo desinebant. Sic Leuitæ desinebant ministrare. Hieronym. in Hebraicis quæstion. in lib. Paralip. Apud Romanos decimus septimus annus erat initium militiæ. Cotaræ. lib. 1. c. 14.

§. *is qui ad hostes, uersi. uel in furcam damnabitur.* Scot. Nota in furcam damnari, idest, suspendi, vt in l. capitalium. §. famosos, suprà, de pœnis. & milites non torqueri, nec suspendi, aut obijci bestijs. Vide infrà l. 1. de ueteranis.

§. *in bello, uers. sed qui agmen excessit.* Scot. Qua pœna desertor ordinis afficeretur a Charonda, vide Tiraq. in l. si connub. sub nu. 62. vel qui capere arma pro republica recusasset.

Ad l. milites prohibentur. 9.

Scot. vide Cæsarem lib. 6. loquentem de Germanis.

Versi. emere permittuntur. Scot. Nota locutionem, sic in l. non amplius, §. vlt. suprà de leg. 1. hæres concedatur.

Ad l. officium. 12.

Glos. §. officium quoque Tribunorum, uerb. principijs. cum milites assumuntur &c. Scot. gl. non intellexit verbum, principia: quod erat locus in castris a principibus militibus appellatus. Vnde post principia. Alciat. lib. 1. de uerb. signi.

Ad l. Milites agrum. 13.

Versi. & ideò domum. Sco. Ratio arctat dispositionem. sic in l. cum pater. §. dulcissimis. sup. de leg. 2.

§. *desertorem, qui a patre &c.* Scot. vide cautel. 1. Ferrat. & adde l. nec quicquam. §. 2. uersi. comminari etiam, & terrere filium. sup. de offi. procons.

Ad

Ad l. Qui commeatus. 14.

§. *arma aliena.*} Scot. vide Rebuf. iunio. in l. armorum, ff. de verb. sign.

Versi. itaque si toto &c.} Scot. idest, omnia. e conuerso omnia, idest, tota, Verg. 2. Aenei. omnemq; reuerti. Per Troiam: idest, totam.

DE CASTRENSI PECVLIO. Tit. 17.

Ad Rubr.

Scot. Iuuen. Satyr. vlt. Solis prætereà testandi militibus ius Viuo patre datur. Nam quæ sunt parta Labore Militiæ, placuit non esse in corpore census, Omne tenet cuius regimen pater.

Ad l. pater qui. 12.

Glos. §. fi. verb. compendium. quia non tenetur &c. uersi. & nota quòd dictio, compendium, potest esse accusatiui, & nominatiui casus.} Scot. Potest ergò quandoque contingere, vt verbum possit esse ambiguum in casu, vt hic. Hoc autem propter verbū, incurrat, quod potest referri ad patrem, qui incurrat, & ad compendium, quod incurrat.

Ad l. de hæreditate. 19.

§. *filiusfamilias.*} Scot. Existentia sui hæredis, operatur transmissionem hæreditatis non aditæ. Hoc etiam dicit Bar. in l. si filius hæres. sup. de lib. & posth.

DE PRIVILEGIIS VETERANORVM. aliàs, de veteranis. Tit. 18.

Ad l. 1.

Versi. nec ad bestias itaque &c.} Scot. sed nec miles quiuis, nisi transfuga, qui redijt. sup. de re mili. l. desertorem, §. is qui ad hostes.

Digestorum seu Pandectarum Liber Quinquagesimus.

AD MVNICIPALEM, ET DE INCOLLIS. Tit. 1.

Ad l. 1.

Glos. uerb. Campanus. est ergò ciuitas Campaniæ, sicut & Puteolanum.} Scot. Errat Accurs. non enim dicitur hic Campanus a Campania, quæ regiò est, sed ab vrbe Capua, a Capy dicta. Verg. 10. Aeneid. & Capys: hinc nomen Campanę ducitur vrbi, idest, Capuæ. alicubi legitur Capuane. Puteolaneos autem ab vrbe Puteolis iuxta Neapolim. Vide Liuium, Strabonem, & alios.

Versi. sed etsi ex patre Campano, matre Puteolana, æquè municeps Campanus est: nisi fortè priuilegio aliquo &c.} Scot. Conna. libro secundo Comment. iur. ciuil. inuehitur contrà Campanos, nobilitatem a matribus assumentes. Idem de Xanthijs, & Licijs, apud quos nomen gentis a matribus. Vide Stob. Sermon. 44. ex Nicolao, de moribus gentium. Herod. libro primo. de Caribus, in fallor. Solin. capit. 43. in princip. Tiraquel. de nobil. capit. 18. num. 25. Forcat. dialo. 15. Coras. in Miscella. iur. capitul. 15. lib. 1.

Ad l. assumptio. 6.

Glos. uerb. oriundus idest, ortus. sic C. &c.} Scot. in sl. l. de iure, ubi adnotaui.

Ad l. libertus. 17.

§. *præscriptio.*} Scot. Facit quod scribit Sabell. tom. 1. pag. 846. de Scipione Aemyliano, & de lege Consulatus, ne bis idem intra decem annos Consul crearetur.

Ad l. qui ex vico. 30.

Scot. qui in vico nascitur, dicitur in ciuitate nasci. gl. l. filios. C. de municip. & origin. libro 10. Contrarium apud Diogenem Laertium in Mapsone.

Glos. uerb. qui ex vico. vt Vergilius Mantuanus, licèt ex vico eius, scilicet Plectole &c.} Scot. Est hodie Plectole, sed eo tempore, vocabatur Andes. Vnde vates, seu poeta Andinus dictus est ipse Vergilius.

Ad l. de iure. 37.

Vers. oriundum esse.} Scot. id est, ortum, infrà orta. sup. l. assumptio. cum gloss. contra Alcia. in l. qui in continentibus, in fin. inf. de verbor. signific. l. prouincia les. num. 4. ff. eod. tit. de verb. signifi. Adde l. relegatorum. §. interdicere. & §. seq. sup. de interd. & relegat. l. pe. sup. de Senator. Non obstat uersi. ex qua, quasi debuisset dici in qua. Nam & mox dicit, quæ aliunde orta.

Ad l. fina. 38.

Versi. gratiam se facere iuris iurandi ei &c.} Scot. Similis gratia Equiti cuidam facta fuit in repudianda uxore. Tranquill.

DE DVCVRIONIBVS, ET EORVM filijs. Tit. 2.

Ad l. Generaliter. 3.

§. *eos, qui Iudaicam superstitionem sequuntur &c. add. marg. Vide in hunc locum Alciat. lib. &c.*} Scot. Fortè posset intelligi de Romanis ad superstitionem Iudæorū declinantibus. Qualis fuit Cæcilius Libertinus, in quem Cicero iecit scomma, Quid Iudæo commune cū Verre? Quod habes in vita Ciceronis apud Plutarchū. Et quòd hic. §. de Iudæis est intelligendus, suadet: Nam & his uerbis, colunt, sequuntur, significauit Iudæos Iustinianus, in l. pen. C. de hæret. vt apparet clarissimè ibidem, Inter se autem hæreticis, vel Iudæis &c. Prætereà hic in fi. dicitur, sed. & necessitatem eis imposuerunt, qua superstitionem eorum non læderent. Quod in Christianis non fiebat. cogita, & pondera Alciat. vbi hic allegatur.

Glo. d. §. uerb. permiserunt. C. de Iudæ. l. fi. &c.} Scot. In vna solut. intelligit hic, quòd non agitur de Iudæis. glo. in l. fi. C. de Iudæ. considera totum illum titulū. Domitianus exigebat vectigal ab ijs, qui Iudaicā viuebāt vitam. Textor in Officina. c. de auar. Vide etiam Sueton. & considera l. iussio. C. de Iudæ.

DE ALBO SCRIBENDO. Tit. 3.

Ad l. 1.

Scot. fuit album Prætoris. l. si quis id quod. sup. de iurisdict. omn. iudic. fuit quoque aliorum iudicum, ut Rip. in l. 1. si cer. peta. Fuit quoq; proscriptorū. Vnde illud Plauti in Persa, q̄ huc albo pariete alie-

na oppugnant bona. Quæ autoritas Plautina melius probat, quod scribit hic Barto. per hunc tex. ꝗ scilicet, scripturis factis in muro sit credendum, quàm hic text.

Ad l. fin. 2.

Scot. Facit l. ult. C. de ord. iud. l. ult. C. de ord. cognit. c. cum in iuuentute. vbi Abb. col. 1. de præsumpt. l. un. ff. de offi. præf. præto.

DE MVNERIB. ET HONORIB. Tit. 4.

Ad l. & qui originem. 3.

Glos. §. munus hospitis. uerb. hospitis. facit &c. } Scot. vide l. sunt munera. inf. tit. 1.

§. fi. uers. quamuis pro altero, cuius pater &c. } Scot. contra filium, quem pater viuens alebat in gymnasio.

Ad l. vt gradatim. 11.

Add. marg. concord. text. in c. legimus &c. } Scot. 16. q. 1. c. monachos.

Ad l. fin. 18.

Scot. vide Alcia. in l. pupillus, §. decuriones. infrà de de verb. signifi. vbi tribuit hanc l. Arcadio, sicut & Pandectæ Fradineæ. Quidam tribuunt Martiano, vt habet add. marg. hic.

Glos. uerb. frumenti. de pecunia &c. & sic non est &c. } Scot. & hic, & ibi ponitur inter personalia.

§. iudicandi quoque necessitas. } Scot. Munus iudicandi graue appellat Cicero act. 3. in Verrem. Budæ. in annot. reliq. char. 103. Iudicare honor est, ac dignitas. l. omnem honorem. C. quan. prouoc. non est necess. c. vt debitus, de appellat. Ponit & Rot. sed & Vant. tracta. de nullita. ex defect. iurisd. deleg. nu. 45. vide l. iudices. C. de dignit. li. 12. quæ allegatur ibi sub nu. seq.

§. Mastigophori quoque. } Scot. Mastigonomi legit Alc. quem vide lib. 1. Parerg. c. 22. & athletas.

§. patrimoniorum. uersi. eleemporia, & ostrionia. } Scot. vide Alcia. in Prætermiss.

§. Mista. uersi. Herennius Modest. & notando &c. } Scot. Facit tex. in l. scribit Celsus, aliàs incipit, si is qui quadringenta. versi. & cum diu multumque tractauerit an &c.

Verb. disputando. Add. margin. nota quòd disputatio multum &c. } Scot. vide c. quia nonnunquam, vbi glo. & add. dantes remissiones, in extrauag. Ioã. 22. de verb. sign. de hæret. c. 2.

§. sint autem, uersi. neque ab hospite recipiendo. } Scot. vide inf. tit. 1. l. sunt munera.

§. Magistris. } Scot. vide infrà, titul. 1. §. his omnibus. §. angariarum.

DE VACAT. ET EXCVSAT. mune. Tit. 5. Ad Rubr.

Scot. vide Deutero. c. 24. & Ioan. Oldẽ. tract. de usuc. c. de tempor. circ. nupt. considera. uersi. cum quis olim, apud Spieg. in Lex. uerb. legibus & præmia &c. & uerb. immunitas.

Ad l. 1.

Scot. Habes infrà, hoc titul. l. 2. §. numerus, l. in hominibus. in prin. titul. sequen. l. semper. §. demonstratur. C. qui num. lib. se excus. quòd dabatur immunitas ob tres liberos, iunen. Saty. 9. vbi Commen. Mart. bis, vel ter. vide Franc. Bald. in l. ultima Romuli, Blondum de Ital. Illustrata. habuit, inquit, Antium sacrosanctam a publicis muneribus vacationem, quæ pariter eodem tempore est suspensa. i. tempore Neronis.

Ad l. 2.

§. numerus. } Scot. vide quæ addidi suprà. l. præced. in princ.

Ad l. in honoribus. 8.

§. Philosophis. } Scot. Menippus Philosophus se suspendit ob ereptam sibi per insidias pecuniam. Diogen. Laert. Diagoras quoque factus est atheus.

Versi. etenim uerè philosophantes &c. } Scot. Facit l. 1. in fi. princ. sup. de iustit. & iur. vide Senecam lib. 2. de benefic.

DE IVRE IMMVNIT. Tit. 6.

Ad l. 1.

§. sed & generi. } Scot. vide Dec. in l. fœminæ. infrà, de regul. iur. char. 13. in fin. cum 14. per totum. & 29. a tergo, uersi. ex his colligi potest limitatio &c. Alexand. in lege, quia tale. in princip. suprà solut. matrimon. Dec. l. in omnibus. dicto titulo, de regul. iuris.

Ad l. semper. 5.

Scot. vide Cicer. de Senect. Ouid. ad Canam, Descendit in æquora Tethym, Oceanumque, quorum reuerentia mouit Sæpe deos. Valer. Maxim. libro secundo. titu. de hono. impens. sen. a iuuen. Leuit. cap. 19. coram cano capite consurge, & honora personam senis. Iob. capit. 32. Sapien. cap. 2. Eccl. cap. 32. Tiraq. tract. de iur. primig. in præfata num. 79. vsque ad fin. & sic ad num. 221. Claud. de rapt. Proserp. lib. 3. Necnon & senibus fluuijs concessa sedendi Gloria, & ibi Ioan. Parras.

Glo. uerb. magistratibus. Sed magistratus &c. uersi. & nota senem, qui habet 60. annos. } Scot. Tractat. de reprob. testam. qui inter tractatus Bart. inseritur. num. 54. senes uocat quo ad causa eam, qui annos habet, 70. vt ibi. vide Lun. & S. C. qui æta. allegatam per glo. in l. maiores. sup. eo.

§. demonstratur uariè. } Scot. propter tres a custodia, propter quatuor ab oneribus. Aristot. in Politicis. & liberorum numero indulsit diuus Pertinax, sicut etiam diuus Adrianus, in l. unic. §. si plures. sup. de portio. quæ lib. damna. conced. De Galleacio Vicecomite eiusque dicto ad eum qui ꝗ esset libero rum numero grauatus, postulauit gratiam, vide Corio. Proletarij maximè honorantur apud Persas, & immunes sunt, vt ait Herod. lib. 1.

§. licet in corpore. } Scot. Argu. quòd licet aliquis sit doctor, si non habet libros doctorales, non gaudeat immunitate Doctoris. Item, ꝗ licèt quis sit in matricula Doctorum, & Collegio, non gaudeat collegij priuilegio, si non habet libros Doctorales.

Ad l. fina. 6.

Vers. & qui arborem caedunt, ac torrent. } Scot. vide Alcia. in l. carbonum. gloss. 2. ff. de uerb. sign. ubi legit ferriunt, pro cædunt.

DE

DE LEGATIONIBVS. Tit. 7.
Ad Rubricam.

Scot. Apud Chalcidenses lex erat, ne quis infra 50. annos legatione fungeretur. Tiraq.tractat.de iur. primig. in præfa.nu.122.

Ad l. 1.

Scot. Reperitur legata, apud Ouid. in epist. Briseid. ad Achillem.

Ad l. 4.

§. *Legati uicarios dare &c.* } Scot. Singul. secundum Roma.sing.663.ad limitationem regulę l.inter artifices.supra,de solut.

Ad l. Paulus respondit. 9.

§.*ult.* } Scot. Vide pulchrè per Angel.cons.319.

Ad l. Paulus respondit de eo. 10.

Scot.vide Valer.Max.lib.2.de mira constantia lega. pop.Roma.

Ad l. qui legatione. aliàs is qui. 15.

Scot. vide Ang.d.cons.319.

Ad l. fin. 17.

Glos.uerb.expulisse, scilicet perpetuo.ad quod &c. } Sco. Vide l.quod meo.§.1.supra,de acquir.poss.

Glos. uerb. Numantini.erant hostes qui &c. } Scot.vide Cice.in oratio.pro A. Cæcinna,& in Topicis.

DE DECRET. AB ORDI. FAC. Tit. 9.

Ad l. quod semel. 5.

Vers. si ad publicam utilitatem. } Scot. Vide Aristot. in Politic.

Glos.d.uerb.ad publicam.exemplum est. &c. uers.item pro hoc, quod sine causa &c. } Scot. Interlocutio potest sine causa reuocari.Intellige ut per Alex.l. quod iussit. in glos.alleg. col. 11. & ibid.Ias. per ea quæ dicit ibidem Bart.in pen.quæst.

DE POLLICITATIONIBVS. Tit. 12.

Ad l. ex pollicitatione. 9.

Glos. ult. fundum.No.prohibitionem &c. } Scot. Et utilis hyppothecarię. vide Bart.in l.1.in fi.supra,de leg. 1.& ibi Soci.per hunc text. uide quod no.Bald.in l.per diuersas.2.q.C.mand.& l.1.q.3. C. de contrah.empt.

Ad l. Septitia. 10.

Vers. ὑπολήψει, add. margin.uide Alciat.&c. } Scot. Et lib. 1.Parerg.c.22.

DE VARIIS, ET EXTRAORD. cognitio.&c. Tit. 13.

Ad l. 1.

Vers.qua Græci. } Scot. vide Alc.lib.2 .Parerg.c.25.

Vers.sed quia hoc primum. } Sco. De lectoribus hic agitur, & docentibus.

Vers.qui in ingressu sacramenti. } Scot.Sacramenti,idest, causæ,quę non poterat inchoari sine depositione certæ pecuniæ ab utraque parte, quam uictus supra damnum litis, amittebat. Vide Calcagn. de ratione iudiciorum.Budæ.in Pandect.Calep.hoc verbo. Accursius hic se rei huius rudem ostendit. Sed aduerte, quòd forte hic non loquitur de aduocatis.

Glos. uerb. tametsi librarijs:qui libros scribunt. } Scot.Cępol.in l.mercis,infra,de uerb.sign. exponit,i.librorum venditoribus.

§.*Aduocatos accipere debemus.* } Scot. In legib.Nouellis diui Valent.tit.ult.l.un.punitur causidicus, & iurisconsultus defensores causæ de qua ibi; facta differentia inter iurisconsultum,& causidicum.Plau. in Pęnulo uocat testes aduocatos. Vnde Iaco.de Arena in tract.expens.iudic. appellat procuratores,quasi aduocatos.Vide etiam l.3.§.diuus.supra de iure fisc.& text.loquens de aduocato, intelligitur etiam de procuratore.glo.in l. salarium,supra, mandat.

§.*si cui cautum.* } Scot. vide in l.litem.C.de procu.vbi gl.& Doct.l.ex senatusconsulto. supra, ad leg.Iul. de ui priua.quam nemo allegat.

Vers.ne utrumque compositum &c. } Scot. Fallit in aduocante pro uita alicuius, quia merces est inæstimabilis, & potest accipi tunc magnum salarium : & cū agit de statu plati,vel Ducis, & similium,ut per Barbat.cons.54.lib.2.refert Bald. in l.1.C.mand. in fi.Vide Dec.in l.creditor.nu.2. & 3. C.de pact. Plin.lib.episto.5.episto.4.& 14.& vlt. Tiraqu.tractat.de nobil.c.29.num.19.Alciat.in d.l. creditor. vbi est quæstio uitæ,ibi pecunię fluunt. Ias.l.si quis iniquum.§.hæc pæna.ff.quod quisq.iur.

Vers.pro singulis causis. } Scot. vide hic Bart.contrà aduocatos curiæ Romanæ,& ad id uide Dec. de articulo,& causa,in rubr.de offic.deleg.ad fi.& vide text.& gl.in l.pen.§.sed iuramento.C.si cert.peta. Facit pro expositione aduocato sum.l.fin. cum gl. ff.de fer.

Ad l. si medicus. aliàs,medicus. 3.

Scot. Alciat.lib.Parerg.2.c.39. fingit hypothesim ex fabella Aesopi. Quod quàm sit ridiculum, nulli non patet.

DE PROXENETIS. Tit. 14.
Ad Rubricam.

Scot. Hi uerbo latino a Seneca vocantur pararij. Videntur vocari interemptores a Concilio Carthaginensi.91.distinct.c pen.

DE CENSIBVS. Tit. 15.

Ad l. 1.

Vers.Tyriorum colonia. } Scot. Hanc Adrianus Imperator metropolim fecit in gratiam Pauli Tyrij,ut tradit Alc.lib.4.Parerg.cap.15.de hac etiam Paulus infra,l.fin.

Vers. fœderisque, quod cum Romanis percussit tenacissima. } Scot. Vnde ciuitatis nobilitas consistit in promissis faciendis.Suzzar.in qq.suis, vt per Alex.consi. 216.col.2 .lib.2.ubic orruptus est codex. Allegat enim l.1.de incend.ruin.naufrag.

Ad l. ætatem. 3.

Scot.Ouid.lib.2.de art. aman. Nec quotus annus eat nec quo sit nata,require Consule: quæ rigidus munera censor habet.

Ad

Ad l. forma. 4.

Verſ. quot iugerum eſſe uidetur. } Scot. Videtur ergò quē deferre poſſe, iuxta id quod credit.

Ad l. in Luſitania. 8.

Luſitani, ſeu Portugallenſes (quanquam nec tota Portugallia Luſitaniæ finibus eſt circumſcripta nec totam Luſitaniam Portugallia complectitur: licet negari non poſſit potiorem Luſitaniæ partem Portugalliæ regi parere, vt ſcribit Ortelius in Theatro orbis terrarum) fuerūt hoſtes populi Romani. l. nā & Seruius. ff. de neg. geſt.

Verſ. ſed tributum his remiſit capitis. } Scot. Capitatio remiſſa fuit Cæſarienſibus. Sed hodie omnibus urbanis plebibus. l. 1. C. de capi. ciui. cenſ. exi. lib. 11. adde de capitatione. ſupra, eo. l. ętatem. ubi appellatur tributum capitis, ſic ut hic.

DE VERBOR. ET RER. SIGNIF. Tit. 16.

Ad l. 1.

Scot. Vnde apud Terentium in Eunucho, legitur, illarum quiſquam, pro, quæque. Plaut. in Perſa. quiſquis eſt, ideſt, quæcunque eſt. Idem in Truculento ar. ecquis ulla eſt? in Aulula. quis ea eſt? Quis mulier. appellat figuram per pronomen Rufinianus de ſchematibus.

Ad l. 2.

Scot. Per hanc l. 2. & alias, ſupra, allegatas per gloſ. Blond. in princip. libror. de Roma inſtaurata: quæ conciliat Plin. & Vopiſcum de amplitudine vrbis diſſidentes. Tamen Panuin. in urbe Roma hoc reprehendit. Suburbia Romæ adeo erant frequentia ædificiis, ut Hormiſda Perſa æquitās in Comitatu Conſtantij Imperatoris, crediderit ſe ingreſſum Vrbē, ingreſſus continentia, ut eſt apud Ammianum, & refert Leand. Alber. in deſcript. Ital. c. de Faliſcis.

Ad l. itinere. 3.

Scot. Differentia eſt in modo milliariorum inter antiquos & modernos. Nam milliaria antiqua fuerunt breuiora. Vnde Roma antiquitus diſtabat centum milliaribus a ponte centeſimo, in Vmbria ideò ſic appellato. Hodie non numerantur tot milliaria. Hoc apparet ex modo quo utitur Antoninus in itinerario. Leand. Alber. in deſcript. Ital. c. de Vmbria. De uia autem rectà, & obliqua, vide text. in l. non ſolum. ſupra, de excuſ. tutor.

Ad l. mulieris. 13.

§. 1. *uerſ. quarum corpus manet, ſed forma &c.* } Scot. Vnde de Actæone mutato in ceruum, Ouid. lib. 3. Metamorph. Lachrymæque per ora Non ſua fluxerūt.

Verſ. plus eſt in manus pretio. } Scot. Pretium manus, vulgò, la manifattura. Vtitur hoc loquendi ſchemate Plin. lib. 34. c. 7. natur. hiſto. ubi nonnullis in codicibus legitur, ex immani pretio, cum legendum ſit ex manus pretio. Minus igitur mirum, ſi huc quoque mendum irrepſerat. Legebatur enim in manu pretij. vide adag. 4853.

Ad l. bona ciuitatis. 15.

Scot. Alcia. lib. 3. Parerg. c. 37. & hic.

Ad l. uerba contraxerunt. 20.

Scot. Contrà de l. diuus. §. licet. ſupra, de iu. codic.

Ad l. partum. 26.

Gloſ. uerb. partum ancillæ &c. uerſ. pro iure mulieris. } Scot. Lege, pro aure mulieris. Cæpo. hic.

Ad l. ſylua. 30.

§. *Noualis. add. margin. uide Vallam &c.* } Scot. Plinius quoque lib. 17. c. 5. & lib. 18. c. 19. ponit, ex quibus apparet ignorantia Canoniſtarum, in c. 1. & c. quid ſit, de uerb. ſignif. quamuis Alciat. ſuſtineat. c. quid ſit. per l. fin. in fin. de ter. moto. Poteſt etiam dici in c. 1. plus dictum, minus ſcriptum, quia Hieronym. mutilè retulit uerba huius §. niſi maluimus dicere eum ſecutum definitionem Seruij relatam a Valla in hac add. marg. alleg. lib. 6. c. 42.

Ad l. pratum. 31.

Scot. veteres dicebant paratū, inquit Plin. lib. 18. c. 5.

Ad l. armorum. 41.

Scot. Nota tamen minus puniri ſcientem lapide, quàm gladio. l. omne delictum. §. ſi quis commilitonem. ſupra, de re milit.

Ad l. inſtrato. aliàs, inſtratum. 45.

Gloſ. uerb. 1. add. marg. tu dic aliud eſſe ſtratam &c. } Scot. Legendum in gloſ. ſtrati. Vnde hæc apoſtilla eſt extrà propoſitum.

Ad l. pronunciatum. 46.

Verſ. & pronunciaſſe, & ſtatuiſſe ſolemus dicere eos, qui ius habent cognoſcendi. } Scot. Ergò ius cognoſcendi, trahit ius decidendi, contra Doct.

Ad l. qui neque ſequantur. aliàs inſcriptio. l. ſolutum. 48.

Add. margi. uetuſtum codicem uidimus &c. } Scot. Bald. l. 1. de fer. ubi non tenet citatio, ſententia eſt ipſo iure nulla, ſi citatus non comparuit. Ad hoc allegat hanc l.

Ad l. filij. 84.

Gloſ. 1. uerſ. §. 1. } Scot. Contra de l. quod ſi nepotes. d. tit. de teſta. tut. ſed dixit primo gradu, ideo non obſtat.

Ad l. quid aliud. 86.

Scot. vide l. qui fundum. ſupra, quēmadmo. ſeruitu. amitta.

Verſ. prædia qualiter &c. } Scot. Facit illud Cic. in Acad. Quæſtio. relatum per Nizoll. uerb. continuatus. Et ita putant effici, q̃ appellantur qualia, e quib. &c.

Gloſ. uerb. prædia qualiter, ideſt, qualitatiue, uel ſecundum eam qualitatem &c. } Scot. vide gl. in l. qui fundum. prēal leg. uerb. ſi habens.

Ad l. propemodum. 88.

Verb. centum aureos. } Scot. Centiens aureorum, legit Haloandr. in præf. C. exponens, ideſt, centena millia aureorum. Et ita emendat in codicibus ſuis, alijque ferè ſunt ſequuti.

Ad l. boues. 89.

Glo. 1. uerſi. §. armento. } Scot. Tamen §. præcede. uidetur dici contrarium, ponderando uerb. cætera.

d. gloſ. uerſ. boues non continentur. } Scot. Plin. lib. 11. c. 33. Nunquam in iumentis gignitur, in bubus frequēs.

Ad l. mouentium. 93.

Gloſ. 1. uerſ. aliquis legauit omnia mobilia ſua &c. } Scot. l. ſed & ſi quid. §. & generaliter. ſupra, de vſufruct.

Ad l. uerbum, reddendi. 94.

Scot. vide Vall. lib. 2. eleg. c. 56. pulchrè Ouid. 1. de Pōto. Quod ſi permiſſis nobis ſuadere quid optes Vrdes, quam reddas plura, precare deos.

Ad

Ad l. litus est. 96.

Vers. idque Marcum Tullium &c. Scot. Cic. definitio, sicut in l. Fulcinius. §. latitare. supra, quibus ex caus. in poss. Ang. tract. de fuita in princ.

Ad l. bisextus. 98.

Scot. vide de anni digestione Thebanorum sacerdotum apud Strabo. lib. 17. Geographiæ.

Ad l. licet. 103.

Scot. vide Ias. in l. transigere. nu. 8. C. de transact.

Ad l. debitor. 108.

Verb. exigi. Scot. Hoc verbum etiam de fundo dicitur. l. generali. in princip. supra, de vsufruct. legat.

Ad l. litus publicum. 112.

Scot. Ripam lacus, dicit litus Catull. Veronã veniat noui relinquens Comi mœnia lariumque litus. Nã & Hebræi appellãt lacus maria. Vnde in Euangelijs dicitur, iuxta mare Tyberiadis; idest, lacum. Omnes enim aquarum congregationes Hebræi vocant maria.

Ad l. hæc uerba. 124.

Glos. uerb. aut facit. hoc potest &c. uers. uel etiam de coitu dicas &c. Scot. Hoc ridiculum: Nam quid uetat, quin sit qui nec gignat, nec gignatur.

Glos. ult. uelut lepus qui agit, &c. Scot. Quia est communis sexus. Et adde Lucret. lib. Præterea per se quodcunque erit, aut faciet quid: Aut aliis fungi debebit agentibus ipsum: Aut erit, vt possint in eo res esse, gerique. idest, quicquid est, aut facit, aut patitur, aut pati potest. Quod ultimum uidetur cõtra uersic. nullum enim. Narcissus apud Ouid. lib. 3. Metamorph. Flammas moueoque, feroque, idest, & facio, & patior.

Ad l. Nepos Proculo. 125.

Vers. potest & ille &c. Scot. vt infra, tit. l. in condemnatione, glo. l. si cum dies. §. compromisso autem. supra, de arbitr. quæ allegat. l. si filius. ff. de condit. instit. & uide add. marg. ad d. §. compromisso.

Ad l. vestis. 127.

Glos. uerb. tunicæ, quæ utuntur &c. Scot. l. sed & si quid §. & si uestim entorum, supra, de vsufr.

Ad l. spadonum. 128.

Sco. vide Suidam, uerb. Aristo. vbi eunuchus cõtusis testib. generauit. Eunuchus appellatur. Act. 5.

Ad l. anniculus amittitur. 132.

Vers. neutro enim. Add. marg. Locum huic ex exemplari &c. Scot. Simile illud Ouid. in Tristibus, Posterior nono est, vndecimoque prior. Facit c. præsens. 20. q. 3. Cic. de Orato. proximus, à postremo, idest, ante postremum. Nizoll. in obseru. in Cicer. uerb. ab.

§. falsum est. Scot. vide Mantua. Carmelit. in tractat. de concept. Christi.

Ad l. quæret. 135.

Glos. ult. uers. secus ergò si ex delicto &c. ut quia habuisset &c. Scot. vide Alciat. hic tetigi tom. 2. Respons. lib. 4. resp. 31. sub nu. 33.

Gl. fataliter: ibi, quia quãdo cũ homine ageret. Sco. vide Alc. hic: & imaginatio facit casum, ut scribit Arist. vide apud Sabell. tom. 2. pag. 587. seu Ennea. 9. lib. 7.

Ad l. Masurius. 144.

Vers. scribit pellicem nunc vulgò uocari. Scot. Ouid. in Heroid. appellat succubam lecti.

Ad l. virilis. 145.

Scot. Facit gl. l. vir vxori. §. fi. supra, ad Velleian. quæ exponit pro parte, idest, pro toto.

Ad l. non est sine liberis. 148.

Scot. Terent. vtitur in Heautontimo. sce. 1. act. 2. Vnde illud, liberùm loco. de singulari uiro, non etiam de pluribus, apud veteres. Budæ. in anno. pag. 31. meminit illius, liberùm loco.

Ad l. proximi. 145.

Scot. Tamen in uerb. primus, aliud visum est Damonactiin Agatoclem peripateticum, ut habes lib. apopht. 8. vide c. ecclesias, col. 3. 13. q. 1.

Ad l. delata. 151.

Glos. ult. uers. dicitur delata, cum decreta est. Scot. Imò. & antè, d. l. 1. §. per seruum. l. fin. quis ord. in bo. poss. sed decreto delata non repudiatur. d. §. decretalis. edicto delata repudiatur. d. §. per seruũ. d. l. fi. Quẽ postea reperi tenere Dec. in l. i. no. 1. C. qui admit.

Ad l. maiore. 156.

Scot. Maius etiam dicitur, nullius com paratione.

Ad l. etiam aureos. 159.

Scot. Pecunia aurea. l. tres fratres. supra, de pact.

Ad l. nomen filiorum. 164.

Vers. quamuis posthumæ &c. Sco. Imò. l. Titius. §. 1. supra, de lib. & posthu.

Ad l. hæredis appellatione. 170.

Scot. An hæres hæredis sit propriè, & uerè primi testatoris hæres, uide Iason. qui latè disputat, in l. si quis filium. §. ult. ubi est casus in hac materia. ff. de acquir. hæred.

Glos. un. uers. sed impropriè &c. Scot. vide l. qui per successionem, infra titu. 1.

Ad l. natura cauillationis. 177.

Scot. vide lib. Grego. Girald. in Dialog.

Ad l. pronunciatio. 195.

§. pen. uer. quæ ab eiusdem ultimi. Sco. Idest, primi. Vergi. 7. Aeneid. Tu sanguinis ultimus auctor, i. primus.

Ad l. qui fundum. 205.

Vers. quos Graci. Add. marg. locum hunc Angelus Politia &c. Scot. Episto. 32. & ult.

Glos. ult. uers. vnde Adam, unum dicitur comedisse secundum quosdam &c. aly Theologi &c. alij de ficu &c. Scot. Archid. in c. si apostolica. de præb.

Ad l. vinaria vasa. 206.

Scot. Nota vasa vinaria dici, quæ actu vinum habẽt, non habitu, per hunc text.

Ad l. coram. 209.

Addit. margin. u. o. coram aliquo fieri &c. Scot. Facit illud psalm. 93. Qui finxit oculum, non considerat? Si enim mens absit, nihil oculus videt. Sadolet. in d. psal. vnde illud, mens uidet, non oculi.

Ad l. fundi. 211.

Vers. rure autem ager &c. Scot. Quem Cice. agrum colonum uocat. vide Calep. uerb. ager.

Ad l. liberorum. 220.

Scot. vide l. vacatio, ibi, liberis, & posteris, supra, de mune. & honor. & l. iurisconsultus. supra, de gradibus. vbi strictius accipitur hæc vox. tangit Alc. hic. tum ex filijs, tum ex filiabus. l. inter liberos, supra, de pollicit.

Vers. neque enim dulciore nomine &c. Scot. Adde quòd magis diligimus nepotes, quã filios. Venus apud Vergil. 10. Aeneid. Liceat dimittere ab armis Incolumen Ascanium: liceat superesse nepotem Aeneas sanè ignotis iactetur in undis. Et quamcunque viam dederit fortuna, sequatur. Hunc tegere, & diræ valeam subducere pugnæ.

Ad

Ad l. latæ. 223.

Verf. finis eſt.} Scot. Ideſt diffinitio. Alc. hic.

Ad l. pupillus. 239.

Verf. quem Græci &c. addit. margi. uide Alcia. lib. &c.} Scot. Alc. lib. Parerg. c. 2. c. 7. & hic.

Ad l. malum. 242.

Verb. artemonem.} Scot. vide Alexan. ab Alex. in lib. Genial. die. lib. j. c. 25. Bud. in prior. an. in Pandect. adag. 3009. Alc. hic.

Glof. uerb. pars nauis. ſicut cum &c.} Scot. Nec diſtinguitur pars mediata, ab immediata. l. naue, l. ſcapham, de euict. vbi pars nauis dicitur eſſe tabula, licet mediatè: ſicut malus, licet immediate, contra not. per Bart. per illum text. in l. ea verò. §. de illo. ubi addidi. ſupra, pro ſoc. At partes nauis principales ſunt prora, puppis, & carina, ſicut domus, ſuperficies, & ſolum. l. cum qui. ſupra, de vſucap.

Ad l. ſi qua pœna. 244.

Verb. ult. quantam dicat.} Scot. vide gl. verb. arbitrium. c. ſuper ijs. de accuſa.

DE REGVLIS IVRIS. Tit. 18.

Ad l. quæ legata. 18.

Glof. ult. uerf. ult. quam quidem habent &c.} Scot. Aduertè, quòd l. ſi filius. ſupra, de uerborum obligat. excerpta fuit ex Paulo lib. 62. ad edictum. hæc autẽ. l. ſi filius. excerpta fuit ex Põponio, ut in Pandect. communibus, & Haloandr. Nam Pandect. Florentinæ non habent hanc l. hic. utraque autem habet eadem omnino uerba.

Ad l. in perſonam. 22.

Glof. §. Generaliter. uerf. In uenditione ad boni uiri &c.} Scot. Hoc dictum non tenent Caſtrenſ. Alex. & alij per l. ſi dolo. hic alleg. per gl. quæ facit contrà ipſam. gloſ. & reſpondent ad argumenta gloſ. hic, & l. in ementis. C. de contrahend. emptio. & Bartol. in l. ſi quis arbitratu. de verbor. obligat. vbi dicunt præfati Doct.

d gloſ uerf. quod põt dici, ut &c.} Scot. Similem gl. habes in l. in ementis. C. de contraheri. empt. præalleg.

Ad l. ſemper in ſtipulationibus. 34.

Scot. Nota ſtipulationem eſſe contractum.

Verf. quid ergo.} Scot. Concord. l. ſi quis reum. ſupra, de cuſto. & exhib. reo.

Gl. uer. tunc mos regionis &c.} Scot. Hanc gl. not. multũ hic Bar. & Alex. conſi. 26. vol. 4. conſiderandum.

Ad l. qui in alterius. 42.

Verf. non etiam ſi agat.} Scot. In contrarium facit l. qui in ius, §. nemo. infra, eo. ſeu pertinet ad excuſationem actoris: quem & ipſum licet difficilius, quàm reum uolunt excuſari Doct. hic. Nemo autem allegat d. §. nemo.

Ad l. nemo ex ijs. 43.

Scot. vide latè Iaſ. in l. 1. col. ult. C. de tranſact.

Ad l. conſilij. 47.

Scot. Vnde Darius apud Curt. li. 3. dixit, neminẽ ſtolidũ conſiliũ capite luere debere. Defuturos eos, qui ſuaderẽt, ſi ſuadere periculũ eſſet. deniq; &c.

Ad l. cuius per errorem. 53.

Scot. Ad intellectum huius l. in 2. reſponſ. uide Bald. in l. 7. ver. quartò quęritur. C. de furt. Iaſ. & moder. l. ſi ego. 1. ſi cert. peta. Alex. & moder. l. 1. ſupra, de cond. indeb.

Ad l. inuito. 69.

Scot. Vnde Plautinus Lyſiteles, Nullum inquit beneficium Eſſe duco id quod quoi facias, non placet. Enn. apud Cice. in offic. benefacta malè locata, malefacta arbitror. Et meritò, quis enim inuitum ſeruare laboret? vide adag. Aſinam in rupes protrudere.

Ad l. Actus legitimi. 77.

Scot. Hanc l. habere locum tantummodo in caſib. hic expreſſis, dixit glo. Inſtit. de verb. oblig. §. omnis. Ad intellectum huius l. vide Alc. lib. 3. Parerg. c. 4. cum quatuor ſequentibus, vbi ponit rationes ad ſingulas concluſiones: quæ numero ſunt quinque, ut uides.

Ad l. ea ſola. 97.

Glof. vn. uerf. reſponde, hæredibus deportati, quaſi ipſe ſit mortuus &c.} Scot. Singul. dicit Bald. in l. eam quam, col. 5. C. de fideicom.

Ad l. in iure ciuili. 121.

Scot. Exempla duo inſignia referuntur adag. 825. ad hanc regulam iuris pertinentia.

Ad l. vbi repugnantia. 148.

Scot. cap. quia radix. de pœnit. diſtinct. 2.

Ad l. Neratius. 151.

Verf. quem tamen modum eſſe beneficij &c.} Scot. Facit Plin. lib. epiſt. 10. epiſt. 125.

Ad l. ſemper in coniunctionibus. 157.

Glof. uer. ſic & alijs dicitur licere &c. non tamẽ conuenit &c.} Scot. Singul. reputat Bald. in authent. adhæc, columna penul. C. de vſu. cap. ſi proponente. de reſcript. Salyc. latè in d. authen. ad hæc. quæſt. 21. de qua vide per Iaſ. l. ſi quis in conſcribendo. not. 5. C. de pact.

Ad l. ubi non uoce. 166.

Glof. 1. uerf. Pone ergò ſecundum eum &c.} Scot. Contrarium tenet in vtroque glo. d. l. 1. §. ult. quam Doct. ibi approbant.

Ad l. fauorabiliores. 167.

Scot. Vide quòd not. in l. Arrianus. ſupra, de act. & obligat.

Ad l. non omne quod licet. 186.

Scot. Cicero lib. Tuſcula. Quæſtio. 5. Mihi contrà non ſolum eo uidetur miſer, quòd ea fecit, ſed etiam quod ita ſe geſſit, ut ea facere ei liceret. Etſi peccare nemini licet, ſed ſermonis errore labimur: id enim licere dicimus, quod cuique conceditur. Claud. in Paneg. in 3. conſu. Hono. Nec tibi quid liceat, ſed quid feciſſe decebit, Occurrat: mentemque domet reſpectus honeſti.

Ad l. omnis diffinitio. 202.

Glof. un. uerf. ſed ſtet firmus regula, veluti Bononienſi carrocio.} Scot. Bal. in l. fi. C. de pœ. iud. dicit, Nunquam recedas in iudicando a Carrocio prudentum, maximè gloſſ. Adde q debemus adhærere regulæ, tã quam firmamento, ſecundũ Bal. conſ. 427. 1. par. Iaſ. l. a diuo Pio. in princip. de re iud. in auth. ſi qua mulier. col. pen. ad fi. C. de ſacroſ. eccl. Nota tamẽ q eſt ineptũ non fallere regulam, ſi æquitas videatur. Auth. vt ſi. prohib. in princ. cum gl. ubi addidi.

Ad l. ſeruitutem. 209.

Scot. Ita Perſa apud Plautum ſeę. Satin' Athenæ &c. uerſ. tanquam hominem &c.

Finis Scholiorum D. Federici Scoti, &c. ad volumina Digeſtorum.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI PLACENTINI Vici Lælij Comarchi, Sarmati Beneficiarij Iurisconsulti,

Ad Codicem D N. Iustiniani sacratissimi principis.

LIBER PRIMVS.

Corrector operis ad Lectorem.

SCIENDVM est, Lector candidissime, in quibusdam Codicibus præponi sacratissimam effigiem Imperatoris, vti sedet in maiestate sua. cap. inter dilectos. de fide instrumen. cum consiliarijs orbi leges dans, iuraq; dicens l. humanum l. ult. inf. de legib. inter quos facile se offerebat Dapifer, seu Scutifer illustris (nam sunt Principis Consiliarij omnes veluti corporis ipsius partes, l. quisquis. inf. ad l. Iul. maiest. illustres l. nemo. C. de re milit.) ab Alciato tamen hic protospatarius appellatur, lib. de singul. certami. c. 34. ab eo verò author tractatus initium capit.

ANTE CODICEM SVB PICTVRA Imperatoris leguntur:

I*mperator cuius effigiem hic uides &c. uers. Atque Palatinus dapifer &c.* } Scot. Sabell. par. 2. pag. 493. seu Ennead. 9. lib. 2. appellat Palatinum scutiferū. Ne discordent isti, debet intelligi Sabellicus de Scutelifero, seu dapifero, qui vulgò dicitur scuterius, sicut omnes inferuientes mensis principum.

DE NOVO CODICE FACIENDO.

Ad l. vnic.

§. 1. *uer. Ioannem add. marg. dicit gl. in proœm. quod hi uiri erāt gloriosi non solum &c.* } Scot. vide infra, titu. 1. l. 1. §. sed cum sit.

d. §. 1. *uers. magistrum militum.* } Scot. Neta Leontium, & Phocam Iurisconsultos, magistros militum: intellige diuersis temporibus, nè vnà sint duo magistri militum.

Glos. uerb. Ex quæstore. nomen est &c. uers. Alij dicunt eum ex quæstorem &c. } Scot. Sic ex aduocatus, qui fuit aduocatus. D. Augusti. lib. 21. c. 8. de ciuit. Dei. vbi Viues dicit, talia uocabula ea ætate nata.

Vers. iuris in hac alma urbe doctorem: Dioscorum, & Præsentinum disertissimos togatos fori. } Scot. Aduocati postponuntur legumlatoribus, sic infr. de veter. iur. enucl. §. quæ omnia.

§. *quibus, uerb. & contrarijs.* } Scot. Quæ inducunt falsitatem scientiæ, ut per Io. Pic. in Quæstio. suis. q. 1. vbi de veritate Hæbraicorum Canonum ob consonantiam. Et ultrà eum vide Iosephum in libris aduersus Appionem Grammat. Alex.

Vers. & congruis titulis subdere; adijcientes quidem, & detrahentes, imò & mutantes &c. } Scot. Infra, 2. constitu. §. sed cum nouellæ.

Glos. uerb. compositione, idest, compilatione &c. uers. Non autem intelligas quòd totum uolumen &c. } Scot. Imò etiam in eodem titulo prius facta, posterius locatur, ut infra, de vsufr. l. corruptionem. ubi Castren. in princ. quæ ponitur ante l. ex libris. quæ anterior est compositione. Idem in Authen. titulis, ut alibi adnotaui, in nota. ex Institu. Adde ad primum, infra, de dona. int. vir. l. si maritus, cum l. seq.

DE EMENDATIONE CODICIS &c.

Ad l. vnic.

§. *sed cum nouella. uers. competentibus supponere titulis.* } Sco. supra, 1. constit. §. quibus.

§. *supradictis. uer. sed etiam secundas, quas repetitas &c.* } Sco. Hinc dictæ sunt repetitiones.

§. *his igitur. uers. nec non transformatis nobis &c.* } Scot. Bal. hic addit, & correctis, tanquam hæc uerba habuerit eius liber.

Vers. sed ex repetita prælectione. } Scot. vide l. vlt. infr. de legit. hæred. Glos. supra, verb. repetita.

Vers. Paulini viri clarissimi. } Scot. In digestione, seu catalogo Consulum, dicitur Theodotus Paulinus.

Glos. uerb. congregationem. hic sume &c. uers. item ad hoc est argum. infra, de legib. & constit. l. humanum &c. } Scot. Caccialupus tracta. de modo stud. in utroque iur. cap. vlt. respondet, l. humanam non fuisse Iustiniani, sed Valentiniani. Igitur &c. & certè d. l. fuit Theodosij, & Valentiniani; & sic nihil ad Iustinianum, ut contrauenisse dici possit, vel non præsumendus contrauenisse, iuxta argumentum Irnerij. Facit gl. in princ. uerb. disposuimus. in Auth. ut determinatus sit num.

DE SVMMA TRINITATE &c.

Tit. 1.

Ad l.

Scot. Prima verba huius l. repetit Federicus Imperator, Rubr. constitutiones de statutis, & consuetudinibus &c.

Vers. quos clementiæ nostræ &c. } Scot. Ad dicta Docto. hic de relatiuo, posset dici, quòd stat declaratiuè: & conuenit omni contento sub genere. Simile per Angel. §. omnium. Institut. de actio. Et hoc ne aduersetur, l. deprecatio. ff. de leg. Rhod. de iac. Tamen verè stat restrictiuè l. ea tamen. ff. de leg. 3. Vide hic omnes Doctor. Vide quoque l. rem non nouam, infra, de iudic. uers. uel in orbe terrarum, qui nostris &c. Glos. in l. si rem in vacuam. de donat. int.

in tit.vir.& vxor.dicit verbum,vacuum, ſtare demõſtratiuẽ,in l.vn.de libert.& ſucceſſ.eo.in lib.II. nouel.totus ubi noſter eſt orbis agnoſcat . In Nouel.Martiani.tit.1.extremo orbis Romani limite.

DE SACROS. ECCLESIIS &c.
Tit. 2.
Ad l.2.

Scot. vide Pauſan.lib.9.de ſepulto, vel ſepulta in tẽplo: quod refert,vt rem non vulgarem.

Verb.Martyrum ſedem. Scot. Martyrium uocat Hieronymus in vita Hilarionis.

Ad l.non plures. 4.

Verb.decani. Scot. vide Alc.lib.1.c.ult.Parerg.

Ad l.ad inſtructiones. 7.

Scot. vide gl.Bald.in tit.de pace Conſtan. uerb. munitionibus ciuitatum.

Ad l. qui ſub prætextu Decanorum. 9.

Scot. vide Alcia.ubi ſupra.

Verſ.ſeu collegiatorum, cum id munus non impleant. Scot. Collegiati non exercentes officium non gaudent immunitate collegij. Vide Iaſ. in l.ſcriniarios.C. de teſtam.milit.Alex.ad Bart.l.1.C.de collegiĳs.l.11.Abb.in proœm.Decretal.col.1. & ibi plenius per Felin.col.11.Idem Abb.c.1.ad fi.de iud.Feli.c.clerici.col.1.de tit.de iudic.

Ad l. priuilegia. 12.

Scot. Confirmatio priuilegiorum ſimpliciter facta, trahitur tantummodo ad valida. De quo Felyn. c.1.col.8.c.eccleſia.col.4.de conſtit.c.a.colum.6. de reſcript.

Ad l. iubemus. 14.

Gloſ.§ his quoque iudicibus,uerb.ius geſtorum,id eſt,ſcripturarum &c. uerſ. uel dicit &c. Scot. vide infra,l.2.de eden.

Gloſ.§.ſane,uerb.petitione.Ex hoc ſumpſit Ir.&c. Scot.Nota poſitum ab Irnerio in formulario tabellionum in contractibus emphyteoſis.

Ad Auth. Hoc ius porrectum.

Add. margin. Concord. 10.q.2.§.hoc ius, ubi habes hanc authen.&c. Scot.Sed ſolennitatem dixit neceſſariã non ſeruandam,Inno.c.1.de reb. eccleſ.non alie. lib.6.Abb.cap.eccleſia.col.7.de conſt. adde eundem conſ.3.& conſ.

Ad Auth. ſicut.

Verſ.ueluti fiſcalium &c. Scot. Ergò fiſcalia non abolentur, re fiſcalibus onerata in eccleſiã trãſeunte.

Ad l. decernimus. 15.

Gloſ.uerb.reſidendi. Scot. Nota de quæſtione quæ fuit inter Archiepiſcopum Rauennat. & Mediol. uter ipſorum haberet ſedere à dextris patriarchæ,uter à ſiniſtris.

Ad l.illud. 17.

Glo.uerb.alia cauſa,abſimili a prædictis &c.uerſ.quod ſatis diti poteſt &c. Scot. vide hic Doct. in ſimili. Contrarium per Alex. in l.Imperatores, col.2.num.6.de re iudic.

Verſ.Quoniam non abſurdum eſt,animas hominum &c. Scot. Sylu.nupt.lib.65.col.1.cap.præcipimus.12.q.1.in Auth.vt cum de appell.cognoſ.§.ſi quis de prædictis in fi.c.infirmitas.de pœnit.& remiſſ.

Ad Auth. præterea.

Glo.uerb.conflata,id eſt,conflacta &c. uerſ.cum nihil calicis ...

remanſit &c.* Scot. Facit Diogenis cynici dictum erga Platonem, cyathum uideo,cyathitatem non video.

Ad l.ſancimus. 19.

Verb.uel noſocomia. Scot. Id eſt languentium villæ, ſeu domicilia. Prima autem Fabiola inſtituit noſocomion,autore Hieronymo in epitaphio ad Oceanum.

Ad l.vt inter. 20.

Gloſ.uerb.in infinitum.Not.infinitatem &c. Scot. l.1.uerbo,in infinitum.vbi gloſ.ff.de lega.præſtan.

§.ſiue itaque memoratis religioſiſſimis &c. Scot. Dominij ſine traditione tranſit in eccleſiam: ſed non quaſi dominium. Mart.de Fano in tracta. de iur. emph. num.35. qui tractatus falsò tribuitur Guidoni de Suzzaria.

Gloſ.uerb. centum annorum. Hac enim &c. uerſ.uel dic,ſecundum P.quòd iſta corrigitur per &c. Scot.vide gl.infra, in authen. quas actiones, uerb. excluduntur. hoc fallit &c.item an idem in ciuitate &c.

§.in his autem omnibus. Scot. Intelligi debet etiam de uenditis,emptis,donatis,ut in gl.fin.in 2.intellect. alioqui in legatis,& fideicommiſſis ſat erat prouiſum,per l.1.C.commu.de legat. uerſ.& præcipuè. Adde quod dictio,in his,repetit præcedentia cum ſuis qualitatibus.Bar.l.ſi quis ſeruum.§.fi.de leg.2.

Ad Auth. Quas actiones.

Gloſ.uerb.excluduntur.hoc fallit &c.uerſ.item an idem in ciuitate &c. Scot. vide gl.in l.præced. uerb. centum annorum.uel dic ſecundum P.

Verſ.item an hoc poterit concedi ut nulla &c. Scot.Facit ſu pra.l.prox.uerb.& nobis quidem cordi erat.

Verſ.dicunt quidam ſecundum Pi. & Ia. &c. Scot. Ioan. Andr.in c.1.de iure patron. lib.6. Credo (inquit) quòd gloſ.allegando Pileum, debet Bulgarum allegaſſe.Pil.in queſt.ſua prædicta (ſcilicet 66.alias 62.) diſtinguit,an modicum tempus ſupereſſet ad complendum præſcriptionem,an non,per l.rerũ mixtura.ff.de vſucap.legit autem Io.Andr.lo.poſt Pi. ſed hic legitur Ia.

DE EPISCOPIS, ET CLERICIS.
Tit. 3.

Scot. In aliquibus libris habetur in hoc titulo, auth. præſules, quam commentat Alber. vide Boer.in deciſ.q.153.num.32.

Ad l. conuenticula. 15.

Gloſ.uerb.proſcriptionis,id eſt publicationis &c. Scot. vide ſ.i.de monop.

Ad l. placet. 17.

Verſ.qui parabolani vocantur. Scot. vide Tiraquell.in tractat.de Nobilitate.cap.31.a num.415.vſque ad num.421.

Ad Auth. Interdicimus.

Verſ.ad tabulas ludere &c. Scot. De ſtatuto puniente ludentem,an trahatur ad participantem,& inſpectantem, uide pulchrè Auguſt. Arim. in addit. ad Ang.in tract.de malef.verſ.inſtitore de mali dati. nu.11.vbi de controuerſia inter Vbert.de Bobio. & Guiliel.de Cun.trahentes hunc tex.ad affirmatiuam,& negatiuam.

Ad

Ad l. parabolani. 18.

Vers. exceptis uidelicet honoratis, & curialibus. § Scot. No. qui nõ potest principaliter aliquod officium exercere, non potest etiam in eo subrogari. Bal. hic, de quo Dec. c. 2. col. 3. de iudic.

Ad Auth. Episcopo.

Scot. Hoc corrigitur per c. interdixit, 32. distinct. Ab bas. c. ecclesia. col. 11. post nu. 17. de constit. ubi tamen vide Dec. col. 15.

Ad l. cum clericis. 25.

Glos. uerb. executoribus, idest notarijs. § Scot. Sed male. vide gl. infra, verb. executoribus.

Ad Auth. Sed hodie.

Vers. criminali, uel pecuniaria. § Scot. No. pro opinione gl. in l. si qua per calumniam. uerb. auri supra, eo. concord. uide per Dec. extrà rubr. de iudic. colum. 10. in princip. tamen hæc opinio non tenetur, ut ibi per eum latè.

Ad Auth. Generaliter.

Vers. nisi causa &c. § Scot. vide Bal. cons. 38. super isto puncto, in fin. lib. 5. ubi per hunc text. vult arbitro non deberi salarium.

Ad l. quisquis emensis. 27.

Glos. uerb. primipilaribus. qui si tenentur &c. § Scot. Ratio est, quia per mutationem status personæ, mutatur forum, etiam ratione contractus à cquisitum, secũdum Alex. in l. cum quædam. col. 1. ad fin. ff. de iurisd. omn. iudic. ubi per hunc text. & quæ hic not. cuncta præcedenti ratione ita limitat. l. 2. infra, de iurisd. omn. iud.

Ad l. si quemquam. 20.

Vers. si auri sacra fames. § Scot. Sumptum ex 3. Aeneid. Quid nõ mortalia pectora cogis, Auri sacra fames?

Ad Auth. Statuimus.

Vers. fin. § Scot. Alibi hoc casu incurrit excommunicationem. ca. administratores. 23. q. 5. dixi latè in cons. quod edidi pro famil. Scot. immun. quod est 1. Respon. lib. 1. Respon. tom. 1.

DE EPISCOPALI AVDIENTIA &c. Tit. 4. Ad Rubr.

Scot. vide Spieg. in lexi. uerb. audientia.

Ad l. 1.

Scot. vide Duaren. lib. 1. Disput. anniuer s. c. 57.

Ad l. iudices. 10.

Vers. libellis duobus, aut tribus diurnis &c. § Scot. vide Alcia. lib. 1. Parerg. c. 17. ubi de libella, & chænice, explicans hunc locum. Quorum de priore Budæ. lib. 1. de Asse. de posteriore idem Budæ. lib. 5. de Asse.

DE HAERETIC. ET MANICH. Tit. 5.

Ad l. omnes. 3.

Glos. uerb. qui non sunt, aliàs quòd &c. uers. qui enim non est minister &c. § Scot. vide quæ not. hic Cyn. & adde dicta per Doct. præcipuè Ias. l. qui in aliena. §. interdum. de acq. hær. ubi qui possint præstare, quod non habent, & qui non.

Ad l. quicunque. 8.

Vers. quibus & si in appellatione &c. § Scot. Argumen. contra l. si idem. infra, de codicill.

Ad l. si quis orthodoxæ. 10.

Vers. ex hoc sine dubio easdem ecclesias perire, ruere &c. § Scot. No. ædes ruere, si non habitentur.

Ad l. quoniam multi. 13.

Glos. uerb. introducere, idest, nisi Iudæus iudæo &c. § Scot. Tamen excommunicatus debet excommunicatum vitare. Sum. Rosel. uerb. excommunicatio. uers. excommunicatio 6. nu. 13.

Vers. uel ijs etiam qui iudaicam superstitionem &c. § Scot. cap. contra Christianos. eo. tit. in 6.

NE SANCT. BAPT. ITERE. Tit. 6.

Ad l. 1.

Glos. 1. uers. c. de ecclesiarum. § Scot. cap. ecclesiæ. vide c. placuit. eod. ti. de consecrat. distinct. 4. cum duobus ce. seqq.

NEMI. LICE. SIGN. SALVA. &c. Tit. 8.

Scot. vide pulchrum exemplum apud Sabel. tom. 1. pag. 787. seu Ennea. 8. lib. 5. vide etiam Crinit. lib. 9. c. 9. de honest. disciplina.

DE IVDAE. ET CAELIC. Tit. 9.

Summar. hæc est bona lex, & breuiter &c. § Sco. vide Iuuen. satyr. 14.

Ad l. Iudæos quosdam. 10.

Vers. amissuri sine dubio. Addit. margi. Nam priuilegium meretur amittere &c. § Scot. cap. illorum. in fi. de sent. excomm.

Ad l. cælicolarum. 11.

Scot. Intellige de cælicolis, qui erant Christiani: qui etiam vt apostatæ comprehenduntur. supra, titul. de apostat. nec l. hæc est superflua, quoniam auget pœnam.

Ad l. fin.

Glos. 1. uers. alij dicunt, quod hic erant Iudæi, ibi non, licet Iudaicam &c. § Scot. In §. fin. l. generaliter, ff. de decur. loquitur Iurisconsultus de Christianis, a quibus abhorrebant Romani, vt apud historios: est videre. Alcia. lib. Dispunct. 3. c. 8. idem in lib. 10. C. tit. de decur. dixi Rubr. ff. de oper. nou. nunc. uide Tiraq. in tract. de in. primig. q. 66. sub nu. 42.

DE PAGANIS ET SACRIFIC. & templ. eorum. Titul. 11.

Ad Rubricam.

Scot. Sicut pagani, qui non militabant apud ueteres Iurisconsultos, ita apud nos, qui non militãt Christo, pagani uocantur. Alcia. lib. 1. c. 13. Parerg. ubi de Athanasio, qui prædixit de l. hac: uide omnino Connan. lib. 9. comment. iu. ciuil. c. 5.

Ad l. nemo. 7.

Vers. conscij etiam criminis. § Scot. No. agentes, consentientes, & ministros pari pęna puniri, vt etiam per Saly c. hic. Idem de agentibus, & consentientibus tradit

tradit Paul. epist. ad Roma.c.1.in fin.adde c.1.de offic.deleg.cap.facietis.86. distinct.cap.notum.2. q.1.cap.sicut. de homicid. facit l. si quis id quod, cum ibi not.ff. de iurisdict. omn.iud.l.1.de eo,per quem fac.erit.&l.1.ne quis eum. Bolog.ad cons. Alex.59.num.5.l.in lege Cornelia,in fin.ff.ad legem Cornel.de sicar.

DE IIS QVI AD ECCLES. CONfug. vel ibi excla.& ne quis ab eccl. extrah. Tit. 12. Ad Rubr.

Scot. Idem iuris in hospita.l.quis sit fugitiuus.§.apud Labeonem,vbi gl.& Bald.ff.de aedil.edic.

Ad l. si seruus. 3.

Scot. vide Alciat.lib 2.Parerg.c.45.

Ad l. praesenti. 6.

Glos.uerb.publicè,idest, intra septa eccl. Scot. vide glos. in clem.dudum.uerb.locis eorum.de sepult.

§.cum autem monitus,uerb.admodum,in fin. Scot.Glos.tenent Imo.Alexan.Ias.in l.quod iussit.de re iudic. ad hoc,quod sententia secundi decreti dicitur interlocutoria,non diffinitiua,cum concord.de quibus ibi per Doctor.licet Bald.in l.2.q.12. C.si ex nox.dicat hanc gl.loqui in primo decreto,secundum Alexan.in l.1.col.5.de iurisd.omn.iud.

Verb.conscientia. add.marg.conscientia,idest, per sacramentum &c. vbi lex desert iuramentum,non habet loci relatio &c. Scot.vide gl.hic in fi.

Verf.egentium,& pauperum. Scot.Glos.hic dicit,res clericorum,pauperum sunt:at supra de episc. & cleri. l.2.ad cuius glos.vlt.verbum,extat.

Add marg. Adde quòd non solum ecclesia consecrata, sed etiam nondum consecrata, in qua diuina &c. Scot. Et sic etiam in ecclesia non consecrata celebratur.

DE IIS QVI IN ECCLES. Tit. 13.

Ad l. 2.

Verf.sine aliquo iuris teste,uel interprete. Scot.Alcia.lib.2. Parerg.cap.20.

DE LEGIBVS &c. Tit. 14.

Ad l. 1.

Glos uerb solis sed nonne &c.uerf.Distingue quaedam est &c. Scot. Ad hanc gl.& superiorem,vide gl.c.1.verb. interpretatus.de postula.praelat, Addidi infra, ad l.ult.ex Azo.gl.c.sicut.11.q.1.

Ad l. leges. 3.

Scot. vide Cicer. 5.act. in Verrem, de edicto contra certam personã. Doct.l.omnes populi.ff.de iust. & iur.Bald.rep.l.quid ergo.§. poena grauior,ff.de ijs qui not. infa. in q. de statuto augente poenam.

Ad l. digna uox. 4.

Scot. in Lex imperfecto.infra , de testam.dicit Alex. Imper. nihil tam proprium imperij est,quàm legi bus viuere.concord.2.q.8.c.nos si incompetéter. vide 9.distinc.c.iniustum est. Lucan. de Deo,Qua cuncta coercet,Se quoque leges tenens.vide pulchra verba de pop.Roma. quae refert Nicolaus de Vbald.in prin.tract.de success. ab intest. Eum qui leges facit, pari maiestate legibus obtemperare conuenit.Iul.Paul.lib.4.tit.5.sentent.recepr.

Glos.uerb.indicamus,scilicet successori nostro &c. Scot.Iuxta illud Ouidij,Saturnus perijt, perierunt & sua iura. Sub Ioue nunc mundus: iussa sequare Iouis.

Ad l.non dubium. 5.

Scot. vide l. pleniorem in lib. Nouell.Theodosij.

Glos.uerb.pro infectis.opponitur &c. uerf.resp. perinde est,ac si ipso iure &c. Scot. Adde Bartol.in l. si is qui pro emptore,colum.13.num.43.circ.med.de vsucap. hoc impugnantem. Ibid.reprobat Dyn.qui secutus est Accurs. in c. quae contra ius,de reg.iur.in 6. Hic satis est prohibitio : alia uerò exceptionibus infirmari debere statutum est. Hic Doct.

Ad l. leges. 7.

Scot. Lex futuris prospicit. vide Cic. act.3.in Verrē.

Add marg. concord.c.2.& c.fin. &c. Scot. l. pen.in fi.ins. de decur.lib.10. vide Cicer.in praetura urbana,seu act.3.uerb.fecit,fecerit.

Ad l. humanum. 8.

Scot. Princeps sapit congressu sapientum. Lucret. de Regibus,Sapiunt alieno ex ore, petuntq; Res ex auditis potius,quàm sensibus ipsis. vide Adag. ch.948.& Hester.c.1.ubi de Rege Persarum,& sapientibus, qui ex more regio semper ei aderant.

Ad l. leges. 9.

Verf.intelligi ab omnibus debent. Scot. Per se,uel per peritos. Bart.l.in bonorum.per illum text. de bonor. possess.Raph.l.an inutilis.de acceptil. Alex. l.1.§.si quis ita,ff.de uerb.oblig.

Ad l. fin. 11.

Verf.vel quis legum aenigmata soluere. Scot. Sumptum ex Iuuen.Saty.8,veniet de plebe togata, Qui iuris nodos,& legum aenigmata soluat.

Verf.quàm interpres legum solus imperator &c. Scot. Solus interpres est Imperator legis,vt eius interpretatio sit generalis,necessaria, & in scripturam redigenda.Azo in sum.hoc tit.col.2.in fin.At consuetudinis interpretatio nõ requirit scripturam. Azo vbi supra. Iudicis verò interpretatio nõ est generalis. At Doctoris neque generalis, neque necessaria, nec scribenda nisi ad memoriam,ut ibidem Azo. vide supra,l.1.ubi add. Facit dictum Azo.infra,de senatuscons.in sum.uers.senatori autem uni &c.

DE VETE. IVR. ENVCL. Tit. 17.

Ad l. 1.

§. iubemus. uerf. quibus autoritatem conscribendarum &c. Scot. Vide gloss. §. quibus. uerb. praeterquam. uers.ult.supra, const.

Verf.ut ex his omnibus &c. Scot. Facit clem.saepè,de verbor.sign.

Verf. nulla(secundum quod possibile est)neque &c. Scot.Ad uerte temperamentum philosophicum: & uide c.2. inter,in fi.11.q.3.simile temperamentum habes infra,l.un.de sentent.quae pro eo quod inter. profer. & in l.j.ff.de excus.tuto.

§.cumque hac.uerf. cum possit vnius forsan &c. Scot. Sic vnius Paphnutij sententia vicit in Niceno Cõcilio.c.Nicena.32.dist.ubi gl.vide de hoc tex. Titaq; 11.l.in

11. in legib. connub. nu. 3. ubi & supra. & infr. multa tradit ad hoc propositum facientia.

Vers. nemini quidam praerogativa. } Scot. vide l. vn. C. de respon. prud. in C. Theod. ubi datur aliquid praerogativae Papiniano: & contemnuntur notae in ipsū Papinianum.

Vers. ea quae in notis Aemilij Papiniani. }. Scot. Facit l. ult. in princ. inst. de sent. pass.

Vers. Papiniani laborum. } Sco. No. laborē scribere libos.

Vers. omnia enim &c. } Scot. Facit Hiero. in prolog. Galeato, in lib. Reg. uers. meum inquam meum. Quicquid &c. adde l. seq. §. tanta autem, uers. una omnibus autoritate &c.

§. nulla itaque. } Scot. vide Connan. lib. 1. c. 13. comment. iur. ciuil ubi de Athenienfibus.

§. sed & si qua leges. uers. Romam autem &c. sed etiam regiam nostram quae Deo propitio &c. } Scot. Vnde Constantinopolitani Graecè uocantur Romaei. Sabell. 8. Ennead. lib. 6. August. lib. 1. de ciui. Dei. vocat Cōstantinopolim, uelut filiam Romae.

Vers. uel si quid aliud a nobis &c. } Scot. Ecce quòd post hunc librum compositae sunt Institutiones. vide infra, l. seq. §. sed cum perspeximus.

Ad l. 2.

Vers. diuina humanitatis &c. } Scot. Potest morderi. Debet legi bonitatis, uel benignitatis. Sic tamen, vt hic, legitur in Codice Haloandrino.

Vers. ut nihil neque contrarium. } Scot. vide l. quod dicitur. ff. de impens. in re. dot. fact. ubi Bartol. fatetur eam contrā dicere l. si quis. §. quod dicitur. ff. de iur. dot. vide Bud. in princ. annot. in Pandect.

Vers. & ne gemina leges. } Scot. Ne sint duae leges, de una re. Idem Aristo. vide Bud. in d. princip. annot. in Pand.

§. sed cum omnia percontabamur &c. & plusquam tricies centena millia &c. } Scot. Facit hic, & infra, ea d. §. antiquae. pro Caccialupo in libro de mo. stud. in vtroque iur. Cū loquitur de doctore, cui multis libris opus est, ad effectum hic positum. Idem per Augusti. in add. ad Ang. tract. de malef. gl. mettidore de da d. num. 11. Et tricies centena millia uersuum, reducta sunt ad centum quinquaginta penè millia versuum, in digestis, seu Pandect. ut statim col. sequent.

§. post haec, ea quae de operis &c. } Scot. Cur digestum, qd̄ appellant nouum, capiat exordium a particula sexti articuli, uide glo. & doct. in rubr. ff. de op. no. nunc. Idem quaerunt Doct. & glos. in exordio digesti, quod Infortiatum nominant.

§. qua omnia uers. sed & Anatolium. } Scot. Simile de Sosiis Senfibus, dici potest, de Vbaldis Perusinis. Facit in Auth. Vt deter. sit nu. §. vlt. de Murijs, seu Scaeuolis, apud Cicer. de clar. orat. vide Neuiza. in Sylu. nupt. ch. 94. col. 4.

Vers. qui patroni quidem sunt causarum &c. } Scot. Nota, magistris inferiores esse aduocatos. sic supra, 1. cō stitut. §. 1. in fin.

§. sed cum perspeximus. } Scot. vide supra, l. 1. ad fi. seu §. ideoque iubemus.

§. si quid autem, uers. aut enim ita lex. } Scot. No. Clypeum optionum contra argumenta quae fiunt, de casu in dubitabili, vel de superfluitate. Et de lege repetita vide gl. in extrauag. commu. de uita, & honestat. clerico. Ponuntur duo responsa. ff. de distract. pignor. quae sunt Scaeuolae, vnum ex lib. 1. alterū ex lib. 2. Responsorum, penè eiusdem uerbis, uariatio tantum numero, & additis in secunda quibusdam uerbis, sed parum rem mutantibus. Sunt autem. l. 11. & l. fin. Sic l. fin. ff. de re iud. & l. negociorum. ff. de appellat. habentur utrobique penè eisdem verbis. Prima tamen est Scaeuolae lib. 25. Digesto. altera eiusdem lib. 5. Respons. in Pand. communibus.

§. antiqua autem sapientia. } Scot. Facit supra ea. l. §. sed cum omnia percunctabamur. vide Caccialup. tracta. de mo. stud. in utro. iur. c. exiui, de uerb or. sign. lib. 6. ubi add ex Oldrad. &c.

§. sed quia diuina. uers. & nihil est in eo, quod perpetuo &c. } Scot. In Auth. de non alien. §. ut autem.

Vers. ut si quid in edicto &c. } Scot. Videtur ergò quod vbi quid non habemus expressum in legibus, debeat recurri ad Imperatorem, etiam si habeantur argumenta ex legibus. vide l. neque. cum seq. ff. de legibus. quasi eius sit, etiam ex argumentis aliquid constituere.

§. ne autem incognitum nobis sit. } Scot. Nota nomenclaturam iurisconsultorum ex quorum libris compositae sunt Pandectae, praefixam fuisse Pandectis ipsis iussu Iustiniani.

§. si quid uerò. uers. per signorum obscuritates. } Scot. Aliqui legunt, siglorum, vel saglorum. infra, per sigla. vide Hotoma. in Commen. uerb. iur. uerb. sigla.

§. pen. uers. tanto operi caput impositum. } Scot. Not. caput pro fine, & colophone.

DE IVR. ET FAC. IGNOR. Tit. 18.

Ad l. 1.

Scot. Ad huius l. intelligentiam, uide Bart. in l. admonendi. col. 2. ff. de iureiur.

Ad l. si post. 4.

Glos. uerb. ostende igitur o fili. } Scot. Imò o filia.

Ad l. cum falsa. 5.

Scot. vide gl. in l. un. infra, de confess. ad hanc l. cum falsa. secundum opinio. Ias. ubique reprobatam.

DE PRAECIB. IMPER. OFFER. Tit. 19.

Ad l. 1.

Vers. & laudabilis fidei exemplum. } Scot. vide Macrob. Saturn. 1. c. 11. Corium paulo post prin. de seruo Parthatili. Innominatum autem de origine Barbarorum. lib. de Lōgobardis. de seruo Grimoaldi. Textore in officina, tit. amici arctissimi, & quando &c. Corium. vide Reg. 1. c. ult. Paralip. 1. c. 10.

Ad l. quoties rescripto nostro. 2.

Vers. aditus supplicanti pandatur. } Scot. Multo magis si festinatoria, cum sit hoc minoris praeiudicij, ut quādo Pontifex cogit dominos recipere pluriū annorum futurorum canonem ab emphyteotis, quod potest. Dec. c. cum tempus, num. 9. ff. de reg. iur.

Ad l. rescripta contra ius 7.

Scot. valent tamen, si parum a iure recedatur, Mantua apoph. 395. uel 595.

SI CONTRA IVS. &c. Tit. 22.

Ad l. fin.

Glos. ult. uers. §. pen. col. 8.} Scot. Glos. d. l. causas.
Ead. glos. uers. sed & si quis, §. fina.} Scot. l. Idem Vlpianus. in fin. ff. de excusat. tutor.

DE STATVIS, ET IMAG. Tit. 24.

Ad l. 1.

Scot. Intellige erigi sibi, arg. infra, l. fina.

DE OFFIC. PRAEF. PRAET. AFFRI. Tit. 27.

Ad l. 1.

Vers. sed & ipsa imperialia ornamenta, quae &c.} Scot. Facit illud Verg. Parthosque reposcere signa, & illud Sueto. in Augusto. c. de prouin. per eum domit. & signa militaria, quę M. Crasso, & M. Antonio ademerant, reposcenti reddiderunt.

Ad l. 2.

§. quantos autem.} Scot. Pro quot.

DE OFFIC. RECTO. PROVINC. Tit. 40.

Ad l. fin. 7.

Scot. vide l. hi qui. vbi glos. ff. ex quib. caus. maio. infra, de assesso. l. in consiliarijs. l. vlt. infra, de crimin. sacrileg. vide de patriæ præside. l. fin. ff. de poenis. Ad hanc l. facit locus Valerij Flacci, apud quem Iuppiter lib. 2. sic loquitur. uetera hęc nobis, & cō dita pergunt ordine cuncta suo, rerumque a principe cursu fixa manent. Neque enim terris tum sanguis in ullis noster erat, cum fata darem: instiq; facultas, Hic mihi, cum varios struerem per sęcula reges.

DE OFFIC. CIVIL. IVD. Tit. 43.

Ad l. 2.

Vers. quod non arbitramur.} Scot. Concord. c. ad audientiam. de pręscript. c. nouit, uers. licet eum, de appel la. c. accepimus. uers. non credidimus, de æta. & qualit. Alex. l. sciendum. col. 7. de uerbor. oblig. l. Herennius. § Caia. ff. de euict. c. sicut, de re iud.

DE OFFIC. EIVS QVI VIC. ALIEN. Tit. 48.

Ad l. 2.

Glo. ult. ibi, prater ultimum &c.} Sco. Reprehendunt Bartol. & alij, in l. 1. de offi. eius mand.

DE ASSESS. Tit. 49.

Ad l. in consiliarijs. 10.

Scot. vide supra, l. fin. de offic. rect. prouinc. l. hi qui. ff. ex qui. caus. maiores.

Ad l. fin. 13.

Vers. neque enim facile credendum est &c. ubi glos. uerb. sufficere, sed & c. & glos. 1. d. l.} Scot. Facit l. 1. C. de prępos. agent. in rebus uers. duob. officijs. l. hac parte de prox. sacro. scrin. lib. 12. nisi sint eiusdem rationis, vt per Doct. in l. diem functo. ff. eod. Adde glo. cap. 1. ne sed. uac. verb. religio. uers. cum essent diuersæ prof. a contrar. sensu. Faciunt quę ponit Calcagn. epist. lib. 5. epist. 1. circe med. Iuuenalis, Pectora nostra duas non admittentia curas. Vulgatus versus, Pluribus intentus minor est ad singula sensus. Ad hanc l. nota, quòd sententia lata per iudicem existentem aduocatum, non est nulla: nisi fit recusatus, vt suspectus. Crauet. conf. 199. col. pen. ad fin. Nota etiam, quòd Appio fuit assessor Marcelli, & aduocatus fisci, in Auth. de iud. in fin. princip.

Vers. aidem puta subijciendo etiam eo &c.} Sco. Facit quod scribit Bald. in l. hac edictali. col. penul. seu nu. 19. vbi ad didi infra. de secund. nupt. & cautel. Cap. 157.

DE MODO MVLTARVM &c. Tit. 54.

Ad l. multarum. 5.

Glos. ult.} Scot. Hæc glos. ridicula est: Sed debet text. intelligi circa emptiones veredorum, vel pabulorum pro ueredis, iuxta l. animalia. C. de cur. publ. lib. 12.

Ad l. eos qui. 6.

Vers. quod si quis praedictum modum &c.} Scot. vide singul. limitat. ad hunc text. per Oldrad. quem refert las. in l. 1. col. 4. ff. si quis ius dicen. non obtemp.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. &c. ad Secundum Librum Codicis.

DE EDENDO. Titul. 1.

Ad Rubricam.

Glos. un uers & instrumentorum.} Scot. Instrumentū non continet priuatas scripturas. Paul. & Bald. in l. 1. ex textu, & gl. infr. de iura. propt. calum. dan. Tu tamē pondera textum, dum dicit, rationes, cæteraq; similia instrumenta, in l. Neratius. ff. de ser. corru. Nam verb. cætera, innuit prædicta esse eiusdē generis cum sequenti; nisi pōderes similia, ut innuat Iurisconsultum nō propriè sed larglus loqui. q. d. si rationes propriè non sunt instrumēta, nec cætera de quib. loquitur. Sed si largè, & cętera de quib. loquor, tum largè sint instrumēta. Ad dictū Baldi, & Pauli, facit l. testium. infr. de testib. quē text. allegat Io. And. c. peruenit. infr. de testi. cogēn. ad unū qđ tamē nō dicit: melius facit. l. 1. infr. de proba. l. in exercendis. infr. de fid. instru. Largè accipit pro omni q instruit. d. l. Neratius. d. c. peruenit. l. notionē. §. instrum. de uerb. sign. l. 1. cum gl. ff. de fi. instru. vide tamen Abb. in rubr. de fi. instru. extra, vbi vult cōtineri priuatā scripturam, & in statutis, ut ibi per eū. vide Bal. in d. l. 1. de fi. instru. qui sequitur gl. ibi.

Ad l. 1.

Vers. ipse dispice.} Scot. Eadem uerba habes apud Plin. lib. epist. 10. epist. 82. de argentarijs. & Isocrat. in oratio. de argentarijs.

Ad l. 2.

Scot. Fortassis hoc rescripto datur facultas iudicibus eos ad edendas actorum tabulas cogendi, qui tabularijs; quibus omnia causarum monumenta cõcluduntur, vt alicubi moris est, præsunt. Tabulariũ vulgò archiuium, sed melius archium. Vergil. 2. Georg. Aut populi tabularia uidit. Text. est in l. si mihi Mæuia. ff. de lega. 3. de tabulario vide text. §. & iudicare. §. præcepta, de defensoribus ciuita. l. iubemus, 2. §. ijs quoque. supra, de sacros. eccl. ubi de talibus.

Ad l. edita. 3.

Scot. Non ineleganter explanaueris editam actionẽ, idest, actionem è libello iam porrecto deprompta m, palamque factam demonstrare speciem, idest, effigiem, figuram, faciem, formam, iuxta eno dationem glos. uerb. species. in fin. l. proponebatur. ff. de iudic. uel velamentum si mauis futuræ litis, vt explicatur in l. si sub specie. infra, de postul. & prætextum. Sed agitur de specie, & qualitate, vel natura potius actionis, non autem litis. l. 2. infra, de lit. contest. licet amplius deliberandum sit.

Ad l. qui accusare. 4.

Scot. Hæc lex fuit Imper. Antonini Heliogabali, seu Aliogabali, ut probat Tiraq. tract. de iur. primig. q. 17. 4. opp. sub num. 31. eiusdem Imper. aliam ha bes infra, de procur. l. actionem. concord. cum hac l. c. 1. ut eccl. benef. si. dimin. confer. præter po sita hic in add. marg.

Verb. obtinebit. } Scot. Quod procedit utroque præsente: aliàs aliter. Azo C. de iudic. col. 2. Alios casus in quibus reg. huius l. non habet locum, ponit glo. uerb. probante. d. cap. un. ut eccl. ben. si. dimin. confer.

Eod. uerb. obtinebit. } Scot. Subaudi, Non tantum se ab illo absolui: sed etiam si constet de iure eius, ipsum declarari dominum: ut per Dec. consi. 614. col. 3. post Ang. Arret. Instit. de actio. §. 1. col. pen.

Glos. 1. qui accusare, idest, agere &c. } Scot. vide Cicer. in Partitio.

Glos. uerb. actore idem in accusatore &c. } Scot. Add. c. vlt. 3. q. ult.

Glos. uerb. non prolata. planè &c. uers. & sic tollo contrarium &c. Add. marg & bene &c. } Scot. Alia etiam responsio colligitur ex dictis gl. in c. 1. § si quis. si de inuestit. oria. lis int. do. & vasall.

Glos. uerb. præstat, idest, nullam defensionem &c. } Scot. Tamẽ videtur dubium, an ita fuerit de iure antiquo. Pondera Sigo. lib. 1. de iudic. c. 21. uers. constituto demum, & uers. sponsionis, vbi quòd reus satisdabat, si non probasset.

Ad l. ult. 7.

Glos. 1. uerb dixerat enim Imperator &c. } Scot. Præsupponit eundem Antoninum fuisse autorem utriusque l. & malè: quia l. qui accusare. fuit Antonini Helio gabali, seu Aliogabali, qui fuit pater adoptiuus Alex. autoris huius l. Dic ergò, patre meo adoptiuo. Addidi supra, d. l. qui accusare.

DE IN IVS VOCANDO. Tit. 2.

Glos. ab hoc tit. omne iudicium &c. } Scot. Reprehendit Dec. gl. extra, de iudic. rubr. lect. 1. col. 5. & hic.

Ad l. 2.

Glos. uerb. liberis, cum patribus &c. uers. Respondeo ex parte pa troni &c. } Scot. vide quid per hanc gl. notet Paul. in l. si quis nec causam. in prin. ff. si cert. pet.

DE PACTIS. Tit. 3. Ad Rubr.

Glos. uers. nam meticulosa res est &c. } Scot. vide Calistum nostrum in enarrat. euang. ubi Christus dissuadet lites. Plaut. in Mostella. act. 5. sce. 1. Nescis quàm meticulosa res sit ire ad iudicem.

Ad l. 1.

Verb. incertum. } Scot. Idest, incertitudo, ut l. 1. §. Marcellu. Si cui plus quàm per leg. Falcid. l. controuer sia. ff. de transact. l. si contra. infra. mand. l. si Titius ff. de fideiuss.

Ad l. si pascenda. 7.

Scot. Gen. c. 31. nec captum a bestia ostendi tibi. An sufficiat ostendere pellem ad faciendam fidem mortis animalis, uide Arno. singul. 1. Apule. lib. 7. metamorph. Ad materiam huius l. facit l. si. uersi. ergò si casu, & ibi glo. uerb. probandum est. ff. de custo. & exhib. reo.

Ad l. legem. 10.

Glos. 1. legem, idest, conuentionem &c. add. marg. ista expositio &c. } Scot. vide text. in l. si quo tutela. §. fin. ff. de reg. iur. qui facit pro Baldo.

Ad l. ex conuentione. 11.

Vers. ita ut pars &c. } Scot. Ex particula instrumenti, oritur probatio. Bald. & Doct. hic.

Ad l. pacta nouissima. 12.

Scot. Facit l. penul. uers. & nouum ius. infra, de legit. hæredib.

Ad l. pactum quod dotali. 15.

Scot. de iure gentium ualebat. Tob. c. 8. in fi.

Ad l. cum proponas. 16.

Glos. 1. uers. dico eum sibi fecisse &c. } Sco. Hanc gl. secutus est Roma. consi. 417. sed perperam. Ias. repet. l. filiusfam. §. diui. nu. 85. de leg. 1.

Ad l. si creditores. 18.

Scot. vide decis. Neap. Afflict. 142.

Ad l. licet. 19.

Add. in corpo. sub glos. ult. ista glos. est singul &c. } Scot. Ego addo aliam in l. tam is, in gl. fi. circ. med. ff. de don. caus. mort.

Ad l. cum proponas. 21.

Glos. ult. add. margin. sequitur Bar. &c. } Scot. Facit glos. ca. reuertimini, decimasexta, q. 2. uerb. perdidistis.

Ead glos. uers. sed contrà infra, tit. &c. } Scot. vbi notaui cõ tra fidem non seruantem.

Ad l. pactum curatoris. 22.

Scot. Limita hanc l. per l. fin. C. de anno. & tribu. lib. 10. ubi Bart.

Ad l. filius. 23.

Scot. vide duo uerba gl. l. j. uerb. ignorante. infra, qui admitt.

Ad l. petens. 27.

Glos. 1. uers. item si nudo &c. Resp. non quia &c. } Scot. Ex pacto nudo antè implementum, oritur obligatio naturalis. vide Soc. i rub. ff. de uerb. obl. n. 8. cũ seq.

Ad l. si quis in conscribendo. 29.

Vers. ult. } Scot. Cicero, in oratio. pro Corn. Balb. Hæc sunt. n. fundamenta firmissima nostræ libertatis, sui

quemque iuris, & dimittendi, & retinendi esse dominum. Idem act. 3. in Verr. Quod mihi lex mea causa dat, eo mihi non uti licebit?

Ad l. fin. 30.

Vers. & dubitatur si. Scot. Si, id est, an, seu utrum.

Vers. quare enim quodam uiuente &c. Scot. Solicitudo de hæreditate uiuentis improbata est etiam a ueteribus Romanis vide Duaren. tractat. de pactis c. 4.

Vers. quod etiam anterioribus legibus &c. Scot. Nota contra regulam. l. quod labeo. ff. de Carbo. edict. Facit l. qui tabulas, vers. sed futurum est. Facit supra, de uet. iur. enucl. l. 1. uers. sed & similitudinem. ibi, nisi forte &c. & l. repetita. supra, de episcop. & cleric. Facit quod ponit Dec. in cons. 193. in princip. Facit infra, de anna. except. l. 1. §. ad hæc. facit illud fine. infra, de collatio. vbi fit lex ob dubitationem irrationabilem. vide glo. l. fin. uers. responde tur &c. infra, si aduers. transact. etiam manifestissimorum non negligenda interpretatio est. l. 1. §. pe nult. ff. de uentr. inspic. Facit Rosel. tract. de succes. ab intesta. in princ. ubi quòd bis idem repetitur in eadem materia, si contingat repeti eandem materiam.

DE TRANSACTIO. Tit. 4.

Ad l. 1.

Glos. ult. uers. ulti. ff. de Carbo. edict. &c. Scot. Melius ad primam rationem signa. l. 1. §. sed & si quis, de duo bus re.

Ad l. age cum Geminiano. 3.

Scot. Quod verba restringantur ad causam suam, de quo hic, late per Doct. allegat Crauett. cons. 171. col. 3. uers. tertio. & inducit pulchrum textum, vt ibi per eum. vide c. insolitum. 12. q. 2.

Ad l. cum nota. 6.

Glos. uerb. susciperet unde patet &c. Scot. Soci. vult esse, facio, ut facias, in rubr. ff. de verb. obl. col. 12. in fi. cum seq. & Alcia. hic.

Glos. uerb. per uos, sed per matrem &c. Scot. Fallite fallentes, inquit Ouid. & Plaut. licet, inquit, de prædatoribus, predam capere. Val. Flac. lib. 4. ante infidi tamen exequar astus, Soligenæ falli meriti, meritique relinqui. Facit quod ponit Alcia. ex Cicer. in l. creditor qui. col. 2. ff. si cert. pet.

Ad l. transactionis placitum. 7.

Glos. 1. idest, factum. Scot. Facit l. diuisionis placitum. ff. de pactis. l. ex placito. de rer. permut.

Add. in corpo. sub gl. ult. uers. si in lite tantum. Scot. vel causæ actione, vt hic.

Ibidem, de procur. lib. 6. Scot. Et in l. sed si tatam, alleg. in gl. Facit l. ex hoc iure. alleg. in gl.

Ad l. de fideicommisso. 11.

Vers. remoto captandæ mortis &c. Scot. Facit l. 1. ff. ad Macedo.

Glos. ult. uers. & facit supra &c. Scot. Et l. si pater puellæ infra, de inofficio. testam. l. si ea lege. infra, de ritu. Tira quel. tract. de iur. primig. q. 6. nu. 4.

Ad l. causas. 16.

Glos. 1. Scot. vide l. liberto. §. litem. ff. de negot. gest. vbi habes litem in iudicium deductam, idest, contestatam.

Ad l. transigere. 18.

Scot. Ex hac l. transigere, probatur adulterium fuisse crimen publicum capitale, & pœnæ sanguinis ingestiuum.

Vers. citra falsi accusationem. Scot. vide de intellectu horum verborum Ber. in pract. crim. reg. 120.

Vers. citra falsi. Scot. An, citra, possit interpretari sicut præter, ut l. 1. ff. de pignor. actio. per gl.

Glos. uerb. prohibitum. scilicet, accusato &c. uers. Sol. Idem statuitur &c. sed secundum Io. bene potest &c. Scot. Considera, an ad hanc l. faciat quod ponit Sigo. lib. 1. de iudic. cap. 21. Vide de quadam pactione inter Metell. & Curio. Sigo. lib. 1. de iu. antiq. ciui. Rom. c. 6. Actio furti potest donari. l. si donationis. infra, de dona. vide omnino Bart. cons. 175. Extat apud Baldu. in ll. 12. tabul. lex, de furto pacisci licitum esto. uers. citra falsi.

Ad l. fine. 28.

Scot. Text. optimus, quòd pacta nuda non uestiuntur calore iudicij. Bald. l. tale pactum. §. qui prouocauit. in repet. col. 7. de pact. Alex. l. 1. in princ. col. pen. ff. de uerbo. obli. ubi Soci. in fin. col. 1. inducit hunc text.

Gl. uerb. pacto. scilicet, nudo &c. uers. lex enim mihi suum &c. Scot. Similis gl. infra, si aduers. vendit. l. 1.

Ad l. si pro fundo. 33.

Vers. liberum dari transactionis causa &c. Scot. Et hoc casu pariter vsucapio. l. ex causa. infra, de vsuc. pro empto. uel pro transact.

Ad l. vbi pactum. 40.

Scot. vide legem, eleganter. §. si quis. ff. de condict. indeb.

Ad l. si quis maior. 41.

Scot. An hæc l. restringatur ad transact. Corn. consil. 121. quamquam. lit. e. & ibi an impediatur moræ purgatio. Idem cons. 96. videtur. per tot. 1. vol. Idem cons. 36. & an hæc l. habeat locum ubi non interuenit iuramentum, idem cons. 37. fal. a. vol. 2. Idem cōs. 246. uidetur. per tot. 3. uolum. & an habeat locum in conditione, idē cons. 40. viso vol. 4.

Vers. uel supplicando. Scot. Tamen porrigens libellum non præiudicat sibi gl. in l. qui familiæ. ff. famil. ercisc. antequam lis contestetur. Ad hæc vide Cicer. lib. 1. de orato. ibi, quod cum impetrasset, causa caderet, ubi pulchrè de imperitia duorum oratorum ob iuris inscitiam.

Ad l. si ex falsis. 42.

Glos. uerb. firmis, ut si quinque. uers. item nota hic argum. &c. Scot. vide Alex cons. 14. lib. 6.

Ad l. fin. 43.

Glos. ult. uers. & in causa matrimonij &c. Scot. Hoc falsū. cap. ex parte. de transact.

DE ERRO. CALCV. Tit. 5.

Ad l. 1.

Scot. Nota quòd rationes reipublicæ subscriptæ, & expunctæ, aduersus administratorem vltra uiginti, aduersus uerò hæredem, ultra decem annos, retractari non possunt. l. in omnibus. §. 1. ff. de diuers. & tempo. præscript.

D E

DE POSTVLANDO. Tit. 6.

Ad l. quiſquis. 6.

Gloſ. 1. uerſ. ſiue index.} Scot. Hoc malè. vide l. ſeq. & hac l. in princ. ubi, qui vult eſſe cauſidicus, non poteſt eſſe iudex in eadem cauſa, in qua eſt cauſidicus. Fortè uoluit dicere procurator.

Ad l. prouidendum. 7.

Gloſ. uerb nobiliſſimos, ideſt diſcretiſſimos iudices.} Scot. Imò aduocatos.

DE ADVOC. DIVERS. IVDICIO. Tit. 7.

Ad l. Aduocati. 14.

Verſ. nec enim ſolos &c.} Scot. Vnde militia togata in foro dicitur, etiam litigantium. Valer. Max. lib. 7. c. 7. Medici quoque principis, dicuntur militare in ſacro palatio. l. fin. C. de profeſſ. & med. lib. 10.

DE ADVOC. DIVERS. IVDIC. Tit. 8.

Ad l. iubemus. 3.

Gloſ. uerb. primatem, erat enim quidam &c.} Scot. ut hodie prior collegij.

Gloſ. uerb. & filios. & ſic ſupra &c.} Scot. Et infra, eodem, l. ſequen. §. j. & l. petitiones. §. & filios. ubi hæc ferè ad uerbum. Quod autem dicit hic gloſſ. argumen. huius text. non eſt in vſu, ut hic per Roman. & per Bertach. in repertorio uerbo, Doctor. vbi etiam in uerb. filij Doctorum &c. Ponſinibij ſcilicet, Ioan. Franc. pater, & Ioan. Baptiſta filius, teſtantur Placentiæ non eſſe in vſu; & ambo coacti ſunt ſoluere Ioan. Franciſc. pro Ioan. Baptiſta filio, & pro Ioan. Baptiſt. pro Ioan. Franciſ. filio. Ita uterque teſtatur in margi. ſui Bertach. ſtatutum etiam Collegij vult omnes ſoluere pro examine. Plus etiam pro ingreſſu Collegij vult eos ſoluere, licet minus, quam alij. Qui caſus poteſt dici priuilegiatus de iure communi per hunc tex. propriè loquentem de ingreſſu Collegij, in quo pater viuens eſt, uel mortuus fuit collegiatus.

Ad l. nemo, excepta. 8.

Scot. Facit ad Decreta Ducis Mediolani excipientia Nicolaum Piciniinum.

Ad l. fin. 9.

Verb. de matricula.} Scot. vt ſupra, titul. 1. l. petitionem.

VT QVAE DES. ADVOC. PART. iud. ſuppl. Titul. 11.

Ad Rubricam.

Scot. Pulcherrimum exemplum iudicis ſupplentis pro parte præſenti, habes apud Valer. Maxim. libro ſecundo, capitul. tertio. in princip. iudex autem fuit Attilius Calatinus. Aliud habes de Auguſto iuſdicente apud Sueto. in Auguſto, c. de modo, & more in iur. dicen.

Ad l. 1.

Add. margin. facit ad hanc l. c. bonæ &c.} Scot. Quod allegat Specul. titul. de diſputat. & allega. §. nunc uidendum.

DE PROCVRATOR. Tit. 13.

Ad l. neque tutores. 11.

Gloſ. uerb. facere poſſunt lite &c.} Scot. Fallit in patre legitimo adminiſtratore filij in poteſtate conſtituti. Tiraq. in præfat. comment. l. ſi unquam, infra, de reuoc. donat. ſub nu. 29.

Gloſ. uerb. debent. cum decreto iudicis &c. uerſ. uel poteſt dici quod ipſe &c.} Scot. vide infra, uerſ. item procurator etiam &c. ubi addidi. vide ſupra, uerſicu. uel poteſt &c.

NE LICEAT POTENTIO. Tit. 14.

Ad l. 1.

Gloſ. uerb. potentiorum (ita legi debet, non potentiore) non loquitur de quolibet &c.} Scot. De potente priuato loquitur. l. iubemus, infra, de teſtam.

VT NEMI. LICE. SI. IVD. &c. Tit. 17.

Gloſ. ſuperior tit. dixit de uexillis &c.} Scot. Tu dic ſuperiore tit. agi de immobilibus, hic autem de mobilibus. Gilbert. Reg. lib. 1. c. 5. Enantioph.

DE NEGOT. GEST. Tit. 19.

Ad l. nit.

Verſ. non admit negotiorum &c.} Scot. Baldus hic ridiculus, legit enim non admittit, dicens, Not. ex textu ibi, non admittit, quòd idem eſt dicere, non admitto, & denego: & per hoc dic, ſi reperitur in actis, quod exceptiones iudex non admiſit, quòd idem eſt dicere, quod reiecit eas. & tene menti, ſecundum Bald. Dictum ergò Baldi eſt extra propoſitum: ob errorem lecturæ huius text. licet in ſe ſit uerum, ſi reperitur in actis, ſæpedictum, quemadmodum dicitur. Non obtinuit, i. ſuccubuit. l. Papin. §. meminiſſe. ff. de inoff. teſtam.

DE IIS QVAE VI, METVSVE CAVS. Tit. 20.

Ad l. ſi donationis. 7.

Verſ. uel capitales minas pertimeſcendo.} Scot. Cauſa ſtatus dicitur cauſa capitalis.

DE DOLO MALO. Tit. 21.

Ad l. dolum. 6.

Scot. Probatur etiam dolus, ex coniecturis, gloſ. c. fi. de renunc. lib. 6. & probata qualitate facti, in quo dolus conſiſtit, probatur dolus. gl. l. 1. ff. de do. except. ubi add. Bologn.

Verb. perſpicuis.} Scot. Ridiculè Bald. dixit, perſpicacibus, in conſ. per Crauet. alleg. in conſ. 8. col. 1. vbi & ipſe ridiculus homo dicit, ſe credere, quòd hic legeretur, perſpicatibus.

Gloſ. uerb. conuenit. ut infra, &c. uerſ. & ponebat Aldricus caſum in hac l. in Hiſpanis &c.} Scot. Oldrad. conſ. 84. dicit de libris, non de rationibus.

SI ADVERS. REM IVDIC. Tit. 27.

Ad l. eum & minores. 4.

Glos. uerb. nullam. quia non &c. uers. Quid autē in adulto &c. } Scot. Vide Paul. Castrens. in l. acta. §. contra indefensos. per illum text. ff. de re iudic. quem tex. dicit ipse dicere, quod glo. dicit, nullam legem dicere.

Ead. glos. uers. sed dic contra secundum &c. } Scot. Imò Bart. d. §. fin.

SI ADVERS. VENDITIO. &c. Tit. 28.

Ad l. 1.

Glos. uerb. emptori secus &c. uers. nam prætor suum &c. } Scot. Similis gl. in l. siue apud. supra, de transact.

Ad Auth. sacramenta.

Scot. Non procedit, vbi de iniquitate, & dolo contractus argui potest, re expressa perspicuis indicijs Corn. cons. 27. 8. 1. 4. vol.

SI ADVERS. TRANSACT. Tit. 32.

Ad l. 2.

Glos. ult. uers. hæc clarius distinguit, sit perempta &c. } Scot. Hæc sola ratio sufficeret, ne ui deretur superflua. argum. not. per Dec. l. fin. not. 7. supra, de pact. vbi etiam text. & ibi addidi, quibus adde glos. in l. 3. verb. statutum est. in princ. infra, si minor se maio.

IN QVIBVS CAVS. IN INTEGR. Tit. 41.

Ad l. fin.

Glos. uerb. quærere. ut infra, quando &c. uer. uel secundum Plac. biberat hic Iustinianus, & non &c. } Scot. Placentinus dixit Iustinianum ex Læthæo fonte bibisse, cum hanc leg. scriberet. Quod Accursius malè intelligens ex eoden Placent. dicit illum ebrium fuisse. Tiraquell. tractat. de nobilitate. capit. 31. sub num. 536.

Add. marg. uinum obliuionem parit de quo uide &c. } Scot. vide in lib. Hester. in Biblijs & Sabelli. Ennead. tom. 1. pag. 257. seu Ennea. 2. lib. 7.

SI SAEP. IN INTEGR. RESTIT. postul. Tit. 44.

Ad l. 1.

Vers. frustra rursus &c. } Scot. Glos. l. ea quæ. §. pen. verb. fuerat. infr. de tempor. in integr. restit.

DE IIS QVI VEN. AETA. IMPETRA. Tit. 45.

Ad l. fin.

Vers. uel si se absolutè dixerit &c. } Scot. Haloander legit, uel sic se absolutè dixerit &c.

VBI, ET APVD QVEM &c. Tit. 47.

Ad l. fin.

Glos. uerb. compromissarios. cum pœna &c. uers. sed licet non possit restituere, & possit pronunciare &c. } Scot. vide Alexan. l. 1. §. si quis ita, colum. 3. de verbor. oblig. Bald. hic.

DE RESTITVT. MILITVM. Tit. 51.

Ad l. si cum militaribus. 6.

Glos. uerb. distraxerunt. secundum leges &c. } Scot. Not. glos. singul. quòd absentia iusta excusat a pœna legali, non a conuentionali. Alex. post Roman. l. qui Romæ. §. fin. colum. 5. de uerbo. oblig. in fi. vide tamen eundem in seq. col. ver. & similiter in quantum Rom.

DE TEMPORIBVS IN INTEGRVM restitutionis &c. Tit. 53.

Ad l. ea quæ.

Glos. §. fin. uerb. fuerat. quod tempus &c. uers. quia daretur restitutio ad restituendum. } Scot. Contra l. 1. supra, si sæp. in integr. restit. postul.

DE RECEPTIS ARBITRIS. Tit. 56.

Ad l. 1.

Vers. quia nec iudicati actio. } Scot. Tamen agitur ex contractu compromissi declarato per laudum postea latum. Bart. l. si. ff. de bono. poss. secund. tabul. si societatem. §. arbitrorum. col. 3. ff. pro soc.

Glos. uerb. actio, scilicet, in factum &c. uers. secundo non: quia &c. at post &c. } Scot. Simile in l. 1. §. decretalis. uers. sed repudiari &c. quia nondum &c. ff. de success. edict.

Ead. glos. uers. ut a qua sententia &c. } Scot. Quod improbatur. Bald. c. pastoralis. col. 5. de appell. Ias. l. nemo potest. col. 13. lect. 2. de leg. 1.

Ad l. arbitrorum. 3.

Vers. si sordes, uel euidens gratia eorum &c. } Scot. vide gl. l. 2. §. initium. uerb. amore virginis. ff. de orig. iur.

Ad Auth. decernit.

Scot. De intellectu, vide Panormit. c. 2. extra, eo. titu.

Ad l. fin. 6.

Glos. ult. uers. quid in Comitissa Campania, & Matilda &c. } Scot. Huius Matildæ fit mentio in uita Alexandri 2. Pontificis.

DE IVREIVR. PROPT. CALVMN. dan. Tit. 59.

Ad l. 1.

Glos. 1. uers. uel dic literas, ut quia &c. add. marg. Ex ista glos. iunc. tex. arg. etc. } Scot. vide add. Io. And. ad c. puenit. l. de testi. cog. adnotaui sup. ad rubr. de edé. latius.

Ad l. 2.

Glos. §. quod obseruari. uerb. existimat. Sic & quoddam &c. uer. item nota quod ex hoc quod est hic &c. credis hoc, uel non etc. } Scot. Considera illud Martialis lib. 4. Nec puto, nec credo.

Ead. glos. uers. pot est respondere, dubito. } Scot. Add. gl. l. 3. §. is qui nescit. ff. de lib. homi. exhib. & de feud. defunct. conten. sit. c. si uasallus. §. 1. uers. quid si du bitet. De ad neutrum animum applicante, uide text. in l. falsus. §. sub finem. ff. de furt.

Ead. glos. uers. nunc do consilium &c. } Scot. Credebam, & credo, & uerum me credere credo. Ex Hetrusco uersu Ariosti; Latinus meus. Facit illud Vergil. 5. Aeneid. Spemque metumque inter dubij, seu uiuere credant, siue extrema pati: nec iā exau dire vocatos.

Codicis Domini Iustiniani sacratissimi Principis, Liber tertius.

DE IVDICIIS. Tit. 1.

Ad l. iudices oportet. 9.

Vers. & tunc utranque partem sapius &c. } Scot. Vide adag. 2050. & vide iudicantē. hoc sit. in C. Theo do. Vnde uidetur excerptum c. iudicantem. seu c. vlt. 30. q. 5. seu ult.

Ad l. properandum. 13.

Vers. Nullus tam audax inuenitur qui possit &c. } Scot. Et è contrario, in Auth. de appellat. & intra quę temp. §. 1.

Glos. §. 1. uerb. fugiente sic dictū &c. } Scot. Vnde reus appellatur inimicus in Facit Artemidio. lib. somnio. c. 3: uers. semper autem arma fugientis &c.

§. sin autem ex gestis apud eum habitis, parte actoris &c. } Scot. Sueton. in Claudio. Absentibus secundum præsentes dabat. Cic. in Verrem, iudicant de absente secundum præsentem.

§. sin autem uers. sin quis ad illustratus gradum. } Scot. Nota illustratum dici, sicut prefectissimarum.

Ad l. rem non nouam. 14.

Scot. vide Aristo. lib. 4. Ethic. c. 10. Io. Andr. in c. Romana. de for. compet. lib. 6. an sit consuetudinē & aliud. Iuris. uerb. tactis.

Vers. cui enim non est cognitum. } Scot. vnde Cicer. in prætura urba. Si qui istum tot, tantis, tam nefarijs sceleribus coopertum iurati sententiā sua liberarent. & lib. 3. de offic. §. maximè autem. uers. cum verò iurato &c. Idem iubet decretum de litibus abbreuiandis. Facit illud ex armorum iudicio Pacuuij, Et æquum, & rectum est, quod postulas: iurati cernant. Cernere pro iudicare. Nonius, pro decernere. Scot. Cic. in oratio. pro Sex. Rosc. Amer. Per quorum sententias, ius que iurandum, id assequantur &c. lib. 1. de Inuent. uerb. religiosum est, quod iurat &c. & alibi eod. lib.

Glos. 1. uers. hic fuit derisus Bulgarus a suis &c. } Scot. Facit, quod ponit Beroaldus in anno. in Columel. uerb. fossas ueteres tergere. Macrob. lib. 1. c. 15.

Glos. uerb. tactis. Not. tactis: sed quod sic &c. ut dixit B. Busoni &c. } Scot. vide supra, l. pen. si mi. se maio. dix.

Ad l. apertissimi. 15.

Glos. uerb. libello. Qui sic &c. add. margin. Idem Sal. &c. } Scot. Abb. qui allegat Spec. in c. quoniam contra. num. 13. de probat.

Ad Auth. si uerò.

Vers. per amicabilem compositionem. } Scot. In corp. dr per amicabilem cōuentū, ut in Auth. vt spōs. larg. in fi.

DE PEDANEIS IVDICIBVS. Tit. 3.

Ad l. 1.

Glos. ult. ibi, Respon. idem add. marg. Idem Bart. Bal. &c. } Sco. & an hęc causa sit misti imperij, uide las in l. impe rium. col. 18. de iurisd. omn. iudic. post Alexan. ibi, colum. pen.

Ad l. placet nobis. 2.

Vers. per occupationes publicas. } Scot. Quæ faciunt, ut multa statuantur perperam. Cic. lib. ulti. epist. ad Atticum. ad fi. de actis Cæsaris.

Glos. uerb. dum tamen sic continua &c. uers. sed hodie etiam de finitionem &c. } Scot. Hanc glo. ponderat hic Angel. vide Alex. in l. 1. de offic. eius, col. 15. ad gl. ibi, non etiam definitionem.

Glos. uerb. dijudicent, scilicet, tantum, & non delegent &c. } Scot. vide infra, de liber. & eo. lib. l. 2.

QVI PRO SVA IVRISDIC. Tit. 4.

Ad l. 1.

Vers. nam his delegantibus nullo personarum, conseruatur &c. } Scot. vide Alex. l. 1. col. pen. nu. 86. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. Dec. col. pen.

DE PLVS PETITIONIBVS. Tit. 10.

Vers. Post casum, ibi, secundum Paul. de Castro hic. } Scot. Et Bald.

DE DILATIONIBVS. Tit. 11.

Ad l. 1.

Scot. Quia alibi dixi iudicē, qui dederit minorem dilationem, ea quæ exprimitur hac l. posse supplere sine causa, vsq; ad hic expressē complementum, dico quòd facit ad illud dictum l. fi. §. & hæc. cum gl. infra, de iur. delib.

Vers. non amplius, quam tres menses &c. } Sco. Minus licet, infr. uers. quod ita. uers. sed eandem &c. si rerū urgentissima &c. nō facile amplius &c. nec ulla &c. Facit optimè pro hoc intellectu Bald. in Auth. & consequenter. sub nu. 10. ad finem. infr. de senten.

DE FERIIS. Tit. 12.

Ad l. 2.

Addit. margi. Hac tota constitutio &c. } Scot. Suppositicia est. Alc. lib. 6. Parerg. c. 9.

Ad l. 3.

Glos. uerb. diem solis, diem solis &c. } Scot. De hac materia vide latè, & pulchrè Politia. in Miscell. c. 8.

Ad l. omnes dies. 7.

Vers. iste iuridicos. } Scot. Qui in l. 2. sup. de statu. dicūtur communes.

Vers. consuctos dies. } Scot. No. cōsuetas ferias seruādas.

Vers. uel ortus imperij. } Scot. vide Alc. l. si calumnietur. §. post calend. ff. de uerb. sign.

Glos. uerb. Apostolica, id est festiuitatum &c. uers. an in die ben ta &c. } Sco. Alex. in l. 4. §. Cato, col. 6. de uerb. obl. not.

not. per hanc glos. quòd etiam in correctorijs, & exorbitantibus, fauore animę, licita est extensio ex maioritate, vel identitate rationis. Et adhoc hanc gl. not. Domin Sangem. c. 1. de tempor. ord. lib. 6.

Ad l. prouinciarum. 9.

Vers. & maximè llaurorum. } Scot. vide pulchrè Duaren. lib. 2. Disputat. anniuers. vide etiam Grucchiū lib. 1. pag. 32. de Comit. Roma. vbi habes de lege lata, vt de seditiosis, consceleratisq; ciuibus quotidie, hoc est, etiam festis, ludisque publicis quaereretur. Facit quod scribit Neuiz. in sylu. nupt. char. 12. col. 1. de Picinino, qui faciebat sibi conscientiam, quòd non fecerat suspendi vnum malefactorem in die Paschatis.

Ad l. dies festos. 10.

Vers. & si in nostrum ortum &c. } Scot. Argu. quòd si festum alicuius sancti incidat in diem Dominicū, debeat differri, & in aliam diem reijci.

Glos. uerb. lachrymosa. quia lachrymantur &c. sed hodie corrigitur; ut infra de gladiat. l. 1. lib. 11. } Scot. Placet, licet ibi agatur de gladiatoribus, qui differebant a pugnantibus cum feris, seu bestijs. Vide etiam ibi gl. quae melius loquitur, dicens, idē potest dici &c. sentit enim diuersitatem rerum.

VBI IN REM ACT. EXERC. DEB.

Tit. 19.

Ad l. 2.

Glos. 1. uers. sed alij ut l. & P. dicunt &c. } Scot. Haec verior, vt alibi disputaui. Adde gl. in l. commu. diuid. §. neque colonis. ff. commu. diuid.

Ad l. actor rei forum. 3.

Scot. Fallit in Iudaeis. l. si qua. supra, de iudae.

VBI SENATOR. VEL CLARISS.

Tit. 24.

Ad l. fin. 3.

Vers. quinè magisteria potestatis sudoribus &c. } Scot. Horat. Qui cupit optatam cursu contingere metam, Multa tulit, fecitque puer, sudauit, & alsit &c.

Vers. uiros autem illustres &c. qui sine administratione honorarijs decorati fuerint titulis &c. } Scot. No. honorarios codicillos, & dignitatem, seu illustratum honorarium, idest, sine administratione.

VBI CAVSAE FISCALES &c.

Tit. 26.

Ad l. vniuersi. 9.

Summar. Salyc. Familiares principis debent se abstinere &c. } Scot. Pro hoc summario, considera ipsam Rubricam,

Vers. sancimus, & edicimus, ut si in prouincialem hanc audaciam &c. } Scot. Quod consilium non dedisset Azo, post Placentinum, si eo tempore fuisset, illo sed nondum tempore factus erat. vide eum hic in sum. & supra in rubric.

QVAN. LICE. VNI. SI. IVD. &c.

Tit. 27.

Ad l. 1.

Glos. ult. uers. ut l. de proprie poni ultionem &c. } Scot. Ad intellectum huius gl. vide Bart. in l. vt vim, col. 3. ff. de iustit. & iur.

DE INOFFIC. TESTAMEN.

Tit. 28.

Ad l. 1.

Glos. uerb. teneatur scilicet ad restitutionem &c. uers. & uero titulo. } Scot. Fulgos. hic dicit legendum, nullo. Ias. contra, col. 3. circ. med.

Ad Auth. nouissima.

Scot. videtur imitatus Iustinianus legem Falcidiam, iuxta diui Hieronymi relationem, dé qua per Alciat. lib. 6. c. 4. Parad.

Ad l. si pater puellae. 12.

Scot. Facit l. de fideicommisso. supra, de transact.

Ad l. si quis suo. 33.

Vers. ult. } Scot. Facit l. penult. in vlt. uerbis. ff. de fideicommiss. libert. Lucan. Crimine quo parui cedē potuere mereri. vide Valer. Max. lib. 7. c. 7. de Tectio filio Tectij.

Ad l. si quando. 35.

§. 1. } Scot. Ad hunc §. & §. seq. vide Commens. in cons. 188. spectabilis miles.

Glos. d. § seq. uerb. praegrauari, q. d. solo &c. uers. uel uerius iure ueteri &c. add. marg. approbatur Bart. &c. } Scot. vide Alex. in l. pactum. col. 2. infrā, de collat.

Ad l. scimus. 36.

Glos. uerb. substantia patris. Ex hoc uerbo &c. §. unde quaeritur. } Scot. Limitat ille §. regulam hic positam. Glos. l. quod in bonis, §. fructus, ad leg. Falcid. & regulam. l. in bonis. hic allegatā, ut per gl. ibi.

DE INOFFIC. DONAT.

Tit. 29.

Ad l. si pater. 2.

Glos. uerb. familiae erciscundae. Videtur &c. uers. respondetur, trahitur retrò, non quantum ad dominium &c. } Scot. Nam extremum ad quod est inhabile. Paul. Castrens. in l. si is qui pro empto, colum. 2. circ. med. de vsucap.

DE INOFFIC. DOT.

Tit. 30.

Ad l. 1.

Add. margin. concord. c. cum dilectus &c. } Scot. Tamen secundum Paulum hic, non agit hic textus de concordandis antinomijs, sed de extendendis exemplis legum.

Vers. leges legibus concordare promptum est. } Scot. Debemus laborare, vt cōcordemus leges. Abb. post Hostiens. in c. super quaestionum. col. 2. de offic. deleg. si possumus. sed ubi directè contradicunt, nō possumus, ut l. quod dicitur. ff. de impens. in reb. dotal. fac. & l. si is. §. quod dicitur. ff. de iur. dot. Bartol. d. l. quod dicitur.

DE PETIT. HAEREDIT. Tit. 31.

Ad l. si filiusf. 10.

Scot. vide Iaf. l. 1. col. 5. & seq. vbi limitat, & extendit hanc l. inf. qui admit. Mod. l. qui in aliena, in princ. col. 2. & seq. ff. de acq. hæred.

DE REI VENDIC. Tit. 32.

Ad l. aduersus 4.

Versi. si prius quàm vsucapionem implerent, uel longa possess. præscriptio. adipiscerentur. Glos. uel pro idest. uers. uel sub ius ditione. mobil. Scot. & malè, quia text. agit de fundo.

Ad l. ordinarij. 13.

Scot. Hic per hunc text. decidit not. q. Bald. de cuius veritate videas Francisc. Curt. sub. suprà, de eden. Dec. rubr. de iudic. col. 2. qui idem tenet per text. l. 1. inf. ad exhib.

Ad l. cum à matre. 14.

Scot. An filius hæres patris pro parte, possit pro alsa parte vel alijs partibus vendicare rem sibi vendit. a patre cũ promissione de defendẽdo &c. Dec. l. frater a fratre, num. 19. ff. de condic. ind.

Ad l. quoties. 15.

Scot. Hæc lex non habet locum in beneficijs secundum glos. in c. si tibi absenti, de præb. lib. 6.

DE VSVFR. ET HABITA. Tit. 33.

Ad l. 1.

Versi. quamuis cautionem à se prohibuerit exigi, tamen &c. Scot. Hic videtur probari nunc t. gl. uerb. solutam, q. exactio debitorum, est hæredum, qui deinde habeant eam dare fructuario, habita cautione de qua hic.

Glos. uerb. cautione; scilicet, de tanta &c. uers. arbitrio boni viri. Scot. l. scire. inf. alleg.

Ad l. ambiguitatem. 12.

Versi. siue persona de cuius ætate &c. Scot. Idem de relicto hoc, quousque Titia nupserit. Nam durat, Titia interim moriente. Bald. consi. 68. par. 4.

Versi. nisi ipse, cui &c. Scot. vide l. vxori usumfructum villæ. ff. de vsu, & usufruct. leg.

Ad l. cum antiquitas. 13.

Glos. uerb. si habitationis usumfructum, idest, per hæc uerba &c. Scot. l. si habitatio, §. 1. uersic. sed etsi. ff. de vsu & habitat.

DE SERVIT. ET AQVA. Tit. 34.

Ad l. præses. 6.

Scot. vide epigram. Martial. lib. 11. in Germanum. Martia, nõ Rhemus salit hic, Germane: quid obstas? Et puerum prohibes diuitis imbre lacus? Barbare non debet summoto ciue ministro Captiua victrix vnda leuare sitim. Crauet. de antiq. temp. 4. par. §. circa præmissa, sub nu. 12. allegat Instit. de donat. §. 1. ibi, dum se magis quis voluit habere. c. si non licet. 23. q. 5.

Versi. sitientibus agris tuis. Scot. concordat cap. licet. uersi. aut occupatio propriorum negotiorum. de arbitr.

Ad l. sicut. 13.

Versi. in soli rebus. Scot. prout aliæ seruitutes, quæ soli rebus annexæ sunt, vt inf. hac. l.

Versi. soli rebus annexæ sunt. Scot. vt de annali tempore non sit opus loqui: cum non tractetur de rebus mobilibus, vel se mouentibus, sup. uersi. per annale autem.

FAMIL. ERCISC. Tit. 36.

Ad l. quoties. 10.

Glos. uerb. diuidit. & sic dico, quòd si potest &c. Scot. sing. notat per Iaf. in Auth. nouissima. suprà de inoffic. testamen.

Ad l. si familiæ. 14.

Glos. uerb. pro parte, nam cum vnusquisque &c. uersi. ibi solus emptor. add. marg. istam tenet Barth. & c. licet. Guil. &c. Scot. vide Alex. post Bart. & Ang. in l. qui Romæ. §. duo fratres, num. 34. de uerb. obl. ubi commendat hanc glos.

Ad l. filius quem. 24.

Scot. Hanc l. legit Bar. inf. tit. 1. char. 133.

Glos. uerb. hæreditaria parte prædij. Sed quare &c. uersi. sed responsum secundum quosdam, quia hoc testator &c. Scot. simile Ioan. Pic. lib. 6. c. 7. contra astrologos, quòd experientiæ allegatio, est unicum apud astrologos profugium destitutis ratione.

COMMVN. VTRIVSQ. IVDIC. &c. Tit. 38.

Ad l. 2.

Glos. ult. uersi. & not. quòd non tenuit &c. Add. marg. concord. glo. in c. &c. Sco. vide Iaf. in l. nemo potest. 2. Lec. col. 10. de leg. 1.

Ad l. scriptura. 10.

Scot. Hic cadit Auth. quod obtinet, male posita sub l. rationes, inf. de probat. & ibi adnotaui ex Francisc. Baldu. & vide glos. hic allegatem. §. 1. in auth. de iureiur. a mori. præst. vnde d. Auth. quod obtinet excerpta est.

Ad l. possessionum. 11.

Versi. quis enim ferat, liberos a parentibus &c. Scot. vide ad hoc Senecam relatum per Calep. uerb. circumscribere.

FINIVM REGVNDORVM. Tit. 39.

Ad l. quinque pedum. 5.

Scot. vide Alc. in libello de quinque pedum præscr. Quidam trahunt ad materiam. l. vlt. ff. eod. ut per Spieg. in ll. 12. tabul. post lexicon iuris, ubi addidi. Crini. lib. ult. uel pen. de hone. discipli. c. ...

Glos. 1. uersi. sed Petrus Baylardus &c. Sco. Nescio an iste sit ille, de quo facit mentionem Boer. decis. 165. par. 1. ubi tamen scribitur Baiolardus.

DE RELIGIO. ET SVMPT. FVN. Tit. 43.

Ad l. legatum. 5.

Glo. uerb. monumentum, idest, sepulchrum &c. uersi. ut inf. eo. l. si locum. Scot. malè legitur, si locum. Præterea malè

malè allegat hanc l. hæc glos. Probat enim contrarium.

Ad l. mortuorum. 6.

Scot. vide Alciat. in l. pupillus. §. vrbs ab vrbo, de verb. signific.

Ad l. fi. 15.

Scot. Calcagn. de ludo capit. 2. in fi. ubi de hoc tex. & de hoc solido, quem concludit comprehendere aureos. 25. vt ibi per eum.

Codicis Domini Iustiniani sacratissimi Principis, Liber Quartus.

DE REB. CRED. ET IVRETVR.

Tit. 1.

Ad l. iurisiurandi. 2.

Scot. Seneca in Troade. Fidem obligauit iureiurando illam. Si peierat timore, quid grauius potest? Vide de Isocr. in paragraphico.

Add. margin. & sic potest iurari &c. } Scot. Facit l. si quis. sup. de transact. l. si duo. in fin. de iureiuran. alleg. in glos. ult.

Glos. ult. } Scot. credo hanc l. corrigere illam l. si duo. in fi. Nam Alex. fuit post patrem, & filium de quibus ibi. ineptit autem Barto. dum dicit, tu tene tertiam solutionem, quia quando iuratur per principem &c. sed alia poena, vt legibus contrarijs, nam in d. §. fina. fustibus cæditur, & sic afficitur poena corporali.

Ad l. si quis iusiurandum. 11.

Scot. Variatio non admittitur, nisi semel. Adde vltra addita hic ad Bar. quæ dicit Ias. in l. quod iussit, nu. 44. de re iudic. & Ias. pro limitatio. in l. iusiurandi quod, de iureiur.

Ad l. Generaliter. 12.

Scot. Pro intellectu vide Soc. consi. 184. colum. 3. vltim. 2.

§. 1. *uers. quis enim ferendus.* } Scot. vide ad hunc text. Alex. l. si conuenerit. ff. de iurisdict. omn. iud.

§. *his de præsentibus. uersi. uel capitulis. Add. marg. singularis est etiam &c.* } Scot. Orian. c. quoniam contra, nu. 16. de probat.

SI CERT. PETAT. Tit. 2.

Ad l. quisquis iudici. 16.

Scot. Bud. in annot. poster. in Pand. char. 111. exponit, idest, præsidi.

DE SVFFRAGIO. Tit. 3.

Ad l. vnic.

Versi. dum solo commonitorio. } Scot. idest, conuentione tacita, & absque scriptura facta. Alci. li. Parerg. 2. c. 26. ubi reperisse se dicit etiam in C. Theodos.

DE CONDICT. INDEB. Tit. 5.

Ad l. si quis seruum. 10.

Scot. opinioni Marcelli, Celsi, & Vlpiani, & sic trium, præfert Iustinianus opinionem Iuliani, & Papiniani, & sic duorum.

DE CONDICT. OB CAVS. DATO.

Tit. 6.

Ad l. si liber constitutus. 9.

Versi. prouinciæ rector hortabitur. } Scot. ex hoc loco & similibus nata est practica, vt consilia, & Senatus, hortentur vicarios Episcoporum aliquid facere.

DE ACTIO. ET OBLIGATIO.

Tit. 10.

Ad l. negantes debitores. 9.

Scot. Hic text. est contra Iasonis de pugione consilium.

NE FIL. PRO PATR. VEL PAT. pro fil. Tit. 13.

Ad Auth. habita.

Scot. Facit Hester. c. 1. Facit Tiraq. tract. de nobil. c. 28. sub num. 18.

Versi. Episcoporum, Abbatum. Add. margin. Not. hic quod persona ecclesiastica &c. } Scot. Not. quod princeps debet habere consiliarios, de quo alibi. Adde quod Homerus facit Iouem congregantem, subinde Concilium, & quærentem sententias singulorum ex ordine. Mussus noster &c. conclus. par. 3. vide Vincent. Charta. de imaginibus deorum antiquorum, vbi ostendit Iouem cogere Concilium, vt deliberet: & aliquando etiam solum deliberare absque consiliarijs.

Versi. causa studiorum peregrinantur scholaribus. } Sco. ergo non intelligitur de studentibus in patria. Tt studere extra patriam melius est, secundum Caccial. de mo. studen. in utr. iur. sicut & profiteri, ut per Alci. in lib. 1. de uerb. sign.

Versi. quod grauiter ferendum est. } Sco. Crescit enim contumelia ex persona eius qui contumeliam facit. l. sed si unius. §. quædam, ff. de iniur.

Glos. ult. versi. item quid si iudex se &c. } Scot. A sententia super competentia appellatur, & est interlocutoria secundum Bar. hic.

DE CONSTITVTA PECVN. Tit. 18.

Ad l. receptitia. 2.

Versi. ut non erubescat igitur tale legum iurgium. } Scot. Not. quod erubescit legum contrarietas.

Glos. fina. } Scot. Hanc reprehendit Cyn. hic, Abba. c. de clericis, col. 8. nu. 37. de for. compet.

DE PROBATIO. Tit. 19.

Ad Auth. quod obtinet.

Scot. Ridiculè hic subijcitur hæc Auth. quæ subijcienda est l. scriptura sup. commun. utr. iud. ut per Fráncis. Bald. in quadam episto. seu consi. de nou. iur. ciuil. &c.

Ad l. cum res. 12.

Glos uerb. quibus. De hoc erat quæstio &c. } Scot. Falsa est hæc glos.

Ad l. non nudis. 14.

Glos. uerb. asseuerationibus. asseuerare est sine &c. } Scot. vide

de Calep. uerb. assevero. Hic autē simpliciter pro affirmare positum videtur.

Ad l. fi. 25.

Vers. vel indicijs. } Scot. Indicium est probabilis comprehensio veritatis rei tacitæ prō expressa. Cyn. in l. siue possidetis. sup. eo.

Vers. Luce clarioribus. } Scot. istud refertur ad indicia, nō ad omne probationis genus. Battand. in pract. crimin. reg. 63.

Glos. uerb. & loci, scilicet, meridiana &c. } Scot. Esa. c. 18. Iob. c. 11.

DE TESTIBVS. Tit. 20.

Ad l. etiam. 2.

Glos. in uers. §. præterea. } Scot. & ibi glos.

Ad l. iurisiurandi. 8.

Summar. Bald. Testi iurato &c. item uox unius &c. } Scot. maximè, ybi agitur de reprobando teste, arg. l. 2. sup. tit. 1. Cruet. consi. 169. ad fi. sub nu. 3.

Vers. ut unius omnino. } Scot. vide pulchrè de Q. Scæuola Val. Max. lib. 4. c. 1.

Glos. uerb. facilè. Propter &c. uers. uel dic, id est facile esset &c. } Scot. Dic aliàs sancimus, ne facile patere tur iudex admitti vnius testimonium : nunc sancimus, ne omnino admittatur.

Ad l. quoniam liberis. 10.

Vers. sumptus competentes dari præcipiat. } Scot. testes plurimi in penulo Plauti, ab Argorasto ele sine mercede dimissi, illud inter se admurmurabant, Iniuriam illic insignitè postulat: Nostro sibi seruire nos censet cibo. Videtur autem locus Plautinus significare, aduocare fuisse hominum iuris, non imperitorum. Testificari uerò quorumuis. Hotom. in Comment. uerbo. iur. uerb. aduocare.

Ad l. Nullum. 12.

Scot. vide Ias. l. 1. §. qui mandatam. l. pen. de offic. eius cui. Dec. c. præterea, de off. deleg. Abb. c. quoniam contra. ante nu. 35. de prob.

Glos. 1. Add. in corpo. aduertas inquantum gl. &c. uers. & post eum &c. } Scot. & Abb. in d. c. uerum, & c. ecclesia sanctæ, col. 2. de constit.

Ad l. testium. 14.

Vers. sub præsentia sua &c. add. margin: iste tex. est ualde notab. & c. uer. debent deponere per sensum illi appropriatum. } Scot. Dic tamen quòd deponens de gustu, interrogatus quomodo scit: & dicat, quia vidi, probat propter generalitatē illius sensus, qui trahitur ad omnem sensum. Ita Castrens. in l. 1. colum. 2. ff. de uerb. obl. glos. est 3. q. 9. c. testes.

DE FIDE INSTRVM. Tit. 21.

Ad Auth. apud eloquentissimum.

Vers. Sed hoc in ciuilibus &c. } Scot. vide l. 3. §. idem diuus Adrianus. ff. de testib.

PLVS VALERE QVOD AGITVR &c. Tit. 22.

Ad l. 1.

Glos. 1. uers. ut inf. de non. nume. pecu. si intra. } Scot. Idem glos. l. si non singuli. sup. si cer. peta.

Ad l. 3.

Glos. uers. respond. idem supra de leg. &c. add. marg. singul. glos. secundum Ias. &c. } Scot. & Ang. hic. ubi vide. Alex. l. nemo potest, col. 5. de lega. 1. & Bald. hic, ad l. 19. glos. dixit de usuris. vult enim contractum in fraudem vsurarum valere, si uerus est. Vide Panor. in c. cum contingat, col. 13. cum seq. de iureiur.

DE PIGNORAE. ACTIO. Tit. 24.

Ad l. pignus in bonis. 8.

Scot. Huius l. regulam limita, nisi super re negociandum est, lucrumque ex negociatione dominus sentiat. Ias. l. Titius, de præscr. uerbis. vide Ias. in l. non omnis. §. si pupillus. ff. si cer. pet. l. quod te, col. 7. eo. tit.

AD SENATVSCONS. VELLEIA. Tit. 29.

Ad Auth. siue à me.

Vers. & multò magis idem in dotibus &c. } Scot. ergò non cum vendit ipsamet mulier, aut obligat maximè in solidum. Sed cum vir, cui mulier consentit alienanti, vel obliganti. Vide infrà casum, auth. si qua mulier.

Ad auth. si qua mulier.

Glos. 1. uers. etiam si iurauit, ut supra, &c. } Scot. iure ciuili, sed iure canonico secus. Bart. & Doct. hic per c. cum contingat, de iureiur. Vbi post Doct. Alciat. num. 223. quem text. loquentem de alienatione trahunt ad obligationem, de qua hic. Vnde & hic tex. trahitur ad casum de quo ibi.

Ad l. fin. 2.

Vers. pollicitus sit, uel spoponderit. } Scot. vide Alcia. lib. primo Parerg. c. 1. & sup. rubr. de pact. & in rubr. de verb. obliga.

DE NON NVME. PECV. Tit. 30.

Ad Auth. contra qui propriam.

Vers. propriam scripturam. } Scot. vel subscriptionem ad scripturam ab alio factam. Bal. hic, Dec. c. quoniā contra. col. antep. de proba.

Ad l. cum ultra. 9.

Glos. uerb. in factum. quæ per &c. uers. ubi uero cum stipulatione &c. } Scot. Et nota, quòd exceptio non numeratæ pecuniæ reijcit onus probandi numeratam pecuniam in creditorem, seu actorem. l. si ex cautione. sup. eod. ubi Saly. in summa. Sed hæc exceptio in factum grauat debitorem ad probandum non numeratam pecuniam, & sic excipientem. l. generaliter. inf. eo. Abb. c. a. fina. de solut. Alciat. in l. qui pecuniam. ff. si cer. peta. & tangit in rubr. ff. de verb. oblig. Hoc tamen Abb. d. c. fin. extendit etiam ad exceptionem doli, sed malè, vt ad eum adnotaui per l. si ex cautione. sup. eo.

Ad l. generaliter. 13.

Glos. uerb. eamque, scilicet, uenditionis &c. uers. si enim nulla &c. } Scot. clarior glos. quæ fit in iure, & penè singularis. Alex. consi. 13. col. 1. lib. 1.

Ead. glos. uers. sed an stipulatio &c. potest dici quòd sic &c. } Scot.

Scot. contra gloss. uerb. religionem. No. fidem &c. versi. item not. quòd licet. inf. hac l. glo. l. 1. in fi. ff. de interrogat. act. No. tamen q d. glo. loquitur alio in casu.

Glo. d. uerb. religionem. not. fidem &c. uers. & non ualet. add. marg. & hoc quando confessio &c. Scot. Secus si in iudicio. Tunc enim perinde valet, ac si causa esset adiecta. glo. l. 1. in fin. per illum tex. ff. de interrog. act. Alex. in rubr. ff. de verb. obl. col. 2.

Ad l. in contractibus. 14.

Scot. Not. ad limitationem huius l. in princ. quòd exceptio non numeratæ pecuniæ non potest opponi intra biennium, quando confessio esset facta in iudicio. Ita singulariter dicit Salyc. d. l. in princ. & 3. op. pos. per glos. ibi. inf. de confess. sequitur Ias. l. 1. col. 2. de uerb. obl.

Ad Auth. hanc autem.

Glo. 1. uersi. hoc idem intelligit Io. &c. Scot. Hæc gloss. Ioannis, quæ videtur approbari per Cyn. hic, & Bar. in l. non solùm. §. morte, col. 7. num. 27. de op. nou. nunc. qui allegat Cyn. hic, facit contra opinionem Baldi in l. 1. de libe. & posthum. ubi dicit notabiliter, parem, vel maiorem rationem non inducere, vt forma quæ datur vni rei, transferatur ad aliam. Bart. hic uidetur intelligere, Auth. in casu dotis non numeratæ tantum, vt hic per eum. Ias. in vtroque, in d. §. morte, post Bartol. colu. 11. post num. 21. Bart. ibi loquitur generaliter, dum dicit, pecuniæ non numeratæ. Ias. dicit, & pecuniæ, & dotis, non numeratæ. Patet igitur ambos sentire hanc Auth. habere locum in vtroque. Sic etiā sentit Azo hic in sum. col. 2. uersi. & hoc ita, nisi intrà biennium &c. dum allegat in corpore, vnde hæc Auth. sumpta est, versi. contestatione, vnà cum alijs legibus: & generaliter ait siue coram testibus, siue coram iudice fiat, a quocunque hæc denunciatio, debere in scriptis fieri, non distincto inter causam dotis, & aliam.

Ad l. fi. 16.

Versi. sacramenti habet mentionem. Scot. Quod intellige in confessione voluntaria: secus in contentiosa. Ias. l. qui pecuniam, col. 2. ff. si cer. pet.

DE VSVRIS. Tit. 32.

Ad l. 1.

Glo. uerb. non sit, quoniam &c. uersi. sed G. etiam in testibus &c. Scot. vide glos. in §. si scriptum. Instit. de inutistipul.

Ad l. quamuis. 3.

Glo. 1. uersi. inf. eo. l. frumenti. Scot. & l. cum non frumentum.

Ad l. vsuræ. 10.

Scot. vide omnino Bud. in an. posterior. in Pande. & in priorib. de nautico fœnore. Alciat. lib. 1. ca. 33. Parerg. Mod. l. eos. inf. eo.

Ad l. frumenti. 12.

Glo. 1. uersi. non enim propriè &c. Scot. ergò usura non non est accessio, contrà diffinitionem positam per Summistas, verb. usura. Abb. consilio 4. lib. 1. cum simil.

Ad l. eos. 26.

§. 1. Scot. vide ad intellectum usur. Soc. l. 3. §. final. ff. ad leg. Falc. Alc. lib. Dispunct. 3. c. 1. Bud. in prioribus in Pand. de naut. fœno. & in posterioribus. Moder. fundantes tractatum in hoc. §.

DEPOSITI VEL CONTRA. Tit. 34.

Ad l. fi. 12.

Scot. quod non habeat locum in deposito confessio nato concludit Soc. consi. 171. col. pen. uersi. confirmatur. 2. uol. uel cons. 143. num. 10. 1. uol. & Bal. consi. 181. lib. 3. Castrens. hic addit ad Bar. hic cōtra quod habent Pic. & Alc. gloss. commodatum. l. 2. ff. si cert. peta.

Glo. uerb. exceptionem hoc ad utrunque &c. uers. ut ff. commo. l. in rebus. §. fi. Scot. l. actione, ff. eo.

Glo. uerb. quòd si in scriptis. Idem si &c. Scot. voluit allegare l. fi. sup. de negot. gest.

MANDATI VEL CONTRA. Tit. 35.

Ad l. 1.

Glo. ult. uersi. Aduocati, procuratores dici possunt, ut ff. de uer. &c. Scot. glos. in l. salarium, ff. manda.

Ad l. in re mandata. 21.

Versi. nam sua quidem quisque rei &c. Scot. Matth. c. 20. gloss. Instit. de iustit. & iur. in prin. l. nemo extensus, suprà, de iudæ. etiam vt iniquuum æquo præferat. l. cum quidam. 2. de leg. 2. Bald. l. 1. lect. 1. in princ, uersi. primo modo. C. de sacrosanct. eccles. etiam dilapidando, siue perdendo. l. sed & si lege, §. consuluit. ff. de petit. hæred. Mant. apopht. 5. pulchrè Plautus in Mercatore, Illi suam rem esse, æquum est, in manu.

Ad l. per diuersas. 22.

Versi. diuersis personis litigatorum vexationibus afficere. Scot. Plaut. in Amphytrio. Noui te hominem molestum, qui ve emas litigium. ex quo versu apparet, quòd tales alienis rebus, fortunisque inhiantes, & cessiones alijs, competentium actionum in semetipsos exponi properantes (vt hic dicit) semper sunt odiosi.

Glo. uerb. ratione, idest, non intercedente &c. Scot. uel simili, ponderando verbum, tali, vt facit Salyc. inferens, vt hic add. marg. Hic notat Salyc. quòd casus singulares, & excepti, ob identitatem rationis extenduntur ad similes. de quo puncto uide post alios Dec. in rubr. ff. de reg. iur.

Ad l. ab Anastasio. 23.

Versi. sed cum ij qui circa lites morantur &c. Scot. vide Plaut. in Pænulo, Scæna, tam tenes præcepta &c. uersi. nam istorum nullus &c.

Glo. uerb. morantur. qui omnia mala nouerunt &c. Scot. vide Bud. in annot. in Pand. de veteratore aduocato, verb. veterator.

DE CONTRAH. EMPT. Tit. 38.

Ad l. in vendendis. 13.

Glo. 1. uers. accidentale autem &c. Scot. Pau. & alij contra Bartol. non tenent hoc dictum, in l. si quis arbitratu, de uerb. obl.

Add.

Add. videas similem gloss. in l. in pecuniam, §. generaliter. ff. de reg. iur. } Scot. vbi addidi, vt sup.

Ad l. dudum. 14.

Add. margin. hanc l. limita &c. Ioan. Ign. hic pertractat materiam retractus. } Scot. æquitatem huius l. commendat Io. Old. in tract. de vsucap. c. de Iubileo. & tractat. add. ex l. Mosis.

Ad l. fin. 15.

Versi. sinautem ubi ipse noluerit. } Scot. Quòd potest, antequam suscipiat officium arbitrandi. Post autem cogitur. Cyn. hic, Alex. post Imol. l. 1. colum. 4. post prin. de leg. 2. quicquid ibi dixerit Bart. & intellige hic, siue dicatur arbitrio Seij, siue si Seius fuerit arbitratus, semper conditionem subesse. Barto. d. l. 1. col. 2. uersi. prædicta vera &c.

Glos. i. } Glos. fina. uers. resp. sit, si cum pœna &c. Add. marg. Displicet Cyn. Ang. &c. } Scot. & gloss. nostram communiter reprobatam dicit Alex. l. 1. col. 3. num. 7. de leg. 2.

QVAE RES VENDI NON POSS. Tit. 40.

Ad l. 1.

Gloss. 1. } Scot. Verg. 2. Georg. Alba nec Assyrio fucatur lana veneno. Idem. 4. Eam circum Milesia vellera nymphæ, Carpebant hyali satura fucata colore.

QVAE RES EXPOR. NON DEB. Tit. 41.

Ad l. 1.

Versi. nec gustus quidem causa. } Scot. vide Bald. hic, ad quem addidi Alcia. adde Alex. in l. principalibus. num. 3. si cer. petat.

Ad l. nemo. 2.

Scot. Facit Herodian. lib. 3. & 1. Reg. cap. 13. & Herod. lib. 1.

DE EVNVCHIS. Tit. 42.

Ad l. 1.

Scot. vide Alciat. l. spadonum. de verb. signifi. Eunuchos fieri Domitianus prohibuerat. Martial. lib. 6. epigram. 2. lib. 9. epistol. Tibi summe &c. epigr. Tanquam parua foret sexus &c. vbi quòd prohibuit etiam venerē præposteram. Ouid. lib. 2. Amo. Qui primus pueris genitalia membra recidit, Vulnera quæ fecit, debuit ipse pati.

DE PATRI. QVI FIL. DISTRAX. Tit. 43.

Ad Rubr.

Scot. Lex vendendi filios, fuit a Romulo, qui sanxit filium bis vendi posse, vt plenum ius ostendere. Vide Sabell. Ænead. lib. 3. c. 1. ad fi. Francisc. Bald. in l. 17. Romuli.

Ad l. 2.

Scot. Balduinus Imperator filium oppignerauit. Sabell. tom. 2. pag. 564. & 573. seu Ænnead. 9. li. 6. vide Gammar. tracta. de extensio. num. 101. Gulbert. Regiens. Enantioph. lib. 1. c. 10. Hic tex. facit contra gloss. in l. ob æs alienum. inf. de præd. min. vide Plaut. in Persa act. 3. clericus vendi non potest. Hippol. Rimi. l. 1. num. 611. ff. de offi. eius.

Verb. sanguinolentus. alii sanguinolentos. } Scot. vide Tiraq. de retrac. §. 26. glos. num. 14. & considera tit. inf. de infantib. exposit. latè per Didac. li. 3. variar. resol. c. 14. de hoc verb. sanguinol. ex l. Theodos. & q. Arrianus fuit illius interpres: & quod Gratianus multa interserit excerpta ex Arriano, tamquā ex ipso Theodos. Franc. Bald. in d. l. 17. Romuli. vide in l. nouell. Valent. de parent. qui filios suos distrax.

Verb. tantummodo. } Scot. Vide Alciat. lib. 2. de verbo. signifi. in materia taxatiuæ, & refert Didac. d. c. 14. Alciat. dicentem, principem non posse dare obsidem filium inuitum.

DE RESCINDEN. VENDIT. Tit. 44.

Ad l. 1.

Scot. Habet locum hæc l. in locationibus. Christophor. Porc. Instit. de iust. & iur. glos. 1. Doct. hic. Videtur autem talis æquitas sumpta ex l. domum. ff. de contrah. empt. vide ad hanc l. Rip. l. 1. §. si hæres. nu. 28. ff. ad Treb.

Vers. quod deest iusto pretio. } Scot. vide l. 1. §. si quis in fraudem. versi. & in re distracta, ff. si quid in fraud. patron.

Scot. Non habet locum hæc l. in damnato vendere in vltima voluntate, vt per Bald. in l. Imperator. §. si certum. ff. de lega. 1. An hæc l. habeat locum in transactione, Corn. consi. 166. lit. l. per totum. & an remedium huius l. tollatur per clausulam, & superfluum quod valet, donat? An tollatur per iuramentum, consi. 189. in præsenti, per tot. 1. uolu. An tollatur per renunciationem exceptionis doli, & per clausulam, Promittens non venire contra ratione enormis læsionis. Et quòd habeat locum in contractu locationis, idem consi. 181. visis. nr. secundo uol. & consi. 201. visis. 6. 3. uol. & an in vēditione facta ad incantum, idem consi. 56. consuluit, per tot. 3. uol. Calc. an. consi. 14. col. 2. De primo. idem Corn. consi. visis tit. 3. uol. & generaliter an habeat locum in contractu stricti iuris. Corn. consi. 284. copiose 4. uol. & an habeat locum in laudo approbato a partibus, vide Dec. consi. 69. 3. col. & ibi habetur, an tollatur hæc l. per iuramentum, vel geminatum consensum. col. ult.

Glos. uerb. iudicis. sed qua actione? Quidam officiorum add. margin. & eorum opinionem sequitur Pet. & Cyn. licet contrà teneat Bar. Bald. &c. } Scot. Cynum sequitur Craue. consi. 7. in fi. etiam loquens contra tertium.

Ad l. ratas. 7.

Summar. Bald. & Salyc. concesso uno inconuenienti &c. } Scot. vide text. in Authen. Vt iudi. si. quo. fusi. ag. §. an certè, vbi hoc idem probatur. Sed in §. præced. & uno &c. probatur, quòd è conuerso, dato uno conuenienti sequitur aliud. Vide Plauti. l. 4. lib. 1. in præfat. sub nu. 7. ff. de offi. eius cui mand. Arist. Phy. fic. 1. Neuiz. Sylu. nup. char. 77. col. 2. in antiq.

Ad l. pretij. 9.

Sco. Facit l. 1. §. ult. de calum. si intelligas initio de pecunia partū, pbat l. 1. §. an possent. ff. de cōst. pecu.

SINE

SINE CENS. VEL RELIQ. FVND. compar. non pos. Tit. 47.

Ad l. fi. 3.

Glos. 1. uers. sicut & cum dico, omnis homo &c. } Scot. facit glos. l. 1. §. denique. uerb. nulla. ff. quod vi aut clam. glos. l. inter omnes. ff. qui satisda. cogan.

Ead. glos. uers. Absit enim quòd dicamus. } Scot. Italia est prouinciarum domina, non ipsa prouincia. Vndè Italicum, & prouinciale, tanquam diuersa. vide & Baptistam Piũ in 1. lib. Argonaut. Valerij Flacci.

DE ACTIO. EMPT. ET VEND. Tit. 49.

Ad l. curabit. 5.

Scot. quando habeat locum hæc l. & de eius intellectu uide Soci. consi. 176. col. 1. uers. primo 2. uol.

DE REB. ALIEN. NON ALIENAN. Tit. 51.

Ad l. fin.

Glos. 1. uers. sed illud magis videtur obstare &c. } Scot. Hic vide not. per Imo. Alex. & alios in l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1.

DE COMMVN. RER. ALIEN. Tit. 52.

Ad l. 2.

Versi. iuxta proprium priuilegium } Scot. debet tamen requirere socium. Bald. hic. Tiraq. tract. de retract. consang. §. 1. glos. 18. num. 7.

DE PACT. INT. EMPT. Tit. 54.

Ad l. 2.

Scot. Ad hanc l. nouum intellectum vide per Socin. consi. 253. col. 5. uol. 2.

SI SER. EXPORTAN. VEN. Tit. 55.

Ad l. moueor. 4.

Scot. Papias dominus a seruis venditus. Papias fuit etiam nomẽ expositoris vocabulorum ignobilis, sicut Hugutio, & similes.

SI MANCIP. ITA FVE. ALIEN. Tit. 57.

Ad l. ea quidem. 5.

Glos. ult. uersi. uel dic secundò, quòd literas mitebat &c. } Sco. Not. hanc glos. quòd citatio, quæ est sententia interlocutoria, potest ferri sub conditione. Et quòd hoc sit indistinctè verum, glos. est, quam ibi not. Bartol. & alij seq. l. a diuo, §. in venditione, verb. capiantur. ff. de re iudic. ubi Ias. ponderat hanc gloss.

DE MONOP. ET CONVENT. &c. Tit. 59. Ad Rub.

Scot. Vide Francisc. Bald. comment. in ll. 12. tabu.

DE VECTIGAL. ET COMMISSIS. Titul. 61.

Ad l. quicquid. 22.

Contra vectigales, appellantur hic vectigales, Præfecti uectigalibus exigendis, seu exactores vectigalium.

VECTIGALIA NOVA INSTITVI NON posse. Tit. 62. Ad Rubr.

Scot. De bello orto inter Bizãtinos, & Rhodios, ex noui vectigalis institutione, Sabell. tom. 1. pagin. 702. seu Ennead. 5. li. 2.

DE COMMERCIIS, ET MERCATORIBVS. Tit. 63.

Ad l. mercatores. 4.

Versi. exilij se pœnæ sempiternæ &c. } Scot. Not. exilium totius vitæ, dici pœnam sempiternam. Facit l. 1. ff. pro soc.

DE RER. PERMVT. ET DE PRAESCRIP. Tit. 64.

Ad l. 1.

Scot. Ad limitationem. l. si pecuniam. in princ. ff. de condict. ob caus.

Ad l. ex placito. 3.

Glos. 1. in fi. uers. dici potest. } Scot. suspicor hoc esse extractum ex Bar. hic videtur enim Barto. soluere ex se, quod opponit glos. de fatuitate. consule uetustos codices.

DE LOCAT. ET CONDVCT. Tit. 65.

Ad l. æde. 3.

Scot. Sic legendum, non ædem, admonet Tiraq. tractat. de retract. conuent. §. 5. gl. 4. ad fin.

Versi. nisi proprijs usibus &c. } Sco. Quod limita, nisi actũ sit, vt non possit expelli nisi finito tempore locationis. Et hoc vt verba aliquid operentur. Dec. in c. quæ in ecclesiarum, col. fi. de const. post Ang. hic: per statutum nostrum prouidetur, ne possit conductor expelli ob proprios vsus locatoris.

Vers. aut corrigere domum &c. } Scot. Refecta æde potest conductor petere se reponi. Roma. sing. 232. vide in f. glos. uerb. corrigere domum &c.

Glos. uerb. necessariam. intellige quando post &c. secus autem si tempore contractus &c. } Scot. sicuti dicitur de conducente rem instante periculo belli, vt nulla ei remissio fiat. Alex. l. interdum. §. quod ex naufragio, col. 2. ff. de acquir. possess.

Glos. uerb. corrigere, domum, hoc tamen sine &c. uersi. uel restituatur. } Scot. videtur, quòd debeat restitui, vt habitet post refectionem. Bart. l. si dñs. §. cum inquilinus, ff. vti possid. vide supra uersic. aut corrigere domum.

Ad l. ex diui. 4.

Versi. ad Domitium Vlpianum Praefect. Praet. & parentem meum. } Scot. simile idem Alex. de Vlpiano l. 4. inf. de contrah.

contrah. empt. sic Hiram rex Tyri ad Salomonē, de Hira architecto, Mitto tibi virum prudentissimum, & scientissimum Hiram patrem meum &c. Paralip.c.2. qui etiam c.4. vocatur pater Salomonis. D. Hieron. in quæstio. seu traditio. Hæbr. in lib. 3.Regum.ubi dicit alibi quoque ita legi. Ioseph filius Iacob,Gen.cap.45.appellat se patrem Pharaonis.Sic Theodosius Imperator Ausonium poetam vocat parentem suum. Sic Artaxerses Amanen,vt habetur Hester.c.13.& c.ult. Sic Iustinianus Areobindum in Auth.de rapt.mulie. Idem Iustinia.etiam Theodotum, in Auth.de litig.& de deci.par.in fi.

Ad l. nemo prohibetur. 6.

Glos. 1.uersi.& ad eundem usum.add.margin sequitur eam &c. Scot. Adde Iason simili alia allegantem, in l.fi.nu. 92.inf.tit.1.

Ad l. emptorem. 9.

Versi.stare colono. Scot. etiam partiario. Roman. cōs. 319.quod alleg.in add.ad Bald.l.diuortio,colu.2. ff.solut.matrim.

Ad l. si olei. 21.

Scot. vide Corras.lib.2.c.11.Miscell. iur.

Ad l. si tibi. 27.

Scot. vide Alciat.lib.1.Parerg.c.4.ubi legit,prærogasti: & sequitur communem opinionem aduersus Iaso.in rubr.ff.de verbor.obl.Idem Alciat.ponit d. rubr.de verbor. oblig. qui quoniam vtrobique super verbo,prærogasti, it per mendicata suffragia, dedi tex.in l.sed addes, §. si quis cum in annum.ff. eod.tit.

Glos. ult. uersi.si eo animo pacti esset. Sco.vide Ias.rubr.de verb.obl.col.5.vbi addidi.

Ead.glos. uersi.inter eosdem add.margin. Not istam glos. &c. Scot.sequitur Socin.l.1.si quis simpliciter, ad fi.ff. de verb.obl.

Ad l.fi. 34.

Versi.Milites autem appellamus,tam eos &c. Scot. Alludit Iustinianus,ad illud Verg.8. Aeneid.Sub te tolerare magistro Militiam,& graue Martis opus.

DE IVR. EMPHYTEVTICO. Tit. 66.

Ad l.1.

Versi.emphyteuticarium,idest, emphyteuticum, adiectiuè.

Versi.hoc nou emphyteuticario. Scot.idest, emphyteutæ, substantiuè,vt legatario.

Versi.ex quo non ipsa rei penitus &c. Scot.facit.l.si cui insulæ.ff.de usufr.

Glos.uerb.scriptura,No hunc contractum &c. add. marg. idem Bar.Bal.&c. Sco. & probant duæ ll.seqq.in quib. fit mentio instrumentorum,& scripturarum.

Ad l.2.

Versi.qua emphyteomata dicuntur &c. Scot.vide Mod.in consuet. Paris. qui restringunt amissionem melioramentorum,ad quandam qualitatem : ita quòd non amittantur melioramenta aliarum qualitatum.

Glos.uerb.repellere. Per se huius &c. sed melius &c. Scot. Et quòd hæc l.intelligatur sine scandalo, & non propria autoritate, Corn. consilio 193. rep.2. 3. uolum.

Ead.glos.uersi. quia non comprendit &c.quia non est &c. add. marg cum glos.tenent communiter &c. Scot.Not.in casu stricto appellatione contractus, non venire stipulationem:vide Alex.l.5.in princ.col.1.de uerb. oblig.post Bald.hic.col.4.item ibi Ias. qui limitat ubi esset eadem ratio, vt per eum ibi.3.not.

Ead glos.uersi.item quid si emphyteuta faciat alium &c. Scovide simile inf. l. seq. glos. alij vendere, versi. sed cum donat &c.

Ad l. cum dubitabatur. 3.

Versi.quæ Græco uocabulo [Greek] dicuntur. Scot. Haloander & hac l.& l.præced.legit, emponemata, sicut glos.hic,& l.præce. ubi tamen adnotat alias, emphyteomata, legi. Quæ vox corrupta est. Addidi ins.

Glos.uerb. alijs vendere.uendere, & ini emphyteoticum &c. uersi.sed certè immo potest &c. add.margin.contrarium tenet tamen Bar.hic &c. Scot.Paul.Castrens. tenet gl. in l.ũ.C.commun.utr.iud.Spe.tit. de empt. & vēd. §.nunc dicendum restat,sub nu.20.

Ead gloss.uersi.sed cum donat &c. Scot.vide simile sup.l. præced.glos.repellere,versi.item quid si emphyteuta &c.

Eaa glos.uersi. a domino qui &c. Scot. ergò loquitur de secundo em phyteuta,cui consensum præstitit dominus.Emphyteuta an possit usumfructum constituere domino irrequisito,vide Bald.in l.1.ff quib. mod.usufr.amit.Barbat.in add.2.ad Bal.in l.præced.Alexan.in l.3.§.ex contrario,ff.de acquirend. possess.

Gloss. uerb veteri.apponitur enim &c. uersi.uel dic de hoc.add. marg.iste secundus intellectus &c. licet primus sit verus. Scot. per l.codicillis.§.matre,ff.de lega.2.l. si quis ita.§.ea lege.ff.de uerb.obl.

Versi.ad personas non prohibitas. Scot.per pactum. Inno. c.potuit,de loca.Alex.consi.119.col.2.uersi.& tex. in l.fi.lib.1.

Glos. uerb. æstimationis. quando &c. Scot. Ita per Doct. hic.Ale.l.si domus.§.fi.de leg. 1.Facit.l. censemus. inf.de litig.uers.uerum etiam in donationibus porrigenda, urvera &c. Vide Arret.consi. 31. quæ l. censemus. potest induci contrà, quia expressisset hic,si uoluisset hoc,sicut expressit in d.l.censemus.

Versi.nisi quinquagesimam partem pretij, vel æstimationis loci qui &c. Scot. Alterat hanc consuetudo, vel statutum. Arret. d. consi. 41. est statutum apud nos de duobus cum dimidio pro centum.Corruptela verò,& secularium,& clericorum induxit,dari quinque pro centum. Secundum æstimationem pretium solui dicitur in l.fina.sup.de contrah.empt.& in §.pretium.Inst.de empt. & vend.

Versi. vel emphyteomata transferre. Scot. Vide suprà, uersi. quæ Græco vocabulo &c. & Tiraq.l. si unquam,verb.reuertatur,sub num.188.& l. præcedēti,uersi.quæ em phyteomata dicuntur &c.

Versi. ult.qui est,iure emphyteoti.o cadat. Scot. nec prodesset emphyteotæ redemptio,cum semel extitisset conditio,l.quidam in testamento, cum simil.ff. de fideic.liberta. Quod si lucdi ius sibi reseruasset, liberè non videretur distraxisse. Quo fortè iuuaretur,arg.l.voluntate.ff.in quib. cau. pign. & eius qđ habetur,per Dec.consi.88.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c.
Ad Librum Quintum Codicis.

DE SPONSALIBVS &c. Tit. 1.
Ad Rubr.

Scot. vide Alciat. lib. 5. Parerg. c. 2. Gellium obiter de annulo dato pro arra sponsalitia.

Ad l. fi. 5.

Scot. Hæc l. quòd habeat locum in vera numeratione tantùm, vide Socin. consi. 3. col. 2. vol. 2.

Versi. si quidem probatum fuerit. } Scot. vide ad declarationem Alex. l. 2. in prin. col. pen. sol. matr.

DE DONAT. ANTE NVPT. &c.
Tit. 3.
Ad Auth. eo decursum.

Glos. 1. } Scot. sup. Auth. siue a me, ad Velleia.

DE NVPTIIS. Tit. 4.
Ad l. viduæ. 18.

Add. margin. glos. 1. in c. nostra. &c. versi. & adducit in arg. q si in duo &c. } Sco. ita ferè Agramas obseruauit apud Ariostum.

Ad Auth. sancimus.

Glos. 1. } Scot. vide l. si sterilis. in princip. ff. de action. empti.

Ead. gloss. versi. sed contra est, ut licet inf. &c. } Scot. & benè, quia etiam sexagenariæ pariunt. Paralip. 1. cap. 2. Sara etiam nonagenaria peperit. Gen. c. 17. sed id tribuitur miraculo Dei, volentis anum miraculosè parere: & adimplere toties promissa Abrahæ. D. Hierony. in quæstio. seu traditio. Hebraicis trahit sexaginta annos ad Chaleb virum, non ad Ephratam vxorem: & ponit rationem conimemo rationis dictæ ætatis in ipso Chaleb.

Vers. tales nuptias. } Scot. ista verba sunt superflua.

DE INCESTIS, ET INTTIL. NVPT.
Tit. 5.
Ad l. 2.

Scot. Lamechus primus habuit duas vxores, vt etiam refert Domin. noster in libro de Nobilitate mulierum. char. 186. De hac l. vide quod addidi inf. ad l. eum qui duas. C. de adult. Vide etiam. c. annon. 24. q. 3. Bud. in annotat. in Pandect. char. seu pagi. 263. vbi de polygamis. Martial. lib. 6. Mæchum Gellia non habet nisi vnum. Turpe est hoc magis, vxor est duorum. Valentinianus legem tulit, vt omnes qui vellent, impunè bina haberent matrimonia, autor imaginum Imper. apud Athenienses licuit habere duas uxores. Gell. lib. 15. c. 20.

Glos. uerb. in edicto. Non est bona ratio: quia nubens intra tempus &c. } Scot. Dic quòd hæc ratio est, non versi. neminem qui sub &c. posteà: sed versi. vulgò patet.

Ad l. qui contra. 4.

Addit. in corpore. Tu dicas de hoc, si matrimonium &c. versi. si uerò matrimonium esset contractum clandestinè. } Scot. immo & si coram ecclesia contractum sit matrimonium, cum parentes ambo consciij essent impedimenti, filij sunt illegitimi. d. §. si quis uerò, uer. pari modo, d. c. cum inhibitio, de cland. despons.

Ad l. licet quidam. 8.

Scot. vide Connan. Commenta. iur. ciuil. lib. 8. ca. 5. vbi quòd Zeno errauit: quia hoc de Hebræis, vt ibi. Tamen considera Lucanum de Cæsare, qui Cleopatram sedefit fra: ri.

Ad l. fina. 9.

Versi. ut fratris filiam. } Scot. de filia patruelis, habes in oratio. Cicer. pro Planc. Nizoll. in obseruat. in Cicer. uerb. frater. Seneca in Octauia, reprehendit has nuptias, ibi, Genitam que fratris coniugem captus sibi Toris nefandis flebili iunxit face. Metellus duxit vxorem filiam sororis vxoris suæ. Cicer. lib. 1. de diuinat. Vide Sigon. lib. 1. de antiq. iur. ciuil. Roman.

SI NVPT. EX RESCRIPT. PETAN.
Tit. 8.
Ad l. fi. 2.

Dij gentium ducebant sorores, & earum filias. Aegyptij, & Athenienses. Abraham coniugem habuit Sarram filiam patris sui, consanguineā, tamen non vtrinque coniunctam. Gen. cap. 20. Romani nunquam cum morem receperunt. Plutarch. in Problemat. olim necessarias ducere prohibitum fuisse scribit, quoad lex est lata, licere, vel patruum, vel auunculum, neptem ex fratre, sororeue ducere, propter virum quendam bonum, & acceptum popularibus, tenui censu, qui neptem nubilem, & dotatam, ipse sibi in matrimonium acceperat: reusque huiusce criminis factus, pro concione absolutus est, lege ibidem lata, & magno consensu approbata. Viues comment. in li. 15. c. 21. de ciuitate Dei, vbi de talibus agit D. Augustinus.

DE SECVND. NVPT. Tit. 9.

Ad l. 1.

Glos. ult. Add. in corpo. addas quòd pœna. } Scot, vide Alex. & ibi add. consi. 3. lib. 7.

Ad l. fœminæ

Scot. Ad intellectum huius l. vide Socin. consi. 34. col. 2. 2. uol.

Ad Auth. ex testamento.

Scot. vide ad declarationem huius Auth. Bald. in l. adoptiuum. §. fi. ff. de in ius uocan.

Ad l. generaliter. 5.

Scot. Ad intellectum, vide Socin. consi. 34. colum. 2. uolum. 2.

Ad l. hac edictali. 6.

Scot. Alciat. c. 26. lib. 2. Parerg. refert caput legis Papiæ pertinens ad hanc legem. Hanc legem imitatus est Iustinianus in l. communium. in fi. de natur. libe. Quòd meta huius l. non habeat locum de iure Digestorum, arg. l. mulier. vbi Bald. ff. qui potio. in pignor. habean. Ad intellectum huius l. vide Socin. consi. 74. columna 2. uol. 2. vide Bal. consi. 317. par. 5. ubi quòd hæc l. non procedit, cum alij dant dotem de suo mulieri ad secunda vota transeunti, vel etiam de bonis mulieris, vt ibi per eū. Quod intelligendum de bonis mulieris extra primā dotem, cum pacto de lucrando. Considera text. & aduerte etiam, quòd contrà Bald. facit l. præced. uersi.

versi. nec interest si alter. Vide Bald. hic nu. 20. & sup. eo. auth. in donatione, versi. etiam si alius. vide simile huic. l. in Auth. qui mo. nat. effic. sui. §. & quoniam variè. Ioa. Licir. tract. de primog. q. 13. lib. 1. sub nu. 27. vide l. lex quæ tutores, inf. de administr. tuto. versi. lex enim.

Versi. quæ etsi constante &c. } Scot. Facit. l. communium. in fi. inf. de natur. lib. sed an filij primi matrimonij deducant prius legitimam, & reliquum diuidatur, an contra, Raph. Comens. consi. 119. primum cõmuniter teneri: sed secundum esse verius. Crauet. consi. 142. nu. 4. Dec. cons. 246. Alc. lib. 1. de verb. signifi. col. 4. Alexan. consi. 158. lib. 5. ubi a dd. & in add. ad Bar. hic.

SI SECVNDO NVPS. MVL. CVI MARI. Tit. 10.

Ad Auth. hoc locum.

Glos. ult. versi. sed quid si dicat vir, Relinquo &c. } Scot. vide plenè de hac materia Bart. in l. Titia cum, §. ult. de lega. 3.

DE DOT. PROMISS. Tit. 11.

Ad l. si cum ea. 3.

Versi. iure iudiciorum. } Scot. more iudiciorum legi vult Tiraq. tract. de Retract. consang. §. 1. gloss. 14. sub num. 98.

Ad l. si pater. 5.

Scot. Pulchrè de hac l. Alciat. in l. 1. ff. solut. matrim.

Versi. ex ipso debito. } Scot. id est, ex bonis filiorum, quæ habet in manibus restituenda.

Vers. ab huiusmodi nexu. } Scot. id est, obligatione restituendi filijs.

Glos. uerb. ex sua liberalitate, id est ex sua substantia. } Scot. vide in c. relatum, de præb. cum simil. contra id qđ habetur in l. rem legatam. de adimend. leg.

Vers. ne dum effuso sermone &c. } Scot. Facit. l. pluribus, ff. accepti.

DE IVRE DOT. Tit. 12.

Ad l. etsi dotis. 3.

Glos. ult. versi. item not. hic maritum &c. } Scot. vide text. in Auth. de rest. & ea quæ pat. circ. med. princ.

Ad l. nulla lege. 4.

Glos. un. vers. sed & hoc posito &c. & idem &c. } Scot. gloss. fortè singul. Cyn. & Bald. hic, Alex. in l. filius f. §. diui, nu. 10. ff. de leg. 1. vide Doct. in Auth. res quæ, infrà, commu. de leg. Ias. dicit communiter approbatam in l. cum quid. Lect. 2. col. 2. si cert. peta.

Ad l. quoties. 5.

Glos. uerb. conuenit. Not. ergò duplici modo &c. uno, vt hic. } Scot. & l. 1. inf. solu. matri.

Ad l. Neque mater. 14.

Scot. Facit l. fina. in prin. inf. eo.

Ad l. fi. 31.

Glo. uerbo, extranei, scilicet, alij, non etiam prædicti &c. } Scot. Dic quòd dicit (extranei) quoad sanguinem.

DE REI VXOR. ACT. IN EX STIPVL. act. &c. Tit. 13.

Ad Rubr.

Scot. De antiqua rei vxoriæ actione, Gell. lib. 4. c. 3.

Ad l. vnic.

Glos. uerb. multo magis. Locus a maiori &c. addit. marg. concor. glos. in c. cum pridem &c. } Scot. glos. c. dilectis, verb. suspendendum, de appell.

§. extraneum autem &c. & in potestate. } Scot. vide sup. tit. 1. l. fi. §. 1.

§. sed ne versi. tamen eam intelligi &c. } Scot. æquiparantur res mariti, & dotalia æstimata.

DE PACTIS CONVENTIS. &c. Tit. 14.

Ad l. ex morte. 9.

Versi. & si pactum contrà vetitum fuerit subsecutum &c. } Scot. Vergil. 10. Aeneid. Quæ contra vetitum discordia. Ouid. Nitimur in vetitum semper: cupimusque negata.

DE DOTE CAVT. NON NVME. Tit. 15.

Ad l. 1.

Glos. uerb. facit. sed secundum hoc omnes Bono. } Scot. similis gloss. inf. l. 3.

Ad l. 3.

Glos. uerb. uel eius hæredibus. scilicet, liceat &c. uersi. sed secundum hoc omnes Booon. &c. } Scot. similis gloss. suprà lege 1.

DE DONAT. INT. VIR. ET VXO. Tit. 16.

Ad l. res vxoris. 24.

Versi. integro legum statuto. } Not. statutum, neutro genere, & numero singulari, ut vulgo utimur. In Pandectis non reperi, nisi numero plurium.

Ad l. donationes. 26.

Glos. un. uersi. & ita contractus Imperialis est lex. sic. inf. &c. } Scot. Facit l. Cæsar, ff. de publica.

DE REPVD. ET IVD. DE MORI. subla. Tit. 17.

Ad l. consensu. 8.

Scot. De non inferenda a maritis uxoribus iniuria, Aristot. in Oeconomici. vide Cantiunc. in Topic. legali lib. c. 56. Plaut. vxor verò si clàm domo egressa est foras, viro fit causa: exigitur matrimonio. Sempronius Sophos, cuius mentio fit in l. 2. ff. de origin. iur. repudiauit uxorem, quia iuerat se inscio ludos spectatum. Val. Max. lib. 6. c. 3. vnde Vergil. Facit Troianas mulieres abfuisse aspectaculis, seu ludis Aeneæ lib. 5. At procul in sola secretæ Troades acta. vbi hoc adnotaui.

§. Vir quoque, uers. uel theatralibus ludis, uel arena spectaculis &c. Scot. vt fecit Sempronius Sophos, vt modò dixi.

Ad l. in causis. 10.

Scot. vide exemplum de Mathilde apud Io. Villanũ in Chronicis Florent.

SOLV. MATRI. QVEMADM. DOS PETA. Tit. 18.

Ad l. dos a patre. 4.

Glos. un. uers. M. autem dixit contra, & hanc, & alias &c. } Scot. Facit. l. cum auus. ff. de cond. & demonstr.

L NE

NE FIDEIUSS. VEL MANDAT. DOT. den. Tit. 20. Ad Rubr.

Scot. vide cautelam Castrens. contra hunc tit. consi. 188. & consi. 190. lib. 1.

Ad l. 1.

Glos. uerb. uir uxori fideiussorem &c. uersi. uel fortè idem quod in uxore &c. } Scot. vide in hoc bene declaratam hanc glos. per Ias. in l. si constante. 4. q. gl. uersi. po tes concludere, sol. matri. & cum hac gl. transeunt communiter Doct. secundum eum.

DE FUNDO DOTA. Tit. 23.

Ad l. 1.

Glos. 1. } Scot. vide sup. l. quoties, de iur. dot.

DE NATURA. LIBER. Tit. 27.

Ad l. matre. 2.

Scot. vide legem Solonis apud Aristophanem in in auibus, & Suid. lit. e. verb. lex Athenis, nisi fallor.

Ad l. si quis naturales. 3.

Versi. ult. } Scot. Non minor est virtus, quàm quærere, parta tueri. glos. l. si pater, §. si. de adoptio.

Ad l. diui. 5.

Glos. 1 hic fuit primus Imper. Christianus. } Scot. Imo Philip pus fuit primus. Sed fortè Philippus fuit tanquam non fuerit, de vtero translatus ad tumulum. Iob. cap. 3.

Ad l. legem. 7.

Ver. mouente misericordia, qua indigni non sunt qui alieno &c. Scot. vide Petrarch. li. 2. dialo. 6. de obscæna orig.

Ad Auth. licet.

Glos uerb. coniux legitima. de ea quid ad rhombum &c. uersi. & sic fallit hæc regula, si vinco uincentem &c. } Sco. de qua vide Io. Andr. in Nouell. c. autoritate, de concess. præben. in 6.

Versi. ult. } Scot. Adde quòd nec Pontifex, nec Impe rator possunt instituere spurios heredes. Bal. l. prin ceps, ff. de legib. Facit lud. c. 11.

Ad l. communium. 9.

§. si uersi. ita tamen, ut minime &c. } Scot. simile in l. hac edictali, sup. de secund. nupt.

Ad l. nuper legem. 11.

Versi. quam legem quidam putauerunt sic interpretari &c. } Scot. vana interpretatio.

Ad l. fi. 12.

Summar. 2. ubi fit mentio de filio &c. non continetur nepos, qui est &c. } Scot. Hæc particula nô procedit: quia sequeretur, quòd si non esset alterius qualitatis, ei totum relinqui non posset. Sed hoc est falsum. Nã nepoti naturali, quem filius naturalis susceperit, to tum potest relinqui, hac l. ut inf. in summar. prox. Salycet. uersi. nec nepoti naturali ex natura.

QUI DA. TUTO. Tit. 34.

Ad l. 1.

Glos. uerb. quia interim. idest postquam &c. uers. Resp. sit ordi natio &c. } Scot. Hæc videntur falsa, per l. ordinata, cum ibi not. de lib. cau. nisi adhæreas secundæ opi nioni primæ glos. ibi.

DE ADMINISTR. TUTO. Tit. 37.

Ad l. lex quæ tutores. 22.

Scot. vide Martial. lib. 11. epigr. vendere Tuca po tes &c.

Ad l. tutores. 24.

Glos. uerb. publicarum personarum, idest, tabulariorum &c. uers. & hoc in omni tutore testamētario, legitimo, & datiuo &c. Scot. Adde gl. l. 3. §. tutores, ff. de suspect. tutor.

Ead. glos. uersi. nisi ei testator &c. } Scot. Not. ex hac glo. testatores posse remittere confectionem inuenta rij tutori datiuo, & legitimo. Ad quod vide Ias. in l. nemo potest. col. 10. ff. de leg. 1.

Ad l. constitutionem. 27.

§. sed & si quis. } Sco. Hunc tex. putat singularem Ang. in l. 1. de iurisd. omn. iud. ad hoc, quòd iudex dele gatus possit dare curatorem ad litem corã se mo tam, vbi Alex. col. 7. & Mod.

DE PERIC. TUTO. ET CURATO. Tit. 38.

Ad l. si tutor petitus. 5.

Glos. uerb. ostenderis. amissus &c. uersi. uel publicè sciebatur. } Scot. Multa concord. similia, & illationes ponit Ias. in l. is potest, circa ea quæ de iure ibi dicit Bar. col. 5. de acq. hæred. & limitat post Alex. ibi.

DE SUSPECT. TUT. VEL CURATO. Tit. 43.

Ad l. fi.

Glos. uni. uersi. remouebatur non accusatus. } Scot. vt l. 3. §. præterea, eo. tit. ubi glos. not. gl. l. 1. vbi Salyc. sup. de mo. multa. Abb. rubr. de iud. col. fin.

UBI PUPILL. EDUC. DEBE. Tit. 49.

Ad l. 1.

Glo. uerb. si non vitricum &c. quia tunc &c. uersi. nonne potest esse tutor vitricis &c. } Scot. vide exemplum apud Liuium Deca. 4. lib. 9.

DE ALIM. PUPIL. PRAESTAN. Tit. 50.

Ad l. fi. 2.

Glos. uerb. secreta: sic inf. &c. } Scot. vbi addidi.

Glos. ult. uento, ut Lupus. } Scot. immo in magna fame lupus uescitur terra. Sed chameleon solus anima lium nullo alio, quàm aeris alimento nutritur. vn de Oui. li. 15. Metamorph. ait, Id quoq; quod uen tis animal nutritur, & aura, Protinus assimulat, teti git quoscunq; colores. vide Plin. & adag. 3803. & adag. rore pascitur. Microtrogos animal est hoc nomine apud Aelianum, quod aere viuit. Lon goll. in annota. in Stichum Plaut.

ARBITR. TUTELAE. Tit. 51.

Ad l. si defunctus. 10.

Versi. nec enim pauperibus &c. } Scot. concord. l. cura. §. deficientium, de muner. & honor.

DE CONTRA. IUD. TUTELAE Tit. 58.

Ad l. fi. 3.

Scot. vide quod notaui sup. ad l. 1. seu ad gl. Vbi pup. educ. debe.

DE

DE ACTOR. A TVTO. SEV CVRA. dan. Tit. 61.

Ad l. vni.

Gloß. uerb. non per procuratorem, quia non es &c. Sed per actorem &c.} Scot. Fallit in patre &c. Vide addit. meã in l. neque. hic allegata.

Ead. gloſ. uerſ. l. neque.} Scot. vbi gloſ. etiam de adulto.

Ead. gloſ. uerſi. ſimilem autorem.} Scot. epiſcopus habet actorem, non ſyndicum, cum, non ſit vniuerſitas. Vide gloſſ. in l. neque. hic allegata.

DE CVRATO. FVRIOS. VEL PRODIG. Tit. 70.

Ad l. 2.

Gloſ. uerb. ad agnatum. eundemque curatorem &c. uerſi. & fortè idem in præſcriptione &c.} Scot. Hanc gloſ. dicit tenendam menti Soc. in l. 1. in princ. not. 3. de verb. oblig. vbi vide quid inferat. Credo quòd hanc gl. voluit allegare pro ſingulari, Imo. in l. Imperator. vbi Alex. col. 1. ff. de re iudic.

Ad l. ſi.

Verſi. quis enim talis affectus &c.} Scot. Verg. Omnis in Aſchanio, chari ſtat cura parentis.

Verſi. uel cui alij credendum eſt &c.} Scot. More Græcanico. & vide Cic. in lib. de Senectute.

Gloſ. uerb. paternum. ſic ſup. de epiſcop. &c.} Scot. Non minor eſt coniunctio fratrum, & ſororum, quàm patris, & filij: Gal. poſt Hippocr. Commen. 2. in eum ipſum Hippocr. de ratio. vict. in morb. acut. ſed aduerte, quia dicunt de patrum, matrumq; fratribus, ſororibuſq;, & fratrum ſororumque filijs, & filiab.

Gloſ. uerb. conſtitutio. quam habes. inf. &c.} Sco. Hanc l. modò allegauit.

§. Tali itaque. Add. margin per hunc tex ſecundum Salyc. uidetur dicendum &c.} Scot. vt ſequitur hic, uerſi. ſin autẽ ipſe &c.

DE PRAED. ET AL. REB. MINOR. Tit. 71.

Ad l. & ſi is. 9.

Gl. uerb. ſanè, immo quicquid &c. uer. uel illud intelligitur &c. Scot. vide glo. & Doct. in d. l. non dubium.

Ad l. ob æs. 12.

Scot. Alciat. in Diſpunctionib. tantum coniungit verbo, cauſa, non verbo, alienum. Vnde non præſtaret hæc lex arg. dictioni taxatiuæ extra terminos propagandæ. de quo hic per Doct. Adde quòd dictio taxatiua reſoluitur negatiuè, vt ob æs alienum tantum, non in alijs. Bal. auth. ſi qui ex conſenſu. ſuprà de epiſco. audien.

Gloſ. 1. uerſi. fortè & ob famem coniunctarum &c.} Sco. contra hanc gloſ. l. 2. C. de patri. qui fi l. diſtrax.

Scholia Federici Scoti, Iureconſulti &c. Ad Librum Sextum Codicis.

DE SERVIS FVGIT. Tit. 1. Ad Rub.

Scot. vide Petrarch. de Remed. utr. fort. li. 2. dialo. 30

Ad Auth. ſed nouo iure.

Verſi. ſed pro furto nec morietur, nec aliquid &c.} Sco. vide Diodor. lib. 2. rer. antiq. de Actiſane Rege Aethiopum, nares abſcindente furibus, & ablegante eos Rhinoceram, ab ea re dictam. vide etiam Viu. in lib. 16. ca. 24. de ciuit. Dei. D. Auguſti. & ibi vocat Rhinocoruram, vt ibi Auguſt. Plin. li. 5. c. 13. appellat Rhinocoluram. In Hebraicis literis Gen. c. 15. non habetur hoc nomen. Sed ſeptuaginta interpretes addiderunt ad demonſtrationem loci. Vide etiam Cæl. Calcagn. in epiſto.

Ad l. mancipia. 5.

Gloſ. uerb. auocandum, ideſt, ut ad ſe &c. uerſi. & intellige in vtroq; caſu. cum effectu, ideſt, cum iuit. aliàs fruſtra diceret, reſtituat.} Scot. Quoties Lex vnum dicit, & aliud præſupponit, tale dictum non habet locũ, niſi præſuppoſito concurrente. Alc. tom. 3. li. 9. reſpon. 84.

DE FVRTIS, ET SERVO CORRVPTO. Tit. 2.

Ad l. 1.

Summar. Allegans contraria agendo &c.} Scot. c. 1. ut eccl. benef. ſi. dimi. confer. ubi gl. Bal. c. quærelã. nu. 18. de elect. dicit, contraria cumulari non poſſe: ſi tamen reus non excipiat, tenere iudiciũ. Contrarius ſibi ipſi poteſt quis eſſe, & auditur in diuerſa inſtãtia. l. pen. C. de ingen. manum. Sem. rec. iud. concl. 272. & quòd contraria mutuò ſe ipſa corrũpunt, tradit Ariſt. lib. 1. Phyſic. c. ult.

Ad l. inciuilem. 2.

Sco. Cæpol. caut. 10. limitat hanc l. in emente, cũ proteſtatione, quòd emit nomine domini, & in emente a latrunculis, & ab hoſtib. vide autem falſum, & ridiculum intellectum ad hanc l. Ioã. Annib. in repet. l. poſt contractum. nu. 36. ff. de don.

Ad l. ſi nondum. 3.

Scot. Not. Victricum teneri furti, priuigno, & ab ipſo priuigno furti contra eum agi poſſe. Idem de nouerca, vt & ipſa teneať furti priuigno, & ab ipſo priuigno poſſit cõueniri actione furt. inf. eo. l. de ijs q̃.

Ad l. de ijs quæ. 11.

Scot. furti agitur contra nouercam, hac l. & contrà vitricum. ſup. co. l. ſi nondum.

Ad l. ancillæ. 12.

Verſ. nulla iuris quæſtio eſt. add. marg. hic tex. ſemper allegatur &c.} Scot. vt per Bal. hic. Sed melius probat. l. illam. inf. de collat. ubi Fulg. & Iaſ. nu. 4.

Ad l. apud antiquos. 21.

Gloſ. uerb coniecturam, ideſt, a contrario ſenſu &c. uerſi. & ſic eſt arg. quod elicitur tacitè.} Scot. potius videtur expreſſum, cum adiuuetur primordio expreſſionis, arg. l. cum filius. § hæres meus. ff. de leg. 2. Ale. Aut. ex teſtõ. inf. de colla. col. 1. Ad hanc gl. vide Bal. in c. conſtitutus, col. fi. de appella. vide gl. & Doct. in l. 2. inf. de cond. inſer. l. 1. ubi oẽs, de offic. eius cui mand. eſt iuriſd. de arg. a contrario ſenſu.

Verſi. ſed, & quas furatus eſt &c. Add. margin. Eſt ſeruus, ergò eſt fur. Gloſ. l. Iulianus, §. qui furem, &c.} Scot. inf. l. peti, in margin. de liber. & eo. liber.

Ad l. Manifeſtiſſimi. 22.

§. ſed cum in ſecundam. uerſi. & ab ipſo Papiniano in contrarias &c.} Sco. Hic eſt tex. contra Lanfrancum Gypſium in epiſt. contra Alciat. ubi dixit, Papinianũ nunquam, quæ alibi dixerat, alibi correxiſſe. Eſt, & alius in l. ſi uenditor, ff. de ſeru. exportan.

DE LIBERT. ET EOR. LIBER. Tit. 7.

Scot. vide Valer. Max. lib. 2. de instit. antiq. quod est. 1. c. videtur autem ex Cicerone in oratio. pro A. Cluen. potuisse libertos esse iudices causarum criminalium.

Ad l. liberti. 3.

Versi. nequitiam receperint &c. Add. margin. Per istum text. dicit Pe. Ray. &c. Scot. Azo in sum. sup. de act. emp. col. 2. ad h. sup. in marg. l. apud antiq. de furt.

QVI ADMITTI AD BONO. &c. Tit. 9.

Ad l. 1.

Add. in corpore sub glos. 1. quia uiso quod pater &c. Scot. Hoc videtur mihi falsum: quia contemplatio patris vtique viuentis, facit profecticium, gloss. fi. inf. uersi. nisi contemplatione patris instituerетur &c. sequuntur doct. glos. & Doct. in l. is qui hæres, in fi. ff. de acq. hæredit.

Glos. uerb. ignorante. immo uidetur &c. uersi. l. fi. §. 1. Scot. inter cuius autorem Marcellū, qui floruit sub Antonino Pio, & Cæsares huius rescripti autores interfuerunt anni 56. plus minus.

Ead. glos. uersi. et his etiam duobus modis ultimis &c. Scot. immo sola pen. sol. conuenit. Alex. num. 11. col. 4. & nu. 13. d. col. 4.

Glos. uerb. ratam. expressè, uel tacitè &c. uersi. l. qui in aliena. Scot. in prin. & §. 1.

Ad l. fi. 9.

Vers. ut etiam si intra alienam uicem &c. Scot. vide. §. pe. Inst. de bon. possess. Facit l. 1. §. qui semel. ff. de success. edi. & §. quibus, allegato hic per glo.

QVAN. NON PETEN. PART. Tit. 10.

Ad l. vnic.

Glos. 1. uersi. uel dic tertio &c. add. marg. reprobatur Cyn. &c. est tamen singularis secundum unum effectum, quòd ex uerbis &c. Scot. tamen videretur licere, cum approbata videatur narratio, quæ non est reprobata: sicut in allegatione partis, dixit notab. Imo. in ca. 2. de constit. col. 2. uersi. aduerte tamen. Dec. c. cum accessissent, col. 4. in princ. eod. tit. vide tamē glos. in c. si Papa, de priuil. in 6. Tamen allegatio partis non ponit ius. glos. cap. abbate, verb. iudicio, de re iudic. in 6.

DE BONOR. POSSES. CON. TABVL. quam Prætor, &c. Tit. 12.

Ad Rubr.

Glos. quia prætereuntur &c. Scot. No. ex hac glo. quòd diuersis respectib. potest diuersus ordo seruari.

VNDE LIBERI. Tit. 14.

Ad l. qui se patris. 3.

Glos. uerb. negat, scilicet, repudiando &c. uersi. scilicet secundū duos primos casus. Scot. immo tres sunt, in quib. gl. sup. dixit hanc l. procedere. Ias. hic col. 10. in fi.

Ead. glos. uersi. item & tanquam suus. add. margi. nihil est secundum Ias. &c. Sco. glo. tamen tuetur Dec. hic, col. 7.

Glos. uerb. facultates, idest, hæreditatem &c. uersi. fallit enim in suis cognatis. Scot. idest, constitutis in potestate, non autē uerè suis, Ias. hic col. 21. facit l. suus. quoque. ff. de hæred. instit.

Ead. gl. uersi. probo per locum a partibus remotis. Scot. idest, enumeratis, diligenterq; non conuenire probatis.

Ead. glo. uersi. non est absurdum. add. margin. istam partem glos. tenet &c. Scot. & sic concordat cum Placentino, contrà quem surrexerat ineptè.

VNDE LEGITIMI &c. Tit. 15.

Ad l. 1.

Versi. tu qui &c. Sco. Dec. in Lect. sup. ad rubr. qui ad mit. legit, tuq; & quia sic legēdo obstat cuidā suæ conclusioni, distorquet dictionem, si, sup. positam, tum exponendo, pro quia; tùm referendo ad primum tantùm, non ad hoc sequens. si legamus, vt hic, tu qui, faciet pro Decio, sine illis distorsionib. & ad eum adnotaui.

Ad l. fi. 5.

Glos. uerb. non urgentur: ut ff. de bono possess. l. &c. uersi. datur hæreditas ex testamento &c. Scot. immo bonorū possessio. Alex. hic col. 2. nu. 5. qui tamen post defendit gloss.

Ead. gloss. uersi. Instit. eo. §. decima, in fi. &c. Scot. tamen ponitur sub §. aliam; & uerè non potest esse §.

DE SVCCESSO. EDIC. Tit. 16.

Glos. quia in prædictis &c. uersi. de carra. bon. das. l. 1. Scot. Adde similia per Soci. in l. si quis arbitratu. col. antepe. in prin. ff. de ver. obl. vide Abb. c. lator. col. 2. qui fil. sint legit. Azo. sup. in sum. Vt nem. inuit. agenum. 2.

VNDE VIR, ET VXOR. Tit. 18.

Ad Auth. Præterea.

Glo. uerb. dote. ut donatione &c. Sco. vide Authen. bona damnatorum, inf. de bono. proscript. Vide ad hãc Auth. Fran. Bal. in 14. l. Romuli. lege Romuli cum liberis mortuo viro ex semisse, sine liberis vxor ex asse succedebat: nec curabat diues esset. an inops. vide Cōnan. li. 1. c. 12. cōmen. iur. ciuil. hãc Auth. pulcherrimè declarat Maria. Soc. in consi. 108. in 1. uol. & c. ubi etiam, an, & quando competat conditio ex hac Auth. col. 4. & de reuocatione, vide Dec. hic. Vide omnino ad excludendam prouisionem huius Auth. Soci. latissimè in consi. 121. lib. 4. ista quarta non confiscatur, sicut nec dos, nec donatio. Batrand. in pract. crimin. reg. 139.

Glos. ult. uersi. sed P. contra. Scot. Placentinus tamen uerè loquitur, vt ait idem Accurs. in §. quoniam verò. 2. in Auth. matri, & auiæ, uerb. talibus.

DE COLLATIO. Tit. 20.

Ad Auth. ex testamento.

Versi. & aliorum datorum. Scot. a patre tantùm: secus in datis ab alijs, glo. l. ut liberis, in fi. inf. eo.

Ad l. pactum dotali. 3.

Glo. uerb. improbatur. quia est &c. uersi. uel uerius ibi, &c. add. margin. istam sequitur Alex. &c. Scot. vide glo. in l. si qn. §. 1. gl. fi. sup. de inoffic. test. Imo. sequitur Dec. hic, & aliter soluit contrarium col. antep.

Ad

Ad l. si emancipati. 9.

Glos. uerb. uenientem. in casu &c. uersi. uel die non conferunt &c. } Scot. emancipatos emancipatis confer re profectitia, concludit Bar. hic in 1. q.

Ead. glos. uersi. hodie idem & in personis &c. } Scot. Bar. sequitur hic in 1. q.

Ad l. illam. 19.

Versi. eò quòd nulla constitutio &c. } Scot. Erubescimus sine lege loqui. concord. in Auth. de trien. & semis. §. 1. & l. 1. ff. de Senato. cum simi. Theologi tamen spernunt hoc argumentum, non legitur: & annotanta pueris rideri; Echius in enchiridio contra Ludderanos. c. de confessione, c. pen. seu respon. ad quartam obiectionem hæreticorum. Nota autem, quòd paria sunt, sine lege loqui, & loqui contra legem. Bald. c. in Genesi, de electio. Ias. l. precibus, sub nu. 8. ad fi. inf. de impub. & ali. subst.

Ad l. illud. 20.

Scot. Not. quòd etiam sine ratione in dubitationem deductum, plana sanctione reuelatur.

DE TESTAMENTO MILITIS. Tit. 21.

Ad l. milites. 15.

Versi. licuit, ac semper licebit. } Scot. Sumptum ab Horatio in Arte poetica, licuit, semperque licebit.

Ad l. scriniarios. 16.

Glo. uerb. scriniarios. idest notarios &c. } Scot. concord. gl. in c. ad audientiam; de præscriptio.

Ad l. fin. 18.

Versi. ex tali licentia &c. } Scot. licentia est, posse extra ne is relinquere: & sic quædam libertas non satis bona.

QVI TESTAM. FACER. POSS. Tit. 22.

Ad l. senium. 3.

Scot. Facit pro dubitandi ratione, quod Iugurtha censuerat decretis Micipsæ. Sabell. tom. 2. Ennead. pag. 10. & seq. Plato noluit valere. Connan. lib. 9. c. 8. comment. iur. ciuil.

Ad l. cum hæredes. 7.

Glos. uerb. liceat. idem in Papa. secundum Io. add. in corpor. tu die uerum quo ad bona &c. } Scot. Idem de Imperatore, quoad Imperium.

Ad l. hac consultissima. 8.

Glos. uerb. & indicia. hoc ubi propter &c. uersi. quid enim si Gal lopressum &c. } vide de Gascano Sabell. lib. 9. exemplo. c. 11. Bald. l. 2. §. deinde Cornelius, ff. de orig. iur.

Glos. uerb. ac cum. hic uersus &c. uersi. poterit igitur &c. & tunc legi, & subscribi. } Scot. quod probat verbum, posteà, quod sequitur.

Add. in corpor. sub d. gl. Dicit hic Aog. quòd &c. } Scot. Hoc falsum est, per ea quæ ponit Soc. consi. 72. num. 3. lib. 3. versi. secunda ratio est.

Ad l. furiosum. 9.

Glos. uerb. pro nihilo esse. Nihil enim &c. } Scot. Quod vno contextu fieri debet, si pluribus fiat, nihil proficit. l. pen. inf. de ijs quib. vt indign.

Ad l. discretis. 10.

Versi. ubi autem &c. sed morbus &c. } Scot. Martial. lib. 11. sidere percussa est subito tibi, Zoile, lingua.

Glos. uerb. rarò. Not. quòd rarò contingit &c. } Scot. vnde apud Herodot. filius Crœsi, nunc mutus, nunc surdus appellatur pro eodẽ. Vide l. 1. ff. qui, & a quib. & l. 1. de actio. & obligatio. in fi.

Ead. glos. & è contra. } Scot. contrarium per Viglium: quia potest quis nasci mutus, non etiam surdus. Sed surdus nascens necessariò remanet surdus: quia non potest discere loqui audiendo loquentes. Tradit autem Horus Apollo in Hieroghy. c. 28. omnem puerum triennem, qui adhuc clarè loqui non cæperit, manifesto sese mutum, & sermonis expertẽ futurum de cætero ostendere.

DE TESTAMENTIS &c. Tit. 23.

Ad l. publicati. 2.

Scot. publicare, pro edere, habes apud Plin. iun. in episto.

Ad l. testandi. 13.

Glos. uerb. certis, idest certis &c. Add. in corpor. Dicas quòd ibi &c. } Scot. Dic vt per Paul. Castr. d. l. nemo potest. in prin.

Ad l. quoniam indignum. 15.

Versi. quæ fortè femineis, & balbuciens &c. add. margin. singularis tex. secund. &c. } Scot. tamen considera tex. in l. iubemus, versi. neq; articulatè loqui &c. inf. eod.

Ad l. testamentum. 17.

Scot. Rescribitur Aeternali proconsuli Asiæ. No. nomen Aeternalis.

Glos. uerb. contractus, scilicet, aliquot, non autem testamentum &c. } Scot. vide l. præposteri inf. eo.

Ad l. omnium. 19.

Vers. & toto iure (quod in nostris est scrinijs constitutum) teste &c. } Sco. allegatur hæc l. quod princeps habet omnia iura in scrinio pectoris: sed malè, quia hic nihil de pectore, ut inquit Arch. c. 1. de const. vide etiam 24. dist. præterea. & 18. dist. c. quoniam quidem. Dicit Arch. ubi sup. quòd non fuit error iuris cõmunis, sed obliuio exemplorum constitutio. 2. distinct. constitutio.

Ad l. hac consultissima. 21.

§. ex imperfecto. } Scot. vide l. 2. sup. de confir. tuto.

Versi. nisi inter solos liberos. } Scot. non in fauorem liberorum hoc sancitum, vt credunt Doct. Sed parẽtũ Connan. lib. 9. c. 7. Commen. iur. ciuil. existimauit.

Ad Auth. quod sine.

Scot. Iustinianus exigit vnciarũ numerum. Sed quorsum id esset opus, si deberent institui æqualiter liberi, vt patris imperfecta voluntas consisteret? Vide Dec. l. ut liberis. C. de collatio. qui pungit cõtra opinionem Romani de æquali institutione, vt habeat locum prouisio huius Aut. Sed ego interficio hanc opinionem, per hunc tex. & opinio. Roman sequutus est Dec. & malè, consi. 105. & cons. 349.

§. fina. d. l. hac consultissima. uersi. vt etiam Græcè &c. } Scot. Turcæ habent legem, nè teneat pacta alia lingua, quàm Turcica inita, vt ait Bemb. lib. 4. Hist. Venetæ. Facit l. decreta. ff. de re iud.

Ad l. Dictantibus. 22.

Scot. Minus Latinè, pro scribentib. poni vult Connã. hoc uerb. dictantib. Nã dictare propriè est suggerere verba scribenti. sup. eod. l. hac consultissima: Sed malè loquit Conna. quia hic propriè accipit.

vndè dicitur in l.moris.ff.de pœn.uersi.solet & sic, vt testamenta ne ordinent,vel scribant, vel signẽt.

Ad l. sancimus. 27.

Versi. si autem testator tantummodò dixerit non voluiße &c. vel alijs uerbis vtendo,contrariam aperuerit uoluntatem.} Scot. quòd non vult stare primum testamentum, absque quòd aliud conficiat,tum aliud est, nec valet testamentum.

Ad l. iubemus. 29.

Vers.neque articulate loqui potest.} Scot. idest,intelligibiliter.Ro.consi.306.Alex.consi.33.col.3.lib.7.

Glos.uerb.quid enim antiquitas &c.} Scot.l.si fideiussor. §. quòd si debitor.ff.manda.l.si putator,in fi.ff.ad le. Aquil.glo.c.gratia.uerb.nescires,de rescr.in 6.

Ad l.fi. 31.

Scot.Alciat.intelligit in eo,qui ruri fit indistinctè.Vndè & nobilis ruri testabitur, vt hic dicitur. Alciat. lib.1.de verb.sign.pag.21.vide Bart.hic,& in apostill.ad eum.Adde Bal.negantem.l.1.col. 8. C.de sacros.eccles.

DE HAERED. INSTITVEN. Tit. 24.

Ad l.hæreditatis. 12.

Vers.aut annonæ ciuiles.} Scot. Iustinianus nominat panes ciuiles.l.benè,inf.de quadr.præscriptio.

Ad l. quoties. 13.

Sco. si testator habeat plures filios, & singulos in certis reb. instituat, & prohibeat plus petere : tamen intelliguntur hæredes vniuersales, vt per Rot. decis. 333. si pater.sub rubr.de testa.

Ad l. fi. 14.

Versi. neque enim sic homo supinus, immo magis stultus &c.} Scot.Facit ad propositum Lactant.lib.ult.Plaut.in Capti.credidi esse insanum ex templo , vbi te appellauit: Quia suum ipse interdum ignorat nomẽ: neque scit qui fiet.

Versi.ut per mediam ipsius testatoris &c.} Scot. Facit l.ex facto.versi.Iulianus quoque.ff.ad Treb.

Versi.tunc Sempronium in totum,partemue Plotij &c.} Sco. Not.quòd tacita substitutio,de qua hic, facit cessare ius accrescendi,sicut expressa,secundum Bal. hic.q.33.& Alex. ad fin. Posset tamen euitari hæc inductio per l.cohæredis.§.fi.secundum.1. intellectum glo.ff.de vulg.& pup.

DE INSTITVT. ET SVBSTITVT. Tit. 25.

Ad l.2.

Glos. uerb. indiges, idest, non habebis,licet &c.} Scot.Ouid. non eget auxilio,qui non tulit.addidi ad glo.l.1.ff. quod quisque iur.

Ad l. generaliter. 6.

Versi.in quo pater filijs suis &c.} Scot. vel filio alterum filium.l.cum auus,hic allega.

Ad l.fi. 9.

Vers. tàm Vlpiano , quàm Papiniano viris disertissimis &c.} Scot. Not.contemni ordinem temporis,ac excellentiæ,præ aurium iudicio.

DE IMPVB. ET AL. SVBSTIT. Tit. 26.

Ad l.1.

Gl. uerb.conditionis.uel quia puberes:uel quia non erant &c.} Scot.arg.l. Lucius Titius,ff. de vulgar.

Ad l. quamuis. 4.

Gloß.ult.uersi.sed fallit &c.add.mar. Displicet Bar.&c.} Sco. vide Alex.l.hæredes mei.§.cũ ita.col. 8. post med. ff.ad Trebell.

Ad l. precibus. 8.

Glos.uerb. omnimodo.imò ex tacita &c. uersi.sol. speciale hic in matre &c.add.in margin.Placet Bar. &c.} Scot. vide l. fina.sup.tit.1.

Ead.glos.uers.& sic directis uerbis.} Scot.Aliqui dicũt hæc verba habuisse scribi statim post expressam antè compendiosam.

Ad l. cum quidam. 10.

Glos.uerb.cum uterque.ut arg.&c.uers.in persona primi &c.} lege,secundi:adnotaui ad Bar.hic.

DE LIBER. PRAETER. &c. Tit. 28.

Ad l.maximum. 4.

Scot. Vide Spieg.in Lex.iur.ciuil.uerb.Theodoram, vbi quòd Iustinianus affectu vxorio condidit hãc legem.

Versi.qui enim tales differentias inducunt &c.} Scot. Vide Cantiunc.in Topic.legal.c.54. & aduerte , quòd lex Mosaica stante masculo excludebat fœminã. Num.c.27.

Glos. uerb.in posthumis. hodie posthumi&c.} Scot. Hanc solutio.impugnant Fulg.& Paul. in d.§.legis. & alio modo respondent,vt ibi per eos.

Ad Auth.ex causa.

Scot. Hæc Authen.habet locum etiam , quando testamentum pro parte confirmatur,vt per Bald. in l.cum filius.ff.de lega. 2. Non habet autem locum in præteritione posthumi. Bartol.l. qui filiabus.in fin.de lega.1.Adde gloss.uerb.nihil.inf.tit.1. uersi. uel dic.

DE POSTHV. HAERED. INSTIT. Tit. 29.

Ad l. quod certatum est. 3.

Vers.licèt illicò postquam in terram cecidit &c.} Scot. vide Alciat.in l.hominis,de verb.sign.aliàs illicò,idest, antequam baptizetur,& ante octo dies.Bal.in usibus feud.tit.episcopum,vel Abb.§.1.

Ad l.fi. 4.

Versi.ex neutra huiusmodi verborum compositione &c.} Sco. Hunc text.pro singul. not. Castrens. & Alexan. in l.stichum qui meus erit.ff.de lega.primo.ad limitationem illius.l.quòd verba importantia conditionem,regulariter eam important, quando testator credebat illud,ad quod adiecerat illa, se posse habere ad esse,& ad non esse. Secus quando credebat illud se habere ad esse tantùm. Nam tunc non faciunt conditionem,sed causam,vt hic.

DE IVR. DELIBER. Tit. 30.

Ad l. licet.

Glos.uerb.longi.longissimo autem poßent &c.} Scot. immo nec longissimo.Iason contra gloss.hac l. & Barto. in l.si filius,qui patri.numero notio.ff.de vulgar.& pupill.

Ad

Ad l. si te. 10.

Glos. ult. uersi. sic not. quòd licet ab aliquo &c.] Sco. vide Ias. in l. 2. §. ult. ad fi. ff. de uerb. obl.

Ad l. nec emere. 16.

Scot. Facit Plin. lib. episto. 10. epist. 56. & seq.

Ad l. cretionum. 17.

Scot. Creationum, idest, aditionum: quia cernere hęreditatem, est adire, autore Festo. Cic. ad Attic. li. 6. & 9. ad Dollabellamque. Liuius quoque lib. 3. secun. belli Punici. Vide in tabul. Inst. Vlpiani. Vide ad eundem Attic. li. 11. Cephalio, vbi creui hæreditate, & cretionem simplicem &c. & Plin. in epist. adirem, cernereemque.

Ad l. si infanti. 18.

Scot. Adde l. 1. §. sufficit. ff. de admin. tuto.

Ad l. cum aliquis. 21.

Glos. 1.] Scot. vendicatur & vxor. c. illud, de præsump. & seruus comparatur quadrupedi, in l. 1. ff. ad leg. Aquil.

Ad l. fi. 22.

Versi. Arma etenim &c.] Scot. vide de C. Mario, Valer. Max. lib. 5. facit illud Ouidij in Fastis, scilicet arma magis, quàm sidera, Romule noras: Curaque finitimos vincere maior erat. Cæpo. l. cum bissextus; ff. de uerb. sign. Cic. lib. 2. de diuinat. cum loquitur de genere Aeacidarū. Ouidij versum allegat Celsus, consi. 49. sub num. 21. vide etiam de Annibale Sabell. Ennead. 5. lib. 5.

Versi. uenerabili signo crucis &c.] Scot. Signum crucis præponi debet instrumentis, secundum nouellas, citatas ab Accurs. in Auth. de instrum. caute. & fin. §. fin.

Glos. §. in computatione, uerb. cōfunduntur quantum ad effectum &c. uersi. sed si ultra quartam &c. uersi. sed si ultra patitur &c.] Scot. Ad propositum glo. vide l. si pater, vbi Bar. sup. de contra. iud. tute. & l. fin. inf. de euict. Ias. l. 2. §. ex his. ff. de uerb. obl.

§. licentia] Scot. Ad intellectum huius §. vide Socin. consi. 184. col. 7. uol. 2.

§. donec. uersi. sed sit hoc spatium ipso iure pro deliberatione &c.] Scot. ineptè dictum, nisi dicas, quòd est locο temporis alias induli pro deliberatione.

QVEMADMO. TESTAM. APERI. &c. Tit. 32.

Ad l. 2.

Glos. uerb. obsignentur. quid si testes, &c. uersi. sed arg. contrà, ut ff. &c.] Scot. & tenet Connan. post Viglia. li. 9. Commentar. ciuil. c. ; dicet Doct. aliud velint, vt Bar. d. l. tabularum. Doct. hic, & alibi. Ang. trac. de testam. gl. 5. in fi.

DE EDIC. DI. ADRIA. TOLLEN. &c. Tit. 33.

Ad l. 2.

Glos. uerb. frans. cum tempore &c. uersi. sed ibi dicebatur &c.] Scot. vide ea, quæ not. hic Bar.

DE IIS QVIB. VT INDIGN. &c. Tit. 35.

Ad l. 1.

Scot. vide Plato. de legib. dialo. 9.

Glos. uerb. infitiens; idest, vindicata. &c. Add. in corpo. Die secundum Bald. hic, quòd ille, qui amittit &c.] Scot. Adde quòd sacerdos omittens horas, nō debet habere præbendam. Bal. l. si duas, in fi. de excus. tuto.

Ad l. cum Syllanianum. 11.

Vers. ult. add. marg. concor. c. 1 in fi. &c.] Scot. & c. missas, de consecrat. dist. 1.

DE CODICILLIS. Tit. 36.

Ad l. 1.

Glos. uerb. literas, in quibus &c. uer. quia nuda voluntate &c.] Scot. sicut nec rumpuntur nuda voluntate, saltem testamenta. l. militis codicillis, §. veteranus. ff. de milita. testam.

Glos. uer. indicium, scilicet, testamenti &c. uersi. sic ergò ualebit, ut ex nunc &c.] Scot. Facit in simili. l. obseruare, in fi. ff. de offic. procons.

Ad l. siue inirio. 6.

Scot. Actus, qui non est de forma, siue præcedat, siue sequatur, non vitiat, aliàs secus. Vide Ias. in l. 1. in fi. ff. de verb. obl.

Ad l. si idem. 7.

Sco. Pro concordanti citat Paris. consi. 47. num. 107. lib. 3. §. est & aliud. Inst. de don. Vt affectio, & actio diuersi sunt actus, ita diuersus usus quoq; est earū usus, inquit Gal. lib. 1. de loc. affect. vndè dicitur intestatus mori, qui fecit codicillos. l. ex parte, §. 1. ff. fam. ercisc. arg. contrà in l. quicunque, post prin. suprà, de hæret.

Ad l. fi. 8.

Versi. utrum uelit eligendi &c.] Scot. Facit. l. si quis seruo testamento, ff. de manumiss. testa.

Glos. uerb. nequiuerit, secundum solemnit. &c.] Scot. l. si quis eum. ff. de test.

DE LEGATIS. Tit. 37.

Ad l. datum. 17.

Scot. vide Bar. & alios in l. legatum. 1. de leg. 2. Ioan. rep. §. diui, col. 3. de leg. 1.

Ad l. vxor patrui. 20.

Scot. Quod potui nolui, quod uolui adimplere nequiui. Apud Leand. Alber. in descrip. Ital. char. 302. hī antiquum carmen cuiusdam tumuli huc alludens, Quod voluit, & potuit, quod potuit & voluit.

Ad l. cum quidam. 24.

Vers. maximam, scilicet, ostendens ad filium suum &c.] Scot. Ironica verba. Alciat. lib. 4. de verb. sign. De ironia vide eundem lib. 4. c. 1. Parerg. l. ut responsum. C. de transact. adde c. si habes. 24. q. 3. ubi gl. dicit ironicè. Spieg. in lex. verb. iur. Iurisconsultu nonnū quam. vide §. est quoq; quiddam. ubi gl. in Auth. de nup. §. si verò relinquens. in Auth. de monach. ubi gl. & in §. quod si quis, ci. Auth. Vt ij qui oblig. l. si creditores. uerb. commodat. de priuil. credito. Habetur etiam in sacris literis ironia, teste Steuch. in c. 3. cosmop. extat simile apud Quinti. lib. 9. c. 2.

DE VERBO. SIGNIFICA. Tit. 38.

Ad l. 3.

Glos. ult. Add. margin. concord. glos. &c.] Scot. vide Abb. in c. si cautio, de fi. instr.

Ad l. cum quidam. 4.

Versi. coniunctionem, aut, pro, &, accipi &c.] Scot. sic in Aut. de nupt. in prin. sic &, pro aut, in Auth. de executor. ubi glos.

Versi. & magis ita.] Scot. Alc. in l. coniunctionē. n. ff. eo. legit, ut magis sit ... vt & primam.

Versi.ita & in omnibus &c.] Scot. Ratio est, quia est eadem ratio in vtraque persona, glo. verb. & figura iudicij. Clem. sæpe, de verb. sign. vbi Lanfr. Oriā. dicens, disiunctiuam semper in copulam resolui, subsistēte eadē ratione. Vide l. si ita, de aur. & arg. leg. ubi, seu, pro, & l. cum quis decedens, in fin. ubi Dyn. ad quem Cels. de leg. 3. Cels. ad Lanfranc. vbi sup. e contra, copula resoluitur in disiunctam, quoties ponitur inter incompatibilia l. si Titio. de vsufruc. leg. & ideò, cum dicitur, nuncius, & procurator hoc agit, exponitur, &, pro vel: cum actus idem ab vno & eodem procuratore, & nuncio explicari non possit, vt ibi per Lanfranc. adde disiunctiuam resolui in copulam, in statutis, & alternatiuis stipulationibus negatiuè conceptis exponi autem, pro etiam. Vide Bart. & add. ad eum, in l. si is qui ducenta, §. utrum. de reb. dub.

Ad l. si. 5.

Versi. omnesque propinquos &c.] Sco. tam agnatos, quàm agnatos. Ratio, quia Iustinianus eos in successionibus æquales fecit. Alciat. l. pronunciatio, §. familiæ, uerb. agnationem, ff. de verb. sign.

DE INDIC. VID. TOLLEN. Tit. 40.

Scot. Ponitur hic cælibatus, pro uiduitate. Suet. quoque, amissa, inquit, vxore, mansit in cælibatu.

DE IIS QVAE POEN. NOM. &c. Tit. 41.

Ad l. 1.

Versi. quibus uoluerit, tam in adimendis &c.] Scot. Mihi videtur legendum, & tam &c. ut intelligamus, & tam inferre pœnam &c. & hæc lectio comprobatur ex §. ult. Inst. de lega.

Glo. uerb. aliquid. dic quòd &c. uer. nel præcepit sepeliri se &c.] Scot. l. seruo alieno, §. fina. de leg. 1. gl. §. fin. Inst. de lega.

DE FIDEICOM. Tit. 42.

Ad l. 1.

Scot. Hæc l. fuit Antonini Caracallæ: quo imperante fuerunt Duo, Afpri consules.

Ad l. voluntas. 4.

Versi. prohibuisse non uidetur.] Scot. intellige de nupta, vt habat dubium, contra sacerdotis sororem nuptā. Leuit. c. 21. & contra sacerdotis filiam nuptā. cap. seq.

Ad l. uerbum volo. 10.

Glos. ult.] Scot. Adde l. si in testamento, & ibi in marg. ff. de leg. 1.

Ad l. quoties. 13.

Glos. 1. uersi. uel etiam tacitam, quia vult &c.] Scot. & Bar. hic innuit tacitam esse causam, si dixerit, veto alienari extrà consortes. Nam tacitè hi vocātur ad rei prohibitæ alienari reuocationem. Adnotaui ad Ias. §. diui, & Alex. uide Alex. l. qui Romæ. §. cohæredes, col. 2. uersi. & ibi videtur etiā hoc velle Bar. per ibi not. & c. de verb. oblig.

Ad l. eam quam. 14.

Glos. si. uel dic quod est figura &c. add. margi. ista figura corrumpunt &c.] Scot. qui tamen Bal. huic figuræ acquieuit, in l. eadem. sup. loc. in princ. quamquam legendum est, ædē.

Ad l. cum uirum. 16.

Glos. uerb. comprehensum esse secus &c. uersi. secundo non. Ad dit. margin. nisi extraneus &c.] Scot. l. liberto. §. filium, vbi Bar. de ann. lega.

Ad l. si veritas. 23.

Glos. ult. ubi add. in corpo. an autem hæres &c.] Scot. vide Alex. in l. nemo potest. ff. de leg. 1. vide Pau. Castr. in rub. ff. de iur. delib.

Ad l. cum acutissimi. 30.

Glos. uitam suam. & est ratio &c. uersi. sed si filium non præponat. puta quia &c.] Scot. Ad intelligentiam huius gl. vide Scot. l. 1. in prin. ff. de pact.

Ad Auth. hoc amplius.

Summar. Salyc. hæres post insium &c.] Scot. vide tex. & gl. c. Syluester. 1 1. q. 1.

Versi. danda super hoc &c.] Scot. l. 2. §. si quis ita. de sec. tab.

COMMVN. DE LEG. &c. Tit. 43.

Ad l. 1.

Scot. Per hanc constitutionē tollitur differentia quatuor generum legatorum, de quib. Inst. de leg. §. 1. glos. §. sed non vsque. Inst. eo. tit. de lega.

Vers. in rebus, quasa testatore consecutus est.] Scot. Igitur non in re legatarij, vel fideicommissarij, quam grauatus esset alteri præstare, contra glos. l. 1. se q. uerb. actiones. vide ibi Doct. Facit fin.

Versi. inquantum personalis actio &c.] Scot. Ad intellectū vide Alex. l. 1. ff. de leg. 1. a nu. 24. usq; ad num. 26.

Ad l. 2.

Scot. Per hanc constitutionem tollitur fideicommissorum, legatorumque differentia. Glos. §. sed non vsque. Inst. de leg.

Versi. quale est iubeo &c.] Scot. Idem in verb. præcipio. Glos. l. sæpè. de offi. Præs.

Glos. uersi. actiones. sic ergò &c. uersi. legatarij primi. addit. margin. nihil est Bart. &c.] Scot. vide Docto. l. 1. de leg. 1.

Ead. gloss. uersi. quia etsi non huius rei &c.] Scot. Intellige hanc rationem personam hæredis respicere, cui nihil incommodat, quòd rei legatæ dominiū transeat in legatarium statim. d. l. a Titio. de furt. cum reliquorum dominia cōsequatur. Accursius enim remouet dubitandi rationem, in primo legatario. vult igitur glos. rei legatæ dominium transire in legatarium primum: nec ideò ullum subesse incommodum hæredis, cum dominia rerum aliarum cōsequatur: in fideicommissarium uerò a legatario non statim trāsire, quicquid dicat hic Pau. & Doctor. l. 1. de leg. 1. & Bald. hic. Annotaui ad Ias. d. l. 1. num. 87. Videntur enim Doct. perperam intelligere, vt reprehendant. Est enim notandum, quòd allegat l. Imperator. de leg. 2. secundum quam debet intelligi. Barto. l. non solum. §. si liberationis. ff. de lib. leg.

Glos. uerb. hoc fideicommisso: hoc ius contrarium &c.] Scot. Quapropter legata in codicillis sustinentur, aduersus Fabr. & Angel. §. præterea, Instit. de fideicom. hæredi.

Glos. ult.] Scot. l. ult. sup. de usur.

Ad l. 3.

Glos. §. sed quia, uerbi ueterum quæ permittebat. &c.] Scot. sic Alciat. l. peto. §. fratre. de leg. 2. quem vide.

d. §.

§. uers. secundum ueterem dispositionem. } Scot. Si expo- nas prout gl. quam tamen Bart. non sequitur: hine elicitur fideicommissi vniuersalis dominium ho- die transferri ante restitutionem, iunct. uerb. quod alienum est. infra, hoc §.

§. finautem. Summar. Salyc. Res qua subiacent &c. } Scot. No. tamen qnòd propter deteriorationem rei taliter subiectæ, per leuissimam, nel leuem negligentiam interim factam, non debebitur interesse fideicom missario. Bald. per illum text. in l. cum pater. §. hære ditatem. 2. ff. de leg. 2.

Glos. uerb. celebrata. imò uidetur &c. uer. sol dic quòd uere &c. addit. marg. Idem Bart. Ang. &c. } Scot. Vide gloss. verb. alienari, in Auth. de restitut. & ea quæ par. in princip.

Ad Auth. res quę.

Vers. probibetur alienari. } Scot. Pro datione dotis.

Vers. quidem uel obligari. } Scot. Pro donatione pro- pter nuptias. Pro antifacto dando, si casus euene- rit, uel restituenda dote, vbi non fit donatio pro- pter nuptias.

Vers. portio legitima. } Scot. Hinc colligitur, si legitima detrahatur, non esse locum Trebellianicæ. aliàs si- ne hac Auth. consultum nobis fuisset, ultra legiti- mam in Trebellianica. Et ita reperi Oldrad. ar- gumentari in cons. 205. col. 2. & hoc est confide- randum contra opinionem de duabis quartis.

Vers. ad dotis &c. } Scot. In filia fœmina.

Vers. propter nuptias. } Scot. In filio másculo.

Verb. obligationem, sicut & in gloss. } Scot. vtrobique le- ge, oblationem. & similis error est in l. fin. §. 1. ff. de legat. 2.

Verb. alienare. } Scot. Ad effectum, vt supra.

Verb. obligare. } Scot. Ad effectum ut supra. Et sciendũ est, qnod hæc Auth. debet intelligi post mortem patris: quia tunc est certum, quanta sit legitima, quæ posset obligari: & an sufficiat. Et etiam cum loquatur de obligante legitimam, intelligitur de obligatione tempore certitudinis legitimæ; & sic post mortem patris. Idem colligitur ex verb. sub- iacent, & sic post mortem per quam confirmatur testamentum. c. cum Marthæ. de celebr. Missa. & aduertè quia loquitur tex. de obligatione, non de restitutione. Vnde attẽditur tempus obligationis, quicquid euenerit tempore restitutionis.

Glos. uerb. præpositum. ut & infra, de ead. toll. &c. } Scot. cap. bonæ memoriæ. 1. de postul. præla. Ouid. 4. Trist. causaque priuata, publica maior erit. ubi docetur ponenda lugubria in publica lætitia.

§. emptor. } Scot. Hic §. non habet locum inter plures diuidentes, vt per Pomara. in add. Bart. 12. q. l. ... ti Romæ. §. duo fratres. ff. de verb. oblig.

DE FALSA CAVS. AD. LEG. VEL fideicom. Tit. 44.

Glos. 1. uerb. errorem &c. sed uidetur &c. uers. item & alia ra tione &c. } Scot. vide Ias. in l. qui pecuniam. ff. si cer. peta. col. 2.

DE CONDIT. INSERTIS &c. Tit. 46.

Ad l. 1.

Glos. uerb. edicti. quod est de cauen. &c. uers. subauditus intelle- ctus &c. add. marg. uol. glos. secundum Bart. } Scot. Glos. capit. admonere. 33. q. 2. vide quod adnotaui de hoc argum. supra, l. pen. in prin. de furt. nec admit titur argum. a contrario sensu contra alia iura. Do ctor. l. 1. ff. de offic. eius. Nisi obstent alia iura per ar gum. a contrario sensu. Tunc enim illis derogari videtur per alium contrarium sensum. Dec. in c. denique, colu. 2. uers. nec obstat, quod hic dicitur &c. de except.

Ad l. si uxorem. 5.

Scot. Igitur filius non præsumitur in potestate. Fulg. hic ponit. Latè Ias. in l. si emancipati, col. 1. supra, de collat.

Glos. ult. uers. & est ratio &c. addi. margi. sequitur eam Salyc. Di splicet tamen Ang. hic, & Bart. in l. &c. } Scot. Et in l. si is qui pro emptore, col. 14. nu. 48. de vsucap.

AD SENATVSC. TREBELL. Tit. 48.

Ad l. iubemus. 6.

§. fin. uers. qua de Falcidia &c. } Scot. Falcidia, idest, Tre- bellianica, & Falcidia.

Ad Auth. contra.

Vers. quartam institutionis &c. } Scot. Iure antiquo aliter. l. Titius, vbi glos. ff. eod.

Ad l. fin. 8.

Scot. vocat generalem fideicommissarium omnis hę reditatis, abutens voce vniuersali, omnis. Sic in l. il lud nullam. ff. de mino. uocatur mandatum gene- rale, de omnibus, seu uniuersis negorijs.

§. fin. uers. ipso iure utiles &c. } Scot. Not. Bart. contra Dy. in l. 2. ff. de bon. poss.

DE CADVC. TOLLEN. Tit. 5.

Ad l. vnic.

§. cum igitur, uers. similique modo legatorum &c. } Scot. vi- de Bart. in l. si is qui pro emptore. col. 14. num. 48. in fin. de vsuc. & ibi reprehendit gl. quæ est. infra, verb. cedere.

Glos. uerb. cedere duobus modis &c. uers. nã non est statim &c. } Scot. vide Bald. ad hanc gl. in l. fi. in princip. infra, de manum. testam. Alex. l. 1. num. 24. ff. de legat. 1.

Ead. glos. uers. sed fingitur quæsitum &c. } Scot. vide Bart. vbi supra, quantum ad obligationem retrò nõ tra hitur: cum uerè contrahatur obligatio existente die, cum certum sit debitum iri, vt hic per Cyn. Bart. ubi supra. Minus dominium retro fingitur, l. Sẽpronius Attalus. ff. de vsufruc. leg. Bart. ubi supr.

Glos. §. finautem aliquid &c. uerb. conditio impleatur. ante er- go &c. uers. uel qua tacitè insit, ut a primo &c. } Scot. In- tellige iure nouo. Nam olim a legatario non lega batur. Instit. de sing. reb. per fideicom. rel. in princ. & §. 1. cum glos.

DE IIS QVI AN. APER. TAB. &c. Tit. 51.

Ad l. vn.

Scot. Quòd hæc lex non habeat locum, vbi agitur de hæreditate transmittenda in ascendentes. So- ci. cons. 116. col. 4. vol. 2.

Vers. si tamen hæreditatem non recusant &c. } Scot. Hæc verba declarat Ias. l. 1. col. 9. ff. de vulg. & pupil.

Glos.

Glos. uerb. transmittere. No. quòd ipso iure &c. Scot. Ipso iure posteritas est hæres. l. un. uers. in tam enim necessarijs &c. uers. ex his enim successionibus &c. C. de impon. lucra. descript. lib. 10. vide Old. .... tracta. de vsucap. c. de iubileo.

Glos. uerb. derelicti. hodie idem &c. uers. quod non placet &c. Scot. Idem Alex. in l. hæredes mei. §. cum ita. per illum tex. ult. not. ff. ad Trebell.

Add. in corpo. sub d. glos. aduertas quod ista lex &c. Scot. Facit l. si in personam. alleg. hic in glos.

VT IN POSSESS. LEGA. &c. Tit. 53.

Ad l. 2.

Glos. un. uers. sed arg. contra. ff. de leg. &c. Scot. Respondet hic Bald. Alex. l. 1. nu. 20. ff. de lega. 1. d. l. nemo potest. loqui de solemnitatibus, quæ remitti non possunt a testatore. uide ibi distinct. Paul. Castren. in fin.

Ad l. scire. 7.

Vers. minimè satisdationem &c. Scot. De ratione diuersitatis inter hunc, & primum casum, uide Ias. in l. nemo potest. col. 1. de leg. 1.

Glos. ult. uers. item inuitaretur ad delinquendum. Scot. Hãc probat Bart. in l. nemo potest. col. 1. de lega. 1. per l. conuenire. ff de pact. dotal.

DE SVIS ET LEGIT. LIB. &c. Tit. 54.

Ad l. 2.

Scot. Hæc l. non decidit quæstionem, an filij fratrum succedant in stirpes, an in capita, respectu communis patrui defuncti. de qua per Alex. consil. 55. num. 4. ubi Modern. in add. lib. 4. varij autem numeri dicit, quia si eiusdem numeri, nihil referret in stirpes, an in capita diuideretur successio, perinde atque inter fratres.

Ad l. apud. 8.

Scot. vide Bart. in l. uentre, col. 3. circ. fin. ff. de acquir. hæred. de intellectu, & ratione huius l.

AD SENATVSC. TERTVLL. Tit. 55.

Ad l. mater. 5.

Glos. uerb. coniugium, mortuo iam filio &c. uers. ubi redditur ad distinctionem huius l. Scot. Imò non: quia non distinguitur antè, vel post. Auth. ex testamento. supra, de supra; de secund. nupt. Potest esse verum, quoad proprietatem, & vsumfructum. Ad alia quoq; non redditur, ut hic per Bart.

DE LEGIT. HAERED. Tit. 57.

Ad Auth. cessante.

Glos. uerb. in stirpes. hoc cum succedunt &c. add. in corpo. istam secundam opinionem &c. uers. super hæreditate domini Nole &c. Scot. vide §. cum filius. in fi. Instit. de hæredib. quæ ab intest. defer.

Ad l. defunctis. 6.

Scot. De intellectu huius l. uide Doct. l. fi. supra, vnde lib. Aliqui legunt aliter literam, defunctis suis, extantibus & c. intelligunt scriptis, argu. l. 2. §. proximum. cum subaudit. gl. ibi, ff. de su. & legit. hæred. Gozad. d. l. qui se patris. seu fin. in repet. sequitur Ludouicus Catus. verbum, abstinentibus, dicunt non obstare tanquam impropriè positum, & quo dammodo per subsequens, repudiantibus, declaratum: & adducunt similia, ut ibi per eos.

Ad l. sciant. 10.

Scot. vide latissimè per Neuiz. in Syl. nupt. ch. 39. col. 3. cum plur. seq.

Ad l. si maior quinquagenaria. 12.

Scot.. Si, pro, an. & uide l. si sterilis. in princ. ff. de act. empt.

Vers. & sancimus. licet mirabilis huiusmodi partus &c. Scot. Constantia quinquagenaria extracta ex monasterio, nupsit Henrico sexto Imperatori, filio Federici Barbarubræ: eiq; peperit Federicum, teste Leãdro Alberto in descript. Ital. in Campania Fœlici, ch. oper. 153. vide Syl. nupt. in reperto. uerb. vxor Henrici.

DE BONIS QVAE LIBE. &c. Tit. 60.

Ad l. 2.

Vers. clariore interpretatione sancimus. Scot. Nota verbum; sancimus, in constitutionis repetitione. Facit l. lege repetita censemus. infra, de erog. milit. anno. lib. 12.

Ad l. quod scitis. 3.

Glos. uerb. ex matre lucrata, ex pacto &c. Scot. vide Bal. hic, & Mod. in l. 2. in princ. vbi Ias. col. 4. ff. sol. mat. post Bart. hic.

Ad l. cum oportet. 6.

Glos. uerb. sacris, scilicet, uinculis. Scot. Imò in sacris paternis: quia eadem sacra priuata erant filij, quæ patris: quæ per emancipationem relinquebantur. vnde cum emancipabantur, dicebantur exire ex sacris. vide Sigon. de antiq. iur. ciui. Roma.

Glos. §. non autem. uerb. mobiles, uel immobiles. Sed an &c. uers. l. quoties, §. fin. Scot. uoluit allegare l. repeti, §. fin. ff. quib. mod. vsusfru. amitit.

Ad l. fin. 8.

Glos. uerb. imponenda. captis pignoribus &c. uers. quidam tamẽ ut Otto. Scot. Hic punctandum per comma, non per periodum: quia perfectum est nomen Otto, vt ex Barto. apparet quod nomen esset scribendum sic, Otho.

Vers. nolente autem patre res filij gubernare propter causa necessitatem, habeat facultatem &c. Scot. Mihi uidetur legendum, Nolente autem patre res filij gubernare propter causæ necessitatem habeat facultatẽ &c.

§. sin autem ass alienum. Summar. Salyc. uers. permittitur patri bona uendere &c. Scot. Ergò idem in alijs vsufructuarijs.

Glo. §. filijs autem. uerb. sentiant, scilicet, patres. Scot. Imò filij.

Glos. uerb. qui eos. scilicet patres. Scot. Imò filios.

§ fin uers. Qualis enim usufructus &c. Scot. Talis fuit ducatus Antonij Adurnij Genuēsis, ut in Ital. Leãdr. Alber. ch. 19. Idem de Baptista Cãpofregosio, ead. char. a tergo: & consulatus Caninij, qui non dormiuit in suo consulatu, ut est apud Cicero.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. &c. ad Septimum Librum Codicis.

DE TESTAM. MANVMISS. Tit. 2.

Ad l. seruo. 9.

Glos. un. uers. sed an trahatur &c. Scot. vide gl. §. seruus autem. Instit. qui testam. tut. quę tenet contrarium: quam sequitur ibi Nicol. Neapol. & Perin. in add. ad Christoph. Porc. dicit communiter approbatam. Addidi ad Alex. qui sequitur hanc gl. in l. 1. §. si quis. ita. 2. col. de uerbo. oblig.

Ad l. fina. 15.

Vers. qui primus uenit, habeat praerogatiuam. Scot. Qui primò venit ad molēdinum, primo molit. Hoc vulgare dictum probatur hic secundum Alber. hic.

DE DEDITITIA LIBER. TOLLEN. Tit. 5. Ad Rubr.

Scot. Qui dedititii liberti, Alc. lib. 1. c. 16. Parerg.

DE LATIN. LIBERT. TOLLEN. Tit. 6. Ad Rubr.

Scot. Qui Latini liberti, Alciat. loco supra allegat. & cap. praeced.

Ad l. vn.

Glos. uerb. imaginem, idest, latinitatem &c. uers. & sicut hic argum. &c. Scot. vide Dec. c. 1. col. 4. de constitut. de testam. in princ. Io. Picus lib. 1. contra astrolog. dixit, Aristotelem etiam antiquitatis ex dogmatis quaestionum solutiones petiisse. Facit quod scribit Gozadi. consi. 28. sub num. 3. post Corn. consi. 7. uolum. 4. licere allegare doctrinas scribentium, quamuis alias reprobatas, ad corroborationem, ad ornamentum.

§. sed scimus. Scot. Ergò tempore Clandij erant Xenones. cogita. & fuerunt tres Claudij, & omnes fuerunt ante Iustinianum. Tamen ego intelligo agi hic de primo, sicut cum agitur de Senatuscon. Claudiano.

§. sed & qui domini funus pileati &c. Scot. L. Terentius nobilissimus, secutus est pileatus currū Scipionis triumphātis, tanquam libertus, quia exemptus captiuitati Carthaginensium. Idem fecerunt multi in triumpho T. Quintij, ab eo redempti, deuicta Macedonia. Vincen. Chartar. lib. de imagin. deo. antiq. vbi etiam de seruis, qui vendebātur pileati. vide de pileo Doctorum, & magistrorum.

§. illo proculdubio. Scot. vide Alc. in l. liberti appellatione, de uerbo. signif.

DE COMMV. SERV. MANV. Tit. 7.

Ad l. 1.

§. sin autem uno &c. uers. qui primus ad hanc rationem pietatis peruenit. Scot. Notat ex hoc textu Bald. hic, libertatem esse piam causam.

QVI NON POSS. AD LIBERTA. peruen. Tit. 12.

Ad l. 2.

Glos. uerb. irrogauerit. Quod si est dubium &c. Scot. l. generaliter. §. si petitum. in fin. ff. de fideicom. liberta. vide Ias. l. filiusfam. §. diui. 2. in repetit. num. 41. ff. de lega. 1.

QVIB. EX CAVS. SER. PRO PRAE. lib. accip. Tit. 13.

Ad l. serui. 2.

Glos. un. Scot. Glos. infra, l. fina.

Ad l. fina. 3.

Glos. uerb. donetur. Et hic Irn. dandam &c. Scot. vide supra, l. serui.

DE ASSERTIONE TOLLEN. Tit. 17.

Ad l. 1.

§. scientes quòd si &c. Scot. vide Alciat. lib. 3. Parerg. c. 17. ubi confutat decisio. Bartol. in l. si prius. q. 7. de oper. nou. nunc. hinc sumptam.

NE DE STATV DEFVNCT. Tit. 21. Ad Rubricam.

Scot. Post triennium quaerebatur apud Cicero. pro Aulo Cluent.

DE PECVLIO EIVS QVI LIBERT. Tit. 23.

Ad l. vn.

Glos. ult. uers. uel aliter secundum P. quia &c. Scot. vide Alex. in simili, in l. si mihi, & Titio. in princ. ff. de verb. oblig.

DE S. C. CLAVD. TOLLEN. Tit. 24.

Ad l. vn.

Vers. Claudianum Senatusconsultum &c. Scot. Vespasianus autor senatui fuit decernendi, ut quae se alieno seruo iunxisset, ancilla haberetur.

DE VSVCAP. PRO EMPTO. Tit. 26.

Ad l. si contra. 2.

Glos. uerb. seruari. Idem si uendi prohibuisset &c. Scot. Per hanc glos. dicit Bald. extra in rubr. de pact. col. 2. quòd si promisi non uendere tale quid alicui, nisi tibi: non potero hoc casu etiam alicui donare.

Ead. glos. uers. & nota propter peritiam &c. Scot. vide Bartol. alter soluentem in l. filiusfam. §. diui. ulti. hic alleg. oppos.

DE ACQVIR. ET RETINEN. POSS. Tit. 32.

Ad l. donatarium. 3.

Glos. uerb. alioquin, idest, si non quaeritur infanti &c. uers. sicut haereditatem acquirit tutor &c. Scot. vide Cyn. hic, Alex. in l. 1. in princ. col. pen. num. 41. ff. de uerbo. obligat.

Ad

Ad l. licet. 4.

Glos. uerb. metus. scilicet, ne in personas deteriis. secus aut. &c. } Scot. vide l. quod meo. §. fin. ff. eo.

Ad l. ex libris. 12.

Scot. Ad hoc, vt habeat locum hæc l. quid requiratur, Corn. conf. 8. videtur. c. 4. uol.

Glos. uerb. cuiuscumque rei mobilis, uel immobili &c. } Scot. Et constituente, vt per Doct. in Lexitus. ff. eod.

Scot. vlti. verb. d. l. quæ est, seruata, superfluit, stante verb. salua, ad quod non fuit animaduersum.

DE PRAESCRIPT. LONG. TEMP. Tit. 38.

Ad Auth. malæ fidei.

Scot. Ad intellectum huius Auth. vide Ang. Arret. in §. furtiuæ. Instit. de vsucap. post Ias. & alios in l. Pomponius. §. cum quis. col. 3. ff. de acquir. poss.

Ad l. fina. 12.

Glos. uerb. idest, in una prouincia &c. *uers. sed in eadem ciuitate* &c. } Scot. Reputatur singul. per Bald. & Angel. hic; de qua per Ias. in l. 1. col. 6. de offi. eius. l. imperium. de iurisd. om. iud. ubi sequitur limitationem Ang. hic ad hanc gl.

Glos. uerb. diuino. Nota diuinitas &c. *uers. & decretum diceis* &c. } Scot. 16. q. 3. c. fin.

SI ADVERS. CRED. PRAESCRIPT. oppo. Tit. 36.

Ad l. 1.

Summar. Bart. uers. excepto a creditore &c. } Scot. Lege, debitore.

Scot. Aduertas ergò, an in instrumentis adsit constitutio precarij, uel constitutum simplex. Et vide decis. Neap. 1;9. vide simile per Maran. in Spec. vbi agit de materia interdictorum. vide gl. in l. alienatio. ff. de contrah. empt.

DE QVADRIEN. PRAESCRIPT. Tit. 37.

Ad l. bene a Zenone. 3.

Scot. Hæc l. non habet locum in ecclesi. vt per Roma. sing. 612. vide multas limitationes per Iacob. de sancto Georg. in tracta. de feud. uersic. sed an Princeps. nu. 10.

§. 1. *uers. non a fiscalibus rebus, sed ex priuata* &c. } Scot. Nota res fiscales differre a priuatis rebus principis.

§. *& nemo uidetur, uers. uel panes ciuiles* &c. } Scot. Annonas ciuiles appellat Leo, in l. hæreditatis, supra, de hæred. instit.

DE PRAESCRIPT. XXX. VEL XL. ANN. Tit. 39.

Ad l. sicut. 3.

Vers. uel præscriptione. } Scot. Lege, persecutione, vt etiã in glos. verb. persecutione extraordinaria &c.

d. glos. persecutione extraordinaria, ueluti &c. } Scot. Singu. dicit hanc glos. Bal. hic, de qua vide Ias. l. 1. col. 7. ff. de iurisd. omn. iud.

Ad l. cum notissimi. 7.

Glos. §. quam obrem, uerb. prorogari. sed cum &c. *uers. resp. non tollitur* &c. } Scot. Facit glos. 1. uers. inefficacem. supra, si aduers. credit. præscrip. oppo.

Ad l. si quis emptionis. 8.

§. *sed hac super illis detentatoribus* &c. } Scot. De intellectu, vide Alexã. in l. 4. §. Cato. col. 3. cum seq. ff. de verbo. oblig. Bart. l. quidam in suo. de condit. insti.

Ad l. fin. 9.

Vers. cum fortes humana multa sint. } Sco. Arist. lib. 1. Ethic. ad Nicomach. multæ mutationes in uita fiunt, variæque fortunæ.

Glos. 1. uers. & sic istis casibus cessantibus, dicebat Aldri. non perpetuari &c. } Scot. videntur tacitè sentire cum Aldrico doctores nostri, dicentes litem non prosequentem, non intelligi interrumpere præscriptionem. Soc. reg. 304. Fallent. 2. & reg. 308. fall. 2.

DE ANNAL. EXCEPT. &c. Tit. 40.

Ad l. 1.

§. *ne autem imperfecta* &c. *Summar. hodie filiosa* &c. } Scot. vide l. qui se grauatos. in fin. C. de cens. & censib. lib. 11.

DE ALLVVIO. ET PALVD. &c. Tit. 41.

Ad l. 2.

Scot. vide Herod. lib. 2. de simili lege condita per Sesostrim antiquissimum regem Aegypti.

Ad l. ea quæ per alluuionem. 3.

Scot. vide aliam legem horum Impp. ad Cyrum præfectum orientalium, incip. semper magnum &c. in C. Theod.

Vers. neque a quolibet peti, nec separatim censeri. } Scot. vide consi. 1. ad fin. post tracta. Petri, de collectis.

QVOMODO, ET QVAN. IVD. Tit. 43.

Ad l. consentaneum. 8.

Glos. uerb. ad cogendum eum. No. fieri citationem re, & uerbo, & hoc per &c. } Scot. Hanc conclusionem tenent communiter docto. in l. 2. contra gl. ibi, de iurisd. omn. iudic. Sed facilè posset teneri contrarium, vt ibi per Modern.

DE SENTEN. EX BREVICVLO recitan. Titul. 44.

Ad Rubricam.

Scot. Ita legit Accursius, in l. diuus. de in integr. restit. ff. & glos. ter, aut quater in ca. fin. de re iudic. in 6. Alciat. lib. Dispunct. 1. c. 16. ita & ipse legendum putat. Qui tamen lib. 4. de verbo. signif. legit, sine periculo.

Ad l. 2.

Glos. uerb. recitauit. & sedendo &c. } Scot. vide Matth. c. 19. facit Luc. 14. uerbo, prius sedens, & uerb. sedẽs prius, & c. 16. uerb. sede cito, cum simil. Sedendo autem dupliciratione. Prima est, quia sedendo anima fit prudentior, ex Hieronymo; Secunda est ne stando fumant officium aduocati. l. quisquis, hic alleg. Azo in sum. supra. Et quæ des. aduo. par. iud. suppl.

DE

DE SENTENT. ET INTERLOCV. omn. iudic. Tit. 45.

Ad l. prolatam. 4.

Glos. un. uers. cum ibi sit peruersus ordo &c. } Scot. Maior est præposteratio unius ad se ipsũ, quàm ad aliud. Facit l. legem. supra, de natur. lib. ubi maius est uitium quod intra est, quàm quòd extra. vide Ias. l. 1. §. si quis simpliciter. col. 2. in fin. cum seq. ubi ad id allegat hanc gl. de verb. oblig.

Ad l. nemo iudex. 13.

Vers. cum non exemplis, sed legibus. } Scot. Facit c. lator. 2. q. 7. uide l. ult. infra, quib. res iud. non noc.

Ad l. cum Papinianus. 14.

Scot. vide c. 2. de mut. petit. & l. debitor. §. 1. ff. de legat. 2.

Ad l. fin. 4.

Scot. Ad intellectum l. huius, vide Abb. in c. pastoralis. col. 2. de appell.

DE FRVCTI. ET LITIS EXPENS. Tit. 51.

Ad l. 2.

Glos. uerb. accepit. Nota, quòd post &c. } Scot. Faciunt notper illum tex. in c. fin. de concess. preb. lib. 6. in glo. fin. & in marg.

DE EXECVT. REI IVDIC. Tit. 53.

Ad l. 1.

Glos. 1. } Scot. vide Alex. in rubr. supra, qui admitt.

Ad l. stipendia. 4.

Glos. 1. vers. idem in præbendis &c. } Scot. Stipendia militum, & præbendæ clericorum comparantur.

DE VSVRIS REI IVDIC. Tit. 54.

Ad l. 3.

Scot. Non sequitur quin statim possint conuenire ad sortem, absque vsuris, inquit Alciat. lib. Parerg. 1. cap. 32.

Vers. ultra quatuor menses. add marg. glos. 2. in c. præterea &c. } Scot. Sed hanc l. iunge cum l. si debitori. ff. de iudi. uers. modicum autem.

Glos. uerb. porrectæ, repeto ultra &c. add. in corpore. Aduertas quòd Bart. hic &c. reprehendit hanc glos. &c. } Scot. Cuius similem habemus in l. si debitori, in glo. fin. ff. de iudic.

SI EX FALSIS INSTRVMENTIS &c. Tit. 58. Ad Rubr.

Scot. Hic titulus, & l. diuus. ff. de re iudic. habent locum, etiam si fuerint producta instrumenta falsa absque dolo partis. Ita Bart. in l. si ex falsis. in glos. verb. præcipimus. supra, de transact.

DE APPELLATIO. Tit. 62.

Ad l. a proconsulibus. 19.

Glos. 1. } Scot. Datis a principe, non a præfectis. singul. Alex. in rubr. de offi. eius, cui mand. est iurisd. col. 5. circ. med. per text. l. 1. §. a præfecto, de leg. 3.

Ad l. præcipimus. 32.

Glos. uerb. intelligant, ita quod &c. uers. & ff. de aur. & arg. lega. l. 1. } Scot. l. ult. infra, de ædif. priua.

Vers. priuato homini (idest non illustri) lite &c. } Scot. Nota priuatum hominem esse, qui non est illustris.

Ad l. si quando duciano. 36.

Scot. Sic in l. 2. supra, de offic. milit. iudic. habes Comitianum officium, idest, Comitis, sicut hic ducianonidest, ducis.

Ad l. fin. 37.

Glos. ult. §. fin. uers. ut dixi in uniuersali. } Scot. vide Azo. in sum. supra, de eden. col. 3. post nu. 15.

DE TEMPOR. ET REPARAT. appellat. Tit. 63.

Ad l. 2.

Glos. uerb. executioni. sed nonne &c. uers. perinde est ergo, ac si &c. } Scot. l. fin. §. pen. uers. tanquam si ab initio, infra, eod.

QVAN. PROVOC. NON EST NEC. Tit. 64.

Ad l. 1.

Summar. Salyc. contrà sententiam &c. non potest. } Scot. In eadem instantia. Ita intelligitur hæc l. Orian. cap. quoniam contra. ch. 7. de probatio. Secus in diuersa, nisi opponatur exceptio rei iudicatæ. Orian. ibidem.

Glos. 1. uers. sed quæ est ratio &c. } Scot. Adde quòd hęc sententia secunda nõ ualet, etiamsi in eam partes consenserint. glo. & Bald. in l. si diuersa, supra, de transact. nisi tacitè, puta in alia instantia nõ opposita exceptione rei iudicatæ. vide Orian. vbi supra, & imputet sibi qui non excipit, sicut qui non replicat. Alex. l. qui Romæ, §. fin. post nu. 26. de uerb. oblig. Sic spontè litigat, qui non excipit. de ferijs, l. 1. ubi Bald. ff. de fer.

Ad l. 2.

Glos. uerb. palam est. non ualet ergò &c. uers. sed dic quòd si expresse &c. uers. ubi autem non exprese &c. } Scot. vide gl. in l. si furti. supra, de infam.

Ad l. cum non eo die. 6.

Scot. Not. quòd præses prouinciæ dat iudicem, & supra, l. 2.

QVO. APPELL. NON RECIP. Tit. 65.

Ad l. quisquis. 6.

Glos. uerb. innoluat, scilicet, superior iudex. } Sco. Imò mulcta viginti librarum argenti.

SI DE MOMENTA N. POSSESS. fier. appellat. Tit. 69.

Ad Rubricam.

Scot. Dicitur momentaria in l. un. vbi de possess. agi oport. & in l. si secundum veram lecturam, Qui legit perso. l. momentariæ, infra, vnd. ui. Et Bald. in c. cum dilectus. de caus. possess. & propriet. not. 3. iunct. uers. ult. uidetur intelligere omnem possessionem esse momentaneam. Sed nu. 8. vidétur appellare momentaneam, eam de qua pronunciatur in eadem

eadem sententia ad ordinem iuris seruandum. Quod fit, cum in eodem libello cumulatū est possessorium & petitorium.

Ad l. 1.

Glos. uerb. momento. idest, possessione momentanea &c. uers. uel tertio, ut dixi supra, qui legit. person. l. fin. Scot. Scilicet propter celerrimam expeditionem, qua vtendum est, vt ibi glo. 1. uers. ult.

Ead. glos. respon. quia est interlocutoria &c. Scot. Ita dixit text. in c. ei qui. §. de possessione. 2. q. 6. sed uide qđ addidi ad Bal. hic.

Glos. uerb. reformationem, idest, institutionem &c. Scot. vide l. ult. ad fi. supra, de ijs qui ad eccles. confug. uerb. reformandis.

QVI BO. CED. POSS. Tit. 71.

Ad l. 1.

Scot. vide ante gl. vers. sed utrum, in c. peccatum, de reg. iur. lib. 6.

Ad l. legis Iuliæ. 3.

Scot. vide Alcia. lib. 2. Parerg. ca. 47. vbi pulchrè de cessio. bono. deque hodierna cessorum pœna. Tamen Troama. in Rosel. de Cas. uerb. restitutio, vlti. ad fi. princ. dicit statuta, & consuetudines super vituperijs cessorum, non esse seruandas, secundū docto. uide Alex. cons. 210. nu. 10. lib. 2.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. &c. ad Octauum Librum Codicis.

VNDE VI. Tit. 4.

Ad l. si quis in tantam. 7.

Scot. Non cadit in pœnam huius l. quem tuetur præsumptio iuris. Innoc. cap. cum in officij. de testam. Bald. in Auth. licentiam. col. ult. C. de episc. & cleric. Cępol. consil. 4. in fi. quod procedit etiam in priuato. Marsi. sing. 157.

Add. marg. ad uerb. in tantā, qua incip. Concord. cum hac l. &c. Scot. Et ecclesia non amittit proprietatem, si prælatus & capitulum deliquerit: sed hi tantum duo rei debendi condemnantur in æstimationem rei. Bald. in prælud. feud. in fi.

Ad l. momentariæ. 8.

Vers. quippe cū a sententia lata &c. sed a sententia super &c. Sco. Fortè posset considerari, an absoluatur reus, an condemnetur: vt primo casu non possit appellari, secundo possit, sicut in simili dicitur de sententia super alimentis, a qua condemnatoria non appellatur, absolutoria appellatur.

Ad l. fin. 11.

Vers. hoc ad alios modis omnibus &c. Scot. Concord. l. vn. de colo. Illyr. lib. 11. C. vide l. item veniunt. §. item eos. ff. de petit. hæred.

SI PER VIM, VEL ALIO MO. &c. Tit. 5.

Ad l. 2.

Vers. quia negotiorum merita &c. Scot. vide adag. 2050. Cic. ad Attic. lib. 7. epistol. Quarto nonas, vbi affert principium Hesiodici carminis, quod totum ponit Ald. ad eum, & attribuit versus Phocylidi. vide d. adag. 2050.

DE AEDIFIC. PRIVA. Tit. 9.

Ad l. 1.

Glos. ult. uers. sicut fit Florentiæ in turribus &c. Scot. Ias. in §. æquè. Instit. de actio. num. 44. legit turibus.

Ead. glos. uers. & l. præses. Scot. l. qui luminibus. ff. de seruit. urba. prædior.

Ad l. 2.

Glos. uerb. aspectus, ut si, ne quid &c. Scot. l. prætor ait. §. hoc interdictum prohibitorium est. ff. de oper. no. nunciat.

Ad l. 4.

Vers. centesimis usuris. Scot. Alij omittunt verbū hoc.

Vers. Placitum antiquitatis. Scot. Alij legunt antiquitus.

DE OPER. PVBLI. Tit. 12.

Ad l. omnes. 7.

Scot. vide Vitruuiū lib. 10. in princ. vbi de lege Ephesiorum super architectis.

Ad l. omnes. 11.

Vers. pro uiribus singulorum &c. Scot. De mobilibus intelligit istud, pro viribus singulorum, cum deinde sequatur de immobilibus. Antibolus tracta. de muneribus. §. nunc transeo ad secundum. sub nu. antepen. & nu. pen.

Ad l. fin. 21.

Scot. videtur maior laus perficere opus imperfectū ab altero relictum, quàm nouum construere.

DE PIGNOR. ET HYPOTH. Tit. 14.

Ad l. 1.

Glos. uerb. redigere. quod semper præsumitur &c. Scot. vide Bald. & Moder. in l. creditor. ff. si cert. pet.

Ad l. vsucapio. 7.

Glos. 1. Scot. videtur glos. intelligere ius pignoris nō extingui triennio in mobilibus, licet hæc usucapiantur triennio. glos. l. in rebus, §. omnis. uerb. vsucapionum. in fi. supra, de iur. dot.

Ad Auth. hoc si debitor.

Addit. in corpo. sub glo. 1. uers. & Azo in sum. isti titu. Scot. Licet hic non, vt supra, in glo. uers. uel secundum Azo.

QVAE RES PIGNOR. OBLIG. poss. &c. Tit. 17.

Ad l. fin.

Vers. quàm futurarum. Scot. Bona præsentia, & futura obligari possunt. l. si quis obligatum. ff. qui si. manumiss. ad libert. l. ab eo. sup. de seru. pign. da. manu.

QVI POTIORES IN PIGN. HABEANTVR. Tit. 18.

Ad Auth. si quis vult.

Scot. Infra, de infanti. expos. in Auth. habentur hæc verba: quod per Iustinianum ad ius commune liberi ventris reductum est.

Ad l. 2.

Glos. ult. uers. & l. illud. Scot. vide infra, de distract. pignor. l. si residuum.

DE PRAETOR. PIGNOR. Tit. 22.

Ad l. 1.

Glos. ult. uers. in omnibus. Scot. Lege, in nominibus, sed hodie legitur, mouentibus.

Ead. glos. uers. & confitente debitum. Scot. vide Bart. in l. is qui. §. fi. ff. vt in possess. lega. tangit in l. fi. in princ. ff. de donat.

ETIAM OB CHIROGRAPHIAM pecun. &c. Titu. 27.

Ad l. vnic.

Glos. uerb. simpliciter. idest sine pignore. Scot. Imò sine chirographo, quamuis sit, & sic sine pignore.

DE DISTRACT. PIGNOR. Tit. 28.

Ad l. si residuum. 5.

Glos. uerb. oblato superfluo. si autem pecunia non obtulerit &c. Scot. Aliàs si nec offerat, nec confiteatur se paratum, nõ impeditur alienatio: & facta manet firma. l. 2. supra, si antiq. cred. cum sim.

SI VEND. PIGNOR. AGATVR. Tit. 30.

Ad l. si vxor. 3.

Vers. iubebit emptores recepto pretio restituere seruos. Scot. Nihil dicit de vsu, sicut in l. 1. & benè, quia nec dicit de fructibus. Proinde hic agitur de re mobili, ibi de fundo.

DE LVITIO. PIGNO. Tit. 31.

Ad l. 2.

Glos. ult. uers. nam & ibi est plerumque propter casum huius legis. Scot. Potest etiam esse propter casum fideiussoriæ, quæ ex post facto sublata principali consistit. Paul. Castrẽs. l. 1. §. si quis ita. col. 2. circa med. ff. de verb. oblig.

SI VN. EX PLVRIB. &c. Tit. 32.

Ad l. 1.

Vers. pignus uerò insolidum &c. Scot. Nisi in casu l. 1. supra, commu. de leg. ubi Bart. pen. oppo.

DE EXCEPT. SEV PRAESCR. Tit. 36.

Ad l. si quidem. 20.

Glos. 1. Scot. Codex Specu. non habebat hanc gl. nec Codex Io. Andreę. Vide Io. Andr. in add. Specu. tit. de posit. §. 10. Habetur ergo pro noua glos.

d. glos. uers. cum non uideatur promisisse. Scot. Lege, respõdisse. vide Castrens. d. l. 1. §. si quis simpliciter, post Specu. quem alleg.

Ad l. fin. 4.

Scot. Nõ habet locum constitutio hæc in re, de qua lis coram arbitro pendeat. Bald. in l. fin. supra, cõmu. diuid. sequitur Alex. in l. filiusfa. §. diui, col. 6. num. 18. de leg. 1. vbi uide addit. Franc. Curt. allegat consil. docto. Quod intelligo in arbitro voluntatis, non iuris, per not. per Doct. in l. fi. supra, de iudic. ut statuario. Et nota, quòd licet vitium litigiosi impediat alienationem, vt hac l. non tamen impedit confirmationem alienationis præcedentis cõ testationem. Textus est singul. secundum Bal. ibi. in l. si post. de re. uendic. nec confiscationem, ut per Lucan. tractat. de fisco, & priuileg. eius 2. part. sub num. 29.

Vers. ut uera æstimatione facta, cum pretij datio non est &c. Scot. Facit l. fi. cum gl. uers. partem pretij, & glos. seq. supra, de iur. emphyt.

Vers. uel transactionis. Scot. vide Signor. cons. 71. ubi diuersimodè inducitur hæc lex, an transactio sit alienatio. Adde casibus hic enumeratis, casum confiscationis, vt per Iasred. concl. 86. per l. si constante, §. ult. ff. solu. matri.

In casu uers. uel donationis facta. Scot. Lege, diuisionis.

Glos. uerb. transactionis. cum transigo cum eo & c. secund. Ioan. Scot. Dando rem de qua litigatur, vel aliam, ut in l. si pro fundo. supra, de transact. intellige litigiosã ne sit de indubitabili.

Vers. cum quo etiam de eadem re habeo &c. Scot. Alb. post Oldrad. dicit legendum, non habeo. Aliàs eadem esset cum prima. Sed errant isti 1 octo. tum quia repugnat dictio, etiam, proximè posita; tum quia inter non litigantes, & non habentes controuersiã de re, non cadit transactio. l. 1. ff. de transact. tum quia non est verum, quòd sit eadem cum prima: quia in prima res est in litigio inter duos, unum scilicet actorem, & unum reum. in secunda habetur controuersia de re ab vno reo, cum duobus actoribus ex diuersis iuribus uenientibus, iuxta l. is a quo fundus. ff. de re. uendi.

Ead. glos. controuersiam. Accur. Scot. Dando rem de qua litigatur, non ?ed aliam dando, satis potest. Sed cui hoc dubium? Dices tu existente illa alia non litigiosa. Tu ergo intellige de alia litigiosa.

DE CONTRAH. ET COMMITT. stipul. Tit. 38.

Ad l. secundum responsum Domitij Vlpiani. 4.

Scot. vide Restaurum in tractat. de Imper. q. 63. ubi Bald. legit domini: & notat, ut ibi per eum: sed malè.

Ad l. nuda. 5.

Scot. Alc. lib. 3. Parerg. c. 9. ponit intellectum: & declarat quando dicatur conditio existere.

Ad l. fin. 15.

Glos. uerb. momento. hoc enim fieri &c. licet Christus dixerit &c. Scot. Sed facilior est destructio, quàm constructio. Prætera Christus hoc potuisset tamquã Deus, iuxta illud, Dixit & facta sunt. Præterea Christus loquebatur de corpore suo.

DE

DE DVOBVS REIS. Tit. 40.

Ad l. 1.

Add. marg haec lex in quibusdam &c. } Scot. Recitatur per gl. infra, post Auth. hoc ita. in vlt. gl. d. Auth. in fin. mutatis quibusdam, vt ibi adnotaui.

Ad Auth. hoc ita.

Glos. uerb. ad solutionem, nisi renunciauerit &c. uers. Hic ponunt, & habent quidam talem legem, quae non est in codice, scilicet, si duo pluresue rei &c. } Scot. Est l. 1. supra, eo. nisi quòd ibi dicitur, traditione conuentionem in solidum iniuerint, non traditionem communem acceperint in solidum, vt hic. Quidam codices nõ habent d. l. 1. ut ibi habetur in marg. vbi subditur a typographis hactenus fuisse omissam.

DE FIDEIVSS. ET MANDA. Tit. 41.

Ad l. blanditus. 12.

Vers. [illegible] } Scot. Haec suppositititia dicit Alciat. lib. Parerg. 1. c. 4. legitque [illegible]. Abijcit etiam dictionem verborum infr. positam. Limita autem hanc l. in casu l. cum ostendimus. in fi. ff. de fideius. tut. Ias. post alios in l. 1. in prin. col. 2. in fi. de verb. obliga.

Ad l. sancimus. 26.

Scot. vide Alciat. lib. 3. Parerg. c. 20.

Vers. nisi pacti tenor &c. } Scot. Nota posse renunciari purgationi morae: de quo per Alex. l. si insulam. col. 8. limit. 2. ff. de uerb. oblig.

Vers. quòd si secundo tempore &c. } Scot. Not. hunc text. singul. quòd casus eueniens intra tempus purgandi moram, non liberat debitorem. De quo post Barto. qui simpliciter notat, Paul. & post eum Ias. in l. quod te. col. 1. si cert. pet. vbi allegat Barto. & moder. in l. si insulam. q. 7. de uerb. oblig.

DE NOVATIO. ET DELEG. Tit. 42.

Ad l. fin. 8.

Scot. Ex cursu temporis praesumitur nouatio; cum apparet aliud tempore longissimo solutum fuisse, quàm debebat: puta Cortonienses minus ualẽtes pro Imperialibus plus valentibus. Ita Bald. in ca. querelam. col. 2. de elect. vide etiam limitationem ad hanc l. per Barto. in l. ita stipulatus. col. 13. nu. 30. de verb. oblig. per Ias. in l. singularia. sub num. 34. ff. si cert. pet.

Vers. & hoc expresserint. add. marg. scilicet, uerbo, uel de hoc argumentis euidentissimis &c.] Scot. Contra infra, uers. & si non uerbis &c. Quod uerius est: & supra uers. uel quantitatem augendam &c.

Glos. ult. uers. quid enim si multas cautiones &c. } Scot. Non probo. Benè probo exemplum supra, l. 2. in gl.

Vers. ut arg. ff. de praeto. stipul. l. pen. } Scot. vbi ponit hoc exemplum, sed exprimit de ante terminum.

DE SOLVT. ET LIBERAT. Tit. 43.

Ad l. pecuniae. 14.

Glos. 1. uers. qua scriptura dicitur apocha. } Scot. l. si acceptolatum. ff. de acceptil.

Ad Auth. hoc, si debitor.

Scot. Adhoc vt habeat locũ dispositio huius Auth. multa requiruntur, quae ponit Roma. cons. 163. incip. Constitutio Curię, mercator. & dispositionem huius Auth. limitat Alexã. cons. 37. col. 7. uol. 2. & vtrum dispositioni huius Auth. possit renũciari, ponunt Salyc. & Alex. d. cons. 37. & communiter cõclusum est, quòd sic, secundum Pract. pap. in for. libell. act. hypot. uerb. exceptionem solutionis. aliquid per Bart. in Auth. de fideiuss. §. quod autem.

Glos. uerb. cautela. quod scilicet de pretio &c. } Scot. Imò de euictione, vt sequitur. Dic quòd haec gl. debet signari super verb. cautela, vltimo, seu quod sequit.

DE EVICTIONIBVS. Tit. 45.

Ad l. emptor. 8.

Scot. Idem de accipiente insolutum. l. libera, ubi Barto. supra, de sent. & interlocu. omn. iud.

Ad l. super. 16.

Vers. sed autricem conueniri &c. } Sco. No. auctricem, pro autorem, & malè.

Ad l. si post perfectam. 24.

Vers. emptorem, si satis ei non offeratur, ad totius &c. } Scot. Nota singulariter ad limitationẽ huius l. quòd etiã quando satis offeratur emptori, & dentur fideiussores pro euictione, non tenetur emptor ad solutionem pretij, quando appareret in limine contractus euidenter, & notoriè periculum euictionis. Ita est notabile dictum Io. Fabri, in §. nouissimè, Institu. de suspect. tuto. Quod dicit commendandũ memoriae, & alibi se non legisse Ias. in l. a diuo, §. si post aditum, ff. de re iudic.

Ad l. si fundum sciens. 27.

Vers. desiderio tuo, iuris forma negantis &c. } Scot. Negantis non iuris, sed tuo: & clarius fuisset dicere, reddere, quàm reddi.

DE INFANTIBVS EXPOSITIS &c. Tit. 52.

Ad l. sancimus. 3.

Glos. uerb. Paruulus, idest, qui hoc ipso ipso &c. uers. uel dic puerum, idest, infantem, ut restringatur puer &c. } Scot. vt infra, uers. neque enim oportet. & uers. sed neque ijs qui eos nutriendos &c. iunct. uers. & de ijs &c. supra, in rubr.

QVAE SIT LONG. CONSVETV. Tit. 53.

Ad l. 2.

Glos. ultim. uersicu. Hae autem consuetudo patrimonio singulorum &c. quod facere non potest pars maior &c. } Scot. Hanc glos. ponderat Salyc. in l. ciuitas. ff. si cert. peta. ad hoc, quòd uniuersitas non potest ex proprio contractu obligare singulas personas, non consentientes obligationi. De cuius ueritate, uide latè Alex. l. 4. in prin. col. 6. de re iud. ubi Bartol. in vlt. col. tenet contrarium.

DE DONATIONIBVS. Tit. 54.

Ad l. si aliquid. 13.

Scot. Contra vulgarium opinionem, qui putant chi-

rographum

rographum non valere, nisi perscribatur in folio duplicato.

Ad l. vice donatricis. 20.

Verb. uoluntatem eius. } Scot. Ego legerem uoluntate, vt in l. in donationibus. infra, eo.

Ad l. constante. 21.

Glos. in uers. sed ipsam actionem, sine spem &c. } Scot. Hanc glo. reputat singul. Bald. hic, & Cyn. in l. si prædiū. C. de iu. dot.

Ad l. in hac sacratissima. 30.

Scot. Insinuatio donationis non habet locum in ijs, quę pro derelicto habentur Bald. l. mater. col. ulti. supra, de reuocand.

Ad l. in donationibus. 31.

Scot. l. illud supra, de sacrosan. eccl.

Vers. uel alius uoluntatem eius. } Scot. Ego legerem, volūtate, sicut supra. l. uice.

Ad l. sancimus. 34.

§. alias. uerb. nisi glos. uerb. etiam nisi, idest, si non.

Ad l. si quis argentum. 35.

§. similique modo, uers. sed hic &c. } Scot. Deest, &c. vt appa ret ex gl. Probat supra, uers. similique modo, & ver si. & hic nominatim, & uers. & hic mediocris.

§. sin autem hoc minime. } Scot. Nuda conuentio donatio nis pārit actionem. Quòd si paciscar, uel promittam, me donaturum, uel dixerim donabo, non eo porrigitur hęc constitutio, quicquid Accurs. §. per ficiuntur. uerb. manifestauerit. Instit. de donat. & Bartol. in l. iuris gentium. in princ. col. pen. & an dispositio huius. §. dum limitat iura antiqua in dona tionibus inter uiuos, quòd sufficiat nudum pactū, habeat locum in donatione causa mortis, uide latè per Alex. in l. tempus. cum sequen. de re iudic. vbi dicit communem opinionem esse, quòd sic. vide Ang. in §. in personam, colum. 13. Institut. de act. vbi remittunt ad intellectum huius l. Intellige autem agi ex pacto nudo donationis aliquid dandi, non faciendi. Bart. l. si unus. §. pactus. col. 4. nu. 3. ff. de pact.

DE REVOCAND. DONAT. Tit. 56.

Ad l. 1.

§. hoc tamen ius stabit inter ipsos tantum &c. } Scot. Ego legerem, intrà.

Ad l. velles, nec ne. 6.

Scot. Facit l. alimenta. §. ult. ff. de alim. lega. vbi uir & vxor erant socij omnium bonorum.

Ad l. si unquam. 8.

Glos. 1. add. in corpo. hanc l. limita &c. } Scot. vide Socin. in rubr. ff. de liber. & posthu. uersus finem, & latè etiā in l. 1. supra, de pact. ubi limitat notabiliter. Hanc l. repetierunt Ripa & Tiraq.

Ad l. fin. 10.

§. hoc tamen usque ad primas &c. } Scot. vide l. cum hic status, in fi. princ. ff. de donat. int. vir. & vxor.

Vers. si ipse, qui hoc passus est, tacuerit. } Scot. vide ad propositum in add. Ang. de malef. uers. che hai adulterato &c. sunt Alex. & Vgonis de Arimino inuicem aduersantium, ut ibi.

Vers. & non a posteritate eius suscitari concedatur, uel aduersus eum qui ingratus &c. uel aduersus eius &c. } Scot. Tamen videtur, quòd ipse donator etiam aduersus hæredes donatarij possit agere, argumen. huius finis a sensu cōtrario, uel ab exclusione unius. sed Bald. in l. se. . . §. quod si quem. concludit, nec aduersus donatarij hęredes a donatore agi posse. C. si seruus, uel lib. ad decur. aspir. lib. 11. (fortè dicere uoluit l. 1. C. de præd. decur. lib. 11.) Hic autem Bald. intelligit, quod dicitur de successionibus, tam respectu donatoris, quàm respectu donatarij dici, ob uers. supra hac l. uel quasdam conuētiones, vt propter pacta aliud sit. Quod indicatur etiam hic, ubi ante clausulam, uel aduersus eius successores ponitur clausula, uel aduersus eū, qui ingratus &c. quasi deinde non agatur de ingratitudine, quæ transit contra hęredes: sed de inobseruatione pactorum, quæ transit contrà hæredes. Et ita dicit se intelligere hunc finem: licet hęc lex, ut ait idem, multum indistinctè loquatur. Sed ego sentio uers. uel quasdam, speciem in se continere ingratitudinis: cum iūctim ponatur cum alijs, sub vers. donationis acceptor ingratus &c. cum uers. infra, & præfatis malis ab ingrato &c. Item sentio vers. hoc tamen, vsq; ad primas personas &c. de donatore tantum loqui: cuius silentium eius posteritas non suscitat, nec aduersus eum qui ingratus est, nec aduersus eius successores: quasi prima persona rectè uel aduersus ingratū, vel aduersus eius successores querimoniam possit instituere. Nam prima persona est quæ patitur, non etiam eius successores. Item donatarij successores, non debent præferri donatori iam læso. Sed eius causa potior esse debet, quæ contra eorum autorē potior erat. Tum iniuria est personalis, seu ingratitudo, at reuocatio est realis.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. & cat. ad Nonum Librum Codicis.

DE ACCVSAT. Tit. 2.

Ad l. singuli. 14.

Glos. uerb. relationibus. ut dicat quarite &c. uers. & sic officiali soli &c. } Scot. Ergo nec nuncio esset credendum. De quo in c. quoniam contra. de proba.

Ad l. accusationibus. 17.

Vers. uinculum inscriptionis &c. } Scot. vnde Plaut. in Pœnu. Cras, inquit, subscribam homini dicam.

DE EXHIB. ET TRANSMIT. RE. Tit. 3.

Ad l. 2.

Vers. sufficientium dierum. } Scot. Limita ut per Bartol. in extrauagan. ad reprimendum. uerb. per edictum. quem refert Roma. singu. 800.

DE CVSTO. REO. Tit. 4.

Ad l. 1.

Scot. vide de carcerato apud Mosem, ad custodiam. addidi in marg. ad l. aut damnum. §. solent etiam præsides. ff. de pœn. ubi gl.

SI QVIS IMPERATORI MALEDIXERIT. Tit. 7.

Scot. vide Senecam lib. 1. de clementia.

AD LEG. IVL. MAIEST. Tit. 8.

Ad l. quisquis. 5.

Scot. Dicitur hoc pessimum omnium peccatorum, in Auth. de nupt. §. mitiores. & facit Luc. c. 19. ver. verumtamen inimicos &c.

Vers. susceperit sacramentum &c. } Scot. Facit Sallust. in Catilina.

Vers. qui consiliis. } Scot. l. uerum. §. ex facto, ff. de mino. vide l. & si excepta, uers. quoniam tamen, infra. de malef.

Vers. pars corporis nostri. } Scot. Martial. Ille sacri lateris custos, martisque togati. c. 1. ne cler. vel mona.

Vers. nobis militat. } Scot. Facit 2. ad Timoth. c. 2. nemo militans Deo &c. Claudian. cui militat omnis Gallia, & cui militat æther.

§. *filij.* } Scot. Emancipati non patiuntur hanc pœnã. Glos. §. uerum, 6. q. 1. vbi de iam natis, & post natis etiam habes. Non habet locum commisso delicto contra vicarium principis. Angel. tractat. de malefic. gl. che hai tradito. vide Ias. consi. 106. lib. 4. in crimine hoc legimus ex necessitudine legis, quartam datam accusatoribus M. Lepid. cætera liberis apud Corn. Tacit. loquentem de Silio condemnato, lib. 4. cuius uerba ponit Alc. in l. indicas. §. eff. de verb. sign.

Vers. exempla metuuntur. } Scot. vide Iuuena. Satyr. 14. Niconit. repet. rubr. ff. de op. no. nunc. num. 96. vbi allegat Cicer. pro Mure. Qui Catonis, inquit, proaui tui naturæ similitudo ad te magis, qui ab illo ortus es, quàm ad vnumquemque nostrum, peruenire potuit? Quam Cicer. autoritatem dicit se didicisse a Carolo de Monte, viro in omni disciplina absolutissimo, dum ex tempore agerent de hoc diebus præteritis. vide Cicer. in epist. ad Brut. epist. 12. & 15. de liberis Lepidi, & 16. de filiis tyrannorum. Metul potest etiam vindicta. Vide Iustinum lib. 21. de Hannonis occisi filiis, & cognatis pariter occisis. Vide aliam rationem per Alcia. in l. aliud est fraus, in fi. prin. ff. de verb. sign. pro qua facit Cicer. ad Brut. de liberis Lepidi d. epist. 12. & 15. vide etiam Bud. in annot. reliq. in Pandect. pagin. 24. qui vult hanc l. corrigi, per l. sancimus. infr. de pœnis, & ad intellectum huius l. per eum ibi, de correctione non placet. Et aduerte quòd sunt leges eorundem Impp. & l. sancimus, est posterior. Contra, vt non puniatur pater pro filio, nec e contrario, Deuteron. capi. 24. & quòd hoc procedat etiam in crimine læsæ maiestatis, apparet ex eo, quod legitur lib. Reg. 4. cap. 14. Sabell. Ennead. tom. 1. pag. 312. seu Ennead. 3. lib. 9. Exemplum diuini iudicij, vide apud Corium loquentem de Ioanne Maria Duce Mediolani filio primogenito Io. Galeatij, qui puerum filium vnius ex coniuratis, obtulit sæpius canibus assuetis ad dilacerandos homines, qui omnes abstinuerunt. Tandem illum iugulari iussit, vt ibi per eum. Sic Dantes in infernis, damnat Pisanos necatores filiorum Comitis Vgolini proditoris, fame cum patre necatorum. Connan. lib. 1. commentar. iur. ciuil. cap. 12. Sp. Cassius a sequentibus affectati regni damnatus, de saxo præcipitatus est. De eius libris dubitatum est. Sed uicit eorum sententia, qui dicebāt indignum facinus esse insontes filios pro patrum scælere puniri. Quod tractum est a posteris in exẽplum: neque vnquam postea maleficio patris, dedere pœnas filij.

Vers. sint postremo tales, ut his perpetua egestate sordet ib. &c. } Scot. vide Cæsar. in orat. apud Sallust. in Catilin. ubi dicit, in luctu, & miserijs, mors ærumnarum requies, non cruciatus est. Cice. in oratio. pro Cluẽ.

Glos. uerb. supplicium sic 74. distinct. &c. } Scot. vide l. bona fides. ff. depos. ubi mali debent egestate laborare.

AD LEG. IVL. DE ADVLTER. Tit. 9.

Ad l. Gracchus. 4.

Vers. quod legitimè factum est. } Scot. Adde 24. q. 4. c. qui peccat. Dec. l. nuptias, ff. de reg. iur. & c. de his. 28. distinct.

Ad l. eum qui duas. 18.

Scot. vide latissimè Neuiz. in syl. nupt. ch. 38. col. 2. & seq. Alex. cons. 165. lib. 7. & ibi addit.

Ad l. quamuis. 19.

Glos. uerb. præsentiam aliter enim &c. uers. uel ideo postulabat, ut obijceret quòd iste non poterat &c. } Scot. In casibus in quibus non admittitur procurator, ut in causa criminali, nisi opponatur per partem congruo tempore, procedit iudicium, in quo talis procurator interuenit. glo. ad hoc non est alibi secundum Bald. in c. ex conquæstione. de probat. concord. decisio. habes per Iaso. in l. certi condictio. §. quoniam. col. 6. ff. si cert. pet. licet secundum eũ, ipsam reprobet Bartol. in l. 1. §. ad crimen, ff. de public. iudic.

Ad l. quamuis. 30.

Vers. sacrilegos autem. } Scot. Facit cap. quid ergò. §. quæras hic aliquis. 23. quest. 5. Et aduerte, quòd ibi loquitur Hieronym. qui fuit ante Constanti. ita quòd uidetur non primus Constantinus induxisse pœnam adulteris uitæ amissionem. vide l. vxor. supra, de repud. & supra, hoc tit. l. castitati. Quantum autem hoc adulterij crimen esset apud ueteres, uide Gen. cap. duodecimo, cap. 20. & cap. 26. vbi imponitur pœna mortis adulteranti uxorem Isaac, ab Abimelecho rege.

Ad Auth. si quis suspectum.

Vers. sub præsentia trium testium. } Scot. vide Tiraq. in 9. l. connub. nu. 68. ubi quòd in corpore Græco, non habetur trium, & habetur uirorum. vnde legendũ virorum fide dignorum.

Ad l cum uir. 31.

Scot. Domitianus etiam prohibuerat. Martial. lib. 9. Tanquam parua foret sexus iniuria nostri &c. sed infra certam ætatem, non generaliter, vt inde colligitur. vide Tiraq. de ll. connub. l. 16. gl. 1. par. 16. sub num. 38. vers. plusque illic placet quisquis virum in fœminam magis fugerit. Minori 12. annis parcitur apud Hermenop. lib. 6. tit. 4.

Vers. in fœmina uiros paritura.] Scot. Alcia. in l. inter stuprum. de verbo. sign. allegat in fœminam uiris pariturам, nescio an mendosè. vide eundem lib. 10. Parerg. c. 11.

AD LEG. IVL. DE VI PVBL. VEL priuata. Tit. 12.

Ad l. si quis ad se fundum. 7.

Scot. vide sexdecim limitationes ad regulam, ne possit expulsor obijcere se dominum: quas affert, & discutit Alex. in l. naturaliter. §. nihil commune. a col. 8. usque ad 11. de acquir. possessio.

Ad l. seruos. 8.

Vers. bis, aut sæpius.] Scot. Nota bis peccare, non esse sæpius peccare.

DE RAPTV VIRGINVM, SEV vidua, necnon sanctimonia. Tit. 13.

Ad Rubricam.

Scot. Helena Paridi: Crimen erat nostrum, si delinita fuissem. Cum sim rapta, meum quid nisi nolle fuit? & paulo post, Reddidit intactam: minuitque modestia crimen: Et iuuenem facti pœnituisse patet. Etiam olim pœna raptus erat mors. Accont. Cydip. mors huius pœna rapinæ vt sit erit, quam te non habuisse, minor. vide Cæl. Calcagn. lib. episto. 15. episto. incip. Petis a me.

Ad l. vn.

Scot. vide latissimè Neuiza. in syl. nupt. ch. 73. col. 4. cum plur. seqq.

Glos. uerb. sponsam suâ. Idem e contra si sponsa, uel mulier &c.] Scot. Et si uir rapiat virum. Damohud in pract. crimi. quòd non.

§. & si non nupta. uers. siue maritum nolentes accipere &c.] Scot. Tex. contra dictum Castrens. in l. Titio centum. §. 1. circ. med. ff. de condic. & demonstr.

DE EMENDA. SERVOR. Tit. 14.

Ad l. vn.

Vers. si uoluntate eum ictu fustis &c.] Scot. Quæ probanda videtur propter repugnantiam generis teli non apti ad occidendum.

Vers. uel certe usus.] Scot. Hie præsumitur animus occidendi ex genere teli: & forte est præsumptio iuris & de iure: contra quam non admittitur probatio, quæ etiam videtur impossibilis.

DE EMENDATIO. PROPINQ. Tit. 15.

Ad l. vn.

Vers. senioribus propinquis &c.] Ang. consi. 397. extendit etiam ad non propinquos in casu, de quo ibi, per eum.

AD LEG. CORNEL. DE SICAR. Tit. 16.

Ad l. 1.

Glos. uerb. non occidendi animo. Sed quomodo probatur &c.] Scot. De qualitate instrumenti, & loci, vide Bald. consi. 361. lib. 1. Merito autem cogitur percussor probare se non animo occidendi percussisse: cum in §. si quis rusticus. in tit. de pace tenen. & eius violator. palam dicat Imperator, malum animum habere arma deferentem. Quid ergo dicendum de percutiente.

Ad l. is qui. 2.

Scot. Huius legis pœna non habet locum in statutis punientibus occisorem. Ias. in procem. Institut. de actio. Nec seruatur hæc lex, ut per Bald. consi. 361. lib. 1. Huic textui similem habes in l. aut facta. §. euentus spectatur. ff. de pœn.

DE MALEFIC. ET MATHEM. &c. Tit. 18.

Ad l. eorum est scientia. 4.

Scot. vide Crinit. lib. 9. de honest. discipl. c. 5. Alciat. lib. 10. C.

Ad l. multi. 6.

Vers. natura peregrini.] Scot. Significatione antiqua, qua significatur hostis. Cic. in offic.

Vers. feralis pestis.] Scot. Glos. l. præced. intelligit quod dentibus ferarum detur laniandus. Sed hoc est prohibitum iure digestorum. l. aut damnum. §. 1. ff. de pœn. Rectius ergò glos. hic, ea morte, quæ bestiæ, idest gladio.

DE SEPVLCRO VIOLATO. Tit. 19.

Ad l. qui sepulchra. 4.

Glos. 1.] Scot. Habetur illud dictum psal. 48.

Add. in corpo. sub glos. ult. uers. ex quo infert Bart. quòd si statutum pro homicidio &c.] Scot. Aduerte, quód exprimitur in textu non derogari. uers. quæ pœna &c.

AD LEG. FLAVIAM DE PLAGIARIIS. Tit. 20. Ad Rubr.

Scot. Phaniam vocant hanc legē Beroaldus, Perot. Catellia. vide Alcia. lib. 1. Parerg. cap. 46. ubi legit Fabiam. citat Cicc. in oratio. pro C. Rabirio. explicat quid plagium, & vnde Beroald. pulchrè in Asinum Apuleij, lib. 2.

Ad l. fin. 26.

Scot. vide Alc. lib. 1. Parerg. c. 23. qui intelligit principium l. in Romanæ ciuitatis ius habentibus, & qui ex quo delicto alij decoliātur, ipsi in metallū dantur: finem in alijs: ut non multū discrepet a Doctoribus intelligentibus principium in nobilibus, finem in ignobilibus.

AD LEG. CORNEL. DE FALS. Tit. 22.

Ad l. querela. 12.

Scot. Tiberius audiuit quæstionem veneni, post annum uigesimum, contra uxorem accusatus.

Ad l. vni. 22.

Vers. sed inter utranque personam sit iudex medius.] Scot vide

vide pulchrè Gell. de hac taciturnitate iudicis, & de alijs lib. 14. c. 2.

Vers. postrema sententia. quid sibi liqueat &c. } Scot. Habes pulchrum exemplum apud Hygin. fab. 23.

Ad l. damus. 23.

Scot. Sic mendacium nemini nocens, non punitur. gl. Bald. in l. seruum. ff. de euict. vnde dicitur falsita tem, quæ non inducit ad citius concedendum, nō vitiare gratiam. Brun. cons. 6. nu. vlt.

DE IIS QVI SIBI ADSCRIBVNT in testamento. Tit. 23.

Ad l. quod adhibitus. 5.

Vers. in quam credo te &c. } Scot. vide ad hunc textum Bald. in l. 1. in princ. de leg. & uide Bart. qui non al legat hunc text. in l. quoties. not. 3. de hæredibus instituend.

DE FALSA MONETA. Tit. 24.

Ad l. 1.

Vers. quia ætas eorum. } Scot. Intellige q ad hoc, ut non puniatur tanquam maior. Io. Andr. gl. uerb. infantes. c. contra Christianos. de hæret. lib. 6.

DE CRIMIN. SACRILEG. Tit. 29.

Ad l. fin. 3.

Scot. vide l. vlt. supr. de offic. recto. prouinc.

DE INIVRIIS. Tit. 35.

Ad l. 2.

Glos. uerb. tibi, o mulier &c. } Scot. Imo o marite, quia rẽ scribit Clauo. & ita supra, in casu.

Ad l. si quidem. 10.

Vers. dixit Zenodorus, ac recessit. } Scot. Potest dici in timidum conuiciatorem, quique infixo aculeo fugiat.

DE FAMOSIS LIBELLIS. Tit. 36.

Ad l. vnic.

Scot. Facit Eccl. c. 19. vers. audisti uerbum aduersus proximum &c. Nota hunc textum contra facientes cantilenas contra aliquem in publico in scriptis: & siue dicat uerum, siue falsum, hoc casu pœnam legis euitare non uidetur. Directè est hic casus contra Massum de Placantijs de Bononia, qui pridie super altare Palatij Bononiæ, clandestinè posuit quandam cædulam diffamatoriam regimi nis Bononiensis. Debuit enim decapitari per hãc l. sed indulta fuit sibi pœna capitis, & uersa in pœ nam pecuniariam duorum millium ducatorum.

Glos. uerb. salutis. quia interest reipublica &c. } Scot. l. ita vulneratus. ff. ad leg. Aquil.

DE QVAESTIONIBVS. Tit. 41.

Ad l. milites. 8.

Scot. Adde singulariter ad hanc l. quòd consuetudo, vel statutū disponēs, q milites, uel clerici torqueatur, non est obseruandum, singul. dictum Bart. in l. omnes iudices. per illum text. C. de decur. libr. 10. Sequitur Ias. in l. iudex, col. 2. ff. de re iud.

DE ABOLITIONIBVS. Tit. 42.

Ad l. fallaciter. 3.

Glos. uerb. prodita. & iste incidit in crimen læsę &c. } Scot. Intellige hoc, & declara ultra Salycet. hic, vt per Ang. in §. interdum. Instit. de hęred. quę ab intesta. defer.

DE GENERALI ABOLITIONE. Tit. 43.

Ad l. vlt. 3.

Glos. ult. uers. item nota uersum Ouid. &c. } Scot. vude Claudius Cęsar cum notam remisisset cuidam, litura ta men extet, inquit: Nã licet scriptura deleatur spon gia, graphiove radatur: manet tamen lituræ, vel ra suræ uestigium. Huc enim allusit.

AD SENATVSC. TVRPIL. Tit. 45.

Ad l. si is de quo.

Glos. uerb. suorumque iniuriam. Sed quis dicitur suorum iniuriam &c. } Scot. Hanc gl. reputat sing. Ang. hic. per quam vide singularem decisionem Bald. in repet. c. si pater. de testa. in 6. ad fi.

DE CALVMNIATORIBVS. Tit. 46.

Ad l. mater. 11.

Glos. uerb. cauit. dictum defuncti, præsumptionem utilem, non probationem facit ut hic, & ff. &c. } Scot. vide Ang. hic, & omnes.

DE POENIS. Tit. 47.

Ad l. si quis in metallum. 17.

Scot. Fallit de iure canonico, ut in c. ad audientiam, de fals. Barto. tract. de differ. int. ius ciuil. & canonum. 128. vide Valerium Flaccum lib. 2. Vstoque placet sed barbara mento. & ibi Io. Bapt. Pium. & facit l. stigmata, de fabric. libr. 11. l. decernimus. C. de aquæd.

Vers. quo facies, quæ ad similitudinem pulchritudinis &c. } Scot. Facit Gen. c. 1. & loci, quos allegat Hierony. ad Cypria. in psal. 89. col. 2.

Ad l. cum reis. 18.

Scot. Aliquot notabiles casus, in quibus est supersedendum, uide per gloss. in cap. cum apud. 11. quæstio. 3. ponit Ias. post alios in l. debitoribus. ff. de re iudic.

Ad l. si uendicari. 20.

Scot. vide Neuiz. in syl. nupt. ch. 151. col. 4. & etiam supra. Hic autẽ tex. secundũ Mart. Laud. tractat. de principib. rubr. de consi. prin. c. 1. esset scribendus literis aureis. Et causã quare factus sit hic solennis tex. vide in c. cum apud Thessalonicẽses. 11. q. 3. Ias. l. debitorib. ff. de re iud. vide qđ in apophteg. D. Augusti scribit Plutarchus, cum a Philosopho monitũ, ne quid, per iram faceret, diceretvè, anteq̃ secum viginti quatuor elementa Grecanica percurrisset. Ira. n. furor breuis est: momentoq; tpis sedatur. Facit quod historici tradunt de Romano Pontifice, i. Nicolao Quinto, qui arguit ministros, quòd subitò interemissent eum, quem præ ira interimi iusserat, paulo post ductus pœnitentia. vide Didac.

Didac. Relect. par. 1. sub num. 5. Habes pulchrum exemplum de Ioab redarguente Dauid in facie, super præcepto numerandi populum Israel, & minus exequentem, quàm præceptum fuerat, Paralip. 1. c. 21. 2. Reg. c. 24. sic Herodes Mariannem vxorem interemptam per sæuitiam, per amorem vocabat vt viuam. vnde Petrarcha,

Marianne chiamando, che non l'ode.

Idem de Tiberio traditur, qui Messalinam interfectam, uocari iubebat ad mensam.

Ad l. sancimus. 22.

Vers. nec enim affinitas, uel amicitia &c. } Scot. Bald. l. eos, C. de testib. licet non allegat hanc l. Alc. l. latæ. §. amicos. de uerbo. sign. qui nec ipse allegat hanc l.

Vers. quod si reperiatur delictum. } Scot. Deuter. c. 25. uide supra l. quisquis. ad leg. Iul. maiest. Bud. in annotat. poster. in Pandect. vult hanc l. corrigere. d. l. quisquis. §. 1. uide pag. 24. annot. reliqua.

DE BONIS PROSCRIPTO. SEV damnato. Tit. 49.

Ad l. 1.

Scot. Ad hanc l. uide vltra Bart. & Ang. hic, Cæpol. caut. 5. Ias. qui simpliciter transit cum dictis Ang. in l. debitoribus. ff. de re iud.

Ad l. si quis posthac.

Scot. vide l. fin. supra, de postul. l. nemo. supra, de episcop. & cleric.

Vers. (quod absit.) } Scot. Principes hodierni dicunt, q̃ adiit: vnde illud, Quod non capit Christus, rapit fiscus, ca. maiores. 26. q. 7. & est fiscus saccus malè acquisitorum. Prepos. in c. j. col. 3. de prohib. feud. aliena. per Fed. Neuiz. in sylu. nupt. ch. 8. col. 3. in fin. & seq. seu saccus sine fundo. De sacculo pertuso habes text. in c. de pertuso. de pœnit. dist. 4. Qđ absit dixit etiam Iuppiter, apud Ouid. Quam cupiens falsam, summo delabor Olympo.

Ad Auth. bona damnato.

Summar. Salyc. hodie bona damnatorum &c. & descendentib. } Scot. Desunt verba, & ex latere.

Vers. non sunt lucro &c. } Scot. vide Bald. in c. 1. in prin. col. 3. & 4. de pace tenen.

Vers. & ex latere &c. } Scot. vide Beltr. cons. 194. lib. 1. vbi quòd hæc uerba etiam habentur in corpore.

Vers. in maiestatis uero &c. } Scot. vnde etiam quòd quis se suspendat metu criminis, non confiscantur eius bona, vt per Amanellum de clar. aq. in singul. suis.

Glos. ult. } Scot. vide §. quanta. in Auth. quomo. opor. episco. vbi bona confiscantur. & in Auth. de rapt. mulier. quæ raptor. nub.

DE SENTENT. PASS. ET RESTIT. Tit. 51.

Ad l. 1.

Vers. honoribus, & ordini suo, & omnibus cæteris restituo. } Scot. Ad hũc locũ facit, qđ no. Bud. in anno. reliq. in l. honores, ff. de decur. de ordinare, & ordine.

Ad l. si debitor. 3.

Scot. Sed an fructus restituantur? communis opinio, quòd non. Ias. contrà in l. iusiurandum. §. procurator. ff. de iureiur.

Ad l. fin. 12.

Glos. §. minores. uers. libidinum, uitiorumque seruo. } Sco. No. inquit gl. qui facit peccatũ, seruus est peccati. cui conuenit. c. secuti sunt. in fin. 2. q. 7. sic qui accipit mutuum, seruus est fœnerantis. Prouerb. cap. 22. l. quidam, de constit. pe cu.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. & cæt. ad Decimum Librum Codicis.

DE IVRE FISCI. Tit. 1.

Ad l. 2.

Scot. Addidi ad Paul. Castrens. super hoc textu in l. si cui libertas. ff. de condi. & demonstr.

DE BON. VACAN. &c. Tit. 10.

Ad Rubricam.

Scot. Ciuitas nemini succedit ab intestato.

DE ANNO. ET TRIBV. Tit. 26.

Ad l. omnes omnino. 3.

Vers. nec uocari &c. } Scot. Nol. regulam, vt per Dec. extra in rubr. de iudic. col. 7.

DE EXACTORIBVS TRIBVT. Tit. 19.

Ad l. quoties. 3.

Glos. uerb. crediderit. & subtraxerit &c. uers. item not. hanc l. &c. } Scot. Fiscus quandoque minus habet, quã priuatus.

DE IMMVNIT. NEMI. CONCED. Tit. 28. Ad Rubr.

Scot. Facit 3. Reg. c. 15. uers. nemo sit excusatus &c. vbi uocantur omnes ad onus, de quo ibi.

Ad l. vlt. 2.

Glos. ult. capitum, idest, animalium. } Scot. vide infra, l. fi. de mune. patri.

DE DECVRIONI. Tit. 31.

Ad l. in albo. 9.

Scot. Facit quod ponit Caccialup. in cons. pro monachis, in causa præcedentiæ. col. pen.

Ad l. quidam ignauiæ sectatores. 26.

Scot. vide Rutil. in Ima. lib. 1. Alc. li. 2. col. 48. de verb. sign. Viues in lib. 18. c. 52. de ciuit. Dei.

Glos. uerb. monazonton. idest. collegio &c. uers. sic ergò no. quòd sub prætextu religionis facta &c. } Scot. vide l. 1. de testa. in ll. Nouel. Martia. ubi de alia lege contra clericos, ne possent hæredes institui a uiduis, quarum domos frequentabant.

Vers. hos igitur. } Scot. Qui tamen manifestis curiæ nexibus illigantur. l. quamuis, in fi. infra eo.

Ad l. quotiescunque. 37.

Vers. uel origo fecerit. uel latum inter partes &c. } Scot. Nota quòd sententia æquiparatur origini. De effectib. sententiæ Ias. in rubr. de re iudic.

Ad l. nullus solius. 44.

Glos. uerb. immunis. de personali &c. uer. nec doctum facit &c. } Scot. vide Doct. & Ias. in l. qui in aliena. §. inter eũ. per illum tex. in fi. de acquir. hær.

DE PRAEDIIS DECVR. SI DECR. &c. Tit. 33.

Ad l. curiales vendere. 3.

Scot. De ratione huius l. Alcia. l. filius fa. §. diui. de leg. 1. Faciunt quæ ponit Quiddib. vlt. Metamorph. in princ. de lege Cratoniatarum.

Verf. de pretio non redhibendo locuta sunt. } Scot. vbi fit mẽtio de pretio, intelligitur emptio. vide Iaſ. in princ. l. 2. ad ff. ſi cert. pet.

Gloſ. uerb. permittimus, ſpecialiſſimum &c. uerſ. item poteſt hic eſſe alia ratio: quia &c. } Scot. De ueritate huius gloſ. quam vbique Doct. ſunt ſecuti, vide Alexan. in l. filiusfam. §. diui, col. 7. uerſ. & licet gloſ. in d. l. fi. &c. de leg. 1.

Verſ. nec ex tabella. } Scot. Ideſt non tabellari, ſed uocali ſuffragio. Bud. in annot. reliq. pag. 68.

Gloſ. uerb. intelligi, nam in uenditione eſt pretium, non in alijs &c. } Scot. Facit glo. 1. in l. illicitas. ff. de off. præſid.

QVAN. ET QVIB. QVAR. &c. Tit. 34.

Ad l. 1.

Verſ. naturale quippe uicium eſt &c. } Scot. Claud. de rapt. Proſerp. lib. 3. Leuius communia tangunt.

Verſ. quid enim tam durum, tamquam inhumanum eſt &c. } Scot. Facit l. fi. C. de alim. pup. præſtand. Qui duo text. faciunt, ad id, quod not. dixit Barto. in l. id ab vna. nu. 6. ſup. de anno. & tribu. Adde Gen. c. 31. & Pſal. 109. & Deuter. c. 2. Luc. de Penn. in d. l. id ab una. Adde Eccleſ. c. 21. ut per Luc. prædictum in d. l. id ab una. Ad idem l. qui domum. ff. de iniur. vt ibi per eundem. Simile apud Macrob. lib. 1. Saturnal. c. 6.

DE INCOLIS, ET VBI QVIS &c. Tit. 39.

Ad l. ciues. 7.

Gloſ. uerb. allectio, ideſt latio honoris &c. uerſ. aut ciuis fit &c. } Scot. Lego at ciuis fit.

DE MVNER. ET HONOR. &c. Tit. 40.

Scot. vide Ariſto. in Politicis.

DE VACATIO. PVBL. MVNER. Tit. 45.

Ad l. 1.

No. arg. ex hac l. quod ea quæ inducuntur per l. dicuntur ordinaria. Quod intellige, ut per Dec. extra, in rub. de iud. col. 8. concord. l. 1. in fin. ſupra, de indict.

DE EXCVS. MVNE. Tit. 47.

Ad l. maximarum. 12.

Gloſ. uerb. Pollinis, aliàs polline, ideſt, tenuis buretatio de ſtaminga &c. } Scot. Ab hoc uocabulo ſtaminga, uidetur deductum uocabulum ſtamegna: qđ apud nos ſignificat obſepimentũ papyraceũ, quo feneſtra clauditur hyemis tempore: quia papyrum farina tepẽte aqua compacta, ad cancellos ligneos applicamus, quo frigora propulſemus.

QVI AETAT. VEL PROFESS. SE excuſ. Titul. 49.

Ad l. 1.

Verſ. maximè circa &c. conſiſtendo in ciuitate Berytiorũ, prouinciæ Phœniciæ &c. } Scot. Hinc annotari poteſt, ut aliquis excuſetur, oportere eum in urbibus vbi conſueuerunt doceri iura, profiteri. Nota eum, qui annum uitæ ſexageſimum abſoluiſſet, ab omni ſenatus munere uacauiſſe, Plin. lib. 4. epiſto. 23. epiſtol. Crin. & Calcagn. in coll. uetuſt. Nota etiam iuris ſtudium dici liberale. Item vacari poſſe iuri, & alijs liberalibus ſtudijs ſimul.

Ad l. 2.

Gloſ. 1. uerſicu. quia eadem perſona &c. } Scot. Ad hanc gl. vide omnino Iaſ. in l. ſciendum. in prin. col. pen. ff. qui ſatiſd. cogan.

Ad l. manifeſti iuris. 3.

Verſ. maiores lv. annis. } Scot. Tempore Plinij iunioris, erant ſexaginta, vt habetur ex epiſt. 23. lib. 4.

DE PROFESS. ET MEDIC. Tit. 65.

Ad l. medicos. 9.

Scot. videtur hæc l. habere locum etiam in practicantib. per l. fi. infr. eo. ubi adnot. ad uerſ. qui in ſacro.

Gloſ. 1. uerſ. & not. quod in accuſatiuo &c. } Scot. Hoc inconueniens euitabitur, ſi legeris, uel exarchiatros, qui ſunt ij, qui fuerunt archiatri, ut exconſules, exquæſtores, excubicularij, & ſimiles.

Ad l. fin. 11.

Verſ. ut uniuerſi qui in ſacro palatio inter archiatros militarunt &c. } Scot. videtur loqui de practicantibus.

DE PERIC. SVCCESS. PARENT. Tit. 61.

Ad l. vn.

Scot. Argu. quòd ſi pater fecit creari filium Doct. & contraxit æs alienum, eſt ſoluendum illud æs alienum ab hæredibus patris communiter.

DE TABVLAR. SCRIBIS &c. Tit. 69.

Ad Rubricam.

Scot. Tabularij publici meminit Apul. apol. 2. Pater, inquit, eius natam ſibi filiam more cęterorum profeſſus eſt: tabulæ eius partim tabulario publico, partim domi aſſeruantur.

Ad l. fin. 4.

Gloſ. 1. uerſ. unde Boethius. } Scot. Habes hic etymologiam nominis Boethij.

DE SVSCEPTORIBVS PRAEPOS. & arcar. Tit. 70.

Scot. Meminit Apoſt. epiſt. ad Rom. in fi. Habes arcarij uocem in l. Thais. in fi. ff. de fideic. liber.

DE ARG. PRAET. QVOD THESAVR. infer. Tit. 70.

Ad l. vn.

Verſ. pro argenti ſumma. } Scot. Ad pondus. Nam infra dicit pro ſingulis libris.

Scholia Federici Scoti Iureconsul. &cæt. ad Vndecimum Librum Codicis.

DE PRAED. ET OMNIB. REB. NAVIC. Tit. 2.

Ad l. 2.

Vers.qui rei exiguæ mercator accessit. } Scot. Mercator, id est, emptor.

DE MVRILEGVLIS &c. Tit. 7.

Addi.marg.Muricilegulis mallet Pyrrhus. } Scot. Et ita legit Philander in Vitruuium. Interpres Cic.ait, murilegulos esse, qui salis tributum colligũt: quos Cic. salitores appellat. vide Calep. verb. salitor.

DE VESTIB. OLOBERIS &c. Tit. 8.

Add.marg.holobryzis, mauult Alciat.hic alij &c. } Scot. vide Tiraq.l.3.connub.gl.1.par.3.nu.17.

Ad l. temperent vniuersi. 4.

Versi arguto pectine solidanda fila &c. } Scot. Allusit ad illud Vergil.1.Georg. Arguto coniux percurrit pectine telas. & 7.Aeneid. Arguto tenues percurrens pectine telas.

NVLLI LICE. IN FRAENIS. &c. Tit. 11.

Vers. margaritas, & smaragdos &c. alijs autem gemmis &c. } Scot. Nota margaritam speciem gemmæ.

Vers.aptare postbac. } Scot. Facit illud M.Varronis ex hecatõbe 2.vbi illa phalera, gemmeaque ephippia, & arma, margaritum? Non.verb. margaritum.

DE MENDICANTIBVS VALIDIS. Tit. 25.

Ad l. vnic.

Glos.uerb plenitudinem.aliâs lenitudinem etc. add.marg.in exẽpla. Victor.lenitudinem. Malim ego lentitudinem. } Scot. Id est, ignauiam, etiam apud Cicer. in Tuscul. quæst. Alij legunt plenitudinem, idest imposturam. Nam planus est impostor. vide Connan. c.9. lib. commen.iur.ciuil.

DE GLADIATORIBVS. Tit. 43.

Ad Rubricam.

Scot.vide Alc.lib.1.Parerg.c.22.& lib.2.c.45. vide tu Demonacis Philosophi, & Constant.Imper.apophteg.in lib.apophteg. Add.Cic.lib.episto.ad diuersos.7.epist.1.qui autor huius ludi, Athen.lib.4.cap.20.ni fallor.

DE CAPITATIONE CIVI. CENSI. exim. Tit. 48.

Scot. Exactionis acerbissimæ capitum, & ostiorum, meminit Cicero lib.epist.3.epist.incip. & si quantam &c.ubi uide Ald. in expositionibus Græcorũ.

IN QVIBVS CAVS. COLO. CENSI. &c. Tit. 49.

Ad l. 2.

Glos.uerb.& cuius ipsi sunt coloni, non serui. & sic, quoad seruitium, non quo ad dominium. nam sæpe vulgariter dicit amicus amico, tuus in omnibus sum, & me tuum &c. } Scot. vide c.cum uenissent, de insti. Ias.l.1.§.si quis ita col.3.de uerb.oblig.

DE CENSIBVS ET CENSITO. ET peræquatorib.&c. Tit. 57. Ad Rubr.

Scot. Erant etiam peræquatores victualium rerum in urbe regia &c. Cassiod.lib.6.varia.vt citat Luc. de Pen.in l.si qui in schola, de prox.sacr.scri.li.12.

Ad l. qui se grauatos. 5.

Vers.competitionis habeant facultatem. } Scot. Idest, antidoseos, seu actionis ad adęquationem, q̃ vulgo ęqualizatio. Bud.in cõmẽ.linguę Gręcę, uerb. antidosis.

DE FVND. PATRIMO. &c. Tit. 61.

Ad l. quicunque. 2.

Vers.scientibus ijs, quos talium rerum cura sollicitat &c. } Scot. Hæc clausula facit ad clausulam rescriptorũ nostri Ducis in tutelis, uel curis quæ deferuntur duobus agnatis, seu in citationibus, quæ decernuntur ad dictos agnatos loco tutorũ, uel curatorum, ad experiendum contra pupillos, uel minores.

DE MANCIP. ET COLO. PATRIM. &c.

Ad l. fin. 4.

Vers. nequaquam placet tela in usum uomeris &c. } Scot. Benè placet illud, & curuæ rigidum falces conflantur in ensem. Verg.1.Georg. cum simil.

DE FVND. REI PRIVA. &c. Tit. 65.

Ad l. 2.

Glos.uerb. non patiatur. sic supra &c. } Scot. supr. de omn. agr.desert. l.pen.

Ad l. uniuersi. 4.

Vers.ab his uniuersarijs solutionibus. } Scot. Not. vocabulũ vniuersarius, ria, rium, pro uniuersalis, uniuersale.

DE CVPRESS. EX LVCO DAPHNE. &c. Tit. 77.

Ad l. 1.

Scot. Facit quod Dion Cocceius scribit lib.51.historiæ P.Turulium ab August. occisum, quòd syluam Apollini sacram in insula Cœa nauibus faciendis sustulerat.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c. Ad Librum duodecimum Codicis.

DE COMITIBVS CONSISTORIANIS. Tit. 10.

Ad l. 2.

Vers. quibus uiri clarissimi principes scholæ agentium in reb. } Scot. Hi sunt etiam spectabiles. l. proconsularis. in fra, de princ.agent.in reb. Comes, seu Comitus remigum. Calep. uerb. nauarchus. Comes Salicus Spieg. sub uers. salicam legem. Comites iudicum Bud.in poster. seu reliq.annot.in Pand. Comes regis.2.Reg.c.20. Boer.in tracta. de autor.mag.consil.num.109.

DE PROFESSOR. QVI IN VRBE Constantinop. Tit. 15.

Ad l. vn.

Glos.ult.ex uicaria. Sed vicarius æquiparatur Comiti, & Duci. Ergò est Comes, & Dux.} Scot. vide Ias. l. 1. col. 4. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd.

Ead. glos. uers. & not. quod sic dicit de magistro Ioanne &c.} Scot. Cassen. in catalog. glor. mundi. par. 1. conclusio. 28.

DE PROX. SACRO. SCRIN. &c. Tit. 19.

Ad l. comperimus. 13.

Vers. sed posterioris licentiam temporis &c.} Scot. No. pro decreto olim emanato circa senatores Mediolani. Est uerũ quòd diuus Augustus abortiuos, senatores in pristinum numerum, & splendorem, delegit. De quo apud Tranquillum in Augusto.

DE PRINCIP. AGENT. IN REBVS. Tit. 12.

Ad l. proconsularis. 3.

Scot. Est etiã clarissimus. l. 2. supr. de Comit. cõsistor.

DE RE MILITA. Tit. 35.

Ad l. cum supra. 12.

Vers. publicos oculos nudus incedet.} Scot. Facit Insti. quib. mod. tut. finia. in princ.

Ad l. fin. 18.

Vers. dispositiones autem ante latas.} Scot. vide Roman. singul. 21. Viget.

DE EROGAT. MILIT. ANNO. Tit. 38.

Ad l. nulli militarium. 7.

Scot. Hunc text. reputant singul. Roma. & Ias. in l. quoté. ff. si cert. pet. ad hoc, quòd sola oblatio non liberat debitorem a debito ipso iure: & hic est specialis casus. Alium uide in l. qui decem. de solu. in fi. princ. Aliàs solùm per exceptionem liberatur, nisi fiat consignatio, & depositio rei debitę in loco publico, vt requirit. l. acceptam. C. de vsu. l. obsignatione. C. de solu. & d. l. qui decem in prin.

Ad l. fina. 17.

Glos. uerb. agnoscere. uidetur quòd custoditus &c.} Scot. Hãc gl. pro singul. not. Bar. in l. sanctum. ad quam uide quæ ibi adduntur.

DE SALGAMO HOSPITIBVS NON præstan. Tit. 41. Ad Rubr.

Scot. Aliqui intelligunt salgamum, idest, mellificiũ, & salgamarios, idest, mellificos, a quibus pyra, mala, nuces melle condiuntur, & si qua similia. Andr. Fulu. de antiq. vrb. Roma. lib. 4. castra salgamariorum in vrbe Roma. Leand. in descript. Ital. ca. de urbe Roma.

DE CVRSV PVBLICO &c. Tit. 51.

Ad l. iudicibus. 9.

Scot. Idest, præsidibus. Bud. in poster. annot. in Pandect. char. 111.

Ad l. fin. 23.

Vers. uiolauerint, seu uiolare concesserint.} Scot. Agentes, & consentientes, pari pœna puniuntur.

PVBLIC. LAETI. VEL CONSVL. &c. Tit. 64.

Ad l. vn.

Glos. uerb. fastus. quia homo sit fastuosus &c. add. marg. imò fastus hic librum significat, in quo &c. quamquam Pyrrhus Accursium hic tueatur.} Scot. Et meritò. Dixissent enim Impp. fasti, non fastus. vnde libri fastorũ, seu de fastis, non fastuum, seu de fastibus, Nasonis: quamuis Lucanus ut poeta dixerit. fastibus pro fastis, Nec meus Eudoxi uincetur fastibus annus.

Finis Scholiorum; D. Federici Scoti Iurecons. &c. ad libros Codicis.

SCHOLIA D. FEDERICI SCOTI, AD CONSTITVTIONES DN. Iustiniani sacratissimi principis, quas Auth. uocant: & primò ad præfationem Haloandri. quæ illis præmittitur.

Hæc præfatio Holoandr. habetur in catalog. Cons. Rom. in libris emendatioribus.

VErs. quo in numero, & Annæus Seneca &c.} Scot. Aduerte quòd Seneca lib. 3. de ira, ait, se Consulem factum, sed non ordinarium: a se anni initium factũ, licet sacerdotium non habente, cooptatum tamen in collegium. vide illum locum, quia videtur confundere illud, quod hic dicitur, neque ut tempora designent. Sed aduerte quia Seneca loquitur de se tãquam de alio, quærendo q̃ non consequatur ad plenum quod cupit: & extenuãte beneficiũ, quasi dicat, Consul factus sum, sed non ordinarius. Ordinarius factus sum sed sine sacerdotio, cooptatus tñ in collegiũ. Habeo hæc oĩa, sed patrimonio nihil accessit, tanquã honor sine utilitate fuerit. vide eũd. Sene. li. 2. de benef. uers. qñ Lẽtulus. ad fi. uer. nemo agit &c. Cõsulis suffecti mentio fit, in l. 2. §. post hũc maximè. ff. de orig. iu. Sueto. in Claudio. c. ult. Cũ Cõsules, inquit, designaret, neminem ultra mẽsem quo obijt, designauit. Et uidetur loqui de ordinarijs.

Ibi, Anno ab eiectis regibus 556. A. Vitellius, L. Vitellius iij, anno a condita urbe 799.} Scot. vide Sueto. in Vitellio cap. de matre Vitellij &c. ubi dicit. patrem uidisse hos Consules, & quidẽ eodẽ anno ambos, totoq;

anno

anno, cum maiori minor in sex menses successisset: & tamen & in catalogo est differentia vnius anni inter eos.

L. Septimius Seuerus, cum M. Bassiano Antonino Caracalla filio. } Sco. Aduerte, quia Seuerus etiam solus tenuit Imperium, inquit Antoninus Augustinus lib. sing. ad Modestinum. l. si duos. §. præterea à tutela. ff. de excusat. tutor. Addo probari ex ijs locis etiam, in quibus dicitur D. Seuerus decreuit, vt l. post legatū. §. ijs verò, ff. de ijs quib. vt indign. nulla mentione facta Antonini.

Theodotus Paulinus. } Scot. Paulinus tantùm dicitur, in l. vn. C. de emend. Cod. Iustin.

AD PERORATIONEM EIVSDEM præfationis.

Versi. tum verò in numeris temporum &c. } Scot. Ita etiam Io. Picus lib. 5. contra astrologos. c. 7. & Sabell. in Aenead. & cæteri scriptores noui Authenticon Græcè, Latinè authoratum &c.

Scot. vide Alciat. lib. 2. Parerg. c. 46.

COLLATIO. I.

De hæred. & Falcid. &c. Tit. I. *Ad Rubr.*

Scot. de istis Auth. vide gloss. constit. unic. de emend. Cod. uerb. cōgregationem. Min sing. §. quorum numero ult. in proœ. Inst. Pulchrè autem contrà interpretes horum Auth. Natt. in Auth. Hoc inter liberos. uersi. 4. præmitto. C. de testa. Ex græcis, inquit, bonis, Latina fecit non bona.

Versi. quamuis nunc primum Romanorum &c. } Scot. vide hic Montic. seu Porcel. in tractat. de Inuentario. c. 13. ubi recenset historiam: gloss. hic, & Angel. repræhensis.

Glos. §. si quis autem, uerb. auferri. ut ipso iure &c. uersi. item hoc erat debitum etiam priusquam &c. } Scot. contrariū determinant Cyn. & Bartol. in l. ultim. ff. de liber. agnosc.

Glo. §. si uerò absunt. uerb. Quantum ad hoc. ergò à contrariorū. uersi. l. in donationibus. } Scot. vbi vide gl. & Bal.

Ead. glos. uersi. & quod in d. l. in donationi bus continetur &c. } Scot. vide Dec. in c. quoniam contra. col. 8. de probat. uersi. in gl. 3. in uerb. uiros &c.

Glos. uer b. testium, scilicet, trium &c. } Scot. & benè, in Authen. sed cum testator. C. ad l. Falcid. uersi. aut interesse noluerit, succedat &c.

Glos. uerb. reposito, idest, remoto &c. uersi. uel melius dic reposito &c. } Sco. Hoc verum. d. Auth. sed cum testator, uersi. hac quoque. ibi. absque præiudicio &c.

Glos. uerb. substitutis. scilicet, & cohæredes &c uersi. nunquid idem &t. add. marg. idem Barto. & Ang. hic &c. } Scot. vide Bart. in l. nemo potest. q. 1. de legat. 1. vbi tenet contrarium.

Glo. §. non autem, uerb. receptioni. alias retentioni &c. uersi. iste nota &c. & sextus &c. } & sic sunt sex, licèt dixerit quatuor. Septimus est, in §. si quis autem. suprà eo, uersi. & hæc quidem omnia, ibi, illum quidem priuari &c.

De non eligen. secund. nub. Tit. 2.

§. si autem non ualuerit, uersi. nec quælibet est lex, aliquid tale dicens. Scot. Nota secundum Bald. in Auth. ex testamento, colu. 1. C. de secund. nupt. quòd quis non debet perdere legis beneficium, nisi hoc specialiter aliqua lege caueatur. De quo latè, & pulchrè vide per Ias. in l. quod te. colu. 13. ff. si cer. pet. eundem, qui dubitat de veritale huius regulę, in l. 1. columna ult. C. de transact.

De fideiusso. &c. Tit. 4.

Versi. non simpliciter. } Sco. De hac dictione, Docto. & add. l. 1. §. si quis simpliciter. ff. de uerb. obl. Bal. l. in testamento. C. de suis, & legit.

Glos. §. si. uerb. moderno, scilicet, huius constitutionis &c. uersi. Dic ergo si argentarius &c. } Scot. vide ad hanc gl. Ias. in l. singularia, col. 19. si cer. peta.

De monachis. Tit. 5.

Glos. §. si uero is quidem, uers. & ad uirtutis augmentum &c. } Scot. Tiraq. tract. de pæn. temper. caut. 29. sub nu. 5. lege argumentum.

Versi. volumus enim nullum monasterium &c. } Scot. Nota contrà Carthusienses habentes proprias habitationes, in quibus vnusquisq; comedit, & dormit, & manet seorsum ab alijs.

Quomo. oport. episco. &c. Tit. 6.

Glos. §. quanta. uerb. uocabantur. erant enim quædam mulieres &c. } Scot. intelligit Iustinia. de vestalibus, quæ viuæ sepeliebantur apud Romanos, licet glo. non intellexerit, respiciens ad fabulas de Diana, & comitibus. & lege in textu, non, eorum, sed, eum errorem.

COLLATIO. 2.

De non alien. aut permut. reb. eccles. &c. Tit. I.

Versi. & loco circumclusa. } Scot. Not. legem localem, esse parum fauorabilem.

Glos. uerb. quidam. sic construe. quidam &c. uersi. & postea accipe, colonarium ius est &c. } Scot. De colonario Alcia. l. ædificia, de verb. sign.

Glos. §. nos igitur, uerb. tradere credi. Sed nunquid sine &c. uer. ut sup. 1. respons. } Scot. Facit l. 3. C. de ser. pigno. dat. manum. in vlt. verb.

Glos. uerb. & in perpetuum. Hic not. &c. uers. uel dic fieri in perpetuum, idest, in tertiam &c. } Scot. Facit infra, de restit. fideico. vbi perpetuum fideicommissum intrà quartam generationem, seu gradum concluditur.

§. *Scire autem &c. uersi. & nolentibus præpositis &c.* } Scot. Non enim cadit emphyteota ipso iure, sed volente domino, couè, ad quem res ea pertinet, l. 2. ubi gl. & Bar. ff. si ag. uectig. uel emphyt. Barto. in l. 2. C. de iur. emph. inf. de alien. & emph. §. si uerè quis. uersi. si verò noluerit.

Vt iudic.si. quo. suffrag. &c. Tit. 2.

Glos.uerb.locupletibus.No.hic &c. add. margin. subditos suos locupletes esse &c. } Scot.immo mauult,quàm se.

Vers.& uno hoc introducto ordine &c. } Scot. Dato vno incõuenienti,sequitur aliud.vt aliàs dixi. l. stipulatio ista.38.ff.de verb.obl.

Glos.uerb. illicito. No.quòd praecedente uno malo &c. } Scot. l.ratas.C.de rescind. uend.

Glos. uerb. eloquiorum. No. argumentum , quòd possunt &c. } Scot.vide ad hanc singul.glo.Alex.in l. 1.

Vt ecclesia Roma. &c. Tit. 4.

Versi.tempus pro puritate. } Scot.videtur legendum, pro veritate,& colligi potest ex glo.hic,versi.si non est hic pro veritate,& est speciale:aliàs ergò est,tempus autem pro veritate,idest annorum cursus, pro rei dominis.

De incest.& nefar.nupt. Tit. 6.

Glos.uerb.illicitas.hoc generale nomen est &c. uersi. vnde non est bona sua argumentatio:licet noster fuerit concinis , scilicet Florentinus. } Scot.Martinus glossator fuit Florẽtinus,& sic conciuis Accursij.

Glos.uerb.alia necessaria.ad ueslitum &c.uersi sed quomodo pasceret eum &c. } Scot. vide l.legatum.& ibi gloss.ff.de capit.diminut.

COLLATIO. III.

De Lenonibus. Tit. 1.

Versi.si enim pecuniariorum eos furtorum &c. quomodo non multò magis castitatis furtum &c. } Scot.Leno dicitur fur castitatis. Errat ergò Neuis. qui in syl.nupt. char.137.col.2. dicit,deflorantem virginem non committere furtum,post Cępo.in Auth.sed nouo, iure nu.91.C.de ser.fugit.

De defensoribus ciuitatum. Tit. 2.

Glos. §.& indicare,uerb.quendam.qui vulgò massarius uocatur Bononiæ.aliàs Camerlingus.sed in iure ædiles uocantur : ut ff.de orig.iur.§. item quod ait. } Scot. lege itemque vt essent.

Glos.uerb.maiores.ut Florentia. } Scot.vide Nic.Neap. inter Lectu. Bart. in l.si duas.§.Grammatici.ff.de excus.tutor.

De mandat.princip. Tit. 3.

Versi.licet spectabiles uiri,uel clarissimi,uel præsides sint. } Scot. Nota præsides, nec spectabiles esse, nec clarissimos.

Glos. §. si. uerb. præsentem. Nota malum grammaticam &c. } Scot.Fallitur.hic gloss.& add. margin. legendum certè faciunt presens tibi cingulum &c. Potest enim & dici cingulus, vt testis est Cicer.de somn. Scip.qui loquens de cingulis,idest, zonis cœli,ait quorum australis ille &c. alter subiectus aquiloni &c. vtique cingulus. Vergil.tamen dixit, nona. Aeneid. aurea bullis Cingula,& 12.notis fulserũt cingula bullis Pallantis pueri.

De trien. & semiss. Tit. 5.

§. prohibemus.uersi.nouimus enim aliqua &c. } Scot.carpũtur vxorij,sicut in l.4.ff.de inoff.test.

Glos.uerb. nudam.& illam fortè &c. } Scot.immo omnem suarum rerum.

Glos. uerb.relinquat. hoc est commune &c.uersi. non grauatur, quia omnium &c. } Scot.Hæc ratio vera non videtur. Quamuis enim sit habiturus omnia patris bona, moram tamen in legitima portione non patitur, d.§.cum autem,ne pereat interim fame. Quod Iustinianus hic docet.Facit l.omnium.ff.de vsuf.Fortè procederet,si haberet omnium rerum vsumfructum:quia cessaret ratio legis:& ferè semper plus haberet,maximè si descendentes eius essent instituti hæredes vniuersales.

Glos.§.erubescimus, d.uerb.erubescimus.No. non ualere responsionem &c. } Scot.Adde l.illam, C.de collat.Bald. in consi.schismat.in prin.post tit.C.si quis aliq.testa.prohibu.

Glos.§.& quod sæpè.uerb.decies millies,scilicet , orta sunt.& facit ad hoc verbum &c. } Scot.& ins.de restitut. & ea quæ par.§.si.

COLLATIO. IIII.

De nuptijs. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot.Haloander restituit, de ijs qui nuptias iterant. Nam de nuptijs est extrà materiã. Spieg. in ll. 12. tab.tit.de success.ex testa.& de lega.In fragmento quoque Imper.constit.legitur, Nouella 22.de ijs, qui nuptias iterant.

Versi.alia nanque omnia &c. non omnibus competunt , nec hominibus &c. } Scot. Sic Cicer.de iusticia, in libris de officijs.

§.mitiores itaque. } Scot. Anton.August.Hispa.ad Modest.lib.sing.leg t, mitiores itaque nuptiarum solutiones, quæ generali sermone bona gratia solutæ dicuntur, eiusmodi propemodum esse sciendum est. Facit ins. rubr. neque uirum quod ex dote est, uersi.si uero bona gratia soluantur &c.

§.sis itaque,uersi.Ratio quoque ex &c. } Scot. Anton. August.eo.lib.legit,quæ de ijs causis dicta sunt, e contrario quoque procedunt,& si mulier &c.

Glos.§.est quoque.uerb.immoderationes. No.aduertendum &c. uersi.unde uersus uix fine &c.cura. } Scot. lege gaza.

Glos. §.soluto igitur,uerb.differentia.hac dictio &c. uersi.in si ne illius notula,sed in eo &c. } Scot.notulæ, idest, gl.& inf.eo.§.nec illud.

Glos.§.nec illud,uerb.secundis, idest,filijs &c. uersi.& plenè diximus in illa notula,hac dicta differentia &c. } Scot.vide sup.eo.§.soluto igitur.& ubi dicit, hæc dicta, lege, hęc dictio.

Glos.§.qua uero,uerb.& defuncti.propter idem &c. } Scot.& dicitur dare honorẽ prioris viri alteri.Vnde apud Homer.lib.11.Odyss.Anticlea mater ad Vlyssem, Tuum(inquit)nondũ quis habet pulchrũ honorẽ. Vndè apparet viduitate viri, honorem cõseruari.

§.Vnde

§. *Vnde sancimus, uers. unum ex duab. conditione habere etc.* } Scot. immo melius fuisset & legatum præstari, & conditionem hanc reijci, argu. l. sed si hoc. §. ult. l. hoc modo. ff. de condit. & demonstr. Ioan. Olden. tract. de vsucap. C. de tempor. circ. nupt. consid. uers. cum quis olim.

De consulibus. Tit. 4.

Vers. quanto enim minora sunt, qua p̄rogātur, tantò plures etc. Scot. Not. pro eleemosyna facienda, vt detur parum cuilibet, quo pluribus detur.

Versi. legem animatam etc. } Scot. Alius dicebat regem esse legem animatam. vide Stobe. sermon. 43. ubi tribuit hoc dictum Architæ Pythagoræo ex scriptis de lege, & iusticia.

De restit. & ea que par. Tit. 6.

Glos. §. sed quia lex, uerb. decies millies, & hoc colore loquendi etc. } Scot. & suprà de trien. & semiss. §. & quod sæpè, & inf. vt omnes obed. iudi. uers. & non respiciunt &c.

COLLATIO V.

Vt præpon. no. Imper. Tit. 1.

Glos. uerb. actore, puta in nomine &c. uers. apponendi sunt add. margin. Concord. glo. in c. &c. } Sco. Idem in processib. glos. inf. in med. lit. nō sic. & c. ad fi. uerb. proœmijs. Vide Bar. hic not. 3.

De exhiben. & introd. re. & c. Tit. 6.

d. rubr. uersi. de indotatis uxoribus &c. cui relinquitur. } Scot. lege, qui relinquitur: & expone, idest superstes.

Glos. uerb. aguntur, idest, deducuntur, quæ miseria &c. } Scot. Vide quod per hanc glo. dicit Alex. in l. si cum dotem, §. si maritus, col. 1. ff. solu. matri.

Glos. §. sancimus, uerb. libellum, idest, scriptam petitionem &c. uersi. sed quod dixi de actione, de consuetudine non seruatur &c. } Scot. Hoc adducit Dec. in l. edita. C. de eden.

Glos. uerb. hoc est 20. nunquid diminui &c. uersi. sed puto semper posse abbreuiari: quia inuenio &c. } Scot. Idem tenet glos. uerb. coarctatione. §. omnem. inf. de litig. Ias. latissimè in l. 2. ff. de re iud.

Glos. §. si uerò, uerb. repudiare. hic u. t. reg ulam &c. uersi. l. generaliter causam. } Scot. Adde §. semel autem, Inst. quibus ex cau. manum. non licet.

Glos. §. igitur, ne latente. uerb. index. nunquid ordinarius &c. uersi. nam non mittit in possess. sed de mittendo &c. } Scot. vide Ang. hic, Ale. l. 1. §. si quid ita, de ver. obl. col. 3.

Glos. §. fin. uerb. pauper. Quis hic dicitur pauper? &c. } Scot. in auth. præterea. C. vnde vir, & vxo. uerb. locuples, arbitrio iudicis relinquitur, quem dici locupletem, vel inopem, per l. tam dementis. C. de episc. audien.

Vt de cater. commu tat. ecclesiast. re. &c. Tit. 8.

Glos. uerb. præscriptione, scilicet, nisi centum annorum &c. uersi. uel hodie 40. annis. } Scot. vide Bart. in l. cum fatis, C. de agric. & censib. lib. 11.

Vt in priua. domib. Tit. 11.

Ver. Et priscis &c. } Sco. Facit Frāc. Bald. in 7. l. Romuli.

Vt omnes obed. iudi. & c. Tit. 20. *Ad Rubr.*

Scot. Nulla virtus est sine iusticia.

Versi. non indicantes potentioribus, magis quàm iusticiam uolentibus &c. } Scot. Not. contra iudices, non ita audientes paruum, sicut magnum, vt iubentur facere. Deute. c. 1. Io. c. 7. Paralip. 2. 19. Leuit. c. 19. Act. c. 10. cum simil.

COLLATIO VI.

Quib. mo. natur. efficiant. legit. & c. Tit. 1.

Glos. uerb. corrigimus, idest, adijcimus, & interpretamur. } Sco. No. adijcientem, & interpretātem, dici corrigere.

§. *si quis sanè, summar. ubi matrimonium non potest &c.* } Sco. Idem omnino summarium cū infrascripto. §. seq. Quomodo hoc stare potest? Nam sequeretur, quod esset idem tex. duplicatus.

Vt ij qui obligatas & c. Tit. 2.

Glos. §. ut autem non demus &c. uerb. parentes, & per consequens ipsos &c. } Scot. Hanc glo. dicunt singularem Doct. vt per Ias. in l. ei qui. not. 1. de acquir. hæred. l. necessarijs. eo. tit. 1. Contraria opinio est magis communis secundum Alex. in dd. ll.

Glos. §. Quod si quis. uerb. facilia. Facilitas enim &c. uersi. in medio l. &c. } Scot. Hodiè vulgò dicimus, circ. med. l.

§. *quoniam autem uidemus, uersi. tunc i llud solum mutuare curator &c.* } Scot. De iure Canonico, quod seruandum, non cogitur tutor vsuram facere. Io. Andr. in c. pen. de donat. int. vir. & vxo. contra gl. ibi.

De instru. caute & fide & c. Tit. 3.

Glos. uerb. imitatio. aliàs imitatio, & aliàs mutatio. } Scot. & sic habes quid sit falsum. vide quod addidi ad Cale p. uerb. imitor. vbi sic habes. vnde falsitas est imitatio veritatis. Accur. in Aut. de instrum. cau. & fi. vide Bud. uerb. in poster. annot. in Pandect. quo Iurisconsultus vtitur, tit. de fals. Quintil. lib. 11. c. 3. dixit alios affectus ueros esse, alios fictos, & imitatos, idest, simulatos.

§. *oportet uerò &c. uersi. actore quidem &c. sicuti index &c.* } Scot. vide. ca. 1. in fin. inf. de success. fratr. in vsibus feud.

Vt non luxurientur homin. contra natur. & c. Tit. 5. *Ad Rubr.*

Scot. Huc pertinet quod scribit Niceph. Call. eccle. histo. lib. 7. c. 23. ad epito. red. a Cassiodoro, cuius verba sunt: In Pontifices, etiam quos admodum de sodomitarum hæresi insanire repererat, acerbè, seu potius fœdè Iustinianus animaduertit. Vide

de edictum, de ijs qui luxuriantur contrà naturam. Nouell.constit. Iustin. 142.

Glo.uerb.capillos.scilicet, Dei.} Scot. Vide c.si quis per capillum. 22.q.1.

De Quaestore. Tit. 8.

Versi.hos non frustrà esse, terrae onus permittere.} Scot. Iustinianus respexit ad illud ex Homero translatum, Telluris inutile pondus.

Constitutio quae de dignitatibus &c. Tit. 9.

Versi. si emancipationis olim dudum quidem, & per eas quae nancupantur legis actiones, facta, cum iniurijs, & alapis liberabat eos &c.} Scot. vide Sigon. lib. 1. c. 6. de antiq. iur. ciui. Roma. Nota tamen quod ibi agitur tantùm de manumissione: hic uerò tantùm de emancipatione: considera an in utraque id fieret.

Glos.ult.uersi.item liberat a seruili &c.} Scot. sed alia dignitas Canonicatus, aut clericatus, non liberat a patria potestate. text. est, ex quo infertur hoc, in c. constitutus, de in integr. restit. Vide notam Fontanam ad c. si. de iudic. in 6.

COLLATIO VII.

Quib.mod.natur. efficiun.sui. &c. Tit. 1.

Glos.uersi.licet non in potestate paren.sint.} Scot. contrariũ videtur per §. liceat igitur. in d. Auth. quib. mod. natur. effic. legit.

§. & quoniam uarie.} Scot. vide Dec. post alios in l. fin. col. 2. C. vnde legit.

Versi & propterea ad ias legitimorum ascenderint: non sinimus eos &c.} Scot. Not. legitimatos esse suos, & necessarios hæredes sine beneficio obstinendi.

§. illud tamen, uersi. si uerò plurimis existentibus &c.} Scot. Qui volunt, eliguntque, fiant: non ergò fiunt antequam velint, eligantque. Contrarium voluit Doct. in l. Gallus. §. forsitan, de lib. & posthu. Faciunt verba, dum filij hoc ratum &c. sup. Quod extendunt ad absentes, arg. l. iubemus, ubi Bar. C. de emanc. liber.

Versi. aut (quod omnium putant leuissimum) peierant.} Scot. Homines leuissimum putant peierare.

Glos uerb. uncias. Sed quare &c. uersi. ibi non fuit protestatus aliquid & sic &c.} Sco. concubina præsumitur vxor, nisi vir prædixerit. De iure canonico præsumitur coitus illicitus. 10. q. 5. c. 1. glo. c. illud. de præsump. Bal. d. l. in liberæ.

De testibus. Tit. 2.

Versi.multorum, bonorumque virorum &c.} Scot. Cicero in 2. officio. (quę magna in populo multitudo est.)

Verb.ueneraible.mos erat antiquitus, ut saltem signum crucis te flator &c. ut arg. &c.} Scot. vide glos. sup. de instru. caute. §. sed & si.

Glos. § si uerò non huiusmodi &c. uer ex supplicijs. Innuit quod etiam non fide dignus &c.} Scot. de veritate huius gl. vide Bald. & Imo. in l. ad testium. §. conditionem. dc testa. Ias. l. admonendi. cha. 45. 2. aut. 3. col. ff. de iureiur. l. 1. §. ult. colum. 4. de verb. obli. qui vtrobique eam sequitur.

Vt sine probib.matr.debitr. Tit. 4.

Gloss.uerb.existimamus. No. mirabile &c.} Sco. vide quod per hanc glos. iuncto textu notat Abb. in c. propofuit. de appell. Ias. in l. a duo. Pio. §. in conditione, ff. de re iudic. per gloss. ibi. uerb. animalia.

§. quia uerò multum &c. ut facile iuiurandum &c.} Scot. Not. non facile iurandum propter periculum præuaricationis. Contrà tabelliones hodiernos, qui iurisiurandum ubique infartiunt.

De aequalitate dotis &c. Tit. 8.

Glo. §. aliud quoque, quod circa. uerb. priuilegium aliàs &c. uer. quid ergò si mulier &c.} Scot. Alia est gl. in l. in contractibus. ubi Bald. C. de non num. pecu.

De tempo non solu.pecu.super dote. Tit. 10.

§. si autem neque intra decenniũ &c. neq; ei post decenniũ &c.} Scot. si interpretaremur soluto matrimonio, esset minoris fauoris. Vnde placet glos. in auth. quod locum. C. de do. cau. non nu. uerb. transcurrerit.

Versi. contestationem uerò dicimus, non in sermonibus, solũ &c.} Scot. vide pulchrè Alciat. lib. parerg. 2. cap. 13. ubi cur protestatio non nu. dot. scripturam requirat: quia iurgia coniugum legislatori fuit suspecta, vt hic, contrà Doct. in l. si. C. de negot. gesti.

Glos. uerb. nuptiarum contractarum secundum M. &c. uersi. uel dic contr. abendarum. secundum Bulga.} Scot. vide Azo. in sum. C. de temp. in integr. rest. col. 2.

COLLATIO VIII.

De testa.imperfectis, &c. Tit. 2.

§. & si quidem. uersi. sub praesentia testium septem.} Scot. Aliqui addunt, vel quinque: & interpretantur in codicillis. Natta in Auth. hoc inter liberos. uers. quarto præmitto. C. de testa.

Haec consti.inno.constit. &c. Tit. 7.

Ad Rubr.

Glos. scilicet quae est & c. uigilanti.} Scot. immo cap. si diligenti.

Versi. constitutione nostra nuper indultum &c.} Scot. considera uerb. nuper, & tempora, l. ut inter diuinum. alleg. in glo. C. de sacrosan. eccles. & constitutionis. sup. vt eccles. Roma. cent. annor. &c. quæ prima facie videretur iunior, d. l. vt inter. quia est in hoc libro Nouellarum, vltimo opere Iustiniani. Et aduerte quòd in d. l. ut inter. fit mentio ciuitatum, hic non: nec in d. auth. Vt eccl. Rom.

De litigios. &c. Tit. 8.

Glos. §. ad excludendas, uerb. interlocutionibus. idest praeceptis &c.} Scot. Latius quid sit interlocutio, declarat Ias. rubr. de re iud. ubi allegat duas glos. huic concordantes: licet hæc reputet singularis p alios ibi.

Vt

Vt diuinæ iussio. &c. *Tit. 10.*

Glos.uerb.contineatur.ex hoc §.sumitur, quod est, &c. } Sco. intellige,quod est,non in text.sed in gl.uerb. quæstor.Aliàs esset ridicula hæc glo. tum quia nihil de hoc in illo textu:tum quia hoc est ius vltimum , et respectu ipsius Iustiniani, quantò magis respectu Zenonis autoris.d.l.fi.

In medio litis non fieri &c. *Tit. 11.*

Glos.uerb.ex proœmijs.quę sunt &c. uersi. item libellus cum pactis &c. } Scot. Hanc glos.reputat singularem Anton.de Alex.& Moder.in rubr.C.de eden.

Vt cum de appell.cognosc. *Tit. 12.*

§.causas autem iustas &c. } Scot.vide Dec.in c.cum speciali, de appella. vbi dicit Doct.tenere hunc text. procedere in similibus hic expressis, vel grauioribus.

Versi.si alicui ex prædictis. } Scot. vide glos.& Bald.in l.filio,de sponsal.Io. Andr.in c.1.de desponsi.impub. Abb.d.c.1. ubi vult hæc correcta.

Versi.sed luxuriosam degere uitam &c. } Scot. Quod præsumitur,cum nolit ingredi monasterium. De quo vide Castrens.in l.Titio centum.§.1.nu.6. de condit.& demonstr.

Glos.uerb.usque ad. 25. ergo econtrà &c. uersi.inf.proxi. §. } Scot.melius inf.proxi.uersi.uel hoc §. non proxi.

§. hęc autem disposuimus &c. uersi. inuenimus pulcherimam filiam &c. } Scot.lege, inuenimus Polyceriam filiã.

Glos. §. Quia uerò,uerb. largitatis. Hac pœna de tertia &c. } Scot.Adde glos.l.fina.C.de repud.uerb.æqua lance. Sed non facit,quia voluit allegare. §.quia verò legem.secundum,sup.hac auth.

COLLATIO. IX.

De hæred.ab intesta.venient.&c. *Tit. 1.*

Glos.uerb.potestatis.hic adijcit Irn. &c. uersi.item nota, quòd hic corrigitur totus ille tit. ff.de coniung cum eman.li.&c. } Scot.Adnotaui de hoc ad rubr.ibi.

Glos.§.si igitur defunctus,uerb.fratres fuerint.No.si fuerint & c.uersi.si uerò neque &c. } Scot.text.est in §.cum filius. in fi.Inst.eod.titu. pro Azo. Facit infrà, uersi.sin & ipsis fratrum &c.sed in §.cum filius, agitur de successio.descenden.

§.si uerò neque fratres, neque filios fratrum. } Scot.simul cũ fratribus defuncti, seu cum patruis ipsorum filiorum fratrum.

De alie. & emphyt.&c. *Tit. 3.*

Verb.proastijs. } Scot. de proastijs in templorum locis vide Alciat.lib.2.c.4.Parerg.

§. sanctissimas uerò ecclesias &c. } Scot.Hunc §.not. Alex. in l.filiusf.§.diui.colu.1.de leg. 1. ad limitationem dicti §.post Comens.& Imo.& multos concord. ibi per eum relatos,vbi tamen limitat regulam huius §. in causa necessitatis, post Ang.sup. in §. hoc etiam. 1.licet posteà in fi.col.1.videatur in hoc tenere contrarium.

Vt fratr.fil. &c. *Tit. 7.*

Glos.uerb.iuris.quæ est sup. &c. } Scot. immo est l.ult.C. de repud.& §.quia uerò plurimas, & §.quia quædam,in d.Auth.ut lice.matr.& aui. & §. sic itaque, seu §.si quis enim.sup.de nupt.

§.ult.uersi per nostram legem. } Scot. per nostram legem intelligit,tam l.vlt.C.de repud. quàm §. quia verò legem dudum.2.alleg.in glo.& §. quia uerò plurimas.& §.quia uerò quædam , in d.Auth.& §.quia verò tanquam.in d.auth.& §.sic itaq;.seu §. si quis enim.sup.de nupt.

De restit. Fideic. &c. *Tit. 8.*

§. Nos igitur,uersi.nouellę uerò legi. } Scot. uidetur legendum,legis,&addendum,facto.Hinc elicitur,quòd alienans volente lege, non peccat in testatorem. Facit l.peto.§.prædium,de leg.2.l.pater,§. cum inter.eod.tit.

Glos. ult.soluiste.No.prohibitionem alienationis. } Scot.Quod videtur verum in hoc textu : quia filij nominatim erant grauati,vt sup.in prin. Cõmunis tamen opinio vult hoc procedere , si prohibiti sunt filij tacitis nominibus,expresso tantùm vocabulo filij. Ias. l.filiusfa.§.diui.Lectu.2.colum.antepen. circ.medquem vide.

Vt nulli iudic. &c. *Tit. 9.*

Glos. §. fi. uerb. pro furto &c. suspenduntur enim &c. addit. marg.ut scilicet teneantur &c. } Scot. vide inf. de pac. tenen.§.si quis quinque solidos.

Vt differentes iudices &c. *Tit. 10.*

Glos.uerb.commentum.quid dicemus &c. uersi.in se supplices. } Scot.in se iudices.

Glos. uerb. cognitionaliter , idest. secundum ordinem iuris. Accurs. } Scot. Qui tam in Auth.si verò. C.de iud.exponit,idest,aliorum consilio, & per annotationẽ, idest,proprio animi motu.

De vsuris nauticis. *Tit. 11.*

Versi.conuocaste naucleros,quib. hac mutua cura sunt. } Sco. No.a præfacto sacrorum prætoriorum, cõsuli nau cleros super mutuis nauticis,tanquam talium negotiorum peritos.Pro Bartol. qui conferebat cum mercatoribus de rebus mercantilibus, vt per Ias. in l.quidam cum filium,de verb. obl.

De rapt.mulier.quæ rapt.nub. *Tit. 13.*

Versi. Quòd si parentes iam decesserunt, qui huiusmodi &c. } Scot. Not.bona mortuorum confiscari.

De collatoribus,& al. cap. *Tit. 14.*

§.ad hæc,in fi.uersi. contrà tamen nouissimum supplicium &c. } Scot.Nisi periculum sit in mora, Cyn.l. placet.C. de peda.iudi.4.oppos.vide Bar.l.1.de offi.eius.Cy. sequitur Alc.d.l.1.nu.52.aduersus Alber.& no.hic cõiungi nouissimũ suppliciũ,& mẽbri abscissionẽ.

De

De sanctissimis episc. &c. Tit. 15.

Glos. §. praesbyteri autem &c. uerb. archiatris. generasunt locorum &c. } Scot. immo archiatri sunt medicorum Principes. Vnde Aesculapius dictus est archiater, tanquam praeses medicorum. Sunt etiam medici principum, per l. archiatri, de Comit. & archiatr. lib. 12. vbi Alciat.

§. iubemus igitur, uerb. & archiatris. } Scot. Hic subest mẽdum secundum Tiraq. tract. de nobil. c. 31. sub nu. 18. non tamen emendat. Tu expunge haec duo verba, & archiatris; & repone, mulierum, secundum versionem Haloandri.

Glos. §. sed & hoc, uerb. pro non scriptis. primo casu &c. } Sco. Limita, nisi vnius monasterij facta esset prohibitio, arg. l. cum ita, ff. de condit. & demonst. & Imo. post Bald. in l. hoc modo, eod. tit. Dec. c. ecclesia, col. 13. post num. 34. de constit. Limita etiam, nisi mens testatoris sit expressa, ne res deuoluatur ad monasterium. Nam textus hic praesumptiuè loquitur. Castrens. l. Titio centum, §. 1. col. pen. de cond. & demonstr. nec haec conditio reijcitur per aliquã legem, vt ibi per eum. Limita etiam, nisi quis legando, vel donando poneret conditionem in se ipso. ita M. Pyll. vide Ioan. And. in d. ca. in praesentia. in add. margi. ad glos. & Nouel. qui se remittit, vt ibi. An habeat locum in facto clerico seculari, vel in clerico in minoribus constituto, docet Ruin. cõs. 153. lib. 3. ad quem se remittit Cagn. In l. 2. sub nu. 120. scu. q. 22. in fi. C. de pact. int. emp. & vend.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c. Ad Libros feudorum.

Lib. primus, de consuetud. feudo.

De ijs qui feud. dar. poss. &c. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. Aliquis similat feuda clientelis: aliquis militijs, aliquis instituto Alex. Imperato. vide Budae. Connan Anton. Augustinum Hisp. Spieg. Zas. Francis. Bald. l. ult. Romu. Longouall. in l. imperiũ, ff. de iurisd. omn. iud.

Glos. §. hoc autem notandum, uerb. legibus. quod uerum est, uersic. & praeterea filia iure Lombar. non recipit compositionem &c. } Scot. vide Paul. Castren. post Ang. l. 4. §. Cato, in fi. ff. de uerb. obl.

Quib. mod. feu. amitt. Tit. 5.

Ad c. vnic.

Versi. non mortuum, nec ad mortem vulneratum. } Scot. mortuus, & ad mortem vulneratus aequiparantur.

Glos. 1. uersi. cum plerãque moriturus erat &c. } Scot. Bart. quoque in l. si quis graui. ff. ad Syllan. dicit excusari vasallum non adiuuantem dominum omnino periiurum. Refert Dec. in c. ex ratione. col. penul. de appell.

Glos. uerb. cucurbitauerit, quod hic dicitur &c. } Scot. vide hoc ve. bũ inf. de vasall. qui contra const. Loth. c. 1.

§. Rursus, si fidelis &c. & domino refutauerit: tunc ille qui ab eo &c. } Scot. Facit l. lex vectigal. Quibus mod. pignor.

De natura feudi. Tit. 7.

Ad c. vnic.

Glos. ult. uersi. seddomino dante ibi &c. } Scot. ibi, idest, d. c. 1. de benef. fratr. secund. Aluarot. hic, dicentem glos. voluisse hic se remittere ad d. c. 1. de benefi. ubi plenissimè loquitur.

De successio. feud. Tit. 8.

Ad c. vnic.

Versi. nulla ordinatione defuncti &c. } Scot. vide Felin. in c. prudentiam, colum. 3. de offic. deleg. vbi, quòd iste text. intelligitur de patre disponente in extraneũ. Vnde potest testari in primogenitum: & ibi allegat Castrẽs. cons. 160. in causa, quam magnificus dominus. col. 4.

De feudo Marchiae, vel Ducatus &c. Tit. 14. Ad Rubr.

Scot. inf. tit. constit. feud. Loth. praeponitur Marchio Duci.

De benef. fratr. & quali. &c. Tit. 20.

Ad c. vnic.

Vers. morienti sine filio. } Scot. vel dictum sit, de vno in alterum reuertatur. Alcia. l. si mihi, & Titio, de verbor. oblig. Alex. consi. 103. col. pen. in fi. lib. 1.

De feud. si. cul. non amitt. Tit. 21.

Ad l. vnic.

Versi. Nam si steterit viginti annis &c. feudum non amittit, add. margin. Haec regula est uera in omnibus &c. } Scot. Adde quę habentur per Dec. in c. constitutus. col. 7. uersi. secundò praedicta conclusio, de constitut. Bald. in l. arboribus. §. nam si agger. uersi. secundò noto. ff. de vsufruct. &ar. in l. in filijs. C. de decur. lib. 10. ubi Alex. in addit. ad eum. Cano. in c. ad audientiam. ubi addit. ad Abb. de praescript. Ias. l. fin. col. antep. & seq. ff. de const. prin.

Quo temp. mil. inuest. &c. Tit. 22. Ad Rubr.

Scot. Quod non obtinet in Sicilia. Cardin. Alexand. hic colum. 9. add. ad Dyn. cap. ignorantia, de reg. iur. in 6.

Glos. uerb. & mensem. sic ergo uidetur &c. uersi. sed pone, quòd post annum &c. } Scot. Idem inf. glos. ult.

Glos. ult. uersi. sed si dominus &c. } Scot. Idem sup. gl. 3.

Si de inuest. int. do. & vasal. lis oria. Tit. 26.

Glos. §. si quis se, uerb. ab [illegible] nimirum actore &c. uersi. immo quasi probat. &c. } Scot. Bald. hic not.

FEVDORVM LIBER SECVNDVS.

De feudi cognitione. Tit. 1.

Artic. vnic.

Obertus de orto, Anselmo filio suo dilecto salutem.] Scot. Alij vocant Vbertum. Fuit hic consul Reipubl. Mediolanen. anno domi. 1171. cum alijs. Anselmus de anno 1162. vt apud Corium. Qui Anselmus vnà cum collegis cõfirmauit Hospitale in Brolio propè sanctum Stephanum sub priuilegijs concessis per Pirouanum Archiepiscopum, de cõsensu Galdini tunc archiepiscopi Mediolanensis. Et mirandum, quòd nullibi dicit eos fuisse iurisperitos.

De for. fidelit. Tit. 6.

Scot vide Carafam lib. 10. histo. regni Neapol. vbi de forma fidelitatis, quę iuratur regi Neapolitano.

Ad c. vnic.

Versi. sed quia non sufficit abstinere a malo, nisi &c.] Sco. Hęc verba ponit gloss. sup. in l. iustitia. ff. de iustit. & iur. Instit. eo. §. iuris praecepta. Declinet a malo, & faciat bonum. Petr. epist. 1. c. 3. Gregorius, Minus est mala non agere: nisi quisque studeat & bonis operibus insudare. citat Calistus in enarrat. euangel. Matth. c. 25.

Quis dica. Dux, Marchio, &c. Tit. 10.
Ad Rubr.

Scot. Alber. in si. prin. rubr. ff. de sta. hom. legit, quis dicatur Marchio, Dux, Comes. & malè, quia contrà ordinem ipsius textus. Et quis praeferatur, dicit videndum Hostien. in sum. de poenit. Marchio hîc praeponitur Comiti. sic inf. constit. Frider. de statut. &c. Frider. praeponitur Marchio, in cap. fundamenta, de elect. in 6. dicitur, nullus Imperator, seu Rex Romanorum, aut alius Imperator, vel Rex, Princeps, Marchio, Dux, Comes, aut Baro, vel quicunque alterius notabilis &c. Corius etiã praeponit Marchionem paulo post principia operis, enumerans dignitates nostri temporis. Aduerte tamen, quòd omittit Regem. Marchio tamen praeponitur Duci, sup. tit. 19. constitut. feud. c. 1. sup. de feud. March. & c. videntur confundi ista: & postponitur Ducatus Marchionatui, vt etiam d. tit. 19. cõstit. feu. c. 1. sup. de alie. feud. dicitur Comitatus, vel Marchiae. Vide, vt etiam mandat Alber. vbi suprà Hostiens. in sum. de poenit. num. 38. cui marchio. vbi dicit, quòd Marchio minor est Duce, maior tamen Comite. Vnde Marchio dicitur spectabilis, Comes clarissimus. 11. q. 6. anteriorum. secundum quosdam. Sed certè (inquit) idem secundum diuersarum regionum consuetudinem debent talia iudicari, sicut & de alijs officijs, vt not. sup. de offic. Archid. §. & quibus pręesse intelligatur, & de offic. Archipraesby. §. pertinent. uersi. de his Cardinalibus. & de offic. Primice. Nam in regno Italiae planum est, quòd maiores sunt Marchiones, & in regn. Alemaniae. In regn. verò Arelat. & Vienn. Comites sunt maiores. Vnde nomen Comitis, praeponitur in literis, sicut Comes dicitur Sabaudiae, & Marchio, in Italia Comes, & Marchio in prouincia. Barto. in l. vn. C. de dign. sub num. 78. & Rex, Marchio, Dux, uel magnus Comes. Sub num. 96. Ducatus, Marchiae, (ita legendum, non Marchio) Comitatus, confundit ista, vt vides. Leand. Albertus in descript. Ital. quando agit de Neapo. ponit Marchiones ante Comites, & Principes ante Duces. Vide etiam inf. de prohib. feud. alien. per Fed. c. 1. in prin. & §. ducatus, de pace tenen. & eius violato, in princ. Comes praecedit Marchionem in Concil. Triden. Sess. 15. in Saluo conductu protestantibus dato, dicitur, Ducibus, Marchionibus, Comitibus, Baronibus, nobilibus militaribus, popularibus. Sess. 25. seu ult. c. 19. Imperator, Reges, Duces, Principes, Marchiones, Comites & c. c. 20. Imperatorem, Reges, Respubl. Principes, & omnes, & singulos &c. Baronibus, Domicellis, Rectoribus, alijsve dominis temporalibus, seu magistratibus &c. & §. Declarat sancta Synodus &c. Imperatoris, Regum, Rerum publicarum, ac Principũ suorum iura &c. In acclamatione patrum, in fi. Cõcil. Imperatori, & omnibus Regibus, Rebuspub. & Principibus nostris &c. Vide descriptio. Electo. Imperatoris per Zabarel. consi. 154. & in princip. horum librorum, & alibi, vbi primò ponitur Marchio Brandeburgensis, deinde Comes Palatinus, in fi. trac. Cons. de potesta. Regia. ubi de elect. Imper. Sansouinus in historia Vrsinorum, vbi de Nicolao Tertio, nel Quarto grado i Baroni, i Conti, i Marchesi della Toscana.

Ad c. vnic.

Scot. vide de Ducibus aliquid per Alcia. in libell. de singul. certa. plenius per Leandr. Alber. in Descriptio. Ital. c. de Vmbria. Ducatus, verbum in hac significatione legitur apud Sueton. in Nerone, teste Spieg. in Lexi. uerb. Ducatus. De Marchione per Alciat. ubi suprà, per Dulcem in vita Caroli Quinti Imper. char. 2. & per alios.

De success. fratr. &c. Tit. 11.

Ad c. vnic.

Vers. si feudum sit paternum, hoc est, si fuit illius parentis qui cinu fuit agnationis communis.] Sco. Tex. not. Bal. hîc.

De milit. vasal. Tit. 22.

Ad c. vnic.

Glo. ult.] Scot. vide Barto. in l. vt vim, not. 2. de iustic. & iur. & adde hîc, quae ibi adducuntur.

In quib. caus. feud. amitt. Tit. 23.
Ad Rubr.

Scot. De Oberto, & Anselmo vide suprà, de feud. cognit.

Glos. uerb. sapientibus, aliàs non est sapientibus.] Sco. & benè, quia non est apud Senecam.

Quae fuit pri. caus. benef. amitt. Tit. 24.

Ad c. 1.

Glos. uerb. diem, loquitur secundum Modernos &c. uersi. sup. quo tempor. mil. inue. pe. deb. c. 1.] Scot. vbi addidi.

§. sed quia natura.] Scot. Arg. quòd in poenalibus statutis,

tutis, & consuetudinibus proceditur de similibus ad similia. Text. est hic melior de iure secundùm Bald. Vide Ias. in l. si constante. in prin. 9. q. Bart. in part. uel si ultimo in quantum tenet Barto. quòd in odiolis & c. solu. matri. eundem, in l. cum quidam, de lib. & posthu. Adde bonum text. in ca. 1. suprà, quib. mo. feud. amitta. quod incipit, si capitanei.

Si de feud. defunct. conten. sit inter dom. & agna. vasal. *Tit. 26.*

Ad c. 1.

§. naturales filij. } Scot. Nisi legitimatus fuisset primus accipiens. Vide Ias. in l. generaliter, §. cum autem. in fi. C. de instit. & subst. Ratio huius c. ponitur per Alex. post Ang. consi. 67. col. 4. lib. 1. Facit l. in arenam. C. de inoffi. testam.

Glos. uerb. legitimi. hic notabis & c. uersi. hoc autem, quod de naturalibus dicitur & c. } Scot. Sed hoc est falsum in feudis impropriam naturam habentibus. Moder. ad consi. Alex. 2. col. 7. ubi Alex. sequitur hanc gl. & Doct. in c. perlatum, qui fil. sint legit. de qua glo. Alex. consi. 60. nu. 2. lib. 2.

§. si quis decesserit filiorum. uersi. alius tamen pro eo faciens seruitium admittetur. } Scot. arg. ad solutionem canonis per alium in emphyteuta: & quòd quis possit seruire per substitutum.

Glos. §. Titius filijs. uerb. per annum. remouebitur ergo iste & c. uersi. quod ideò fortè contingit & c. } Scot. Hanc gloss. sequitur Alc. in l. si mihi, & Titio, col. fi. de uer. obl.

De pace tenen. & eius violato. *Tit. 27.*

Ad c. 1.

Glos. §. si tres, uel plures. uerb. requirat. quid ergò & c. Respon. Beatus qui tenebit & c. } Sco. Not. illud vulgatum, Beati possidentes. citat Tiraq. in tract. de iur. primig. q. 17. 11. opin. sub nu. 2 1.

§. si quis quinque solidos. } Scot. cruciatur iste Federicus in inferno propter hunc §. Ita Neuiz. in syl. nupt. ch. 12. col. 4. post Parid. de Puteo, in tract. de synd. uerb. crudelitas, in fin. Sed habes aduertere ad excusationem Federici, quòd hic non intelligitur de solidis, idest, assibus, sed de solidis, idest nummis aureis legalibus; quorum septuaginta duo constituunt auri libram, vt l. quotiescunque. C. de suscep. & præpos. & arca. lib. 10. vnde multi populi reperiuntur crudeliores Federico, apud quos pro re va lente libris decem, infertur furi suspendium, velut apud nos. Quamquam ego ad nostrorum, & similium statuentium excusationem, interpretor statutum nostrum de furto rei, vel rerum, quæ potuissent tunc temporis, seu tem pore ipsius statuti valere libris decem, quo tempore precia rerum, erãt vilia, vt cognosci potest ex statutis taxantib. pretia mul tis generib. rerum, quæ sunt in lib. ult. quæ statuta fuerunt edita de anno 139c. tempore Galeazi vicecomitis, domini Mediolani. & pariter de furto paris pecuniæ valori dictæ rei, seu rerum.

Hîc finit lex, deinde consuetud. reg. incip. *Tit. 28.*

Ad c. un.

Versi. aut cum dubitatur. } Scot. Not. hunc tex. ad hoc, q; in dubio bellum præsumitur iustum, & principes sunt adiuuandi. De qua, & Moder. l. 1. ff. de acqui. possess.

De fil. nat. ex matr. ad morganat. contrac. *Tit. 29.*

Ad Rubr.

Scot. vide Paradinum historiæ suæ li. 4. facit scriptũ de Q. Fabio a Sigonio. lib. 1. de antiq. iur. ciui. Roman. c. 9.

De feudo fœmina. *Tit. 30.*

Ad c. 1.

Glos. uerb. postposuerit statim enim, uersi. ff. de adopt. qui libertus. } Scot. l. quidam in testamento. l. rogo, ff. de fideicom. liberta.

Versi. Idem in omnibus, qui habitum religionis & c. } Scot. Not. quòd conuersi dicuntur assumere habitum religionis.

De alien. pater. feud. *Tit. 39.*

Ad c. 1.

Glos. ult. §. 1. } Scot. glos. sentit eum periurum esse, qui non soluit in termino iurato etiam propter impotentiam. Cuius contrarium dicunt Doct.

De contro int. dom. & empt. feud. *Tit. 42.*

Ad c. 1.

Versi. quod ignorãs esse & c. } Sco. Facit l. si. §. fi. ff. de leg. 2.

An agna. vel fil. defunc. poss. & c. *Tit. 45.*

Ad c. vn.

Glo. uerb. repudiare. hoc etiam verum est & c. uersi. ut sup. notatum est. } Scot. Simile seu contrarium huius conclusionis in filio dicitur in l. ut iurisiurandi. §. si liberi, & ibi Bar. de oper. liber.

Glos. uerb. aut utrumque. Not. ergò hic, quòd & c. uersi. arg. hic quod sic. } Scot. Bat. contra loco sup. alleg. & Iac. de Beluis. hic, quem ibi refert, & sequitur Bar.

De feu. non haben propr. natu. feu. *Tit. 48.*

Ad c. vn.

Versi. & cui ipse dederit. } Scot. Not. quòd uis huius clausulæ est derogata per decretum factum de principib. Mediolani, & confirmatum per Ludouicũ Regem Francorũ. De qua clausula uide aliquid per Ias. in l. qui Romæ, §. ult. 8. q. Bar. de uerb. obl.

De eo qui fin. fec. agna. de feud. pater. *Tit. 49.*

Ad c. vn.

Ei, suisque haredibus, & cui ipse dederit. } Scot. Not. clausulam, & cui dederit, de qua per Doct. in l. qui Romæ, §. ult. sup. proxi. cita.

Versi. nisi feudum omnino refutauerit & c. } Scot. Dicitur aũt omnino refutari, si remissio fiat per Aquilianã stipulationem, & acceptilationem, uel renuncietũ ius competens, quàm competiturũ. Rom. cõs. 22. Alc. l. qui Rom. §. duo fratres. vlt. col. de verb. obl.

De

De prohibit. feu. alie. per Lothar. Tit. 52.

AD TITULI INSCRIPTIONEM QUAE in vulgaribus Codicibus reperitur.

Superscriptio. Lotharius diui fauen. clem. iij. Imperator Romanorum &c. Sco. debet legi 2. secund. Mod. Parisié. in consuetud. Paris. de feu. tit. 1. in prin. nu. 35.

De prohibit. a feudi alienat. per Fridericū. Ti. 55.

Gl. §. callidis insuper, uerb. reuertatur, ipso iure, ut puto & c. alienauit, & tradidit. Scot. Secus si non tradidit. Quod & in emphyteuta est. Paul. Castr. in l. peto. §. fratre, in prin. de leg. 2.

§. pen. uerb. coniuratos. Scot. No. uerb. coniuratos, in bonum, sicut alibi conspiratio in bonum.

Quae sint regaliae. Tit. 56.

Ad c. Vn.

Verb. Armandiȩ. Scot. Bal. legit Archimandiæ.

Versi. & dimidium thesauri &c. Sco. vide hist. Neap. li. 3. de lege iniqua Gulielmi Regis super thesauris, q totus thesaurus esset regis, non aūt inuentoris, nec dñi soli. & ob id acquisiuit cognomentū Mali. Nā fuit appellatus Guliel. Malus. Huic fuit filius cognomento Bonus. Dictus est enim Gulielmus Bonus.

CONSTITUTIONES FRIDERICI Secundi Imper. incip.

Scot. vide alias constitutiones huius Friderici, in directorio Inquisitorū nouiter impressō, cōditas Padue.

EXTRAVAGANTES HENRICI SEPTIMI Roman. Imper.

Quomodo in laes. maiest. cri. proceda. Tit. 1.

Verb. Caroli iiij. Rom. &c. Sco. Idem dicit Bar. se Cōsiliariū Caroli IIII. Imper. tom. consil. crim. 1. cōs. 5.

Verb. legitimationis. Scot. non tamen filiorum illegitimorum personarum illustrium, vel spectabiliū, vt ipse dicit in l. ex facto. ff. si quis rogatus. ff. ad Treb. vbi meminit horum suorum priuilegiorum.

Glo. uerb. fidelitas. quaedam est fidelitas & c. uersi. & de eo scriptum est, Diliges dominum Deum tuum &c. Scot. Bar. locum de Deo trahit ad Imperatorem.

Glos. uerb. absentia. huc usque posuit &c. Scot. Malè impulsiua, & finalis hic dicitur causa.

Glos. uerb. de plano. planum est oppositum &c. uersi. per hoc dico, quòd relationes &c. Scot. Tu vide Orran. in clem. sæpè. uerb. de plano, uersi. ex his ēt infert Bar. &c. de uerb. sign. Planè, & de plano idem. gl. l. cohæredi, §. cohæres. ff. de vulg. & pup. subst.

Ead. glos. uersi per hoc solum, quod exhiberet &c. Scot. vide Rom. consi. seq.

Glos. uerb. uidebitur. hoc uerbum uidebitur &c. uersi. sed licet aliās &c. Scot. in l. si sic. ff. de leg. 1.

Ead. glos. uersi quid si dicatur in statuto &c. Scot. vide Bal. in l. 1. in fi. ff. de euict.

Glos. uerb. per edictum. Iste modus &c. uersi. aut multi ciues unius ciuitatis. Sco. Per præconē sufficit citare multos. Ias. l. 10. col. 11. de uerb. obl. Bar. inf. ad fi.

Qui sint rebelles. Tit. 2.

Glos. uerb. rebellando. resistendo. uel non obediendo &c. uersi. quod nota pro ciuitatibus &c. ibi, quia tunc errant. Scot. ego malim legere, quàm tunc errant.

Ead. glos. uersi. uel quia licet. est etiam ipso iure priuatus, tamen donec toleratur ualent gesta per eum. Scot. loquitur de Rege Roberto, cui adaptat l. Barbar. ff. de off. pto.

LIBER DE PACE CONSTAN. &c.

Versi. Fridericus diuina &c. Sco. An iste sit Feder. Secū. qui Henricum interemit, considera: & vide Text. in Offic. c. de seueriſsimis, & maximè tetricis. Fuit Barbarussa pater Henrici Sexti. Hunc aūt librum glossauit Odofr. ex ptāte sibi attributa ab Imperatore, Cæpo. teste in Auth. sed nouo iure, nu. 32. C. de ser. fugit. vbi de autoritate data Bart. glossandi extrauag. Ad reprimendum; &, Qui sint rebelles.

§. si quis autem &c. uersi. hoc quod uos, uel noster &c. Scot. Bal. facit hunc versiculum. §.

Glos. §. priuilegia uerb. mittit. scilicet nuncium. hic dicitur &c. uersi. illud est uo. dignum &c. Sco. Notat hic gl. quòd mandatum nuncij clam pōt reuocari, quia mittēs nunciū, vult obligari per se ipsum, non per alium. Sed mittens procuratorem vult obligari per aliū, & non per se ipsum.

Glo. uerb. concesserimus. hic primò attende &c. uersi. sed illi qui ita eligunt &c. Scot. Idem inf. hac glo. uersi. sed hodie quidam principes.

Ead glos. uersi. sed hodie quid am principes. Scot. Idem sup. hac gl. uersi. sed illi qui ita eligunt &c.

Glos. §. uasalli, uersi. non omnis qui moritur est Ioannes euangelista. Sco. vide Iosephum lib. 4. antiq. Iudaic. c. 6. in prin. Cyn. in l. rationes. C. de prob. dicit aliquos reperiri in morte tàm largæ conscientiæ, quòd libenter de alieno dimittunt filijs suis: & ibi allegat Luist. C. ad l. Iul. repet. quod nemo præsumitur immemor salutis æternæ. vide Valer. Max. lib. 7. ca. 9. Facit illud Menandri, ne fidem habeas nec emorienti quidem fœminæ. Refertur a Tiraq. l. 9. connub. sub nu. 51.

§. Pacta Placentinorum uersi. ita tamen, quòd teneantur persolvere fictum &c. Scot. vide de hoc in chronico Locati de anno 1180. seu cha. 56. & Leand. Alber. in descrip. Itali. c. de Lombardia, vbi agit de ciuitate Ansula.

§. Sententia quoque, uersi. Opizoni Marchioni. Scot. vide in fra eo. §. in Christi.

Versi. excepto Romano ueteri, & Bariano. Sco. Hinc fortè familia Bariana Placentina.

Versi. & nominatim recipimus Ozolinum in plenitudinem gratiae &c. Scot. An sit Eccelinus, cōsidera tempora. vide gl. uerb. stratam, quæ dicit hunc fuisse patrem Eccelini, quem ipse vocat Ozolinum, dicens eodem nomine fuisse eius patrem, vbi legendum, de Romano, non de Roma.

§. hanc igitur, uer. & secundum quòd Lombardi eam bona &c. Sco. Nota uerba iuramenti, intelligēda secundum intellectum accipientis.

§. hi autem sunt, uersi. Abbas Gotifredus Imperialis Aulae Cancellarius. Sco. Nota Abbat. Cancell. Aulæ Imper.

Versi. Otto Dux B. Fridericus Dux S. Bertoldus Dux Z. Bertoldus Dux H. Hermannus Marchio V. Comes Henricus, Comes Theopolus, Comes Ludouicus. Scot. No. hic dici talem Ducem, Comitem talem. No. etiam illud, Comes Henricus, Dux Splen.

§. hi sunt nuncij, uersi. Loterius medicus. Sco. No. Loterium medicum inter nuncios Mediolani.

Versi. de Placentia Gherardus de Arizone, Iacobus Strictus, Hermanus de Caruocampo iudex &c. Scot. vide chro. Locati ch. 57. vbi de Armano de Carto, & Clapo

no iudice. Legendum ergo de Cario, & Claponus iudex, non de Carnocampo. Iudex aût tpe huius pacis dicebat quisquis magistratu fungebat, imò quisquis dabat operam foro. Sahell. tom. 2. pag. 442. seu Ennea. 8. lib. Montic. in tract. de Inuentario, c. 17. sub nu. 470. quo num. dicit, inf. legendum Pilius iudex.

Versi. de Bononia Antonius Potestas. } Sco. Legi debet Antoninus. Fuit. n. hic Antoninus de Andito Placentinus. Sic lege et inf. c. hæc aût sunt nomina.

§. hæc autem sunt nomina, uersi. de Placentia, Gacrdus Attizonus. } Scot. vide Chro. Locati char. 57.

d. §. uersi. de Bononia Antonius. } Scot. Lege Antoninus, vt legi debet sup. §. fi. hi sunt nûcij. quia est idê homo.

§. signum. versi. vice Christiani Maguntinæ Sedis Archiepiscopi, & Germaniæ Archicancellarij.

§. In Christi. uersi. & domino Opizoni Marchioni Malaspina. } Scot. vide de nobil. & antiq. Malaspinarum familiæ, Paulû Manutiû in epist. nuncupato. epist. suarû

§. die Lunæ. 1 1. Calend. Ianuarij in Placentia, in ecclesia sancta Brigida. } Scot. Ex libris archiuij Placentinæ Communitatis, legitur in ecclesia sancti Antonini.

Glos. uerb. in eorum præsentia. hic habes argumentum &c. } Scot. argumentum expressum, incepta locutio.

Glos. §. ult. uersi. lex est commune preceptum &c. } Scot. Habes hic multas definitiones legis.

Ead. glos. uersi. Pax enim multa bona &c. } Sco. commendatio pacis. Vide D. August. lib. 19. c. 11. & seq. de ciuit. Dei, qui c. 13. quid sit pax corporis, pax animę, & aliæ multæ paces.

Ead. gl. uersi. quia uerisimile est, quòd nondum &c. } Scot. vide Caccialup. in fi. tract. de modo stud. in vtroq; iure.

DECLARATIO ARBO. FEVDO. Petri Rebuffi.

Glo. 2. uersi. nisi feudum esset eo modo acquisitum, ut nulla fidelitas præstetur &c. } Sco. vr côtra, inf. sub lit. y. uide inf. lit. g. uers. imò tale feudû contineret repugnantiã.

Lit. Y. non iurabile &c. uersi. non tamen est tamen, quòd licet feudum &c. non tamen erit &c. } Scot. vr contra sup. in prin. lit. a. col. 2. uersi. limita nisi feudû esset eo &c.

IVSTINIANI VITA PER EGIdium Perrinum.

Scot. Iustinianus imposuit possessionibus vectigal intolerandum. Suid. lit. e. verb. vectig.

Glos. 5. uersi. & eius nomen Ioannes Fabri in sanctorum catalogo apud historicos se legisse dicat &c. } Scot. contrà hoc facit, quod ponit Alciatus ex Procopio, in epistola interclara, sub nu. 9. C. de sum. Trin.

Ead. col. uersi. instigante præsertim Theodora &c. } Scot. Multa hic traduntur, demonstrantia Iustinianum fuisse vxorium. Is tñ in Auth. de trien. & semis. §. prohibemus, ostendit se minime vxorium fuisse, dum vituperat vxorios. Finis Scholiorum ad feuda &c.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRECONS. &c. Ad institutionum Libros Quatuor, D. N. Iustiniani sacratiss. Principis.

Episto. incerti autoris Instituta ne vocanda sint hæc legum elementa, an Institutiones.

ETSI inter multos iamdiu &c. } Sco. Mihi tamen ridiculum vr hac in re dubitare, cum Iustinianus inf. in pœ. nominet Institutiones. §. cumq; §. igit. §. quas, & l. 1. ad fi. & l. 2. §. sed cum perspeximus. C. de vete. iur. enucl. Add. in proœ. ffo rum. in prin. & §. discipuli, & in const. de emend. Cod. Iustin. & in l. meminimus C. de leg. hęred. & quamuis Martia. Vlpia. Pau. Institutorum libros conscripserint, nihil id refert, tû quia nos debemus sequi nomen, quod Iustinianus autor indidit: tum quia possunt intelligi conscripsisse de reb. in mores receptis, vsumq; non scripto comprobatis, vt dr in vsib. feudorum, & regni consuetudinib. in practicis tam ciuilib., quàm criminalib. in scriptis per diuersos Doct. Bar. l. a. in princ. de vul. & pûp. p Doc. in l. de q b. de legi. Dec. rubr. ex. de côst. i utraq; lectu. Hermonopolus in Hexa biblio appellat Instituta: nec mirum, quia vidit in Pandectis linguæ suæ legi τὰ ἰνστιτοῦτα, vt hic scribitur. Sed Græci abutuntur verbis Latinorum: licet hoc fidem quodammodo faciat, quòd Institutiones Latinæ essent inscriptæ Instituta, & traxerint Græcos in errorem.

Ver. & Politianus in epistolis testetur Martianum &c. } Sco. immo legitur Institutionum in fronte Pandectarû mearum, vbi est nomenclatura iurisconsultorum.

Versi. a Lactantio Institutiones diuinæ. } Scot. qui et li. 1. appellat ciuiles Institutiones hos libros.

Vers. ab Aldo Institutiones Gram. } Sco. a Bud. Institutiones ut sup. a Flor. 12. Institutionum libri, a Caio libri Institutionû, vt in proœ. ffo rum. col. a. Firmicus Maternus Institutiones astronomicas, quarum meminit li. 5. Matheseos, vbi et iuris Institutiones noiat. De uerbo, institutum, Bud. in Anno. in Pãdec. pag. 31. Vide excerpta ex Platina de Iustiniano in pri. ff. ubi Platina appellat Institutio. Iustinia. in Auth. quib. mo. nat. eff. sui, in prin. appellat Institutionis. Considerandus tamê esset codex Græcus. Ficinus apud Politianû, imò ipse Politianus li. 9. epist. appellat Institutiones. Dionysius Musonij filius Rhodius, scripsit inter cæt. historicæ Institutionês li. 10. Suid. uerb. Dionysius Musonij. Iuliani medici Institutionum meminit Galen. lib. 1. de metho. med.

Ad proœmium.

In nomine domini nostri Iesu Christi Imperator Cęsar &c. } Scot. In fine Chronicorum Cassinensis Cęnobij, hr diualis sacra Flauij Iustiniani triumphantis in uicti, in qua appellat se Gothicum, Anticum, Alamannicum, Alanicum, Guandalicum, Africanû, Pium, Felicem, victorem, inclytum, triumphatorê, semper Augustum.

Glos. uerb. Cæsar. a Cæsare &c. vel dicitur Cæsar, quia fuit cæsus de uentre &c. Add. már. ista potest esse uera. } Scot. Imò non, quia falsa in Iulio Cæsare, sed uera in Cæsare Scipione. Textor in Offici. Denominationes a naturalibus, seu accidentarijs casibus.

Glo. uerb. Flauius. quia erat de familia Flauiorum &c. } Scot. vide Spieg. in Lexi. uerb. Imperator, vbi remordet Floridum mordentem Ferrarium Mantuanum.

Imperatoriam maiestatem. } Scot. Vergil. Iustitiæ ne prius miret, belline laborem? Auson. Duo sunt quibus extulit

extulit iogens Roma caput, virtus belli, & Sapientia pacis. Homerus tribuit regibus sceptrum, & hastam, idest, iustitiam, & fortitudinem. Bud. in annochar. 1. Homerus vtrumque, rexque bonus, fortisque bellator. Habetur hic versus Græcè apud Politian. in præfa. in Home. Quem etiam omnium Homeri carminum pulcherrimum videri sibi Magnus L. aiebat Alexander. Facit huc ille versus legis 12. Tab. Minores magistratus periti iuris, plures in prælio sunto. vbi Spieg. Verbum autem Imperatoriam, vt elegantius, ac plenius elegit Imperator. Verbum enim Imperiale est minus elegans, & minus sonorum. quo vtitur Iustinianus, infra. §. cumque hoc, & §. seq. & alibi sæpè, & alij Imp. in Codice, semel autem, (quod sciam) Iurisconsultus Paulus in l. 2. ff. de reb. eo.

Glos. uerb. armis decoratam quæritur quare quod erat armorum &c. respondetur, vt ostenderet &c. } Scot. Simile de Xerxe apud Ioseph. de bello, Iudaico, qui dictus est, nauigare terram, & ambulare mare. Simile de Francisco Francia Bononiensi, qui adeò excellēs aurifex, & pictor erat, vt in aureis, & argenteis vasis se pictorem scriberet, in picturis aurificem. Leā. Alber. in descript. Ital. sub uerb. Bononia.

Gl. §. quorum, uerb. cum summis vigilijs, idest, cum summo &c. add. margin. concord. text. &c. } Scot. Adde c. ecclesia, vbi Abb. col. 2. ad fi. de elect.

Glos. §. omnes uerb. herb. ad immensa. Nam erant tricies centena millia versuum, (idest, legum, uel § uel responsorum.) & duo &c. } Scot. Tu dic versuum, idest linearum, vt inquit rectè Cæcialius de mo. Budæ in vtro in in fi. & facit Io. Pic. lib. contra astrolog. 9. c. 8. Baten, inquit, in naturalium rerum speculo, multis millibus versuum probat, nec Ptolemæum, nec Laberē, nec Albategnum, quantitatem diametrorum Solis, & Lunæ certius indagare, quàm per defectus. Cicero quoque utitur, non semel. Ad Attic. primus versus epistolæ Et imbui ne versiculis his temporibus Brutus ad me pro R. P. vt cum lex aliqua recitaretur, primum versum attenderet. Vide obseruat. Nizol. in Ciceron. uerb. versiculus, & uerb. versus.

Gloss. uerb. desperatam, scilicet, a Constantino &c. } Scot. & a Iulio Cæsare ...

§. cumque hoc, versionem ab antiquis fabulis &c. } Scot. Facit l. antiquis ff. si pars hæred. pet. l. 2. Petr. Crinit. ... enim inde ostas fabulas fecerit ...

Gloss. §. igitur post libros uerb. digestorum. Itaque dicuntur digesta &c. } Scot. Aliqui plura congerunt, quàm digerant, quo nomine Petrum Appon. carpit Io. Pic. li. in astrolog. 1. c. 7.

Add. in corpo. sub dig. Dicebant quidem &c. add. margin. Multò aliter Alciat. &c. & aliter Laur. Vall. &c. } Scot. vbi dicit non per duplex ff. sed per D. literam Græcā maiusculam scribeodum, sicut per C. maiusculum scribitur Codex: per minusculam caput. Vide Haloand. in epist. ad decuriones Norib. Facit Tiraq. repet. l. si vnquam. in præfatio. nu. 61. in fi.

Glos. uerb. Pandectarum, a pan &c. add. marg. vide Bud. &c. } Scot. Ferrar. in procem. Pandectas inquit, fecit &t Tullius Tyro libertus Ciceronis, Pandectas, habēt & aromatarij, seu Parmacopolæ. Pandectas eque condidit Herennius Modestinus lib. 12. constat ...

Gloss. uerb. easdem Institutiones, idest, iudicis &c. add. marg. ...

verior secundum An. quia &c. } Scot. Falsum, vt inf. §. proxim. & §. sed cum perspeximus inf. glos. seq. alleg.

Ead. gloss. uers. partitio animum legentis &c. } Scot. vide Plin. lib. 9. epist. 8.

Glos. §. in quibus, uerb. desuetudine. No. legem tolli &c. add. margin. hoc est uerum si &c. } Scot. vide tex. quib. mo. natur. effic. sui. §. fi. uers. unde certa.

§. Quas ex omnibus. uers. rerum cotidianarum. } Scot. Aliās Aureorum, vt in catalogo iurisconsultorum Pādectis præfixo, uerb. T. Caius. De aureis orationib. Imperatorum vide Hermonopolū in prin. Prochiri. Dicit autem Caij nostri, sicut in §. item lex Cornelia, Inst. de publ. iudic. Caius noster, non ob familiaritatem, cum fuerit antiquior Iaboleno citante eum, in l. si quis legata, ff. de cond. & demonst. ubi habetur etiam solum nomen Caij: sed quia teste Constantino Hermonopulo, inter prudentes potiores partes occupabat; & etiam inter auditores Seruij nominatur a Pomponio, in l. 2. ff. de origin. iur. Tamen malè sonant duo prænomina Titus Caius. Malè itemi vnum nomen Caius. attamen vnū habetur apud Pomponium: qui locus caret suspitione: & in nomenclatura Pandectarum, vbi habetur Caiu tantum Græci scriptura, & vnum hic, & in d. l. si quis legata.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c. Ad Primum Librum Instit.

De iust. & iur. Tit. 1. Ad Rubr.

Scot. Iustitia est perpetua, & immortalis, Sap. c. 1.

Glos. 1. uers. sed nomine iniustum fuit &c. } Scot. vide Aristo. lib. 5. Ethic.

Ead. glos. §. cuiusque. } Scot. vbi vide Alciat. nu. 13.

Glos. §. hic igitur, uerb. simplici quo ad &c. Add. in corpo. & ideo positionibus &c. } Scot. vide l. 1. §. ideoque iubemus, & §. sed cum perspeximus. C. de uet. iur. enucleā. Vide etiam in procem. Digestorum. inf. de leg. in prin. inf. de publ. iud. in fi.

Glos. uerb. auertit. Nota contra &c. } Scot. 12. q. 1. c. 14.

Ead. glos. uers. audi Salomon: Tria &c. } Scot. Prouerb. ca. 30. vide Stob. Sermo. 52. vel 53.

Gl. uerb. maturius. hic nota prouerbium, Qui vadit planè, &c. } Scot. Salo. prouerb. c. 19. Qui Festinus est, pedibus offendet.

Vers. si primo leui. } Scot. vide Aggenum Vrbicum ad Frontinum in princ. Facit 1. ad Corinth. ca. 3. uers. tanquam periculis. Vide inf. de leg. §. 1. Ab euidentibus incipiendū. Gal. li. 1. de element. secūd. Hip.

Glo. §. iuris præcepta. uerb. honestè, scilicet quantum &c. add. in corpo. & ideo dicit Ang. } Scot. Hoc videt contra Bar. dantem cautelam in l. fi. C. de ind. uid. tollen.

Glos. §. huius studij, uerb. positiones, idest species &c. add. in corpo. pro concordia &c. & glo. in l. 2. ff. si cer. pet. } Scot. ubi Bar. in § motum.

De iur. natur. gent. & ciuil. Tit. 2.

Ius naturale est, } Scot. vide Bud. in annot. in Pand. Con. in Commen. iuris ciuilis. li. 1. Bonor. in Necyomā. dialo.

dialo.37.Alciat.l.1.ff.de acq.possess.vbi in scriptis manu mea addidi,& dixi,hic definiri ius naturale, vt speciem iuris naturalis generis.

§. *Sed ius quidem ciuile, versi. sed quoties non addimus nomen &c.*} Scot.Cicer.in Topicis, versi. sed vt Homerus &c.vide Connan. lib.1.c.2. Sic ubi dicitur iudex,intelligitur Papa.c.nemo.9.q.3.vbi Archid. Item vbi dicitur Philosophus intelligitur Aristoteles;vbi poetria,intelligitur Sappho.Tiraq.post Gal. l.11.connub.in indice,verb.Sappho.2.ubi fabula, de Aesopica.Theon in Progymnasmatis,de fabula;vbi vide omnino.Vbi Satyricus, vel Satyrographus,Iuuenalis:vbi Lyricus,Horatius:vbi patiens, Iobes.Galen.lib.quod animi mores,corporis temperaturam sequuntur. Homerum intelligimus cũ poetã dicimus, cum poetriam,Sapphonem, cum feram,Leonem:vbi lex,intelliguntur duodecim tabulæ,Francisc.Bald.in præfat.Comment. in ll. 12. tabu.vbi ips,intelligitur autumnus.Galẽ.in 6.Hippocr.de morb.vulg.Comment.4.nisi fallor,vbi dr magistratus,intelligitur Prætor:vbi Consiliũ Athenien.Areopagitarũ.Mysing.hic.vbi post Fabrũ,q verbum æquiuocum debet sumi in digniorẽ partem. De Homero Gal.lib.1.de dieb.decret.vbi dr Episcopus,intelligitur de Papa.Arch. super rubr. 6.de constit. vbi dicit, aliquando singulariter appellatur eps,vt 1.q.3.Saluator.in tit.& c.ex multis, in tit.20.q.3.c.2.in princ.& sic debet vniuersaliter antonomasticè appellari, vt patet sup.eod. lib.in prin.cum simil.

Gloß.§.*ius autem gentium,verb.bella.sed quomodo &c. Addi. in corpo. in quo moderamine &c.versi.de iure gentium secundum Ang.&c.*} Scot.immo ciuili.d.l.1.C.vnde ui.

§. *Constat autem,verb.aut scripto.*} Scot. vide Strabo. li.6. Georg. q Esopis vrbs prima scriptis legib.est usa.

§. *plebiscitum,versi.plebs autem a populo &c.*} Scot.nisi exprimatur vt species;sicut apud Vergil.cum patrib. populoque,penatibus,& magnis dijs,in ll.12.tab. cum populo,patribusque:sicut alia multa vocabula ponuntur generaliter,& specialiter, vt alibi docui.ibi autem,idest,in margine Vergiliana,notaui Macrobium aliter legere illum versum. λαος, significat plebem,populum indistinctè. Tusan. in Lexi. Græcolati.Ibi.etiam, idest in insigni Romanorum specialiter ponitur Populus, Senatus, populusque Romanus.Vide Dec.in l.in toto.ff.de reg.iur.Connan.lib.1.Comment.iur.ciui.c.13. Alciat. alicubi, vt l.plebs.ff.de verb.sign.

Versi. lege Hortensia lata &c.} Sco.vide Plin.lib.16.c.10. vbi quòd Q. Hortensius dictator, cum plebs secessisset in Ianiculum,legem in esculeto tulit ,vt quod ea iussisset,omnes Quirites teneret. Fit huius mentio in l.2.§.deinde cum esset,vbi glo. offundit tenebras,vt ibi tetigi.ff.de ori.iuris.Reperio etiam Philone dictatore latum, vt plebiscitis omnes ciuitatis ordines tenerentur,Sabell.tom.1.pag.534. seu Ennea.4.lib.4.

§. *responsa prudentum.*} Scot.vide Gammar.in tract. de extens.nu.12.in l.si quando.ff.si seruit.uendi. consilium dant iurisperiti. Vndè Doctores appellarunt consilia sua responsa.sic in l.cum ex filio.ff.de vul.& pup.subst.dicitur ex consilio &c. Responsa prudentum hodie sunt consilia Doctorum. Sed necessaria ex forma statutorum vocantur consilia sapientum.Comparantur responsa prudentum, cũ constitutionib.principum,in l.apud Celsum,§.cõtra Senatuscons.ff.de do.excep.& hic sunt ita species iuris,atq: principis placita.§.cõstat aũt, §. sed & quòd principi,& hoc.§.

Versi.quibus permissum erat iura condere.} Sco.concor.l.1. §.iubemus.C.de vete.iur.enucl.aliqui legunt, non iura condere,sed de iure respondere;quod magis conuenit uers.quib.a Cæsare &c.inf.

Versi.quibus a Cæsare ius respondendi datum est.} Sco.vide l. non puto.& ibi gl.ff.de iur.fisci.

Versi.vt est constitutum.} Scot. vide Ferret.in l.4.§. Cato,in prin.ff.de uerb.obl.& in l.1.nu.6.ff.de lega.1. Qui Ferrat.in d.§.Cato,dicit hunc.§. intelligi, de coniectis in corpus iuris ciuilis, & iõ vicem legis habentib.Quod non placet. Vide Spieg. in Lexi. uerb.leges condere,vbi legit,responso, non respõsis,ibi,recedere a responso. in d.auth. l.1. intelligit Ferretus,per verbum tamẽ fortasse,loquens, hũc §.de cõmuni(vt ita dicat) opinione, quæ ius hoc constituebat,quod appellatur ius ciuile, in §.his latis.in 2.l.de orig.iur.si plures in eandem sententiã concurrissent,de eo quod e lege diecebatur, quod ex interpretatione acceptum est. Responsa diualia,pro rescriptis imperialib.seu statutis, habes in l.in officio.C.de strato.lib.12.

Gloß.uerb.opiniones.opinio est &c.} Scot.Adde quòd sententia iudicis appellatur opinio.l.eos.§.super his. C.de appell.

Glos.uerb.a Cæsare Augusto.} Scot.l.2.§. primus diuus Augustus.ff.de orig.iur.

Glo.uerbo, ut iudici,scilicet nulli.} Scot.quandoque iudices ipsi consulebant prudentes,vt habes exemplũ in l.3.§.1.ff.de mino.

§.*ex non scripto &c.versi.diuturni mores.*} Scot. Mos accipitur etiam pro obseruatione legis scriptæ. Hora. lib.carmi.3.Quid leges, sine moribus vanæ proficiunt?Tu vide glos.1.distinct.c.mos.

§. *& non inelegante.*} Scot. Vide Ioseph.lib.2. contra Appio. Isocra. in Pan. ubi dicit, Lacædemonios non discere literas.

§. *Sed naturalia.versi. vel tacito consensu populi.*} Scot. lex abit in desuetudinem non vtendo. Auth.quib.mo. natur.effic.sui.§.fina.uersi. & quoniam non utẽdo. Glos.l.sacri.C.de diuers.rescrip. Glos.l. rem non nouam,ubi latissimè Ias.C.de iud.

Glos.§.fina.uerb.persona.nam homo est dignissima &c.} Scot. cuius facies ad similitudinem pulchritudinis est cælestis figurata.l.si quis in metallum,C.de pœnis. Facit Gen.c.1.Cic.lib.de legi.1.& lib. 2. de natur. deor.

De iure persona. Tit. 3.

Glos.§.serui,uersi.nec occidere solent.} Scot. faciunt verba Cicero.pro Pub.Quintio, iugulare ciuem &c.

Glos.§.si.uerb nulla est differentia. Sed videtur &c. Sunt in dignitate.} Scot.Huc pertinet Adag.1261.

De ingenuis. Tit. 4.

§.*sed & si quis.*} Scot.Cicer.lib.3.de natur.deor.Apud Persas idem,nisi fallor.Herodo.lib.1.

Versi.

Versi. si libera conceperit &c.} Scot. Quid si libera concipiat: & antequam fœtus animetur, fiat serua? Connan. lib. 2. Comment. iur. ciuil. disputat partum nasci liberum.

De Libertinis. Tit. 5.

Glos. uerb. tria genera. si erat unum &c. uersi. quod falsum est: quia quod primò erat &c.} Scot. Facit Bar. in l. si is qui ducenta, in prin. de reb. dub.

Glos. §. *serui uerò, uerb. transitu, idest, dum transit. & est ratio &c.*} Sco. Hanc gl. allegat pro singulari Bal. in l. consentaneum, col. 5. quo. & quan. iud. & alibi secundùm Alex. in l. 1. col. 4. de iurisd. omn. iud. & ibi vide Ruinn. colu. 9. qui notabiliter declarat hanc glo. ubi Lancell. Dec. col. 4.

§. *Libertinorum autem status.*} Scot. Apud Liuium Deca. 4. li. 9. Hispala libertina post patroni mortem, quia in nullius potestate erat, tutore a Tribunis, & Prætore petito, fecit testamentum. Alc. in l. liberti appellatione, ff. de verb. sign. taxat Iustin. vt confusum nimis, adducens aliqua ex Caio ad rei dilucidationem.

Quib. ex caus. manum. non licet. Tit. 6.

Versi. ne iniuria defunctus afficiatur.} Scot. vide Plin. epist. 2. epist. 4.

De lege Fusi Cani. toll. Tit. 7.

Scot. Huius legis meminit Cicer. actio. 3. in Verrem. Io. Vldaric. Zas. in catalog. ll. Roma.

Glo. uerb. quam; scilicet, legem &c. uersi. canis seruabat natiuam &c.} Scot. vide adag. canis in præsepio. Facit illud Matth. c. 23. uersi. vos enim non intratis, nec alios &c. Plau. in Trinum. act. 2. Scæn. 2. ciui immunifico scis quid cantari solet, quod babes, ne habeas. Et illud quod nunc non babes, habeas malum: quandoquidem, nec tibi benè esse potes pati, nec alteri. Achilles Alionus in epist. ad Ioã. Neoiz. ante syl. nup. laculantur & alij in te poetæ Anglici disticon, in præsepe canis fœno nec vescitur ipse: nec permittit equum, qui cupit illud edat.

De ijs qui sui, vel alie. iur. sunt. Tit. 8.

§. *sed & maior, uersi. expedit enim reipublicæ &c.*} Sco. vide Isocra. in oratione ad Nicoclem de regno.

Glos. uerb. bonis conditionibus. Scilicet, vt precium &c. uersi. & ad dominum &c. uersi. nec simul &c.} Scot. vel ad bestias dantur, l. circumcidere. §. seruo, vbi gl. ff. ad l. Cornel. de sicar.

Glos. uerb. malè utatur. quia interest &c. uersi. §. *considerauimus. coll. 2.*} Sco. & in Authen. de defensor. ciuita. §. nos igitur.

Ead. gl. uer. & nota, quòd illud &c. Arg. contrà &c.} Scot. intellige cum res perit, alias cum ad alium transfert saltem subditum, nihil interest hic, an ille habeat, l. sed & si lege. §. consuluit. ff. de petit. hæred. Alc. c. cum contingat, nu. 132. de iureiur. & hic probatur, quia vendens hic habetur pro benè utente re sua

De patria potestate. Tit. 9.

Glos. §. 1. *uerb. Romanorum, i. omnium &c. add. in corpo. dum dicit, quòd filij Francigenarum &c.*} Sco. vide Ias. in l. quod dicitur. 5. q. Bar. ff. de verb. obl.

d. add. uersi. & uide totum in l. pen. &c.} Sco. vbi uide Alex. col. ult. tamen aduerte, quòd gl. non est vera: quia Galli habent rõne patriæ ptãtis. Guid. Pap. q. 54. tpe quo aduocabam. refert, & sequit Dec. in l. qui se patris, col. 1. C. un. liber. & Bal. in d. titu. de fratr. de no. benef. inuest. dicit se nescire, an dicat uersi gl. nra, & de rege Francorum, dic quòd de iure subest Impe. Rom. gl. c. per venerabilem, uerb. recognoscat. Qui filij sint legit. & contrà hanc gl. nfam, tenet Alciat. in l. ptãtis. ff. de uer. sign. nihil allegãs, nec hanc gl. quæ facit contra: nec aliquid pro se. Adde Andr. Barul. tit. de patr. potest. in ll. Longob. Contrà Imperatorem pro Rege Franciæ vide Pet. Iac. in pract. tit. de præiud. actio. ubi multum detrahit Imperio Romano, & Imperatori.

§. *Item qui ex filio &c.*} Scot. Ouid. in Hermio. Oresti, arbitrium neptis habeat auus. Vide præcedentia, & sequentia: vbi quòd si auus maritauit neptem, pater non potest infringere factum.

De nuptijs. Tit. 10.

Versi. ciues Romani.} Scot. Quomodo hoc intelligat Iustinianus, dicit se nescire Sigon. lib. 1. c. 9. de antiq. iur. ciui. Roma. vide l. in orbe Romano, ubi babes, quòd in orbe Romano, qui sunt, ex constitutione diui (aliàs Imperatoris) Antonini, ciues Romani effecti sunt. August. li. 5. de ciuit. Dei. c. 17. Gratissimè, atq; humanissimè factum est, vt oẽs ad Romanum Imperium pertinentes societatẽ acciperent ciuitatis, & Romani ciues esset. Viues, olim inquit, populi Latij solebant in ciuitatẽ adsciscí. Hinc ventum ad alios Italiæ populos, & trans Padum itũ, & trans Alpes, & trans mare. Claudius Cæsar multas barbaras gentes donauit ciuitate Romana, dicẽs, nihil magis fuisse Lacædemonijs, & Atheniensib. exitio, quàm quòd in societatem ciuitatis nunquã recepissent, quos vicissent armis.

Glos. uerb. uiripotentes, idest, maiores 14. annis &c. add. in corp. pro notab. in hac glo. uersi. an autem mulier possit contrahere matrimonium &c.} Sco. Anabaptistę cogunt virgũculas. decennes ad contrahẽdum matrimonium. Parad. historiæ suæ lib. 3.

§. *Affinitatis uersi. si fuit nurus &c. Add. mar. sic uerba prateriti temporis &c.*} Scot. Hinc fluxit practica notariorum, fuit, & est, coniungentium. & ad hunc locum vide 1. ad Corinth. c. 1. Luc. c. 3.

§. *Socium quoque.*} Scot. considera epigramma Martialis lib. 4. in Gallum. Phocylides, Nouercam ne tãge, secunda cubilia patris.

Glos. uerb. postea. scilicet, post natiuitatem &c. uersi. item e contrà: quia &c.} Scot. De huius glos. intellectu Ias. l. 1. C. vnde vir & vxor.

§ *Si aduersus ea. add. marg. Rationem huius etymi &c.*} Scot. ciuitatis filios appellabat Lycurgus. Mantua li. 9. Polymati.

Glos. § *fi. uerb. instrumentis. Sed nunquid &c. add. margin. Dic quòd hodie &c. Ias. hic.*} Sco. ubi habes p Doct. & in c.

per venerabile & Qui filij sint legit. in existes in extre mis possit contrahere matrimoniu, vt filij iam nati legitimentur per subsequens matrimonium. De qua q. Ias. in l. sed & quaesitu, nu. 4. ff. de li. & posth.

De adoptionibus. Tit. 11.

§. *Sed hodie.* Scot. olim exibant de patria potestate, & introibant in potestatem patris adoptiui. Vnde Cic. li. 1. de finib. bono. & malo. ait L. Torquatum in adoptionem D. Syllano filiu suu emancipasse.

Versi. si verò pater naturalis &c. Scot. & intellige solui patriam potestatem, §. sed & si. inf. tit. 1.

§. *cum autem impubes &c. versi. publicę personę.* Scot. Aliqui tex. habent, idest, tabellioni, & malè, vt per Tiraq. tract. de iur. const. par. 3. limit. 30.

Glos. verb. quartam partem. Quid ergo &c. versi. quartam sua partis &c. Scot. At filius adoptiuus patri succedit ab intestato cum naturalibus, & legitimis in virile, l. si te parens. C. de suis & legit.

Ead. glos. ver. absurdum est enim &c. Sco. arg. §. & quonia natie, uersi. ita tamen vt non amplius. Auth. Quib. mo. natur. effic. sui. Porrò fauorabilior est adoptione legitimatio. Ias. l. si is qui pro empto. num. 24. & duob. seq.

§. *minorem natu.* Scot. Clodius minori natu se in adoptionem dedit. Vide Sueto. in Tiberio.

Versi. plena pubertate, idest, octodecim annis &c. Sco. Apud Graecos quoq; plena pubertas hoc tempore concludebatur, vt Apollonius apud Philostratum testis lib. 2. de vita Apollonij.

§. *Sed si quis nepotis, versi. ne ei inuito suus &c.* Scot. vide similem rationem per Barto. in l. in bello, §. medio tempore, ff. de capti. ubi & tex. ipse.

§. *Faemina.* Scot. secundum legem Mosis poterant, glo. c. Ismael, 56. dist.

§. *si. versi. liberum esse &c licet hoc &c.* Scot. Facit Auth. si quis liberos, C. de natur. liber.

Quib. mod. ius patr. potest. soluitur. Tit. 12.

§. *cum autem. Pari ratione. gl. Hic not. ubi &c.* Scot. Bal. in rubr. C. de naut. foeno. ait meliorem tex. caeteris ad hoc probãdum, esse in l. his solis, versi. satis etiam tacitè cautum putamus. C. de reuoc. donat.

Glos. verb. retinent. nota differentiam &c. versi. l. 1. add. margi. istam communiter &c. Scot. Alex. consi. 116. col. 2. per tot. lib. 2.

§. *filiusfam. versi. summa Patriciatus dignitat.* Scot. Belisarius fuit patricius. Vide in vita Iustiniani.

Versi. quem sibi patrem elegerit. add. marg. patrem, idest, senatorem inquit &c. Scot. Vergil. vbi certa sedet patrib. sententia pugnae, idest, Senatoribus.

Glos. §. si ab hostibus, verb. pendet. hic colligitur &c. versi. Ergò alium in potestate &c. Scot. vndè illud, qui semet ipsum non habet, sanum petit.

De tutelis. Tit. 13.

Glo. in princ. verb. non fuit. qui ergò &c. versi. sed contra. C. de senten. &c. Scot. Haec glo. est addititia, vt videre est in antiquis codicibus.

§. *est autem tutela &c. uis, ac potestas.* Scot. Hae duae voces idem notãt, vt alibi, scilicet. inf. §. seq. & inf. de interd. §. sequens diuisio, uersi. eiusque vis, & potestas haec est, & §. sed interdicto, uersi. quorum vis ac potestas plurimam &c. vt aucupari verba non debeamus. Scatent Latinorum volumina talib. loquendi formulis. Facit l. scire leges, cum gl. uersi. itẽ nota q uis, siue ptãs &c. ff. de legi. licet ibi gl. prius visa sit distinguere, nec bene.

Glos. §. tutores autem, verb. qui ades, ut est praefectus. Sco. est ridicula, sicut glos. in l. cum pater, §. donationis, verb. ad aedituum. ff. de leg. 2.

Glos. 2. §. fi. uersi. ita legitimus &c. in prin. add. margin. Dic quòd cõmunis opinio est in contrarium, propter &c. Scot. Adde nouam rationem: quia si uerum esset, q legitimus tutor huic praeferretur, quam vtilitatẽ consequeretur pupillus ex datione tutoris testamentarij, in casu, quo legitimus vellet administrare? Sed cum sit, q lex, & natura nihil operãtur frustrà, l. qui bis idem. ff. de verbo. obl. & cum vtilitas pupilli sit spectanda, l. utilitatem, de confir. tutor. necessariò debet dici, quòd opiniò glo. est falsa. Et sic legitimus tutor, non est huic praeferrendus.

Gl. 2. uersi. Responde. iu memoriam praecedentis potestatis &c. Sco. Hinc potest inferri ad id quod decidit Felin. in c. quae in ecclesiarum, colum. 26. de const. quòd Doct. nouellus post officium, fini debet adhuc praecedere alios Doctores in memoriam pristinae dignitatis. Ratio tamen gl. periculosa est. Nam pater si dederit tutorem filijs naturalib. hic tutor confirmabitur sine inquisitione; & tamen non in memoriam praecedentis potestatis, l. naturali, cum gl. de confir. tuto. Nam pater non habet filios naturales in potestate, sup. de patri. potesta. in princ. Sed ad hoc meliorem rationem adducit gl. l. 1. C. de confirm. tuto. quam sequuntur hic docto.

Qui testa. tuto. da. poss. Tit. 14.

Glos. uerb. filiusfamilias. cum enim tutela &c. Scot. Bart. in l. patri, ad l. Iul. de adult.

Glo. §. seruus, uerb. inutiliter, scilicet, vt statim sit: sed cum &c. Scot. quae conditio non adiecta, subaudiatur tamẽ, ne pereat actus. l. si haereditas, in fin. alleg. in gloss seq.

Glos. uerb. datur. quia directò non erit &c. Scot. videtur gl. in contrarium, in l. seruò. C. de testa. manum. Addi di ad Alex. l. 1. §. si quis ita. col. 2. de verb. oblig.

Glos. §. §. uerb. caeteri, etiam nati &c. Scot. vide §. fina. l. si quis ita. ff. de testam. tut.

De legit. agnat. tutel. Tit. 15.

Glos. §. fina. uersi. his autem deficientibus &c. Scot. contra hanc glo. videtur gl. in l. 1. ff. eo. quam ibi reprobat Bar. per hanc glo. & glo. l. 1. C. eo. vide pro concordia Nicol. Neap. & Io. Fabri hic.

Ead. glos. uersi. inter patrem, & filium &c. Scot. Cum hac glos. concord. glos. in l. legitimis, ff. vnde cogn. gloss. l. quem filius. ff. de adopt. gloss. l. 3. §. ult. ff. eo. gloss. §. ult. infrà de legit. agna. success. Facit gloss. §. 1. infrà de fiduc. tut. contrarium tenet glo. & Bar. l. qui se patris, verb. facultat. 1. q. C. und. libe. & sequuntur ibi Doct.

De

De capitis dimin. *Tit. 16.* *Ad Rubr.*

Scot. Festus, vt refert Viues in lib. 2. D. August. de ciuit. Dei. ait, capite diminutus appellatur, qui ciuita te multatus est: qui liber alteri mancipio datus est: cui aqua, & igni interdictum est.

Glos. §. maxima, uerb. liberis scilicet condemnatis &c. uersi. & fit hac reuocatio propter &c. non autem fit propter &c. } Scot. & meritò, quia plus delinquit faciens, quàm omittens, gl. l. si mora. ff. solu. matrim.

Gloss. §. minor, uerb. interdictum hanc pœnam &c uersi sed in- star excommunicatorum &c. } Sco. non tamen in omnibus. Abb. c. pastoralis. §. 1. col. pen. in fi. cum seq. de appell. quem videto.

De fiduciaria tutela. *Tit. 19.* *Ad Rubr.*

Scot. Quid fiducia, fiduciarius tutor, contractaq; fiducia, fiduciaria hæreditas, Alciat. ponit li. 3. Parerg. c. u't. Bud. in priorib. in Pandectas annot.

Versi. quo defuncto &c. } Scot. Apule. Apolo. 2. Verum. n. inquit, vanis frustrationib. nuptias eludit, eo quòd dum puerorũ auus fato concessit, relictis filijs eius hæredib. ita vt qui maior natu erat, fratri suo tutor esset.

Glo. uerbo, si liberi. qui remanserunt &c. uersi. idem puto &c. } Scot. vide Bar. in l. 3. in fi. cum l. seq. ult. memb. ver. uel e conuerso. Add. in corpo. istam gl. & c. uersi. ad Velleia. & l. 1. de legit. tut. Tunc frater est agnatus, & cognatus fratris.

Glos. uerb. sororis. sed certe &c. add. in corpo. istam gloss. reprehendunt communiter &c. uersi. & ad contrarium respondent &c. } Scot. Tu vide Barto. in l. 3. in fi. cum l. seq. ff. de legit. tuto.

Glos. uerb. atqui pro certè. aliàs, atquin &c. uersi. ex uerbis, & sententia l. 12. tabul. } Scot. tu dic, per constitutionẽ Anastasianam. l. 4. C. de legit. tuto. vide Bart. loco sup. alleg. coniuncta ratione l. 12. tab. vt hic per gl.

De autoritate tutor. *Tit. 21.*

Autoritas autem tutoris &c. } Scot. vide pro declaratione huius prin. Ias. in l. certi condictio, §. quoniam, col. 3. si cert. peta.

Quib. mod. tute. fin. *Tit. 22.*

Versi. etiam antiquis impudicum esse visum est &c. } Sco. Facit Dan. c. pen. vide Plato. de legib. dialo. 11. Gal. in Aphoris. Hippoc. lib. 3. non est, inquit, vnus omnium terminus certissimus pubertatis. lib. 5. Pubertatis tempus vsque ad 25. annum.

§. item finitur. uersi. uel deportati. } Scot. Not minorem annis 14. deportari, & sic finiri tutelam, si habeat tutorem.

De curatoribus. *Tit. 23.*

Versi. usque ad vicesimum quintum annum. } Scot. apud Græcos vsque ad uigesimum tertium. Philostr. in vita Apollonij. lib. 2

De satisdat. tuto. & curato. *Tit. 24.*

Glos. uerb. idonei. scilicet præsumptione iuris: contrà quam &c. } Scot. vide in l. non est uerisimile. & ibi gloss. ff. quod met. caus.

De excusat. tutor. *Tit. 25.*

Versi. & constat eos solos &c. } Scot. l. in bello. ff. de capt. facit Aul. Gell. lib. 2. ca. 15. ex c. l. Iul. 7. Liui. lib. 25. seu char. 183.

Versi. si enim qui pro republica &c. per gloriã &c. } Sco. Cic. Philipp. 13. aut appressa, quod omen auertat Iupiter, si non spiritu, at virtutis laude viuemus. Philip. vlt. uersi. o fortunata mors, quæ &c. uos uerò patres &c. Cic. siue Cornif. in Rhetoricis ad Herennuersi. nullum periculũ graue &c. Testator propter nomen, viuere dicitur. sup. quib. ex cau. manu. non lic. §. 1. Io. Annib. Canon. repet. l. post contractum, nu. 433. ff. de don. vide ridiculum Bart. in l. si is qui pro emptore, vbi Ias. 192. ff. de usuca. Prior erat ex consulib. qui plures filios habebat, vel bello amiserat. Gell. ubi sup. Caccial. consi. super præced. monac. col. pen. post consi. Card.

Glos. uerb. munerum, idest, onerum ciuilium &c. uersi. & l. in honoribus. add. margin. ab eo tamen excusant &c. } Scot. Octo filij, & quatuor ex vno, non excusant. Imol. cõsi. 77. ubi de concordia legum, tum 12. tum. 16. requirentium: & ibi soluit duob. modis, uel trib. vt ibi per eum: & ibi an mortuis aliquibus expiret immunitas: & an tps petitionis, an concessionis attendatur.

§. similiter. } Scot. imperiti literarum qui dicant, habes per Bar. in auth. sed nouo iure. C. si cert. petat.

Vers. quamuis. } Sco. Ponitur aduersatiuè, sicut in l. 1. C. si quis eam cuius tut. vbi glo. Vide Anton. August. Hisp. ad Modest. lib. sing. & sic ad l. athletæ. §. pe. & ult. hic alleg. in glos.

§. Qui tutelam. addit. margin. Alciat. lib. dispunt. } Scot. & in l. sed & reprobari. §. fi. dr̃, promulgatũ a diuo Vero & Antonino. Quod ad rẽ facit. Vide Bud. in anno. in Pãdect. ad quẽ adnotaui. Adde l. diuus. 2. de fal. uers. sed diuus. Addidi ad l. filiusf. §. diui, de lega. 1.

De suspect. tutor. *Tit. 26.*

Gl. §. ostendimus, uerb. omnes quidem tutores, idest, omnis &c. } Scot. sim: le, vult oẽs homines saluos fieri. Verg. Errabant acti fatis maria omnia circum.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c. Ad Secundum Librum Instit.

De rer. diuis. & acquir. ipsa. domi. *Tit. 1.*

§. Et quidem naturali &c. } Scot. Mare natura omnibus patet. l. uenditor. ff. commu. præd. Plaut. in Rudẽte, Mare quidem cõe certum est omnibus esse. Quid prohibetis aquas? vsus communis aquarum. Verg. Cunctis vndamq;, auramq; patentẽ. Aduerte aũt Ouidiũ paulò post appellare aquas munera publica, ponẽs publicum, & cõe pro eodem. Considera illud Num. c. 20. nõ bibemus aquas de puteis tuis. Sed ibi loquit de aquis putealib. & sic priuatis, & sic dominij eius, cuius est fons. Idem in Topicis di-

xit,littora esse publica.Nizol.in obseruat.in Cice. verb.publicus,ca, cum.

Glos.uerb.profluentis,id est,de celo cadens. } Scot. immo currens,l.a quâ,C.de seruit.l.in concedendo,& duab. seq.ff.de aq.pluui.arcen.Tiraq.tractat.de nobil. c. 31.sub num.217.Cicer.1.Offic.prohibere aquam profluentem.De cęlo autem cadens est,a qua pluuia,l.1.ff.de aq.pluui.arcen.

§. *Riparum.* } Scot. Ripa arabilis mensuratur cum fundo.Bertach.in reperto.uerb. Ripa.

Glos.§.Littorum,uerb.publicus.sup.eo.§.etc.uersi.sed Ioan.dicit nulla etc. } Scot.Glo.l.2.§.cum quidam,uerb. vile, ff.ne quid in lo.publ.

§. *Vniuersitatis.* } Scot.publica sunt,nõ in pecunia populi,sed in vsu publico.l.sed Celsus.ff.de contrah. empt.

§. *Sancti.* } Scot. vide Agge. Vrbicum ad Frontin.

§. *Religiosum.* } Scot. vide Agge. Vrbic.in prin.

Glos.§.sancta quoque res,uerb.deliquerint,scilicet, transcenden do &c.uersi.Lucanus:Fraterno &c. } Sco. Ou.in Ibim. Vtq; Remo muros auso transire recentes, Noxia sint capiti rustica tela tuo. Facit.l.3.§.in bello,uer. necnon & si quis,ff. de re milit.

§. *Singulorum,uersi.commodius est utique &c.* } Sco.Ad hãc rõnẽ vetustatis facit Galẽ.li.1.de respir.diffi.col.2.

§. *fera igitur bestiæ.* } Scot. vide Socin. in l. 3. §.Neruanu.11,ff.de acq.possess.

§. *Illud quæsitum est.* } Scot.Ouid.li.ult.de Arte aman. & lepus hic alijs exagitatus erit. Vetus est prouerbium,sæpe unus leporẽ mouet,alter capit. Petrar. lib.1.dialo.54.de remed.utri.fortu.

§. *apium quoque fera.* } Scot. Vide Cælium Calcagn. in iudic.vocal.

Ead.§.glos.uerb.incluserit.Quod Bulg facere &c. dicens, magis timeo scandalum &c. } Scot.Facit Cicer.de off.quandoque de iure suo decedendum,scribens.

Glos.§. pauonum, uerb. talis regula, hic nota tria genera &c. uersi.item fera naturaliter,sed accidentaliter &c add.marg. ista glos.reprehenditur &c. quia apium natura non est adeò fera &c. } Scot.Probat.l.si apes feræ.ff.de furt.osten dit enim posse apes non esse feras.Idem de pauonibus.l.si pauonem.ff.eo.scilicet, de furt.

Glos.§. gallinarum , uerb.omnium &c.uersi.vel dic singularum in specie. } Scot. Tu dic,simpliciter, non secundum quid.l.hoc legatum.ff.de leg. 3. Nam gallina simpliciter non habet feram naturam: gallina secundum quid,cum adiectione.scilicet feræ, habet feram naturam.

Glos.ult. uerb.feras.vt phasianos. } Scot.Alber.uer.gallinæ.

Glos.uerb. gallinæ.scilicet, domesticæ. } Scot.vide in auth.vt omn.obe.iud.col.3.ad fi.vbi est tex. de furto unius gallinæ domesticæ.

Glo. uerb. qui lucrandi animo.s.vt habeat pennas,uel oua &c. } Scot. in ouo fit furtũ,& in faba vna.gl.l.si proprie tarius.in fi.prin.de dam.infec.concor.c.ult.14.q.6. & rapina,inf.ui bon.rapt.in prin.Tamen stante statuto,vt forma aliqua in condemnatione seruetur, non habebit locum in huiusmodi paruulo furto, vt per Alex.consi.152.nu.5.lib.5.

Ead glos.uersi.sed nunquid dolus &c. } Scot. vide prouerbium, Boliti pœna, vbi de lege Solonis puniente furantem stercus bubulcum.

Ead.gl.uer.no.ex hoc.§.quòd qualibet actio, etiam pro uno &c. Scot. Facit.inf.ui bon.rap.in prin.uerb.minimam.

Glos.§.præterea uerb.Longiore,id est longo &c.uersi.respondeo, per rusticos,qui &c. } Sco.Rustici sciunt rustica, iuxtà illud Propert.Nauita de vẽtis, de tauris narrat arator:Enumerat miles vulnera , pastor oues.Horat. Quæ sunt medicorum, promittunt medici: tractãt fabrilia fabri.

§. *Insula.* } Sco.vide Calep.uerb.Aegeum,& uerb.Anaphe.Incertus autor de orig.barbaro.de Arabi. de insula nata apud insulam sacram. Seneca in prin. lib.de prouidentia,ponit ortum insulę in mari,inter miracula.vide Leand. Alber.in Descrip.Ital.c. de insul.ad Ital.pertinent.c.1.in fi.vbi negat nasci. Inculta verò loca in dubio præsumuntur reipublicæ:nec fiunt occupantis.Alciat.l.Sylua.in fine.seu uerb.noualis.ff.de verb.sign.

§. *quod si naturali alueo,uersi.nouus &c. esse incipiat.* } Scot. Hæc litera cum gl.debet esse super uerbo, incipit, quod est inf.

Versi.alia sanè ibi si cuius totus ager &c. } Sco. Magis erat dubium,quàm si pars.

§. *cum ex aliena.* } Scot. vide quod notaui ex Arist. ad l. adeò,§.cum quis.ff.eo.seu de acq.rer. domin.

Glo.uerb.facta,facta autem intelligitur &c. } Sco.imò facta, id est,perfecta:fecerit,id est,perfecerit.l. 1. ff. quod quisque iur.

Glos.uerb. uel spicas.& ita apparet &c.uersi.contraria est regula,quę dicis &c. } Scot.Azo in procem. C. ponit tres modos soluendi contrarietates legum : Huc facit tertius modus:quem ipse inducit ad similia.

Glos.§.si tamen,uerb.preciosior.Nota &c.Add.mar.hoc uerum quando &c.aliàs secus &c. } Scot. Sed hoc est contrà d.l.si in emptione,cum loquitur de seruo.vide c.ex literis,ubi Abb.not.1.de iur.patro.

§. *si duorum.* } Scot. Mistura facit tertium genus. Liam hoc iure,ff.de vulg.& pup.subst.

§. *cum in suo,uersi.quia omne quod solo &c.* } Scot.Fallit in clerico ædificãte in solo suo de pecunia ecclesiæ: quia solum cedit ædificio.Abb.consi.93.nu.1.li.2. glo.c.apostolicas.12.q.2.vbi adnotaui. Fallit ẽt in ecclesia,cui cedit solum.Cæp.l.quãtum, ff. de uer. sign. Tamen cum Guilielmus Rex Angliæ ædificasset templum D. Stephano in solo alieno, eius precio nõ soluto domino soli,cadauerq; eò delatum fuisset ad sepulturã,dñs soli reclamauit,nec fiuit eum sepeliri, nisi soluto sibi prius precio soli in quo sepeliendus erat Rex,vt scripsi tom.1.Respõ. lib.1.respons.1.nu.193.

§. *certè illud,uersi.nam scienti alienũ solum esse.* } Scot. super ædificans in loco communi, an faciat ædificium cõe.Cæpo.consi.35.nu. 7. de ædificãte habes tex. quod sic,in l.si in area.C.de re.uendic.

Glos. §.litera uerb.bona fide.si autem mala &c.uersi.nos quod non add.margin.& benè &c. } Scot.per Azo.inf.§.seq. uersi.ridiculũ.sed ibi sp ãle pp immensã æstimatiõe picturæ,quæ non cadit in scripturã, hoc §. lfæ.

§. *si quis in aliena,uersi.sed nobis videtur melius &c.* } Scot.vide l.si in emptione,in prin.ff.de contrah.emp.

Gl.§.si quis a non domino,uerb.fructus,scilicet industriales &c. add. margin. Fructus industriales &c. uersi. naturales uerò &c. } Scot.vide l.qui scit,ff.de usu.

d.add.vt poma,fœnum. } Sco.de fœno dubitat,vt p Bar.in l.& ex diuerso.ff.de re,vẽd.Mod.trac.de fructib.vt Cæpol.

Cæp. & Loriot. Forcat. in pen. iur. ciuil. vide Ang. tract. de oli. & pale. in tract. de duob. fratrib.

§. *is uero. uers. & ideo licet maturis &c.* Scot. Et est differentia inter fructus perceptos, & fructus a solo separatos. A solo namq; separati non dicuntur per cepti. l. bonæ fidei. ff. de acquir. rerum domin. vide gl. infra, uerbo perceptis. par. 1. pro hac differētia, iuncto text. vide tamen l. pratum. l. antepen. ff. de re. uend. Bald. c. in Genesi. num. 5. de elect. vide Petr. Iac. in Pract. libel. de confess. in seruit. perso. vsufr. nu. 6.

Glos. uerb. præceptis. ut si in borreo repositi sint &c. add. marg. idem est si non esset in borreo, sed tamen essent &c. ut quia excussi aspicis secundum Porc. Egid. Per. Scot. l. qui scit §. preterea. ff. de vsur. vide Boss. in pract. crim. de re miss. merced. conduct. sub num. 90. vide d. l. bonæ fidei, de acquir. rer. dom.

§. *thesauros.* Scot. vide Alciat. lib. 7. cap. 1. Parerg. vbi quid si emptor emit fundum, sciens ibi thesaurum esse, domino nesciente? quid item de thesauro inuento in fundo recenter empto? ubi ponit sententiam Apollonij interrogati a Phraate Indorū Rege, quam irridet post Casellium. Adde quod Phraates appellat iudicium aniculę, diuisionem talis thesauri inter emptorem, & uenditorem.

Glos. uerb. non data ad hoc opera, alijs &c. uers. non tamen magica arte &c. Scot. Vergil. lib. 10. Aeneid. alludens ad magiam, facit Magum promittentem thesauros Aeneæ. Inde Mago procul infestam cum tenderet hastam, Ille astu subit: & tremebunda super uolat hasta: Et genua amplectens, effatur talia supplex, Per patrios manes, & spes surgentis Iuli Te precor, hanc animam serues natoque, patrique. Est domus alta: iacent penitus defossa talenta Cęlati argenti: sunt auri pondera facti, Infectique mihi, non hic uictoria Teucrûm vertitur: haud anima una dabit discrimina tanta, Dixerat, Aeneas contra cui talia reddit. Argenti, atque auri memoras, quæ multa talenta Gnatis parce tuis: belli certamina Turnus sustulit ista prior iam tum Pallante perempto. Hoc patris Anchisæ manes: hoc sentit Iulius. Sic fatus &c.

Glos. §. uendita, uerb. fidem emptoris, quid si dedit &c. Scot. vide gl. in l. quod vendidi. ff. de contrah. empt. l. in ciuile. C. de re. uendic.

§. *interdum etiam.* Scot. l. qui absenti. ff. de donatio.

§. *hoc amplius. uers. missilia &c.* Scot. De pecunia uide Cic. Philip. 3.

§. *qua ratione, uers. statim eum dominum &c.* Scot. vel vsucapere, si rei derelictæ non dominus sit derelinquens. l. interdum. §. 1. ubi gl. uerb. uerè ergo. ff. de acquir. possess.

Glos. §. alia, uerb. furtum. ff. de furt. l. falsus. §. si iactum, contra. fol. &c. Scot. Hermenop. lib. 2. epitomes iuris, tit. vlt. ea (inquit) quæ naufragij periculo abijciuntur propter iactum, non habentur pro derelicto: sed manent in dominio prioris possessoris. Ideoque si ex mari in littus expulsa fuerint, dominus ea uẽdicare potest: sed si quis priusquā dominus istiusmodi recuperauerit, sibi acquisierit: idque citra periculum, reuocandæ eius licentia domino conceditur: ita tamen, ut ei dominus rependat suum laborem: vel si fortè eam rem emit, pretium ei restituat. Si verò ipsum se indiscrimen aliquod adduxit, vt ea rem ab interitu assereret, non sine ratione dominium, quoque eius consequitur, ut qui sua salute, rei salutem redemerit: & prior rei dominus, a dominio eius repellitur.

Glos. uerb. de rheda, idest, de curru &c. Scot. Glos. in l. 4. ff. de supell. lega. dicit rhedæ, idest, rotæ plaustri fortè: & citat hunc §. & malè, quia rheda erat duarū rotarum.

De rebus corpor. & incorpor. Tit. 2.

Vers. sicut hereditas &c. & uers. nā ipsum ius hæreditatis &c. Scot. Seneca lib. de beneficijs. taxat Iurisconsultos, aiens, quid enim est hæreditas, nisi res hæreditariæ: quem reprehendit Hotoman. in comment. de uerb. signif. uerb. hæreditas.

De seruit. rustic. præd. & urba. Tit. 3.

Glos. uerb. Iter habet. quo ad commodum, non quo ad &c. Scot. Quandoque nec etiam ad commodum. gl. dict. §. 1.

Glos. uerb. continet. sed qua est &c. uers. & rectè ferre bastam. add. margin. dummodo ciuiliter &c. quod not. pro capitaneo, cui conceditur transitus &c. Scot. Vnde Lysandri apophtegma de erectis, & inuersis hastis: quod vide apophteg. lib. 1.

Glos. §. prædiorum, uerb. tollat. uel non tollat &c. uers. refulsit sol &c. Scot. Hoc dictum citat etiam gloss. in l. si arborem. hic allega. sed omittit locum, quem ponit hic.

Glos. u. fin. uerb. pactionibus, idest, pactionalibus &c. Scot. vide gl. l. 3. ff. de vsufr.

De vsufructu. Tit. 4.

Glos. § 1. usufructus. uerb. abscedente, idest, separato &c. uers. sic. liber homo non poterit &c. add. marg. hec communiter probatur &c. ex hoc sequitur &c. Scot. Tamen alienatis bonis in fraudem, non potest cedere bonis: cū nō reperiantur, nec recuperari possint, sed carceri perpetuò emancipatur, idest, quousque luat, argumen. l. fin. in fi. ubi Bologn. ff. quæ in fraud. cred.

Glos. §. constituitur. uerb. ciuili, quia transit in dominium &c. Scot. vel quia quod natura negat, lex nec audet. l. 2. §. 1. ubi Bal. ff. de vsufr. ea. re. quæ vsu consum. vel quia non congruit definitio. Porc. hic.

§. *finitur. add. marg. sic etiā clerici censentur usufructuarij &c.* Scot. Glos. c. fi. de pign. Facit eos potius usuarios, vbi Alb. col. fin.

§. *item finitur, uers. nihil agitur.* Scot. Simile in §. pen. supra, de autorita. tuto. & in l. 1. §. ff. de offic. procur. Cæsar.

Glos. d. §. uerb. cedendo, uers. imò tunc ad proprietatem &c. Scot. Hoc est contrà hunc tex. per quem apparet per cessionem factam extraneo, non finiri vsumfructum. vide glos. in l. arboribus. §. vsufructuarius. verb. uel daret, uers. possent etiam intelligi &c. vide l. si seruo. ff. famil. ercisc. vbi vsusfructus non potest discedere a personis sine interitu sui.

Vers. & ne area quidem vsumfructum &c. Scot. Nota, ꝙ si legetur vxori vsusfructus donec fuerit ei satisfactum

ctum de dote, modus faciendi desinere, ac finiri vsumfructum est, si soluatur dos, vel. qui familiæ. §. vsusfructus. ubi Bal. ff. fam. ercisc.

De vsucap. & long. tempo. præscript. *Tit. 6.*

Vers. biennio tantum. Scot. vide Aggenum Vrbicum in Frontinum.

Vers. qua cautum est, ut res &c. Scot. vide l. 2. C. in quib. caus. cess. lon. tempo. præscrip.

Glos. uerb. per triennium. quæ tempora &c. uers. & est ratio &c. add. marg. quia solo fauore &c. quod etiam est falsum &c. dic ergò rationem quia in rebus mobilibus &c. Scot. vnde dicitur possessio mobiliũ uilis, & abiecta. l. si rem. ff. de acquir. possess. Paul. Castrens. l. si id quod. in princ. ff. eo. tit. scilicet, de acq. poss.

§. furtiua, uers. nam furtiuarum &c. & lex Attilia. Scot. Melius lex Attinia l. sequitur. §. quod autem. ff. eo. de qua apud Gell. libr. Noct. Attic. 17. c. 7.

Glos. uerb. competat. hoc uidetur &c. uers. sed bodie uitium persona &c. Scot. vide Bald. in l. ancillæ. nu. 8. C. de furt.

§. quod autem, uers. Abolita est enim &c. Scot. vide Gell. lib. 11. c. ult. ubi hoc dictum a Sabino, in libro, de furtis, scribit. Facit Plin. lib. 2. c. 68. ibi, furtoque vi cini cespitem nostro solo affodimus.

Glos. 1. §. nouissimè. ideft, in ultimis, ut breuiter dicam &c. Scot. Concord. l. vn. §. in nouissimo. C. de caduc. tollend. l. nouissima. iud. sol. l. nouissime. quod falſ. tutor.

§. diutina. Scot. Hic §. non procedit de iure canonico. Bart. & Castrens. in l. 1. C. de vsuc. transf.

Vers. licet ignoranti &c. Scot. Adde tamen, quòd etiã scient a ex persona sua prodest, vt si rem redemerit, quam vendiderat mala fide a defuncto possessam. Lan vitium. §. 1. de diuers. & tempor. præscr.

Vers. non prodest. Scot. Etiam ex persona sua. Doct. c. si uigilanti, de præscr.

Glos. uerb. uitium. uel quasi &c. uer. quidam tamen dicunt &c. Scot. Quam opinionem reprobat gl. in l. vitia, C. de acq. poss.

§. edicto. Scot. Not. ex hoc §. fiscum, & ærarium idem esse.

Quib. alien. lic. vel non. *Tit. 8.*

Glos. §. contra. uerb. certus modus, uers. si autem dictum fuit, ut non uendatur. Scot. Not. secundum Ang. hic, limitationem ad l. si conuenerit. ff. de pignor.

Per quas perso. nobis acquir. *Tit. 9.*

Glos. uerb. est modus &c. uers. in quo nudum &c. add. margin. hoc uerum &c. uel operis serui &c. Scot. Imò operæ serui sunt in fructu, infra eo. post princ. ubi vide gl. uerb. vsumfructum. ut infra, &c. uers. quid si nudũ &c. & add. in corpo. ibi videtur &c. vide gl. §. de ijs, verb. vsumfructum, vbi addidi.

Glos. §. igitur. uerb. ex re. large pone &c. add. in corpo. sol dictio ex &c. Scot. vide tex. & Bart. in l. eo tempore. ff. de pecul.

§. hoc quoq; uers. sibi tertiam partem retinere &c. Scot. Hodie contrarium seruatur: quia pater dat aliquid in præmium emancipationis filio, ex lege Longobarda. Alc. l. fin. C. de pact.

Vers. & quod honoris &c. Scot. Honor est sui iuris effici.

Glos. §. de ijs, uerb. usumfructũ. de eo &c. uers. non acquirit &c. Scot. Imò seruus vsuario acquirit ex operis suis, & ex re nostra. §. per eum quoque seruum. infra, per quas person. nob. oblig. acquir. vide glo. supra post princ. verb. vsumfructum, ubi add. ex Ang. & mea.

Glos. §. item per alienos, uerb. per hanc. ita quod &c. uers. namque sola possessio &c. Scot. Hanc glos. dixit singul. Bald. in l. si de proprietate. colum. penul. C. si a nõ compet. iud. Limita hanc gl. in re legata rei meæ, quæ mihi acquiritur. l. Caius. ubi Bart. in fi. ff. de annu. lega. vide Mod. in l. si seruus plurium. in princ. ff. de lega. 1.

De testamen. ordinan. *Tit. 10.*

Vers. testatio mentis. Add. marg. Etymolog. hanc ridet Aul. Gell. &c. Scot. Alcia. defendit lib. 4. de uerbo. signif. & Connan. in Commen. iur. ciuil. vide Gratian. 13. q. 2. c. placuit. circ. med. facit. l. diuus. uerb. vt voluntatem suam testa. ff. de milit. testam. Facit ad hunc text c. 1. §. quia verò. de sacra. unct. in fin.

Vers. olim quidem duo genera testamentorum &c. Scot. vide de testamento physico frag. uete. poet. ex Varro. in princ.

Glos. uerb. calatis comitijs, ideft, bonis initijs &c. uers. unde calende &c. Scot. Aliter gl. in l. cum bisextus. de verbo. signific.

Glos. procinctum eo forte &c. Scot. vide Cice. lib. 2. de natu. Deo. vbi in procinctu testamenta perierunt. Alludit huc Ouid. lib. 1. de Ponto, Hæc in procinctu carmina facta leges: i. ab exituro in pugnam.

Glos. uerb. & libripende. Scot. Liui. Andron. Impubes libripens esse nen potest, neq; attestari. In fragm. uete. poeta.

Glos. §. testes. uerb neque mutus. qui nihil &c. Scot. Mutus casu, & literatus, potest testari. Io. Fabr.

Glos. §. sed cum aliquis. uerb libertate, scilicet, putatiua &c. Scot. Stat gl. legendo, libertate. Secus si legas liberalitate.

§. fin. Scot. Quid sit nuncupare, unde nuncupatiuum testamentum, & de nominibus, Alciat. libr. 2. Parerg. cap. 32.

Glos. uerb adhibitis, ideft, rogatis &c. Scot. vide l. antep. ff. de diuort. ubi Bald.

De milit. testam. *Tit. 11.*

Glos. §. quinimo. uerb. mutus, siue natura etc. add. in corp. dummodo appareat ipsum et. Scot. Hinc habetur, testamentum confici posse adhibito interprete. vide Bart. in l. mutum. ff. de acq. hæred.

Glos. §. sed & si quis, uerb. ex noua. Not. quòd ab initio &c. Scot. Contra regulam l. quod vitiosum. ff. de regul. iur.

Quibus non est permiss. fac. testam. *Tit. 12.*

Glos. §. præterea. uerb. iudicium est, ideft discretio &c. Scot. Adde his omnibus, quòd iudicium significat cõtractum,

tractum, & iurisgentium §. ut puta. uerb. iudicijs, cũ gloss. ff. de pact. & §. adeo. in princ. d. l. iurisgentiũ & l. nihil consensui. ff. de regu. iur.

Add. in corpo. Facit c. in iudicijs etc. Scot. vide Dec. rub. extra de iudi. in vtraq; lectu. vbi quòd ponitur pro sententia, nu. 6. lect. 1.

Glos. uerb. furiosi, hac ratione &c. Scot. Tamen apud Valer. Maxim. lib. 7. Centum viri sustinuerunt testamentum Tuditani notæ insaniæ: in quo hæredem filium instituerat: quasi hoc sapiens factum elideret præsumptam stultitiam.

Glos. §. item furdus. uerb. amittunt. & maximè impij aduocati, ut in eo puniantur &c. Scot. Ad hoc dictum gl. vide Dec. in l. si fugitiui. col. 2. num. 3. num. 19. C. de seru. fugit. Iuno apud Ouid. 3. Metamorph. Huius ait linguæ quæ sum delusa, potestas Parua tibi dabitur, vocisque breuissimus vsus. concord. c. ecclesia, §. item, Dauid c. q. 4. Vno anno pestis mortui sunt septem aduocati Paduæ, & omnes inuenti sine lingua. Neuiz. in syl. nuptia. ch. 125. col. 4. in antiq. Facit quod scribit Florus teste Pandulpho Collenutio, in libello de uipera. Quintilio Varo Augusti decreto Germaniam tenente, cum tres legiones per dolum inter syluas, paludesque obtruncassent barbari: ipseque sibi mortem consciuisset Varus in cruentissima illa cæde, in causidicos præcipue sæuitum est. Vnius os fractum fuit, cuius recisam prius linguam manu tenens barbarus: Tandem, inquit, o vipera, sibilare desistes. Martial. lib. 6. ad maritum, Quis tibi persuasit nares abscindere mecho? Nõ hac peccatum est parte, marite, tibi. Stultè, quid egisti: nihil hic tua perdidit uxor: Cum sit salua tibi mentula Deiphobi. Vide etiam in pract. crimin. Iac. Beluis. Sicut pictori qui abstulerat arma unius, & pinxerat arma alterius, fuit abscissa manus. Paul. 30. muta fiant labia dolosa. Diogenes censuit adulterum, testium, qui bus peccauerat, suspendio puniendum, cum dixit Didymonem ex nomine dignum suspendio. Nã Didymo, testiculus est. Tiraq. l. 13. connub. sub num. 12. Alciat. in Parerg. Adde l. 1. C. de rapt. virgi. vel vidua. in C. Theodos. Galen. in lib. 6. in fin. de Hippocr. & Plato. decret.

d. glos. uers. quia per quæ quis peccat etc. Scot. Sap. c. 11. Sic vbi delinquit, quis est puniendus. in Authen. ut iud. si. quo. suffrag. §. si quis autem, ubi gl.

De exhæred. libero. Tit. 13.

Glos. uerb. præterierit, scilicet, nec instituendo etc. Scot. Nec instituens, nec exhæredans, præterire dicitur, licet ei sit aliquid legati nomine relictum: quia non ad lucrum, sed ad damnum nominatus est. gloss. §. exhæredatus, in gl. mag. in Auth. de hæred. & Falcid.

Glos. §. sed hæc, uerb. eundem habeant effectum. quo ad commodum etc. uers. §. non quæuis. Scot. Dum noster Accursius allegat §. non quæuis, videtur sentire testamen tum non continuò, iure ipso nullum esse: licet inepta, minusque non rata facta sit exhæredatio, sed in firmari etiam cum querela debere. Quòd si exhæredatio inepta loco præteritionis esset, vt Ias. in Auth. ex causa. C. de liber. præter. censuit, afferens d. §. non quæuis. non uideo qui tueatur Accursium. Quòd autem ritè exhæredatis detur querela, probatur ibi bellissimè: resque testatissima est: quodque non exhæredatis ritè, detur bonorum possessio contra tabulas: eoque modo tabulæ non iure ipso tollantur.

De hæredib. instituen. Tit. 14.

Scot. videtur non potuisse olim hæredem rempublicam institui, nec præcipere, Plin. Cæcil. lib. epistol. 5. epistol. 7.

Glos. uerb. non per innouationem. q. d. non induximus etc. uers. liber esse videatur. add marg. Tu dic secundum Docto. etc. Scot. vel detexit quod latebat, siue fuerit olim lex, siue non fuerit, & legem fecit. Facit quod ponit Bald. de no. for. fidel. in prin. in vsibus feudo.

Glos. §. alienus, uers. sed certè, quo ad alia etc. Scot. Quod fructuarius dici possit dominus, concludit Bartol. in Auth. hoc locum, col. 3. C. si mul. secun. nupser.

§. si plures, uers. satis enim constat &c. Scot. Adeò ut testes dicentes institutos fuisse tres hæredes: sed se non recordari ex quibus partibus, probent, seu præsumptionem inducunt æqualium partium. Ias. in l. non hoc. col. pen. C. un. legit.

§. ult. uerb. fratris filios, uel etiam &c. Scot. Facit l. quidã. cum filium, uerb. ignotus testatori. ff. eo.

Glos. §. fin. uerb. in partem, sed in quam etc. uers. sed de ulio, ſemisse &c. Scot. vide Ias. post alios in l. si quis filium. in princ. ff. de acquir. hæred. Doctor. in l. si paterfa. hic alleg. & ibi habes quomodo procedat, cum hodie proprietas acquiratur filio, licet vsusfructus patri.

De pupilla. substitut. Tit. 16.

§. sin autem, uers. separatim in inferioribus partibus &c. Scot. vltimas ceras appellat Martial. lib. 4. Moriẽs reliquit ultimis pater ceris. vide Sueto. in nona cera. Horat. & similes.

Glos. uerb. formidolosus, idest, dolosus multiformiter &c. Sco. Ridicula expositio.

Quib. mod. testam. infir. Tit. 17.

Glos. seu & si quis. uerb. expressum est. Nam testator etc. uers. ex legata ex utroque &c. Scot. Imò duntaxat ex posteriore. Bart. in l. si iure, de lega. 3. Sed oppositum sentit Alexan. in Authen. ex causa. C. de liber. præter. in fin.

§. alia quoque, uers. sed quia sane commodius erat &c. Scot. Facit Cicer. in Topicis, uers. quamquam enim uocabula. Galen. lib. 1. de difficul. respir. col. 3.

§. ex eos. uers. diui Pertinacis &c. Sco. vide Capitolinum in Pertinace.

De inoff. testa. Tit. 18.

Glos. uerb. agentes uincere, scilicet etiam de facto &c. uers. nam frater agit &c. add. in corpo. si autem esset solus &c. Scot. Filius fratris non intendit querelam solus, si tamen existat patruus, qui rumpat querela, admittitur ab intestato, ut colligitur ex uerbis gloss. & Angel.

De

De hared. qualit. & different. Tit. 19. Ad Rubr.

Glos. 1. uers. id est, differenti qualitate etc. addit. marg. Figura est endiadis etc. uers. C. de agric. et censib. in rubr. } Scot. ubi Bartol.

Glos. §. sui alit, uerb. desierit. Improprie ponitur: quia uiuo etc. } Scot. Quia viuentis non est hæreditas. l. 1. ff. pro hæred. l. 2. ff. de hæred. uel act. uend. contrarium tenet Bart. in l. Gallus. §. sed si parente. ff. de liber. & posthu. quòd imò filij uiuo patre dicuntur sui hæredes, ut probat ille text. vbi respon. Bart. ad argu. supra formatum, seu rationem additam pro gl. vt ibi per eum.

Glos. d. §. uerb. quia domestici. No. filium etc. add. in corp. et ideo ex furto etc. nisi esset magnum etc. } Scot. Imò paterfam. in filium, domino in seruum nulla actio de furto prodita est: ut ait Vlpianus l. serui & filij. ff. de furt. & not. Bart. in l. frater a fratre. ff. de condict. in deb. ad uerba prima Accurs.

Glos. §. fin. uerb. nuda uoluntate. oportet tamen & c. add. marg. & sic quod vulgò & c. } Scot. vide Bart. in l. pro hærede. pen. q. ff. de acquir. hær. Castrens. in l. mutum. ff. eo. de acquir. hæred.

Vers. pro hærede enim & c. ueteres enim, hæredes & c. } Scot. vide Calep. uerb. hæres, vbi citat Festum. Et ibi de hærede Dea: cui fiebant sacra post aditam hæreditatem.

Glos. uerb. pro domino unde seruus. } Scot. Addidi infra, de bono. poss. §. quos.

De legatis. Tit. 20. Ad Rubr.

Scot. Facit Galen. libr. 1 c. de method. med. uers. atq; hæc mihi &c.

Glos. uerb. loquimur, id est locuti sumus, & sic tempus pro tempore & c. } Scot. Adde l. cum dos. in prin. ff. de pact. dota. & uide quæ posui ad l. diem functo. ff. de offic. assessor. & §. item verborum obligatio, verb. vlti. & ibi gl. infra, de verb. oblig.

§. sed olim, uers. per damnationem. } Scot. Quandoq; per damnationem, concurrebat cum sinendi modo, l. damnus. ff. de vsu, & vsufr. lega.

d. §. uers. per præceptionem. } Scot. Huius legati fit mentio in l. filiusfam. aliàs, si filiusfam. ff. de dolo. Ad intelligentiam huius §. vide Alc. lib. 3. Parerg. c. 1. Videtur olim non potuisse consequi legatum per præceptionem, nec hæredem instirui. Plin. Cæcil. lib. epist. 5. epist. 7.

Glos. uerb. quadam uerba. Vt si dicat & c. uers. Item si dicat uni hæredum & c. } Scot. vide d. l. filiusfam. aliàs, si filiusfam. & adde quintum genus legati, quod uocabatur partitio. Institut. de fideic. hæred. § sed quia. r.

Glos. §. nostra autem. uerb per hypothecariam, scilicet, in rebus alijs & c. } Scot. Non in re legata: quia res sua nemini potest esse obligata. l. neque pignus. de reg. iur. vide Bart. in l. 1. in fi. ff. de lega. 1.

d. glos. add in corpo. & sic ex testamento & c. secundum Dotto. & c. } Scot. Vide Bartol. ubi supra, & Barto. l. 1. C. commun. de lega. colum. fin. uers. alij ut Alber. de tali.

Glos. §. si res aliena, uerb. in eundem. } Scot. vide Bartol. in l. Mæuius, §. duob us, col. 6. de lega. 2.

Glos. §. sed si rem. uerb. non potest. sic infra, & c. } Scot. Et ff. de verbo. oblig. l. nemo rem suam.

Glos. §. si res legata. uerb. sine facto, id est, mora & c. uers. tenetur enim & c. } Scot. vide text. in l. si seruus legatus. §. cum quid. ff. de lega. 1. Bartol in §. culpa. per gloss. allegat.

§. posthumus autem. } Scot. Aliqui putant hic negationem subaudiendam, quæ subducta sit uitio librariorum, Græciuè codicis, vbi facillimè litterula sit inuersa, idest, articulus, pro negatione substitutus.

§. si quis in nomine. Add. marg. uide in hunc locum & c. } Scot. vide Robertellum de Romanis nominibus. & adde Cicer. lib. 2. de Inuentio. vbi meminit agnominis.

Glos. 1. } Scot. vide l. hæredes palam. §. primo. ff. de testamen.

Glos. §. fin. uerb. secta meorum temporum, idest, ego qui & c. } Scot. Sic in l. 2. C. ad leg. Iul. maiest. Sed exponendum secta meorum temporum, idest, christiana, saltem hoc loco.

De lege Falcidia. Tit. 22.

Vers. cum enim olim. } Scot. vide Sabel. tom. 1. pag. 218. seu Ennea. 2. lib. 5. ex Solone.

De fideicommiss. hæred. Tit. 23.

Add. margin. fideicommissum dicitur & c. } Scot. §. fi. in prin. infra, eod.

Glos. §. sed quia 2. uerb. simplicitas. nota simplicitate & c. Add. in corpo. intellige de simplicitate & c. non autem & c. } Scot. Glos. c. si cupis. 16. q. 1.

§. præterea. uers. pertinere intelligit. Add. marg. dicendo, quisquis mihi hæres & c. } Scot. Cum scriptus intelligatur etiam nondum natus. l. 3. ff. de iur. codic.

d. §. uers. eum alioqui legato nisi & c. } Scot. Nota quòd fideicommissaria libertas relinquitur sine scripto. l. fin. in princip. C. de testam. manum. quemadmodum & hæreditas. l. & sine scriptura. C. ad Trebell. & dic non ualeant, antequam intercederet autoritas D. Augusti. infra, de codic. in princ. & ibi, & filia Lentuli. cum glos. & uersicu. post quæ tempora.

De singu. reb. per fideic. relic. Tit. 24.

Vers. quamuis a legatario legari & c. } Scot. A legatario fideicommittitur. l. Imperator. in princ. ff. de leg. 2.

Glos. §. qui autem, uerb. arcinus sic dictus & c. } Scot. vide qđ notaui. §. hi qui. 2. l. 4. ff. de fideicom. liber.

De codicillis. Tit. 25.

Vers. interque eos Trebatium quoque & c. } Scot. Nota Trebatium fuisse maximæ autoritatis tempore Augusti. Hic tempore Iulij Cæsaris, & M. Ciceronis incipiebat aliquid esse, ut apparet ex episto. Cicer.

Vers. post qua tempora cum & Labeo codicillos fecisset & c. } Scot. Nota dictum Trebatij multum mouisse, ut supra factum Labeonis plus.

Glos. uerb. non posset. propter impotentiam facti, ut quia non habet &c. } Scot. vide l. cum sciamus, seu vlt. tit. de testa. in lib. Nouellarum Valentiniani.

Glos. §. 1. uerb. confirmentur. scilicet expressim. Add. in corpo. in hoc tamen &c. } Scot. vide Duare. lib. vlt. c. vlt. Anniuers. disput.

§. codicillis, uers. ne confundantur ius &c. } Scot. Facit quod not. Alex. cons. 28. colum. 3. vers. ne confundatur. lib. 3. vide Merulam, qui scribit Græcum adolescétem ab auunculo per codicillos hæredem institutum, in Monsferratensi principatu.

Glos. uerb. relinquitur. } Scot. l. fi. §. fin. ff. de leg. 2.

Scholia Federici Scoti Iureconsulti &c. Ad Librum Tertium Institutto.

De hæreditat. quæ ab intesta. defer. Tit. 1.

§. posthumi quoque. } Scot. Contra l. lege Corn. in fin. ff. de testam.

Glos. d. §. posthumi quoque, uerb. sui hæredes sunt. cum habeantur pro natis &c. } Scot. Innuit gl. hac sua ratione, posthumum esse suum antequam nascatur. vide Ias. in l. qui se patris. col. 3. C. vnde liber.

§. cum filius. } Scot. Hunc §. etiam in successione auiæ intelligit Bald. cons. 140. lib. 2. In contrarium facit l. inter omnes. C. fam. ercis. iunc. gl. in l. hac consultissima. §. ex imperfecto. C. de testam. ubi intelligit d. l. inter omnes. de maribus, ob suitatem, & paritatem ex diuerso gradu in succedendo patri. vide Ias. in l. illam. nu. 3. C. de collatio. tamen per Auth. ibi positam, & in corp. vnde sumitur, bene consuluit Bal. & per §. 1. in Auth. eo.

Vers. ad tres, uel quatuor altera dimidia. } Scot. Contrarium in successionibus patruorum, l. si libertus præterito. in fin. de bon. libert. Facit l. 3. §. si duo, de legit. tuto. Rationem ponit hic Io. Fabr. & meliorem in §. si. infra, de success. libertor. uide Ia. s. in l. fi. col. 2. in fi. & seq. C. de success. edict.

Gl. uers. ex altero filio. secus si &c. add. in corp. hodie secus &c. } Scot. vide Franc. Bald. hic in §. item si ex duobus, & ad ll. 12. tabu. l. 17. & 10. uers. semper meminerimus &c. vbi quod etiam inter ipsos ex pluribus filijs, filiabusue nepotes.

§. cum autem. uers. planè si & conceptus, & natus. } Scot. Limita hoc secundum Io. Fab. & Docto. hic.

§. emancipati, uers. neque enim sui hæredes &c. } Scot. l. lege Cornelia. ff. de testa.

Glos. §. sed ea omnia. uerb. ab intestato, idest simul cum alijs naturalibus &c. } Scot. Adde quod filij adoptiui in tantum succedunt patri adoptiuo, quòd excludūt naturales tantum, ne possint succedere ab intestato, iuxta licet, C. de natur. liber.

§. item uetustas. } Scot. Nota præter alia ad euidentiam huius §. quòd lex 12. tab. non uocabat ad hæreditatem nisi suos hæredes, & post eos proximum agnatum, ut infra, tit. 1. in princ. l. pronunciatio. §. j. de verbor. signifi. in tantum, quòd secundum eam filius non succedebat matri. infra, de Senatuscon. Tertull. Sed postea superuenit edictum prætoris, quod admisit cognatos ad succedendum post agnatos, vt infra, de successio. cognat. in princip. Demum superuenit S. C. Tertul. quod admisit matrem ad successionem filij, exclusis agnatis, & Senatuscons. Orficianum, quod admisit filios ad successionem matris, vt infra, de S. C. Tertull. & de S. C. Orficia.

Vers. contra naturam. add. marg. contrà naturam est &c. } Sco. §. Sed hæc quidem. supra, de exhæred. liber.

De legit. agnat. successio. Tit. 2.

§. 1. uers. qui etiam consobrini uocantur. } Scot. M. quoque Tullius, lib. de offic. 1. vocat fratres patruelles consobrinos. Ex patruelibus autem fratribus duobus natos appellat sobrinos, cum ait: sequuntur fratrū coniunctiones, consobrinorum, sobrinorumque: qui cum vna domo &c. vide Petr. Mars. in scęnam Terentij, quæ incipit, In hac habitasse. in Andria. At idem Cicer. in princip. lib. 5. de fini. bono. & malo. nominat L. Ciceronem fratrem suum cognatione patruelem, amore germanum. vide §. quarto. infra, de grad. cognat. & l. 1. ff. de grad. affinitat.

Glos. uerb. inter suos esse. idest agnascitur &c. } Scot. Intellige text. quo ad penitus extraneos. Sed respectu agnatorum, & cognatorum sui hæredes dicuntur, qui sunt in potestate: & obtinent primum locum. §. sui. supra, de hæred. quali. & differ. & §. sui. supra. tit. 1. De hac materia vide Melinguerram compatriotam, in l. vlt. eiud. 1. C. vnd. liber.

§. cæterum. uers. commodius uidebatur &c. } Scot. Facit l. codicillis, §. 1. ff. de leg. 2. Vide Spieg. verb. salicam legem. ibi, nulla hæreditatis portio, de terra salica ad mulierem uenito. Bald. inter cons. Angel. cons. 68. & Ang. cons. seq. Franc. Bald. in ll. 12. tabu. Adde quòd lex Mosaica stante filio masculo, excludebat filiam fœminam. Num. c. 27. & sic ab intestato mares excludebant fœminas. Alex. cons. 6. lib. 6. vbi citat d. c. 27.

Glos. uerb. plerunque. hoc propter &c. add. in corpo. & hinc sumitur ratio statutorum &c. } Scot. Nicol. Vbald. in tractat. de successio. ab intesta. in princ. num. 20. Adde quòd (vt ait Euripides in Iphigen.) Domus columne, liberi sunt masculi Adag. columen familię. Adde quòd hæreditates debent in familijs defunctorum remanere, secundum ius diuinum, quod habes. Num. c. vlt.

Vers. asperitatem iuris ciuilis corrigētes, siue quod deerat, adimplentes. } Scot. Aliud est corrigere, aliud quod deest, adimplere.

§. si plures. uers. & quamuis singulari numero &c. add. marg. Vnde si statutum est, quod primus &c. } Scot. Edictum tale proposuit olim Dauid, vt expugnaret arcem Solymorum. Sabell. tom. 1. pag. 128. seu Enne. 1. lib. 9. Hic autem habes, quòd numerus singularis, trahitur ad numerum pluralem: & pro decisione relata in d. add. marg. vide Bart. in l. hoc articulo, de hæred. instltu. Alciat. in Parerg. & Franc. Bald. in ll. 12. tabul. l. 27. & 28. versic. porro, vbi quòd nisi ita esset, lex familiæ ercifcundæ non posset locum habere.

§. placebat, uers. hoc agnatis esse reclusum. } Scot. Legi debet, præclusum, vel conclusum. Tamen videtur accipere reclusum pro pręclusō, uel conclusō, etiam supra.

supra, hoc §. ibi, agnationis iure eis recluso. Et reclusum pro clauso legitur etiam in l. binas, in fin. de seruit. vrba. prædio. in l. vulgaris, §. sed. & si de noui, de furt. l. 1. in princ. C. de caduc. toll. Recludere, pro excludere, idē Iustin. in l. lege. C. de legi. hæred. col. 2. In arca reclusam pecuniā, pro clausam, seu conclusam, in l. a diuo, in fin. de re iudi. Vtitur etiam pro clauso iurisconsultus in l. signatorius. ff. de verbo. signif.

De Senatusc. Tertull. Tit. 3.

Vers. ut mater ingenua trium liberorum ius habens &c. } Scot. vide de iure trium liberorum, in pesona masculi, Martial. lib. 2. epigram. antepen. & pen. latē Duaren. lib. 1. Anniuers. Dispu. c. 40. De alio iure triū natorum, habes apud Sabell. tom. 1. pag. 197. seu Ennea. 2. lib. 4.

§. sed nos. uers. Quid enim peccauit &c. } Scot. Simile in l. maximum vitium, C. de lib. præter. & in l. quæret. ff. de verb. signif.

Glos. uerb. fortuitum, §. habere &c. cum ex diuina gratia &c. } Scot. vnde Iacob Racheli dicēti, da mihi liberos, iratus respondit, nunquid ego Deus sum, vt tibi dē liberos? Gen. c. 30. Meritò Vergil. lib. 7. Aeneid. cecinit, Filius huic fato diuum, prolesque virilis Nulla fuit. Adde Paralip. c. 20. Sic conseruatio liberorum ad Deum pertinet. Glos. l. si paterfam. §. fi. ff. de adoptio. Sensit etiam Poeta amissionem filiorum pertinere ad Deum eisdem versibus, cū addit, Primaque oriens erepta iuuenta est. Scilicet fato diuūm. Idem quod hic, scilicet esse in casu habere liberos, habes in textu Auth. de nupt. §. quæ uerò.

De successio. cognat. Tit. 5.

§. fin. glo. ult. uers. item & quare magis &c. respon. quia hi &c. } Scot. vide aliam rationem Io. Fabr. hic: quem refert, & sequitur Alex. in l. fi. in princ. C. vn. legit.

De gradibus cognatio. Titul. 6.

Ad Rubr.

Scot. Cognatio tanquam genus, diuiditur in tres species, seu gradus, ordinesuè; quippe adscendentiū, descendentium, transuersalium. Superior, & inferior ordo incipit a primo gradu, qui est ex transuerso, incipit à secundo. Qui finit in primo gradu, qui in secundo, & deinceps, hic exemplis demonstratur: declarantur que vocabula patrui, amitæ, materteræ, & similium. Item persona addita personæ cōstituit gradum. Et res melius docetur per ostensionem ad oculum, quam ad intellectum. Hoc dicit tot. tit. ad fin. usque.

Glos. §. 1. uerb. pater, mater, si pater est, mihi &c. uers. ad similitudinem fenestræ. Nam duæ columnæ ex lateribus unā &c. } Scot. Clarior est ista comparatio glossæ, quàm iurisconsulti, in l. iurisconsultus. §. Gradus autem dicti sunt. ff. eo.

§. Tertio gradu. uers. uterque promiscuè ui... dicitur. } Scot. vide gl. uerb. Hesychium, in auth. de appell.

§. fi. } Scot. Modum faciendi arbores genealogiarū a Beroso acceptos vult frater Annius lib. 15. Sed non desunt exempla apud Mosem, & cæteros in Biblijs, vt autorem Regum, vt Matth. vt Luc. & apud Græcos, vt Homer. vt Herodo. apud latinos etiam, Præterea Berosus dicit quidem, figurabimus: at ipse, & alij enumerant: sed non figurant.

EXPLICATIO AVTORIS.

Ad

Christo, Porci arborem cognationis & ipsius intelligentiam per qq. plurimas, non inutilis.

§. sed nunquid per coniunctionem illicitam &c. uers. item dicit illud, quod non dico. } Scot. Martial. Præcide, si uis, filium, nephas non est. Tiraq. de ll. connub. l. 7. glo. 1. par. 7. sub num. 52. Aduerte quòd gl. & Archid. gl. tamen sub dubio fortè, sed Archid. dicit alios sine nota dubitationis scribere per actum non naturalem contrahi affinitatem. Quod communiter reprobatur, ut per Card. in clem. 1. q. 13. de consang. & affin. ubi addit.

De serui. cognat. Tit. 7.

Scot. Non habetur hæc rubr. in Instit. Græcis: & delenda est, vt per Aquil. in l. Centurio. par. 3. sub nu. 71. ff. de vulg. & pupill. substit. post Costam ibi.

Vers. liberum, uel liberos &c. } Scot. Liberum, idest, filium, & alibi in l. nemo prædo. §. locupletior. ff. de regi iur. l. si quis in suo. C. de inoff. testam. l. non est sine liberis. de verbo. signif. Auth. nunc autem §. in illo. ubi Bald. C. de secund. nupt. l. ius agnationis. ubi Bart. ff. de pact.

Glos. 1. alibi est hic rubr. de seruili cognatione, alibi non. } Scot. Sed est §.

De successio liberto. Tit. 8.

Vers. si uerò adoptiuus &c. } Scot. Minus enim iuris &c. vt supra, de hæred. quæ ab intest. defer. §. minus ergò iuris.

De bonorum possessio. Titul. 10.

Ad Rubr.

Scot. vide Alcia. lib. 3. Parerg. c. 21.

Vers. emendandi ueteris iuris gratia. } Scot. Emendare, & corrigere videntur differre. l. item apud Labeonē. §. adijcitur. ff. de iniur.

Glos. uerb. emendandi, idest, supplendi &c. uers. uel dic emendandi propriè, ut in agnatis fœminis &c. } Scot. vide supra, de legit. agnat. successio. §. media. uers. donec prætores.

§. quos autem. } Scot. Sic nec epistola, cohæres nominatus. l. epistola, vbi gl. ff. de pact.

Vers. solus uocat prætor. } Scot. Glos. in l. 1. C. vnde liber. ponderat uerbum, solus, hic positum. De hoc textu latē Dec. post alios in rubr. Cæqui admittit in omnibus lectu. Bart. in l. Centurio, col. 4. ff. de vulgar. & pupill. sub num. 15. dicit verbum, hæres, directū esse, & ciuile: vnde prætor hæredem non facit. Ad de l. 1. cum duabus sequen. ff. de petit. hæred. Vide Porc. hic. Sed vide glo. contrariam hui. §. quæ dicit fieri hæredem iure prætorio quandoque, nō ciuili,

ciuili, in l. facta. §. si in danda. uerb. iubend. ad Trebell. Aliam rationem quare prætor hæredem facere non possit, ponit Alcia. lib. Parerg. 3. c. 3. Faciunt quædam uerba Baldi, in tit. de pa. Constan. §. Imperialis. col. 5. uers. idem tenet specialiter, dicens &c. Adde quòd Varro ait aliquem fieri dominum sex modis, inter quos est, si iustam hæreditatem adijt, id est, legitimam, iuxta l. 3. §. 1. pro soc. Hæres autem est dominus. §. fin. supra, de hæred. qualit. & different. sed prætor non facit legem, vt hic, uerficu. per legem enim. Repetit illos modos Cæl. Calcagn. 6. disquis. in offic. Cic. Ponderat infra, de perpet. & tempor. act. in prin. de annuo imperio prætoris.

Glos. §. sunt autem uerb. contrà tabulas. sed quare &c. uers. competere non pot est. } Scot. Idem gl. l. fin. C. un. legit.

d. §. uerb. un. liber. quid erit &c. uers. uel dic unde legitimi, cum semper &c. } Scot. vide Alex. post allos in l. fi. in fin. C. vnd. lib.

d. §. uers. quinto tanquam ex familia &c. } Scot. vide Alcia. lib. Parerg. 1. c. 12. vbi habes de gentilitate, quæ hic tanquam ex familia, & de stirpe, quæ hic cognatis manumissoris.

Glos. d. §. uerb. sexto patroni. quare &c. uers. respon. hic ordinem edicti seruat &c. add. marg. i. dem prædicti scrib. } Scot. Et Alcia. loco supra alleg.

§. aliam. uers. & altiori loco &c. } Scot. vide l. 3. §. pen. ff. de sicar. vbi altiores dicuntur digniores. Facit l. obseruandum. uers. altioris dignitatis. ff. de rit. nuptia.

§. fin. uerb. curras. } Scot. Ita legerim, argu. l. 1. §. largius.

De acquis. per arrogat. Tit. 11.

§. sed ex diuerso, uers. se in adoptionem &c. } Scot. In adoptionem, id est, in arrogationem, vt supra, de hæredit. quæ ab intesta. defer. §. at ij qui.

De eo cui libert. caus. Tit. 12.

Glos. uerb. hæreditas. quo modo ergò &c. respon. hic speciale est. } Scot. Contrà l. si nemo. ff. de reg. iur.

Glos. uerb. creditoribus. uel omnibus, uel uni nomine &c. } Scot. Contra l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de uerbo. obligatio.

§. hoc rescripto. uers. extitit enim &c. } Scot. Tuetur defunctum, qui creditoribus facit satis, cum semoueat iniuriam. §. licet, supra, quib. ex caus. manum. non non lice.

§. ult. uers. & bonorum addictio fieri. } Scot. Obijcit Imperator, nec respondet. soluit tamen Accursius obiectionem. Sed alibi legitur planè. Et uidetur melius. Nam uidetur incongruum non decidi casum in libris Institutionum, argum. §. his igitur. supra, de iust. & iur. & §. sed non usque, de lega. tamen non patitur hanc planam lecturam dictio, an. Facit ad dictum prius, quod dicit Paul. Castrens. & Ias. in l. in bonæ fidei. contra glos. 2. magn. in fin. ff. de eo, quod cert. loc. Dic tamen quòd colligitur decisio ex vers. vtique non erit &c. Debemus tamen a præceptoribus aliquando relinqui cogitantes, exemplo Cyni, & Bart. De quo Ias. in l. quidā cum filium. ff. de verb. oblig. vide tamen locos Ias. qui ponuntur in repertorio, uerb. legislator.

De successio. quæ fie. per bo. uendi. & ex S. C. Claudia. sublatis. Tit. 13.

Glos. §. 1. uerb. Bacchata id est, capta &c. uers. furore amoris nihil &c. } Scot. Martial. ad Telesphorum lib. 11. ostendit promissionē factam vi amoris esse nullā.

Ead. glos. uers. est in canitie &c. } Scot. Ouid. 1. Amo. Turpe senex miles, turpe senilis amor. Mart. lib. 2. Præstatur cano tanta indulgentia cunno. Quem nec casta potest iam decuisse Venus. Refert. Tiraq. tracta. de pœn. temper. aut etiam remitt. cau. 44. sub num. 8.

Glos. ult. uers. ut C. ad Senatusc. Claud. } Scot. Imò de Senatusconsf.

De obligationib. Tit. 14.

Vers. obligatio est. } Scot. Hic solam ciuilem definiri tenet Bart. in l. si unus. §. pactus. colum. 2. ff. de pact. quem vide.

Iuris uinculum. } Scot. Aduerte quòd antiqui in nexi obligatione repræsentabant oculis uinculum dicis causa, autore Festo. Sigon. lib. 1. c. 11. de antiq. iur. ciui. Roma.

Glos. uerb. necessitate. Tunc enim &c. uers. cum inter eos non possit &c. } Scot. De iure canonico inter patrem, & filium potest esse iudicium. Paul. Castrens. in l. lis. ff. de iud. per glo. hic alleg.

Glos. uerb. secundum. istud secundum, potest &c. uers. item per competentes actiones &c. } Scot. Hanc glos. dicit solā inueniri Bald. in l. actori. C. de reb. cred. ad hoc, quòd sententia lata super inepto libello, est ipso iure nulla. Ias. hic. & l. vinum, si cert. pet. col. 19. ubi limitat quando libellus non esset necessarius.

Quib. mo. re contrah. oblig. Tit. 15.

Ad Rubr.

Scot. Quare mutuum potius nominetur a re, quàm à consensu, cum vtrunque in eo requiratur, vide Porc. hic. Bald. l. ex hoc iure. 8. oppos. de iust. & iu.

Vers. & quandoque. } Scot. vide Dec. in c. quoniam contra, col. 2. de probatio. l. in princ. ff. eo. Quandoque, pro quandocunque, ponitur apud autores. Victo. in Cato. Varro. & alios, ubi ponit exempla. Sed hic non quadrat ea significatio. Ouid. 6. Metamorph. Quandocunque mihi pœnas dabis. Horat. Garrulus hunc quando consumet cunque.

Glos. uerb. & quandoque incidenter enim &c. uers. sed eum accipit &c. } Scot. vide l. res in dotem, uerb. quandoque. ff. de iur. dot.

Glos. uerb. certi condictio, scilicet specialis &c. } Scot. De hoc termino condictio, Ias. l. certi condictio. col. 2. ff. si cert. pet.

Glos. §. item is, cui. uerb. naufragio hic nota fortuitos casus melius &c. } Scot. Imò latius in l. contractus. §. animalium. ff. de reg. iur.

Glos. §. præterea. uerb. debet. hic nota &c. uers. l. cum duobus. } Scot. vide ibi gl. sentientem, quòd etiam sine vlla culpa fieri potest furtum.

De verbo. obligatio. Tit. 16.

Vers. qua hoc nomine inde utitur, quod &c. } Scot. Idem Paul. lib. sententiarum receptarum. ad filium, qd stipulum veteres firmum appellabant. vide Spieg. in Lexi. verb. stipulationis nomine. & Alcia. lib. Parerg. 1. c. 39.

Glos. verb. ex interrogatione, scilicet, praecedente &c. alids non valeret. } Scot. Oppositum refert glos. in l. sponsio. ff. de verb. sign. vide infra, §. 1. uerb. quibuscunque tandem.

Vers. stipulum apud &c. add. marg. stipulum in hanc significationem &c. } Scot. Aduerte ad illud Cicer. lib. 1. de na tur. deo. ea quae propter firmitatem strennia appellat. Rebuff. in l. cum stipulamur. ff. de verbo. signific. dicit Iustinianum non deducere stipulationem a stipulo: sed velle stipulationem esse firmã stipulationem: quia ueteres stipulum, firmam appellabant, & sic similitudinarie. ibi vide.

Glos. verb. firmum. Nam & baculum, vel stipitem &c. } Scot. vide Bald. l. 1. ff. eo. in princ. Deutero. c. 25. Ruth. c. vlt. Facit Polit. in Miscell. c. 98. de festuca. Io. And. in addit. ad Spec. tit. de empt. & uend. col. 7.

Add. in corpo. ista tamen &c. uers. per eam tamen &c. } Scot. Caepol. l. signatorius. in fi. ff. de verbo. signif.

Verb. a stipite. } Scot. Stipes est fustis terrae defixus. Rebuff. in l. ager. §. stipendium. ff. de verb. sign. & sic res firma est.

§. In hac re olim. uers. Leonina constitutio lata est &c. } Scot. Et iure florum, per text. in l. 1. §. si quis ita. ff. eod. vbi apparet etiam per verbum, quidni, stipulationem consummari.

Glos. uerb. stipulantium. proprie &c. uer. & sic improprie etiam promittens &c. } Scot. Azo in sum. C. eo.

Vers. quibuscunque tandem uerbis expressum sit. Add. marg. & sic potest fieri etiam &c. } Scot. Contrarium tenet Azo in Sum. C. eo. num. 7. Doct. l. 1. ff. eo. glo. 1. §. 1. supra, eod.

Glos. uerb. sensum. alids consensum, scilicet, uerbis &c. add. in margin. vnde si annuis capite &c. uers. non per signa. } Sco. Valebit tamen, ut pactum. l. si stipuler. in fin. ff. eo. tit. ad quem tamen tex. vide Soci. rubr. ff. eo. col. 9. in princ. ad quem addidi. col. 7.

Glos. uerb. quibuscunque, habilibus tamen &c. } Scot. Communis opinio est, quicquid Bald. hic dicat, quod stipulatio concepta per verba inepta, nihil ualet, etiamsi constaret de mente partium. Alex. l. si quis in fundi vocabulo, glos. uerb. vocabula, de lega. 3.

Glos. §. omnis stipulatio, uerb. confestim, idest, statim, uers. ff. de constit. pecun. l. promissor. } Sco. Adde pulchrum text. in l. si domus. ff. de lega. 1.

Glos. uerb. tribui debet. hic not. quaestionem &c. } Scot. Vide hic omnino Iaso.

Glos. §. at si ita stipuler. uerb. perpetuatur, idest, donec uiuat &c. uers. nam tempore &c. ipso, scilicet, iure &c. add. marg. nisi expresse, uel tacite &c. uel die &c. } Scot. Ad haec verba glossę, ipso, scilicet, iure, adde secus de ęquitate, quae preualet. Glos. est notab. in d. l. seruitutes. Expone autem ipso iure, idest, de subtilitate iuris.

Glos. §. sub conditione. uerb. differtur obligatio. nam ante &c. } Scot. vide de materia l. actus legitimi. ff. de regul. iur. Io. Fabri hic.

Glos. §. ex conditionali, uerb. contigerit. sed quare legatarius conditionalis &c. } Scot. Amplia procedere etiam in fideicom. vniuersali iniuncto liberis testatoris. l. 1. C. de ijs qui an. aper. tab. ubi Docto.

Ead. gloss. uers. respon. in stipulatione interuenit factum &c. } Scot. Bartol. in l. si is qui pro emptore. de vsucap. col. 14. num. 48. aliud sentit. Tu vide Christopho. Porc. hic. Videtur autem ratio huius gl. fundari in gl. l. si quid in bello. de capti. ubi firmius est, quod acquirimus ex propria persona.

De duob. re. stipul. & promitt. Tit. 17.

Vers. stipulandi ita &c. } Scot. Amplia, quòd etiam si duobus stipulantibus respõderit promissor, certa quantitate etiam bis expressa, dicuntur isti duo rei stipulandi. l. stipulatio ista. §. cum qui. de verb. obl. vbi not. Doct.

§. ex huiusmodi. } Scot. Limita principium huius §. secũdum tex. l. fideicommissa. §. plerunque. ff. de legat. 3. quem allegat Bart. in l. 3. §. fi. solu. matri.

d. §. uers. promittentes, singuli &c. } Scot. Limita secundum doctrinam Bart. in l. 3. §. 1. q. 7. vltra eum glo. in Authen. de fideiuss. in princ. uerb. fideiussorem. Facit l. cum in plures. §. uestimenta. ff. locati. Nunquid autem ille reus stipulandi, qui exegit integrã summam, teneatur restituere partem correo, qui nihil exegit, vltra Io. Fabr. supra, §. 1. uide Bart. in l. reos. 8. q. ff. eo. Item aduerte circa hunc §. quòd si duo rei promittendi ambo simpliciter in iudicio conueniãtur: non in solidum uidentur conueniri, sed vnusquisque pro sua uirili, text. est secundum vnũ intellectum Bart. l. 1. C. si plur. una senten.

De stipul. seruo. Tit. 18.

Glos. §. siue autem. uerb. siue sibi. nisi in casibus &c. uersic. item quia uox filij &c. } Scot. Vergil. lib. 10. posuit Euandrum patrem, pro Pallante filio: Te lisq; sacrarunt Euandri.

Eadem gloss. uers. & §. post mortem, } Scot. Adde l. si filius meus. de verbo. obligat. ubi filius stipulatur seruo patris.

§. seruus. Add. marg. Fallit primo &c. uersi. tertiò si res &c. } Scot. vt hoc. §. probatur, uers. nisi, cum §. seq.

De diuisio. stipulat. Tit. 19.

Glos. uerb. a mero, idest, puro: sic quòd non iudicis officio &c. } Scot. Hanc glo. dicit singul. Ang. inserens ad statutum loquens, de mera interlocutoria. l. 5. in princ. ff. de verbo. oblig. ubi Alex.

De inutilibus stipulatio. Tit. 20.

Gl. 1. uers. uel de facto, ut aureum montem. } Sco. vide Adag. aureos montes polliceri.

Glos. uerb. Hippocentaurum. animal forte natum &c. uers. humano capiti &c. } Scot. Concord. l. si ita stipulatus fuero te sisti &c. ff. de verbo. oblig. Add. marg. Hippocẽtaurus est homo equo mistus &c. M. Cicero Tuscul. quaest. 1. adstipulatur Iustiniano. Is sennier, inquit, inter Hippocentaurum, qui nunquam fuerit, & Agamemnonem Regem nihil interesse.

Lucret.

Lucret. in libris de rerum natura, fabulas autumat ea quæ de centauris, scyllis, chimeris, eiusque modi traduntur ratione physica. Tu ipsum consule. His accedit Xenophontis autoritas, qui inducit Chrysantem ambigentem. Quo fit, inquit, vt omnium maxime, hippocentauros amem si fuerunt: qoippè qui & humanæ animi prudentia &c. Vide tamen Cice. libris de diuinatione, agentem de ca pite Panisci ex saxo. Artemidorus de somniorum interpretatione lib. 2. c. 49. appellat monstrosa, & nequaquam possibilia hippocentauros, scyllas, & similia. Vide Alciat. lib. 9. Parerg. c. 13. Pier. Valeria. lib. 7. hieroglyph. hippocentaurum, inquit, nostra uidit ætas. Aristo. & ipse negat lib. 1. paruor. & 2. Poster. Plato in libello, de virtute, an docibilis sit. Stobæ. tom. 1. & Plato ibidem, gigantes, & Cyclopes. Adde Galen. lib. 4. de differen. pulsuum. Scyllam, & centaurum nomina sine substantia esse dicit Galen. lib. 2. de metho. medic. vide Coras. lib. 5. c. 6. Miscella. Facit Steuch. in annot. in Penta. c. 14. Deute. vbi hircocerui voce, tanquam rei fictitiæ signo utuntur Philo, Iosephus, & dialectici: quamquam Plinius asserit, vt ibi per eum.

Glos. §. si quis alij, uerb. nihil agit, & est ratio &c. Scot. Fallit etiā in præsbytero. Castell. post Specu. in add. ad Alber. dictione verb. præsbyter.

§. præterea, uers. Nam si hoc solum respondeas, promitto &c. Scot. vide tex. in l. si defensor. §. qui interrogatus. ff. de act. Limita §. huius regulam, ut per Ias. per illum text. num. 2. in § si quis ita. l. 1. ff. de verbo. obl.

§. item inutilis est stipulatio. Scot. Post eafum Franc. sub dntur item, inutilis, quantum ad ciuile uinculum, Sed naturale contrahitur &c. vide l. frater a fratre. & ad eam interpretes. ff. de condict. indeb.

§. pupillus, uers. qui iam habet aliquem intellectum. Scot. Id est, qui sciunt bonum, & malum, vt loquuntur Hæbrei. Steuch. in Cosmopæia. c. 3. Gen. vulgò appellamus annos di scretiouis.

Vers. qui infantiæ proximus est. Scot. Quicquid dicat gl. intellige proximum infantiæ, qui septennio maior est. l. 1. §. sufficit. ff. de administr. tutor. & minor septennio, licet fari possit, habetur pro eo, ac fari non ualear. vide Soci. l. 1. in princ. ff. de verbo. obl.

Glos. 1. pupillus, scilicet pubertati proximus &c. Scot. In ciu. libus intelligitur, infra. in glo. verb. infantię proximus. In criminalibus uerò intelligitur, eum propè est per sex menses. Iaso. l. properandum. §. & si quidem. post Doct. quos ibi allegat. C. de iud. De pubertati proximo, proximaque, vide Bart. in l. 1. nu. 6. ff. de nouar.

Vers. qui in potestate parētis est impubes, ne autore quidē &c. Scot. vide Dec. in l. pactum. col. fin. C. de collat.

Glos. §. si scriptum. uerb. si scriptum. nunquid idem &c. uers. & est ratio &c. Scot. Hanc rationem ponit Bald. l. 1. dol. 2. ff. de pact. add. marg. Nam sepè testes sunt iuris imperiti &c. vide Bart. in l. testium. §. 1. ff. de testi. De materia. §. nostri, vide Docto. in l. lecta. ff. si cert. pet. l. sciendum. ff. de verb. oblig. & rubr. eiusdem tit. & l. 1. C. de vsu.

Glo. §. qui hoc anno. uerb. præteritis, idest, elapsis &c. uers. uel distingue, aut promittis &c. Scot. Idem not. in gl. 1. §. at si ita. supra, de uerb. obl.

De fideiusso. Tit. 21.

§. fideiussor non tantum. Scot. Amplia hunc §. precedere, etiam si aliquis promisisset pro se dūtaxat: quia non obstante ista taxatiua, poterunt hæredes conuenire. l. si necessarias. §. ulti. de pignor. actio. Castren. & Alexan. in l. stipulatio ista, in princip. ff. de verbor. oblig.

Vers. sed etiam hæredem. Scot. Ratio est, quia hæres cum defuncto censetur eadem persona. §. 1. in Auth. de iureiur. a morien. præst. Et ex hoc inferendum est, superfluam esse clausulam quam apponunt notarij, quòd quis stipulatur pro se, & hæredibus suis. Et de hoc est text. in l. ueteres. C. de contrah. stipul. l. postulante, in prin. ff. ad Trebell. facit l. si pactum. de probat.

Glos. §. si plures, uerb. tenentur. idem est in pluribus mandantibus, uel iubentibus &c. Scot. Differentiam inter mandantem, & iubentem, uideto per glo. in l. 1. ff. quod iussu.

d glos. uers. uel uerius (ut puto) de auth. &c. Scot. Auth. de duob. re. §. 1. loquutur in pluribus reis debendi, non in fideiuss.

Glos. §. si plures, uerb. partes. hac tamen epistola fallit &c. ut in fideiussoribus tutorum. Scot. Intellige hanc gl. quando plures fideiusserunt pro uno tutore. Sed si plures fideiusserunt pro pluribus tutoribus, benè tunc habet locum epistola diui Adriani, l. pupillus. ubi glo. de fideiuss. tuto. item scias, quòd ideo plures tutores habent hoc beneficium, quia inuiti coguntur ad tutelam. Sed fideiussores non habent: quia sponte promittunt. Vnde succedit regula l. si fideiussor, §. si necessaria. qui satisda. cogan.

De literarum obligatio. Tit. 22.

Glos. uerb. debere, scilicet ex causa mutui &c. uers. ut C. de pe. stul. l. si sub specie. Scot. Quam legem nota. Ibi enim excipitur de causa non secuta, sicut de pecunia non numerata: vt qui tempus silentio transigit, dicatur consentire, & ideo nascitur obligatio naturalis.

De obligat. ex consen. Tit. 23.

Glos. 1. uers. quæ est l. 2. Scot. vbi vide gl. in effectu similem glos. 5. infra.

De emptio. & uenditio. Tit. 24.

§. 1. Fran. Aret. in casu, uers. si autem non fuerit &c. Scot. Hoc loco uidetur Franc. Aret. sequi M. & A. licet aliqui sentiāt, cum B. & I not. Accur. ad verb. compellitur. infra.

Glos. 1. uers. quando hoc agunt contrahentes, ut non aliter &c. Scot. vide ad hanc gl. l. hæc enim. l. ubi ita donatur. de dona. cau. mort. Alex. conf. 14. lib. 1.

Glos. uerb. compellitur. Sed quæ &c. uers. in traditionibus. Scot. l. 2. C. quan. licē. ab empt. disce. sed est gl. cōtraria in l. contractus, in ult. gl. C. de fid. instrumen.

Glos. §. pretium. uerb. definierit. etiam iniquè &c. uers. uel (ut puto) iudicis &c. Scot. Hanc glo. ut singul. sequitur Alex. conf. 131. nu. 15. lib. 2.

§.item pretium in numerata &c.} Scot. Pro pretio constituto res aliæ dari queunt in solutum emptori volenti. l. pretij causa. C. de rescind. uendi. ubi vide quod notaui.

Glos. uerb. his uerbis, scilicet, Græcis, quæ legi &c. } Scot. Similis glo. in l. si hæres. §. proinde. ff. de iudic.

§. cum autem. uers. itaque si homo mortuus &c. siue etiam inundatione &c. longè minor, aut deterior esse &c. } Scot. Nota quòd in venditione pura non distinguitur peremptio a deterioratione, vt hic in textu: secus in conditionali, vt in gl. vers. item quod fiat pure &c.

§. emptio tam sub conditione. } Scot. Pone quòd dies non fuit adiectus: dici poterit intrà 60. dies declarationem faciendam, argum. l. quod si nolit. §. si quid ita. ff. de edil. edic. Socin. l. si quis arbitratu. col. 13. ff. de verbo. oblig.

De locatio. & conductio. Tit. 25.

Glos. §. qua de causa, uerbo, præscriptis uerbis, infra, mand. add. marg. intellige si res &c. } Scot. Idem not. gl. §. final. uers. interueniente mercede. infra, mand.

Glos. §. fin. uerb. succedit. ut C. &c. uers. sed an moriente scholari &c. } Scot. vide Bald. l. 1. C. qui testam. face. possunt, cum remiss. per Alexan. in l. serui electione. §.

De obliga. quæ quasi ex contr. nasc. Tit. 28.

Glos. §. item si inter. uerb. sine societate. Tunc enim ageretur &c. & uerb. socius eius, idest, consors &c. } Scot. Has duas glo. sequitur, & notandas esse dicit Alexan. cons. 40. ad fin. lib. 2.

Glos. §. heres quoque. uerb. intelligitur, scilicet, actione &c. uers. item quid de petitione &c. } Scot. Hanc reprobant hic Doct.

Ead. glos. uers. item quid de actione &c. } Scot. Contrarium tenet glo. l. 1. ff. fin. regund. Sed Ioan. Fabri hanc probat.

Per quas perso. nob. oblig. acquir. Tit. 29.

§. per eum quoque seruum &c. } Scot. Aduerte, quòd vsuarius quoque seruus acquirit ex re nostra, & suis ex operis, contra glo. in uers. tantummodo, §. de ijs autem, supra, per quas perso. nob. acq.

Quib. mo. tollitur obliga. Tit. 30.

§. 1. uers. quod Numerius Nigidius &c. } Scot. Aliâs item ex diuerso N. N. interrogauit A. A. quicquid tibi hodierno die per Aquilianam stipulationem spopondi, idnè omne habes acceptum? Respondit A. A. habeo, acceptumque tulit.

§. pen. uers. quod propter nouationem prioris obligationis conueniunt, } Scot. Tamen fit etiam sine expressione, vbi ita se habet consuetudo. Bartol. l. 2. in fin. C. de constit. pecu. Ias. l. singularia, sub numc. 34. ff. si cert. petat.

Scholia Federici Scoti Iureconsulti &c. Ad Quartum Librum Institut.

De obliga. quæ ex delict. nascun. Tit. 1.

Glos. §. furtum, uerb. lege naturali, idest diuina &c. } Scot. Similis expositio per gloss. in princip. distinct. 1. gloss. 3. Alex. l. militis. C. de testam. milit.

Glo. §. furtorum, uerb. deponere destinasset. In tantum secundum Hugo. } Scot. Falluntur Hugolinus, & Accursius l. qui destinauerit. ff. de furt.

De vi bon. rapto. Tit. 2.

Vers. quis enim magis inuito &c. quàm qui ui rapit, } Scot. Facit quod ait ille apud Aristophanem, Non es fur, sed latro. referunt Moderni tracta. de contractu. Vide tamen Aristotel. in Rhetoricis ad Alexandrum.

De iniurijs. Tit. 4.

Glos. uerb. accepisse dicitur, scilicet ille &c. uers. uel dic accepisse &c. } Scot. Accipere, idest, facere. l. proculus. ff. de damn. infect. & facere, idest, pati, vt Cicero loquitur, iacturam facere.

§. seruis autem, uers. nulla in eum &c. } Scot. vide apud Terent. in Eunuc. actio. quinta, scen. 2. verba Pythiæ minantis Chereæ, tanquam conseruo: deinde respondentis dominæ, uers. uix me contineo &c. uers. quid ita uerò? debeam, credo &c.

§. si communi seruo. Franc. in casu, uers. sed pone, quod alicui libero &c. } Scot. Simile in acquisitis per seruum: quæ in dubio applicantur proprietario. Azo in sum. C. de vsufr. num. 12.

Glos. §. in summa. uerb. extraordinaria, scilicet, capitis &c. Add. in corpo. & sic ubi pœna est in arbitrio &c. potest suum arbitrium &c. } Scot. vide Alexan. consi. 111. colum. 3. libr. 1.

d. Add. uers. item ex hac glos. elici potest &c. } Scot. vide Doctor. in rubr. extrà de iud.

§. hac actio dissimulatione &c. } Scot. vide Calep. verb. Demussata contumelia. Quære etiam prouerb. Nihil graue passus, nisi &c.

Glos. uerb. dissimulatione, ut si risi &c. } Scot. Vel si salutaui eum. Fontan. in adddition. ad textum, margin.

Glos. ult. uers. sed quid si in ultima uoluntate &c. } Scot. Contrarium, quòd actio iniuriæ non sit remissa, tenet Bart. in l. si tibi, §. quædam, de pact. & communiter modern. ut per Ias. ibi.

De obliga. quæ qua. ex delict. nascun. Tit. 5.

Scot. vide Dec. in l. ex pœnalibus. ff. de regul. iur. litem verò suam faciebant olim iudices, qui non aderant hora legitima, in Comitio ad iudicandum, ut apparet ex verbis C. Titij, in oratione suasoria legis Fanniæ, quæ refert Macrob. lib. 3 Saturn. c. 16.

Glos. uerb. index, siue sit paterfa. &c. } Scot. vide Bald. in l. pen. C. si quis ignorans rem mino.

De

De actionibus. Tit. 6.

Vers. Actio nihil est aliud &c.} Scot. Quid autem sit inquisitio, & accusatio, vide Bald. in l. 1. num. 47. C. de confessio.

Glos. verb. actio autem. not. &c. vers. §. sciendum. circ. med.} Scot. Quandoque pro administratione, gl. d. l. 3.

Vers. quàm ius &c.} Scot. vis, legit Ferret. l. commemorationem. ff. de probat. ita etiam legit in l. nihil ff. de act. & oblig.

§. quod genus actionis.} Scot. Possessor habet rei vendicationem causalem, non formalem. Bald. l. ult. C. de hæred. vel act. uend.

Glos. §. namque si cui, verb. dicit, & sic videtur &c. vers. reliqua consistunt in &c. cum sint &c. quæ per testes &c. add. marg. ista glo. est singul.} Scot. Aliqui limitant hanc glo. volentem in ijs quæ pendent animo, stari iuramento partis aduersæ, vt procedat in foro conscientiæ, sed non in foro contentioso. gl. est in clem. i. de pœn. Ad hanc regulam vide Bart. in l. inter omnes. §. rectè, de furt.

§. appellamus. vers. condicere enim est &c.} Scot. Cice. lib. 1. epist. Crassus cum mihi condixisset, apud me cœnauit, in generi mei Crassipedis hortis. Cōdicta militaria, id est, pacta, & conuentiones singulorū. Spartia. in Adria. vbi Egnat. Post autem ponit pro breuiarijs.

Glos. ex maleficijs. verb. in iudicium. quid si &c. add. marg. ista glos. &c.} Scot. Roma. in l. si ex legati causa, de verb. oblig. & singu. 116. Tu habes.

§. quadam actiones.} Scot. vide Iactionis. in fi. ff. eo. vbi videtur alia ratio assignari, quia scilicet vterque est actor.

Glos. verb. confitendi, quid si domus. add. in corpo. Dicunt Doctor.} Scot. Considera l. actio. uers. vel in personam rei prosequendæ &c. ff. eo.

§. omnes autem, vers. ulterius autem nulla.} Scot. Nisi exprimatur in iure. glo. l. quisquis. §. si quis domum. 17. q. 4.

Glos. §. actionum autem, verb. bonæ fidei sunt hæ, scilicet. vers. sed quare magis &c.} Scot. vide meliorem rationem per Bart. in l. sub prætextu. 1. col. ult. C. de transact.

d. glos. vers. item non venit &c.} Scot. Communiter damnatur, vt per Io. Fabr. hic, & alios. Tamen hanc reputat singul. Bald. c. 1. §. 1. de controuers. inuestitu. Impugnant communiter Docto. in l. stipulationes non diuiduntur, vbi per Ias. col. 16. de verb. oblig. dum vult, quòd in contractibus bonæ fidei, in obligationibus dādi, succedat obligatio ad interesse.

d. glos. vers. sed in bona fidei, iure &c.} Scot. Communiter damnatur, vt per Alex. in l. si marito. §. ult. solu. matri. Ias. in l. vinum, col. 12. si cert. pet.

Glos. verb. ex permutatione, quæ nascitur &c. vers. quæro ubi stricti iuris &c.} Scot. vide Alex. in l. 4. §. Cato, col. 4. de verbo. oblig. ubi intelligit hanc glo. loqui de actione informata per pactum nudum in continenti appositum, & malè sentire, per l. 2. in fin. C. de pact. int. empto. sed aliter intelligit Vincentius ibi hanc gl. in addit. Iul. ad Alex.

§. in bonæ fidei, vers. ipso iure.} Scot. Glos. in l. debitor. ff. de nego. gest. dicit quòd hodie vbiq; fit ipso iure compensatio: & allegat hunc §.

§. si quis agens.} Scot. vide Crauet. consi. penul. col. 3. Sueton. in Claudio. Nam & sæpe ijs, qui apud priuatos iudices plus petendo formula excidissent, restituit actiones &c. allegat hoc Bud. in princ. annot. in Pand.

§. huic autem.} Scot. Limitat hunc tex. Soci. in rubr. ff. de verb. oblig. col. pen. si petatur aliud, quod idem sit cum eo, quod promissum est, dispositione iuris, ut interesse cum principali.

Vers. præterea si quis.} Scot. Idem puto si quis specialiter stichum sit stipulatus: & generaliter hominē petat: uel specialiter vinum sit stipulatus ex illa vinea, & generaliter vinum petat, propter differentias tum præstationis, tum qualitatis eiusdem præstationis, tum difficultatis, aut impossibilitatis, argumen. l. vbi apparet. de verborum obligat. l. ex eo. de trit. ui. ol. leg. l. incendium. C. si certum pet. cum simil.

Glos. ult. vers. l. si. add. marg.} Scot. Fortè non habes aliam gl. in corpo. iuris, quæ alleget semper leges, excepta una, nihil facientes.

§. si minus. add. marg. Glos. in c. inter &c.} Scot. Aliter Doct. in l. edita. C. de eden.

Gl. §. item si de dote. verb. impensas, vers. etiam si mandato &c.} Scot. Alibi legitur, nisi. Sed pessime, & contrà l. in voluptarijs. ff. solut. matrim. Ita tamen legit Barto. in d. l. in voluptarijs. & Doct. hic, & reprehendunt gloss.

De noxalib. actio. Tit. 8.

§. sed veteres. vers. ut penè per filij corpus pater &c.} Scot. vt l. isti quidem. ff. quod me. cau.

De satisdatio. Tit. 11.

Glos. §. sed hodie. verb. nullam satisdationem, idest, nullam &c. vers. quandoque tamen.} Scot. Idem Bartol. in d. Authen. generaliter. Alexand. consil. 37. num. 12. libr. ·.

§. quæ omnia, Arist. experientia est rerum magistra.} Scot. Vnde dicit Io. Monach. Melius scitur per practicam, quàm per scientiam. Gloss. cap. 2. de testib. libr. 6.

De perpet. & tempor. actio. &c. Tit. 12.

§. fin.} Scot. vide Bartol. in l. si reus paratus. de procur. Facit l. hoc edicto, de publica. & Bald. per d. l. si reus paratus, in l. consentaneum, columna secunda. C. quomo. & quand. iud. intelligit hanc absolutionem ab obseruatione iudicij, ab ordinario tantum iudice fieri. de quo Bolog. in suis interpret. ad d. l. si reus.

Glos. verb. superest. hac de uita &c. vers. nam conceptum sermonem.} Scot. Iob. c. 4.

De exceptionibus. Tit. 13.

Glos. verb. dolo inductus. hoc est in stricti iuris iudicijs.} Scot. l. dolo. C. de inutil. stipul.

De replicationibus. *Tit.* 14.

Verſ. latiore volumine.} Scot. Malè loquitur: quia volumina, non volumen. vide Vall. lib. 6. elegant. ca. 7.

De interdictis. *Tit.* 15.

§. *ſunt tamen qui putant &c. quia inter duos &c.* } Scot. Probatur in l. 1. ff. de aq. coti. & æſti. §. deinde ait prætor, & §. ait prætor, Quidam tamen legit, quia interim &c. vide Alcia. l. pecuniæ uerbum, §. actionis, de uerbor. ſign. & lib. 3. Parerg. c. 15. ad fin. ubi quid edictum ab interdicto diſtet. De quo Doct. in l. 1. ff. de op. no. nunc. vide l. 3. §. Labeo quoque ſcribit. uerſ. interdicis mecum, uerſ. interdici tecũ.

De pœn. teme. litig. *Tit.* 16.

Ad Rubr.

Scot. Pœna actoris calumnioſi in ignominioſis iudicijs, erat ſexta pars æſtimationis litis. vide Tuſan. in Lexi. Græcolatino, uerb. [illegible] ſiue [illegible].

Verſ. temeritas tam agentium, quàm eorum &c. } Scot. Mala cauſa, quo ſe plus defendit, plus prodit: contrà, ueritas ſicut ignis, quo plus excutitur, plus clareſcit. Io. Pic. lib. 3. contra aſtrolog. c. 9.

§. *citatio, prima pars iudicij &c.* } Scot. Hæc uerba non ſunt de textu, ſed de ſummario Aretini, & debuerant ſcribi literis rubris, prout ſcripta ſunt reliqua huius ſummarij in hoc folio a tergo. Et ſignum debuit fieri colore nigro, prout alia ſigna aliorum ſummariorum.

De offic. iudic. *Tit.* 17.

§. *ſi familiæ. uerſ. ſingulas res ſingulis hæredib. adiudicare &c.* } Scot. vide l. 2. ubi glo. C. de impon. lucra. deſcript. lib. 10.

§. *ead. interueniunt, uer. quod ſi commode diuidi non poſſit &c.* } Scot. vide d. l. 2. ubi gl.

De public. iudic. *Tit.* 18.

§. *item lex Iulia. uerſ. irrogat ſtupratoribus &c.* } Scot. vide Alcia. lib. 5. Parad. c. 10. Qui legerunt peccatorib. confunderunt rem ob generalitatem verbi: quam tamen Io. Ferre. conatur defendere, vt ibi per eũ. Qui verò legerunt pædicatoribus, vel pediconib. excitauerunt contrarietatem in hoc. text. De quo tex. vide Io. Baptiſtam Plot. in 1. tom. conſ. crimin. diuerſo. conſ. 132. ubi ſe corrigens, concludit ſodomitarum bona non confiſcari: nec teſtamenta non damnatorum in vita, eſſe nulla.

Gloſ. uerb. gladio punit. ſacrilegos enim &c. } Scot. vide Iaſ. in l. tranſigere. nu. 7. C. de tranſact.

§. *item lex Cornelia.* } Scot. Seneca in Hercule Thieſte. Quicquid in mortem trahit, Telum eſt abunde.

Verſ. admonet nos epigramma. } Scot. vide Alcia. in l. ſi calumniator. §. telum, de verb. ſign.

§. *alia deinde lex, uerſ. fata præparauerit.* } Scot. Battander in pract. crim. reg. 119. legit properauerit, ideſt, accelerauerit. Quam lectionem uidetur probare uerb. infra, id factum, & infra, uerſic. ſi quis autem aliàs &c. necauerit &c.

§. *item lex Iulia de ui. Franc. in caſu, uerſ. ſine armis.* } Scot. vide l. mariti. in fi. ubi addidi. ff. de adult.

§. *uſtuerſ. & quaſi per indicem.* } Scot. Ideſt, elenchum, ſyllabum, repertorium vulgò dictum intellige. Et reperi Alcia. ita tenere lib. 4. de uerb. ſign.

Finis Scholiorum D. F. Scot. ad leges & Gloſſ. totius operis iuris ciuilis.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI
IVRISCONSVLTI PLACENTINI ETC.

AD INTERPRETATIONES BARTOLI à Saxoferrato in Librum Primum Digestorum.

Ad Prooemium.

§ *T antea. add. tolli per desuetudinem &c. ibi Bald. in princip.*} Sco. Adde Iaſ.in l.rem nõ nouam.C.de iud.ubi allega.Auth. Quib.mo.na.fui. in fi.vide §. hæc autem.Inſtit.de pœn.teme.litig.

§. *Nos uerb.uerſ.& de mutando nomen &c.*} Scot. Alex.l.4.col.2.infra,de leg.1.vide Bart.in l.demonſtratio.in princ. col.pen. infra, de condi.& demonſtr.

De iuſtit.& iur. *Tit. 1.*

Ad l.vt vim. 3.

Num. 10.Item not.quid ſi tu potes fugere &c.} Scot. Facit Cic.de offi.lib.1.§.ut enim ſunt &c. in pari.Adde carmina Ouidij lib.5.Faſtorum,effugere æbalidæ curſu potuere ſequentes, Sed viſum eſt celeri vincere turpe fuga.

Ad l.ex hoc iure. 5.

Sub num. 15. uerſ. in maleficijs uidetur naturalis obligatio, ut probat &c.}Scot. Adde text.in l.Imperatores.infra de iur.fiſci.

Ad l.omnes populi. 9.

Add. 1.populus utitur.Adde quod ſtatuta &c.} Scot. Adde tamen quòd conceditur,ac tribuitur plus legi Cæſareæ,quàm ſtatuto:ut poſſit Cæſar contrà eccleſiam, qđ non poſſint ſtatuentes. Bart.in l. ſi diuina domus.C.de exact.trib.li.10.& ibi addidi ex Dec.

Sub 3.oppoſ.uerſ.cum uerb.naturale refertur ad rationem &c.} Scot. vide eundem in l.1.col.1. in fin. cum ſeq.infra,de acquir.poſſeſſ.

In fi.2.col.uerſ.uel populus kui illi ruſtici erant ſubiecti.}Scot. Nam Caſtrum ſubijcitur ſtatuto ciuitatis. Doct.l.j. C.de ſum.trinit. Probat l. qui ex uico,ff.ad munic. l.1.§.cum vrbem.ubi Bart.infra,de offic.præf.vrbi. & rectè: Nam caſtra,& villæ ſunt filiæ ciuitatis, ut apud Hebræos,in lib.Ioſue,in tranſlatione Leo.Iudæ. Vnde debent filiæ ſequi legem matris, argu.l. obſeruare.uerſ.metropolim Epheſum.ff. de offic. proconſ.l.1.col.3.ad fin.C. de uete.iur.enucl.l.de quibus.infra,tit.1.cum ſim.

Num.6.uerſ.ſecundo quæro.}Scot.vide ll. 12.tab.l.6.

Sub num. 8.Add.delegato&c.uerſ.vide Abb.conſ...&c.}Sco. vide Alex in l.nemo poteſt.in princ.de leg. 1.

Sub num. 12.uerſ.Item Iulianus.}Scot. vnde etiã clericus propter diſciplinam poteſt verberari.Abb.c.vniuerſitatis.nu.4.de ſent. excommun.

Sub nu.25.uerſ.ſed ſi ſtatutum.}Scot. Intellige dictũ Bart. quoties pſumptio reſultat ex probabili: aliàs eſſet in fraudem iuramenti,nec ualeret.Abb.c.eccleſia S.Mariæ,col.1. de conſtit. & ſic intellige uerſ.ſupra, ſed ſi ſtatutum diceret, quòd contractus ſeu inſtrumentum &c.

Num.41.uerſ.l.tranſactione finita.}Sco.Ad hunc articulũ facit text.in l.fi.C.de legit.hæred.in fi.

Num.53.uerſ.ultimò quæro utrum &c.} Sco.vide de lege condita in odium certæ perſonæ,bono tamen do lo,Iuſtinum lib.21.

Sub d.num. uerſ.ſic puto dicendum, aut ſtatutum &c.} Scot. vide gloſ.& Bald.in l.amiſſione.uerbo relegati.infra,de capit.dimin.

Sub d.nu.uerſ.ſexto principaliter quæro,an ſtatuta &c.} Scot. No.q interpretatio,natura res neceſſaria eſt,l.2.§. his legib.latis.&c.infr.de orig.iu.Bart. infr. colum. penult.

Sub num. 55.add.non ſit.No.ad l.proſpexit.De cuius intellectu &c.} Scot. Iaſ.latè in l.non dubium.C.de legi.

Sub d.nu. 55.uer.ex prædictis poſſunt ſolui &c.Pone unã &c.} Scot.Forma eam,ut melius per Iaſ.poſt antiquos, in l.non dubium.C. de legib.ne videatur ridicula.

Sub num.60.uerſ.& ad illas oſtenditur &c. }Scot.Gl.c.conſtitutionem,uerb.participationẽ.de ſent.excõmu. in 6.Alex.in l. 1.in prin.col.3.de uerb.oblig.

Col.ult. poſt princ. uerſ. unde ſi ſtatutum induceret contractum &c.} Scot.l.quod ſemel.& ibi gloſ.ff de decret.ab ord.facien.Arret.c.1.de proba. Fontan.in add.ad c.1.de conſtit.in 6.

Nu.67.uerſ.primo caſu debeo &c.}Scot.Adde Bar.in l.2. §. quod obſeruari.col.pen.C.de iura.calum.

Ibid.uerſ.& per glo.infra,de conſeſſ l.2.}Scot. vbi vide Bartol.colum.fin.

De legibus, & Senatuſconſultis. *Tit. 3.*

Ad l. 1.

Verſ.mulieres nõ poſſunt &c.}Sco.vide qđ inf.adnotaui.

Nu.6.uerſ.hoc uerbum uirorum &c.} Scot.Sed aduerte: quia in l.2.huius tituli, dr. decretum autẽ hominũ ſapientium. Sed hominis appellatione ueniit etiã mulier.l.hominis appellatione.infra,de verb.ſign.

Ad l.non ambigitur. 9.

Add.uenia ætatis poſſit concedi per ſtatutum &c.uerſ.& ibi dixi.}Scot.vbi Paul. de Caſtro præſupponit valere, dum ſuper eo diſputat ad aliud.

Ad l. inciuile. 24.

Add. 1.uerſ.ubi in uno contradicit &c.}Sco.Cum loquitur de ſtatuto; & ait,dico contrà;quia imo totum debet exhiberi : quia &c.deinde ſubijcit,idẽ puto in alio inſtro,uel priuilegio,col. 4.circ. med.hic autẽ vult aliud eẽ in ſtatutis,aliud in inſtris.Sed uide ibi diſtinctionẽ de editione uel iudici,vel parti faciẽda.Sed Alex.ſẽtit diuersũ:quẽ uide col.11. Melius cõtradicit ſibi,qa ibi in ſtatuto diſtinguit de parte

 & iudice,

& iudice, hic generaliter loquitur: vel quia sentit hic particulatim ed instrumentum, ibi in toto. Sed hic intellige in editione facienda parti, non iudici, de qua, vt ibi. Vel dic quòd hic de editione notari; parti, ibi de editione partis parti, vel iudici. Tamen obstat verbum, producenda: nisi subaudias, quia a notario eduntur integra, seu ab officia li, vt per Alex. in d. rubr.

Ad l. nulla. 25.

Vers. secundo casu potest procedere &c. Scot. Not. quod omittit loqui de tertio casu, quando ad contractū resoluendum.

Ad l. de quibus. 32. Lect. 1.

Num. 7. uers. ut hic in §. Scot. Lege, vt hic, & in §.

Vers. §. ex non scripto, supra alleg. Scot. Textus est in c. consuetudo. 1. distinct.

Sub nu. 8. uers. arg. l. contractus &c. Scot. Sic videmus in testaméto nuncupatiuo, l. hac consultissima, §. per nuncupationem, iuncta gl. & ibi Doct. C. de testa. d. l. de quibus. 32. Lect. 2. seu repet.

Sub num. 5. uers. & C. eo. l. fi. Scot. Adde tex. in c. in istis. 4. distinct.

Sub num. 21. uers. ergò autoritas excellentis &c. add. ergo autoritas. Contrarium uidetur &c. Scot. Bald. in l. consentaneum. col. pen. in princ. C. quomo. & quan. iud. tetigi in rubr. de op. no. nunc.

Sub num. 25. uers. hoc tetigi in primo contrario, & latius circa statuta in l. omnes populi. Scot. Satis ostenditur, q̄ repetitio hæc fuit Bar. Alia. p Ias. in prin. huius legis.

De statu homi. Tit. 5.

Ad l. qui in utero. 7.

Add. qui in utero. Vide l. &c. uers. & casum, in quo &c. Scot. Adde in l. sed addes. §. si quis mulieré. infra, loca. vbi Castrens. dicit, infantem dum allectat matrē, censeri vnum corpus cum ea: quia eodem succo alitur, quo in uentre: & allegat Doct. in hac lege.

Vers. statutum dicit, quod si quis &c. Scot. Similes leges habebant quidam populi contrà locustas: de quibus Plin. lib... c... Attici de Lupis. Adag. Non magis parcemus, quàm lupis.

Ad l. eum qui, aliàs Paulus. 11.

Sub num. 1. uers. ego puto opinio Gul. Scot. Ias. l. si is qui pro emptore. nu. 122. de vsuc.

Ad l. non sunt. 14.

Add. digitum an incidens digitum &c. Scot. Adde Dominicum in c. fi. de homicid. in 6. vnde amputans digitum alicui, non efficitur irregularis, vt ibidem per Dom. in princ.

Ad l. Arethusa. 15.

Sub num. 4. uers. quis non peperit. Scot. l. anniculus. §. falsum. infra. de verbo. sign. Vide Ias. in l. quod dicitur. infra, de liber. & posthu.

De iis qui sunt sui, vel alie. iur. Tit. 6.

Ad l. filium. 6.

Vers. primò quod inter Titium, & Seiam &c. Scot. Sufficit alternatiuè hæc probari: debentque fieri tres articuli, quorum uno probato, satis est, alio non probato, uel alijs. Alex. cons. 51. lib. 1.

Vers. Fuit quadam mulier, quæ erat regina &c. Scot. vide pulchram astuciam mulieris, relatam per Alcia. in tracta. de præsumpt. reg. 3. præsumpt. 37. sub num. 6. De Elisabella Flisca vxore Luchini Vicecomitis, protestata Luchinum Nouellum, & Visinam, non ex Luchini vito suo, sed ex Galeatio nepote filio Stephani se peperisse. Vide Corium, & Petrar. lib. 2. 56. de remed. vtr. fortu.

Vers. credo quòd filius qui &c. non bene facit, quia &c. Scot. Optimè fecit iste filius renunciando regnum, ob iusticiam, exemplo Cadmi, qui tyrannidem renū ciauit iniustè a maioribus acquisitam. Herod. li. 7.

De adoptio. Tit. 7.

Ad l. si consul. 7.

Col. 1. uers. ne forte donans decipiatur. Scot. Hæc non est bona ratio. Dic ergo, ne homines decipiantur contrahendo postea cum eo, qui donauit bona sua. Alcia. in c. contingat. de iureiur.

De rer. diuisio. Tit. 8.

Ad l. fin. 11.

Scot. No. quòd par dignitate habens etiam administrationem, punit parem dignitate.

De offic. proconsf. & lega. Tit. 16.

L. solent. §. non uero, add. l. 1. C. si aduers. libert. uers. Imo. & Roman. in l. 1. ff. de uerbor. obligat. Scot. vbi Alexan. §. si quis ita. col. 3.

L. nec quicquam. §. ubi decretum lect. 1. col. 3. ad fi. uers. fallit in legato proconsulis &c. Scot. Quia delegatus est de conscientia legis. Batt. in l. a iudice. C. de iudic.

De offic. præsid. Tit. 18.

Ad l. illicitas. 16.

§. ueritas. allegatur quòd iudex debet iudicare secundum allegata, & probata, non autem secundum conscientiam. Scot. D. Tho. 2. 2. q. 67. hoc tenet. Sco. contra. Cyn. in l. vn. C. vt quæ desi. aduoc. part. iud. suppl. in fin. dicit uidisse determinari per Aegydium Eremitanum in publicis disputationibus, quod iudex de iure diuino secundum allegata, & probata debet iudicare, nec peccat condemnando eum, quem scit innocenté. vide laté Menoch. remed. 3. de retinen. possess. num. 748. & seqq. Facit ad materiam add. Io. Andr. ad glo. ult. uers. uel dignitatis, de tempo. ordin.

De offic. eius cui mand. est iurisd. Tit. 21.

Ad l. 1.

Col. 2. uers. opp. dicitur quod causa &c. sol. ibi loquitur &c. uel dic secund. Petr. Sco. Hæ solutiones displicent Alexan. cum solut. gl. quæ uidetur eadem cum hac prima: & aliquanto peior. Nam repugnat l. 1. in fin. uers. & sané. de offic. præfect. urb. ipse affert aliam. Vide eum ad gl. hic.

Sub num. 9. uers. pro hoc l. fin. C. ubi Senato. uel cl ariss. ubi est text. &c. Scot. Aduerte, quòd ibi delegatur cognitio,

cognitio, non executio, quæ principi custoditur per illum textum: nisi sumamus argu. ex uers. contra huiusmodi uiros, vel eorum &c. à sensu contrario. vide gl. ibi, uerb. absoluendo. Adnotaui hìc ad Alex. col. 16.

Sub num. 11. uers. sed quid si ipse est infirmus &c.} Scot. Facit l. sanè. infra, mand. melius facit. c. qđ sedem. extra, de offi. ordin.

Add. quid in statutis. dic quòd &c. uers. & uide de hoc articulo, quę dixi &c.} Scot. Bart. l. 4. q. 1. infra, de damn. infec. dixit fallere propter utilitatem minorum.

Sub num. 15. uers. dic quòd sic ut infra, de lega. 3. l. 1. §. a præfectis.} Scot. Alex. supra, in rubr. nostra, col. pen. circ. med. intelligit hunc textum, vel §. a pręfectis. loqui de vicario dato a principe. & colum. antepenult. circ. med.

De offic. asseßo. *Tit. 22.*

Ad l. diem functo. 4.

Sub num. 21. uers. quod aliquo tempore seruiat.} Scot. Facit text. cum ait, ex quo hic idem officium peragere cæperit, in d. l. post duos. supra alleg.

Scholia Federici Scoti Iureconsulti &c. Ad Secundum Librum Digestor.

De iurisd. omn. iud. *Tit. 1.*

Ad l. 1.

Sub num. 2. uers. nam verò longus &c.} Scot. Catullus, longus homo est &c. vide in Rhetoricis ad Herenniū lib. 4. uerb. abusio.

Vers. hęc solutio displicet Cyno: quia ipse multum longus erat.} Scot. Qua ratione eidem displicuisset dictum gl. in extrauag. commu. c. 1. de sepul. quod grandes consueuerunt esse crudeles.

Sub num. 12. uers. sed certè nullum &c.} Scot. Et tamen hoc habetur in l. 4. C. depos.

Ad l. Imperium. 4.

Vers. item quęro quot species contineat sub se iurisdictio. resp. glos. quatuor &c.} Scot. Paul. Castrens. in l. placuit nobis. C. de ped. iudic. iurisdictioni subijcit tres species, merum imperium, & mistum, tum iurisdictionem. Secutus Guliel. Cun. Hic ait nil referre vtrum sentias.

Num. 7. Quæro quibus iudicibus &c.} Scot. Adde q̄ hodie singulę ciuitates habent regimina, ut olim prouinciæ. gl. not. in l. fi. C. de præscrip. lon. temp.

Sub num. 10. uers. sed si torqueretur ad inuestigationem, tunc esset possibile &c.} Sco. Potest delegari principaliter & expressè pro delictis puniendis ad publicam vtilitatem. Paul. supra, tit. 2. l. 1. col. 3. in princ.

Sub nu. 22. uers. & nisi in principe. quia &c.} Scot. vide l. 1. supra, tit. 2. col. 3.

Sub num. 25. uers. quia correctio in corpus &c.} Scot. Nisi fieret ad delicta punienda, vel ad inuestigationē propter publicam vtilitatem. vide supra, in parte, imperio, uersic. sed si torqueretur, ubi addidi ex Paul. Castrens.

Sub nu. 26. uers. quod non eßet in mero &c.} Sco. Nisi essent occupationes causarum criminalium. Bart. l. 1. supra, tit. 2 colum. 3.

Ad l. more. 5.

Sub num. 8. uers. aut in concessione sic exprimitur, quòd hoc faciat autoritate &c.} Scot. vide Ias. in l. ex pupillari. ff. de vulg. ubi limitat nisi in executione addita sint illa verba, puta autoritate nostra cōfirmamus &c. quia clausulæ executiuæ non ampliant, nec restringunt dispositionem, ut ibi per eum. Et pro dicto Bartoli allegat c. cum uenissēt. ubi Butri. & alij, de testi.

Si quis ius dicen. non obtemper. *Tit. 3.*

Ad l. 1.

Sub num. 12. add. condemnatione. vide Bartol. &c.} Scot. vide Alex. in l. filiusfam. §. diui. col. pen. ff. de lega. 1. circ. med. post Imo. ibi.

De in ius vocan. *Tit. 4.*

Ad l. 2.

Sub num. 5. uerb. nunciationis, lege, prēconizationis. verb. nunciatione, lege, præconizatione.

Qui satisda. cogan. *Tit. 8.*

Ad l. 1.

Add fideiußores. Adde post dominum &c. Roman. cons. 163.} Scot. vide l. prætoriæ. ult. infra, de præto. stipul.

Ad l. fideiussor. 2.

Add. uel potens. adde quod idem &c.} Scot. Ias. §. item si quis. Instit. de actio.

Ad l. arbitro. 9.

Vers. in l. fi. infra, quis, & a quo app.} Scot. Lege, in l. fi. infra, a quib. app. non lic. uers. per d. l. fi. infr. quis, & a quo, lege, per d. l. fi. infra, a quib. app. non lic.

Si quis cautio. *Tit. 11.*

Ad l. sed & si quis. 4.

§. quæsitum. colum. 1. uers. ad fin. uers. glos. quod sic, & bene.} Scot. Quod nota ad confutationem primi intellectus, qui satis est ineptus, ut Salycetus quoque sentit, quicquid effutiant isti.

Add. futuras. Ista solutio &c. uers. unde potest solui.} Scot. Quod ego non probarim. Addidi ad Iaso. hoc §. in marg.

Col. 2. in princ. uers. sed Cyn. in l. 1. C. commo.} Scot. vbi latè Bald. de receptione casus fortuiti.

d. col. 2. ad fi. uers. qui est casus ualde notabilis.} Sco. vide Bar. in l. seio. §. medico. infra, de annu. lega.

Vers. & iuramentum. ut l. fin. &c.} Scot. Imò habet iuramentum vim expressionis specialis. Bald. in l. 1. col. 3. C. commo. Tu uide Alex. in l. 3. §. si quis ita. col. 2. cum seq. de uerb. oblig ubi concord.

Ad l. si seruus. 7.

§. si plurium. colum. 2. uers. quod tene menti: quia est no. num.} Sco. Sed non uerum, Alex. d. §. Cato, col. 5. ubi etiā Bart. inclinat in contrarium, col. 4. uers. prætor cōposito &c. quicquid ibi Alexā. dicat, vt adnotaui ad eum.

Ad l. si eum. 10.

§. qui iniuriarum. sub num. 4. uers. tunc dictio nisi &c.} Scot. De dictione, nisi, aliquid per Alex. in l. 1. col. 4. supra, de offi. eius cui mand. est iurisd.

De edendo. *Tit. 13.*

Ad l. 1.

§. edenda. Add. edenda intellige, & amplia &c. } Scot. Vide Paul. Castrens. hic, & in d. l. vn. Ias. l. non solum. §. morte, col. 12. in fi. cum seq. de op. no. nunc.

Repet. §. si initium. } Scot. verba Afflicti in præludijs feudo. sub num. 28. & num. seq. iste liber est insertus inter collationes Authenticorum. Ergo iste liber est approbatus a Papa: sicut dicimus in simili, quòd præsumitur monialis, quæ reperitur inter moniales in habitu monialis. 20. q. 1. quem progenitores, num. 28. & præsumitur decretalis, quæ reperitur inter alias decretales. 19. distinct. c. si Romanorum. Archidiaco. in c. ordinarij. de offic. ordin. lib. 9. Faciunt dicta verba Afflicti ad materiam huius §. quæ sunt in 2. q. quæ est, an liber feudalis sit authenticus.

Num. 1. uers. no. quòd dies, & consul &c. } Scot. Idem apud Theologos, vt psalmus sine titulo, seu autore intelligatur eius, cuius est precedens, Hierony. ad Cypria. in psal. 89. col. 2.

Sub num. 7. add. omissionem. Vide &c. } Scot. Bartol. rubr. de oper. nou. nunc.

De pactis *Tit. 14.*

Ad l. item quia. 4.

§. huius rei. uerb. sicut expressa l. interdum. de uerb. obligatio. } Scot. vide Bart. in l. nemo potest. de legat. 1. col. fi.

§. Idem Iuliano, uers. quod uerum ex interuallo. } Scot. Lege, quod verum, nisi ex interuallo.

Ad l. iurisgentium. 7.

Num. 2. uers. hodie est nominatus, quod apparet, quia producit &c. } Scot. Azo in sum. C. eo. col. 4. post prin.

Vers. habet enim nomen elegans. } Scot. Isti, nomen illud elegans dicunt, quòd vtrunque complectitur eorum qui contrahunt. At donatio comprehendit & donatorem, & donatarium. Et permutatio & dantem, & accipientem continet, argum. not. hic per Accurs. uerb. facias. & C. rubr. de rer. permut. Quæ leuicula sunt.

§. Igitur, uers. nam stipulatio duo importat, scilicet factum &c. } Sco. vide tex. i l. si vnus. §. pactus ne peteret. inf. eo.

§. quia imò, sub num. 19. uers. puta quod in eo requiratur scriptura, sicut emphyteosis. } Scot. Glos. & Doct. in l. 2. C. de iur. emphyt.

Sub nu. 20. uer. nã hic concurrunt duæ improprietates, scilicet quòd &c. } Scot. vide optimum simile per Soci. in l. 4. de lega. 1. num. 9. seu 19.

Ad l. si unus. 27.

§. pactus ne peteret, sub num. 13. uers. si non continet aliquid fieri } Scot. Idem dixit Bart. in l. iurisgentium. §. sed cum nulla. supra, eo. & §. quinimò. ad fi. uers. posset etiam promitti &c.

Sub num. 16. uers. collige ex dictis Cnil. quod in pollicitatione non est naturalis obligatio. } Scot. Intellige de obligatione naturali ex consensu, secus de obligatione naturali ex æquitate. De quibus per Bart. in l. Iulianus verum, colum. 8. infra. de cond. indeb. ubi addidi. Facit illud psalm. 88. Quæ procedunt de labijs meis non faciam irritam. Quod dictum allegat Abb. in c. per tuas. col. pen. de arbitr. ad corroborandam conclusionẽ canonist. de pacto nudo, ut pariat actionem, iuxta c. 1. de pact. Notaui ad Dec. in l. cum amplius. §. is natura. ff. de reg. iur.

Sub n. 13. uer. quod declara latius &c. } Sco. Ibi paucis eno dat hûc tex. Bar. Tu illũ videto. col. 12. n. 41. in fi.

Ad l. ius agnationis. 34.

Nu. 1. Nu. hic liberum in singulari numero: quod nescio alibi. } Scot. Adde text. Instit. de serui. cognat. in princ. & ibi addidi alios text.

Ad l. si cum fundum. 36.

Addit. ex ista glos. uers. vide Alex. in l. 1. §. 1. de uerbo. oblig. } Scot. vbi Soci. dicit hoc non bene colligi hic, & dubium esse in puncto iuris.

Ad l. si intrà. 41.

Col. 2. uers. præterea dicunt Doct. moder. quòd magis debemus &c. } Sco. vide Bal. l. 2. C. quan. lice. ab emp. disce.

Ad l. pactum. 46.

Col. 1. uers. ut d. §. si uerò expreßim. } Scot. Idem dixit Bar. in l. nemo potest, col. 1. de leg. 1. vbi Alex.

Ad l. non impossibile. 50.

Sub num. 4. uers. l. neque. §. priuatorum, de reg. iur. } Scot. Quia pactum illud sapit naturam legis, notant Doctor. in l. Cæsar. infra, de public.

De transactionibus. *Tit. 15.*

Ad l. cum ij. 8.

§. eam transactionem. sub num. 3. uers. quod puto uerum. } Scot. Sed opinio. glo. sequuntur Bald. & Ang. hic Bald. in l. contra iuris. in fin. supra, titu. 1. Dec. in c. quia in ecclesiarum. num. 6. de constit. ubi respondet aduersarijs.

Ad l. qui cum tutoribus. 9.

Vers. sunt ponitur hic &c. quæ incipit, extiterat &c. } Scot. Eadem ponitur hic in gloss. mag. uers. uel pone hic casum.

Scholia Federici Scoti, Iureconsulti &c. Ad Librum Tertium Digestor.

De postulando. *Tit. 1.*

Ad l. 1.

§. postulare. uers. non obstat, quod dicit glo. de iudice &c. } Sco. vide quod notaui in recollectis ex Merula, de quodam Mediolanensi, qui prætor erat Bononiensis, dd alio (ni fallor) etiam Corius.

Vers. & illud puto uerum. } Scot. Ita tenet Specul. titul. de aduoca. sub numero trigesimosecundo. quem inde sub numero vndecimo. & numero duodecimo.

§. remouet, sub nu. 5. uers. alia lex, est uera secundum glos. honorari, id est condemnari, & exponit, passus est per sententiam, & illam tenetis. } Scot. Ridiculum.

§. deinde. Nota quòd infamis &c. } Scot. Supra, hæc l. uers. sed est æquitissimum.

Ad l. cui eorum. 3.

§. affinitates. add. ex intentione (lege hic, & in textu, ex extensione) uide Bart. sibimet contrarium &c. uers. uide aliquid per Alex. &c. } Scot. Ias. l. emancipata. col. penul. C. qui admit.

Sub num. 3. uers. ut hic patet. quod nota. } Scot. Facit gloss. 2. l. cum clericis. C. de episcop. & cleric. vide Dec.

post

post alios de scribente, & subscribente, in c. quoniam contrà, de probat. col. antep. vbi addidi. Bar. hic sequitur Dec. in l. 2. §. creditum, colu. 1. si cert. petat.

De ijs qui not. infam. *Tit. 2.*

Ad l. athletas. 4.

§. *Item si quis, add. faciat pacem, an liceat &c.* Sco, vide Bar. in l. furti, §. pactus, inf. eod.

Ad l. furti. 6.

§. *Qui iussu, add. arbitramentum, vide Bar. &c.* Scot. Bar. in l. societatem, §. arbitrorum, inf. pro soc.

Ad l. quid ergò. 13.

§. *Ex compromisso, nu. 1. uersi. item nota, quòd sententia arbitri.* Scot. vide Alciat. lib. 1. Parerg. l. 5. ff. de verb. obligat.

Ad l. Lucius. 21.

Num. 3. add. practicam l. testium &c. Scot. Dec. d. c. quoniam contrà, col. pen.

De procuratoribus. *Tit. 3.*

Ad l. filiusfa. 8.

§. *Veterani, uersi. quia non habet sua &c. Facit l. 2. sup. &c.* Scot. Nisi per errorem admissus esset: quia non retractaretur processus, arg. l. Barbarius, inf. de offic. prætor. §. sed cum aliquis, Inst. de test.

Ad l. si defunctus. 15.

§. *Qui ad communi, sub nu. 2. uersi. tunc adhuc puto ipsum procuratorem cogendum &c. Ipse enim principalis &c.* Sco. vide omnino Alex. consi. 16. in fi. lib. 5.

Ad l. non solum. 39.

§. *Item ait, uersi. ut extrà eod. c. sup.* Scot. de quo cap. vide Alex. in rubr. C. de iudic.

De negot. gest. *Tit. 5.*

Ad l. ait prætor. 3.

§. *hæc uerba. add. hæc uerba, per fictionem, Nos pro statuto &c. uersi. tunc extenditur ad fictionem, quando casus uerus, & fictus &c.* Sco. Sequitur Alex. in l. emancipata, col. 3. C. qui admit. ad bo. posses.

Ad l. si autem. 8.

§. *si quocunque, uersi. respondeo, uerum est &c.* Scot. Hoc reprobat Ripa in §. duo fratres, ius. alleg. in fi.

Ad l. Pomponius. 9.

In fi. uersi. fitus nihil prohibet mandatum nouum &c. Scot. Facit Roma. consi. 76.

Ad l. Nesennius. 24.

Col. 2. uersi. & sic, si fructuarius tenetur &c. Scot. dele copulam, & adnecte, quia hoc dictum Bar. hic aduersatur l. hactenus, ff. de vsufr.

Scholia Federici Scoti, Iurecons. &c. Ad Bar. in Lib. Quartum Digestorum.

De integr. restit. *Tit. 1.*

Ad l. diuus. 7.

Num. 1. uersi. ex qua not. quod non est necesse, quòd in iudicio quis &c. Scot. Habes exemplum. Num. c. 16.

Ad l. inter minores. 8.

Col. 3. uersi. uerus contumax apparenter, & existenter &c. Scot. iste est apertè verus contumax.

Versi. quidam est uerus contumax apparenter, sed non existenter &c. Scot. iste est tacitè verus contumax. glos. in mea marg. d. l. diuus, quæ dicit ita dicere Bartoibi. Sed ibi nihil de hoc, remittens se huc. Hic autē non ita dicit, vt vides.

Sub nu. 13. uersi. non tenetur ire, potest tamen si vult: vt l. procuratoribus &c. Scot. l. hic alleg. cum sua materia, an sit verum quòd possit si vult: nec crede loquenti incidenter. Facit Alciat. in tractat. de præsumpt. reg. 1. præsump. 51. uersi. nam quamuis dicant aliquid &c.

De minor. 25. ann. *Tit. 4.*

Ad l. de ętate. 43.

Nu. 10. Scot. Ad not. hic de aspectu vide Gramma. vot. 14.

Sub d. nu. 10. uer. ad prædicta facit quod legitur Ioan. 8. cap. circ. fi. &c. Scot. Irenæus, vt refert Calistus in Supput. tempo. &c. præfixa enarrationi Euāg. scribit, Christum vixisse annos quinquaginta, & Calist. vbi suprà facit Christum ætatis annorum 32. mensium 8. dierum 29.

Sub nu. 11. uersi. nescio aliter quàm sup. dixerim. add. dixerim. idem voluit &c. Scot. vide Bar. in l. 1. §. & parui. inf. quod vi, aut clam.

Sub nu. 16. uersi. quandoque ætas probatur per alios modos legitimos, puta testibus, instrumentis natalium, & similibus. Scot. Auenioni semper fuit consuetudo, quòd parochiani teneant registrum creaturarum, quas baptizant, sicut & in alijs pluribus locis mos est, ut p Alex. Velutellum in orig. Lauræ Petrarchæ.

De capit. dimin. *Tit. 5.*

Ad l. amissione. 5.

§. *Qui deficiunt, nu. 2.* Scot. Sed an qui amittit ea quæ sunt communia omnibus constitutis sub Imperio Romano, amittat ea, quæ sunt suæ ciuitatis. argu. quòd non, in gloss. l. cui pacto, inf. de seru. export. qui text. facit contra dictum Bar. post Iac. de Aret. hic, uersi. item ex bannitus ciuitatis &c.

De alien. iud. mutan. cau. fac. *Tit. 7.*

Ad l. si quis iudicij. 12.

Versi. vt sup. l. prox. Scot. a sensu contrario. Nam ibi dicitur rem magis, quàm litem in militem transtulisse: res igitur erat translata: si ergò non translata fuisset, aliud esset. arg. l. 3. §. ultimo. lege, non solum. in princ.

De recept. arbitr. *Tit. 8.*

Ad l. si de meis. aliàs. §. Idem Pomponius. l. Pomponius. 13.

§. *recepisse, in fi. uersi. sed quando eris iudex &c.* Scot. contrarium dicitur in Authen. si verò contigerit. C. de iudic. ubi ordinarij procurant amicabilem compositionem.

positionem.& gl. sup.l.sed & si in seruum. §. si quis iudex.in glos.magna.uersi. nam semper de hoc iudices &c.& glo.in Auth.ut differ.iud. in glo. mag. uersi.nam omnes videmus partes cogi &c.& uersi.nam & arbitrium in se iudices &c. tamen de coactione caue, quia aliter dicendum. Bar.l.furti.§.qui iussu.sup.de iis qui not.infa.contrà Bar.allego glo. per illum tex.in c.fi.de praeb.vide Ias.in l. si conuenerit,col.1.in fi.cum seq. de re iud.

Naut. caup. stabul. Tit. 9.

Ad l. & ita. 3.

§. *ait prætor, uers. Dum dicit, inter casum fortuitum &c. non intelligas quòd sit idem: sed quòd vult dicere cessante &c.* } Scot. Hic est corruptus Bart. Praeued. tracta. de peste, sub rubr. de contract. c.5. cuius hæc verba sunt: Habemus etiam gloss.in l.3.§.1.ff.naut. caup. stab. quæ dicit, quòd inter leuissimam culpam, & casum fortuitum, nihil est medium. Bartol. ibi dicit, quòd gloss. non vult dicere, quòd leuissima culpa, & casus fortuitus sint idem: sed quòd vult dicere, ait Barto.: quòd quicquid contingit absque leuissima culpa, contingit casu fortuito: & aduerte, quia Bar. est ibi corruptus: & debet intelligi eo modo quo dixi. Quod etiam est de mente glos.in §. præterea, in fi.Quib.mo.re contrahit. oblig. & ibi etiam Ioã. Fabr. hoc sentit. Hæc Praeued.

§. *Item si prædixerit Add. uersi & ibi Alexan. 18. columna.* } Scot. lege 8.ubi dicit Bar.hic loqui sine lege.

Scholia Federici Scoti Iurisconsũ. &c. Ad Bar. in quintum Lib. Digest.

De inoffic. testamento. Tit. 2.

Ad l. pater filium. 14.

In repet sub num. 20. Add. in voluminibus nostris &c. } Scot. Bald. d.l. plane. §. si duobus. l. huiusmodi. §. si Titio, de leg. 1. & Moder. ibi, & in Auth. nouissima. C. eo. allegant omnes hunc tex. quem dicit Bal. paucos habere, & l. 1, C. quan. non pet. part.

De petit. hæreditat. Tit. 3.

Ad l. veluti. 3.

Versi. §. illud. add. illud. } Scot. vide Bar. in l. si quis filium, §. fi. ff. de acq. hæred.

Ad l. si possessor. 17.

Nu. 1. not. ex hac l. quòd plena &c. } Scot. est vanum hoc, quia dicitur ex hæreditate distractarum. Sed aliter consideratur res ex hæreditate distracta, aliter res hæreditaria sine illa qualitate.

Ad l. si & rem, & pretium. 22.

Versi. in particularibus secus. } Scot. Tamen gl. fina. in § si res. Inst. de lega. sensit precium succedere loco rei etiam in venditione rei particularis: quam tamen ibi reprobat Ias. in add. ad Porc. Idem quod glo. videtur sentire Bald. in l. in rebus, colu. 1. C. de iur. dot. per l. fi. ff. de pig. dum vult pecuniam succedere in locum fundi. Facit l. nõ vtitur. in fi. cum l. seq. ff. de vsufr. vbi pretium repræsentat ipsam rem. vide Castrens. in l. Iulianus. §. idem Celsus. ff. de act. empt. Bart. d. l. §. si fructibus. Sic Cæpol. tractat. de seruit. c. de seruit. viæ. col. 28. versi. 4. quæro, quid si egit. vbi concludit precium viæ, loco viæ succedere: & remittit se ad not. per se in l. Labeo. & Sabinus. §. item si dominus. ff. de uerbo. sign.

Ad l. sed & lege. 25.

Vers. Dictio, sed, cum copula &c. } Scot. contrà in l. & suum. in prin. ibi, sed & si seruus, vbi aduersatur in facto, & in iure. sup. de pact. vide l. quæ religiosis. §. ult. infrà de rei vend. in §. si duorum. uersi. quòd si non aduersatur, nec §. seq. 1. respon. Inst. de re. diuis. qđ nota. Adde l. 3. §. sed & fundus, inf. pro empto. l. isti quidem, §. pen. sup. quod met. cau.

§. *Scire. sub nu. 4. uersi. potest habere.* } Scot. l. præsumitur habere.

Num. 5. ex hoc patet declaratio &c. } Scot. Habes vnam glos. sup. l. nec vllam. §. 1.

Scholia Federici Scoti Iureconsẽ. &c. Ad Bart. in Sextum Librum Digest.

De rei vendic. Tit. 1.

L. si in rem. nu. 3. item nota, quòd sufficit &c. } Sco. Sed hic loquitur de seruo, qui vendicatur, verb. ancilla: qui sequitur ventrem: Secus videtur in libero homine. cogita.

Ad l. & ex diuerso. 35.

Sub num. 4. uersi. ubi tex. dicit &c. } Sco. vide Roma. sing. 333. Malæ fidei possessor tenetur. vbi quòd malæ fidei possessor non tenetur ad fructus, quos potuit percipere ex fundo propter meliorationem a se factam: & dicit se ita pronunciasse, per casum singul. l. cæterum, uersi. improbè tamen desiderabit, ff. de rei. uend.

Sub nu. 9. uersi. ut si hæres &c. } Scot. vide inf. col. seq. ad add. non facit fructus suos.

Add. non facit. fructus suos. } Scot. & tamen bona fides non prodest, per Lori. axio. 49. & suprà per Bart. uersi. ut hæres &c. col. præced. considera.

Ad l. inter officium. 54.

Versi. Doctores non aduertunt istud &c. } Scot. & malè, quia text. in duobus locis hoc tangit. Primò in uersi. si postea cognouerit. Secundò in uersi. nunc ignorans suam esse. Et in d.l. fin. etiam in vtroque. §. præsupponenda est scientia, arg. l. non est ferendus, sup. de transact.

Si ager vectig. vel emphyt. pet. Tit. 4.

Ad l. 1.

Versi. & sic non transfertur dominium ipso iure, sed domino volente: quòd not. } Scot. Adde text. in §. scire autem, uersi. & volentibus præpositis, in Auth. de nõ alie. u el permut.

Scholia Federici Scoti Iurisconsẽ. &c. Ad Bar. in Septimum Lib. Digest.

De vsufr. & quemadmo. quis uta fruatur.

Tit. 1.

Ad l. si furt. aliàs. §. Iulianus. l. arboribus. 12.

Versi. § locaui, eo. tit. } Scot. Adde Barto. in l. 2. §. locum, infra, de relig. & hic Bald.

Scholia Federici Scoti Ureconf. &c. Ad Bart. in Librum Octauum Digest.

De seruitu. *Tit.* 1.

Ad l. seruitutes ipso quidem. 4.

Sub.num.9.uersi.& not.in l.corruptionem.C.de usufr. Scot. vt in l.pluribus.inf.de verb. obl.

Scholia Fed.Scoti Iureconf. Ad Bar.in Lib. Nonum Digestorum.

De noxal. actio. *Tit.* 4.

Ad l.si seruus. 8.

§.Is qui.uersi.& seruus non excusatur,ut hic. Scot. minuitur tamen pœna,l.seruos.C.de vi.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bart. in Librum Decimum Digestorum.

Famil.ercifcun. *Tit.* 2.

Ad l.1.

Versi. quod non est dominus,& ideò deuenitur &c. Scot.vide inf.tit.seq.l.communi,§.inter prædones.

Communi diuidun. *Tit.* 3.

Ad l. nihil. 2.

Versi.& tene menti. Scot.vide Dec.in c. cum M. Ferrariensis.in prin.de const. De hoc latè Bar.in l. Titium §.altero inf.de admin.tuto.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bar.in Lib. Vndecimum Digestorum.

De interrog.actio. *Tit.* 11.

Ad l. de ętate. 11.

§. Nihil interest.add.non tredit, uersi.item istud dictum intelligas,nisi statutum diceret &c. Scot. Ita limitat Matthæs.in notab.Sequitur Soc.l.1.col.3. de vulg.

Scholia Fed.Scoti Iureconf.&c. Ad Bart. in Librum Duodecimum Digest.

De reb.cred.si cert. pet. & de cert. condict. *Tit.* 1.

Sub num.7.uersi.sed litera stat propriè,& ex re est.q. d. ex materia nostra est. Scot.inf.de constit.pecu. l. item illa. §.e re autem est.arg.in l.iam dubitari, uersi.non ab re.inf.de hæred.instituen.& in d.§.è re autem.Bar. inf.legit.benè autem,vt facilè sit locus ab istis corruptus,vt ille.

Sub num.17.uersi.meritò ergò non probat. Scot. vide simile per Bar.in l.testium.§ 2.de testibus. vbi dicit, testem non probare, qui deponit maiorem partem populi sic sentire,vel dicat se audiuisse sic opinantes,quia sentiant,cùm non cadit in sensum corporeum,vt ibi per eum.

Sub num. 20.uersi.quia Iureconsultus probat dicta sua per autoritatem Celsi. Scot.vide Cic.in Topi.cha.2.& vbi tractat de testimonijs.

Sub nu.31.& de hoc non habemus autoritatem in contrariũ. Scot.contra de l.si is cui.§ Flauius, de solut.

Ibid.uersi.& ideò uerba legis, uel statuti &c. Scot. contrà faciunt,quæ dicit Cicer. in Topicis in argumento ex coniugatis.

Ad l.2.

§.1.sub num.6.uersi.debet fieri de publico. Sco. idem Bal. in d.l.1.

Sub num.16.uersi.& ideò in eo puto.add. in eo puto &c. uersi. panes semper sunt dissimiles. Scot.Azo in sum.C.cod. col.3.

Ead.addit.uersi.nec omnino potest esse similis. Sco.& improprie commodatum in pane consistit.l.3.§. fin.cum glo.inf.commo.Azo vbi sup.

Sub num.17.uersi.in aliquibus etiam panibus &c. Add. in aliquibus dicitur tamen &c. uersi. ut recipiant functionem. Scot.Sed Bar.hic dicit vtrumque,dum dicit,venduntur ad pondus,& mutuantur, & quia in genere suo &c.Sed dic,quòd debet legi, non mutuantur, sed numerantur.Vide sup.sub nu.14.uersi.& ideò puto,quòd si sint &c.

Sub num. 20.uersi.aut quis uult soluere genus pro genere.Add. exemplaria impressa habent genus pro genere, scripta uerò, genus pro specie,& melius,si mentem,& uerba Barto. &c. Scot.Tamen Socin.hic legit genus pro genere:& dicit Bar.accipere prout prædicatur de plurib.differentibus numero. & inf. speciē pro genere dicit Barto. accipere genus prout de rebus consistentibus pondere,numero,& mensura. Vide hic eum ad fi.

§.Creditum, uersi. ut reducantur ad concordiam. Scot. vide quod notaui ad Bartol. in l. qui ante calen. inf. de verb.obl.

d.§.Creditum,uersi.aduerte pro bonis &c. Add.aduerte si testes &c. uersi.in ucr.opinionis,ad fin. vbi dicit,quòd doctrina Bar.est trussa.

§. In mutui,uersi.tamen in hoc est differentia, quia in hoc casu ultimo &c. Scot. Nota duas fictiones concurrere circa idem,nempè mutuum.

Ad l.cum quid. 3.

Col.1.uersi.debes scire, quod dicatur uinum nouum,& quod uetus &c. Sco. vide Zas.lib.2.singul.respons.ca. 24.

Num. 11. uersi.ut puta,dixi tolle istam pecuniam, uel istud uinum. Scot.Vide Zas.d.lib.2.c.23.

Ad l.si quis nec causam. 4.

Num. 6.uersi.debemus inspicere principale propositum. Sco. concordat text.in l. 1. §. idem Pomponius. infrà, depos.

Ad l.certi condictio. 9.

§. Quoniam,sub num.4.uersi. præterea ponamus, dicebat ipse, quòd ista duo conficiant unum totum,scilicet, instrumentum & testes faciant unam plenam probationem &c. Scot. Adde Alex.in l.si dignum,vbi addidi.ff.ad leg.Fal cid.& quod not. Lanfranc. repet. capit. quoniam contrà,uersi.testium depositiones, num. 73. Adde textum cuius dispositio aliàs esset superflua, in l. ob quæ vitia,§.in summa,ff.de ædilit. edict.

Sub

Sub nu. 6. uersi. ad contrarium respondeo. Add. uersi. nam ibi videtur casus de directo contrarius ad solutionem Bar. hic &c. Scot. quia interponitur super re aliena, quæ durat aliena. Vide Castrens. in l. publica, versic. si autem paciscar super re tua &c. ff. depos.

Ad l. singularia. 15.

Sub nu 10. uersi. tunc nunquam nonatur contractus per stipulationem, nisi expressè agatur. Scot. tamen stipulatio accedens constituto, qui est contractus nominatus, vt per Bar. in l. iuris gentium. §. igitur, in fi. de pact. facit, vt non agatur ex constituto. l. 1. §. eum qui, ff. de constit. pecu. Ruin. & Alciat. eum secutus in rubric. ff. de uerb. obl. Et hoc quia constitutum est remedium extraordinarium, ad quod non recurritur subsistente ordinario, l. & habet. §. cum quis, infrà, de preca.

Add l. duo societatem. uersi. & postet etiam dici, quòd d. l. non ad ea &c. Scot. Hoc sentit hic Bar. dum allegat eam ad materiam contractuum.

Num. 13. quandoque contractus, & stipulatio sit simul, & semel &c. Scot. Secus si fit contractus innominatus. Bar. l. ex placito, colu. 2. uersi. sed quando esset vna conuentio stipulatione &c. C. de re. permutat.

Sub nu. 26. uersi. resp quidam sunt contractus &c. Scot. Idē tenuit Paul. Castrens. in l. Mæuius §. duobus. col. fi. inf. de leg. 2. Vide quod not. Bald. in l. fin. col. 2. C. de sponsal.

Ad l. lecta. 40.

Sub num. 5. uersi. nam reproborum solutio &c. & ideò illud quod adijcitur &c. Scot. & sic not. verborum inutilium conculcationem posse procedere. Et ita faciunt notarij, vt patet in exemplo seq. Facit regul. l. non solent. l. quæ dubitationis. ff. de regul. iur. vbi Dec. inter alia infert ad illam clausulam, fecit, constituit, creauit suum legitimum procuratorem &c. & quandoq; inculcatio prodest. Bar. l. si causa cognita, in fi. C. de transact.

Versi. non est de necessitate, ut hic in glo. Scot. Forte posset hæc adiectio aliquid operari in casu, qui ponitur per Azo. in sum. C. eo. titu. col. 2. num. 13. cum quis soluisset reprobos nummos, quos ille expendisset: aut saltem quæstio tantùm esset in reddendo: non autem vt dissolueretur contractus, id est, de solutione sibi facta non quæreretur debitor vt intercideret mutuum, sed tantum de redditione vt opponeret consistente mutuo. Et quamuis per l. cū quid, sup. eo. videatur cautum, vt etiam ibi not. in marg. ex Ang. Areti. tamen hæc expressio operatur, vt in simili per glos. l. cum pater. §. libertis, de legat. 3. & arg. §. sanctissimas, in Auth. de alien. & emphyt. vt per Doct. in l. filiusf. §. diui, de leg. 1.

Sub num. 11. uersi. sed in scriptura siue sit publica, siue priuata &c. Scot. Sequitur Ias. in rubr. de uerb. oblig. in princ. sed videtur contradicere, num. 3. cum loquitur de promisso. vbi vult. §. si scriptum. loqui de instrumento publico. & in scriptura non videtur verum, quòd verbum, promitto, intelligatur per stipulationem. Non obstat l. sciendum, quia ibi speciale, ne actus pereat, vt ibi per glos. & §. si scriptū. Instit. de inutil. stipul. loquitur in scriptura publica, non in priuata. Dicit enim in instrumento: cuius appellatione non venit priuata scriptura. Bald. & Paul. Castrens. in l. 1. per tex. ibi cum glos. C. de iureiur. propt. calumn. & videtur vera ratio glo. in d. §. si scriptum, propter peritiam notariorum, contra Bart. qui illam impugnat in d. l. sciendum. tetigi in quibusdam annot. Instit. 207. 208. 214.

Sub nu. 17 uersi. §. quinimo. Scot. & in l. pacta conuenta. infrà, de contrah. emp. in glo. mag. post prin.

De iureiurando. Tit. 2.

Ad l. qui iurasse. 26.

Add. de quo pupillo. uersi. ubi plenè. Scot. & ibi, scilicet. d. l. 1. dicit Pau. quòd posset aliquis excusari a periurio, qui nihil dixisset, licet librum tetigisset.

Ad l. cum qui. 30.

Add. confessionem. Adde Rom. &c. Scot. Angel. sensit contrarium, sed Paulus eum reprehendit in l. 1. §. si qs simpliciter. inf. de verb. oblig. vbi vide Alex. & Socin. post alios, qui tenet opinionem Angel. dicens hanc Bart. doctrinam non probari per istum text. Hic enim, reus confitetur sub conditione, si actor iurauerit, l. qui iurasse, in fine, sup. eo. & ideò non releuat omnino actorem ab onere probandi. Sed in proposita quæstione per Barto. reus vult confiteri simpliciter, & sic releuat actorem ab omni onere probandi: quo casu verius est dictum Ang. in d. §. si quis simpliciter. per illum text. quàm Bartol. hic per hunc text. in quo alius est casus, vt ibi per eum. Vide Alex. hic, qui intelligit veram esse opinionē Bart. cum limitatione, vt procedat, si reus ante litē contestatam vult purè confiteri. aliàs non procedat. Sed nota verb. purè, quo casu loquitur quidem Bartol. sed non hic text. Et ideò malè loquitur Ias. hic post alios, col. 3. ad fi.

Ad l. admonendi. 31.

Nu. 14. uersi. isto casu iste terminus appositus &c. habet uim termini peremptorij &c. Scot. vide Alex. & alios in l. si quis arbitratu, col. 5. de uerb. obl.

Sub nu. 5 uersi. hoc præmisso uidendum est qualiter index &c. Scot. Abb. c. uestra, de cohabit. cleric. & mulie. enumerat ista.

Sub nu. 55. uersi. extra, de procur. Sco. Adde Dec. in c. de appellatio. in fi. ext. de appell.

De condict. indeb. Tit. 6.

Ad l. 1.

Sub num. 10. uersi. & tamen ille qui delinquit, & in quem delinquitur, non consentit. Scot. quoad delinquentem allegatur in contrarium. l. Imperatores. de iur. fisc.

Ad l. cum is. 32.

§. Qui hominem, uersi. & alternatiua æquiparantur. Sco. Tamen ut inf. est etiam alius casus, in quo differunt, quoties in stipulatione comprehensus est, puta seruus stipulatoris. In vna enim is solui poterit, si desierit esse stipulatoris: in altera non poterit, l. qui decem, §. Stichum. inf. de solut. De quo Bar. in §. duobus; col. 3. & 4. quem inf. allegat.

Ad l. frater a fratre. 38.

Scot. Bar. nō semel, sed saltem bis legit hanc l. vt colligitur ex verbis eius, in l. 2. inf. de cōtrah. emp. vbi allegat se in ultima Lectu. huius l. quam non legisse se dicit in cathedra, sed eam scribi fecisse.

Ad

Ad l. his solis. 49.

Versi.aliàs secus,arg.sup.de eo per quem fac.erit,l.fi. Sco.vbi latiùs per Soci.in prin.& in l.Marcellus.§.res,quę.col.4.ad fin.inf.ad Treb.& aduerte, quòd l.planè 2.§.1.hic per Bart. alleg. facit contra eius dictum. nisi intelligas per locum a speciali, ibi dari actionem in subsidium contra eum, qui habuit ex causa onerosa fauore vltimæ voluntatis, vt per Soci. d.l.fin.in prin.de eo per quem fac.erit.licet ibi Castrens.(vt Soc.etiam refert) sentiat aliud.

Ad l. Iulianus verum. 60.

Sub num.1.versi.hoc primo probatur &c. Scot.l.fina.ff.de compensat.l.eum qui duobus.ff.de acquir.hæred. l.1.in princ.ff.de lega. 3. Dyn.reg.nullus pluribus, de reg.iur.in 6.

Sub num.3.add.negatiua de modo probandi &c. Sco.Dispice interpretes ad l.actor,C.de probatio.

Col.4.versi.& probatio &c. Scot.l.penul.ff.de fideiuss. aliter,§.fi.ff.ad Velleia.Dyn.in d.reg.nullus pluribus,in 6.

Sub nu.26.versi.ex hoc apparet, quòd obligatio naturalis &c. Scot.sequitur Castrens.in l.ex hoc iure,col.antep. in fin.inf.de iustit.& iur. Tangit Alciat. in rubr. de uerbor.oblig.

Ad l. si id quod.aliàs, si quod. 64.

Add.ult.iuregentium &c. Arret.&c. Scot. Triplex autem ius naturale ponit Archid.dist.1. c. omnes.

De condict. si.cau. Tit. 7.

Ad l. auunculo. 5.

Sub num.4.versi. quædam est pœna quòd filij &c. Scot.vide Doct.in l.pactum.C.de collat.

Scholia Fed.Scoti Iurisconf.&c. Ad Bar. in Lib. Decimumtertium Digest.

De eo, quod cert. loco. &c. Tit. 4.

Ad l. non vtique. aliàs.§.Scæuola.l. 2.

§.si quis ita.versi.illa clausula quæ apponitur per notarios &c. Scot.cui clausulæ cum subijcitur, & in omni alio loco: intelligitur de simili, & sic non renunciat. Bar.c.fi.de iudic.Rom.consi.180.ad fi.

De constitu.pecu. Tit. 5.

Ad l. eum qui. 5.

§. Item si mihi.versi.in nuncio uerò aliter esset,ut l.& litet.inf.eo. Scot.Habes exemplum Genes.c.32.ubi nuncius Iacob concipit verba in persona Iacob.& Iudic.cap.11.vbi nuncij Iephte concipiunt verba in personam Iephte.

Ad l. qui autem. 14.

§. constituere. Scot.repete hic exempla suprà.§.item si mihi,allata.d.l.eum qui.

Ad l. item illa. 18.

§. uetus. addit. sublata. Adde &c. Scot. Alex. in rubr. ff. de verb.obl.col.2.in fi.

Versi.solut. illud uerum quando &c. Scot. videtur innuere,constitutum,& stipulationem constitui. Sed mihi lè vt adnotaui ad l.1.suprà, eod.simile dixit in l.1. C.eod.Lect.1.Melius est locutus in d.l.1.Lect.2.& inf.eo.l.vbi quis.

Ad l. Titius. 24.

Versi.ut sup.depos.l.Publia. Scot. vide l. ea quæ, & ibi Bart.inf.de donatio.int.uir.&vxo.& Soc.in l.1.hic alleg.ff.de verb.obl.in prin.

Versi.nihil enim repugnat, quòd præsens præsenti &c. Scot. contrarium dicit gloss.in l.1.C.de cõtrah. & commut.stipul.

Vers.& hoc tenet Guil.hic. Scot.vide Barto.in l.cum tabernam,§.pen.inf.de pign.

De pignorat.actio. Tit. 7.

Ad l. si rem alienam. 9.

§.omnis.versi.pignoratitia directa &c. Scot. Tamen pro interesse,& alijs damnis, etiam antè satisfactionẽ agitur,l.pignori,in prin.inf.eo.ubi Bar.

Ad l. eleganter. 24.

§. Qui reprobes. Scot.Ad quæstiones inf.positas, vide Azo.in sum.col.1.& 2.C.eo.

Scholia Fed.Scoti Iurisconf. &c. Ad Bar.in Librum Decimumquartum Digest.

De exercito.actio. Tit. 1.

Ad l. 1.

§. si plures,sub nu.9.versi.& est hodie casus,extra,ne sed.uac.&c.1.in 6. Scot.Quod c.Baranalè allegat ad dispositionem hominis,& sic ad casum sequentem,vt ibi per Ias.in ult.q.Bar.de qua melius hic per Bart. & ibi per Ias.dantem distinctiones.ex communi opinione per Abb. Anton. Imo. in capit.ex parte,de const.tamen Doc.aliter loqui videntur, quàm Ias. dicat.Ideò aduerte.

Ad l. si tamen. 4.

§.Ita actiones.versi.l.filiusfam.in fi. Scot. vbi vide Bart. & Alex.hic.in prin.de uerb.obl.gl.§.actiones autem. & ibi Doct.

Scholia Fed. Scoti Iurisconf.&c. Ad Bar.in Lib. Decimumsextum Digest.

An Senatusconf.Velleia. Tit. 1.

Ad l.quamuis. 8.

§. Quoties,vers.per mulierem. Scot. & dum in textu dicitur dari pristinam actionem, intellige de directa, sicut in l.si cum quis.§.fina.inf.de furt. Et ita eadẽ actio semel extincta reuiuiscit,con tra regul. l. quæ res.§.aream,de solutio.Sed hic datur a Senatu, & sic ex constitutione ciuili:alibi a prætore, quo casu est vtilis.Vide Bar.in l.Marius,§.duobus,col.3. de leg.2.

Scholia

Scholia Federici Scoti, Iureconsult. &c. Ad Bar. in Lib. Decimumseptimum Dig.

Mandati, vel contra *Tit.* 1.

Ad l. si fideiussor. 29.

§. *Quaedam. Add ad iura ciuilia. Vide inf. &c. vers. quia illa est de apicibus iuris.* } Scot. Socin. in rubr. de verb. oblig. col. 2. ad med.

Ad l. Quintus. 48.

Vers. sed pactum nudum fuit &c. } Scot. vide sup. l. si fideiussor. §. quaedam.

Pro socio. *Tit.* 2.

Ad l. ea verò. 3.

§. *de illo, vers. & uerba contrahentium &c.* } Scot. Idem in vltimis voluntate. l. ligni. §. Lignis autem. cum glos. iunc. §. ad faces, cum glos. iunc. glo. 3. d. l. ligni. ff. de leg. 3. vbi cum loquimur de paratis ad combustionem legatis, intelligimus de immediata combustione, non de mediata, vt est in facibus, quae principaliter ad praelucendum, in consequentiam ad comburendum parant. Ego legi, ad hoc factum. Vel dic Lignis paratis ad faces. Licet enim ad comburendum, prius tamen ad praelucendum factis facibus ex ipsis. Quod melius est. & prima deductio non placet de facibus, sed placet de lignis ad faces. Sic enim apparet mediatio, & immediatio. Quod in facibus factis non apparet, quae sunt ad praelucendum, & comburendum simul, & semel. Ad dictum Bart. hic, facit l. damni infecti quidam. in fi. ff. de damni infec. Facit quod not. Iason in l. si pecuniam. nu. 21. sup. de cond. ob causam.

Ad l. cum duobus. 52.

§. *Idem respondit, Socius. add. ad quam quaestionem, uers. & ibi Fel. col. 2.* } Scot. & Dec. ubi reprobavit quoddam dictum eius post Innoc.

Ad l. Socium qui. 60.

§. *Socius. add. de q. ambasiatorum. & facit ad q. Bart. in l. si verò. §. 1. sol. matr.* } Scot. & in l. sed si. §. in arrogato, uers. 3. ff. de vulgar. & pup. Basilius Moscouitarum Rex auferebat ambasiatorib. suis donata. Illust. in elog. Illust. in art. milit.

Ad l. si societatem. 76.

§. *Arbitrorum, num. 7. Primo quaero, qua est differentia &c.* } Scot. Arbitri, & arbitratores non differunt, nisi in casibus in iure expressis. Abb. cap. fina. columna 3. de arbitr.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. Ad Bar. in Lib. Decimumoctauum Digestorum.

De contrah. emptio. *Tit.* 1.

Ad l. Sed Celsus. 6.

§. *si fundus. vbi contractus ex conuentione &c.* } Scot. Bar. in fra. l. ex empto. §. si quis virginem. inf. de act. empt. vbi addidi.

Ad l. Fistulas. 78.

§. *Frumenta.* } Scot. Vide Bar. in l. Seio. §. medico, inf. de ann. lega.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Lib. Decimumnonum Digestorum.

De actio. empt. *Tit.* 1.

Ad l. 1.

Sub num. 8. vers. pro cuius declaratione est videndum. } Scot. vide l. contractus. uersi. contractum. C. de fid. instr. ubi probatur de alternatiua, & de electione venditoris.

Ad l. Ex empto. 11.

§. *si quis virginem,* } Scot. vide glos. in l. quoties, verb. vendicabit, sup. de usufr. l. sed Celsus. §. si fundus. de contrah. empt.

Ad l. emptorem. aliàs. §. idem libro d. l. ex empto.

Vers. quando ages contra venditorem, habebit necesse &c. } Scot. Idem Bart. d. §. cum me absente, col. 1. in fin. Vide Alex. l. non solum. §. fin. col. pen. de ope. nou. nunc. vbi etiam ponit de intellectu gloss. hic, verb. posse, in fi. per quam Bar. hic. q. 1. determinat.

Ad l. Titius. 43.

Scot. vide inf. eo. l. creditor.

Loca. & conduc. *Tit.* 2.

Ad l. si in lege. 24.

Add. arbitrium. De hoc dicto &c. uers. vbi dicit quod ille &c. } vide Castrens. & Bald. l. qui procuratorem. sup. de procur. Dec. c. ecclesia sancta Mariae, columna 6. de constit.

Ad l. si merces. 25.

Versi. non ualet. } Scot. Rationem ponit Bald. l. fi. nu. 17. C. de contr. emp.

Versi. cogita &c. } Scot. vide Socin. d. l. si quis arbitratu, col. 5. & 6. cum seq.

Add. arbitrio. Decide ex not. &c. } Scot. Paul. Castren. hic.

Ad l. in operis. 36.

Add. secundum Azo. vide Corset. &c. } Scot. vide l. si duos. uersi. sin autem ordo, & quod ibi Bald. inf. de excusatio. tuto.

Ad l. qui fundum. 37.

Addit, uel legataria. } Scot. vide Alex. & alios in l. 1. ubi declarant dicta Bar. hic, & d. l. emptorem, & d. l. filios. §. si. inf. sol. matr.

Ad l. cum in plures. 60.

§. *Locator. Add. locator. ad intellectum huius §. &c.* } Scot. vide Ias. post alios, in l. pacta, nouissima. col. pen. C. de pact.

De praescript. verb. *Tit.* 5.

Ad l. naturalis. 5.

§. *Et si quidem Add. de necessitate.* } Scot. Ad intellectum d. l. cum mora, & contra Bar. hic, vide Soci. in rubr. de verb. obl. col. 12. in fi. cum seq.

§. *Quod si faciam. sub num. 3. uersi. si non facit hodie, potest facere erat.* } Sco. l. quicquid adstringendae. §. fi. de verb. oblig.

§. *Sed si facio, uersi. quibus assimilantur.* } Scot. Facit quod not. Bald. in rubr. de success. feud. colum. pen. post princ.

Sub

Sub num. ult. casus est in f. l. prox. &c. Scot. Facit quod not. Bart. in §. si quis ita. post med. inf. de uerbo. obl. l. 1.

Scholia Federici Scoti Iureconsf. &c. Ad Bart. in Librum Vigesimum Digest.

De pignor. Tit. 1.

Ad l. si fundus. 16.

§ fi. uersi. sed contrarium est uerum, quia tunc &c. Sco. Textus est in l. si in emptione, in fin. sup. de contrahen. empt.

Qui potio. in pigno. hab. Tit. 4.

Ad l. interdum. 5.

Num. 3. quæro utrum istud &c. Scot. ergò superiora intelliguntur de habentibus non solum tacitam, sed expressam quoque hypothecam.

De distractio. pigno. Tit. 5.

Ad l. si creditor. 7.

§. Quæritur, uersi. misimus usque Pisas ad librum Pandectarum. Scot. vide Bart. in l. filiusfa. §. diui. 2. inf. de lega. 1. col. 3. post nu. 14.

Quib. mo. pign. uel hypothec. solua. Tit. 6.

Ad l. sicut. 8.

§. Sed etsi permiserit. Add. si permiserit, vide Alex. &c. Sco. vide Bar. in l. alio. col. 4. inf. de ali. & cib. leg. Pau. in l. uoluntas, C. de fideic.

Versi. nisi poneres quòd illud fundum &c. Scot. vel quòd creditores accepturi erant in solutum istum, & non illum.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bart. in Librum Vigesimum primum Digest.

De euict. Tit. 2.

Ad l. si pro re. 22.

§. Si pro euictione. Add. donatarium, fecerit procuratorem &c. Scot. l. si in rem. inf. eo. per Bar.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Lib. Vigesimum secundum Digest.

De probatio. Tit. 3.

Ad l. circa. 14.

Versi. clausula ista, non astringens se ad omnia probanda &c. Scot. Not. quòd etiam reus vtitur clausula, non astringens se.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Librum Vigesimumtertium Digest.

De ritu nuptia. Tit. 2.

Ad l. non solum. 67.

§. de uino, uersi. par affectionis causa &c. Scot. Secus si sit impar, Dec. lege pactum, columna final. C. de collat.

De iure dot. Tit. 3.

Ad l. si mulier. 13.

§. Ex asse. Add. per restitutionem &c. Scot. vide Ias. d. l. si stipulatus fuerim. not. col. 2. post Alex. Alexan. etiam per talem regulam negatiuè conceptã impugnat notab. decisio. lac. de Are. & Bal. in l. si sic, col. pen. cum seq. inf. de leg. 1.

Versi. nec alicui ius cedi, ut petat ui fideic. &c. Scot. Potest tamen cedens promittere quicquid vtilitatis ex fideicommisso peruenerit, quam cessionarius petet. Curt. Iun. l. 2. C. de pact. Item cessionarius admittitur petens fideicommissum tãquam simplex procurator. Bald. in c. 1. nonnulli. col. 3. de rescript. arg. l. qui ita. §. 1. ad Trebellia. ubi Rayner.

De fund. dota. Tit. 5.

Ad l. 1.

Versi. ista alienatio est necessaria, per mortem &c. Scot. Hæc ratio non militat in casu d. l. in modicis: & iõ posset dici, quia quædam &c. per d. l. quædam, vbi fit mentio fundi dotalis: hecque ratio redditur. Tamen in casu nostræ legis, hæ rationes ambæ possunt iungi simul. Vel dicas fundum dotalem alienari per institutionem posse: quia est de ijs quę trãseunt per vniuersitatem: & institutionem talia transferre.

Scholia Fed. Scoti Iuresconsf. &c. Ad Bart. in Librum vigesimum quartum. Digestorum.

Solu. matri. Tit. 2.

Ad l. 1.

Sub nu. 3. uersi. quia hæres posset &c. Scot. Pugnantia scribit Barto. in l. Nelennius, §. fiuodum. inf. de re iud. Sed perperam, vt opinatur Andræas Alciat. hic, lege Ias.

Sub nu. 12. uersi. sed quid si mutus &c. quod potest &c. Scot. vide inf. l. 1. in Scholijs ad Alex. de verb. oblig. ad quem addidi: & considera de fictioне legis. & aduerte quòd dictum Bartoli procederet, si haberet seruum. Sed quid si non habeat? Vide in l. si seruũ, ff. de stip. seruo. & l. seruum. rem pupil. sal. for. vbi lex fingit consensum. Sed quo ad carentiam serui, dic tunc per notarium, arg. l. si pupillus, rem pupil. sal. for. quia videtur mandare. Alias enim nõ procederet: cum notarius possit acquirere obligationem, non obligare, vt hic per Alex. nu. 26.

Nu. 30. uersi. vel scholares possent repellere fabrum &c. Sco. vide Ias. consi. 218. lib. 2.

Sub d. nu. uersi. & tunc, aut doctor non potest &c. Scot. Facit l. 2. §. sed & Caius Scipio Nasica, sup. de orig. iur. Not. etiam quòd a sententia lata super expulsione, non potest appellari. Bald. l. un. si de momẽ. possess. fuer. appel. Mant. apoph. 221. vbi etiam, an causa

causa expulsionis agitari possit, etiam diebus feriatis in honorem Dei.

Ad l. fructus. 7.

Add. ult. concludit. vide Alex. &c. } Scot, & l. 1. §. 1. de uer. obl. col. 2. in fi. cum seq.

Ad l. diuortio alias. §. Papinianus.

§. Si uir. uersi. Dixi quòd non &c. } Scot. vide. ins. l. fi.

Ad l. si ab hostibus. 10.

§. si vir uxorem. uersi. qui nihil sciebat. } Scot. quæ paria sunt. l. quod si nolit. §. si mancipium, uersic. cum &c. sup. de ædil. edic. Ang. Alex. hic.

Ad l. alia causa. 14.

§. eleganter. Add. puto esse uerum. } Scot. vide Doct. in l. Titio centum, §. 2. inf. de cond. & demonst.

Ad l. etiam filios. 18.

§. licet sub num. 3. uersi. post princ. de fideiuss. } Scot. vbi vide Bar. §. ita demum, & add. ad eum.

Sub num. 4. uersi. inf. de fideiuss. } Scot. quando negat omnia, & singula, vtrumque negat. Bartol. consil. 113. in fin.

Ad l. si constante. 24.

Sub num. 13. Add. paupertas. uersi. quando quis fideiubet &c. } Scot. Faciunt quæ ponit Ias. post alios, in l. 1. in fi. si cer. pet. vbi tamen sola Baldi decisio ab eo relata fuit contra.

Sub nu. 38. Add. Auth. quas actiones. Adde &c. uersi. quod intelligi debet &c. } Scot. vide ut Ias. in l. 1. §. si is qui 400. ad Treb.

Sub num. 59. uersi. & prædicta uera intelligo. } Scot. Ampliã do inquit Ia. hic, nu. 191.

Sub num. 101. in fi. uersi. extra de reg. iur. lib. 6. } Scot. vide Dec. qui sequitur Bart. in l. pactum, colum. 2. C. de collat.

§. quoties. nu. 4. uersi. ut not. in l. in re mandata, C. mand. } Sco. Adde l. Mæuius, §. cum qui, inf. de leg. 2. tamen cõtrarium probatur in l. Titius, inf. de liber. & posth. l. iubemus, §. fi. sin autem. C. ad Treb. Aret. l. placet. C. de liber. & posthu. l. Lucius, columna antepen. de iudic.

§. si bona, uersi. sed fiscus non est hæres &c. hæc sol. non placet. sufficis enim &c. } Scot. contra in l. si finita, §. si de vectigalibus. inf. de damn. infec.

Ad l. si filiosa. 25.

§. si uir. Add. ultimo ex prædictis. Vnde &c. } Scot. vide Alexand. hic, & in l. qui absenti, §. 1. de acqui. poss. qui declarat dicta Bar. hic, & in l. qui fundum, sup. loc. & in l. emptorem. C. de locat. vide Doct. in l. filius fam. §. diui, de leg. 1.

Ad l. semel. 26.

Add. semel. refert Paul. &c. } Scot. vide Bar. in l. si seruum, §. sequitur, de verb. obl.

Ad l. quæ dotis. 33.

Sub num. 9. uersi. sol. glo. quod vsque ad vires hæreditatis &c. } Scot. immo iure veteri adita hæreditate creditoribus tenetur vltra vires hæreditarias. gl. & Doct. in l. si te bonis. C. de iur. deliber.

Sub nu. 14. uersi. quandoque consentio venditioni rei meæ &c. } Sco. secus in mandante, l. idemque, §. si cui, uers. & ideò, sup. mand.

Num. 20. quæro quid de præsente &c. } Scot. quomodo, & quàm variè præsumatur contra tacentem, habes gl. in c. si. 65. dist.

Sub num. 23. uersi. C. si alien. res pign. da. sit. } Scot. & ita Panormitan. concludit in c. non ne, de præsumpt.

Versi. fallit fauore pupillorum. Add. uide Rom. &c. } Scot. contrarium tenuit ibi Bar. post Dyn. quicquid ibi glo. dixerit, quæ melius locuta est in l. 2. per illum text. ad munic. vide Soci. in l. 1. in princ. de uerb. oblig. qui videtur sequi hoc dictum Bar. in hac l.

Ad l. post dotem. 40.

Sub num. pen. uersi. Et si nescires extrahere, tunc venias ad me. } Scot. 1. nunc ad eum, quia respondebit tibi. Sic Alciat fecit aliquando in voce inductiones apparêter faciles: quas ego postea reperi adeò difficiles, vt nunquam potuerim percipere. Quod est magnum vitium; quia omnis virtus in inductione cõsistit.

Ad l. in insulam. 42.

Versi. post dotem sup. eod. } Scot. vbi nu. 23. tenet opinionem Dyni hic.

Ad l. Caius. 45.

Versi. secundo not. &c. } Sco. Tamen Castr. post Ang. in l. 2. in prin. inf. de præto. stipul. dicit notarium debere scribere iudicatum solui, non solui iudicatũ. Et ibidem ponit differre, bonorum possessionem, & possessionem bonorum. illam esse iuris, hanc facti. De quo per Dec. in l. 1. C. qui admit. Facit pro Bartolo, quod ponit Dec. in l. in toto, uersi. & ista conclusio tam in &c. de regul. iur. contra in l. vxorem, §. legauerat, de lega. 3. Alber. in Dictio. uerb. magister Petrus &c.

Versi. in contrarium facit, quia fauore dotis &c. } Scot. vide Alex. post Castrens. in l. 3. colu. 2. in princ. infrà, de leg. 1.

Versi. alternatiuè: ut ex prædictis &c. } Scot. Lege alternatiuè aut neutri, vt ex prædictis &c.

Ad l. vsufructu. 57.

Versi. Inst. de usufruc. §. finitur. } Scot. immo ibi dicitur nihil agi, & sic non finiri. Sed tamen debet exponi, vt ibi per glos.

Ad l. in partem. 67.

Versi. non obstat, quòd dicitur. quod ea &c. } Scot. vide sup. d. §. si uir.

Scholia Fed. Scoti, Iureconsſ. &c. Ad Bar. in Librum Vigesimumquintum Digest.

De impens. in res dotal. fact. Tit. 1.

Ad l. quod dicitur. 5.

Sub num. 9. Add. & præmitte. } Scot. Alex. l. si mihi, & Titio, col. pen. inf. de uerb. obl.

Ad l. neque stipendium. 15.

Scot. sic etiam colonus pensionarius tenetur ad decimas. Inn. in c. cum non sint, de deci. Roncin. in disputa. ad Dec. post, seu ad fin. 2. uol. consi. Dec. vide Bartol. l. 1. C. de anno. & tribuit. lib. 10. ubi addit.

Rerum amotarum. Tit. 2.

Ad l. Marcellus. 11.

§. Qui rerum. add. tunc cogitur &c. uersi. & in l. fin. ff. de iis qui bus, vt indign. & in l. si a te &c. } Sco. contra cuius sententiam

tentiam multum facit inquit Pract. Papien. in for. excipien.contra positio.uersi.detegentes periuriū quòd quis non tenetur respondere positioni, vel interrogationi,an sit vsurarius, vt determinat Inn. in c.dudum 2.de confes.(hic allegatur de electio. & 2.de confess.)& Bal.in l.2.§.quod obseruari,de iura.calumn.de hoc,inquit,per Bar.in d.l.Marcellus.ff.rer.amota.

De liber. agnoscen. Tit. 3.

Ad l. si quis a liberis. 5.

§.*sed utrum,uersi.supra de iur.dot.*} Scot.Adde gloss.uerb. desierit,vt per deportationem &c. inf. de alimen. lega.

§.*parens.add.iure naturali,& ideò non ualet pactum in contrarium.*} Scot. vt hic per Bar.

§.*de alimentis,uersi alià secus,vt hic.*} Scot. vide Bal.l. pręses.C.de seruit.& aq.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Librum Vigesimumsextum Digest.

De testa. tute. Tit. 2.

Ad l. si quis sub conditione. 11.

Versi. & hęc sufficiant pro modo.} Scot. considera dicta sup.num 9.

Ad l. ex sententia. 29.

Add.aliquo actu,istam decisionem &c. uersi Host in c. quoniam contra, de probat.} Scot. vbi Dec.ait magis communem opinio.esse contrà Bartol. colum. 20. uersic. tertio pro Abb. colligitur. vide Dec. in consilio 42.

De legit.tutoribus. Tit. 4.

Ad l. tutela. 3.

§.*si parens. uersi.quadam est tutela propriè quę defertur &c.*} Scot. lege, quædam est tutela propriè legitima, quæ defertur.

Versi.ut hic,& Inst.de fiduc.tut e sed hodie frater &c.} Scot. vide Alexand.in lege, final.colum.ante penul. C. vn.lib.

Versi.} per Doct.in l.frater,vbi Bar.latè, vt hoc §.

Qui pet. tuto. &c. Tit. 6.

Ad l. si minores. 2.

Versi. item aduerte, quòd uidetur colligi ex uerbis Dyni &c.} Scot. vide Bald.in l.sciant.hic alleg.

Versi.& hoc expressè dicit text. &c.} Scot.Textus hoc nō dicit.

De admin.& peric.tuto. Tit. 7.

Ad l. quoties. 9.

§.*Item si temporali. uersi. quæro, quid econtra,si pupillus &c.*} Sco.Tutor potest sibi soluere,vt firmat Alexan. in l.1.§.quæsitum.in prin. inf. ad Trebell. quem allegat Capyc.decis.156.nu.11.

Ad l. inter tutores. 36.

Add.multum.& not.istam q.&c.uersi.Bart.in l.Lucio.} Scot. lege Bar.in l.cum constet.

Versi.Andr.Barba.} Scot. Castrens.in l.viæ.in fine. ff.de seruit.

Ad l. Titium. 47.

§.*altero. sub nu. 5. uersi. & ideò si contractus communi &c.*} Scot. vide Bar.in l.2.sup.commu.diuid.

Versi.ut sup.pro soc.l.ut &c. ut sup.dixi &c.} Scot.contrarium per Alciat.de præsumptio.regul.1. præsumptio.25.

De autorit.tutor. Tit. 8.

Ad l. 1.

§.*Tutor si inuitus.uersi.secus esset si testis dicat alium fore pręsentem &c.*} Sco.vide Lanfranc.Orian.in cap. quoniam contra, uerb. testium depositiones, numero 33.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf.&c. Ad Bar. in Librum Vigesimumseptimum Digest.

De excusat. tuto. Tit. 1.

Ad l.idem Vlpianus. 12.

§.*Sunt alij,uersi. item allegatur per alterum &c.*} Scot.vide Abb.in capit.nonnulli.in princip.colum.penul.de rescript.

De fideiuss.& nominatorib.&c. Tit. 7.

Ad l. cum ostendimus. 4.

§.*fideiussores.*} Scot. Ad intellectum huius textus vide Alex.in l.1.in prin.col.4.num.35.& seq.ff.de uerb. obligat.

De reb.eorum &c. Tit. 9.

Ad l. sed hic. 2.

§.*item quæri,uersi. ex isto uersi.potest colligi fraus &c.*} Scot. vide tamen per Alex.consi.82.col.1.& 2.lib. 3. facit l. penul. uersicul. neque dolo &c. ff. de petit. hæredit.

Scholia Fed.Scoti Iureconsf.&c.Ad Bar. in Lib. Vigesimumoctauum Digest.

De testamentis. &c. Tit. 1.

Ad l. 1.

Scot. Ante l. 12. tab. testabantur Romani in scriptis. Fran.Balduin.comment.in ll.12.tab.l. 26.

Versi.item etiam dicitur iusta,id est,perfecta &c.} Scot. vnde in Auth.de inoff.testa. ... dicitur,perfectam sententiam,vt per Barb.consi.48.in 4.

Versi. ult. Aliud est statutum &c.} Scot. tamen posset considerari meres an esset verisimilis pro scriptura sola,arg.eorum quæ dicuntur in emphyteosi,& locatione discernenda, & simil.ut per Alciat. in l. interdum, §. quod ex naufragio.ff.de acquirend. possessio.

Ad l.testamenti.3.

Vers.pen.non erit hæres filius ancill.&c. Scot.& sic existen tibus legitimis,secus ergò non existentibus, vt in add.hic.

Ad l.eius.8.

§.si cui uers.Doct.tangunt in l.1.&c. Scot. Et ita distinguit Abb.in excommunicatis,in c.pastoralis.§.1. col.fin.de appellat.

Ad l.hæredes palàm.21.

§.Sed quid post.nu.5.uers.respon.uers.sed & si notam, intelligo quando reliquit legatum &c. Scot. Ex uers. sed & si notam,colligitur quòd pactum declaratorium pō test apponi ex interuallo.tangit Bar.in l.petens.1. lect.col.1.C.de pact.

§.uno.addit.tene menti.uer.& hæc est opinio communis. Scot. contrarium dixit Alciat.l.1.§.1.de uerb.oblig.Vide Imo.Bald.Paul.hic,Alex. Corn.in l. cum antiquitas.C.de testam.

Ad l.Domitius.27.

Vers.& C.de impub.& ad substit.l.precibus. Scot.Vide supra in l.1.ff.de excusa.tut.l.quidam Iberius,ubi gl. sup.de seru.vrb.præd.

Vers.sed ibi merebatur talem responsionem. Scot. Iuxta illud, Non malè respondit: malè enim prior ille rogarat.

Vers qui fuit magnus valde in scientia.ut not.&c. Scot. Sed errat Bart.quia ille Labeo de quo in d.§.post hūc fuit Antistius Labeo: hic autem de quo in hac l. fuit Domitius.

De lib.& posth.hær.instit.&c. Tit. 2.

Ad l.in suis.11.

Scot.Filius Regis dicendus est Rex,quia rei sola administratio deest.c.ult.vbi gl.24.q.1. Idem de Comitibus Teutoniæ,& Italiæ dicit.

Ad l.Gallus 29.

§.& quid si tantum.sub nu.8.uers.quia filio fit iniuria.si exhæredatur &c. Scot. Filius qui preteritus fit,tum dicitur affectus iniuria: cum præteritioni vis inest exhæredationis. l. maximum, vers. & quam iniuria. C.de lib.præter.Nō igitur perpetuò censetur iniuria præterito.

Sub nu.12.uers. in integrum restitutio facta a principe &c. Scot.Tex.est in c.quamuis.de rescrip. in 6.vbi procedit etiam in ijs,qui sunt in mora voluntate principis.

Add.retrotrahatur.Paul.de Castro dicit &c.uers. & sic tempore quo ius primogenitura &c. Scot. Aristoteles lib. 7.Politicorum,improbat primogenituram, pluribus rationibus.

Sub nu.14.vers.posset tamen princeps &c. Scot. Quod procedit:quia lex assistit principi.simile per Ias.in l.quo minus.col.2.de flum.

§.si eius.No.ad illud.Noli plus sapere &c. Scot. Martial. Quisquis plus iusto non sapit,ille sapit.

§.etiam si præsente. num. 3. Idem enim est hæres, quod dominus &c. Scot.§. final.Institut. de hæredu. qual. & differ.

Nu.7.quæro illis casibus. Scot. Vide in simili Barto.in l.filiusfam.§.diui.de leg.1.col.pen.in fi.& in l.Lucius.§.1.de leg.3.

De iniusto,rupt.irrit.testam. Tit. 3.

Ad l.si quis filio.6.

sophi &c.§.Irritum.uers.quero quid si non declarauit. Scot. Vide inf.§. quatenus,in ult.uerb.

§.Eius qui.uers.quæro,dicitur hic.quòd quidā Philosophi &c. Scot.Vide Ioseph.de bello Iud.lib.3.c.14.præcipuè uers.ibidem autem.

Ad l.qui vxorem.15.

Vers.ideo quia in spe consistebat. Scot. imò impeditur,ne conualescat.Adnotaui in ff.ad hanc l.

Ad l.si ego.19.

Vers.illud dictū declaro & c.inter institutum,& substitutum. Scot.lege inter institutum,& cohæredem.

De hæred.instit. Tit. 5.

Ad l.suus quoque.4.

§.Sed & si filio. Add quid si &c. §.morte. Scot. vbi vide Alex.remissiuè in fi.

Ad l.quoties.9.

§.Si duo,nu.3.Vadamus ad conuentum &c. Scot. Puto legēdum esse,Doctoratum,vt sit hic locus,vbi Bart. facit mentionem Baldi & eius Doctoratus:quem Bartholū corruptè allegat Caccialup.in li.de mostud.in vtroque iur. 5. docu.nam allegat eum in l. quidam in suo,de condit.instit. vbi nihil de Baldo,vel alio doctore. Tamen potest etiam legi, conuentus,pro doctoratus, sicut dicunt conuentare,pro doctorare,in aliquib. locis.Vnde sup.eo. in l.suus quoque.idem Bart.eamus,inquit,ad conuentum domini Pauli de Neapoli.idem l. 1. C.de donat.Quod allegabo tibi,inquit,cum sumes conuentum in sermone.

Ad l.hoc articulo.29.

Col.2.uers.substitutus admittatur. Scot.Vide Soci.in l.1. col.62.infra tit.1.

Col.3.add. Dy. format uers.l eum qui nouissimus inf ad Treb. Scot. ibidem Alex. late.

Nu.9.quæro in ciuitate Pisarum &c. Scot.Vide exemplū 1.Parali.c.11. & pertinet etiam ad prius positum casum.

Sub num. 10. uers. & dictio uterque distribuit inter duos,sicut dictio, quilibet. Scot.l.si pluribus, ubi glos.infra de lega. Vide Bald.c.1.§.filia, in fi.de success.feud. Docto.in l.si mihi, & Titio.infra, de verb.oblig. Alex.col.pen.Ias.col.6.

Ad l. illa institutio. 32.

Add.disputauit hanc quæst.uers.tenet D.Cardin.cons. 60. &c. Scot. Sentit etiam Bald. in lege, si quis ita, de usufruct.

De vulga.& pupilla.substit. Tit. 6.

Ad l.1.

Sub nu.5.uers.quinque modis potest dici uulgaris, Vulgare dicitur vsitatum, & frequens.l.pactum vulgare.C. de pigno.actio.Appellant oratores exordium vulgare,quod in plures accōmodari potest. Quintil. libro quarto.capit. 1. vulgaris supellex ea dicitur, quæ non est proprio loco attributa; & quæ modici est pretij.

Sub

Sub nu.7. uers. tertio modo dicitur expressum id quod singulariter, & proprio &c. Scot. imò quòd gl. paruula ait exprimi proprio nomine, Pomponius ait specialiter, non singulariter: ut uideatur tollenda differentia Bart. inter expressum singulariter, & expressum specialiter.

Sub nu.9. uers. sed non expressa singulariter. Scot. Bart. uidetur constituere differentiam inter expressum singulariter, & expressum specialiter, ut etiã sup. ibi, secundo modo, & ibi tertio modo: tamen glos. paruula. l. quod in rerũ. §. fi. exponit specialiter, idest, proprio nomine. Quod expressionis genus appellat Bar. singulariter expressum. Tu cogita. Ad hæc vide Doct. in l. 3. §. quæsitum. sup. si quis caut.

Ad l. moribus 2.

§. interdum, uersic. contrarium est uerum &c. Scot. vide Bar. in l. ex contractu, inf. de re iudi. Alex. col. 4. in l. fi. C. und. legit. Idem post alios in l. qui se patris. hic alleg. col. 5.

Ad l. in pupillari. 14.

Versi. breuiter cum hoc sit possibile, dico, quòd pupillaris &c. Scot. Per rationem l. cum acutissimi. C. de fideicõ. l. cum auus. inf. de condit. & demonstr. Anchar. & Fonta. in c. si pater, de testa. in 6. idem tenuerunt Alciat. licèt nihil alleget præter. d. l. cum auus. in l. hæredes mei. §. cum ita. in pupil. substit. inf. ad Trebell. ubi Alex. col. 12. ubi Socin. aliam rationem assignat, per d. l. ex facto, hic alleg. per Bart. tãquã agnatione posthumi corruat testamentum. Vide eum ibi colum. 7. in fin. quam rationem sequitur ibi Alciat.

Ad l. Centurio 15.

Sub nu.37. uers. nam ex quo istos filios &c. Scot. contra text. in l. hæreditas, de hæred. instit.

Versi. alids secus, ut dixi inf. Scot. Vide Soc. in l. auus. in fi. ff. de cond. & demonst.

Sub nu.47. uers. & primo de uerbo peruenit &c. Scot. Vide l. 1. §. si quis. ubi Bald. infr. si quis omiss. causa testam.

Sub nu.48. Add. ego dico &c. ibi ubi ponit de uerbo, deueniat. Scot. Vide Iason. in l. qui se patris. colum. 10. nu. 40. C unde lib.

Ad l. lex Cornel. 28.

Addit. sed quid si testator. Scot. Vide Ias. hic latè.

Add. arg. huius. l. &c. uersi. in uerb. omnem hareditatem. Sco. & l. fi. §. filium. uerb. quicquid, inf. de leg. 2. & uersi. Io. de Ana. consi. 22. in add. Tu aduerte, quòd Bar. hic loquitur, cum non est facta substitutio reciproca, ne scilicet §. cum ita. aduersus proprietatem distributiuè extra casum suum extendatur: & ne frustrà uideatur ibi reciprocæ mentio facta, ut ibi per Alciat. in fi. textual. & in fideicommiss. substit. limi. 2. ubi sequitur opinio. Bar. Non obstat d. §. filium, quia nomen illud uniuersale respicit illas plures personas, in quibus cõdicilo scinditur. l. cui fundus, de cond. & dem. ut per eum.

Ad l. quidam testamento. 30.

Versi. primò quia substitutum noluit admitti &c. Scot. Videtur Bart. malè intellexisse uerb. distribuisset, in textu positum, sicut Ang. quẽ reprehendit Alex. post Imol. in §. cum ita, hic per Bar. alleg. colum. 14. vbi vide.

Ad l. ex duobus 34.

§. filium, uersi. sed principalis locutio &c. Scot. simile per gl. uerb. in certa, clemen. 1. de præb. vide Cast. hic ad quem adnotaui.

Ad l. & si contrà. 35.

Versi. quod oppositum in opposito. Scot. Facit. l. fi. §. 1. infr. de leg. 3.

Ad l. seruum. 48.

Versi. ita debetis intelligere istam &c. Sco. Vide Alexand. post Imol. in l. hæredes mei. §. cũ ita, col. 11. ad fi. inf. ad Treb.

De cond. institu. *Tit. 7.*

§. Idem Iulianus. Scot. aduerte, quòd in hoc. §. non tractatur de præcepto, sicut in §. diui. Sed de conditione, quæ qualiscunque sit, adimpleri debet. l. Mæuius inf. de cond. & dem. Vide etiam quod notaui ad l. is cui, hic alleg.

Ad l. si quis sub conditione. 7.

Add. facit ad statuta, uers. per Barb. in 4. colum. Sco. & Dec. non semel.

Versi. actio non datur. Scot. Pro dicto Bar. est tex. in c. 1. de iureiur. in 6.

Ad l. quæ sub conditione. 8.

§. de hoc iure. versi. sol. hic testator expressit solum conditionem &c. Scot. Et sic habemus, quòd tacita conditio legis surrogata in locum conditionis expressæ a testatore, natiuitatem obligationis, & actionis impedit, non autem transmissionem. Sequuntur Bar. Aret. & Soc. in l. 3. de leg. 1.

Ad l. uter ex fratribus. 23.

Versi. est uerum, nisi uoluntas defuncti &c. Sco. etiam collecta a sensu contrario, ut inf. uers. quia permitten do quòd nubat uni, uidetur prohibere quòd alij nubat. l. cum prætor. ff. de iud. cap. nonne, de præsumpt.

Scholia Fed. Scoti Ireconsf. &c. Ad Bar. in Librum Vigesimum nonum Digest.

e testa. milita. *Tit. 1.*

Ad l. qui iure. 7.

Versi. idem intelligo in Auth. ex causa quòd illa auth. non habet locum &c. Scot. Vide Bar. in d. Auth. ex cã. col. 4. in fi. cum seq. Et per hanc l. dici posset, quòd legata magna, uel donatio (de qua in l. si unquam C. de reuocat. donat.) non reuocantur, quoties testator de liberis cogitasset generaliter, quòd possent sibi superuiuere, licèt ignoret uxorem esse prægnantẽ, quæ sit prægnans, vel sibi filium superesse, ut in casu l. Titius, ff. de liber. & posthum. nisi probabiliter argumenta reris in contrarium, ad ea, quæ dixi per hanc l. argum. a speciali, quia hæc l. est specia le ius in milite. Ergò in oppositum est ius commune. l. 1. ad fi. ff. ad municip.

Ad l. militis 36.

§. Veteranus, uers. potior est conditio possidentis. Scot. Nisi legatarius possideret ex solutione facta per hære-

 dem

dem in facto errantem, per l. fideicommissum, cũ ibi not. supr. de condic. indeb. Bartol. l. 1. eod. titul. post gl. In hæreditate secus est. Vide Alex. in l. nemo potest, col. 6. & 7. de leg. 1. vbi an possit retineri hæreditas ex non solemni voluntate in foro cõscientiæ, latius disputat uix concludens.

Ad l. miles ita. 41.

§. mulier. Add. 1. uers. quid in aduocato, cogita. Scot. affirmatiuam ponit Ripa in d. l. miles, sub nu. pen.

De acquir. hæred. *Tit. 2.*

Ad l. qui in aliena.

§. interdum, uers. uide glos. quę subdit, quòd filius &c. Scot. caue, quia legitur alio modo glo. item & finis non posset bene adaptari.

§. Celsus. vers. scilicet, in eo quod in nostra &c. Sco. Anno. in fi. l. 1. de oper. nou. nunc. & d. l. quia poterat. vide Bart. in l. non solum. §. morte, colum. 3. in fin. inf. de ope. no. nunc.

Ad l. si quis filium 7.

§. in omni. vers. alleg. pro hoc casum. l. pater fa. de vulg. & pupl. Scot. Facit tex. in l. 3. uers. sed & si Titio. sup. de petit. hæred. & ibi Bar. de libello. Contra facit quod ponitur in §. veteres. l. 1. inf. de acq. possess. & l. qui Titij, de ijs quibus vt indig. adnotaui ad Dec. l. qui se patris. ad fi. 4. col. post nu. 16. C. vn. lib.

Ad l. qui hęres. 13.

§. Neque filius. Sub nu. 5. uers. hodie uero est immmutatum, quòd repudiatio &c. Scot. vnde pater repudians an te filium, sibi præiudicat in usufructu. vide Alex. in l. 1. C. qui admit. col. 3.

Sub nu. 6. uers. licet sit eadem ratio, tamen iura antiqua &c. Scot. Hinc collige, quòd similitudo rationis, non inducit correctionem legum. not. in Authen. quas actiones. C. de sacrosś. eccles.

Versi. & haberet locum d. l. cum non solum. Sco. vide Dec. tenentem contrarium in l. 1. vlt. lect. in fi. C. qui ad admit.

Sub nu. 9. uers. inf. de leg. 1. Scot. & in l. 1. §. 1. infr. si quis omis. cau. testam.

Ad l. is qui putat. 15.

Sub num. 4. uersi. ego habeo uoluntatem acquirendi de nouo, nõ autem uoluntatem immiscendi me, quod est approbare &c. Scot. Tamen obstat doctrina Bar. in l. 3. in prin. de acq. poss. vbi animo retinẽdi, acquiritur de nouo. Sed ibi ad vtrunque suberat affectio: hic alterum volebat. Et casus sunt econuerso. Quamuis retentio operetur acquisitionem, non tamen acquisitio operatur retẽtionem ex alia diuersa acquisitione: imò infringit tanquam contrarias: quoniam cum velit acquirere de nouo ex noua causa, indicat necessariò se nolle ex vetere retinere.

Ad l. nec is. 17.

§. hęres. uers. sed si diceret se nolle acquirere &c. Scot. Vide Aret. hic contrarium tenentem. Secutus est Dec. in l. qui se patris. col. 1. in fi. C. unde lib.

Ad l. is potest. 18.

Sub nu. 12. vers. respondeo, ius acquirendi per filium &c. Sco. vide eundem sup. l. is qui hæres. §. fi. in fi. 1. col.

Ad l. pro hærede 20.

Sub nu. 5. uers. si quęris quò ad ueritatem, an sit hęres: & tunc sufficit solus &c. Scot. Paul. Castren. in l. mutum, dicit solam deliberationem non inducere aditionem, nec obligare in foro conscientiæ. Sed hanc opin. Bar. sequitur Dec. licet Bart. non alleget, in l. 1. post nu. 23. C. qui admit. in repetit. uide Bar. sup. l. is qui putat. q. 1. & opp. 2. Vide eundem sibi contrarium inf. eod. l. gerit. col. 1. tamen aduerte, quòd ibi quoque uidetur dicere hæredem tali casu teneri vsque ad uires hæreditarias, vt hic dicit. Vide gl. & Doc. in l. potuit. C. de iur. delib. ubi concluditur voluntatem sine actu sufficere: nec actum requiri ad probandam uoluntatẽ: sed actum duntaxat declinare: sine quo tamen uoluntas est perfecta, & aditio ipsa.

Ad l. si quis extraneus. 21.

Sub num. 3 vers. ut C. si tut. ex fals. alleg. l. 1. Scot. Quæ tamen loquitur in decreto: igitur &c. Alexand. l. qui Romæ, §. duo fratres. post Rom. ante nu. 39. & speciale est in casu excusationis, extra quem erit idẽ quod in maiore. Alex. ibidem, versic. puto tamen verius &c.

Sub num. 3. uers. quod declara, ut dixi in l. iuste. inf. de acqu. poss. Scot. vide l. qui testamento. inf. alleg.

Ad l. si quis mihi 25.

§. iussum, sub num. 3. uersic. non ex interuallo, vt ibi. Sco. gl. §. tutor. Inst. de autor. tut.

Ad l. necessarijs. 57.

Vers. ueritas est illa, quòd utraque opinio potest sustineri. nam filius &c. Scot. vide gl. verb. transmittere. l. 1. C. de ijs qui an. aper. tab. Add. l. si filius qui patri. supr. de vulg. & pup. vers. etenim ius dicentis &c. quod que filij teneantur creditoribus hæreditariis, antequã prætoris ope abstineant, probatur d. uers. etenim, verb. liberare. Non enim liberari potest, qui nihil debet: nec aliquam tenetur. l. decem. versic. & soluente Titio, inf. de verb. obli. Facit ad supradicta tex. in l. si seruum, §. si quis suus, verb. retinere. infr. eo. l. nam nec emancipatus, in fi. inf. de leg. 1.

Ad l. quamdiu. 69.

Sub num. 10. Add. predictę. uide Paul. &c. versi. uide etiam Alex. &c. vbi limitat. Scot. & colum. 4. ubi add. mo. der. lit. a

Ad l. uentre 84.

Col. fin. sub nu. 26. vers. sed delatam. Sco. contra l. delata. de uerbor. significat. sed infans non adit. Respondeo, d. l. delata, intelligendam in iuris non facti impedimento. Vide Barthol. supra l. is potest, in 3. posse adire. Facit l. si quis extraneus. in fin. l. idem etiam. l. nec is. sup. eod. vide Petr. Anchar. consil. 353. in dd. ll. dicitur hæreditas delata, licet subsit impedimentum facti: secus si iuris, ut hac l. ventre. Nam hoc intrinsecum est, alia extrinseca. Contra Anchar. consuluit Soc. cons. 116.

Ad l. Pantonius. 86.

§. rei. nu. 2. Nota, quòd negatiua &c. Scotus quod etiam non coarctata cadat in rectam scientiam alterius, tenet Fulg. in l. ususfru. si vsus. pet. Vide Imol. & Roman. in l. nec is, sup. eo.

Ad l. Gerit. 88.

Add. Gerit. An hęreditas &c. Sco. vide Bar. Ias. in l. tutia. C. de iur. delib.

Add. foro conscientia. Vide Bart. &c. Scot. vide Bart. sibi contrarium in l. pro hærede. q. pen. sup. eo. cõcord. tñ in eo, quod hic dicit, seu includit hęredem tali casu

casu teneri vsque ad vires hæreditarias in foro cõscientiæ. Adnotaui ad d. pen. q.

Sub nu. 10. uersi. & inf. eo. L. Paulus respondit per &c. } Scot. & gloss. in fin. in l. in vendentis inf. alleg. C. de contrah. emptio.

Versi. & licèt ibi loquatur &c. tamen idem est &c. } Scot. sequitur Alex. in l. qui se patris, colum. 2. circ. med. C. vn. liber.

Ad l. Paulus, aliàs, per procuratorem. aliàs, per curatorem. 90.

Versi. ea quę cohęrent personę nostrę, non possunt explicari per per alium &c. Sed voluntas mea est huiusmodi: ergò &c. } Scot. vnde neminem pœnitet, nec quisquam vouet per alium. gloss. 27. q. 1. c. sciendum: nec alteri motus animi committitur, gloss. l. sicut, sup. de arb. Paul. locó inf. alleg.

Versi. item si poneret dominum scire &c. } Scot. vide Paul. Castr. in l. fin ff. C. vn. legit.

Si quis omis. cau. testa. &c. Tit. 4.

Ad l. 1.

§. si quis per fraudem, addit. pecunia accepta. qui dat pecuniam &c. } Scot. Bar. inf. l. prox. nu. 1.

Ad l. si quis pecuniam. 4.

Versi. modicit amen est effectus hac disputatio. } Scot. immò maximi, secundum Alex. in l. 1. supr. de leg. 1. circ. num. 29. Bald. & Salyc. in l. fi. C. eo.

Ad Senatusconsf. Sylla. &c. Tit. 5.

Ad l. 1.

§. Domini, uersi. & l. si quis seruos. inf. de leg. 3. } Sco. Melius in l. præced. in princ.

§. Hoc autem Senatus, uer. est enim impossibile, quòd fictio &c. } Scot. Veritas enim cum fictione pugnat: ideoque iungi nequeunt. l. si pariter. l. duobus. de liber. caus. Doct. l. si is qui pro emptore, de vsuc.

De iure codicillorum. Tit. 7.

Ad l. 1.

Glo. 4. uersi maximè cum illa clausula, si non ualent &c. ponatur &c. } Scot. Quæ si apposita non est, subauditur. Dec. c. cum M. col. 1. not. 5. de constit. num. 7. ex tacita voluntate defuncti, contra Bart. hic.

Ad l. si quis cum. 3.

Add. no. quòd ista. vide Alex. &c. } Scot. vide glos. in l. ex duobus. §. 1. uerb. patris quoque, & ibi Bart. & Bal. sup. de vulg. & pup. subst.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bar. in Librum Trigesimum Digest.

De legatis 1. Tit. 1.

Ad l. 1.

Versi. magis enim sonat, quòd uires fideicommissorum &c. } Scot. potius enim minora maioribus exæquantur, vt illud Lucretij: Nos exæquat victoria cœlo. Auget enim præpositio. ex, & indulgentia hæc, fauorque dici potest augmentum. Ad superius dictum facit §. quia verò, uersi. & minores exæquari, Authen. de consang. & vter. fratr.

Col. 2. uersi. nunc ad propositum, cum hic legata adæquantur fideicommissis, non potest intelligi &c. } Scot. sic cum dicitur huic proximus, intelligimus hunc præcedere, argu. l. proximum, de verb. sign. Probatur in l. 1. in prin. ad leg. Iul. maiest.

Versi. certè inspicienda sunt verba. Aut adæquantur ad inuicem &c. } Scot. l. ab omnibus, §. quisquis. infrà eodem.

Sub num. 4. uersi. Institutiones, & fideicommissa &c. } Scot. Hoc falsum: quoniam fideicommissa sunt inuenta longo tempore post l. 12. tabul. Instit. de fideicommiss. hæred. in princ. ut rectè aduertit hic Ias. col. 7. num. 46.

Versi. nam etiam secundum tempora Iustiniani, est differentia in effectu iuris inter libertatem directam &c. } Scot. vt altera ipso iure, altera per manum hæredis adhuc competat, nisi casu d. l. fin. C. de manum. testa.

Versi. } & l. fi. C. qui manum. non pos. iunc. l. 1. C. eo.

Versi. hoc non placet, quia &c. } Sco. tamen cum hac opinio transit in d. l. 1. C. commun. de leg. & hanc solutio. Petri, sequitur Paul. Castren. hic, arguens Bart. qui loquitur de tempore antè traditionem, cum Petrus loquatur post traditionem.

Versi. primo propter retentionem &c. } Scot. Hæc tollit Imo. hic. Vide Alex. col. 7.

Versi. uel seruitutem in fundo suo &c. } Scot. l. 1. inf. de vsufruct. lega.

Versi. uel ille consentiat. } Sco. Hoc ponderat Ias. hic, nu. 115. & uerum est, si res sit apud legatarium. l. quædam, de re. uendic.

Versi secundum ueram opinionem. } Scot. quæ fuit Azonis, vt ibi gl. 1. vide Bar. ibi. vide etiam inf. col. ult. uersi. aut legatur res aliena.

Versi. & l si quis inquilinos. §. 1. } Scot. vbi not. Bar. dominium rei hæredis legatæ non trãsire. Not. Alex. in l. si hæredis seruus. inf. eo.

Sub num. 7. uersi. & l. 2. §. 1. sup. tit. 1. } Scot. §. nec alius vllus, cum §. seq. Inst. de singul. reb. per fideicommiss. relict. ubi est dictum, & ratio.

Versi. §. 1. & l. seruo. §. fi. } Scot. lege §. fina. cum gloss. & l. sequen.

Versi. §. libertus. de condict. indeb. } Scot. Melius facit l. si iudicio operarum, inf. de ope. libert.

Sub num. 8. uersi. recta uia in legatarium. } Scot. etiam ignorantem, l. cum pater, §. surdo, inf. tit. 1. Vide gl. quæ tangit etiam de coactione hæreditatis, l. cum possess. §. 1. sup. de Publicia.

Versi. nam in uniuersali nõ transit dominium rerum, quia &c. } Scot. Caue, quia videtur aliud inf. col. seq. uersi. aut est aliàs uniuersale, num. 12. dicere. ubi dat vendicationem in legato peculij. ergò dominium transfertur aduersus hic dicta. Vide hic Alex. post Imo. col. 9. num. 17. & inf. col. ult. in addit. lit. b. ubi addidi de Soci.

Versi. Idem in particulari: quia in rebus relictis per consequentiam &c. } Scot. l. emptor. §. ancilla, cum glo. sup. de re. uendic. Tamen reprehenditur Bartol. hic per Mod. vide Ias. num. 84. referentem, & confirmantem.

Sub num. 11. uersi. quadam sunt legata, & fideicommissa, qua alterius vtilitatem continent, & de iure cõi ualent &c.] Scot. si tamen legatum sit pecuniarium. Pro alio competit officium iudicis. Imo. hic. vide inf.

Add. quadam sunt legata. ut l. si cui. inf. de condit. & demonstr.] Scot. optimè allegat hanc l. Barbat. Et dicit Imo. hic, quoties continetur in legato vtilitas legatarij, competere personalem actionem, si tamen legatum sit pecuniarium. Alexa. sequitur hic, num. 28.

Col. ult. uersi. aut legatur res aliena.] Scot. vide sup. colu. antep. num. 6. in fi.

Versi. l. si hæredis seruus, inf. eo.] Scot. Quid si legatur res debita hæredi a testatore: quod potest, vt l. vnum ex familia, §. sed si in vno, in fi. ubi Bar. inf. tit. 1.

Add. seruum filij. Adde secundum Alex.] Scot. col. 9. nu. 17. vide sup. addidi ad 3. col. in fi. Adde tamen Soci. distinguentem inter vniuersalia, & defendentem Bar. Soc. hic num. 9. col. 3.

Versi. quod dic, ut ibi.] Scot. vide Bartol. ad hoc, in d. §. agri plagam.

Versi. & tunc puto, quòd eadem &c.] Scot. vide Socin. hic in fi.

Ad l. sciendum. 2.

Versi. ad quod facit l. illud, cum ibi not. &c.] Scot. aduerte quòd glo. ibi, facit contra Bar. sed reprehensio Petri, & Bar. ibi, facit pro Bar.

Ad l. hæc verba. 3.

Versi. ibi quando plures.] Scot. Idem si unus esset institutus, & alius ei substitutus vulgariter. Ias. hic col. 3. num. 19.

Versi. non obstat si dicas, quòd potest deberi ab alio; illo non adeunte: quia hoc non erit &c.] Scot. Socin. hic in 3. limit. loquitur contra hanc inaduertenter. Non enim meminit huius doctrinæ tamen vtitur bonis rationibus. Sed idem in fi. 4. limit. arguendo contra Raph. se fundat ex hac doctrina, cũ sequen. de tit. si quis omis. cau. tamẽ implicitè. Facit enim simpliciter consequentiam ex vtraque solutione coniuncta: & dicit ius accrescendi tempore l. si Titia. inf. Quando dies legat. ced. locum non habuisse, vt transiret cum onere: quia hoc induxit Seuerus. l. si Titio, & Mæuio. §. Iulianus. inf. tit. 1. antè quem per longum tempus vixit Pomponius autor d. l. si Titio. Sed fallitur, quia fuerunt contemporanei, & condiscipuli sub Papiniano, vt scribit Lampridius. Nec fuit intentio Iurisconsulti, vt in d. l. si Titio, consideraret ius accrescendi: vt adnotaui ad Soci.

Versi. l. si in diem. §. seruo.] Sco. in fi. iunc. l. nonnunquã.

Versi qualibet expositio potest tolerari.] Scot. propter vicinitatem, si, &, cum, l. si Titio. inf. quan. di. lega. ced.

Versi. ut l. item quia.] Scot. §. 1.

Versi. sol. ibi exprimitur illud quod &c.] Scot. vide colum. seq. uersi. præterea tale tempus &c. uersi. secundo casu, secundò. Aduerte quòd sequens colu. Bart. ponit hoc, in membro, præter voluntate. Quod autem dicatur ex uoluntate, docet Socin. hic, colum. penul.

Versi. quia cum tacitè non inest de necessitate.] Scot. Quòd hoc sit verum, apparet: quia admittitur probatio in contrarium. d. l. iam hoc iure. in fin. uersi. si uoluntas parentis non refragetur. cum gloss. simile per gloss. d. l. præcibus, uerb. immo ex tacita pupillari, in fin.

Sub num. 6. uersi. quia dictio, cum, habet. &c.] Scot. Clarius in l. si cui. inf. de fun. instruc.

Sub nu. 7. uersi. ut l. Titia. ad leg. Falcid.] Scot. Sed hæc l. non obstat: & ipsam malè allegat Barto. hic. Alex. hic, col. pen. uersi. non obstat l. Titia &c. & colum. seq. uersi. præterea, quod male alleg.

Versi. & sup. dixi] Scot. num. 5.

Versi. quia tacitè tota debebatur ex præsumpta voluntate defuncti, ut l. &c.] Scot. contrarium Bar. dixit in oppo. d. l. si. C. de instit. & subst. cum l. precibus. C. de impu. Ias. hic, col. pen. nu. 46.

Versi. ut sup probatum est.] Scot. col. præced. in prin. uer. non obstat, si dicas &c.

Versi. l. 4. si quis.] Scot. l. 4. §. si quis.

Versi. ut amodo illud tacitum cesset.] Scot. quia dispositio hominis tollit dispositionem legis: ita procedit l. talis scriptura, & c. cum dilecta, vbi Anto. & Abb. de rescrip. Soc. hic colum, penultima numero 14. & 17.

Versi. ut supra probatum est.] Scot. l. Cornelius. ff. de hæred. instit.

Ad l. si quis in fundi. 4.

Versi. vt si quis putauerit libros contineri appellatione chartarum.] Scot. ibi concurrit vsus loquendi cum uoluntate testatoris, propter quæ duo legatum sustinetur. Et quamuis subijciat Bart. appellatiua ab vno homine immutabilia esse, videtur contra text. d. §. quid tamen, & l. si quis vinum. 2. resp. de trit. uin. ole. leg. pro Bartolo facit quod not. glo. in l. nec ex prætorio, uersi. priuatorum dico &c.

Add. qualitas. Adde in quantum Alex. &c.] Scot. Adde quòd aliàs etiam magis attenditur qualitas dispositionis, quàm nomen. Paul. Castren. in l. testamẽtum. C. de testa.

Versi. ita quodammodo in nomine appellatiuo.] Scot. uersic. (quod est stultius) & ita concluditur hic, stultum esse in nomine appellatiuo errare.

Versi. tunc legatum ualetet.] Scot. contrarium sentit in l. si is qui pro emptore, col. 9. de vsuc.

Ad l. serui electione. 5.

Col. 2. sub nu. 4 uersi. ut d. §. propositum.] Scot. Adde l. diuus. de test. mil. vbi, volo illum mihi esse hæredem, habetur pro eo ac si dictum sit, hæres esto.

Ad l. stichum. 6.

Sub nu. 5. uersi. sed respondeo, ista conditio &c.] Scot. vide Ias. l. 4. §. Cato. col. 14. uersi. ultimò in quantũ &c. de verb. obl. vbi dicit, fortè non esse uerum Bartoli dictum. Tangit Ias. hic in fi.

Ad l. cum incertus. 13.

Versi. ut ibi plenè dixi.] Scot. & vide nu. 10.

Ad l. si quis a filio. 32.

§. Si parti. uersi. quæro, quid si legatur uni parti &c.] Sco. Casus dari potest, Ioan. Galeazius Vicecomes instituit Ioan. Mariam suum primogenitum in Ducatu Mediolani, onerans eum vt toto suo posse tueretur partem Gibellinam, teste Corio. Bal. hic dicit non valere relictũ factum parti, puta, Guelphæ: & allegat Bar. ut hic per eum.

Ad l. si pluribus. 33.

Sub num. 2. uersi. Dicendum est ergo &c.] Scot. obstat l. 3. & ibi Bar. inf. de seruit. lega.

Versi. sed in relicto alternatiuo &c. } Scot. Sed uidetur contra, cum vendicet, vt insi. seq. §. si ita, nisi dicas, quod eligit in contestatione, vt ait inf. Bart. uersi. si enim rem &c.

Versi. in ipsa contestatione eligeret. } Scot. Arret. & Ias. hic contra.

Ad l. si hæredis seruus. 48.

Versi. & isti gloss. & sunt uera. } Sco. veram Azonis opinionem esse ait Bar. sup. l. 1. col. 3. circ. med.

Ad l. nemo potest. 55.

Col. 1. uersi. contra hoc opp. glo. C. } Scot. lege, contra hoc opp. ext. glo. C.

Vers. & l. Spadonem, §. 1. de excus. tuto. } Sco. Idem si iuret. l. cum pater. §. filius matrem. inf. titu. 1. quamquam Paul. hoc accommodat ad præcedentem solutionem. de l. codicillis. §. fi. inf. tit. 1. ut hic per eum, col. 1. in fi. & prin. seq. vbi melius soluit oppositi. prædictam, quàm Bar. hic faciat. Vide Bar. l. si quis pro eo, col. pen. nu. 13. inf. de fideiuss.

Versi. glo. mag. hic in fi. hoc tangit. } Scot. Hoc falsum tāgit glo. d. l. pen.

Sub num. 5. uersi. quia casus singularis est, ubi &c. } Scot. imò reperitur & aliàs hoc iuris. Vide quæ annotaui ad l. tractabitur. suprà. de mili. testa. ubi quod annotat Accurs. improbo. Intellige tamen Bar. hic, sine aditione instituti, & prohibiti detrahere Falcidiā. aliàs succedentes adibunt. Ias. hic Lectu. 2. nu. 35. col. 7.

Sub num. 7. uersi. & hoc uerius uidetur. Ita tenet Albertus in Margarita in tit. &c. } Scot. contrarium tenuit in §. fi. uerò expressim, post glo. ibi, Ias. hic, col. 7. post nu. 31. in 2. Lectu.

Sub num. 8. uersi. ut Linbemus, in fi. C. de testa. } Scot. l. fin. C. de fideic.

Sub num. 11. uersi. ut l. 2. C. quod met. caus. } Scot. l. 3. §. si ab ignoto. inf. de manumiss. Ias. hic col. 10. in fi. nu. 62. 2. Lectu.

Sub num. 12. uersi. per l. si § illo. C. arbitr. tute. } Scot. Gloss. l. tutores 2. C. de admin. tutor.

Versi. pro hoc etiam tex. in l. tutor, qui repertorium in prin. sup. de admin. tut. } Scot. ubi Bar. col. 4. idem concludit, quod hic. & addit, iudicem quoque ex causa, inuentarij confectionem remittere. Causa eadem, quæ hic ponitur.

Sub nu. 13. uersi. & C. de temp appell. l. in fi. } Scot. lege ita & C. de tempo. appell. l. fi.

Versi. sed Spec. in tit. &c. } Sco. vide de hac alleg. Ias. hic 2. Lect. col. 13. uersi. Tertiò inquantum Bart. refert Spe. &c. Nam malè allegatur per Bart. tenet enim contrà opinionem Dyni per tex. in Auth. in med. lit. non fie. fact. inst. circ. fi. prin. uersi. quod enim in legum &c. & per d. l. priuatorum.

Sub nu. 14. uersi. glo. in l. 1. C. de arbitr. } Sco. Ad idem glo. in l. arbitro, sup. qui satisd. cogan.

Versi. ante decem dies ferè prouocatur. } Scot. lege ita post decem dies fere prouocatur.

Versi. falsum est, quia sententiam passum &c. } Scot. immo verum, & communis opinio est contrà Bart. Alex. hic col. 5. circ. med.

Versi. & appellando, eam approbo, tanquam latam, non tanquam benè latam. } Scot. Hoc improbant omnes hic, per tex. l. 1. C. si sæpin integr. rest. postul. ubi appellans dicit sniā in sibi displicere. Tu aduerte, quòd appellans negat ius, non factum. gl. l. hi qui ad ciuilia. C. de appell. Posset igitur dici, appellantem factū confiteri, ius negare, & sic approbare sententiam hanc, de qua hic Bar. ut ex facto: & eam improbare, ut ex iure. Simile in d. l. Pōponius. cogita. Facit quod not. Bar. in l. filio præterito, col. 10. ad fi. sup. de iniust. rup. irr. testa. Nec dubium est, quin appellans dicat sniam aliquam, cū appellatio sit rescissio, quod aūt nullum est, rescindi nō potest. l. 5. uer sicul. post defectum, sup. d. tit. de iniur. rupt. irr. test. Bar. l. 1. l. si expressim. inf. de appella. Facit l. 2. C. de filijsfa. & quemadmo. pa. lib. 10. ubi consentire dicitur appellans. Faciunt quæ dicit gl. uerb. reuertit ad dominum, uersi. resp. hic ponitur &c. c. 1. §. & si clientulus, de alien. feud.

Sub num. 18. uersi l. cum quis. } Sco. l. regula, §. pen. & fi. ubi glossa fi. ff. eo.

Versi. sol. ut in glos. & bene. } Scot. Tu dic clarius ut per Paul. hic, col. 2.

Add. Retineri. dic quòd &c. } Scot. Ias. hic, col. antepen. num. 108.

Sub num. 19. uersi. ergò multò magis impediri &c. } Sco. quia facilius impeditur contrahendum, quàm rumpi iam contractum. l. patre furioso, sup. de ijs qui sui, vel alie. iur. c. quemadmodum. de iureiur.

Col. fina. uersi. arg. l. si dictum, in fi. sup. de euict. cum sim. } Scot. Aduerte tamen, quòd quatenus glos. exemplificat de mutatione fori, non daretur eo in casu replicatio doli, & si hæres mutaret forum malit iosè, vt si præuentus hoc faceret. l. si quis postea. sup. de iud. Paul. hic, col. pen. in fi. tunc. prin. col. seq.

Versi. prosequentibus conditionale. } Scot. l. cum in annos, l. 1. in singulos. inf. de annu. leg.

Ad l. si domus. 71.

Vers. cum etiam legatum fundi factum simpliciter &c. } Scot. licèt adiecisset falsam demonstrationem. l. quib. §. pen. inf. de cond. & demonstrat. vide Soc. sup. l. 4. col. 2. in fi.

Ad l. licet. 74.

Versi. l. si quis locuples, de manumiss. testa. } Scot. Adde l. quidam in testamento, vbi Ias. post alios, sup. de vulg. & pup. substit.

Ad l. si sic legatum. 75.

Add. uidetur. Adde quod de &c. } Scot. de uerb. placebit, in seq. quæstio. uide Bar. in l. si quis arbitratu, col. 3. de uerb. obl. Dec. l. si pascenda, nu. 6. C. de pact.

Versi. Tbar. §. Lucius. } Scot. sequitur Castrens. in rubr. C. de iudic. Bar. tenuit contrarium in extrauag. ad reprimendum, verb. uidebitur. Vide Dec. Lect. 1. col. 4. in rubr. ext. de iudic. Prohibito voluntatis uide tex. & ibi add. in c. ex parte, de consuetud.

Ad l. non quocumque. 82.

Versi. in primo casu binuit &c. in secundo dicit &c. } Scot. vi de Bar. inf. tit. 1. l. Mæuius. §. duobus. col. 7. in princ. & Rom. hic: & quod ibi adnotaui.

Ad l. filiusfa. 114.

§. Diui sub nu. 3. uersi. op. inf. de fideic. lib &c. } Scot. Adde Bar. sibi contrarium in l. is cui, inf. de condit. & demonstr. in fi.

Versi. & sic persona animata, cuius interest &c. } Scot. Hæc ratio non quadrat verbis. d. §. si petitum.

Versi. seu fauore } Scot. Vel odio d. §. si petitum, uersi. uel quia coercere voluit seruum, & cruciare, nemel. &c. & considera, quòd dicto §. prohibetur alienatio

alienatio fauore hæredis, vel odio prohibiti: nõ autem fauore prohibiti. Quod obstat conclusioni Bar. de vasallis, dum considerat eorum fauorẽ. In dubio tamen videtur pro libertate præsumptio. Quod quidem non habet locum in vasallis.

Sub num. 4. uersi. ut ibi dixi.} Scot. & clarius.

Sub num. 6. uersi. & si alienaueris, deueniat in talem.} Scot. obstat d. §. si quis ita, l. 3. de adim. leg.

Versi. hic fuit tacitè: quia tacita &c.} Scot. lege, vel fuit tacitè: quia tacita &c.

Versi. unde si testator &c.} Scot. Ad hunc uersi. vide glo. fi. d. l. stichus.

Versi. contra prædicta facit. inf. tit. 1. l. codicillis. §. instituto.} Scot. uerb. voluerit.

Versi. & tit. 2. l. pater. §. quindecim.} Scot. uerb. factum erit.

Versi sed non obstant, si bene inspiciantur.} Scot. quia præcesserat expressa prohibitio, ut suprà uersi. vnde si testator.

Versi. prohibitio fuit facta odio certæ personæ.} Scot. vide d. §. si petitum, vbi fit prohibitio in odium ipsius serui, & ualet l. fi. C. qui ad liber. procla. non poss. d. l. cum ita legatum sub hac conditione. in odium. n. Titij fit.

Sub nu. 9. uersi. sed alio casu loquitur.} Scot. nempe cum subest, in quem res alienari permittitur. Deinde ibi nemo alienat, quod ipse prohibetur alienare: sed licitè redemptæ, licitè distrahuntur: vt ibi docetur. Vide aliud per Ias. hic in repet. num. 94. Ad intellectum d. §. quindecim, vide omnino Paul. Castrẽ. in l. uoluntas, in fi. uersi. breuiter &c. C. de fideic.

Sub num. 11. uersi §. 1. ibi, mores ciuitatis &c.} Scot. facit glo. d. l. 1. ne lice. metracom. dum meminit moris pagi Bononiensis Altaldi.

Ad l. secundum dubium &c. uersi nono quæro, de constitut.} Scot. & ibi Dec. col. 22. num. 54.

Sub nu. 12. uersi. sed in priuilegium est concessum ecclesiæ &c.} Scot. Quod falsum est. Ias. hic. Bar. tamen in l. fi. C. de exacto. tribu. dixit legẽ imperialem emere prohibentem, comprehendere ecclesiam per illum tex. cum gloss.

Sub nu. 14. uersi. unde idem puto in quacunque alienatione &c. Scot. vbi esset alienatio in ecclesiam, l. fi. C. de pac. int. empt. licet glo. ibi velit alienationẽ, ualere, sed agi ad interesse: quod dicit Alex. hic. col. 6. nu. 16. communiter approbatum. Idem voluit gloss. d. §. ea lege: quas sequitur Alex. hic. Vide Pau. Castrẽ. d. §. ea lege, post Bar. qui idem dicit, quod hic.

Versi non tamen est necessarium, quòd ita &c.} Scot. Hanc tamen clausulam Barto. alibi adijcit, tanquam ex requisitis in l. qui absenti, §. 1. inf. de acquir. possess. vide Iason. hic in 2. lectu. post num. 123. usque ad num. 125.

Versi. sed si diceret si alienaueris secus esset &c.} Sco. contrarium Ias. hic in 2. lect. post num. 123. Sed Castrens. idem d. § ea lege col. 1.

Versi. facit ad hoc. C. de fideic. l. uoluntas.} Scot. vbi Paul. Castr. not.

Versi. ut, C. commu. de lega. l. fi. § pen.} Scot. vide Ias. hic 2. lect. col. fi. in prin. ad inductionẽ huius tex. Aduersus Imo. pro Ias. facit intellect. Paul. Castrens. ibi. col. ult. in prin. uersi. Adde. aliam vtilitatem.

Add. corrupte adducitur l. Iulianus. de iur. fisc. uoluit allega- re &c.} Scot. glos. 1. l. prospexit. inf. qui, & a quib.

Add. hæredi hæredis. Adde Roma. &c.} Scot. Bart. l. Lucius. §. 1. inf. tit. 2.

Add. usucap. Adde Paul. &c.} Scot. vide glos. l. ult. C. in in quib. cau. in integr. rest. non est necess.

Scholia Fed. Scoti Iuriscons. &c. Ad Bar. in Lib. Trigesimumprimum Digest.

De legatis & fideicom. 2.

Ad l. 1.

Sub num. 2. uersi. & l. uxorem, § pen. inf. tit. 1.} Scot. fideicõmissarius autem decedẽs antè declarationem, seu mortem declarantis, non transmittit, d. § Sic fideicommissum relictum, respon. 3.

Versi. & l iure ciuili. de condit. & demonstr.} Scot. Adde l. hæc venditio, sup. de contrah. emptio. Paul. hic, & Alex.

Versi. quia ibi nulla est suspensio.} Scot. sed caue, quia legitur, debebitur, & seq. resp. cum tamen æquipolleãt vt ibi per gl. conuit igitur hæc subtilitas.

Sub nu. 4. uersi. ut d. l. fideicommissa. §. quanquam.} Scot. imò superiore resp.

Sub num. 6. uersi. si uoluntatem non exequatur.} Scot. d. §. si autem qui hoc facere, d. glo. l. nulli.

Versi. l. 1. §. & apud eum.} Scot. lege, l. 1. §. cogenda igiẽ.

Sub num. 7. uersi. officium est exequi.} Scot. immo arguit ẽt de arbitrc, per d. §. sed & si quis. nisi dicas, ibi de optione agi. Tamen Castren. hic, col. 2. idem dicit, quod Bar.

Versi. non esset conditio.} Scot. Facit l. cum ab eo, uersi. si verò. sup. de contrah. emptio. cum glo. posita ante d. uersi. uerb. sub conditione, post med.

Sub num. 9. uersi. probat illud quod dico.} Scot. Nam & ibi in arbitrium collata, idest, si arbitretur: sicut in arbitrium conferri, idest, si arbitretur: & sic ibi, & hic sunt eadem verba, & eadem conditio, licet gl. ibi malè loquatur.

Sub nu. 15. Add. præsente hærede. Adde ut per Pet.} Scot. vide Bar. in l. alio. col. 5. inf. de alim. leg.

Sub nu. 16. uersi. per totam l. inf eo.} Scot. & ibi vide Bart. §. 1. nu. 3.

Versi. non obstat, quòd posset &c. quia hic tractatur.} Scot. Probat. d. l. vnũ ex familia. alibi in alio casu Dec. dixit, illa iura loqui in iudicialib. de præiuditio tertij, in excum oẽs; Lect. 1. col. pe. de const. Vide eundem Dec. in l. qui potest inuitis, inf. de reg. iur.

Sub num. 17. uersi l. 1. in princ.} Scot. in glos. magn.

Versi. de iure fisci.} Scot. lib. 10. C.

Ad l. si quis seruum. 8.

§. si inter duos. Add. scripta exemplaria habent, legatum nõ est nullum in veritate. Et melius cum negatiua &c. quam Pau. de Cast. sequitur.} Scot. & per rationem quæ sequiẽ, dum dicitur, Deficit enim probatio, non ius. Si n. legatum esset nullum; deficeret ius.

Ad l. Celsus. aliàs, Pater 29.

§. Quod alicuius, uersi. hic nominauit solum eum cuius &c.} Scot. quod vr̃ Ale. limitare, nisi adiecta fuerit clausula codicillaris, vt tunc veniẽs ab intestato, succedat in onus scripto nõĩatim iniunctũ. Ale. sup. tit. 1. l. 3. col. 3. uer. tamen ista limitatio non videtur &c.

Ad

Ad l.cum ita. aliàs,§.cum ita.l.omnia.32. de legat. 2.

§.In fideicommisso.uers.qui proximiores.} Scot. Testatori intellige. Sed Socin.nominato. vide latius per eũ in l.si cognatis.in fin.infra,de reb.dub.

Vers.l.item apud Labeonem. §.hoc edictum.} Scot. Simile per Dec. in rubr. de constitut. in continuatione.

Vers.& de successo.edic.l.1.§.quibus.} Scot. Hunc tamen text.allegat hic gl. in argum. contra suam opinio. quia ibi vtrunque concurrit, ordo scilicet successionis, & gradus.& ille erat ibidem prior, & ordine,& gradu.

Vers. ut intelligatur tempore mortis scilicet, & testamenti.} Scot. Et illa debet intelligi secundum istam,vt admittantur secundum ordinem hic positum. Barto. d.l.si cognatis.col.1.nu.3.q.2.

Vers.dixi.l.si cognatis.} Scot. Col.1.ante fin.

Ad l. Titia cum. 34.

§.Lucius. Add. ingrediatur possessionem.per Bart.&c.& Bald. &c.} Scot. Et ibi Bart.in princ.

§.Titia. Add.quærit Dyn.uers.quod uxor &c.} Scot.Sequitur Alex.cons.214.in fi.lib.6.

Num.7.uers.secundo aduerte.} Scot. vide Alex.l.nemo potest.col.4.num.15.supra,tit.1.

Ad l. Mæuius. 41.

§.duobus.uers.l.1.§.pen.} Scot. In glo.fin.in fin. & §.fin. vbi text.

Vers.§.si de lege Falcidia.} Scot. Melius §.sed si vno.glo. fin.in fin.

Vers.apud dialecticos dicitur species.} Scot.l.3.§.genera.ff. de acquir.poss.

Sub num.2.uers.in eiusdem persona.} Scot. In eundem hominem dixit Iustinia. Instit. de lega.§.si res.& quare,vide infra,col.6.ante fi.

Vers.quæ uerè posset ad oculum demonstrari &c.} Scot. Secus in æstimatione, & ipsa re, Aestimatio enim fictè dicitur ipsa res. Igitur ea prius soluta, petitur res.§.sed si res. Instit.eo. Tunc enim cum diuersa sint uerè,locum regula non habet. vide infra,col. seq. vers. quarto oppono. Et licet vna in alterius locum subrogetur, vt æstimatio in locum rei legatæ,tamen verè non est ipsa res legata. Ideo Barto. dicit uerè,ut d. uers. quarto oppono. Et dicit in specie: quia hæc regula in quantitatibus locum non habet.l.Titia Seio.in princ.infra,eod.vide infra num.8.& solidæ exactionis:quia aliàs concurrunt.vide infra,col.5.vers.expediti de opposit.ibi, & primo opponi &c. & hic uerè; uel natura,ut in domo certa & prædio:uel ciuiliter, ut hic in text. de parte, quæ Mæuij est pro indiuiso,quia ius habet illam pro certa specie. Aliter infra, col.penul. post nu. 17. quia intelligitur de iure ciuili tantùm.

Vers.& illud quod glo.dicit,quod quidam &c.nec leuat, nec ponit secundum Pe.} Scot. Imo ridiculum esset legere, namque enim. Et miror neque Petrum, neque Bart.aduertisse. Nec tam supinus fuit Accursius, ut dictioni, namque,dixerit subaudiri,enim,secundum vnam lecturam, secundum aliam non subaudiri:sed legit, neque, quæ admittit enim. Et Castrens.legit, neque,secutus glo. & aliqui inducunt hunc uers.ad probandum, quòd pars illa pro indiuiso simpliciter legata, non possit ad oculum demonstrari,ut Castrens.hic. Alij ad probãdũ quod tacitè dixerat hanc eandem,scilicet, intellectu iuris,non vlla ex diuisione:ut Ioan.Azo in gl.Alij,ut Rog.in glo.ad declarandum illa uerba,hanc eandem, ut intelligatur respectu iuris intellectus,non demonstrationis corporis.Quæ opinio eo est melior,quia ponit etiam rationem decisionis, quare scilicet potest soluere eandem, quia non est demõstrata ad oculum,sed iuris intellectu percepta, secundum Castrens.hic col.3.post med. Et not.quod codices habẽt,namque. si tamen uis legere,neq:, intellige,& expone.idest,in diuisione facta corporum non iuris intellectu plures obtinent &c. ut scilicet cuiusuis pars corporaliter demonstrari possit cuius sit dominus. Sed in casu nostro supra, uers. sed si pars. fundus est indiuisus. Ergo uerum est neutrum obtinere dominium &c.idest, esse dominum partis fundi certæ, & ad oculum demonstrabilis.

Sub num.3.uers.sed hic fuit legata pars.} Scot. Simpliciter, non quæ &c.

Vers.l.planè.§.si duobus.} Scot. Lege,sed si duorum.

Vers.quinto opp contra hoc & uidetur &c.} Scot. vide infra,q.4.de l.quid ergò §.1.hic alleg.

Vers.quæ dixi,habent locum.} Scot.Lege,quod ibi dicitur habet locum &c.

Sub num.4.uers.& tunc est utilis.} Scot. Ratio, quia prætor non potest concedere actionem directam ciuilem,sed utilem.§.quos autem.Institut. de bonor. possess.Bart.d.l.2.C.si aduers.trãnsact.

Sub num.6.uers.supra,eo l.quidam in testamento.} Scot. l.si sic.§.1.supra,tit.1.

Vers.non enim debuit ponere dictionem hanc. & hoc sentit glos. in princ. ibi dic &c.} Scot. Lege, non enim debuit ponere dictionem hanc.& in simili uide Barto.l.1.infra,de ope.no. nunc. in princ.ubi per hoc decidit pulchram q.de teste,ut ibi per eum.

Vers.meritò posuit hanc dictionem.} Scot.Lege,meritò posuit hic dictionem.

Vers.sed quando aliquid principaliter debetur.} Scot. Lege, sed quando aliquid simpliciter debetur.

Vers.in quo una solutio, impedit eandem rem.} Scot. Lege, in quo una solutio non impedit eandem rem.

Vers.nec hic,nec ibi simpliciter.} Scot. Lege, nec hic, nec ibi tollitur,& simpliciter.

Sub num. 8. uers. & forte non lucratiua.} Scot. Hæc est solutio gl.in d.l.si quis duos. quam miror quòd admittat. Nam destruitur per regulam, seu doctrinã ipsiusmet Bart. infra,col.2.uers.præterea debitum ex stipulatione &c.

Vers.desinant esse sui,consistit solutio.} Scot. Lege,desinãt esse sui,non consistit solutio.

Vers.si ille qui erat stipulator tempore promissionis.} Scot. Lege,si ille qui erat stipulatoris tempore promissionis.

Vers.nec solutio} Scot.Et sic intelligitur ab initio simplex promissio.Castrens.hic,col fi.post nu. 8.

Vers.sol.dicit glo.in princ.} Scot.Idem dicit glo.in d.l.cũ incertus.

Vers.§.sed si generaliter.supra,de pact.} Scot. Quam reprehendunt ibi Bart.& Ial.

Sub num.9.uers.mentionem optionis.} Scot.Lege,mentionem etiam.

Vers.tamen finis debet restringi,ut supra dixi.} Scot. Hoc

non

non placet propter uerbum, siue electione, quod refertur ad generis legatum ne uideatur inculcatio uerborum. Et nota quòd ibi ponitur electio tanquam genus habens sub se, & optionem, & electionem, & tanquam species electionis, ut in simili de adoptione, cognatione, & reliquis. Ius electionis ibi est genus, quod respicit species supra positas, optionem, & electionem. Nam, optione, siue electione, ibi est species. Probatur Instit. cod. §. si generaliter. & §. optionis. ubi habent tractatus speciales. Quandoque tamen fit inculcatio. l. 2. de optio. lega. & ponuntur hæc uocabula promiscuè l. scyphi. cum simil. eo. tit. de optio. lega. in qua qui dem rubr. non ponuntur tanquam synonymæ, sed tanquam species: cum ibi tractetur etiam de lega to generis. d. l. 2. respon. 2. & uerb. data, in d. l. 3. ac cipitur dupliciter, expressè in legato optionis, taci tè in legato generis. Et, uel, in d. rubr. 1. &, ut in l. sin autem. §. si per filium. ff. de rei uendic. l. post litē, de procur.

Num. 10. uers. glo. hic, in fin. ponit ueritatem, scilicet, quod nullus &c. } Scot. Hic noxa non est in obligatione, sed est in solutione. gl. l. prætor. §. hoc edictum. de damn. infec. Et hoc potius ad alternatiua referēdum, quam ad generale debitum. Nam duo tantum, alternatiuæ hic uersantur, litis æstimatio, & noxæ deditio. l. quemadmodum. uers. suaq; culpa. de noxal.

Sub num 11. uers. aliàs essent falsa glo. per rationes prædictas. } Scot. Et nota, quòd talis est differentia inter legatum optionis, & generis; qualis est inter legatum, si uolet, & legatum simplex, seu purum, iure ueteri. Quamuis enim in legato generis, & puro, subsit conditio, si eliget, si uolet: tamen quia tacita, non impedit transmissionem. l. hæredes. §. si incerto. supra, famil. ercisc. d. l. si ita legatum. §. illi si uolet. supr. tit. l. 1. in optionis legato, & si uolet, conditio quia expressa, transire non finit. Instit. de leg. §. optionis. d. §. illi, si uolet. Hæc secundum uetera.

Vers. alia non erat nata &c. } Scot. Quia deinde nata, prima iam extincta, & ita non eodem tempore, nec diuerso concurrunt, ut sentit Ias. d. l. exillimo. col. 2. melius, quàm senserit Bart. hic, & ibi, qui affirmat concurrere saltem diuerso tempore. Facit quod dicit Bart. in §. ex pluribus, infra, alleg. col. 2. uers. quinto opp. & uidetur &c. Vide etiam uersi. hic positum, ita etiā esset in hac l. si rēs debita &c. ubi si solutum mihi ex testamento uiuente alio testatore, eodem uiuente desinat meum esse, iterum petam ex alio testamento: quia solutione facta ex priore testamento, & re alienata uiuente secundo testatore extincta est prior causa lucratiua, antequam altera sit nata ex alio testamento, cum testator adhuc uiueret. Quo defuncto, nascitur quidem secunda causa lucratiua, sed extincta priore, ut dixi. vide Bart. infr. eo. l. cum pater. §. filiæ. num. 2. & ibi notaui.

Vers. præterea debitum ex stipulatione simpliciter intelligitur &c. } Scot. vide tamen supra, in fin. præced. chart. ubi admittit dubitationem, etiā stanti glo. de causa forte non lucratiua. Et idem, quod hic dicit Bart. in l. ita stipulatus. col. 12. de verbor. oblig. ubi Alex. pulchrè hoc dictum comprobat.

Vers. dicit in eundem hominem &c. } Scot. Et ibi gl. dicit illa iura non obstare: quia in eis concurrunt per obliquum, non directò.

Sub num. 12. uers. quo ad effectum solida exactionis. } Scot. Nec obst. quòd in d. §. quod si rem, non fit solida exactio: quia illud est ex facto: quia dedit quid cā conditionis implendæ: & eatenus petit ex altero testamēto. Igitur si dedisset integrum rei pretium, ut est in casu d. l. si fundus legatus, solidum peteret ex secundo. Quod enim dicitur de parte, idem de toto. l. quæ de tota. ff. de rei uendi. gl. pen. in §. si rē suam. per illum text. Instit. eo. Vnde si gabella debet solui de legato, ex statuto, quatenus suberit onus uel dandi pro conditione implenda, uel fideicommissi, non soluetur gabella. Eatenus non censetur legatum. Castrens. in l. ciuitatibus. §. cum cui. supra, tit. 1.

Vers. & sic duæ causæ concurrunt. } Scot. Lege, & sic duæ causæ lucratiuæ non concurrunt.

Vers. ita loquitur. §. quod si rem. } Scot. Et l. si seruus legatus. §. stichum. supra, tit. 1. ubi habetur ratio oneris.

Add. sed de uno dubitatur. Adde Bart. &c. } Scot. vide Comens. & Ias. Petr. Besut. in l. inter stipulantem. §. si rem. de uerbor. oblig. vbi volunt non agi ad rem, nec ad æstimationem, quanto minus propter litiū euentus: sed potius ut caueat de euictione in euentum conditionis, argum. l. si domus. §. 1. supra, titu. 1. not. Bart. in l. cum quis. §. qui hominem. de solu.

Sub num. 13. uers. ut l. quidam. §. 1. supra, eo. } Scot. Lege, ut l. quid ergo. §. 1. supra, in ...

Vers. & tunc aut est res ex una &c. } Scot. Huic casui æquiparatur alius, quando scilicet tradita res est, mutata tamen forma. l. mulieris. §. res abesse. de verbor. signif. secundum Io. Fabr. d. §. si res. Instit. eo. qui loquitur in fallent. regulæ, quæ habet, id quod habemus nos petere non posse. De qua ibi per glos. Et considera, quomodo possit adaptari casui Bartol. hic propter æstimationem, per d. §. si res. & d. l. nō quocunque. vbi nihilominus petit ex alia causa lucratiua: licet ex priore consequatur æstimationē rei ablatæ. Sic enim debet illa l. intelligi: & duplā etiam, si de euictione cautum sit, ut supra notaui post add. de uno dubitatur. & ideò dicendum in d. casu Io. Fabr quatenus res aberit, per æstimationemque supplebitur, eatenus ex alia causa lucratiua petiturum creditorem. Facit. §. fundus. hic alleg. ut §. quod si rem. supra, allega. & infra, quatenus tractatur de eo, quod abest &c. sed melius. d. §. si res. per illud de æstimatione præcedente rei dationem. Facit quod ponit. infra, q. 3. per totam. sed præsertim in uers. sed si contingeret &c. & qd ponit infra eo. l. cum pater. §. pater filiæ. uers. sic. sol. hic mulier &c.

Sub num. 14. uers. si rem dignem magno &c. } Scot. vidē supra, 5. opp. ad 1. part.

Vers. §. quod si rem. } Scot. Et d. §. stichum.

Vers. secunda pars sit uera. } Scot. Per supradicta: non per ea quæ sequuntur.

Vers. hic uidetur casus infra, de dona. cau. mort l. mortis &c. §. qui hominem. } Scot. Aduerte quòd hæc iura loquuntur de tertio, non de eo, cui ex noxali causa debebatur seruus. Et ideo ibi dicitur, tertium cui seruus uel noxa non solutus, uel noxæ deditus, est solutus,

non — minus

minus habere, quia seruus ei potest auferri. Quod non est in domino ex deditione noxæ facto. Tunc enim purgatum est vitium, & seruus est eius incõmutabiliter. eiq; solutus non potest dici noxa non solutus. Cuius oppositum ibi dicitur in uers. similique modo: vbi etiam dicitur soluentem non liberari. Quod ridiculum esset in eo, qui solueret ei, cui noxa deberetur: qui tamen in casu nostro minus habet, quatenus dãnum a seruo est illatum. Ideò eatenus petit ex secũda causa lucratiua. d. §. quod si rem. d. §. stichum. ut supra.

Sub num. 16. Add. tertiò quaero, sed an sufficit &c. vide Paul. de Castr. &c. } Scot. Et sequitur ibi Ias.

Add. ex causa lucratiua. an tit. dotis &c. Bart. in l. cum. pater. §. pater filiæ. infra, eo. } Scot. vbi aliter soluit contrarium de duabus causis lucratiuis, quàm soluat hic, & dupliciter, vt ibi per eum: nisi primam facias eandẽ cum ista. Quod innuit uers. & postea rem a uiro. ergò interim non habebat: & sic erit hęc declaratio dictorum ibi.

Sub num. 17. uers. cum ergo non haberet uerè. } Scot. Aliter quàm supra, in sum. l. in rebus. C. de iur. dot.

Sub nu. 18. uers. cum ergò eadem ratione sunt dotandæ. } Scot. Argumentum Barto. non est bonum. Alex. ad quẽ adnotaui, de hoc loco, in rubr. solut. matrim. col. 4. in princip.

Sub num. 20. uers. quia vtrum sit uera &c. } Scot. Ergò &c. Barto. l. in ambiguo. infra. de reb. dub. & dic illam glo. ab omnibus reprobari, nisi interuenerit iuramentum. Ias. ibi.

Vers. ultimo. § iste. vide Bart. in l. 2. C. de iur. emphyt. } Scot. Colum. 2. ad fi. vbi tamen nihil dicit super ratione hic posita. Sed cum hoc totum pendeat a uoluntate domini, ut not. Barto. d. l. 2. & l. 2. si ag. uectig. post gl. videtur superfluum quærere an restituetur ius emphyteoræ, cum intelligatur retentum, si nihil dominus in receptione pensionis sit protestatus, secundum not. per Bartol. in d. l. 2. C. de iur. emphyt. & si declaret aduersus emphyteutam, intelligatur amissum, argu. l. si me in uacuam. in fin. princ. de acquir. posses. ibi, Quando autem in &c. per totum illud responsum. Sic dicimus in legato, quod a legatario repudiatum; fingitur nunquam fuisse suum: acceptatum fingitur fuisse suũ a morte testatoris fictè, ab adita hæreditate, verè, propter conditionem, quę tacitè subest, si uolet. l. si ita legatum. §. illi. supra. tit. 1, de quo uide per Bart. in l. si ti bi homo. §. cum seruus. supra. tit. 1. Tu cogita.

Sub num. 23. uers. & supra dixi. } Scot. Hæc est quinta oppos. ad primam partem text.

Vers. & alius liberatur, per regul. de duabus causis lucratiuis. } Scot. Quod tamen videtur absurdum: & potius hæc subtilitas infringenda, ne delictum remaneat impunitum. l. si ita vulneratus. in fin. ad leg. Aquil. vbi similis casus aduersus apices iuris pro delictis puniendis.

Vers. ubi publicatur species. } Scot. Lege, duplicatur. Nam redditur ibi in primo casu seruus cum pari, vel viginti solidis: in secundo casu seruus cum duobus, vel tribus, vel viginti solidis pro unoquoq;. Quod autem dicitur ibi in fin. speciem, seu seruum publicari, nihil facit ad dictum Bart. Et ideo non te decipiat, ut legas, publicatur.

Sub num. 24. Add. sol. dico &c. uers. & ibi scripsi. } Scot. Et in l. licet. eo. tit. Sed eadem est, quæ & l. seq.

Sub nu. 26. uers. quę ad legatarium non peruenit. } Scot. Textus est in l. si seruus legatus. §. stichum. vers. item si in priore testamento. supra, titul. j. non eundo per mendicata suffragia.

Add. non publicatur. Adde Bart. &c. } Scot. Et etiam l. iubemus. hic alleg. per ipsum. §. 1. col. 3. num. 12.

Vers. ad quod facit, quod dixi supra, in 4. oppos. secundę partis huius §. } Scot. Sed parum: quia ibi loquitur in prima parte. d. §. fundus. Facit tantum ad illud de demonstratione ad oculum, de quo ibi per eum. Facit etiam ad hæc, quod dixi, sup. in quinta, oppos. ad reg. text. nostri. Et illud de demonstratione ad oculum, intellige, quòd nihil refert, possit demonstrari ad oculum, vel nõ, propter certitudinem fundi, licet indiuisi; sicut in parte, quæ Mæuij est, nam habet locum regulam duarum causarum lucratiuarum, non distincto possit ad oculum demonstrari, vel non, vt supra, d. 4. oppos. per princ. §. nostri. vbi pars Mæuij certa est, licet indiuisa, nec demonstrabilis ad oculum.

Ad l. vnum ex familia. 67.

§. sed si uno. uers. ut patet hic. } Scot. Communem, & debitam partim hæredi, partim alteri. infr. §. si rem.

Ad l. peto. 69.

§. Prædium. uers. hic propter æs alienum hæredum. } Sco. Glo. contrà.

§. fratre. uers. & tunc uidetur prohibita transmissio iure hæreditaria &c. } Scot. Ex testamento, & ab intestato. Bart. l. si quis ita. §. ea lege, col. 2. uers. quandoque prohibetur alienatio in certas personas singulares &c.

Vers. in d. l. pater. §. fundum. } Scot. Lege, in d. l. pater. §. Iulius Agrippa.

Sub num. 3. uers. ut hic. } Scot. vide Castrens. in l. filiusfa. §. diui 2. col. 3. num. 9. supra, tit. 1.

Ad l. Imperator. 70.

§. cum quidam, uers. & l. si minor. supra, de minor. } Scot. Fallit in ecclesia secundũ Abba. in c. 1. col. 2. de testa.

Ad l. cum filius. 76.

§. uarijs. uers. sed si teneremus opin. quorundam modernorum. } Scot. vide Bart. in l. 5. supra, de lega. 1. in fin. & in l. 1. circ. med. C. commun. de lega.

Ad l. cum pater. 77.

§ pater filiæ. sub num. 1. uers. sol. hic mulier. } Scot. vide Bar. supra eo. l. Mæuius. §. duobus, col. pen. circ. med. vbi aliter soluit: nisi potius illa solutio sit huius primæ declaratio. Nam hic quoque innuit, uers. postea rem a uiro. interim ante solutum matrimoniũ rem mulieris non fuisse, sed alienam.

Vers. a uiro, quod non est prohibitum. } Scot. §. si res. in fin. Instit. de lega.

Sub num. 2. uers. probatur in l. existimo. infra. de uerbo. oblig. } Scot. Aduerte, quòd regula d. l. existimo. procedit nata, & extincta prima ante natiuitatem secũdæ, vt adnotaui secundum Ias. in d. §. duobus. Ponit Ias. in d. l. existimo. Hic autem prima nõ est extincta, quia pendet repetitio soluto deinde matrimonio: & secunda interim nata est. Ergò non videtur tutum Bart. dictum, & ipsius solutio. Et Bart. d. §. si duobus. in casu d. l. existimo. cõsiderat, quòd res desierit esse mea antequam existeret conditio,

& in

& in casu quem ponit ibi, quòd res desierit esse mea viuo secundo testatore, & ita vtrobiq; quòd prior causa lucratiua, & nata, & perempta sit ante quam nascatur secunda. Et ab eis non recesserim propter hic per Bart. dicta, quasi in cursu. Ex quibus colligitur quod sentit, nihil referre, extincta sit prior an non, cum nascitur secunda, contrarium existimo. & sua dicta, & opinionem Iasonis ex eius ...

§. *dulcissimis. uers. per rationem.* Scot. Intellige finalem, non anpulsiuam.

Vers. extra de uerbo. signif. Scot. Adde l. milites. infra, de re milit.

§. *libertis. uers. & infra, de ijs quibus ut indign. l. post lega. §. pen.* Scot. Nota, argumentari Bart. ab indigniate, de qua in. tit. infra. de iis quib. vt indign. ad indignitatem de qua hic.

Vers. item hic ille &c. Scot. Lege, ita hic ille &c. Non enim facit aliud argumentum: sed inducit iam factum.

Num. 4. uers. quid si quis &c. & dicit quòd sic. quia &c. Scot. videtur contra l. nihil. §. omnibus. supra, tit. 1. ubi paria videntur alienare, & consentire alienanti.

Ad l. codicillis. aliàs. §. Scæuola.

l. Lucius. 88.

§. *Instituto. uers. propter pænam &c.* Scot. Nempe irritationis actus: & sic nota irritationem esse pœnam, vt not. Alex. in cons. 36. num. 13. lib. 4.

§. *Mæuæ.* Scot. Alciat. in §. fratre. infra, allegat, intelligit hoc casu ipso iure locum esse successioni legitimę rem tamen iure fideicommissi a legitimo hærede auelli, cum testator dispofuit, cui eum in casum da ri velit.

Ad l. testator. aliàs, testamentõ. 89.

§. *filiæ. Add. filiæ. Pro intellectu istius. §. &c.* Scot. vide Pauli Castrensi in l. cum virum. col. 2. C. de fideic. ubi dicit, filiam de restituendo grauatam generaliter, non restituere dotem etiam vltra legitimam.

Scholia Federici Scoti Iureconsulti &c. Ad Bart. in Librum trigesimum-secundum Digestorum.

De legatis & fideicom. 3.

Ad l. sed & si sic. 6.

Vers. in materia compendiosa. Scot. I. deft, in l. centurio. de vulg. & pupill. substit. vbi vide Ias. post alios, de dicto Bart. proximo.

Vers. quod no. Scot. Facit l. si quis ita hæres institutus sit, Titius &c. supra, de hæred. instit.

Ad l. si iure. 18.

Vers. casus est quasi de hoc in l. §. supra, de hæred. instit. Scot. Accursius opinatur in specie l. fi. ff. de hæredib. instituen. ex vtroque testamento legatum præstari debere. Glos. not. §. sed & si quis, verb. expressim, in fin. Instit. quib. mod. testam. infir. Bartol. allegat d. l. fi. ad materiam legatorum in l. eam quam. col. 1. circ. med. C. de fideicom.

Ad l. nutu. 21.

Add. nutu. quæro qualiter &c. Scot. Adde, si dicatur muto, si ita fieri uis, tange manum uxoris, atque ille tum incontinenti manum uxoris attingat, vtique apparet de consensu. Bald. l. & in epistola. C. de fideicommiss.

Vers. assensit huneris. Scot. Hoc potius est signum dubitationis, quàm consensus: ut experientia docet rerum magistra. ea. quæ in fin. de elect. in 6. Imol. & Ias. l. 1. §. si quis ita. col. 3. de uerbo. oblig.

Ad l. si quis in principio. 22.

Vers. nisi prima per ultimam specialiter reuocetur. Scot. Ita procedit authen. hoc inter liberos. ubi Ias. ad fin. post alios. C. de testam. dum dicit, testamentum inter liberos, intelligi habere clausulam derogatiuam ad sequentia testamenta, vt ibi per eum.

Sub num. 3. uers. uerum est, si specialiter prima reuocetur &c. Scot. Quod intell. ge, quoties in prima aderat clausula derogatoria. Aliàs superfluè adderetur reuocatio: vnde hodie est superflua clausula notariorum, Irritans omne aliud testamentum &c. Ias. l. si mihi, & tibi. §. in legatis. in princ. supra, tit.

Vers. uidete si testator ibi dixisset sic, Volo quòd in codicillis meis requiratur &c. Scot. Hæc videtur verbalis iactatio: quia licet non dixerit plus, tamen requisiuit solemnitatem, ad finem, ne valeant sine illa solemnitate codicilli: vnde non aliter valeant. secundum §. licet, videtur expressisse quod tacitè inerat. l. 3. supra, tit. 2.

Num. 11. uers. quæro, an sit aliquod remedium &c. Scot. vidi chartam sindicatus consilij Generalis Nouariæ, in certos, ad iurandum in manibus &c. de obediendo testamento Domini Mediolani Comitis virtutum, Imperialis Vicarij generalis ciuitatis Nouariæ adhuc viuentis, & recognoscendo eius hæredes secundum formam dicti testamenti, rogatam de anno 1388. die Iouis vltima mensis Aprilis hora vesperarum: rogatam per Vbertinum Luchini filium Andrini Lucij notarium Nouariensem.

Num. 14. uers. quæro quid si testator &c. Scot. Considera l. 2. C. commu. de lega.

Ad l. cum quis decedens. 37.

§. *codicillis. uers. & sic aperirentur aia malitijs.* Scot. Quod fieri non debet. l. in fundo, cum simil. de rei vendi. Facit pro Bar. l. qui testamentum. supra, de proba.

Ad l. pater filium.

§. *filiam. uers. si contra prohibitionem facta fuerit.* Scot. vide Alcia. l. virilis. de verb. sign.

§. *Iulianus Agrippa, uers. ideo ipse uel suo fauori potest renunciare.* Scot. l. potest. ad leg. Falcid.

Ad l. vxorem. 41.

§. *legauerat. uers. utrum dixeris in Perusina ciuitate, uel in ciuitate Perusina.* Scot. Simile per Albet. in Diction. verb. magister Petrus.

§. *agri plagam. uers. supra, tit. 2.* Scot. vbi idem tenet.

Vers. ego fam cum Dy. Scot. Doct. communiter reprobant decisionem Barto. & refert Ias. l. 1. de lega. 1. col. pen. nu. 126. Reprobant autem in l. si fideicomfor. aliàs. l. si cui. §. meminisse. supra, de leg. 1.

Vers. quia aliud est æstimatio dimidiæ respectu totius, quàm respectu dimidiæ &c. Scot. vide Alex. in l. si mihi, & Titio, in 1. gl. infra, de uerb. oblig. qui sequitur hoc dictum sed Comensi. ibi reprobat, & dicit non habere rationem: & quòd potius bonus vir arbitrabitur uenditionem in totum faciendam, attenta prædicta ratione, quia partem venditurus non esset, d. l. si quis aliam.

aliam.& l.fundus ille. de contrahen. emptio. vide ibi Ias.colum.2.

Ad l. si quid earum. 47.

§.inter emptum.Add.inter emptum. istum text.&c.] Scot. vide Ias.rubr.supra,de lega.1.Dec.in l.in toto par tem,de reg.iur.

Ad l. librorum. 52.

§.sunt tamen quędam. Add. sunt tamen quedam. continentur culcitra.] Scot. vide Alcia.lib.1.de verbo.sign.col. 10.vbi allegat Ias.

Ad l. in repetendis. 63.

Col.3.uers.item aduerte. Add. item aduerte. & idem consuluit &c.uers.de materia huius legis.] Scot.vide Soci.in l.hę redes mei.§.cum ita.colum.14.ad Trebell.

Vers.ubicunque dico &c.] Scot.vide Aret.cons.1.

Ad l. quæsitum. 78.

§.illud.] Scot.vide Ias.in add.ad Porc.Instit.de rer.diuis.§.cum ex aliena,nu.14.

Ad l. re coniuncti. 89.

Sub num.16. uers. ubi est text. si lego & sunt coniuncti re,& uerbis.] Scot. Hæc non habentur in textu: & ideo non probat. Glos.tamen sic ibi supplet. & Alciat. sequitur Petr.in l.si mihi & Titio. de verbo.oblig. quando res consistit pondere, numero,mensura, argum.l.huiusmodi.§.quibus.supra,tit.2.vbi Bart. allegatque.l.si.§.Seio.supra,tit.1.cum l.7.eo.tit.

Sub num.62.uers. nam ibi constat patrem plus coniunctum filio &c.] Scot. Nemo coniunctior filio,quàm pater Bart.in l.qui hominem.§.si gener. & l.vero procuratori.in princ.infra,de solu.

Vers.ubi succeditur pupillo.] Scot. Text. est in l.sed & si plures.§.ad substitutos.supra,de vulg.

Col.ult.uers.hoc est uerum:casus est.C.&c.] Scot. Hæc est additio Bartoli post completam aliàs repetitionē hanc :|vt colligitur ex ipso Bart.in §. hæc autem omnia.hic alleg.ubi dicit se hanc.q. hic reliquisse indecisam:& ibi esse text.

Ad l. Lucius. 93.

§.Sempronia.Add.an porrigatur an prohibitio &c.uer.adde tu quòd opinio Bart.hic &c.] vide Bart.in simili,& Doct. in l. Gallus.§. etiamsi parente. supra, de liber. & posthum.

Ad l. si pater. 103.

§.si filius. Quod operatur propositum &c.] Scot. Idem not. Bart.in l.& si contra,supra,de vulg.& pupi.num.3.

Scholia Federici Scoti, Iurecōsulti &c. Ad Bart. in Librum trigesimum-tertium Digestorum.

De annuis legatis. *Tit. 1.*

Ad l. Seio. 10.

§.Medico.uers. secus si esset insuitatus, qui uenirет de mille annis una uice.] Scot. Cum hoc dicto simpliciter transit Dec.in l.ca quæ raro,de regul.iur. Intelligerem hoc Bartoli de mille annis semel, dictū fuisse prouerbialiter, & iuxtà consuetudinem loquendi per hyperbolem, qua alibi utitur Iurisconsultus, vt per Alciat. lib. 4. de verborum significat. De tali modo loquendi Bald. in l. 1. num. 5. C. de anna. excep. Vnde Iason in l. certi condictio.§.si nummos,colum.4. allegans Bart.hic exprimit de centum annis.

De vsu,& vsufr.lega. *Tit. 2.*

Ad l. si vsusfructus mihi. 6.

Vers.sed in ultimis uoluntatibus &c.] Scot.Tamen obstat l.3.§.dare.supra,de vsufr.tangunt Doct.in l.1.sup. de lega.1.nec aduertunt, quod ait hic Bart.præter Alciat. vide Alexand. in l.2. §.ex his.colum.2.de verbo. obligat.

Ad l. legatum ciuitati. 16.

Add.in alium usum.& adde &c.uers.ita dicit Bald.in l. deberi, C de fideicom.libert.] Scot. vide Soci. per hanc l.deberi.in l.quibus diebus. §. Termilius, sub num.14. infra, de condit. & demonstr. vbi quòd debet expectari casus,de quo spes est: & nō statim conuerti legatum in alium vsum. Et ibi vide multa de materia huius. l.legatum.

Vers.Clem.2 de relig.dom.] Scot. vbi vide add. Fontan.

Vers.aliàs requiritur licentia summi Pontificie.] Scot. An relictum ad construendam capellam, quę non potest construi fine licentia Pontificis,possit commutari a solo episcopo,vide Domin. de S.Gemin.in in c.gratia.cart. penul.de rescript. in 6.& an unus hæredum possit cogi insolidum ad construendū? dic quòd sic,alijs in mora constitutis. Castrens.& alij in l.in executione.de verb.oblig.

Ad l. codicillis. 34.

Vers. uidetur esse relictum.] Scot. vide ad hoc summarium, & ad secundam solutionem Bart.infra,uers. uel sol. aliter, ibi loquitur &c. Soc. in l.hærredes mei.§.cum ita.colum.3.circ.med.ubi reprobat dicta Bart. & de intellectu huius l. uide eundem Soci.d.§.cum ita,col.14.in princ.

Vers.uno decedente deueniat in alium proprietas.] Scot. Tamen hoc non obstat, quin uideatur repetitum in legato habitationis illud,ut scilicet non debeatur, quoad nouissimum peruenerit.Alex. d.§. cum ita, col. pen. in princ. & in pręced. aliqua etiam dicit circa hunc text.

Ad l. multum interest. aliàs,nihil interest. 43.

Vers.quaro,quid si alicui legatur.] Scot. Contrarium per Bald.cons.237.1.par.vide Craue.cons.187.nu.1.

Vers.omnia bona,uel omnes res.] Scot.Facit l. stichum qui meus erit.ff.de lega.1.Dec.in Auth.præterea,dum allegat d.l.stichum,qui meus erit.C.vnd.vir.& vx.

De dote prælegata. *Tit. 4.*

Ad l. Theopompus. 14.

Sub num.12.Add.quaro an testis &c.] Scot. Abb.c. de testibus.in fin.extra de testi.

De optio. vel elect. legata. *Tit. 5.*

Ad l. mancipiorum. 6.

Vers.si res non est integra.] Scot. Per hanc l. dicunt non prodesse factum lite mota. Quod melius probat l.in finalib.ff.fin.reg.

De fun.instruc. &c. Tit. 7.

Ad l.cum pater. 2.

§.dotes,uers.ultimo oppo.&c. } Scot. Adde opp. l.cum fundus sine instrumento.infra;eo.

Ad l. quæsitum. 12.

§.si quis fundum. sub num. 7. uers.his expeditis, uenio &c. } Scot. vide Abbat.in c.sedes.de rescript.

Sub num.9 uers.licet quandoque istam speciem. } Scot. vide infra,de aur.& arg.lega.l.1.

Ad l.fundi. 25.

§.quidam,uers.in l.in suis &c. } Scot. Lege,in l.1.in fi.&c. & ibi gl.

De supellectile legata. Tit. 10.

Ad l. 1.

Add.massaricias,adde Bald &c. } Scot. Quo nomine vestes non continentur.Ang. & Paul.Castrens.d.l.4. supra,de lega.1.vide seq.apostill.

Ad l.supellectili. 3.

Vers.culcitra potest esse de ijs rebus &c.de quibus potest dubitari,an sit uestis &c. } Scot.Quæ non continetur,vt sup. l.1.Facit text.in l.obligatione generali, uers.supellex,item uestis &c.de pignor.

Ad l. Labeo. 7.

Sub num.3 uers.poterat extendi ad id,de quo sensit. } Scot. Secus si non possit. Bartol.l.librorum.§.quod tamen Cassius,uerb.dicit gl.3.de leg.3.

Sub num. 4.unde concludo quòd communis usus loquendi non est propria &c. } Scot. Alex.cons.21.in 6.uol.intelligit hoc uerum, quando apparet discrepantia cõmunis vsus a uera & propria significatione vocabuli.Allegat hanc l.cum hic not.per glo.& Doct.

Vers.primo communem usum loquendi, secũdo communẽ &c. } Scot. Ego communem vsum loquendi, & intelligendi, facio eundem.

Sub nu.7.uers.quia sic communiter dicitur. } Scot.Bal.in l.ae stium. C. de testi.sentit satis esse, si dicat,scio quia sic publicè dicitur. Idem sentit ubi infr. in apostil, ad verb. comprehenditur.

Add uerb.comprehenditur. } Scot. Imò satis est dicere,sic vocari. Intelligitur enim quòd audiuerit,ne præsumatur fatuus,& amens.Bald.l.de quibus, col.fi.de legi.vide Ias.in l.1.num.23. si cert. petat. vbi Dec. num.68.lect.1.

Sub num.11.uers.dici audiuit ab omnibus hominibus loquentibus de hoc. } Scot. Quæ verba, loquentibus de hoc, quandoque subaudiuntur.Bald.l.de quibus.col.fi. de legi.

Add.rationem supplere,not.&c. uers. & id quod ibi dicit Bald. in d.l.de quibus. } Scot. Col.fin. vbi de usu loquendi, vtendi,intelligendi.Sed nihil differunt,vsus loquẽdi,& intelligendi.

Scholia Federici Scoti Iurisconsulti &c. Ad Bart. in Librum Trigesimumquartum Digestorum.

De alimen. & cibar.legat. Tit. 1.

Ad l. alio hærede. 9.

Add.unde tene primam lect. &c. uers.licet enim subintelligitur &c.tamen non sequitur quòd directò &c. } Scot. Facit infra,colum.seq.sub num.6. uers.quasi dicat si alius non &c. institutus haberet &c. ut si diceret, volo quòd accipias.

Sub nu.11.uers.sit u pretore,uel iudice,& debet strictè intelligi ita loquitur &c. } Scot. vide Bartol.in l.sicut, §. sed si permiserit.supra,quib.mo.pign.vel hypp. sol.vbi dicit,decretum, seu præceptum iudicis ad literam seruari debere.

Num.16.quæro an hæres sit requirendus &c. } Scot. Vide Bart.in l.1.col.pen.supra,de lega.2.

Ad l. Mela. 14.

§.sed si alimenta.uers.dictio solitus uerificatur &c. } Sco.Hoc dictum sequuntur communiter Doctor.sed impugnat Dec.in rub.extra de consuet.colum.3. quem vide.

§.Quidam uers.sed quoddam ius debitum personæ. } Scot.vide gl.in l.Idem.sub §.1.de leg.1.

Ad l. libertis. 18.

Vers.ut infra,de op.no.nunc.l.1.§.1. } Scot. Ibi dicit Bartol.generi per speciem non derogari. Videretur ergò legendum,specialis generalem,non generalis specialem.

De auro, & argent.legat. Tit. 2.

Ad l. si ita. 7.

Sub num.4.uers.& isto casu ad præsens &c. } Scot. Quid si addita sit dictio,per omnia? vide Socin. supra,l.1. de legat. 1.

Sub num.5.uers.nunc, siue in futurum. } Scot. Hæc verba videntur male concepta: sic enim sunt ra veniunt,contra mentem Bart. nisi dicamus,siue in futurum, quæ tamen nunc, cum testor,meæ sunt, vt sic excludat quæ meæ erunt.& includat quæ sunt meæ, siue nunc,siue in futurum possunt reperiri.& hoc vult Bart.cum dicit,refert ad actum reperiendi,non ad actum habendi.

Ad l.cum in testamento. 28.

Vers. & rogauit eum ut daret Titio suos libros. } Scot. Facit quod not. Bart.in l.si cognatis. q. 1.infra, de reb. dub. Vide Ias.in §.æque;col.17.instit.de actio.

Ad l.Titia. 38.

§.Seia. } Scot.Vide Dec.in l.semper in obscuris.nu.3. infra,de reg.iur.

De liberatione legata Tit. 3

Ad l.non solum. 8.

§.si liberationis. Add. debet intelligi, uers. uide Alex. cons. 32. in 3.col.in 4.uol. } Scot. Et cons. à 18.nu.4.lib.2.

Ad l.Aurelius. 28

§.idem quæsijt, uers.pro parte non, probando contrarium. } Scot.vide. c.ut inquisitionis, vbi Ancor. & Fontana add.de hæret.in 6.

Num.2.unde si confitearis te occidisse &c. } Scot. vtrique stãdũ,quandò de homicidio non apparet aliter quàm per confessionem delinquentis.Rip.c.cum ecclesia sutrina.nu.31.de caus.possess.& proprie. Adde quòd qui occidit pro defensione, potius dicitur propulsasse iniuriam,quàm occidisse.vide Suid. in verb. Archilochus.

Num.3.Add.resp.intelligo.vide &c. } Scot.Bal.in l.2.C.de hdei. libert.in rubr.de contro.feud.in v sib.feudo.

De

De adimen. legatis. *Tit. 4.*

Ad l. legata. 14.

Vers. non important augmentum.} Scot. Nisi aliàs dispositio effectum nõ haberet, l. deniq;, §. interdum, sup. de pecu. lega.

De reb. dubijs. *Tit. 5.*

Ad l. in ambiguo. 3.

Vers. Videte: quando vna l. habet plures lecturas, &c.} Scot. Hinc elicitur argumentum, nobis arguendum nõ esse ex lege varias interpretationes admittente. Hic Bart. locus apud omnes est celebratissimus. Ias. l. si is qui pro emptore. num. 32. de vsucap. lex enim dicitur incerta. Bart. l. fi. C. de pe. iud. qui ma. iud. Idem Bart. tacitè indicauit in l. Maeuius. §. duo bus. col. vlt. in princ. sup. de lega. 2.

Ad l. quidam. 6.

§. si tibi. Add. nam videtis. No. &c. vers. & facit l. liber homo &c.} Scot. Vide Alex. qui sequitur Bart. in l. si pater. inf. de vulg.

Ad l. qui duos. 10.

Sub nu. 9. vers. quod eius atas videt, ignorat.} Scot. l. 1. C. de salmone.

Sub nu. 10. vers. in contrarium videtur, ex quo puto &c.} Sco. Hic videntur deficere verba, nisi verba, ex quo, mutes in verbum, quod, vel in verba, & hoc.

Ad l. si is qui ducenta. 14.

§. utrum, col. 2 ad fi. vers. hæc est magna lect.} Scot. lege, hęc est mala lect.

Sub nu. 3 vers. ut hac l. si pater.} Sco. vide Soci. l. 1. col. 6 in fi. sup. de vulg. eo pro hoc adde text. in l. Lucius 2. sup. de hæred. instit.

Sub nu. 7 vers. & falsum est omnis immutatio veritatis.} Sco. lege, falsum est omnis imitatio veritatis.

§ Idem si pater, vers. & sic substitutio debet limitari secundum institutionem.} Scot. l. 1. C. de impub. vbi vide Dec. limitantem hanc conclusionem, & ampliantem.

Ad l. quædam. 16.

Vers. super eo quod non est, non potest &c.} Scot. Ratio est, quia extremum a quo, non subest. Vide Bart. l. si is qui pro emptore, col. 15. nume. 53. quæst. de vsucapio.

Ad l. si cognatis. 20.

Scot. Statutum deferens successionem agnatis, vel cognatis, nomine collectiuo, intelligitur gradatim deferre. glo. & Bald. l. 1. C. de secund. nupt.

Add. quare dico. & vide &c. vers. sufficit quod sint tempore testamenti pedisequa.} Scot. Facit. l. Mela, in princ. sup. de alim. legat. Vide Castrens. in l. cum ita. §. fin. circ. med. sup. de lega. 2. vers. in textu, ibi, quo testatorum.

Vers. ne in ipsius potestate sit alium. &c.} Scot. Arg. d. l. fideicommissum, inf. de condit. & demonstr. quem textum allegat Alciat. In alio casu, in l. hæredes mei. §. cum ita, in materia fideicomissa. substit. limit. 1. casu 4. ad Trebell.

Nu. 2. uer. quaro, hic dicitur. quod legauit. &c.} Scot. Vide in simil. Barto. in l. cum ita testamento, sup. de aur. & arg. leg. & in l. peto. §. fratre, quest. 1. sup. de lega. 2. Facit in simili quod dicitur in l. si defunctus. C. arbit. tut. de quo per Bart. in l. Titium § altero, col. 2. sup. de admin. tutor. De textu in l. vnum. §. 1. ver. itaq;, sup. de lega. 2.

Sub nu. vlt. vers. an valeat legatum.} Scot. Vide Alex. con s. 20. nu. 3. lib. 2

Vers. & hoc casu fortè nõ admittuntur omnes, qui sunt.} Scot. Alciat. in l. peto. §. fratre. format casum, tertio viuẽ te instituto, & eius familia: & dicit facere l. antep. §. Lucius. 1. vbi propter admissam Seiam extraneam, vocantur omnes in viriles. sup. de lega. 2. sed illud, ne videatur prædilecta familia testatoris, si auocet dimidiam ex natura coniunctionis: & illi ex familia viriles tantùm in alia dimidia singuli consequantur, vt ibi per Docto. Et quamuis nõ videatur cadere vlla specialis dilectio in illam Seiam nominatam, ad hoc, vt familiæ secum institutæ, quæ ipsius testatoris est, præferatur: & ita uidea tur dicendum, vt sit in eius familia, vt ex ea nullus alij præferatur, cum prædilectio locum non habeat: tamen illud est ideò, quia concurrit cum familia testatoris, quæ deterioris condirionis esse non debet. Sed inter extraneos potius dicendum est, testatorem alios alijs remotioribus prætulisse, secundum ordinem legalium successionum, argu. Bart. in l. hæredes mei. §. cum ita, ad Trebell. Igitur d. §. Lucius, nil probat. licet Alciat in d. l. peto. §. fratre. 5. de lega. 2. eum ad hoc allegauerit, ibi est casus mistus, hic simplex Quare illatio non est bona.

Vers. quia cessat ratio coniunctionis personę defuncti.} Scot. Alciat. l. pronũciatio, §. familiæ, verb. agnatorum, ff. de uerbo. signif. Tu vide in l. is qui complures, supra de lega. 3. ubi nominato fine aliena electione a defuncto, non attenduntur illi proximiores, siue coniuncti per testamentum, sed omnes admittuntur; quia (ut supplet glos. fi. ibi) pariter omnes sunt proximi patrono testatori. Ita hic defuncti familia debet omnis admitti; cum nihil hic defunctus egerit ad successionem, sicut nec supra: & illius familia sic pariter omnis extranea, & æquè omnes remoti: ut quod operatur ibi æqualis omniũ proximitas ad testatorem, idem operatur hic æqualis omnium extraneitas. verè tamen ibi est alius casus. Nam defunctus fuerat institutus.

Ad l. quam hæredi. 26.

Vers. Dico quod debet inspici, quod est uerisimilius. &c.} Scot. Facit pro Bart. text. in l. si fuerit quẽ allegat infra, non ponderans ad hoc, sed contra hoc, uers. & duo sint, qua charitate coniuncti. ergò si alter ma iore, ei debebitur, ut ibi notaui.

De regula Catonia. *Tit. 7.*

Ad l. 1.

Sub. nu. 2. vers. si enim appellas regulam iuris transitiuè. &c.} Scot. Vide Dec. in l. 1. col. 2. de reg. iur.

De ijs quib. vt indigni. &c. *Tit. 9.*

Ad l. post legatum. 5.

Sub nu. 11. Add sibi sufficiet. hoc limita. &c.} Scot. Item limita nisi in alio non posset puniri, quàm in exclusionem

sione exceptionis, seu reuocationis, quia tunc de mendacio puniendus est, nec possit reuocare. Bald.l.1.col.5. C. de confess.tamen aduerte, an in casibus, in quibus post negationem confitens admittitur, in aliquo puniatur. Ex hoc enim videtur dependere nostra limitatio. Casus referuntur per Ias.d.l.eum qui, col.3.

§. *Amittere. vers. & C. de legib. l. pen.*] Scot. Vide Dec. extra in rubr. de iudic. col. fi. lect. 2.

Ad l. cum tabulis. 16.

§. *Quoniam. vers. No hunc casum, ad limit. l. 3. §. fi. de adi lega. &c.*] Scot. Contrarium tenet Ias. in l. si filiam. C. de inoff. testa. Vide glos. l. athletæ. verb. facta. supra de excus. tuto. Alciat. l. filius f. §. diui. vers. nec causam exprimant. 11. limit. Facit Alex. consf. 99. vers. & posito quòd causa. li. 1. Probat l. 4. ff. de adim. lega.

Ad l. si gener. 25.

Sub nu. 10. vers. Hoc habui consulere de facto, &c.] Scot. Vide cons. 194. Cæcus de spoleto.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. Ad Bar. in Lib. Trigesimumquintum Digestorum.

De conditio. & demonstr. &c. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub nu. 9. vers. ex prædictis colligitur, quòd per dictionem, cum, inducitur &c.] Scot. considera l. 1. vers. cum aliquid secum, infra. de donatio.

Ad l. demonstratio. 17.

Sub nu. 14 vers. ut Petrus Martini de Perusio & tunc reddunt personam certam.] Scot. Echius in Enchiridio aduers. Ludder. de primatu Sedis Apostolicæ, & Petri: Patet (inquit) quomodo signare voluit personam sancti Petri, quia posuit nomen antiquum Simon, nomen nouum, Petrus, nomen patris Bariona, & demonstrat propriè. Hinc nota ponendum antiquum nomen in eo, qui mutauit nomen, vt infra sub nu. 20. & vtrunque in binomine. Sic in fundo vidi obseruare notarios, & in sacra scriptura sæpe, maximè in libro Iosue.

Sub nu. 15. vers. habet necesse probare, quòd de alio fuit sensum, vel quòd alius est &c.] Scot. Aduerte, quòd si plures qualitates concurrant in vno, quàm in alio, præsumitur sensum de eo, cui plures qualitates conueniunt. Paul. Castr. in l. si quis in fundi, col. 2. vers. Sed si esset alius fundus, cui conuenirent &c. supra de lega. 1.

Sub nu. 16. Add. si libertus. & Vide Gull. &c.] Sco. de hoc §. vide Socin. l. 4. supra, de lega 1. colum. 2. post Alex & P.

Sub nu. 17. Add. non est necesse. Adde quòd idem dixit Bald. &c.] Sco. contrarium consuluit Bald. consf. 54. Casus breuis, & arduus lib. 3. Paul. d. l. si quis in fundi. secutus est Bart. hic.

Ad l. is cui. 18.

Scot. intelligunt aliqui hunc text. in cautione de restituendo portiones, non in cautione de non faciendo. Et ita admittunt etiam legitimos hæredes, secundum §. præfatæ, in Auth. de nupt. cum tamen hic agatur de cautione Mutiana: quæ non pro rerum relictarum restitutione, sed pro non faciēdo & impletione conditionis datur, non video rationem. At cautio de restituendo in casum contrafactionis, alia est a Mutiana. Notat etiam Paul. Castrens. in Authen. cui relictum. C. de indic. vid. toll. in prin. intellectum sup. relatum dat Alciat. in d. §. diui.

Vers. uel dic, quod ibi fuit conditio, si non alienauerit: quæ de facili spernitur, si non apparet &c.] Scot. Hoc falsum: quia hic agitur de re animata. vide Bart. & Doct. d. §. diui. vide quod notaui in add. l. 4. §. fin.

Ad l. in testamento. 27.

Add. extraordinario iure. intelligas officio iudicis.] Scot. contrarium Alex. d. l. 2. C. de instit. & substit. tangit in l. 1. col. antep. sup. de leg. 1.

Add scripta exemplaria habent, resp. non exponas &c.] Sco. vide Alex. l. 1. nu. 28. de lega. 1. alibi sic loquitur Bart. nescio quid dicam. Dic quòd ibi fuit &c. in l. quæ dotis, col. 1. in fin. sup. solu. matri.

Versi. quæro quid voluerit dicere text. &c. quando dicit extraordinario iure. Nescio quid voluerit Imperator. Dic, idest, iudicis officio.] Scot. & ita exponit apertè in d. l. 2. licet de materia huc se remittat. Adde quòd officiū iudicis dicitur actio extra ordinaria, personalis tamen. l. pen. vbi glos. iunc. l. 1. C. de libert. & eo. liber. Et Accursius dicit extraordinariè permittit, scilicet, iudicis officio petere decreuit, in l. 1. glo. 3. C. qui admit.

Versi. quia est magis &c.] Scot. Fortè legendum, quod, idest, quia res.

Ad l. quibus. 40.

§. *Quia dotalem. Add. Vide Bald. &c.*] Scot. Vide Bart. in l. demonstratio. in princ. col. antep. in fi. supra eo. Socin. in l. 4. col. 2. in fi. de lega. 1.

§. *Termilius. nu. 5. Add. quid si testator &c. vers. Tu pondera text. &c.*] Scot. & ad de quòd dicitur conditio, idest, modus. l. Titio centum. §. 1. & ibi gl. inf. eod.

Sub nu. 10. vers. ad idem facit, &c.] Scot. Per præsentem allegationem videtur sentire, pro facere modum, etiam quòd addatur nomini: & tamen inf. proxim. seu num. seq. dicit contrarium. Sed aduerte, quia legendum est centum in redemptionem, nō autem pro redemptione, vt apparet, inf. versi. uel in redemptionem &c. aliàs non diuersificaretur casus.

Nu. 12. quid si per nomina &c.] Scot. vide inf. eo. l. Titio. §. fin. col. 3. vers. præterea non reperitur. Sed aduerte, quia legendum est in redemptionem, ut apparet inf. proxi. versic. vel in redemptionem. Sed mihi non placet ista Bartholea consideratio nominum. Sine enim dicatur pro redemptione, siue ad redemptionem, idem est, & omnia dicuntur per nomina. Dico etiam quòd siue dicatur pro redemptione, siue ad redemptionem, idem est, ut probatur in l. si quis pro redemptione, vbi utroque modo dicitur. C. de donat. siue pro redemptione, siue in redemptionem, idem est, vt probatur in fi. ubi vtroque modo dicitur. C. de sacrosf. eccles.

Ad l. Cui fundus. 56.

Sub nu. 4. vers. Sed in legato alterius rei, uel libertatis &c.] Scotus. Quod valet in re quoque prohibita alienari.

alienari, l.Titio centum.in fi. princ.infra col.l.filiusf. §. diui 2. supra de leg. 1. vbi Bart.nu.5. quanuis intellectus Bart. ibi reprobetur per Paul. Castr. ibi, col.2.circ.med.

Ad l.Titio centum.71.

Vers quare intelligo, quòd alumnus &c.} Sco. Ego puto duplicem cautionem requiri, vt Titius caueat hæredi se empturum, & alumno: alumnus vero caueat hæredi se non alienaturum. Debet enim caueri, vt & fundus comparetur, ac postea nõ alienetur. Sed alumnus non cauet, vt fundus ematur, quicquid dicat Bart.

§.Titio genero: sub n.3. vers.præterea non reperitur &c.} Sco. Vide supra. l.quibus, §.Termllius.nu.12.supra eo. Sed aduerte, quia ibi legendum est, in redemptionem, non autem pro redemptione, vt ibi addidi, & correxi: & aliud posui contra Bart.ibi.

Sub nu.6. Add.per statutum. Adde &c.} Sco. Vide Dyn. in c.indultum; de reg.iur.in 6.

Ad l.cum tale.72.

§.Titius.vers.& glos.hoc no.} Scot. Nisi testator remiserit.glos.hic, Bald.& Imol.

Ad l.a testatore.109.

Sub nu.4. vers. §. idem Metianus.} Scot. De hoc text.vide Bart. d. l. cum filio. col. fi. circ. med. & Ias. post cum.

Ad legem Falcid. Tit. 2.

Vers.ita habetur in decre.&c.} Scot. Vide Bart.l. 1.col.2. reg.Cato.

Vers.si statutum disponit. Add. 2.statutum disponit &c.} Sco. vide omnino Bald.l. 1. in princ. C. de ser.reipubl. manumitt.

Vers.Io.Andr.in c.1. &c.} Sco. vbi tenet, subluto iure col, censeri sublatatum & statutum idem disponens quod ius commune.

Vers.qui prius poterat de iure communi agere} Scot. De hac ratione vide Dec.in c.ecclesia sanctę Marię, col. 6.versus fi.de constitut.

§.Lex Falcidia vers.Sed extenditur passiue: hoc est, ut alie leges &c.} Scot. Vide Socin.in d.l.mulieri, & Titio, col. 1.circ. med.limitatem, non habere hæc locum, cum dispositio seruatur contra voluntatem defuncti. Vide Bart.ad eius dictum hic, in l. Marcellus, col.3.nu.6.infra.ad Trebell.

Ad l.in ratione.1.

§.si seruus.vers ultimo iste §. uidetur facere &c.} Scot. vide Bart. in l. si is qui pro emptore, infra de vsuca.col. 15.nu.53.

Ad l.poenales.32.

§.Iulianus.vers.Sed si illi stipulationi &c.} Scot. Sed obstat verb.omnes.in text.nostro positum.Alex.§.Cato. post Doct.ibi col.7.in princ.

Ad l.ad veterani.40.

Vers ut d.l.Nesennius.} Sco.vide infra.l.si fūdus legatus.

Ad l.ex asse.52.

Vers.scitis, quòd de relictis ad pias causas, non detrahitur Falcidia} Scot. Vide inter cons.Bru.Io.Claud.cons.vlti. vbi vult deduci legata debita, seu quæ sunt, tāquā ęs alienum, & legata remuneratoria mercedis, vel stipendij ante legata ecclesiæ.

Ad l.præcia rerum.63

§.nonnullam, vers.& ante, & post per multos annos.} Scot. legendū est dies, nō ann.arg.inf. ver.si tāiū poneres tali die &c.& vers.non restringas te &c. ad vnum diem &c. Lanfranc. Orian.in c. quoniam contra. verb.testium depositiones.nu.160.de probat.

Ad l.Titia testamento.86.

Vers.Prælegata non veniunt in fideicommiss. quando quis primò rogat &c.} Scot. Hoc videtur leue, nec attendendum, arg.eius quod notat Bart.in l. Caius. 2.vel 3. not.supra solut.matr.

Scholia Fed. Scoti Iureconsulti. Bar. in Ad Librum Trigess.sext. Digestorum.

Ad senatuscon.Trebell. Tit. 1.

Ad l.Marcellus.3.

Col.3.vers.secundò dico, quod est mutatum: quia lex noua &c.} Scot. Vide Bart.in l. 1.§.2.supra ad leg.Falcid.

§.Quidam, vers.solu.ibi primò rogauit &c.} Scot. Talis solutio, qua Bart. sæpe vtitur, videtur male tuta, per l.cum pater, §.fidei.de leg.2.

Vers.in glos.ibi hæreditatis.} Scot. lege, in glos.ibi, vel hæreditatis.

Vers.secundum Dynum.} Sco. Et probatur per glos. magn.in l. cum virum. C. de fideicommis. ad fi.glos.

Nu.7. Quæro an illud, quod venit. &c. respondeo quòd sic &c.} Scot. Fallit secundum Ias.in l.planè, §. si duabus, col.pen.vers.adde etiam quòd contra &c.& vers. Sed facile potest euitari.supra de leg.1.in casu nostro, cum legitima fratris exhæredati accrescit cæteris fratribus propter conuictionem legis, & sanguinis: licet Alex.ibi senserit contrarium.

Ad l.quia.4.

Vers. ideo est pro ratione voluntas. ita dicit Dyn. hic.} Scot. Imò voluntas est rationis loco: quia aditio huiusmodi in hæredis nutu sita est Bart. l. qui in aliena, §. Celsus. 3.not.supra de acquir.hæred. Annotaui ad l. 1. de op.no.nunc. & in libris iuris, & in libris Bart. eò te allego.

Ad l.Sed & si alio.9.

Vers.& l.gerit, de acquir.hæred.} Sco. & in l. si quis suus, supra de iur.deliber.

Ad l.ex facto.17.

§.si quis rogatus.vers.dominus Imperator in priuilegijs legitimationis, nobis concessis, excipit filios illustrium &c.} Sco. infra sub nu.9.

§.si quis ita, Add.Ricard de eo & an expediat &c. vers.vide tu pleniùs.} Scot. Facit Bart.in l.vt iurisiurandi.§.si liberi, infra de op.liber.

Sub n.9.vers sed in priuilegijs nostris est expressum &c.} Sco. supra sub nu.1.

Ad l.in fideicommissariam.18.

Vers. & in l.iubemus. Add. l.iubemus. Adde in quantum &c. vers.teneo quòd non.} Scot. & bene: cum lex ei facultatem abstulerit. d.l.iubemus.verb.iusserit.

Vers. vt si hæreditate iacente &c.} Scot. quod ponit glos. 2.hic.

Vers.& ibi glos.} Sco.vbi tantùm probat primus casus.

Vers.fallit in liberis primi gradus.} Scot.d.l.iubemus, in princ.C.eo.

Sub num. 6. verf. vel quasi dominium. } Scot. De quo per Bart. in 4. col. 3. de lega.

Ad l. quidam. 25.

§. si quis. verf. sed illa sola est vera, quòd ibi seruus erat &c. } Scot. Contra l. si ita legetur. §. quod constitutum. infra, de manumiss. testam. & aduerte, quòd d. hæres dicitur nihil agit. Ergò nec manumittit. Vide text. in l. si quis inquilinos. §. 1. de lega. 1. Ias. in l. filiusf. §. diui. 2. in reper. num. 88. d. tit. de legat. 1.

Ad l. ita tamen, 27.

§. si seruum. verf. ponitur casus omissus per glo. &c. } Scot. Imò ponit gloss. 2. & allegat hunc ipsum textum.

Verf. aut adiuit coactè, & restituit, ut hic. } Scot. Imò facies moram in adeundo, non ideo facit moram in restituendo. Sed opus est noua interpellatione. Tex. est hic in princ. iunc. verf. vtique si nulla &c. Ang. Imo. Alex. hic. Et ideò consideratio Bart. est contra text. & extra terminos suos. Nam casus de quo hic Bart. non admittit considerationem moræ nec in adeundo, & minus in restituendo: cum loquatur ante aditam hæreditatem: quo casu indistinctè omnia veniunt in restitutionem: quia sunt hæreditaria: sicut si essent acquisita viuo testatore, vt Paulus hic dicit: qui tamen non aduertit, quòd Bart. malè loquitur, sentiens moram fieri per aditionem coactam fideicommisso: sicut fit in restituendo. Consideratur enim mora restitutionis, nō aditionis, vt dixi post alios supra, per hunc text. & sentit Bartol. hic notab. 1. dum fideicommissarius licet coegerit hæredem ad adeundum, nihilominus est negligens: & amittit restitutionem non petendo. Et sic illa mora in adeundo non facit, vt restituat. & l. oppos. ad 2. notab. dum fideicommissarius cogens adire, si non cogit restituere, sibi imputat: quia non sufficit ad restitutionem mora in adeūdo, nec perpendit, sed oportet ut sit in mora restituendo. Similem reprehensionem post alios, facit Bart. contra glo. supra, eo. l. in fideicommissariam. q. 2. ubi glo. distinguebat: cum tamen casus non admitteret distinctionem, vt ibi per eum.

Ad l. Balista. 32.

Verf. quod voluit omnia restitui. } Scot. Tamen alibi gemination nihil operatur, l. 3. tempus. §. fi. ibi, quodammodo quasi infra, de vsuca.

Ad l. postulante. 44.

§. sed & in huiusmodi, verf. secūdo no. } Scō. Cōtra Pau. hic.

Quan. di. lega. ced. &c. Tit. 2.

Ad l. cum fine præfinitione. 19.

Add. uidetur quòd sic. an in legato &c. } Scot. vide Ias. l. 2. post nu. 65. C. de iur. emph.

Vt lega. seu fideicom. no. caue. Tit. 3.

Ad l. [illegible]

§. si decem. Add. & sic no. hic. vide Alex. &c. } Scot. Et Ias. col. pen. nu. 126. & Soc. ult. col. in princ. nu. 12.

Ad l. post quam hæres. 5.

Add. 1. verf. & ibi tenet contra Bart. } Scot. Alciat. l. si quis arbitratu, de verbo. oblig. post alios quos allegat, tenet cum Bart. q. pen.

Scholia Federici Scoti Iureconſ. Ad Bar. in Lib. Trigesimumseptimum Digest.

De bono. possessio. Tit. 1.

Ad l. bona. 3.

Sub nu. 2. verf. hoc est pessimè dictum &c. } Scot. Et tamen hoc pessimè dictum sequitur Barto. sibi contrarius in l. 1. C. qui admit. ad bono. Idem dicit Bart. infra col. seq. verf. item ad acquir. dictam hæreditatem & c. competit nobis beneficium iuris prętorij, s. bonor. possess. &c. vide tamen Bart. in rubr. col. fin. in princ. supra, de acquir. hæred.

Verf. non enim quis agit per bonorum &c. } Scot. vide Azo. vt in apostil. adnotaui, quę incipit, Hęc impugnat.

Verf. iurisconsultus non intendit ostendere &c. } Scot. Hæc impugnat Ias. in rubr. C. qui admit. in fin. 3. col. & ad illud quod supra dicitur, de quo, & propter q̄ vide Azo in sum. in prin. C. de eden.

§. A municipibus, sub num. 3. verf. tamen sine effectu. } Scot. Simile per gl. & Doct. in §. rursus. Instit. de actio.

§. si causa, verf. ut C. eo. l. fin. } Scot. vbi limitatur hoc dictum, vt non procedat in bonorum possessionib. quæ ius non tribuunt, vt ibi per Doct. & Ias. nu. 6. vbi discuit quandam contrarietatem Bart. in l. si impubes. §. quæsitum. infra, de Carbon. edic. & eā soluit distinguendo post Fulgo.

Sub num. 8. verf. tamen hoc venit examinandum postea &c. } Scot. Dicit Ias. in l. fin. col. 2. in fi. C. eo. in bonorū possessionibus Carbo. & ventr. non habere locum hoc interdictum; quia dum agnoscuntur, transferuntur: quod secus est in alijs, quæ tribuunt ius. Et ideo in his facti possessionibus requiri decretum: vt & Doct. ibi concludunt. Et solam agnitionem ad hoc sufficere, ne currat annus, vt rei in iudiciū deductæ: sed non transferri sine decreto, vt latius ibi per eum. Et ibi vide Alex. col. 2. circ. med. & ad notaui supra, in princ. nostri. §.

De bonor. possess. contra tab. Tit. 4.

Ad l. 1.

Verf. quare quid econtra in patre &c. } Scot. Nota extendi ius contra tabulas petendi, ad patres, quorum successio est minus fauorabilis, vt not. ad l. nam & si, ff. de inoff. testam.

Ad l. non tantum. 5.

§. si emancipatus. Add not. text. Adde Bald. in l. si Rufinus. C. de testam. mil. } Scot. vbi vide Alex.

Sub num 4. verf. certè non. } Scot. Ego dō text. in l. 3. de dignit. lib. 12. C. adde l. receptitia, verf. vt non absimilem. C. de constitu. pecun. Facit l. quod fauore. C. de legib.

Ad l. illud. 4.

Verf. ut l. filio. §. 1. } Scot. vbi vide Bart.

Ad l. non putauit. 8.

§. non quanis, verf. ritè, & rectè. } Scot. Vide latè in l. Titius. supra, de liber. & posthum. Adde tamen text. notab. in l. hæc uerba in stipulatione. de uerbo. signif.

Ad l. si post. 10.

§. hi quoque. Addit. vult renunciare, reperio Bartol. in l. si arrogator.

duc

arrogator. supra, de adoptio. &c. Scot. Opinio Barto. in d. l. si arrogator, est communis. Dec. in l. fin. col. vlt. C. qui admitt.

De lega. praestan. &c. Tit. 5.

Ad l. sed & si mortis. 3.

§. *hoc autem solu. Add. dicit statutum. uide Aret. uers. in l. si mi hi, & tibi &c.* Scot. vbi Ias. §. in legatis.

Ad l. si duo. 16.

Vers. quia hic fuit institutus &c. Scot. vide gl. in l. facta. §. si in danda, supra, ad Trebell. ubi not. haeredem fieri iure praetorio quandoque, non ciuili.

De collatio. bonor. Tit. 6.

Ad l. 1.

§. *Nec castrense. sub num. 3. uers. argu. l. qua pater. supra, famil. ercisc.* Scot. Omittit casum, quando non emit no mine filij: & illi tradidit: quo casu sunt communicandi. Rip. l. in quartam. sub nu. 173. supra, ad leg. Falcid. Ad quod non aduertit Iaso. in l. filiae licet, col. 1. C. eo. dicens in primo horum casuum tantù conferri.

Ad l. nonnunquam. 8.

Vers. ego consului, quod habeat locum. Scot. vide Paul. Castren. in d. l. si quis suus. de iur. deliber.

De Carbo. edict. Tit. 10.

Ad l. si impubes. 8.

§. *quaesitum. uers. resp. secundum iura hodierna &c.* Scot. Barto. sentit decretum in Carboniana nô requiri. Sed contrarium voluit Bald. in l. fi. col. pen. vers. quoad tertium. C. vnde legit. Paul. & Alex. in l. fin. C. qui admit. Sed distinguit Ias. in d. l. fi. C. qui admi. post Fulgo. ibi col. 2. vt intelligamus dictum Bartol. hic quoad cursum temporis; ne scilicet currat annus: Doct. loqui quo ad transferendam possessionem, vt ibi per eum.

Si a paren. quis fuer. manumis. Tit. 12.

Ad l. 1.

§. *si parens. uers. quare dic hic, pater accepit antum, quantum &c.* Scot. vide Alex. in l. pactum. col. 2. ad fin. C. de collatio.

Scholia Fed. Scot. Iureconsul. &c. Ad Bart. in Librum trigesimumoctauum Digest.

De operis liberto. Tit. 1.

Ad l. vt iusiurandi. 7.

Add. tene menti bene ad q. &c. Scot. Tamen vide Bald. in l. ad fi. C. qui admit. cum loquitur de decreto.

§. *si liberi. uers. de iure consuetudinario in feudis.* Sco. Agnati nam haereditate repudiata, paternum retinent feudum: ut ibi dicitur.

Vers. ut ibi dicit Iac. de Bel. d. c. 1. Scot. vbi tamen gl. fi. in fi. sentit apertè côtrariû, arguens de vno ad alterû.

Add. est singulare. Not. singulare dictum &c. Sco. vide Bal. in Auth. si quas ruinas. C. de sacros. eccles. Ias. in l. pactum. col. pen. C. de collatio.

Vers. non est trahendum ad consequentiam, ut l. quod uero &c. Scot. vide tamen Barto. & ibi Castren. in l. si mihi, & Titio. de verbo. oblig. col. 2. & Moder. Nota tamen nomen haeredis, intelligi de filio in vsib. feud. Bald. l. fi. nu. 11. C. vn. liber.

Num. 7. quaro, pater instituit filiam &c. Scot. Dos materna dicitur aes alienum. l... in simili, cû auus neptes ex filio praedefuncto instituisset in certa summa, & de bonis suis plus petere prohibuisset: dixit eas habituras bona paterna aduenticia: quorum vsusfructus fuit patris, seu dicti aui, non obstante hac tacitatione: quia haec intelligebatur de bonis testatoris tanquam de aere alieno, vt hic per Bart. Facit. l. si ex paternis. §. Iulianus. infra, tit. 1. Alciat. l. bona. ff. de uerb. signif.

De suis, & legit. hered. Tit. 17.

Ad l. 1.

Vers. dicit Petr. de Bel. Perti. erat consuetudo in Anglia &c. Scot. vide Patis. cons. 19. 2. uol.

§. *sciendum, uers. Add. quaro, dicis statutum, & uide etc.* Sco. vide remissiuè Dec. in l. q. se patris. col. 3. C. un. lib.

Add. Adde qua posui &c. Scot. vide Ias. in l. qui se patris col. 2. C. un. liber. vbi dupliciter limitat post Alex. cons. 131. lib. 1.

§. *post suos. uers. de gradu in gradum &c.* Scot. Intellige tamen, quòd abstinente suo, non impedit suitas illa, quin alius admittat ex successorio edicto, vt agnatus. l. defunctus. C. de suis & leg. l. 2. §. sed si sint sui, ff. ad Tertull. Ias. C. qui se patris, infra, alleg. colum. 27. ad fin.

Scholia Fed. Sco. Iureconsul. &c. Ad Bart. in Librum trigesimumnonum Digest.

De oper. nou. nunc. Tit. 1.

Ad Rubr.

Sub num. 5. uers. tertio modo posest dici &c. Scot. Melius facit text. in l. miles. §. quaerebatur, versicu. nouam rem. infra, de adult. l. licet. Bart. ridiculum concludat.

Ad l. 1.

Vers. cum prophetizare secundum theologos fiat duobus modis &c. Scot. Imò tribus, de praesenti: Vnde est hoc, vt veniat mater domini mei ad me? Luc. c. 1. De praeterito; In principio creauit Deus cęlum, & terram. Genes. c. 1. Galen. quoque fatetur prophetiam de preterito, in comment. 1. in Progn. Hippocra. De futuro, Ecce virgo concipiet, & pariet filium. Esa. c. 7. Tamen magis proprium prophetię est dicere de futuris: & in dubio debet intelligi de futuro. Lactant. Firmia. lib. 4. diuina. Instit. uers. aut propheta de praeteritis loquebatur potius, quàm de futuris. Facit supra, eod. lib. vers. Antè omnia, qui veritatem studet comprehendere, non modo intelligendis prophetarum uocibus animum debet intendere: sed etiam tempora, per quae quisq; illorum fuerit, diligentissimè inquirere: ut sciat: & quae futura praedixerint: & post quot annos prae-

dicta completa sint. Alia occurrunt similia in eo. lib.& supra,& infra,quę omitto,demonstrātia pro phetæ proprium,& genuinū esse futura prędicere.

Vers.pronomen,hic est demonstratiuum ad oculū corporis etc. Scot. Dissoluam templū hoc,Matth. c. 28. Marc. c.14.fuit demonstratiuum ad oculum, sed dubiū: sicut diuus Franciscus respōdit berroarijs ab ipso quærentibus, an malefactor per illam viam transisset, hàc non transijt manu immissa in manicorum capæ. Neuiz.in syl.nupt.ch.58.col.1.

Vers.per hoc potest sustineri dictum testis &c. Scot. Ad concordiam testium facit gl.c.periculosè.de pœnit.distinct.1.

Vers.ut in adoptione &c. Scot. Et cognatione. Instit. de legit.agna.tut.§.1.vbi gl.verb.connati.

Sub num.6.uers.& ego iam consulendo tenui. Scot. Cons. 63.super puncto quæstionis &c.

Sub num. 7. uers. Dyn. dicit ibi, repudiando neminem &c. Scot. vide meliorem rationem, quam adduco. d. l.quia poterat. & ibi grauantur omnino legatarij, contrà Dyn.& Bart.hic,& ibi.arg.l.magis puto.§. fundum autem.vbi etiam glo.supra,de reb.eo.qui sub tute. De cuius §.intellectu,vide Alex.in l.seruū filij.§.si quis rem,de lega.j.vide Bart.in l. dotem.3. opp.supra,solut.matri.Contra nos est text.in l.qui autem,vers.sed & illud.supra, quæ in fraud. cred.

Sub num.8.uers. argum. eius,quod dicitur de fructuario &c. Scot. Hoc exemplum adductum etiam supra, 4. opp.videtur intelligendum,quando ex lectura de prehenditur,quòd vsufructuarius nūciat domino, vt quia nuncians exprimit se vsufructuarium, & nunciatum proprietarium.Sed si dicat, Nuncio tibi nouum opus:quia ædificas in meo,& a me possessio,ut infra,q.7.aliud videtur dicendum, ex not. per Bart.in l. 3. supra,de iudi.Alciat.lib 1. de verb. sign.f.col.24. vers. quod & in noui &c. Facit l. si qui . do num.ad fi.supra,locat.

Sub num 17 uers. tunc debet probari de ueritate causæ &c. Scot. Ex talibus verbis Bartoli,& casu, quem ponit Accurs.in hoc prin.potest elici, legendum hic esse in.fi.huius principij,non haberet,neganter.

Sub num.20.uers l.si quis inficiatus. Scot. vide Bart. in l. non solum.§.morte.col.8,nu.35.

§. Hoc autem edictum, Add. Titius olim talis. fi.notarius &c. uers.item adde,quòd si &c. Scot. vide Abb. in c. cum contra . de pignor. Adde quòd uidetur, si dicatur in instrumento, Talis bonæ memoriæ, quòd non valeret illa dispositio, si ille mortuus non esset, & falsū eēt instrm̄, quoniam illa dictio, nō potest excusari in casu viuæ: sed concludit necessario mortuum esse illum: & tantum verificatur in casu mortis.glo.c.bene quidem.96. distinct. Ita sentio ego per illam glo.

Vers.non concurrit cum alio speciali,sed generali. Scot. vnde certi quoque condictio, tanquam genus, non semouet actionem doli,tanquam speciem.gl.l. 1.§. ait prætor.uerb.ciuilis.sup.de do.

Vers.ut glo.tenet in l.si &c. Scot. Glo.videtur sentire oppositum,dum inquit,restituitur:ergò ad totam causam,vel ad appellationem.

Sub num 8.uers.de qua dicam,infra,prox.§. Scot. Sub num. 11.uers.præterea nunciatio.

Vers.item est alia differentia,quæ colligitur &c. Scot. Quia nunciatio transit in successorem,siue vniuersalem siue singularem rei: interdictū, quod vi,aut clam, minimè,d.§. item si prohibiti:vt puto.

§. Nunciatio.uers.l.sed & si inter te. Scot. At ille text. ait me perdere posse quod ex re,quam cum alio possideam , socius immiserit in rem, quæ sit omnino mea.Bart.autem ibi tantum dici putat de re socio rum. Sed hæc perdendi facultas in re mea non communi,in qua datur actio.l. Sabinus.supra,cōmu. diui.nō probat.vide Ias.hic,& Pau.Castrens.

Sub num.9 .uers.argum.infra,eod l.in prouinciali.§.fin. Scot. Innuit Bar.eum,qui dominus rei sit vtilis, posse nō iniuria deponere, quòd ei competit nunciandi facultas. Quod argm̄ quasi futile, Iaso.hic refellit.

Sub num. 10. Add. sine mandato potest. Scot. Imò uel citrà mandatum rectè nunciat, modò satisdet ratam rem habitam iri:vt Bart. videtur sentire,vel si vel si dubitatur,supra,gl.vers.verus.in princ.d.§. qui procuratorio.gl.verb.procurator,§.si procurator.seq.d.§.qui procuratorio. certè nec mandatū, nec satisdatio exiguntur in,quod vi,aut clam,inter dicto.Est igitur ineuitabile discrimen in cautione saltem.

Sub nu.11 .uers.præterea nunciatio ex hoc edicto est in re &c. Scot. Ad differentias inter nunciationem nostrā, & interdictum,quod vi,aut clam,adde nunciationem nostram esse in rem eius ratione, cui nunciatur:interdictum quod ui,in personam . vide Bart. supra,pr. x.§.post glos.

Sub num. 14.uers.& glos.in l. post mortem. Scot. Adde d. gl.d l.quæcunque.supra,de procur.quam Bald. esse,in l.1. in fin.C.de fenr.& interlocu.omn.iud.

Sub num. 19.uers.quia non aditur iudex de necessitate. Scot. Hæc non est ratio, sed peruersio, vt Bart. mox ostē dit. At nunciandi facultas ne festo quidem die nobis aufertur:ne religio nimia nobis obesset aduersus improbitatem facientis opus nouum; qui posset interim quid moliri : uel quia mora discrimen afferret.uide Bart.infra,col. 1.uers.cum si non possem,in.f.col.2.uers.in proposito &c.

Sub nu. 25 uers.sed illa glos.non sunt vera secund &c. Scot. Imò recēperunt eas omnes iurisperiti communiter.Ias.d.l. 1.ff.Paul.Castr.d.l. 1.C.

Vers.nam actus relinquendi ecclesiæ &c. Scot. Hoc falsum est:cum Cæsares Christum non accepissent ante Constantinum autorem.d.l. 1.

Sub num. 28.uers.aut ædificat & potero prosequi &c. Scot. Imò nō licebit prosequi: ne̓c suberit ulla necessitas:cum deponatur ędificiū legis auxilio.Comen. & Ias.hic.

Sub num.29.uers.& potest etiam tempore feriato. Scot. Intellige si satisdationem de plano pars admittit. Nanq; si pars quid obijceret,longè secus esset. l.si ab arbitro.supr.qui satisd.cog.

Nu.27.quærit gl. Scot.vide Rui.post alios,& Alc.hic. Ad l.de pupillo. 5.

§.si plurium. uers. Dico quòd ista lex debet aliter &c. Scot. Regulæ Dialectices vix habent locū in iure nr̄o.

§.si quis ipsi prætori.uers.quando aliquis de iudice probabiliter timet. Scot.vide Abb.in ca. 1. Quod met.caus.nu. 6.uide c.causam.de elect.in clem.

Sub num. 17. uers. id quod dicitur a personis fide dignis &c. Scot. uide Bart.in l.qui fundum.§.fin. infra, pro empto.

Ad

Ad l. non solum.

§. *Sed vt probari. verf. Sed dubitabatur an dicta &c.* Scot. Facit quod ponit Bald. in tit. de pac. Constant. in fi. vbi dicit, præsumendum pro illa constitutione, quòd scilicet, fuerit edita, antequã feudarius deponeretur. quòd si quis facit melioramenta, & nesciùt an ante litem motam, & sic bona fide: an post, & sic mala fide fieri præsumitur.

§. *Morte. verf. vel hic erat satisdatum: ibi non.* Scot. Imò hic non fuerat satisdatum, ibi sic. glos. nostra hic, & Alex. in princ. Et ad dictum Bartho. hic, vide infra nu. 6.

Verf. Sed ista ratio videtur eadem cum dicto: & ideo nõ valet. Scot. Habes de hoc text. expressum in l. qui interrogatus. ff. de petit. hæred. vide l. curatores. de offic. procur. Cæs. vbi glos. alleg. d. l. qui interrogatus. Quod etiam apud oratores improbatur. li. 2. Rhetor. ad Heren. pro quo d. Bar. eft gl. no. in l. 1. gl. pen. in fi. ff. de except. Vide Bal. in l. solam. col. 2. nu. 2. C. de testi. vbi testis reddens ita rationem, Scio, quia Scio, idem dicit: nec subest vlla ratio. Bart. in tracta. testimo. nu. 7. Tamen quãdoque toleratur etiam in teste eadem ratio cum dicto, vt per Bart. in l. de ætate, col. 5. de minor. Videtur etiam eadem ratio cum dicto, in l. nec mandante, §. 1. ff. de tuto. & curato. dat. ab ijs.

Verf. quòd si parum de opere est factum &c. Scot. Vide supra nu. 1.

Verf. opp. de l. prætor &c. & ita hic &c. Scot. gl. fi. in fi. hic.

Sub nu. 7. verf. istæ cautiones prætoriæ non solent fieri &c. Scot. nec partes immutant, aut detrahunt, addunt ue: sed ex lege prætoria, vel ab ipso prætore petunt formam. l. in conuentionalibus, verf. enimvero. ff. de verbo. obligat. l. 1. in fi. de prætor. stipul. glos. l. in prætorijs, eo. tit. Cum enim ex iussu prætoris necessario interponantur, vlterius nõ adstingunt, quàm præcedens obligationis necessitas vrgeat, vt d. ll. Alciat. in rubr. de verbo. oblig. tangit.

Verf. de eo tamen nullam mentionem facit &c. Scot. Facit Hostiens. in proœ. Sum. col. 1. & seq.

Add. protestatio. Vide Io. Mon. &c. verf. Adde etiam pro hoc casum &c. & tamen potest fieri &c. Scot. Et quoties qui conuincitur suis literis, dicitur cõuinci sua voce. Cic. in 2. Philip. vel voce literarum cogi. & lex loquitur. l. Ariani. C. de hæreti. epistolę quoque. l. solet. ad fi. de offic. procons. Bart. l. nuda. infra de donat. vbi addidi Soc.

Sub nu. 11. verf. de præscript. long. tempo. l. emptor. Sco. & l. domicilium, infra ad municip.

Verf. item attestatio, vt l. fi. C. de negot. gest. Scot. ibi est testatio.

Verf. item vetatio, vt l. &c. Scot. Caue, quia hoc nomẽ non reperitur.

Sub. nu. 16. Add. in continenti Vide Fellin. &c. & Alex. conf. &c. Scot. & Alex. l. si ita scriptum, de lega. 1. glos. in l. in concubinatu, ff. de concub.

Verf. quæ fiunt postea ex interuallo. Scot. Vide Dec. in c. cum M. Ferrar. col. 8. in fi. cum seq. de constit.

Verf. debeo ergò plenius dicere, scilicet, quòd per aliquem &c. Sco. Idem dixit in l. Celsus. §. infra & supra alleg. col. 2. Caue, quia est l. qui in aliena.

Sub nu. 17. verf. per actum contrarium nõ tollitur protestatio. Scot. contra de l. diui. §. licet, de iur. codicill.

Verf. inducendo, vt ibi per Doct. Scot. Vide Bart. in l. pro hærede. §. Papinianus, verf. vlt. no. ff. de acquir. hæred. per illum text.

Verf. vt l. si repetenti. C. de condic. ob cau. Sco. l. quod quis, de condict. indeb. Facit l. si maiores. C. de transa.

Verf. Rationem huius distinctionis &c. si cogitabitis. Scot. Ratio est: quia in ijs quæ disponuntur per legem, non requiritur præsentia partis, Bart. in l. si creditores, in fi. C. de pact. Ias. hic, col. 8.

Sub nu. 21. verf. §. 1. de lega, 2. Scot. iunc. gl. verb. idest, eo pacto.

Verf. qui dicitur de recepto. Scot. & per d. l. 1. in princ. tenetur de necessitate custodiri. ergò protestatio nõ releuat, l. alimenta. C. de negot. gest. Et hoc licet nõ ita clarè explicet, sentit hic Alex. col. 8. nu. 30. & in l. pacta nouissima. C. de pact. ad fi.

Sub. nu. 23. verf. & sic habuit consensum duorum. Scot. l. 1. de pact.

Verf. & hic est casus, in d. §. Locator horrei. Scot. Vide Dec. in c. cum M. col. 8. de constit.

Add. Modestinus. Sed certè &c. Scot. & verbum, pacto, arg. eius quod supra dixit col. præced. de l. pacta nouissima, & eius glos. iunc. l. 1. de pact. Et in d. l. Modestinus, agitur de conseruanda obligatione, non de limitanda.

Sub nu. 30. verf. l. 1. super verb. nec vi. Scot. l. si duo. in princip.

Sub nu. 34. verf. & infra de fideiuss. l. si fideiussor. Sco. Vide infra col. 2. in fi.

Sub nu. 35. verf. notam non facit. Scot. quia tunc secus. d. §. fi. cum l. seq. hic alleg. verf. & bona fide &c. Vide infra nu. 43.

Sub nu. 37. verf. Sed an per gestorem? Scot. in l. denunciasse. in fi. princ. infra de adulte. per seruum fit denunciatio. Sed vox serui est vox domini, §. ei veto. & §. postmortem, Instit. de inutil. stipul.

Sub nu. 38. verf. debet fieri ante actum celebratum. Scot. glos. l. in concubinatu, de concub. text. est in l. aut qui aliter, infra quod vi aut clam. Facit quod not. Bart. in l. si fundum, in fi. C. de rei vendicatio.

Sub nu. 41. verf. non dico: quia non est nostra materia. Scot. Vide Bart. in l. fi. de adult. Io. Andr. reg. quod quis mandato. in Mercuriali.

Sub. nu. 42. verf. quia fortè erat ex causa mutui. Scot. Quo casu licet etiam stipulatio præcessisset, tamẽ executio est retractabilis. Et ita siue sit obligatus ex causa mutui, siue non sit, procedent dicta Bart. qui tamen videtur loqui solùm, quando non præcessit obligatio, & malè: quia vtroque casu (vt dixi) procedunt hęc dicta Bart. Ias. hic col. 17. ver. secunda conclusio Bart. &c.

Nu. 43. verf. si nuntio tibi, ne aliene &c. Scot. Vide Bart. in l. si fundum. nu. 1. C. de re. vendic.

Sub. nu. 49. verf. l. si quis inficiatus. Sco. & arg. d. l. 2. quod falf. tut. auto.

Sub nu. 53. verf. l. etiam hoc modo. Scot. remissiuè tãtum. Tu vide in l. si quis mihi bona, §. pater Seio, de acquir. hæred.

Nu. 58. verf. de tempore congruo. Scot. Vide text. in d. l. aut qui aliter.

Add. tempus congruum. Adde &c. Scot. excipe dies feriatos in honorem Dei, per not. per Bart. in d. l. 1. §. nunciatio. sup q. citationis in simili; quãuis ibi vt considerare

considerare cognitionem causæ, per l. 2. quis or. in bo. possess. serue.

Vers. ut l. ita stipulatus, de uerbo. oblig. quod dic, ut ibi. Scot. Et etiam in contractu ad propositum nostrum ad uertenda est verborum conceptio: vt clare patet in l. ita stipulatus, hic alleg. vers. Sabinus autē &c. vers. itaque potest Sabini &c.

Ad l. si prius. 15.

Sub num. 3. uers. hic enim nulla contradictio &c. Scot. Falsum est, secundum glos. 1. ibi, cœptum erat, secundum Bart. supra 2. opposit. versic. sed erant facta aliqua.

Sub nu. 4. uers. & sic habebit minores dilationes, prius iurabit &c. Scot. Imò in ciuilibus actor, & reus sunt pares in dilationibus. Paul. Castrens. in l. in tribus. ff. de iudic. qui reprobat glo. ibi idem dicentem, qđ hic Bart.

Sub n. 9. uers. tunc aut actor erat in quasi possessione iuris &c. Scot. Facit Bologn. in repet. §. Iulianus. nu. 31. infra tit. 1. post Bart. ibi. vers. pone quod possidebat.

Sub nu. 10. uers. & tunc aut fuit contumax post lit. contest. &c. Scot. Contrarium tenet Bologn. in d. repe. §. Iulianus. nu. 50. vers. itaque in reali &c.

Vers. & hoc ideo. quis si diceremus &c. non ergo transferetur in eum &c. Scot. Innuit hic Bart. agentem negatoria, qui non possideat, si reus contumax nō sit, probaturum libertatē, & ita sentir possessionem releuare reum ab onere probandi seruitutē, & malè.

Sub nu. 22. Add. dicere. tenuit tamen &c. posses tamen dicere, quod Bart. &c. Scot. Quod est contra Imo, supra apostil. prox. & Bart. hic, uers. siue ex officio mercenario.

Vers. secus in eo, qui uenit iure actionis &c. ut l. qui restituere &c. Scot. Imò ibi est officium nobile, ut per Bart. L. 1. col. 4. de iurisd. omn. iud. & l. iubere cauere. co. tit. & l. a diuo Pio. ff. de re iudic.

Ad l. prætor ait. 20.

Not. 1. Scot. Quod colligitur argumentis, dicitur manifestum. c. si diligenti. vers. manifestè patet. vbi ad notaui, de fo. compet.

De damno infecto. Tit. 2.

Ad l. dies cautioni. 4.

§. prætor ait. sub num. 20. uers. ueritas est ista. quadam sunt ex quibus &c. Scot. Hanc distinctionem Bart. dicit sibi non placere Lanfran. in c. quoniā contra. vers. testium depositiones, nu. 50. de proba.

Ad l. si finita. 15.

§. Iulianus, num. 25. uers. quero utrum postquam &c. Scot. vide Dec. in d. c. quoniam contra. col. 10. de proba.

Ad l. damni. 18.

§. is qui uicinas. sub num. 3. uers. Tu responde, ibi est eadem ratio argumenti &c. Scot. vide similem distinctionem in gl. fi. c. quanto, de censibus, quam glos. in suo casu reprobat.

Ad l. quod conclaue. 47.

Vers. ut l. si duo. §. sed si signa. infra, uti possid. Scot. vbi vide. §. planè, ad quem Alc. lib. Prætermiss. 2. c.

De aqua, & aquæ pluu. arcenda. Tit. 3.

Ad l. 1.

§. De eo opere, in fin. uers. qui dicit, bladum est omne id, quod terra seritur. Scot. Lege, quæ dicit, bladum est omne id, quod in area teritur.

Ad l. si tertius. 6.

Sub num. 6. uers. intelligo de uicinis habilibus ad capiendum per dicta iura. Scot. De quo statuto vide pulchrè per Alcia. in Parergis.

§. si quis prius. sub n. 5. uers. sed qualiter poteris cognoscere &c. Scot. Scilicet quando transit officium: alioqui cū non transit, nō potest dubitari, quin sit personale.

De publica. & uectigal. Tit. 4.

Ad l. si publicanus. 4.

§. in omnibus uectigalibus, uers. puto quod ciuitates, & castra Tusciæ, quæ exegerunt &c. Scot. vide Paul. Castrens. in l. vectigalia. infra eo.

Ad l. licitatio. aliàs, locatio. 9.

Add. quæra aliquis &c. C. de condict. ob cau. Scot. Alex. l. 4. §. 1. de verbo. oblig.

Ad l. cotem. 11.

§. Qui maximos. sub nu. 10. uers. unde fructibus non natis &c. Scot. videtur malè loqui: & contra text. in d. l. nec emptio. vbi valet emptio spei, etiam nulla re secuta. Dic ergò, quòd non videtur vendita alea, vel spes, sed res futura: qua non nata, non valet emptio. Et conditio videtur expressa, quæ inest. gl. l. 1. in fi. ff. de condit. & demonstr.

Ad l. Cæsar. 15.

Vers. item nota, quòd dicta &c. Scot. Procedit etiam in terris, in quibus princeps habet utile dominium tantum. Bald. in procem. ffo rum. col. 4. Alex. cons. 8. in princ. lib. 6.

De donationibus. Tit. 5.

Ad l. 1.

Col. 2. uers. donatio pura sub conditione resoluenda, non est propriè donatio. Scot. Negatiua non debet hic esse, secundum Bolog. in add. ad gl. hic.

Sub num. 10. uers. sed debet fieri differentia, quæ uerba &c. Scot. vide Paul. Castrens. in l. si ita quis. §. ea lege. col. 1. ff. de verbo. oblig.

Ad l. filiusfam. 7.

Sub num. 5. uers. uel diebus feriatis in honorem Dei &c. Scot. Si Bart. intelligit de mera examinatione, dicit verum: quia hoc permittitur in qualibet causa ordinaria. glo. clem. iudices, de offic. deleg. si autem intellexit de iuramento testis, non dicit verum maximè apposita ea clausula, per principem sæcularē: quoniam omnis actus iudiciarius est prohibitus talidie. c. fi. de fer. Quod c. princeps sęcularis nequit tollere, ne inferior &c. qua apposita per Papā, esset magis dubium: tamen idem credo, per ea quæ dixi de iuramento testis. Hæc Lanfran. in clem. sæpè in fin. princ. de uerbo. signif.

Add. puto quòd sic. Scot. Adde illud, iusiurandū quod iurauit ad Abrahā &c. propter quod dictū, opin. Bald. sequitur Lanfranc. in d. clem. sæpè. de verb. sign. in prin. ver. item secundum Bart. poterūt &c.

Ad l. qui mihi donatum. 13.

Col. 3. uers. aut ex interuallo, & tunc &c. Scot. Hinc ait Roman. quippiam in l. si aliena. §. si is qui putat. supra, de acquir. hæred. vbi allega. glos. in §. ope. Instit.

Inſtit. de oblig. quæ ex delicto naſcuntur. Quod Alex. improbat in l. 1. §. nunciatio. not. 17. uerſ. limitat tamen Roma. &c. quem omnino uide.

Ad l. poſt contractum. 15.

Num. 4. uerſ. l. ſicut. §. ſuperuacuum. } Scot. vbi vide Bart.

Ad l. Ariſto. 18.

Verſ. tu dic ſi principaliter emitur. } Scot. vide Barbat. in c. ad quæſtionem. hic alleg. & ad Bald. in procem. feud. col. 3. in fi.

§. Labeo ait. uerſ. donator non tenetur &c. } Scot. Tamen ſi ſe obligat, tenetur. Bart. in l. ſi legati. in princip. de legat. 1.

Ad l. nuda ratio. 26.

Col. 2. hac uero fine cauſa. } Scot. Facit l. filiusfam. §. diui. & ibi gl. & Doct. de leg. 1. vbi dicitur de præcepto nudo, cum ſimilib.

Col. 3. uerſ. hic uero fuit ſcriptura, quæ ſemper &c. } Scot. Facit l. ſolet. in fin. de offic. proconſ. Soc. l. 1. in princ. de verbo. oblig.

Verſ. hoc modo probatur contra ſe. } Scot. videtur ergò Lanfranc. male Bart. intellexiſſe, in c. quoniam cōtra, uerſ. confeſſiones. nu. 44. de probat.

Sub nu. 8. uerſ. in eo, quod dicit, quod priuata ſcriptura. } Scot. vide Lanfranc. ubi ſupra.

De donat. cau. mort. Tit. 6.

Ad l. Tam is qui. 25.

Verſ. aut ex defectu perſona, & tunc non poteſt. } Scot. Text. eſt in l. 1. de tute. & ratio. diſtr.

Scholia Fed. Sco. Iureconſ. &c. Ad Bart. in Libr. quadrageſimumprimum Dig.

De acquir. poſſeſſ. Tit. 2.

Ad l. 1.

Col. 1. uerſ. l. omnes populi. ibi, naturalis ratio &c. } Scot. Et ibi Bart. col. 2. circ. med. Facit quod not. gl. 1. in fi. Inſtit. de obliga. Adde tex. in §. ſingulorum. Inſtitu. de rer. diuiſ.

Sub num. 12. uerſ. quia illius requiritur animus. } Scot. In illa non requiritur animus ad retentionem: a principio tamen requiritur ad acquiſitionem. d. l. qui fun dum. d. §. item quæſitum.

§. adipiſcimur autem. uerſ. item infans, qui omni intellectu &c. } Scot. vide Alex. l. 1. in princ. colum. pen. num. 41. de verbo. oblig.

Verſ. quia ibi intelligitur de infante, qui habet aliquem intellectum, non perfectum. } Scot. Et gl. verb. iudicium, id eſt, ſemiplenum. Et text. uerb. ſuppletur, ergò aliquod prius. Non enim ſuppletur nihil, ſed imperfectum. ut glo. fin. l. more. de acqu. hæred. Et nota quòd ſeptenni, uel minori, nunquam tutor autoratur. l. 1. §. ſufficit. de adminiſtr. tutor. Quod nota ad dicta hic.

Verſ. ſed iſto caſu eſt idem, quod in furioſo. } Scot. l. pupillus. ſupra, de acquir. hæred.

Ad l. poſſideri. 3.

Verſ. & ſic apparet, quod animus retinendi, operatur ad acquiſitionem &c. } Scot. Not. quòd uerba, quæ ſunt ordinata ad retinendum id quod non eſt, non inducunt acquiſitionem de nouo. l. quicquid. ff. com mun. præd. vbi Bald. De quo oppoſui ad Bart. in l. is qui putat. ſupra, de acq. hæred. vide tamen quod ponit Iaſ. in l. exiſtimo. verſ. accedat quòd latè cōſuluit Petrus, &c. de verbo. oblig. & l. 1. §. ſi quis ita. col. 5. in fin. d. tit. de verbo. oblig. Facit illud quod dixit glo. in l. ſed & ſi poſſeſſori. verb. dandam. in fi. de iureiuran. actionem parere, quòd ſit ad exceptionem. Adde l. ſi quis mihi bona. §. ſed quid ſi mandauit. de acquir. hæred. Iaſ. d. §. ſi quis ita. col. 6. in fi. de verbo. oblig. Adde quod retentio habetur loco acquiſitionis. l. proinde. §. 1. vbi glo. & Barto. infra, de ſtipul. ſeruo. E contra facilius retinetur, quàm acquiratur. gl. l. ſi vt certo. §. fin. in gl. magn. ſupra, commo.

§. ex pluribus cauſis, ſub num. 9. uerſ. & ſic vna cauſa remanet. } Scot. Facit hæc ſolutio ad id, quod adnotaui ad Barth. ex mente Iaſ. in l. Mæuius. §. duobus, col. 6. de lega. 2.

Ad l. ſi quis vi. 17.

§. Differentia. uerſ. dominium eſt ius de re corporali &c. } Scot. Sed caue: quia facultas alienandi, non eſt de definitione. Vnde qui non poteſt alienare, tamen eſt dominus. Bald. l. uoluntas. num. 10. C. de fideicom miſ. Aliter etiam definit Bald. in l. poſſeſſiones. ad fin. C. de prob. quem uide. & l. 3. §. fi. C. de ſecund. nupt. per illum tex. quem dicit non allegari a Bartol. hic.

Ad l. quod meo. 18.

Sub num. 1. uerſ. & l. qui bona in fi. } Scot. §. quod ſcriptū. dic. l. qui bona. nihil facit ad propoſitum, vt aduertit Alex. col. 2. qui ſubijcit. §. fi. l. interdum. infra eod. Nam d. l. qui bona. §. fi. potius aduerſatur, dū traditur ex cauſa poſſeſſionem ſemel habitam, neminem poſſe, niſi poſsidere deſinat in alium transferre. Apparet igitur, vtramque poſſeſſionem ex cauſa pendere.

Verſ. & ad alias oppoſitiones, quòd hic loquitur in ficta poſſeſſione &c. } Scot. Imò per conſtituentem transfertur vera, propriaque poſſeſſio, per modum a iure fictum. Bart. in l. ſi is qui pro emptore. q. princip. 7. infra, de vſuc.

Sub num. 4. verſ. transferro poſſeſſionem, vt l. 1. §. nō alij autem. vbi glo. verb. retineo, uerſ. ſed licet domino.

Verſ. & hoc probo, quaſi per ſimile innouatione. } Scot. Imò videtur nouatione facta, obligationem, nexumq; veterem perimi. l. 1. infra, de noua. ibi, ita noua cōſtituitur, vt prior perimatur.

Sub num. 9. uerſ. ut l. qui vniuerſas. §. 1. infra. eod. } Scot. Imò l. quamuis. §. 1. infra, eo. ubi text. ſingul. Alex. hic col. pen.

Ad l. interdum. 21.

Verſ. idem ſi ſimpliciter conſtituo. } Scot. Quod operatur plus, quàm ſi adijciatur precario. Alexand. ſupra, l. quod meo. Facit Bartol. l. Celſus. nume. 15. ff. de vſucap.

Ad l. ſi aliquam. 28.

Num. 9. quidam nobilis habens &c. } Scot. Hæc trahuntur ad recognoſcentem ſuum allodium ab aliquo in feudum, ad maiorem cautelam. Alciat. in l. ſi mihi, & Titio. ante 18. limit. de uerbo. oblig.

De fun. instruc. &c. *Tit. 7.*

Ad l. cum pater. 2.

§. dotes, uers. ultimo oppo. &c. } Scot. Adde opp. l. cum fundus sine instrumento. infra; eo.

Ad l. quæsitum. 12.

§. si quis fundum. sub num. 7. uers. his expeditis, uenio &c. } Scot. vide Abbat. in c. sedes. de rescript.

Sub num. 9 uers. licet quandoque istam speciem. } Scot. vide infra, de aur. & arg. lega. l. 1.

Ad l. fundi. 25.

§. quidam, uers. in l. in suis &c. } Scot. Lege, in l. 1. in fi. &c. & ibi gl.

De supellectile legata. *Tit. 10.*

Ad l. 1.

Add. maßaricias. adde Bald &c. } Scot. Quo nomine vestes non continentur. Ang. & Paul. Castrens. d. l. 4. supra, de lega. 1. vide seq. apostill.

Ad l. supellectili. 3.

Vers. culcitra potest esse de iis rebus &c. de quibus potest dubitari, an sit uestis &c. } Scot. Quæ non continetur, vt sup. l. 1. Facit text. in l. obligatione generali, uers. supellex, item uestis &c. de pignor.

Ad l. Labeo. 7.

Sub num. 3. uers. poterat extendi ad id, de quo sensit. } Scot. Secus si non possit. Bartol. l. librorum. §. quod tamen Cassius, uerb. dicit gl. 3. de leg. 3.

Sub num. 4. unde concludo quòd communis usus loquendi non est propria &c. } Scot. Alex. cons. 211. in 6. uol. intelligit hoc uerum, quando apparet discrepantia cōmunis vsus a uera & propria significatione vocabuli. Allegat hanc l. cum hic not. per glo. & Doct.

Vers. primo communem usum loquendi, secūdo communē &c. } Scot. Ego communem vsum loquendi, & intelligendi, facio eundem.

Sub nu. 7. uers quia sic communiter dicitur. } Scot. Bal. in l. testium. C. de testi. sentit satis esse, si dicat, scio quia sic publicè dicitur. Idem sentit ubi infr. in apostil, ad verb. comprehenditur.

Add uerb. comprehenditur. } Scot. Imò satis est dicere, sic vocari. Intelligitur enim quòd audiuerit, ne præsumatur fatuus, & amens. Bald. l. de quibus, col. fi. de legi. vide Ias. in l. 1. num. 23. si cert. petat. vbi Dec. num. 68. lect. 1.

Sub num. 11. uers. dici audiuit ab omnibus hominibus loquentibus de hoc. } Scot. Quæ verba, loquentibus de hoc, quandoque subaudiuntur. Bald. l. de quibus. col. fi. de legi.

Add. rationem supplere, not. &c. uers. & id quod ibi dicit Bald. in d. l. de quibus. } Scot. Col. fin. vbi de usu loquendi, vtendi, intelligendi. Sed nihil differunt, vsus loquēdi, & intelligendi.

Scholia Federici Scoti Iurisconsulti &c. Ad Bart. in Librum Trigesimumquartum Digestorum.

De alimen. & cibar. legat. *Tit. 1.*

Ad l. alio hærede. 9.

Add. unde tene primam lect. &c. uers. licet enim subintelligatur &c. tamen non sequitur quòd directò &c. } Scot. Facit infra, colum. seq. sub num. 6. uers. quasi dicat si alius non &c. institutus haberet &c. ut si diceret, volo quòd accipias.

Sub nu. 11. uers. sit a pratore, uel iudice, & debet strictè intelligi ita loquitur &c. } Scot. vide Bartol. in l. sicut, §. sed si permiserit. supra, quib. mo. pign. vel hypp. sol. vbi dicit, decretum, seu præceptum iudicis ad literam seruari debere.

Num. 16. quaero an hares sit requirendus &c. } Scot. Vide Bart. in l. 1. col. pen. supra, de lega. 2.

Ad l. Mela. 14.

§. sed si alimenta. uers dictio solitus uerificatur &c. } Sco. Hoc dictum sequuntur communiter Doctor. sed impugnat Dec. in rub. extra de consuet. colum. 3. quem vide.

§. Quidam. uers. sed quoddam ius debitum persona. } Scot. vide gl. in l. Idem. sub §. 1. de leg. 1.

Ad l. libertis. 18.

Vers. ut infra, de op. no. nunc. l. 1. §. 1. } Scot. Ibi dicit Bartol. generi per speciem non derogari. Videretur ergò legendum, specialis generalem, non generalis specialem.

De auro, & argent. legat. *Tit. 2.*

Ad l. si ita. 7.

Sub num. 4. uers. & isto casu ad prasens &c. } Scot. Quid si addita sit dictio, per omnia? vide Socin. supra, l. 1. de legat. 1

Sub num. 5. uers. nunc, siue in futurum. } Scot. Hæc verba videntur male concepta: sic enim futura veniunt, contra mentem Bart. nisi dicamus, siue in futurum, quæ tamen nunc, cum testor, meæ sunt. vt sic excludat quæ meæ erunt. & includat quæ sunt meæ, siue nunc, siue in futurum possunt reperiri. & hoc vult Bart. cum dicit, refert ad actum reperiendi, non ad actum habendi.

Ad l. cum in testamento. 28.

Vers. & rogauit eum ut daret Titio suos libros. } Scot. Facit quod not. Bart. in l. si cognatis, q. 1. infra, de reb. dub. Vide Ias. in §. æque, col. 17. instit. de actio.

Ad l. Titia. 38.

§. Seia. } Scot. Vide Dec. in l. semper in obscuris. nu. 3. infra, de reg. iur.

De liberatione legata *Tit. 3*

Ad l. non solum. 8.

§. si liberationis. Add. debet intelligi, uers. uide Alex. cons. 32. in 3. col. in 4. uol. } Scot. Et cons. 218. nu. 4. lib. 2.

Ad l. Aurelius. 28

§. idem quæsiit, uers. pro parte non, probando contrarium. } Scot. vide. c. ut inquisitionis, vbi Ancor. & Fonta. in add. de hæret. in 6.

Num. 2. unde si confitearis te occidisse &c. } Scot. vtrique standū, quando de homicidio non apparet aliter quàm per confessionem delinquentis. Rip. c. cum ecclesia sutrina. nu. 31. de caus. possess. & proprie. Adde quòd qui occidit pro defensione, potius dicitur propulsasse iniuriam, quàm occidisse. vide Suid. in verb. Archilochus.

Num. 3. Add. resp. intelligo. vide &c. } Scot. Bal. in l. 2. C. de fidei. libert. in rubr. de contro. feud. in v. sib. feudo.

De

De adimen. legatis. Tit. 4.

Ad l. legata. 14.

Verf. non important augmentum. } Scot. Nisi aliàs dispositio effectum nõ haberet, l. deniq;. §. interdum, sup. de pecu. lega.

De reb. dubijs. Tit. 5.

Ad l. in ambiguo. 3.

Verf. Videte: quando vna l. habet plures lecturas, &c. } Scot. Hinc elicitur argumentum, nobis arguendum nõ esse ex lege varias interpraetationes admittere. Hic Bart. locus apud omnes est celebratissimus. Ias. l. si is qui pro emptore. num. 32. de vsucap. lex enim dicitur incerta. Bart. l. fi. C. de pe. iud. qui ma. iud. Idem Bart. tacitè indicauit in l. Maeuius. §. duo bus. col. vlt. in princ. sup. de lega. 2.

Ad l. quidam. 6.

§. si tibi. Add. nam videtis. No: &c. verf. & facit l. liber homo &c. } Scot. Vide Alex. qui sequitur Bart. in l. si pater. inf. de vulg.

Ad l. qui duos. 10.

Sub nu. 9. verf. quod eius atas videt, ignorat. } Scot. l. 1. C. de falsmone.

Sub nu. 10. verf. in contrarium videtur, ex quo puto &c. } Sco. Hic videntur deficere verba, nisi verba, ex quo, mutes in verbum, quod, vel in verba, & hoc.

Ad. l. si is qui ducenta. 14.

§. utrum, col. 2 ad fi. verf. hac est magna lect. } Scot. lege, hęc est mala lect.

Sub nu. 3 verf. ut hac l. si pater. } Sco. vide Soci. l. 1. col. 6 in fi. sup. de vulg. eo pro hoc adde text. in l. Lucius 2. sup. de haered. instit.

Sub nu. 7 verf. & falsum est omnis immutatio veritatis. } Sco. lege, falsum est omnis imitatio veritatis.

§ Idem si pater, verf. & sic substitutio debet limitari secundum institutionem. } Scot. l. 1. C. de impub. vbi vide Dec. limitantem hanc conclusionem, & ampliantem.

Ad l. quaedam. 16.

Verf. super eo quod non est, non potest &c. } Scot. Ratio est, quia extremum a quo, non subest. Vide Bart. l. si is qui pro emptore, col. 15. nume. 53. quaest. de vsucapio.

Ad l. si cognatis. 20.

Scot. Statutum deferens successionem agnatis, vel cognatis, nomine collectiuo, intelligitur gradatim deferre. glo. & Bald. l. C. de secund. nupt.

Add. quare dico. & uide &c. uerf. sufficit quod sint tempore testamenti pedisequa. } Scot. Facit. l. Mela, in princ. sup. de alim. legat. Vide Castrens. in l. cum ita. §. fin. circ. med. sup. de lega. 2. verf. in textu, ibi, quo testatorum.

Verf. ne in ipsius potestate sit alium. &c. } Scot. Arg. d. l. fideicommissum, inf. de condit. & demonstr. quem textum allegat Alciat. in alio casu, in l. haeredes mei. §. cum ita, in materia fideicommissa. substit. limit. 1. casu 4. ad Trebell.

Nu. 2. uer. quaro, hic dicitur, quod legauit. &c. } Scot. Vide in simil. Barto. in l. cum ita testamento, sup. de aur. & arg. leg. & in l. peto. §. fratre, quęst. 1. sup. de lega. 2. Facit in simili quod dicitur in l. si defunctus. C. arbit. tut. de quo per Bart. in l. Titium. §. altero, col. 2. sup. de admin. tutor. De textu in l. vnum. §. 1. vert. itaq;. sup. de lega. 2.

Sub nu. vlt. verf. an valeat legatum. } Scot. Vide Alex. con si. 20. nu. 3. lib. 2

Verf. & hoc casu fortè nõ admittuntur omnes, qui sunt. } Scot. Alciat. in l. peto. §. fratre. format casum, tertio viuẽte instituto, & eius familia: & dicit facere l. ante p. §. Lucius. 1. vbi propter admissam Seiam extraneam, vocantur omnes in viriles. sup. de lega. 2. sed illud, ne videatur praedilecta familia testatoris, si auocet dimidiam ex natura coniunctionis: & illi ex familia viriles tantùm in alia dimidia singuli consequantur, vt ibi per Docto. Et quamuis nõ videatur cadere vlla specialis dilectio in illam Seiam nominatam, ad hoc, vt familiae secum instituta, quae ipsius testatoris est, praeferatur: & ita uidea tur dicendum, vt sit in eius familia, vt ex ea nullus alij praeferatur, cum praedilectio locum non habeat: tamen illud est ideò, quia concurrit cum familia testatoris, quae deterioris conditionis esse non debet. Sed inter extraneos potius dicendum est, testatorem alios ab ijs remotioribus praetulisse, secundum ordinem legalium successionum, argu. Bart. in l. haeredes mei. §. cum ita, ad Trebell. Igitur d. §. Lucius. nil probat, licet Alciat in d. l. peto. §. fratre. 5. de lega. 2. eum ad hoc allegauerit, ibi est casus mistus, hic simplex Quare illatio non est bona.

Verf. quia cessat ratio coniunctionis personę defuncti. } Scot. Alciat. l. pronunciatio, §. familiae, verb. agnatorum, ff. de uerbo. signif. Tu vide in l. is qui complures, supra de lega. 3. ubi nominato fine aliena electione a defuncto, non attenduntur illi proximiores, siue coniuncti per testamentum, sed omnes admittuntur; quia (ut supplet glos. fi. ibi) pariter omnes sunt proximi patrono testatori. Ita hic defuncti familia debet omnis admitti: cum nihil hic defunctus egerit ad successionem, sicut nec supra: & illius familia sic pariter omnis extranea, & aequè omnes remoti: ut quod operatur ibi aequalis omniũ proximitas ad testatorem, idem operatur hic aequalis omnium extraneitas. verè tamen ibi est alius casus. Nam defunctus fuerat institutus.

Ad l. quam haeredi. 26.

Verf. Dico quod debet inspici, quod est uerisimilius. &c. } Scot. Facit pro Bart. text. in l. si fuerit quẽ allegat infra, non ponderans ad hoc, sed contra hoc, uerf. & duo sint ęqua charitate coniuncti. ergò si alter maiore, ei debebitur, ut ibi notaui.

De regula Catonia. Tit. 7.

Ad l. 1.

Sub. nu. 2. verf. si enim appellas regulam iuris transitiuẽ. &c. Scot. Vide Dec. in l. 1. col. 2. de reg iur.

De ijs quib. vt indigni. &c. Tit. 9.

Ad l. post legatum. 5.

Sub. nu. 1 1. Add sibi sufficiet. hoc limita. &c. } Scot. Item limita nisi in alio non posset puniri, quàm in exclusionem

alienari, l. Titio cētum. in fi. princ. infra eod. & l. filius §. diuisis, supra de leg. 1. vbi Bart. nu. 5. quanuis intellectus Bart. ibi reprobetur per Paul. Castr. ibi, col. 2. circ. med.

Ad l. Titio centum. 71.

Vers. quare intelligo, quòd alumnus &c. Sco. Ego puto duplicem cautionem requiri, vt Titius caueat hæredi se empturum, & alumno: alumnus vero caueat hæredi se non alienaturum. Debet enim caueri, vt & fundus comparetur, ac postea nō alienetur. Sed alumnus non cauet, vt fundus ematur, quicquid dicat Bart.

§. Titio genero. sub n. 3. vers. præterea non reperitur &c. Sco. Vide supra. l. quibus, §. Termilius. nu. 12. supra eo. Sed aduerte, quia ibi legendum est, in redemptionem, non autem pro redemptione, vt ibi addidi, & correxi: & aliud posui contra Bart. ibi.

Sub nu. 6. Add. per statutum. Adde &c. Sco. Vide Dyn. in c. indultum, de reg. iur. in 6.

Ad l. cum tale. 72.

§. Titius. vers. & glos. hoc no. Scot. Nisi testator remiserit. glos. hic, Bald. & Imol.

Ad l. a testatore. 109.

Sub nu. 4. vers. §. idem Metianus. Scot. De hoc text. vide Bart. d. l. cum filio. col. fi. circ. med. & Ias. post eum.

Ad legem Falcid. Tit. 2.

Vers. ita habetur in decre. &c. Scot. Vide Bart. l. 1. col. 2. reg. Cato.

Vers. si statutum disponit. Add. 2. statutum disponit &c. Sco. vide omnino Bald. l. 1. in princ. C. de ser. reipubl. manumitt.

Vers. Io. Andr. in c. 1. &c. Sco. vbi tenet, sublato iure cōi, censeri sublatatum & statutum idem disponens quod ius commune.

Vers. qui prius poterat de iure communi agere Scot. De hac ratione vide Dec. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. col. 6. versus fi. de constitut.

§. Lex Falcidia. vers. Sed extenditur passiue: hoc est, ut aliæ leges &c. Scot. Vide Socin. in d. l. mulieri, & Titio, col. 1. circ. med. limitantem, non habere hæc locum, cum dispositio seruatur contra voluntatem defuncti. Vide Bart. ad eius dictum hic, in l. Marcellus, col. 3. nu. 6. infra, ad Trebell.

Ad l. in ratione. 1.

§. si seruus. uers. ultimo iste §. uidetur facere &c. Scot. vide Bart. in l. si is qui pro emptore, infra de vsuca. col. 15. nu. 53.

Ad l. poenales. 32.

§. Iulianus. uers. Sed si illi stipulationi &c. Scot. Sed obstat verbo omnes in text. nostro positum. Alex. §. Cato. post Doct. ibi col. 7. in princ.

Ad l. ad veterani. 40.

Vers. ut d. l. Nesennius. Sco. vide infra. l. si fidus legatus.

Ad l. ex asse. 52.

Vers. scitis, quòd de relictis ad pias causas, non detrahitur Falcidia Scot. Vide inter cons. Bru. Io. Claud. cons. vlti. vbi vult deduci legata debita, seu quæ sunt, tāquā æs alienum, & legata remuneratoria mercedis, vel stipendij ante legata ecclesiæ.

Ad l. præcia rerum. 63.

§. nonnullam, vers. & ante, & post per multos annos. Scot. legendū est dies, nō ann. arg. inf. ver. si tātū poneres tali die &c. & vers. non restringas te &c. ad vnum diem &c. Lanfranc. Orian. in c. quoniam contra, verb. testium depositiones. nu. 160. de probat.

Ad l. Titia testamento. 86.

Vers. Prælegata non veniunt in fideicommiss. quando quis primò rogat &c. Scot. Hoc videtur leue, nec attendendum, arg. eius quod notat Bart. in l. Caius. 2. vel 3. not. supra solu. matr.

Scholia Fed. Scoti Iureconsulti. Bar. in Ad Librum Trigessext. Digestorum.

Ad senatuscon. Trebell. Tit. 1.

Ad l. Marcellus. 3.

Col. 3. vers. secundò dico, quod est mutatum: quia lex noua &c. Scot. Vide Bart. in l. 1. §. 2. supra ad leg. Falcid.

§. Quidam, vers. solu. ibi primò rogauit &c. Scot. Talis solutio, quā Bart. sæpe ponit, videtur male tuta, per l. cum pater. §. fidei. de leg. 2.

Vers. in glos. ibi hæreditatis. Scot. lege, in glos. ibi, vel hæreditatis.

Vers. secundum Dynum. Sco. Et probatur per glos. magn. in l. cum virum. C. de fideicommiss. ad fi. glos.

Nu. 7. Quæro an illud, quod venit &c. respondeo quòd sic &c. Scot. Fallit secundum Ias. in l. planè, §. si duabus, col. pen. vers. adde etiam quòd contra &c. & vers. Sed facile potest euitari supra de leg. 1. in casu nostro, cum legitimā fratris exhæredati accrescit cæteris fratribus propter coniunctionem legis, & sanguinis: licet Alex. ibi senserit contrarium.

Ad l. quia. 4.

Vers. hæc est pro ratione voluntas, ita dicit Dyn. hic. Scot. Imò voluntas est rationis loco: quia aditio huiusmodi in hæredis nutu sita est. Bart. l. qui in aliena, §. Celsus. 3. not. supra de acquir. hæred. Annotaui ad l. 1. de op. no. nunc. & in libris iuris, & in libris Bart. eò te allego.

Ad l. Sed & si alio. 9.

Vers. & l. gerit, de acquir. hæred. Sco. & in l. si quis suus, supra de iur. deliber.

Ad l. ex facto. 17.

§. si quis rogatus. vers. dominus Imperator in priuilegijs legitimationis, nobis concessis, excipit filios illustrium &c. Sco. infra sub nu. 9.

§. si quis ita, Add. Ricard de eo & an expediat &c. vers. vide tu pleniùs. Scot. Facit Bart. in l. iusiurandi. §. si liberi, infra de op. liber.

Sub n. 9. vers. sed in priuilegijs nostris est expressum &c. Sco. supra. sub nu. 1.

Ad l. in fideicommissariam. 18.

Vers. & in l. iubemus. Add. l. iubemus. Adde inquantum &c. vers. tenet quod non. Scot. & bene: cum lex ei facultatem abstulerit. d. l. iubemus. verb. iusserit.

Vers. vt si hæreditate iacente &c. Scot. quod ponit glos. 2. hic.

Vers. & ibi glos. Sco. vbi tantùm probat primus casus.

Vers. fallit in liberis primi gradus. Scot. d. l. iubemus, in princ. C. eo.

Q Sub

Sub num.6.uerf.uel quasi dominium. } Scot. De quo per Bart.in l.a.col.3.de lega.1.

Ad l. quidam. 25.

§.si quis. uerf. sed illa sola est uera, quòd ibi seruus erat &c. } Scot. Contra l.si ita legetur. §. quod constitutum. infra, de manumiss.testam. & aduerte, quòd d.l. hæres dicitur.nihil agit. Ergò nec manumittit. Vide text.in l.si quis inquilinos.§.1. de lega. 1. Ias.in l.filiusf.§.diui.2.in repet.num.88. d.tit.de legat.1.

Ad l. ita tamen, 27.

§.si seruum. uerf.ponitur casus omissus per glo. &c. } Scot. Imò ponit gloss. 2. & allegat hunc ipsum textum.

Verf.aut adiuis coactè, & restituit, ut hic. } Scot. Imò faciẽs moram in adeundo, non ideo facit moram in restituendo. Sed opus est noua interpellatione. Tex. est hic in princ. iunc.verf.vtique si nulla &c. Ang. Imo.Alex.hic. Et ideò consideratio Bart. est contra text.& extra terminos suos. Nam casus de quo hic Bart.non admittit considerationem moræ nec in adeundo, & minus in restituendo: cum loquatur ante aditam hæreditatem: quo casu indistinctè omnia veniunt in restitutionem: quia sunt hæreditaria: sicut si essent acquisita uiuo testatore, vt Paulus hic dicit: qui tamen non aduertit, quòd Bart.malè loquitur, sentiens moram fieri per aditionem coactam fideicommisso: sicut fit in restituẽdo. Consideratur enim mora restitutionis, nõ aditionis, vt dixi post alios supra, per hunc text.& sentit Bartol.hic notab.1: dum fideicommissarius licet coegerit hæredem ad adeundum, nihilominus est negligens: & amittit restitutionem non petendo. Et sic illa mora in adeundo non facit, vt restituat.& 1.oppos. ad 2. notab. dum fideicommissarius cogens adire, si non cogit restituere, sibi imputat: quia non sufficit ad restitutionem mora in adeũdo, nec perpendit, sed oportet ut sit in mora restituendo. Similem reprehensionem post alios, facit Bart.contra glo.supra, eo.l.in fideicommissariam.q.2.ubi glo. distinguebat: cum tamen casus non admitteret distinctionem, vt ibi per eum.

Ad l. Balista. 32.

Verf. quod noluit omnia restitui. } Scot. Tamen alibi geminatio nihil operatur, l.ad tempus §.fi.ibi, quodammodo quasi infra, de vsufr.

Ad l. postulante. 44.

§.sed & in huiusmodi, uerf.secũdo no. } Scó. Cõtra Pau.hic.

Quan. di. lega. ced. &c. Tit. 2.

Ad l. cum fine præfinitione. 19.

Add. uidetur quòd sic.an in legato &c. } Scot. vide Ias.l. 2. post nu.65.C.de iur.emph.

Vt lega. seu fideicom.no. caue. Tit. 3.

Ad l. 1.

§.si decem. Add.& sic no.hic.vide Alex.&c. } Scot. Et Ias. col.pen.nu.126.& Soc.ult.col.in princ.nu.12.

Ad l. post.quam hæres. 5.

Add. 1 uerf.& ibi tenet contra Bart. } Scot. Alciat.l. si quis arbitram, de verbo. oblig.post alios quos allegat, tenet cum Bart.q.pen.

Scholia Federici Scoti Iureconf. Ad Bar. in Lib. Trigesimumseptimum Digest.

De bono. possessio. Tit. 1.

Ad l. bona. 3.

Sub nu. 2. uerf.hoc est pessimè dictum &c. } Scot. Et tamen hoc pessimè dictum sequitur Barto.sibi contrarius in l. 1.C. qui admit.ad bono. Idem dicit Bart.infra col.seq.verf.item ad acquir. dictam hæreditatem &c.competit nobis beneficium iuris prætorij, l.bonor.possess.&c.vide tamen Bart.in rubr. col. fin.in princ.supra, de acquir.hæred.

Verf.non enim quis agit per bonorum &c. } Scot.vide Azo. vt in apostil.adnotaui, quę incipit, Hęc impugnat.

Verf. iurisconsultus non intendit ostendere &c. } Scot. Hæc impugnat Ias.in rubr. C. qui admit.in fin.3. col.& ad illud quod supra dicitur, de quo, & propter qđ vide Azo in sum.in prin.C. de eden.

§.A municipibus, sub num. 3. uerf.tamen sine effectu. } Scot. Simile per gl.& Doct.in §.rursus. Instit.de actio.

§.si causa, uerf.ut C.eo.l. fin. } Scot. vbi limitatur hoc dictum, vt non procedat in bonorum possessionib. quæ ius non tribuunt, vt ibi per Doct. & Ias. nu.6. vbi discutit quandam contrarietatem Bart.in l. si impubes.§.quæsitum.infra, de Carbon.edic. & eã soluit distinguendo post Fulgo.

Sub num. 8. uerf. tamen hoc uenit examinandum postea &c. } Scot. Dicit Ias.in l.fin.col.2.in fi.C. eo.in bonorũ possessionibus Carbo.& ventr.non habere locum hoc interdictum: quia dum agnoscuntur, transferuntur: quod secus est in alijs, quæ tribuunt ius. Et ideo in his facti possessionibus requiri decretum: vt & Doct.ibi concludunt. Et solam agnitionem ad hoc sufficere, ne currat annus, vt rei in iudiciũ deductæ: sed non transferri sine decreto, vt latius ibi per eum. Et ibi vide Alex.col.2.circ.med.& ad notaui supra, in princ.nostri.§.

De bonor. possess. contra tab. Tit. 4.

Ad l. 1.

Verf.quæro quid econtra in patre &c. } Scot. Nota extendi ius contra tabulas petendi, ad patres, quorum successio est minus fauorabilis, vt not. ad l.nam & si, ff. de inoff.testam.

Ad l. non tantum. 8.

§.si emancipatus. Add.not.text. Adde Bald.in l.si Rufinus.C.de testam.mil. } Scot. vbi vide Alex.

Sub num 4.uerf.certè non. } Scot. Ego dó text.in l.3.de dignit.lib.12.C.adde l.receptitia, verf.vt non absimilem.C.de constitu.pecun. Facit l. quod fauore.C. de legib.

Ad l. illud. 4.

Verf.ut l.filio.§.1. } Scot. vbi vide Bart.

Ad l. non putauit. 8.

§. non quauis, uerf. ritè, & rectè. } Scot. Vide latè in l. Titius. supra, de liber.& posthum. Adde tamen text. notab.in l.hæc uerba in stipulatione. de uerbo.signif.

Ad l. si post. 10.

§.hi quoque. Addit. vult renunciare, reperio Bartol. in l. si arrogator.

arrogator supra, de adoptio.&c. Scot. Opinio Barto. in d.l.si arrogator, est communis. Dec. in l.fin. col. vlt. C. qui admitt.

De lega. præstan. &c. *Tit. 5.*

Ad l. sed & si mortis. 3.

§. *hoc autem solū. Add. dicit statutum uide Aret. uers. in l. si mihi, & tibi &c.* Scot. vbi Ias. §. in legatis.

Ad l. si duo. 16.

Vers. quia hic fuit institutus &c. Scot. vide gl. in l. facta. §. si in danda, supra, ad Trebell. ubi not. hæredem fieri iure prætorio quandoque, non ciuili.

De collatio. bonor. *Tit. 6.*

Ad l. 1.

§. *Nec castrense. sub num. 3 uers. argu. l. qua pater supra famil. ercisc.* Scot. Omittit casum, quando non emit nomine filij: & illi tradidit: quo casu sunt communicandi. Rip. l. in quartam. sub nu. 173. supra, ad leg. Falcid. Ad quod non aduertit Iaso. in l. filiæ licet, col. 1. C. eo. dicens in primo horum casuum tantū conferri.

Ad l. nonnunquam. 8.

Vers. ego consului. quòd habeat locum. Scot. vide Paul. Castren. in d. l. si quis suus. de iur. deliber.

De Carbo. edict. *Tit. 10.*

Ad l. si impubes. 8.

§. *quæsitum. uers. resp. secundum iura hodierna &c.* Scot. Barto. sentit decretum in Carboniana nō requiri. Sed contrarium voluit Bald. in l. fi. col. pen. vers. quoad tertium. C. vnde legit. Paul. & Alex. in l. fin. C. qui admit. Sed distinguit Ias. in d. l. fi. C. qui admi. post Fulgo. ibi col. 2. vt intelligamus dictum Bartol. hic quoad cursum temporis; ne scilicet currat annus: Doct. loqui quo ad transferendam possessionem, vt ibi per eum.

Si a paren. quis fuer. manumiss. *Tit. 12.*

Ad l. 1.

§. *si parens. uers. quare dic hic, pater accepit tantum, quantum &c.* Scot. vide Alex. in l. pactum. col. 2. ad fin. C. de collatio.

Scholia Fed. Scot. Iureconsu. &c. Ad Bart. in Librum trigesimumoctauum Digest.

De operis liberto. *Tit. 1.*

Ad l. vt iusiurandi. 7.

Add. sene menti bene ad q. &c. Scot. Tamen vide Bald. l. 1. ad fi. C. qui admit. cum loquitur de decreto.

§. *si liberi. uers. de iure consuetudinario in feudis.* Sco. Agnati tamen hæreditate repudiata, paternum retinent feudum: ut ibi dicitur.

Vers. ut ibi dicit Iac. de Bel. d. c. 1. Scot. vbi tamen gl. fi. in fi. sentit apertè cōtrariū, arguens de vno ad alterū.

Add. est singulare. Not. singulare dictum &c. Sco. vide Bal. in Auth. si quas ruinas. C. de sacrosan. eccles. Ias. l. pactum. col. pen. C. de collatio.

Vers. non est trahendum ad consequentiam, ut l. quod uero &c. Scot. vide tamen Barto. & ibi Castren. in l. si mihi, & Titio. de verbo. oblig. col. 2. & Moder. Nota tamen nomen hæredis, intelligi de filio in vsib. feud. Bald. l. fi. nu. 11. C. vn. liber.

Num. 7. quaro, pater instituit filiam &c. Scot. Dos materna dicitur æs alienum. l. ... in simili, cū auus neptes ex filio prædefuncto instituisset in certa summa, & de bonis suis plus petere prohibuisset: dixit eas habituras bona paterna aduenticia: quorum vsusfructus fuit patris, seu dicti aui, non obstante hac tacitatione: quia hæc intelligebatur de bonis testatoris tanquam de ære alieno, vt hic per Bart. Facit. l. si ex paternis. §. Iulianus. infra, tit. 1. Alciat. l. bona. ff. de uerb. signif.

De suis, & legit. hæred. *Tit. 17.*

Ad l. 1.

Vers. dicit Petr. de Bel. Perti. erat consuetudo in Anglia &c. Scot. vide Patis. cons. 19. 2. uol.

§. *sciendum, uers. Add. quaro, dicit statutum, & uide etc.* Sco. vide remissiuè Dec. in l. q se patris. col. 3. C. un. lib.

Add. Adde qua posui &c. Scot. vide Ias. in l. qui se patris col. 2. C. un. liber. vbi dupliciter limitat post Alex. cons. 131. lib. 1.

§. *post suos. uers. de gradu in gradum &c.* Scot. Intellige tamen, quòd abstinente suo, non impedit suitas illa, quin alius admittat ex successorio edicto, vt agnatus. l. defunctus. C. de suis & leg. l. 2. §. sed si fint sui, ff. ad Tertull. Ias. C. qui se patris, infra, alleg. colum. 17. ad fin.

Scholia Fed. Sco. Iureconsu. &c. Ad Bart. in Librum trigesimumnonum Digest.

De oper. non nunc. *Tit. 1.*

Ad Rubr.

Sub num. 5 uers. tertio modo potest dici &c. Scot. Melius facit text. in l. miles. §. quærebatur, versicu. nouam rem. infra, de adult. l. licet. Bart. ridiculum concludat.

Ad l. 1.

Vers. cum prophetizare secundum theologos fiat duobus modis &c. Scot. Imò tribus, de præsenti: Vnde est hoc, vt veniat mater domini mei ad me? Luc. c. 1. De præterito; In principio creauit Deus cęlum, & terram. Genes. c. 1. Galen. quoque fatetur prophetiam de præterito, in comment. 1. in Progn. Hippocra. De futuro, Ecce virgo concipiet, & pariet filium. Esa. c. 7. Tamen magis proprium prophetię est dicere de futuris: & in dubio debet intelligi de futuro. Lactant. Firmia. lib. 4. diuina. Instit. uers. aut propheta de præteritis loquebatur potius, quàm de futuris. Facit supra, eod. lib. vers. Antè omnia, qui veritatem studet comprehendere, non modo intelligendis prophetarum uocibus animum debet intendere: sed etiam tempora, per quæ quisq; illorum fuerit, diligentissimè inquirere: ut sciat: & quæ futura prædixerint: & post quot annos prędicta

dicta compl eta sint. Alia occurrunt similia in eo. lib. & supra, & infra, quę omitto, demonstrāria pro phetæ proprium, & genuinū esse futura predicere.

Vers. pronomen, hic est demonstratiuum ad oculū corporis etc. } Scot. Dissoluam templū hoc, Matth. c. 28. Marc. c. 14. fuit demonstratiuum ad oculum, sed dubiū: sicut diuus Franciscus respōdit berroarijs ab ipso quærentibus, an malefactor per illam viam transisset, hàc non transijt, manu immissa in manicorum capæ. Neuiz. in sylnupt. ch. 58. col. 1.

Vers. per hoc potest sustineri dictum testis &c. } Scot. Ad concordiam testium facit gl. c. periculosè. de poenit. distinct. 1.

Vers. ut in adoptione &c. } Scot. Et cognatione. Instit. de legit. agna. tut. §. 1. vbi gl. verb. connati.

Sub num. 6. uers. & ego iam consulendo tenui. } Scot. Cons. 64. super puncto quæstionis &c.

Sub num. 7. uers. Dyn. dicit ibi, repudiando neminem &c. } Scot. vide meliorem rationem, quam adduco. d. l. quia noterat. & ibi grauantur omnino legatarij, contra Dyn. & Bart. hic, & ibi. arg. l. magis puto. §. fundum autem. vbi etiam glo. supra, de reb. eo. qui sub tute. De cuius §. intellectu, vide Alex. in l. seruū filij. §. si quis rem, de lega. 3. vide Bart. in l. dotem. 3. opp. supra, solut. matri. Contra nos est text. in l. qui autem, vers. sed & illud. supra, quæ in fraud. cred.

Sub num. 8. uers. argum. eius, quod dicitur de fructuario &c. } Scot. Hoc exemplum adductum etiam supra, 4. opp. videtur intelligendum, quando ex lectura de prehenditur, quòd vsufructuarius nūciat domino, vt quia nuncians exprimit se vsufructuarium, & nunciatum proprietarium. Sed si dicat, Nuncio tibi nouum opus: quia ædificas in meo, & a me possesso, ut infra, q. 7. aliud videtur dicendum, ex not. per Bart. in l. 3. supra, de iudi. Alciat. lib. 1. de verb. signif. col. 24. Vers. quod & in noui &c. Facit l. si § qui. do num. ad fi. supra, locat.

Sub num. 17. uers. tunc debet probari de ueritate causæ &c. } Scot. Ex talibus verbis Bartoli, & casu, quem ponit Accurs. in hoc prin. potest elici, legendum hic esse in fi. huius principij, non haberet, neganter.

Sub num. 20. uers. l. si quis inficiatus. } Scot. vide Bart. in l. non solum. §. morte. col. 8. nu. 35.

§. Hoc autem edictum, Add. Titius olim talis. si notarius &c. uers. item adde, quòd si &c. } Scot. vide Abb. in c. cum contra. de pignor. Adde quòd uidetur, si dicatur in instrumento, Talis bonæ memoriæ, quòd non valeret illa dispositio, si ille mortuus non esset, & falsū eēt instrm, quoniam illa dictio, nō potest ex cusari in casu vitæ: sed concludit necessario mortuum esse illum: & tantum verificatur in casu mortis. glo. c. bene quidem. 96. distinct. Ita sentio ego per illam glo.

Vers. non concurrit cum alio speciali, sed generali. } Scot. vnde certi quoque conditio, tanquam genus, non se mouet actionem doli, tanquam speciem. gl. l. 1. §. ait prætor. uerb. ciuilis. sup. de do.

Vers. ut glo. tenet in l. si &c. } Scot. Glo. videtur sentire oppositum, dum inquit, restituitur: ergò ad totam causam, vel ad appellationem.

Sub num. 8. uers. de qua dicam. infra, prox. §. } Scot. Sub num. 11. uers. præterea nunciatio.

Vers. item est alia differentia, qua colligitur &c. } Scot. Quia nunciatio transit in successorem, siue vniuersalem siue singularem rei: interdictū, quod vi, aut clam, minimè, d. §. item si prohibitum: vt puto.

§. Nunciatio. uers. l. sed & si inter te. } Scot. At ille text. ait me perdere posse quod ex re, quam cum alio possideam, socius immiserit in rem, quæ sit omnino mea. Bart. autem ibi tantum dici putat de re socio rum. Sed hæc perdendi facultas in re mea non communi, in qua datur actio. l. Sabinus. supra, cōmu. diui. nō probat. vide Ias. hic, & Pau. Castrens.

Sub num. 9. uers. argum. infra, eod. l. in prouinciali. §. fin. } Scot. Innuit Bar. eum, qui dominus rei sit vtilis, posse nō iniuria deponere, quòd ei competit nunciandi facultas. Quod argm quasi futile, Iaso. hic refellit.

Sub num. 10. Add. sine mandato potest. } Scot. Imò uel citrà mandatum rectè nunciat, modò satisdet ratam rem habitam iri: vt Bart. videtur sentire, vers. vel si dubitatur, supra; gl. vers. verus. in princ. d. §. qui procuratorio. gl. verb. procurator. §. si procurator. seq. d. §. qui procuratorio. certè nec mandatū, nec satisdatio exiguntur in, quod vi, aut clam, inter dicto. Est igitur ineuitabile discrimen in cautione saltem.

Sub nu. 11. uers. præterea nunciatio ex hoc edicto est in re &c. } Scot. Ad differentias inter nunciationem nostrā, & interdictum, quod vi, aut clam, adde nunciationem nostram esse in rem eius ratione, cui nunciatur: interdictum quod ui, in personam. vide Bart. supra, pr. x. §. post glos.

Sub num. 14. uers. & glos. in l. post mortem. } Scot. Adde d. gl. d. l. quæcunque. supra, de procur. quam Bald. essert, in l. 1. in fin. C. de sent. & interlocu. omn. iud.

Sub num. 19. uers. quia non aditur iudex de necessitate. } Scot. Hæc non est ratio, sed peruersio, vt Bart. mox ostēdit. At nunciandi facultas ne festo quidem die nobis aufertur: ne religio nimia nobis obesset aduersus improbitatem facientis opus nouum; qui posset interim quid moliri: uel quia mora discrimen afferret. uide Bart. infra. col. 1. uers. cum si non possem, ins. col. 2. uers. in proposito &c.

Sub nu. 25. uers. sed illa glos. non sunt vera secund &c. } Scot. Imò recèperunt eas omnes iurisperiti communiter. Ias. d. l. 1. ff. Paul. Castr. d. l. 1. C.

Vers. nam actus relinquendi ecclesiæ &c. } Scot. Hoc falsum est: cum Cæsares Christum non accepissent ante Constantinum autorem. d. l. 1.

Sub num. 28. uers. aut ædificat & potero prosequi &c. } Scot. Imò nō licebit prosequi: nec subierit ulla necessitas: cum deponatur ędificiū legis auxilio. Comen. & Ias. hic.

Sub num. 29. uers. & potest etiam tempore feriato. } Scot. Intellige si satisdationem de plano pars admittit. Nanq; si pars quid obijceret, longè secus esset. l. si ab arbitro. supr. qui satisd. cog.

Nu. 27. quæris gl. } Scot. vide Rui. post alios, & Alc. hic. Ad l. de pupillo. 5. [illegible]

§. si plurium. uers. Dico quòd ista lex debet aliter &c. } Scot. Regulæ Dialectices vix habent locū in iure nr̃o.

§. si quis ipsi prætori. uers. quando aliquis de iudice probabiliter timet. } Scot. vide Abb. in ca. 1. Quod met. caus. nu. 6. uide c. causam. de elect. in clem.

Sub num. 17. uers. id quod dicitur a personis fide dignis &c. } uide Bart. in l. qui fundum. §. fin. infra, pro empto.

Ad

Ad l.non solum.8

§.Sed vt probari.verf.Sed dubitabatur an dicta &c.} Scot. Facit quod ponit Bald. in tit.de pac. Constant. in fi. vbi dicit, præsumendum pro illa constitutione, quòd scilicet, fuerit edita, antequã feudarius deponeretur.quòd si quis facit melioramenta,& nesciat an ante litem motam, & sic bona fide: an post,& sic mala fide fieri præsumitur.

§.Morte.verf.vel hic erat satisdatum: ibi non.} Scot. Imò hic non fuerat satisdatum, ibi sic.glos.nostra hic, & Alex.in princ. Et ad dictum Bartho. hic, vide infra nu.6.

Verf.Sed ista ratio videtur eadem cum dicto:& ideo nõ valet.} Scot. Habes de hoc text. expressum in l. qui interrogatus. ff. de petit. hæred. vide l. curatores.de offic.procur. Cæs. vbi glos.alleg.d.l.qui interrogatus. Quod etiam apud oratores improbatur.li.2. Rhetor.ad Heren.pro quo d.Bar.est gl.no. in l.1.gl.pen.in fi.ff.de except. Vide Bal.in l.solam. col. 2. nu.2. C. de testi.vbi testis reddens ita rationem,Scio,quia Scio,idem dicit:nec subest vlla ratio.Bart.in tracta.testimo.nu.7. Tamen quãdoque toleratur etiam in teste eadem ratio cum dicto, vt per Bart.in l.de ætate,col.5.de minor. Videtur etiam eadem ratio cum dicto,in l.nec mandante, §.1.ff.de tuto.& curato.dat.ab ijs.

Verf.quòd si parum de opere est factum &c.}Scot. Vide supra nu. 1.

Verf.opp.de l.prætor &c.& ita hic &c.}Scot.gl.fi.in fi.hic.

Sub nu.7. verf. ista cautiones prætoriæ non solent fieri &c.} Sco.nec partes immutant, aut detrahunt,adduntue:sed ex lege prætoria, vel ab ipso prætore petunt formam.l.in conuentionalibus, verf.enimvero.ff. de verbo.obligat.l.1.in fi. de prætor. stipul. glos.l.in prætorijs, eo.tit. Cum enim ex iussu prætoris necessario interponantur, vlterius nõ adstingunt, quàm præcedens obligationis necessitas vrgeat,vt d.ll.Alciat.in rubr. de verbo. oblig.tangit.

Verf.de eo tamen nullam mentionem facit &c.}Scot. Facit Hostiens.in proœ.Sum.col.1.& seq.

Add.protestatio. Vide Io. Mon. &c. verf. Adde etiam pro hoc casum &c.& tamen potest fieri &c.} Scot. Et quoties qui conuincitur suis literis,dicitur cõuinci sua voce. Cic.in 2. Philip.vel voce literarum cogi.& lex loquitur.l.Ariani. C. de hæreti. epistolę quoque.l. solet.ad fi.de offic.procons. Bart.l. nuda.infra de donat.vbi addidi Soc.

Sub nu.11.verf de præscript.long.tempo.l.emptor.} Sco.& l. domicilium,infra ad municip.

Verf.item attestatio, vt l.fi.C.de negot.gest.} Scot. ibi est testatio.

Verf.item vetatio,vt l.&c.}Scot.Caue, quia hoc nomẽ non reperitur.

Sub.nu.16.Add.in continenti.Vide Fellin.&c. & Alex.cons. &c.}Scot.& Alex.l.si ita scriptum, de lega.1.glos. in l.in concubinatu.ff.de concub.

Verf.quæ fiant postea ex internallo.}Scot. Vide Dec.in c. cum M.Ferrar.col.8.in fi.cum seq.de constit.

Verf.debeo ergò plenius dicere,scilicet, quòd per aliquem &c.} Sco.Idem dixit in l.Celsus.§.infra & supra alleg.col. 2.Caue,quia est l.qui in aliena.

Sub nu.17.verf.per actum contrarium nõ tollitur protestatio.} Scot.contra de l.diui.§.licet,de iur.codicill.

Verf.inducendo,vt ibi per Doct.}Scot. Vide Bart.in l.pro hærede.§. Papinianus, verf. vlt.no.ff. de acquir. hæred.per illum text.

Verf.vt l.si repetenti.C.de condic.ob cau.}Sco. l.quodquis, de condict. indeb.Facit l. si maiores.C.de transa.

Verf.Rationem huius distinctionis &c. si cogitabitis.} Scot. Ratio est:quia in ijs quæ disponuntur per legem, non requiritur præsentia partis, Bart.in l.si creditores,in fi.C.de pact.Ias.hic,col.8.

Sub nu. 21.verf.§.1.de lega,2.}Scot. iunc.gl. verb.idest, eo pacto.

Verf.qui dicitur de recepto.}Scot.& per d.l.1.in princ.tenetur de necessitate custodiri.ergò protestatio nõ releuat,l.alimenta.C. de negot.gest. Et hoc licet nõ ita clarè explicet, sentit hic Alex. col.8.nu.30. & in l.pacta nouissima.C.de pact.ad fi.

Sub.nu.23.verf.& sic habuit consensum duorum.} Scot. l. 1. de pact.

Verf. & hic est casus,in d. §. Locator horrei.} Scot. Vide Dec.in c.cum M.col.8.de constit.

Add.Modestinus. Sed certè &c.} Scot.& verbum, pacto, arg.eius quod supra dixit col. præced.de l. pacta nouissima, & eius glos.iunc.l. 1. de pact. Et in d.l. Modestinus, agitur de conseruanda obligatione, non de limitanda.

Sub nu.30. verf.l. 1. super verb. nec vi. } Scot. l. si duo. in princip.

Sub nu. 34.verf.& infra de fideiuss.l.si fideiussor.} Sco.Vide infra col.2.in fi.

Sub nu. 35. verf.notam non facit.} Scot. quia tunc secus. d.§. fi. cum l. seq. hic alleg. verf. & bona fide &c. Vide infra nu.43.

Sub nu.37.verf.Sed an per gestorem?}Scot.in l.denunciasse. in fi. princ. infra de adulte. per seruum fit denunciatio.Sed vox serui est vox domini, §. ei vero.& §.postmortem, Instit.de inutil. stipul.

Sub nu. 38. verf. debet fieri ante actum celebratum.} Scot. glos.l.in concubinatu, de concub.text.est in l.aut qui aliter,infra quod vi aut clam. Facit quod not. Bart.in l.si fundum,in fi.C.de rei vendicatio.

Sub nu. 41.verf.non dico: quia non est nostra materia.} Scot. Vide Bart.in l.fi.de adult. Io. Andr.reg.quod quis mandato.in Mercuriali.

Sub.nu.42. verf.quia fortè erat ex causa mutui.} Scot.Quo casu licet etiam stipulatio præcessisset,tamẽ executio est retractabilis. Et ita siue sit obligatus ex causa mutui, siue non sit, procedent dicta Bart. qui tamen videtur loqui solùm, quando non præcessit obligatio,& malè:quia vtroque casu(vt dixi)procedunt hęc dicta Bart.Ias.hic col.17.ver.secunda conclusio Bart.&c.

Nu.43.verf si nuntio tibi,ne alienes &c.}Scot. Vide Bart. in l.si fundum.nu.1.C.de re.vendic.

Sub.nu.49.verf.l.si quis inficiatus.}Sco.& arg.d.l.2.quod fals.tut.auto.

Sub nu.53.verf l.etiam hoc modo.} Scot. remissiuè tãtum. Tu vide in l.siquis mihi bona, §.pater Seio, de acquir.hæred.

Nu.58. verf.de tempore congruo.}Scot. Vide text.in d.l. aut qui aliter.

Add. tempus congruum. Adde &c. } Scot. excipe dies feriatos in honorem Dei,per not.per Bart. in d.l.1. §.nunciatio.sup q.citationis in simili; quãuis ibi vr

 considerare

considerare cognitionem causæ, per l. 2. quis or. in bo. possess. serue.

Vers. ut l. ita stipulatus, de uerbo. oblig. quod die, ut ibi. } Scot. Et etiam in contractu ad propositum nostrum ad uertenda est uerborum conceptio: vt clare patet in l. ita stipulatus, hic alleg. vers. Sabinus autē &c. vers. itaque potest Sabini &c.

Ad l. si prius. 15.

Sub num. 3. uers. hic enim nulla contradictio &c. } Scot. Falsum est, secundum glos. 1. ibi, cœptum erat, secundum Bart. supra 2. opposit. versic. sed erant facta aliqua.

Sub nu. 4. uers. & sic habebit minores dilationes, prius iurabit &c. } Scot. Imò in ciuilibus actor, & reus sunt pares in dilationibus. Paul. Castrens. in l. in tribus. ff. de iudic. qui reprobat glo. ibi idem dicentem, qd̄ hic Bart.

Sub n. 9. uers. tunc aut actor erat in quasi possessione iuris &c. } Scot. Facit Bologn. in repet. §. Iulianus. nu. 3. infra tit. 1. post Bart. ibi, vers. pone quod possidebat.

Sub nu. 10. uers. & tunc aut fuit contumax post lit. contest. &c. } Scot. Contrarium tenet Bologn. in d. repe. §. Iulianus. nu. 50. vers. itaque in reali &c.

Vers. & hoc ideo, quia si diceremus &c. non ergo transferetur in eum &c. } Scot. Innuit hic Bart. agentem negatoria, qui non possideat, si reus contumax nō sit, probaturum libertatē, & ita sentit possessionem releuare reum ab onere probandi seruitutē, & malè.

Sub nu. 12. Add. dicere. tenuit tamen &c. posses tamen dicere, quod Bart. &c. } Scot. Quod est contra Imo. supra apostil. prox. & Bart. hic, uers. siue ex officio mercenario.

Vers. secus in eo, qui uenit iure actionis &c. ut l. qui restituere &c. } Scot. Imò ibi est officium nobile, ut per Bart. l. 1. col. 4. de iurisd. omn. iud. & l. iubere cauere. eo. tit. & l. a diuo Pio. ff. de re iudic.

Ad l. prætor ait. 20.

Not. 1. } Scot. Quod colligitur argumentis, dicitur manifestum. c. si diligenti. vers. manifestè patet. vbi ad notaui, de fo. compet.

De damno infecto. Tit. 2.

Ad l. dies cautioni. 4.

§. prætor ait, sub num. 20. uers. ueritas est ista, quadam sunt ex quibus &c. } Scot. Hanc distinctionem Bart. dicit sibi non placere Lanfran. in c. quoniā contra. vers. testium depositiones, nu. 50. de proba.

Ad l. si finita. 15.

§. Iulianus, num. 25. uers. quero utrum postquam &c. } Scot. vide Dec. in d. c. quoniam contra. col. 10. de proba.

Ad l. damni. 18.

§. is qui uicinas, sub num. 3. uers. Tu responde, ibi est eadem ratio argumenti &c. } Scot. vide similem distinctionem in gl. fi. c. quanto, de censibus, quam glos. in suo casu reprobat.

Ad l. quod conclaue. 47.

Vers. ut l. si duo. §. sed si signa. infra, uti possid. } Scot. vbi vide. §. planè, ad quem Alc. lib. Prætermiss. 2. c.

De aqua, & aquæ pluu. arcenda. Tit. 3.

Ad l. 1.

§. De eo opere, in fin. uers. qui dicit, bladum est omne id, quod terra feritur. } Scot. Lege, quæ dicit, bladum est omne id, quod in area teritur.

Ad l. si tertius. 6.

Sub num. 6. uers. intelligo de uicinis habilibus ad capiendum per dicta iura. } Scot. De quo statuto vide pulchrè per Alcia. in Parergis.

§. si quis prius, sub n. 5. uers. sed qualiter poteris cognoscere &c. } Scot. Scilicet quando transit officium: alioqui cū non transit, nō potest dubitari, quin sit personale.

De publica. & uectigal. Tit. 4.

Ad l. si publicanus. 4.

§. in omnibus uectigalibus, uers. puto quod ciuitates, & castra Tusciæ, quæ exegerunt &c. } Scot. vide Paul. Castrens. in l. vectigalia. infra eo.

Ad l. licitatio. aliàs, locatio. 9.

Add. quaro aliquis &c. c. de condict. ob cau. } Scot. Alex. l. 4. §. 1. de verbo. oblig.

Ad l. cotem. 11.

§. Qui maximos. sub nu. 10. uers. unde fructibus non natis &c. } Scot. videtur malè loqui: & contra text. in d. l. nec emptio. vbi valet emptio spei, etiam nulla re secuta. Dic ergò, quòd non videtur vendita alea, vel spes, sed res futura: qua non nata, non valet emptio. Et conditio videtur expressa, quæ inest. gl. l. 1. in fi. ff. de condit. & demonstr.

Ad l. Cæsar. 15.

Vers. item nota, quòd dicta &c. } Scot. Procedit etiam in terris, in quibus princeps habet utile dominium tantum. Bald. in proœm. ff. orum. col. 4. Alex. cons. 8. in princ. lib. 6.

De donationibus. Tit. 5.

Ad l. 1.

Col. 2. uers. donatio pura sub conditione resoluenda, non est propriè donatio. } Scot. Negatiua non debet hic esse, secundum Bolog. in add. ad gl. hic.

Sub num. 10. uers. sed debet fieri differentia, quæ uerba &c. } Scot. vide Paul. Castrens. in l. si ita quis. §. ea lege. col. 1. ff. de verbo. oblig.

Ad l. filiusfam. 7.

Sub num. 5. uers. uel diebus feriatis in honorem Dei &c. } Scot. Si Bart. intelligit de mera examinatione, dicit verum: quia hoc permittitur in qualibet causa ordinaria. glo. clem. iudices, de offic. deleg. si autem intellexit de iuramento testis, non dicit verum maximè apposita ea clausula, per principem sæcularē: quoniam omnis actus iudiciarius est prohibitus tali die. c. fi. de fer. Quod c. princeps sęcularis nequit tollere, ne inferior &c. qua apposita per Papā, esset magis dubium: tamen idem credo, per ea quæ dixi de iuramento testis. Hæc Lanfran. in clem. sæpè. in fin. princ. de uerbo. signif.

Add puto quòd sic. } Scot. Adde illud, iusiurandū quod iurauit ad Abrahā &c. propter quod dictū, opin. Bald. sequitur Lanfranc. in d. clem. sæpè. de verb. sign. in prin. ver. item secundum Bart. poterūt &c.

Ad l. qui mihi donatum. 13.

Col. 3. uers. aut ex interuallo, & tunc &c. } Scot. Hinc ait Roman. quippiam in l. si aliena. §. si is qui putat. supra, de acquir. hæred. vbi allega. glos. in §. ope.

Instit. de oblig. quæ ex delicto nascuntur. Quod Alex. improbat in l. 1. §. nunciatio. not. 17. uers. limitat tamen Roma. &c. quem omnino uide.

Ad l. post contractum. 15.

Num. 4. uers. sicut. §. superuacuum. Scot. vbi vide Bart.

Ad l. Aristo. 18.

Vers. tu dic si principaliter emitur. Scot. vide Barbat. in c. ad quæstionem. hic alleg. & ad Bald. in proœm. feud. col. 3. in fi.

§. Labeo ait. uers. donator non tenetur &c. Scot. Tamen si se obligat, tenetur. Bart. in l. si legati. in princip. de legat. 1.

Ad l. nuda ratio. 26.

Col. 2 hac uero fuit causa. Scot. Facit l. filiusfam. §. diui. & ibi gl. & Doct. de leg. 1. vbi dicitur de præcepto nudo, cum similib.

Col. 3 uers. hic uero fuit scriptura, quæ semper &c. Scot. Facit l. solet. in fin. de offic. procons. Soc. l. 1. in princ. de verbo. oblig.

Vers. hoc modo probatur contra se. Scot. videtur ergò Lanfranc. male Bart. intellexisse, in c. quoniam cõtra, uers. confessiones. nu. 44. de probat.

Sub nu. 8. uers. in eo, quod dicit, quod priuata scriptura. Scot. vide Lanfranc. ubi supra.

De donat. cau. mort. Tit. 6.

Ad l. Tam is qui. 25.

Vers. aut ex defectu personæ, & tunc non potest. Scot. Text. est in l. 1. de tute. & ratio. distr.

Scholia Fed. Sco. Iurecons. &c. Ad Bart. in Libr. quadragesimumprimum Dig.

De acquir. possess. Tit. 2.

Ad l. 1.

Col. 1. uers. l. omnes populi. ibi, naturalis ratio &c. Scot. Et ibi Bart. col. 2. circ. med. Facit quod not. gl. 1. in fi. Instit. de obliga. Adde tex. in §. singulorum. Institu. de rer. diuis.

Sub num. 12 uers. quia illius requiritur animus. Scot. In illa non requiritur animus ad retentionem: a principio tamen requiritur ad acquisitionem. d. l. qui fun dum. d. §. item quæsitum.

§. adipiscimur autem. uers. item infans, qui omni intellectu &c. Scot. vide Alex. l. 1. in princ. colum. pen. num. 41. de verbo. oblig.

Vers. quia ibi intelligitur de infante, qui habet aliquem intellectum, non perfectum. Scot. Et gl. verb. iudicium, id est, semiplenum. Et text. uerb. suppletur, ergò aliquod prius. Non enim suppletur nihil, sed imperfectum. ut glo. fin. l. mnre. de acqu. hæred. Et nota quòd septenni, uel minori, nunquam tutor autoratur. l. 1. §. sufficit. de administr. tutor. Quod nota ad dicta hic.

Vers. sed isto casu est idem, quod in furioso. Scot. l. pupillus. supra, de acquir. hæred.

Ad l. possideri. 3.

Vers. & sic apparet, quod animus retinendi, operatur ad acquisitionem &c. Scot. Not. quòd uerba, quæ sunt ordinata ad retinendum id quod non est, non inducunt acquisitionem de nouo. l. quicquid. ff. com mun. præd. vbi Bald. De quo opposui ad Bart. in l. is qui putat. supra, de acq. hæred. vide tamen quæ ponit Ias. in l. existimo. vers. accedat quòd latè cõsuluit Petrus, &c. de verbo. oblig. & l. 1. §. si quis ita. col. 5. in fin. d. tit. de verbo. oblig. Facit illud quod dixit glo. in l. sed & si possessori. verb. dandam. in fi. de iureiuran. actionem parere, quòd fit ad exceptionem. Adde l. si quis mihi bona. §. sed quid si mandauit. de acquir. hæred. Ias. d. §. si quis ita. col. 6. in fi. de verbo. oblig. Adde quod retentio habetur loco acquisitionis. l. proinde. §. 1. vbi glo. & Barto. infra, de stipul. seruo. Econtrà facilius retinetur, quàm acquiratur. gl. l. si vt certo. §. fin. in gl. magn. supra, commo.

§. ex pluribus causis. sub num. 9 uers. & sic vna causa remanet. Scot. Facit hæc solutio ad id, quod adnotaui ad Barth. ex mente Ias. in l. Mæuius. §. duobus, col. 6. de lega. 2.

Ad l. si quis vi. 17.

§. Differentia. uers. dominium est ius de re corporali &c. Scot. Sed caue: quia facultas alienandi, non est de definitione. Vnde qui non potest alienare, tamen est dominus. Bald. l. uoluntas. num. 10. C. de fideicom miss. Aliter etiam definit Bald. in l. possessiones. ad fin. C. de prob. quem uide. & l. 3. §. fi. C. de secund. nupt. per illum tex. quem dicit non allegari a Bartol. hic.

Ad l. quod meo. 18.

Sub num. 1. uers. & l. qui bona in fi. Scot. §. quod scriptũ. dic. l. qui bona. nihil facit ad propositum, vt aduertit Alex. col. 2. qui subijcit. §. fi. l. interdum. infra eod. Nam d. l. qui bona. §. fi. potius aduersatur, dũ traditur ex causa possessionem semel habitam, ne minem posse, nisi possidere desinat in alium transferre. Apparet igitur, vtramque possessionem ex causa pendere.

Vers. & ad alias oppositiones, quòd hic loquitur in ficta possessione &c. Scot. Imò per constituentem transfertur vera, propriaque possessio, per modum a iure fictum. Bart. in l. si is qui pro emptore. q. princip. 7. infra, de vsuc.

Sub num. 4. vers. transferro possessionem, vt l. 1. §. nõ alij autem. vbi glo. verb. retineo, uers. sed licet domino.

Vers. & hoc probo, quasi per simile innouatione. Scot. Imò videtur nouatione facta, obligationem, nexumq; veterem perimi. l. 1. infra, de noua. ibi, ita noua cõstituitur, vt prior perimatur.

Sub num. 9. uers. ut l. qui vniuersas. §. 1. infra. eod. Scot. Imò l. quamuis. §. 1. infra, eo. ubi text. singul. Alex. hic col. pen.

Ad l. interdum. 21.

Vers. idem si simpliciter constituo. Scot. Quod operatur plus, quàm si adijciatur precario. Alexand. supra, l. quod meo. Facit Bartol. l. Celsus. numc. 15. ff. de vsucap.

Ad l. si aliquam. 28.

Num. 9. quidam nobilis habens &c. Scot. Hæc trahuntur ad recognoscentem suum allodium ab aliquo in feudum, ad maiorem cautelam. Alciat. in l. si mihi, & Titio. ante 18. limit. de uerbo. oblig.

Ad l. qui absenti. 38.

§.si quis possessionem,sub num. 3. uers. & si ad aliquem actum alienationis peruenerit &c. Scot. Hanc clausulam putat Bart. sibi contrarius superfluam, in l.filiusfa. §.diui,2.supra,de lega.1.col.3.circ.med.Sed considera infra,vers.tunc etiamsi non dicatur ad quécumque.

De vsuc. & vsurpationibus. Tit. 3.

Ad l. 1.

Add.nemo potest.uide &c. Bart.in d.l.nemo potest. Scot. Et ibi Paul.Castrens.col.2.

Ad l. sequitur. 41.

§.fructus, & partus.uers.& fructus suos facere. Scot. Facere,intellige per vsucapionem : & loquitur improprie. Nam aliud est vsucapere, aliud suos facere, in tantum quòd sunt contraria. l.in bello.§.si quis seruum.ff.de capti.

Add.præscribendo rem. Adde Bart. &c. uers.in 1.col.de fruct. & lit.expen. Scot. Idem per Castrens.hic.

Vers.de iure canonico procederet. Scot. Lege,de iure canonico non procederet.

Ad l. naturaliter. 5.

Sub num.25.add.uacante imperio.Adde quod nos. &c. Sco. vide Abb.c.1.nu.3. de præscript. vbi reprehendit argu.de œconomo,ut ibi per eum,& nu.5.

Num.30.uers.ut l.sicut.C.de præscript.30.anno. Scot.Dormit in casu l.fi.§.licentia,vbi Ias.7.& ult. not. C.de iur.delib.

Ad l. Labeo. 8.

§.sed eum qui,uers.per Dynum in c.quod alicui suo &c. Scot. vide l.Antistius.in fi.cum glos.ff.de acquir. hæred.

Ad l. neque seruus. 11.

Vers.& meliorem text.habes,in l.qui a seruo.infra, de actio.& obligat. Scot. Adde l. nunquam.§.si seruus, infra, eo. Hinc eliciur, detétionem parere vsucapioné. Quod non sat subsistit.vide Ias.infra,l.si is qui pro emptore.6.not.in fi.

Ad l.si is qui pro emptore. 15.

Col.2. uers. sequitur, nam &c. hic respondet Iulianus &c. Scot. Hæc ridicula,cum Iulianus fuerit ante Marcelli tempora, vt in historiis legere est.

Sub nu.4.uers.sed quo modo certè non quo ad dominium &c. Scot. Facit ad id,quod habetur infra,nu.47.

Sub num.5.uers.uel uocabulo creditur. Scot. Quod tamen de casu dubio significat præsumptionem.l.i. §.finautem.ubi Ang.& Modern.supra, de hæred. instit.

Sub num.7.uers.licet proprior locutio esset &c. Scot. Satis acutè.Probatur.l.bona.§.pen. uers.mortuo patre. uerb. cum perueniret. infra, de capti. & postlim. reuers.

Sub num.17.uers. quia ibi loquitur &c. & text.expone &c. Scot. Hanc solutionem improbat Ias.hic:affertq; nouam, quæ fuit Petri Besutij præceptoris sui,nu. 61.in princ.col.18.Aliter Andr.Alcia.præceptor meus hic.

Sub num.22.uers.nec habent iuris effectum. Sco.vnde non admittitur fictio nihil proficiens, ut infra. col.seq. uers.itè oppono de l. 1.§.si uir.sup.tit. 1. rńdeo &c.

Sub num. 24. uers. ut ecce nuls testator,cum dicit equus, quod fugatur &c. Scot.Imò potest,vt ibi per Bart.& Doctor.Imo.hic sequitur opin.Bart.hic,reprobata gl. in l.si quis in fundi.de leg.1.Tu ibi vide Alex.& cótra opinio.Bart.hic,facit gl.cómuniter approbata in l.quæ extrinsecus.ff.de verbo.oblig.

Sub num.25.uers.& sic cuilibet illorum impono &c. Scot. Hoc autem possumus.glo.l.si pupilli.§.quid ergo. verb.ipso gestu,quam Bald.no.supra,de neg.gest.

Sub num. 27. uers.sed quando talis fictio &c. Scot. Hoc penè dixit supra,col.præc.uers.nec habet iuris effectum.circ med.col.

Vers.& sic ius non haberet suum effectum. Scot. Alciato non placet hæc ratio: quia potuit fingi, possessionem, quæ uxori non quæreretur,marito remanere,l.si me in vacuam.2.respon.supra,tit.1.

Add.quod est possibile,quid possit fingere &c. uers. & ibi Ang. & Imo.limitant &c. Scot. vide l.seruum. Rem pupil.salu.for.vbi gl.Bart.l.1.nu.13.sol.matri.ad quę adnotaui,& ad Alex.l.1.in princ.de verbor.oblig.

Vers.extra hos terminos &c. Scot. Idest,separatim qualibet specie considerata : vel considerata potius aptitudine quadam naturæ. Nam prior explanatio conuenit duplicibus vti duobus reis, & si qua similia,de quibus Ias.hic.

Vers.licet esset impossibile &c. Scot.Puto legendum,sed si esset impossibile &c. Scot. Illud enim, licet, implicaret pugnantia.vel legito,sed si esset &c.

Vers.si intellige d.l.in bello.&.§.sed si in bello. Scot.His obstat uerbum illud, in perpetuũ.d. §.sed si in bello. vide Ias.hic num. 194.& 195.in fi.

Sub num.29.uers. Pone ergo, lex ex certa causa &c. Scot. erit enim potius retectio,quàm species recens.Facit optimè quod tradit Accursius in l.manumissiones,verb.datio.uers.præterea cum omnes &c. supra,de iust.& iur.quam nullus interpretum perpédit.Facit Instit.de hæred.instit.in princ. ibi, quod non per innouationem &c.& quod tradit Bald.in no.for.fidei.in princ.in usib.feud.

Sub num.30.uers. collige responsionem ex ijs &c. Scot. Impossibile quidem infectam stipulationem esse factam:sed potuit confici.

Sub num.35.uers. qui erat præsens in concilio, & tunc aut dicit &c. Scot. Tu tamen aduerte, quòd Paul. Castrens. in l. nulla, supra, de legib. neminem posse ciuem esse quoad quædam; idest, partim esse ciuem, partim non ciuem, argu.l.si pariter.supra,de libe.caus.& eius,quod not.in c.cum inhibitio. per glo.de clandest.despons.vide Alex.in l.si Ruffinus C.de milit.testam.

Sub num.41. uers. scilicet, per replicationem,& sic per fictionem. Scot. Imò replicatio ueritas est,nec fingitur in actu priore. Si enim nullus fingeretur : replicatione non esset opus. vide Alcia.hic luculenter aduersus Bartolum differentem super hac fictione priuatiua.

Sub num.43.Add. Non reperio locum Azo. qui ad rem faciat. Nec scio, quam rubr. &c. Alex. Losus. Scot. Imò fuit Lutcus, qui nequaquam viderit Azo. talia differentem in prælu dio ad Codicem : quam appellat hic Bartol. rubri.de materia ad C.

Sub num.44.uers.ut l. solutionem. infra,de solutio. Scot. l. sub conditione . infra, de solutione, quamquam verè fuerat ante soluta. Fingitur liberatio ante facta.

Sub

Sub num. 48 uersi. in l. qua legata.] Scot. a sensu contrario.

Vers. quia in contractibus versatur opera &c.] Scot. vide Christoph. Porc. Instit. de verb. oblig. §. ex conditionali.

Sub num. 53. uersi. super seruo mortuo fingitur retrò.] Scot. Immo secundum Bart. ibi, nihil fingitur retrò.

Versi. & tunc non loquitur de fictione.] Scot. quia verè fuit eius ab adita hæreditate, vt dixit.

Num. 51. uersi. pro me etiam faciebat, quia istud tale beneficium &c.] Scot. vide Bartol. in l. Domitianus, inf. ad Turpil. vbi distinguit, si generalis est abolitio, non relaxatur; quia possunt repeti. Sin specialis est, aliud dicimus. Quod si crimen omnino condonatur, vt repeti non possint, siue generaliter, siue specialiter, porrigitur ad positos in vinculis. At hic est ita: ergò aduersus Bartol. hic, pro Bartolo alibi concludendum. Ita cóncludit ipse cò loci, nihil hic confirmans.

Sub nu. 53. uersi. & ratio notabiliter ponitur &c.] Scot. in l. quod si filius, factum patris intercesserat, per substitutionem pupillo factam. In d. l. pen. una lex ope ratur.

Versi. ex quadam consequentia.] Scot. Accessoria non requirunt habilitatem extremorum. Vide Bart. d. l. si. & hic sup.

Num. 56. uersi. quum fit de una persona, ad aliam personam.] Scot. vide hunc in l. sed & si. §. seruus meus. inf. de iniu. vbi dicit se latius, & intelligibilius dicere, quã hic dixerit.

Sub num. 59. uersi. sed possessio prout est ius insistendi rei etc. si uerò loquaris de ui, qui per actum ciuilem etc.] Scot. Quare si quis meo procuratori constituat se possidere eius nomine, non acquiro possessionem, nisi per cessionem. Alex. post Castrens. d. l. quod meo.

Sub num. 61. uersi. Nunc uideamus materiam extremorum.] Scot. vide Bar. in l. quædam, sup. de iur. codicil.

Versi. hoc probatur sup. tit. 1. l. 1. §. ceterum.] Scot. sub §. item acquirimus, ibi text. ad hoc inducit Bartol. num. 9.

Sub num. 67. uersi. et inf. de fideiuss. l. heres a debitore. §. fin. ibi enim lucratur, quia pro actione &c.] Sco. Hæc inanis est ratio. Veriorem ibi tradidit Pau. Castren. Ias. hic char. pen. col. 3. num. 386. & seq.

Sub num. 68. uersi. et l. heres a debitore. §. fina.] Scot. vide suprà.

In fi. uersi. et eam prout tunc composui nullo addito etc.] Scot. Facit quod no. Ioan. Andr. seu gloss. c. cupientes, de elect. in 6.

Ad l. ubi lex. 24.

Add. usucapio uide Bar. uersi. omnes tenent opinio. Bar. hic, reprobata ea quam tenet in d. §. diui.] Scot. imò Alex. ibi tenet illam.

Versi. idem puto, si esset facta prohibitio etc.] Scot. de hoc dicto Bart. dubitat Abb. in cap. cum non liceat, col. 4. uersi. fi. de præscript.

Ad l. Celsus. 27.

Sub num. 24. uersi. de proba. c. licet causam.] Scot. vbi text. dicit a sexaginta annis, & citra de possessione eccles. Sed de possessio. laici, dicit, a quinquaginta annis citra: & ibi probatur optimè, quòd hæc differentia non est vera: licèt in cap. inter dilectos, de fid. instrumen. testes cum copula deposuisse referat a parte, sentiens aliter testes debere deponere, vt probent.

Ad l. cum uir. 42.

Sub nu. 9. uersi. quod fieri non potest, sine noua traditione.] Sco. vide l. quædam, vbi Soci. nu. 3. sup. de reb. dub.

Pro dote. Tit. 10.

Ad l. 1.

Versi. usucapitur pro suo.] Scot. lege, vsucapitur pro dote: ante contractum uerò vsucapitur, pro suo &c.

Scholia Fed. Scoti Iureconsul. &c. Ad Bart. in Lib. Quadragesimum secundum Dig.

De re iudicata &c. Tit. 1.

Ad l. a diuo Pio. 15.

Sub nu. 11. uersi. tamen debet intelligi, quòd causa simpliciter fuit commissa.] Scot. Plus operatur simplicitas. Azo in sum. C. de postul. sub nu. 1.

Sub nu. 12. uersi. in causa uertente inter tales etc.] Scot. Ad ucrte, quòd cognitio simpliciter continet definitionem. Alex. l. 1. de officio eius. col. 16. nu. 51. Ias. eo. l. 1. num. 70. col. 19. Bar. post gloss. l. 1. C. si contr. ius, uel util. public. l. 3. §. cognoscit, suprà de offic. præf. vigil. ubi text. Allegant multa Doct. d. l. 1.

Sub num. 14. uersi. mihi uidetur quòd alius delegatus, quàm a Principe etc.] Sco. Aduerte quòd Ioan. Imo. & Moder. in cap. pastoralis. §. quia uerò, & c. ex literis, de offic. deleg. reprehendunt Bart. hic, dum dicit, vel eius delegatus. Volunt enim subdelegatum a delegato principis in exequenda sententia, non plus posse, quàm potest delegatus ab ordinario. Vide Alex. col. pen. num. 83. d. l. 1. de offi. eius.

§. super rebus. sub num. 3. uersi. ut l. is a quo. sup. de re. uendic.] Scot. intellige si cæperit experiri de iuribus suis antequam ferretur sententia, iuxta d. l. is a quo. Ias. hic post Bald. Imo. Alex. per Ias. alleg.

Ad l. cum prolatis. 32.

Versi. alia Lectu. est, quod eligit opinionem unam de multis, seu de l. quæ multas etc.] Scot. vide Barto. in l. qui Romæ, §. duo fratres, col. 3. oppos. 6. de uerbor. oblig. & 1. constit. C. num. 14. Bart. l. ornamentorum, de aur. & arg. leg.

Versi. secundum Iaco. de Aret.] Scot. immo secundum gl. in l. & ideò, sup. de legib.

Ad l. diuus Adrianus. 33.

Versi. sol. speciale est ibi fauore minoris.] Scot. reprobat Alex. in l. qui Romæ, §. duo fratres, nu. 39.

Ad l. si vni. alias, Pomponius. 36.

Add. uel dignitate. Adde quòd Abb. &c.] Scot. tamen in iure secus est, quia omnes sunt æquales, l. 1. C. de vete. iur. enucl. vnde contraria insurgunt.

Sub num. 8. uersi. an quilibet solus poterit.] Scot. Idem tradidit in consi. 189. nu. 7.

Ad l. Nesennius. 41.

§. fundum. uersi. sed si apud uirum semper mansit, non puto &c.] Scot. sentit oppositum Bar. l. 1. sup. solu. matri. & Ias. hic aduertit. Sed receptius videtur esse, quod scribit dicta lege. 1. ut scribit Alciat. dicta lege 1.

Ad

Ad l. contumacia. 53.

§. *Paenam contumacis. Add. medicus. Adde quòd idem &c.*} Scot. Bar. l. quæsitum, in fi. inf. eo.

Ad l. quæsitum. 60.

Versi. & de naufrag. l. de submer. lib. 11.} Scot. vide sup. l. contumacia. §. fi. sup. eo.

Ad l. cum quærebatur. 62.

Versi. si est idem index. idest, eadem persona iudicis &c.} Scot. Facit Iaſ. in l. ſi pacto quo. nu. 11. uerſi. nec reperitur. C. de pact.

De confessis. Tit. 2.

L. non fatetur. sub num. 13. uersi. prædicta vera, quando positio est iuris communis, sed si esset iuris consuetudinarij &c.} Sco. vide Bar. in l. omnes populi, in fi. de iust. & iur.

Quib. ex cau. in possessio. eatur. Tit. 4.

Ad l. prætor ait. 2.

§. *Destrudi uer. quam ponit Alber. de Gan. quòd si aliquis &c.*} Scot. Bar. meminit Alberti de Gandino hic.

De bonis, (aliàs, rebus autori. iud. possid. Tit. 5.

Ad l. prętor ait. 9.

§. *quod de fructibus. uersi. ut in damno dato.*} Scot. bonisvè raptis. lege, bouem. §. ſi quis ſeruum, de ædil. edic.

Versi. sup. de petit. hæred.} Sco. d. l. bouem. §. ſi quis ſeruũ, in prin.

Versi. fui iniuriatus propter rem.} Scot. ego legerem, fui iniuriatus per rem.

Quæ in fraud. cred. Tit. 9.

§. *si debitorem. Add. ulterius quæro. Adde Bald. uersi. sed an petens familiam.*} Scot. his obſtant ſup. dicta de incompetentia, vt non obſtet; quia poteſt capi propria autoritate, quo caſu non eſt loquendum de oſtenſione inſtrumenti. Ergò nec alio caſu. Non obſtat de ſequeſtro, quia in eo ceſſat ratio propriæ autoritatis. Conſidera quoque an importet, quòd l. iubemus, loquitur de ſequeſtratione militaris annonæ: item de pecunia abſentis.

Scholia Fed. Scoti Iureconſ. &c. Ad Bar. in Lib. Quadrageſimum tertium Dig.

De via publica. Tit. 10.

Ad l. 1.

Scot. Quòd via ampla ſit nobilior, facit Homerus Iliad. lib. 4. dum facit latas vias habentem Mycenem. Adde quòd impiorum ciuitates habent plateas, cum via virtutis ſit arcta. Moder. in Matthæ. cap. 6.

De vi, & ui arma. Tit. 15.

Ad l. 1.

§. *Sed & si quis. uersi. dicit glos. quòd sic. fallis &c.*} Scot. vide Bartol. in l. ſed ſi vnius, §. ſeruus meus, infrà. de iniur.

Ad l. ſi plures. 9.

Add. si plures. De intellectu &c. in l. 4. §. Cato.} Scot. & ibi Alex. col. 3. & ſeq.

Versi. quæ dantur contrà hæredes, quatenus. &c.} Scot. vide l. in condictione, ſup. de condict. furti.

Uti possidetis. Tit. 17.

Ad l. 1.

§. *Huius autem interdicti, uersi. inf. ea l. §. restituenda.*} Scot. vbi ipſemet Bar.

Ver. quandoque per diffamationem possessio &c. quia propter illa uerba hominis &c.} Scot. Facit glo. fi. in l. fi.

Ad l. ſi duo. 3.

§. *In hoc interdicto. uersi. 2. no. quomodo æstimatur &c.*} Sco. vide Bertachin. in tract. de gabell.

Versi. debet æstimari possessio, non res, ut hac l.} Sco. vide tex. notab. in l. ſi mulier. §. qui poſſeſſionem, ff. quod met. cau.

De iti. actuq; priua. Tit. 19.

Ad l. 1.

§. *Hoc interdicto, sub num. 9. uersi. possunt etiam esse tales actus &c.*} Scot. vide. l. ult. ff. quemadm. ſeruit. amit. Cantiunc. Inſt. de ſeruit. ruſt. & urba. prædio. §. ult. uerſi. iſta uerò patientia.

§. *si quis hoc interdicto. Add. Per hunc tex. dico &c. uersi. ubi declarat.*} Scot. Alexand. conſi. 68. num. 18. & ſeq. lib. 2.

§. *Si quis propter. Add. notabilis. §. uersi. tamen iste text. non multum facit pro Barto.*} Scot. Pro alia reſponſione ad hunc text. vide Tiraq. de retract. §. 32. gloſſ. 4. num. 22.

Vers. dicens quòd ignorantia non est iusta &c.} Scot. Pro quo eſt text. in l. ſi. hic alleg. per Bartol. ubi non habetur diſtinctio ſcientiæ, & ignorantiæ.

De aq. quotid. & æsti. Tit. 20.

Ad l. 1.

§. *Permittitur. uersi. & hoc not. pro emphyteosi, quod ea finita per generationem, descendentes possunt petere &c.*} Scot. Vide Alexan. l. ſi mihi & Titio. col. pen. inf. de ver. obliga.

Quod vi, aut clàm. Tit. 24.

Ad l. 1.

§. *Et parui, uersi. sol. quod hic dicitur nulla iusta exceptione, subaudi, nisi quatuor &c.*} Scot. vide ſimile per eund. in. l. de ætate, col. antepe. de minor.

Sub num. 7. poterit quis implorare officium iudicis &c.} Sco. contrarium per Alexand. in lege prima. ff. de iuriſd. omn. iud. Add. ad Abb. in c. iudicis officium. de offic. iud.

Versi.

Verf.tunc non posset officium iudicis implorare.} Scot.Non tamen excluditur exceptio iudicis a seipso supplentis.Dec.rubr.de probat.extra,col.6.ad no.ad Bar. §.Cato.l.4.de verbo.oblig.3. q. vbi colligo fauorem iudicis profuturum : quia potest non repellere.Vide ibi.

Ad l.aut qui aliter.5.

Verf.habetis in l.si ideo,supra de enis.}Scot. Facit l. si fundum.in fi. de fund.dota.

De precario. Tit. 26.

Ad l.& habet.15

§.Cum quis.verf.circa hoc vide Cyn.&c.}Scot. Vide Bart. in l.si.C.de pact.conuent.

Scholia Federici Scoti Iurisconf. Ad Bar.in Lib.Quadragesimumquartum Dig.

De except.seu præscript. & praiud. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub.nu.4.verf.& ista est veritas &c.}Scot. contrarium tenet Lanfranc.in ca.quoniam contra.hic alleg.col. 51.vbi Dec.nu.26.

Ad l.non vtique.9.

Verf. ego tenui istam opinio. semper : & est dictum meum} Sco.Vide Lanfrancum etiam in c.quoniam cõtra. verbo, exceptiones. ch. 18.de proba. qui dicit distinctionem Bart. carere in totum fundamento.

De dol.ma.& met.except. Tit. 4.

Ad l.palam.2.

§.circa primam. Add. quæstionis casum. Sed Imo.ibi &c. verf. Sed quid in scriptura &c.} Scot. Vide tamen Bald. in c.2.de feu. da.in vileg.commis.

Quar.rer.act. non detur. Tit. 5.

Ad l.1.

§.qua oneranda.verf.dicit statutum huius ciuitatis,qui offenderit &c.}Scot.obstat l.si quis decurialis,& q ibi Bal. C.de episc.& cler. Et quod firmat Dec.post Abb. Castr. & alios.c.ecclesia,col.17.nu.47.de cõst.Sed responde, suprascripta procedere quoties statutũ redigit uel relinquit clericos dispositioni iuris cõis, & non aliter. Et ideo quicquid dicat Bart.hic, & in d.Auth. cassa. si statutum augeret in aliquo pœnam, aut fauorem respectiue,a iure communi concessum, vt illud statuti commodum respiceret tantùm Laicos,crederẽ statutum valere:quia non tuũ tibi,sed meum aufero beneficium. Et hoc per supra allegata.Et hanc vltimam rationem in suo dicto ponit Castrens.supra nominatus in d. Auth. cassa. Et ponamus ita casum,quòd aliàs statutum valeret etiam circa clericos,iuxtà not.in d.c.ecclesia.per Doct.nam regulariter statuta etiam fauorabilia clericis non valent. d.c. ecclesia. & ibi Doct. Abb.consi.83, num.2.lib.1. Vide ad priora dicta Alex.l.nolle.nu.3.supra de acquir.hæred. ex cuius dicto, meum simile confirmatur.

De litigiosis. Tit. 6.

Ad l.1.

§.Si inter, verf. No. quòd vitium Litigiosi non afficit &c.l.1.} Sco.vbi glos.Sed contrarium per Fabia.in tracta. de vendit.q.4.princ.13.q.Bald.in l.fi.C.eo.

Add. Litigiosa. & hoc teneas &c. Verf. & ibi vide in materia Inno.}Scot.& ibidem Dec.& Panormit.

Add.declaro.Idem tenet Bart.&c. & Bald.in l.1.C.commu.diuid.} Scot. & ibi Salyc. vt in add.d.l.fin. & Bald.in d.l. 1.allegat Cyn.vt ibi per eum.

De actio.& obligatio. Tit. 7.

Ad l.non figura.38.

Verf.Sed Petr. dicit, quòd de iure Digestorum non erat cognita &c.}Scot. Vide Iasl. 1.in princ.infra tit.

Ad l.obligamur.52.

Verf.non bene dicit, quòd pater sit obligatus.}Scot. Dos dicitur quasi debita, glos. l. mulier. §. pen. supra ad Trebell.vbi Docto.

Verf.quia ratio quare pater teneatur &c.} Scot.Vide Paul. tenentem contra Bartol.auth.res quæ.nu.7. C.cõmu.de lega.vbi Bart. idem dicit quod hic per hãc rationem.

Scholia Fed.Scoti Iureconf. Ad Bart.in Lib. Quadragesimumquintum Digest.

De verborum obligatio. Tit. 1.

Ad l.1.

Sub nu.3.verf.& not.Instit.eo. tit.in princ.}Scot.Adde l.1. C.eod.

Verf.contra hoc videtur facere text. &c.} Scot. obiectum sentit Accurs.in l.sponsio,ff.de verbo.signif.Et videtur text.pro hac sententia in l. præposteri. verb. stipulationib.C.de testa.dic.verb. & stipulatio.vbi tamen aliter intelligit glos. pro Bart. Vide glos. pen.& vlt.§.fi.Instit. de fideiuss. Pro Accursio facit quod ponit Bal. infra.§. cum adijcitur, de præposteratione.oppos.1.

Verf. Non contrahitur per epistolam &c.} Scot.de epistola data a præsente præsenti, Bart.supra de donatio.l.nuda ratione.in fin. Corne.Tacit.lib.4.verf. moris quippe tum erat,quemque præsentem scripto adire.

Verf.surdus,& mutus talis,qui intelligit videndo motum labiorum.}Scot. Vide Bart.in l. 1 .§.mutus,ff.de tute.in. fra.§ si quis ita,sub nu.7.

Verf.8.Nellus de Gabrielis.} Scot. Neuiz.in Syl.nupt.ch. 4.legit, Lælius.

Verf.& quosdam alios vidi.}Scot. Aliud pulchrum vide per Bald.in cap.mutus.de feud.tit. & tit. Episc. vel Abb. in princ.d.c.in vsibus feud.

Verf.& tunc caderet in infantem.}Scot.Quasi dicat,non si velit obligari.Et sic prima pars consilij verf.si quis igitur ex his &c. cadit in infantẽ. Secunda autem, verf.item si quis ex his &c.non cadit.

Verf.Sed surdus potest præcipere verbo.} Scot.d.l. discretis, verf.si enim vox articulata &c.

Verf.quia iste non intelligit.}§.pen.

Verf.

Versi. quandoque aliquid intelligit, & perfectè &c. Scot. Alciat. hic saluat Bart. quia licèt aliquid perfectè intelligat, non tamen omnia. Et aduerte, quia licèt Doct. vt hic in apostil. sub lit. K. ponitur, reprehendant Bart. non meretur reprehẽdi propter ea quæ subiungit in seq. colum. uersic. sed si esset talis surdus &c. cum versic. & sic poterit facere &c. iunc. uersi. sed quid de surdo tantum &c. vbi colligitur dicendum in altero, quod dicitur in vno. Et adde ad æquiparatio. Bar. l. Imperatores, & ibi add. sup. de re iud.

Num. 11. uersi. qualiter autem probatur mutus, & surdus, dictum est in l. 1. in fi. sup. tit. 5. Scot. vbi tamen ipse nihil dixit.

§. Qui præsens, sub nu. 2. uersi. & vitiatur. Scot. simile per Bar. in l. 1. col. 2. C. de lit. contest.

Versi. & l. dups, inf. tit. 1. Scot. §. fi.

Versi. vt l continuus, in prin. inf. eo. Scot. Facit quod Bal. & alij not. in l. hæredes palàm, in fi. sup. de testam. Quicquid ibi gl. & Bar. dixerint.

§. Si quis ita, versi. per responsionem Scæuolæ. Scot. Adde l. Thais, in prin. & §. Seio, de fideic. liber. l. penul. de magistr. conuen.

Versi. vt sup. de codicil. l. 1. Scot. vbi vide Bal. qui docet quomodo cognoscatur, quòd voluerit testari, vel codicillari: & quomodo possit voluntas sustineri. Et Alex. refert, & sequitur in l. uerbis, col. 3. hic alleg. per Bar.

Versi. & l. verbis ciuilibus. Scot. vbi glos. simile per Bar. in §. Cato. inf. l. 3. colu. 3. vbi allegando l. mora, de de vsu. uoluit allegare not. per glo. ibi, vt addidi ex Soci. ibi.

Add. non video cur non sit. Adde quid si index &c. uersi. si ex tribus iudicibus &c. uoluit Pau. de Cast. conf. 24. Scot. Sed hoc est contra l. diem proferre. §. si plures, sup. de arbitr.

Versi. tunc aut est defectus in forma. Scot. idest, substantia, ne sit contra glos. in §. sed cum nulla, l. iurisgentiũ, sup. de pact. communiter approbatam secundum Alex. hic, & Ias. post alios ibi. Nam glos. ibi vult stipulationem valere in vim pacti, responsione ex interuallo secuta, vel præcedente interrogationem. Qui ordo, & quæ continuatio actus pertinet ad formam, vt his viriatis, forma dicatur viriari, Bald. c. 1. de nou. for. fide l. in diffinitio. Alciat. hic.

Add. Et tunc idem. Istud reprobat Roma. Scot. immo probatur in c. 1. de desponf. impub.

Versi. Italia statuta sunt facti. Scot. capit. 1. de constitut. in 6.

§. Si quis simpliciter, uersi. tamen obstat exceptio. Scot. Hæc ratio respicit versi. aut si ita interrogatus, intra calendas &c. nec militat in alijs exemplis, aut casib. §. nostri.

Versi. & Hugo fundabat se ex illa dictione, aliquid, quod est relatiuum substantiæ, non qualitatis. Scot. Adde quòd, quæ, est relatiuum substantiæ, non quantitatis, aut qualitatis. glos. l. un. uersi. proferuntur, in fin. C. de sentent. quæ pro eo quod inter.

Versi. & ideò non ualet. Scot. sed idem esset in §. nostro. uersi. dabo Idibus: quia non præcessit interr[illegible] Quintis Calen. ad Idus: quæ dierum a[illegible] nec ratio Petri militat in detractionis [illegible]

Versi. & ut ille respo[illegible]

q statutum sit ad instar stipulationis, & interrogatio præcedit, vt simus certi: & populus respõdeat animo se obligandi legi. Ias. l. seruo legato, §. si testator, de leg. 1.

Addit. nam simpliciter. No. de illo uerbo &c. Scot. aliter in l. si. C. de dot. promiss. uide glo. in c. præterea, verb. simpliciter, de off. deleg.

Versi. & facit l. inter stipulantem. in prin. inf. eo. Scot. & ibi Bartol.

§. Si stipulanti. Add. sed per hoc. Adde quod &c. Versi. pro quo facit, quod si pone centum, & testes dicunt &c. Scot. sed aduerte: quia aliud est constitui in mora: aliud obtinere, vt colligitur ex Pau. Castr. in l. qui solidum. inf. per Bar. alleg.

d. add. uersi. de illis debeo obtinere, ut consuluit Bald. &c. Scot. vide Alexan. in l. inter pares. num. 10. sup. de re iudic. vbi testis deponit de mutuo facto de quinque, alius de facto de decem, non probant: quia aliud est mutuum de quinque, aliud mutuum de decem: vt ibi per eum.

§. Sed si mihi. uersi. pone quòd stipulor a te omnes seruos, &c. Scot. vide Castrens. sup. §. si quis simpliciter.

Versi. & l. si fuerit, de rebus dub. Scot. sed ibi non poterat certificari. hic sic. Alex. hic.

Ad l. stipulationum. 5.

Versi. & illud inducebatur ad q. disputatam Bonon. Scot. vide Dec. in cap. at si clerici. §. de adulterijs. extra de iudicijs. 14.

Versi. mistum est species per se. Sco. indecisum relliquit in l. a. de interd. uide Gammar. in tracta. de extensio. columna penul. ubi tenet contra Bar. & Doct.

§. Ex his igitur, sub num. 6. versi. cessat officium iudicis. Scot. Ias. §. Cato. 5. q. Bar. ponit hoc dictum, & sequitur. vide Paul. l. itinere, de seruit. rustic. præd.

Sub num. 15. uersi. & alteri accrescit. Scot. Melius dixisset, non decrescit. Latè Barto. Alex. & alij, in l. si mihi, & Titio. inf. eo.

§. Item si in facto, col. 2. uersi. item est contra l. fi. inf. de prætor. stipul. Scot. vide duo verba Barto. in l. cum stipulatus sim, vbi oppos. inf. eo.

Ad l. 4.

§. Cato. sub num. 8. uersi. quos constat in solidum teneri. Sco. vide sup. 3. oppos. in distin. vbi contra, dum allegat gloss. ibi: & intelligit aliter illum tex.

Num. 10. uersi. quod est nota improprietatis. Scot. l. 1. de re. dinis. cum glos.

Sub num. 11. uersi. & factum unius, facit committere pœnam, & interesse &c. Scot. vide Socyn. hic, col. 11. ubi dicit, quòd Bartol. voluit allegare not. in glos. vt hic per eum.

Versi. aut illud factum indiuiduum non descendebat. Scot. vide l. in commodato. §. si ex facto. sup. commod.

Versi. ut sup. dixi. Scot. sup. col. præced. uersi. aduerte ad rationem, obligatio &c.

Sub nu. 13. facilius est facere, quam dare &c. Scot. Quod dictum Bart. reprobat in d. l. vn. 4. Nam procedit in auaris. Et est contra æquitatem naturalem, quia liber homo est pluris, quàm datio quantæcunque pecuniæ, l. in seruorũ, in fin. inf. de pœn. Ias. hic col. [illegible] in prin.

[illegible] 15. uersi. præterea posito. Scot. & bene l. id quod nostrum, de reg. iur. Alex. hic col. 5. & sup. §. ex his, vbi reprehendit Ang.

Versi.

Versi. & ibi per Cyn. Scot. vide Bartol. sup. l. prox. §. ex his, col. 1. opp. 2. vbi ponit inductionem.

Versi. istud quod est in obligatione quantum &c. est in conditione, si bene inspicies. Scot. Probatur in l. obligationũ ferè in fi. sup. tit. 1.

Sub nu. 16. uersi. ut hoc §. in fi. Scot. & sup. hac col. uersi. præterea est falsa. nam ipse &c.

Sub nu. 17 uersi. tamen quia continet diuinationem &c. Scodum Bart. præsupponit hanc solutionem ex se stare posse, reprehenditur per Soci. hic nu. 28.

Versi. hoc etiam tenuit D. Rey. me audiente: licet quandoque. Scot. Idem tenet glo. in c. suam. inf. alleg. in fi. glos. magn.

Sub num. 23. uersi. & sic siue sit apposita pœna, siue non. Sco. Adde gl. in l. inter cohæredes, §. si quis stipulatus, verb. petitum, fam. ercisc. Ias. hic.

Versi. item in casu, quo stipulatio de defendendo est diuidua &c. Scot. l. si communes ędes, de negot. gest.

Sub num. 24. uersi. si ponimus eam esse prætoriam. Scot. Affirmat. in l. 5. q. in fi. & malè. Ias. hic.

Sub num. 26. uersi. & de postul. quos prohibet. Scot. Intellige per officium medio exceptionis imploratum. Aliàs enim cum iudex sciens aliquam inhabilem, vt iudex, eum nemine excipiente repellit, non seruit. q. Bar. vide Soci. in hac. q. & potest non appellare. Soc. Ias. hic. Adde quòd statutum ne possit opponi per modum actionis, vel officio iudicis, intelligitur a parte implorato, non a se ipso supplentis. Dec. rubr. de probat. extra, col. 6. Vnde iudex fauorabilis iuuabit partem, quam scit vtiliter non excepturam. Adnotaui ad l. 1. §. & parui in fin. ad Bar.

Versi. & famil. ercisc. l. si familia. Scot. vide Ias. hic, & Bar. d. l. iam tamen, §. pen.

Sub num. 28. uersi. l. in tribus. Sco. cum l. seq.

Versi. ut hoc §. in fi. & sup. dixi. Scot. vbi adnotaui, quòd malè ex Ias.

Sub num. 29. uersi. tamen prædium seruiens non in plus granat &c. Scot. contra d. l. aquam, quemadmodum seruit. amitt. in fi. ubi quis minus seruit, quòd panciores dominantur. Sed ibi singuli proprium ius habebant: pluresque erant seruitutes.

Versi. sed erit meus vsus, uel usufructus. Scot. l. si vsusfructus mihi, sup. de vsuf. lega. vbi etiam in eodem homine, non est idem præteriti tẽporis, & futuri.

Sub nu. 31. uersi. quod de sui natura soles transire &c. Scot. Reprobatur Alexan. hic, colum. penul. sed Socin. contra.

Versi. mortuus non potest offendi plus aliquo modo. Scot. vide Bald. in l. sororem, C. de ijs quib. ut indign.

Ad l. stipulationum. 5.

§. *Stipulatio autem, uersi. & hoc est idem, quod verborum obligatio.* Scot. & ita Bald. saluat glo. c. sup. l. 1.

§. *Si fortem. uersi. secus quando contra plures.* Scot. vide Bart. in l. eos. §. cum in tabulis. inf. tit. 1. Alex. sup. §. Cato. nu. 38. allegat l. cum fundus. de cond. & demonstr. & Spec. ut ibi per eum.

Ad l. in illa stipulatione. 8.

Sub nu. 7. uersi. & l. qui commeatus, de re milit. Scot. vide Alex. consi. 161. nu. 7. lib. 2.

Sub num. 10. uersi. quaro qualiter poterunt &c. Scot. vide Lucam de Penna, in l. eos. C. de diuers. præd. lib. 11. Corn. in consi. ...

Ad l. qui ante calendas. 17.

Versi. dicit testis ante calendas, die, scilicet, finitas. Scot. Hoc dictum cum simili, vt ante bellum, scilicet, cœptũ, vel scilicet, finitum, exponamus causa concordandi testes, ridet Bald. titu. de Pace Constant. uerb. Opizoni, in fine. quem vide. simile quod hic, dicit Bart. l. 2. §. creditum, si cer. peta. Alciat. l. anniculus, §. ante diem, pag. 3. de verb. signifi. Facit Castrens. in l. stipulationes non diuiduntur, inf. eod. in princ. ubi post moram, inquit, vel finitam, vel inchoatã. Simile per Ioan. Picum Mirand. in Heptaplo in Gen. & in qq. & Matth. ca. 17. & post sex dies &c. De numero dierum consentit Marcus cum Mattheo, cum Lucas tradat octo ferme dies intercessisse. Id ita explicat Chrysostomus, vt dicat Matth. & Marc. eos dies tantùm supputasse, qui medij intercesserunt inter sermonem habitum, & montẽ aditum: Lucam verò duos etiam extremos imputasse, nempè eum qui prior habitus est sermo: & eum quo montem adscenderunt. vide Rip. l. si ven tri, §. in bonis mensulari, num. 11. de priuil. credit. Plin. li. pe. c. 25. ibi, post tertium bellum Punicum finitum, deinde ante Cimbricum.

Sub num. 5. uersi. & l. 2. cum sua glos. eo. tit. Scot. vbi vide eundem prima. not. & Alexand. l. si quis arbitratu, col. 5. inf. eod.

Versi. cogitabitis. Scot. Ad soluendum hoc, dic monẽdas esse partes, vt singulis diebus, & horis assistant. Bal. l. si quando, colum. 2. in fi. cum seq. de testi.

Ad l. si ita stipulatus. 12.

Versi. totum tempus restituitur. Sco. Sed nota, quòd pro bata intẽtione, & amissis actis, nulla datur amplius dilatio. Orian. in c. quoniam contra, nu. 12. de pro bat. etiam casu probato.

Ad l. sciendum. 30.

Sub num. 2. uersi. & tene menti. Scot. vide Alexan. consi. 5. col. 4. in 4. Alciat. inf. eod. l. qui Romæ, §. duo fratres, uersi. cæterùm hisce. 3. ampliat. in fi.

Ad l. si non meam. 31.

Versi. & solue, ut in glos. Scot. vide in l. existimo. infrà eod.

Ad l. multum interest. 34.

Col. 2. uersi. quia ista lex non habuit respectum &c. Scot. Hoc falsum est, quantum ad historiam, & quantũ ad ius: quia lex vetus exemplificari potest per nouam. Dec. l. 1. C. de eden.

Ad l. stipulor, vt id. 35.

§. *Si in Locando, uersi. nisi expressè esset dictum, quòd alter &c.* Scot. Hoc videtur reprobari per ea quæ ponit Alexand. ex Baldo in d. §. si quis ita; melius in §. qui præsens, num. 7. sup. l. 1. sed hoc idem tenuit Rapha. Comens. in d. §. si quis, quod Bar. hic. Tamen habet illam pro sua Raph. ibi, & Soc. pro noua. Sed ad eum addidi.

Ad l. si quis cum aliter. 56.

Add. transactionis. Adde in quantum [illegible] *Petr. de Anchar. in c. cum causa.* Scot. [illegible] Innoc. [illegible] vbi re- vt in add. ad Bart. d. l. 2. Dec. [illegible] probat Bartol. vide [illegible] 91. vbi dicit, in [illegible] hac lege, [illegible] si de negotio [illegible] l. si super [illegible]

tio non d.l.Lucius.§.fi.nam propter dubium euentum litis.l.quod debetur,ff.de pecul.sufficit solam litem remissam esse, etiam si nihil aliud interuenerit.l.in summa.versi.1.de condict.indeb. Vnde & condictio indebiti, & exceptio non numeratæ pecuniæ cessant.l.si transactionis.C.de non numer. pecu.vbi apparet transactum esse.l.fi.C.de cond. indeb.seu constat de transactione. Et minus æstimari actionem, quàm rem dicit Soc.in consi. 143. in fi.lib.1.

Sub num.5.in transactione æstimatur dubius euentus litis &c. Scot.Facit.l.propter spem,sup.fam. ercisc.

Versi. idem dico quando sententia arbitratoris petitur reduci &c. Scot.vide Bar.in l.si societatem, §.arbitrorum,nu.28.sup.pro soc.

Versi.dicatur ergò in instrumento,& illud quod plus ualet &c. Scot. Socin.in regula, venditio,fallentia 1. Alexã. consilio 125. columna prima. in fine.lib.1.vbi de minore.

Ad l.stipulatio ista. 38.

§.si quis ita.uersi. semper stipulator vult sibi acquiri. Scot. tu dic,quòd speciale est in constituto, d.authen. si quando. Aliàs impersonalitas non vitiat stipulationem. Alcia.in l.si in fi.ff.si cer.peta.inf. vbi idem dicendum.

§.Eum qui ita. uersi. quaro utrum ista stipulatio ualeat in totum, uel in partem. Sco. Nota quòd in contractibus habet locum ius non decrescendi.bene facit l. 1. §.communis seruus duorum.infrà, de stipul.seruo. Alexan.in l.si mihi,& Titio,colu.1.ad fin.infrà eo. qui impugnat Angel.contrarium tenentem, vt ibi per eum.

Versi. quaro quid si dixit dena, dicit gloss. &c. probatur &c. Scot.Quòd hoc falsum sit, probatur in l.cum duo, sup.de in diem addict.

§.Si stipuler alicui.sub num. 2.uersi.aliàs non ualet.ut hic,&c. Scot.nisi commodè non possent verba concipi in personam procuratoris,vt in nuptijs. Idem in criminibus.Azo in sum.C.de procur.

Ad l.qui hoc anno. 42.

Versi.aut facienda est una præstatio &c. Scot. in locationibus pensio debetur, petique potest in calce anni, l.qui balneum,supra, qui potio. in pignor. l. æde, C.loca.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Versi. Ratio. si per unum ex contrahentibus stat &c. Scot. de qua dubito per d. l. hæc venditio, quæ videtur aliud spectare. Et ibi sunt duæ rationes.

Add.pro impleta &c.uersi.quia legatum non deberetur. Sco. immo videtur arbitrari moriendo,sicut & velle,& ideo præstat hæres.l.fideicommissa,§.sic fideic. relictum.resp.2.de leg.3.l.ut autem,§.pen.ff.eod.nisi facias differentiam inter voluntatis,& rei declarationem.

Sub num.5.uersi.& tunc quoad substantiam legati &c. Sco. in §.sed & si quis, potius agitur de accidente,idest, electione,quàm de substantia,an debeatur.Ias.

Sub num.7.uersi.dicunt quòd est casus hic. Sco.vide Abb. qui respondet adhunc text.in c. Quintauallis, col. pen.uersi.de honestate tamen &c.de iureiur.

Versi. §.si quid ita; vbi suum placitum non potest quis &c. Scot. vide eundem Bartol. in l. si sic.in princip.de lega.1.

Versi. non est alleg. contrarium, quia loquuntur in his quæ &c. Scot.vt in electione facienda. Bar.l.1. colum.3.de legat.2.

Sub nu.8.uersi. §. si quid ita. Scot. sed ibi circa qualitatem, §.emptio, Instit.de empt. Aliàs esset contrà. l. quod sæpè. §. 1. sup. alleg. salua Bartol. ut Ias.hic. Sed cogita.

Versi. Nec dicat aliquis,quòd ibi &c. Scot. videtur tamen Bart.sentire, illud, vt post annum non expectetur eius arbitrium, procedere tantùm in vltima voluntate.l.1.§.si plures,num.9.de exercit. Tamen uerè non dicit,quòd recedatur a persona: immo contrarium. Sed melius ibi est locutus inquantum nó limitauit tempus arbitratoris, nisi in vltima voluntate,per d.§.sed & si quis.

Ad l. centesimis. 46.

§.si ita stipulatus fuero. sub nu. 3.uersi. quia nulla l.hoc cauetur. Scot. & ideo malè locutus est Bart.in l. 1.col. 4.de leg.2.& in d.l.vxorem.§.pen. & in l. post dotem.5.Lectu.solut.matrimon.in l.ita stipulatus, op pos.1.1.par.inf.eod.Vide Alexand.d.l.1.colum.4. & 5.de leg.2.

Sub num.9.uersi. dixi quòd sententia debet æquiparari contractibus &c. Scot. Hoc Bartol. haud improbat. Igitur &c.l.1.§.1.2.not.inf.furt.aduers.naut.Bar.

Versi. & uidetur quòd sic. Scot. Approbat sententiam Iacobi de Arena.

Versi. quis moriendo non videtur reuocare. Scot. Contra per glos. ibi, quam puto malè loqui, quia probat hoc etiam.l.Lucius.ff.de probat.

Versi.unde in casu proposito &c. Scot. in casu proposito decidit aduersus Iacobum Areneum:quia talis interpretatio benignior est. Generaliter igitur Areneum sequitur.Ita colligimus Bartol. cum Iacobo æquiparare sententiam contractui,vel vltimæ voluntati, præterquam in casu hoc pænali. Confirmat Ias.in l.si is qui pro emptore,sup. de usuc.col. 61.num.328.uersi.eius tamen contrarium,& benè aduertendo sentit Bart. qui æquiparat sententiam contractibus &c.Puto Ias.adductum ex ijs, quæ addidi,seu adnotaui hic. Ex his ego quoque adducor,ut Iasonem sequar.

Num. 11.uersi.quaro quid si iudex non est mortuus &c. Sco. Sed quare distinguitur, an vt ipse,an vt officialis. sup.uersi.& prædicta uera si iudex &c.

Ad l.qui vsumfructum. 58.

Num.3.uersi.utrum usufructus sit pars fundi: & iter sit pars actus. Scot.Quindecim modis aliquid alicui addi potest,vt latè Io.Pic.Mirand. & Heptap.in Gen. exposit. 6.

Ad l.stipulatio hoc modo. 61.

Scot. Per ingressum monasterij,quis aufert in vita sibi facultatem testandi,c.in præsentia, vbi Abb.& Felyn.not.per illum tex.ext.de probat.

Add.pro modica &c.Adde post Alex. uersi. Bal.eius conf.118. 3.lib.ubi dicit,quòd mulier &c. Scot.Facit l.fi.in fi.de leg.2.

Ad l. stipulationes non diuiduntur. 72.

Col.2.uersi.& de hoc do exemplum. Scot. Idem Castrens. in l.certo.§.ult.ff.de seruit.rust.præd.

Sub nu.9.uersi.quia loquuntur in obligatione rem restitui. quod factum &c. Scot.vide Paul.Castrẽ.sup.in §. Cato, col.3.

Sub

Sub nu.10.vers.Sed in dicta obligatione rem tradi, & in cateris similibus.} Scot. Vide Castrens. vbi supra.

Sub nu.17.vers.Alij, ut Dyn.dicunt, quod ibi est obligatio rem restitui &c.} Scot. Nota differentiam inter rem reddi, & rem restitui, sicut est differentia inter rem dari, & rem restitui. Vide infra 6.q.vers. Sed l.in summa &c. & supra prox.opp.

Sub nu.18.hoc fallit quandoque, propter rei modicitatẽ, ut punctus qui potest esse ita paruus &c.} Sco. Vide Io. Picum in Heptalo in Genes. & in qq.

Sub num.25.vers. Sed alia ratio est quare &c.} Scot. Castrens. contra in §. Cato, col.3. vt supra.

Vers. istam regulam proba. non est dubium, quod qui tenetur ad restituendum.} Scot. infra. 6.q. vers. pro hac regula.

Vers. & sic intelligo. §. Cato.} Sco. Vide ibi Alex. in princ.

Sub nu.33.vers. Pro hoc regula l. nostra &c.} Sco. supra. 3.q. vers. istam regulam &c.

Nu.35. vers. septimo quaero qualiter &c.} Scot. Vide Alex. cons. 232. lib. 6. in fi.

Sub nu.39. vers. approbat opin. Bulg. & Io. &c.} Scot. Aduerte, quod in fi. dicit aequiorem opinionem Martini.

Nu.40. Nono restat videre practicam &c.} Scot. Vide Alex. cons. 232. lib. 6. in fi.

Vers. Lediles. §. item sciendum.} Scot. Vide in l. siue apud acta, in glos. fi. C. de transact.

Vers. ergo patet, quod non est aliud.} Scot. Bald. tamen ibi præsupponit esse aliud: & dicit esse singularem limitationem regulae. Et sequitur Bologn. in add. ad illum text. Sed Soci. in rub. supra eo. col. pen. sequitur dictum Bart. nec facit mentionem Baldi.

Sub nu.44. vers. non enim possum dicere, quod facias me fructuarium temporis elapsi: quod est impossibile.} Scot. sicut si diceret, peto mihi restitui rem peremptam. Vide Alex. hic in fi. post Ang. vbi etiam remittit.

Ad l. si stipulatus. 76.

Vers. sed si non faceret cogeretur per iudicem.} Scot. De quo remisit in l. si quis arbitratu, supra eo. nu. 10. Vide in l. 1. de lega. 2.

Sub nu.5. vers. ad l. si quis arbitratu, cum simil.} Scot. l. cum stipulatus sis mihi a Proculo, supra eod. Alex. hic, & in d. l. si quis arbitratu in princ.

Ad l. inter stipulantem. 83.

Vers. secundo tene menti ad illud, quod faciunt adnota ti. &c.} Scot. Vide Lanfranc. de Orian. in c. quoniam con tra, vers. responsiones. nu. 145. de probatio.

Vers. postquam non proponitur negatiuè.} Scot. Facit Plaut. in Pænul. Nego, & nego ado, si quid id refert, tio.

§. sacram sub nu.5. vers. sed si dico ex tali fundo, non facit conditionem.} Scot. intellige per relatiuum post taxationem, & sic duplicem: sed simplicem sic, propter taxationem per hunc §. quem allegat in materia taxatiuae infra vers. sic vero adijcitur, & vers. præced. taxationis, seu conditionis, & infra vers. vt hic, & l. Firmio, & infra vers. vt hic patet &c. vbi addidi in margin. parua & magna.

Vers. ut hic, & l. firmio &c.} Scot. & tamen est vtrobique vnica præstatio in princ. &c.

Vers. si non apponit ur fundus conditionaliter &c.} Sco. intellige per relatiuum post taxationem. Alioqui taxatiua sola adest hic. Intelligendus enim est secundum hunc text. quem allegat: & sic differt duplex conditio, a simplici, vt dixi in margine.

Vers. ut hic patet.} Scot. Præsupponit quod hic fundus non sit adiectus conditionaliter, vt supra hac col. ver. Sed si dico ex &c. Contrarium sentit supra hac col. vers. hic vero adijcitur &c. & vers. quando que adijcitur, iunc. vers. si vero non adijcitur &c. Aduerte etiam, quod sentit in fructuum certa quantitate conditionẽ dũtaxat per relatiuũ facere vt nihil debeatur ad suppletionẽ, ex seq. vers. Aduerte tñ quod videntur duae conditiones ex relatiuo apposito, & taxatione: cum sola taxatio faciat simplicem conditionem.

Add. Quantitatem. Adde quod concord. &c. vers. quam dicit allegare bona iura.} Scot. vide Ias. hic; Paul. Castr. in cons. 54. quia exceptiones. Felin. c. ad audientiam, de rescript. c. super literis, nu. 4. de rescript. vbi videntur errasse, si inspicias verba Pauli in d. cons. Et male Felin. alleg. l. si sic. §. 1. de lega. 1. quia alia est ratio.

Ad l. existimo. 98.

Scot. circa hũc text. clarius Ias. ad Porc. Instit. de leg. §. si res, vers. quarto fallit.

Ad l. quicquid adstringendae. 99.

Add. si testis. Adde glos. not. &c.} Sco. vide Alex. l. 1. §. 1. in fin. supra eo.

Ad l. si mihi, & Titio. 110.

Nu.6. vers. ista verba, stipulor mihi, meisque filijs vsque ad tertiam generationem &c.} Scot. Dictio, vsque, in dilationibus includit. Bald. c. 1. §. decedente, col. vlt. vers. extra noto. Qui feud. dare poss. Latè per eundem de hac dictione in auth. hoc amplius, col. vlt. vers. nota de dictione, vsque, C. de fideic. ita add. marg. ad glos. in l. filiusfa. in princ. verb. vsque, supra de lega. 1.

Vers. quandoque conceditur sic: Concedo tibi &c.} Scot. sed empto feudo vtriusque nomine, domino sciente, locus est iuri accrescendi. c. 1. de benef. tratr.

Vers. nisi fit dictum: vt d. c. 1.} Scot. si frater ratum non habeat, apud se remanet veluti ius nondum acquisitum: extinguitur tamen, sicuti fuisset in persona fratris, per d. l. fundum mihi. Alex. hic.

Vers. vt l. vt inuisseruendi, §. si liberi, de oper. libert.} Scot. l. verum, de assig. liber. supra alleg.

Add. consului. Adde quod istud consil. &c.} Scot. Et hæc vltima ratio est bona, tribus præcedentibus reprobatis. Alex. hic col. 4.

Vers. in c. de success. feud. & de fra. c. 1.} Scot. c. 1. de vas. decre. ata. vbi glos.

Ad l. cum stipulatus sim. 113.

Sub nu.4. vers. sed dices tu etiam interesse &c.} Scot. vide aliquid per Soci. in §. Cato. col. 9.

Sub nu.9. vers. ut l. si. infra de prætor. stipul.} Scot. vide Bart. in l. 2. §. item si in facto, vlt. opp. supra eo.

Ad l. ita stipulatus. 115.

Sub nu.29. vers. & l. prædia, de act. empt.} Scot. nota, quod aliqui dixerunt hæc iura loqui de interesse, non de pœna, in addit. ad Bart. l. qui Romae, §. duo fratres, col. 3. lit. g. tamen hic, & infra allegat Bar. hęc in ad materiam pœnalem. Sed ad hoc considera l. fi. de præto. stipul.

Add. lucratiua. Adde Petr. de Anchar. vers. Vide ibi rationes.} Scot. vide Alex. hic, col. pen. in fi. cum seq. l. ic refert ex Baldo hic, & improbat.

Col.12. vers. præter eam cum non dicatur &c.} Scot. Idem dixit

dixit Bart. in l. Meuius, §. duobus, col. 6. de leg. 2. Alciat. improbat hic dictum hoc.

Col. 3. Add. dolo facis. & not. quòd talis dici &c. } Scot. vide Bar. inf. col. seq. post nu. 40.

Ad l. qui Romæ. 122.

§. Duo fratres, sub num. 7. uersi. aut tendunt ad diuersos effectus &c. } Scot. Reprobatur per Alex. in l. sæpe, col. 20. sup. de rei uindic. Ripa hic nu. 27. & Alciat.

Num. 9. Add. super aliquo. certè uaria sunt opiniones &c. uers. non tamen per hoc sententia redditur nulla. } Scot. Facit glos. Inst. de oblig. quæ qua. ex delic. nascuntur. Illum ponit de errante in l. Gallus. Bal. §. si pacto. hic alleg. col. 3.

Sub num. 9. Add. De actio. empt. Aduerte tamen, uersi. non autem in pœna. } Scot. Sed Bar. & Doct. sup. eo. l. ita stipulatus, allegant hæc iura in pœnali materia. Adnotaui ibi nu. 26.

Sub num. 10. uersi. & ex hoc dicit Azo, quòd hoc est uerum in dimidia quam quis habebat ex persona &c. } Scot. vide l. 2. C. de commu. ser. manumiss.

Versi. scilicet eam, quæ apud fratrem remansit iure suo: quod est falsum &c. } Scot. Facit l. si mihi, & tibi. ff. de vsufr. inf. 29.

Versi. sup. si pars hered. peta. l. 1. in fi. } Scot. Melius in §. si ego, & §. seq. vel potius §. quinimmo, uersi. neque enim. Adde l. Pomponius libro, uer. quoties enim, ff. de rei uendic. Ad illud vulgatum, q quælibet gleba sic communis, facit l. certo. §. 1. de seruit. rustic. præd. vide Castrens. in l. 1. num. 4. C. commun. utr. iudic.

Versi. & quod dixi totum peti, intellige deducta quarta legitima &c. } Scot. vide Castrens. & Ias. in l. filium quẽ habentem, C. fam. ercisc.

Sub nu. 12. uersi. & quod ibi not. in gloss. } Scot. Facit l. iam hoc iure, ff. de vulg. l. quamuis. C. de impu. & l. si. inf. de acceptil. l. Iulianus, §. si quis a pupillo, suprà de actio. empt. l. de fideicommisso. C. de transact.

Sub num. 14. uersi. & ita dicebam olim. postea uerò subtilius inspiciens propter facti occurrentias &c. } Scot. Facit l. meminimus, C. de legit. hæred. uersi. sed subtiliore tractatu. Facit Abb. c. uerba, sub nu. 6. de cohabit. cleric. & mulier. facit l. si venditor, uersi. nobis aliquando placebat. ff. de actionib. empti. Facit Nata repet. §. ex imperfecto. 14. q. colum. fi. uersi. mihi aliàs placebat &c. hæc opinio &c. C. de testa. & in Auth. quod sine. Q. 13. uersi. videbatur aliquando mihi &c. nunc hæc ratio &c.

Q. 4. uersi. C. de transact. l. de fideicommisso. } Scot. sed respondetur, vt in simili per Ias. d. l. fideicommisso, uersi. limita istam.

Versi. sine aliqua scriptura factum. } Scot. vel hæres nesciret literas, vel cæcus esset, & similia. De nesciente literas hic latè Doctor. in filio Matthatiæ Hebræi. Tamen Ias. contra hic. De cæco Bald. in l. & post. Lect. 3. in prin. de transact.

Q. 5. in fi. uersi. præsens, in diemue. } Scot. & persecutio est, q. iure vel

Q. 6. uersi. aut nulla alia causa apparebat, nisi &c. } Scot. l. fundus qui, locatus. ff. de fund. instr.

Versi. & l. 2. de liber. & posthu. } Scot. quod extẽdi potest ad 5. 4. a. q. Bart. Imo. Alciat. contra in 2. sed Alex. in 5. probat, Ias. in 4.

Q. 7. uersi. & hoc uidetur tenere glos. C. de pact. l. 1. } Scot. vide Bar. in l. is potest, col. 2. num. 10. sup. de acquir. hæred. vbi dicit, spem esse improbabilem, per l. 2. §. interdum, de vulg. & quòd dicitur in d. l. 2. de statulib. est speciale fauore libertatis, ex quo falsa esset ratio hic posita per Bar. & sustineretur decisio Bar. ea ratione, quia talis substitutus nullum ius habet: ideoque videri non potest remisisse quod nõ habet, l. decem. sup. eo. Vide tamen in l. qui habebat. Bar. de vulg. ubi spes pupillaris transit ad hæredes, ergò iusta, & probabilis est.

Q. 10. uersi. quia extraneus non recognoscit ecclesiam in dominam. } Scot. Immo videtur, quòd habeat hypothecam ad canonem, contra quemque possessorem. Vnde donari potest res irrequisita ecclesia, sicut & republica. Alex. l. si domus, §. fi. col. fi. in prin. de leg. 1.

Versi. ergò remanet apud fratrem remittentem. } Scot. Tu porrò considera distinctionem, quæ fit per glos. in c. 1. de eo qui fi. fe. per illum tex. an feudum fit personale, vel in rem, ad subuertendam hanc doctrinam Barto. quatenus esset in rem. Faciunt not. per Bar. & Doct. in l. peto. §. fi. de leg. 2. Castrens. l. filiusfa. §. diui, col. 3. de leg. 1. de prohibitione facta vel in rem, ne alienetur, vel in personã, ne alienes &c.

Q. 12. versi. licet Dyn. illam non alleget. } Sco. Facit l. quoties. uersi. quòd si Titius, sup. de vsufr.

Vers. quando erat legata purè &c. } Scot. Hoc casu emptio nulla est, l. suæ rei, ff. de act. empt. glos. l. cui res. hic alleg. gloss. 1. §. qui seruum, hic alleg. Alexand. hic col. 17.

Ad l. Titia, quæ. 134.

Vers. sol. ibi erat magis &c. } Scot. Hæc solutio conuenit etiam superiori opposit.

Ad l. si ita quis. 135.

§. ea lege. Add. ea lege. & de materia huius &c. } Scot. vide in l. filiusf. §. diui, de leg. 1.

Add. Dominij translatio. Adde alium casum &c. vers. vt nota Bart. } Scot. & ibi Alex. plenissimè.

Sub nu. 7. vers. ratio est in promptu: quia non potest &c. } Scot. Hanc rationem Bar. assignat in d. l. 1. de fun. dotal. in l. peto, §. fratre, de lega. 2. Facit ratio gloss. in l. ex hoc edicto, §. alienare, sup. de alien. iud. mut. caus. fact.

Vers. quòd non fiat. } Scot. lege, quin. Nam utroque casu fit contra.

Ad l. continuus. 137.

Quæro an valeat vt pactum. resp. non &c. } Scot. vide Bald. rubr. C. de constit. pecu. Alexan. §. 1. hic alleg. sup. l. 1. num. 7. Bart. omnino in l. si stipuler. in fi. sup. eo. vbi tenet valere in vim pacti, nisi contrarium sit actum. ibi addidi, & in l. si quis ante, dum allegat d. §. si quis ita. ff. de acq. possess.

De duob. reis constituen. Tit. 2.

Ad l. cum duo. 19.

Sub vers. putans fortè, quòd semper quando plures &c. } Scot. vide Doctor. in lege, si ita scriptum, ff. de legat. secundo.

Sub nu. 7. vers. Dixi quòd isti testes non probant: quia illud aduerbium &c. } Scot. vide Christoph. Porc. Instit. de duob. re. in princ.

Ad

Ad l. in duobus reis. 3.

§. Vbi duo rei. sub nu. 7. vers. contrà puto.} Scot. Hoc tenet Ias. §. Cato, nu. 24. sup. tit. 1. l. 4.

Ad l. Nemo est. 5.

Sub nu. 5. Add. consuetudo studij. & sic no. &c.} Scot. Adde Abb. in cap. cum M. Ferrariens. colum. 3. de constit.

Ad l. Reos. 11.

Sub nu. 3. vers. ut d. l. in lege &c. supra ad leg. Falcid.} Scot. Quem intellectum ad d. l. in lege Falcidia. esse seruandum &c. repræhendit Bald. in l. si in rem. C. si cert. peta. inf. per Bar. in fi. q. alleg.

Ad l. cum duo. 19.

Nu. 2. Add secundo quæro. & de hac q. vers. Adde Bald. &c.} Scot. Alex. d. §. Cato. col. pen. nu. 55.

De stipulatio. seruo. *Tit.* 3.

Ad l. proinde. 7.

§. Si seruus communis: uersi. hoc in persona promittentis ualet &c.} Sco. sequitur Alex. in l. si mihi, & Titio, col. 3. in prin. sup. de verb. oblig.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. &c. Ad Bar. in Lib. Quadragesimum sextum Dig.

De fideiuss. & manda. *Tit.* 1.

Ad l. hæres a debitore. 21.

Versi. erat fortè stricti iuris.} Scot. videtur abijcienda vox, fortè: quia lex apertè meminit actionis ex stipulatu. Constantius est locutus alibi noster Bart. nempè in l. si is qui pro emptore. colu. 13. uersi. 6. principaliter quæro, vt inf. allegat.

Ad l. Marcellus. 25.

Sub num. 4. uersi. l. cum quis. §. si quis pro reo.} Scot. vbi de officio iudicis nobili, Castrens. in l. 1. §. si quis ita, col. 2. sup. de verb. obl.

Ad l. cum lex. 46.

Sub numer. 6. uersi. non obstat. §. alteri, quia ibi loquitur de præsenti, scilicet, alteri stipulari &c.} Scot. Dicit Ias. in d. §. alteri, col. 5. in fin. quòd Bartol. in hac solutione cecidit ab excellentia sua: quia est inepta, rudis, & crassa. Vide per eum. Idem dic de eo, quod sequitur, ibi, sed prædicta nō faciunt &c. vbi idem inculcat.

Ad l. si quis pro eo. 56.

Sub num. 10. uersi. isto casu videtur &c.} Scot. vnde per iuramentum impeditur cursus præscriptionis. Ang. Imo. Alex. l. nemo potest, col. pen. de leg. 1. nisi centum annorum. text. cum glo. in Auth. vt de cætero, in fin. & d. l. nemo potest per eos. Ibi tamen vide Ias. 2. Lect. nu. 115. col. antep.

Num. 12. Add. Sextò dixi. Sed contrarium tenet &c.} Scot. vide Alexan. suprà, in rubr. de verb. oblig. ad fi.

Versi. l. nuda. cum simil.} Scot. addidi sup. ad lit. c. seu d. add. sextò dixi.

Sub nu. 15. uersi. nisi sit defectus. Not. quòd iuramentum &c. uersi. Bald. & in l. fi. &c.} Sco. Alex. in l. nemo potest. col. 4. de leg. 1.

Versi. circa consensum.} Scot. Adde Bald. in l. 1. col. 3. C. commo.

De nouat. & delegat. *Tit.* 2.

Ad l. 1.

Sub num. 3. do text. quem nescio alibi.} Scot. Hoc refert, & sequitur Alexan. in rubr. sup. de uerbor. obligatio. col. 2.

Ad l. aliam. 89.

Add. legali dispositione. Vide quæ not. &c.} Scot. & in l. 1. §. si quis ita, ante fi. sup. de uerb. obl.

De solutio. & liberatio. *Tit.* 3.

Ad l. vero procuratori. 12.

Versi. ista solutio est uerissima.} Sco. Quam sequitur Abb. in c. cum M. col. 5. in prin. de const.

Ad l. vbi fideiussor. 24.

Scot. Glos. §. fi. l. 1. ff. de condit. inst. reprobat cumulū.

Ad l. qui hominem. 34.

§. si socero. uersi. certè nullus.} Scot. vide sup. l. uero procuratori. in princip. ubi gloss. & Bartol. eod. tit. ubi addidi.

Ad l. qui decem. 72.

§. Stichum. uersi. respondeo non est incongruum, quòd ipso iure &c.} Scot. Sicut ipso iure, & officio iudicis. Bar. l. 2. in fi. C. si aduers. transact.

De acceptilatio. *Tit.* 1.

Ad l. an inutilis. 8.

Versi. vel inter absentes &c.} Scot. Hoc est contra gloss. & Doct. in l. iurisgentium, §. sed cum nulla. sup. de pact. vbi volunt stipulationem inter absentes ualere in vim pacti nudi: & ibi agitur de contrahenda obligatione: hic de dissoluenda. Quare deberet magis valere. l. Arrianus. ff. de actio. & oblig.

Versi. l. 1. § si quis ita.} Scot. vbi Alex. impugnat Bar. de sciente, vel non, cum peccatur in materia: quia semper valet. quare nunquam potest scire, uel nescire non valere.

Ad l. & per iusiurandum. 13.

Add. & per iusiurandum. Adde Bart. &c.} Scot. vide Bal. in rubr. ff. de iureiur. col. 1. in tixum seq.

De prætor. stipulatio. *Tit.* 5.

Ad l. Valerianus. aliàs, si præses. 19.

Add. Præsumebatur nouatio. Bart. idem tenet &c.} Scot. vide Bar. in l. ubi quis, in Litem illa, in fin. de constit. pecun. vbi intelligit demum per stipulationem fieri nouationem, non per alium contractum. vide Alexand. in rubr. suprà. de verbor. obligat. colum. secunda, in fine. vbi ponit limilationem ad Bartol. in hac l.

Iudicatum solui. *Tit.* 7.

Ad l. 1.

Add. uerb. statim. Verbum statim significat &c. uersi adde an fideiussor &c.} Scot. Alex. d. §. 1. col. 2. cum seq. sup. de uerbo. oblig.

Sub num. 3.} meminit domin. Ioannis Fagioli de Pisis.

Rem rat. habe. Tit. 8.

Ad l. cum minor. 3.

§. *Falsus. Add falsus. De intellectu huius &c. uersi. & an appellando videar fateri &c.*} Scot. vide Iaſ. d. l. nemo potest, 2. lect. colu. 13. in fi. uerſi. nec eſt verum aſſumptum Bar. &c.

Ad l. quo enim. 12.

§. *Rem habere. Addit. Probatio. Quid ſi litem incepiſti &c. uerſi. Adde quid ſi mandato reuocato patiar &c.*} Scot. vide Bartol. in l. Pomponius, in fine, ſuprà, de negot. geſt.

Verſi. & l. in ſponſalibus. ſup. de ſponſal.} Scot. & quotieſcunque facit dominus, quod facere non poſſet, niſi habita te rata, videtur habere ratum. ſup. eo. l. procurator, vbi Bar.

Ad l. bonorum. 24.

Add. Scribi literis, & uide quòd &c. uerſi. Barto. in l. 1. C. qui admit.} Scot. ibi Alex. col. 5. poſt med.

d. Add uerſi. & ibi Imo. 17. col. 1. de uſuc.} Scot. & ibi Iaſ. num. 130. uerſi. Angel. hic, 4. col. &c. vſque ad nu. 137. col. 31. 32.

Scholia Fed. Scoti Iureconſ. &c. Ad Bart. in Lib. Quadrageſimum ſeptimum Dig.

De furtis. Tit. 2.

Ad l. fur eſt manifeſtus. 3.

Verſ. idem dico, ſi aliquis deprehenditur in domo &c.} Scot. Hoc reprobatur per Abb. in cap. cum non ab homine, vbi Dec. num. 11. de iud. vbi quòd maximè in clerico.

Sub num. 6. uerſ. quòd principium dicatur &c.} Scot. vide Galen. lib. 1. Proret. Hippocr. comment. 1.

Verſ. iudicium diuiditur in tres partes.} Scot. Aliter Bald. in l. 1. de orig. iur. quem etiam vide in l. 1. colu. pen. ff. de te. diuiſ.

Ad l. is qui opem. 34.

Scot. Præſtans opem ad euadendum, nõ dicitur præſtare opem maleficio. Ang. in §. conceptum. Inſt. de oblig. quæ ex delict.

Ad l. in furti. 51.

§. *Ope. nu. 7. Add. Quæro utrum uerſi. & in fi. illius §.*} Scot. & nu. 17. vbi contrari. eius quod hic.

Ad l. furtum. 64.

Add. 50. illud. Nõ ad intellectum &c. uerſi. ſicut ipſe fur l. &c.} Scot. vide Ang. de maleſ. uer. dicto maleficio ſemper aſtitit.

Verſi. cum furem recipit, facit furtum, ideo &c.} Scot. Idem dici poteſt in caſu l. 1. C. de rapt. virg. quia donec retinetur rapta, rapina committitur.

Ad l. A Titio. 66.

Verſi. niſi traditione facta.} Scot. vide Bar. in l. 1. de le. 1. col. 3. poſt prin.

Ad l. qui ea mente. 67.

Verſi. Nam ibi loquitur in facto inualido, in quo &c.} Scot. vbi locus eſt pœnitentiæ, videtur res inualida. Ergò contractus innominati penè ſunt inutiles. Ita arguit Alciat. in rubr. de uerborum obligatio. q. 6. ampl. 2.

Col. ult. uerſi. & non admittitur pœnitentia, ut hic, cum ſimil.} Scot. Nota quòd in caſu l. 1. C. de grege dominic. lib. 10. habet locum pœnitentia, id eſt, in furto equi ſubtracti ex grege equorum, ſeu equitio Imper.

Si quis teſta. lib. eſſ. ius. fue. &c. Tit. 4.

Ad l. 1.

§. *Non autem. Add. & per hoc dico. Hanc q. format &c. uerſi. & an homicidium requirat dolum, ſi ſtatutum dicat, quòd occidens &c.*} Scot. vide quod per doctrinam Bartol. decidit Socin. l. 1. in prin. colum. pen. in fi. de uerb. obligat.

Vi bono. rapto. Tit. 8.

Verſ. Puto tamẽ, quòd ſi quis &c quatuor, uel quinque armati.} Scot. lege; Puto tamen quòd ſi quis &c. quatuor, vel quinque, argumẽto. Et aduerte, quòd ſummula. 5. quæ ſic habet, Gens dicitur ex minori numero decem: & verificatur in quatuor, vel quinque, debet ſic habere, Gentem quot homines faciant. Gens equitum dicitur, ex minori numero decem: & verificatur in quatuor, vel quinque. Summula & 2. quæ ſic habet. Turba fit ex centum hominibus, debet habere, Turba fit ex decem hominib. Summula quoque ultima, quæ ſic habet, ſtatutum puniens coadunantem &c. quatuor, vel quinque; debet habere, ſtatutum puniens coadunantem &c. quatuor, vel quinque homines equites. Vide de his tom. 2. meorreſponſ. li. 6. reſponſ. 34. num. 25. & ſeq. ubi etiam ago de Cæpo. in l. Neratius, ff. de verb. ſignifi. qui uel habuit Bar. corruptum, vel ipſe eſt corruptus: vel malè intellexit Bartol. vt eum reprehenderet.

De iniur. & famoſ. libel. Tit. 10.

Ad l. non ſolum. 11.

§. *Si mandato. nu. 12 add. ſemper tenetur. Sed Paul. &c. uerſi. in contrarium videtur gloſ. §. ope &c.*} Scot. Sed illa gloſ. loquitur in ſuadente, non in mandante. Vide omnino Ale. in l. 1. §. nunciatio, col. 4. ſup de ope. nou. nunc.

Nu. 17. Perſuadere, & dare conſilium, eſt opem præbere.} Scot. largè, non ſtrictè. Bar. l. in furti, §. ope, de furt.

Ad l. Item apud. 15.

§. *Conuicium. uerſi. Decretiſta tamen habent unum decretum &c. circumcirca eccleſiam.*} Scot. Adde ꝙ eccleſia maior habet 40. Textus ſunt de iſtis in c. ſicut antiquitus, & c. diffiniuit 17. q. 4. Vide Cæp. in l. neq. ff. de uerb. ſign. ubi dicit priuilegium habere domũ epi: vt ibi per eum allegantem gl. not. in c. id conſtituimus. d. 17. q. 4. & dicentem, fatis voluiſſe Inn. in c. inter alias, de immun. eccle.

Ad l. ſed ſi vnius. 17.

§. *Seruus meus.*} Scot. vide Bar. in l. 1. §. ſed & cum quis, ſup. de ui, & vi arma.

Ad l. De iniuria. 45.

Verſi. in gloſ. ſuper uerſ. hypothecas.} Scot. Adde gloſ. l. ſi ſeruum, §. fi. ſup. de uerb. obl.

De ſepulchro violato. Tit. 12.

Ad l. prætor. 3.

Verſi. ſed quando debet applicari fiſco, tunc dicitur pœna criminalis.}

nalis.} Scot. Idem Bart. supra de priua.delict.l.si quis actiones.nu.4.

De crimine stellionatus. Tit. 20.

Ad l. 1.

§ *Item si quis.* } Scot. Fœdè labitur Bart. hinc decisionē propositę,seu infrascriptę quæstionis eliciens. Ad notaui in Pandectis. Nec decisio subsistit. Hunc enim coercet lex Iulia de annona.l. annonam. supra de extraord. criminib.l.2.supra ad leg. Iuliā de anno. Pars extrema sustineri pōt, qua vni imponitur alio in negocio,quàm annona vænali pu blica.vt si vestem, domum,gēmam,sit quis emptu rus: & alius fingat emere se velle, præciumque simul augeat, vt ille carius emat. Nam coercebit ho minem stellionatus, siue peccarit quadam peruer sitate,siue quod ipsum vēditor subiecerit,verb.vel collusionem.

De termino moto. Tit. 21.

Ad l.lege agraria.3.

Sub nu.3.verf.Fallit si in lege aliter exprimeretur. } Sco. Adde,nisi aliter. Bart.in l.omnes popul.col.19.nu.55. uers. secundo casu talis &c. ibi, illud ideò, quia lex &c. de iust. & iur. & l. quod Nerua, col.2.uers. dic quòd ille.§.non autem procedit &c.ff.depos. in repet. Dec.l.1.2.lectu.col.9.in fi.C.qui admit.c. de appellationibus,col.2.casu.3.de appellatio.

Verf.& 10.colla.qua sint rega.c.1. } Scot. Vide de hac ma teria Dec. post alios, extra de iudic.in rubr, lect.2.

Scholia Fed. Scoti Iureconsulti. Ad Bar.in Lib.Quadragesimum Octauum. Dig.

De public.iudicijs. Tit. 1.

Ad l.is qui reus.

Sub nu.3.Seu col.4.verf.& de hoc est text.in l.adulterij accusatione,C.de adulter. } Scot. Quem text.nescijt, cum legeret hanc l. sed postea addidit, vt ipsemet ait in d.l.adulterij,in vlt.verb.

Ad l.Infamem.7.

Add.item quaro, de hoc q. &c. verf.glof.in c.cum P.de accus. } Scot. Abb.in rubr.de iudic.col.fin.

De accusat.& inscript. Tit. 2.

Ad l certis.2.

§. *pupillis. Add. & istam opinionem. Sed forte hoc non puto verum, quia interpretatio semper fit contra libellātem &c.* } Scot. Contrarium per Bart.l. seq.in princ.col.vlt. vers.cum ergò verba libelli &c. Et no. fatuum dictum Barb. sed ait hoc non puto verum.

Ad l.libellorum.3.

Col.vlt. Add. debeant intelligi &c. & sic no &c. verf. Vide Alex.in d.l.diuortio.reprehendentem Roma. } Scot. Idem quod Roma.quem tamen non allegat, tenet Barbat. supra in add.l. præced. verf. & istam opinionem.

Ad l.leuia.6.

Verf.vt l.2.supra tit.1. } Sco.c.non afferamus.24.q.1.

Verf. Nam quandoque in priuatis delictis homo suspenditur,vt pro furto l.capitalium.§.famosos.infra de pan. } Scot. Sed ibi loquitur de famosis latronibus,& uiarum infes soribus. Vide tamen text.in §.si quis quinque solidos,de pac.ten.& eius violat.

Nu.12.verf.ego sic practicabam. } Scot. Fortè non benè inquit l.anfr.Orian.in clem. sæpè,verb.de plano, nu.11.de verb.signif.quia requirit libellus,& sententia,vt ibi per eum.

Ad l.Titia.aliàs,cum Titia.18.

Add.quaro an sententia. Adde quòd glos.&c.verf. Adde an sen tentia absolutoria ab obseruatione iudicij, propter libellum malè conceptum, vel eo quia non probatum, sit interlocutoria,vel definitiua &c. } Sco. vide Ias. in repet.l.admonendi,nu.8.infra iureiur.

Ad leg.Iuliam maiesta. Tit. 4.

Ad l.non contrahit.5.

Scot. Hęc potius decidenda sunt ex legibus de sacrilegio siue peculatu. Vide text.in l. lege Iulia, in princ. Et verf.sed & si donatum. infra ad leg. Iul. pecul.& §.sacræ res. Instit.de re.diuis. & hoc quo ad secundum dictum Bart.hic: apud quem in primo dicto malè legitur,vel ecclesiam. Debet enim legi,vel imaginem. Artifex namque nec facit,nec reficit ecclesiam.

Ad leg.Iul.de adult.& stupr. Tit.5.

Ad l.si maritus.4.

§.*si ante extraneus,verf.cesset inquisitio.* } Scot. Vide Bald. l.1.§.initio.de offic.præfec.vigil.

Ad l.si maritus.15.

§.*Legis Iulia.ver.sed habet locum tantum in veris iuribus &c.* } Scot. Vide Alex.in l.3.§.si.supra, de op.no.nunc.

Ad l.Denunciasse.17.

§.*Quid ēt,sub n.3.ver.in contrarium probatur sic: duo rei &c.* } Scot. Vide Ias.l.1. §.si quis simpliciter, nu.4. de verbo.oblig.ad quem addidi.

Verf.& istud facit videri rem diuersam. } Scot.l.1.§. diem. supra de eden.

Verf.qui alia res est. } Scot. Facit quod dicit Bald.in l. quid ergò. §. ait prætor. per illum text.supra de ijs qui not.infam. Vide omnino Bart.in l.is qui reus, col.pen.supra de publ.iudic.

Ad l. si postulauerit.27.

§.*Quæstioni, verf.quia dēt intelligi,hoc est examinationi &c.* } Scot. vide Bart. in Auth. de testi.in §. quoniam vero.in fi.

Ad l.si adulteri.m.38.

Nu.5.quaro quid releuat de vtrobiq; teneri si enim est aqualis pœna &c. } Scot. Non in stupro,& incæstu. Nam stuprum non est capitale,nisi in puero, §.item lex Iulia.Instit.de public.iudic. sed in hoc casu non con tingit incæstus.

Verf.item si sequatur condemnatoria,prodest in hoc, quia secundum tempora hac, non erat poena capitis, sed minor: vt not. &c. } Scot. Nihil est, si erat æqualis pœna. Esset aliquid,si pœna fuisset in æqualis: & vtraque citra mortem, vel saltem vna. Fortè quando di-

cit

Ad l. contumacia. 53.

§. Paenam contumacis. Add. medicus. Adde quòd idem &c. } Scot. Bar. l. quaesitum, in fi. inf. eo.

Ad l. quaesitum. 60.

Versi. & de naufrag. l. de submer. lib. 11. } Scot. vide sup. l. contumacia. §. fi. sup. eo.

Ad l. cum quaerebatur. 62.

Versi. si est idem index, idest, eadem persona iudicis &c. } Scot. Facit Ias. in l. si pacto quo. nu. 11. uersi. nec reperitur. C. de pact.

De confessis. Tit. 2.

L. non fatetur. sub num. 1; uersi. praedicta vera, quando positio est iuris communis, sed si esset iuris consuetudinarij &c. } Sco. vide Bar. in l. omnes populi, in fi. de iust. & iur.

Quib. ex caus. in possessio. eatur. Tit. 4.

Ad l. praetor ait. 2.

§. Desfendi. uer. quam ponit Alber. de Gan. quòd si aliquis &c. } Scot. Bar. meminit Alberti de Gandino hic.

De bonis, (aliàs, rebus autori. iud. possid. Tit. 5.

Ad l. praetor ait. 9.

§. quòd de fructibus. uersi. ut in damno dato. } Scot. bonis vè raptis. lege, bouem. §. si quis seruum, de aedil. edic.

Versi. sup. de petit. hered. } Sco. d. l. bouem. §. si quis seruũ, in prin.

Versi. fui iniuriatus propter rem. } Scot. ego legerem, fui iniuriatus per rem.

Quae in fraud. cred. Tit. 9.

§. si debitorem. Add. ulterius quaero. Adde Bald. uersi. sed an petens familiam. } Scot. his obstant sup. dicta de incompetentia, vt non obstet; quia potest capi propria autoritate, quo casu non est loquendum de ostensione instrumenti. Ergò nec alio casu. Non obstat de sequestro, quia in eo cessat ratio propriae autoritatis. Considera quoque an importet, quòd l. iubemus, loquitur de sequestratione militaris annonae item de pecunia absentis.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Lib. Quadragesimum tertium Dig.

De via publica. Tit. 10.

Ad l. 1.

Scot. Quòd via ampla sit nobilior, facit Homerus Iliad. lib. 4. dum facit latas vias habentem Mycenem. Adde quòd imploratum ciuitates habent plateas, cum via virtutis sit arcta. Moder. in Matthae. cap. 6.

De vi, & ui arma. Tit. 15.

Ad l. 1.

§. Sed & si quis. uersi. dicit glos. quòd sic. fallit &c. } Scot. vide de Bartol. in l. sed si vnius, §. seruus meus, infrà. de iniur.

Ad l. si plures. 9.

Add. si plures. De intellectu &c. in l. 4. §. Cato. } Scot. & ibi Alex. col. 3. & seq.

Versi. quae dantur contrà haeredes, quatenus. &c. } Scot. vide l. in conditione, sup. de condict. furti.

Vti possidetis. Tit. 17.

Ad l. 1.

§. Huius autem interdicti, uersi. inf. ea l. §. restituenda. } Scot. vbi ipsemet Bar.

Ver. quandoque per dissensationem possessio &c. quia propter illa uerba hominis &c. } Scot. Facit glo. fi. in d. l. fi.

Ad l. si duo. 3.

§. In hoc interdicto. uersi. 2. no. quomodo aestimatur &c. } Sco. vide Bertachin. in tract. de gabell.

Versi. debet aestimari possessio, non res, ut hac l. } Sco. vide tex. notab. in l. si mulier. §. qui possessionem, ff. quod met. caus.

De itin. actuq; priuat. Tit. 19.

Ad l. 1.

§. Hoc interdicto, sub num. 9. uersi. possunt etiam esse tales actus &c. } Scot. vide. l. ult. ff. quemadm. seruit. amit. Cantiune. Inst. de seruit. rust. & urba. praedio. §. ult. uersi. ista uerò patientia.

§. Si quis hoc interdicto. Add. Per hunc tex. dico &c. uersi. ubi declarat. } Scot. Alexand. consi. 68. num. 18. & seq. lib. 2.

§. Si quis propter. Add. notabilis. §. uersi. tamen iste text. non multum facit pro Bario. } Scot. Pro alia responsione ad hunc text. vide Tiraq. de retract. §. 32. gloss. 4. num. 22.

Versi. dicens quòd ignorantia non est iusta &c. } Scot. Pro quo est text. in l. fi. hic alleg. per Bartol. ubi non habetur distinctio scientiae, & ignorantiae.

De aq. quotid. & aesti. Tit. 20.

Ad l. 1.

§. Permittitur. uersi. & hoc not. pro emphyteosi, quod ea finita per generationem, descendentes possunt petere &c. } Scot. Vide Alexan. l. si mihi & Titio, col. pen. inf. de ver. obliga.

Quod vi, aut clàm. Tit. 24.

Ad l. 1.

§. Et parui, uersi. sol. quod hic dicitur nulla iusta exceptione, subueniri, nisi quatuor &c. } Scot. vide simile per cund. in l. de aetate. col. antepe. de minor.

Sub num. 7. poterit quis implorare officium iudicis &c. } Sco. contrarium per Alexand. in lege prima. ff. de iurisd. omn. iud. Add. ad Abb. in c. iudicis officium, de offic. iud.

Versi.

Vers.tunc non posset officium iudicis implorare.} Scot.Non tamen excluditur exceptio iudicis a seipso supplentis.Dec.rubr.de probat.extra,col.6.ad no.ad Bar. §.Cato.l.4. de verbo.oblig.3. q. vbi colligo fauorem iudicis profuturum : quia potest non repellere.Vide ibi.

Ad l.aut qui aliter.5.

Vers.habetis in l.si ideo,supra de euic.}Scot. Facit l. si fundum.in fi. de fund.dota.

De precario. Tit. 26.

Ad l.& habet.15

§.Cum quis.vers.circa hoc vide Cyn.&c.}Scot. Vide Bart. in l.si.C.de pact.conuent.

Scholia Federici Scoti Iurisconſ. Ad Bar.in Lib.Quadrageſimumquartum Dig.

De except.seu præscript. & praiud. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub.nu.4.vers.& iſta eſt veritas &c.}Scot. contrarium tenet Lanfranc.in ca.quoniam contra.hic alleg.col. 5 1.vbi Dec.nu.26.

Ad l.non vtique.9.

Vers. ego tenui iſtam opinio. ſemper: & eſt dictum meum} Sco.Vide Lanfrancum etiam in c.quoniam côtra. verbo, exceptiones. ch. 18. de proba. qui dicit distinctionem Bart. carere in totum fundamento.

De dol.ma.& met.except. Tit. 4.

Ad l.palam.2.

§.circa primam. Add. quæſtionis caſum. Sed Imo.ibi &c. verſ. Sed quid in ſcriptura &c.} Scot. Vide tamen Bald. in c.2.de feu. da.in vi.leg.commis.

Quar.rer.act. non detur. Tit. 5.

Ad l.1.

§.qua oneranda.verſ.dicit ſtatutum huius ciuitatis,qui offenderit &c.}Scot.obstat l.si quis decurialis,& q ibi Bal. C.de episc.& cler. Et quod firmat Dec.post Abb. Castr. & alios.c.ecclesia,col.17.nu.47.de côst.Sed responde, supraſcripta procedere quoties statutû redigit uel relinquit clericos dispositioni iuris côis, & non aliter. Et ideo quicquid dicat Bart.hic, & in d.Auth. cassa. si statutum augeret in aliquo poenam, aut fauorem respectiuè,a iure communi concessum, vt illud statuti commodum respiceret tantùm Laicos,crederë statutum valere:quia non tuû tibi,sed meum aufero beneficium. Et hoc per supra allegata.Et hanc vltimam rationem in suo dicto ponit Castrens.supra nominatus in d. Auth. cassa. Et ponamus ita casum,quòd aliàs statutum valeret etiam circa clericos,iuxtà not.in d.c.ecclesia.per Doct.nam regulariter statuta etiam fauorabilia clericis non valent. d.c. ecclesia. & ibi Doct. Abb.cons.83. num.2.lib.1. Vide ad priora dicta Alex.l.nolle.nu.3.supra de acquir.hæred. ex cuius dicto, meum simile confirmatur.

De litigioſis. Tit. 6.

Ad l.1.

§.Si inter, verſ. No. quòd vitium Litigioſi non afficit &c.l.1.} Sco.vbi glos.Sed contrarium per Fabia.in tracta. de vendit.q.4.princ.1 3.q.Bald.in l.fi.C.eo.

Add. Litigioſa. & hoc teneas &c. Verſ. & ibi vide in materia Iuno.}Scot.& ibidem Dec.& Panormit.

Add.declaro.Idem tenet Bart.&c. & Bald.in l.1.C.commu.diuid.} Scot. & ibi Salyc. vt in add.d.l.fin. & Bald.in d.l.1.allegat Cyn.vt ibi per eum.

De actio.& obligatio. Tit. 7.

Ad l.non figura.38.

Verſ.Sed Petr. dicit, quòd de iure Digeſtorum non erat cognita &c.}Scot. Vide Iaſ.l.1.in princ.infra tit.1.

Ad l.obligamur.52.

Verſ.non bene dicit, quòd pater ſit obligatus.}Scot. Dos dicitur quasi debita, glos. l. mulier. §. pen. supra ad Trebell.vbi Docto.

Verſ.quia ratio quare pater teneatur &c.} Scot.Vide Paul. tenentem contra Bartol.auth.res quæ.nu.7. C.cômu.de lega.vbi Bart. idem dicit quod hic per hâc rationem.

Scholia Fed.Scoti Iureconſ. Ad Bart.in Lib. Quadrageſimumquintum Digeſt.

De verborum obligatio. Tit. 1.

Ad l.1.

Sub nu.3.verſ.& not.Inſtit.eo. tit.in princ.}Scot.Adde l.1. C.eod.

Verſ.contra hoc videtur facere text. &c.} Scot. obiectum sentit Accurs.in l.sponsio.ff.de verbo.signif.Et videtur text.pro hac sententia in l. præposteri. verb. stipulationib.C.de testa.dic.verb.& stipulatio.vbi tamen aliter intelligit glos. pro Bart. Vide glos. pen.& vlt.§.si.Instit. de fideiuss. Pro Accursio facit quod ponit Bal.infra.§. cum adijcitur, de præposteratione.oppos.1.

Verſ. Non contrahitur per epiſtolam &c.} Scot.de epistola data a præsente præsenti, Bart.supra de donatio.l.nuda ratione.in fin. Corne.Tacit.lib.4.vers. moris quippe tum erat,quemque præsentem scripto adire.

Verſ.ſurdus,& mutus talis,qui intelligit videndo motum labiorum.}Scot. Vide Bart.in l. 1 .§.mutus,ff.de tute.in. fra.§.si quis ita,sub nu.7.

Verſ.8.Nellus de Gabrielis.} Scot. Neuiz.in Syl.nupt.ch. 4.legit, Lælius.

Verſ.& quoſdam alios vidi.}Scot. Aliud pulchrum vide per Bald.in cap.mutus.de feud.tit.& tit. Episc. vel Abb.in princ.d.c.in vsibus feud.

Verſ.& tunc caderet in infantem.}Scot.Quasi dicat,non si velit obligari.Et sic prima pars consilij vers.si quis igitur ex his &c. cadit in infantë. Secunda autem, vers.item si quis ex his &c.non cadit.

Verſ.Sed ſurdus poteſt præcipere verbo.} Scot.d.l. discretis, vers.si enim vox articulata &c.

Verſ.quia iſte non intelligit.}§.pen.

Verſi.

Verf. quandoque aliquid intelligit, & perfectè &c. Scot. Alciat. hic saluat Bart. quia licèt aliquid perfectè intelligat, non tamen omnia. Et aduerte, quia licèt Doct. vt hic in apostil. sub lit. K. ponitur, reprehendant Bart. non meretur reprehēdi propter ea quæ subiungit in seq. colum. uersic. sed si esset talis surdus &c. cum versic. & sic poterit facere &c. iunc. uersi. sed quid de surdo tantum &c. vbi colligitur dicendum in altero, quod dicitur in vno. Et adde ad æquiparatio. Bar. l. Imperatores, & ibi add. sup. de re iud.

Num. 11. uersi. qualiter autem probatur mutus, & surdus, dictum est in l. 1. in fi. sup. tit. 5. Scot. vbi tamen ipse nihil dixit.

§. Qui præsens, sub nu. 2. uersi. & vitiatur. Scot. simile per Bar. in l. 1. col. 2. C. de lit. contest.

Versi. & l. duos, inf. tit. 1. Scot. §. fi.

Versi. vt l. continuus, in prin. inf. eo. Scot. Facit quod Bal. & alij post in l. hæredes palàm, in fi. sup. de testam. Quicquid ibi gl. & Bar. dixerint,

§. Si quis ita, versi. per responsionem Scæuolæ. Scot. Adde l. Thais, in prin. & §. Seio, de fideicliber, l. penul. de magistr. conuen.

Versi. vt sup. de codicil. l. 1. Scot. vbi vide Bal. qui docet quomodo cognoscatur, quòd voluerit testari, vel codicillari: & quomodo possit voluntas sustineri. Et Alex. refert, & sequitur in l. uerbis, col. 3. hic alleg. per Bar.

Versi. & l. verbis ciuilibus. Scot. vbi glos. simile per Bar. in §. Cato. inf. l. 3. colu. 3. vbi allegando l. mora, de de vsu. uoluit allegare not. per glo. ibi, vt addidi ex Soci. ibi.

Add. non video cur non sit. Adde quid si iudex &c. uersi. si ex tribus iudicibus &c. noluit Pau. de Cast. cons. 24. Scot. Sed hoc est contra l. diem proferre. §. si plures, sup. de arbitr.

Versi. tunc aut est defectus in forma. Scot. idest, substantia, ne sit contra glos. in §. sed cum nulla, l. iurisgentiū, sup. de pact. communiter approbatam secundum Alex. hic, & Ias. post alios ibi. Nam glos. ibi vult stipulationem valere in vim pacti, responsione ex interuallo secuta, vel præcedente interrogationem, Qui ordo, & quæ continuatio actus pertinet ad formam, vt his vitiatis, forma dicatur vitiari. Bald. c. 1. de nou. for. fidel. in diffinitio. Alciat. hic.

Add. Et tunc idem. Illud reprobat Roma. Scot. immò probatur in c. 1. de desponf. impub.

Versi. Italia statuta sunt facti. Scot. capit. 1. de constitut. in 6.

§. Si quis simpliciter, uersi. tamen obstat exceptio. Scot. Hæc ratio respicit versi. aut si ita interrogatus, intra calendas &c. nec militat in alijs exemplis, aut casib. §. nostri.

Versi. & Hugo fundabat se ex illa dictione, aliquid, quod est relatiuum substantiæ, non qualitatis. Scot. Adde quòd, quæ, est relatiuum substantiæ, non quantitatis, aut qualitatis, glo. ſ. l. un. uersi. proferuntur, in fin. C. de sentent. quæ pro eo quod inter.

Versi. & ideò non ualet. Scot. sed idem esset in §. nostro, uersi. dabo Idibus: quia non præcessit interrogatio à Quintis Calen. ad Idus: quæ dierum adiectio est: nec ratio Petri militat in detractione quantitatis.

Versi. & ut ille respondeat animo obligandi se. Scot. Adde q. stantum fit ad instar stipulationis, & interrogatio præcedit, vt sumus certi: & populus respōdeat animo se obligandi legi. Ias. l. seruo legato, §. si testator, de leg. 1.

Addit. nam simpliciter. No. de isto uerbo &c. Scot. aliter in l. fi. C. de dot. promiss. uide glo. in c. præterea, verb. simpliciter, de off. deleg.

Versi. & facit l. inter stipulantem, in prin. inf. eo. Scot. & ibi Bartol.

§. Si stipulanti. Add. sed per hoc. Adde quod &c. Versi. pro quo facit, quòd si pone centum, & testes dicunt &c. Scot. sed aduerte: quia aliud est constitui in mora: aliud obtinere, vt colligitur ex Pau. Castr. in l. qui solidum. inf. per Bar. alleg.

d. add. uersi. de illis debea obtinere, ut consuluit Bald. &c. Scot. vide Alexan. in l. inter pares. num. 10. sup. de re iudic. vbi si testis deponit de mutuo facto de quinque, alius de facto de decem, non probant: quia aliud est mutuum de quinque, aliud mutuum de decem: vt ibi per eum,

§. Sed si mihi. uersi. puta quòd stipulor a te vnum seruos, &c. Scot. vide Castrens. sup. §. si quis simpliciter.

Versi. & l. si fuerit, de rebus dub. Scot. sed ibi non poterat certificari, hic sic, Alex. hic.

Ad l. stipulationum. 5.

Versi. & illud inducebatur ad q. disputatam Bonon. Scot. vide Dec. in cap. at si clerici. §. de adulterijs. extra de iudicijs. 14.

Versi. mistum est species per se. Scot. indecisum reliquit in l. 2. de interd. uide Gammar. in tracta. de extensio. columna penul. ubi tenet contra Bar. & Doct.

§. Ex his igitur, sub num. 6. versi. cessat officium iudicis. Scot. Ias. §. Cato. 5. q. Bar. ponit hoc dictum, & sequitur. vide Paul. l. iiner. de seruit. rustic. præd.

Sub nu. 15. uersi. & alteri accrescit. Scot. Melius dixisset, non decrescit. Latè Barto. Alex. & alij, in l. si mihi, & Titio. inf. eo.

§. Item si in facto. col. 2. uersi. item est contra l. fi. inf. de prætor. stipul. Scot. vide duo verba Barto. in l. cum stipula tus sim, vlt. oppos. inf. eo.

Ad l. 4.

§. Cato. sub num. 8. uersi. quas constat in solidum teneri. Scot. vide sup. 3. oppos. in distin. vbi contra, dum allegat gloss. ibi: & intelligit aliter illum tex.

Num. 10. uersi. quod est nota improprietatis. Scot. l. 1. de re. diuis. cum glos.

Sub num. 11. uersi. & factum unius facit committere pœnam, & interesse &c. Scot. vide Socyn. hic, col. 11. ubi dicit, quòd Bartol. voluit allegare not. in glos. vt hic per eum.

Versi. aut illud factum indiuiduum non descendebat. Scot. vide l. in commodato. §. si ex facto. sup. commod.

Versi. ut sup. dixi. Scot. sup. col. præced. uersi. aduerte ad rationem, obligatio &c.

Sub nu. 13 facilius est facere, quam dare &c. Scot. Quod dictum Bart. reprobat in d. l. vn. 4. Nam procedit in auaris. Et est contra æquitatem naturalem, quia liber homo est pluris, quàm datio quantæcunque pecuniæ, l. in seruorū, in fin. inf. de pœn. Ias. hic col. 14. in prin.

Sub num. 15. uersi. præterea posita. Scot. & bene. l. id quod nostrum, de reg. iur. Alex. hic col. 5. & sup. §. ex his, vbi reprehendit Ang.

Versi. & ibi per Cyn. Scot. vide Bartol. sup. l. prox. §. ex his, col. 1. opp. 2. vbi ponit inductionem.

Versi. istud quod est in obligatione quantum &c. est in conditione, si bene inspicies. Scot. Probatur in l. obligationũ ferè in fi. sup. tit. 1.

Sub nu. 16. versi. ut hoc § in fi. Scot. & sup. hac col. uersi. præterea est falsa. nam ipse &c.

Sub nu. 17 versi. tamen quia continet diuinationem &c. Scot. dum Bart. præsupponit hanc solutionem ex se stare posse, reprehenditur per Soci. hic nu. 28.

Versi. hoc etiam tenuit D. Rey. me audiente: licet quandoque. Scot. Idem tenet glo. in c. suam. inf. alleg. in fi. glos. magn.

Sub num. 23. uersi. & sic siue sit apposita pœna, siue non. Sco. Adde gl. in l. inter cohæredes, §. si quis stipulatus, verb. petitum, fam. ercisc. Ias. hic.

Versi. item in casu, quo stipulatio de defendendo est diuidua &c. Scot. l. si communes ędes, de negot. gest.

Sub num. 24. uersi. si ponimus eam esse prætoriam. Scot. Affirmat. inf. 5. q. in fi. & malè. Ias. hic.

Sub num. 26. uersi. & de postul. quos prohibet. Scot. Intellige per officium medio exceptionis imploratum. Aliàs enim cum iudex sciens aliquam inhabilem, vt iudex, eum nemine excipiente repellit, non seruit. q. Bar. vide Soci. in hac. q. & potest non appellare. Soc. Ias. hic. Adde quòd statutum ne possit opponi per modum actionis, vel officio iudicis, intelligitur a parte implorato, non a se ipso suppletis. Dec. rubr. de probat. extra, col. 6. Vnde iudex fauorabilis inuabit partem, quam scit vtiliter non exceptoram. Adnotaui ad l. 1. §. & parui in fin. ad Bar.

Versi. & famil. ercis. l. si familiæ. Scot. vide Ias. hic, & Bar. d. l. iam tamen, §. pen.

Sub num. 28. uersi. l. in tribus. Sco. cum l. seq.

Versi. ut hoc §. in fi. & sup. dixi. Scot. vbi adnotaui, quòd malè ex Ias.

Sub num. 29. uersi. tamen prædium seruiens non in plus grauat &c. Scot. contra d. l. aquam, quemadmodum seruit. amitt. in fi. ubi quis minus seruit, quòd pauciores dominantur. Sed ibi singuli proprium ius habebant: pluresque erant seruitutes.

Versi. sed erit meus vsus, uel usus fructus. Scot. l. si vsusfructus mihi, sup. de vsufr. lega. vbi etiam in eodem homine, non est idem præteriti tẽporis, & futuri.

Sub nu. 31. uersi. quod de sui natura solet transire &c. Scot. Reprobatur Alexan. hic, colum. penul. sed Socin. contra.

Versi. mortuus non potest offendi plus aliquo modo. Scot. vide Bald. in l. sororem. C. de ijs quib. ut indign.

Ad l. stipulationum. 5.

§. Stipulatio autem, uersi. & hoc est idem, quod verborum obligatio. Scot. & ita Bald. saluat glo. t. sup. l. 1.

§. Si fortem. uersi. secus quando contra plures. Scot. vide Bart. in l. eos. §. cum in tabulis. inf. tit. 1. Alex. sup. §. Cato. nu. 38. allegat l. eum fundus. de cond. & demonstr. & Spec. ut ibi per eum.

Ad l. in illa stipulatione. 8.

Sub nu. 7. uersi. & l. qui commeatus, de re milit. Scot. vide Alex. cons. 161. nu. 7. lib. 2.

Sub num. 10. uersi. quaro qualiter poterunt &c. Scot. vide Lucam de Penna, in l. eos. C. de diuers. præd. lib. 11. Corn. in consi...

Ad l. qui ante calendas. 12.

Versi. dicit testis ante calendas, dic, scilicet, finitas. Scot. Hoc dictum cum simili, vt ante bellum, scilicet, cæptũ, vel scilicet, finitum, exponamus causa concordandi testes, ridet Bald. titu. de Pace Constant. uerb. Opizoni, in fine. quem vide. simile quod hic, dicit Bart. l. 1. §. creditum, si cer. peta. Alciat. l. anniculus, §. ante diem, pag. 3. de verb. signifi. Facit Castrens. in l. stipulationes non diuiduntur, inf. cod. in princ. ubi post moram, inquit, vel finitam, vel inchoatã. Simile per Ioan. Picum Mirand. in Heptaplo in Gen. & in qq. & Matth. ca. 17. & post sex dies &c. De numero dierum consentit Marcus cum Mattheo, cum Lucas tradat octo ferme dies intercessisse. Id ita explicat Chrysostomus, vt dicat Matth. & Marc. eos dies tantùm supputasse, qui medij intercesserunt inter sermonem habitum, & montẽ aditum: Lucam verò duos etiam extremos imputasse, nempè eum qui prior habitus est sermo: & eum quo montem adscenderunt. vide Rip. l. si ventri, §. in bonis mensulari, num. 11. de priuil. credit. Plin. li. pe. c. 25. ibi, post tertium bellum Punicum finitum, deinde ante Cimbricum.

Sub num. 5. uersi. & l. 2. cum sua glos. eo. tit. Scot. vbi vide eundem prima. not. & Alexand. l. si quis arbitratu, col. 5. inf. eod.

Versi. cogitabitis. Scot. Ad soluendum hoc, dic monẽdas esse partes, vt singulis diebus, & horis assistant. Bal. l. si quando, colum. 2. in fi. cum seq. de testi.

Ad l. si ita stipulatus. 12.

Versi. totum tempus restituitur. Sco. Sed nota, quòd probata intẽtione, & amissis actis, nulla datur amplius dilatio. Orian. in c. quoniam contra, nu. 12. de probat. etiam casu probato.

Ad l. sciendum. 30.

Sub num. 2. uersi. & tene menti. Scot. vide Alexan. consi. 5. col. 4. in 4. Alciat. inf. cod. l. qui Romæ, §. duo fratres, uersi. cæterùm hisce. 3. ampliat. in fi.

Ad l. si non meam. 31.

Versi. & solue, ut in glos. Scot. vide in l. existimo. infrà eod.

Ad l. multum interest. 34.

Col. 2. uersi. quia ista lex non habuit respectum &c. Scot. Hoc falsum est, quantum ad historiam, & quantũ ad ius: quia lex vetus exemplificari potest per nouam. Dec. l. 1. C. de eden.

Ad l. stipulor, vt id. 35.

§. Si in Locando. uersi. nisi expressè esset dictum, quòd aliter &c. Scot. Hoc videtur reprobari per ea quæ ponit Alexand. ex Baldo in d. §. si quis ita; melius in §. qui præsens, num. 7. sup. l. 1. sed hoc idem tenuit Rapha. Comens. in d. §. si quis, quod Bart. hic. Tamen habet illam pro sua Raph. ibi, & Soci. pro noua. Sed ad eum addidi.

Ad l. si quis cum aliter. 36.

Add. transactionis. Adde in quantum Alex. transit &c. uersi. & Petr. de Anchar. in c. cum causa. Scot. vbi etiam Innoc. vt in add. ad Bart. d. l. 2. Decis. Neapo. 220. vbi reprobat Bartol. vide Loriot. tract. de transact. axio. 91. vbi dicit, in transactione, sicut in stipulatione hac lege, in modicam læsionem continere dolũ, si de negotio a transigente tractato transactum sit l. si superstite. in fi. C. de dol. in alieno autem negotio

tio non d.l.Lucius.§.fi.nam propter dubium euentum litis.l.quod debetur,ff.de pecul.sufficit solam litem remissam esse, etiam si nihil aliud interuenire t.l.in summa.versi.1.de condict.indeb. Vnde & condictio indebiti, & exceptio non numeratæ pecuniæ cessant.l.si transactionis.C.de non num pecu.vbi apparet transactum esse.l.fi.C.de cond. indeb.seu constat de transactione. Et minus æstimari actionem,quàm rem dicit Soc.in consi. 143. in fi.lib.1.

Sub num.5.in transactione æstimatur dubius euentus litis &c. Scot.Facit.l.propter spem,sup.fam. ercisc.

Versi. idem dico quando sententia arbitratoris petitur reduci &c. Scot.vide Bar.in l.si societatem, §.arbitrorum,nu.28.sup.pro soc.

Versi.dicatur ergò in instrumento,& illud quod plus valet &c. Scot. Socin.in regula,venditio,fallentia 1. Alexã. consilio 125. columna prima. in fine.lib:1.vbi de minore.

Ad l.stipulatio ista. 38.

§.Si quis ita.uersi. semper stipulator vult sibi acquiri. Scot. tu dic,quòd speciale est in constituto, d.authen. si quando. Aliàs impersonalitas non vitiat stipulationem. Alcia.in l.fi.in fi.ff.si cer.peta.inf. vbi idem dicendum.

§.Eum qui ita. uersi. quæro utrum ista stipulatio ualeat in totum,uel in partem. Sco. Nota quòd in contractibus habet locum ius non decrescendi.bene facit l. 1. §.communis seruus duorum.infrà, de stipul.seruo. Alexan.in l.fi mihi,& Titio,colu.1.ad fin.infrà eo. qui impugnat Angel.contrarium tenentem, vt ibi per eum.

Versi. quæro quid si dixit dena, dicit gloss. &c. probatur &c. Scot.Quòd hoc falsum sit,probatur in l.cum duo, sup.de in diem addict.

§.Si stipuler alicui.sub num. 1.uersi.aliàs non ualet.ut hic,&c. Scot.nisi commodè non possent verba concipi in personam procuratoris,vt in nuptijs. Idem in criminibus.Azo in sum.C.de procur.

Ad l.qui hoc anno. 42.

Versi.aut facienda est una præstatio &c. Scot. in locationibus pensio debetur, perique potest in calce anni, l.qui balneum,suprà,qui potio. in pignor. l. æde, C.loca.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Versi. Ratio. si per unum ex contrahentibus stat &c. Scot. de qua dubito per d. l. hæc venditio, quæ videtur aliud spectare. Et ibi sunt duæ rationes.

Add.pro impleta &c.uersi.quia legatum non deberetur. Sco. Immo videtur arbitrari moriendo,sicut & velle,& ideo præstat hæres.l.fideicommissa,§.sic fideic. relictum.resp.2.de leg.3.l.nt autem,§.pen.ff.eod.nisi facias differentiam inter voluntatis,& rei declarationem.

Sub num.5.uersi.& tunc quoad substantiam legati &c. Sco. in §.sed & si quis,potius agitur de accidente,idest, electione,quàm de substantia,an debeatur.Ias.

Sub num.7.uersi.dicunt quòd est casus hic. Sco.vide Abb. qui respondet adhunc text.in c.Quintauallis, col. pen.uersi.de honestate tamen &c.de iureiur.

Versi. §.si quid ita ; vbi summ placitum non potest quis &c. Scot. vide eundem Bartol. in l. si sic.in princip.de lega.1.

Versi. non est alleg. contrarium,quia loquuntur in his quæ &c. Scot.vt in electione facienda.Bar.l.1. colum.3.de legat.2.

Sub nu.8.uersi. §. si quid ita. Scot. sed ibi circa qualitatem,§.emptio,Instit.de empt.Aliàs esset contrà.l. quod sæpè. §. 1. sup. alleg.salua Bartol. ut Ias.hic. Sed cogita.

Versi. Nec dicat aliquis,quòd ibi &c. Scot. videtur tamen Bart.sentire, illud, vt post annum non expectetur eius arbitrium,procedere tantum in vltima voluntate.l.1.§.si plures,num.9.de exercit. Tamen uerè non dicit,quòd recedatur a persona : immo contrarium. Sed melius ibi est locutus inquantum nō limitauit tempus arbitratoris,nisi in vltima voluntate,per d.§.sed & si quis.

Ad l. centesimis. 46.

§.Si ita stipulatus fuero. sub nu. 3.uersi.quia nulla l.hoc cauetur. Scot. & ideo malè locutus est Bart.in l. 1.col. 4.de leg.3.& in d.l.vxorem.§.pen,& in l. post dotem.5.Lectu.solut.matrimon.in l.ita stipulatus, op posi.1.par.inf.eod.Vide Alexand.d.l.1.colum.4. & 5.de leg.2.

Sub num.9.uersi. dixi quòd sententia debet æquiparari contractibus &c. Scot. Hoc Bartol. haud improbat. Igitur &c.l.1.§.1.2.nōt.inf.furt.aduers.naut.Bar.

Versi. & uidetur quòd sic. Scot. Approbat sententiam Iacobi de Arena.

Versi. quis moriendo non uidetur reuocare. Scot. Contra per glos. ibi, quam puto malè loqui, quia probat hoc etiam l.Lucius.ff.de probat.

Versi.undè in casu proposito &c. Scot. in casu proposito decidit aduersus Iacobum Areneum:quia talis interpretatio benignior est. Generaliter igitur Areneum sequitur.Ita colligimus Bartol. cum Iacobo æquiparare sententiam contractui,vel vltimæ voluntati, preterquàm in casu hoc pænali. Confirmat Ias.in l.si is qui pro emptore,sup. de usuc.col. 6.num.328.uersi.eius tamen contrarium,& benè aduertendo sentit Bart.qui æquiparat sententiam contractibus &c.Puto Ias.adductum ex ijs,quæ addidi,seu adnotaui hic. Ex his ego quoque adducor,ut Iasonem sequar.

Num. 11.uersi.quæro quid si iudex non est mortuus &c. Sco. Sed quare distinguitur, an vt ipse,an vt officialis. sup.uersi.& prædicta uera si iudex &c.

Ad l.qui vsumfructum. 58.

Num. 3.uersi.utrum usufructus sit pars fundi : & iter sit pars actus. Scot.Quindecim modis aliquid alicui addi potest,vt latè Io.Pic.Mirand. & Heptap.in Gen. exposit. 6.

Ad l.stipulatio hoc modo. 61.

Scot. Per ingressum monasterij,quis aufert in vita sibi facultatem testandi,c.in præsentia, vbi Abb.& Felyn.not.per illum tex.ext.de probat.

Add.pro modica &c.Adde post Alex.uersi.Bal.eius conf. 18. 3.lib.ubi dicit,quòd mulier &c. Scot.Facit l.fi.in fi.de leg.2.

Ad l. stipulationes non diuiduntur. 72.

Col.2.uersi.& de boe do exemplum. Scot. Idem Castrens. in l.certo.§.ult.ff.de seruit.rust.præd.

Sub nu.9.uersi.quia loquuntur in obligatione rem restitui. quod factum &c. Scot.vide Paul.Castrē.sup.in §. Cato, col.3.

Sub

Sub nu. 10. vers. Sed in dicta obligatione rem tradi, & in ceteris similibus. Scot. Vide Castrens. vbi supra.

Sub nu. 17. vers. Alij, ut Dyn. dicunt, quòd ibi est obligatio rem restitui &c. Scot. Nota differentiam inter rem reddi, & rem restitui, sicut est differentia inter rem dari, & rem restitui. Vide infra 6. q. vers. Sed l. in summa &c. & supra prox. opp.

Sub nu. 18. hoc fallit quandoque, propter rei modicitatẽ, ut puta quis qui potest esse ita paruus &c. Sco. Vide Io. Picum in Heptalo in Genes. & in qq.

Sub num. 25. vers. Sed alia ratio est quare &c. Scot. Castrens. contra in §. Cato, col. 3. vt supra.

Vers. Istam regulam probo, non est dubium, quòd qui tenetur ad restituendum. Scot. infra. 6. q. vers. pro hac regula.

Vers. & sic intelligo. §. Cato. Sco. Vide ibi Alex. in princ.

Sub nu. 33. vers. Pro hoc regula l. nostra &c. Sco. supra. 3. q. vers. istam regulam &c.

Nu. 35. vers. septimo quaero qualiter &c. Scot. Vide Alex. cons. 232. lib. 6. in fi.

Sub nu. 39. vers. approbat opin. Bulg. & Io. &c. Scot. Aduerte, quòd in fi. dicit aequiorem opinionem Martini.

Nu. 40. Nono restat videre practicam &c. Scot. Vide Alex. cons. 232. lib. 6. in fi.

Vers. Aediles. §. Item sciendum. Scot. Vide in l. siue apud acta, in glos. fi. C. de transact.

Vers. ergò patet, quòd non est al ind. Scot. Bald. tamen ibi ibi presupponit esse aliud: & dicit esse singularem limitationem regulae. Et sequitur Bologn. in add. ad illum text. Sed Soci. in rub. supra eo. col. pen. sequitur dictum Bart. nec facit mentionem Baldi.

Sub nu. 44. vers. non enim possum dicere, quòd facias me fructuarium temporis elapsi: quod est impossibile. Scot. sicut si diceret, peto mihi restitui rem peremptam. Vide Alex. hic in fi. post Ang. vbi etiam remittit.

Ad l. si stipulatus. 76.

Vers. sed si non faceret cogeretur per iudicem. Scot. De quo remisit in l. si quis arbitratu. supra eo. nu. 10. Vide in l. 1. de lega. 2.

Sub nu. 5. vers. ad l. si quis arbitratu, cum simil. Scot. l. cum stipulatus si mihi a Proculo. supra eod. Alex. hic. & in d. l. si quis arbitratu in princ.

Ad l. inter stipulantem. 83.

Vers. secundò text mentio ad illud, quod faciunt aduoca ti &c. Scot. Vide Lanfranc. de Orian. in c. quoniam contra, vers. responsiones. nu. 145. de probatio.

Vers. postquam non proponitur negatiuè. Scot. Facit Plaut. in Paenu. Nego, & nega id, si quid id refert, tio.

§. Sacram sub nu. 5. vers. sed si dico ex tali fundo, non facit conditionem. Scot. intellige per relatiuum post taxatio nem, & sic duplicem: sed simplicem sic, propter taxationẽ per hunc §. quem allegat in materia taxatiuae infra vers. sic vero adijcitur, & vers. praeced. taxationis, seu conditionis, & infra vers. vt hic, & l. Firmio, & infra vers. vt hic patet &c. vbi addidi in margin. parua & magna.

Vers. ut hic, & l. firmio &c. Scot. & tamen est vtrobique vnica praestatio in princ. &c.

Vers. si non apponitur fundus conditionaliter &c. Sco. intellige per relatiuum post taxationem. Alioqui taxatiua sola adest hic. Intelligendus enim est secundum hunc text. quem allegat: & sic differt duplex conditio, a simplici, vt dixi in margine.

Vers. vt hic patet. Scot. Praesupponit quòd hic fundus non sit adiectus conditionaliter, vt supra hac col. ver. Sed si dico ex &c. Cõtrarium sentit supra hac col. vers. hic verò adijcitur &c. & vers. quandoque adijcitur, iunc. vers. si verò non adijcitur &c. Aduerte etiam, quòd sentit in fructuum certa quantitate cõditionẽ dũtaxat per relatiuũ facere vt nihil debeatur ad suppletionẽ, ex seq. vers. Aduerte tñ quòd videntur duae conditiones ex relatiuo apposito, & taxatione: cum sola taxatio faciat simplicem conditionem.

Add. Quantitatem. Adde quòd concord. &c. vers. quam dicit allegare bona iura. Scot. vide Ias. hic, Paul. Castr. in cons. 54. quia exceptiones. Felin. c. ad audiẽtiam, de rescript. c. super literis, nu. 4. de rescript. vbi videntur erasse, si inspicias verba Pauli in d. cons. Et malè Felin. alleg. l. si sic. §. 1. de lega. 1. quia alia est ratio.

Ad l. existimo. 98.

Scot. circa hũc text. clarius Ias. ad Porc. Instit. de leg. §. si res, vers. quartò fallit.

Ad l. quicquid adstringendae. 99.

Add. si testis. Adde glos. not. &c. Sco. vide Alex. l. 2. §. 1. in fin. supra eo.

Ad l. si mihi, & Titio. 110.

Nu. 6. vers. ista verba, stipulor mihi, meisque filijs vsque ad tertiam generationem &c. Scot. Dictio, vsque, in dilationibus includit. Bald. c. 1. §. decedente, col. vlt. vers. extra noto. Qui feud. dare poss. Latè per eundem de hac dictione in auth. hoc amplius, col. vlt. vers. nota de dictione, vsque, C. de fideic. ita adde marg. ad glos. in l. filiusfa. in princ. verb. vsque, supra de lega. 1.

Vers. quandoque conceditur sic: Concedo tibi &c. Scot. sed empto feudo vtriusque nomine, domino sciente, locus est iuri accrescendi. c. 1. de benef. tratr.

Vers. nisi sit dictum: vt d. c. 1. Scot. si frater ratum non habeat, apud se remanet veluti ius nondum acquisitum: extinguitur tamen, sicuti fuisset in persona fratris, per d. fundum mihi. Alex. hic.

Vers. vt l. vt iurisiurandi, §. si liberi, de oper. libert. Scot. l. vtrum, de assig. liber. supra alleg.

Add. consului. Adde quòd istud consil. &c. Scot. Et haec vltima ratio est bona, tribus praecedentibus reprobatis. Alex. hic col. 4.

Vers. in c. de success. feud. & de fra. c. 1. Scot. c. 1. de vas. decre. aeta. vbi glos.

Ad l. cum stipulatus sim. 113.

Sub nu. 4. vers. sed dices tu etiam interesse &c. Scot. vide aliquid per Soci. in §. Cato. col. 9.

Sub nu. 9. vers. ut l. si. infra de praetor. stipul. Scot. vide Bart. in l. 2. §. item si in facto, vlt. o pp. supra eo.

Ad l. ita stipulatus. 115.

Sub nu. 19. vers. & l. praedia, de act. empt. Scot. nota, quòd aliqui dixerunt haec iura loqui de interesse, non de poena, in addit. ad Bart. l. qui Romae, §. duo fratres. col. 3. lit. g. tamen hic, & infra allegat Bar. haec in ad materiam paenalem. Sed ad hoc considera l. fi. de praeto. stipul.

Add. lucratiua. Adde Petr. de Anchar. vers. Vide ibi notiques. Scot. vide Alex. hic, col. pen. in fi. cum seq. hic refert ex Baldo hic, & improbat.

Col. 12. vers. praeter eam cum gen dicatur &c. Scot. Idem dixit

dixit Bart.in l.Meuius, §. duobus, col.6. de leg. 2. Alciat.improbat hic dictum hoc.

Col. 4. Add. dolo facis, & not. quòd talis dici &c. } Scot.vide Bar.inf.col.seq.post nu. 40.

Ad l. qui Romæ. 122.

§. Duo fratres, sub num. 7. uersi. aut tendunt ad diuersos effectus &c. } Scot.Reprobatur per Alex.in l.sæpe,col. 29.sup.de rei.uendic.Ripa hic nu.27.& Alciat.

Num. 9. Add.super aliquo.certè uaria sunt opiniones &c.uersi. non tamen per hoc sententia redditur nulla. } Scot. Facit glos. Inst. de oblig. quæ qua.ex delic. nascuntur. Quum ponit de errante in l.Gallus. Bal.§. si pacto. hic alleg.col.3.

Sub num.9. Add.De actio.empt. Aduerte tamen, uersi.non autem in pæna. } Scot. Sed Bar.& Doct.sup.eo.l.ita stipulatus,allegant hæc iura in pœnali materia. Adnotaui ibi nu.26.

Sub num. 10. uersi.& ex hoc dicit Azo, quòd hoc est uerum in dimidia quam quis habebat ex persona &c. } Scot. vide l.2.C.de commu.serui manumiss.

Versi. scilicet eam, quæ apud fratrem remansit iure suo: quod est falsum &c. } Scot.Facit l.si mihi,& tibi.ff.de vsufr. inf.q.9.

Versi.sup.si pars hared.peta.l.1.in fi. } Scot. Melius in §. si ego,& §.seq.vel potius §.quinimmo, uersi.neque enim. Adde l.Pomponius libro, uer.quoties enim, ff.de re.uendic. Ad illud vulgatum, quòd qualibet glo ba sit communis,facit l.certo.§.1.de seruit.rustic. præd.vide Castrensi.in l.1.num.4.C.commun.utr. iudic.

Versi. & quod dixi totum peti, intellige deducta quarta legitima &c. } Scot. vide Castrens.& Ias.in l.filium qué habentem, C.fam.ercisc.

Sub nu. 12. uersi.& quod ibi not.in gloss. } Scot. Facit l. iam hoc iure,ff.de vulg.l.quæmuis.C.de impu.& al. si.inf. de acceptil.l.Iulianus, §.si quis a pupillo,suprà de actio.empt.l.de fideicommisso.C.de transact.

Sub num. 14. uersi. & ita dicebam olim. postea uerò subtilius inspiciens propter facti occurrentias &c. } Scot. Facit l. meminimus,C.de legit.hæred.uersi. sed subtiliore tractatu.Facit Abb.c. uerba,sub nu.6.de cohabit. cleric.& mulier.facit l.si venditor, uersi.nobis aliquando placebat.ff.de actionib.empti. Facit Natta repet.§.ex imperfecto.14.q.colum.fi.uersi. mihi aliàs placebat &c.hæc opinio &c.C.de testa.& in Auth.quod sine.q.13.uersi. videbatur aliquando mihi &c.nunc hæc ratio &c.

Q. 4. uersi.C.de transact.l.de fideicommisso. } Scot.sed respõdetur,vt in simili per Ias.d.l.fideicommisso 4. uersi. limita istam.

Versi.sine aliqua scriptura factum. } Scot. vel hæres nesciret literas,vel cæcus esset,& similia. De nesciente literas hic latè Doctor.in filio Matthatiæ Hebræi. Tamen Ias.contra hic. De cæco Bald.in l. & post, l.Lect.3.in prin.de transact.

Q. 5. in fi.uersi.præsens,in diem uel. } Scot.& persecutio est, seriuel.

Q. 6. uersi.aut nulla alia causa apparebat,nisi &c. } Scot.l.fundus qui,locatus.ff.de fund.instr.

Versi.& l.2. de liber.& posthu. } Scot. quod extẽdi potest ad 5.4.2.q.Bar.l.Imo.Alciat.contra in 2. sed Alex. in 5.probat,Ias.in 4.

Q. 7. uersi.& hoc uidetur tenere glos.C.de pact.l.1. } Scot. vide Bar.in l.is potest, col.2.num.10.sup. de acquir. hæred.vbi dicit,spem esse improbabilem, per l.2. §.interdum,de vulg.& quòd dicitur in d.l.2.de statulib.est speciale fauore libertatis,ex quo falsa esset ratio hic posita per Bar. & sustineretur decisio Bar.ea ratione,quia talis substitutus nullum ius habet: ideoque videri non potest remisisse quod nõ habet,l.decem.sup.eo. Vide tamen in l. qui habebat.Bar.de vulg. ubi spes pupillaris transit ad hæredes,ergò iusta, & probabilis est.

Q. 10. uersi. quia extraneus non recognoscit ecclesiam in dominam. } Scot.Immo videtur,quód habeat hypothecam ad canonem, contra quemque possessorem. Vnde donari potest res irrequisita ecclesia; sicut & republica.Alex.l.si domus,§.fi.col.fi.in princ.de leg.1.

Versi. ergò remanet apud fratrem remittentem. } Scot. Tu porrò considera distinctionem,quæ fit per glo. in c.1.de eo qui fi.sc.per illum tex. an feudum sit personale,vel in rem, ad subuertendam hanc doctrinam Barto.quatenus esset in rem. Faciunt not.per Bar.& Doct.in l.peto.§.fi.de leg.2.Castrens.l.filiusfa.§.diui,col.3.de leg.1.de prohibitione facta vel in rem,ne alienetur,vel in personã, ne alienes &c.

Q. 12. versi.licèt Dy. illam non allegat. } Sco.Facit l.quoties. uersi.quòd si Titius,sup.de vsufr.

Versi.quando erat legata purè &c. } Scot.Hoc casu emptio nulla est,l.suæ rei,ff.de act.empt.glos. l. qui res.hic alleg.gloss.1.§.qui seruum,hic alleg. Alexand. hic col.17.

Ad l. Titia,quæ. 134.

Vers.sol.ibi erat magis &c. } Scot. Hæc solutio conuenit etiam superiori opposit.

Ad l. si ita quis. 135.

§.ea lege. Add.ea lege,& de materia huius &c. } Scot.vide in l.filiusf.§.diui, de leg. 1.

Add. Dominij translatio. Adde alium casum &c. vers. vt not. Bart. } Scot. & ibi Alex.plenissimè.

Sub nu. 7. vers.ratio est in promptu: quia non potest &c. } Scot. Hanc rationem Bar.assignat in d.l.1.de fun.dotali in l.peto,§.fratre,de lega.2. Facit ratio gloss.in l.ex hoc edicto,§.alienare, sup.de alien.iud. mu.caus. fact.

Vers. quòd non fiat. } Scot.l.ege,quin. Nam utroque casu fit contra.

Ad l.continuus. 137.

Quæro an valeat vt pactum.resp. non &c. } Scot.vide Bald. rubr.C.de constit.pecu.Alexan.§.1.hic alleg.sup. l.1.num.7.Bart.omnino in l.si stipuler.in fi.sup.eo. vbi tenet valere in vim pacti, nisi contrarium sit actum.ibi addidi, & in l.si quis ante, dum allegat d.§.si quis ita.ff.de acq.possess.

De duob.reis constituen. *Tit.* 2.

Ad l. cum duo. 19.

Sub vers.putans fortè, quòd semper quando plures &c. } Scot. vide Doctor. in lege, si ita scriptum, ff. de legat. secundo.

Sub nu.7.vers. Dixi quòd isti testes non probant; quia illud aduerbium &c. } Scot. vide Christoph.Porc. Instit. de duob.re.in princ.

Ad l. in duobus reis. 3.

§. Vbi duo rei.sub nu.7.uerf.contrà puto.} Scot. Hoc tenet Iaf.§.Cato,nu.24.sup.tit.1.l.4.

Ad l. Nemo est. 5.

Sub nu.5. Add. consuetudo studij.& sic no.&c.} Scot. Adde Abb.in cap.cum M.Ferrarienf. colum.3. de constit.

Ad l. Reos. 11.

Sub nu.3.uerf.ut d.l.in lege &c. supra ad leg. Falcid.} Scot. Quem intellectum ad d.l.in lege Falcidia.esse servandum &c. reprahendit Bald. in l.si in rem. C.si cert.peta.inf.per Bar.in fi.q.alleg.

Ad l. cum duo. 19.

Nu.2. Add secundo quaro. & de hac q.uerf. Adde Bald.&c.} Scot.Alex.d.§.Cato.col.pen.nu.55.

De stipulatio. seruo. *Tit.* 3.

Ad l. proinde. 7.

§. Si seruus communis: uerfi. hoc in persona promittentis ualet &c.} Sco. loquitur Alex.in l.si mihi,& Titio,col.3.in prin.sup.de verb.oblig.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. &c. Ad Bar. in Lib. Quadragesimum sextum Dig.

De fideiuss. & manda. *Tit.* 1.

Ad l.heres a debitore. 21.

Verfi. erat fortè stricti iuris.} Scot. videtur abijcienda vox, fortè: quia lex apertè meminit actionis ex stipulatu. Constantius est locutus alibi noster Bart. nempè in l.si is qui pro emptore. colu. 13. uerfi.6. principaliter quaro.vt inf.allegat.

Ad l. Marcellus. 25.

Sub num. 4.uerf.l. cum quis.§.si quis pro reo.} Scot. vbi de officio iudicis nobili.Castrenf. in l.1.§. si quis ita, col.2.sup.de verb.obl.

Ad l. cum lex. 46.

Sub numer. 6. uerfi.non obstat. §.alteri, quia ibi loquitur de prasenti,scilicet, alteri stipulari &c.} Scot. Dicit Iaf.in d.§.alteri.col.5.in fin.quòd Bartol.in hac solutione cecidit ab excellentia sua: quia est inepta, rudis,& crassa. Vide per eum.Idem dic de eo, quod sequitur,ibi,sed pradicta nō faciunt &c.vbi idem inculcat.

Ad l. si quis pro eo. 56.

Sub num. 10.uerfi. isto casu videtur &c.} Scot. vnde per iuramentum impeditur cursus præscriptionis. Ang. Imo.Alex.l.nemo potest,col.pen.de leg.1.nisi centum annorum.text.cum glo.in Auth. vt de cætero, in fin.& d.l.nemo potest per eos. Ibi tamen vide, Iaf.2.Lect.nu.115.col.antep.

Num.12.Add.Sextò dixi, Sed contrarium tenet &c.} Scot. vide Alexan.suprà, in rubr. de verb. oblig.ad fi.

Verfi. l. nuda. cum simil.} Scot. addidi sup.ad lit.c. seu d. add.sextò dixi.

Sub nu. 15.uerfi.nisi sit defectus.Not. quòd iuramentum &c. uerfi.Bald.& in l.fi.&c.} Sco.Alex.in l.nemo potest. col.4.de leg.1.

Verfi.circa consensum.} Scot. Adde Bald.in l.1.col.3. C. commo.

De nouat. & delegat. *Tit.* 2.

Ad l. 1.

Sub num.3. do text. quem nescio alibi.} Scot. Hoc refert,& sequitur Alexan.in rubr.sup. de uerbor. obligatio. col.2.

Ad l. aliam. 89.

Add.legali dispositione,Vide qua not.&c.} Scot. & in l.1.§. si quis ita, ante fi.sup.de uerb. obl.

De solutio. & liberatio. *Tit.* 3.

Ad l.vero procuratori. 12.

Verfi.ista solutio est uerissima.} Sco.Quam sequitur Abb. in c.cum M.col.5.in prin.de const.

Ad l. vbi fideiussor. 24.

Scot.Glos.§.fi.l.1.ff.de condit.inst.reprobat cumulū.

Ad l.qui hominem. 34.

§. si socero. uerfi. certè nullus.} Scot. vide sup.l.uero procuratori.in princip.ubi gloss. & Bartol. eod.tit.ubi addidi.

Ad l.qui decem. 72.

§. Stichum. uerfi. respondeo non est incongruum, quòd ipso iure &c.} Scot. Sicut ipso iure, & officio iudicis. Bar. l.2.in fi.C.si aduers. transact.

De acceptilatio. *Tit.* 1.

Ad l.an inutilis. 8.

Verfi. vel inter absentes &c.} Scot. Hoc est contra gloss. & Doct.in l.iurisgentium,§.sed cum nulla. sup. de pact.vbi volunt stipulationem inter absentes valere in vim pacti nudi: & ibi agitur de contrahenda obligatione: hic de dissoluenda. Quare deberet magis valere.l.Arrianus.ff.de actio.& oblig.

Verfi.l.1.§ si quis ita.} Scot. vbi Alex.impugnat Bar.de sciente, vel non, cum peccatur in materia: quia semper valet,quare nunquam potest scire,uel nescire non valere.

Ad l. & per iusiurandum. 13.

Add.& per iusiurandum, Adde Bart.&c.} Scot.vide Bal.in rubr.ff.de iureiur.col.1.in fi.cum seq.

De prator. stipulatio. *Tit.* 5.

Ad l. Valerianus.alias, si præses. 10.

Add.Prasumebatur nouatio.Bart.idem tenet &c.} Scot. vide Bar.in l.ubi quis,in l.item illa,in fin. de constit. pecun.vbi intelligit demum per stipulationem fieri nouationem, non per alium contractum. vide Alexand.in rubr.suprà.de verbor. obligat. colum. secunda,in fine.vbi ponit limilationem ad Bartol. in hac l.

Iudicatum solui. *Tit.* 7.

Ad l.n.

Add.uerb.statim.Verbum statim significat &c.uerfi adde an fideiussor &c.} Scot. Alex.d.§.1.col. 2. cum seq. sup. de uerbo.oblig.

Sub num. 3.} meminit domin. Ioannis Fagioli de Piesis.

Rem rat. habe. *Tit. 8.*

Ad l. cum minor. 3.

§. *Falsus. Add falsus. De intellectu huius &c. uersi. & an appellando videar fateri &c.*} Scot. vide Ias. d. l. nemo potest. 2. lect. colu. 13. in fi. uersi. nec est verum assumptum Bar. &c.

Ad l. quo enim. 12.

§. *Rem habere. Addit. Probatio. Quid si litem incepisti &c. uersi. Adde quid si mandato reuocato patiar &c.*} Scot. vide Bartol. in l. Pomponius, in fine. suprà, de negot. gest.

Versi. & l. in sponsalibus. sup. de sponsal.} Scot. & quotiescunque facit dominus, quod facere non posset, nisi habita re rata, videtur habere ratum. sup. eo. l. procurator, vbi Bar.

Ad l. bonorum. 24.

Add. Scribi literis. & vide quòd &c. uersi. Barto. in l. 1. C. qui admit.} Scot. ibi Alex. col. 5. post med.

d. Add uersi. & ibi Imo. 17. col. 1. de usuc.} Scot. & ibi Ias. num. 130. uersi. Angel. hic. 4. col. &c. vsque ad nu. 137. col. 31. 32.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bart. in Lib. Quadragesimum septimum Dig.

De furtis. *Tit. 2.*

Ad l. fur est manifestus. 3.

Versi. idem dico, si aliquis deprehenditur in domo &c.} Scot. Hoc reprobatur per Abb. in cap. cum non ab homine, vbi Dec. num. 11. de iud. vbi quòd maximè in clerico.

Sub num. 6. uersi. quòd principium dicatur &c.} Scot. vide Galen. lib. 1. Proret. Hippocr. comment. 1.

Versi. iudicium diuiditur in tres partes.} Scot. Aliter Bald. in l. 1. de orig. iur. quem etiam vide in l. 1. colu. pen. ff. de re. diuis.

Ad l. is qui opem. 34.

Scot. Præstans opem ad euadendum, nõ dicitur præstare opem maleficio. Ang. in §. conceptum. Inst. de oblig. quæ ex delict.

Ad l. in furti. 51.

§. *Ope. nu. 7. Add. Quaro utrum. uersi. & in fi. illius §.*} Scot. & nu. 17. vbi contrari. eius quod hic.

Ad l. furtum. 64.

Add. 50. illud. No. ad intellectum &c. uersi. sicut ipse fur. l. &c.} Scot. vide Ang. de malef. uer. dicto maleficio semper astitit.

Versi. cum furem recipit, facit furtum, ideo &c.} Scot. Idem dici potest in casu. l. 1. C. de rapt. virg. quia donec retinetur rapta, rapina committitur.

Ad l. A Titio. 66.

Versi. nisi traditione facta.} Scot. vide Bar. in l. 1. de le. 1. col. 3. post prin.

Ad l. qui ea mente. 67.

Versi. Nam ibi loquitur in facto inualido, in quo &c.} Scot. vbi locus est poenitentiæ, videtur res inualida. Ergò contractus innominati penè sunt inutiles. Ita arguit Alciat. in rubr. de uerborum obligatio. q. 6. ampl. 2.

Col. ult. uersi. & non admittitur pœnitentia, ut hic, cum simil.} Scot. Nota quòd in casu l. 1. C. de grege domini. lib. 10. habet locum poenitentia, idest, in furto equi subtracti ex grege equorum, seu equitio Imper.

Si quis testa. lib. ess. ius. fue. &c. *Tit. 4.*

Ad l. 1.

§. *Non autem. Add. & per hoc dico. Hanc q. format &c. uersi. & an homicidium requirat dolum, si statutum dicat, quòd occidens &c.*} Scot. vide quod per doctrinam Bartol. decidit Socin. l. 1. in prin. colum. pen. in fi. de uerb. obligat.

Vi bono. rapto. *Tit. 8.*

Vers. Puto tamẽ, quòd si quis &c quatuor, uel quinque armati.} Scot. lege; Puto tamen quòd si quis &c. quatuor, vel quinque, argumẽto. Et aduerte, quòd summula. 5. quæ sic habet, Gens dicitur ex minori numero decem: & verificatur in quatuor. vel quinque, debet sic habere, Gentem quot homines faciant. Gens equitum dicitur, ex minori numero decem: & verificatur in quatuor, vel quinque. Summula & 2. quæ sic habet. Turba fit ex centum hominibus, debet habere, Turba fit ex decem hominib. Summula quoque ultima, quæ sic habet, statutum puniens coadunantem &c. quatuor, vel quinque; debet habere, statutum puniens coadunantem &c. quatuor, vel quinque homines equites. Vide de his tom. 2. meo. respons. li. 6. respons. 34. num. 25. & seq. ubi etiam ago de Cæpo. in l. Neratius, ff. de verb. signifi. qui uel habuit Bar. corruptum, vel ipse est corruptus: vel malè intellexit Bartol. vt eum reprehenderet.

De iniur. & famos. libel. *Tit. 10.*

Ad l. non solum. 11.

§. *Si mandato. nu. 12. add. semper teneatur. Sed Paul. &c. uersi. in contrarium videtur glos. §. ope &c.* Scot. Sed illa glo. loquitur in suadente, non in mandante. Vide oĩno Ale. in l. 1. §. nunciatio, col. 4. sup de ope. nou. nunc.

No. 17. Persuadere, & dare consilium, est opem præbere.} Scot. largè, non strictè. Bar. l. in furti, §. ope, de furt.

Ad l. Item apud. 15.

§. *Conuicium. uersi. Decretista tamen habent unum decretum &c. circumcirca ecclesiam.*} Scot. Adde q ecclesia maior habet 40. Textus sunt de istis in c. sicut antiquitus, & c. diffiniuit 17. q. 4. Vide Cæp. in l. neq. ff. de uerb. sign. ubi dicit priuilegium habere domũ epi: vt ibi per eum allegantem gl. not. in c. id constituimus. d. 17. q. 4. & dicentem, satis voluisse Inn. in c. inter alias; de immun. eccle.

Ad l. sed si vnius. 17.

§. *Seruus meus.*} Scot. vide Bar. in l. 1. §. sed & cum quis. sup. de ui, & vi arma.

Ad l. De iniuria. 45.

Versi. in glos. super uers. hypothecas.} Scot. Adde glos. l. si seruum, §. fi. sup. de uerb. obl.

De sepulchro violato. *Tit. 12.*

Ad l. prætor. 3.

Versi. sed quando debet applicari fisco, tunc dicitur pœna criminalis.}

nalis.} Scot. Idem Bart. supra de priua.delict.l.si quis actiones.nu.4.

De crimine stellionatus. *Tit.* 20.

Ad l. 1.

§ *Item si quis.*} Scot. Fœdè labitur Bart. hinc decisionẽ propositę, seu infrascriptę quæstionis eliciens. Ad notaui in Pandectis. Nec decisio subsistit. Hunc enim coercet lex Iulia de annona.l. annonam. supra de extraord. criminib.l.2.supra ad leg. Iuliã de anno. Pars extrema sustineri pôt, qua vni imponitur alio in negocio, quàm annona væna li publica, vt si vestem, domum, gẽmam, sit quis emptu rus: & alius fingat emere se velle, præciumque simul augeat, vt ille carius emat. Nam coercebit hominem stellionatus, siue peccarit quadam peruersitate, siuè quod ipsum vẽditor subiecerit, verb. vel collusionem.

De termino moto. *Tit.* 21.

Ad l.lege agraria.3.

Sub nu.3.vers.Fallit si in lege aliter exprimeretur.} Sco. Adde, nisi aliter. Bart.in l.omnes popul.col.19.nu.55. uers. secundo casu talis &c. ibi, illud ideò, quia lex &c. de iust. & iur. & l. quod Nerua, col.2.vers. dic quòd ille, §.non autem procedit &c.ff.depos. in repet. Dec.l.1.2.lectu.col.9.in ti.C.qui admit.c. de appellationibus, col.2.casu.3.de appellatio.

Vers.& 10.colla.quæ sint rega.c.1.} Scot. Vide de hac materia Dec.post alios, extra de iudic.in rubr. lect.2.

Scholia Fed.Scoti Iureconsulti. Ad Bar.in Lib.Quadragesimum Octauum. Dig.

De public.iudicijs. *Tit.* 1.

Ad l.is qui reus.

Sub nu.3.Seu col.4.vers.& de hoc est text.in l.adulterij accusatione, C.de adulter.} Scot. Quem text.nescijt, cum legeret hanc l. sed postea addidit, vt ipsemet ait in d.l.adulterij, in vlt.verb.

Ad l.Infamem.7.

Add.item quæro, de hac q. &c. vers.glos.in c.cum P.de accus.} Scot. Abb.in rubr.de iudic.col.fin.

De accusat.& inscript. *Tit.* 2.

Ad l certis.2.

§. *pupillis. Add. & istam opinionem. Sed forte hoc non puto verum, quia interpretatio semper fit contra libellãtem &c.*} Scot. Contrarium per Bart.l. seq.in princ.col.vlt. vers.cum ergò verba libelli &c. Et no. fatuum dictum Barb. sed ait hoc non puto verum.

Ad l.libellorum.3.

Col.vlt. Add. debeant intelligi &c. & sic no &c. vers. Vide Alex.in d.l.diuortio.reprehendentem Roma.} Scot. Idem quod Roma.quem tamen non allegat, tenet Barbat. supra in add.l. præced. vers. & istam opinionem.

Ad l.leuia.6.

Vers.vt l.2.supra tit.1.} Sco.c.non afferamus.24.q.1.

Vers. Nam quandoque in priuatis delictis homo suspenditur, vt pro furto l.capitalium.§.famosos.infra de pæn.} Scot. Sed ibi loquitur de famosis latronibus, & uiarum infessoribus. Vide tamen text.in §.si quis quinque solidos, de pac.ten.& eius violat.

Nu.12.vers.ego sic practicabam.} Scot. Fortè non benẽ inquit Lanfr. Orian.in clem.sæpè, verb.de plano, nu.11.de verb.signif.quia requirit libellus, & sententia, vt ibi per eum.

Ad l.Titia.aliàs, cum Titia.18.

Add.quæro an sententia. Adde quòd glos.&c.vers. Adde an sententia absolutoria ab obseruatione iudicij, propter libellum malè conceptum, vel eo quia non probatum, sit interlocutoria, vel definitiua &c.} Sco. vide Ias. in repet.l.admonendi, nu.8.infra iureiur.

Ad leg.Iuliam maiesta. *Tit.* 4.

Ad l.non contrahit.5.

Scot. Hęc potius decidenda sunt ex legibus de sacrilegio siue peculatu. Vide text.in l. lege Iulia, in princ. Et vers. sed & si donatum. infra ad leg. Iul. pecul.& §.sacræ res. Instit.de re.diuis. & hoc quo ad secundum dictum Bart.hic: apud quem in primo dicto malè legitur, vel ecclesiam. Debet enim legi, vel imaginem. Artifex namque nec facit, nec reficit ecclesiam.

Ad leg.Iul.de adult.& stupr. *Tit.* 5.

Ad l.si maritus.4.

§.*si ante extraneus.uers.ceßet inquisitio.*} Scot. Vide Bald. l.1.§.initio.de offic.præfec.vigil.

Ad l.si marinis.15.

§.*Legis Iuliæ.ver.sed habet locum tantum in veris iuribus &c.*} Scot. Vide Alex.in l.3.§.fi.supra, de op.no.nunc.

Ad l.Denunciasse.17.

§.*Quid sĩ, sub n.3.ver.in contrarium probatur sic: duo rei &c.*} Scot. Vide Ias.l.1. §.si quis simpliciter. nu.4. de verbo.oblig.ad quem addidi.

Vers.& istud facit videri rem diuersam.} Scot.l.1.§. diem. supra de eden.

Vers. qui alia res est.} Scot. Facit quod dicit Bald.in l. quid ergò. §. ait prætor. per illum text.supra de ijs qui not.infam. Vide omnino Bart.in l.is qui reus, col.pen.supra de publ.iudic.

Ad l. si postulauerit.27.

§.*Quæstioni.vers.quia dẽt intelligi, hoc est.examinationi &c.*} Scot. vide Bart. in Auth. de testi.in §. quoniam vero, in fi.

Ad l.si adulterium.38.

Nu.5.quæro quid releuat de vtrobiq; teneri si enim est æqualis pœna &c.} Scot. Non in stupro, & incæstu. Nam stuprum non est capitale, nisi in puero, §.item lex Iulia. Instit.de public.iudic. sed in hoc casu non contingit incæstus.

Vers.item si sequatur condemnatoria, prodest in hoc, quia secundum tempora hæc, non erat poena capitis, sed minor: vt not. &c.} Scot. Nihil est, si erat æqualis pœna. Esset aliquid, si pœna fuisset inæqualis: & vtraque citra mortem, vel saltem vna. Fortè quando di-

cit, minor, intelligit de reiterabili. arg. sup. vers. cũ semel tantum.

Versi. etiam sciri propter statuto.] Scot. Malè loquitur, sicut dixi tom. 2. Respons. lib. 4. respons. 22. nu. 15.

Ad l. Cornel. de sicar. & venef. &c. Tit. 8.

Ad l. si in rixa. 17.

Col. 3. Add. Sed hinc insurgit dubium. Ad hoc vide Alex. cons. 15. in 1. vol.] Scot. vbi tenet contra Bartol. sed Alciat. sequitur Bar. in l. qui Romæ. §. fin. uerb. quasi de hoc.

Ad l. Pompe. de parricid. Tit. 9.

Ad l. 1.

Add. ac si dedisset sed contra Bart. &c.] Sco. Pro sententia Bar. facit Chrysostomus de compũctio. cuius hęc sunt verba. Si se mulier decorauerit: & ad se homi num visus prouocauerit, extremam vindictã sustinebit: etiam si nullam plagam intulerit. Venenũ enim obtulit: & si nullus fuerit, qui biberit, inuentus. Refert Hieronymus Tergul. in q. de ornatu mu lierum.

Ad l. diuus. 5.

Versi. Idem puto si pater committerat &c. quod perdet ius &c. uersi. & filius patrem occidens, non tenetur &c.] Scot. Si potest probare. Secus si non potest. Pro quo est text. in clem. de hæreti. facit Cice. Philipp. 2. uersi. quid est minus non dico &c. Nicocles apud Isocratem dicit, se puniuisse occultantes hoc crimen proditionis, & conspirationis, pari pœna cum patratoribus. Tu illum videto, & vt huc spectet, perpendito.

Ad l. vtrum. 6.

Nu. 3. quia de sola scientia quis non debet puniri &c.] Scot. quæ sit sola, seu nuda scientia, vide l. 1. §. si is cui, uerb. scientiam solam, & nudam, ubi gloss. sup. de exercit. actio.

Vers. ut l. 1. §. seruus &c.] Scot. vide gloss. §. occisorum, uerb. conscij, d. l. 1. Sed aduerte, quòd iurisconsultus adijcit, & fautores. Tamen in correctis legitur, vel fautores.

Versi. licèt videatur fieri uiolentia illi litera.] Scot. ergò malè &c.

Add. ciuitatis suæ. No. quòd sciens proditiones concitantes &c. versi. videtur tamen quòd pater non tenetur reuelare filium &c.] Scot. videtur contra Cicer. libro 3. de officijs.

Ad leg. Cornel. de fals. &c. Tit. 10.

Ad l. falsi nominis. 13.

Add. de ista mutatione nominis vide &c.] Scot. Abb. in procem. Gregor. Bart. in §. nos uerò, in procem. ff. ubi addidi.

Ad l. eos qui. 27.

Sub num. 9. uersi. ult. Tunc enim habet locum hæc lex.] Scot tamen quando non est euidens contrarietas in eo dem teste, reducitur ad concordiam. Alex. consi. 105. col. pen. ad fi. lib. 2.

Ad Senatuscon. Turpil. &c. Tit. 16.

Ad l. in Senatus. 15.

§. *Quamquam, uersi. per viginti annos.*] Scot. lege, per decem annos, vt congruat se quentibus.

Ad l. Domitianus. 16.

Versi. Ego dicebam, videtur quòd nob. per casum huius l. &c.] Scot. vide Bart. in l. si is qui pro emptore, colu. 15. nu. 50. & seq. sup. de vsucap.

De quæstionibus. Tit. 18.

Ad l. repeti. 16.

§. *Is qui. uersi. ex prædictis dico, quòd fures possunt interrogari de socijs &c.*] Scot. Reprobatur per Marsil. consi. 22. num. 15. Ang. tamen in tracta. de malef. uersic. quòd fama publica, nu. 5. & nu. 106. ubi August. dicit quòd assessores hodie communiter obseruant doctrinam Bar. hic.

Ad l. qui fine. 22.

Sub num. 5. uersi. item quòd illa res subtracta cedebat ad commodum suum.] Scot. vide text. in l. 2. §. si autem necesse non sit, vbi Alber. sup. ne quid in loc. publ. vide Alciat. in l. 1. in prin. ff. de uerb. obl.

De pœnis. Tit. 19.

Ad l. Relegati. 4.

Versi. si aliquis est damnatus &c. & ipse aufugit, quòd peccat.] Scot. vide Dec. in cap. quoniam contra, col. 14. in prin. de probat.

Sub num. 4. causa iusta, est voluntas principis.] Scot. & glos. hic. Intellige tamen in ijs, quæ sunt iuris positiui. Dec. in c. 1. quæ in ecclesiarum, colum. pen. nu. 29. de constit.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bar. in Lib. Quadragesimum nonum Dig.

De appellatio. & relatio. Tit. 1.

Ad l. 1.

Versi. sed hæc diffinitio est contra casum d. §. fi. Nam ibi dicitur quòd effectus appellationis &c.] Scot. Nota diffinitionem ab effectu fieri non debere. vide tamen textum in leg. tertia. & ibi Castrens. suprà de vsucapio.

§. *Quæsitum est, sub num. 4. uersi. non dicitur quòd esset lata sententia.*] Scot. Immo dicit etiam bis.

Ad l. si per lusorio. 14.

Scot. Bart. non intellexit uerba legis: idcoque fertur in abruptum.

De appellatio. recip. uel non. Tit. 5.

Ad l. si res. 7.

Col. 3. uersi. sed alij qui læderentur, appellare possunt.] Scot. Idem Roman. in l. si ab arbitro, §. quod si medio. supra, qui satisdat. cogan. & consilio 261. Iason lege, nemo potest, Lectu. secunda columna duodecima num. 82.

Nil noua appell. pend. Tit. 12.

Ad l. 1.

Num 9. uersi. quaero. elapso in hac q. &c. } Scot. per Pau. de Castro, d. l. a diuo. §. si super rebus. vbi add.

De iure fisci. Tit. 14.

Ad l. res quae. 22.

§. *Res autem. Add summariam cognitionem. Not. de verb. statim. sed Rom. contra &c. Paul. de Castro &c. tenet idem, quod Barr. hic, & idem tenet Salyc. simpliciter &c.* } Scot. & sequitur Alex. d. l. 1. §. 1. de uerb. obl. ad si. dicens Romani rationes tolli per not. per Barto. in l. pen. C. de conuen. fisci debito. libro decimo, vt ibi per eum.

Ad l. Moschis. 47.

Versi. licet quandoque quilibet possessor &c. } Scot. vbi non subesset eius pignori. Bartol. dicta, lege creditoris, in fi.

Ad l. Valerius. 50.

§. *Triphonino. Add. sed contra hoc. No. bene &c. uersi. uide etiam in l.* } Scot. lege, vide etiam Bald. in l.

Versi. non places. quia text. } Scot. Hoc falsum est.

Versi. & ideo dic, quod quando venditur &c. } Scot. Male refert Bald. in l. fructus, vt inf. in apostill. ad verbum, in re. Male Alexan. consi. 28. nu. 2. lib. 1. Male Castrens. in d. §. si fructibus. Male Bald. l. 1. nu. 19. C. de usu. & fructib. legat.

Versi. pro futuro debent esse emptoris, ut d. l. Iulianus, §. si fructibus. &c. } Scot. Non video, quod hic §. si fructibus, hoc dicat, vt infra apostil.

Versi. quandoque in re sunt fructus &c. } Scot. Addenda est negatiua, & sic legendum, quandoque in re non sunt fructus &c. Aliàs non loqueretur in terminis huius §. quem tamen allegat, nec solueret quaestionem Dyni. Sed tamen Bald. videtur legisse sine, non. in l. fructus. col. 2. uersi. aut sunt quasi pendentes &c. C. de actio. Sed malè per praedicta. Qui etiam malè retulit Bart. dicens eum asseruisse pro rata diuidendam pensionem. Quod ipse non dicit: immo sentit ad locatorem pertinere, per §. si fructibus, quem allegat. Per quem est verū, quòd videtur loqui de pensione pro fructibus pendentibus. Et si posset saluari Baldus legens sine negatiua. Sed rationes suprascriptae contra eum sunt efficaciores. Nec §. si fructibus, uersi. sed si locatus, distinguit circa hoc: & potest intelligi de pensionibus soluendis tam pro fructibus pendentibus, quàm pro fructibus perceptis: ita quòd parificat pensiones vtcunque debendas cū fructib. pendentibus. Sed dic melius, quòd debet intelligi de pensionibus pro fructibus perceptis. Nam pendentes fructus consequeretur tanquam extincta locatione. l. emptorem, C. de locat. & tanquam partem rei. vt sup. per Bar. Praetereà quòd legendum sit, cum negatione, patet: quia aliàs fructus pendentes cederent fundo, vt sup. dicit, cuius etsi cereq; ius conductoris, praeterquam huius, cui emptor stare tenetur, vt fiscalis. sup. uersi. Fallit in fisco &c. vbi apparet quòd loquitur de fructibus pendentibus fundi locati. Vide superius eundem casum repeteret.

De capti. & postlimi. reuer. Tit. 15.

Ad l. in bello. 12.

§. *Medio tempore. uersi. No rationem de iure ciuili, quare filius fam. &c.* } Scot. Bartoli ratione stat text. in §. sed si quis, Instit. de adop. Consensus filij necessarius est, quoties auus aliquem tanquam ex filio sibi nepotem velit adoptare, ne ei inuito suus haeres agnascatur.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Librum Quinquagesimum Digest.

Ad municip. & de incol. Tit. 1.

Ad l. Lucius. 21.

§. *Idem respondi. uersi. sed quando pater mittit filium ad studium non est obligatus pater &c.* } Scot. immo: quia capit, & videtur mentem suam declarasse: & subest destinatio, & est publicè utile: & verisimile in patre: & dedecus filio, si nō cōpleret, iuxta illud Oui.

Quid vè domum fertis decimo nisi dedecus anno?

& illud Homeri,

Turpe etenim mansisse diu: vacuosque reuerti:

Limitarem haec tribus modis: videlicet, Primò, quando filius satis posset de sua parte honestè se manutenere, vt non grauarentur alij fratres. Secūdo, quando certum esset, quòd pater cum misisset ad studium ad quoddam tempus, vt sciret melius facta sua, vel fieret procurator, & similia, non vt cōpleret studium ad Doctoratū: vt noui aliquos, missos ad studium. Facit Pract. Pap. in prooem. suae practicae. Tertiò, si semel deseruisset studiū: & vellet reuerti, prout fama est fecisse Ias. quem dicunt vix potuisse impetrare a patre, vt iterum mitteretur ad studium, quantumuis polliceretur patrimaria, & montes circa studendum, & proficiendum.

De albo scribendo. Tit. 3.

Ad l. 1.

Versi. Quando uniuersitas, uel collegium non habet rectorem, quòd ille qui est antiquior in collegio &c. } Scot. Facit Exo. c. 24. vbi absente Mose, iudicant seniores.

De muneribus, & honoribus. Tit. 4.

Ad l. rescripto. 6.

§. *Sciendum, uersi. hoc est onus domus.* } Scot. Ergò qui non habet, non tenetur.

Versi. Nec etiam forensibus, ut hic. } Scot. vide Dec. in cap. ecclesia, col. 8. & quae ad eum notaui, de constitut. Adde quòd rei, quae traditur ecclesiae, potest imponi onus collectae. Dec. allegans Inn. in cap. cum accessissent, nu. 11. uersi. & quod ibi Inn. de const. Allegat etiam Bal. in l. neminem. C. de sacros. eccles. uersi. extra glossas.

Versi. sed pro ijs, quae non sunt quasita ecclesijs, uel clericis, possunt fieri statuta talia, quòd etiam si &c. } Scot. vide Bal. consi. 246. antiqua &c. libro tertio. & ad comprobandam Perusinorum cautelam hic positam

vide Abb. in c.non minus, col. 5. post nu. 16. de immunit.ecclesf.vbi dicit, possessiones ecclesię nō teneri ad felicem embolam in aduentu principis, ex quo a principio eas princeps ad hoc onus non obligauit. Ergò si hoc fecisset a principio, ipsę possessiones trāsiuissent in ecclesiam cum onere suo. Pro hoc vide eundē col. 7. vers. dicunt enim q̄ bona ecclesiæ &c. Facit pro ista cautela Auth. sicut C. de sacrosf. ecclesf. vbi probatur, q̄ si possessio fiscabilibus onerata daretur ecclesiæ, remaneret onerata. Vide eundem Abb. improbantē dicta Bart. in c. fi. de vit. & honest. cleric. & vide Dec. in c. ecclesia, ante nu. 53. de constit. Sequitur tamen Abbas Bar. in consf. 26. lib. 1. & in c. de terris. sub nu. 3. de decim. quem Bart. vide etiam in l. placet. de sacros. eccles. vbi de cautela Perusinorum, & Eugubinorum.

Vers. ad onera soluenda ciuitatis.} Scot. Facit c. suggestum. extra de decim. Vide Doct. in l. filiusf. §. diui. de leg. 1. vbi tractant de statuto, ne alienetur in non subditos seu clericos, seu sæculares.

De legationib. Tit. 7.

Ad l. Paulus 8.

§. Paulus. vers. tene menti.} Scot. Vide de hoc articulo Barbat. in rubr. de fi. instru. extra, in 2. col. & Soci. l. 1. col. 2. de verbo. oblig. de scribente, vel loquente.

De administr. re. ad ciuit. pertinent. Tit. 8.

Ad l. legatam. 4.

Vers. & infra tit. 2. l. vlt.} Scot. vide c. quia contingit, & add. Fonta. ibi, de relig. domib. & l. legatum, supra de vsufr. lega.

De decretis ab ordi. faciendis. Tit. 9.

Ad l. Ambitio sa. 4.

Nu. 19. vers. respondeo, hoc quod dico &c.} Sco. Vide Bart. in 1. constit. C. nu. 5. col. 2.

Sub nu. 27. Add. sit credendum. Ad hoc facit &c.} Sco. Vide not. per Alex. & Ias. l. 1. supra de offic. eius. de necessaria absentia, an credatur iudici. Dec. col. antepen. in fi. & seq. in c. quæ in ecclesiarum, de constit. Bart. in l. diui. vbi add. supra de adimen. lega.

Nu. 34. Add. an autem. An statutum concedet. &c. vers. §. si quis simpliciter, de verbo. oblig.} Sco. vbi Alex. col. pen. vbi dicit, quòd quando non alteratur iurisdictio, sed extenditur ad personas, contra quas commissio facta iudici, vel officiali non militabat, dicitur ordinaria potestas, non delegata. Casus est in ca. cum aliquibus. hic per Bart. ad aliud allegato. Licèt sit pro primo eius dicto in præsenti. q. vt ibi per eum. Tamen adhuc non video terminos Bar. ibi, & Socini pares.

De operib. public. Titul. 10.

Ad l. pecuniam. 7.

Vers. No argumentum pro Episcopo &c. cum multa sunt monasteria &c.} Scot. Vide l. legatum supra tit. 2.

De varijs, & extraord. cognitio. &c. Tit. 13.

Ad l. 1.

§. si cui, vers. ibi causa, vel capitulum.} Scot. Vide ead. l. §. His, de præscr. vers. alijs vel capitulis; vel litis membris.

De verb. & re. signif. Tit. 16.

Ad l. illa verba. 68.

Vers. tamen videtur contra istam Libi dictam.} Sco. vide Bart. determinantem, quòd sic in l. si quis arbitratu. nu. 12. supra de verb. oblig. vbi Alex. soluit contrarietatem resultātem ex hac l. vt ibi per eum, col. pen.

Ad l. liberorum. 220.

Sub nu. 5. vers. ratio quia &c.} Scot. Hoc impugnāt Alex. post Imo. in d. §. instituens. col. pen.

Sub nu. 16. vers. quandoque filia excludatur &c.} Scot. vide Alex. l. pactum, col. 3. de collatio.

Sub nu. 17. vers. eo casu appellatione nepotis &c.} Scot. Vide Bart. l. 3. §. 1. de postul. & ibi text.

Finis Scholiorum Fed. Scoti. Iureconf. Ad Bart. in Digest.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bart. in Librum Primum Codicis.

De no. Cod. facien.

Ad l. 1.

Add. pro concordia. Aduerte quòd Bart. &c. vers. vbi se remittit ad not. per eum in l. nemo potest. ff. de leg. 1.} Scot. vbi vide Ias. 2. lectu. col. 14. circ. med.

De sum. trinit. & fid. cathol. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub nu. 29. vers. & tunc aut redundaret, contra ea, quæ sunt concessa &c.} Scot. Hic. difficilius reuocatur priuilegiū, quàm ius commune, contra l. eius militis, §. militia missus, de milita. testa. & hoc, quia oriuntur ex diuersis fontibus. Simile contra regulam d. §. militia missus. in Auth. hoc inter liberos, & ibi Ias. infra de testa. contrarium tamen in casu Bart. videtur velle Alex. in l. filiusf. §. diui. col. 5. de lega. 1. contra Bart. etiam ibi. arg. d. §. militia missus.

Sub. nu. 41. vers. vbi legitimatio facta per Papam, non trahitur ad ea, quæ non sunt &c.} Scot. oppositum sentit Bart. consf. 75. in fi. Sed distinguendum, aut nemini fit præiudicium, vt si pater consenserit: aut contra, si nemini, & habet locum Bart. respōs. d. cōs. 75. aut contra, tunc locum habet quod hic dicitur. Vide Ang. consf. 350. Alciat. in l. si is qui pro empto. de vsucap. in fictio. indu.

De sacros. ecclesf. Tit. 2.

Ad l. 1. in lect. 2. seu repet.

Col. 2. add. Pro intellectu istorum. Et posset substineri &c.} Sco. facit fundamentum hic.

Add.

Add. iuris ciuilis. Vide Panormit. &c.} Scot. vide Bartol. in l. eam quam. C. de fideicomm. col. 3. in prin. uersi. pro hoc etiam.

Sub num. 37. uersi. nam omnes morimur &c.} Scot. 2. Reg. c. 14. omnes morimur, & quasi aquæ dilabimur in terram, quæ non reuertuntur. Facit Psal. 57.

Ad l. ad instructiones. 7.

Add. Quærit glo. Vide Panormit. &c.} Scot. vide Dec. in c. ecclesia sanctæ Mariæ. nu. 24. uersi. hic etiam, de constit.

Ad l. priuilegia. 12.

Versi. eleemosynæ debitę, seu consueta dari pauperibus, debent dari perpetuo.} Scot. vide quod addidi ex Decio, & Paulo.

Add. videtur quòd non. No. quòd statutum. uersi. Sed Cyn. tenet contra Bart hic.} Scot. vide Dec. in c. ecclesia sanctę Marię, col. 21. de const. & Castrens. hic tenet contra Bart. Dec. autem distinguit, vt ibi per eum, post med. d. col. 21.

Ad l. iubemus. 14.

§. Sanè si hæc. nu. 12. quando lex imponit pœnam amissionis &c. Scot. vide Bartol. in l. Mæuius, §. duorum, col. fi. de leg. 1.

Ad Auth. quibuscunque.

Add. & prælatis. & facit, an prælati &c. uersi. vide Fed. consi. 210.} Scot. vide Abb. d. ca. vt super. allegat autem consi. 24.

De episc. aud. &c. *Tit.* 4.

Ad l. si clericus. 2.

Versi. No. quòd ante sententiam diffinitiuam &c.} Scot. cõtra de c. si quis iudicem, 2. q. 6.

De ijs qui ad ecclesias confugiunt. &c. *Tit.* 12.

Ad l. si seruus. 3.

Versi. arg. huius l.} Scot. Facit quod de Hala dicit Sabellic. interfectore Melij tom. 1. pag. 376. seu Ennea. 3. lib. 5.

De legib. & constit. *Tit.* 14.

Ad l. 1.

Versi. debet seruare æquitate &c.} Scot. Bart. de conscientia, l. vn. inf. vt quæ des. aduoc. par. in fi. inf. de iud. l. placuit.

Ad l. non dubium. 5.

Versi. licet ultra non procedat, illud quod fit contra legem, est nullum.} Scot. vide quod addidi inf. hac l. col. pen. in princ.

Sub num. 21. uers. quandoque vltra non procedit &c. ut hac l.} Sco. gl. 1. uers. nisi dicere velis &c. quia sufficit &c. in c. licet canon, de elect. in 6. & ibi Domi. allegãs etiam similem gloss. in clement. 1. de iur. patron. & adnotat Fontan. vide suprà. hac lege, secundo notab.

De iur. & fac. ignor. *Tit.* 18.

Versi. & istud continet etiam diuinationem.} Sco. vide Alex. l. qui se patris; col. 3. ad fi. C. un. lib. & Bar. d. l. filij, l. cum falsa, sub num. 6. uersi. & l. si aliquam rem: de acquir. posses. vbi vide Bart. contra fallent. seq. cũ titulus est fictus, & ficta traditio.

De precib. Imper. offeren. *Tit.* 19.

Ad l. vniuersa. 4.

Add. quandoque lex iubet &c. uersi. allegat casum singularem, quod non. Quod nota.} Scot. Doctrinam Bartoli hic, dicit approbatam Ias. in l. nemo potest. Lectur. 2. num. 26. de leg. 1.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bart. in Librum secundum Codicis.

De edendo. *Tit.* 1.

Ad l. si apud quem. 2.

Lect. 1. sub num. 12. uersi. ista enim sunt publica instrumenta.} Scot. vide num dici possint appellari publica? & verum est si apud omnes faciant fidem: aliàs secus Alexan. hic in princ. cui adde Dec. hic.

De in ius vocando. *Tit.* 2.

Rubr. Add. rubr. quod intellige &c.} Scot. vide l. libertus 2. & ibi add. ff. eo.

De pactis. *Tit.* 3.

Ad l. petens. 27.

Lectu. 1. col. 2. uersi. & l. uerum, §. si filio. ff. pro soc. Add. in uersi. contra illud &c.} Scot. & Ias. hic allegat d. l. si verò non remunerandi, d. §. si filio.

Versi. esset enim quædam repugnantia, quod actio mea non daretur contra me ipsum.} Scot. vide Bart. in l. fina. colu. 2. uersi. eadem ratione dico, ff. de cond. ob caus. cum uersi. præced.

Col. ult. uersi. fuisse celebratum, vt dictum est.} Scot. vide Bart. in l. si is qui pro emptore. colu. 14. num. 46. ff. de usuc.

Ad l. ult. 30.

Lect. 1. col. 2. Add. statutum. Adde an valeat tale statutum &c. Scot. vide in l. filiusfam. §. diui, de leg. 1.

Sub num. 6. uersi. arg. pro hoc, l. seruum testamento.} Scot. lege, arg. pro hoc, l. stichus seruus meus.

De transactio. *Tit.* 2.

Ad l. actione. 4.

Lect. uersi. non tamen posses cogi. Bar.} Scot. vide text. in lege, si sterilis, §. si tibi, ff. de act. empt.

Ad l. cum mota. 6.

Lect. 1. colum. 3. Add. super aliquo contractu. Et quòd stipulatio &c.} Scot. Alex. in rubr. ff. de uerbor. oblig. in fi. ubi Soci. per 6. col. Ias. per. 3.

Ad l. vt responsum. 15.

Lectur. 1. uersi. ut a quodam aduocato: tunc potest turpiter.} Scot. Facit lex secunda, §. Seruius autem. ff. de origine iuris.

Ad l. causas. 16.

Lect. 1. uersi. cum sit nomen generale ante, & post.} Scot. cap. forus, de verb. signifi. uersi. causa a casu &c. quæ dũ proponitur &c. Vide Dec. rubr. de iud. extra, Lect. 1. col. 4. vbi etiam allegat se in hac l. causas. Licet in libris impressis non habeatur lectura huius l. in commentarijs Decij.

Ad l. non minorem. 20.

Versi. quæro, an quando sit de nocte &c.} Scot. Per hæc contra quandam electionem factam de nocte sine luminaribus, consuluit Rip. lib. 2. Respons. c. 14.

De aduocat. diuers. iudic. Tit. 7.

Ad l. 1.

Lect. . uersi. falsas allegationes corruptus fecerit.} Scot. secus si tacuerit dicendas: vt per Bar. l. 1. col. 2. in fi. cum seq. inf. de satisfd. considera. c. 1. de fals. & l. 1. uerb. uel non dicendum. ff. de fals.

De errore aduoca. Tit. 10.

Ad l. 1.

Lect. 1. uersi & l. diem, §. coram de arbitr. &c.} Scot. Facit l. 1. in fi. uerb. ff. de auto. tuto.

Vt quæ des. aduoc. part. iud suppl. Tit. 11.

Ad l. 1.

Lect. 1. uersi. sed si esset iudex sup legem, vt Papa &c. secundum conscientiam suam.} Scot. In æquitate quid agendũ, Bar. sup. l. 1. de leg. l. placuit, inf. de iud.

De procurat. Tit. 13.

Ad l. exigendi. 12.

Add. glos. in l. tuto. No. bene istam glos. & c. uersi. sed idem Bart. tenet contra &c.] Scot. Hoc falsum est, cum Bart. in d. l. minor, loquatur de procuratore minore dato ad agendum: quia sup. dixerat secundum materiam d. l. de procuratore ad defendendum. Et caue, quia apud Bar. legitur corrupte, minoris, pro minorem. Et vide gl. quam allegat, vt cognoscas mendum.

Versi. & hoc tangit Iac. de Are. & Cyn.} Scot. item quod admittatur, tenet Bar. in l. sed & hæc in princ. ff. eo. vbi Bald. tenet, quod Bar. hic.

Si aduers. liberta. Tit. 31.

Ad l. 1.

Add. certè non. Paul. de Castr. tenet contrarium &c.} Scot. vide Paulum, & alios in l. 1. §. si quis ita, de verb. oblig. & aduerte, quòd in c. 3. de eo qui mitt. in possessio. est tex. q illa verba, decreuerunt inducendum, habent in se executionem, vt videatur inductus, contra Bar. & alios, in d. §. si quis ita.

Si minor se ab heredit. abstin. Tit. 38.

Ver pro hoc optime facit l. ff. ad Trebel. l. Scæuola, secundũ unam lecturam &c.} Scot. lege, Pro hoc facit optimè l. inf. ad Trebel. l. penul. §. cum autem. secundum vnam Lecturam.

In quib. caus. in integr. restit. non est necess. Tit. 41.

Ad l. sancimus. 5.

Col. 3. uersi. dic secund. Iac. de Aren. quòd rei minoris &c.} Sco. vide Alex. in l. filiusfa. §. diui, colum. 8. circ. med. de leg. 1. & Ias. ibi Lect. 2. col. pen. Abb. c. cum non liceat, col. 4. de præscript.

Quib. ex cau. malo. in integr. restituan. Tit. 54.

Ad l. respublica. 4.

Versi. Non enim est aliud mens legis, quàm ratio &c.} Scot. Mens legis eadem cum legis ratione. Sed videtur sentire Bart. hæc inter se discrepare. l. 3. §. fin. ff. de legit. tuto. vt scribit Dec. l. 1. C. de eden. q. de feneratrice muliere: uersi. Et istam differentiã inter.

De recept. arbitr. Tit. 56.

Ad l. cum antea. 5.

Col. 2. uersi. Nisi esset dictum rato &c.} Scot. Contrarium tenuit Alex. post Imo. l. nemo potest, colu. 5. & seq. ff. de leg. 1. ubi Bart. idem tenuit quod hic, & in l. si duo. ff. de arbitr. in l. ait prætor, ff. de re iud. Et hoc de iure ciuili: secus de iure canonico: vt per Alex. loco sup. allegato.

Ad l. sancimus. 6.

Versi. Mulieres non possunt arbitrium &c.} Scot. At mulier potest esse arbitratrix. No. Bart. in l. multis, ff. de sta. homi.

De satisdando. Tit. 57.

Sub num. 8. Add. Imputandum. vide Bar. &c.} Sco. & Alex. col. 5. nu. 20.

Sub num. 12. Add. intellig. uide quæ dixi post Bart. in l. &c.} Sco. vide sup. l. 1. ad aduoc. diuers. iudic.

De iureiur. propt. calumn. dan. Tit. 59.

Ad Auth. In isto.

§. Quod obseruari. sub num. 18. uersi. probatur hoc, de lit. contest. c. 1. &c.} Scot. Melius in clem. sæpe, de verb. signifi.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Bar. in Librum Tertium Codicis.

De iudicijs. Tit. 1.

Ad l. a iudice. 5.

Versi. Ratio, quia delegatus est de conscientia legis.} Sco. idest, quia lex multũ confidit ei. Bar. l. nec quicquã. §. vbi decretum, col. 2. in fi. de offic. Procons. & legã.

Ad l. placuit. 8.

Versi. in l. 1. sup. de legi.} Scot. Barto. sup. vt quæ des. aduoc. in fi.

Ad

Ad l.sancimus. 14.

Vers.unde de Loth.dicebat,quòd non poterat &c. } Scot. Facit glo.verb. fingatur, & gl.fi.in fi.c.2.hoc tit.in 6.

Qui pro sua iurisd. *Tit.* 4.

Ad l. 1.

Vers.ad hoc ut sententia lata per delegatum valeat.sufficis &c. } Scot. Hæc sunt verba gl.in l.eum qui.gl.1.ff.de iurisd.omn.iud.quam sequitur Alex.& Ias.ibi.

Vers.solu.quidam habent hic ad reos &c. } Scot. Paulus hic ait in d.l.1.in fin.ff. quis, & a quo.tractari de vicario,cuius est idem tribunal cum eo,cuius uicem gerit. Et ideo a se appellaret ad se. Facit quod dicit Bart.in l.petens.lect.1.sub num.1.uers. esset enim quædam repugnantia &c.ubi addidi. supra, de pactis.

De ordin. iudic. *Tit.* 8.

Ad l. 1.

Sub num. 3. uers.& d.l.2.infra de ord. cognit. } Scot. Et l. quod in diem.§.1.de compens.

Sub num.8.uers.Aut opponitur ad insficiam causa,& tunc sem per &c. } Scot. videtur ergò idem operari,pronunciet,vel non pronunciet. Sed non videtur verum, propter distinctionem præiudicij, de qua supra, ver.breuiter ergo &c.ibi,si verò fuit cognitum &c.

De lit.contest. *Tit.* 9.

Vers.protestatio,uel actionis &c. } Scot.Lege,postulatio, vel actionis &c.

Sub num. 5. uers.debere enim,est obligatum esse,& est iuris. } Scot. vide tu text.in l.nec seruus.de pecul.

Sub num.16.uers.puto quod glo.nostra.uerum dicat. } Scot. Concordat glo.d.c.cum M.uerb. sine præiudicio. uers.2.

Vers. quando est circa diuersa non dicuntur contraria. } Scot. Sequitur Abb.cap.1.col.7.uers.& ad id quod dicitur &c. de lit.contest. Dec.d.c.cum M.col.6.circa med.vide gl.arg.c.solicitudinem.de appell.in fin.

Sub num.21.uers.& puto quòd ista sit ueritas. } Scot. vide glo.c.dudum.2.de elect.verb.responsionem, glo.1.de lit.contest.Dec.rubr.extra,de iudic.col.4.

De inoffic. donationib. *Tit.* 29.

Ad l. 1.

Sub num.3.uers.Guil. de Cun.uidetur dicere, quòd l.si unquam, de reuoca.donat.non habeat locum nisi quando donatio est facta liberto.secus si est facta &c. } Scot. vide Coras. in lib.epistolicarum quęstionum.c.30.ubi idem vult. Sed Gulielm.non meminit: nec Doctorum hic, aut alibi. Cuius Gulielmi nec meminit Tiraq. in d.l. si vnquam. verb. libertis. vbi examinat a chart.68. vsque ad char.96.nisi me licet perspicientem fefellit oculus.

Ad l.si pater. 2.

Vers. quod retrotrahitur quantum ad fructus. } Scot. vide gl. quid de fructibus,in l.generaliter.§.si quis.ff.de fideicom.libert.

De petit. hæred. *Tit.* 31.

Ad l.si filiusfam. 10.

Add.pro maiori intelligĕtia &c uers.& idem etiam Bal. &c. } Scot. vide c.continebatur.& ibi canonist. de ijs quæ fi. a prælat.sin.cons.cap.

De vsufruct. *Tit.* 33.

Ad l. 1.

Sub num.8.uers.arg. Instit.ad leg.Falcid.in prin. } Scot. Tu dic,vt melius per Bartol. d. l. nemo potest, col. 1. in fin.

Sub num. 10.uers.in §. constituitur.Instit.eo.tit. } Scot. vel ipsis rebus in eodem genere.l.si tibi vini.ff.de vsufr.ea.re.quæ vsu consu.

Sub num.11.uers.& l.si quis in conscribendo.C.de episc.& clerie. } Scot.l.potest.ad l.Falcid.Dictum tamen Barto.post glo.non est tutum. Nam ratio uera est, ne quis inuitetur ad delinquendum.Glo.l. scire.infra vt in possess.lega.tangit Bart.infra,col.seq.in principip.Et ratio prædicta militat in hærede, sicut in testatore.vide Ias.d.l.nemo potest.2.lect.col.fi.

Sub num.13. uers. & l.si unus.§.illud.ff.de pact. } Scot. Et etiam quia vtraq; eodem iure inducta est.l.1.uers. sed & si.Vsufruct.quemad.caue.

Ad l. vsufructu. 9.

Sub num.5.uers.ut.l.litibus.de agricol.& censit.lib.11. } Scot. vide l.1.§.sed cum duobus.ff.de collat bono.

Sub nu.7.uers.quia forte cautio non fuit petita sibi ab hærede. } Scot.Facit l.hoc Senatusconsultum.§.1.de vsufru. ea.re.quæ vsu consu.

Communi diuidun. *Tit.* 37.

Ad l. 1.

Vers. No. finem huius l quòd solùm per litis contestationem sit res litigiosa. Habes hic duo notare &c. } Scot. Hæc procedunt in iudice delegato,uel ordinario, uel arbitrario statutario,seu iuris,per not.per Doct. supra, de iudi.si e&s in arbitrio uoluntatis.Bald. hic sequitur Alex.in l.filiusfam.§.diui,colum. 7. num. 18.& ibi Ias.2.lect.num.128.de leg. 1. Adnotaui ad l.si. infra, de litig.

Scholia Fed.Scot.Iureconf. &c. Ad Bart. in Librum quartum Codicis.

Si cert. petat. *Tit.* 2.

Ad l.si ex pretio. 6.

Vers. quasi dicat quando debitum in ueritate est ex una causa &c. & uers.& debitum ex una causa potest &c. } Scot. Hinc possunt sustineri instrumenta hodierna,quę ex alijs causis conuertuntur in depositum.

De condict. ob caus. *Tit.* 6.

Ad l.si ut proponis. 2.

Vers.raro reperies contractum innominatum. } Scot. Vide omnino Alexan.in rubr.de uerbo.obliga.in fin.& Socin.num.20.

Ad

Ad l. ea lege. 3.

Addit. religiosam naleret. In contrarium uidetur &c. uers. & idem, quod hic uidetur sentire Bart. &c. } Scot. Et Alex. num. 16. contra quem vide Paul. cum Bartol. d. §. ea lege.

Vers. illud pactum impediret alienationem faciendam ab eo. } Scot. vide text. in l. Titio centum, in princip. ff. de condit. & demonstr.

De oblig. & actio. Tit. 10.

Ad l. ob æs. 12.

Lect. 1. Add. & ibi dixi per Ang. in repet. &c. } Scot. vide Bart. in l. si decesserit. qui satisdat. cog.

De constit. pecu. Tit. 18.

Ad l. 1.

Lect. 1. uers. si per stipulationem, tunc etiamsi debitum &c. } Scot. Si intelligas, quòd interueniente stipulatione, Bart. uelit agi de constituta, male loquitur. Adnotaui ad l. 1. §. eum qui, ff. eo. ex Ruin. & Alciat. in rubr. ff. de verbo. oblig. & Aret. in d. §. de constituta. Sed tamen eius verba sic sonant. videtur enim limitare primum dictum. Quod tamen nō indiget limitatione: quia semper verum est, non dari actionem de constituta, nisi præcedat debitum, l. j. §. debitum. ff. eo. Melius loquitur in 2. lectu. hic posita. uers. si enim per stipulationem &c.

De probatio. Tit. 19.

Ad Auth. at qui semel.

Col. 2. uers. propter renunciationem factam, uel causæ conclusionem, quæ idem est. } Scot. Contrà in Auth. de testib. §. quoniam uerò. Idem quod hac col. notauit Bart. col. seq. uers. renunciatio, seu conclusio &c.

De non nume. pecun. Tit. 30.

Ad l. si ex cautione. 3.

Lect. 1. uers. si ergo notarius dicit, Titius &c. } Scot. Facit Plaut. in Pænulo, ícę. Iam tenes præcepta &c. ibi, A G. hic trecentos nummos numeratos habet. AB. Ergo nos inspicere oportet istuc aurum Aga rastocles, vt sciamus, quid dicamus mox pro testimonio. AG. Agite, inspicite, aurum est.

Sub num. 6. add. renunciari. Idem tenet Alexand. &c. } Scot. vide quod addidi infra. l. prox. & aduerte, nos loqui de simplici renunciatione. Si enim iuratum fuerit, ualet renunciatio: nec potest opponi exceptio non numeratæ pecuniæ. Cyn. hic, Abb. Sicul. c. cum contingat. col. 14. circ. med. de iureiur. Io. de Ligna, c. si. uers. sed quæro. de solut.

Lect. 2. sub num. 10. uers. Azo tenebat opinionem contra glo. } Scot. Quem vide etiam in sum. plus vale. quod agi. C.

Ad l. cum fidem. 4.

Lect. 2. uers. secus si ex post facto, ut hic. } Scot. Ang. l. 2. sup. quod met. caus. Facit quod no. Bart. in l. cum seruus. ff. de condit. & demonst. l. nemo potest. col. 2. de lega. 1. & ibi Alex. vide supr. l. si ex cautione. in lect. 1. in fi. Abb. in c. cum contingat. col. 12. nu. 20. de iureiuran.

Ad l. generaliter. 3.

Lectu. 2. num. 10. uers. intellige autem in scriptis celebrari contractum &c. } Scot. vide Azo. in sum. C. de fid. instrum. colum. fin.

De usuris. Tit. 32.

Ad l. 1.

Lect. 1. uers. si ergo testis diceret expressè promisit &c. } Scot. Idem Dec. consl. 483. nume. 24. si testes dicant ita esse consuetudinem, vt ibi per eum.

Ad l. acceptam. 19.

Lect. 1. Add. equus, & tunc habet uim. contrarium tamen in equo &c. } Scot. Idem tamen quod hic Bart. tenet Azo in sum. hac l. col. 2.

Depositi. Tit. 34.

Ad l. si deposita. 4.

Vers. quoddam est, quod residet in persona partis. } Scot. Idem dicit infra, sub nu. 6. sed in l. 1. ff. de iurisd. om. iud. sub nu. 12. dicit nullum officium residere in parte.

De contrah. emptio. Tit. 38.

Add. super rebus. Ad limitationem etc. in 1. dub. uel. 2. } Scot. parr. 2.

Vers. & cons. 160. col. 4. } Scot. Aliquid cons. 159. col. 6. seu num. 14.

De rescind. uendit. Tit. 44.

Ad l. rem maioris. 2.

Add. rem maioris. Pro limitatione huius text. &c. uers. ubi ponit, an si emptor renunciat huic l. uideatur &c. } Scot. vide infra, seq. add.

Add. ultra dimidiam. materiam huius l. uide &c. uers. & ibi subdit, quod si emptor &c. } Scot. vide supr. prox. add.

Num. 9. uers. quid si maior qui uendidit, iurauit &c. } Scot. vide Genes. ca. 25. vbi apparet, iuratam venditionem esse firmiorem.

Num. 13. uers. quarta quid si emptor istam rem alteri uendiderat, & tradiderat, an contra eum possit &c. } Scot. Contra hæc facit Bart. l. 2. col. 2. infra, de iur. fisc. libro 10. si accipias eum pro primo emptore: secus si p secundo. Nam tunc concord.

De pact. int. empt. Tit. 14.

Ad l. si quis ita. 9.

Scot. vide glo. & Doct. in l. ea lege. supra, de condic. ob caus. in l. si ita quis promiserit. §. ea lege. ff. de verbor. oblig. Doct. in l. filiusfam. §. diui. de leg. 1. Bald. hic, & in l. ea quidē. infra, si mancip. ita fuer.

De rer. permutat. Tit. 64.

Ad l. ex placito. 3.

Sub num. 5. uers. ueritas est, quod ei solum impleatur &c. } Scot. Et agat in casu redhibitionis, vt ponit hic Bartol. vel omnino ad euictionem rei, ut dicit glos. in fin. verb. dici potest &c. nisi sit add. ex Barto. hic, licet non appareat in codice meo. Consulendi sunt

vetustiores. Et credo, quòd sit additio: quia Bart. videtur soluere ex se, quod opponit gloss. de fatuitate.

Vers.non posset agi,nisi ex præmissa stipulatione.] Scot. Secus in contractu nominato. Bart. l.singularia. 6.specia.vers. Tertiò accedit, quòd quandoque simul, & semel fit contractus, & stipulatio &c.

De locat. & conduct. *Tit. 65.*

Ad l. æde. 3.

Vers. debet solui in fine temporis &c.] Scot. Text. est expressus in l.qui balineum.circ.med.ff. qui potio.in pigno.habean.

Ad l. emptorem. 9.

Vers. & per hoc aliàs dixi, quòd quando de locatione &c.] Scot.vide Barto.in l.qui fundum.ff.eod. Alex.in l. qui absenti.§.1.de acquir.poss. ubi ponit quomodo intelligatur dictum Barto. hic, & in d.l.qui fundum.& in l.filiofam.§.fi.ubi idem Alex.ff.solu.matri.vide Docto.in l.filiusfam.§.diui. de lega. 1. Ias. in l.si ita quis.§.eâ lege.colum.8.num.32. de verbor.obligat.

Ad l. si olei. 21.

Vers.meritò non erat locus pœnitentiæ: aliàs secus.] Scot. Et benè. Cum enim hic contractus innominatus sit correspectiuus, re integra, habet locum pœnitentia. vide Doct.d.l.si pecuniam.l.dedi.ff. eo. l.iurisgentium.in princ. de pact. & etiam re impleta ex parte eius qui impleuit: non eius cui impletum est, ut hic.

De iure emphyt. *Tit. 66.*

Ad l. 1.

Add.ius emphyteuticarium. Ad euidentiam, uide in §.adeo etc. uers. & pro dicto Bart.hic, est glo. & Barto. in l. si mihi, & Titio.de uerbo.oblig.] Scot. Et ibi not.in add.uerb.ex causa lucratiua.

Ad l. 2.

Col. 1. uers. aut loquimur in simplici colono &c.] Scot. vide Alex.cons.105.lib.3.ubi plenè.

Sub num. 2. uers.certè non nisi dominus hoc uoluerit.] Scot. Hoc sentit Bart.in l. 2.ff.si ag.uectig.post gl.& pro cedit etiam in rebus ecclesiasticis. Pondero text. singul.in §.scire autem.uers.& nolentibus præposi tis.in Auth.de non alie.aut permu.

Add.elapso triennio. Adde Bart.&c.uers.per Imol.&c.] Scot. Tangit Bart.in l.Mæuius.§.duobus.col.vlt.in prin. de leg.2.Cremens.ad hanc l. 2. vide ibi per Dyn. & quod ibi not.ad Bart.

Ad l. 3.

Vers.& per hoc ego respondeo ad d.l.1.de fund. patr.] Scot. Et aduerte, quòd assignat rationem, quæ est, quia sumus in casu pretij, quod uenditionem arguit. vide Alexan.l.filiusfam.§.diui. col. 7. uersic.non obstat d.l.fin.ff.de leg.1.

Scholia Fed. Sco. Iureconf. &c. Ad Bart.in Librum quintum Codicis.

Si rector prouinciæ &c. *Tit. 2.*

Ad l. 1.

Vers.ultimò no.quod iste titulus est correctus de iure canonico.] Scot.vide Abba.in rubr.de cognat. leg. quem sequuntur alij communiter.

De donat. ante nupt. &c. *Tit. 3.*

Ad Auth. sed iam necesse.

Vers. & hoc tenet Cyn. quod perpetuo no.] Scot. Et talis præsumptio magis est fictio. glo. l. non est verisimile. ff. Quod met. cau. Adde aliam subtilissimam differentiam inter fictionem, & istam præsumptionem ad sustinendum libellum actoris, quam ponit Bal. post Cyn. in l. 1. §. 1. infra, de re uxor.actio.& ibi adnotaui.

De nuptijs. *Tit. 4.*

Ad l. 1.

Add.puella.uide omnino Bald.&c.] Scot. Alex. consi.161. in fin. lib.5.

Ad l. Imperialis. 23.

§.His illud adiungimus, aliàs, illud bis adiungimus. Istum §. allegat gl.ad q.] Scot. vide Herod.de filijs Darij Regis Persarum, vel Xerxis. Ponit etiam Tiraq.in tracta. de iure primig.Facit l.fi.ff.de manu.testa.

De incest. & ne far. nupt. *Tit. 5.*

Ad Auth.ex complexu.

Vers.ex quo dixi, & consului &c. Add.filia spuria &c.] Scot. vide Dec.c.ecclesia.col.12.de constit.ubi & Feli. qui allegatur in add.ad Abb.d.cap.cum haberet, quem ibi vide.

De secundis nuptijs. *Tit. 9.*

Ad l. 1.

Add quæ apponuntur, & Felin.&c. uers. & Aret.in d.c.ecclesia,col.antepen.& duab.seq.] Scot. Et Dec.

Vers.sed pœna quæ imponitur ideo, quia nubit secundo, ista non est correcta, ut uidebitis infra, &c.] Scot.Quod si de cõ sensu uiri, & filiorũ nubat, cessant prædicta. Dec. in l.fin.col.2.supra de pact.& supra, in rubr.

Si secund. nupt. mul. *Tit. 10.*

Ad Auth. hoc locum.

Sub nu.8.uers. & ista alimenta percipiet a se ipsa, non de manu filiorum, uel aliorum hæredum.] Scot. vide Alex. l. nemo potest.col.4.nu.15.de lega.1.

Sub nu. 12.uer.e contra, quod statim nõ expectata morte &c.] Scot.Facit §.si quis ita.Instit.de bono.poss.

Sub nu. 13.uers.de ea loquendo.uidetur loqui de ea &c.] Sco. Facit l.si vsusfructus, mihi in biennium.ff.de vsufr. lega. Adde ꝙ intelligitur post uitam talem, qualẽ egi prius, s. honestã sine uitio. Quę qualitates subesse debent.Alex.cons.vlt.lib.2.cum multis simil.

Vers.

Vers. & de vsufr. lega. l. vxori vsumfructum.} Scot. vide an debeat attendi hæc l. vxori vsumfructum, de vsufr. lega. vbi videtur casus.

De dotis promiss. & nud. pollic. *Tit.* 11.

Ad l. 1.

Scot. Vide quod infert Soci. ex hac regula. 1. col. 3. nu. 9.

De iure dotium. *Tit.* 12.

Ad l. si mulier. 25.

Vers. circa quod plenè vide Cyn. in l. 2. &c.} Sco. Vide Bart. in l. & habes, §. cum quis, ff. de præca.

Scholia Federici Scoti Iureconsf. ad Bartol. in Librum sextum Codicis.

Qui admitt. ad bono. posses. poss. &c. *Tit.* 9.

Ad l. 1.

Sub nu. 2. vers. vt noto in l. fin. in princ. ff. quis ord. in bon. possess. seru. Scot. Adde text. §. 1. vers. sancitū etenim, Instit. per quas perso. nob. acquir.

Sub n. 6. vers. Dominium est ius propter quod datur nobis &c.} Sco. videtur obstare definitio obligationis, Instit. de oblig. in princ. dum ait, obligatio est iuris vinculum, quo &c. cum tamē propter obligationem detur actio, qua persequimur. Instit. de actio. cum glos. in princ. Dec. sup. in rubr.

Sub. 7. vers. & alleg. l. filiusf. ff. eo tit.} Scot. vbi Paul. Castrens. dicit esse casum, vt ibi per eum.

Vers. & actio in factum, ff. de actio. & oblig.} Scot. lege, & actio in factum, idest, in factū, ff. de actio. & oblig.

Sub nu. 10. vers. Non longum tempus, de quo fit mentio &c.} Scot. Paul. hic dubitat de hoc: quia post annum ius quæritur alteri in gradu sequenti: in cuius præiudicium hæc fictio, seu præsumptio fieri nō debet. col. 7. in princ. Vide Alex. col. 5. Dec. col. 7.

Sub nu. 11. vers. Sed secundum iura antiqua &c.} Scot. secundum quæ ratihabitio patris actum validabat. Ita sentit Bart. quod patre non comprobante, nihil in filio residebat. Idem omnes hic per l. si quis or. in bono. posses. serui. §. quæri.

Vers. potest filius perfectè petere &c.} Scot. perfectè, idest, cum effectu, vt tibi acquiras.

Col. vlt. vers. hic in quærendis.} Scot. arg. l. fi. infra de acquir. possess.

Vers. sol. scientia patris &c.} Scot. Vide etiam glos. in l. si infanti, vers. infanti, cito medi. infra de iur. deliber.

Vers. non ad eius incommodum. Scot. Immo. Paul. hic col. 4. tu dic &c.

Vers. quæ ex temporis cursu inducitur, bene nocet, vt hic.} Scot. Tamen ipsi filio plus nocet expressa repudiatio, quam tacita. Vide hic Paul. Castrēs. col. 3. nu. 9.

Ad l. infantis. 3.

Vers. ibi loquitur in furiosa, hic in infante.} Sco. Quæ distinctio probatur in d. §. Sed si infante, vers. non enim similis &c. Tu vide Paul. hic.

Ad l. emancipata. 4.

Vers. Nam hic loquitur in filia decedente post annum.} Sco. contra Paul. intelligit enim infra annum: quia nō haberet alias dubium. Cum enim non posset ipsa viuens petere, multò minus hæres.

Quan. non peten. part. peten. acresc. *Tit.* 10.

Ad l. vn.

Add. item opor. & vide Ludou. Rom.} Scot. vide Alex. hic, col. 2.

De bon. possess. secund. tab. *Tit.* 12.

Ad l. bonum. 2.

Vers. & hoc not. quod perpetuò non obliuiscaris.} Sco. ad supradicta vide glos. & Bart. in l. hæredes palam, in princ. ff. de testa.

Vnde liberi. *Tit.* 14.

Ad l. qui se patris. 3.

Sub nu. 9. vers. de hoc est textus notandus infra de legit. hæred. l. defunctis.} Scot. Vide Paul. hic, col. 2.

Sub nu. 11. vers. credo istam glos. verius dicere} Scot. Adde Bart. eundem tenentem, per l. tutelas, de capit. diminut. in l. 1. §. domini q. ad Sylla.

Vers. & hoc apparet ex titulo de fidu. tute.} Sco. Vide Ias. hic, col. 2.

Sub n. 13. vers. ergò ei debet dari, vnde parentes.} Sco. Quod absurdum non est. Videmus enim datam quoque patr. Vnde liberi, & Vnde parentes, Instit. de bono. posses. §. cum que antea.

Vnde legit. & vnde cogna. *Tit.* 15.

Ad l. certum quidem. 5.

Sub n. 4. vers. Doctores addunt quartū in l. filio præterito &c.} Scot. Verius dixisset, quartum, quintū, sextum. Nā d. l. filio præterito, cū d. l. posthumus, per tot. princ. func. non tamen. Instit. quib. mo. testa. infir. continentur tres casus, in quibus bono. possessio secūdum tab. necessaria est. Quos prosequitur Bart. in d. l. posthu. col. fi. q. 1. 2. 3.

Dic tamen Bart. respexisse ad glos. hic ponentem duos ex istis casibus. Sed confundit nō allegando d. vers. Idem & circa.

De collatio. *Tit.* 20.

Ad l. si emancipati. 9.

Col. 2. vers. item requirebatur, quòd &c. Ratio huius est &c.} Sco. Hoc conatur eleuare Dec. hic.

Sub. nu. 6. vers. sicut conferrent patruis, vel nepotibus suis.} Sco. Patrib. nepotū, dic here legi cōrēdit Dec. l. ic.

Vers. sine dubio non conferunt patruis &c.} Scot. Dec. vult legi, sine non.

De impub. & alijs substit. *Tit.* 10.

Ad l. cum quidam. 10.

Col. 2. vers. in persona primi morientis.} Scot. videtur legēdum, secundum. hic, & in glos. si legas, primi, pro deficit, lege, extitit: vt colligit ex vers. infra est aduertēdū, quia quando &c. Sic in d. §. cum ita, legit

apud

apud Bart. extitit in persona primi morientis &c. & in glo.magna, vers.si.legitur, deficit in persona secundi &c.

Num.3.versic. quando pluralitas respicit unum finalem &c. Scot. Reprobat Alex. hanc rationem, cons. 167. col.pen.lib.5.

Vers.ideo in substitutione pupillari quæ respicit diversos effectus sicut fideicommissaria &c. Scot. Ang. hic sequitur opin.Bart.sed Alex.d.§. cum ita, col.15.reprobat ambos: & sequitur Bart.ibi, qui tenuit contrarium eius, quod tenet hic: quem Bart.etiam Alex.ibi dicit esse hic sibi contrarium.

De liber. præteritis. Tit. 28.

Ad Auth. ex causa.

Sub num.17.vers.licet sit arg.contra in l. &c. Scot. Lege, in l.si quis vsumfructum.ff.de vsufr.lega.

Vers.sed de facili tibi bene apparebit sol.&c. Scot. Solutionem quam Bartol.hic subiicet, explicat Alex.hic, col.4.num.9.

Sub num.21.vers. ita determinatum fuit per dominum Thadæū de Pepul.Bonon.&c. Scot. vide Bart. in tract. de tyrannia. de isto Thadæo de Pepul. facto Vicario Bonon.a Clement. 6. quia occupauerat dominiū Bononiæ, nec poterat expelli.

De edict. diui Hadriā. tollend. Tit. 33.

Ad l. fin.

§.finautem aliquis.nu.11. vers. idem dico in hærede hæredis. Scot. vide Menoch.cons.89.nu.132.

Vers. puto tamen quod non sit necesse. Add. ratio. Adde quod Raph. Fulg. dicit, quod non probatur opinio Bartol.&c.ver. Alexand.etiam dicit, quod requiritur aliqualis &c. Scot. Tamen Alex.cons. 161.nu.1. lib.5. sequitur opin. Bart.hic: quæ etiam Salyceti hic fuit.

De ijs quib. ut indign. Tit. 35.

Ad l. 1.

Num 4.vers.Dispositio legalis magis æquiparatur &c. Scot. Bart.in l.in cognitione.ff. ad Sylla. Alex.l. si ita stipulatus.nor.12.& not.17.ff.de verb.oblig. & idem hac ipsa.l. & l.ea demum.supra, de colla.

Add.quam contractui.Vide etiam in hoc &c. Scot. Barto.l. non solum.§.morte.col.pen.uers. hic aduerte. aliquando &c.& vers.aliquando dependent ex dispositione.l.&c.

De legatis. Tit 37.

Ad l.si legatarius. 25.

Add.si legatarius.ego reperio.Adde quòd idem &c. Scot. vide Bart.idem tenentem, scilicet, opinionem Iacobi Beluisij in l.1.col.2.ff.de legi. quā, Imo.impugnat. vide ibi latius per Alex. Hic tamen Paul. & Bald.sequuntur Bart.

De fideicommiss. Tit. 42.

Ad l. quoties. 13.

Vers.si uero prohibitio fit fauore aliorum, quàm personæ prohibitæ, cum volo domum non alienari extra consortes. Scot. Nam tacitè videntur vocari ad rei alienatæ reuocationem.

Ad l. eam quam. 14.

Col.2.uers.quòd hæc lectura, probatur per text.in simili ff.de hæred.instit.l.si. Scot. De quo textu Bart.ad quem addidi in l.si iure.de lega.3.

Sub num. 2. uers. quod est notandum. Scot. Idem tenet Ang.in l.1.C.de bon. vacant.lib.10.

Commun.de lega.& fideicommis.&c. Tit. 43.

Sub num. 1.Add.obligata.Adde Bart.&c.& uide Bald. &c. Scot. vide Bart.in l.cum filius.§.uarijs.ff. de lega.2.

Vers.& sic non pro eadem re. Scot. Ita innuit glo. §. nostra.Instit.de lega.Bart.l.1.in fin.de lega.

Ad l.fin. 3.

§.fin autē.uer.in legatis adueniente conditione fictio non &c. Scot. Nisi fauore hæredis. quod attinet ad Falcidiam, l.in rationes.§.1.ad leg.Falcid. latè Bart.in l. si is qui pro emptore.de vsuc.nu.47.col.14.

Ad Auth. res quæ.

Scot. An bona prohibita alienari, possint dari pro virginibus ingredientibus religionem, Opizo in §.diui, col.94. Crot.col.20.Fonta.clem.2.in add. marg.de relig.domib.

Ad leg.Falcid. Tit. 49.

Ad Auth. similiter.

Scot. Videtur in relictis ad pias causas, non cessare Falcidiam, nisi hæres fuerit in mora implendi. §.si autem hæres, quæ.in Auth.de eccl.tit.

De ijs qui ant. aper.tab. Tit. 41.

Add. fideicommissum conditionale, vide glos. & Doctor.&c. Scot. De qua glo.vide Ias.in l.1.nu.92.ff.de leg.1.

De legit.hæred. Tit. 57.

Ad Auth. cessante.

Vers.quæritur hic utrum filij diuersorum fratrum &c. Scot. vide Bart.in auth.ut fratr.fil.

De bon. quæ liber. &c. Tit. 60.

Ad l. cum non solum. 8.

Vers.necessitate, sub nu. 2. uer.quidam alius glossator antiquus, qui uocatus est dominus Otto. Scot. Fuit Papiensis, ut post Ang. scribit Menoch. in comment. recuper. poss. remed. 15.nu.20.

Scholia Fed.Scot. Iurecons. &c. Ad Bart. in Librum septimum Codicis.

De vsucap. pro empto. vel pro transact. Titul. 26.

Scot. Io. Baptista tracta.de arbitr.lib.10.c.13. dicit Bald.nihil scripsisse secundum communem vsum suorum

ſuorum commentariorum in tit.de præſcr.30.anno.nec a titulo de vſucapio.pro empto.vſque ad tit.quomo.& quan.iud.incluſiuè.Aduertendum tamen,an velit dicere Bart.Quanquam Iaſ.in l.quidam cum filium.vbi tractat de operibus Bar. nihil ex ſupraſcriptis operibus detrahit Barto.

De ſentent. & interlocu. omn. iud. *Tit. 45.*

Ad l. prolatam. 4.

Sub num.7.verſ.ſi partes ſemper eßent ſpontè præſentes, non requireretur citatio.} Scot. Etiam ſi ſtatuto requireretur pro forma.Iaſ.l.1.num.15.de libe.& poſthum.

Ad l. nemo iudex. 13.

Verſ.& hoc eſt contra eos qui iudicant ſecundum dicta noſtrorum gloßarum &c.} Scot. vide gl.l. ſed licet,de offic. præſid.

Auth. & conſequenter.

Verſ.puto quòd ſi aliquis eßet delegatus de conſenſu vtriuſque partis,coram illo delegato,non eßet locus &c.} Scot.vide Barbat.ad Bartol.in l. non diſtinguemus. §.item ſi quis.ff.de arbitr.

De ſent.quæ ſi.cer. quan.prol.ſunt. *Tit. 46.*

Ad l. quanquam. 2.

Num.5. verſ.ſed quæro, quis eſt effectus iſtius &c.} Scot. vide Bald.l.1.§.is videtur,col.pen.ff.ſi quis iuſdic. non obtemper. Maranr. in Specul. aur.9.diſtinct. princ.iud.ſub nu.59.& pondera quod Bald. & ipſe loquitur,cum non eſt neceſſaria libelli oblatio, nec litis conteſtatio.

De ſentent.quæ pro eo quod inter. profer. *Titul. 47.*

Ad l.vn.

Verſ.& expediri non poſſe hoc mane :expediam hoc ſero totam legem.} Scot. Ergò legebant bis in die, de mane ſcilicet , & de ſero, & ferebant libros ad ſcholas, vt apparet ex eo,quod ponit Tiraq.de iur.primig. in præfat.ſub num.205.& ex quæſtionibus de bidellis cuſtodientibus libros : quæ probanr, quòd bidello dabantur libri cuſtodiendi , & repræſentandi in ſcholis præceptoribus,& ſcholaribus.

Verſ.quidam.ut do.Franciſc.Accurſ.&c.} Scot. Franc.Accurſius hanc l.repetijt in ſtudio Tholoſano: & recitauit,& tenuit opinionem patris ſui, prout iacet, de q.hic propoſita.

Verſ.D.Iacobus de Arena, erat magnus Doctor in ſtudio Tholoſano:& in formam diſcipuli ſurrexit contra D.Franciſcum Accurſij.

Verſ.& iſtud retulit Petr.de bel.Pert. &c.} Scot. Petrus de Bellapertica Bononiæ repetijt hanc l.dum veniret Romam in anno Iubileo ad indulgentiam tanquam peregrinus.

Sub num.12.verſ.fallit, ſi minor ætas.&c.} Scot. Malè loquitur:quia hæc non eſt fallentia regulę,ſed caſus 1.dicti,ſicut d.l.cum ſeruus.

Sub num.21. verſ.Cyn.poſuit olim dictum Petr. in iſta materia ſecundum quòd inuenit . Poſtea ſuperuenit Guil.de Cug. qui de hoc poſuit unam diſtinctionem &c. Poſtea illam addidit de uerbo, ad uerbum, licet de eo mentionem non faciat.} Scot. Not.Guil.fuiſſe tempore Cyni iuniorem tamen:& Cyn. fuiſſe furem Guil.

De pæna iudic.qui mal.iudic.&c. *Tit. 49.*

Ad l. 1.

Add.religioni iudicantis. hoc eſt uerum &c. uerſ. & adde quod ubi ſunt opiniones,non eſt recedendum ab opinio.glo.ſaltem in conſul. &c.} Scot. Adde quòd contra communẽ opinionem,quę legi s caſum non habet,poteſt licitè iudicari. Butr.in c.tua nos.de vſu.Barba.conſil.11.vlt.col.Iaſ.l.diuortio.§.ſi fundum.col.2.ff.ſolut.matrim.

Verſ.& adde Bart.in d,l.cum prolatis ff. de re iudic.} Scot. vide in l. qui Romæ.§.ſi.de uerbo.oblig.ubi Doctor. Adde quòd probabilis eſt ſententia iudicis, qui vbi opinio communis diſcerni non poteſt , eligit viam mediam. Dec. cap.ex epiſtola, num.10. de probatio.

Ad l. de eo qui pretio. 3.

Scot. Non imputatur iudici ſecuto probabilem opinionem,quæ poſtea.l.noua damnatur. Iaſo. l.non dubium.col.3.de legi.& infra,in add.

Verſ.aut errauit in l.difficilis,& obſcura.}Scot.vt in l.Gallus ff.de liber. & poſthu.gloſ.Inſtit.de oblig.quę quaſ. ex delic.naſc.verb.videbitur.Neuiza.in ſyl. nupt. ch.144.col.1.in antiq.

Verſ.imo propter opinio.l.dicitur incerta &c.} Scot. Ita vt ex ea ſumi argumentum non poſſit. Bart.l.in ambiguo.ff.de reb.dub..atè Iaſ.in l. ſi is qui pro emptore.num.32.ff.de vſuc.& infr.in add.

De appellat.& conſult. *Tit. 62.*

Ad l. ſi quis libellos. 28.

Scot. Tangit Alex.l.ſi.ſupra,qui admit.in ſi.& ibi adnotaui neſcio quid ad hanc l.& Alex.ibi intelligit hanc l.ut poſſit appellans & in totum reuocare, & alium appellare,& appellationẽ mutare,& emendare,prout aliquid vnum ex iſtis ſibi placuerit.

Ad l. præcipimus. 32.

§.ſi uerſ.ex identitate rationis nunquam inducitur &c.} Scot. Nec forma:Bald.l.1.ff.de lib.& poſthu.

Scholia Federici Scoti Iureconſ. Ad Bar.in Librum octauum Codicis.

Quor. bono. *Tit. 2.*

Ad l. 1.

Sub num.5.verſ.habes de hoc text.expreßum ſupra,de cura.furi.l.fin.§.2.} Scot.vbi gl.uerb,ſcilicet ſolenni.Paul. Caſtr.l.ſi.in princ.ſupra,qui admit.

Vnde vi. *Tit. 4.*

Ad l.autoritatem. 3.

Verſ.non recordor ubi.} Scot. Voluit allegare.l.2.C.de fun.& ſalt.re. domi. vbi glo.vide Alexan.conſ.3. num.3.lib.5.

Ad l. ſi quis in tantam. 7.

Verſ.contrà,imò uidetur quod audacia permittatur &c.}Scot. vide infra,col.3.uerſic.ego ſui tantæ audaciæ &c.

Col.3.

Col. 3. uerf. quandoque alienatio prohibita est in fauorem alterius &c. } Scot. Præsens commodum capientis. alias aliud erit. Alcia. l. filiusfam. §. diui. ff. de leg. 1.

Sub num. 16. uerf. glo. dicit quòd non teneor. } Scot. vide Soci. conf. 22. lib. 4.

Sub num. 23. uerf. ut hic dicitur. } Scot. vide infra, nu. 32.

Col. ult. uerf. & sic ex glo. habes, quòd expulso usufructuario, tantum non uidetur &c. } Scot. vide supra, nu. 13.

De pignorib. & hypoth. Tit. 14.

Ad l. creditores. 3. in repetitio.

Sub nu. 21. uerf. quia fortaßè iste est pupillus, uel ecclesia &c. } Scot. Licet hic dicat de ecclesia, incogitanter expressit: quamuis bene de pupillo, ut d. l. 1. q. princ. Aret. conf. 21. col. pen.

Col. 7. uerf. & ea potest sua autoritate includere. } Scot. Malè loquitur, & gl. in l. vtique. hic alleg. uerf. quæ includit: & infra, hic uerf. vt includantur &c. ius includendi &c.

Sub num. 26. add dari libellus. uerf. ut in poßeß. leg. } Scot. Infra, per Bart. col. seq.

De remissio. pignor. Tit. 26.

Ad l. si eo tempore. 6.

Verf. uenditur enim principaliter &c. } Scot. Contra facit §. pen. l. non solum. §. quæritur, de procur. vide Barto. in l. filiusfam. §. diui. col. 3. de leg. 1. quem Doct. impugnant.

Si vend. pigno. aga. Tit. 30.

Verf. de quo, licet sic expreßum non habeamus, tamen facit tex. mentionem de illo in l. pupilli. in princip. de solut. } Scot. Quam l. pupilli. allegat Azo in sum. hoc tit.

De litigiof. Tit. 37.

Ad l. fin. 4.

Add. ego autem dico. Adde istam limitationem &c. } Scot. Innoc. de alien. mutan. iud. cau. fac. ut per Bald. in l. lite, supr. eo. in fi.

De emancip. liber. &c. Tit. 49.

Ad l. iubemus. 5.

Verf. quem not. bene, & signa, & bene menti. } Scot. vid. Curt. Sen. conf. 316. Alciat. l. 1. in princ. de verbo. obligatio.

Quæ sit longa consuetudo. Tit. 53.

Ad l. consuetudinis. 2.

Sub num. 29. uerfic. & tunc non oportet eam allegare. } Scot. Contra per Alexan. l. prima, supra, vt quæ desi. aduoc. part. iudic. suppl. Iaso. l. de quibus. columna penult. ff. de legib. Abb. dixit debere probari, si allegetur. in cap. 1. colum. 1. de re iudic. Videtur tamen loqui de non notoria, & allegat l. 2. supra, eo dem, hic alleg. per Bart.

De donationibus. Tit. 53.

Ad l. sancimus. 34.

§. si quis autem, uerf. & l. nemo potest. ff. de lega. 1. } Scot. Et ibi Bart. & alij post eum.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bart. in Librum nonum Codicis.

De quæstionibus. Tit. 41.

Add. torquendi. Idem in Doctor. &c. uerf. Idem in homine decrepita &c. } Scot. Vide Ang. tracta. de malefic. c. de quæstio. & tortu. col. 2.

Ad l. fin. 8.

Col fin. uerf. & sic est uera opinio gloß. nostra. } Scot. Adde quòd etiam si pater apud hostes obeat, tamen filij testamentum subsistet. Dubius enim de statu suo nequit testari. l. de statu. ff. de testam. Nullum est igitur testamentum. Facit gloss. l. quod si filius. de captiu. quæ tenet hunc filium habere hæredem ab Intestato, non ex testamento: quia scilicet testari non potest. Imo. l. si is quis pro emptore. de vsuc. colum. 15. sequitur Ias. num. 343. in fin. Ego addo text. ad verbum in l. 2. §. si quis decesserit. ff. un. legit. & gl. fi. in l. si pater ab hostibus. ff. de iniust. rupt. irri. testa.

Scholia Fed. Sco. Iureconf. &c. Ad Bart. in Librum decimum Codicis.

De iure fisc. Tit. 1.

Ad l. instar. 2.

Num. 6. uerf. aut facta ab eo &c. } Scot. Aliquid Paul. in l. si cui libertas. in fin. ff. de condit. & demonstr. ubi addidi.

Ad l. si minori. 3.

Verf. sol. glo. fiscus uendidit, sed non tradidit: uel dic tradidit, tamen habet &c. } Scot. Facit contra hoc gl. & Bart. in l. 2. numc. 13. supra, de rescind. uendit. si tamen accipias eum pro primo emptore apud Bart. ibi: secus si accipias eum pro secundo: quia tunc concord. Et ibi etiam aduerte.

Verf. quia quis tenetur ad restitutionem. } Scot. Rei intellige. Prob. supra, uerf. aut eam mihi &c. & uerf. habes quid debet peti, quia &c. uerf. non potest conueniri ad rei. &c.

Verf. sed personali actione. } Scot. Intellige ad rei restitutionem, ut supra.

Verf. propter quod Ioann. in arbore actionum, posuit sub diuersis titulis &c. } Scot. Malè ergò Odofred. dixit in tract. de interdict. c. ult. hoc interd. fraudato. competere creditori, quando debitor alienat in fraudem creditoris, ponens eidem competere pariter Caluisianam, & Paulianam, seu Pauianam: licet bene fecerit rubr. separatam.

De ijs qui ex publ. ratio. mut. pecu. accep. Tit. 6.

Verf. hoc uerum intellige in odiosis &c. } Sco. Sed hanc l. nõ fecit idiota. vide Dec. in l. 2. in prin. si cer. pet.

De

De anno. & tribut. *Tit. 16.*

Ad l. 1.

Num. 3. uers. ultimò glo. not. ex hac l. mirabiliter &c. } Scot. Hęc intellige non de muneribus mere patrimonialibus, quę tantum patrimonio imponuntur, sed de ijs quæ imponuntur personæ pro rebus: de quibus loquuntur textus additi per me ad 5. additio. Nam in merè patrimonialibus, etiam mobilia & pecuniæ censentur, l. munerum. §. patrimoniorum. vers. sed & eos qui fœnus. ff. de muner. & hono. l. fi lij. §. qui fœnus. ff. ad municip. sed collectæ nostri temporis imponuntur personæ pro rebus, ut per Commens. cons. 77. Alber. d. §. qui fenus. vide Castrens. in l. Imperatores. nu. 3. ff. de publ. vide Petr. de Vbald. tracta. de collectis. sub nu. 4. circ. intellectum. d. §. qui fœnus. Bald. l. etiam. col. fi. sub nu. 28. C. de execut. re. iud. Bart. d. §. patrimoniorum. nu. 2. Franc. Luca. tract. de priuileg. fisc. par. sub nu. 8. quòd fœneratores tenentur mutuare pecunias tempore necessitatis: de quibus feneratoribus dici potest, quod de Iudæis, & Sarracenis Hispaniæ, qui quamuis possessiones non habeant, ex consuetudine tamē recepta ad collectas, & tributa cogūtur, secundum Io. Anan. c. sicut super gl. 1. sub nu. 9. de Iudæ. Dictæ autem pecuniæ per se consistūt, ac simpliciter considerabantur, non respectu alicuius fundi, qui possit censeri: & ideo si ipsæ pecuniæ non censerentur, collectās illud minus consequeretur. Et ad hanc gl. vide infr. de agric. & cens. l. si penes, & l. colonos.

Vers. dominus ad tributa non tenetur. Add. non tenetur. Adde no. De. &c. } Sco. Bart. & addi. l. 1. ff. de impens. in rebus dotal. fac. Alex. cons. 4. nu. 4. lib. 5. Dec. consi. 185. Paul. Castr. cons. 442. lib. 2.

Vers. & eam perpetuo seno menti. } Scot. De quibus oneribus loquitur text. in l. 1. §. patrimoniale. l. fin. §. patrimoniorum. l. rescripto. §. fi. ff. de mune. & hono.

Vers. & hoc uerum in omnibus realibus. } Scot. Saly c. l. fi. C. si cens. uel reliq. Alex. cons. 35. lib. 4. cons. 4. & 31. & 147. lib. 5.

Ad l. id ab una. 11.

Num. 6. uers. nota quòd dicitur quis grauari &c. } Scot. Facit infra, l. 2. uers. quid enim. Quan. & quib. quar. pars, & l. fin. C. de ali. pupil. præst.

De exacto tributo. *Tit. 19.*

Ad l. actores. 4.

Vers. & sic no. contra officiales. } Sco. vide Nico. de Neap. in lect. Barto. ff. in l. athletæ. §. gentium. de excusat. tutor.

Ad l. diuina. 8.

Vers. ex quo nota, quòd lex Imperialis, qua prohibet emere, comprehendit etiam ecclesiam &c. } Scot. vide in l. filiusfa. §. diui. ff. de leg. 1. per omnes. Et nota hic, plus posse legem Cæsaris apud oēs, quàm statutum apud suos. Quod est contra l. omnes populi. & ibi Doctor. ff. de iust. & iur. vide Dec. in cap. ecclesia. col. 17. de consti. Et contra illud Felin. c. ius naturale. 1. distinct. statutum est ius commune in loco vbi viget, & add. ad Barto. d. l. omnes populi, in princ.

De superexactionibus. *Tit. 20.*

Vers. quo facto securè possunt eum ad mortem condemnare, non obstante quod talia crimina &c. } Scot. Facit quod dicunt Theologi, quòd venialia peccata, iteratione, & consuetudine fiunt mortalia.

De cond. in publ. horr. *Tit. 26.*

Ad l. 1.

Vers. nota istum textum pro aromatarijs maximè &c. } Scot. Contra per Roma. singul. 526. Mant. obserua. 44.

De Decurio. & eorum filijs &c. *Titul. 31.*

Ad l. si quis. 34.

Vers. nota quod officium procuratoris &c. } Scot. vide glo. in c. infamibus, de reg. iur. in 6. ubi addi. & quòd coquus est dignior notario, & addi. Dyn. c. nō est sine culpa, eod. tit.

De ijs qui spon. mune. publ. sub.
Titul. 43.

Ad l. 1.

Vers. feci tamen scribere in catastro in libro solutionum, quod illud faciebam non animo &c. } Scot. Limita, vt per Alexand. consil. 1. uisis instrumentis exemptionis. colum. 6. lib. 1. Iaso. l. non solum. §. morte. in fin. de ope. nou. nunc.

De excus. mune. *Tit. 47.*

Ad l. placet. 8.

Vers. item si maritat filiam. } Scot. Facit Alciat. l. inter donum. ff. de verborum significan. Apud Catul. in epithalamio Pelei, & Thetidis: Thessali in nuptijs Dona ferunt.

Qui ætate, & profess. se excus.
Titul. 59.

Ad l. 1.

Vers. quasi præsumat Imperator, quòd postquam &c. } Scot. Facit l. quod si artificem. ff. de rei uēdic. ubi innuit, debere maiorem 25. annis, iam esse artificem, & lucrari ex artificio.

De mulie. in quo lo. *Tit. 62.*

Ad l. 1.

Sub num. 32. add. clericis, & ecclesia. } Scot. vide Dec. in l. ecclesia. in fin. de constit.

De suscept. præpo. & arc. *Tit. 70.*

Ad l. humilioribus. 14.

Vers. vt stare ad custodias portarum. } Scot. Stare ad custodiam portæ, est munus sordidū, & utile officiū. Nota, q ob penuriam hominū coguntur nob[illegible]

ad

ad munera ignobilium.l.1.ubi Bart.ff.de excus.tut. Consideratur etiam causa, secundum Bart.l.1.sub nu.15.supra, de mulie.in quo loc.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Bart.in Librum vndecimum Codicis.

De metallar.& metall.& procur.metallo. *Tit. 6.*

Vers. Add. hoc sequitur Ludo. } Scot. Contrarium per Didac.lib.3.uaria.resol.nu.6.

De pericu. nomina. *Tit. 33.*

Ad l. si successoris. 2.

Vers. Add. Adde Bald. &c. } Scot. vide Alexan.l.1.in fin. princ.ff.de verb.oblig.

De venatione ferarum. *Tit. 44.*

Sco. Deberet sequi tit. Vt armo.vs.&c.ad quem se remittit Bart.in auth.de armis.

De agrico.& censit. *Tit. 47.*

Ad l. cum satis. 22.

Col. 1. vers. tamen currunt curricula 40. anno. } Scot. Facit text.cum gl.in Auth.vt de caetero.§.pen.

Sub num. 11. Add. non dicitur primogenitus Regis. Tu adde de hoc &c. } Scot. vide de Dario Persarum rege apud Herodot.

De locatio. praedio. ciuil. uel fiscal. *Tit. 70.*

Ad l. praedia. 5.

Vers. nisi dicat, non obstante tali concessione facta &c. } Scot. Hoc falsum puto: quia publici contractus firmitate securius est perpetuarius: ut hac l.uers. iure igitur Facit l.sicut.C.de actio.& obligatio. Non obstat c.si motu proprio, de praeben. quia pontifex in beneficiarijs collationibus, agit vt lubet. clem. 1.in fin.ut lit. pend. Ias.l.quoties.nume. 13. C. de re.uendic.& alieno iuri praeiudicat, cap. quamuis, uers. sine iuris &c. cum vers. nisi.& vers. ubi aliud supra positis, de rescript.in 6.& ibi glos. uerb. hoc enim Papa &c.

De priuil. dom. Aug. &c. *Tit. 74.*

Ad l. absit. 4.

Vers. ut l. prator ait. §. hac autem actio &c. } Scot. Haec decisio non placet: cum sint synonima, sicut ignorantia, & inscitia. Sic Placentiae dicunt in strata, quod Ferrariae in via, & haec barbarè. Latinè strata, stratorum. Vergil. 1. Aeneid.& strata viarum. Lucret. Strataque iam vulgò pedibus detrita viarum Saxea conspicimus &c. Venetijs dicunt in calle.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Alex. in Librum duodecimum Codicis.

De dignitat. *Tit. 1.*

Ad l. 1.

Num. 6. vers. cogitur eis ades locare. } Scot. Facit l. 2. §. sed & Caius Scipio Nasica. de orig. iur.

Nu. 18. vers. quòd non sit spurius, licet de facto non seruetur. } Scot. vt apparet in Ias. Maino, Barto. Io. Andr. & alijs pluribus.

Num. 24 vers. mulier conditionem patris &c. } Scot. vide Boeri. in tractat. de autorit. magn. consil. num. 125.

Sub num. 101. vers. donec peruenerit ad paupertatem, & ad uiles artes: & tunc &c. } Scot. Qui enim exercent artes mechanicas, non possunt esse nobiles. l. nobiliores. vbi Bald. supra, de commer.& merca t.

De prox. sacro. scrini. caeterisque &c. *Tit. 19.*

Ad l. in sacris. 2.

Num. 4. vers. no. ex ista glos. quòd cum proceditur extra ordinem, iudex non potest &c. } Scot. Et vbi imploratur officium iudicis, vt supra hac l.col. proxi. ubi vide, quia eadem ibi dicuntur. Et iudicium summarium, vel executiuum, in quo non seruatur ordo iuris, dicitur extraordinarium. Marant. in pract. 10. princ. distinct.

Finis Scholiorum Fed. S. I. C. &c. ad Bartol. in libros Codicis.

Scholia Feder. Scoti Iureconf. Ad Bart. in Constitutiones Authentic.

COLLATIO. I.

De haredib. & Falcid. *Tit. 1.*

§. hinc nobis, sub num. ulti. uers. no. glo. 1. remoto &c. } Scot. Glos. verb. reposito, idest, remoto. Sed intellige Bartol. approbare secundam expositionem glos. reposito, idest, reseruato, quia ita ponitur in textu, ut Bart. hic dicit, d. Authen. sed cum testator. C. ad leg. Falci. §. hoc quoque, vers. aut noluerint interesse, succedat &c. absque praeiudicio &c.

§. si uero expressim. uers. & ista ultima uidetur uerior. } Scot. Côtrarium tenuit in l. nemo potest. q. 1. ff. de leg. 3.

COLLATIO. V.

De prapo. nom. Imper. &c. *Tit. 3.*

Num. 9. Addi. signum suum. Adde Bald. &c. } Scot. Alex. remissiuè in rubr. de ope. nou. nunc. ubi Rom.

COLLATIO. IX.

De sanctiss. episcop. *Tit. 15.*

§. sed neque. num. 3. uers. de quo per glos. 27. quaest. 1. } Scot. Cap. scripsit.

S

ca.scripsit.Sed contra de c.quod clericis,cũ glos. de for. compet.vbi Episcopus Parisiensis est Comes. Adde quòd Bart.l.1.§.si quis in.de appella. præsupponit Episcopum iudicare posse,vt Comitem,si Comes sit,in suo comitatu,ergò &c.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. &c. Ad Cons. Quæstiones,& varios Tract.Bartoli.

Ad cons. 29.

Vers.vt l.quoniam in prioribus,C.de inoff.testa.} Sco.Probat etiam in terminis d.Auth.hoc amplius.

Ad cons. 65.

Scot.vide Bart.& Docto.in l.post contractum,de donatio.

Add.possessione.Vide latè Roma &c.} Scot. Adde Cæpol. tracta.de simul.contract.præsumptio.24.

Vers.quia fortè habet renendere cito.}Scot. Cæpol.d.tract. 25.præsumpt.

Add.nulla est. qui dicit contractum &c.}Sco.Cæpol.d.præsumpt.24.

Vers.apparet ex prædictis, quòd ex hoc solum &c.}Scot. vide Bald. cons.311. incip.in quæstione Galuagini. lib.5.

Vers. & sic,idest sicut.§ &c.l.sicut,§.&c.} Scot.lege,& sic non obstat l.sicut.§.&c.

Vers.super quarto quid releuent &c.} Scot. Cæpol.d.tracta.præsumpt.26.

Ad Cons. 75.

Add.terris ecclesiæ.late vide Paul.&c.}Scot. Bart.aliud sentit l.1.q.7.C.de sum.trinit. Hoc modo tolli repugnantia potest, vt dicamus valere,si nemini præiudicium fiat.vide Ang.cons.350. Præiudicium non fit,si pater cõsentiat.vide Alciat.l.si is qui pro emptore.in fictio.induct.ff.de vsuc.

Ad cons. 76.

Vers.vt d.l.2.(sic enim legendum, non l.1.)} Scot. & probatur in l.pater.§.fundum,de lega.3. & testamentum habet effectũ post mortem.l.1.de iniust.rupt. irrit.testa.cap.cum Marthæ,post med.de celebra.missa.

Vers. & ego supra (sic enim legendum, non sic) probaui, quòd nulla dispositio sit a mortuo.} Scot. Facit l. qui duos.§. 1.cum glos.ff.de manu.testa.

Ad cons. 113.

Vers.negauit accusatus omnia,& singula.}Scot. de hac geminatione vide glos.in c. vt circa.§.1.verb.omnia, & singula, de elect.in 6.Ias.l.1.col.4.nu.24.de lega.1.

Ad cons. 123.

Add.factum plenam probationem, vers. ibi videtur velle contrarium.} Scot. vide Bald.l. mater , nu.11. C.de re. vẽdic.Bald.Nouell.tracta.priuil.dot.part. 6.speci. 78.Baptista Sanblas.priuil.253. tracta.priuil.dot.

Ad cons. 194.

Vers.super tertio an possit cogi respondere &c.}Scot. eadem dicit,in l.fi.nu.10.ff.de ijs quib.vt indign.& allegat hoc cons.Nã dicit se habuisse de facto consulere.

Ad cons. 212.

Add.& tu mihi.Vide latè Roma.&c.} Scot. & Purpurat. in l.fi.n.217.cũ seq.C.de pact. & Curt.iun.cõs.15.

Ad cons. 219.

Vers. quasi eius procurator.} Scot. Sed hoc parum esset. Dic ergò vt supra. quasi procurator in rem suam. Paul.Castr.d.l.1.col.1.& 3.in princ.

Scholia eiusdem, ad Q.Bar.

Scot.Aliqui peruersi negarunt has quæstiones esse Barth.& malè,cum ipse eas alleget in l.quod aũt. & l.cum mulier,ff.he iur.dot. Vide Zillet.in reper to.consil.Feudal.Bruni,verb.veritatis.

Scholia Federici Scoti Iurisconf. Ad aliquot Tractatus Bartoli.

Deest in hoc volumine tracta. Bart. de consil.habẽd.quem habes in 2.volu.tractatuum,char.305.

Ad Tracta.Bar.de Minoric.lib.j.4.distinct. cap. 1.

Si aliquis in suo testamento &c.}Scot. Hic mutat opinionem in l.creditores,nu.vlt. C. de conduct.& procur.siue exacto.præd.fiscal.lib.11.

Ad lib.ij.de minoric.4. distinct. cap. 2.

Sub.nu.32.vers.pannus pro indumentis.}Scot.Probatur in l.si lanæ,ff.de vsufruct.ear.rer.quæ usu consum.

Ad Tractatum Bartolum.

De Tyrannia.

Sub nu.28. vers. secundò sapientes discriminant &c.} Scot. Vide c.ad apostolicã.§.præter hæc,vers.omnibus exinde &c.in 6. Reg.1.c.18.habes exemplum:& apud historicos de Papiniano,quẽ occidit Caracalla,& de vlpiano quem Heliogabalus,seu Aliogab alus exegit vrbe.

Vers.Sextus quòd tyrannus studet ciuitatem &c.} Scot.Homerus tamen facit Iouem gaudentem deorum discordia.

Ver. vt fecit Clemens.6 in ciuitate Bononiæ de domino Thadęo de Pepulis,& eius filijs.}Sco. Hic Thadęus de Pepulis fuit homo valens in iure in iuuentute sua, vt dicit Bart.in auth.ex causa.C.de liber.præter.

Scholia eiusdem ad tractatum Bartoli.

De insignijs,& armis.

Vers.vtputa in signum subiectionis &c.}Sco.cons.87. li.3.

Ad Tract.Bartoli, de alluuione.

Ad Verb.agro.

Sub nu.8.vers.sicut si in fundo aliquis murus esset &c.}Scot. Facit quod no.Bal.in l. arbitrio,nu. 5. ff. de dolo. ma.

Ad verb.flumen.

Nu.7.vers.sed quæro quid si ripa prędij &c.}Scot. Cæpo.c. 36.de ripa,nu.10.

Vers.siue enim flumen &c.}Sco.vide infra de alueo,gl. 1.

Scholia

Scholia eiusdem Fede. Scoti, In tract. Bart. De alueo.

Vers. & qui uicinum nullum prædium habet &c. } Scot. Hæc videtur ratio rationis. Vnde videtur quòd malè inferat Bart. infr. verb. prior, vers. diuisio iure vicinitatis &c.

Ad verb. Si toto.

Vers. ideo dicit: toto, quia si partem tantum relinqueret &c. } Scot. Contra infr. verb. sed vix est. uers. item quòd &c. item sicut &c. vide rubr. de rer. diuisio. sub nu. 27. vers. secus si mutauit.

Vers. non solum est alluuio si flumen &c. } Scot. vide etiam supra, de alluuio. verb. flumen, nu. 7.

Ad verb. Relicto.

Vers. item pone, ut de facto est Nursia, flumen quoddam cuius nomen est Turbido, quod septem annis fluit, & septem annis occultatur &c. } Scot. Huius meminit Factius Vbertus in Dictamundo vernaculis rithimis composito: cuius uers. ponit Leandr. Alber. in descrip. Italiæ de Vmbria.

Ad verb. Cuius & ipsum flumen est.

Vers. nota mirabile, nam quicquid aliàs &c. } Scot. vide Bal. in l. item lapilli. in princ. ff. de re. diuis.

Ad verb. Sed uix est, vt id obtineat.

Vers. sed conta istud est Instit. de re. diuis. §. alia: sol. illud uerum de rigore, hic de æquitate, secundum Azonem. } Scot. Imò hic alius est casus, alius in §. alia. cuius §. casus ponitur infr. prox. uers. aliud sanè.

Vers. quod intelligo, nisi flumen fecerit ibi alueum per decem annos &c. } Scot. Contrarium per Bald. implicitè, rubric. de rer. diuis. sub num. 27. verb. uel longum. Cæpol. c. 34. de alue. dum refert verba Bald. licet idem non aduertens, explicitè referat, & sequatur Bartolum paulo post, vbi tamen pungit in contrarium, ut ibi per eum. Angel. tenet cum Bartolo. Instit. de rer. diuis. §. quod si naturali. & Cantiuncula ibidem.

Scholia eiusdem, Ad Tractatum Bartoli,

De differentijs inter ius canonicum, & ciuile secundum Bart.

Scot. vide tracta. differentiarũ vt supra, Galuani Bononiensis post repertoriũ Abbatis Panormitani.

Ad verba, Expliciunt differentiæ &c.

Scot. Adde aliam differentiam, quia latio sententiæ ferendæ ultima die peremptorij, nec latæ, circumducitur iure ciuili, seu non admittitur: iure autem canonico potest ferri sequenti die, c. consuluit, de offic. de lega. l. & post edictum, de iudi. Io. Fabr. §. omnis, Instit. de uerbo. obliga. Alber. l. properandum. §. si quidem, col. 3. C. de iud. Bologn. repet. §. Iulianus. l. si finita. ff. de damn. infect. nu. 35.

Ad Tract. de successio. ab intest. Dyni.

Sub nu. 6. naturalis succedit in totum. } Scot. Intellige ex testamento. auth. licet. C. de natur. liber.

Ad Tract. testimonior. secundum Bart.

Num. 10. testis dixit aliqua uera esse, quia audiuit dici. } Scot. vide Dec. cons. 82. ubi hæc declarat. Tangit in c. quoniam contrà. ad fin. de probat.

Sub num. 43. uers. uel ex lumine alicuius magni ignis &c. } Scot. Facit Vergil. 2. Aeneid. Dant clara incendia lucem Erranti, Passimque oculos per cuncta ferenti.

Finis omnium Scholiorum Fed. Scot. ad opera Bartoli.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI
IVRISCONSVLTI PLACENTINI ETC.
AD INTERPRETATIONES ALEXAN. Tartag. Imolens. in volumina Digestorum.

Scholia ad Librum Primum Digestorum.

De offic. eius &c. *Tit. 20.*

Ad Rubr.

A*DDIT. 1. improbat. Adde tu, quòd secundum Raph. &c. uer. nisi etiã tradatur ordinariorum.* } Scot. Efficacius dixisset, delegantium.

Sub num. 6. uers. nisi ex causa nouiter suborta, & nõ considerata. } Scot. vide Alex. infra, l. 1. colum. pen. nu. 86. in fin.

Sub num. 7. uers. & hunc intellectum ad illum §. si uero. &c. } Scot. Sequitur Accurs. ipse in d. l. consentaneum. verb. ad cogendum eum. vers. & hoc per ordinarium tantum. Auth. &c. Adde gl. d. §. si verò etiam quidam, verb. omnimodo.

Num. 12. uidendum est, quis sit iudex delegatus &c. } Scot. De eo qui dicitur vulgò commissarius, vide Bald. in prooem. Gregor.

Col. 5. uers. utroque casu tales uicarij, seu vicegerentes uidentur ordinarij. } Scot. Et habent vnum, & idem tribunal. Bald. c. clericus, col. 2. C. de episco. & cleri.

Vers. uel mortui. l. 2. C. de offic. eius qui vic. alien. ger. } Scot. Hunc intellectum dat Accurs. d. l. 2. infra, l. 1. in gl. verb. possit eam &c. num. 49. sequitur Bart. ibi, colum. 30. reprobata glos. d. l. 2.

Sub nu. 36. uers. & istis duobus casibus sine dubio habet ordina. iurisd. } Scot. vide gl. in l. nec quicquam, §. ubi decretum, ad fi. gl. magn.

Col. pen. uers. ut uidetur declarare text. in l. 1. §. a præfectis. de leg. 3. } Scot. Quem tamen Bartol. infra, l. 1. nume. 3. quęst. 7. intelligit de substituto loco absentis, vel mortui.

Vers. uel oportet dicere, quòd hoc solum reperitur concessum specialiter &c. } Scot. Hoc non placet, per text. in §. ad hæc sancimus. uersicu. & simpliciter nullum in prouincijs fieri loci seruatorem pręfectorum &c. Auth. de colla. coll. 9. & nota uerb. simpliciter. per not. in l. 1. per gl. & Doct. solut. matrim. Ias. l. 1. §. si quis simpliciter, col. pen. de verbo. oblig.

Add. vide per Philip. Fran. &c. Tho. Di. } Scot. Huius meminit Egnatius de Cæsaribus, in fin. præfat. versi. sententia est specialiter inductum, quòd non possit &c. vide Alex. d. l. hac cõsultissima. C. qui testa. face. poss.

Ad l. 1.

Add. delegari. Aduerte quia contra istam opinionem Canon. &c. } Scot. Satis dici posset nunquam causas imperij posse delegari, nisi subsit absentia, ut hic, vel infirmitas, vt Bart. hic, & Cyn. & exprim[illegible] extra, c. quod sedem. de offic. ordin. vel alia iusta causa, d. cap. quòd sedem. Ita sentit etiam Andr. Barba. in add. ad Abb. d. c. quod sedem. aduersus communem opinionem Canon. Quæ si vera esset, superflueret illud cap. quod sedem. Quod dicendũ non est, argumen. eorum quæ notantur, in l. si cum dotem. solut. matri. Et frustrà impetratur a principe, quod a lege conceditur. l. quæ sub conditione. in fin. ff. cond. instit. cum simil. Adde quòd non est verisimile principem consuli super eo, quod iure communi decisum est, ac clarum, vt alicubi in ll. C. not. Barto. & Doct. l. eam quam. C. de fideicommiss. dum reprobant primum intellectum gloss.

Sub nu. 8. vers. limitat tamen hoc signanter Bar. nisi talis esset delegatus &c. } Scot. Tu vide duo verba Pauli Castrens. l. 1. C. ne lico. poten. in fin.

Vers. & adhuc non consueuit induci iste text. } Scot. Tamen Alberi. induxit ante istum, vt notant Ias. & Dec. hic.

Sub num. 10. vers. & per glo. hic, in uers. fortissimum. } Scot. Item fallit ubi verba incidenter essent prolata. Barbat. post glo. clement. 1. de elect. vbi Fontan. in addi.

Vers. sed in contrarium allego text. in l. &c. } Scot. Sed ibi est propter aliam conditionem affirmatiuam, ver. libertas prius data. Ias. hic, nu. 54. in fin.

Sub nu. 14. vers. sed dic secundum Alber. de Ros. & Fulgos. esse uerum, si incipias a primo &c. } Scot. Facit quod not. Barto. super constit. ad reprimendum. verb. & figura. num. 5.

Sub num. 17. vers. Barto. hic addit quintum ordinem quos dixit &c. } Scot. Accursius interdum scripsit, illustres habere nomen citrà dignitatem: verùm superillustres dignationem cum exercitatione coniunctam possidere: ideoque illustribus esse (vt ita dicam) illustriores: quos supra, præter Cæsarem esset nemo. Pontifex igitur, & Augustus nullum cõficiunt gradum, sed illos extra longe prodeunt interuallo. & illos longè post se relinquunt. glo. §. in summa. Instit. de iniur.

Vers. ubi. Constantinus Imperator appellatur illustris. } Scot. Imò appellatur illustrissimus. Igitur est super illustres positus.

Vers. illud potest procedere in Imperatore Græcorum, qui non est uerus, & uniuersalis Imperator. } Scot. Sed in dict. capit. Pontifex appellat illum, Imperatoriam sublimitatem, & celsitudinem: deinde eum Lunæ, se verò Soli comparat. Vt alloquatur ipsum tanquam uerum Imperatorem: Tamen dictum Doctor. potest procedere, quia iampridem fuerat Imperium ad Gallos translatum.

Col. 8.

Col. 8 verſ. & ibi ponit gloſ. vnum exemplum. Scot. in præfecto Auguſtali, qui ſpectabilis, imperio caret. l. 2. C. de off. præfec. Auguſt.

Sub nu. 35. verſ. per d. l. 2. infra eod. quæ indiſt inctè loquitur, & per l. &c. Scot. Adde contra Fulg. & pondera in d. l. 2. infra eo. verb. conſilium, & verb. quæſtionem. quæ verba demonſtrant manumiſſionem cum cognitione faciendam. Igitur ſecus in ea, quæ expeditur de plano, vt poſſit delegari.

Nu. 38. ſtat ergò concluſio, quòd in legibus &c. Scot. De argumento a contrario ſenſu habes text. in l. iuriſgentium, §. pactorum autem, verb. ait prætor, vbi Ferret. infra de pact.

Verſ. qui tamen, vt mihi uidetur, non probat. Scot. Imò ſic: ergò ſi pater non expreſſerit, habet locum collatio ex teſtamento, aduerſum ius. verſ. gloſ. l. 1. C. eo. tit. de collatio. quo iure ceſſabat collatio, ſi pater hoc teſtamento non cauerat, vt ſcilicet fieret. d. l. 1. in fi. Igitur vetere ſcitò ceſſabat collatio, non apparente contraria voluntate. d. l. 1. Sed noua lege fit collatio, non apparente contraria voluntate. d. Auth. ex teſtamento, alleg. hic per Alex. ſumpto a ſenſu contrario argumento, vt optimè Roma. ibi aduertit, quicquid Alex. videatur. Et ita d. Auth. vt lex noua corrigit veterem, in caſu quo teſtamentum fit conditum, vt conferatur ex teſtamēto: niſi teſtator prohibuerit. Puto tamen Alexan. conſideraſſe, quòd d. Auth. ſatis operabatur inducendo præſumptionem pro collatione: cum iure veteri eſſet contrà collationem d. l. 1. & ideo relinquendum eſſe argumentum a contrario ſenſu, cum ſatis eſſet corrigi ius antiquum in vno caſu: cum ſit vitanda legū correctio, l. præcipimus. C. de appellatio. Et tamē d. Auth. aliquid noui inducat: vt legiſlator videt voluiſſe. Hoc autem modo, id eſt non ſumendo argumentum a cōtrario, corrigeretur tantum cauſa inteſtati: ex teſtamēto ſemper ceſſaret, aut vellet teſtator, d. auth. aut nihil diceret, d. l. 1. cum gloſ. Mihi tamen magis placet opinio Romani, vt argumentemur a contrario ſenſu in d. Auth. quia cōcluſiones erunt rotūdiores aduer ſus iura antiqua, & præcipuè verſ. ſi pater. d. l. 1. Nec obſtat quòd legum correctio ſit vitanda. d. l. præcipimus. cum ſimil. & quòd in legibus communibus potius lex aliqua ſit cenſenda ſuperflua, quàm vt corrigatur quicquam. vt not. Paul. Caſtr. hic; nu. 10. verſ. ſed in legibus, quia reſpondeo, hoc habere locum, quoties ſumus in dubio, ſed caſus noſter eſt clarus. Nam Iuſtinianus compoſuit Auth. ad correctionem iuris antiqui: & ideo dicendum eſt, quod not. hic Caſtr. d. n. 10. in ſtatuto, & Alex. hic in lege noua, verſ. hæc tamen prima fallentia, vſque ad nu. 39. vt nihil ſuperfluat, etiam ad correctionem: cum legiſlator intendens correctioni, non fruſtra expreſſerit ex teſtamento, & ab inteſtato. d. auth. ex teſtamento.

Sub nu. 40. verſ. niſi intentio legiſlatoris fundetur ex illis verbis &c. Scot. Facit gloſ. d. c. ſi papa, vt aſſerat, ibi: vel eius intentio.

Verſ. per l. ſi fundum per fideicommiſſum, §. 1. ff. de lega. 1. Scot. voluit allegare l. ſi Titio pecunia. §. 1. ff. de lega. 1.

Verſ. §. notanter ff. Scot. lege, §. Vnde Pomponius, vbi gloſ. ff.

Colum. 13. verſic. non expreſſa prouiſio, ſed tacita ſubintelle-cta &c. Scot. In contrarium facit: quia illud dicitur euidens, quod colligitur ex coniecturis. Barto. l. prætor. in princip. infra de oper. noui nunc.

Verſ. bene facit, licet ipſe non allegat, id quod voluit gloſ &c. Scot. Vſuræ enim non tantum ſunt contra canones, ſed etiam contra ius diuinum.

Sub nu. 49. verſ. ſecundo per l. fi. C. ubi ſenat. vel clar. qua tamen in veritate non probat &c. Scot. l. fi. C. vbi ſenat. vel clariſſ. non executio, quæ præcipuè in principe cuſtoditur, per illum text. ſed cognitio delegatur: vt adnotaui ad Bart. hic. Credo quòd idem Dec. hic aduertat. Niſi dicamus, quòd ille facer cognitor ampliſſimos quidem condemnet, ſed conſulto principe; inferiores etiam inconſulto, arg. verſ. contra huiuſmodi vires, vel eorum &c. a ſenſu contrario. Et vide ibi gloſ. verb. abſoluendo.

Col. 16. verſ. & innuit text. ibi, in verbo extraordinarium, non violando text. Scot. extraordinarium, id eſt, ſpeciale, vt ibi gloſ.

Nu. 50. verſ. ſecundò poteſt reſponderi, vbi ſit mentio &c. Scot. vide tamen l. notionem. infra de verbo. ſignif.

Sub nu. 55. verſ. in §. ſi quis vero comprehenſorum. in Auth. vt nul. iud. Scot. Aduerte, quòd ibi loquuntur de literis publicis. niſi dicas intelligendum quòd ſcribat vt iudex, & perſona publica, nō autem vt amicus ſimpliciter.

Sub n. 55. Add. tene menti. Adde tu &c. verſ. nec eſt tale quid, quod pendeat a voluntate &c. Scot. vt in l. fin. ff. de hæred. inſtit. quam Bart. allegat in d. l. ambitioſa, colum. 7. dd. verſ. viſis, et examinati a ſupra allegat per Curt. & Alex. hic: quæ nihil pro iudice facit.

Nu 64. ex his etiam infertur, non bene dixiſſe Guliel. de Cun. hic, cum volueris &c. Scot. Vide Dec. hic, num. 76. in fin.

Sub nu. 67. verſ. iuxta l. ſolet, infra tit. 1. Scot. ſupra de offic. proconſ. arg. infra nu. 74. uerſ. non obſtat d. l. ſolet, quia &c.

Sub nu. 77. verſ. non autem loquitur. Scot. lege, nos autē loquimur.

Sub nu. 79. ver. ſed non videtur ibi hoc bene colligi &c. Scot. Aduerte quòd ſecundum declarationem Pauli Caſtrenſ. in l. a iudice, C. iudic. col. 2. circ. med. verſ. oppo. cum verſ. ſolue ſecundum gloſ. &c. facit.

Verſ. ſecundò probatur per l pater, §. quindecim &c. Scot. ſecundum, & tertium argumentum in idem recidunt. Applica inductionem Bartol. d. §. quindecim & d. l. 1. verſ. cōtra quoque, cum ratione, quā Alex. hic in 3. arg. adducit: & res erit clara, vt eodem tendat, confer amborum verba.

Nu. 81. ſextò, quia ſubdelegatus &c. Scot. Adde quòd mutata perſona, mutatur ipſa res, ſue cauſa, l. per procuratorem. in fin. infra de acquir. hæred.

Verſ. ſeptimò facit in arg. &c. Scot. Hoc argumentum nihil facit ſecundum Iaſ. hic.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI

IVRISCONSVLTI PLACENTINI ETC.

AD INTERPRETATIONES ALEXAN. Taratag. Imolens. in volumina Digestorum.

Scholia ad Librum Primum Digestorum.

De offic. eius &c. *Tit.* *2 9.*

Ad Rubr.

ADDIT. 1. improbat. Adde tu, quòd secundum Repb. &c. uer, nisi etiã tradatur ordinariorum. } Scot. Efficacius dixisset, delegantium,

Sub num. 6, uers. nisi ex causa nouiter suborta, & nõ considerata, } Scot. vide Alex. infra, l. 1. columi. pen. nu. 86. in fin.

Sub num. 7. uers. & hunc intellectum ad illum §. si uero. &c. } Scot. Sequitur Accurs. ipse in d. l. consentaneum. verb. ad cogendum eum. vers. & hoc per ordinarium tantum. Auth. &c. Adde gl. d. §. si verò etiam quidam, verb. omnimodo.

Num. 12. uidendum est, quis sit iudex delegatus &c. } Scot. De eo qui dicitur vulgò commissarius. vide Bald. in procem. Gregori.

Col. 5. uers. utroque casu tales uicarij, seu vicegerentes uidentur ordinarij. } Scot. Et habent vnum, & idem tribunal. Bald. c. clericus, col. 2. C. de episco. & cleri.

Vers. uel mortui. l. 2. C. de offic. eius qui vic. alien. ger. } Scot. Hunc intellectum dat Accurs. d. l. 2. infra. l. 1. in gl. verb. possit eam &c. num. 49. sequitur Bart. ibi, column. 30. reprobat gl os. d. l. 2.

Sub nu. 16. uers. & istis duobus casibus sine dubio habet ordina. iurisd. } Scot. vide gl. in l. nec quicquam. §. ubi decretum, ad fi. gl magn.

Col. pen. uers. ut uidetur declarare text. in l. 1. §. a præfectis. de leg. 3. } Scot. Quem tamen Bartol. infra, l. 1. nume. 3. quest. 7. intelligit de substituto loco absentis, vel mortui.

Vers. uel oportet dicere, quòd hoc solum reperitur concessum specialiter &c. } Scot. Hoc non placet, per text. in §. ad hæc sancimus. uersicu. & simpliciter nullum in prouincijs fieri loci seruatorem præfectorum &c. Auth. de colla. coll. 9. & nota uerb. simpliciter. per not. in l. 1. per gl. & Doct. solut. matrim. Ias. l. 1. §. si quis simpliciter. col. pen. de verbo. oblig.

Add. vide per Philip. Fran. &c. Tho. Di. } Scot. Huius meminit Egnatius de Cæsaribus, in fin. præfat. versi. sententia est specialiter inductum, quòd non possit &c. vide Alex. d. l. hac cõsultissima. C. qui testa. facc. poss.

Ad l. 1.

Add. delegari. Aduerte quia contra istam opinionem Canon. &c. } Scot. Satis dici posset nunquam causas imperij posse delegari, nisi subsit absentia, ut hic, vel infirmitas, vt Bart. hic, & Cyn. & exprim[illegible] extra, c, quod sedem. de offic. ordin. vel alia iusta causa. d. cap. quòd sedem. Ita sentit etiam Andr. Barba. in add. ad Abb. d. c. quod sedem. aduersus communem opinionem Canon. Quæ si vera esset, superflueret illud cap. quod sedem. Quod dicendũ non est, argumen. eorum quæ notantur, in l. si cum dotem. solut. matri. Et frustrà impetratur a principe, quod a lege conceditur. l. quæ sub conditione. in fin. ff. cond. instit. cum simil. Adde quòd non est verisimile principem consuli super eo, quod iure communi decisum est, ac clarum, vt alicubi in ll. C. not. Barto. & Doct. l. eam quam. C. de fideicommiss. dum reprobant primum intellectum gloss.

Sub nu. 8. vers. limitat tamen hoc signanter Bar. nisi talis esset delegatus &c. } Scot. Tu vide duo verba Pauli Castrens. l. 1. C. ne lice. poten. in fin.

Vers. & adhuc non consueuit induci iste text. } Scot. Tamen Alberi. induxit ante istum, vt notant Ias. & Dec. hic.

Sub num. 10. vers. & per glo. hic, in uers. fortissimum. } Scot. Item fallit ubi verba incidenter essent prolata. Barbat. post glo. clement. 1. de elect. vbi Fontan. in addi.

Vers. sed in contrarium allego text. in l. &c. } Scot. Sed ibi est propter aliam conditionem affirmatiuam, ver. libertas prius data, Ias. hic, nu. 54. in fin.

Sub nu. 14. vers. sed dic secundum Alber. de Ros. & Fulgos. esse uerum, si incipias a primo &c. } Scot. Facit quod not. Barto. super constit. ad reprimendum, verb. & figura. num. 5.

Sub num. 17, vers. Barto. hic addit quintum ordinem quos dixit &c. } Scot. Accursius interdum scripsit, illustres habere nomen citrà dignitatem: verùm superillustres dignationem cum exercitatione coniunctam possidere: ideoque illustribus esse (vt ita dicam) illustriores: quos supra, præter Cæsarem esset nemo. Pontifex igitur, & Augustus nullum cõficiunt gradum, sed illos extra longe prodeunt interuallo. & illos longè post se relinquunt. glo. §. in summa. Instit. de iniur.

Vers. ubi. Constantinus Imperator appellatur illustris. } Scot. Imò appellatur illustrissimus. Igitur est super illustres positus.

Vers. illud potest procedere in Imperatore Græcorum, qui non est uerus, & uniuersalis Imperator. } Scot. Sed in dict. capit. Pontifex appellat illum, Imperatoriam sublimitatem, & celsitudinem: deinde eum Lunæ, se verò Soli comparat. Vt alloquatur ipsum tanquam uerum Imperatorem: Tamen dictum Doctor. potest procedere, quia iampridem fuerat Imperium ad Gallos translatum.

Col. 8.

Col. 8 vers. & ibi ponit glos. unum exemplum. ¶ Scot. in præfecto Augustali, qui spectabilis, imperio caret. l. 2. C. de off. præfec. August.

Sub nu. 25. vers. per d. l. 2. infra eod. qua indist inctè loquitur, & per l. &c. ¶ Scot. Adde contra Fulg. & pondera in d. l. 2. infra eo. verb. consilium, & verb. quæstionem. quæ verba demonstrant manumissionem cum cognitione faciendam. Igitur secus in ea, quæ expeditur de plano, vt possit delegari.

Nu. 38. stat ergò conclusio, quòd in legibus &c. Scot. De argumento a contrario sensu habes text. in l. iurisgentium, §. pactorum autem, verb. ait prætor, vbi Ferret. infra de pact.

Vers. qui tamen, vt mihi videtur, non probat. ¶ Scot. Imò sic: ergò si pater non expresserit, habet locum collatio ex testamento, aduersum ius. vers. glos. l. 1. C. eo. tit. de collatio. quo iure cessabat collatio, si pater hoc testamento non cauerat, vt scilicet fieret. d. l. 1. in fi. Igitur vetere scito cessabat collatio, non apparente contraria voluntate. d. l. 1. Sed noua lege fit collatio, non apparente contraria voluntate. d. Auth. ex testamento, alleg. hic per Alex. sumpto a sensu contrario argumento, vt optimè Roma. ibi aduertit, quicquid Alex. videatur. Et ita d. Auth. vt lex noua corrigit veterem, in casu quo testamentum fit conditum, vt conferatur ex testaméto: nisi testator prohibuerit. Puto tamen Alexan. considerasse, quòd d. Auth. satis operabatur inducendo præsumptionem pro collatione: cum iure veteri esset contrà collationem d. l. 1. & ideo relinquendum esse argumentum a contrario sensu, cum satis esset corrigi ius antiquum in vno casu: cum sit vitanda legũ correctio, l. præcipimus. C. de appellatio. Et tamẽ d. Auth. aliquid noui inducat: vt legislator videtur voluisse. Hoc autem modo, idest non sumendo argumentum a cõtrario, corrigeretur tantum causa intestati: ex testaméto semper cessaret, aut vellet testator, d. auth. aut nihil diceret, d. l. 1. cum glos. Mihi tamen magis placet opinio Romani, vt argumentemur a contrario sensu in d. Auth. quia cõclusiones erunt rotũdiores aduersus iura antiqua, & præcipuè vers. si pater. d. l. 1. Nec obstat quòd legum correctio sit vitanda, d. l. præcipimus, cum simil. & quòd in legibus communibus potius lex aliqua sit censenda superflua, quàm vt corrigatur quicquam, vt not. Paul. Castr. hic, nu. 10. vers. sed in legibus, quia respondeo, hoc habere locum, quoties sumus in dubio. sed casus noster est clarus. Nam Iustinianus composuit Auth. ad correctionem iuris antiqui: & ideo dicendum est, quod not. hic Castr. d. n. 10. in statuto, & Alex. hic in lege noua, vers. hæc tamen prima fallentia, vsque ad nu. 39. vt nihil superfluat, etiam ad correctionem: cum legislator intendens correctioni, non frustra expresserit ex testamento, & ab intestato. d. auth. ex testamento.

Sub nu. 40. vers. nisi intentio legislatoris fundetur ex illis verbis &c. ¶ Scot. Facit glos. d. c. si papa, vt afferat, ibi, vel eius intentio.

Vers. per l. si fundum per fideicommissum, §. 1. ff. de legã. 1. ¶ Scot. voluit allegare l. Titio pecunia. §. 1. ff. de lega. 1.

Vers. §. notanter. ff. ¶ Scot. lege, §. Vnde Pomponius, vbi glos. ff.

Colum. 13. versic. non expressa prouisio, sed tacita subintellecta &c. ¶ Scot. In contrarium facit: quia illud dicitur euidens, quod colligitur ex coniecturis. Barto. l. prætor. in princip. infra de oper. noui nunc.

Vers. bene facit, licet ipse non allegat, id quod voluit glos. &c. ¶ Scot. Vsuræ enim non tantum sunt contra canones, sed etiam contra ius diuinum.

Sub nu. 49. vers. secundo per l. fi. C. ubi senat. vel clar. qua tamen in veritate non probat &c. ¶ Scot. l. fi. C. vbi senat. vel clariss. non executio, quæ præcipuè in principe custoditur, per illum text. sed cognitio delegatur: vt adnotaui ad Bart. hic. Credo quòd idem Dec. hic aduertat. Nisi dicamus, quòd ille sacer cognitor amplissimos quidem condemnet, sed consulto principe; inferiores etiam inconsulto. arg. vers. contra huiusmodi vires, vel eorum &c. a sensu contrario. Et vide ibi glos. verb. absoluendo.

Col. 16. vers. & innuit text. ibi, in verbo extraordinarium, non violando text. ¶ Scot. extraordinarium, idest, speciale, vt ibi glos.

Nu. 50. vers. secundò potest responderi, vbi sitmentio &c. ¶ Scot. vide tamen l. notionem. infra de verbo. signif.

Sub nu. 55. vers. in §. si quis vero comprehensorum. in Auth. vt nul. iud. ¶ Scot. Aduerte, quòd ibi loquuntur de literis publicis. nisi dicas intelligendum quòd scribat vt iudex, & persona publica, nõ autem vt amicus simpliciter.

Sub n. 55. Add tene menti. Adde tu &c. vers. nec est tale quid, quod pendeat a voluntate &c. ¶ Scot. vt in l. hn. ff. de hæred. instit. quam Bart. allegat in d. l. ambitiosa, colum. 7. dd. vers. visis, et examinati s supra alleg per Curt. & Alex. hic: quæ nihil pro iudice facit.

Nu 64. ex his etiam infertur, non bene dixisse Guliel. de Cun. hic, cum voluerit &c. ¶ Scot. Vide Dec. hic, num. 76. in fin.

Sub nu. 67. vers. iuxta l. solet, infra tit. 1. ¶ Scot. supra de offic. proconsf. arg. infra nu. 74. uers. non obstat d. l. solet, quia &c.

Sub nu. 77. vers. non autem loquitur. ¶ Scot. lege, nos autẽ loquimur.

Sub nu. 79. ver. sed non videtur ibi hoc bene colligi &c. ¶ Sco. Aduerte quòd secundum declarationem Pauli Castrens. in l. a iudice, C. iudic. col. 2. circ. med. vers. oppo. cum vers. solue secundum glos. &c. facit.

Vers. secundò probatur per l pater, §. quindecim &c. ¶ Scot. secundum, & tertium argumentum in idem recidunt. Applica inductionem Bartol. d. §. quindecim & d. l. 1. vers. cõtra quoque, cum ratione, quã Alex. hic in 3. arg. adducit: & res erit clara, vt eodem tendat. confer amborum verba.

Nu. 81. sextò, quia subdelegatus &c. ¶ Scot. Adde quòd mutata persona, mutatur ipsa res, siue causa, l. per procuratorem. in fin. infra de acquir. hæred.

Vers. septimò facit in arg. &c. ¶ Scot. Hoc argumentum nihil facit secundum Ias. hic.

Sub num. 85.*uers.& expressius probatur in c.studuisti.*} Scot. Cum glo.fi.circ.fin.

Sub num. 87.*uers.quia illud,quod in d.l.un.in fin.dicitur &c.*} Scot. vult Alex. dicere, quòd in d.l.vn. ibi, nullo personarum, causarumvè habito tractatu, loquatur incidenter Imperator,nec disponit circa potestatem delegati a principe, & ita verba incidentia,intelliguntur secundum alia iura. Quod autem dicitur de habilitate,non habet locum, quia nihil disponitur in ea de re noua. Nam principaliter loquitur de appellatione:quam fieri disponit a subdelegato ad delegatum principis.

Ad disputationem Alexandri,quæ hic subijcitur: & inscribitur,à primis verbis,

REX ARAGONVM.

Add Rex Arragonum.ista disputatio &c.uers. & direxit &c.} Scot. Idest,intitulauit,seu dedicauit, nũcupauitvè, Nõ ergò edidit tanquam opusculum Bartolomei Socini,prout vult Ioan.Baptista Zillet. in suo Indice.c.de disputationibus: qui subdit, quòd Io.Neuiz. in suo indice librorum legalium, cuius meminin sylua nuptialis, asserit illam esse Pauli Tarentini. Aduerte, quia in meo libro est subscript. Anton. Butr.

De officio assesso. Tit. 22.

Ad l. diem functo. 4.

Add.ex qua infert Paul.de Cast.hic.Adde tu,quòd &c.} Scot. Sententiam Paul.Castr. uidetur approbare Soci. hic col.2.in fin.

Scholia Fed.Scoti Iureconsf.&c.Ad Alex.in Librum secundum Digest.

De iurisd. omn. iud. Tit 1.

Ad l.imperium. 3.

Scot. Quid sit merum,vide Alex.l.5.col. 2.de uerbo. obligat.

Ad l.more. 5.

Sub num. 13. *uers. differentia est inter ordinarios, & delegatos à lege datos, quia a sententia delegatorum a lege appellabitur &c.*} Scot. Considera quod ponit Plauti.in l.j. supra,de offic.eius.uers.iure magistratus.num. 75. 76.77.86.97.90.& nu. 18.101.102.103.

Ad l.solet. 16.

Sub nu. 8.*uers.de qua materia etiam uide per Ant.&c.*} Scot. vide Papi. Castrensf.l. a iudice. C. de iudic. propè finem.

Quod quisque i iuris.&c. Tit. 2.

Col. 2.*uers.uidetur quòd contrà Bart.sit text, in l. ita autem.§. gessisse &c.*}S cot. Hunc tex.non insubtiliter Ias. pro Bartolo inducit in l.si is qui pro emptore,de vsuc. ch. antep.nu.353.

De in ius uocan. Tit. 4.

Ad l.sed si hac. 10.

§.Patronum,uerb.sed contra hoc facit &c.}Scot.vide Dec. in l.pactum,col.5.C.de collatio.

Ad l. quamuis. 11.

Col.u l.uers.secus si pœna committeretur in lite contestata &c.} Scot. Concord. Abb.in c.1.de plus petit.

In ius voca. vt eant. Tit. 6.

Ad l. 1.

Vers.statuta laicorum &c.dicuntur esse contra libertatem ecclesiasticam.} Scot. Vide Dec.in c.ecclesia,colum.17. de constit.

Qui satisd. cogant. Tit. 8.

Ad l. 1.

Col. 2.*uers. nulla satisdatio &c. ab eo qui est manifeste diues.*} Scot. Tu dic vltrà alia,quòd glo.in l. si finita.§.eleganter.ff.de damn. infect. sentit ipsum cogi posse vt caueat, etiam si uelit ædibus carere quę damnũ fecerunt:quam vide.

De pactis. Tit. 14.

Ad l.iusgentium. 7.

Col. 3.*uers.istud non dicitur donatio,sed pactum.*} Scot. Pactum de donando non est donatio.Conuentio de permutãdo,non est permutatio, sicuti scribit Pau. Castren.Qui tamen cum Bartolo vult. l.si quis argentum.C.de donat.ad illud extendi.Sed oppositum sentit Alex.infra,Ioanni suo assensus.vide additamentum Curtij ad Castrensf. Ego addidi ad d.l.si quis argentum. Alexandri locum.

Sub num. 8.*uers.uenditio potest comprehendere donationem ob causam.*} Scot. Lege,venditionem ob causam.vide infra,num.13.

§. quod ferè.sub num. 10. *uers.& secundum eum ista gl.&c.*} Scot. vide Alex.in simili in l.1.col. pen. post prin. infra,de lega.2.vbi alleg.Ant.Butr. in c.translato, de constit.contrarium in simili volentem: quia nõ dicitur esse de instrumento,quod legi non potest. l.1.infra,de ijs quæ in testa.delen.

Scholia Feder. Scoti Iureconsf. Ad Alex.in Librum duodecimum Digest.

De rebus cred.Si cert.petat.&c. Tit. 1.

Ad l. 1.

3.*not. Add.rubrica.uide Io.de Imo.&c.*}Scot.vide Dec.in rubr.extra de constit.

Sub nu. 7.*uers.de disp.& all.§.fi in fi.*} Scot. Abb.in prooe, Gregor.ad fin.

Ad l. mutuum. 2.

Col. 1.*uers.§. per nuncupationem. C. de testa.*} Scot. Sequitur Soci.consf.253,col.3.

Vers.infra,de uerb.oblig.dic,ut ibi.} Scot. vide Soci. ad supradicta in rubr.de uerb.oblig.col.8.

§.appellata.Add.allusione.Adde Abb.&c.} Scot.Alex.consil.71.num.2.lib.6.

Ad

Ad l. cum quid. 3.

Sub nu. ult. vers. l. cum mandato. §. fin. supra, de minor. } Scot. Facit gl. 22. q. 2. c. ult. in fi.

De condict. indebiti. Tit. 6.

Ad l. si non sortem. 26.

§ si centum. vers. Adde quòd de hoc est text. in l. si qui ita sint &c. } Scot. Est l. 4. contrarium tenet Ruin. in l. filiusfam. §. diui. col. 16. quem sequitur Alciat. ibi.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Alex. in Lib. vigesimumquartum Digest.

Solut. matr. quemad. dos petat. Tit. 3.

Ad Rubr.

Sub nu. 22. vers. ideo non uidetur alieni praeiudicare. } Scot. In simili Abb. in c. ecclesia, col. 8. nu. 12. de consti. ubi Dec. inter nu. 27. & 28.

Add. ult. & uide Abb. in c. 3. &c. } Scot. Dec. post alios in c. ecclesia, de constit.

Ad l. 1.

Sub nu. 13. vers. cum non procedat argum. de alimentis &c. } Scot. vide Bar. in §. pater naturalis. hic alleg. & ad de, quòd arguit de alimentis ad dotē in l. Maeuius. §. duob. col. pen. de lega. 2.

Vers. pater tenetur filium naturalem alere. } Scot. Intellige q̃ qui alere tenetur, non tenetur soluere debita. l. si quis a liberis. §. parens. de libe. agnoscen. Io. And. in add. ad gl. c. cum haberet. de eo qui dux. in matri. quam poll. per adulte.

Sub nu. 27. vers. quam habere debet instrumenta ex forma statuti &c. } Scot. Et sic non de iure communi.

Sub nu. 28. vers. glos. & est notab. in l. penult. supra, de arbitr. } Scot. Adde gl. uerb. iudicauerit. c. tria. 36. q. 2. vide quod notaui ad d. gl. d. l. pen.

Ad l. non solum. 3.

Vers. & no. glo. &c. } Scot. Quam Bart. ibi sequitur.

Vers. in l. uero procuratori. infra, de solu. } Scot. vide Abba. & Dec. in c. cum M. Ferrariensis. illum colum. 5. in princ. hunc col. 4. de constit. & vide. liqui hommē. §. si gener. & ibi Barto. de solut. Paul. Castrensi. l. 3. §. 1. infr. iud. sol. Dec. tamen loco sup. alleg. conclu dit oppositum quadam noua ratione motus, de qua ibi per eum.

Ad l. diuortio. aliàs. §. Papinianus.

l. fructus. 7.

Col. 2. vers. quod tene menti, quia non memini alibi ita &c. } Scot. Limita nisi ageretur de forma Ias. l. 1. in prin. col. 4. nu. 19. de uerb. obli. uide Doct. l. 2. §. prius. in fra. de vulg. & pupil. substi.

§. si fundum. Add. in d. auth. qui rem. Adde tu &c. vers. ubi iudicatur ad paria, diruere domum, arbores excidere, & uineas extirpare, & bene facit, quia emphyteota &c. } Scot. vide infra. l. si mora. in add. col. 4.

Ad l. si alienam. 11.

Col. ult. vers. nam quod imo illa gl. senserit, quòd ibi prima &c. } Scot. Contrarium est uerum, cum ibi unus de quo loquitur gloss. capitu. episcopus Ouet. ratione possessionis audiatur ante executionem, vt ibi in textu.

Vers. ergò &c. } Scot. Sed ibi caeperat agere, etiam antequam ferretur sententia. Tene cum Canon. per tex. expressum, in d. l. pen. vers. aduersus duos defendit. uers. atque oporteret si aduersus alium &c. vers. ut scilicet, simulac, vers. cum quo actum est. vers. aduersus alium defendat. Vide glo. verb. non esset, malè loquitur dicēs, quia, nec petita adhuc.

Ad l. quia tale. 13.

Col. 1 vers. qua distinctio Dyn. non uidetur perfecta. } Scot. Contrarium Dec. in l. in omnibus. de regul. iur. colum. 2.

Ad l. rei. 15.

§. si in iudicio. colum. ult. vers. ideo te condemno. } Scot. Adde si dixisset: quia probatum non est, per A. & B. ideo te absoluo, idem ect. licet enim appareret proba tum alijs: tamen iudex potest non adhibere fidē. l. 3. uers. tu magis. de testib. l. Lucius. vbi Bart. de ijs qui notan. infa. vide de hoc Alex. d. l. 1. de error. calcu.

Ad l. si cum dotem. 22.

Col. ulti. ad fin. vers. non obst. ratio Rom. quia si ita esset &c. } Scot. Simile Dec. in c. ecclesia, col. 6. ad fin. de cōstit. contra Abbatem vtentem tali ratione in rubr. de regul.

§ sin autem in fanissimo. col. 3. vers. Item etiam dominus non tenetur ad uestimenta famulo. } Scot. Imo, ut probat d. l. id vestimentum. & l. peculium nascitur. ff. eo. titu. de pecul.

Ad l. transgrediamur. aliàs. §. d. l. si cum dotem.

Col. 3. vers. in casu quo filius &c. seorsum a patre &c. } Scot. An idem si habitet de uoluntate patris, vt supra.

Ad l. si constante. 24.

Col. 4. vers. & haec doctrina Bartoli procedit in fauorabilibus exorbitantibus. } Scot. vide tex. & ibi Bart. in l. hoc modo. infra, de condit. & demonst.

Sub nu. 8. vers. licet Imo. contrarium teneat, & malè, ut ibi dixi. } Scot. Imò ibi persuadet sibi opinionem Bart. in puncto iuris non esse veram.

Ad l. si filiofam. 25.

§. si uir in quinquennium. col. 2. vers. in d. §. ea lege, teneat contrarium. } Scot. Et in l. si merces. §. 1. supra, loca. vbi adnotaui. vide Alex. d. l. qui absenti. §. 1.

Ad l. si marito. 31.

Add. possinus. de hoc uide &c. } Sco. Alex ius sibi cōtrarius in l. si quis arbitratu. 8. q. vbi vide Ias. de verb. obl.

Ad l. viro. 39.

Col. 2. vers. & possunt omnia eadem sententia terminari, secus ubi &c. } Scot. Bald. dicit, necesse est. Vnde credo, quòd uelit dicere, debent. Etiam Felin. in cap. in praesentia, colum. 2. in fin. dicit, necesse est. extr. de probatio.

Scholia Fed. Scot. Iureconf. &c. Ad Alex. in Librum vigesimum octauum Dig.

De liber. & posthu. Tit. 2.

Ad l. in suis. 11.

Col. 3. vers. secus in haerede extraneo. } Scot. vide quod not. Alex. ex Bald. in l. si filius. col. fin. ubi addidi. infra, de vulg. & pupil. substit.

Ad l. Gallus. 29.

§. Quidam rectè, col. 3. Add. Procedere. in hoc articulo &c. Scot. Vide Alex. in l. hæredes mei, § cum ita, col. 6. infra ad Trebell.

Col. seq. Add. successiuo. Adde Lu. Rom. cons. &c. Scot. vide Corn. Per. cons. 24. in fi. in 2.

§. & quid si tantum, col. 3. Add. Ad accidentiam. Adde Lu. Rom. &c. Sco. Vide Alex. in l. qui se patris, col. pe. C. vn. liber. vbi Ias.

§. instituens, col. 3. vers. dum restringit eum ad dationem tute. Sco. Tamē idem facit Bart in d. l. liberorum, col. 3.

De vulg. & pupill. substit. Tit. 6.

Ad l. 1.

Adde Alex. in l. 1. & c. de vulg. & pupill. Scot. lege, verb. oblig. vers. tamen quicquid dicant Docto. veritas &c. vbi concludit, admitēdum, quia exceptio, nihil releuat, vt ibi per eum.

Col. 2. vers. tamen fallit, nisi respondens esset idiota. vt quia rusticus &c. Scot. Facit quod not. Ang. per illū text. in §. & licem, in fi. Auth. de testib.

Ad l. 2.

Sub nu 35. ver. Tenendo igitur cum communi &c. restat ad alleg. in contrarium respondere, quibus dico &c. Scot. vide Soci. in l. hæredes mei. §. cum ita, col. 7. nu. 18. infra ad Trebell.

§. Prius, nu. 13. vers. ex quo inferunt &c. Sco. Vide Alex. l. diuortio, col. 2. supra solut. matri. vbi limitat in forma. ibi vide.

Ad l. si pater. 9.

Sed si Titius viueret, non haberet plus Caio. ergo &c. Sco. Tu aduerte, quòd videretur non admittēdos esse posthumos Titij, donec viuat Caius, alter ex nominatis, per text. in l. cū ita, §. fi. vers. post eos omnes extinctos, qui ex nomine defuncti &c. nisi dixeris ibi, reliquos de familia non dici nominatos: at hic posthumos dici secundò nominatos: cum aliter, & apertius nominari non potu erint, iuxt. not per Bart. in l. commodissimè, supra deliber. & posthu. Sed illos de familia, cum præsertim extarent viuo testatore nominari suis nominibus potuisse. Quod cum factum non sit, non videri nominatos.

Ad l. si filius. 12.

Nu. 13. vers. Fallit in posthumo, qui licet &c. tamen est suus Sco. Vide Dec. l. fin. col. 1. C. un. liber.

Col. fin. vers. limita, nisi filius dicat se possidere tanquam agnatus, non autem tanquam &c. quod nota, quia est singularissimum verbum & legistis &c. Scot. vide Ias. in l. 1. nu. 25. C. qui admit. Dec. in repet. d. l. nu. 89.

Ad l. centurio 15.

Col. 3. in doctoreis actibus antepouendus &c. Scot. Vide Dec. in c. ne innitaris. in fi. de constit. quæ ibi ponit: Faciunt ad hoc dictum Alex.

Vers. hoc probare videtur text. &c. Scot. vide ibi omnino Azo. in Sum. vbi tenuit etiam, quòd in pari causa, præferretur doctor, dum vult vicarium magistratus præferri vicario, vel comiti magistri militum. Quod innuit Alex. hic, inquiens, in promiscuis, præferri Doctores ad latus principis militibus, & sic de singulis.

Sub nu. 17. vers. qui actu, & exercitio sunt Doctores, & aduocati. Scot. Facit c. generaliter. 16. q. 1.

Vers. Bart. in l. medicos. C. de profess. & med. Scot. Tamen hęc impugnari possunt ex ijs quę not. Abb. in proœm. decret. 2. nu. 11. & 12. Adde Aret. cons. 92. q. allegat Ias. in l. ad egregias. col. 2. ad fi. ff. de iureiur. cum etiam illiteratus sit doctor, & in consilio principis. Bart. l. 1. nu. 9. C. de dignit. lib. 11. Vnde apparet nomen esse dignitatis potius, quàm exercitii, vt docet communis vsus loquendi, qui exercentes appellat, vel lectores, vel aduocatos, vel consultores: Doctores autem quosque insignitos Doctoreis insulis. Facit Bart. post alios in l. 1. §. postulare, de postul. dum format quæstionem, an aduocatus debeat scire literas, quasi doctor possit esse sine literis, non aduocatus, prout est species. Exemplum autem, quòd Augustus est Augustus, licet non augeat, non est bonum: quia Augustus nō ab augendo (vt dicunt isti) sed ad ab augurio dictus est, quasi creatus Deo auspice, & cum religione, ac sanctitate, sacraque cerimonia. Vnde Enn. Augusto augurio postquam inclyta condita Roma est, idest, sancto, ac venerabili. Vergil. Tectum augustum &c. idest, sanctum, ac venerabile. Præterea etiam si doceretur ab augendo, tamen quia ratio huius nominis esset secundum istos, quia huius debet esse propositi, vt augeat. glos. Instit. in princ. non caderet in illiteratum, qui non potest esse huius propositi, vt doceat: quia nemo dat, quod nō habet. l. nemo plus iuris, ff. de regu. iuris.

Sub nu. 70. vers. licet contrarium voluerit, glo. in d. l. verbis. Sco. vbi vide istum, & in l. 1. §. si quis ita, col. 2. de verbo. obliga. ad dictum præcedens, vers. & vt prę dictis &c. n u. 70.

Nu. vlt. Tractat hic Bart. quæ sint verba &c. Scot. de verbo, lego, Alex. l. 1. infra de lega. 1.

Ad l. si pater. 26.

Vers. & post mortem omnium Titium substituo. Scot. vide Ias. infra l. potest. col. 3. in fi. cum seq. & ad hanc q. vide text. nō allega. per alios in l. cum ita, §. fi. infra de lega. 2.

Col. 2. vers. facta erat fideicommissaria substitutio pluribus Scot. Ita lege, non pupil. & vide Alex. in l. si pater filiam, §. fi. col. pen. in princ. infra ad leg. Falcid.

Vers. per d. l. codicillis, in princ. Scot. Melius per d. §. fi. vbi Alciat.

Ad l. ex duobus. 34.

Nu. 3. hæc glos. est singularis &c. Scot. vide Soci. in l. 3. col. 3. Limit. 6. infra de lega. 1.

Ad l. cum ex filio. 39.

Vers. no. quòd testamentum &c. Sco. Quod ostendit text. in l. codicillis, §. fi. infra de lega. 2.

Vers. glos. reputata sing. in l. &c. Scot. & male: Nam est alia in l. si in personam, in fi. C. de fideic.

Vers. & non transmittit. Scot. Vide Soci. in §. cum ita, infra per Alex. alleg. nu. 9. col. 3.

Ad l. qui duos. 42.

Col. 2. vers. vnde si apparet, quòd frater superstes &c. Scot. Vide Soci. d. §. cum ita. col. 12. nu. 15. qui tenet, substitutum non admitti. Et ibi malè refert, Alexandrum hic sequi opinio. Raph. Nam illam infra reprobat, sicut etiam in leg. penul. C. eo. Ideo Soci. malè referens, accusat Alexand. contrarietatis, vt ibi per eum. Sed aduerte, quòd imo Soci. ibi sequitur Raph. & impugnat Alex. hic,

hic,& eius rationes,& accusat Alexan. contrarietatis,cum secutus sit in simil.Raph.in dict.l. penul. C.eod.

Scholia Fed.Scoti Iureconf. &c. Ad Alex. in Lib. Vigesimum nonum. Digest.

De acquir.hæred. Tit. 2.

Ad l. Nolle adire. 4.

Versi.Bar.in l.1.§.qua oneranda. Scot.vbi adnotaui, & intuli ad quoddam dictum.

Versi. Per laicos ipsos inductis. Sco.vide Alex.in§.l.filiusf. §.diui,col.5.nu.14.de leg.1.

Ad l.qui in aliena. 6.

Sub num.11.uersi. quod ibi non apparet. Scot.Quod vide tur aduersus verbam d. c.

Sub num. 17. uersi. & sic quòd non tractabatur de praiudicio iuris. Scot. supple alteri quæsiti. Idem dixit ipse Alex.cõtra opinionem Pau.Castr. in l.1.col.5. C. qui admit.

§. Celsus,col.2.uersi.quinimmo Bald.in l fi.&c. Scot. vide Dec.in c.cum M.col.6.ad fi.de const.

Ad l.is potest. 58.

Col.3.uersi.si statuto cauetur, quòd hæreditas. Scot. vide Dec.in l.1.not.1.C.qui admit.

Ad l.sed & si de. 34.

Col.2.uersi.& idem uoluit Bart.in l.2.C.de edend. &c. & in l. multum,inf.de condit.& demonstra. Scot.vbi vide Soc. limitantem pluribus modis.

Ad l. necessarijs. 57.

Sub num.11.uersi.tamen secus est in legitimatio. per illum tex. Scot.de quo vide Dec.in l.fi.col.2.C.un.legit.

Scholia Fed. Scoti Iureconf.&c. Ad Alex. in Librum Trigesimum Digest.

De legat. & fideicom. Tit. 1.

Ad Rubr.

Versi. quam continuatio glos. Scot.vide continuationem Azo.in sum.

Ad l.1.

Col.2. uersi. intelligitur coarctata quoad legandum, quantum uellet testator. Scot. Quod exprimitur Instit.de leg. Falcid.in princ.nec d.l.verbis legis,aufertur potestas instituẽdi,per verbũ, lege,quemadmodũ nec libertates dãdi:nullaque lex imponitur verbo, sed rebus. Est autem lex 12.tabul. usa verbo, legassit, pro constituerit, in vniuersum pro sua maiestate: non vti eam vocem in formulis concipiendis seruari vellet. Alioqui sat durum fuisset dicere, lego tutelam,seu tutores. Locutus est isto modo nemo, quod sciam.Facit ad uersi.est autem.sup.§.dispo-hat,uersi.secundum antiq. &c.in Authen.de nupt.

Col. 3. uersi. impugnat istam differentiam, quæ sit distinguendo &c. Scot. Impugnatur hæc differentia in casu, in l.3.inf.eo.

Versi.utatur uerbis præceptiuis, & erit legatum. Scot. vide text.l.3.in prin.sup.de usufr.de qua l. adnotaui ad aliud,licet & ad hoc faciat,ad Ias.num.63.64.65. vbi Ias.intelligit illum tex.in fideicommisso,& clarius num.76.vide Soc.sup.in rubr. in fi.

Versi. ad quemcumque uerba dirigatur. Scot.Immo in dictis ll. testator intelligi non potest alloqui quemquam præter hæredem,seu oneratum.

Versi.ubi uerba fuerunt relata ad honoratum. Scot. Aduerte, quòd verba precatiua relata ad honoratum, non disponunt.l.generali,inf.de vsufr.leg.Barto.l. peto.inf.tit.2.

Add. fideicommissum. videtur quòd uerbum,nolo &c. Scot. vide Bartol.in l.centurio,vlt.q.princ.ibi,volo recipias &c.de vulg.

Versi. & dico, quòd illud dictum Paul.de Castr. Scot. vide hic Ias.pro Castr.col.5.nu.33.

Versi.Tandem tempore diui Pij. Scot. lege, diui Augusti, non diui Pij.sic.inf.

Versi.§ circa equorum,de uerb signif. Scot. Adde alium in c.exijt qui seminat, §.ad hæc quia,uersic. in hoc casu,de uerb.signi.eo.lib.6.

Versi.etiam quo ad onera &c. Scot. & sic etiam sine clausula subeunt onera. ergò vis clausulę nihil ad rem.

Col. 5.uersi.modifica dictum Ang. Scot. Actiuè, & passiuè,modò non obstet aliquod priuilegium ex mente Bartol.d.§.si emancipatus. vide quod inf. nòto, ad l.per adoptionem,sup.de adopt. alleg. hic per Alex.hac col.

Versi.uidelicet,cum modificationibus Bar.&c. Scot. ne laxdatur priuilegium.

Versi.ut Instit.de donatio.§.1. Scot.Facit sol.Bar.in oppos.glo.uerb.triens,d.§.aliud, sed leuiter.

Versi.in l.per adoptionem,per illum tex.suprà,de adopt. Scot. Quæ facit contra gloss.d.c. temporis qualitas,ibi, & pereunt iura &c. concluditur etiam si maior sit dignitas adoptantis,augeri dignitatem adoptati: si minor,non ideo minui.

Colum.6. uersi. quòd compilatores noui iuris detraxerint &c. Scot.quemadmodum & alibi creduntur addidisse,l.2.vbi glos.& Bar.de iniust.rupt.irr.testa. & l.1. §.si cohæredis,inf.ad Treb.

Versi.§.tanta,col.2. Scot.ibi,adiectionem, vel diminutionem &c.

Versi.Alleg.l.illud,§.tractari.sup.tit.1. Scot. Melius facit §.præterea, Instit. de fideicom.hæred.allega.hic per glos.

Versi.quod non erat &c. Scot.Hoc placet, vt adnotaui ad Castrens. Efficaciter enim petebantur hoc iure etiam legata. Adnotaui ad glos. hic.

Versi.pot est etiam responderi exponendo &c. Scot. etiam si exponas necessarium,idest,vtile, quid tum? Miror Alexan.hoc addidisse. Nam siue necessarium,siue vtile dicas, tamen sequitur, quòd aliàs non erat prouisum.

Versi.quod tex.in d.§.tractari,non dicit &c. Scot. Tu considera melius,quòd iureconsultus ibi facit mentionem legatorum,& substitutionis vulgaris, tanquã requisitorum testamenti, quibus indicetur voluntatem fuisse testandi,non codicillandi. Prius autem dixerat de fideicommissaria hæreditate, tanquam requisito codicillorum. Et ita Alexander non bene respondet: & fallitur in uersi. immò videtur,quòd legata in codicillis &c. Nam loquitur contra

contra tex.§.præterea, alleg. hic in glos. Sed distinguenda sunt tempora. Tene tamẽ secundum meã induct. quòd d.§. tractari, facit pro Raph. aliter Soci. hic.

Versi. & in dubio, codicilli intelliguntur &c. } Scot. Hæc præsumptio habet locum hodie secundum glo.d.l.3. Secus igitur anteà. Quod aduerte ad infirmandum arg. Alex.

Versi. ubi dicit per illam l. probari, quòd octo &c. } Scot. & bene propter dictionem numerosam à sensu contrario: si loquitur de text.d. Auth. de refer. si de l. hac consultissima, propter dictionem, tot: quæ cum sit multitudinis, & referatur ibi ad octo, probat octo esse multitudinem.

Versi. in uersi. uendicare. inf. de leg. 3. ad idem &c. } Scot. Aduerte tamen quòd verbum, vendicare, ponitur impropriè non rarò. Alex. l. Non amplius, §. fina. q. 1. inf. eod.

Versi. uidetur præsupponere, quòd fideicommissa olim &c. } Scot. vide gl. l. unum ex familia. §. sed si uno, uerb. patetur. inf. tit. 1.

Versi. uel uerius ibi loquitur de officio iudicis quod datur. } Scot. Hoc videtur durius: cum ibi nulla fiat differẽtia inter vniuersale fideicommissum, & particulare, versi. vt puta fideicom.

Sub num. 16. uersi. in quibus erat utilis. } Scot. nulla re extrinsecus considerata, t inf.

Versi. & hoc probatur in d. l. si seruus Titij. } Scot. versi. quia & ipsi non alteri &c. uersi. ita præstari debebit, vt offeratur &c.

Versi. Ad hoc non tendebat dispositio testatoris &c. } Scot. Hæres tamen potest retinere tam in legato, quàm in fideicommisso ad cautionem suam. d. l. seruus Titij, vt sup.

Col. seq. uersi. dummodò uerba in secundo casu &c. } Scot. Idẽ in primo. Raph. enim non attendit ad vtrum verba referantur: sed an præceptiua sint, an precatiua; vt hæc fideicommissum, illa inducant legatum, vide sup. nu. 4. uersi. Sed Raph. in rub. huius tit. &c. & Alex. hic male retulit hęc verba, dummodo &c. quia a contrario sensu colligitur in primo casu cõtra mentem Raph. suprà relatam, d. nu. 4. &c. Aduerte tamen, quòd si uerba precatiua referuntur ad honoratum, non disponunt. l. generali. inf. de vsufruct. lega.

Versi. vt puta iubeo quòd hæres meus &c. } Scot. vide Soci. in rubr. & tex. l. 3. de vsufr. Idem si ad honoratum secundum mentem Raph. sup. nu. 4. uersi. sed Rapha. in rubr. &c. relatam.

Col. 9. uersi. ex eo, quòd recta uia transit &c. } Scot. & debilius est ius patronatus in seruum testamẽto, quàm per hæredem manumissum: & ita libertati fauorabi ius est consultum. vide suprà, num. 16. uersic. & magna est differentia, an hæres consequatur &c.

Versi. ex ratione, quam hic ponit. } Scot. Bartol. colum. 3. num. 7.

Versi. qui potest redimere. } Scot. & manumittere: & differre, quo ad occasio redimendi offeratur, d. §. libertas. in fi. at directa moram non patitur.

Versi. Quod est falsum, vt l. non amplius &c. } Scot. contrarium tenuit in §. fin. inf. alleg. ut aduertit Ias. hic, nu. 84. secutus opinionem cõem contra Bartol. ibi.

Versi. unde concludit Inn. & fortè benè, quòd ideo est &c. } Scot. vide Castrens. hic, num. 14. in fi. Facit glos. fi. §. restituta, Inst. de fideic. hæred.

Versi. fine cessione. } Scot. Actionum. s. quas habet hæres aduersus eos, quibus restituit: vt præstetur indemnis ab hæreditari. s cr editoribus.

Versi. ita puto dicendum, quamuis Io. &c. } Scot. vide Ias. hic, & Paul. Castr. in l. 2. in fi. 1. col. C. commun. de lega. post glos.

Sub num. 20. uersi. tamen fortassis in contrarium &c. } Scot. vide Socin. hic, numero 12. defendentem Petr. de Ancharan.

Versi. & est de mente glos. subtiliter ponderata, in l. seruum Titij &c. } Scot. lege. in l. si seruus Titij: & aduerte diligenter.

Versi. nam ibi dicit glo. potest agere rei vendicatione. } Scot. Aduerte, quòd dicta glos. in l. 1. in fi. in mag. glosse dat rei vendicationem ei, cuius res vsucapiebatur ab hærede damnato eandem præstare cuidam legatario: cui quæ actio competat, nullum in gloss. uerbum: quæ subiungit simpliciter, eum completa hæredis vsucapione, rem fuisse consecutum, dolosè tamen. Cum enim hæres conueniretur a domino rei vendicatione, legatarius fecit nec esset in iudicio. Itaque completa est vsucapio per dolũ legatarij: cuius hæres postea conuenitur, ne defuncti legatarij dolus, per quem completa vsucapione rem habuit ille, & transmisit, hæredi prosit, vt ibi latius. Quomodo rem habuerit legatarius, ibi nihil dicitur.

Versi. Ad id potest adduci l. fi. § sed quia nostra &c. } Scot. quę sunt leuia. Nam dicit etiam se dare personalem actionem, & rei vendicationem: cum tamen antiquitus competeret, vt latè suprà, numer. 13. & ipse Iustinianus innuit in primis verbis l. 1. d. tit. comm. de leg. Et solutiones ad d. l. creditoribus, d. iuinat. In legatis igitur Bartol. sequor: in fideicommissis, Cyn. & alios. Nam d. l. creditoribus, loquitur in legatis. Ergò Iustinianus quoad fideicommissa donat hypothecariam: non quo ad legata. Voluit tamen liberalior videri, quam fuit. d. l. 1. & hac l. vires fideicommissorum attribuuntur legatis, non ęcontra. Sed Iustinia. hodie æquat hæc, d. l. 1. d. l. creditoribus. Fuit Papin. antè hanc l. Vlpia. Dictas solutiones ad d. l. creditoribus, dat Paul. quoque Castrens. d. l. 1. commu. de leg. videtur tamen pro Cyno aduersus Bart. text. in l. si res, quam. in fin. ff. de euict. & d. l. creditoribus, est sita in titulo, in quo tractatur de ijs, quos prætor in possessionem misit: & hypothecam dedit: vt glos. in rubr. ibi. ergò &c. l. Imperator, de in diem addict.

Versi. fateor, quòd satis est sustentabilis ista ult. opin. } Scot. contra Bart. sup. ten et Fulg. d. l. 1. vide inf. num. 27. uersi. & vltra.

Col. seq. uersi. tamen præsupponit quasi obligationem. } Scot. Sed in casu nostro non est obligatio, nec personalis, nec ex officio iudicis: cum non competat, vt in fra: ergò cessat hypotheca.

Versi. undè puto, quòd Barto hic melius loquatur, quàm Bald. in d. l. 1. } Sco. Damnatur opinio Bald. l. 1. de sacro sanct. eccles. in duobus. Primum, quia dixit, hæreditate non adita, peti legata officio iudicis. Secundum,

cundum,quia dixit,seu præsupposuit,non concurrere hypothecariam cum officio iudicis.

Vers.Non superest personalis actio &c. Scot.id est,nec obligatio,nec quasi,cum nec officium iudicis competat:ut supra,quod præsupponit quasi obligationē vt supra.

Vers.in vlt.col.supra de iust.& iur. Scot. Barth.in l.Arriani.C.de hæretic.

Vers.nec dubitet aliquis vtrum &c. Scot. Hanc opinio. Alex.confutat Ias. hic nu.111.112.113.& tamen eam sibi cōtrarius est secutus in l.eam quam.col.pen.C.de fideic.

Vers.quia sic videmus,quòd ille &c. Sco.Hanc rationem ridet Ias.hic,in fi.& adducit illam, quòd officium iudicis præsupponit obligationē; vt supra hac col. per. Alex.circ.med.

Sub nu.27.vers.& vltra potestis addere fulgos. Scot. Vide supra nu.23.in fine.

Vers.ergò iura noua tribuentia hypothecam &c. Scot. Imò nihil tribuunt in legatis: quia competebat hipotheca legatarijs ante Iustinianū vt supra dixi post nu.23.sed potius hypothecam fideicommissis indulgent,æquatione facta legatorum, & fideicommissorum, per d.l.1. Ergò cum legato liberationis,cautio nulla antiquitus sit data, non potest intelligi Iustinianus eam transtulisse: hæcque hypothecaria debet adhiberi, cum commode potest adaptari. l.1.§. lex Falcidia.infra ad leg.Falcid. Possumus tamen dicere, sicut competit hypothecaria in alias res defuncti: cum non possit in rem legatam competere, secundum glos.§.nostra,Instit.de leg.per l.neque pignus, de reg.iur.licèt aliter loquatur hic Bart. in fi.& Alex.supra nu.26.hac col.& Docto. hic.Ita cum non possit competere in ipsam liberationem, competat in alias res defuncti: vt expeditius consequatur liberationem: cum ei quoque detur actio ex testamento ad eam consequendam: licet habeat exceptionem. glos. d. §. si debitori. Pro me facit l. is cui, vers. vt saltem tædio, d.tit. Vt in possess. Facit & arg. quo vtitur Alex.ad aliud infra col. 2. vers. vult ergò Imperator,quod.

Col.13.vers. Nō multum facit dictū summ:cum se fundet &c. Scot. Vide eundem Alex.cons.23. col.3.lib.3. & Accurs. ipse hoc improbaret, arg.eius quod not. in l.sed licet,supra de offic.præsid.

Vers. Nec respondet ad iura alleg. in contrarium. Scot. Tu subtilius aduerte contra Salyc.quòd in d.§.fi.conditio non iure speciali,vt ait Salyc. & Alex. concedit: sed communi habetur pro impleta: quia per hæredem parere prohibetur, d.l. in executione. in fi.de verb.oblig. p Alex. supra in 1. memb. q.alleg.cū simil. Facit d.§.is cui.vers.diuersa est cā.

Vers. & ista inuestigatio est maximi effectus &c. Scot. Imò nullus fi Bartolo credimus.d. l.si quis pecuniā.

Vers & sic concludo quòd quando legatum continet &c. Scot. Hoc est contra text. l. eo tempore, §. fin. & ibi Bart.not.supra de pecul.

Vers. Cum non habeat locum actio personalis ex testamento Sco.Habet tamen locum vtilis ex testamēto in expressis edicti verbis,vt p Bart.d.l. si quis pecuniā.

Vers.Nam Bart.hic. Scot. lege, nam Bart ibi,id est d.§.lex Falcidia.

Col.seq.vers. hoc est uerum. Scot. quod n on haberet locum hypotheca.Tu vide Doct.ibi ad eam glo.

vers.quemadmodum non potest simul concurrere eodem tempore,& eodem libello curuulari actio personalis, & rei venditio &c. Scot. quia per vnam petitur rei datio, per alterā rei traditio, quæ repugnat, §.sic itaque vbi etiam glos. Instit.de actio.

Ad l.2.

Col.1.vers. in vers. similes erunt. Scot. Vide Alex. in l. Gallus, §. instituens, col. 3. supra de lib. & posthu.

Vers.sublata significatione, appell. testamenti veniunt codicilli &c. Scot.Tu vide Alciat. in cōtrarium supra in rubr. vbi dixi de hoc:& secutus sum eundem: & duo alia argumenta habeo in quibusdam annotat.ad Instit. Et vide quod adnotaui (& est vnum ex illis duobus argumentis) ad Alex.l. 1. in princ. col.3.infra de verbo.obligatio.

Col.2. vers.sed solum ibi dicitur, quòd nihil immutatur de eo, quod circa, &c. Scot. Adde glos.expressam d. §.fi. verb.casibus:quæ vult, prouisionem eius §.ad oēs donationes pertinere.

Vers.Ang.hic alleg.&c. Scot.& Paul.Castrens.

Col.seq.vers. dicit Imo. Scot. Prius allegauit Castrens. hic.

Vers.vel etiam,quia facta esset in testamento. Scot. vt erat in casu.d.l.3.infra de leg.præst.vbi Bal.vt hac col. supra.

Vers.conditio verò datur ad dandum. Scot. Dic quòd potest competere conditio domino ratione possessionis quam non habet.l.2. §.9. de condict. trit. glos.§.nostra. Inst.de leg.supra.Alex.post Docto. l.1.supra eod.col.pen.in princ.nu.35.

Col.pen. vers.secus in contractibus, in quibus non habet locum ius accrescendi.l.1.§.fi.&c. Scot.Præterquam in vsufructu.l.1.de vsufr.accresc.Paul.hic,nu.9.

Vers.sed potestis allegare, quod istud decidit ex prædictis &c. Scot. Contrarium tenuit Bald. sibi contrarius in l. 1. supra,de tutel.& ratio.distrah. & Alex.sibi contrarius in l.si curatorem habens,C. de in integr.restit.mino.Ias.hic,col.3.nu.14.

Ad l.3.

Col. 1. vers. puta moralis, l. Meuia infra de manu. testa. Scot. Adde l.Titio centum, §.1. infra de condit. & demonstr.

Col.2.vers.videtur etiam esse glos.2.&c. Scot. Quæ probat, quòd se testator dixit, quicunque hæres mihi erit, dato: scriptos tantum rogasse dicitur:nisi addiderit,etiam succedens ab intestato.

Vers. sed puto dictum Baldi non esse verum, per rationes Bart. hic,ad quas &c. Scot. Vide vlt.vers.Bart.in fi.commenti.Aliter Socin.hic col.3.in fi.

Vers.illa dictio,quisquis,requirit saltem numerum duorum,per Imo.&c. Scot. Dyn. contra d.l.ex duobus, §.1.refert P.

Col.3.vers.si quis mihi hæres erit, talia legata præstet:intelligitur,si quis mihi hæres erit.scilicet ex testamento.d.l.si in testamento, cum glos.1. Scot. Aduerte,quòd & hoc textu,& d.l.si in testamento, additur, ex suprascriptis, & in §. 1. eadem verba comprehendunt ex suprascriptis venientem, propter illius tit.naturā: in quo fingitur aditio.l.duo hæres. ff.eo. Soci.hic col.3.nu.11.vlt. limita.

Ad

Ad l. si quis in fundi. 4.

Col. 2. uersi. per id, quod voluit gloss. &c. } Scot. nihil facit. Ias. hic.

Versi. attenduntur potius confines, uel rei qualitas, quàm nomen proprium. } Scot. vide quod not. Castrens. in l. testamentum, C. de testa.

Col. 3. uersi. licet istud non reperiam per Docto. hic, tamen uidetur de mente Bart. } Scot. vide Paul. hic, col. 2. uersi. inspicies ergo, an habeat &c. ubi distinguit secundū doctrinam d. l. pen.

Vers. refert tamen ibi Ang. quòd Gandin. in tract. malefic. conclu dit contrarium &c. } Scot. & Bald. sibi contrarius consilio 54. casus breuis, & arduus, lib. 3.

Add. confinium. Qualitas expressa &c. } Scot. Facit quod not. Bar. in l. non solū, §. morte, col. antep. ff. de op. no. nunc. & ibi in add.

Versi. Imo. dicens quòd melius fortè dixit ibi Bar. quàm glos. hic communiter approbata. } Scot. Aduerte, quòd licet in dubio error, vel dementia arguatur, ideoque legatum nihil valeat, vt hic: tamen in claris secus est. l. cum proponebatur, in fi. ubi Bar. inf. tit. 1. & quamuis non valeat iure fictionis, vt dixit Bart. in d. l. si is qui pro emptore, & Imo. tamen propter voluntatem sustinetur, vt hic not. Inducitur etiam fictio lata quadam significatione, non secundum fictionis definitionem: quæ habet locum, quatenus homo sibi præiudicare potest, l. huiusmodi, l. si ita stipulatus fuero, si Titius. vbi Aret. de verbo. oblig. Ita posset intelligi dictum nostræ glos. & glos. in d. l. quæ extrinsecus. Alio tamen modo soluit hic Socin. in fi. quem vide. alio Ias. hic, col. pen. nu. 52.

Col. ult. uersi. hic non potest apparere testatorem errasse &c. } Scot. Immo apparet testatorem errasse: quia putabat supellectilis appellatione vestem, auri electrum, vel oricalchum, vestis argentum contineri. Et quamuis glos. subijciat, idem si sciat: illud procedit in dubio, per iura per eam allegata: vel quoties constat per indicia, vt Doct. hic.

Versi. secus si ex interuallo. } Scot. Alex. in simili in l. nemo potest, col. 4. inf. eod.

Versi. §. Locator horrei. secundum unum intellectum &c. } Sco. vide Bar. in l. non solum, §. morte, col. 5. per totam: qui examinat intellectus d. §. locator horrei, tribus in locis, vt occurrit allegatio. Ad dictum hic facit l. si ita, de aur. & arg. lega. quam allegat Bartol. d. §. morte, col. 3. in fi.

Ad l. si ita sit ascriptum. 14.

Versi. dummodo ante actum consummatum inserta fuerit: secus si post, ut not. glos. &c. } Scot. vide Dec. in cap. cum M. Ferrar. col. 5. post med. de constit. & col. 8. nu. 29. & c. 7. ult. char. de iudic. Alex. l. non solum, §. morte, in fi. & ibi Ias. col. 21. de oper. nou. nunc.

Versi. post Innoc. in c. Cumana, de elect. } Sco. vbi vide Abb. col. 6.

Ad l. legatarius. 38.

Versi. & ibi not. sup. de usufr. accresc. } Scot. Sed hæc ratio in emphyteosi paterna non attenditur, sicut nec in feudo paterno. Doctor. dicta lege, si mihi, & Titio.

Ad l. si seruus. 50.

§. si quis ante. uersi. ut non inquiratur contra eum. } Scot. vide Dec. in c. cum M. in fi. de constit. qui contrariū tenet, vt ibi per eum.

Ad l. nemo potest. 55.

Add. & necessaria. uide quod &c. } Scot. vide Ias. in l. omnes populi, in fin. ubi de episcopo. suprà. de iust. & iur.

Col. 3. nu. 3. uersi. & ista faciunt ad q. } Scot. tangit incidenter Alex. sup. l. 1. eo. col. 10. & 11.

Sub num. 15. uersi. de usufr. } Scot. Legato. Facit glos. l. si quis ita, infrà alleg. uersi. si autem dicat, dari uolo &c. uersic. non autem per se proferat &c. vnde non est &c.

Versi. & pro distinctione, quam facit Bart. } Scot. vide Alex. l. 4. in fin. prin. sup. eo.

Sub num. 19. uersi. tenent contra Bart. } Sco. & Abb. c. cum dilectus, col. pen. in fi. de arbitr.

Sub num. 21. uersi. tenuit quod sic. } Scot. Immo tenet supplicari, non appellari: & allegat c. non sine, quod est c. 2. de arbitr.

Versi. in c. 2. } Scot. lege, in c. exposita, vbi Ioan. Andr. dicit reuocantem non incidere in pœnam compromisso appositam, post Dyn. in c. scienti, de reg. iur. in 6.

Versi. ideò ibi corrigitur &c. quia sapiebat &c. } Scot. & arbitri dolo non carebant: vt ibi glo. uerb. fauentes. Vnde meritò non statur. l. diem. §. stari, vbi gl. sup. de arbitr. d. glos. uerb. fauentes. & quòd supplicetur, non appelletur, intellexit gloss. d. c. iudicibus, vt sup. proximè adnotaui.

Versi. & idem, quando super re iudicata &c. } Scot. argu. l. 1. uersi. fi. sup. de arbitr.

Versi. & est satis sustentabilis opinio in puncta iuris. } Scot. Aduerte, quòd in d. c. a iudicibus, in fi. agitur de arbitris, qui simul ordinarij, arbitrarijque sunt: vt ab eis appelletur quoties tanquam ordinarij partē grauauerint, vt ibi dicitur, si nihil in electione de arbitrio est dictum: quo casu ab eorum sententia vt iudicum appellatur, vt ibi glo. & Lau. declarat illam. Aliàs non appellatur ab arbitrarijs tantum, d. c. a iudicibus, in prin. c. si quis episcop. §. arbitrarij tantum, ea. cau. & q. nisi in casibus hic relatis. concordat glo. l. diem. §. stari, sup. de arbitr.

Versi. in c. ab arbitris. } Scot. d. cap. a iudicibus. glos. pen. in fin.

Versi. dic quòd sic, secund. Imo. } Scot. Idem tenet Alex. d. l. arbitro, col. 3. nu. 11.

Sub num. 25. uersi. quia statutum editum propter commune bonum &c. } Scot. vide Ias. l. fi. colum. pen. num. 14. C. vn. legit.

Versi. in hæreditate, in qua &c. } Scot. Glos. etiam in l. nō dubium, C. de test. trahit d. l. si post diuisionem, ad legata, dum concludit hæredem sibi non præiudicare per approbationem paternæ voluntatis extra iudicium factam, non promittendo, vel soluendo, vt ibi per eam: & loquitur in legatis, & allegat d. l. si post diuisionem. Tamen in casu d. glo. procedit arg. ab hæreditate ad legata: sed in hoc retentionis contra, per d. §. veteranus, & per rationem de naturali obligatione, quæ non est in hæreditate ex non solemni voluntate, ut per Bart. in d. l. si post diuisionem.

Sub num. 26. uersi. qua nihil facit. } Scot. immo facit, vt ne dies quidem legitimus præscriptionis proferri queat, nedum tolli præscriptio.

Versi. nota per glos. in d. auth. } Scot. cuius glos. ratio secunda

cūda, quæ est de veteris formæ redditione in casu hoc cessat.

Vers.& similiter cum iuri introductio in odium &c.} Scot. Vide Bart. in l. Seius, & Augerius. inf.ad leg.Falcid.

Vers.scriptum non reperi.} Scot.Ias.hic col.antepen.lect. 2.allegat tenentes contrarium.

Vers.quandocunque soluere.} Scot.Vide l.hæres quandocunq;.de acquir.hæred.

Vers.perpetuò obseruare.} Scot. Vide glos.l. 1.C.de præscript.trig.vel quadrag.anno.

Sub nu. 31.vers.& ita limitant istam l. cum hic not.} Scot. & Paul.Castr.hic col.fi.in princ.

Ad l. si sic. 75.

Sub nu. 3. vers. secundum Ioan. de Imo.} Scot. Idem sentit Bald. in l. fin. in princ. ver. licitum, non libitum.C. de contrah.empt.

Ad l.huiusmodi. 84.

Sub nu. 4.vers.& similiter tabellio &c.} Scot.Vide Dec.in c.cum M.Ferrariensis.col.2.not.5.de constit.

Ad l.filiusf. 114.

§.diui Sub nu. 1.vers.& est glos.not.} Scot. quæ glos. addit demum valere, si testator adiecerit, vt turris in familia remaneat: aliàs si vetuerit alienari turrim, nec adiecerit quicquā, non valebit præceptum tanquā nudum, contra Alex.hinc. Vide Bart. ibi, extra consortes, d.l.quotiens.nam sequitur glos.addi di ad Ias.hic latius in repet.sub nu.41.

Sub nu. 2. vers.& casus est. no. dignus. in l. 4.§.fi.&c.} Scot. Sed ibi sumus in casu vel affectionis rei animatæ, odij, vel si dubium sit, quid testator senserit datæ libertatis.l.generaliter.§.si petitum, vbi glos.fin.inf. de fideic.liber. De cuius specie per Docto. hic. Non igitur mirum, si causæ expressio non requiritur. & d.l.4.§.fin. fuit facta institutio sub conditione, non autem prohibitio alienationis, quæ conditio ipsa est. At quodlibet factum etiam stolidum, ponitur in conditione.l.Mæuius.ff.de condit. & demonstr. meritò requiritur cautio l. Mutianæ, eo.tit.

Sub nu. 3.vers.sed in contrarium videtur text.} Scot. Adde l.rogo, vers. si viuus eum alienauerit. de fideicom. liber. Sed ibi sunt verba iurisconsulti declarantis, quatenus ex facto contractum est, seu processum, Vide Alexand.l.qui absenti.§.1.col.1.hic per Alexand.alleg.

Vers.licet ipse non alleget.} Scot. Facit l.cum sub hac conditione.ff.de condit.& demonstra.

Sub nume. 5. vers. meritò hæres in traditione possessionis &c.} Scot. Tamen videmus hæredem sibi consulere posse, quoties requiritur eius traditio, cum aliàs non posset.No.Bart.in l.cum fundus, in fi. inf.de cōdit.& demonstr. Item hæres traditurus petit cautionem fundo alicui legato.l.3.§.si quis ita legauerit, inf.de adimen.lega.de qua Alex.sup.post Bart. Hæc faciunt pro Iasone, qui tenet cum Bart. contra Alexan.hic,& cæteros. Vide Ias. hic in repet. nu.47.48.49.

Sub nu. 7.vers.non autem illum, qui &c.} Scot. Vide Dec. l.in iure ciuili.ff.de regul.iur.

Sub nu. 12. vers. tunc secundum eum statutum valeret &c.} Scot. Vide Abb.d.c.relatum, vbi videtur contradicere, col.pen.in princ. post Bald. in auth. cassa, C. de sacrosc.eccles.Facit gl.verb.personis, in c.ecclesia sanctæ Mariæ, de constit.

Vers. & sic indistinctè stabit vera conclusio Bart. hic &c.} Scot. Et ratio. Sed probatio rationis est falsa; & contra eam hic Alex.est locutus: & adnotaui hac char.in ter.col.in apostil.dum Alexand. impugnat Ang.&c.& ad Ias. hic in 2. Lectu. in hac q. dum Alex.impugnat Ang.loquitur contra Bart.qui sentit, nec priuilegium auferri posse, exemplificans in l.fin.dictum suum. Sed vide aliqua in apostil.& ratio &c.

Vers. De qua materia vltra &c.} Scot. Vide Dec.in d. c.ecclesia.col.antep.cum seq.de constit.

Sub.nu. 14.vers.mihi placet pulchra &c.} Scot.Vide Alex. in l.nolle.sup.de acquir.hæred.

Sub nu. 16.vers.ex quo inferunt, quòd si vendens fundum &c.} Scot. Vide Paul.Castrens.d.§.ea lege. Hanc opinionem probat text.l.fi.C.de pact.int.empto. quicquid Alex. hic subijciat: & somniauerit glos. ibi, etiam communiter (vt iste dicit) approbata, vide Paul.d.l.fi.vers.quod satis dici potest fore de mente huius legis, post Ang.vide glos.fi.in fi.distinct. in in l.quod si locus, sup.de religio. quicquid dicatur per glos.& Docto.in l.in traditionibus. & l. nemo ff.de pact.vide Ias.d.§.ea lege, col.9.nu.34.

Sub.nu. 20.vers.& in l. 2.C.quan.prouo.} Scot. contrarium not.glos.d.l.si ab eo.vbi Bart.

Sub nu. 21.vers.& in d.l.voluntas.} Sco. Et ibi Paul. Castrens.præsertim ad distinct.inf. positam, an sit eadem ratio in donationibus, venditio. & alijs contract.

Sub nu. 22.vers. & in fi. cum glos. &c.} Scot. Facit etiam l.1.cum glos.Sed Bart.& Ias.allegant l.fi. probatur autem d.l.1.cum glos. alienationem propriè dici, cum transfertur dominium: & ideo ius emphyteoticarium alienationem non esse. Et aduerte quòd melius faceret d.l.fi.cum Bart.quàm cum glos.quæ vult venditionem non comprehendere donationem, quamuis eadem ratio sit in vtraq; vt Bart. ibi aduertit; & ideo glos.improbat. Illud de l.1.cum glos.est diuersius aliquantulum in d.l.fi.C.de præd. decurio.agimus.n. de prætio; vt aduertit Alex. inf. seq.col.

Sub num. 25.vers.aliàs non.} Scot. Alex. idem sentit hic in fi.comment.vers.fi.dum dicit, & in quantum tetigi sup. de prohibitione facta filijs &c. Allegat enim Bart.in l.pater.§.fundum, de lega.3. vbi ratio limitat, & ampliat dictum, vt ibi per Bart.

Sub nume. 26. vers.sed hæc limitatio non videtur vera, nec iure probari.} Scot. Aduerte tamen, quòd hanc limitationem tenuerunt Dyn. Rayne.Bart. Roma. Flor. Paul. Castrens. in locis hic per Iasonem colum. pen.2.lectu.adductis: qui hanc limitationem latè confirmat: nec Alex.facit mentionem. Adde quòd Bart.in l.pater.§.fundum.inf. de lega. 3. fortius tenet, quòd ratio adiecta facit, vt etiam prohibitio facta hæredi non solum nominatim, vt hic dicitur: Sed etiam quo ad uiuat tantum, vt d.§. fundum (hæc differunt, quia nominatim prohibitus, non alienabit per vltimam voluntatem: prohibitus quo ad uiuat, alienabit, d.§. fundum. Ias. hic 2. lectu. sub numero 141. versi.

tertio

tertio pondero) intelligatur generalior esse dicto, & ideo duret, quoad possit ratio militare, quæ declarat dictum.l.cum pater, §.dulcissimus, inf.ti.1.& hic Alex.ipse in fi.huius commenti dicit limitandũ præcedentem articulum. De quo dicto adnotaui supra hac col. ad præcedentem articulum. Non video quare, non idem voluerit in hoc articulo. Facit ad supradicta summarium Bar. non l.regula, §. si quis ignorans, sup.de iur. & fact.ignor. vide etiã duo verba Alex.post Iaco.& Bal.inf.tit.1.l.1.uersi. in textu, ibi, pupillæ &c.

Sub num.27.uersi. & etiam per Ang.} Scot. secus si dixerit, vt in descendentibus remaneat. Iacob. & Bart. in d.auth.de resti.fideic.Ias.hic, 2.lect.col.pe.in fi.

Sub nu.28.uersi præscriptio, uel usucapio.} Scot. videtur legendum alienatio, vt respondeat dictum, & alleg. sequens. Quamquam ex vno sequitur aliud.

Sub num.29.uersi §.si deponi.] Scot. vbi gloss. concludit aduersus dictum Alex.nam dicit comminationem non valere, sed ostendere solum tempus moræ.

Sub num.30.uersi. quod est notandum.} Scot. sed est contra intellectum ad ista iura relatum supra hac col. uersi.& subdit, quòd vbi iudex &c.

Sub num.31.uersi. Quod est in practica menti tenendum, quia in hoc persæpe &c.} Scot. vide Bart.in l.nequicquam. §.vbi decretum, in fi.de offic.procons. & omnino Bald.in l.1.§.vsus, de procur.vbi ponit elegans dictum Innoc.in c.prætorea, de dilat.Adde Barto.in tract.ad casus, in quibus citatio &c.vbi allegat.5.q.2.c.fi.& decisio.Rotæ hic allega.refert, & sequitur Dec.in capit.ne innitaris, Lectura.2.in princip. de constit.

Sub num.32.uersi.& ibi per Raph.& Pau.de Cast.} Scot. & latius per eundem Alex.col.2.& 3.

Versi.quando alia uerba fuerunt adiecta.} Scot.& ita debet intelligi voluisse Imo. secundum glos. & l. quam alleg.vbi adijcitur, firmas & simplices manere voto liberis &c.

Versi. Quid de prohibitione facta in rem, seu in personam &c.} Scot. vide Paul.hic col.3.num.9.Bart.l.peto, §.fratre, col.2.inf.tit.1.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Alex. in Lib. Trigesimum primum. Digest.

De legat. & fideicom. Tit. 2.

Ad l.[illegible]

Col.1.uersi & uersi. quæro, pone quòd talis &c.} Scot. Lege, & Bart.col.2.uersi.quæro, pone quòd talis &c.

Versi. contrarium tenuerit.} Scot. Tu aduerte, quòd immò Paul.est secutus Bar.& addidit ipse tex.in l.hęc venditio, ff.de contrah.emptio. Vide hic colu.2.in fine.per ipsum: nisi Alex.habuit aliam lectu. ipsius Pauli. Reperi Alex.in l. si quis arbitratu; colu.4.de uerbor.obligat.dicentem, Paulum hoc tenuisse in Lectu. Bononiensi: sed in lectu. Paduana secutum fuisse Bart. Est igitur lectura Paduana, quàm habemus impressam.

Sub num.3.uersi. possit obtinere effectualem executionem legati &c.} idest, antequam fiat solutio per distractionem, vel in solutum dationem. Paul. Cast. hic post Bar.ad fi.col.pen.

Sub num.4.uersi.in uersi.si uerò forsan.} Scot. Adde c.fi.de testa.in 6 §.1. Facit l.fi.uersi.rem lucrit, quæ tamen loquitur in contractibus.

Add.uel episcopum, sed quid si datus sit &c.} Scot. Hoc decidit tex.in c.tua nobis, de testam.uersi.licet etiam a testatoribus &c.

Sub num.7.uersi.& ita posset saluari opinio Ray. hic dicentis.} Scot. Alciat. sequitur Bar.& vult arbitratorem præcise cogi non posse.

Sub num.8.uersi.arg.l.1.§.quæritur, inf.de cura.bo.dan.} Sco. Adde glos.uerb.discussio.in l. sancimus. C.de adhoc.diuers.iudicio. Alciat.hic affirmat, licet Alex. dicit se non ponere pro constanti.

Vers.§.1.cum simil.} Scot. Alciat.hic contra.

Versi donec ille arbitretur &c.} Scot. Fortè melius dixeris, donec ille suscipiat officium: vt sufficiat tãdiu subesse conditionem, quãdiu non suscipiatur officium. Cogita tamen per præced. & sequen. loquuntur enim isti accepto officio, alias cogi non posse conclusum est. Et præsupponunt etiam post acceptum officium subesse conditionem, & non malè, per d.§.si de testamento.

Sub num.9.uersi. ut etiam hic fatetur Bart.} Sco. col.2.uer. prædicta uera &c.

Sub num.12.uersi.nam tunc habetur pro impleta.} Scot. l. Labeo scribit, si mihi bibliothecam, ff.de contrah. empt.glo.1.uersi.& est ratio &c.d.l. cum ab eo.

Versi. Adde, quòd Paul.de Cast.tenet contrarium.} Scot. Imò Paul. sequitur Bar. ut supra adnotaui in prin.2.col.

Versi.postquam tacitè inerant &c.} Scot. Sed aduerte, quòd tacitè inerant secundariò: sed expressè insunt principaliter, & sic aliter quàm tacitè. Ergò &c. Alciat.hic.

Col.pen.in princ. uersi. & tamen ibi dicitur sententiam habere executionem paratam &c.} Scot. Tamẽ aduerte, quòd in d.l.minor, cui fideicommiss. videtur præsupponi certum fuisse fideicommissum: cum minor ante liquidationem, quæ (vt isti dicunt) erat in executione facienda, non potuisset probabiliter cauere id se accepisse, præsertim cum fraude in eius locum certam pecuniam, tanquam mutuo sibi datam debitor ille fideicommissi, cautione se debere comprehendisset. Videtur etiam ibi præsupponere Iureconsultus, minorem læsum non esse in illa distractione fideicommissi per indirectum facta: quoniam dat minori restitutionẽ tantùm: quia ab executione ad petitionem, causam suam redegisset. Sed si ualor fideicommissi nondum erat liquidus, non potest præsupponi minorem non læsum: nec item contra. Adde, quòd ibi nouatur ratio indicati. Sed habemus nouationem non valere, si secunda stipulatio continet minus. l.si pupillus, §.fin.inf. de nouat. At in d.l. incertum est, an plus, an minus contineat, propter incertitudinem ualoris fideicõmissi. Ergò ut hoc euitetur, intelligendum est fideicommissum, seu eius valorem fuisse liquidum. Vide tamen Alex.in l.si cum dotem, §.si patri, col.2. num.6. sup.solu.matri.

Sub num.16.uers.& quod per illum tex. not.dixit Bald &c.C. un.legit.} Scot. Possent etiam ad hoc meo iudicio

allegari

allegari duo textus,candem conclusionem faciẽtes inter se,quos Alex.inf.ad aliud allegat l.fin.in fi.inf.tit.1.seu de legat.3.cum l.& si contra, sup.de vulg.& pupill.ubi hæres pupilli pręstat legata omnibus,quia extraneus:cum pupillus coniunctis tãtum præstitisset. Scitur autem ipsum hæredem repræsentare defunctum,l.hæredem.ff. de regul.iur. Auth.de iureiur.a morien. præstito, §.1.facit l.qui in alterius,de reg.iur.Tu vide glos.in l.eum qui,de iureiuran.in princ.vbi fallit regula, subrogatum sapit &c.

Sub num.19.seu ult.uersi.sed posse appellare,uel non posse appellare dicitur &c.} Scot. Intellige de appellatione ab interlocutoria, & sic ante sententiam: non autem de diffinitiua,quæ respicit decisionem. Dec.c.ecclesia,col.16.nu.43.de const.vide etiam Alc. hic, & Abb.sentit in d.c.ecclesia,colu.11.uersi, ideo si causa clerici &c. vbi appellatio ab interlocutoria habetur tanquam processus.

Scholia Fed. Scoti Iureconsult. &c. Ad Alex. in Lib. Trigesimum quintum Digest.

Ad Leg. Falcid. *Tit. 2.*

Ad l. si dignum. 19.

Sub num.3.uersi.in prin. inf. de uerb.oblig.} Scot. vbi vide apostil.

Versi.& expressius not.Bart.licet ipse &c.} Scot. vnde statutum loquens de probatione per testes, non trahitur ad probationem per testes, & instrumenta: & ibi vide pulchram quæstionem. Adde quòd dispositio etiam fauorabilis,quæ loquitur in vno casu ex simplicibus, non extenditur ad casum mistũ. l.hoc legatum, ff.de lega.3.per quem text.ita dicit Socin.in rubr.de uerbor.oblig.col.12.& statutum loquens de muliere, non trahitur ad hermaphroditum.Bald.l.omnes populi.col.8.de iusti.& iur.& statutum loquens de iudicio criminali, vel ciuili, non trahitur ad mistum. Vide not. per Alex.in rubr.C.de iudic.Alex.consi.82.in 3. Alex. in repert. verb.statutum, vbi tria sunt exempla facientia ad hoc.facit quod not.Bart.in l.& qui,§.decaprotos, ff.de muner.& honor.Facit l.manumissiones,in fi. ff.de iusti.& iur. ubi libertini appellatione simplicis,pura liberorum,aut seruorum, nõ continentur statuliberi,sed tertium genus faciunt.

Ad l. Seius, & Augerius. 27.

Sub num. 4. add. uide tamen plenè Felin. &c.} Scot. vide Dec.c.ecclesia,col.14.de constit.

Ad l. pater filium. 54.

Scot. vide Alex.in l.pater filium,in prin.sup.eo.

Ad l. pretia rerum. 63.

Sub num. 11. uersi. quia non præsumitur,quod deponant &c.} Scot. Materel. & Bald.sequitur Orian. in c. quoniam contra,uersi.testium depositiones,nu.18.de probat.

Ad l. Titia. 86.

Versi.non autem istas Proculam &c.} Scot.& ita Paul. Castren.hic.

Sub num. 7. uersi. quia non est differentia secundum eum &c.} Scot.simile not.Bar.in l.Caius.3.not.sup.sol.matr.

Ad l.in quartam. 91.

Sub nu. 12. uersi.cuius dictis primò addit Ang. quòd in quantum &c.} Scot.vide Soci.in l.Marcellus.§.res quæ, num.13.inf.ad Treb.

Scholia Fed. Scoti Iureconsult. &c. Ad Alex. in Lib. vigesimum sextum Digest.

Ad Senatusconsult. Trebell. *Tit. 1.*

Ad l. Marcellus. 3.

§. *Res quæ,sub num.4. uersi. & in fideicommisso puto.*} Scot. lege,in fideicommisso uniuersali puto.

Sub nu.4.uersi.sed intentio eius est dicere &c.} Scot.Ias.d.§. sed quia,colu.3.Dicit Alex.cum violentia magna hunc sensum dare verbis Bald.

Sub num.6.uersi.ergò &c.} Scot. Et ne videatur quodãmodo teneri de euictione, qui donauit, contra l. Aristo,in fi.ff.de donat.nam de suo teneri non debet,qui de euictione teneri non solet. Et alienatio de qua hic,non est irreuocabilis, sicut manumissio.l.Papinianus,in fi.de inoff.testa.§.semel, Instit. quib.ex caus.manumit.non hic.

Add. ult. Bald. & Imo.nam uideretur quòd ista decisio &c.} Scot.Sed Docto.intelliguntur præsuppositis habilibus terminis.l.qui in testamento. sup. de testam. Sentiunt enim pupillum,si nihil aliud obstat, ex tacita substitutione omnino non impediri, atque si si facta non esset. Vide sup.Bald.tamen iud.&c.

§. *Quidam, uersi. & id quod not.Bar.hic in fin.*} Scot. vide Alex.in d.§.cum ita,not.3.

Ad l.Recusare. 6.

§. *Si quis alio,sub num. 11.uersi propter eorum autoritatem.*} Scot.& Alc.ipse sequitur inductiones communes in d.l.qui se patris.

Ad l. Titius. 54.

Sub num. 9. uersi. sed uerum est dicere &c.} Scot.Facit consilium Bar.79.vide Alex.infrà l.a filia,in fin.ubi de hoc.

Ad l. si patroni. 55.

§. *Actiones.Add.citatio.Adde Spe.*} Scot. Alex. d.§.diui, col.4.iunc.si.præced.

Ad l.hæredes mei. 57.

§. *Cum ita,sub num.6.uersi.decesserint pendente conditione.*} Scot. Tamen Soci.post Comens.hic, colu.15.nu 29.hoc eleuat.

Col. 4 uersi.tamen propter dictam rationem si dico &c.} Scot. lege,tamen propter dictam rationem;idem est ac si dico &c.

Ead.col.uersi.secus si esset persona,quæ esset in pari &c.} Sco. vide inf.col.11.circ.med. vbi quid in pupill. seu in casu d.l.pen.C.de impub.

Ead.col.uersi.quod sint in potiori gradu.} Scot. vide Socin. hic,col.antepen.uersi. uerum uno casu posset &c.

Ead.col.uersi.arg.l.quæ de tota,in prin.sup.de re.uendic.} Sco. Ad hoc respondet ex mente Raph.hac col. in fin. cum seq.in prin.Sed ex mente sua inf.col.2. uersi. ideo aliter respondeo,quòd icciroo &c.

Sub nu.10.uersi.Ideo aliter respondeo &c.} Scot. Hanc responsionem impugnat Ripa hic.

Col. 7 uersi. nepotis ad substitutionem.} Scot. Et uide suprà col.4.in fi.cum princ.seq.

Ead. col. uers. quod hic testator non considerabat conseruari &c. } Scot. Qui facit reciprocam, non videtur velle conseruare ius legitimarum hæreditarum. Quod dubitabile est: cum aliàs inter fratres sit mutua successio ex lege: excipiaturq; casus, quo decedant cum liberis, d. l. cum auus, d. l. cum acutissimi. Sed vt intelligas Alexan. vide inf. col. fi. verf. & hoc est clarum &c. tamen ibi summus in fideicommissaria substitutione. Vide Soci. hic. nu. 14.

Verf. substitutio reciproca non præcessisset. } Scot. Idem repetit in fi. huius §.

Col. 8 ver. in duas vulgares. } Scot. Lege, in suas singulari tates, Socin. in l. 1. de vulg. & pupil. colum. 62. post med.

Col. 9. verf. l. pen. secundum vnum &c. } Scot. Lege, l. pen. sup. de iniu. rupt. irr. testa. secundum vnum &c.

Sub nu. 14 verf. limitat etiam &c. } Scot. Aliam limitationem ad hanc opinionem Ang. refert Alex. inf. col. 4. post med. verf. & ita limitabitur opinio Angeli, quam supra &c. vide eund. Alex. inf. col. 2. in fi. cum princ. seq. est nu. 17.

Sub nu. 15. verf. qui respondet quòd est verum, quòd cohæres fuit &c. } Scot. Idem repetit inf. col. 1. post med.

Sub nu. 16. verf. quia potest secundum eum responderi, quod fuit &c. } Scot. Idem sup. col. præced. in fin. de quo vide Dec. in l. pen. col. 3. C. de impub.

Verf. iste textus declaratur, vt hic Bar. in 3. oppos. } Scot. Ad fi. & in vltimis verbis ad nostrum §.

Col. 13. verf. dicit habere locum rationem generalem d. l. cum acutissimi. } Scot. Sed ibi tractatur de filio testatoris præferendo vxori: non autem de nepote ex filio præferendo alteri filio uiuenti. Et sic in casu Bar. sumus in præferenda testatoris sobole extraneis. verum tamen est, quòd agitur de successione inter transuersales, sed adscendentis respectu.

Verf. & ita limitabitur opinio Ang quam supra &c. } Scot. vide sup. nu. 17. & nu. 14. vbi de hoc.

Verf. & pro eo posset adduci, quia alternatiua &c. } Scot. Hoc impugnat Soci. hic, colum. 11, in fi. & d. l. cum quidam, limitatur vt per Alex. § seq. nu. 4.

Col. 14. verf. glos. in verb. distribuisset, & etiam Doct. ibi. } Scot. Sed Bart. videtur intelligere illud verbum, distribuisset, prout Ang. verf. primo quia voluit &c.

Verf. tacita mête cohæredis &c. } Scot. Qui poterat impedire facto testamento, iuxta not. in l. ex filio, de lega. 3.

Col. 15. verf. ex dispositione. l } Scot. Ideoque restituenda non esset. Sed hoc est contra omnes, vt inf.

Verf. dicunt quòd d. l. cum acutissimi, & alia leges &c. } Scot. vide Abb. c. in præsentia, nu. 30. de probat. Adde tamen, quòd præsumptio d. l. cum acutissimi, extenditur ad pupillarem. Soci. hic, col. 7. ante fin. post Bart. in l. 2. in prin. col. fi. verf. quartò dixi, iunc. uer. prædicta vera. sup. de vulga. & pupilla.

Verf. Non tamen mihi placet restitutio &c. } Scot. vide inf. col. fi. ad fi.

Verf. quòd eueniat portio primi. } Scot. Per not. in d. l. cum qui.

Verf. § si cohæredem, eo. tit. } Scot. vide Castrens. d. §. fin. colum. 1.

Verf. l. quod alterutro eo. tit. } Scot. vide Bart. l. qui fundum, § fi. colum. 2. verf. tertio quæro, sup. titul. 2. vbi Alexand. leg. 1. § si cohæredis, & d. § si cohæredem vbi de d. §. fin. verf. ex hoc no. &c.

Verf. & in d. § fi. eo. tit. } Scot. Lege, & notaui in d. §. fin. eo. tit.

Sub numer. 22. verf. cum glos. in verf. vsus, sup. ad leg. Falcid. } Sco. Adde glos. in l. vn. glos. fi. C. si in commu. ead. caus. restit. in integr.

Sub nu. 24. verf. De quo vltimo fuit dictum &c. ibi etiam fuit declaratum &c. } Scot. vide sup. clarius in 4. not. quæ autem persona dicatur ex præsumpta &c. vide sup. col. 4. verf. & est aduertendum circa istam solutionem &c. & Soci. hic, col. 13. in princ. & Alex. in l. si pater impuberes, verf. in quo dico &c. sup. de vulg. & pupill. substit.

Verf. quòd vnus alteri posset succedere. } Scot. vide Socin. hic, col. 13. verf. inf. rtur & tertiò. Et in 1. fallen. fi de ic. in princ. & circ. med.

Col. vlt. verf. vbi contrarium tenui. } Scot. Tamen Alexan. secutus est opinionem Paul. Castrens. in consil. 11. col. 4. ver. & hoc ꝓcedit in 3. vol. & in consi. 91. col. 4. verf. & hoc idem in 1. vol. Curt. ad Castrens. d. l. qui ducos, & Soci. hic, col. 15. sequitur dictam opinio. Castrens. & Ang.

Verf. & cũ eo transit hic simpliciter Imo. &c. } Scot. & Paul. Castrens. hic refert Alex. sup. ante nu. 18. in vulgari tamen.

Verf. & hoc est clarum, si erant &c. } Scot. vide Socin. hic, nume. 14. col. 5. in fi. cum seq. vide etiam sup. col. 4. post nu. 20.

Verf. sine liberis decesserint, non sint &c. } Scot. lege, sint de liberis si tamen non sint &c.

Ver. vbi respo ndeo ad alleg. per Imo. hic. } Scot. vide etiam sup. col. 3. post princ. verf. non tamen mihi placet restrictio, quam &c.

Scholia Fed. Scot. Iureconsf. &c. Ad Alex. in Librum trigesimum nonum Digest.

De ope. no. nunc. *Tit. 1.* *Ad Rubr.*

Verf. Sed ad alia vtiliora deueniam. } Scot. vide de hac diuisione in simili, Bald. Salyc. & Iaso. in l. petens. C. de pact. glos. in c. sciat cuncti, de elect. in 6. secundum Gar. Bald. in l. 1. in princ. in 2. lect. de procur.

Sub nume. 10. Add. corpus Christi. Adde Lu do. sing. &c. } Scot. vide glos. c. antep. 13. q. 2. vbi adducitur Bald. l. si quis, § in omnibus, col. 8. C. de episc. o. & cleric.

Sub nu. 12. Add. Clarius constare. Hac ratio non videtur bona. } Scot. Imò optima est. Quamuis enim fiat ob Imperij decus, tamen in primis fit vt ex maioribus, & & perfectioribus, nobis temporum designetur cursus, quàm sit Consul, dies, & indictio, d. Auth. in princ. ibi, sed maiorem &c. vt ex maioribus &c. & §. vnde sancimus, verf. sic enim per omnia, ubi dicitur, praescrib hoc addi reliquis solemnibus, vt & inadulterata documenta constituantur. & §. si qua, uerf. nos enim ubi ait, Imperiali additamento se causam augere. Non igitur hoc aliorsum facit; & § fi. ubi ait, se nolle aliter numerari tempus. Hoc ergo facit ad annorum clariorê digestionem. Et videtur consuetudo in annorum ab Imperio constituto, siue Imperij Cæsaris huius, & huius, ut d. Auth. locum, subrogasse annos ab incarnatione,

uel

vel ab ortu Christi. Hodie enim dicimus in instrumentis, alibi quidem anno ab incarnatione domini &c. 1543. die &c. indictione &c. alibi, anno a natiuitate &c. In consequentiam seruatur Cæsarum memoria: quod nihil refert: cum debet considerari principale propositũ, l. si quis nec causam, vbi Bart. sup. si cert. peta. sic tolli posse Fulgo. argu. censeo.

Add. loquendi. communis vsus loquendi in stat. &c. uers. communis. intellectus attenditur in dictis testium. Scot. Bart. l. si quid earum, in prin. de leg. 3.

Sub num. 17. uers. in contrarium, quia uerba statutorum conditorum a peritis &c. Scot. Idem videtur sentire Bart. in l. si quid earum, in prin. de leg. 3. vbi ait, in dictis testium non admittimus differẽtiam inter comparare, & emere: cum neque dictio vulgaris admittat: sed in legibus, & statutis conditis a peritis admittimus.

Col. 7. uers. vide Bart. in l. si quid earum &c. Scot. qui sentit illud quod Bald. l. 1. C. de seru. fugit. vide suprà, versi. in contrarium.

Num. 25. uers. vnde dicit Bald. in d. l. si quis ad declinandam. Scot. Multò aliter loquitur, & format quæstiones Bald. ibi. Et in eo, quod refert Alex. hic, Bald. concludit contrarium: quem omnino vide.

Col. penult. uers. quod est mera truffa &c. Scot. Tamen Alex. in l. decem. inf. de uerb. obl. col. 3. Pau. respõsionem admittit: quod mirum est.

Ad l. 1.

§. Nunciatio, sub nu. 5. uers. Facit ad hoc glos. in c. 12. q. 2. apostolicos. Scot. vide quæ ibi noto.

Ad l. in prouinciali. 3.

§. Si in publico, sub num. 4. uers. habemus domicilium in ciuitate, potest dici &c. Scot. vide Bartol. dicto §. legis Iuliæ.

Ad l. non solum. 8.

§. Morte, col. 1. uers. quia solutio data per Imo. non videtur probare &c. Scot. Immo videtur pro eo glos. l. 3. ibi cum remissio, huc ad sol. hic positas.

Sub num. 11. uers. qui text. tamen parum, aut nihil facere &c. Scot. Immo facit, ut cum in dubio sequamur regulam l. non ad eã, de cond. & demonst.

Versi. & l. diuus. & l. dotem &c. Scot. Hæc quatuor iura magis faciunt pro Baldo.

Versi. cum ibi not. inf. de uerb. obliga. Scot. Adde l. si tibi liberum, cum ibi not. per Bar. de act. emp. vide tamẽ inf. col. 2. uers. item si diceretur. Et facit quod ibi not. Bartol. melius quàm text. ipse, qui potius videtur contrariari. Pro quo uide. inf. ut dixi.

Versi. in c. diaconi. 18. distinct. Scot. vbi protestatio facit, vt cuiter pœnam depositionis. Et ibi attende verb. postea.

Num. 15. uers. ex hoc infert. Scot. Male refert Bart. qui vtitur verb. promitto: quo casu concludunt ipsi valere protestationem, col. seq. in princ.

Sub d. num. 12. uers. aut non est contra substantiam &c. & hic est propriè text. &c. Scot. vt ibi per Abb. post Ant. Butr. col. 6.

Sub num. 16. uers. nam tunc loquitur tex. &c. Scot. & ita loquitur Barto. quem male refert Alex. sup. col. præced. uers. ex hoc infert quòd &c.

Versi. non valebit protestatio &c. §. quod ferè &c. vbi dicit &c. Scot. videtur etiam hic militare dictum glos. ff. in l. in concubinam, de cõcub. quamuis possit contrarium dici per l. lecta, si cert. peta.

Versi. uel adeo hereditatem &c. Scot. sic videretur in illo exemplo suprà, promitto tibi non animo &c. protestationem non valere: quia verbum, promitto, ad vnum duntaxat sensum trahi potest. Sed dic quòd illud est in consecutiuis: quanquam Alex. ad hoc non aduertit: nec ponit diuersitatem conclusionum: immo videtur facere hæc vnius naturæ, licet diuersè, & bene concludat. Quod videtur tamen ridiculum non posita diuersitate, quam dixi: & videretur Alex. sibi contrarius.

Sub nu. 20. uers. in l. iubemus. C. de defens. ciuit. Scot. Facit element. causam, de elect. Vide Alex. post Bar. infrà num. 39. cum num. 40. vide text. in l. si dictum, §. fin. uers. sed & si nihil venditore &c. vbi non requiritur denunciatio: quamquam sumus ibi in protestatione incitatoria.

Versi. vide per Bart. in l. non procuratorem, sup. de procur. Scot. lege, vide per Bartol. in l. ante litem, & l. post litem. Si tamen Alex. uoluit allegare ad materiam reuocationis. Ad materiam protestationis, seu intimationis, vide Bartol. in l. si procuratorem, ff. de procur. Hanc forte uoluit Alexand. allegare. Nam Bartol. ibi tangit ea quæ tangit in d. l. prima. C. de satisd.

Sub num. 21. uers. quia melius declaratur, & datur &c. Scot. vide quod noto inf. prox. De hoc autem dicto hic, est text. in l. si tamen, uers. ei qui. de ædilic. edic.

Sub num. 22. uers. in actu facti, quàm uerbi. Scot. Immo parificat in fin. cap. ibi, verbo, uel facto: sicut etiam in d. capit. cauete, 22. q. 5. suprà alleg. quicquid dicatur arg. contra in c. dilect. 1. & ibi not. eod. titul. de appell.

Sub num. 27. uers. cum concord. ibi positis. Scot. glos. ca. 2. distin. 27.

Versi. & l. Labeo. Scot. cum glo. ult. dicto.

Versi. nec prædictis obstat l. si filius, quia &c. Scot. Tu vide Dec. in cap. cum M. colum. 7. de constit. & ibi adnotaui de allegatione Pauli Castrens. quæ videtur corrupta. Nam credo, quòd uoluerit allegare l. sed & si plures. §. fi. uers. sed & si non donandi, cũ l. si tamen, quę sequitur post duas ll. ff. ad Macedo. vt ibi per me.

Sub num. 34. uers. scriptura in protestatione. Scot. Fallit & in l. si quis. C. de posl. licet aliter glo. ibi, verb. in scripris, dixerit.

Versi. factam debitori suo. Scot. Potest cauere ei, de eo defendendo, aduersus denunciantem. Bart. l. nam & si fur. in fi. si cer. peta.

Sub num. 35. uer. in nunciatione inhibitoria. Sco. sed quæro rationem: quæ tamen colligi potest ex eo quod Alex. ponit. inf. uersi. quia si uidemus &c. tamen ibi loquitur de declaratoria. Vide Ias. hic, col. 15. post num. 32.

Sub nu. 37. uers. non sufficeret primò denunciari procuratori. Sco. Hoc etiam vult ipse Bar. inf. col. antep. nu. 61. Ias. hic, ante nu. 34.

Sub num. 44. uers. per Bart. inf. de adul. Scot. Ego dico esse textum clarum in l. si ideo, in fi. ff. de euict.

Versi. uidetur glos. si. Scot. dum dicit glos. debet requirere: & allegat. c. si. de empt. & vendit.

T Sub

Sub num. 45. *uersi. siue venditor denunciasset.*] Scot. Lege, siue venditor defendisset; vel lege, venditori denunciasset.

Vers. probatur in l. qui absentem, sup. de procur.] Sco. Sed quare, sicut ibi admitti videtur ad denunciãdum alius cum satisdatione, & sine clausula, vt veniat ad defendendum, non ita dominus ipse sine dicta clausula non admittitur?

Sub num. 48. *uersi.* §. *si præsente, sup. de euict.*] Scot. & ibi not. absente venditore, nec habente procuratorẽ, nulli denunciandum. Tamen videntur Doct. Bal. & Alex. hic intellexisse d. glo. uersi. item nulli, cum promissor est præsens: nec habet procuratorem. Sed non video cur ipsi non, procuratori sic: nisi forte non possit haberi. Sic videtur intelligere Bartol. hic, col. pen. num. 61. d. §. si præsente. Quod est contra intellectum Baldi, & Alexan. hic, & eorum limitationes. Et vide Alex. sup. num. 20. uersi. Sed contrarium &c. Et quamuis Bald. & Alex. in venditore præsente non distinguant, an habeat procuratorem, an non habeat: tamen aliud sentit gl. quàm ego (quicquid ipsi dicant,) puto loqui in absente, vt dixi sup. Et dato, quòd loquatur in præsente, & sciente (vt ipsi dicunt) adhuc nihil probat pro ipsis: cum requirat nullum esse procuratorem, cui denunciari possit: nisi intelligas ex hoc inferri, quòd ipse per se esset in iudicio. Tunc enim plana essent omnia. Et considera d. §. ibi, sed & si nihil creditore. nam facit pro meo primo dicto.

Ad l. si prius. 15.

Sub nu. 23. *uersi. quia non reperitur quòd agens confessoria &c.* Scot. contra de l. si quis diuturno, §. fi. si ser. uend. Ias. hic, col. 1. uersi. 4. & Alciat. lib. Parerg. 3. cap. 16. allegat l. vti frui, in fin. quòd debet præcedere turbatio.

De damno infecto. *Tit.* 2.

Ad l. si finita. 15.

§. *Iulianus. Add. sub num.* 35. *illud. Adde quòd pro opinione Bart. &c. uersi. an valeret productio instrumenti &c.*] Sco. de q. Dec. in c. quoniam contra, nu. 30. de probat.

§. *Si de uectigalibus. sub nu.* 30. *uer. & durabit hoc casu feudum apud fiscum &c.*] Scot. ergò nec temporaliter confiscatur, quod non transit ad extraneos.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Alex. in Lib. Quadragesimum pri. Digest.

De acquir. possessio. *Tit.* 2.

Ad l. 3.

§. *Saltus. uersi. Pascua sunt loca &c. & differunt a pratis &c.*] Scot. Scæuola tamen indifferenter vtitur in l. Seiæ. §. Titianidæ. sup. de fun. instr.

§. *Labeo. sub nu.* 8. *uers. perfecta usucapio, seu præscriptio.*] Scot. Adde l. si fundum. in fi. inf. de fun. dot.

Ad l. naturaliter. 12.

§. *Nihil commune. uersi. ult. Per hoc redditur expeditus longissimus.* §. *qui nos per sex lectiones occupauit.*] Scot. Hodie non expediretur hic commentarius viginti lectionibus: sicut nec decem lectionibus commentarius Bart. in l. un. C. de sentent. quæ pro eo quod interpro. fer. quem dicit, non posse expedire illo mane: sed expeditur ũ in sero illius diei. Vnde nota quòd legebatur bis in die tempore Bar.

Ad l. Pomponius. 13.

§. *Cum quis sub num.* 13. *uersi. quæ non reperitur correcta.*] Scot. vide Bartol. in l. nemo potest. col. pen. uersi. si res transiret &c. & ibi Ias. ad Bar. declarat in 2. Lectura, col. 16. in fi. cum princ. sequen. numero 109. & 110.

Ad l. quod meo. 18.

Num. 16. *uersi. sicut obligatio quæ est de iuregentium &c.*] Sco. Immo gentium iuris est acceptilatio, l. an inutilis, in fi. inf. de acceptil. ubi tamen vide Bar.

Sub nu. 26. *uers. quia precarium ipsum, seu constitutum &c.*] Scot. Est enim precarium, constitutumque ciuilis actus, fictaque traditio; ut Paul. Castrens. hic ait. not. in l. ab emptione, sup. de pact. licet verissima sit possessio, Paul. hic, Bartol. l. si is qui pro emptore, ult. q. inf. de vsucap. Quapropter nobis a procuratore non acquiritur possessio constitutoria, nisi fiat cessio, arg. l. eam quæ ciuiliter, sup. titul. 1. Paul. hic secutus est Petr. in l. 1. C. per quas perso. nob. acquir.

§. *Dic in alia, col.* 2. *uer. hæc differentia inter scientiam, & ignorantiam non videtur mihi bona.*] Scot. vide Socin. inf. eod. l. 3. §. Labeo. Tangit l. 1. §. 1. colu. secunda de verbo. oblig.

Ad l. interdum. 21.

§. *Quod ex naufragio. col.* 2. *uersi. ego eodem modo, quando est in &c.*] Scot. Facit Alexand. sup. eod. l. quod meo, §. fina.

Vers. quòd non sit soluenda pensio.] Scot. Adde Bald. in l. 1. nu. 13. in add. C. de iur. emphyt. ubi dicit, æquiorem opinionem Iacobi de Aren. quæ scilicet, est hæc relata hic.

Versi. refert tamen quòd collegium Mediolanense habuit aliam opin. &c.] Scot. Tamen hanc distinctionem facit Alex. inf. de verbor. oblig. l. si mihi & Titio, colum. tertia, ad cognoscendam causam lucratiuam ab onerosa.

Ad l. cum hæredes. 23.

§. *In his quæ. colum.* 1. *in fi. uersi. Tertia est melior &c.*] Scot. Hæc quoque reprobatur: licet inf. dicat Alexand. alios cum Bartolo transire. vide latè Iason. d. l. si is qui pro emptore, a num. 77. ad num. 90. colum. 21. 22. 23.

Ad l. qui absenti. 38.

§. *Si quis possessionem. sub nu.* 3. *uersi. text. in l. si quis ita hæres, de adimen. lega.*] Scot. Lege, text. in l. si quis ita legauerit, §. si quis ita legauerit, hæres &c. Ad solutio. vide Alex. d. §. diui, col. 2. in fi. Hanc reprehensionem sequitur Ias. d. §. diui, in 2. lect. nu. 123. Tu tamen aduerte ad solutio. hic, & ibi datas, per Alex. & Ias. ibi post nu. 50.

Sub num. 6. *uersi. sed simpliciter locator &c.*] Scot. imò adiecta etiam solummodo generali obligatione. Ang. consi. 251. Fabia. tract. de empt. & uend. 22. q. nu. 35. vide Bald. & add. l. emptorem. C. de loc. Alex. l. si filiof. §. si uir. ff. sol. matri. ubi sequitur Imo. præcisè. Vide pulchrè & latè Neguf. in tract. de pign. 2. par. prin. ubi destruit quoddam consilium Soci. 4. uolu. quod videbis.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf.&c. Ad Alex. in Lib.Quadragesimumsecun.Digest.

De re iudica. Tit. 1.

Ad l.si se non obtulit. 4.

§. Si ex conuentione. Add fideiussorem.ad istam q. &c.} Scot. Iaf.hic reprobat.

Sub nu.8.uersi.in omnibus casibus in quibus &c.} Scot. quæ reprobatur communiter,vt per Modern.ad Alex. consi.13.lib.2.cum simil.licèt tempore Alex.fortè aliud esset:ut ostendit inf.uersi. & prædicta procedunt.Quamquam in consi.præalleg. dictam opinionem reprobat,& in alijs consil. vt per Moder. vbi sup.licet.inf.col.seq. dicat Alex. quòd durum esset obtinere contrarium.

Ad l.miles. 6.

§. Decem.uersi.nec mirum, quia ex hoc non sentit &c.} Sco. Hoc videtur falsum per §.si quis stichum.l.Græcè. inf.alleg.

Ad l. intra dies. 7.

Col. ult. uersi. in quibus non producitur libellus; clem. &c.} Scot.&.natura executionis ea est, vt de petitione amplius non quæratur.l.cum putarem,ff.fam. erci.

Ad l.acta. 45.

Sub num.6.uersi.contrarium decidis ipse.} Scot.Idem tenet Cy.& Bal.& sequitur Iaf.in l.fi.C.qui admit.

Ad l.de vnoquoque. 47.

Sub num. 10. uersi. & in l.si quis arbitratu, de uerbor. oblig.} Scot.ubi Soc.Alexan.Iaf.hoc limitant.3.q.Bar.de partium præsentia,vel citatio.

Sub num, 11.uersi potest procedere sine citatione.} Scot.vide Iaf.d.l.si quis arbitratu,col.11.uersi.octauo limita.

Sub num. 17.uersi. teneo, quod requiratur citatio saltem &c.} Scot. contrarium tenuit in l.filiusfa.§.diui.2.q.vbi Bart.tenet requiri,sed alij contrarium, de legat.1. vide Iaf.in l.decem,col.10.de verb.obl.

Ad l. quidam consulebant. 57.

Sub num. 11. uersi. ubi autem tractatur de graui &c.} Scot. Ad hanc clausulam,motu proprio, vide Curt.sen. consi.65.ubi dicit Alex. Lecturam hic esse corruptam,vt ibi per eum sub num.11.

Ad l. sæpè. 64.

Sub nu.60. Add.ultra prædicta vide &c.} Scot.inf.nu.66.

Num.66.ex his infero &c.} Scot.vide sup. hac.l. nu.60. in addit.

Col.30.uersi.ista enim differunt.} Scot.inf.col.prox.ad fin.

Col. 31.uersi. in quo saluabo dictum Innoc.} Scot. & dixit. sup.col.prox.

Schol.F.S.I.C. Ad Alex. in Lib.xlv.Digest.

De verbo.obl. Tit. 1. Ad Rubr.

Sub num.7.uersi.sup.de in ius vocan.} Scot.Sed ibi est verbum, promittere:ideo &c.§.si scriptum, Instit.de inut.stip.& intelligo apud acta, idest actis interuenientibus,vt pote coram iudice:vt intelligitur per gl.in §.fi.Inst.de adopt.

Sub num 8.uersi.in alijs etiam casibus &c.} Scot. Facit §.fin. Inst.de adoptio.iunc.l.pen.C.de liber.caus.vide glos.d.§.fi.

Sub num.12.uersi.& ab eo denominantur.} Sco.si hoc esset verum,sequeretur,quòd emptio, & véditio essent contractus innominati:quia starent in nomine generis:quod est falsum.Glos.in d.rubr.C.de re.permut.Bartol.l.in ædibus.§.1.ff.de donat. cum simil. Adde quòd æquiuocant Paul. & Alex. Quamuis enim hi contractus celebrantur consensu, non ideo tamen nominantur a cõsensu. Verum etiam est,quod ait Paul. a digniore parte nominandam fuisse stipulationem.Nam dignius est quod habet proprium,quàm quod cum alijs commune.In idẽ penè recidit quod sentit Azo in sum. C. eo.uersi. & nota quòd ista uerba sunt de forma stipulationis. Igitur à forma fuit nominanda; quæ dat esse rei.l.Iulianus,§.si quis rem.ff.ad exhib. Et licet consensus etiam sit de forma, seu substãtia:tamen generaliter cum alijs contractibus.Sed verba specialiter;igitur magis attendenda.vide Soc.hic,& addit.ad eum. Et pro dicto meo est l. hoc legatum, vbi Bar.ff.de leg.3.

Ad l. 1.

Add.Quadam. Adde maiorem &c.uers de act.} Scot. vbi gl. communiter approbata,dicit esse adiectiones.

Sub num. 5.uersi.ut mitius quàm alij &c.} Scot.tex. est in l. si quis in graui,§.mutum,ad Syllan.

Sub num.8.uersi.& l.pupillus,sup.de acquiren. hered.} Scot. Aduerte,quòd ille text. æquiparat pupillum, qui etiam fari possit, furioso, & sic etiam si sit maior infante,vt ibi per glo.Ergò &c.vt Alex.arg. sup.in simili nu.4.& 5.

Sub num. 18. uersi. non obstat, quòd iuramentum &c.} Sco. vide Alex.in l.qui iurasse.nu.4.de iureiur.

Versi.in quo requiruntur uerba.} Scot. Gloss. in extrauag. execrabilis,verb.uerbaliter.

Sub num.20.uersi.c.tua.de sponsal.} Sco. Adde,q in muto fingitur stipulatio,de qua in l.1.in prin.C.de re.uxo. act.Bar.l.1.nu.13.sup.sol.matr.Et in hoc casu considera quæ traduntur de fictione legis per Bar.in l. si is qui pro emptore,ff.de usuc.cũ sim.Quod fortè considerans Bar.addidit ibi,per seruum.Sed si seruum nõ habeat,tunc ego dicerem, per notarium, arg.l.si pupillus,inf.rem pup.sal. for. sed actio erit vtilis non directa,quod tñ nihil refert.gl.l.fi.de neg.gest.vide ad prædicta Iaso.d.l.si is qui pro emptore,col.46.nu.205.& seq. & quòd actio sit utilis,tex.est in l.his uerbis, de adopt.l.1.§.planè,de magistr.conuẽ.Tamen aduerte, quia notarius acquirit per stipulationem,non obligat.l.seruus vetãte.inf.eod.Sed fingetur mandasse. De quo remitto ad Alex.in d.l.1.solu.matri.nu.26.ubi tamen cõfundit fictionem,& præsumptionem.

Sub num.21.uersi.de senten.excommun.in 6.} Scot.Facit gl. clem.si summus,eo.tit.

Sub num. 22. uersi. post glos. in uer.alios,de elect. in 6.} Scot. vide Bal.in Auth.habita,col.4.in fine.C.ne fil.pro patr.ubi Barb.in add.ad eum.

Sub nu. 25.vt in §.pæna.c.quinque.1.distin.} Scot.& adde, quòd ubi ius expresse nõ punit,nec nos,l.at si quis, §.diuus,de reli.Dec.in rubr.ext.de iud.lect.1.i pri.

Versi.illuderetur dispositio illius canonis.} Non eo,quia testamenti appellatione veniãt codicilli:cuius cõtrariũ sensit Alex.sup.de leg.1.l.2.col.1.& 2.ad quẽ addidi. Et ad dictũ Ale. adde Bar.l.1.§.exercitus,de ijs qui not.infam. Ad rationem glos. hic alleg. adde Bart. in l.inter omnes,§. rectè. de furt. Alciat.post Imo.in l.fi.C.de pact.

Sub num, 26. uersi. & se e x turribus exaudirent &c. } Scot. vide Martial. epigram. Vicinus meus est &c. lib. 1.

Vers per illum text. C. de bon qua lib. } Scot. Adde glo. in l. si ideò, §. fi. uerb. adsit, de euict. in l. hęres absens, de iudic. gl. Clem. dudum uerb. præsentari, vbi Card. de sepult.

Sub num. 19. uersi. & in l. Aristo. sup. de usu. } Scot. lege, & in l. Aristo. sup. quæ res pigno. oblig. poss. & ibi uide Bar. & Bald.

Sub num. 34. uersi. & l. 2. in prin. sup. de stat. &c. } Scot. per hæc iura innuit contractum nominari a creditore, seu ab eo cuius causa, & ad cuius utilitatem fit.

Sub num. 38. Add. Teneo. latè hic per Aret. } Scot. Adde ꝙ Bald. ibi contra Iacob. de Aren. extendit d. l. cum ostendimus ad fiscum, qui æquiparatur pupillo, vt ibi per eum. Et quod hic dicitur, quorum altero cessante &c. est præcisum, secundum Iac. de Are. vt dixi: quia nō vult egredi personam pupilli. Sed secundum Bald. ibi vt sup. retuli, & Roma. d. consi. 311. non erit ita præcisum dictum, sed exponentur verba, vt respectu pupilli intelligantur fauore pupilli, vel simili, vt fisci, & ecclesiæ. Et Bal. ibi dat optimum consilium: vt caueas ne nomen tuum reperiatur in scripturis cameræ.

Sub num. 41. uersi. Refero me ad hanc concordiam. } Scot. quę fuit Bar. in d. §. ædipiscimur. q. ult.

§. *Qui præsens. sub nu. 2. uersi. in uersi. contrarius. inf. de duo. re.* } Sco. quam tamen hic reprobat Ias. col. pen. nu. 7. iunctis dictis per eum, col. fi. uer. sed ego constituo differentiam &c.

Sub num. 7. si non apposuisset illud uerbum, per stipulationem. } Scot. Bartol. in l. si stipuler, in fin. inf. eo. videtur requirere ad hoc, vt stipulatio inutilis non valeat in vim pacti nudi, vt partes dixerīt, nec aliter valeat, vel alio modo, ita quòd non sufficit, quòd interuenerit verbum stipulatio. Et hanc opinio. tenuit Raphael. Comens. §. seq. quam Soci. ibi nu. 6. reputat eius nouam: sed errat, vt ad eum adnotaui.

§. *Si quis ita. col. 1. uersi. eadem ratio, quæ &c.* } Sco. cum mutus sicut loquens voluerit stipulari omnino, vt sup. not. 1.

Vers. in c. cum super, de offic. deleg. } Scot. vbi vide Moder. Felyn. Dec. col. pen. cum seq.

Sub nu. 5. uersi. per glos. in l. seruo, cum sim. C. de manu. testa. } Scot. sed contra illam gloss. do tibi aliam gloss. in §. seruus autem. Inst. qui testa. tuto. quam sequitur ibi Nicol. de Neap. & communiter approbatam dicit Ias. in add. ad Por. ibi. nec obstat d. §. si seruus alienus, quia sumus in casu ademptionis libertatis per legatum subsecutum de eodem seruo alteri factum. Ita Dec. soluit in c. cum super. de offi. deleg. in fi. Non tamen allegat glos. in d. §. seruus autem: per me allegatam, quæ adducit optimum text. in l. si hæreditas, in fi. de testa. tute. ubi subauditur fideicommissum, ne puritas vitiet actum. Tum allegatur pro Alexan. per Alciat. hic, qui sequitur ipsum, tex. in l. Stichus seruus, in fi. de manu. testa. uerb. nullum casum vtilem &c.

Sub num. 17. uersi. sensit, quòd sic. } Scot. Facit l. antep. vbi Bal. de hæred. inst. ubi decernens aliquem mereri libertatem, pronunciat liberum.

Vers. sup. de rescr. uend. } Scot. & l. Aemilius, in fi. ff. de minor. cui respondet inf.

Vers. in c. cum uenerabilis, de except. } Scot. & ibi Abb. nu. 50. & omnino Dec. col. pen.

Vers. cum glos. C. si aduers. } Scot. & ibi Bald. no.

Vers. cui mand. est iurisd. } Scot. vide Bald. in l. ne quicquam. §. vbi decretum, de offic. procons.

Sub num. 26. uersi. & in l. antep. per illum text. &c. } Scot. Hæc autoritas facit pro quæst. præced. pro prima opinio.

Vers post med. de except. } Scot. & ibi Dec. columna penultima.

Sub num. 30. uersi. uel ibi constituit se debitorem. } Scot. eius quod alter debebat, tanquam debiti a se.

Sub num. 31. uersi. quam tamen limita. } Scot. Hanc limitationem ponit hic Castrens. columna secunda. circ. med.

Sub. num. 34. uersi. in numeratione ficta. } Scot. immo præsumpta. aliàs esset sibi contrarius agens ex numeratione: ut ibi per Bald. subtiliter. Sed intellige Alexan. quòd non agatur ex numeratione. Tunc enim proceditur ex fictione. Et vide sup. uers. quā tamen limita &c.

Sub num. 36. uers. secus esset, si iurarent dicere ueritatem super tota &c. } Scot. Aduerte, quòd multa requiruntur, vt confessio probet; ꝙ scilicet sit lapsum tempus excipiendi, vel exceptioni sit renunciatum, vt tangitur sup. quę pertinent ad disquisitionem iudicis: & pendent a iure. Ergò videtur, quòd non probent, per not. per Bart. in l. 1. C. de usu. cum simi. & primus effectus confessionis scriptæ de qua suprà uersi. vnum quia. nu. 32. non est hic.

§. *Si quis simpliciter. uers. dum loquitur de Calendis, & Idibus.* } Scot. Sed hic respondetur, in tempus longius, quā fuerit interrogatum.

Versi. non fuit diuersitas inter interrogationem, & responsionem. } Scot. Immo, arg. l. inter stipulantem, §. si stipulante, inf. eo. vbi hæc fuit ratio dubitandi: at decidendi ratio fuit: quia semper in summis &c. vt ibi dicitur. Et hoc fictione iuris, vt per verbum, videt. ibi positum liquet. Sentit gloss. ibi verb. diuersa causa.

Sub num. 3. uersi. tamen Paul. de Castr. } Scot. Aduerte, quòd ibi format quæstionem alternatiuè, vel si hab. &c.

Sub nu. 5. uersi. l. filius, in prin. inf. de fals. } Scot. & glos. in l. quod in hærede, §. eligere, de tribut. act.

Sub num. 7. uersi. quæ ipse no. in præalleg. locis. } Scot. & male Alex. d. l. 1. de vulg. in prin. quem vide. Vide tamen Soci. ibi num. 9. Roma. hic.

Versi. in c. cum uenissent, de instit. } Scot. vbi Abb. & Imo. Soc. d. l. 1. col. 4. de vulga.

Sub num. 10. uersi. vbi fortè dicam. } Scot. & ibi tenuit cum Bart. contra Dyn. sibi contrarius.

Sub num. 15. uersi. in c. Iudæi, 2. eod. tit. } Scot. per glos. sed & per ipsum tex. in c. consuluit, eo. tit.

Sub nu. ult. uersi. sup. de ijs quibus ut indign. } Scot. vbi vide Alex. in add. qui limitat notabiliter, & ego addidi aliam ex mente Bald.

§. *Eadem in alia. num. 3. uersi. per rationem assignatam per eum scilicet, quia sequeretur &c.* } Sco. simile, vt prohibitus postulare, nec aduersarij cōsensu postulet. l. quos prohibet, sup. de postul. Azo in sum. C. eo. nu. 14.

Sub num. ult. uersi. quæro de uno casu, uidelicet, quid si interrogo &c. licet Roma. hic contrarium uolueris, & malè. } Sco.

Secundum

Secūdùm quòd Alex. refert sup. in prin. d. §. si quis simpliciter. hic lege. in Calendis Septembris, & in Calendis Augusti. vide Ias. ibi col. 2.

Ad l. 2.

§. *Ex his, sub num. 6. uersi. & post moram ago.* } Sco. Non dicit contra vnum, prout dicit Ias. l. stipulationes nō diuiduntur, in fi. sup. eo.

Ad l. 4.

§. *Cato. sub num. 24. uersi. quem ibi uide per Bart.* } Scot. sed ille intellectus videtur contra l. in condictione, de condict. furt. tamen defenditur per l. 2. C. vnde vi.

Sub num. 32. uersi. ex his habes notabilem limitationem &c. } Scot. Sed aduerte, quia Barto. allegat dd. ll. in casu principalium. Alex. in casu hæredum: quia non attendit differentiam, quam facit Bartol. in distinct. inter principales, & vnius hæredes: & Bart. se intricat. Nam in prosecutione oppositionis allegat d. iura generaliter ad vtrumque casum: Sed in distinctione aliter facit.

Sub num. 30. uersi. tamen fallit, vbi promisisset per hæc verba, Promitto iter fieri &c. in quo debet seruitus constitui. } Scot. Huic decisioni Pauli hic col. 3. & hic Alex. obstat: quia iter accipitur incorporaliter: & quia sermo Latinus non consentit. Nam dicimus, facere viam, quoties de constructione agimus. At facere iter, apud iurisconsultos, est constituere seruitutem: apud alios est ire. Cic. Sallust. & reliqui. Probatur etiam in l. in itinere, inf. de verb. signi. Et hæc verba, iter fieri, sic intelliguntur, a me, id est, me iter facere: non autem (vt credidit Alexand.) a te. Quod patet: quia resoluerentur hoc modo, id est, te iter facere. Quod ineptum esset ad nostrum propositum. Vide tamen l. si iter, de seruit. quę facit aliquantulum pro istis Doctor.

Sub num. 35. uersi. quia contrarium probaui &c. } Sco. & sentit Bar. hic, uersi. propterea posito quòd &c.

Sub num. 39. uersi. secus in duobus principalibus. } Scot. Facit quod not. Bartol. in l. pœnales, §. Iulianus, in princ. ff. ad leg. Falcid. Facit quod infrà ponit Alexand. num. 51.

Num. 47. nam in materia ista. } Scot. vide Soci. hic, col. 2. uersi. nec est bona responsio, quòd ibi &c.

Sub num. 51. uersi. & l. de uno, in princ. suprà de re iudic. } Sco. Facit quod ponit sup. nu. 39.

Versi. Addo tamen, ne Bartol. &c. } Scot. Sed superflue: Nam idem dicit hic Bartol. uersi. idem in seruitute formanda, si ponam &c. reperi Soci. hic, qui idem dicit.

Sub num. 53. uersi. Ergò nec secundam. } Scot. Licet glo. ibi contra.

Sub num. ult. uersi. de interesse hæredum. } Scot. l. 1. §. & si forte. inf. de iniur. hic alleg. per Bar.

Versi. sed si aliquid receperunt. } Scot. Sed caue: quia non licet hoc, per not. per Bart. in l. athletas. §. fi. l. furti, §. partus, de iis qui not. infa. Barba. ad d. l. athletas. §. fi. ad Bar. accumulat. & Alex. addit in seq. apost. Facit l. fi. de condict. ob tur. caus.

Ad l. sciendum. 30.

Sub num. 33. add. Quod contra practicam. Alber. &c. } Scot. Pro Alber. facit: quia videmus testem, si nesciat afferre rationem dicti sui, nihil probare. Doct. l. 1. ff. cert. pet. Lanfr. c. quoniam contra, verb. testium depositiones, nu. 20. de proba.

Ad l. si quis cum aliter. 46.

Num. 10 uersi. transactio habet instar sententiæ l. 2. suprà de iureiur. } Scot. Facit glos. l. 2. dum alleg. l. 1. C. de condict. indeb.

Ad l. stipulatio ista. 38.

§. *In stipulationibus, col. ult. uersi. de quibus d. l. si mihi.* } Scot. quæ l. loquitur in coniunctis coniunctione hominis, non legis, vt per Bart. in l. proinde in fin. inf. de stipulatio. seruo.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Col. 2. uersi. partes sunt de substantia. } Scot. & ita Bald. d. l. in clementis.

Versi. respondē, quòd agetur actione ex contractu. } Scot. Aduerte, quòd Paul. dixit agi ex contractu, ad declarationem faciendam arbitrio boni viri, in d. l. si merces. Et adde quæ ponit Alexand. inf. col. seq. uersi. tamen salua opinione Barto.

Sub num. 7. uersi. quæ meo iudicio non benè probat. } Scot. Nisi dicas cum alterutrum attendi possit, attendendum illud esse, quod facit, vt actus possit sustineri. l. quoties in stipulatio. cum sim. inf. eod. Facit optimè Bal. in l. c. inter pates, col. 1. uersi. aut est dubium, de lege Conra. in usib. feudo.

Col. 4. uersi. tenetur tamen opinio. Bart. hic. } Scot. vide Alex. d. l. 1. col. 4. & seq.

Versi. vt dicam in d. l. centesimis, §. fina. } Scot. & per glo. d. l. cum ab eo, ibi, quia conditio &c.

Col. 5. uersi. secundum Bald. in d. l. fina. } Scot. & hic.

Versi. per l. creditor. C. de distrab. pigno. } Scot. contrariū per Bald. in d. repetit. in fi.

Sub num. 17. uersi. Ergò idem in arbitratore. } Scot. cum d. Auth. loquatur in vtroque, nam nomen arbitri, quod habetur ibi, comprehendit vtrumque. d. §. arbitrorum. Abb. c. Quintauallis. in hac q.

Versi. ut suprà dictum est. } Scot. Add. l. sed si compromissum. sup. de arbitr.

Sub num. 20. uersi. nec obstat quòd d. l. item &c. } Scot. Hoc arg. non est tutum, in l. item. §. 2: vbi dicitur non cogendum, qui etiam volens non posset.

Versi. sed solum probatur ibi, quòd non cogitur. } Scot. simile per Bar. in l. si de meis, in princip. suprà de arbitr.

Sub nu. 22. uersi. arg. c. uno delegatorum, de offic. deleg. } Scot. Tamen hoc argumentum non est tutum, argum. Bartol. in l. Pædius, de arbitr. ubi ponit, quòd libertus potest esse arbiter, non iudex. Et alia ponit Alex. inf. col. seq. Potes tamen respondere saluando commun. vt inf. per Alexan. col. seq. uersi. sed saluando communem opinio. &c.

Vers. non uidetur sufficiens, ad l. illa uerba. } Scot. Per quam l. dicit hic Castrens. col. 2. quòd arbitramentū nō cadit in deportatum; sicut nec in seruum, aut monachum, ut hic per eum.

Versi. quia uenit coactus, d. c. intelleximus. } Scot. & §. credētes.

Versi. cum glos. in uersi. patrocinando. } Scot. & gl. uerb. agēdo: in quib. glossis probant hic dicta per Alex.

Vers. sed saluando communem opinio. potes respondere &c. } Scot. Idem Abb. c. fi. col. 2. de arbitr.

Ad l. stipulatio hoc modo. 61.

Num. 15. uersi. Inquantum tamen sup. dixi &c. } Scot. vide Ias. l. 1. §. si quis ita, col. 6. sup. eod.

Vers. vbi decidit, quòd si reperitur &c. } Scot. Contrarium dixit ipsemet. consi. 123. col. 4. lib. 2.

Sub num. 23. vers. & idem tenet ipsemet Roman. &c. } Scot. opinionem Roman. sequitur add. ad consi. Alex. 40. ad fi. lib. 4. vbi tamen Alexan. sequitur opinio. quam hic tenet.

Col. ult. adhaerendum est in dubio opinioni, quae &c. } Scot. vide Dec. d. l. fi. C. de pact. & cap. ecclesia, col. 18. de constit.

Ad l. stipulationes non diuiduntur. 72.

Sub num. 10. uersi. §. morte. } Scot. vbi Alex. col. 2.

Sub num. 12. uariabitur post rem peremptam ad interesse &c. } Scot. considera, quod tunc non potest contingere inconueniens, de quo in d. § pro parte: vt habeat rem pro parte: cum sit extincta, & pro parte interesse: eum id sit habiturus in totum. Soci. d. §. Cato. col. 7. Sed potest responderi ad obiectum Socini ex iis quae not. Alex. inf. col. 2. uersi. sed Imol. Roma. hic hanc limitat, vt intelligamus quando pro parte res perijsset.

Sub num. 13. uersi. §. quod si lancem. } Scot. Aduerte, quod ibi sumus in dolo ex personis haeredum. At dolus ex persona defuncti, diuiditur inter haeredes. l. in depositi. sup. deposi. Soci. sup. §. Cato. col. 7.

Sub. num. 28. uersi. sed Iacob. & Roma. hic contrarium tenent, quod est uerius &c. } Scot. vide Iaso. in l. si prius, col. ult. sup. de ope. nou. nunc.

Ad l. si mihi, & Titio. 110.

Add. prouidit. Haec ratio est minus generalis &c. } Scot. sed Alex. vult, vtramque iungi.

Sub num. 3. uersi. unde puto, quod illa l. fundus, non haberet locum &c. } Scot. sed cum ibi totus fundus omnino veneat, non est locus huic considerationi. Si enim terminatum est, bene est. Si arbitrio relictum, tamen die toto arbitrabitur bonus vir. Ergo pars nō est in consideratione.

Sub num. 5. uersi. & ita tenet glos. } Scot. & Bald. ibi ineul eat idem.

Vers. nec decrescendi, dic Bart. &c. } Scot. vide Bal. l. 1. C. si Imper. lib. soc. lib. 10. inf. alleg.

Vers. §. communis seruus duorum, inf. de stipul. seruo. } Scot. quem text. Ias. intelligit in iure accrescendi, hic 3. not.

Vers. ope exceptionis iniurandi, vt ibi not. glos. } Scot. quam sequitur ibi Bart. ubi not. etiam dicit l. 1. C. si Imp. liber. soc. lib. 10. inf. 3. fallent. seu seq. per Alex. alleg. non procedere, quoties socius per exceptionem puta sententiae, non ipso iure a parte sua excluderetur: quod not.

Sub num. 6. uersi. licet non ope exceptionis &c. } Scot. idest, licet ei obstet exceptio, ne partem verè faciat.

Sub num. 8. uersi. C. de donat. caus. mort. cum simi. } Scot. Latius Alexand. & alij in lege secunda. ff. de legat. primo.

Sub num 9. uersi. & hic Bartol. } Scot. lege, & contra Bartol. hic.

Vers. ius accrescendi, d. §. sicibus. } Scot. Adde l. qui duob. vbi Soci. de cond. & demonstr.

Sub nu. 11. uers fratri superstiti. } Scot. Adde quod si duo accipiunt emphyteusim, promisso canone simpliciter, quilibet tenetur pro parte: & vno cessante, eius pars ne reuertaretur ad dominum, Bartol. l. fraudati, suprà de publica. nec alteri noceret, vt ibi colligitur.

Sub num. 12. uidelicet, quod post mortem omnium reuertatur ad dominum. } Scot. Facit l. cum ita, §. fina. uersi. aut post eos omnes extinctos, suprà de legat. secundo.

Sub num. 13. huiusmodi concessionem in emphyteosim beneficium. } Scot. Puto quod malè alleget. Ibi enim loquitur Bald. de beneficio, idest, feudo, vel emphyteusi. Et hanc differentiam inter modicam, & magnam pensionem, reprobat in addit. l. 1. colu. 2. de quo per Iaso. l. 1. C. de iur. emphyt. Alexan. & Alciat. in l. interdum. §. quod ex naufragio, ff. de acq. possess. Verum tamen est, quod loquuntur in alio casu.

Sub num. 14. uersi. & satis puto Imo. hic idem sensisse, qui circa addit nihil. } Scot. Not. qui nihil addit dicto Doctor. intelligitur cum eo transire.

Sub num. 16. uers. §. fin qua fu. pri. cau. benef. amit. } Scot. vide Alex. inf. col. seq. uersi. & similiter dico, quod non videtur procedere.

Sub num. 17. uersi. in casu proposita quaestionis. } Scot. & Ias. hic alleg. glos. in c. Imperialem, §. insuper. inf. alleg. & alia in col. fi.

Sub num. 19. uersi. in uersi. liberè, extr. de feud. } Sco. Sed ibi liberè dicitur respectu consulendi Pontificis, & sic primae dubitationis, non respectu inuestiendi filij, uel nepotis feudatarij primi.

Vers. in uers. liberè. quod importat idem &c. } Scot. & tex. in Authe. de non alien. §. quod autem, ver. neque illud. quem allegat hic Alciat.

Sub nu. 22. vers. dic vt habetur in c. si. de testa. in 6. } Scot. vide Spec. tit. de instrum. edit. §. nunc aliqua, uersi. quid si sint plures executores.

Vers. ult. & per Bald. l. quan. non pet. par. } Scot. vbi Ias. in fine.

Ad l. ita stipulatus. 115.

Col. 3. uersi. & hoc dictum est legistis incognitum. } Scot. Et per hoc dictum Soci. dicit legem, si quis arbitratu. locum non habere, columna decima. in dicta l. suprà eod.

Col. 15. versi. uidetur contra tex. in l quamuis. C. de usu. } Scot. vbi omnino vide Paul. Castrens. qui allegat hunc text. seu ponderat contra opinio. Bartol. infrà, positam: in qua constituit differentiam inter praecedentem causam lucratiuam, & onerosam &c. nam ibi nec lucratiua causa nouatur, contrà Bartol. Alciat. hic, Alexand. infrà columna seq. uersi. aut ex causa lucratiua, cum uersi. sed tamen aliter suadet.

Ad l. Decem. 116.

Sub num. 18. vers. & per Paul. de Castr. in l. Mania, §. fi. eod. tit. } Sco. Aduerte quod Alex. in rubr. sup. de ope. nou. nunc. col. pen. in prin. appellat truffam, responsionem Pauli in d. l. Maeuia. §. fi. ut mirum sit eā hoc loco ipsum approbare.

Ad l. qui Romae. 122.

§. cohaeredes, col. 2. uersi. adde quod quando testator simpliciter dicit &c. } Scot. vide Socin. in l. si cognatis, col. 8. de reb. dub.

Col. 3. uersi & illam glos. dicit Io. de Imo. ibi &c. } Scot. quē tamen Alexand. reprehendit in dicto §. diui, ad fine.

Vers. sponte alienaret contra prohibitionem &c. } Scot. Quod si ex necessitate, militat dictum Pauli per dict. §. praedium.

Vers.

Versi. in quantum tamen Io. de Imo. in d. §. &c. } Scot. vide Alex. in d. §. diui. contra Imo. vt hic: quem tamen ego tueor, vt adnotaui ad Alex. d. §. diui, in fi.

§. *Duo fratres, sub num. 10. uersi. ut si fuissent promissa* } Sco. d. l. 4.

Sub nu. 19. uersi. & etiam in l. ea que, C. quomo. & quan. iud. } Scot. vbi videtur dicere contrarium: & tenere illã glos. nec aliquid de hoc in d. l. fin. nec legit. d. l. ex consensu.

Col. 12. uel ex demonstratione qua fit ad oculum. } Scot. sed obstat l. uia. de seruit. rustic. præd. vbi nullum verbum de demonstratione. Ias. l. 1. §. si quis ita, col. 3. in fi. sup. eo.

Col. 16. uersi. sup. de petit. hered. } Scot. Adde Bar. hic. q. 9.

Col. 17. uersi. erant ista bona propria &c. } Scot. intellige æqualis æstimationis: aliàs secus. Alciat. hic.

Versi. in qua subest multum periculum. } Sco. Sed si non subsit, idem tamen erit, vt in emptione. exemplũ sup. hac col.

Versi. } aut in vnius portione, & col. præced. uersi. cum diuisio vicem permutatio. &c.

Col. 18. uersi. l. si quis ita hæreditatem, & ibi glos. de const. pecu. } Scot. lege, l. ei qui ita hæreditatem, & ibi gloss. de condit. instit.

Col. 21. uersi. nisi sit lata ex falsa causa. } Scot. seu conditione, vt loquitur glo. in d. l. qui testamento. de testa.

Versi. arg. c. 1. de restit. in integr. } Scot. Alex. l. diuus, de re iud. in prin.

Versi. quasi disertam. C. quomo. & quan. iud. } Scot. Bal. in d. l. qui testamento. facit pares minorem, fiscum, & ecclesiam, in eo de quo ibi per eum.

Versi. de quo dic ut ibi. } Scot. Idem col. seq. in fi.

Versi. a contrario sensu illius §. } Scot. & l. l. seruo inulto, §. cum prætor, ad Treb. col. seq. in f. uersi. quintus.

Col. 22. in fi. uersi. super verb. concessimus, de re indic. } Scot Idem col. præced. uersi. fallit quarto.

Col. 23. uersi. non dicat probat. sed approbatum. } Sco. Quod leuissimum est. Nam idem sonat l. quod si deferente, de dolo.

Col. 25. uersi. non dicitur committi falsu. n. } Scot. Tamen gl. subdit idem circa iudicia. §. præscriptione. 35. q. 2.

Add. ad acta. Vide Alex. &c. } Scot. tamen vide sup. post nu. 37. in fi. col. & hæc apostilla est superflua, cum Alex. ad ibi dicta se remittat. Lanfr. Orian. c. quoniam contra. char. 6. de probat.

Sub num. 59. uersi. l. qui iure militari, sup. de testa. milita. } Sco. vbi quis potest in genere cogitare de eo, quod in specie ignorat. Decisiõ tamen illius l. est contra regulas communes: vnde non videretur inferendũ.

Versi. quodcunque sit illud. } Scot. Fallit in muliere, cũ tractatur de renunciando Velleiano. Alex. sup. eod. l. sciendum, nu. 31. ubi facit mentionem Ang. hic.

Sub nu. 59. uersi. tenet istud idem, quod tenet Bart. } Scot. vide Alex. in. suprà post numero 32. uersi. in ead. ibi, vel quarto &c. vbi de rationibus Bartol. hic, & 1 quæstion.

Finis Scholiorum ad interpretationes Alexand. in uolumina Digestorum.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI I. C. AD INTERPRETATIONES Alexandri in Secundum Librum Cod. D. N. Iustiniani Principis sacratissimi.

De edendo. *Tit. 1.* *Ad Rubr.*

VErs. & l. 1. ff. de orig. iur. } Scot. arg. C. de no. C. confir. §. fin. gloss. l. 1. ff. de interrog. actio.

De pactis. *Tit. 3.*

Ad l. pacta. 6.

Num. 2. No. quòd facta in iudicio &c. } Scot. Facit gloss. l. 1. per illum tex. ff. de curato. bon. dan. Alex. l. qui Romæ. §. fi. num. 28. ff. de uerb. oblig.

Col. 3. uersi. & ista contrarietas Bart. & Doct. non ponderatur. } Scot. vide Ias. d. §. morte, col. 9. post med.

De transact. *Tit. 4.*

Ad l. præses. 12.

Col. 2. quod illi non erant administratores r. p. sed ad aliud deputati. } Scot. simile not. de patre, in l. fina. §. pupillus, ff. de uerbor. oblig. §. pupillo, Institut. de inutil. stipul.

Add. non est alibi. Dic quòd Bald. } Scot. vide Dec. l. pactũ col. fi. inf. de collatio.

Ad l. vbi pactum. 40.

Sub num. 6. uersi. soluo igitur, quod ista alternatiua stat propriè &c. } Scot. esset fatuus, qui non mallet vtrunq;.

Ad l. si ex falsis. 42.

Sub nu. 13. uers. putasset ita esse, vt deposuit. } Scot. quid si dubitaret? Dic quòd est periurus. Vide tamẽ Alex. in l. videmus. de in litem iur. in princ. iuncta consideratione uerbi hic, aliquo probabili errore &c.

Vt quæ des. aduo. part. iud. suppl. *Tit. 11.*

Ad l. 1.

Col. 4. uersi. Tamen secundum D. Ant. poterit &c. } Scot. Hoc refertur ad primum membrum distinctionis.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. &c. Ad Alex. in Librum sextum Codicis.

Qui admit. ad bono. posses. poss. &c. *Tit. 9.* *Ad Rubr.*

Col. 1. uersi. sed puto quòd satis sit producere libellum in bon.

qui dixit,nolo petere bonorum possessionem,dicitur repudiasse, vt colligitur ex.l.1.§. qui semel.de success. edict. quãuis & aliter possit intelligi,quod ibi dicitur. Facit l.4.ff.de acquir.hæred.infr.col.3. alleg.per Alex.

Vers.non adeo. Scot. vide text. cum glo.in l.2.supra,si min.ab hæred. se abstin. Facit de,nolo, & volo, Bald.Auth.& qui.num.23.C.de bon. autor.iudic. possid.

Col.2.uers.vtrum per hec verba,nolo adire. Scot. De, nolo adire, vide Bald. in l.nec is. §. 1. de acquiren. hæred.

Vers.l.1.circ.princ.ff.de act.empt. Scot. Et l.cum quidam verb.noluerunt.de leg.2.

Vers. dico mihi non expedire hæreditatem. Scot. Facit d.§. si patronus.inductus ut supra,cum dictis Bald.

Vers.sed si dixi,nolo adire,non inducitur &c. Scot. vide tamen gl.in fin.glo.l. in vendentis. supra de contrahen.emptio.

Vers. non est tenendus secundum Ang. Scot. Et Bartol.ibi.

Col.3.uers.subauditionem ibi traditam in glo. Scot. vide Bart.in d.l.filij.

Col.4.uers.non uelle,est medium &c.ut probatur &c. Scot. Tu dic, quòd inter uelle, & nolle, & non nolle. glos.§.scientiam.hic alleg.

Col.6.vers. sed ad illum text. dicit Paul. &c. Scot. vide Alex.infra,tit.11.fi.col.3.

Col.7.uers.in l.præcipimus.infra,de appellat. Scot.Facit pro hoc d.§.placebat,quantum ad factum prætorum. Sed contra facit quantum ad argu. Iustiniani, vercum satis absurdum. vide ibi, prouisionem de cognatis,nõ extendi ad nepotes ex interpretatione, sed per decisionem nouam Iustiniani argumentatis contrà prætores.Sic d.§.facit pro,& contra.

Vers.& ibi not.Bart.ff.de vulg.& pupil. Scot. l. ventre. col.4.num.13.de acquir.hæred.

Col.10.uers.& etiam Bald.ibi,in no. Scot.Et esset contra glo.d.l.cum antiquioribus.verb.beneficio.vers.& perpetuo transmittit &c.hoc ita,nisi &c. Et omnino ius repudiatum non transmittitur.l. si quis filiũ. supra,de inoff.testa.Paul.Castr.l. qui superstitis.colum.1.circ.med.ff.de acquir.hæred.

Col.11.uers.& ideo si per emancipationem non cessaret &c. Scot.Quod dixit Castrens.in Auth.in successione. infra,de suis & legit.

Vers.quia non sequitur,lex ciuilis &c. Scot. vide Paul. in l.si ab eo.infra,de legit.hæred.l.1.infra,commun. de successio.

Vers.vbi hoc tamen non dicitur. Scot.Imo probatur subtiliter.in uers.quibus verò.cum ver. neque enim,a sensu contrario.saltem in cognatione,prout in d. uers.neque enim,legitur cognata.

Col.12.uers.vt probatur in d.l.meminimus.in uerb. ad suorum similitudinem,& hic in glo. Scot. Paul. Castrens.in l. 1.infra,commu.de successio.

Vers.attamen puto aliter posse sustineri opinio Bald. Scot.vide Ias.in l.1.nu.19.supra,qui admitt.

Col.ult.uers.Ergo &c.d.l.traditio. Scot. Et quia medium est inhabile,arg.l.si.supra,de natur.lib.l.si uiua matre.infra,de bon.mater.text. est Institu. de success. cogn.ubi quo ad agnationem, idem iudicatur de emancipato,& progenitis ex eo.Dec. hic col.antepen. post princ.

Vnde legitimi, & vnde cognati. Tit: 15.

Ad l. certum. 5.

Col.1.uers quod est uerum,secundũ Salyc.singulariter hic &c. Scot. Pro Salyc.simile in l. quoties,de act. & obl.

Vers.arg.l.domus.ff.de seruit.vrba.prædia. Scot. Simile in l. cum filius. §.uariis.de leg.2.

Vers.& hoc putarem verum,quando &c. Scot. Ad hunc vers.faciunt not.per Paul.Castrens.in l. quamdiu. in fin.supra,qui admit.vide gl.d.§. sed videndum. verb. idest repudiauerit.in fin.

Col.3.uers.uideretur sustineri posse istud exemplum. Scot.Tu dic in exemplo,& casu d.l. sed cum patrono prætorem dare bonorum possessionem : cum tamen in illa,vt ex legibus, requiratur,vt detur a lege ciuili.Ias.hic col.4.circ.med.

Vers.ista probantur in l.3.ff.eo. Scot.Et ibi glo.dicens illam,vt ex legibus,contineri sub illa,vnde legitimi, tanquàm speciem sub genere suo.

Col.4.uers.si tab.testa nul.exta. Scot.At in nostro casu si vera esset opin. Fulgos. intentaretur, vnde liberi, confirmato per hæredis aditionem testamento. Aliàs enim non teneret exhæredatio.no. Barto.in l.3.ff.de lega.1.col.2.post princip. Et ita daremus bonorum possessionem,vnde liberi, etiam in causa testati,contrà reg.d.l.1.

Vers.& Bart. in l.si pater captus. Scot.Male allegat. Dic igitur & Bartol.in l.lex Cornelia.in princ. post gl. hic alleg.

Col.5.uers.sed si volebat sequi voluntatem defuncti &c. Sco. Hoc sensit ibi glo.fin.verf. & hic,& ibi secundum tabulas noluit succedere.Sed hic potuit &c.

Vers. imò potest iudex ita supplere defectum tutoris &c. Scot.Contrarium tenet Paul.hic,col.2.

Vers.antequam ratum habeat. Scot. Nec etiam maior pupillo transmittit bo.posses. ante ratihabitionẽ. Paul.hic d.col.2.

De collatio. Tit. 20.

Ad l. pactum. 3.

Col.2.uers.illa l.potius facit in contrarium. Scot.Tu allega. l.scripto.ff.un.lib.in fi.l.& similis est glo.in §.si parens.infra alleg.& in l.si quando.§.1. infra,allega.

Col.3.relicto nepote &c. Scot.Et vers. præterea ad declarationem.

De testamentis. Tit. 23.

Ad l. non codicillum. 14.

Vers.sed non bene refert eum Scot.Imo Alex.malè refert Paulum,qui dicit,ego addo.

De impub. & al. substit. Tit. 26.

Ad l.cum quidam. 10.

Col. 3. uers. & bene: quia non debemus recedere &c. Scot. Vide Socin. dict.§. cum ita, colum.19.cum sequ. vbi tollit omnia dicta Alexan. ad confirmandam opinionem Imol.

Col. 6. uers. sed aduerte, quia in quantum Paul.de Castr.&c. Scot. Idem reprehendit opinionem Pauli in d.§. cum ita. col.pen.in fin. cum seq. & ad hic dicta se remittit.

remittit. Sed bis consuluit pro opinione Castren. vt adnotaui ad d.§. cum ita.

De iure deliberandi. *Tit. 30.*

Ad l. scimus. 22.

Col.5 uers.& istud magis placet:cum non sit ratio &c. } Scot. Nec eadem parue ratio, nec maior in formis perpenditur.Bald.l. 1. de lib. & posthum. Ancharan. c.ea quæ,col. 12.de reg.iu.in 6.sic futiliter argumẽtatur iste . Quin debemus aucupari formularum relaxationes, ut amplificentur probationes, I.cu-rent. ff. de testi. Cur igitur non reijciamus hanc formam in eo qui scribere queat? cum præsertim verba legis id soneut. Amplius ego scripsi, eum qui scribat manu sua repertoriũ, testes adhibere posse, quibus sit incognitus, in rubr. ff. de op. nou. nunc.vide quæ adnotaui ad Ias. hac ipsa lege.

De legatis. *Tit. 37.*

Ad l. illud.

Vers.dominium ad tempus. } Scot. Facit gl.l.pen.ff.de con dict.ob caus.ubi addidi.

Finis Scholiorum F. S. Iurisconſ. &c. ad interpretationes Alexandri Imol.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONSVLTI &c. Ad Alexandrum Taratagnum Imol. in Librum Primum Consiliorum.

Ad conſ. 2.

COL. 1. *uers.non intelligitur loqui de filijs legitimatis.* } Scot. Infra,lib.2. consil. 60.in princ.

Col.pen.uers.& tamen actiones quæ oriuntur &c. } Scot. Ias. dubitat in d. l. ex hoc iure.nu.49.

Vers. præsumitur in dubio facere ex causa &c. } Scot. Idem dixit infra,lib.2 cons.216.nu.23.cons.136.col.12. infra,hoc libro.

Add. causa.in contrarium non præsumit iustam &c. } Scot. Imo princeps veniens per rescriptum contra id, contra quod non potest uenire iure, præsumitur deceptus: & est præsumptio iuris, & de iure, contra quam non admittitur probatio. Mod. in cons. Dec.cons.588.

Ad conſ. 3.

Scot. Contrarium consuluit in istis terminis, & hoc casu Soci.cons.44.lib.1.Et dicit Præued. tracta.de peste,rub.de contractibus.c.7.Soci.ibi ostendere, quantum ingenio præceptorem Alex.præstiterit.

Col.fi.uers. Alex.cui subscripsit Barto. Capol.concurrens d.D. Alex.Padua. } Scot. Et infra,cons.5.in fin.

Ad conſ. 4.

Col.1.uers.hoc est uerum ex contrario sensu, qui sumi non debet &c. } Scot. Facit quod ponit Alex.l.1.ubi addi di ff.de leg. 1.

Col.2. add nec casu.Roma.not &c. } Sco. Facit hic uers. sed vbi non apparet pluralitas &c.ad hanc tertiam limitationem.& vers.secundò respondeo, quòd de cessio Bart.&c.

Col pen.add.iuramenti idem Alex.cons. } Scot. Adde consil.12.num.4.

Vers.fortius idem stante statut. } Scot. Adde Fed.de Sen. cons. 281. incip. casus talis est, statuto cauetur quod si donationes &c.& alij ut allegat Alex. d. cõs.83. in fin.hic per add.allegato.

Vers Idem etiam recordor aliàs consuluisse dom Ferraria legerem. } Scot. Contemporaneis Francisco Aret.& Mariano Socino Senen.

Ad conſ. 7.

Vers.quod non est memoria in contrarium. } Scot. videtur etiam non cecidisse communitatem a iure suo per resignationem in obseruantiam non deducta per perceptionem Imperatoris, vel eius publicanorum, argum. Alex.supra,præced. cons.de statuto.nu.2.& argu.eius quod dicitur de venditore in possessione rei venditæ remanente.l. sicut.§.superuacuũ.ubi Bart.quib.mod.pign.vel hypoth.solua.

Ad conſ. 10.

Scot.vide Aemilium Ferret.in l.iurisgentium.§.adeo autem.ff.de pact.

Col.1.add.sed rectè respondit Alex.rigore iuris &c. quia bis ut que res erat hypothecata &c. } Scot. Ad euitandas has sce opiniones, apponit in instrumentis, vel hypothecam generalem, qua fine non transibit ad secundum emptorem: uel specialem. Quod esset tutius: quia nec dominium transferri posset. Doct.l. filiusf.§.diui.ff.de lega. 1.

d. add. uers. multi autem tenuerunt, & consuluerunt contra Alex.hic. } Scot. Pro Alex.consuluit vnus Curtiorũ cons.12.Lucius Titius Cremonẽs.vbi allegat ambos Raph. & dicit diabolicum esse recedere ab opinione aurei Doct.Alex.refert Ferdin.Loaz.repet.d.§.diui.nu.45 o.ff.de lega. 1.

d.add. uers.Paul.etiam ibi non uidetur loqui &c. } Scot. Præterea fuit sibi contrarius cons.306.quanquam longa, in fi. Craue. cons.12.col.vlt.quem vide consil. 201.col.1.& 2.& cons.261.sub nu.5.Adde,& hoc cons.10.debebat sequi cons.106.infr.lib.7.

Ad conſ. 11.

Col.1.quod infames etiam sola infamia facti repelluntur a testimonio in criminalibus. } Scot. Ergò spurius non admittetur. Is enim ẽ infamis infamia facti . Azo in sum. C.de ijs qui no.infa. Alex.sup.cõs.2.n.5.ubi addi.

Ad conſ. 12.

Col.2.uers.etiam stante iuramento &c. } Scot. Supr.cons.4. num. 10.

Vers.in qua donatio non requiritur insinuatio &c. } Scot. infr. lib.2.cons.216.col.1.uers.& ideo non eget.

Vers.& illud sufficit. } Scot. Arg.§.2.uerb. quidni? l.1.ff. de verb.oblig.

Addi. Quod sit.Idem Alex.vers.cons.105.lib. 7. } Scot. Consil.47.nu.7.lib.2.

d.add.uers.& articulatè loqui. } Scot. vt hic per Alex. vers. nisi testator.

Ad

Ad conf. 14.

Sub num. 4. uers. incip. punctus talis est. pater filio. } Scot. In meo libr. incipit, In Dei nomine. Pater &c. & est num 76.

Ad conf. 15.

In fin. uers. tamen dico unum uerbum, quod non ueniunt bona post bannum &c. } Scot. Infra, eod. lib. conf. 23. nu. 2.

Ad conf. 16.

Col. 1. uers. in quo loco. lib. 10. } Scot. Ergò à contrario si sit subiecta, afficit personam etiam quo ad bona alibi sita, vt etiam voluit Io. Caldar. vt per Alex. colum. seq. quod reprobatur.

Ad conf. 19.

Col. 2. uers. sicut dictum statutum dispon ens quòd priores &c. } Scot. vide infra, lib. 2. conf. 122. nu. 14.

Ad conf. 20.

Col. pen. uers. imo lex facit eum incontinenti suum &c. } Scot. Vnde uidetur satis esse quòd non nolit. l. 1. §. sciendum. ff. de tribut. act.

Ad conf. 22.

Col. pen. in fin. dico quòd dicti syndici &c. } Scot. Sic neque decuriones possunt donare, nisi propter merita. Bart. l. ambitiosa, col. 1. & 2. ff. de decr. ab ordin. facien.

Ad conf. 26.

Col. 4. Add. communem. sed hodie communis est in contrarium. uers. infr. eod. lib. conf. 41. in fin. } Scot. vbi addidi nam idem quod hic tenet conf. 37. col. 3. infr. eo. lib.

Ad conf. 29.

Col. 2. uers. & subdit, quòd specialior iudex cognoscet. } Scot. Quomodo cognoscet speciale, & magis speciale.

Ad conf. 37.

Col. 3. uers. et iam si fuisset ignoranter praeteritus. } Scot. Contrarium infra, eo. lib. conf. 41. nu. 6. & supra consi. 26. col. 3. in fin. vbi add.

Ad conf. 41.

Col. 2. add. ignoranter. } Scot. vide supra conf. 37. col. 3. & conf. 26. col. 3. ad fi.

Ad conf. 53.

Col. 2. uers. quia respondetur, quòd pluralitas &c. } Scot. Contrarium, & malè dixit infra. lib. 2. conf. 134. col. 2.

Col. 3. uers. maximè cum dictus actus &c. } Scot. Et in dubio praesumitur identitas confessionis. infr. consi. 134. & conf. 147. n. 15. lib. 2. tamen ubi testes deponunt de consanguinitate de auditu, nec dicunt quibus audierint: non praesumitur quòd ab ijsdē audierint, licetilla confessio sit actus iterabilis. Alex. infra. eod. lib. conf. 82. col. 2. uers. praeterea secundum Hostiens. in alijs, ut in possessione, secus. si enim testes deponant de possessione decem annorum simpliciter, praesumuntur de eisdem annis decem deponere. Alex. infra, eo. lib conf. 72. col. 3. in princ.

Ad conf. 54.

Col. 2. uers. si articuletur, & probetur, quòd tempore &c. } Scot. Vide infra, conf. 141. & lib. 2. conf. 86.

Vers. uel lapides more furiosorum. } Scot. No. hoc, more furiosorum, necessariò addi: cum etiam sani homines proijciant, quandoque panem, & lapides, & huiusmodi: uel loquantur verba inania. Bald. §. itē furiosi. supra alleg. ab Alex. Ias. conf. 2. nu. 7. vbi dicit, testes insaniae, debere etiam non interrogatos assignare rationem dicti sui. Allegat Bald. & Alber. in l. nec codicillos. C. de codicill.

Ad conf. 56.

Col. 3. uers. §. liberorum. de uerbo. signif. } Scot. Adde l. uoluntas. C. de fideic.

Vers. §. ea lege. de verbo. oblig. uers. } Scot. Adde l. cum pater. §. cum inter. ff. de lega. 2. supra alleg.

Ad conf. 65.

Col. 3. uers. & dictus Petrus nunquam dixit expresse, neque expressit qualem defensionem &c. } Scot. Etiam hoc casu, q audiendus sit reus, consuluit Barb. consil. 47. in prin. Quae tamen sententia magis humanitati, quā iustitiae conuenit, ut inquit Alcia. in l. 2. C. de eden. & lib. Parerg. 8. c. 21.

Ad conf. 66.

Col. 1. uers. si petitum fuit. } Scot. Sed & si non fuit petitū potest iudex deferre ad eruendam veritatem. sup. conf. 53. col. fin.

Vers. ut traditur in locis vulgarib. } Scot. Infr. col. seq. ad fi.

Ad conf. 67.

Col. 2. uers. ergò dispositio dictae Authenticae &c. extendi debet &c. } Scot. Etiam in correctorijs, ut hic: cū sub lata appellatione vocabuli veniat. Alex. l. 2. ff. de leg. 1. Doct. Auth. quas actiones. C. de sacros. eccl. Ias. l. si constante, solu. matri.

Col. 4. uers. conseruetur illaesa. } Scot. Arg. l. 1. §. ult. de vent. inspic.

Vers. §. cum autem. C. de instit. & substit. sub condit. fac. } Scot. vbi vide Ias. ex cuius dictis haec omnia fallunt, si testator ipse fuisset legitimatus, & etiam feudum accipiens, in casu d. c. naturales, vt vbi adnotaui.

Ad conf. 70.

Col. 1 uers. contra Odericum, quàm è contra. } Scot. Infra, colum. 2. uers. nec etiam potest.

Ad conf. 71.

Col. 2. uers. dato quòd alids iuramentum &c. } Scot. Pungit in contrarium, infra, lib. 6. conf. 165. in fi.

Vers. & si opponatur exceptio praescriptionis poterunt agentes &c. } Scot. Loquitur de praescriptio. 30. annorum, vt in themate consilij.

Add. ignorantia idem Alex. conf. &c. } Sco. Paul. de Castr. in d. l. si partem. §. 1. & l. Attilicinus. de seru. rusti. & l. si sic constituta. quemadmo. seruit. amitt. tenet intra quadriennium à tempore scientiae, dari restitutionem aduersus praescriptionem etiam longissimi temporis indistinctè.

Ad conf. 72.

Col. 3. uers. sed tractatur de probando aliquas causas ex quib. } Scot. Idem vr dicendum si tractetur de probanda declaratione mentis partium de aliqua re inter eos contracta: quia tractatur de probando aliqua ex quibus habetur declaratio illius rei.

Col. 4. Add Io. Andr. quem seq. &c. } Scot. vide Alex. qui hoc idem ponit infra, eo. lib. conf. 78. col. 1.

Ad conf. 73.

Col. 2. uers. ex quo plus non adijciat, cum potuit &c. } Scot. Facit l. si mater. C. de inoff. testa.

Ad conf. 74.

Sub num. 9. uers. & ibi not. de prob. } Scot. vbi Dec. in vlti. verbis dubitat de hoc dicto Alex. & dicit uideri cōtra d. c. quoniam contrà. & dicta ibi per eū, col. fi.

Col. ult. uers. ubi signanter dixit, quòd de falso non punitur, qui scienter dictauit &c. } Scot. vide omnino infra. consi. 77. in princ.

Ad

Ad conſ. 77.

Col. 2. uerſ. ſed etiam in faciente ſcripturam priuatam. } Scot. vide omnino ſupra conſ. 74. ad fi. vbi videtur dicere contrariũ, ex quo ſcriptura priuata nocere cuiquã non poteſt, vt ibi per eum.

Addi. aliqualem. Rom. &c. quod non eſt verum. } Scot. Et ibi Iaſ. dicit, ꝙ non ſufficit, vt deferatur iuramentum in ſupplementum probationis.

d. col. 2. uerſ. & eſt in terminis glo. in l. iubemus. C. de prob. } Scot. Facit l. in ciuilem. C. de furt.

Verſ. ſecundum vnam lecturam approbatam in l. iubemus. C. de prob. } Scot. Facit l. in ciuilem. C. de furt.

Col. 3. uerſ. adducta pro parte accuſatoris } Scot. Legendum eſt, adducta pro parte rei, vel contra partem accuſatoris.

Ad conſ. 78.

Col. 1. uerſ. quod ſi petit epiſcopus. } Sco. vide ſup. conſ. 72. col. 2. vbi add. aſſibi ſidē probaſſe dicit, quē vide.

Verſ. quod licet creditoris interſit debitorem ſuum habere locupletem &c. } Scot. Et infra, conſ. 107. col. 2. uerſ. pro hoc facit, quod no. Fed. &c.

Ad conſ. 79.

Col. 5. uerſ. Ideo hodiernis temporibus omnes contractus &c. } Scot. Idem de inuentario dicit Iaſ. in l. fin. C. de iur. delib. in princ.

Ad conſ. 82.

Col. 2. necesse eſt, quod audiuerint ipſi teſtes &c. } Scot. Facit ſupra, conſ. 53. ad fi. vbi addidi.

Col. ult. uerſ. ſecundò quòd dicta cā accuſationis eſt mixta &c. } Scot. vide conſ. 85. nu. 7.

Ad conſ. 85.

Add. ipſo iure. Idem Alex. &c. } Sco. Iaſ. l. quod te. ſub nu. 12. ff. ſi cer. pet. Dec. c. ex p. nu. 2. de reſcript. vbi tamen ſe remittit ad diſtinctionem Cald. conſ. 1. de iureiur.

Verſ. ſed eſt falſum, quia iuramentum intelligitur &c. } Scot. vide omnino quo verba Curtij in d. l. ſi quis maior, hic alleg. col. pen.

Col. ult. add. omnes, tam Alex. in lib. 2. conſ. 32. in fin. } Scot. Et ſupra, eo. lib. conſ. 72.

Ad conſ. 90.

Col. 3. add. non valeat. Imò ex quo ſit eadem ſententia. } Scot. vide infra, col. ſeq. verſ. nec obſtat d. l. contractus, & l. lecta. &c.

Ad conſ. 92.

Col. 4. uerſ. dixit, quòd ſi hæreditate proprietarij iacente &c. } Scot. Infr. contra, uerſ. nã etiã quãq; ad euadẽdã &c.

Verſ. nam etiam quandoque ad euadendam &c. } Scot. Contra, ſup. uerſ. dixit, ꝙ ſi hæreditate proprietarij iacẽte.

Col. fin. uerſ. de quibus quæritur, uigore d. l. ſi quis maior &c. } Scot. Non incidit, nec potuit incidere: quia l. illa, ſi quis maior, continet caſum ſpecialem: nec habet locum extra caſum tranſactionis. Alciat. ibi. vide not. per add. ſupr. conſ. 85.

Ad conſ. 99.

Col. 1. uerſ. & eodem modo luimleus fratris mei, debet reddi ſuſpectus contra me. } Scot. Facit infra, nu. 5.

Ad conſ. 100.

Col. 2. uerſ. dum dicit. ſed alij dicunt contra &c. nam illa eſt vltima opinio recitata &c. & illa videtur approbata. &c. } Scot. Contrarium dicit Bald. ſcilicet, non attendi vltimam opinionem, cum dicuntur, hæc verba, Alij dicunt: quaſi ſint reprobatoria, in rubr. ff. ſi cer. pet. An apud iudic. In vſib. feudo. Dec. c. 1. ad fi. de conſti. Ego tamen allego pro Alexandro text. in l. illud. uerſ. alijs contra viſum eſt. ff. de rit. nupt. Facit pro limitatione Baldi gl. rubr. ff. ſi cer. pet. verſ. alij dicunt. Facit ad principale d. l. ſi idem. in fin. ff. de iuriſd. omn. iud.

Ad conſ. 106.

Col. 1. add. mortis. idem Dyn. &c. Corn. conſ. 242. &c. } Scot. vide Add. ad Bart. d. l. 1. de autor. tut.

Ad conſ. 107.

Col. 2. uerſ. ſi uertitur cauſa inter &c. } Scot. vide ſupra, cõſil. 78. col. 1.

Ad conſ. 118.

Col. 2. uerſ. tanquam incerta non releuabat. } Scot. Infra, conſil. ſeq. col. 3.

Verſ. ſuppleat præſtantia dominorum iudicare debentium &c. } Scot. Ex alijs reprobat idem Alex. ſupra, dictos teſtes. ſupr. conſ. 116. poſteaquam in cauſa Magnifici Equitis &c. quod fuit redditum poſt iſtud, vt ibi per Mod.

Ad conſ. 119.

Col. 3. probatio ambigua non ſufficit. } Scot. Supra conſil. præced. num. 4.

Ad conſ. 120.

Col. 2. add. donari. Sed non tradi &c. uerſ. quibus commiſſorum rigor temperatur. } Scot. vide Alex. infra eo. lib. conſil. 136. poſt nu. 9. infr. lib. 2. conſ. 9. col. 4.

Ad conſ. 123.

Scot. Quando nepos ſuccedit in locum patris, dicitur ſuccedere ex propria, non autem patris perſona: & attenduntur qualitates nepotis, non patris, an debeat admitti, vt per Alex. ſupra, eo. lib. conſ. 20. num. 7. Cum ergò qualitas maioritatis non reperiatur in nepote, non eſt iudicandum de eo, prout de patre. Præterea verba debent intelligi naturaliter, non ciuiliter, ut per Alex. ſupra, eo. lib. conſi. 2. num. 1. Bertonus ergò admittendus, qui naturaliter eſt maior natu: non Ioannes qui fictione iuris; quamuis adhuc obſtet quod dixi de qualitate ſupra. Adde regulam l. non aliter, de leg. 3. l. ſi alij. ff. de vſufruct. Alexan. ſupra, eod. lib. conſil. 28. nume. 8. Hinc apparet differentiam eſſe inter maioritatem, & primogenituram, quia primogenitus primogeniti ſatis habet qualitatem primogenituræ: ſed non maioris ætatis: quæ maior ætas attenditur tempore ſucceſſionis: & eſt ambulatoria: quia qui nunc non eſt maior natu, forte erit tunc. Sed qui eſt primogenitus aufert illam qualitatem cæteris: nam ſecundogenitus nunquam uerè eſt primogenitus: ſecus in maioritate, ut patet ad ſenſũ.

Col. 4. uerſ. non deprehenditur illud non eſſe teſtamentum in ſcriptis &c. } Scot. Imò, niſi cum dicit, ut ſubſcribant, & ſigillent, ut per Caſtrenſ. d. l. hac conſultiſſima. §. per nuncupationem, in fin. vbi per Alexand. de ſtatione Cyni. Deinde præfatus fuerat teſtator, ſe nuncupatiuè teſtari velle, vt apparet ſcriptura. Vnde non requiritur ſolemnitas d. Auth. quod ſine, vt ibi per gl. & l. fi. & Auth. ibi poſita, cum gl. C. famil. erciſc. Facit quod ponit Iaſ. in d. l. hac conſultiſſima: §. per nuncupationem. nu. vlt. & confunditur iſte per deciſionem Cyni in d. §. per nuncupationem, quam ipſemet ſequitur, in l. ſtipulatio hoc modo, ſub nu. 15. de uerbo. oblig.

Vers. regulariter permittitur cuicunque &c. } Scot. vide Tiraq. de iur. primig. q. 4. nu. 42. vbi videtur Alex. dixisse contrarium. & adde Fuscum in singul. lit. a. nu. 53. reprobantē dictum hoc Alex. hic per l. vendit. ff. commu. prædio. & glo. in l. per fundum. ff. de seruit. rustic. præd.

Vers. l. 2. cum ibi not. C. &c. } Scot. vide gl. in l. qui superstitis. ff. de acq. hæred.

Vers. de cleric. coniug. } Scot. Alexand. consi. 102. num. 14. lib. 2.

Add. valeat. latè Alex. l. 1. &c. uers. & quod non sit nulla &c. } Scot. Adde Dec. c. quoniam contra, nume. 35. & nu. 37. de proba. Alex. consi. 79. in fi. lib. 2. & consi. 2. num. 4. eo. lib.

d. Add. Matth. Afflict. decis. &c. } Scot. Facit Alex. l. 4. §. condemnatum. col. 3. vers. aliud est dicere. ff. de re iudic.

Col. 5. uers. & in l. 1. C. de iurisd. omn. iud. } Scot. Imò etiam tacitè potest renunciari nullitati, vt per Alex. d. §. condemnatum, col. 4. post princ. ff. de re iudic. nu. 11. Et adde, quod d. l. 2. C. commu. vtr. iud. habet locum si non est statum in puris terminis: sed est deuentum ad facti executionem, vt per Alex. in l. quod iussit. col. pen. in fin. ff. de re iudic. Quod hic factum fuit, vt habetur in facto. Facit infra, versic. cuius occasione Ambrosius postea &c. Imò Alex. ibidem dicit, etiam verbalem satis esse consensū, vt ibi per eum.

Vers. dominam Margaritam, & omnes eius filios. } Scot. Imò propter tacitationem in effectu fuit Albertus, qui hic vocatur Ambrosius, hæres vniuersalis.

Num. 8. uers. non sequitur, approbaui vnū capitulum, ergò &c. } Scot. vide Dec. qui sequitur in l. 1. lect. vlt. nu. 82. & seq. si cert. peta. & consi. 317. visis &c. Considera tamen quotas additio. ad Alex. consi. 132. col. ante penul. lib. 5. vbi quòd non est semper verum. Tamen videntur connexa capitula, Albertus, & quicunque maior filius nasciturus ex eo, & quicunque maior natu reperietur inter liberos suos ex eo descendentes &c. Bart. in l. Aurelius. §. idē quęsijt. ff. de lib. lega. Hoc autem consilium Alexandri vehementissimè exagitaui tomo. Respon. lib. 2. resp. 1. vbi ostendi, fuisse propositum factum Alexandro consulendum mutatis nominibus loci, & aliquot personarum, retentis duobus veris, nempè Bartholomæi, & Margaritæ. In casu autem posito in margine huius consilij ad verba, Cum ergò malè dicitur relicto filio tertio: Debet enim dicere, relicto filio secundo. Malè etiā dicitur, Bartholomæi patris dicti Ambrosij. Debet enim dicere Bartholomæi aui materni dicti Ambrosij. vera nomina sunt Castrum Sarmati, vocatū hic villa Sardoni, Bartholomæus Siccamilica pater D. Margaritæ nuptæ Iacobo Scoto, & auus maternus Com. Alberti, vocati hic Ambrosij ex dicta Margarita, & dicto Iacobo nati: Com. Albertus, cui facta fuit maioritas per Siccamilicam in d. Castro Sarmati & qui Albertus fecit primogenituram in Frācīscū eius primogenitum vocatum hic Philip pū, & primogenitos dicti Francisci. Com. Bartholomæus secundo genitus Alberti, vocatus hic Bertonus: qui superstes Alberto patri, asserebat sibi maioritatem ex testamento Siccamilicæ, tanquā maior natu defuncto Francisco primogenito antè Albertum patrem, relicto Com. Iacobo primogenito, vocato hic Ioanne, ac alijs, & filiabus: Qui Com. Iacobus primogenitus Francisci, vendicabat primogenituram ex Alberti aui paterni testamento. Ita quæstio erat inter Bartholomæum patruum prętendentem se maiorem natu ex testamēto Siccamilicæ, & Iacobum nepotem prętendentem se primogenitum ex testamento Albert. Alex. malè decidit testamentum Siccamilicæ nullum: benè autem per illud vocatum fuisse Bertonum. vide d. resp. 1. vbi habes omnia ad saturitatem.

Ad consi. 125.

Col. 4. Add. l. sciendum. col. 67. &c. } Scot. Francisc. Aret. consi. 30. viso themate, consi. 33. consultatio præmissa. consi. 36. vt supra dixi consil. 78. diligenter consideratis.

Ad consi. 130.

Col. 1. uers. nec prædictis obstat quod not. Bart. &c. quoniam loquitur &c. } Scot. Facit Bartol. in l. 1. col. pen. ff. de legat. 2.

Ad consi. 134.

Col. 3. uers. ideo cum illa verba ad vnum testamentum &c. } Scot. Hoc reprehendit ipse alibi. Imò non hoc, sed quòd ponitur infra, num. 4. vide Ias. in l. sancimus. C. de testa. col. 3. & infra, nu. 4.

Col. 4. uers. quia ibi ideo necesse erat dicere &c. } Scot. Hoc reprehendit Ias. in d. §. in legatis. lect. 2.

Ad consi. 136.

Col. 4. Addit. scripturam, non est verum, etiam de iure &c. } Scot. Petr. Phrichius in paraphr. in tractat. de iur. emphyt. ch. 13. a tergo, attestatur communem, & requiratur.

Ad consi. 138.

Col. 6. col. 2. in fi. de accus. } Scot. vide hac col. infra, vers. subdit tamen.

Ad consi. 140.

Col. 3. uers. & hoc saltem procederet pro rata &c. } Scot. Ego idem etiam pro legitima puto: cuius administrationem, & alienationē pater interdicere filio potest ad certum tempus, vt Alcia. post alios concludit, in l. filiusfam. §. diui. ff. de lega. 1.

Ad consi. 141.

Colum. 2. uers. deponunt quod projciebat lapides, & panem. } Scot. vide infra, lib. 2. consi. 86. in fin. & supra, eod. lib. consi. 54.

Scholia Fed. Scoti Iureconſ. &c. In Librum Secundum Consiliorum Alexand.

Ad consi. 1.

Col. 2. in fin. vers. in ijs verò in quibus secundum ius positiuum. &c. addit. Nihil imò sicut magistratus tenetur Iudæos &c. } Scot. vide in contrarium Alex. de Næuo consil. 100. & tribi seqq.

Col. 5. uers. spectat ad Theologos secundum Petr. de Ancharr. } Scot. Scd habetur etiam in canonibus, etiam de Sum. Trin. & fid. cathol.

Vers. uel propter aliquod malum quòd inde videtur. } Scot. Quod intelligitur vniuersaliter ex natura canonis, quod nec potest Pontifex, vt colum. præceden. in princ.

Ad

Ad cons. 2.

Col. 1. uers. de quibus in commissione.} Scot. Aduerte, cum præsumatur causa in Pontifice, vt cons. præced. num. 5. videtur quòd operari debeat conditionẽ requisitio probationis, quam facit Pontifex.

Ad cons. 4.

Sub num. 19. add scientiam. Ias. l. eius &c.} Scot. Doct. l. qui Romæ, §. duo fratres. ff. de verb. oblig.

Ad cons. 8.

Col. 1. uers. propter dictum iuramentum.} Scot. uide infra, lib. 3. cons. 18. nu. 6. ubi addi. dicit eum male consuluisse.

Ad cons. 9.

Col. 4. add. communi. imo de iure &c. saluo quod non debet fieri traditio, &c.} Scot. Supra, lib. 1. cons. 120. col. 2.

Vers. & Ang. in l. 2. &c.} Scot. l. a Titio, de furt.

Ad cons. 12.

Col. pen. add. iuramento. dixi &c.} Scot. Infra consil. 91. num. 5.

Ad cons. 13.

Col. 3. uers. ut patet ibi ex uerb. promittimus.} Scot. Contra per Soci. cons. 21. sub nu. 8. lib. 1. Alex. idem quod hic, infr. lib. 7. cons. 173. nu. 5.

Add. verius. hac est vera opinio Alex. tam legendo &c. uers. & verius.} Scot. vt hic num. 8.

Ad cons. 17.

Colum. 2. uers. conclusum, & consultum est per celeberrimum vtriusque iuris Doctorem Do. Gasparem de Rangonibus.} Scot. Not. D. Gasparem de Rangonib. celeberrimum doctorem.

Ad cons. 24.

Col. 7. add. extrahi. argu. loquitur &c.} Scot. Aduerte col. seq. vers. & sic optimè uerificatur &c. & vers. & illã proculdubio &c. ubi habet pro uera hanc decisionem.

Ad cons. 27.

Col. 2. Add. in alijs. infra, eo. lib. cons. &c.} Scot. Et consilio 44. colum. 3.

Ad cons. 28.

Col. 2. add. non potest generaliter dico &c. uers. decidit Ang. in l. licet &c.} Scot. Quem reprehendit Alex. inf. eod. lib. cons. 105. ad fin. apposui ad Dec. cap. cum M. Ferrar. col. 2. de constit.

Ad cons. 30.

Col. ult. uers. ex quo infert Bart. Salyc. in d. l. si patruus &c.} Scot. vide inf. eo. lib. cons. 49. col. 2.

Ad cons. 34.

Col. 2. add. uerisimile. imo non &c.} Scot. Sed hoc eleuat hic Alex.

Ad cons. 35.

Scot. Infr. eo. lib. cons. 145.

Ad cons. 36.

Col. 4. uer. nisi appareret de uera numeratione partis pretij &c.} Scot. Infr. col. seq. vers. si quidem fuit confessus.

Ad cons. 37.

Col. 2. uers. l. 2. & ibi hoc not.} Scot. Iacob. Butrig. C. vt ne. priuat.

Col. 3. Add. reproducatur. Matthes. &c. Dec. &c.} Scot. Lanfran. Orian. c. quoniam contra, uers. instrumentorum productiones. d. tit. de proba.

Sub num. 14. uers. satis dedisse dicitur &c.} Scot. vnde sacramenta apud ueteres pro satisdationibus ferè, sed proprius vadimonia.

Ad cons. 45.

Addi. substantia. hoc est de articulis &c.} Scot. Bart. l. si ex falsis. C. de transact.

Ad cons. 48.

Col. 2 uers. communicatio lucrorum non infert &c.} Scot. Supra, eo. lib. cons. 30. nu. 9.

Ad cons. 52.

Col. 1. uers. secundo præsuppono, quòd ille qui est prohibitus molestare alium &c.} Sco. vide sup. lib. 1. cons. 11. col. 2.

Ad cons. 54.

Col. 2. uers. & non ualet ista conuentio. &c.} Scot. Supra eo. lib. cons. 37. nu. 31. & seq.

Ad cons. 56.

Col. 1. uers. non potest obtinere &c.} Scot. Nisi fuerit narrata, infr. eo. lib. cons. 61.

Ad cons. 57.

Col. 2. add. Gardiani. Idem Curt. Sen. &c. uers. & contrarium teneri posset &c.} Scot. Et hac col. infr. uers. contra quam tenuit Ricard.

Ad cons. 59.

Col. 2. uers. propter illam interlocutoriam, quæ fuit pronunciatum &c.} Scot. Facit Io. Andr. ad Spec. tit. de acto. nu. 30. add. consentiat. Ita ibi Accursius &c.

Ad cons. 60.

Col. 1. uers. maximè inspecto usu loquendi, quin qualibet &c.} Scot. Supra, lib. 1. cons. 2. uers. quinto.

Vers. erat nobilis, ut not. Ang. &c.} Scot. vide Ias. d. l. generaliter. §. vbi limitat cap. naturales. quando concedens fuisset legitimatus.

Col. pen. uers. est uerum quòd in principe in dubio &c.} Scot. Infr. cons. 216. col. 4.

Ad cons. 64.

Col. 3. add. contrariari. & placet &c. uers. quod limito &c.} Sco. Infr. cons. seq. col. 2.

Ad cons. 65.

Col. 1. uers. licet secundum eum.} Scot. Limita ut infr. nu. 6.

Col. 2. uers. præterea si testis dicit &c.} Scot. Supra, consi. 1. num. 7.

Ad cons. 70.

Col. 2. add. nullum. Lat è Bened. &c.} Scot. vide supr. lib. 1. cons. 123. col. vlt.

Ad cons. 75.

Vers. Ang. in l. 1. ff. si quis cautio.} Scot. vbi Roman. dixit si detur terminus hinc ad tres dies computari hodie in termino.

Ad cons. 76.

Col. 1. add. titulum. Bald. l. &c.} Scot. Alexan. infr. eod. lib. consi. 118.

Ad cons. 79.

Col. fin. uers. attamen per hoc non dicitur esse iuris error talis.} Scot. Contra Mod. in c. 1. de iudic. Sed responde, vt per Dec. in c. quoniam contra, col. 15. in fi. uersi. ex quo dicunt Mod. &c. de probat.

Ad cons. 82.

Col. 3. uers. & cum effectu.} Scot. Infra cons. seq. col. 4. circ. med.

Vers. collatas post mortem.} Scot. vide infra, cons. seq. col. 3. & 5.

Ad cons. 83.

Col. 3. uers. per illa verba videlicet, constituentes se possessores ex nunc &c.} Scot. vide cons. præced. nu. 9. & infra eod. cons. col. 3. uers. nec his quæ dicta sunt habet obstare &c.

Col. 5.

Col.5.uerf.nec his quæ dicta sunt habet obstare. } Scot. Supr. conf. præced. nu.9.

Ad conf. 90.

Col.3.uerf.qui titulus sententiæ &c. } Scot. infr. nu.9.

Ad conf. 94.

Col.3.uerf.ad hoc ut testis deponens de fama probet &c. } Sco. Ita quòd non sufficeret dicere, publicè dicitur per Alex. infra, lib.4.conf.20. sub num.9. vbi tamen vi de quod annotaui.

Ad conf. 95.

Scot. Sequitur Dec.c.nocuit.de appellatio. Alc. l.1. §.2.ff.de verbo.oblig. videas eund. Alex. infr. conf.103.lib.5. Lanfr. de Oria, c.quoniam contrà, nu me.102. verb. interlocutoriæ, extr. de probat. Alex. conf.181.col.vlt.in princ. lib.6. qd non possit tenet etiam Corn. attestans de communi in conf.71.co lum.4.lit.u.a.vol. sequitur Maran. in Specu. aur. 2. actu princ. vlt. part. iud. nu.249.

Ad conf. 99.

Add. habenda.infra, lib.5.&c. } Scot. Paul. Castr. cōs.47. ex die, quo iste Raph. lib.2. in antiq.

Ad conf. 101.

Col.2.uerf.dictus Benedictus habet fundatam &c. } Scot. vide infr. eo.lib.conf.129.uerf.& si quæratur &c. conf. 158.in princ.

Ad conf. 103.

Col.3.uerf.qualitatem notam ipse habebat, & illā approbare. } Scot. Facit l.qui cum alio.ff.de reg.iur.

Col.5.uerf.§.hac nos ergò, cum glo. } Scot. Adde Bald. c.j. §. sciendum. de feud. cognitio.

Ad conf. 105.

Col.1.uerf.nam in his quæ spectant ad officium. } Scot. Infra, eo.lib.conf. 110.ad fi.

Ad conf. 110.

Col.2.uerf.constat autem. } Scot. Supra, eo.lib.conf.105. colum.1.

Ad conf. 118.

Col.1.in fin. Scot. vide supra conf.76.

Ad conf. 119.

Num.19.uerf.non obstat decisio. } Scot. vide not. per Moder. post Bartol. in l. qui Romæ. §. duo fratres, ff. de verbo. obl. & in l. Iulianus. de condict. indeb.

Add. conuentionali. Iaf.d.§. duo fratres &c. Dec.l. qui cum alio &c. } Scot. Et l. quod te.ff. si cert. peta. hic alleg. per Alex. licet Alba velit contrarium in d.§. duo fratres. dicens tamen difficilius hoc ea fu præsumi iustam causam litigandi. vide Alex. conf.115. infra, lib.4.

Add. Laudo. Andr. Alciat. &c. } Scot. Dec. contra ex cōi opinione in c.quoniam. hic alleg. nu.41.

Col.ult.uerf.non præsumatur. } Scot. Dec. contra, vbi sup. communi opinione.

Ad conf. 120.

Col.fin.uerf.allegat l.si seruus legatus &c. } Scot. l. qui fundū ff. de euict.

Ad conf. 121.

Add. refert Alex. infra, eo.conf.&c. } Scot. Add. ad Barto. quæ allegat Castr. ut ibi per eam, in l.2.C.de per. & commo. rei vend. ubi quòd si dicatur, vendo tibi vegetem vini, vel fundum ad rationem &c. nō est ad mensuram. Sed si dico, vendo tibi tot iugera ex fundo, est ad mensuram. Gig. tracta. de pensio.q.62. dicit præceptorem suum Anto. Burg. tenere si dictum sit, vendo fundum tot iugerum, esse hanc venditionē ad mensuram. Sed contra Alex. conf.233. supr. lib.1. hic alleg. nu.6. vide Iaf. repet. l.1.limi.3.C. de Sum. Trin. & in lect. nu.4.

Ad conf. 122.

Col. 3. uerf. circa secundum principale &c. } Scot. vide sup lib.1.conf. 19. col.2.ad fi.

Ad conf. 124.

Col. 2. add. concorditer. Alex. l.& fuum.§.hodie &c. uerf.sed Alex. hic impertinenter &c. } Scot. Auget hoc, quod est inf. col. seq. verf. Tertia ratione principali.

Col.pen.add.reclamatio, supra eo.&c. } Scot vbi addidi ex Decio, in c.quoniam contra. hic alleg. contra Alexan. ex magis communi opinione.

Ad conf. 129.

Verf.& si quæratur qualiter &c. } Scot. Supra conf. 101. ad fin.

Ad conf. 131.

Col. 3. uerf. imò requirit etiam quòd concordant testes &c. } Scot. Supra conf.136.col.5.

Ad conf. 134.

Colum. 2. uerf. præterea non deponit de identitate caldariæ. } Scot. vide Iaf. l.2.nu.15.& vlt. C. de bono.possess. secund.tab.& l.non hoc.C.vn.legit. vbi reprobat: quia nunquam præsumitur pluralitas in rebus, vt etiam dixit Alex. sibi contrarius, supra lib.1.conf. 53.col.2.verf.nec ad hoc obstat. conf. 88. nume. 27. ubi addi. infr. lib.5. Idem quod hic dixit supra conf.118.nume.4.& conf.119. colum.3. libr.2. aliud conf.133.eo.lib.1.num.5.& conf.33.nu.3.& supra, hoc lib.& eo.lib.conf.99.col.3. Idem quod hic in fra eo.lib.conf.158.col.2. Adde quòd præsumitur pluralitas pro concordia testium, vel instrumento rum, vt in c.cum tu.de testi. Socin. l.2.§. creditum. col.2.uerf.ex quibus no.limitatio &c.ff.si cert. per.

Col. 3. si ex falsis, cum simil. C. de transact. } Scot. Supra eo. lib.conf.44.col.3.

Ad conf. 136.

Col.4.uerf.imò fortius dico &c. } Scot. Aliter Iaf. ubi distinguit in l.auus neptis, colum.2. in fi. cum seq. ff. de pact.

Col.5.uerf.imò ut dicit Cyn. } Scot. Supr. conf.131.col.3.

Col. vlt. add. firmat, & malè, quia non &c. uerf.§.editiones. de eden. } Scot. Idem Iaf.§.item si quis, nume.25. Instit. de actio.& l.certi condictio.§.si nummos. nu.39.ff. cert. pet.

Ad conf. 140.

Col. 3. Addit. dubitet non ergò sufficit &c. } Scot. Infr. lib.6. conf.138.col.pen.

Ad conf. 142.

Col.4.uerf.& maximè hoc uerum est &c. } Scot. Et maximè si haberet liberos ultra donatariū, quos inciperet grauare, arg. sup. hac col. uerfic. aut testator habebat filios &c.

Ad conf. 145.

Scot. Supra eo.lib.conf.35.

Ad conf. 148.

Col. ult. add. non posse, & placet, licet Franc. Aret. &c. } Scot. Dec. ibi sequit opin. Abb. cōtra cōmu.& dicit ex iusta causa locum fore in integrum restitutioni.

Ad conf. 151.

Col. fin. Add. Attamen infra eod.conf.&c. uerf.triginta annorū Curt. } Scot. Et Alex. verf.cum supponatur.lib.2.

Dubitat

Dubitat Soci. de præscr. 30. ann. d. cons. 194. nu. 6. Castrens. tenet succurri etiam aduersus præscript. lõgissimi temporis. l. si sic constituta. quemadmo. serui. amitt. & contra l. si. C. de præscr. long. temp.

Vers. gl. 4. nu. 44.} Scot. vide Add. ad Bart. d. §. in hac.

Vers. ult. uers. & sic uidetur quòd irrecuperabiliter &c.} Scot. Adde l. fin. C. de præscr. 30. vel 40. anno. verb. sine remedio. quæ lex loquitur de præscr. 30. annorũ.

Ad cons. 154.

Colum. 2. add. ergo hoc est uerissimum &c. uers. sed tenendum est ut dixi: nisi aliter &c.} Scot. Ias. §. fuerat. col. pen. Instit. de actio. l. inter stipulantem. §. sacram. ff. de verb. obli. l. diuortio. §. quod in anno. ff. sol. matri. Neuiz. in syl. nupt. ch. 46. in antiq.

Ad cons. 159.

Col. 3. uers. incipiente, Lapus captus.} Scot. Ad quam se refert idem Bartol. in l. sed eximendi. ff. ne quis eum qui. vbi facit differentiam inter peccatum in capiendo, & causam indebitam capiendi. Ad quod est aduertendum.

Ad cons. 162.

Col. 2. add. consilium. Alex. & omnes attribuunt istud consil. &c. uers. & ita tenent Bald. Paul. &c.} Scot. Adde Bal. cons. 26. lib. 5. quem tamen vide cons. 273. lib. 4. ver. si uero aliquis eẽt &c. ita loquit Alex. cõs. 111. hac alleg. vbi institutæ fuerãt mulieres in vsufructu oium bonorũ. & post earũ mortẽ substitutus &c.

Ad cons. 163.

Col. 2. add. secus. hac uera &c. uers. cons. 20.} Scot. Infr. cons. 69. hoc lib. col. pen.

Add. 40. anno. supr. eod. &c.} Scot. Infr. cons. 169. col. 2. hoc libr. & col. 4.

Ad cons. 164.

Col. 1. uers. & aliter non declarauit appellans &c.} Scot. vide infra. eo. lib. cons. 167.

Ad cons. 169.

Sub nu. 9. uers. aduersus cursum dictæ præscriptionis.} Sco. De præscrip. 40. annor. contrarium tenet Socin. cons. 194. num. 6. lib. 2. vbi de 30. annorum dubitat.

Ad cons. 171.

Sub nu. 4. uers. & dico quòd de omnibus} Scot. Contra Ias. in l. diuortio, §. quod in anno. nu. 20. ff. solut. matri.

Ad cons. 177.

Vers. ult. ego Alexander Bononiæ.} Scot. Factum est compromissum de hoc: & pro parte Alex. iudicatum. Deinde fuit appellatum, & conclusum cõtra. Sed Alex. adhuc instat. supra, cons. 70. eo. lib. & soluit motiua secundi arbitri. vide ibi add. verb. reddito.

Ad cons. 192.

Col. 1. uers. successionarij.} Scot. Idest sui autoris in cessione, & sic cedentis, vt probatur infra, col. 2. uers. cũ ergò. uers. præterea. & infra, col. pen. uers. & tanquàm cessionarij. col. ult. uer. tanquàm cessionarij. ponitur pro eo cui ceditur.

Ad cons. 193.

Col. ult. add. solutionem. infra, &c.} Scot. Supr. cons. 3. ad fin. hoc libr.

Ad cons. 194.

Nu. 3. uers. ubi dixit quòd proprium flumen dicitur &c.} Sco. Differentiam inter proprium, & priuatum, vide per Ias. in l. quominus. ff. de flumi.

Ad cons. 205.

Col. 2. uers. processit ad capturam.} Scot. Contra scripturã minus legitimam si opponatur, quæ non valeat, non admittitur querela propter frequentem vsum, si multæ capturæ reuocantur. Castrẽs. l. iusto, in prin. ff. de vsucapio.

Vers. saluus conductus non debet extendi &c.} Scot. Adde Alex. infr. lib. seq. cons. 38. vide Alci. c. cum contingat. nu. 164. de iureiur.

Ad cons. 208.

Col. 2. uers. arg. l. 2. ff. de lib. & posthu.} Scot. Facit l. fundus qui locatus. ff. de fund. instru. instr. lega.

Ad cons. 212.

Sub num. 5. uers. non dicitur probari famam, quia poterat &c.} Scot. Probat hoc dictum text. in l. aliud est vendere, §. 1. ff. de reg. iur.

Ad cons. 213.

Col. 2. Add. alterius. Io. Andr. &c.} Scot. Dec. c. quoniam contra. hic alleg. col. 29. uers. tertio per Abb. colligitur &c. Idem cons. 42.

Ad cons. 215.

Col. 2. standum erit sacramento &c.} Scot. Nõt. stari iurãõ eius qđ errauerit, in quo p̃sumit error. & obliuio.

Ad cons. 216.

Sub num. 19. uers. quod superior propter publicam &c.} Scot. Bonum pacis dicitur vrgens necessitas. Abb. post Hostiens. in Dictio. verb. bonum pacis.

Sub nu. 35. uers. statutum in quo dicitur &c.} Scot. No. quãdo sub lata significatione cõprehenditur aliquid, idem militat in statuto ex hoc dicto Baldi: ut sup. nu. 33. cum seq. iuncto.

Scholia Fed. Scoti Iureconſ. &c. In Librum Tertium Consiliorum Alexand.

Ad cons. 4.

Col. 2. uers. in l. debitoribus. ff. de re iudic.} Scot. Adde glo. optimam in l. cum actũ. gl. ult. ff. de neg. gest. iunc. l. atqui. §. 1. cum gl. uerb. appareat, eo. tit.

Vers. nec in hoc standum esset &c.} Scot. Facit inf. eod. lib. cons. 10. nu. 4.

Ad cons. 5.

Col. fin. uers. nunquam filius repræsentat personam patris &c.} Scot. vide add. succedunt. Errat &c. sup. col. 3.

Ad cons. 6.

Col. 2. add. Prophanis. Idem Pau. &c uers. & est verius &c.} Scot. vt hic per Alex. uers. & dicit Io. de Imo.

Ad cons. 8.

Col. 5. uers. per diuisionem non apparet aliquid de approbatione testamenti &c.} Scot. Contrarium præsupponit infra, nu. 24. vbi quòd ignorarent inuestituras.

Col. 6. uers. sed dictæ mulieres habebant &c.} Scot. Cõtrariũ præsupponit sup. nu. 17. uers. quia ad hæc resp. ubi quòd scirent inuestituras.

Ad cons. 9.

Col. 2. uers. interest ecclesiæ quòd concedatur &c.} Sco. Alc. hãc rationẽ impugnat in l. filiusf. §. diui. ff. de leg. j.

Ad cons. 10.

Col. 1. uers. si episcopus inuestiuit &c.} Scot. Facit supra. eo. lib. cons. 4. nu. 4.

Ad cons. 12.

Col. 3. Add. directè hanc sententiam Bart. &c. uers. iste tractat. non est Baldi illius insignis, ut satis stylus, arguit. sed alterius Bald. filij Francisci de Vbaldis, ut tit. ostendit.} Scot. Imò Bald.

Bald. ille insignis fuit filius Fräcisci de Vbaldis, vt ipsemet attestatur in rubr. C. de iur. fisc. lib. 10. C.

Ad cons. 14.

Col. 4. uers. vbi quarit pone quòd quis fecit insultum &c. } Sco. Vide Dec. & alios, in l. vt vim, ff. de iust. & iur.

Ad cons. 16.

Col. 2 uers. si iuro non reuocare. } Scot. Quemadmodum ergò iuramentum non impedit legis beneficium in his casibus: nec deberet impedire in casu l. 2. C. de rescind. vendit. & in casibus de quibus per Do ©o. in l. si quis maior. C. de träsactio. prtæter casum in ea l. expressum.

Col. 3. ver. in c. si a sacerdotibus. } Scot. vbi dicit relinqui in dicis arbitrio, an verba, minæ, & potentia alicuius sint iusta causa timoris. alleg. l. 3. ff. ex quib. caus. maio.

Ad cons. 25.

Col. 3. vers. nec debet ex verbis Arg. a contrario sensu &c. } Scot. Facit Alex. l. 1. ff. de lega. 1. Dum dicit, tale argumentum non elici ex glos. aut Docto. sic ex ratione non legali, sed magistrali, non licet argumétari. Add. supra cons. 17. nu. 12. co. lib.

Ad cons. 28.

Col. 2 uers. confundatur virtus testamentorū & contractuum. } Sco. Facit §. codicillis, Instit. de codicil.

Ad cons. 31.

Col. fi. vers. vnde in proposito mulier &c. } Scot. contra l. 1. ff. de iur. dot. Alciat. l. filius. §. diui. de lega. 1. Glos. quod si liberis.

Ad cons. 48.

Col. 1 uers. pecuniam mutuo accepit pro alimentis &c. } Scot. Facit l. si tibi alienam, vers. quia, & ipse, ff. loca.

Ad cons. 56.

Col. fin. vers. tamen tut ius est, quòd ab aliquo ex dictis heredibus &c. } Scot. vide Roma. con. 308. an vsufructuarius propria autoritate vsumfructum apprehédens, illum amittat.

Ad cons. 57.

Col. 8. add. seruatur. Anchar. cons. &c. vers. amplia, idem si hoc legatum &c. } Scot. Sed considera, quod subijcit ex Imo. de ascendentibus institutis, vt locum non habeat quod dicitur contra vxorem fructuariam eo casu, quia illa consuetudo &c. vt infra: iux ratio militat contra hanc ampliationem. Adde quod subdit ex Bart. in l. post dotem, ff. solu. matri.

Ad cons. 58.

Sub nu. 6. vers. pro illis verò, quæ vsu consumuntur &c. } Scot. De quo dixi respon. meo, post rubr. de oper. nou. nunc.

Ad cons. 59.

Col. 1. add. vel 40. Pail. l. fin. &c. vers. quod intelligitur ex quo &c. } Scot. vt hic per Alex. nu. seq.

Ad cons. 65.

Col. 1 uers. cum enim non sit similiter in omni casu. } Scot. vide Cano. in c. quæ in ecclesiarum. de constit.

Ad cons. 76.

Sub nu. 7. Filius debet directò habere iure institutionis &c. } Sco. contra hanc decisionem facit glos. 2. in l. quoties, C. de testa.

Ad cons. 82.

Sub nu. 4. vers. quòd ille text. præstat arg. &c. } Scot. Vide Bart. in l. ff. de reb. eo. qui sub tute. Sivi.

Ad cons. 83.

Nu. 11. verf. dico, quòd vbicunque aliquod priuilegium. } Sco. vide infra cons. seq. nu. 8.

Ad cons. 84.

Nu. 8 verf. si statutum contra ius commune. } Sco. supra cös. præced. nu. 11.

Ad cons. 92.

Col. 2. add. Pie. imo vt no. Doct. communiter &c. } Scot. & hoc sentit Alex. vers. tum quia præcedens &c.

Ad cons. 97.

Col. 2. uers. licet sententia, & epistola principis &c. } Scot. vi de Dec. in l. ciuitas, col. 2. si cert. peta.

Ad cons. 105.

Scot. In hac causa consultum fuit per alium Doct. infra lib. seq. cons. 13. per Alex. autem cons. 131. & cons. 132. quorum vtrunque subscriptum est, Alexand.

Col. 2. ver. quod singulo anno soluere teneatur &c. } Sco. vide de semestribus A'ex. in d. l. diuortio, §. ob donationes, in ff. solu. matrimo.

Ad cons. 107.

Sub nu. 13. verf. sed ita est, quòd quando venditur a communitate dacium &c. } Scot. sic alibi fit differentia inter facultatem percipiendi, & vsumfructum, vt hic a fructuario nec vendi, nec locari possit: at commoditas potest. Instit. de vsu. & habit. §. 1.

Ad cons. 114.

Scot. vide cons. 199. infra lib. 7.

Ad cons. 115.

Sub nu. 7. uerf. ubi etiam firmat in statuto dicente, quòd sit poe. na capitis &c. } Scot. Facit contra reg. l. 3. §. hæc verba, de negot. gest. l. quod constitutum, de milita. te sta. quod not. Alex. infra lib. 5. cons. 4. nu. 3. & nu. 4. & nu. 5. Facit l. ex eo. §. in insulâ. ff. de verbo. oblig. & pudendæ sunt istæ allegationes etiam de iure communi in causa veneni, & allegatio Io. glosatoris in causa falsæ monetæ: sicut e contrario in simili pudendæ fuerunt allegationes contra barbitonsorem, qui phlebotomat ægrotum in palatio: de quo per Alciat. lib. 1. de verb. signif. col. 5. Cantiunc. lib. 1. de offic. iudi.

Scholia Fed. Sco. Iurecons. in Lib. Quartum Consiliorum Alex. Imolens.

Ad Cons. 1.

Col. 3. Add. naturalis supra cons. 165 col. &c. uers. cons. 105. col. 2. Sco. & cons. 1. it. ad fi.

Col. 5. uers. tamen videtur, etiam habere locum &c. } Scot. Facit infra col. seq. uers. & io hoc.

Ad cons. 1.

Epitome. si hereditas est relicta maiori masculo &c. } Scot. vide Barb. cons. 6. & cons. 28. 3. vol. vbi discutit casum, de quo hic Alex. & tenet cötrarium. Aliquid de maiore cons. 30.

Col. 2. addit. transmitteret, secus in iure primogenitura introducta à cösuetudine &c. } Sco. Facit Dec. 396. in h. vbi al legat §. ex conditionali, Instit. de verbor. obligat. vide ibi, & considera, quòd videtur secus in testamento, argum. d. §. ex conditionali, & quamuis Dec. ibi loquatur in testamento, tamen

allegat etiam consuetudinem, secundum quam testator videtur se rexisse, vt ibi per eum, & cõs.445. nu.34.

Ad cons. 14.

Sco. est Io. Baptistæ de sancto Seuerino, Ias. l. Gallus, §. quidam rectè. ff. de lib. posthu.

Ad cons. 16.

Col. 1. vers. Litem quæritur, §. qui impleto, ff. loca. &c. } Scot. Per quem text. eiusque regulam, de Alex. decisione dubitat Ias. in l. diuortio, §. quod in anno, n. 25. ff. solu. matrim.

Ad cons. 20.

Col. ult. vers. si testis dicit se audiuisse. } Scot. contra per Salyc. in l. ea quidẽ, co. pen. C. de accus. Alciat. l. palam, in fin. ff. de verb. signif.

Ad cons. 25.

Col. 3. vers. si testes dicunt, quòd audiuerunt. } Sco. contrariũ per Ias. post Bald. quem ibi allegat, in l. non hoc, nu. 10. C. un. legit.

Ad cons. 27.

Col. 3. vers. ubi causa requiritur &c. } Sco. Facit quòd not. Archid. 1c. q. 2. hoc ius, col. 2. vers. credo quòd licet Abb. & c. vbi dicit, non sufficere confessionem in instrumento. versi. in utilitatem ecclesiæ.

Ad cons. 40.

Col. ult. vers. etiam legendo l. fi. C. de pact. &c. } Sco. Vbi Ias. idem tenet sub nu. 17.

Ad cons. 49.

Col. 1. vers. illud Apostoli &c. } Scot. imò Christi, Matth. cap. 6.

Col. 3. vers. si adiecta est quantitati &c. } Sco. Quòd pœna adiecta quãtitati, exigatur de iure ciuili, est text. in l. magnam. C. de contrah. & commit. stipul.

Sub nu. 20. vers. Deus est semper præsens. } Scot. l. properandum, §. 1. C. de iudic.

Ad cons. 52.

Col. 4. vers. impossibile est quòd habeat verba &c. } Sco. Facit l. 2. col. 2. ff. de orig. iur. vers. necessariamque disputationem fori &c. vbi Bart.

Col. 7. vers. & cap. ad hæc, de appell. } Scot. Adde l. 1. de procur.

Ad cons. 56.

Col. 1. ver. prolis acquisitio maximè spectat &c. } Scot. l. quæritur, ff. de ædilic. edict.

Ad cons. 59.

Col. 3. Add. regularem. Dec. l. certum &c. } Sco. Faciunt quæ ponit Dec. in proœm. de reg. iur. dixi in l. si prius, ff. de op. nou. nunc.

Ad cons. 67.

Sco. Ias. in l. Marcellus, nu. 57. ad Trebell. videtur dicere hoc cons. esse Ananiæ, cons. 61.

Ad cons. 76.

Col. 2. vers. l. conuenticula, C. de episc. & cleri. } Scot. Adde c. sedes. de rescript.

Add. Tali scilicet etiam &c. } Scot. infra cons. 87. eo. libr.

Add. expressè. Paul. cons. &c ver. Bald. d. l. si patruus. &c. } Sco. Alex. cons. 154. nu. 4. supra lib. 2. cons. 70. sub nu. 2. infra lib. prox.

Ad cons. 87.

Col. 1 Add. Verius. Amplio &c. } Scot. supra co. 77. & in subscriptione præsertim Alex. post nu. 21.

Ad cons. 99.

Col. 3. vers. posito quòd vera esset &c. } Scot. verum hòc dicit Soci. cons. 60. nu. 18. li. 1. & respondet ad illud de executione conscientiæ defuncti, vt ibi per eũ.

Ad cons. 122.

Col. 4. vers. ubi socius omnium bonorum &c. } Scot. vide Antib. tracta. de muner. 3. par. de excusat. nu. 109. vbi communio cum clerico fratre non facit bona fratrum immunia.

Ad cons. 123.

Col. 2. vers. duo sunt, ex quibus humanorum actuum &c. } Scot. & rectè l. 1. ad fi. ff. de procur.

Add. duo. Bald cons. &c. vers. sed quod tria &c. vers. quam Dec. Canonista more cõfundit &c. } Sco. & rectè. Quomodo enim quis possit quod nesciat? Sufficiunt ergo uoluntas, & potestas; non autem sufficerent voluntas, & scientia: quia scientia non includit potentiam, sicut potentia scientiam. Qui enim scit, non statim potest: qui potest, statim scit: cum si nesciat, non possit.

Nu. 10. vers. si furtum est de nocte &c. } Sco. vide infra cõs. vlt. nu. 8.

Nu 12. vers. Ducalis constitutio D. Venetorum &c. } Scot. vide infra cons. vlt. nu. 9.

Ad cons. 124.

Add. consuetudine: imo non est hic consuetudo &c. certa persona &c. } Sco. Quemadmodum dicimus de præscriptione iurisdictionis; quam facit aliquis cõtra vniuersitatem: de qua aliquid tetigi in rubr. ff. de op. no. nunc. & ad not. add. facit Bald. tit. quæ sint regal. nu. 3.

Col. 2. vers. uideatur uelle dictũ proclama non posse fieri &c. } Scot. Facit vt non rectè dicatur ius prætorium, quod condunt isti rectores perpetui: cum differãt a temporalibus: de quo in d. l. oẽs populi, hic alleg.

Col. vlt. vers. ità etiam se habet communis usus loquendi &c. } Sco. dixi in rubr. ff. de op. no. nunc.

Ad cons. 125.

Col. fin. vers. adoptio non inducit coniunctionem sanguinis. } Scot. Adde §. vlt. Instit. de adoptio.

Ad cons. 126.

Col. 2. vers. quibusuis laboribus necessarium &c. } Scot. Facit l. cum hi, §. sed & personarum, ff. de transactio.

Ad cons. 130.

Scot. in hac causa consuluit Alex. inf. cons. seq. & seq. subscripto, Alexan.

Col. 4. vers. asserenti non neganti incumbit onus probandi &c. } Scot. Add. quod neganti domino non incumbit tamen onus probandi. Alex. supra cons. 1. col. 2. in princ.

Ad cons. 131.

Col. 2. vers. licet aliàs quando agens, qui poterat propria autoritate &c. } Scot. sequitur Ias. l. 2. sub nu. 113. C. de iur. emphyt.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. &c. ad Lib. Quintum Consiliorum Alex. Imolens.

Ad cons. 5.

Col. pen. vers. istam differentiam facit etiam Bart. &c. } Sco. & omnes varijs in locis. Sed impugnat Dec. in rubr.

de

de consuet. in ult. col. extra, Curt. & Mod. hic in add. verb. vice.

Ad cons. 7.

Col. 1. vers. ubi non reperitur contrarium esse decisum, & seu ubi non sit diversa ratio &c.} Scot. & sit præter ius cõmune: aliàs contra ius commune non sit inuicem extensio. sup. cons. 2.

Ad cons. 16.

Col. 2. Add soluendo. Alciat.} Sco. Inf. eo. cons. 75. ad fin. vers. accedit, quia non sequitur &c. nisi semel fuerit soluendo: quia tunc semper præsumitur soluendo: & sic intelligitur. l. si creditores, in fin. de priuil. credit. gl. cap. semel malus, de reg. iur. in 6. Facit præsumptio l. si defunctus, hic p Alex. alleg.

Vers. propter præsumptionem iuris &c.} Scot. & facti, quia quilibet nascitur nudus, 47. distinct. sicut hic glos. c. semel malus, de reg. iur. lib. 6. Vnde in abstracto quilibet præsumitur pauper: in concreto, idest ex præsenti statu in præteritum, vel futurum, militant quæ hic per Alex. & Mod. & me. Vide infra eo. li. cons. 141. col. 2. vers. onus probandi inopiam. &c.

Col. 5. Add. scientia. Idem Iacobi. de Sancto Georgio &c. vers. ibi posset etiam negari &c.} Scot. & pungit hanc opinionem, quòd non requiratur infra col. 3. vers. & si teneamus &c.

Ad cons. 18.

Col. 1. vers. ubi concordando opiniones dicit &c.} Sco. Non placet Ias. §. æquè, col. 5. Instit. de actio.

Ad cons. 25.

Col. 5. vers. tractabatur de diuisione unius castri &c.} Scot. Hæc ratio confundit proximè dicta vers. quia potest fieri &c.

Ad cons. 30.

Col. 3. Add. ipse infra lib. 7. cons. 13. nu. 9. &c. vers. sed contrarium quòd Dux Mediolani recognoscat Imperatorem &c.} Scot. Paul. Castrens. in l. quoties. C. de precib. Imper. offer. Tamen vide eum in cons. alleg. in add. ad eum d. l. quoties, & aliorum alibi.

Ad cons. 52.

Col. 2 allegat l. 1. cum ibi not. C. quæ sit long. consuet.} Scot. Melius probat l. sed & ea, unc. l. seq. ff. de legib.

Ad cons. 58.

Col. 2. Add. Dico. hac decisio &c. vers. sed est falsa, & reprobatur &c.} Scot. tamen tenetur per Afflict. decis. Neap. 399. sub nu. 7.

Ad cons. 59.

Col. 2. vers. cum ergò dicti arbitratores tantummodo permittant &c.} Sco. Arguit a contrario sensu in compromisso. vide Doct. in l. 1. ff. de offic. eius.

Ad cons. 69.

Col. ult. incontinenti quòd facta fuit conductio ad tam longum tempus &c.} Scot. No. quòd emphyteotæ, censuario, & similib. res emphyteotica, censualis, & similis potest debere seruitutem, vt hic per Alex.

Ad cons. 70.

Col. 2. Add. precarium, infra lib. 6. &c.} Scot. infra eo. cons. 73. ad fin. vbi quòd hypothecaria est petitorium. Doct. l. 1. C. de preca.

Ad cons. 73.

Col. 3. Add. facta, infra lib. 6. &c.} Scot. supra eo. cons. 70. nu. 3.

Ad cons. 75.

Col. pen. vers. quia non sequitur, Hebreus de mense Nouembris &c.} Scot. supra cons. 16. nu. 2. & 3.

Ad cons. 77.

Col. 2. vers. locatio, & venditio fructuum æquiparantur.} Sco. clemen. 1. in fi. de reb. eccles. non alienan.

Ad cons. 83.

Col 1. vers. quamuis de iure communi &c.} Scot. infra cons. 3. col. 2.

Ad cons. 85.

Col. 2. vers. laudum non habet executionem &c.} Scot. supra cons. 3. in princ.

Ad cons. 88.

Sub nu. 12. vers. modò actor alleget in actis.} Sco. infra cons. proxim. 9.

Ad cons. 89.

Col. 2. vers. nisi actor capitulasset.} Scot. supra cons. prox. post nu. 12.

Ad cons. 92.

Col. ult. vers. est fundamentum eius qui allegat &c.} Scot. vide Orian. in c. quoniam contra, ver. testium depositiones, de probat.

Sub nu. 16. vers. nec etiam videtur habere locum conductio ex decretali sæpe &c.} Scot. infra nu. 20.

Ad cons. 106.

Col ult. vers. regulariter per talem adiudicationem &c.} Scot. infra eo. cons. 110.

Ad cons. 110.

Col. 1. vers. per adiudicationem in solutum &c.} Scot. supra eo. cons. 106.

Ad cons. 121.

Col. 1. vers. post perfectam venditionem omne commodum &c.} Scot. Aduerte ad clausulam col. seq. vers. & consequenter nõ intelligitur & sed uidè in fi. cons. versi. & licet glos. in d. l. sicut, §. 1. &c.

Col. 2. vers. tacitè prorogasse.} Scot. Hæc clausula tacitè prorogasse &c. hic vacat. est infra nu. 6.

Ad cons. 122.

Col. 2. vers. rerum temporalium, clericorum, uel etiam ecclesiæ procedat. &c.} Scot. ergò in casibus in quibus transfertur sine traditione dominium, non habebit locum l. quoties. ut supra in concess. iur. spiri. & concessionibus Imperialibus. Vide l. fin. C. de sacros. eccles. Doct. in d. l. traditionibus.

Ad cons. 125.

Col. 3 Add. Distinguendum. & sic sentit Alex. &c. vers. & malè fateor quòd si &c.} Scot. Facit Alex. hic; vers. quod comprobat etiam &c.

Vers. apposita in instrumento &c.} Scot. Facit add. hic, verb. distinguendum, & sic sentit Alex. &c. vers. & malè fateor, quòd si &c.

Ad cons. 131.

Col. 1 vers. quando vnus ex socijs &c.} Scot. cõsidera infra cons. prox. nu. 22.

Ad cons. 140.

Col. 2. vers. non obstat quòd instrumentum sit dubium &c.} Scot. ad intellectũ l. veteribus. ff. de pact. cũ simil.

Ad cons. 141.

Col. 3. vers. quamuis dicta domus esset obligata &c. tamen fructus, & pensiones &c.} Sco. Campeg. tracta. de pet. & restit. dot. 56. q.

Ad cons. 158.

Col. 2. Add. Disponit. quòd potest expressè &c. vers. ut late Bertra.

tr. d l. hac edictali &c. } Sco. Vbi sub nu. 27. dicit dolēdum pp autoris excellētiam, quòd istud consl. hic sit imperfectū, q verisimiliter ibi aliquid enucleauit.

Ad cons. 174.

Col. 2. Add. Respons. supra lib. &c. } Scot. Ias. l. si is qui pro emptore, ff. de vsuc.

Ad cons. 183.

Col. 1. uers. hac enim est forma libellandi &c. } Sco. infra cōs. prox. in princ.

Scholia Fed. Scoti Iureconsl. in Lib. Sextum Consiliorum Alexandr. Imolens.

Ad cons. 2.

Col. 1. uers. illud quod acquirunt procuratores &c. } Scot. vide Ias. in rubr. C. de procur.

Ad cons. 17.

Col. 2. uers. isti priores qui praesunt &c. } Scot. vide glos. in l. sed & ex, §. sed & de dolo, ff. de dol. ma.

Ad cons. 30.

Col. 1. uers. Tutius tamen erit deducere dictam consuetudinem &c. } Scot. Ergò non creditur doctoribus attestātib. de illa, vt tenuit in l. post dotem, ff. sol. matr.

Ad cons. 54.

Col. 1. uers. praeterea agitur etiam &c. } Scot. de isto praesupposito, quòd simul, & semel ageretur contra possessores, & emptricis heredes alibi dixi.

Ad cons. 59.

Col. 1. uers. ista uerba, in fundis uestris &c. } Scot. secus si dixisset princeps, fundorum vestrorum, per ea quę dixi in rubr. ff. de op. no. nunc.

Ad cons. 111.

Nu. 9. uers. est apposita alia clausula, scilicet ex certa scientia &c. } Sco. Aduerte quòd haec clausula non operatur, quando rescriptum est obtentum parte non cōtradicēte, vt per Barbat. supra li. 4. cōs. 123. n. 19.

Ad cons. 168.

Col. 2. Add. onerosa. } Sco. facit infra cōs. prox. col. 2. in fi.

Ad cons. 179.

Sub nu. 9. quod uidit semper dictam uiam usitari pro publica, non probat &c. } Scot. Tamen in l. cellus, ff. de usuca. Bart. & post eū Balb. post tracta. de praescript. vlt. part. sub nu. 10. vers. limitat Bar. dicit probari tempus cōtinuatum, si dicat testis a tot annis infra semper vidi possideri.

Ad cons. 191.

Col. 1. Add. contrarium. & bene &c. } Scot. Alex. infra vers. respondeo etiam aliter &c.

Ad cons. 209.

Col. 3. uers. Accedit illud Persii, Gratior est pulchro ueniens e corpore uirtus. } Sco. est versus Vergilij li. 5. Aenead. ita legendus, Gratior & pulchro ueniens in corpore virtus, Adiuuat.

Ad cons. 211.

Col. ult. uers. Alex. de Imo. } Scot. Facit regula quae est in l. si publicanus, §. in omnibus, de publica. Bart. in l. licitatio, §. earum, not. 1. eo. tit.

Ad cons. 213.

Col. 3. uers praeterea dicta dispositio testatoris alia ratione &c. } Scot. Hoc non videtur bene dictum, propter verba epitomis, confetendo tamen dationem &c. & sonant etiam ablationem verba epitomis, cū hoc tamen &c. Sed aduerte, quòd verba, conferendo tamen dationem &c. respiciunt verius quandam conditionem adiectam finitioni talis vocationis pauperis nobilis &c.

Ad cons. 215.

Col. 3. Add. Priuatum. imò etiam priuatum &c. } Scot. Vide Amanell. in sing. in princ.

Ad cons. 225.

Col. pen. uers. siue quis dicat sententiam nullam &c. } Scot. contrarium per glos. & Ang. l. 1. C. quando prouoca. non est neces. Orian. c. quoniam contra, vers. inter locutoriae. nu. 78. de probat. Vide Alex. cons. 2. nu. 13. lib. 3.

Ad cons. 228.

Col. 2. uers. debent praeferri domini de Scipiono &c. } Scot. Hic malè cōsuluit Alex. propter statutū Placentinū sub rub. věd. de duob. fact. de eadem re. Vbi statutum praeponit primum emptorem, dato quòd ei non fuerit prius res tradita. Excusandus tamē est Alex. quia pbabiliter ignorauit d. statut ū c. 1. de cōstit. in 6. cum simil. nisi fuit sibi exhibitum. quòd nō est praesumendum. l. merito, ff. pro soc. cum simil. Iustificatur tamen cons. Alex. ex conditione apposita in concessione prius facta, quòd non intelligātur dicti de Cadamustis &c, vt infra sequitur.

Vers. & licet instrumentum &c. } Scot. quasi & illud praesumatur habuisse constitutum.

Ad cons. 233.

Sub nu. 13. uers & ideo dicit ibi Petr. de Anchar. } Sco. infra cons. 240. nu. 8.

Ad cons. 240.

Sub. nu. 8. ver. per quam ibi dicit Petr. de Anchar. } Sco. supra cons. 233. nu. 13.

Scholia Fed. Scoti Iurisconsl. Ad Librum Septimum Alexandri Imolens.

Ad cons. 4.

Col. 2. uers. etiam si non sint rogati. } Scot. secùs in testamēto militis. §. planè. instit. de testam. milit.

Ad cons. 65.

Col. 2. uers. tunc non militares dicta decisio. } Sco. Vide cōs. 82. lib. 1.

Ad cons. 88.

Col. 1. uers. dictae duae conditiones &c. } Sco. vide infra cons. 202. col. vlt.

Ad cons. 185.

Col. 1. Add. contestes. Idem supra &c. } Scot. contrariū per Alex. cons. 212. nu. 73. lib. 6.

Ad cons. 199.

Col. 1. uers. posito quòd dicta domina promisisset &c. } Scot. vide de supra lib. 3. cons. 114.

Ad cons. 204.

Sco. simile cons. seq.

Col. ult. uers. dictae conditiones debent stare &c. } Scot. vide. cons. 88. col. 1. & 2.

Ad cons. 104.

Col. 2. uers. tamen ubi uideatur aliquid rescribere &c. } Scot. simile cons. praeced.

Ad cons. 207.

Col. 2. Add. uenit. imo quòd ad expensas &c. } Sco. vide Bar. in l. in illa stipulatione. 1. ff. de verb. oblig.

Finis omnium Schol. Fed. Sco. I. C. &c. ad Alex. Imolens.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI

IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD INTERPRETATIONES IASONIS *Mayni, in Libros Digestorum.*

Scholia ad Librum Primum.

De iust. & iur. Tit. 1.

Ad l. vt vim. 3.

N *V.9. uers. eo ipso quòd probo &c.* } Scot. vide l. si ex plagis, §. 1. ff. ad leg. Aquil. vbi non imputatur verberato flagello, si effodiat oculum verberatori.

Nu. 23. uers. quòd pœna dupli, & quadrupli &c. } Scot. Hæc conclusio falsa est: quia sequeretur quòd lex Mosaica foueret peccatum; & esset inimica foro conscientiæ, vt Exo. c. 22. Prouerb. c. 6. vbi de septulo.

Col. ult. uers. propter castratum, uel aliter &c. } Sco. & quia insequens redditur animosior, vt supra in fi. apostil. Baldi.

Ad l. ex hoc iure. 5.

Nu. 20. uers. dicit Bart. quòd nobiles Genuenses de Flisco &c. } Scot. vide Corium de priuilegio dato Genuensibus per Corrad. hac conditione, vt semper Corrad. Rex Romanorum inscriberetur.

Sub nu. 22. uers. de iure gentium inuentus est nummus &c. } Scot. Probatur Gene. c. 23.

Vers. sed non cum illa qualitate } Scot. Quod falsum est: quia ille text. omnino vult nummi vsum antiquis incognitũ fuisse permutationũ temporibus. Et pō dera vers. sed quia, ibi, electa est materia &c. ea materia forma publica percussa est &c. ergò ante electionem materię non potuit esse materiatum. Adde Forcatulum in suis intellectibus.

Col. 4. uers. propè finem consilij. } Scot. Adde Alex. consil. 30. col. 3. lib. 5. vbi addit eundem cons. 31. n. 9. li. 7.

Sub nu. 49. uers. cogita. } Sco. Alex. tenet tolli posse etiam sine causa a principe actiones, cons. 2. col. pen. lib. 1. glóss. l. si quis cum rege. ver. non possibile. de consil. mort. in Longob.

Sub nu. 52. uers. Tu collige 18. notabiles effectus &c. } Scot. vide Ias. in l. si non sortem, §. libertus, infra de condict. indeb.

Sub nu. 54. uers. quem non inuenio istud in lect. mea dicere. } Scot. Sed non aduertit Ias. quòd Alex. in eod. cōs. nu. 30. dicit non procedere in principe, imo aduertit infra.

Ad l. omnes populi. 9.

Repet. col. 2. uers. quòd Machabei studio contradicendi &c. } Sco. ibi legitur monachorum. credo quòd velit dicere Manichæorum. Tamen vidēdus est Augusti. in libro de natura boni. Vnde hoc sumptū est ab Ioanne Andr. Vidi D. August. qui hoc dicit de Manichæis.

De legibus. Tit. 2.

Ad l. de quibus. 32.

Sub nu. 66. hoc habet locum in militibus nostri temporis. } Scot. Vide Alex. cons. 103. nu. 11. lib. 1.

Sub nu. 81. uers. sed Io. Andr. in d. c. fin. de consuet. dicit, quòd consuetudo dicitur a consuo, consuis &c. } Scot. Ridicula & puerilis ętymologia. sic Bald. cons. 105. lib. 3. dixit decretum descendere, a creo, creas.

De constit. Princip. Tit. 4.

Ad l. beneficium. 3.

Col. pen. vers. in pen. col. in fi. & seq. } Scot. vbi limitat per decennium, sicut lex.

Col. ult. vers. non dicam rapere. in 2. col. } Scot. vide Alex. dixit nihil nocere literas principis contrarias priuilegiatis, cum non mandantur executioni, cons. 33. col. ult. uers. non obstant etiam dictæ literæ.

De his qui sunt sui vel alie. iur. Tit. 6.

Ad l. patre furioso. 18.

Col. pen. uers. si filiusfa. ingreditur monasterium &c. } Scot. Vestales cum capiebantur, adipiscebantur ius testamenti faciendi, licet prius essent in parentum potestate. Fenestel. allegatus per Egid. Perrin. in margin. mei codicis, Instit. quib. non est permiss. face. testa. in princ.

De officio prætoris. Tit. 14.

Ad l. Barbarius. 3.

Sub nu. 35. vers. apparet malè loqui Aug. qui alibi arroganter &c. } Scot. Hunc etiam repræhendit Felin. in ca. quæ in ecclesiarum, de constit. sed defendit Dec. ibidem nu. 25. ubi concurrit solutio pretij, cum plenitudine potestatis.

Sub nu. 44. uers quem allegat Bart. in d. §. si constat. } Sco. ubi uide omnino Castrens.

De offic. eius cui mand. est iurisd. Tit. 21.

Ad Rubr.

Col. 1. uers. qui non tractat de offic. eius qui delegat, sed de offic. } Scot. errat, nisi subaudias principaliter. Pro quo infra uers. licet aliquæ leges &c.

Sub nu. 4 vers. vbi Bart. & Doct. } Scot. Bart. ibi nihil dicit, sed remitit ad l. 1. C. ubi de crimin. agi oport. Vbi distinguit, aut causa est de præterito, aut de futuro. Primo casu ualet, secundò non.

Sub nu. 6 dicit Bart. in d.l. 1. } Sco. Accurs. glos. l. vers. vlt. d. l. eum qui infra de iurisd. omn. iudic.

Ad l. 1.

Sub nu. 4. uerf. quod Papa, & Imperator sunt supra hos gradus &c. } Scot. Tamen aduerte quòd Imperator appellat se senatorem, & numerari vult inter eos, l. ius senatorum, de dignit. lib. 12. C.

Verf. secundum exemplum est de consulibus. } Scot. Imò Consules sunt illustres. gl. in rubr. de offic. consul. supra concludit. Dec. hic.

Col. 2. uerf. & tamen constat Reges non esse superillustres: sed illustres tantùm. } Scot. & Consul est illustris tantùm, glos. supra rubr. de offic. cons. annot. supra.

Verf. text. est melior de iure l. si quando. post med. C. de appell. } Scot. Hic text. videtur indicare Quæstorem palatinum superillustrem esse: quoniam ab illustri Duce ad eum prouocatur. At maior, nō minor appellari solet. Verū perpendit vt Dux, non vt amplior; idest, vt spectabilis, non vt illustris, Dux ille, cuius eo in textu fit mentio. Quòd autem Quæstor sit illustris, habes ter expræssum, l. præcipimus, eo: tit. textus notandus in d. l. si quando, vers. siue inter spectabiles, idem Dux numeretur, siue illustri dignitate decoretur, siue etiam maiore (vt etiam magisteriæ potestatis homines, necnon consulares se pe, vtilitate publica poscente, ad huiusmodi curā perueniat) nullo discrimine habito &c. Videtur probari magisteriæ potestatis homines super illustres esse. Quod aūt subiungitur, necnon cōsulares, affert exēplū dignitatis illustris, q̄ prius nominauerat: vt ostendat, & spectabilibus, & illustrib & ijs qui suprà illustres sunt, delegare cām principem solere. Sic etiam docentur consulares uiros, illustri cum cōsulibus dignitate pollere: licet abierint magistratū: ad primū dictum facit gl. verb. tanquā princeps. c. per venerabilē. Qui fil. sint legit.

Verf. nam Consules erant super illustres, ut prædixi. } Scot. falsum vt supra.

Verf. Durum tamen uidetur, quòd Cardinalis quando est legatus Papæ; & sic Papam repræsentat, sit minoris ordinis, quàm quando est circa latus Papæ. cogita. } Scot. Sed aduerte; quòd non poterant æquiparari consulibus: cum ad regendas prouincias non mitterentur cōsules: ideoque dignioribus ex ijs qui foras mittebantur, sunt æquiparati. Deinde potest dici, quamuis magistratus ex regimine fit spectabilis, vtpote cōparatus proconsulatui: tamen ipsos Cardinales ex sua ipsorum dignitate nihilominus esse illustres, arg. Ducis, de quo in d. l. si quando. C. de appell. qui consideratur in casu appellationis, vt magistratus sui Ducatus: quamuis aliàs sit illustris, aut maiore præditus dignitate, vt d. l. si quando. sic Cardinal. erit ex magistratu, seu legatione spectabilis: ex sua autem persona, seu ex Cardinalatu illustris. Videmus etiā Imperatorem ex se esse super omnes gradus: ex senatoria tamen dignitate, quam sibi adsciscit, esse se ipso inferiorem, d. l. ius senatorū, ut adnot. ad. 1. col. supra.

Col. 3. uerf. Ant. de Butr. in c. tua, in fi. de procur. } Scot. Adde Abb. c. fi. vbi add. de iura. calumn.

Sub nu. 42. uerf. ideo nimirum si sic sumi non potest. } Scot. Adde Ang. hic alleg. id q̄ habet in d. l. cōuenticula. Sed optimè cōuenit illa gl. d. c. 1. de vsur. Alex. hic: licet Ias. hic clarius exprimat, quā fecerit Alc.

Sub nu. 64. uerf. puto quòd disputando, hoc posset negari: quia nō apparet, quòd ante d. l. vnicam, hoc esset statutum; quamuis d. l. a iudice. sit posita in titulo, qui præcedit d. l. un. non per hoc sequitur, quòd sit facta ante d. l. unicam, secundum doctrinam glos. in proœm. C. in uerb. secundo loco. } Sco. l. a iudice, condidit Gordia. Augustinus, qui præcessit Theodos. & Valētinianum Augustum annis 188. conditores l. vni, C. qui pro sua iurisdict.

Col. ult. & communis, & ibi glos. not. &c. } Scot. Dec. hic ait, ibi factum, non ius poni.

Col. ult. uerf. ult. excepto Ludouico, cui &c. } Scot. & Decio, qui considerat quòd causa non est integra, vt hic per eum.

De offic. assesso. Tit. 22. *Ad Rubr.*

Col. 2. uerf. propriè assessor dicitur ille, quem nos corruptè Vicarium potestatis dicimus. } Scot. Ego contra; quia Vicarius iudicat. Sed considera de statuto.

Verf. Ang. in l. metum. §. sed quod prætor. ff. quod met. cau. } Sco. per illum text. in verb. me assidente, inuehitur contra eos, qui propè verecundantur esse assessores potestatis: cū ibi Vlpianus, & Sabinus in l. lex Cornelia, §. hac lege, vers. in assessorio, ff. de iniur. fuerint assessores prætorum. Cyn. fuit assessor Ludouici de Sabaudia Senatoris. Raynerius fuit assessor Pisis, & Tuderti: & vtrobique etiam Bart. & Mediolani Martinus Silliman. magister Specul. & ex collegio nostro iudicum, qui omnes sunt laici. Sumuntur assessores iudicum ecclesiasticorū legum ignarorum: quibus in dignitate constitutis delegantur a Papa causæ appellationum fori ecclesiastici. Vnde ego quoque eorum assessor quādoque fui: & interdum reprehendebam aliquos qui inhiabāt salarijs, Maronis poetæ de fucis, verbis fretus: Immunisque sedens aliena ad pabula fucus. credebant enim has esse pensiones super beneficijs, quę sunt merces sine labore, seu expers operæ premiū, vt per Gigan. trac. de pensio. q. 96. col. vlt.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. Ad Iason. in Librum secundum Digestorum.

De iurisd. omni. iudi. Tit. 1. *Ad Rubr.*

Verf. l. 1. §. qui in perpetuum. ff. si ag. uectig. &c. } Scot. Vide quod ibi notaui.

Ad l. si idem. 11.

Col. 3. uerf. quid in temporibus. Pone statutum &c. } Scot. vide Dec. l. si certis annis, nu. 11. C. de pact.

Ad l. si conuenerit. 18.

Col. 3. uerf. secundò mouetur: quia aliàs istud iuramentum. &c. } Scot. sed hoc toleratur aliquando, ut in generali renunciatione casuum fortuitorum. Ias. l. si mihi, & tibi. §. in legatis, lect. 1. nu. 17. ff. de lega. 1. licet sentiat contrarium hac. col. infra nu. 15. Vide eundē in l. sed & si quis. §. quæsitum, infra si quis caut.

Quod quisque iuris &c. Tit. 2.

Ad l. 1.

Col. 2. uerf. cum non reperiatur iure cantū. } Sco. infra cōtra.

Col. 3. in hoc fortior est diffinitiua: quæ licet iniquissima transit in rem iudicatam, secus in statuto &c. } Scot. Aduerte quòd sententia notoriè iniusta, nunquam transit in rem iudicatam. Dec. post alios in c. quoniam contra, de probat.

Ad l. si quis iniquum. 3.

§. si is pro quo, col. 2. quo casu dicit alibi Ang. quòd mentiuntur per gulam, qui dicunt, quòd princeps. &c. } Scot. vide Ias. in l. admonendi. in repet. nu. 66. ff. de iureiur.

Si quis iusdic. non obte. mp. *Tit.* 3.

Ad l. 1.

Sub nu. 25 uers. item propter cōtumaciam potest imponi testi. } Scot. infra. §. seq. sub nu. 15.

§. is uidetur, sub nu. 15 uer. Adde quòd imò propter contumaciam. } Scot. supra. §. præced. sub nu. 25.

Si quis in ius uoca. non ier. *Tit.* 5.

Ad l. ex quacunque. 2.

Col. 2. uers. istud est uerum, nisi princeps sit in illa ciuitate &c. } Scot. vide Spec. tit. de relatio. §. qualiter, sub nu. 6. Vant. in tracta. de nullit. rubr. vlt. nu. 42.

Ne quis eum, qui in ius &c. *Tit.* 7.

Ad l. 1.

§. quod prætor, nu. 3 uers. item adde, quòd statutum puniēs &c. } Scot. supra tit. 1. l. ex quacunque, nu. 41.

Qui satisda. cogantur. *Tit.* 8.

Ad l. arbitrio. 9.

Col. 4. uers. Tertiò in contrarium facit &c. } Scot. Quod suprà reprobat 1. & 2. col. in princ.

Si quis cautio. &c. *Tit.* 11.

Ad l. sed & si quis. 4.

§. Quæsitum. col. 1. uers. propter casus fortuitos. } Scot. In quibus mors quoque continetur. Paul. Castrens. l. vn. nu. 5. C. de ijs qui ante apert. tabu.

Sub num. 10. uers. sed non est uera solutio per, l. si decesserit, supra, qui satisd. cogan. } Scot. Ego tamen Bart. sequi malim, propterea quòd Bald. & Fulgosius nimis angustant hoc responsum. Quod ait Ias. eum qui promisit se sisturum quempiam, æquè non teneri, si posteà factum sit, vt sistere nequeat, atque si cauisset se stiturum qui obijsset (sic, non contra debent intelligi verba Iasonis) locum sibi vendicat, cum pactio non afficit, qua de hic agitur. d. l. si decesserit. Verum conuentio facit, vt reus nihilominus sit obnoxius: licet in promissionem deducta, conuentionis tempore fieri possent, deindeque fieri posse desierint. Sed adhuc hæc discutienda sunt. Porrò Ludouicus Catus Ferrariensis præceptor meus, ait Bart. de exceptionibus loqui, quas semper potest quis non obijcere: non vt quis promittat se facturum, quod fieri nō poterit. At semper valebit, non excipere. Quod probo. Tu tamen inspice vers. possum igitur, & vers. hęc n. conuentio non inducit obligationem &c. vt inducat impossibile, sed impedit ne excipiat. Quod facile potest. Nam priora Bartholi verba starent pro Iasone.

Vers. non est differentia, an impossibilitas sit a principio, uel superueniat. } Scot. quia neutro casu tenetur.

Sub nu. vlt. uers. contrarium de directo dicit Bald. &c. } Scot. & ipse Ias. sequitur in l. si conuenerit, supra de iurisd. omn. iud.

De ferijs. *Tit.* 12.

Ad l. in pecuniarijs. 5.

Col. 2. vers. secundò contra Bart. pondera &c. } Scot. Facit cōtra Bart. glos. l. 1. C. de dilatio.

Col. 2. vers. adde, quòd etiam termini &c. } Scot. Bart. d. extrauag. ad reprimēdum, vers. super dicto crimine.

Col. 4 vers. dicit se non firmare: & dicit Alex. hic &c. } Scot. Felin in c. a. licet, sub nu. 18. vers. limita quartò, de probat.

Sub nu. 39. uers. sed licet omnes ita teneant &c. } Scot. quos vidit ipse non illi, quos nō vidit ipse. Felin. c. licet. nu. 18. de testib.

De edendo. *Tit.* 13.

Ad l. 1.

Nu. 39. uers. tertiò aduerte. } Scot. Idem dicit in §. omniū, nu. 118. Instin. de actio.

De pactis. 14.

Ad l. item quia. 4.

Nu. 2. uers. item aduerte, quòd ista &c. } Scot. Vide Neguf. tracta. de pignor. 4. membro, 2. part. princ. num. 131.

Ad l. iurisgentium. 7.

Col. 1. vers. cum sint fortiores, ut l. 2. & quod ibi not. &c. } Sco. allegatio quidē facit, vt debeat legi, frequentiores: tamen quia hanc rationem adducit infra prox. ex Rayner. de Forli. videtur legendum, fauorabiliores. Nam ex frequentia nascitur fauor, l. legaui. hìc alleg.

Vers. non requiritur aliquid &c. } Scot. Agenti tamen obstat exceptio, nisi quòd ipse debet, offerat: & suas expleat partes. l. Iulianus. §. offerri, infra de actio. empt. Alex. hic ad fin.

Col. 3. uers. secundò, & notabilius responde ex mente Baldi, & clarius Imo. in l. &c. quòd text. in d. §. quintus, non voluit dicere &c. } Sco. Bal. Forocorneliensis, Iason dubio procul ineptiunt. Hugonem secuti subaudientem, si venditus fuerit, det emptori. Qua de re nihil apud Pomponium. Tum quomodo sit liber, qui ueneat? Disputat Pomponius an seruus, cui testamento relicta sit libertas, si decem soluerit hæredi, pareat condiuioni, soluens legitimo, qui forte scriptum re iudicata secluserit. Et ait parere: cum nihil intersit, qua ratione sit hæres, an intestato, an contra: quemadmodum nec interest, si quid in emptione sit constitutum, quo genere alienationis, quis dñus sit effectus: vt emptionis nomine cōtineatur illud dominiū: quia duodecim tabularū lex alienationis genus oē dixerit emptionem.

 Isti

Isti rerum naturam penitus inuertunt. At ratio dubitationis inuentu facilis erit, si volet quis eã inuestigare. Luculẽter explanauit Irnerius verba Pomponij, vt eo loci notat Accursius. sic intelligit Accursius verba Pōponij, in l.a. C. de vsuc. p empto. & ibi Bart. & Bart. in l. filiusfa. §. diui. 2. nu. 18. ff. de lega. 1. & in l. fin. C. de præd. decur. lib. 10. perillum text. vbi specialissimum est venditionem non comprehendere omnem alienationem. Secus ergò regulariter, d. l. statuliberi a cæteris. hic allegata per Ias. quam Bart. ibi allegat.

Ad l. auus neptis. 3.

Col. 3 uers. ego pro concordia puto &c. } Scot. Alex. consil. 116. col. 4. lib. 2.

Ad l. emptor. 47.

§. Lucius Titius nu. 6 uers. no. ex textu, ibi, nanum, & pro cancellato habebitur &c. } Scot. Tamẽ Castrens. in Auth. cassa, C. de sacros. eccles. facit differentiam inter cassationem, & cancellationem, vt cassatio sit iuris, cancellatio facti; vt si statutum dicat, cassentur, satis sit pronunciatio iudicis: sin dicat cancellentur, opus sit facto, & inductione. Tamen Bart. hic habet cancellare, & cassare, pro synonimis in formatione quæstionis.

De transactio. Tit. 15.

l. de his.

Col. 1 uers. tamen istud non est concludens arg. quia posset respon deri &c. } Scot. Facit hoc contra Bart. in l. qui Romæ, §. fi. q. 3. ff. de verbo. signif.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Iason. in Librum Duodecimum Digestorum.

De reb. cred. si cert. peta. &c. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Col. ult. uers. quartò cogitabis, quid importet illa dictio, rebus &c. } Scot. Ad huius solutionem facit quod ponit Alciat. infra vlt. q. l. 1.

Vers. illamet consideratio cadit etiam hic in isto &c. } Scot. Hoc falsum est: quia hic tractatur prius de mutuo, quàm de iureiurando: in Codice secus. & Iurisconsultus hic intendebat tractare de iureiurãdo meditate, Imperator immeditatè. Vnde rubrica hæc simul, & semel non poterat stare in Codice.

Ad l. 1.

Col 6. uers. Habemus autoritatem sancti Augustini &c. } Sco. Augustinus libr. 16. c. 20. de ciuit. Dei. sunt autem verba Augustini: Hinc fortassis effecta est inter homines pacifica consuetudo: vt quando terrenorũ aliquid partiendũ est, maior diuidat, minor eligat.

Col ult uers. Nam cum unum ab altero, idest ab eadem radice descendat &c. } Scot. Nec potest negari, quin creditor credat creditum. Facit glos. Instit. quib. nõ est permiss. §. præterea, verb. iudicium, vers. si enim arbiter &c.

Vers. & quia non consentitur minus idoneus. } Scot. tamen Docto. dicunt eum qui fideiubet, male vti substantia sua, sicut eum qui accipit sub usuris pecuniã, in l. si constante. in princ. infra solu. ma tri.

Ad l. 2.

Col. 2 uers. quis quando dubium est, quis contractus &c. } Sco. in fra nu. 9.

§. mutui datio col. 3 uers. in glos. ibi sed ibi speciale &c. } Scot. l. miles, §. fin. infra de re iudic. vide infra col. seq. vers. quartò fallit.

Vers. licet Bart. teneat istam &c. } Sco. Idem infra col. seq. in princ.

Vers. est bene speciale in ecclesia. } Scot. Vide Socin. aliud ponentem de ecclesia.

Col. 4. uers. quartò fallit. } Scot. Vide supra col. præced. vers. in glos. ibi, sed ibi speciale.

Col. 5. quando testator reliquit fratribus. 15. salmas uini &c. } Sco. Quod dubitabile est: quia genus non perit at fructus vinę perit, l. ex eo, ff. de trit. vi. & oleo lega. l. inter stipulantem, §. sacram, infra de verbo. oblig.

§ Creditum, col. 2. uers. & ibi reseruo, dicturum. } Scot. vide Ias. in d. l. talis.

Ad l. 3. cum quid licet. 2.

Col. 3 uers. & per hoc redditur dubia &c. } Scot. vide infra sub nu. 13.

Col. 4. uers. minus uitiat inepta &c. } Scot. vide supra sub nu. 17.

Col. 7. uers. si sunt plures domini unius castri, tot debent fieri &c. } Scot. vide Tiraq. tracta. de iur. primigenio. in præfat. nu. 143.

Ad l. certi condictio. 9.

§. quoniam. col. 2. uers. & tunc benè fateor, quòd non est differentia &c. } Scot. Dum tamen non suo, sed eius nomine, vt in princ. not. opp. 1. & infra §. seq.

Ad l. singularia. 15.

Sub nu. 37 uers. quod d. l. fin. non corrigat &c. } Scot. Dec. hic, col. pen. in princ.

Col. seq. uers. licet disputando posset aliud dici, & attentari contra commu. opin. } Sco. Sed ineptè, tum propter prox. rationem: tum quia rubr. est de nouatio. & deleg. & sic in speciali significatione. Ergò l. seq. debet accipi de nouatio. in specie: quia regulariter rubrum ostendit mentem nigr. Præterea ratio legis non militat in delegatione, in qua nunquam fuit dubitatum. nec itum per coniecturas, vt fuit in nouatione.

Ad l. vinum. 13.

Col. pen. nu. 33. uers. primò habes ex hac glos. &c. } Scot. vide Io. Baptist. tracta. de arbitr. lib. 10. c. 10. col. 3.

Ad l. qui pecuniam. 30.

Nu. 3. uers. etiã si quis confiteretur recepisse cũ iuramẽto &c. } Scot. Aduerte quia videtur male loqui. Nam iuramentum operatur, cum dicitur, iuro quòd recepi, vel uera esse quæ confessus sum. Castrens. d. l. fin. col. 2. sed nihil operatur per d. l. fin. cum dictũ est, iuro me redditurum. Tunc enim subest illa conditio, si accepero: sicut in confessione nõ iurata per d. l. fin. Ias. idem quod hic repetit col. seq. uers. tamen duo tẽdunt &c. facit glos. l. si ex pretio, uerb. scilicet in chirographo, uers. uel scripsit, quod sic confitebatur &c.

Col. 2. uers. quod si quis confite tur se recepisse &c. } Scot vide quod notaui supra ampl. 6.

Col. fin. uers. tunc competit exceptio doli. } Scot. ergò mero iure tenetur. unde necessaria est suppletio glossæ contra ipsummet.

Vers.

Vers. inuenio quòd Abb. Panorm. &c. } Scot. vide hic Alciat. & in rubr. de verb. oblig. adnotaui ad Abba. d. c. fi.

Ad l. cum fundus. 31.

§. ferium tuum, col. 2. vers. Iurisconf. nihil decidit: sed dicunt Doct. &c. } Scot. inf. nu. 6.

Col. 3. nu. 6. vers. quando iurisconf. formet quaestionem &c. } Sco. sup. col. prox. ad fin.

Ad l. lecta. 40.

Col. 4. vers. verbum, promisit, est magis generale &c. } Scot. contrarium tenet in rubr. de verb. oblig. nu. 3.

Vers. secundo limita, quando in scriptura publica &c. } Scot. contrarium tenuit in rubr. de verb. oblig. in princ. vbi dixit, verbum, conuenit, non importare stipulationem. Vnde infert ad dictum Baldi de clausula, Hoc acto, & conuento &c. & demum se remittit ad nota. hic per se.

De iureiurando. Tit. 2.

Ad l. ait praetor. 3.

Sub nu. 18. vers. secus est in iuramento necessario. } Scot. Bal. in l. qui accusare. C. de eden. tenet, non deferri in criminalibus in supplementum.

Ad l. admonendi. 31. in Repet.

Scot. Nihil hic ponit Ias. quod in fonte prius non viderit, vt ipse dicit inf. sub nu.

Ad l. manifestae. 38.

Scot. An reo, an actori, facit text. in cap. 1. de success. fratr. in fi.

Col. 1. vers. amplia regulam istius legis &c. } Scot. vide infr. col. 4. vers. duodecima causa est.

Nu. 3. vers. nunquid ista lex procedat &c. } Scot. vide add. ad Bart. & Alex. Socin. omnino cons. 184. dubius, & difficilis &c.

Col. 4. vers. sed quo ei restitui: certè iuramentum &c. } Scot. vide inf. nu. 8.

Vers. unde tunc potest iuramentum licitè recusari. } Scot. Vide sup. leg. iusiurandum & ad pecunias, §. ait praetor. nu. 4.

Vers. Duodecima causa est. } Scot. Vide sup. in princ. vers. amplia regulam istius legis.

Col. ult. vers. ego teneo, quod isto casu. } Scot. & firmauit sup. col. praeced. post nu. 7.

De condict. cau. da. cau. non secu. Tit. 4

Ad l. si extraneus. 6.

Col. 3. vers. dictio, fortè, adiuncta illi verbo, euidentissimis, habet &c. } Scot. Imò dictio, fortè, non refertur ad verbũ, euidentissimis, sed ad verbum, ostenderit.

Ad l. dedi tibi pecuniam. 16

Col. 1. considera, si esset melius dicere &c. } Scot. Ego dicerem, dedit, poni respectu linguae vulgaris, tradidit respectu linguae latinae: & idem sonare vtrunque verbum. Facit quod scripsi in rubr. ff. de op. no. nuncia. colum. 31. vers. de illo quaeritur, & vers. per contrarium.

De condict. ob tur. caus. Tit. 5.

Ad l. 1.

§. si tibi ob indicium, col. 2. vers. imò non facit indicium sufficiens ad torturam. } Scot. Ergo in casibus exceptuatis saltem facit indicium sufficiens ad torturam.

Vers. ultra fallentias. } Scot. Idest casus exceptuatos, vide duas notabiles &c.

De condictio. indebit. Tit. 6.

Ad l. si non sortem. 26.

§. libertus, sub nu. 24. vers. item fabriles. } Scot. sup. sub nume. 3.

Ad l. frater a fratre. 38. in Repetit.

Scot. Haec repetitio est, prior quae lectura, teste ipso Iasone, sup. in princ. lect.

Ad l. Iulianus verum debitorem. 60.

Col. 9. vers. Bart. met. metu talis scandali consuluit &c. } Scot. Facit glos. in l. in laqueum, ff. de acquir. rer. domin. vbi Bulgar. obstinuit ab apprehensione ferae existentis in laqueo metu scandali, non metu iudicij.

Scholia Fed. Scoti, Iurisconf. &c. ad Iason. in librum Decimum nonum Digest.

De praescriptis verbis. &c. Tit. 5.

Ad l. si dominus. 8.

Vers. diligenter nota, quòd geminatio in istis &c. } Scot. infr. l. Titius, col. vlt. & col. pen. vers. & fuit tenta.

Ad l. ob eam causam. 9.

Vers. Sed etiam potest concludi, quòd promissa praestentur. } Scot. inf. l. si. iur.

Scholia Fed. Scoti, Iurisconf. &c. Ad Iason in librum vigesimumquartum Digest.

Solut. matrimo &c Tit. 3.

Ad l. 1.

Col. 3. vers. Tertio noto &c. } Scot. Hoc notabile reprehendit Dec. in cons. 301. col. pen. vbi declarat dictum Salyc. de quo. inf.

Ad l. 2.

Col. pen. vers. aut praecedit contractus, de cuius natura &c. l. in creditore, ff. de euict. } Scot. vbi Bal. post Lambertũ de Salinis, quòd teneor facere alij a me causam habenti: quae verba sunt pinguiora his, quae hic habentur.

§. Voluntate, col. 2. vers. ista tamen differentia vocabulorum est periculosa. Pondera ibi text. in contrarium &c. } Scot. Pondera etiam sup. num. 1. vers. & in simili &c. vbi scientia, & patientia operatur consensum, iunc. ver bis rubr. & c. 2. ibi alleg. & sic ficta & tacita voluntas importat consensum.

Ad l. diuortio. aliàs. §. Papinianus. l. fructus. 7.

Sub num. 29. vers. in dubio praesumentur nullae: quod valde signa } Scot. Adde Sapiam in add. ad Abb. in c. Quod autem, de iu. patro.

§. Quod in anno. col. 2. nu. 13. vers. pro confirmatione istius regula. } Scot. vide Moder. in add. ad cons. Alex. 154. li. 2. ubi addidi.

Nu. 25. vers. secus in dispositione legis, vel statuti. } Scot. Advertte, quia sup. non semel in discursu dicit, statutum intelligi

intelligi secundum hanc regulam, vt sub num. 13. nu. 17. nu. 19. (quanquã ibi aliud militat) sub nu. 2. & vers. 15. nu. 23.

§. Interdum. vers. si aliquis facit expensam pro recuperando castrum &c. Scot. infr. §. seq. col. 1. Ruin. cons. 100. in fin. lib. 4. Socin. in cons. 68. num. 14. lib. 2. Bellon. cons. 10. num. 2. qui non vidit, nec Io. nec Ruin. contrarium & male sensit istemet Ias. in l. si non fortem §. si centum, in fi. vers. aduerte tamen, sup. de condictio. indeb. Est enim secutus autoritatem prædicti Io. & male, quia ibi non perpendit eum aliter sentire, quã ipsemet intellexerit, secundum Menoch. in Commen. recuper. possess. remed. 11. num. 18. qui tamen non facit mentionem huius contrarietatis: cum non meminerit huius loci.

§. Impendi. Malè vulgo allegatur §. impendia. col. 1. vers. si uxor dederit castrum in dotem marito. Scot. vide §. praeced. num. 4.

Ad l. si constante. 24.

Vers. Bart. in repetitionibus suis peius locutus fuit, quã in aliis locis &c. Sco. Sic male loquitur vbicunq; protestatur se submittere dicta sua determinationi sanctæ matris ecclesiæ, & Theologorum: vt tradit Cagno. in repet. l. fin. sub nu. 106. C. de pact.

Nu. 10. vers. tunc demum constante matrimonio propter inopiã mariti &c. Scot. vide inf. nu. 186.

Sub nume. 42. vers. Tertia fuit opinio subtilium ultramontanorum, Petri de Bella pertica, & Iac. de Aret. Scot. Hic fuit citramontanus: quia Parmensis. sed sic appellatur, quia professus est vltra montes, quippè in studio Tholosano, vt per Spieg. in lexi. de Iurecon sultis.

Nu. 180. vers. si maritus uergit ad inopiam. Scot. vide sup. num. 8.

Sub nu: 192. ver. & dicit Ludoui. Roma hic, se ita aliàs cõsuluisse Florentiæ contra Bar. & obtinuisse, & ita cõsuluit &c. Sco. vbi punctualiter consuluit in eodemmet casu Florentiæ, in quo contrarium consuluit Paul. Castrens. quem stàtim sup. retuli. Quomodo ergò obtinuit Castrens. si Roma obtinuit, ni si fuerunt latæ contrariæ sententiæ? Quo casu adhuc neuter dicitur obtinuisse: nisi in diuersis iudiciis seu causis, & diuersis temporibus, ac personis, tam partium, quã iudicum latæ fuerunt ipsæ sententiæ.

Scholia Fed. Scot. Iureconf. &c. Ad Iason. in Librum vigesimum octauum Digest.

De liber. & Posthumis. Tit. 2.

Ad l. 1.

Col. 3. vers. contrarium quod imò &c. Scot. vide inf. vers. octauò facit.

Vers. statutum requirens pro forma &c. Multò magis, vbi non requiritur pro forma: vt est de iure communi. Bart. l. prolatam, col. 3. C. de sent.

Col. 4. vers. quod est pro forma requisitum. Scot. Facit l. pen. de negot. gest. a contra. sensu: & ibi induxi.

Vers. §. iustum. inf. de acquir. hared. Scot. vbi tamen vide Alexan.

Col. 5. vers. l. vniuersa. C. de precib. Imper. offer. Scot. Adde de iudice, vt recitet ex scripto. l. 1. C. de sentent. ex peric. recitan. vt sedeat, si possit, eo. tit. d. l. 1. gl. l. prolatam. C. de sentent. Adde de tactu scripturæ in iureiurãdo, per Abb. c. h. de iureiur. nu. 9. simile Theologi de baptizante, vt nihil agat, si dixerit, Baptizo te in nomine genitoris, geniti, & procedentis. Alber. in Dictionar. verb. Baptismus.

Ad l. placet. 4.

Colum. 2. vers. quando testator simpliciter, & in genere &c. Scot. Adde in arg. l. commodissimè, verb. purè, inf. eod.

Ad l. si posthumus. 14.

§. Quod vulgo uers. etiam ipse excluditur per substitutum. Sco. expressim, & separatim: non autem tacitè, & coniunctim, puta pupillari facta duobus institutis impuberibus: qua continetur vulgaris tacita. Hæc enim potius coniunctim, quã separatim facta intelligitur. Vide Alciat. in l. hæredes mei §. cum ita, in vulg. subst. tit. cõiunctim facta, exemplo 6. & sic Ias. in casu suo loquitur tantum intelligendus est, cum scilicet substitutio expressa est, & separatim facta: vt fuit hic: vide tamen, quæ ponit Bart. l. 1. ff. de vulg. & pupill. circ. tacitæ vulgaris effectus. Vnde possis elicere aliquid, quod dubiam fortè reddet Alciati intelligentiam: eaq; Bart. dicta expende, antequã vtrolibet inclines.

Ad l. Titius. 25.

§. Lucius, col. 2. ver. ille tex loquitur in tutela, qua respectu &c. est onus &c. Scot. vide not. per Ias. sup. in princ. huius l. nu. 7. cum seq.

Ad l. filius a patre. 28.

§. si quis ex certa. vers. No. quòd qui se nimis restringit &c. Scot. & e contrario, qui se minus extendit, l. fi. C. de dot. promiss.

Ad l. Gallus. 29.

§. Et quid si tantum. Sub nu. 23. vers. vbi etiam posui limitationem Ang. & Aret. hic, quòd licet promissio &c. Scot. Aret. tenet limitationem hic, & Raph. Com. in l. commodissimè, vt ibi per Ias. nu. 8. Ang. hic reprobat Ias. & hic se remittit ad d. §. Lucius, vbi refert Ang. tenentem contra limitatio. cum quo vide tur transire, dum pro responsione ad §. si quis cum ignoraret, se remittit. licet subdat, quòd reputat quòd sit difficile contrarium, contra regulam, de qua ibi not. per illum text.

§. Quid si is, col. 2. vers. & sic militat ratio statuti, etiam quando extat vnus tantum masculus. Scot. Et plus exprimens includit minus, arg. l. cum fur. §. 1. de in lit. iuran. l. bouem, §. aliquando, de ædilic. edict. leg. possessiones. co lum. 1. versic. præterea plus, C. de proba.

Nu. 14. vers. quod reipublica interest, ne testamenta rumpãtur. Scot. vide rationes, quare ius testandi introductũ est, e quibus aliquę faciunt ad hoc, ne rumpatur testamentum: aliquæ regu. l. vel negare. hic alleg. aliquæ ad vtrumque, per Cristoph. Porc. Instit. de testa. colum. 4. ad fin. vbi primam Iason meritò reprobat.

De vulg. & pupil. subst. Tit. 6.

Ad l. 1.

Col. ult. vers. Dico quòd ratio Imo. est falsa &c. Scot. vide Socin. hic. col. 62. in princ.

Vers. nisi cum illa qualitate concurreret sanguinis coniunctio ita declarant omnes &c. Scot. vide Soci. vbi supr.

Vers. videtur prædixisse substitutum. Scot. vide Alex. d. §. cum ita. l. hæredes mei. ad Sen. Trebellia. col. 10. in fin. & 11. circ. med.

Vers. & fortè non habet alibi. Scot. vide Soci. in l. cum auus. col. 21. vers. secundum corolarium, de condit. & demonstr. nu. 42. Alciat. sequitur in d. §. cum ita, in fi. vulg. substit.

Ad l. quidam. 30.

Col. 2. vers. pater vxori quadam legauit. Scot. Et Bart. sequitur Alciat. in §. cũ ita, in fideic. substit. ampliat. 2.

Ad l. potest. 36.

Nu. 11. vers. Pone quòd testator &c. Scot. vide text. ad hanc quæstio. non allegatum per alios, in l. cum ita. §. fin. inf. de lega. 2. ibi, aut post eos omnes extinctos.

Scholia Fed. Scoti Iureconsl. &c. Ad Iason. in Librum vigesimum nonum Digest.

De acquir. vel omitt. hæred. Tit. 2.

Ad l. is potest. 28.

Sub nume. 20. vers. quid distinctum, & separatum a filiatione. Scot. vide Dec. in l. pactum dotali, col. 5. ante nu. 16. C. de collatio.

Sub nu. 26. vers. & not. Paul. de Castr. facere pro illa ardua quæstione, si extat consuetudo &c. Scot. Quæ quæstio posset dici tenebrosa aqua in nubibus aeris. Quod de alia quæstione dixit Petr. Mandac. vt per glos. c. non satis, 86. distinct.

Sub numero. 29. in leg. maximum vitium. C. de liber. præter. Scot. vbi Ias. dicit se putauisse semper esse dubium, nec decidit, inquiens, ideo Bald. in leg. cum antiquioribus: arguere, & non decidere.

Nume. 34. vers. contrariam partem pro patruo &c. Scot. Multum tribuitur patrocinio Bartholomei de Capua Doctoris illius temporis celeberrimi: vt tradit Carafa lib. 5. historiæ regni Neapolitani.

Sub num. 37. vers. per regem Angliæ de consilio suorū procerum fuit dispositum. quod regnum suum pertineret ad nepotem filij primogeniti præmortui, excluso filio secundo genito &c. Scot. Boamundus princeps Achaiæ prætulit, seu eligi procurauit secundogenitum suum Com. Tripolitanum, nepoti suo Rupino ex primogenito Boamundo. Vnde exorta est discordia inter ipsum, & socerum. q. filij. vt est apud Corium 2. par. in princ. vide Spiege. in lexi. iur. ciuil. verb. fatuum, vbi de nepote dato curatore patruo fatuo, idest, inidoneo rebus administrandis.

Ad l. si quis mihi bona. 25.

§. iussum. nu. 4. vers. extra glos. quærit in fi. Bart. &c. Scot. Vide supr. nu. 20. vbi videtur dicere contrarium.

Scholia Fed. Scoti Iurisconsl. &c. Ad Iason. in librum trigesimum Digest.

De legatis & fideicom. Tit. 1. Ad Rubr.

Col. 2. vers. dicebant isti, quòd illa glos. non probat &c. teneo quòd illa glos. bene probet, ex quo dicit. Scot. vide Dec. in rubr. de iudic. col. 3. extra.

Vers. & alij tituli intermedij &c. Sco. vide Corn. & Dec. in rubr. C. admit. col. 3. nu.

Col. 3. vers. pars integralis testamenti. Scot. In genere sumpti, in specie autem distingue: vt hic per Soci.

Vers. & posita specie &c. Scot. Aduerte quòd posita parte integrali, non ponitur integrum. vide Dec. in l. in toto est pars, ff. de reg. iur.

Vers. Testamentum in genere comprehendit etiam codicillos, Scot. in iure nostro l. nulla dicitur. Aliquatenus facit. 13. q. 2. c. vltima. c. placuit. ca. q. 2. in definitio. Sed tamen non excludunt alias species vltimæ voluntatis, seu testationis.

Vers. vel aliter, §. præterea. Instit. de fideicomm. hæred. Scot. Aduerte quòd in d. §. præterea, dicitur legata testamento tantum relinqui, aduersus Ias. Adde glos. inf. l. 1. diff. t. 2. deducentem hunc text. vt diximus.

Vers. sed bene sunt pars accidentalis: cum possint adesse &c. Scot. Facit glos. quam nescio alibi, in rubr. Instit. de codicil. quæ itinc. glos. in rubr. sup. de iur. codicill. confundit opinionem Docto. non dari testamentum tanquam genus: sed vltimam voluntatem genus esse, species autem testamentum, codicillos; & dicit Iurisconsultus nauem, & scapham species non esse l. fin. inf. de fund. instruc. quarum vna sit altera nobilior, vt est testamentum, codicillis, genus autē est nauigium. vide ibi Christoph. Porc. col. 2. nu. 1. Nam post notabilia exponit glos.

Sub nu. 14. vers. l. in ratione, §. incerta, ff. ad leg. Falcid. Scot. hic §. positus in l. in ratione. 2. nihil facit. Puto quòd voluerit allegare l. in ratione. 1. §. si filio, vers. aut enim opes &c. d. tit. ad leg. Falcid.

Vers. dic quòd codicilli largo. &c. Scot. Sed ista gl. loquitur extēsiuè, ad notat. ad Alexan. inf. l. 2. col. 2. vide Alex. l. 1. col. 3. de verb. oblig.

Vers. ita codicilli. Scot. leg. fin. C. quemadmo. testam. aperiun.

Vers. alibi notabiliter Bald. decidit &c. Scot. Vide omnino Ias. in l. 1. §. si quis ita. col. 5. nu. 17. de verb. obl. vbi tenet contra Bald. & Paul. per dicta Bart. ibi.

Vers. exorbitans, & odiosa. Scot. vide Ias. in l. filiusfa. §. diui. 2. lectu. 2. nu. 8. inf. tit. 1.

Vers. aliàs de facili eluderetur &c. Scot. Facit glos. fin. circ. med. d. c. fin. de vsur. in 6. & glos. verb. testamento. l. 1. C. de secund. nupt.

Col. vlt. vers. hoc non est absurdum. Scot. Doct. in rub. sup. de offic. eius cui mand. est iurisd.

Ad l. 1.

Col. 2. vers. postea dinus Pius. Scot. Imo Augustus.

Vers. vel volo quod Titius. Scot. videtur potius fideicommissum. l. & eo modo, inf. eod. vers. volo hæreditatem &c.

Sub nume. 10. vers. habendo respectum, ad quem &c. Scot. Tamen si præcipiat hæredi, videtur legatum, arg. versi. & sic non præcept. sup. & vers. vnde quando testator. Ergo attenduntur ipsa quoq; verba.

Vers. in l. & fideicommissum. inf. de leg. 3. &c. Scot. Facit l. Titia cum testamento, in princ. vers. nec possit vti le fideicommissum putari, quod datum non fit: cū quis legasse se dixerit &c. inf. tit. 1.

Col. 3. vers. & possunt fieri a legatario. Scot. Tamen obstat text. §. 1. Instit. de sing. reb. per fideicom. relict.

vbi

vbi loquitur per verbum præsens, non potest. Ad hoc vide Soci. hic col. 2. nu. 6.

Vers. vel sic, & pinguius: legata & fideicommissa reiectis superfluis differentijs &c. } Scot. Si verum esset hoc summar. Ias. de vento nos seruiuisset Iustinianus, l. 1. & 2. C. commu. de lega. & fideic. vide vers. & istæ vires legatorum non fuerunt &c. ad confundendum Ias. ex verbis ipsius.

Nu. 15. uers. In text. ibi per omnia &c. } Scot. Vltra scribentes hic, cito §. interdixit. 32. distinct. c. 1. grandi. de suppl. neglig. prælat. lib. 6. l. legaui. de lib. lega. §. & si mulier, in Auth. de nupt. collat. 4. §. vt autem, in Auth. de non alien. l. & si sint, §. sed quod Papinianus, ff. de mino. l. nulli. C. de episc. & cler. l. filium, §. sed cum exheredatio, vers. ne testamentum per omnia irritum. ff. de bono. posses. contr. tab. l. huic stipulationi. sup. vsufructua. quemadmo. caue. & per omnia, id est, omnino, vel absq; exceptione. d. ca. placuit per omnia. 13. q. 2. superioribus adde l. 2. §. exactis 2. de orig. iur. c. prudentiam. §. adijcimus, verb. per omnia, de offic. delega. l. fin. verb. per omnia, C. de fideiuss. l. quid ergo, §. ex compromisso, de ijs qui not. infa. c. quoties cordis oculus, 1. q. 7. cap. fundamenta, §. decet, vbi habetur per omnia in omnibus. de elect. in 6. quem text. ad propositum geminationis Ias. allegat col. seq. sed facit etiam ad id quo hic.

Vers. licet text. hic dicat, quòd per omnia &c. tamen adhuc est dare differentiam. } Scot. Ergò nimis largè Vlpianus est locutus, arg. d. l. & si sint. §. sed quod Papinianus, de minor. sup. per me allegato in prox. add.

Vers. uerba vniuersalia recipiunt fallentiam, & limitationem per aliam legem &c. } Scot. Instit. de donat. in princ. vbi dicit per omnia, deinde subiungit per omnia ferè; l. 3. §. ex hoc edicto, vers. in de labeo. sup. naut. caup. stabu. Alex. hic col. 5. Socin. 1. in fin. & 2. in princ.

Nume. 20. vers. utitur cum geminatione, scilicet in omnibus, & per omnia, in l. 2. &c. } Scot. Ang. cons. 6. allegat l. 2. §. pen. C. de iura. calumn. quam malè dicit singularem, cum habeatur concordantia, de qua hic: pariter malè dicit singularem præter text. iuris canonici; de quibus per Ias. inf. col. seq.

Col. 4. vers. §. circa equorum. de verbo. signif. } Scot. Addidi alium text. ad Alex. hic.

Vers. & ad hoc neminem inuenio aduertere. } Scot. Potest saluari, vt dicamus subesse differentiam in casu l. nostræ, iunc. d. §. sed non vsque. quia differunt fideicommissaria, & directa libertas, vt sup. tamen in casibus illis, vbi geminantur, non subest vlla differentia, vt d. cc. & d. §. furiosus.

Vers. nisi per alia iura. } Scot. arg. l. 3. §. ex hoc edicto, §. in de Labeo. sup. naut. caup. stab. vbi vniuersalis restringitur per alias ll. ut sup. adnotaui.

Vers. l. plenè, in princ inf. eod. } Scot. Lege l. plenè, 2. in fi. iunc. glos. in princ. inf. eo.

Col. 6. vers. Adde text. expressum in l. illud &c. } Scot. Ex Soci. hic col. 2. num. 4. qui coniungit hunc text. & seq. Addidi alium text. ad Socin.

Vers. tunc hinc inde fieret adiectio in eo &c. } Scot. Facit quod not. Bart. in l. fin. in princ. post glossas, versic, Sed hic dubitatur. C. vn. legit.

Col. 7. Quòd obligatio legati deberet &c. } Scot. Legatum est quasi contractus. §. hæres. Instit. de oblig. quæ ex qua. contrac. glos. l. vn. inf. alleg. C. vt act. ab hæred.

Vers. imò nec vtile. } Scot. Arg. §. nulla, vers, sed similitudinem, in l. 1. C. de vete. iur. enucl.

Sub nu. 40. ver. adducit tex. in l. illud. §. tractari, ff. de iu. codicil. } Scot. Quãuis hic §. vrgeat pro Raphaele, & adnotaui ad Alex. tamen aduertendum est, quòd antiqui non habebant, nisi testamentum, ante diui Augusti (quem Alex. Ias. post Paul. hic, appellant falso Piũ) tẽpora. Sed eo imperante cæpit L. Lẽtulus codicillos facere, quibus & fideicõmissa ab Augusto, & legata a filia reliquerat. Quæ omnia ex quadam æquitate sunt præstita. Tum d. Augustus in vsum, ac ius codicillos ex autoritate Trebatij deduxit: vt habetur Instit. de codicil. in princ. videtur ergò statim quòd cœpti sunt fieri codicilli, ex eis quoque fideicommissa, & legata relinqui cæpta. Quo tempore fideicommissorum quoq; introducta est persecutio, Instit. de fideicom. hæred. in prin. Quare verba Iustiniani in §. præterea, eo. tit. sunt intelligenda, ante diuum Augustum, cum fideicommissa erãt suspecta: & clanculum sine testibus & scriptura, vt colligi potest ex §. fin. Instit. eo. & l. fin. in princ. C. de manumis. testam. & l. fi. de ijs quib. vt indign. rogabatur hæres: & codicilli adhuc inuenti non erãt, vt in dd. ll. & §. §. habetur. Itaque vera est Iaso. post Alex. ad d. §. tractari. responsio. Nam Papinianus autor eius § fuit temporibus Caracallæ. Quo imperante omnia supradicta firmissimum robur obtinebant. Sed Doctores nostri historias nesciebãt. Adde text. & glos. Instit. de adempt. lega. in princ.

Sub num. 53. vers. l. eius qui in prouincia, ff. si cer. peta. } Scot. Instit. de seruit. rustic. & vrba. prædio. §. [illegible] vers. nemo enim. Instit. de vsufr. in princ. vers. quo sublato. l. 2. ff. eo.

Vers. stare non possent. } Scot. vide tamen Docto. in rubr. extra de iudic. Alciat. lib. 6. Paradox.

Sub nume. 62. vers. quando vsusfructus directo legatur &c. } Scot. vide Bart. in l. si mihi vsusfructus. inf. de vsufruct. leg.

Vers. non inuenio istum passum &c. } Scot. Hæc tangit Soci. hic col. 3. nu. 1. [illegible]

Vers. sed pro Bart. quando testator vtitur verbo, lego &c. } Sco. Contra l. 3. in princ. de vsufruct. inf. alleg.

Vers. quando testator vsus est verbo, lego. } Scot. Tamen aliquatenus repugnant verba l. 3. in princ. de vsufr. inf. alleg. col. seq. & inf. col. 3. nu. 76. vide sup. num. 8. 2. col. vide tamen text. l. Aurelius. in fin. inf. de lib. lega. cõsidera tamen, quòd in d. l. 3. videtur legatũ damnationis, vt probatur in l. Sempronius Attalus, inf. de vsufr. legs. vers. dies quidem fideicommissi, vel legati statim cedit, cum post certum tẽpus &c.

Vers. istud non bene cadit in sensum hominis &c. } Scot. vide l. si quis vsumfructum, inf. de vsufr. lega. iunc. d. l. 3. §. dare, inf. alleg.

Sub num. 67. vers. non est differentia. } Scot. Hoc falsum, quia ad hoc vnum immediate, alterum per media produceretur, vt hic Bart. vide quod adnotaui de extrorso.

Colu. 11. vers. C. si quis aliq. testa. probib. in 14. col. } Scot. Et in rubr. C. de probat. col. 1. & ibi add. Probat l. confessionibus, §. 1. sup. de interroga. actio.

Vers.

Vers. potest constitui vsusfructus iure legati. } Scot. Ergò videtur quòd non tãtum in fideicommisso: sed nec in legato constituatur ipso iure vsusfructus, sed per hæredis dationem, seu in fundum inductionem, patientiamquè contra id quod dixit Ias. sup. col. præced. vers. sed pro Bartholo, quando testator vti tur verbo, lego, quod transferatur &c. nisi dixeris, in d. l. 3. ea verba, iure legati, exponi, idest, fideicommissi. l. & fideicommissum, de lega. 3. maximè, quia dicitur vt hæres iubeatur dare &c. tamen vide Socin. sup. in rubr. in fi. vbi de verbo, iubeo.

Vers. Pondera in isto secundo membro Bart. subtiliter uelle &c. quòd ille idem vsusfructus, qui est causaliter penes dominum, ille idem &c. } Scot. Aduerte, quòd Bart. in d. 2. membro dicit expresse, dominum non habere vsumfructum, vel seruitutem in suo fundo: sed eam nullo medio posse cõstituere, cum vult. Et quãuis vtitur verbo, transferendi, tamen intelligendum est, vt eodem momento transferendo constituat, & constituendo transferat: vt dicunt Theologi in anima, quam Deus infundendo creat, & creãdo infundit. Ius autem patronatus semper hæret constituentis personæ. vsusfructus contra nunquam. Res enim sua nemini seruit, l. in re. ff. de seruit. vrb. præd. l. si Titio fundus, & ibi Bart. de vsufr. lega. vide text. in l. quod nostrum. ff. de vsufr. Facit ad primum dictum quod dicimus, aliquem momento possidere seruum, & liberare. l. fi. §. fi. in vlt. verbis, C. de bon. quæ liber.

Col. 12 uers. secundum Bart. in l. cum fundus. } Scot. Et ibi adnotaui vnum singulare ab alio nusquam factum.

Vers. antequam manumittat seruum. } Scot. Nec seruus libertatem vendicat. glos. verb. actiones. l. 2. C. commu. de lega. & ibi Docto.

Vers. §. fin. & ibi glos. inf. eo. } Scot. Quæ tamen glos. videtur sentire idem esse, in fideicommissaria ab hære de præstanda.

Col. 13. uers. text. est in l. nam quod. §. fin. ad Trebell. } Scot. Adde l. non est cogendus, ff. eo. ad Trebell.

Vers. nisi dicat quòd Bart. hic loquitur. &c. } Scot. Hæc sumpta ex Soci. hic, col. 3. nu. 9.

Col. 14 uers. quod intellige, ut declarat Bart. } Scot. De directa: vtilem enim habet sine cessione. vt inf. nu. 88.

Vers. qua tenet opinio. Dyn. & Bald ibi eam sequitur. } Scot. si ponderes verba glos. sentit aliud. Vult enim dominium tei legatæ transire in legatarium: nihilquè propterea hæredem pati, l. a Titio. de furt. Et si fuerit a legatario alteri relicta, non statim a legatario in fideicommissariũ transire dominium. l. Imperator. l. si legatarius. 1. inf. tit. 1. quicquid hic, & ibi dicant Doct. Vbi latius exposui. Debet enim glos. intelligi secundum l. Imperator. inf. tit. 1. quam ibi allegat.

Vers. l. si in emptione. ff. de minor. } Scot. l. & si æquo. inf. eo. 2. exemplo. l. licet, de in di. addict. Facit l. lex quæ tutores, §. nec verò, C. de administr. tutor. l. milites 2. inf. de re iudic.

Col. 15 uers. Bart. & omnes in l. un. &c. } Scot. vbi Paul. expresse glos. d. l. is cui, reprobat. vide Ias. l. 3. colum. fi. C. de fideicom.

Vers. glos. in d. §. is cui, est communiter reprobata. } Scot. vide Alex. l. cum ex filio, col. 1. sup. de vulg. & pupill. sub. stit. l. cum quidam, col. 3. C. de impub. & al. substit.

vbi confirmat d. glos. reprobari: & ibi dixit eam glos. singul. sed alia est in l. si in personam. C. de fideic. vide Soci. in l. hæredes mei, §. cum ita, nu. 5. inf. ad Trebell.

Vers. secundum quod testator disposuit. } Scot. l. sed si ante, ad Trebell.

Col. 16. vers. iuxtà glos. in l. quoties, vbi dixi, de præscr. uerbo. } Scot. l. 3. §. ex hoc edicto. sup. naut. caup. stab.

Col. 17. vers. ego autem teneo contrarium. } Scot. Turpiter Ias. est sibi contrarius. Nam sequitur Alexan. in l. eã quam. C. de fideic. colum. pen. in princ. quem tamen hic improbat.

Col. 18. vers. l. planè, §. si ita Titio, inf. eo. } Scot. Aduerte quòd legatarius vtrum vult, vendicat. Igitur aduersus Doct. nisi dixeris, quòd intelligitur optasse, cum vendicat. uidentur tamen Doct. loqui, cum electio est hæredis: ut ostendit ratio rationis hic posita ex Aretino. Dico igitur aduertẽdum, cuius sit electio. per d. §. si ita Titio. Sed uerius est quod dixi sup. ver. nisi dixeris &c. per d. l. Aufidium, uers. si. facit quod notat. Bar. in l. si pluribus, col. 2. uer. si enim rem expresse &c. inf. eo. quamuis Aret. & Ias. ibi aliud sentiant.

Vers. ratio rationis est, ne contingat dominium &c. } Scot. sed hoc non militat, cum legatarius eligit.

Col. 19. vers. & sic dominium pecuniæ non transit incontinenti, sed ex quadam necessitate. } Scot. Facit text. in l. si tibi. decem. uers. fient quidem tua tota x. millia &c. quã Bar. allegat in d. §. si dece. Facit d. §. cõstituitur, ver. ita dat legatario, ut eius fiat: & legatarius satisdet &c. Igitur non habet dominium ante dationem: tamen uno, eodemquè tempore debet satisdare, si exigat hæres. Quo omittente nihilominus cõsistit vsusfructus. l. hoc senatusconsi. §. 1. sup. de usuf. ea. re. quæ usu consu. quæ facit pro Alex. uide l. legitimos. sup. de legit. tutor. ubi ipso iure tutor est aliquis, qui tamen sine satisdatione non admittitur.

Vers. l. 1. in fi. in glos. magna. } Scot. De hac glos. addidi ad Alex.

Col. vlt. vers. ista non videtur bona consequentia. } Scot. Hanc tamen probat Soci. hic ad fi.

Vers. pro conclusione Bart. melius facit: quia &c. } Scot. Hanc rationem posuit Alexan. col. 11. hic, licet ad aliud confundendũ, tamen in proposito decisionis Bar.

Ad l. sciendum. 2.

col. 4 vers. non habes alicubi articulum ita discussum. } Scot. His adde quòd statutum exorbitans, quod loquitur in casu simplici, non trahitur ad mistum. At donatio causa mortis est mista. ergò statutum loquẽs in contractu, non trahitur ad mista. not. Alex. in l. si dignum, nu. 3. ad leg. Falcid. Adde quòd nec statuto de vltimis uoluntatibus, comprehenditur donatio causa mortis. Bald. l. hac consultissima, col. 4. C. qui testa. facere poss. uide sup. col. 2. uide Alex. l. 3. in fi. prin. inf. de uerb. oblig.

Vers. Tertiò, sicut per alienationem voluntariam &c. } Scot. Facit l. Marcellus, §. 1. & l. illud. in princ. inf. de donat. cau. mort. Alex. hic.

Vers. §. earum. inf. de lega. 2. } Scot. l. Seia, §. fin. de donat. cau. mort.

Ad l. hæc uerba. 3.

Col. 2. l. verba hæc, sup. de condit. instit. } Scot. & l. Cornelius, sup. de hæred. instituen.

Col.3. uers. ibi, primus non dicitur respectu &c. } Scot. aliàs contra d.l.2.§.si quis ita scripserit. Primum &c.inf. de secund.tab. vbi secundus est substitutus primo: quartus autem tertio. Primus, & quartus sunt cohæredes, sic substituti præferuntur cohæredibus, vt & in Auth.hoc amplius.C.de fideic.

Col.fin.vers.sed considerat Bart. quòd ex quo &c. } Scot. Sed vide contra hoc sup.nu.28.

Vers.inest ex voluntate testatoris. } Scot. Commutabiliter, vel potius non ex necessitate, vt Bart.loquitur in solut.contrarij, l.talis scriptura.inf.eo. & l. si arrogator, sup.de adopt.col.2.post med. Aduerte tamen quòd Bart.ponit hanc quæstio.in membro, secundum voluntatem; at casum l.talis scriptura.in membro præter voluntatem, vt in quæst.arbitri. Bart.hic in fi.ex quo notatur contrarietatis ab Iasone sup. nu.46.col.præced.

Ad l.si quis in fundi vocabulo. 4.

Colum. 5. si testator habet solum vnum fundum &c. } Scot. videtur probari in d.l.demonstratio falsa: melius in d.l. patronus.§.2. vbi habebat vnum duntaxat fundum Satiahum.

Col. 6. vers. ego ultra scribentes. } Scot. vide eundem in l. 1.§.si quis ita, col.5.de verbo obligatio.

Vers.sed econtra curator quod est minus non potest cogi. &c. } Scot. Tu uide text.cum glo.in l.ex sententia.de testa.tute.vbi curator comprehendit tutorem, seu ponitur pro tutore. & glos.alleg.concord.l. si vt proponis.C.de confir.tut.

Ad l. cum filiosfam. 11.

Sub nu. 100.vers.si ergò facere pacem. &c. } Scot. Sequitur Dec.cons.531.nu.6.

Sub nu. 118. ver.sed in quantum Bart. pro ista communi.&c. §.idem Mætianus, in uers.desiderantibus cum coeperint cæteri desiderare &c.dic quòd ille text.nihil facit &c. } Scot.Bar. non allegat vers. sed.§. simpliciter, & intellige, quòd allegat principium d.§. vbi magis fundetur opinio Bart. Nam videtur ibi text innuere fideicommissariorum successores sibi desiderare restitui, quo momento aditur hæreditas, & ita fideicommissarijs antè aditionem mortuis. Tamen necessario neutrum tuetur, nec Bartol. nec Iason.

Col. fi. uers. & l. in testamento, C. ad leg. Falcid. } Scot. vide Bald.in l.1.C.pro soc.

Ad l.si mihi, & tibi. 12.

§.regula.colum.fin.uers in uers.si quis igitur,inf.de uerb. oblig. } Scot. vbi vide Iaso. col. 4. Melius Alciat. ibidem, qui ponit quatuor rationes.

§.In legatis. i lectu.col. 2.uers.de presumpta mente testantis. } Scot. Adde quòd regula non procedit, cum dispositio nihil operari posset.l.deniq; §. interdum, inf. de pecul.lega.

Ad l.legato generaliter. 19.

Colum. 2.uers.ergò uult, quòd si electio. &c. } Scot. Hoc arg.à contrario sensu, est contra hunc text.vbi eligens legatarius, non accepit pessimum: quem fortè magis placet hæredi retinere.l.quia poterat, inf.ad Trebell.

Ad l.seruum filij. 44.

§.si statuliberum col. ult.uers.potes dicere ad illum text. } Scot. vide Socin.sup.eod.leg.1.col.3.circ.med.

Ad l.quæ de legato. 46.

Colum. 4. uersic. quilibet studiosus poterit adinuenire. } Scot. Decimamnonam dant Docto. vbi Alciat. in leg. eum quidam, §.in fideicommisso.inf.tit.1.in materia d.§.

Ad l. Turpia. 54.

Colum. 2. uersic. vbi est text. quòd ille, qui dicit alicui, plus valet minimus pilus equi mei, quàm ualeant capilli tui, ex hoc fuit condemnatus iniuriarũ &c. } Scot. Esset igitur condemnandus iniuriarum Forcatulus, qui in Neocymanniæ dialogis, dicit mulam Papiniani fuisse Iustiniano Doctorem.

Ad l. nemo potest. 55. lectu.2.

Col.2.uers.in c.grandi, de supplen.neglig. prælat. in 6. } Scot. Quę tamen prouisio partis non præiudicat ei, si resipiscat postea: filiumquè legitimum relinquat.d.cap.grandi, in fin. & intelligitur ille frater fuisse curator. Et adde, quòd secundogenitus mentecapto succederet: etiam sine testamento patris, tanquam proximior, administrasset vllo tempore regnum, vel non: simile not.in d. c. grandi, in fin. notab. ante 1. glos. & quod dicit hic limitari d. c. grandi, intellige, vt in 1. lectu. nume.3. colum. 2. quia nisi pater disponeret, etiam insufficiens regnaret adhibitis tutoribus, vel curatoribus, nec ad secundogenitum pertineret regnum.

Vers.vers.episcopus ex causa potest contra iura canonica statuere. } Scot. Adde quòd ex causa necessaria, & euidenti, recedimus ad dispositione testatoris, l.in confirmando, cum sequen. & seq. de confirmat. tutor.

Sub num. 37.vers.talis conditio erat adiecta fauore hæredis. } Scot. Et ideo succedit casus.l.filius fa.§.diui.inf.eo. quam allegat glos.d.l.fin. in fin.

Vers.& ibi.l.debitor.inf.ad Trebell. } Scot. Facit quod not. inf.col.seq.nu.51.

Sub nu.46.vers.C.de ijs qui an.aper.tab. } Scot. vide ad sup. dicta Ias.l.3.col.5.sup.eo.

Sub numero. 52.vers.quòd propter autoritatem Bald. obtinuit Florentiæ de facto propter grossitiem iudicis. Sed tamen text.in illo §.species, nihil facit secundum eum. } Scot. Propter dictionem, impedientis, positam in textu.vide sup.1.lectu.nu.36. Quod tamen leue est.

Sub nu. 64.uers.ubi est solemnis text. quod simulatio inducitur ex ijs, quæ fiunt tempore contractus: non autem ex ijs &c. } Scot. Aduerte, quòd ibi contractus non est simulatus, sed momentaneus, & ideo d.§.vox imaginaria.exponitur, idest momentanea. Propter tacitum contrahentium consensum dandæ libertatis. Probatur tamen, ea quæ postea fiunt ad cōtractum non pertinere.

Sub nu. 65. vers. Bald. & Imo.ad hoc no. infra de cond. & demonstr. } Scot.& ibi addit.

Sub nu.74. uers. glos.non dicit neuerit: sed solum remiserit. } Scot. Facit 1.pars summarij Bartol. iuncto ex textu versic.satis a Seio &c.in l. fin. infr. vt leg. nomi.caue.

Sub.nu.77.vers.sup.qui satisd. cogan. } Scot.vbi Ias. prædicta duo dicta impugnat sibi contrarius.

Sub num. 83.vers.& ibi glos. } Scot. uers.arg.a communiter accidentibus &c.

Sub nume.86.vers.nec est verum assumptum Bart.quòd per appellationemappellans, videatur approbare &c. } Scot. Facit,

Facit, quod dixit col.præced.num.79.verſ. quartò ex ſententia nulla &c.

Num.89.uerſic.propter talem clauſulam uidentur eſſe duo compromiſſa ſeparata &c.} Scot. vide Abb. c. dilecti.col. pen.in fi.de arbitr.

Sub nu.90.uerſi.imo unum tantum &c.} Scot. vide tamen l.Celſus.verſ.ſed ipſe rectè putat.ff.de arbitr.

Sub num.100.uerſi. quod bene teneas cordi.} Scot. Sed ibi loquitur ad pias cauſas.

Sub numero 104. uerſic. non eſſe ſolemne, ſecundum ius ciuile.} Scot. vide Abb. in c.requiſiſti.nume.15.de teſta.

Sub num.109. uerſi. non autem procedit in iuribus incorporalibus præſcribentis.} Scot. Ita Paul. Caſtrenſ. ibi fallent. 1.

Colum.penul. uerſi. ſed iſtud non poteſt fieri in caſu noſtro, quia eſſet contra ius publicum, & in fraudem ſtatuti.} Scot. Aduerte, quòd etiam in d.leg.ſicut in annos, fit a teſtatore contra regulas iuris vt capitis diminutione non finiatur, adhibita illa cautela. Sed dic, quòd ibi fit ex diſpoſitione legis propter voluntatem teſtatoris: prout in ſimili dicit Iaſ.ſup. lectu.1. colum. 4. circ. med. reſpondens ad l. fin. C. de fideicommiſ.& d.colum.4. ad fin. verſic. tu dic melius &c.

Ad l. ſi quis legauerit. 72.

Col. ult. uerſi. eſſe caſum, quòd ſi ruſticus &c.} Scot. Contra hanc deciſionem faciunt quę ponit Dec. conſ. 543.col. 1.

uerſic. Idem tenet D.Alex.&c.} Scot. Imo ibi ſequitur diſtinctio Imo.col.3.

Ad l.ſi hæres. 73.

§.uicis.} Scot. Vide Bart.in conſ.189.

Ad l.ſi ſic legatum. 75.

Col. 2. uerſ. iſtud multo fortius procedit &c.} Scot. Leg. ſi paſcenda.num.6.C.de pact.Io. Baptiſta tracta. de arbitr.lib.8.c.14.

Ad l. huiuſmodi. 84.

§.legatum.nume.6 uerſi. partus ibi fingitur eſſe editus, ubi mater fingitur eſſe, licet uerè non ſit.} Scot. vide Cæpo. in l.qui in continentibus, ff.de verb.ſignifi.

Ad l.filiusfam. 114.

§. diui, lectu. 1. numero.86.uerſic.quæ ſit ratio diuerſitatis.} Scot. Vide in ſequen. lectu.nn.115.& 116.

Sub numero. 109. Add. appellatione filiorum &c. verſic. tamen ſi ſit nepos, quem auus ſolebat ſemper tractare, & nominare filium, venit &c.} Scot. Facit text. in l. ticmo. §.1.ff.de hæred.inſt.

Sub numero. 105. uerſic. ergò tanquam lex debet obſeruari.} Scot. Conſidera l.peto.§.prædium.inf.tit.1.vbi exterus hæres reſtituit.

Sub numero. 114. uerſic. eam limita procedere in vſucapione, vel præſcriptione longi temporis, d.l.2.cum gloſ. C.de vſuc.} Scot. Per quam Bart. contrarium dicit, a ſenſu contrario; quia, ibi ſuberat ætas imperfecta; & facit inductio Iaſo.ſup.verſic.poſſes tamen tu prouecte &c.

d.§.diui.lectu. 2. colum. 1.verſic.quæ dictio, iſtud, importat} Scot. Sed in contrarium facit gloſ. quam ſequuntur docto. in leg. fin. §. 1. ſupr. de vulg. & pupill. ſubſtit.

Col. 2. verſ. prohibitio alienandi cenſetur odioſa &c.} Scot. Et odioſum eſt interdicere liberum arbitrium alicui rei ſuæ.l.in re mandata.C.mand.l. pen. ſupr.de pact.Vide inf.poſt nu.146.

Verſi.errant:quia &c.} Scot. in quo erro fuit Bart.ibi,& in l.is cui.inf.de cond.& demonſtr.nec aduertit ibi de re animata tractari.

Col.3.uerſi. hinc ex hoc textu poteſt &c.} Scot. Conſidera ad hæc, quod ponitur inf.nu.24.

Verſi. aliàs non poſſet repudiata &c.} Scot. Dec. l. ius noſtrum.nu.5.de reg.iur.

Verſi.non intelligas iſtum textum, quando bona &c.} Scot. Aduerte, quòd fiſcus dicitur hæres bonorum publicatorum, non creditor. Bart. l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus. poſt numer. 8. merito eius facta eſt mentio.

Sub d.num.41.uerſi.quando mero fauore hæredis conſuluit hæredi &c.} Scot. Quo caſu hæres videtur non prohiberi alienare, per regulam huius §.& gloſ. 1. hic, l.cum pater. §.mando.inf.tit.1. Adde gloſ. fin.l. ſtichus ſeruus, de manumiſ.teſtam, quam tamen alij intelligunt aliter, vt inf. nume. 56.vbi adnotaui. Sed obſtat lex fin. C. qui ad libert. peruen. Fortè dici poſſet, quoties ſumus in conſilio teſtatoris, ſeu fauore hæredis; ſi exprimatur, propter artis peritiam, d. leg. 2. C.de vſuc.pro empto. vel propter vſum filiorum neceſſarium, vel familiare miniſterium.d.l.fin.C.qui ad libert. vel propter notitiam, quam rei familiaris, aut patrimonij gerunt, arg. leg. lex quæ tutores, verſi. ante omnia. C. de admin. tutor. tunc prohibitionem valere, aliàs non, quamuis dixerit, ne alienes, nèue vendas, vel ratione talem ſeruum: nec aliud adiecerit.d.§.ſi petitum, verſic. vtputa, quia conſuluit &c. intellige nulla adiecta cauſa, ſicut dicitur in turri. Non enim ſatis eſt, ſi teſtator dixerit, turrim alienari nolo, niſi addiderit, ſed uolo remanere in familia.gl.leg.quoties ab. C. de fideicom. quam Docto. non ponderarunt ſano modo, vt adnotaui ad Alexan.hic. Quod ſatis innuit Bar. d.leg.quoties.verſic.extra conſortes. Nam in tali expreſſione ineſt tacita familiæ tuendæ ab incurſibus cauſa. Ita dictam gloſ. intelligo. Illud enim, remanere in familia, expreſſum, non tacitum eſt: ſed inde reſultat tacitè cauſa principalis. Sic intelligo de prædijs, & domibus, vt cauſa principalis, & tacita ſit vtilitas, quæ reſultat ex retenſione eorum in familia, & fortè honor etiam teſtatoris, qui ea vel emerit, vel ædificauerit, vel meliorauerit, vel inſtruxerit, vel acceperit in præmium ob inſigne aliquod factum ad gloriæ monumentum. Et niſi reſultet expreſſe, vel tacitè perſona quæ vocetur ad reuocationem rei, ſemper eſt præceptum nudum, vt hic, & d.§.Iulius Agrippa.

Sub numero. 46. uerſic. teſtator prohibendo illud quod omnino lex prohibet, facit ut talis prohibitio ſine cauſa, quæ aliàs non ualeret, nunc ualeat, per §. ſanctiſſimas &c.} Scot.

Scot. Imo facit vt talis prohibitio neque in casibus permissis a iure feudali, alienationem vllam concedat, per d. §. sanctissimas.

Sub numero. 47. versic. nec ibi hæres peteret cautionem, ex quo causa &c. } Scot. Imò interest hæredis, vt impleatur quod voluit testator. c. si hæredes, de testa. c. licet, de voto. quod not. Bart. & Doct. in auth. hoc amplius. C. de fideic.

Sub numero. 54. versicul. nisi intelligas illum text. } Scot. Ita d. leg. quidam. intelligit. glos. dict. §. si rem depositam; dum illam leg. allegat in fin. vt concordantem.

Sub numero. 56. versicul. & ita tenet glos. singul. ibi. } Scot. Quam tamen ego aliter intelligo, per hunc text. quem allegat ibi. Tamen pro intellectu dictorum Docto. facit quod not. Bartol. hic oppos. de leg. stichus seruus. versicul. Vnde si testator prohibet rem alienare expres. &c. dum subest certa persona, nempe seruus, cuius fauore prohibita est alienatio, & ipse reuocat alienationem vendicans libertatem. leg. quidam testamento. leg. rogo. leg. cum fidei. de fideic. liber. Quare præceptum non est nudum hoc §. stat igitur prædictorum intellectus.

Sub nume. 74 vers. glos. est nota in l. cum pater. § libertis &c. } Scot. Glos. ergò in §. libertis, procedit non solum in tacita prohibitione alienationis resultante ex fideicommisso, & onere restitutionis: sed etiam in tacita resultante ex forma legati hic posita. Nota ergò aliam formam tacitæ prohibitionis alienationis.

Sub nume. 83. versic. T u allega text. in l. Mutiane, in fin. &c. } Scot. vide text. in §. libertis, sup. alleg. & in l. peto. §. fratrem. inf. tit.

Sub numero 86. versic. leg. in quorum. sup. de pignor. } Scot. vbi vide Bart. distinguentē: eundem in l. fin. C. de reb. alie. non alien. inf. alleg.

Sub nume. 94. vers. quia sic allegeret turpitudinem suam &c. } Scot. Adde quòd non posset retractare, quod semel vt fieret, consensit. l. quoties ab omnibus. C. de fideicom. l. nihil. §. omnibus de lega. i.

Sub nu. 98. vers. dispositio. Auth. res quæ non habet locum &c. } Scot. vide Soci. in l. Marcellus, §. res quæ. nu. 10. ad Trebell.

Sub numero. 100. versic. confirmo: quia prohibitio tacita, quæ resultat &c. } Scot. An procedat vsucapio, seu præscriptio in hoc casu, & generaliter in re prohibita alienari, vide inf. colum. penul. penul. quæst. per sextum versicul. sed aduerte, quòd etiam &c. Sed tamen cum contractus teneat hoc casu, superfluū est quærere de vsucapio: Ideo huic consideratio- ni tantum locus, vt in d. q. pen.

Vers. secundum Bart. in l. quidam, § si inf. ad Trebel. } Scot. Facit casus qui ponitur in Auth. sed & in ea. C. ad leg. Falcid.

Sub numero. 106. versic. Bart. ibi ad hoc ponderat illum text. contra istam communem decisionem &c. } Scot. Tu dic, quòd statutum non posset tollere penitus commercium venditionis, & emptionis ex hominibus, argumen. §. penul. Instit. de iur. natur. gent. & ciui. nec particulariter, sine probabili causa. dict. leg. secunda in princ. vbi tractatur de certo genere hominum, scilicet; nauicular. cum probabili ex causa posset, vt facit lex in minoribus, & pupillis. Sic & hoc statutum, de quo hic, alienigenas summouens, argumen. dict. leg. dubium, & Doctor. hic, in rebus certis indistinctè potest, dict. §. primo. versicul. vel mores ciuitatis. vide distinctionē Bartol. in leg. ea lege. C. de condict. ob. caus. in leg. si ita quis. §. ea lege. inf. de verbo oblig.

Sub nu. 109. vers. quod competit ecclesijs ex priuilegio. } Scot. Sed Alexand. hic sentit priuilegium auferri posse, non ius commune, colum. quinta & implicat se, versicul. quod verius videtur: & sic indistinctè &c. Sed vide apostillas meas, vnam sinistrorsum, & ratio &c. alteram intercolumnarē, Dum Alexan. &c.

Sub. num. 110. vers. per Innoc. in c. nouerint. de sentent. excom. } Scot. Argumen. leg. Seius, & Augerius. inf. ad leg. Falcid.

Sub nume. 112. vers. vbi ecclesiæ conceditur priuilegium post contractum factum cum ecclesia &c. } Scot. Facit quod not. Bartol. in l. fin. numero sexto. C. de pact.

Sub. nume. 116. versi. duas alias rationes assignaui alias legendo &c. } Scot. In præced. lectus numero octagesimosexto, & 87.

Sub numero. 120. versic. sed istud etiam videtur reprobare Salyc. per text. quem sibi adscribit D. Alexan. in d. leg. &c. } Scot. Adnotaui hic contrarium ad Alex.

Sub nume. 123. vers. reprehendit D. Alexand. &c. bene in d. l. &c. } Scot. Aduerte ad solut. Alexand. hic colum. secunda in fin. & §. primo. inf. alleg. & vide Iason sup. post numerū quinquagesimū. & puto bene repræhendi Bartol. quoties non reseruat, prohibens ius in re: quia quibuscunque verbis, siue alienabis, siue alienaueris vtatur, nō impeditur translatio dominij: & ideo tantundē operantur, quoniā petitur interesse tantum, vt sup. si verò ius reseruauerit, puto habere locum distinctionem argumen. d. leg. stichus seruus, hic datam. Nec obstat, quòd videatur in dict. leg. stichus, extinctum ius, quod testator habebat in seruo, cum uiueret per ipsius mortem: hic autem reseruator adhuc retineat: quia & in dict. leg. stichus, subest persona serui loco testatoris, cui competit actio ad se liberandum; ita quòd non deest persona ius habens reseruatum, quo impugnet contractationem.

Sub nu. 124. vers. quem retuli sup. in regula huius q. 3. Scot. per text. l. fin. C. de leg.

Sub numero. 138. versi. ita videtur esse de mente Bart. &c. } Scot. vere tamen alia est quæstio. Bart. tractat enim de statuto prohibente conditionaliter, non pure.

Sub numero. 145. vers. quando est legitimus. } Scot. Legitimus quo ad prohibitum alienare: sed extraneus quo ad testatorem.

Sub numero 145. versicul. glos. est, quæ quotidie allegatur. } Scot. Imo text. est: licet sit etiam glos. ad text.

Colum. penul. versicul. censetur etiam facta hæredi hæredis. } Scot. Et sic prohibitio in personam concepta extenditur ad hæredem hæredis. Paul. Castrens. hic, colum. tertia. numero nono. per text. in leg. Lucius,

in

in princip.infra.titul.2.a sensu contrario.

Vers.limita multum utiliter ad practicam &c. Scot. Hæc limitatio fuit etiam Romani in l. si quis filiam. §.si. de acquir.hæred.quam tamen dicit Alex.hic col. pen.in fi.non esse ueram,nec probari iure:non tamen allegat nisi Romanum.

Sub num. 154. uers. Bald. in l. suum heredem, ad fi.C.de iur. deliber. Scot. Sequitur ibi Castrens.in fi. vel idem dicit.Nam Baldi non facit mentionem.

Col. fin. uers.sed his ualebat agere. Ergò currit præscriptio. Scot. Faciunt verba Pauli Castrens. ibi, colum. final.in princ.uers.Adde aliam vtilitatem,quæ resultat &c.

Vers.sed tali titulus alienationis &c. Scot.Factæ contra prohibitionem testatoris.

Vers. §. Iulius Agrippa &c. Scot. A sensu contrario.

Vers.Paul.de Castr. in d.l.fin.§.pen. Scot. Numero 3. & colum.vlt.uers.adde aliã vtilitatem ibi,sed etiã postquam.

Vers.prout dixi supra in 6.q.Bart. Scot. Post numerum 130.uers.intelligo conclusionem.

Scholia Federici Scot. Iuresconsul.&c. Ad Ias.in Librum Trigesimumsextum Digestorum.

Ad Senatusconsul.Trebell. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Col. 4. uers. Adde quòd ista opinio est uera. Scot. Lege, Adde quòd si ista opinio est vera: quoniam infra reprobatur.

Col.3. uers. seu corporum l. uenditio &c. Scot. vide tamen Ias.d.l. infra,alleg.supra de lega.1.num.117. cum seq.

Ad l. 1.

§.fuit quæsitum. sub num. 33.uers. propriè tamen illa dicuntur res,qua seruando &c. Scot. Fructus præsumuntur consumpti per triennium.Ang.Institu. de offi.iud. §.& si in rem. col.2.& §.si quis a non domino. Instit.de re.diuis.

§.si is qui.uers.ult.in fideicommissario non conficiente inuentarium, est solum pœna &c. Scot. Imò potest etiam amittere Trebellianicam in casibus, in quibus ad ipsum pertinet detractio.ut infr.§.seq.

Ad l. qui quadrigenta. 2.

Col. 3. uers. & in l. fin. in 15.q. C. de hæred.instit. Scot. vide glo.in l.si cum exceptio.§. post annum.quod met.caus. vbi idem est effectus rationis ad legem, qui animę ad corpus.

Ad l. Marcellus. 3.

Sub num. 33. uers. & ibidem singulariter limitat hoc esse uerum. Scot.Est falsa hæc limitatio,& contra Doct. & ipsummet Roma,consi.139.

Vers.sed aduerte contra prædicta. Scot. Idest, contra ampliationem.

Sub num. 54. uers. his omnibus. in 2.col. Scot. Et consil. 126.col. 2.in 5.uol.

Sub num. 62. uers. non per hoc sequitur, ergò si eum &c.ergò debet perdere Trebell. Scot. Imò d.uers.sed lucrari, vt supra.

Scholia Federici Scoti Iureconsul.&c. Ad Ias.in Librum Trigesimum nonum Digestorum.

De oper. nou. nunciatio. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Col. 1.uers.si est repetitio Bart. Scot.Pro repe.Bar.alleg. Dec.in c.1.de fi.instru.Alciã.hic,Ias.d.§.si initium.

Col.2.uers.quia interdictum sicut excommunicatio &c. Scot. vide Alex.consi.106.col.1.uers.& etiam potest di ci quod &c.lib.2.

Col.ult.uers.quia hæres solenniter fecerat &c. Scot. Hanc rationem secutus est Ias.in l.decem,col.8.uer.sed ista est uera solutio,quod &c.de verb.obl.

Ad l. 1.

§.hoc autem.sub num.9.uers.adde quòd iste notarius &c. Scot. Non eget tabellio hac defensione, quàm potius constat lædere posse, cum pœnam legis Corneliç condonet Alex.Impera.militi, quem magis arma nosse, quàm leges oporteat.l.fin.in prin.C.de iur. delib.nõ ita reliquis,arg.l.leges sacratiss.C.de leg.

Sub num.10.uers.ita singulariter Iaco.Butrig.&c. Scot. Et Bart.in l.pen.C.de transact.

§.nunciatio.col.1.uers.& profectò mirandum est de ista ratione Iurisconsulti. Scot.Non ita cõcipi verba debent,vt Ias.ea concipit. Vlpi.ait,eum qui nunciat, prętorẽ non adire necessariò: quia negotium commode transigi fine pretoris autoritate potest. At illud est necessarium,sine quo res confici nequit.l. impẽsæ inf.de verbo.sign.Non igitur ei,qui nunciat est necesse,vt adeat prętorem:cum verbis nunciet rectissime.Videbatur autem prętor adeundus:quia plu ribus in locis fit mentio,per prætorem, nunciationis.At ostenditur hic aliud genus nũciationis,quę concipitur verbis: nec vllam prætoris exigit autoritatem.

Sub nu.5.uers.sed cogita,quia isto modo &c. Scot. Quod esse non debet.Paul.Castrens.l.9.vlti. col.supr.de off.eius cui mand.est iurisd.

§.hoc autem edictum.col.1.uers.ergò & nunciatio. Scot.Tamen infr.§. nunciatio fit obstat, vbi nunciatur ob damnum infectum.& ibi gl.verb.damni.

Ad l. de pupillo. 5.

§.seruo,col.2. uers.secundò limita prædicta non procedere &c. Scot.Aret.in §.omnium autem.in fi. Instit.de pen. teme.litigan.Marant.in Spec.aur.7.distinct.in fin.

§.qui opus nouum.col.2.uers.contra glos.in d.l.2.& contra Bartol.hic. Scot. vide tamen eundem Ias. defendentem Bart.in d.§.morte.col.1.

Ad l. non solum. 8.

§.sciendum, col.fin. uers. præsumitur in benigniorem partem. Scot. Ne intelligerentur canonici excommunicati.Ibi etiam actus erat reiterabilis.

§. morte. sub num. 14. uers. quia in illis legibus actus sequens non fuit protestationi contrarius &c. Scot. vide Dec. in c.cum M.col.6.circ.med.de constit.

Vers. primum iuramentum fuit licitum. } Scot. Et facit text. in d. c. intellecto, quem etiam gl. allegat.

Sub num. 16. vers. si posset dari sextus intellectus quod ibi &c. } Scot. Hic ita, quia propositum circumscriptum certis in rebus: & illatio fuit circumscripta circa eadem verba, has res &c. nisi intelligas respectu personarum. Nam propositum respexit quemlibet: exceptio conductorem tantùm. Aliter improbatur a Decio in capit. cum M. columna nona, de constit.

Col. 10. vers. dummodò probetur de iusto metu. } Scot. Sed eo casu protestatio nihil operatur, per not. per Ang. l. metum. magna. de eo quod met. caus. Alex. d. l. in fin. Dec. c. fin. de appell.

Vers. unde si promitto tibi, & protestor, quòd non animo &c. } Scot. Secus si dictum esset, obligo, ne obliger. Aretin. d. §. fin. l. qui in aliena. supra de acquir. hæred. Doct. hic.

Col. 13. vers. ergò non relevat, } Scot. Faciunt quæ concludit Dec. post Abb. in c. cum M. col. 5. in fi. uers. tertia conclusio, de constit.

Vers. & non sunt alibi benè examinata, } Scot. Secus intellige, si dixerit, vendo si dominus consenserit. l. si quis locuples. de manum. testam. vbi Barto. quod aliquantulum facit contra Ias. hic, uersic. moueor primò per doctrinam Bartol. hic, ista protestatio non pendet &c. vide Ias. infra, col. pen.

Colum. 14. vers. per illum text ff. de eden. } Scot. Sequitur Alex. in l. de pupillo. §. qui procuratorio. supra eo.

Sub num. 43. vers. §. sedebunt, in Auth. de iudic. } Scot. vbi vide glo.

Ad l. creditori. 9.

Add. simili. Adde glo. in l. 1. &c. } Scot. Dec. in capitul. translato. de consti. 1. & 2. lectu. vbi de dicto Saly. supra, alleg.

Ad l. si prius. 15.

Sub nu. 22. vers. ergò sufficit quomodocunque inquietetur &c. } Scot. Caue, quia qui non possidet, non agit, ne inquietetur, (hoc enim ridiculũ esset) sed agit, ut adipiscatur. vnde non valet argu.

Sub num. 31. vers. ut ibidem per glo. & Doct. } Scot. Facit Abb. capitu. solitæ. colum. 1. not. 4. de maiori. & obedien.

Nu. 50. vers. quòd restitutio rei in rei uendicatione &c. } Scot. vide Ias. in l. naturaliter. §. nihil commune. nu. 91. inf. de acquir. hæred.

Sub num. 54. vers. ergò illa pœna &c. ergò extendendum &c. } Scot. Hoc attento nunquam esset locus regulæ. c. odia. de reg. iur. in 6.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Ias. in Librum Quadragesimum primum Digest.

De acquiren. possess. *Tit. 2.*

Ad l. 1.

Sub num. 72. vers. tamen non constituit nouam speciem possessionis &c. } Scot. & benè arg. sup. nu. 67.

Sub num. 83. ver. sed per hoc non debet seruitutem &c. } Scot. vide Alexand. in l. si prius, colum. 8. supra de ope. nou. nunc.

§. si uir uxori. sub nume. 14. vers. & illa duplex ratio videtur cessare. } Scot. vide inf. nu. 26. 27. &c.

§. veteres, sub num. 27. vers. ad quæstionem, quam dicis habuisse de facto &c. } Scot. vide Iaso. sibi contrarium in §. actionum. num. 219. Insti. de actio. Soc. consi. 30. quamuis, versic. nona qualitas. circa med. part. 1. Alex. in consi. 151. lib. 2.

Ad l. clam possidere. 6.

§. qui ad nundinas. sub num. 10. vers. text. ad literam exponit nundinas, id est, epulas: quæ videtur satis mirabilis expositio. } Scot. ibi legendum nundinarias epulas.

Sub num. 28. vers. primus naturalis, quam habuit finem &c. } Scot. infra numero. 50. videtur tenere mutari vitiosas.

Vers. & mutatione causæ, seu qualitatis possessionis &c. } Scot. vide inf. nu. 50. vt sup.

Ad l. iuste possidet. 11.

Sub num. 27. vers. & ibi Abb. in ult. not. multum not. de offic. deleg. } Scot. & ibi per Dec. nu. 4. qui tamen Abb. not. præced. videtur facere differentiam inter, nõ ritè, & iniustè procedentem: & ibi vide Dec. Soc. consi. 12. lib. 1. declarat. Neguf. tracta. de pigno. 2. 2. membro 3. par. 1. nu. 22. vbi pulchrè.

Ad l. Pomponius. 13.

§. quæsitum, col. 1. vers. quòd licet aspectu, & uerbis transferatur &c. } Scot. vide text. in leg. si fundum. ff. de fun. dot.

De usurpatio. & usucapionibus. *Tit. 3.*

Ad l. si is qui pro emptore. 15.

Num. 121. vers. facit ad decis. not. q. } Scot. vide Angel. & Perrin. in simili, Institut. de patr. potestat. in princip.

Vers. an nepotes intelligantur legitimati &c. } Scot. Pondera illud, quod ait Bar. col. 15. in fi. & 16. in prin. & Ias. hic subdit nu. 2. de principali, in quo requiruntur extrema habilia, & cõsequenti, in quo nõ considerantur extrema. Persona filij videtur principalis, non autem patris: quia per eam transimus ad nepotes. Idcirco uidentur extrema requiri habilia: quæ esse non possunt eo mortuo. si pater ut principalis acciperetur, secus esset nihilque filij mors impediret. Tu cogita.

Vers. & ita teneas, quicquid ibi dicunt Mod. Senen. in 2. col. } Alci. Socinum secutus est hic.

Sub num. 218. vers. posito, quòd uxori non acquireretur, maritus tamen &c. } Scot. Quare maritus non retinet possessionem, quam non transfert in vxorem, cũ tamen aliàs non transferens, retineat. leg. si me in vacuam. supra titu. 1. respon. 1. Ad Bart. quoque adnotaui.

Num. 223. lex fingendo, vel per verba fictionis loquendo in effectu &c. } Hoc reprobat Alciat. Non enim volumus semper, quod possumus. leg. prima. §. vsus. ff. de procur. ut posse legem constet, velle verba sonant.

Vers. quod est ex eo, quia illud iuris. } Scot. Facit. §. ex contrario: quatenus alter videri non potest illud possidere, quod ego ciuiliter possideo. Nam verè ciuiliter ego possideo: isque verè non potest

idem

idem possidere:cum fictio possit,in ficto,quod veritas in vero; verbum, videris, notat veritatem. vide latius supra,col.1.uers. & sic probat ille text. num.214.215.216.

Num.266.uers.quod legitimatio sit fictio,facit quia. } Scot. Aduerte quòd retrò nequaquam trahitur: in detrimentum,legitimis ex nuptijs natorum.Alex. l.Gallus.§.& quid si tantum, col.pen. nu. 25. dum refert Angeli rationem.

Nu.281.uer.lex loquens per uerba naturalia uerificatur &c. } Scot. Non tamen in adoptiuo.vide infra, nu.299. in princ.

Sub num.284.decidit contra Bald.per text. in l.1. §.si quis filium,supra,si tab.testa nul.extab. } Scot. Sed aduertendum nobis,adoptione fauorabiliorem, ac potiorem esse restitutionem,qua de nunc agimus:vt argumentum uix subsistat. Nam restitutus habet primordia naturæ,non tamen adoptatus, supra, numero 249.

Vers.a qua in iudicando, & consulendo &c. } Scot. Facit text.l.cum quidam.§.quod dicitur.2.uers.quod si ipse pater solus &c.uers. si secundum multorum opinionem &c.supra,de acquir.hæred.

Sub num.300.uers.subdit tamen,quod istum adoptiuum ciuem &c.non admittet &c. } Scot.Nota ciues adoptatitios non promoueri ad honores,qui solent in originarios duntaxat conferri,secundum Bald.

Sub num. 313. uers. ego autem respondeo aliter ad d.l. &c. } Scot. Imò in d.§.sed & si hæres, quia hæres sponte oppignerauit, seruatur prælatio potius ex contractu.d.§.quod si pendente,quàm ex vltima volũtate:& datur actio tanquam ex contractu,non tanquam ex vltima volũtate.Ita Alcia.hic.Quod falsum puto. Scimus enim in legatis in diem, vel sub conditione cautionem exigi.supra,tit.ut lega. lega.no.caue.adnotaui ad Alciat.

Sub num.315.uers.de quo text. opponit Bartol. hic, & obscurius respondet, quòd ibi nil retrò fingitur circa legatũ &c. } Sco.Ibi retrò finguntur alienationes intercessisse: de conditionibus legati nihil.

Sub num. 332. uers. licet non apertè decidat:sed relinquit sub dubio. } Scot. Imò decidit. Quod autem sequitur, non firmat.

Sub nu.338.uers.rescripta ad beneficiũ,maiorem habent &c. } Scot. Aduerte, quòd rescripta sunt stricti iuris. Iason. l.si quis in fundi. numero 3.& 35.supra,de legat. 1.

Sub nu.seq.uer.sed eo,quia pendente cõditione alius medio &c. } Scot.videtur obstare text.in l.qui balineum.§.sed & si hæres.supra,qui potio.in pign. habean. & ibi agitur in ultimis voluntatibus.

Col. 65.uers. etiam si pater captus moriatur apud hostes &c. } Scot. Adde text.ad verbum in l.2.§.si quis decesserit.supra Vn.legit.gl. ad uerbum,in l.si pater ab hostib.supra de iniust.rupt. irr.testa.Idem gl.innuit in l. qui testamento.verb.non potest.dum allegat d.l.secundã.§.si quis decesserit. supra, de testam. Miror quid Petro, & Cyno venerit in mentem: tum mendicauis vsum suffragijs Bartolum ad eosdem conuincendos, loquentes aduersus regulas iuris.

Col.68. uers. uel alium contractum simulatum &c. } Scot. Lege,vel alium contractum similem,& Alex.d.§. si procurator.

Vers.alio tertio modo respondit Ludo.Rom.hic &c. } Scot.Facit text.l.de eo,vers. sed hoc quoque casu,de fals.

Col. 67.uers. & ita etiam distinguit Bart. &c. } Scot. Adde Barto. ita distinguentem in l.1. in princ.supra, de eo per quem fact. er.

Vers. ut comprehendant etiam mandantes. } Scot. Adde text.in l.3.§.item qui.infra,de ficar.

Sub num. 390. uers. Ang.dicit istud esse suum nouum dictum. Idem tenet Ang. &c. & uidetur etiam sequi Bald. &c. } Scot. Paul. Castrens.in l.quod meo. supra, titu.1. scribit, verbis a procuratore non acquiri,per traditionem constitutoriam sibi factam,possessionẽ, nisi facta cessione,l.ea quæ ciuiliter. supra, titul.2. quia constitutum ciuilis actus est,licet verissima sit possessio.

Scholia Fed. Sc. I.C.&c. Ad Ias. in Librum Quadragesimumsecundum Digest.

De re iudic. *Tit. 1.*

Ad l. 1.

Col. 2. uers. cum maxima sit differentia,non possunt cadere in eodem subiecto; nec unum effici reliquum. } Scot.Et bene, cum maxima differentia æquiparetur contrarietati,secundum Aristot.

Ad l. miles. 6.

Sub num.8.uers.si iste text.restringeretur &c. } Scot. Ergò intellectus Raph. & Bes.est de mente Doctorum.

Col. 3. uers. eodem modo aduocatus, uel Doctor, non potest pro debito priuato &c. } .Scot. Nec posset renunciare, vt supra,in princ. de milite, vers.Adde quòd huic priuilegio &c.

Ad l. a diuo Pio. 15.

§.si super rebus, col.ult.uers.tertio si opponenti cauebitur de indemnitate &c. } Scot. Hoc videtur confundi per tradita infra, versicu. sed si iam lata. vbi res iudicata exequitur nulla præstita cautione: nisi dicas, quòd hic competat agere ante rem iudicatam, ibi non.

Vers. tenetur præstare cautionem de conseruando indemnem. } Scot. Tradentem rem, & de ipsam præstando.

Vers.si iam lata erat &c. } Scot. Hoc videtur confundi per dicta supra, uers.secundò adde,vbi in exequẽda re iudicata,cauetur de indemnitate: nisi dicas, quòd ibi cœperat agere ante rem iudicatam,hic non.

Vers. latius D. Alexand. in d.l. si alienam &c. } Scot. Vbi, tenet contra hanc limitationem: & ita sentit Bartol. hic.

Ad l.cum prolatis. 32.

Col. 3. uers. per ista puto non esse uerum illud, quod not. Abb. &c. } Scot. Idem dixit in dict. §. duo fratres. numero 53.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Ias. in Librum Quadragesimum quintum Digest.

De verborum obligationibus. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Col. 2. ver. licet uerbum, promitto, redactum in scriptura siue publica, siue priuata &c.} Scot. vide quæ addidi ad Bartol. in d. l. lecta. Et Iason hic sibi contrarius est, iunctis dictis infra, num. 3. vers. & si proferatur a teste, vel in priuata scriptura &c. & dictis per eum in d. l. lecta. col. 4. vers. secundò limita dictam regulam &c. Et licet ibi loquatur in verbo, conuenit, satis est quòd facit differentiam inter priuatã, & publicam scripturam. Et facit vers. quintò limita, in d. l. lecta, colum. 4. ad dictum gloss. in teste, de verbo, promitto, in l. 1. C. de vsu. §. si scriptum. Institu. de inutil. stipul. licet Ias. ibi videatur reprehendere. & Doct. in d. l. 1. & l. sciendum, infra, eod. Et facit ad dictum illarum glossarum dictus vers. & si proferatur a teste, vel in priuata &c. cuius non videtur alia ratio, quàm illa, quam ponunt dictæ gl. in d. l. 1. & d. §. si scriptum, de peritia notarij, & præsumptione de eius legalitate.

Vers. & est quid inferius conuentione.} Scot. Imò generalius, quia adaptatur ad pollicitationem. Ias. d. l. lecta. col. 3. in fin. sibi contrarius: & ideo cautius se remisisset in hoc, sicut remisit in supradictis ad dicta per se in d. l. lecta.

Col. 3. uers. si dicat quòd non acceptat, nec recusat &c.} Scot. vide Socin. hic, columna quinta. post numer. 14. Fulgos. l. iurisgentium. §. quinimò, supra, de pact. ad hoc dictum, & ad dictum sequens, item quãdo fieret promissio &c.

Vers. text. habes. & exemplum, in l. pen. &c.} Scot. Ias. præsupponit in casu d. l. penult. & d. §. fin. partem fuisse præsentem: & malè, cum in vltima voluntate non requiratur ulla præsentia partis. Bartol. l. 1, colum. pen. ad fin. supra, de lega. 2. l. illa institutio. de hære. instituen. in ratione decisionis, iũct. l. qui potest inuitis. infra, de regu. iur. & quamuis nõ vitient, tamen supervacanea non sunt præsumenda, argument. l. hæc stipulatio. in fin. ut lega. nom. caue. text. est in l. cum pater. §. surdo. de legat. 2. per quem ita dicit Alex. l. 1. colum. 2. ff. de legat. 1. quòd scilicet præsentia partis non requiritur in vltima voluntate, statutum etiam posset disponere contrarium, vt innuit Bald. in l. fin. colum. fin. num. 22. C. de fideicommiss. aduersus regulam d. l. illa institutio. Ad primum dictum do text. in d. l. cum pater. §. donationis. de legat. secundo. Oria. cap. quoniam contra. uersicu. confessiones. colum. de probat.

Colum. 4. uers. regula est secundum eos, quòd promissio &c.} Scot. vide Iason. l. admonendi. columna 108. supra, de iureiuran. vbi inter alia adducit l. 1. C. plus petit. uers. secũdis confessionibus &c. & l. si pacto quo pœnam. vbi omnino vide. C. de pact. & gl. c. si quis iratus. 2. q. 3.

Vers. in d. l. iurisgentium. §. sed cum nulla.} Scot. vbi tamen Alex. in. secundum Bartol. sentit contrarium. Cum enim constitutum sit legitima conuentio, & contractus nominatus, non videtur quòd concurrant duo pacta nuda, ut ibi per eum. Et ita procedit dictum Baldi in l. fin. hic allegata.

Col. 5. uers. argum. l. si mulier contra. 2. ff. ad Velleia.} Scot. Nihil facit, nisi accipias acceptionem pecuniarum pro secunda intercessione. Sed credo quòd voluerit allegare l. si mulier. 2. C. ad Velleia. quæ probat.

Vers. & d. §. de consti. pecu.} Scot. Et innuit princip. l. ibi, debitam pecuniam constituerit.

Vers. In d. §. quinimò in 4. col. in fin.} Scot. Probatur in in d. l. 1. §. cum qui. uers. quoniam non animo constituentis &c.

Vers. impossibile est, quòd per naturam duo fœmina &c.} Scot. Et facit text. in §. nostra uerò. Institut. de exhæred. libero. & C. de legit. hæred. l. lege duodecim tabularum. & l. maximum vitium. C. de liber. præter. Facit quod not. Bartol. in l. iurisgentium. §. quinimò. columna penultima, in fin. de pact.

Col. 8. uers. nunc non tollatur.} Scot. Imò contrarium est, quia ibi nihil operatur, an vtroque casu, quin tollatur contractus nudo consensu.

Vers. fallit quando stipulatio interponeretur in vltima &c.} Scot. Intellige respectu testatoris, vt hic; aliàs respectu relictorum in testamento, & personarum grauatarum, vel honoratarum stipulatio operatur firmitatem. l. fideicommissum. ff. de condict. indeb. facta testatore defuncto.

Col. fin. uers. stipulatio uerò non denominatur a facto, quia non uocatur eo nomine &c.} Scot. Mihi videtur contrarium; cum sumat nomen ab interrogatione, quę facti est, argumen. not. per Bartol. in l. iurisgentium. §. igitur nuda. post princip. supra, de pact. & infra l. quinta. per Doct. in princip. qui concludũt, stipulationem, dum conficitur, esse facti; quia est conceptio &c. d. l. 5. §. stipulatio. infra, eod. quæ facti est. conceptam autem esse iuris: quia transit in obligationem verborum, vt ibi per eos, & Bart. d. §. stipulatio.

Ad l. 1.

Col. 1. uers. si præsens præsentem per epistolam interrogaret, & ille per epistolam responderet &c.} Scot. Sed glos. l. prima. C. eod. dicit epistolam pręsenti non dari: licet Barto. in l. Titius. infra, allegata per Ias. dicat vt fieri consueuit: uel nihil repugnat &c. Et cum quis debet ob aliquod interrogari, excluditur interrogatio per nuntium, uel epistolam, gl. c. fin. de confess. in 6.

Col. 2. add. tu adde &c. uers. licet uerba non interuenirent.} Scot. Hoc falsum, si rectè uideas Bartol. in dict. l. Titius.

Vers. in 7. & 11. col. ff. de pact.} Scot. vide Bald. l. petens. in princ. C. de pact. ubi intelligit illum text. in præsumpta voluntate.

Col. 3. uers. ille dicitur propriè loqui, qui præsentialiter loquitur &c.} Scot. De hac materia latè Ias. & Alcia. in l. si is qui pro emptore. uersus fin. de vsucap.

Col. 4. vers. licet istam stipulationem ex defectu &c. } Scot. Alcia. hic ponit rationes rationis, quem vide.

Col 4. vers. sub num. 20 vers. tunc non est verborum obligatio, per prædicta. } Scot. vide Dec. rubric. extra. de iudic. lectu. prima, columna quarta, numero quarto & text. in leg. libertus. §. seruitus. infra, de statu homin.

Col. 5. vers. sub num. 22 vers. ergo infans nullo modo: quia unius inclusio &c. } Scot. Sed text. dicit, nam infans, & qui infantiæ proximus est &c. & ita cessat argumentum Iaso. & d. §. penult. ubi qui loqui potest, proximus est furioso, ut l. pupillus. de acquiren. hæredit. Ubi qui fari potest, æquiparatur furioso.

Vers. & sic ista sunt contraria proximus infantiæ, & proximus furioso &c. } Scot. Nulla est contrarietas: quia idem qui est proximus infantiæ, est proximus furioso, l. pupillus. ff. de acquir. hæred. iunc. §. sufficit. infra, de legato per fal. sed aduerte, quia proximus furioso latius patet; comprehendit enim, & infantem. d. § pupillus. vers. nam infans, & qui infantiæ proximus &c. Lex tamen dispensat, ut proximus infantiæ, & sic furioso, stipuletur. Nec obstat l. proximi. cum simil. quia non tractamus de præuentione ipsorum respectu furiosi: sed dispensatione legis erga unum, alterum non, in certo casu. Et quamuis tractaretur, nihil de hoc faceret, sicut in habente duos proximos eiusdem gradus: quorum unus potest esse tutor eius, quia maior: alter non, quia minor: non ideo alter in proximitate alterum antecedit. Sic licet lex dispenset, non minus alter altero proximus est furioso: tamen hæc sunt friuola. Et verè minus sapit infans, quàm proximus infantiæ ex communi cursu: & ideò magis est furioso proximus. Quod et minimum lex contempsit. Nam satis est, quod illa ætas infantiæ, & paulò supra, quicquid agit, ignorat, l. 1. C. de fals. mone. licet plus ignoret infans, quàm proximus infantiæ. Sicut autem lex defert tutelam propter proximitatem: ita prohibet contrahere propter proximitatem ad furiosum. Et sicut illi obstat prohibitio legis: ita hic admittitur propter dispensationem legis. Proximitas non læditur.

Col. 6 vers erat egregia dubitatio. quia &c. } Scot. Vult dicere, quod videbatur nihil opus esse infante ipso cum tutore, sed tutore solo, iuxta distinctionem Bartol. in §. adipiscimur. hic allega. in ultima quæstione. ubi vide, & §. sufficit. infra, allega.

Vers. solus Raph. Cu. dicit sibi non placere, eo quia intelligentia debet excitari immediatè &c. } Scot. Facit doctrina Bartol. in l. tertia, §. de illo, in ultim. verb. ff. pro socio.

Vers. tamen de ueritate illius gloss. dicam plenius in §. fin. infra, ea. l. } Scot. Et quia contraria est glo. l. si quis in fundi, de leg. 1. ibi vide Ias.

Col fin. vers. sicut absenti per nuncium, uel epistolam. } Scot. Et quatenus in fin. loquitur de dando curatore, loquitur de muto, qui nihil intelligat ut expressè ibi dicitur.

§. qui præsens. col. 1. vers. & reuersò est responsum. } Scot. Tu dic contra per cap. quod dicitur, de verborum significat.

Vers. ut aduersatiua, si uerò. } Scot. Imo hæc aduersatiua, cum aduersetur in iure, & in facto. Doctor. l. prima. de offic. eius cui mand. dicendum videtur in primo casu interrogatorem nec recipisse: ideoque nec ei responsum fuisse: nisi dixeris satis aduersari cum utrumque in priore ex interuallo acciderit: & sic non ualeat stipulatio: in posteriore utrumque statim & sic ualeat stipulatio.

Col. 2. vers. in uerb. contrarius. ff. de duob. reis. } Scot. Ad quam glo. se remittit Alex. hic.

Col. fin. vers. ubi similiter. d. l. duos. §. fin. } Scot. ubi vide gloss. notab. verb. interrogatus: & quod ibi vult Doctor.

§. si quis ita. col. 1. vers. ideo non aliter repete hic. } Scot. Tetigit sup. in princ. l. col. antepen. ad fin. vide in §. si infra hac l.

Col. 2. vers. licet det fideiussorem, & sic etiam isto secundo modo &c. } Scot. Datio fideiussoris iterat consensum secundum Ias. hic.

Vers. prout declarat Ang. in d. l. & in epistola. } Scot. Nihil ibi Ang. & decisio Baldi in l. & in epistol. quam infra allegat, confundit ipsius opinionem. Nam ibi uxor habebat bona mariti ex nunc. Facit etiam contra ipsum decisio Baldi in l. his verbis. infra, alleg. vide Castrens. l. prima C. de impub. Soci. consil. 143. colum. septimo sequitur Alciat. hic. Tamen Castrens. in lib. meo nihil de hoc.

Col. 3. ver. caput inclinando versus pectus, & humeros &c. } Scot. Hoc potest etiam esse signum ad reuocantis.

Vers. refert dicere ita Bald. in l. non codicillum. C. de testamen. } Scot. vide infra, colum. sexta, versiculo. quarto limita.

Col. 4 vers. agitur de totali successione &c. } Scot. Bald. l. iubemus, Oppos. primo. C. de testamen. Ias. supra num. 9.

Col. 5. vers. ille seruus erat expresse legatus alteri. } Scot. Idem dixit Dec. in c. cum super in fi. de offic. de leg. nam videtur reuocatio legati, seu ademptio.

Vers. facit alius text. not. ubi est text. egregius, quod si petiit &c. } Scot. vide Ias. l. quarta colum. antepen. de lega. primo. ibi addidi: & vide glos. l. ult. C. de in hi. dan. tuto. uel curato.

Col. 7. vers. licet scribentes ibi dicant secus esse in legatis. } Scot. Credo quod Bartol. uoluit inducere glos. verb. placet. in ultim. solutio. ut scilicet uitium personæ non obsit stipulatori, sed delictum. Et ualet non iure, ut ago: sed in æstimatione, ut potest. Tamen non facit pro ultimo membro Bar. quia ibi agitur de contrahenda obligatione, non de dissoluenda: quo casu loquitur Bartol. Bene facit, si uera est, contra præcedens membrum de obligatione contrahenda, ut scilicet ualeat, ut ualere potest: cuius contrarium concludit Bart.

Col. 8. vers. omni meliori modo, & forma &c. } Scot. Not. idem adiecto iuramento; ut in locis hic allegatis quia habet uim specifici consensus. d. §. filius matrem. Alex. post Ang. d. l. senium. col. fin.

Vers. ut actus potius valeat, quàm pereat. l. 3. &c. } Scot. Sed ibi est speciale: quia sub au... c. ausula,

 si non

si non valet iure cómuni, valeat iure militari. Bart. l. 1. q. 6. & 15. de iur. codicill. sicut in dispositione patris inter liberos subauditur clausula, omni meliori modo &c. Ias. infr. nu. 27.

Vers. in 4. col. C. de bon. quæ lib.} Scot. vide supra nu. 14. per §. si stipulatio infr. hac. l.

Sub nu. 25. vers. consensum præcisum, & limitatum ad solam stipulationem.} Scot. vide Bal. in l. si absentis. col. 3. vers. & si dicatur. ibi, responsum istud est verum &c. C. si cert. pet.

Col. peu. vers. isto casu non valeat, etiam ut pactum nudum &c.} Scot. Contrarium tenet Socin. hic, in fi. quia transitus fit in speciem contractus obligatorij: & sic valet, vt donatio, l. si duo societatem. pro soc. secundum Bartol. in l. singularia. si cert. peta. Et vide Ias. supra, col. præced. ad fi. uers. Tu sustinendo Bart. aduerte.

Col. ult. uer. ergò impossibile est, quòd executio oriatur ex instrumento.} Scot. Hoc verum ex capite stipulationis, sed falsum ex capite mutui. Surdus enim non est inhabilis ad consentiendum. Ratione igitur mutui fiet executio, vt guarentigiati, Alciat. hic in fin.

§. si quis simpliciter. colum. 2. vers. quia ex prima interrogatione non statim potuisset agi: istud ergò, quod statim possit agi ex promissione in diem, non sic inducit diuersitatem in qualitate, vnde aut ratio Bart. non est bona, aut limitatio &c.} Scot. Ego lego, sed hic ex tali interrogatione statim potuisset agi: istud ergò quod statim non possit agi ex promissione in diem, inducit diuersitatẽ in qualitate. Vnde aut ratio Bart. non est bona, aut ampliatio &c. Sic legendo, ut correxi, videtur ponere rationem ampliationis: & ostendere, quòd ratio Bartol. non læditur in hoc casu: imò variantur termini ad ipsius normam. Sed obstat vers. vnde aut ratio Bartol. &c. & absurdum esset, quòd hoc faceret antequam declarasset totam rationem. Ideò legere potes, quia ex pura interrogatione (posita ratione Bart. ad primum exemplũ text.) statim potuisset agi: istud ergò, quòd statim non possit agi ex promissione in diem, inducit diuersitatem in qualitate, Vnde aut &c. & sic Ias. perseuerat in explicatione rationis ipsius Barto. ut ostendat alterum ex istis stare non posse. Sed dic quòd Bart. ponit tantum rationem ad uers. aut si ita interrogatus intra calendas &c. ad quem opposuerat d. l. 1. §. diem. ff. de eden. nec loquimur in alio casu respiciente códitionales diuersitates, non temporales.

Vers. ibi, vnum tempus non comprehendit aliud tempus.} Scot. Pro opinione Iaso. facit distinctio in summis de numero, & proportione, quam ponit hic Bald.

Vers. & l. eandem. § fin. &c.} Scot. Hic text. facit ad illud supra, diuersitas temporis, supple, uel loci.

Vers. obligatio pura, & conditionalis non differunt substantia.} Scot. Contrarium tenuit Bartol. infra, §. proxim. Sed dic quòd loquitur de stipulatione, ut hic.

Col. 3. vers. tanquam ordinarius.} Scot. Hanc responsionem contra Aretin. impugnat hic Socin. vt colum. penult.

Vers. est verum quod Bart. infra, &c. uidetur sentire contrarium circa fin.} Scot. versi. verum quod dixi non valere &c. considera tamen an respiciat omnia supradicta.

Col. 4. vers. vt hic est text.} Scot. Tamen hic sine complacentia in nihilum valet: in §. seq. valet in summa concurrenti. Ergò ibi non ita videtur necessaria talis complacentia, sicut est hic. Deinde adiectio, vel detractio uitiat stipulationem in totum, nisi illico &c. ibi valet in concurrenti sine alia complacentia. Ergo uers. cum adijcitur, non potest adaptari ad §. sequent. cum ibi non habeat locum nullitas: & complacentia, quæ hic ualidat, ibi ampliaret.

§. eadem autem. col. 3. add. sed deferendo &c. aduerte quòd contra &c.} Scot. vide Ias. l. 4. supra, de lega. 1.

Ad l. stipulationum. 2.

§. ex his. col. 7. vers. vnde si promissor facti decessit relictis &c.} Scot. Non dicis hic, si ago contra vnum, prout dicit in l. stipulationes non diuiduntur. in fin. infra eodem.

§. Cato. col. 2. Text. noster nullatenus &c. sed meri facti.} Scot. Adde Bart. infra, in 1. q. in exemplo quod ponit, vbi Ias. in princ. q.

Col. 3. vers. nisi cum adiectione formæ, quia forma &c.} Scot. Hæc ratio procedit in opere formam habente, non aliàs. Alcia. in l. rei, §. opere, de verbo. signif. videtur generaliter, & malè accepisse. Tamen saluari potest ex ibi subiectis.

Col. 5. vers. nisi ubi est æquitas.} Scot. Sed pondera, quòd videtur maiorem subesse æquitatem ex persona stipulatoris, argum. l. sequen. in fin. Meritò tollit minorem: & ipsa fictio adhuc æquitati innititur. Facit. l. iustissimè. §. 1. infra, per Ias. allega. & quod ibi. Ias. infra, hac col. Addidi ad Dec. in l. toto. ff. de regu. iur. Et ipsi hæredes parum damni, uel nihil sentiant: quoniam repetunt a cohærede. §. itẽ si in facto. §. an ea. §. si unus. §. si ex facto. hic per Iason. alleg.

Col. 6. vers. ergò nullatenus potest habere sensum, quem isti Doctores dicunt.} Scot. Imò potest. Et dic q. Doct. satis habuerunt q[ualit]er fieri, conti[n]et, ut fiat, & pr[æst]etur: cum aliunde, quàm ex hac gl. haberent in seruitutis promissione, patientiã versari, per d. l. quoties. Non vt fiat, & præstetur: sicut iter fieri, vt est de mẽte huius gl. & sic Doct. partem dicti probant lege, partim autoritate glossæ nostræ: nec dicunt gl. hoc disputare hic, sed argumentum præstare.

Col. 7. & sic Bart. allegauit glo. & est mirandum: quia Bart. ibi eam non tenet.} Scot. Nec infr. in 9. oppos. adnotaui. infra, col. seq. in princ.

Col. 8. vers. sed simpliciter dicis conuenire.} Scot. Sed caue: quia ibi dicitur exemplo duorum tutorum, quos constat teneri insolidum. Ita Bart. infr. 6. oppos. in princ. licet gl. ibi aliud senserit, verb. tutorum. verbo. peruenietur, vers. Tu dic &c. De qua tamen supra prox. col. præced.

Col. 9. vers. ultra partem pro qua est hæres.} Sco. Limita hãc regulam in casu. l. cum ab vno, & ibi Bar. de leg. 2.

Col. 10. vers. in verb. ex permutatione &c.} Scot. Sed vide quod ibi adnotaui.

Col. 11. vers. secundum Ang. in 6. col. qui dicit se istud didicisse a Bart. viua voce dicente.} Scot. Adde glo. in l. ad eos. eod. tit. commod.

Vers.

Vers.arg.l.fin.§.interdum &c.} Scot. A speciali, vt colligitur ex gl.ibi,verb.probandum est.

Vers.& propterea pro habenda ueritate &c. } Scot. vide simile,& contrà etiam, infra colu.3. uers.vltimo in quantum Bart.

Col.12 uers insistunt super ueritate.} Scot. vide Soci.hic. num. 2.

Vers.indifferenter nullo excepto.} Scot. Imò Soci.eā tenet & defendit, col.15. a quo surripuit responsiones ad contraria.

Col.14 uers.ultimo inquantum Bart.} Scot. Simile,supra, uers.& propterea pro habenda veritate.

Col.17.uers.quintò,quia ibi pars.} Scot.Sed hoc non considératur in pœna l. praeced.

Vers.pœna quae est indiuidua, in totum committitur. } Scot. Facit Socin.hic col.12. uers.& si dicas, hæres non repræsentat &c.Ias.supra num.34. vers.fateor regulam &c. Adde Soci.hic,col.13.in fin. l.si seruus communis §.planè.supra, de noxal.

Col. 20. uers. sed istud fundamentum non est absolutè uerum.} Scot. Imò vrissimum est in hæredibus, licet secus in principali, vt per Ias.supra 9. oppos. & hic se malè remittit.

Col.21.uers.ut insinuatur.de offic.deleg. } Scot. Glo.l.quam uis.C.de adult.

Colum. 22. uers. bene facit ad fallentiam Bart. } Scot. Sed potest vtrumq; generaliter intelligi, sicut d.§.pen. vt dixit.

Col. 24.uers glo.in l.si creditori.} Scot. Sup.de oper.nou. nunc.vbi latè Ias.

Col. 26. uers. fœmina non computaretur in illa summa &c.} Scot. vide quod adnotaui ad Castrens. hic in fin.

Vers.cum statutum indefinitè loquatur de harede. Ergò continet omnes hæredes &c. } Scot.§. si plures.uers.& quāuis.Instit. de legit. agnat. success. vbi Perri. aliam quæstionem decidit: de qua Bart. in l. hoc articulo.de hæred.instit.

Vers. ego teneo opinionem Oldradi, quòd ius faciendi pacem de occiso non sit hæreditarium. } Scot. Tamen in l. cum filiofam.colum. 16. vers. quartò facit vera ratio. de legat.primo, videtur sequi opinionem Bartoli dum in fin. quæstion. tenet secundam opinionem, pro qua adducit opinionem, seu rationem Bart. hic.

Col.ult.uers.& sic pœna applicanda fisco. } Scot. Cui aliàs transactio partium nihil aufert. Barto.l.1.§.& post operis.3.oppos.sup.de op.nou.nunc.

Ad l. qui bis idem. 18.

Col.2.uers.pondera tamē tu prouectè,quòd Iurisconsultus &c.} Scot. vanum est.

Ad l. si quis cum aliter. 36.

Col.5 uers & dicit Hieronymus Tortus, 9 per illū text. &c.} Scot. Facit l. in summa. infra, pro alia parte allegata,verb. euidens calumnia.Sed facit ad propositum de dolo.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Col. 3.uers.actio ex contractu non sufficeret. } Scot. Et melius per Soci.hic,col.9.

Col.7 uers.iam perfectus executionem sortiatur. } Scot. Facit 3. limitatio posita, supra.

Col 9. uers.l.2.cum glo ff de condit.& demonstr.} Scot. Sed respondet Ias.infr.col.4.in princ.

Vers.& tamen ualet arbitramentum latum.} Scot. vide tamen quod adnotaui hic ad Bart. col.3. super hac q.adde infr.5.limit.

Colum. 12. uers. sed est aduertendum, quòd redhibitoria &c.} Scot.Hæc responsio fuit Soci.hic.

Vers. qui reprehendit Roma.& malè. } Scot. Quā tamen reprehensionem sequitur Soci.

Col 15. uers. credo quòd Raph. & D. Alex. grauiter errent.} Scot. Sed caue, quia in §. hæreditatem: testatore mortuus non potest fingi reuocasse mandatum, sicut mandator, in d.l.cum quis. Alcia. d.l.illa verba arbitratu. vide Tex.in c.præsentata,post med. de testi.ubi innuit expirare compromissum arbitro longius abducto: licet & alia causa subsit, quia tertius ex arbitris obierat. Mutatio autem in Archiepiscopum, nihil obstaret, ut addit Io. Andr. contra glo.

Col. ultimi. uers. & ita se habet communis conclusio, quòd si ex conuentione partium, assumpta esset &c.} Scot. Aduerte quòd Bartol. aliter distinguit, nec Abba. ita loquitur.

Ad l. cum filiusfam. 49.

Col.6.uers potterat praeiudicare domino: quod non est hic.} Sco. Ita Bald.l.1.num. 8.vers.item in actione. C.ne fil. pro patre.

§.in hac stipulatione.col.2. uers. etiamsi fuit ignorans: nec tunc innuatur &c.} Scot. Glo.contra in d.l.qui in alterius. Sed Bart.hic respondet,gl.non dicere verum, sed Dyn.distinguentem.

Ad l. stipulationes non diuiduntur. 72.

Col.antepen.uers. cum semper obligatus ad factum ex dispositione &c.} Scot. Sequitur Cæpol.in l.qui neque.ff.de verbo.signif.

Col.ult.uers. si promissor facti, decessit relictis pluribus hæredibus: & post moram ago contra vnum &c.} Scot. videtur, quòd errauit. dicendo, ago contra vnum: quia rem restitui est actum diuiduum quo ad obligationem: licet sit indiuiduum quo ad solutionem. Rectè igitur hæc uerba omisit in §. ex his, hic alleg. sicut & Alex.ibi. Tamen Paul. de Castro sentit agi insolidum: & fortè non bene, per rationem prædictam. Cogita.

Ad l. si insulam. 84.

Sub nu. 16.uers.Nec est bona responsio quam tradit Ang. &c.} Scot. Imò videtur bona: quia & glos. vtitur hac responsione in l. Thais. §. intra.de fideicommis. libert. Sed dic, quòd dicta gloss. loquitur de iudiciis, & vltimis voluntatibus, non de contractibus.

Sub num. 28. uers. sequitur Bald. qui nunquam in hoc variauit &c.} Scot. Dicitur hoc tanquam rarissimum in Baldo.

Ad l. in executione. 85.

§.Item si ita,col.1. uers. talis defectus uidetur potius ab errore, quàm a malitia processisse.} Scot. vnde Alexan. consil. 105,lib.3. qui tenet ex defectu nummi colonū expelli posse, limitat ex mente Baldi, quem allegat, nisi per errorem calculi istud accidisset.

Ad l. existimo. 98.

Col. 2. uers. & sic bonum est argumentum, per deductionem ad absurdum. } Scot. Habes text. in l. si seruus legatus §. 1.de leg.1.uers.alioquin &c.

Ad l. si mihi, & Titio. 110.

Col. 2. uers. in quibus hoc legatario imputari non potest. } Sco. Sed Alex. format rationem in testatore: & ad id facit hæc gl. Ad legatarium nihil facit gl. Ideo legendum, testatore. Sed tamen melius formabitur in legatario, cui non est imputandum, arg. l. illa institutio. de hæred. insti. l. cum pater. §. surdo, de leg. 2. cum gl. quæ facit ad declaratio.

Col. 4. uers. tamen iste ultimus text. } Scot. Imò, & alij, vt d. §. cum verò. iunc. princ. & Alex. hic.

Col. 5. uers. post aditam hæreditatem euanescit ius accrescendi. } Scot. Meritò, cum substitutio, quę est potentior. gl. l. qui patre. ff. de acquir. hæred. & ipsa euanescat. l. post aditam. C. de impub.

Vers. per qua uerba non inducitur ius accrescendi, nisi tu ponderes &c. } Scot. Abb. allegat contrà suam decisionē. l. hęredes mei. §. cum ita. ad Trebel. sed respondet ibi sic esse, ex præsumpta mente testatoris. An idē respondendum contra Iasonem.

Col. fin. uers. in c. 1. de eo qui si. sec. agn. } Scot. vers. uel nisi ad hoc.

Ad l. qui Romæ. 123.

§. coheredes. col. 3. uers. per glo. ibi. C. de fideic. } Scot. Aliàs esset sine causa: & non valeret tanquam nudum præceptum.

Col 4. uers. illud quod dicit Paul. de Castr. procederet, quando fideicommissum esset &c. } Scot. Et simpliciter iniuncta restitutio: quo casu tacitè prohibita est alienatio, d. §. fin autem, d. §. 1.

Vers. sed in casu nostro &c. } Scot. Adest expressa prohibitio alienationis.

§ Seia col. 2. uers. & sic reg. d. c. ex eo. procedit in eadem instantia &c. } Scot. vide Felin. in c. capitulum. de rescr. sub nu. 8. per tres, vel quatuor col.

§ duo fratres. sub nu. 16. uers. Refert etiam Ang. hic, quod cum ista quæstio aliàs cōtigisset de facto in ciuitate Perusij &c. } Scot. Malè fecit Bart. aliter iudicando, vt supr. & aliter consulendo, vt hic, & propter scādalum veritatē deferendo. c. qui scādalizauerit. de reg. iu. 6.

Col. 8. uers. puta statuti, cogentis affines, uel uicinos ad compromissum. } Scot. Subaudi cum pœna. Aliàs enim esset uoluntaria pœnæ adiectio. Et patet ex infrascriptis ita loqui Bald. & Ias.

Col. 10. uers. contra l. quod Labeo. ff. de Carbo. edict. } Scot. Sed aduerte, per ea quę ponit Ias. supr. col. 1. uer. sed tu considera.

Col. 13. uers. quid si fidei commissarius emit, ubi notabiliter tenet &c. } Scot. vide Bald. d. c. si quis miles. col. 2. vers. pone quòd non.

Col. 16. uers. prout etiam tenet d. Alex. hic. } Scot. Adeo vt etiam pretium eius rei, quod rei loco propter vniuersitatem succedit. l. Imperator, §. fi. ff. de leg. 2. sit consecutus.

Col. 19. uers. puto illud notabile d. Abba. non esse uerum. } Sco. Idem dixit in l. cum prolatis. col. 3. de re iudic.

Vers. glo. Bart. & Doct. in l. 2. §. ignominia. ff. de infa. } Scot. Adde c. 1. & ibi not. de schisma. in 6.

Col. 20. & tamen non uiderit ipsum testamentum. } Scot. Qđ videtur optimè probari in l. quidam ita. §. fin. ff. ad Trebel. vbi filius sciebat quid esset relictum in codicillis: licet illi non fuissent aperti uetante testatore.

Colum. 21. uers. uetuit aperire in uita hæredis. } Scot. De quo in d. §. fi. l. quidam ita. quam allegaui. supr. ad fi. col. præced.

Col. 22. uers. & non sufficit casu impleri. l. 2. in fin. ff. de condit. & demonstr. } Scot. Adde quod Bart. dicit esse casū suæ opinionis in l. in ciuile. & l. scire. de legib. vbi lex inspecta dicitur, ut eius cognita, non etiam verbis. Sed respondeo quòd illę leges procedunt in lege, nec extendi debent ad testamentum: cum expressè dicat in d. l. de his. inspectis, cognitisq, verbis testamenti. Requiritur ergò verborum inspectio, & intelligentia eorum, non tantum vt testamenti vim teneamus.

Ad l. quidam cum filium. 132.

Col. 11. uers. sub d. Cyno de Pistorio. } Scot. Fuit etiam discipulus Raynerij de Florliuio, vt dicunt omnes in l. omnes populi. ff. de iust. & iur. & Oldradi, ut per ipsum met in Auth. hoc locum. sub nu. 7. C. si secun. nupf. mul. ubi etiam sub nu. 9. de d. Raynerio.

Vers. & fuit assessor, primo Tuderti, postea Pisis, vbi legere incepit &c. } Scot. Assessuræ suæ Pisanæ meminit Bartol. in l. is qui pro emptore. nu. 50. ff. de vsuc. & in l. sepulchri. ad fin. ff. de sepulc. viol. meminit assessurarum suarum generaliter. Idem linguam Hebraicam didicit: etiam Geometriam, vt per eundem in tracta. Tiberiadis, in princ.

Vers. & eidem arma donauit. } Scot. vide Bart. in d. tracta. de insign. & arm. col. 2. Ang. cons. 319. in fi. ubi vide per me addita.

Vers. & ibi Paul. de Castr. } Scot. Idem Paul. in l. vsufructu. C. de vsufruct. hoc dicit, inquit Bartol. doctor eximius.

Col. 12. uers. circa scripta, seu lecturas Bart. aduerte, quòd lectura in primo libro ff. veteris &c. } Scot. vide Claud. in repet. l. ut uim. in fi. ff. de iust. & iur. Et aduerte quòd Ias. ipse in l. de quibus. de leg. in princ. tenet illud commentum esse omnino Bart. Adde quòd Bart. in l. si priuatus. ff. qui & a quibus testatur se legisse Digestum vetus: & allegat se ipsum in 1. cōsti. vbi de illa l. si priuatus.

Vers. §. cogentur. in ult. col. ff. de eden. } Scot. Et in l. quidam consulebant, in fi. de re iudic.

Col. ult. uers. dic melius, quod imò Bart. legit &c. } Scot. vide Curt. in tract. de seques. nu. 52.

Ad l. si ita quis. 235.

§. ea lege. col. 4. uers. non tamen potest ecclesia dari, quia constitueretur durior &c. } Scot. Imò hoc uidetur: quia clericus militare domino non potest. c. qui clericus si de feu. defun. conten. c. 1. ad fi. de benef. fœmi. c. vn. de vasal. mil. qui ar. bel. depos. Nec spes reuersionis, vel laudemij consideranda est: cum celebratus sit cōtractus. vt perpetuo res apud emphyteotam sit, eiusque hæredes, argu. l. 1. ff. de iur. dot. Alcia. in l. filius f. §. diui. ff. de lega. 1.

Sub nu. 35. uers. excepto Bald. sed non recordatur ubi. } Scot. Quomodo ipse memoriosus non recordatur ubi.

Finis omnium Scholiorum Fed. Sco. &c. ad interpretationes Iason.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c. Ad interpretationes Iason. Mayni, in Libr. j. Codicis D. N. Iustiniani Principis sacratissimi.

De Sum. trinit. & fi. cath. *Tit.* 1.

Ad l. 1. Lect. 1.

Sub num. 31 *uersi. D. Anton sibi contrarius in d.c.cognoscentes.*] Scot. vbi Dec. qui sequitur opinionem Bart. & Cyn. de orig. iur.

Ad l. 1. in Repet.

Col. ult. uersi. & hæres vbicunque succedet.] Scot. Igitur quemadmodum trahitur ad bona vbique existentia in fauorem: ita etiam trahi debet in odium, puta si deficiat testamentum ex illo iure statutario, l. fi. §. fi. ff. de leg. 3.

De sacrosf. eccles. *Tit.* 2.

Ad Auth. qui rem.

Col. 2. uersi. quæ tamen parum, vel nihil facit.] Scot. Immo optime facit, & l. 2.

Col. 4. uersi. allegando decis. Docto. in specie.] Scot. vide late de his omnibus ipsum Iason. in l. 2. nu. 37. inf. de iur. emphyt.

Col. 6. uersi. & sequitur dom. Alex. in d. l. pen.] Scot. & ipse Ias. inf. l. 2. num. 56. C. de iur. emphyt. vbi facit remissiones. & ibi vide, ac etiam num. 54. & sequen. & num. 58.

Ad Auth. quas actiones.

Col. 4. uersi. respondetur per omnes, quod in correctorijs &c.] Scot. Facit quod not. Abb. in c. hi. ult. not. & ibi adnotaui, de iura. calum.

Col. 6. uersi. & quid erit tunc, si unus aduocatus &c.] Scot. contrarium per Gammar. in tracta. de Extens. sub num. 146.

De precib. Imper. offer. *Tit.* 19.

Ad l. 1.

Num. 6. si aliquis daret a lapam potestati, posset potestas &c.] Scot. Text. est optimus in l. omnes. §. qui manus, ff. de re milit.

Scholia Fed. Scoti Iureconsf. &c. Ad Ias. in Librum Secundum Codicis.

De edendo. *Tit.* 1.

Ad l. edita. 3.

Sub num. 15. *uersi. quod prius actum videtur, quod incontinenti &c.*] Scot. Probat hoc quod dixit Bart. in d. l. vt iurisiurandi; in princ. uersi. quod tene menti bene ad q. &c. præalleg. hic, versi. & vide quod per illas.

Versi. caue, quia ista non esset emendatio, sed mutatio.] Scot. Immo quia emendatio est cuiuscunq; erroris correctio. Igitur. &c.

Versi. vbicunque ergo est defectus in substantia &c.] Scot. Melius dixisset error.

Ad l. qui accusare. 4.

Col. 2. uersi. in casu de quo valde dubitat Aud. Gell.] Scot. Faciunt quæ ponit Ias. in l. iubemus. nu. 7. & seq. inf. de iudic.

Versi. In quo tene, quod reus debebat absolui.] Scot. Idem tenet Ias. in l. admonendi, colu. 22. Lect. 1. inf. alleg. Alciat. hic. vide Ias. sup. l. 2. in fin. C. si contr. ius, uel util. public. Adde tex. in c. plerumque. 2. q. 7.

Ad Auth. si quis in aliquo.

Sub nu. 12. *uersi Tu distingue, ut pulchre per Bald. &c.*] Sco. Alexan. consi. 21. lib. 1.

De pactis. *Tit.* 3.

Ad l. postquam liti. 4.

Col. 1. uersi. iuri beneficiali non potest renunciari, nisi &c.] Scot. Io. Cald. late consi. 5. de præb.

Sub nu. 10. *uersi. sumpsit denominationem a iudice, tanquam a digniori.*] Scot. vide Azo. in sum. C. de contrah. & committ. stipul.

Ad l. pactum quod dotali. 15.

Col. 1. uersi. ut sit dubium in hac l. pone casum &c.] Scot. Ioan. glo. uerb. ea, quæ.

Ad l. traditionibus. 20.

Col. 1 uersi. adhuc non transfertur dominium sine traditione.] Scot. Tamen in filium transfertur paterna possessio non apprehensa, Ias. l. quoties, inf. de re. uend. pro limita. l. cum hæredes, ff. acq. poss.

Col. ult. uersi. fallit in dote.] Scot. Aduerte ad ea, quæ habentur per Alex. consi. 121. col. 1. & 3. lib. 4. & cōsilio 17. in fi. eod. lib. & aduerte, quia hic loquitur in vxore, ibi in viro.

Ad l. petens. 27.

Col. 4 uersi. perditur per lapsum anni.] Scot. sed contrariū tenuit Alex in d. l. si mihi, & Titio, col. fi. per glo. d. c. Titius, quia procedit decisio d. c. Titius. in agnato contra agnatum, vt excludatur anno, non contra extraneum: quo casu non excluditur nisi triginta annis.

Ad l. fi. 30.

Col. 6. Add. Quod statutum. Adde Floria de sancto Petro &c.] Scot. vide Dec. late in cap. ecclesia. colu. 17. cum seq. de const.

De transactio. *Tit.* 4.

Ad l. 1.

Col. 3. Add. ex his, vbi videas &c.] Sco. vide eundē Dec. in rubr. ext. de iud. Lect. 1. in prin.

Ad l. interpositas. 13.

Col. 2. uersi. magis creditur duobus testibus de metu &c.] Scot. vide de hoc Dec. in l. in omnibus causis, num. 8. ff. de reg. iur.

Ad l. siue apud acta. 28.

Col. 3. uersi. ut hic, & l. si pro fundo, vbi dicetur inf eod.] Scot. & ibi addidi Tiraq. reprehendentem Doct. ibi.

Ad l. si pro fundo. 33.

Col. 2. uersi. sed erant penes eum constituta.] Scot. Sed potest dici constitutas nunc cum rescribitur: & ita ex post facto, licet olim essent apud reum.

Colum. ult. uersi. ista lex in si procedit quando contractus &c.] Scot. vide Tiraq. hęc reprehendentem in tract. de Retract. consang. §. 1. glo. 14. nu. 173.

Ad l. si quis maior. 41.

Col. 3. uersi. istam l. limitat singulariter D. Car. &c.] Scot. vide hic Cur. in prin. quòd Papa non potest dispensare contra iuramentum in casu huius. l. & replicat idem ad fi. l. & col. 4. in prin.

De procuratoribus. Tit. 14.

Ad Rubric.

Col. 2. in fin. uers. secus est in salario procuratoris.] Scot. vide Alex. consi. 2. lib. 6.

Si aduers. venditio. Tit. 28.

Ad Auth. sacramenta.

Sub num 33. uersi. hanc opinio. tenent omnes &c.] Scot. præter Cyn. vt sup. sub nu. 4.

Scholia Federici Scoti Iureconsult. Ad Iaso. in Librum tertium Codicis.

De iudicijs. Tit. 1.

Ad l. 1.

Colum. penul. Add. fideiussores usque ad certum tempus. Adde Bald. &c.] Scot. vide Dec. l. Lecta, num. 13. si cert. peta.

Ad l. placuit. 8.

Vers. ult. quartò limita in arbitrarijs &c.] Scot. Dico contrarium per text. in Auth. iusiurand. quod præstatur ab ijs, §. pen. vbi iurat iudex seruare æquitatem in arbitrarijs. Dec. l. in omnibus quidem, sub nu. 9. ff. de reg. iur. Probat etiam l. quod si Ephesi, in fin. ff. de eo quòd cert. loc. vbi iudex habere debet æquitatem ante oculos in arbitrarijs actionibus, de quibus ibi agitur.

Ad l. properandum. 10.

col. 4 vers. si iudex videt perire instantiam &c.] Scot. in §. 1. sub num. 5.

§. Et si quidem colum. 2. uersi. dixi in princ. huius l.] Scot. sub nu. 15.

§. Siu autem alterutra, sub num. 19. uersi. vt dixi suprà in fallent. &c.] Scot. vers. quarto limita. Sed ibi solum dicit, non prodesse iustam causam litigandi: sed nihil an interloc. sit super articulo iuris, an facti: in quo dic quòd non condemnatur succumbens in interlocutoria, super mero articulo iuris, vt per Lanfran. & ibi add. verb. expensæ. repet. c. quoniā contra. de probat.

Ad l. rem non nouam. 12.

Col. 2. uers. facit optimè, quia statutum &c.] Scot. Qui dicit, vel excipit, statutum non esse receptum in obseruantiam, debet probare, quia est fundamentū intentionis, seu exceptionis suæ. Natta cons. 340. num. 11. allegat Bart. in l. illa, ff. de verb. obl. l. pen. §. docere, per illum tex. Ne quis eum.

Ad Auth. si verò contigerit.

Col. 2. uers. propter dictum aliorum sustinetur.] Scot. Idem Alex. consi. 5. li. 1. Non obstat c. in literis, hic alleg. quia ibi agitur de causa ardua. Vnde succedit limitatio. inf. data, uersi. Tu limita, ad quam addidi.

Vers. §. quamquam. in uerb. plures, de proba.] Scot. & sic intellige c. in literis, suprà allega. Dec. d. c. licet causam. ante nu. 9.

De inoffi. testa. Tit. 28.

Ad Auth. nouissima.

Col. 6. vers. si pater in testamento &c.] Scot. infrà col. seq. uersi. immo fortius si in testamento.

Col. 7. uersi. credo contrarium esse uerius &c.] Scot. & bene, quia etiam in opinione suprascripta cessat ratio iuris accrescendi, ob prohibitionem plus petendi, quæ tamen consideratur vt sup.

Vers. immo fortius si in testamento.] Scot. sup. col. præced. uersi. 4. & ult.

Sub num. 42. uersi. si istud teneas corruet opinio &c.] Scot. & malè: quia est tex. expressus vt sup. addidi.

De rei vindic. Tit. 32.

Ad l. quoties. 15.

Num. 28. uersi. ex mea inventione limito istam l. &c.] Scot. Facit Neguss. tracta. de pignor. 6. par. prin. 1. mēbr. num. 32.

Num. 41. uersi. nunquid matrimonium medium &c.] Scot. vide Ias. in l. si is qui pro emptore, num. 121. ff. de vsuca. vnde aliquid fortè posset excerpi.

Scholia Fed. Scoti Iureconsult. &c. Ad Iason. in Librum Quartum Codicis.

De iure emphyt. Tit. 61.

Ad l. 1.

Sub num. 27. uersi. ubi ponit, an colonus teneatur propria impensa facere purgari aggeres, & fossata.] Sco. vide de furno Cæph. consi.

Num. 29. uers. an colonus, vel inquilinus teneatur ad impensam reparandi putei &c.] Scot. An si vicinus nolit cōtribuere ad expensam communis putei, vel fontis, cogi possit, pulchrè & latè Præuidell. tra. de peste, rubr. de cor. ad salubr. ciuit. perficien. c. 11.

Sub num. 31 uersi. timuit in contrarium consulere.] Scot. sic inuestitura feudalis non requirit scripturam. Dec. allegans Aluarot. in l. pactum quòd bona. col. 2. C. de pact.

Vers. q. 2. in c. sæpè fit.] Scot. vide eadem q. c. de libertis. §. ne verò.

Sub num. 66. uersi. quod uerbum multum not. ad practicam.] Scot. Idem esset in simplici conductione, si scriptura ad substantiam interuenisset, Bald. l. legem, nu. 4. C. loca. ubi ita declarat d. §. qui impleto.

Sub num. 92. uersi. tenuit Ang. sibi contrarius &c.] Scot. Quia hic aliud tenet: ut per Ias. suprà sub num. 87. uersi. istam eandem sententiam.

Sub num. 66. uers. aliàs si non percipiuntur tot fructus &c.] Scot. Hoc periculosum, per ea, quæ dixit suprà num. 19.

Col.

Col. pen. uersi. limitatam per Alber. &c. ut non procedat quando in instrumento &c.} Scot. vide sup. post num. 21. & aliter per Alciat. in l. interdum, §. quod ex naufragio. in fi. ff. de acq. possess.

Versi. ego limito istam tertiam opinio.} Scot. vide Alex. in d. §. quod ex naufragio.

Add. si quis acceperit. Adde Bart. & Bald. &c.} Sco. vide latissime Cæpo. de seruit. rusti. prædio. cap. de montibus. q. 5.

Ad l. 2.

Col. 2. uersi. non posset sibi tertius opponere de canone non soluto.} Scot. Aduerte, quòd tertius habens causam a domino non opponit de caducitate etiam inuito domino, Paul. Castrens. l. si seruum quispiam, inf. de seru. fugit. Riminal. consi. 94. nu. 60. lib. 1.

Sub num. 15. uersi. expresse firmat Salyc. in pen. colum.} Scot. Alex. consi. 82. sub nu. 3. lib. 7.

Sub num. 17. uersi. sed ita demum, si dominus voluerit. Scot. non tamen cadit a naturali possessione, suprà sub num. 9.

Sub nu. 22. uersi. illud idem quod Bar. de refirmatione tenet, & sequitur D. Anton. &c.} Scot. Alex. consi. 83. vbi ad dit. lib. 7.

Sub num. 26. uersi. vbi quærit, pone quòd est in contrata unus puteus &c.} Scot. si aliquis habeat ius piscandi: & fiat clusa ob molendinum, in quo nullum ius ei cō petit, quæ aliàs non fieret propter pisces tantum; & ex hac clusa melioretur piscina, an ille debeat contribuere? Bru. tract. de augmento. conclus. 20. prin. nu. 7.

Sub num. 38. uersi. quando est in mora potest statim expelli a tota conductione totius temporis.} Scot. sed quid si in fine quidem primi anni tenetur soluere, sed dimidium pensionis; & in medio sequentis anni aliud dimidium, puta in festo sancti Martini, & in Calendis Maij: videretur enim in primo termino, cum non posset esse in mora nisi dimidij, non posse priuari tota conductione: ne pœna sit maior delicto. Pondera Alex. consi. 165. lib. 3. vbi sentit quòd expellatur. Adde quæ ponit Ias. inf. nu. 52. cū remiss. ad glo. huius l.

Nu. 42. uersi. vbi tenet, quòd si non apparet an aliquis esset emphyteuta, an censuarius, an quomodo, quod nunquam ex cessatione solutionis &c.} Sco. vide omnino inf. nu. 65. & considera.

Nu. 47. uersi. nono quæro, quid in eo, qui accepit rem in emphyteusim &c.} Scot. & quamuis inf. argumentetur contra Bald. tamen finaliter tenet opinionem Baldi, quam tenuit etiam in l. si quis maior, nu. 52. sup. de transact. vbi vide Curt. iun. num. 30. Adde videndam. l. quamuis, §. si annua. ff. de pig. act.

Add. quid in eo qui accepit. Adde Bald. in cap. &c. Alexand. de Imo. consi. 116. incip. &c.} Scot. est cons. 85. hic alleg. per Ias.

Versi. tene opinio. Bal. &c.} Scot. sequitur Dec. in Aut. qui rem. nu. 10. C. de sacros. ecclesi.

Sub nu. 57 uersi. sed ut possessores.} Scot. principales, vel promissores. Tamen apud Bart. legitur possessor.

Versi. limitans tamen eam tantùm procedere de iure ciuili: sed de iure canonico secus, quia canonista non sic subtiliter &c.} Scot. in foro canonistarum. Ias. inf. l. fin. quæst. 13. extra glos.

Sub nu. 64. uersi. & sua interest, quòd soluatur suo tempore.} Scot. Non tamen posset prætendere interesse caducitatis: quia non debet considerari destructio contractus, arg. l. 1. ff. de iur. dot. Alciat. l. filiusf. §. diui. ff. de leg. 1. Pro quo facit etiam limitatio secunda inf. posita.

Sub nu. 98 uersi. quamuis contrarium tenet Imo. sub dubio fortè &c.} Scot. Facit infrà sub num. 123. uersi. in eadem gloss. ibi, §. si uerò quis aut locator &c. tamen inuenio Imo. &c. & sub num. seq. col. 3. uersi. non obstat d. Auth. qui rem, allegata per Bar. & §. si verò quis aut locator.

Sub num. 103. uersi. nunc secundum est idem, ac si alius emphyteuta decessisset.} Scot. vide inf. col. 4. uersi. non obstant fundamenta D. Card. Flor. &c.

Sub num. 108. uersi. non obstant fundamenta D. Car. Flor. &c.} Scot. vide sup. col. 4. prox. versi. addo pro &c.

Versi. respondeo notabiliter, istud esse verum.} Scot. sup. col. 1. prox. uersi. ex interuallo, postquam. inf. sub nu. 117. uersi. intelligite tamen &c.

Sub num. 110. uersi. requiritur tamen prius certioratio &c.} Scot. Imo. Bartol. dicit contrarium, dum dicit non posse opponi de clandestinitate.

Sub num. 113. uersi. & hanc opinio. not. quia est multum pulchra ad practicam.} Scot. Sequitur Alexand. consilio 130. columna 2. lib. 4. vide. infrà. uersi. istud tamen limito &c.

Sub nu. 117 uersi. intelligite tamen.} Scot. sub nu. 108. & sub nu. 108.

Sub nu. 120. Add. consuetudo. adde c. si. &c.} Scot. Dec. Aut. qui rem, sup. de sacrosf. eccl.

Versi. si fieret pactum, quod emphyteuta nō teneatur &c.} Sco. contra hoc facit l. 1. sub nu. 13. uersi. nunquid autē valeret pactum.

Versi. esset nullum, quia esset contrà substantiam &c.} Scot. An valeat pactum, ne emphyteuta melioret rem datam in emphyteusim.

Sub num. 121. uersi. & se ipsum in specie declarat.} Scot. Nouum genus primogenituræ. vide Alexan. in l. ex facto, §. si quis autem. ff. ad Treb.

Sub num. 123 uersi. inuenio Imo. in d. c. potuit &c.} Scot. inf. uer. non obstat d. Auth. qui rem, & sup. sub nu. 98. uersi. quamuis contrarium.

Sub num. 124. col. 2. in fin. uersi. si dominus recipiat pensionem pro tempore præterito &c. secus quando recipit pensionem pro tempore futuro &c.} Scot. An deijciens habeat petitionem pensionis præteritæ, vide. infrà. char. prox.

Col. 3. uersi. ibi loquitur in simplici colono, qui etiam si expellatur &c.} Scot. inf. colum. 3. uersi. in colono autem simplici.

Versi. non est bonum argu. arguere a colono simplici &c.} Sco. suprà col. 3. uersi. in ead. gloss. ibi. §. &c. tamen inuenio Imo. &c. & sup. sub num. 98. uersi. quamuis contrarium.

Sub num. 126. uersi. in colono autem simplici &c.} Scot. suprà. col. 3.

Versi. siue protestatus fuerit, siue non.} Scot. non tamen siue sciuerit cecidisse, siue non: quia & hic distinguitur vt apparet ex dictis col. seq. ad fin. uersi. prædicta omnia, quæ superius dixi &c.

Versi. semper recipiendo pensionem futuri temporis.} Scot. vide sup. col. 3. uersi. item inquantum Barto. in tertio membro principali.

Sub

Sub num. 1 8. uersi. quid si dominus non recepit, sed simpliciter periuit pensionem, an in casibus &c.} Scot. Faciunt not. per Doct. de petitione & receptione, in l. si cre- ditores. sup. de pact.

Num. 39. uersi. quamuis emphyteuta promiserit &c.} Scot. idem Decan. in Authen. qui rem. supra, de sacrosan. eccles.

Sub num. 157. uersi. contra dominum directi dominij.} Scot. & tolerabilius, quam qui dicit, dominus directus, vt Iaf. infra. seq. sub num. 35. sed bene dominus di- recto, seu directè, & vtiliter, per aduerbia: vel cum ablatiuis, dominus directo dominio, vel vtili.

Sub nu. 202. uersi. difficultas stat circa §. emphyteusim. in uersi. de non alie. an correctus sit per §. si uerò in perpetuum, eod. tit.} Scot. Immo per Cremen. ianì, in Authen. de alie. & emphyt. Nam §. si verò in perpetuum, con- cordat.

Col. pen. uersi uel aliter fatendo semper.} Scot. sup. ante nu. 208. uersi. & pro eadem parte.

Ad l. 3.

Num. 17. uersi, occurrit necessaria q.} Scot. De qua vide Paul. Castren. in l. verbis, C. de vsufr.

Nu. 43. uersi. Tertiò quaero &c.} Scot. Haec quaestio fatua est, quia ipse dominus sibi solueret laudemium, cu acceptor teneatur ad illud, vt sup. quod ridiculum esset, & inane, & impossibile: quia idem non po- test esse debitor, & creditor, l. vbi repugnantia, ff. de reg. iur. l. Vranius. ff. de fideiuss. Facit Bartol. in l. item in potestate. versi. & idem, apud eundem. ff. de ijs qui sunt sui vel alie. iur.

Sub nu. 45. uersi. videte ibi per eum.} Scot. vide Castrens. l. verbis. C. de vsufr.

Sub nu 63. uer. ista sol. violat text. prout etiam dicit Imo. &c.} Scot. Et est dominus qui exequitur, & inducit, vt sup. not. 13. & q. 3. & 8. cum sim.

Sub nu. 78. uersi. secus si esset emphyteusis ecclesiae &c.} Scot. vide quod not. Dec. l. ex conuentione, num. C. de pact. Quod facit ad statutum nostrum de emphy- teusi in solutum danda; add. inf. sub num. 113. vbi nunquid in solutum dari possit. Vide Afflict. decis. Neapo. 191. nu. 3. de q. de qua hic.

Sub num. 81. uersi. in generali obligatione non ueniunt &c.} Scot. vide Negus. qui videtur sequi in tracta. de pi gnor. 2. membr. 2. par. prin. vbi etiam allegat Ale. Sed immo, cum possunt alienari: omnia tamen re- soluentur veniente conditione. l. si. §. pe. inf. com- mun. de leg. Facit Bart. ubi inf. sub nu. 83. uersi. do- nec mariti durant: & quod Ias. inf. per l. lex vecti- gali, allegans Bar.

Sub nu. 92. versi. §. penult. de constit. pecu.} Scot. & per gl. in l. nemo prohibetur. sup. de loca.

Sub nu. 95. versi. melior tamen est ratio &c.} Scot. Ratio su- perior posset vrgere: cum haec, & sequentes locum habere non possent, vt in clerico, qui acquireret sibi, non ecclesiae.

Sub num. 104. uersi. intelligit tamen Salyc. &c.} Scot. statu- tum nostrum hoc exprimit sub Rubric. de cessat. facto.

Sub num. 110. uersi sine consensu domini.} Scot. vide l. 1. §. quod autem, ff. de superfic. quam allegat Castel. in add. ad Alber. verb. emphyteusis.

Sub num. 113. uersi. adde Alex. in consi. ult. &c.} Scot. vbi vi de add. Mod. aduersus Alex. & Ias.

Sub num. 113. uersi. tunc consensus domini non requiritur. In- telligo tamen &c.} Scot. Intelligerem etiam de ec- cles. & traherem statut. nostrum de re emphyteuti ca in solutum danda ad eam, per no. per Dec. l. ex conuentione. C. de pact. addidi sup. sub num. 78. facit, quia alia statuta loquuntur etiam in ecclesia, & fuerunt confirmata per Papam. Vide Afflict. de iure protomiseos. num. 16. Tamen aduerte, quod dictum statutum corrigit ius commune: quia etiã si datio in solutum fiat per iudicem, debetur lau- demium, videlicet duo cum dimidio pro centena rio. Taxatur enim quinquagesima in hac mate- ria, & sic augetur, cum de iure commune sint duo pro centenario. quod auctum fuit per abusum prę donum, ad quinque pro centenario.

Sub num. 116. uersi. in l. & q. ff. de verb. oblig.} Scot. vbi vi- de Iaso.

Versi. in omnibus istis locis &c.} Scot. & l. is qui complu- res. ff. de lega. 3. & l. 1. C. sic. habe. lib. 11. & ex eo, quod scribit Bald. consi. 478. in fin. lib. 1. apparet, quod prohibitio alienationis non comprehendit filios inter se: quia testator sensit. ne in extraneos alienaretur. Quod etiam probat Bal. consi. 58. col. 2. lib. 3. consi. 377. ad fi. eo. lib. & ex eo, quod idem Bald. scribit in l. 1. col. 1. C. de commu. ser. manu. vbi si statuto prohibeatur alienatio domus extra consortes, poterit tamen fieri alienatio in consor- tem quamuis sit minimae partis: nec caeteri qui ma iorem partem habent, conquaeri poterunt: & sic satis est quantacunque ex parte esse consortem. Quod etiam probat Pant. Cremen. in l. 2. col. 13. C. de resc. in. vend. & Rum. consi. 27. num. 5. & nu. 12. lib. 4. Ias. consi. 236. col. pen. lib. 2. Tiraq. de Re tract. lib. 1. §. 11. glo. 2. num. 11. considera haec, an seruiant in proposito, relata per Plaut. de not. in Craue. t. lib. 2. c. 3. sub num. 10.

Sub num. 122. uersi. qui non potest alienare, non potest et &c.} Scot. Hic videtur fallacia per. tradita per Signor. consi. 71. col. 2.

Sub num. 130. uers. §. si quis ipsi praetori, ff. eo. tit.} Scot. vi- de omnino Ias. d. §. morte. col. 12.

Sub num. 142. uersi. ego alieno saluo iure &c.} Sco. vide l. ult. ff. de iure aureo. annul.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Iason. in Librum Sextum Codicis.

De seru. fugit. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub num. 12. uersic. Improbius, ut est &c. Improbissimum, vt quando res cum armis violenter &c.} Scot. vis appella- tur furtum improbius. Inst. ui bon. rapto. in prin.

Qui admitti &c. Tit. 9. Ad Rubr.

Sub nu. 3. uersi in verbo summariè, in 2. col. &c.} Scot. Ad- uerte quod dicitur per Bartol. in glos. uerb. denun ciationem. ubi tractat. de uerbo, summariè, posito in illo textu. Et hoc in col. pen. d. glos. in prin. uers. ad quod dico.

Sub num.4.uers.secundum Bart.} Scot. l. inter quos.§.alie no,circ.fi.ff.de damn.infect.ita puto voluisse Iaso. allegare; sit enim allegat in d.l.2.in fin.inf.de edic. diu.Adr.tollen. Sed non præuideram, quòd hæc subiungit Ias. Aliud igitur voluit allegare, forte Barto.in l.filiusf.§.veterani,de procur. vel in l.4.§. hoc iudicium,de damn. infec. vbi de his latius.

Vers.§.sed utrum.ff.de minor.} Scot. Bartol. videtur sentire legitimum petitorem requiri: tamen prætorem supplere suo ex officio personæ defectum posse, vt facit in minore citra tutorem petentem. vide Bartol.in l. 3. §. a municipibus, in fin. ff.de bono. possess.

Sub nu.6.uers.non sunt illa verba,quæ sunt ibi.} Scot.tamen aduerte,quod ibi sunt verba æquipollentia, stantis prisco iure temporibus coarctanda,scilicet, testatio amplect.&c.apud iud.&c. dicto §.fina.dicitur,(intra statuta tamen tempora ostẽderit)scilicet iudicium admitt.bon. possess. &c. & ibi not.Paul. Castrens.

Num. 7. uers. tunc ego habeo regulam &c.} Scot. Tu vide Alex.l.sciendum,colu.7.per tot.ff.de verb.obl.vbi distinguit in decretis.

Col. pen. uers.bene facit quod vult in simili Bald. &c.} Scot. sed videtur reprobari opinio Baldi a doctoribus ibi. Intellige de ratione Baldi,non autem de principali opinione,vt per Alexan. ibi col. 9. num. 18. & seq.

Vers.sed in contrarium est text. Iurisconsulti in l. scire oportet &c.} Scot.incidit Ias.in librum mendosum.Adde quòd textus ille non est Modestini,qui Græcè scripsit de excusationibus tutorum,l. 1. ff. eod.titu. Sed translatio sat inelegans autoris incerti,eoque in titulo quæcunque Modestini sunt, male redduntur.Canones autem vt plurimum sunt barbari, tamen vbique legitur,intra,in Glossis etiam. Quare fallitur.

Vers.nec satisfacit quòd ius prosequendi, scilicet per confirmationem a iudice.} Scot.Et bene,cum agnita bonorum possessione,petatur cõfirmatio.Dec. hic lect. 1.num.11.

Col.ult.uers.quod sit de iure prætorio &c.} Scot.vide text.l. bonorum,in fi.inf.eo.& Instit. de perpet. & temp. act.in prin.

Vers.nisi intelligas.} Scot.Hoc ex Alexandro hic,col.2.

Ad l. 1.

Nu. 3.uersi.si aliquis solo animo adiuit &c. tamen non tenetur creditoribus &c.} Scot. contrarium tenet ipse Bar.l. pro hærede.q.pen.ff.eod.& ibi noto.

Col.2.uersi.ergò apud vnum non possunt &c.} Sco. & bene, ne videatur defuncti persona repræsentari a duobus.vide Bar.l.1.de acq.hæred.

Vers.quæ ratio in contractibus cessat.} Scot. Nam in contractib. acquisitio est diuidua. Potest enim aliquis acquirere,cum alius obligetur.l. quemadmo.ff.de iur.dot.licet eorum resolutio sit indiuidua.l. si quis aliam,de solut.l.quod si uno.de in diem addict.

Versi. nisi tu diceres subtiliter, quòd dispositio illius l. 1. &c.} Scot. quod facile persuaderi potuisset Iasoni, & reliquis historiæ rudibus.

Col.3.uers.gloss.noluit allegare l.fi.ff.&c.} Scot. §. necessitatem,inf.de bon.quæ liber.

Col.5.uers.ego vehementer dubito, quòd non sit verum &c.} Scot. Dec. quoque reprobat decisionem Baldi hic num.83 in repet.

Col.6.uers.& in specie, quòd quando lex noua ponit vnam exceptionem &c.} Scot. vide Alex. l. qui se patris,col. 12.ante num.23.inf.vn.liber.Facit glos.fi. in auth. nisi.inf.de bon.mater.in fi.

Ver.& per hoc cessat obiectum Fulgos.} Sco.aduerte quòd administratio præsupponit acquisitionem iam factam.Cum igitur acquisitio est facienda,pater tũc administrator dici non potest.Dec.hic col.9.post num.86.Nec bonum est argu. non est caput administrationis filiosam.ergò sine patre nõ põt adire, vel agnoscere.Nam clarum est recusante, & inuito patre filiam minorem acquirere per aditionẽ, vel agnitionem: & tamen administrationem non habere,sed curatorem bonis dari patrem si velit, quo nolente,alium, d.§.si autem patre recusante: nec aliquid patri(vt glos.hic dicit, & Doct.) acquiri. Tamen arbitror Angeli, & Iasonis opinionem esse veram, argu. d. l. fina.§.similique modo, uersi. & hæc quidem in ijs casibus &c. Ignorans vtique non discordat,quod requirit lex.Adde vlt. dictum Iasonis hic in fi.q.col. seq.

Colum.7.uers.si filius posset patre ignorante adire &c.} Scot. Quod nihil est,vt modò notaui in fin. præced.col. vide ad superiora, dictum quoddam Castrens.in l.si infanti,col.ult.uersi.& ex ijs apparet.inf. de iur. deliber.

Col.8.uers. & dicit D. Alex. in l. qui se patris &c.} Scot. voluit Ias.allegare Alex.in l.si filius,col.fi. ff. de vulg. vbi hoc dixit.Alex.

Versi.filiusfa. qui potest ex triplici capite succedere patri &c.} Scot.Ias.inf.l.3.col.4.ad med.

Vers in eo concurrunt tres qualitates,} Scot.quarum vigore petitio nulla tranlmittitur.

Versi.& ideo si filius expressè,& simpliciter &c.} Scot. vide quod adnotaui ad Castrens.hic colu.3.& adde q filius expresse repudians primum caput, non excluditur a secundo,& sic in cæteris,Alex.l.certum col.1.in fin.inf.un.legit.subtiliter inducendo, vide Paul.Castrens.in l.quamdiu,in fi.inf.eo.

Ad l. emancipata. 4.

Col.4.uersi.pondera illam vniuersalem negatiuam,nullam &c.} Scot.in simili ponderat Barto.in l. frater a fratre. col.antep.post nu.51.verbum,nulla obligatio,positum in l.suæ rei, de contrah.emp. quam allegat in d.l.de condict.indeb.

Vers.l.cum quidam &c.} Scot. Hæc benè facit a sensu contrario.

Sub num.14.uersi.nisi dicas, quòd speciale sit in restitutione.} Scot. Quæ conceditur propter naturalem æquitatem,vt declarat Barto.l.1.columna 2.de constitut. princ.

Versi.in d.l.uentre,in 2.col} Scot.clarè in quarta col. in princ.

Vers.& melius quàm alibi declarat Paul.de Castr.&c.} Scot. dicit enim hæreditatem,non vt aditam, vel agnitam transmitti,sed vt adeundam. Ita non factum, sed faciendum transmittitur,columna prima circ. med.

Col.6.uers& 3.col.} Scot.circ.med.4.nu.14.

Versi & probatur in l.quidam &c.} Scot.Immo opponit de l.quidam.vide Bar.d.l.cum filio,col.fi.

Versi.

Versi.in l.legatus ff.ad Trebell. } Scot. Credo quòd Ias. voluit allegare l.cogi. §. idem Martianus, ff.ad Treb. vbi hoc probatur secundum Bar. d.l.cum filios.tamen loquitur ante restitutionem.

Versi.l.actionis verbo.ff de actio.& obligat. } Scot. credo legendum l.actionis verbo. ff.de verb. sign.

Versi.intellige suos,idest, proprios. } Scot. seu descendentes.

Col.ult.versi.Instit.de bono.possess. } Scot.iunc.gl. l. mercis 2.de verb. sign.

Versi.vt declaraui in l. 1 sup.eod. } Scot.col.6.

Sub num.21.Add.extensio.&c. Adde glo.&c. } Scot.Alex. l.2.ff.de leg. 1.

Versi.post glos.& Bart. } Scot.d.gl.reprobantem, sed malè: quem tamen secutus est Imola in l.si Titio, §. Iulianus, de leg. 2.

Ad l. Quicunque. 8.

Col. 2.versi.valet statutum disponens, quod tempus currat ignoranti. } Scot. Quod videmus esse in 30.annis petendæ hæreditatis, qui currunt ignoranti. Paul. Castr. l.quamdiu, sup.eo.

Ad l. vt verborum. 9.

Col. 1.versi.si aliquis decessit duobus superstitibus relictis &c. vel tempore, vel repudiatione &c. } Scot. Facit gl. l.filio. verb.pertulerit, ff.de inoff.testa.

Col. 3.sub num. 10. versi. ergò non poterat &c. } Scot. aut subest mendum, aut stulta erat illatio, per not.per Bald.in rubr.supra eod.& Castrensi.in l. quamdiu, num. 13.sup.eo.

Sub num. 12.versi.l. 1.ff.de bono.possess. } Scot.& l.3.§. hæreditatis autem.ff.eo.

Col.pen. versi semper reputaui mirabilem hanc decisionem. } Scot. Quam Dec.hic dicit veram non esse.col.pe. ante med. Et certè durum videtur, quòd illi verbo, adire, in d. §. 1.ter subaudiamus illum directò institutum, prout & ponitur verbum illud, desideret adire. simplicius igitur esset, desideret, scilicet, ipse, non alium, per plures, & duras subauditiones. Vt dicamus Iurisc. licenter vsurpasse verbum, adire, & accommodasse fideicommissario, sicut & ei accommodatur verbum, hæres, vt probat Dec. hic, col.sup.alleg.& ita ille tex.faciat ad sustinendum libellum contra decisionem Bal.

Versi cum esset decisum iure antiquo. } Sco.l.1.§.qui semel, §.quibus, ff.de success.edic.

De bonor.possess.secund.tab. Tit. 11.

Ad l.bonorum quidem. 2.

Sub num.8.versi generaliter non præsumitur pluralitas actuũ. } Scot. vide inf.nu.15.& nu.pen.& ult.

Sub num. 15. versi. vide tamen qua dixi infrà ad fin. huius l. } Scot.& l.non hoc.in l.vnde legit.nu.12.

Vnde liberi. Tit. 14.

Ad l.qui se patris. 3.

Col. 4.versi.secundus est modus succedendi de iure ab intestato. } Scot.vide inf.versi.superuenit, quia contrariatur.

Versi.superuenit postea tertium ius prætorium. } Scot. Caue, quia supra præsupposuit hoc. 3. ius esse modum succedendi ab intestato de iure ciuili, & male, contra tex.Inst.de success.cogna.in prin.

Versi.certè de iure prætorio iste cognatus &c. } Scot. contra tex.in d.§.placebat.suprà per Ias.alleg. vbi ille sequens agnatus vocabatur inter cognatos de iure prætorio. Idem error inf.col. 3.uersi.eueniebat ergò aliquando &c.& ibi adnotaui.

Versi.Ideo superuenit &c. } Scot.credit Iason duritiem iuris prætorij emendatam per ius Auth. quæ tamen si qua fuit, emendata est per.§.placebat.

Col 5.versi.vt not.in 6.d.§ bis ita,& c. fi. & ita &c. } Scot. lege, vt not.in c.fina.§.his itaque.6. distinct. & c.fi. de consuetud.& ita &c. Vide inf.de collatio. l.pactum, col.3.circ.med.

Versi.circa tertium scilicet, circa successorium &c. } Sco. de successorio edicto vide hic per Sappiam melius, & Bar.inf.rubr.de success.edict.Ias. hic confundit terminos.

Col 6.versi.eueniebat ergò aliquando, quòd cognatus qui erat in quinto &c. } Scot. Hoc falsum. Vide quod adnotaui sup.col.2.post num.22. ad uersi.certa de iure prætorio iste cognatus &c.

Col. 7.versi.ego respondeo, quòd non } Scot.& bene. Nam potius est præsupponere terminos habiles, l.qui testamento, in prin. de testa.

Col. 8.versi.certè ista lex esset &c. } Sco. Tu aduerte, quòd hoc esse non potest, cum l.defunctis, fuerit hac nostra l.vetustior.

Col. 11.versi.per illa verba, nolo accipere, (ita legendum, non adire) inducitur repudiatio: sed potest mora purgari. } Scot. aduerte, quia puto falsum. Nam mora non inducit repudiationem iuris iam quæsiti. l.si mora. ff.solut. matri. Et intellige, noluit accipere, idest, fuit in mora accipiendi. Sunt autem verba Iurisconsulti, & debent intelligi secundum subiectam materiam. l. insulam, de præscrip.verbo.

Col. 12.versi.responde, quòd speciale est in filio &c. } Scot. sic videmus in edicto de sepul.viola.l.3 §.si ne mo. iunct.§.si is cuius interest.ff. de sepul.viola.

Versi.ius crediti non habebit. } Scot.ius crediti amisisse: nam alleg.fi.l.super, seu praeced.d.l.extat.

Sub nu. 43.ver.tunc arguitur sic. } Scot. Dec.reprehendit hoc, col.9.in fi.

Sub num.44.versi.§.fi.ff de iurisd.om.iud. } Scot.leg.§.fin. cum glo.ff.de iurisd.omn.iud.

Col. 18 vers.vt intelligatur ille tex.iure consanguinitatis, idest, iure &c. } Scot. Tu caue, quia consanguinitas est tãtùm inter fratres.l.3.resp. 1.de suis, & legit. Inst.de legit.agnat.success.§. 1.gl.expressa.Inst. de success. cogna.§.vulgò quæsitas, uerb.species.

Col.2 ..versi.illud quod dicitur, quod agnati sunt, qui iunguntur &c. } Scot. Probatur in l.quem filius. de adop. iunc.l. 1.in fi.de suis & legit.& sola d.l.quem filius, probat a sensu contrario. Addidi ad Alex.hic col. fi.ex Dec.hic, col.antep.

Col.22.versi.tex.est in c. 1.§.& si clientulus &c. } Scot. Adde tex.in cap. 1.de success.fratr.uel grad.success.in feud.prin.

Versi.tunc etiam in correctorijs lex noua corrigens &c. } Scot. Immo hoc non habet locum in statuto contra, vel præter ius. Abb.in vtroque c.hic alleg.

Col. 23.uers.& ex hoc dicit se consuluisse &c. } Scot. consi. Pau.Castr.reprobat Ias.inf.nu.59.

Col. 24.vers.quæstio Placent non est de filio in potestate, sed filium de filio emancipato mortuo ab intestato. } Scot. duo

autem

autem gloss.hic dicit,patrem filio,fiducia non cõtracta, emancipato non succedere,loquitur contra,l.1.in fi.si quis a paren.l.si ad patrem,de suis,& legit.Instis.de bono, possess. §. & cum de testatis. uersi. tertiò decem personæ &c. cum enim pater erat manumissor,idest. contracta fiducia emancipauerat,legitimam habebat hæreditatem filij : cũ non erat manumissor,idest non contracta &c. habebat bono.possess. Vndè decem personæ. Castis hic.

Col.pen.uers.& vltra vires hæreditarias.} Scot. quod intellige,nisi beneficio inuentarij vtatur, per l.fi.inf.de iure delib.

Vnde legitimi. *Tit. 15.*

Ad l.non hoc. 4.

Sub numero 12.versi.vt planè dixi in l.2.sup.de bono.possess.tab.

Ad l. certum. 5.

Col.2.uersi.secundum Bald.hic,in 6.col.} Scot.Fallit etiam in casu.§.primæ.vic.& ibi gloss. in Auth. de nupt. & in casu §.fi.in Auth.vt null. iud.

Col.4.vers.qua mediante expugnato &c. Cogitur inuitus venire &c.} Scot.vide optimum arg. Castrens.in d.l.2.col.fi.uersi.contra eam tamen facit &c.

De successor.edict. *Tit. 16.*

Ad l. si auiæ. 2.

Col.3.uersi.an agnat.vel filius.} Scot.vbi secus est in filio, qui aut vtrumque retinet, aut neutrum.

Versi,ne libertus plures patronos habeat.} Scot. Quemadmodum dicimus in vasallo diuiso feudo, cap. Imperialem, §. præterea.de prohib. feud. alien. per Feder.

Versi.incip.videretur fortasse.} Scot.vide Alex.in add.ad Bart.l.si cognatis,de rebus dub.lit.h.& l. hæredes mei,§.fi.col.1.ad fi.ff.ad Treb.

Versi.§.si duo ff.de legit.tutor.} Scot. Immo ibi non potest considerari affectio, cum libertus nullam sanguinis coniunctionem habeat cum patrono : sed perpenditur rigor verborum.d.l. si libertus præterito,§.1.alleg.per Ias.in fi.præced.col. Hæc Alc. in d.§.in fideicommisso.

De collatio. *Tit. 20.*

Ad l. pactum dotali. 3.

Col.2.uersi.in quo viget statutum.& non alibi.} Scot.Adde casum d.l.communium,iunc.§.filium ; Auth.quib. mod.natur.sui.

Versi.quæritur,in secundo dubio.} Scot.& Alex.l.fi. inf.eo. ad fi.hoc ponit.

Col.pen.uersi.nisi quæ sunt approbata.} Scot.vide suprà,l.fi. col.5.unde liber.

Col. ult. uers.§.sub hac tamen.} Scot.ver.non autem hypothecam.

Ad l. filiæ licet. 12.

Col. 1.uersi.considera, quòd licet Bartol.ibi faciat quatuor casus principales,tamen solum in primo casu &c.} Scot.Aduerte,quia conferuntur etiam non empti nomine filij,licet filio traditi.Rip.l.in quartam.sub nu.173. ff.ad l.Falcid.

Ad l. vt liberis. 17.

Col. 3.uers.hinc,& tertio dixit singul.Bart.se respondisse in contingentia facti.} Scot.Immo Bartol. vult contrarium rectè inspiciendo. Moder. ad Alexand. consi. 28. lib.2.

Ad l.illam. 19.

Colum. 2.uers.& istum casum ponit secundo loco tex. ibi, vel si qua intestata.} Scot.aduerte tamen, quia corrigun tur hæc per Auth.hic positam.

De testamentis. *Tit. 23.*

Ad Auth. hoc inter liberos.

Col.ult.uers.& sic iste text. dicitur facere contra regulam. d. §. militiã missus &c.} Scot. vide quod adnotaui ad l. 1.C.de sum.Trinit.ad Bar.col.10. in fi.

Ad l. dictantibus. 22.

Col.2.uersi.licet autoritas Bald sit magna, cùm non habet contradicentem.} Scot. habet contradicentem Ang.fratrem suum,cons. 275.nu.6.inf.per hunc alleg.

Col.3.uers.cogita.} Scot. Idem videtur dicere Azo in sum.de testib.col.2.

Ad l. cum antiquitas. 28.

Col.2.uers. tamen ille tex.non multum facit.} Scot. Immo Bart.in d.l.hæredes,§.fina.sequitur glo. arg. ex assignatione liberti.

De hæred. instit. *Tit. 24.*

Ad l. quoties. 24.

Col.5.uersi.solutio,Bart.hic,qui dicit semper veritatem.} Sco. Facit quod ponit Ias. post Bald. in l. omnimodo, num.9.sup.de inoffic.testa. vbi quòd institutio filij in re certa,non potest adimi in codicillis, immo nec institutio extranei, vt ibi per eum post Ludouicum.

De instit. & substit. *Tit. 25.*

Ad l. si quis. 7.

Sub nu.11.uers.Ego tamen aliter dico,quòd aut tempore &c.} Scot.vide Bello.cons.81.nu. 16

De liber. præter. *Tit. 28.*

Ad l. si auus. 2.

Versi.dixi in l.qui se patris.suprà vnde liber.} Scot. & in l.fi. col.2.ad fin.de success.edict.

De iure deliberandi. *Tit. 30.*

Ad l. scimus. 22.

Col.4.uers. Ita intelligunt Cyn.& Fulg.& Specul. &c.} Scot. & rectius,quicquid alij sentiant.Ad rationem Alexandri respondeo,vt ad eum notaui. Verba quidem,venerabili signo (quod Iason ait)sunt componenda cum sequentibus, non tamen ideo verũ est huius proloquium. Quod enim scribunt de testibus,vt hæredem cognoscant, in superiore clausula,non approbo, dixi in rubr.de ope. nou.nunc.

Porrò

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD INTERPRETATIONES PHILIPPI Decij, in Libros Digestorum.

Scholia ad Librum Primum.

De iustit. & iur. *Tit. 1.*

Ad l. vt vim. 3.

Olum. 3. vers. & quod ibi Bart.} Scot. Facit l. 4. §. lege 12. tabularum. ff. ad leg. Aquil.

Sub nu. 29. Add. Dormiens. an, & quando dormiens teneatur &c.} Scot. Idem dici potest eadem ratione, & maiori de ebrio, cum ebriositas sit peccatum. c. vinolentum, cum seq. 35. distinct. & magis in potestate hominis sit abstinentia à vino, quã a somno. vel in somnijs furendo, vel separatim dormiẽdo, vt experientia docere potest rerum magistra .c. quam sit, de elect. in 6.

De offic. eius cui mand. est iurisd. *Tit. 21*

Ad Rubr.

Col. 2. uer. secus uidetur in delegatis a principe qui maiores &c.} Scot. Effectum maioritatis in delegato principis, qui non potest exequi, vel committere executionem suæ sententiæ vi armata, sicut potest ordinarius, vide per Feli. in c. de cætero. nu. 8. de re iudic.

Vers. retenta communi conclusione, quòd delegatus a principe maior sit ordinario, habet tamen ordinarius firmiorem &c.} Scot. Quod non est absurdum. vnus enim dignitate põt alteri præstare, quamuis administratione par illi minimè sit. not. Bar. l. 1. §. si quis. ff. de appellatio.

Colum. 2. officium est generale nomen ad omne ministerium &c. Scot. Legatus dicitur habere officiũ. & venit appellatione officialis. Marti. Laudens. tract. de leg. q. 4.

Vers. an delegatus Papæ &c.} Scot. An feudatarius sit officialis domini, Soci. cons. 272. 2. volu. & in reperto. cõsil. Bruni. verb. feudatarij domini an veniãt &c.

Vers. si statutum facit mentionem de officialibus communis &c.} Scot. Episcopus, & vicarius dicuntur officiales cõmunis. Dec. in c. significasti. col. 3. de offic. delega.

Ad l. 1.

Scot. vide Hotomanum in Comment. verb. iur. uerb. dignitatum. Istud verum est, quòd ordinarij consules, honorarijs preferuntur. in Grec. Auth. cõstit. 46.

Colum. 2. vers. quod sint quinque gradus magistratuum &c.} Scot. isti Doct. inf. in discursu omittunt principem de quo glos. clem. de baptis.

Vers. videndum est de exemplis cuiuslibet gradus.} Scot. Corius in princ. historiæ suæ Mediolanens. seu paulò post princ. ponit pontificem in primo gradu, in secundo Imperatorem, in tertio Ducem, omisso Rege; in quarto principem; in quinto Marchionem, in sexto Comitem, in septimo valuasorem, in octauo capitaneum. vide etiam Spiegelium in verb. Imperator. Leand. Alber. in descript. Ital. vbi de Neapoli ponit Comites post Marchiones, & principes ante Duces. vide rubr. in feud. quis sit dux &c. vbi posui. Sic fecit Mathęus Marius Boiardus in Rolãdo amatore, cant. 1. Barones autem post Comites, in quodã discursu impresso post tract. Corseti, de potest. reg. tom. 12. tracta. Ioann. Ferald. tracta. de iuribus, & priuileg. regni Franco. sub nũ. 16. Boer. tract. de ord. & praeced. grad. vtr. Rubr. de ord. cõsi sto. regij, sub nu. 4. vbi paulò post dicit alibi Comites haberi maiores marchionibus, alibi minores. videtur tamen ex inscriptione. c. grandi. de suppl. neglig. prælat. quòd baro sit maior Comite.

Col. 3. vers. Papa ibi scribit Constantino Imperatori, qui erat verus Imperator illo tempore, quia non erat Imperium translatum in Germanos &c.} Scot. Errat hic homo rudis historię: nec aduertit inscriptionẽ. Non. n. literę mittũtur ad Cõstantinũ, sed ad Cõstantinop. idest, cõstãtinopolitanũ Imperatorẽ. Prætereà Inno. 3. scribit, quo sedẽte fluxerũt anni 445. Ex quo Stephanus. 2. trãstulerat à Græcis ad Gallos Imperiũ, vt habetur in c. venerabilem, de elect. Constãtinus aũt obierat ante Põtificẽ d. c. solite. autorẽ, seu Inn. 3. sup. nominatũ annis 880. Historiam discutienti hęc manifestius apparebunt.

Vers. videmus etiam, quòd Imperator ponit se in numero militum &c.} Scot. Papa tamen nunqũam se ponit in numero Cardinalium: tamẽ appellat ipsos fratres.

Nu. 11. uer. Primo præfectus ptorio. &c.} Sc. Est l. 1. illustres. C. de mo. mulct. Adde q custodes auri Imperatorij in ęrario, sũt illustr. l. fi. C. de suscept. & arca. li. 10

Vers. sexto in gradu illustriũ sunt Reges: &c.} Scot. Adde in inscriptionem c. pen. de confir. vti. vel inuti. appelãtur excellẽtes in c. grãdi. de suppl. neglig. pręlat. in 6.

Nu. 16. vers. idem est in doctoribus legentibus per 20. annos, qui efficiuntur. &c.} Scot. Isti præponuntur aduocatis in l. 2. § sed & Anatolium. C. de vet. iur. enucl.

Vers. loquitur in Legato simplici qui non sit Cardinalis.} Scot. Hoc falsum. nam d. c. 1. dirigitur ad Cardinalem Legatum, cui prouidet ea constitutione.

Vers. alibi tamen prætor dicitur clarissimus.} Scot. Prætorẽ lex appellat procõsulẽ, l. 1. de alie. iudic. mutã. cau. fac. vbi glos. l. 1. quod cũ eo. ubi glos. Sed ego credo d. ll. propriè intelligendas. Nã sunt excerptę ex Caij libris ad edictũ prouinciale: prouincię autem quędã erãt præsidales, ita loquẽdũ exẽplo Imperatoris in l. ob æs. C. de præd. min. vbi dicitur præsidale decretũ: nõ ãt præsidiales, vt male appellat Pauinius in Imperio Romano. Hoc. n. deducit a præsidio, si modò reperitur. Non. n. memini me legere præsidialis, & præsidiale, sed præsidiarius, ria, rium

Sub num. 21. uers. ex quo datur intelligi, quòd aliqui duces illu-

stres sunt, aliqui spectabiles.} Scot. Tu considera, quòd si dux, vt dux, vel ex suo ducatu, & non aliunde, esset illustris, ab ipso ad quæstorem palatinum, qui est illustris, non deberet appellari, cum appellatio facienda sit ad maiorem, Sed quoniam videmus contra in d.l. si quando, ideo dicendum est, ibi ducem non esse illustrem ex ducatu, sed aliunde. Sed quoniam tanquam dux, & sic spectabilis tulerit sententiam, appellatur ad Illustrem tanquam maiorem illo, vt duce iudice, non vt aliàs illustri: quod innuit vers. siue maiore. &c. Bart. d. l.

Col. 6. vers. inter spectabiles numeratur episcopus &c.} Scot. Episcopus appellatur serenissimus, seu ei tribuitur serenitas. Clem. in plerisque, de elect. Thesaur. Christ. relig. & specul. sacro. summo. pontif. c. 20.

Sub nu. 27. vers. uis tota consistit in hoc, an verum sit quod magistratus inferiores &c.} Scot. a defensore ciuitatis, qui minimus est iudex, vt sup. col. præced. vers. in quinto, & vltimo gradu &c. delegatur. text. cum glos. verb. administratore, vers. si verò non, §. si verò semel. Auth. de exhib. re. sed repugnat text. vers. nulla existente licentia, §. iusiurandum, de defens. ciuit. sed verè non repugnat. loquitur enim non de delegando sed de constituendo vicarios, seu vicegerentes, aut locum tenentes, qui differunt, cum sint ordinarij, vt hic Alex. in rubr. per duas col.

Vers. & de maioribus magistratibus intelligitur, prout ibi exempla &c.} Scot. Aduerte, quòd in secundo casu legis ponuntur exempla, nec respiciunt principium. Et casus magis dubius ibi deciditur. Cum enim concludatur proconsulem, prætorem, præsidem non posse eo die iubere iudicari, quo priuati sunt futuri, multò minus id poterit magistraniunculus. Et ideo Iurisconsultus posuit exempla ad tollendam omnem dubitationem, & maiores expressit, ad inclusionem minorum. Quæ nihil faciunt ad regulam priorem, sed aliam inducunt regulam, aliumque casum determinant.

Vers. illud est unum de requisitis.} Scot. Quoties actio quæpiam duas, tresue res necessario postulat, vt subsistat, argumentum negatiue est ratum, non affirmatiuè.

Vers. requiritur quòd sit de maioribus.} Scot. Hoc falsum est. vide Iaso. nu. 27. vers. quia ostendo &c. vide Alexan. l. more. nu. 27. inf. tit. 2. Paul. Castrens. in l. a iudice, in princ. de iudic.

Vers. uerificatur in minima potestate.} Scot. Glos. l. 1. de cōstit. princ. exponit Imperium merum, & mistum, potestatem. iurisdictionem. Potestas igitur magistratiunculis quoq; competit. vide sup. uerb. circa secundum. de iurisdictione.

Col. 7. uers. sed replicari potest.} Sco. Hanc argumentationem Decij tollo in l. placet. C. de pedan. iudic. vbi dixi.

Vers. ideo dicendum est, quòd non dignitate iudicum &c.} Sco. vacant hæc. satis enim verba text. quem Alex. post alios inducit d. l. 1. sup. de off. præf. prætorio. hoc innuunt ad officij magnitudinem. Deinde adde, quòd Dec. hic non aduertit, quòd Alex. idem supplet (si tamen suppletio est facienda) in suo notab. 1. vers. ex magnitudine enim dignitatis, & ponderis rei, præsumitur electa &c.

Col. 8. uers. uidetur habere potest. delegan. secundum naturam causarum.} Scot. cautè, ... videatur sibi contradicere secutus Fulgosium. sup. vel melius de causis delegabilibus intellexerit secundum omnes: quod dixi procedere, si dixisset magistratuum, non causarum.

Col. 9. uers. probatur per alia iura, non quod a contrario sensu hoc inducatur.} Scot. Aduerte, quòd reperies multos casus in quibus per alia iura nō probabitur, quod eliciunt vel iurisconsulti, vel statuentes, per arg. a sensu contrario.

Vers. illa tamen regula, quòd mulier regulariter admittatur, non inducitur a contrario sensu, sed præsupponitur probari per alia iura.} Scot. Imò lepiculum fuisset, improbandumque factum iureconsulti, si habuisset alias leges, & confugisset ad eam argumentationem. Is ait ex eo colligi. Non igitur aliunde. vide etiam Ferret. ibi reprobantem hanc calumniam Decij, per verba illius text.

Col. 10. uers. ex hoc tamen non conceditur si patri &c.} Scot. Hæc est vna ex limitationibus regulæ, vt non procedat, argumen. a contra. sensu, quoties legi aliquæ repugnaret. Non tamen ideo vera non est regula.

Vers. Ad hoc facit text. in l. pen. &c.} Scot. vbi morte afficit præfectus vigilum furem.

Col. 11. uers. ut not. Dyn. in c. 47.} Scot. Dyn. nullum ibi de hoc verbum.

Colum. 12. uers. Fulgos. non negat hoc probari per aliam &c.} Scot. Satis igitur est inutilis vestigatio: ut Alexan. hic ait.

Col. 13. uers. Alexan. tractat materiam arg. a contrario sensu.} Scot. De qua materia vide Achidiac. in ca. Gonsaldus. 29. q. 1. Roui l. tracta. de iust. & iur. c. 14. vbi meminit Archidia.

Col. 15. uers. similiter argu. a contrario sensu habet locum in sententijs.} Scot. Cortet. in sing. suis in princ.

Col. 27. uers. quando dicitur, si non redierit exhæredo: si reuertatur non uidetur institutus, quia hoc a contrario sensu non infertur.} Scot. Nam quemadmodum filius, qui sub conditione institutus fortuita, vel mixta sit, eius defectu censetur præteritus. l. si pater, C. de instit. & substit. l. filius a patre, inf. de liber. & posthu. ita si scriptus exhæres sit adiecta conditione, sub contraria non institutus, sed præteritus censetur. dd. ll.

Sub nume. 59. add. & coniectura. No. quod argum. &c.} Scot. vide inf. nu. seq.

Sub nu. 60. vers. qui idē dicit si statutum velit, quòd verba &c.} Scot. Huic parti non obstant, quæ dubitationem sibi facere subijcit Dec. argumen. not. hic per Alex. num. 47.

Sub nu. 63. uers. & facit quod not. Bart. in l. pen sup. alleg. &c.} Scot. Hoc minimè admiserim, Non enim paria sunt accelerare necem, & innocentē condemnare, seu punire. Imò, tanta est inter hos casus differentia quanta inter qualitatem, & substantiam. Acceleratio enim, qualitas est, (vt ita dicam) ipsa mortis inflictio est, quasi substantia. Sed aptius exemplum, quanta inter solutionis eius, quod debes tardationem, & bonorum quæ nihil ad te pertinent, direptionem. Vtique grauior est direptio, quàm prolata aliquantulum solutio; cum quod differtur non auferatur. leg. quoties, C. de præci. Imper. offer. Sic grauior est innocentis punitio,

tio, quàm pœna nocentis accelerata. Hic enim peccamus in qualitate, ibi in substantia. Hic crimē celeritatis ad actum, ibi actus ipse. Dic accidens pro qualitate, si placet. Hoc nullam vim habet. Ita loquitur in simili Castrens. l. Imperium. numero. 3. inf. tit. 2.

Sub nu. 64. versi. qui non potest constitui &c. Scot. vide hic Alex. nu. 53. in fi. qui distinguit cum Baldo.

Nu. 69. versi. tenet quòd sic. Scot. vide omnino Dec. in c. quæ in ecclesiarum. nu. 27. & seq. vbi de hoc. extra, de constit. vbi aliter sentit, quàm hic sentiat.

Vers. & quia iudex potest cognoscere, an sua sit iurisdictio &c. Scot. Tu aduerte hoc, si dubium sit inter partes: secus si inter partem, & iudicem, vt ibi Bald.

Sub nu. 75. vers. ut per Alex. hic. Scot. nu. 57. vers. quod intellige, vbi aliàs debet perdere commodum &c. tunc. vers. nam vbi non deberet &c.

Sub nu. 79. vers. propter necessitatem licet furari &c. Scot. vide Bald. l. 2. §. pen. ff. ad leg. Rhod. de iactu.

Sub nu. 82. vers. quia princeps legibus solutus est. Scot. eandem rationem tradit Bart. nec allegat quicquam, in l. Imperium. col. pen. nu. 22. in fi. inf. tit. 2.

Vers. ille text. parum facit, quia ibi &c. Scot. De inductione huius text. adnotaui ad Bart. & Alex. hic.

Vers. unde ad illum text. Ias. hic respondet aliter &c. Sco. Pro intellectu Iaso. Facit summarium Paul. Castrens. d. leg. vni.

Vers. nulla esset specialitas in delegato principis &c. Scot. Imò speciale est in eo ibi, vt ad ipsum appelletur a subdelegato, & est singularis casus, vt ibi Bart. Aliud speciale colligit Soci. hic, col. fin. vers. satis enim.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Philip. Dec. in librum secundum Digest.

De iurisd. omn. iud. Tit. 1. Ad Rubr.

Vers. uerba in dubio intelliguntur in potiori significatu. l. 1. §. qui in perpetuum &c. Scot. vide quod ibi notaui.

Ad l. si familia. 9.

Col. 1. uers. quartò nota hic, quòd furtum, & damnum ponuntur tanquam diuersa ad idem &c. Scot. vide l. si longius, §. 1. de iudic. vbi ponuntur disiunctiuè.

Scholia Fed. Scot. Iureconf. &c. Ad Philip. Dec. in Librum duodecimum Digest.

De reb. cred. Si cert. peta. &c. Tit. 1.

Ad Rubricam. lectu. 1.

Col. 2. uer. tutior uidetur illa cōtinuatio, qua colligitur sup. &c. Scot. Sed adhuc quæri potest de ratione dictę diuisionis librorum Pandectarum, sed Digestorum.

Ad l. 2.

Col. 7. vers. aliter ad illum text. respondebam, dum legerem Institutiones. Scot. vide Dec. in c. quoniam contra. colum. secunda. de probat. & nota hic, quòd legit Institutiones, vt etiam habetur in huius uita scripta per Boazan.

§. mutui datio, col. vlt. vers. dictum unius facit præsumptionem &c. Scot. vide glos. per illum text. in leg. Theo-

pompus, de do. præleg.

Ad l. cum quid. 3.

Sub num. 21. vers. sed de consuetudine seruatur, quòd etiam doctor in uno gradu &c. Scot. vide Lauren. de Rodulph. in tracta. de vsuc. par. 3. nume. 32. Neuiz. in Syl. nupt. ch. 108. colu. 4. Chassen. in catalo. gl. mu. 10. par. 35. consid. in fi. dicit hoc nō multum securum, quem vide, quia, inquit, non creditur doctori &c. quasi hoc probato dictum militet.

Ad l. quod te. 5.

Sub nume. 12. versi. tamen Bald. quadam iura adducit, quæ nihil probant. Et contra Baldum facit &c. Scot. Baldum tuetur Crauet. cons. 64.

Ad l. quidam. 21.

Vers. c. 1. de mut. pet. &c. Scot. Adde c. vlt. de transact. vbi glos.

Ad l. qui pecuniam. 30.

Colum. 2. versicul. si apparet spes de futura numeratione &c. Scot. Hoc videtur contra glos. in l. fin. C. de cond. ex leg. quæ dicit notarium non scribere spem partium.

Ad l. lecta. 40.

Col. 2. vers. tollitur, vel reformatur. Scot. Facit glos. verb. reformare in l. vectigalia. ff. de publica. Adde quòd reformare significat rescindere. l. interpositas, C. de transact.

De in lit. iuran. Tit. 3.

Ad l. in actionibus. 5.

Col. 4. uersic. non autem negatiuè &c. Scot. leg. moris. in princ. ff. de pen. & §. 1. uers. erit & illa pœna.

De rebus credit. Si cert. peta. &c. lectu. nouiss.
Ad Rubricam.

Col. 2. uersi. quæ simpliciter communiter approbatur &c. Sco. vide Ias. in l. non dubium. nu. 14. C. de legi.

Versi. & facit text. in l. debet. de adilic. edic. Scot. Adde Ias. l. fi. col. 10. versi. primò quæro &c. C. de iur. emphyteo. Bald. rubr. C. de reb. cred. sup. 3. quæst. Gal lad. cons. 65. in casu proposito, nu. 1. Attenditur autem fauor eius, cui competit actio. Ias. l. petens. nu. 17. C. de pact.

Col. 5. uers. propriè actio illa dicitur, quæ personalis est &c. facit text. &c. Scot, Tu dic contra per l. pecuniæ verbum, §. actionis verbum. ff. de verb. significat. l. fin. C. de hæred. vel act. vend. Ias. §. sic itaq; not. 5 in fi. Instit. de actio.

Col. ult. uersicul. etiam respectu speciei quantum ad iuris &c. Scot. Idē in mutuo ciuitati, quia fingitur præcessio numerationis, vt hic per Alex.

Ad l. 1.

Sub nu. 25. uersi. sed responderi potest &c. Scot. vide Dec. l. semper in obscuris. nu. 11. de reg. iur.

Sub num. 25. sed dic ualere arg. &c. Scot. Sed aduerte, quia creditor in plus se habet, quàm etymologia, sicut Imperator. Deinde est verbale nomen, vt inf. §. appellata. hic alleg.

Sub nu. 65. uersi. ubi defendo communem &c. Scot, Imò ibi sequitur Abb. contra communem.

Sub nu. 75. uerf. ut not. Dominic. de fan. &c.] Scot. Idem Dec. in l.illam. col. 1. ad fin. C. de collat.

Sub nu. 92. uerf. respondetur, quod cum in dictis iuribus fiat differentia &c.] Scot. Facit sup. nu. 38.

Ad l. mutuum damus. 2.

Col. 1. uerf. in quo idem restituitur.] Scot. inf. colum. quarta post med.

Col. 2. uerf. pro tali commodata licitum est aliquid recipere &c.] Scot. Non video rationem huius dicti, cum commodatum debeat esse gratuitum, etiam in rebus, quibus vtitur commodatarius periculosius, quàm pecuniæ ad pompam. d. §. fi. §. item. in fi. Instit. quib. mod. re contrah. oblig.

Verf. illa dictio, quandoque, ibi intelligitur, pro aliquo tempore, ut si dicam homines quandoq; moriuntur.] Scot. l. mortis, §. 1. in fi. ff. de donat. cau. mort.

Sub nu. 14. uerf. licet dominium &c.] Scot. sup. in princ.

§. mutui. col. 1. uer. & quia in mutuo &c.] Scot. Hæc ratio, & sequens, in verf. & quia &c. sunt Socini hic.

Nu. 8. uerf. ut pro frumento possit reddi pecunia.] Scot. ita enim legendum, non farina, vt malè legitur hic, & in summar. d. nu. 8. Adde de vino, & aceto sup. in princ. l. col. antep.

Sub nume. 24. uerfi. arma non debent auferri militi, nec libri scholari, & ad hoc facit, quia etiam in rebus haberi debet ratio &c.] Scot. Vide quod dixit sup. de caponibus. sub nu. 9.

Ad l. cum quid. 3.

Col. 2. uerf. partes uidentur conuenire de eo &c.] Scot. Vide l. quæro. §. 1. loca. C. cum inter. de renunc. simile in arbitrio dixit Alciat. l. 1. de lega. 1.

Sub nu. 20. uerf. concludendum uidetur, quòd doctor etiam sine examine &c.] Scot. Et hoc comprobatur, quia tantum operatur dignitas adepta per priuilegium, quantum adepta de iure communi. l. cum ex ratione. ff. de excus. tuto. Alex. conf. 146. ad fin. lib. 2.

Scholia F. Sc. Ad Philip. Dec. in lib. 1. Cod. D. N. Iustiniani Principis sacratissimi.

De sacrosf. eccles. *Tit. 2.*

Ad Auth. qui rem.

Col. 1. uerf. quando fit notabilis quantitatis. secus &c.] Scot. Contra inf. sub nu. 18. & seq.

Verf. ista priuatio est pœna.] Scot. Ista tria ponit Ias. conf. 17. lib. 1.

Nu. 14. priuatus propter deteriorationem &c. ex quo inferri uidetur &c.] Scot. Ias. conf. 79. quæst. vlt. tenet quòd non fiat compensatio.

Sub nu. 18 uerf. & hoc etiam procedit: & patet in actione furti qua etiam pro uno &c.] Scot. Contra sup. ante, & post nu. 3. tamen aduerte ad formam.

De edendo. *Tit. 1.* *Ad Rubricam.*

Colum. 1. uerf. quod est preparatorium.] Scot. vide l. 3. quâ nemo allegat. ff. de li. exhib. vbi habetur hoc verbû.

Verf. & ita est de praeparatorijs, quae sequuntur principale. Vnde legato argento &c.] Scot. Et prohibita aliqua re, prohibetur eius præambulum. l. oratio. ff. de sponsal. Bart. l. fin. C. de reb. alie. non alie.

Verf. mulier priuatur dote, propter adulterium. c. plerunq; &c.] Scot. Horatius, Cruribus hæc metuat, doti deprænsa, egomet mi.

Verf. propter osculum luxuriosum, uel manibus positis &c.] Sco. Hoc falsum: nec intellexerunt Vlpiani verba d. l. quod ait. in princ. l. capite quinto. in princ. eis in locis latius adnotaui. vide Alciat. in Parergis. Ouid. eleg. 5. lib. 2. Amo.

Ad l. 1.

Col. 2. uerf. liber rationum uidetur unum corpus totum connexum.] Scot. Hoc videtur contra l. argentarius. §. edi verb. totum. ff. de eden.

Sub nu. 13. uerf. & istam differentiam inter uentil. & rationem &c.] Scot. vide Bart. l. pen. C. quib. ex caus. maio. & l. non dubium. col. 3. verf. & secundo, quando ratio legis. sp. de legib.

Sub nu. 19. uerf. in principio loquitur de rationibus, & postea rationes &c.] Scot. vide Alber. verb. rationes dicunt.

Col. pen. uerf. ista tamen est communis opinio. quòd officio iudicis &c.] Scot. Pro receptiori sententia, adde leg. Aristo. ff. de acquir. hæred.

Ad l. 2.

Sub nu. 14. uerf. non solùm in ciuilibus, sed etiam in criminalibus.] Scot. Sentit hic Dec. dari positiones in criminalibus.

Sub nu. 25. uerf. iudex pronunciare potest &c.] Scot. Innocentij, Bartholique sententia posset infirmari ea ratione, quòd pœna qua priuamur, locum non habet, nisi lex eam speciatim complectatur. Bald. Auth. ex testamento, col. pen. C. de collat. Adde text. §. cum igitur. in auth. de non elig. secûd. nuben. & glos. c. fi. de iur. patro. Alex. l. vinum. col. 4. fi cert. peta. Dec. l. quod te. nu. 54. eod. tit. fi cert. peta.

Nu. 16. uerf. quando requisitus a iudice negat &c.] Scot. secus est interrogante parte, non iudice. Non enim subsistit Innocentij côclusio. Ang. l. fi. ff. de re. vêd.

Sub nu. 36. uerf. dixi in d. c. ecclesia sanctæ Mariæ.] Scot. col. 10. vide c. tam ex literis, & ibi glo. de restit. in integ. Abb. c. quoniam contra. nu. 27. de proba.

Ad l. edita. 3.

Sub nu. 50. uerf. si ex forma statut istetur iuramento accusationis &c. non habebit locum in haerede &c.] Scot. inf. contrarium determinatur in verf. præterea etiam in iuramento &c.

Ad Auth. si quis in aliquo.

Sub nu. 13. per Moder. in c. quoniam contra &c.] Sco. vbi Dec. nu. 48. & seq. & num. 51. cum seq. aliqua ponit de materia huius Auth.

Col. vlt. in fi. uerf. secundum Alex. hic.] Scot. ista verba referuntur ad verbum, limitatione, non ad uerbum, videtur: quia Alex. nullam mentionem facit de ista fallentia. Anton. de Alex.

De in ius uocando. *Tit. 2.*

Ad l. venia. 2.

Col. 3. uerf. patet istam esse magis communem opinionem] Sco. vide Dec. l. fin. nu. 2. & 3. inf. vnde legit. & l. fin. col. pen. inf. und. lib. post Alex. & Iaso.

De pactis. *Tit. 3.*

Ad l. 1.

Colum. 5. uersicul. conclusio glos. in d. leg. Lucius &c.] Scot. vide

Vide Alciat. in simili in l. hæredes mei. §. cum ita, in fideicommissaria substit. in fi. 1. ampliat. vbi allegat hæc Decij, & Corn. in consil.

Vers. adeo quòd minori etiam non competeret restitutio &c. } Scot. At minor restituitur aduersus compromissum, tametsi quid arbiter sit dijudicaturus, est incertum. l. si minor 25. annis filiof. §. fi. vide Bart. 2. constit. C. 3. col. uer. non obstat. l. si minor 25. annis &c.

Ad l. si pascenda. 8.

Scot. vacca mortua, remanet societas in vitulo ex ea nato glos. d. l. si id quod quis. ff. pro soc.

Col. fin. uers. & in probando mortem animalium differentia est an agatur &c. } Scot. vide ll. Longobard. sub rub. de eo qui pecud. in damn. inue.

Ad l. si pacto quo pœnam. 14.

Col. 2. uers. si constat iudici datam fuisse tenutam &c. } Scot. Hoc videtur ridiculum. Nam sup. requirit constare iudici nullam defensionem competere, quod aliud est, quàm constare iudici citationem interuenisse.

Ad l. pactum quod dotali. 15.

Col. 1. uers. primo Mod. hic dicunt quod &c. } Scot. Tu dic, quòd hoc dicit apertè glos. in verb. ea quæ.

Ad l. pactum curatoris. 22.

Nu. 7. quod tutor, uel curator non possit facere pacem &c. } Scot. Quæ & quot requirantur, vt tutor possit facere pacem pro pupillo, tradit Decia. respons. 38. volum. 1.

Ad l. fina. 30.

Nu. 2. uers. non ualet, quia est contra bonos mores. } Scot. vide cautelam notabilem, quam ponit Azo in sum. C. de pact. col. 2. in fin. quam nemo hic ponderat, quod sciam. Tamen periculosa est per glos. in c. quanquam. de vsur. in 6. & per decisionem Alciat. hic post Imo. in aliâ q. ne eludatur dispositio l. nostræ. Simile per Alex. l. j. in prin. & l. 3. vbi addidi. ff. de verbo. obliga.

Nu. 9. uers. non uidetur superfluum si clarius aperiatur &c. } Scot. Facit glos. fin. vers. respondetur, hæc clarius &c. in fi. l. aduersus transact.

Sub nu. 2. & uers. chor. & uers. 6. quæro. } Scot. vbi Dec. idem tenet quod hic col. 18. in fi.

Scholia Fed. Scoti Iurisconsf. &c. Ad Philip. Dec. in sextum librum Codicis.

De seruis fugit. Tit. 1.

Ad l. si fugitiui. 3.

Nu. 19. uers. quo mediante deliquit. } Scot. Facit glos. in §. Item surdus. verb. amittunt. & maximè impij aduocati &c. Instit. quib. non est permiss. face. testa. vbi addidi.

Sub nu. 41. vers. C. qui milit. non poss. lib. 12. } Scot. Et tempore Antonini Philosophi. vnde Vergi. 9. Aeneid. appellat arma serui vetitia, ibi Mœonio Regi quē serua Lycimnia furtim Sustulerat, vetitisq; ad Troiam miserat armis. De Creten. Aristo. lib. 1. c. 3. Politico. de Romanis vide l. ab omni, ff. de re milita.

Qui admit. ad bono. possess. &c. Tit. 9.

Ad Rubr.

Sub. nu. 3. uers. ibi potestati eorum. } Scot. vide l. quis sit fugitiuus, §. pen. ff. de ædilic. edic.

Sub nu. 7. uers. hoc etiam speciali ratione potest dici. } Scot. Hoc tamen confunditur per rubr. iunc. l. 1. C. de pręben. salar. libr. 10.

Sub nu. 9. uers. ut dicit Corn. Perus. hic, per l. &c. } Scot. Christopho. Castell. & Ias. rubr. ff. de lega. 1. col. 2.

Colum. 4. uersic. de quo ibi uidebimus. } Sco. vbi nihil ad rub. dixit.

Vers. ergò pariter illud verbum, persequendi, intelligitur ius quo &c. } Scot. videtur tamē melius dici, propter quod. Nam bonorum possessio prius agnoscitur, post bonorum possessoria hæreditatis petitione persequitur defuncti bona & vniuersitatem. licet Dec. inf. in fi. huius col. & in princ. sequen. dicat res particulares tantum: quod non admitto, vt adnoto in seq. col. in princ. Ad hæc faciunt glos. & Bartholi autoritates, quas Dec. ad aliud allegat inf. hac char. in vlt. col. in fin. dum allegat glos. fin. §. exceptiones opponuntur. ff. de except. Bar. l. 3. §. à municipibus. vers. quæro quæ sit differentia &c. ibi, dum dicit sequeretur.

Col. 5. vers. rerum particularium, pro quibus datur bo. poss. hæred petitio. } Scot. Aduerte quòd hæc petitio datur ad tantundem quantum petitio hæreditatis. l. vlt. ff. de possess. hæred. petit. Sed hæreditatis petitio comprehendit uniuersitatem. l. 4. & 5. ff. de pet. hæred. l. 1. cum glos. ff. de rei vendic. igitur &c. Quare tollitur hæc prima responsio Decij. Facit glos. fin. l. 1. inf. vn. legit. quæ ad vniuersitatem dat bono. possesso. hæred. petit. ad singulas res persequendas rei vendicationem. Facit glos. fin. in vlt. verbis, l. exceptiones opponuntur. ff. de exceptio. sup. alleg.

Col. 6. uers. c. cum aliquibus. de rescript. in 6. } Scot. vide Socin. d. l. 1. §. si quis simpliciter, not. 3. de verbo. oblig. & in sectu. 3. & ibi adnoto.

Vers. etiam datur, vn. legit. } Scot. Fallitur, quia dictio illa, etiam, non implicat illud, vnde legitimi, cum implicetur per subsequentis. (sed & ex hac &c. Nam illud, &c. exponitur etiam, & implicat. Ergò superflueret prior implicatio. Adde, quòd verba intermedia impediunt coniunctionem, verbi, etiā cum fina. l. ff. de possess. hæred. petit.

Vers. vt dicit Alex. hic, & in l. 1. &c. } Scot. Facit glos. l. 2.

Sub nu. 14. vers. ita videtur, quòd aliud sit bono possess. aliud sit ius succedendi. } Scot. Iustinianus appellat bono. possess. successionem, in l. fi. §. fin autem. 2. sup. de curato. furios. Vlpianus honorariam hæreditatem, in l. qui autem, in princ. de ijs quæ in fraud. credit.

Vers. ideo non potest dici, quòd successio sit. } Scot. Attenta ratione Decij, sequeretur quòd fideicommissaria hæreditas non esset successio, quia in ea requiritur factum, id est, restitutio.

Vers. facit glos. in l. tutor &c. } Scot. Ibi, Azo etiā amicis.

Vers. persequi potest bona defuncti si prius &c. } Scot. Aduerte, q Dec. legebat, tuquē, sed alicubi legitur, tu qui.

Col. pen. ver. ad unam, vel plures res non debet inferri &c. } Scot. Hoc non sat subsistit, vt sup. adnotaui.

Vers. §. sin autem, in verbo, decreto, sup. de curato. furioso. } Scot. ibi tamen videtur dici vnam esse tantum, quæ constituitur decreto prætoris: quod procedit edicti autoritate. Sed allegat iura pro duabus.

Vers. l. 1. in priu. quis ordo. } Scot. Melius facit l. vlt. vers. fin gamus. eo. tit. Quis ordo.

Scholia in additiones.

Col. 1 uers. lex prima Romanorum fuit.] Scot. Hoc falsum. l. 2. in princ. ff. de orig. iur.

Versicul. & illa stricto iure utebatur. Solum enim uocabat &c.] Scot. Aduerte, quòd æquè fœmina atq; mas intestato succedebant ex duodecim tabularum lege, §. sed hæc quidem vetustas, & ibi not. Ang. Instit. de exhæred. libero. leg. maximum vitium. in princ. sup. de liber. præter. Ideo fuit cautius loquendum. Quod allegatur ex Institutionibus, ad Tertull. & de legit. agnat. succeß. non loquitur de suis hęredibus. Adde ad prius dictum, vers. & hęc quidem lex duo decim tabularum, sub §. cæterum, Instit. de legit. agnat. succeßio.

Sub nu. 21. uers. inferior, qui non potest tollere legem superioris, illam tamen coadiuuare potest.] Scot. Sed considera, quòd prætor emendat, & corrigit, non tantum supplet. Instit. d. princ. de bono. possessio.

Sub nu. 26. uers. & sic tali casu uidetur &c.] Scot. Tu considera ultima uerba d. l. 1.

Vers. licet lex ciuilis referat &c.] Scot. Et contra l. 1. cum glos. ff. si pars hæred. petat. glos. leg. 2. de possessor. hæred. petit.

Col. ult. uer. potest dici, quòd dicta dictio, si, ponitur pro quia &c. Scot. Alicubi legitur, tu qui, non tuque.

Ad Repet. d. rub. Qui admit.

Vers. præmittendum est, quòd lex prima &c.] Scot. Male ut sup.

Col. 2. uers. attenta ratione prædicta &c.] Scot. Aduerte tamen, quòd Trebell. senatusconf. quæ lex est, ipso iure non facit hæredem, sed media restitutione uel lem, licet seruetur forma; cum tamen directum facere potuisset, contra Dec. nec facit primum desinere esse hæredem, quod poterat.

Vers. sed in alijs non uidetur procedere &c.] Scot. Imò procedit in ijs etiam qui possunt esse hæredes de iure ciuili. Vide Alex. in l. ex asse. ult. q. col. pen. uers. & dicit hoc maximè esse. uers. & sufficit ipsi, quòd sperentur &c. ad hoc quod non &c. Facit l. cum quidam, §. quod dicitur, ff. de acquir. hæred.

Vers. in talibus casibus uidetur prætor &c.] Scot. Sed nunquam prætor facit hæredem, sed tamen hæredis uice, l. 2. cum simil. ff. de bon. possess. At quod loco alicuius est, non est &c. l. mercis, cum glos. ff. de uerb. signif. Hæreditas autem datur tantum lege duodecim tabularum. uel senatusc ōsulto, uel principum constitutionibus, uel alia lege noua, l. 1. de petit. hæred. d. §. quos autem. Solus uerò prætor dicitur dare bonorum possessionem: quia ciuile ius illam non dabat, nec nouerat. Signor. Homod. hic.

Col. 3. uer. illa dictio taxatiua, tantum, non excludit &c.] Scot. Imò excludit, quoties nulla lex reperitur in oppositum.

Sub nu. 18. vers. sed non est uocatus.] Scot. §. emancipati. Instit. de hæredit. quæ ab intest. defer.

Vers. not. per glos. in d. §. vbicunque.] Scot. Et adde in odium prohibiti, ut dixit in superiori lectu. ex Dyno d. reg. & Bart. d. §. ubicunque.

Col. 4. uers. occasio causam remotam significat.] Scot. Ex qua tamen effectus de quo agitur, sequi consueuit: aliàs uerbum, occasio, non com prehendit causam ex qua effectus sequi non consueuit. Socin. consi. 156. col. fin. post Io. Andr. in add. ad Specu. tit. de iniur. §. sequitur, uers. sed pone. Quod est contra Dec. hic uerb. præter opinionem accidentaliter &c. Mihi placet, ut referamus occasionem ad id quod potest contingere: non autem quod consueuit. Nam sicut fortuna respicit non quod consueuit, sed quod potest accidere. l. fistulas, in fin. de contrah. empt. idem de occasione dicendum uidetur.

Col. 7. vers. & ad hoc facit text. in l. 1. in princ. ff. vn. cogna. ibi neq; ex iure ciuili &c.] Scot. Et male. Non. n. per verba, neque ex iure ciuili orig. &c. uult innuere dari bonorum possessionem ex iure ciuili, sed potius ostendit Iurisconsultus, non uocari per Vn. cogna. eos, quibus iure ciuili defertur successio, ut declarat uers. nam eos &c.

Vers. respondetur, quòd ius ciuile vtitur &c.] Scot. vide tamen Socin. in l. 1. §. si quis simpliciter. 3. not. ff. de uerbo. oblig. ut sup. 1. lect. adnotaui.

Vers. probatur ratione, quia lex ciuilis &c.] Scot. Hoc videtur falsum. l. nec nos. C. de captiuis.

Col. 8. vers. licet ius ciuile referat ius prætorium &c.] Scot. l. 1. cum glos. si pars hæred. peta. glos. l. 2. de possess. hæred. petitio. facit l. 1. cum glos. ff. commo.

Col. 9. vers. quam putauit petitam &c.] Scot. Imò text. ait, nec petitam fuisse: aliàs quod factum non est, haberi ratum non potest: nisi intelligas illud, quod sequitur, s. mox filius adeat, includere petitionem bono. possesso. quod durum est.

Vers. illa dictio, si, ponatur pro quia.] Scot. Si legas. Tu qui, ut in s. adnoto, non est opus istis: adnotaui sup. ad 1. & 2. lectu.

Vers. dum ibi dicitur, tuque.] Scot. Alicubi legitur, tu qui, sic dictio, si, respicit primum dictum tantum: nec opus est hac defensione.

Ad l. 1. lectu. vlt.

Col. 1. vers. ipsi tamen filio delata dicitur &c.] Scot. Vide l. si quis mihi bona. §. sed vtrum. l. si ego. l. si seruus eius. ff. de acquir. hęred.

Vers. loquitur in casu illo speciali.] Scot. vbi negabat in consequentiam, cum liberam se esse assereret: non autem principaliter. Imò aderat mens adeundi, dominoque parendi, si putasset iubentem dominum.

Vers. delata propriè dicitur hæreditas.] Scot. vide quod adnotaui ad Bartol. in l. ventrem. colum. vlt. de acquir. hæred.

Vers. d. l. 6. delata.] Scot. Intellige hanc l. delata, de impedimento iuris, non facti.

Col. 2. vers. secus ergò erat de iure antiquo.] Scot. Ita videtur sensisse glos. l. qui in aliena. in princ. ff. de acquir. hæred. vide glos. dict. leg. final. quis ordo in bono. posseß. dum allegat dict. leg. fin. C. de bo. quæ libe.

Col. 3. vers. in foro conscientiæ.] Scot. Imò sola deliberatio adeundi, propositumque mente conceptum non obligat in foro conscientiæ. Paul. Castrens. dict. l. munum. sed contrarium, sub dubio, forte, vult Bartol. in l. pro hærede, penul. quæst. de acquir. hæred. vult tamen idem quod Paul. in l. gerit. in princ. d. tit. de acquir. hæred.

Sub num.

Sub nume. 27. vers. non procedit de iure canonico. } Scot. Tamen aliud sentit Abb. in d. c. scripturæ. Intelligit enim dict. §. vero loqui quoties vertitur præiudicium patris.

Vers. aliam rationem Ias. hic adducit. } Scot. Quæ bona est, vt adnotaui ad Iasonem.

Versic. Quia etiam in contractibus &c. } Scot. Tu aduerte, quòd resolutio contractus est indiuidua, vt ll. hic alleg. sed acquisitio diuidua est: cum possit quis acquirere, & alius obligari sine emolumento. l. quemadmodum. ff. de iur. dot.

Versic. ut per Bart. in l. is potest, col. 3. ad acquir. hæred. } Scot. Fortè posset esse ratio, quia in contractibus tenetur peculio tenus pater: & ideo, quia inducitur consensu ipsius: at in hæreditate insolidum teneretur contra suam voluntatem. Hoc sensit glos. l. fin. in prin. verb. contractus, non ergò &c. inf. de bon. quæ lib.

Sub numero. 39. versicul. l. hoc iure, §. non potest. ff. de donat. } Scot. Sed ibi glos. confundit Dec. loquens in casu nostro, idest, de seruo, seu filio, qui acquirunt domino, vel patri inuito donationem, & ibi Bart. Et distinctionem quam subiungit hic, non vult pertinere ad donationem infra vers. & quod sup. dixi, de acquirendo, & vers. & hoc intelligitur &c. loquitur in absente. sic vers. & tali casu &c. concludit igitur Decius, inuito nõ acquiri donationem, contra glo. & Bartol. d. §. non potest, & in d. l. illud. glos. not. in absente.

Sub nu. 72. vers. uidetur respicere ingratitudinem filij. } Scot. Et principaliter de filij meritis agitur in quærela. d. l. filius, & ibi Bart.

Sub num. 83. versic. vbi ex probabili credulitate mandatum probatur. } Scot. vt puta fide dignis credendo. vide Bartol. l. qui fundum, §. procurator. ff. pro empto. Ias. hic, nu. 5.

Sub numero. 88. versic. ubi text. dicit, quod filij sui sunt &c. } Scot. Caue, quia ibi dicitur, quoniam sui non sunt: & ita facit pro Baldo de quo subijcitur. Sed Socin. quoque legit absq; negatione, in leg. si filius qui patri. col. 9. nu. 16. de vulg. & Ias. in l. si emancipati, col. 7. circ. med. inf. de collat. Pandectæ Haloandrinæ habent, quoniam sui sunt: Florentinæ habent, quoniam sui sint.

Sub numero 90. vers. gratia exempli, vt colligitur ibi, vt puta. } Scot. Extra referentis exemplã glo. in l. 1. verb. successorio. ff. de iur. et fac. ignor. Et si filius repudiata parte, vel expressè, vel tacitè, vnde liberi, admittitur, vnde agnati, & deinceps: quare agnatus repudiata, vnde agnati, non admittetur, vnde cognati? Diuersitatis ratio non est. Ius igitur idem obseruandum est. l. 1. inf. de liber. præter. l. 3. vbi Castrens. de iniust. nupt. irr. testa. cum simil. Et fauor liberorum parentumq; in d. leg. 1. versatur in longiore spatio temporis ad bonorum possessionem petendam indulto, non in hoc auxilio, quod omnium commune est. dict. §. sed videndum, cum §. quibus, vt hic per Dec.

Sub nu. 98. vers. etiam in optione serui &c. } Scot. Quæ & ipsa comprehenduntur in l. actus. inf. alleg. & econtra quæ iuris est, appellatur etiã poss. bo. vt seq. apostil.

Col. pen. vers. l. pen. in princ. ff de success. edic. } Scot. vt seq. apostil. Tu allega.

Vers. Allegat in simili bonum textum. } Scot. Tu allega pro Bald. text. in terminis in l. cognitio. §. vt possessio bonorum. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd. Dec. hic, & per mendicata suffragia ad hoc probandum, vide text. in l. 1. §. si filius ab hostibus. ff. de vētr. in possess. mitt. vide etiam Dec. d. §. vt possessio bonorum. Vide in l. 3. §. causæ cognitio. vbi de Carboniana dicitur, non datur bonorum possessio. & inf. eo. §. possessionem bonorum accipiat; & l. satisque de in ius vocan. l. consentaneum, verb. possessionem bonorum. inf. quomo. & quan. iud. l. filium emancipatum. vers. possessionem bonorum. ff. de acquir. hæred. §. si quis tutor, Instit. de suspec. tutor.

Vers. vbi solui iudicatum, & iudicatum solui, idem significat. } Scot. Contra per Ang. & Castrens. ibi videntur Docto. legisse, solui iudicatum. sed legitur in meo codice, iudicatum solui. vnde cessat hæc argutiola.

Vers. intelligitur, scilicet, bonorum &c. } Scot. Facit glos. bis supplens, in leg. propter veneni. ff. ad Sylla. in princ. & §. 1.

Colum. ult. vers. ibi non erat cursus. } Scot. Sed actus volentis adire, vide ibi glo.

Ad l. emancipata. 4.

Sub numero. 14. uersic. quidam alij adducunt nouam rationem &c. } Scot. Est Alciat. lib. 4. Paradox. c. 5. ad fin. vt per Zanchum repet. §. cum ita. sub nu. 162. l. hæredes mei. ff. ad Trebell.

Vers. assumptum supra factum non est uerum, quod qui vnum instituit &c. } Scot. Aduerte, q. instituens non videtur cogitasse de venientib. ab intestato. Bar. l. 4. §. fi. de condit. instit. quamuis lex eos vocet. Et ideo non intelligitur se conformare dispositionem l. Sed hominis dispositio tollit dispositionem legis, de quo dicto pulchrè Soc. & Ias. hac l. & l. 3. de lega. 1.

Nu. 19. vers. quando Imperator respondet ad contingentiam facti. } Scot. Contra, quoniam debet formari casus, quàm possit dubitabilior, ne videantur Imperatores consuli, & respondere de iure aperto & antiquitus deciso, vt not. Doct. in l. eam quam inf. de fideic. Facit Alciat. in l. vt responsum. col. 2. versic. non enim ad magnos. inf. de transact. Pro dicto tamen Decij facit Abb. in c. ad aures. col. 2. vers. item non videtur, de rescript. & c. tua nos. de sponsal. vide Neuiz. in Syl. nupt. char. 150. col. 1. in antiq. & Francisc. Bal. in cons. de nou. iur. ciuil. demonstr.

Sub nu. 21. vers. de except. in 2. not. } Scot. Quomodo detur ad ius vniuersale vendicatio, & quotuplex sit vniuersitas, vide clarius per Ias. in l. 1. colum. 17. nu. 117. ff. de lega. 1.

Sub numero 29. uersic. in l. 2. §. primo autem. } Scot. credo quòd voluerit allegare. §. pro qua quisque parte in lectu. prima allegat. §. defertur, verb. autem, uacat hic.

Ad l. fin. 9.

Vers. in agnitione bono. possess. præsentia iudicis requiritur. } Scot. Fallit, quoties ipso iure accrescit bono. possess. leg. un. nu. 16. inf. tit. 1.

Vers. iudex, & prætor vnius adeatur. } Scot. argumen. contra in leg. quæ sub conditione. §. fin. ff. de condit. instit.

Col 3. vers. Non tamen excluditur decretum &c.] Sco. Quod videtur procedere: cum bon. possess. facti, dentur iudice non sedente, atque de plano, glos. d. l. a. §. dies. & diebus feriatis. Adnotaui ad d. glos.

Col. 4. vers. ad effectu transmissionis hoc requiritur.] Scot. Licet adhuc requiratur decretum in bon. possess. facti, vt Carbon. ventr. & data gratia litis agnoscendae: vt Docto. hic declarant, tamen hoc intelligitur quoad transmissionem. Sufficit autem simplex agnitio, ad hoc, ne currat annus, & perdi tempore possit. Alex. hic latius col. 2. versus.

V ers. furioso petitur, ergò delata videtur, alter &c.] Sco. l. delata, ff. de verbo. signif.

Vers. ista tamen agnitio non defert, & producit eundem effectum prout olim mediante decreto &c.] Scot. Et ita habetur hodie bonorum possessio per simplicem agnitionem, sicut olim per decretum. Et magis effectum quàm modum acquirendi inferunt ea verba, in d. § nos itaq; & ad similitudinem bonorum possessionis habere, cum praecesserit verb. agnoscere. Et dic bonorum possessionis hodie iudicialis: vt concluditur hic per Doctores, olim decretalis. Nam eadem est substantia.

Colum. 5. versicul. & leg. 1. in 1. q. supra eod.] Scot. Facit l. in conditionibus, §. si patronus. ff. de condit. & demonst.

Vers. respondere potest, quòd Bald. loquitur &c.] Scot. si responsio haec esset vera, Fulgosij conclusio non procederet, quoties contradictor appareret, qui impediret: nisi dicamus secundum Dec. hic, hanc agnitionem non habere contradictorem: quia nihil a iudice, nec a parte petitur.

V ers. sed secundum determinationem & declarationem iuris antiqui.] Scot. Et superfluè, arg. glos. l. sciendum, in princ. ff. qui satisd. cog.

Vnde liberi. Tit. 14.

Ad l. 1.

Col. 2. vers. allegat Specul. in tit. &c.] Scot. Vide inf. l. vt liberis, in princ. de collatio.

Ad l. qui se patris. 3.

Dol. 2. vers. & tum suus dicitur.] Scot. Idem Alex. in l. si filius, qui patri, col. 6. de vulg.

Sub nu. 10. vers. natura dictionis, maximè, est &c.] Scot. Adde quòd idem facit dictio, magis, vt si dictum sit, eo magis, quòd emancipatus est, vel similibus verbis. leg. si societatem. §. arbitrorum, vers. in proposita, vbi Bart. ff. pro soc. Idem de verbo, praesertim. l. 1. cum glos. sup. in quib. cau. in integr. restit. non est necess.

Vers. ff. de ijs quib. vt indign.] Scot. Tamen si ego haeres extiterim Titij, qui fuit Seij, rectè petam haereditatem Seij. l. 3. resp. 2. ff. de petit. haered. Possumus dicere hoc tolerari in libello, si nihil intersit partis, vt verba improprientur: & quandoque requiri in eodem, quoties interesse possit: quod vltimum Bart. ibi exprimit.

Sub num. 20. vers. quantum ad § placebat.] Scot. vide glos. simil. inf. rubr. de successo. edic. in fin. quae tamen applicat etiam facultati abstinendi, verb. hodie. ante fin. Sed exponas, idest, post beneficium a praetore indultum, contra rigorem leg. 12. tab. cuius respectu dici potest beneficium illud hodiernum: quemadmodum appellamus leges, iura quae noua respectu eiusdem l. 12. tab. quae post illam sunt inducta. l. 1. cum duab. seq. ff. de petit. haered. l. tutela. de capit. dimin. cum similib.

Col. pen. vers. responderi potest, quòd maior ratio &c.] Scot. Contra Ias. col. 15.

Col. pen. vers. desinent admirari considerando &c.] Scot. Vide Dec. in leg. venia. colum. secunda & 3. sup. de in ius voc.

Vers. reiecta opinione Vltramontanorum.] Scot. Quam sequitur Ludo. Catus hic, argum. l. 2. §. obijcitur, versic. vnde cumque. ad Tertull. vbi Iurisconsultus generaliter locutus, subijcit duo remedia haereditatis & bono. possessionis, vnde decem personae, vt ibi debet intelligi. Ergo excludit tertium, quod quidem si subesset, imperfectus fuisset Iurisconsultus. Adducit etiam l. si ad patrem, de suis & legit. vbi pater per, vnde decem personae, excludit matrem, nec fit mentio possessionis, vnde liberi. Ergò si competeret, vnde liberi, videretur non excludi matrem, per Vnde liberi, quia de ea dictum est. Quod esset absurdum, a sufficienti partium enumeratione. Inducit etiam text. l. 1. §. fin. si a parent. quis fuer. manumiss. vt ibi per eum, qui ponderat illud quod ibi dicitur, per text. & glos. quòd pater habet iura patronatus in filium. Sed patronus non habet vnde liberi; Ergo & c. Quod dicitur de antiquo iure, quod habebat etiam non manumissor, intelligitur de bono. possess. vnde decem personae: de qua Insti. de bono. possessio. §. & cum de testatoris. vers. Tertiò decem. Inducit etiam alium text. & respondet ad fundamenta Bart. & sequacium hic.

Vnde legitimi. Tit. 15.

Ad l. certum. 5.

Col. 1. vers. statuta, quae communiter disponunt, quod agnati &c.] Scot. In lege Mosaica masculus excludit foeminam. Nume. c. 27. Alex. cons. 6. lib. 6.

Col. 2. vers. statutum, per quod res ad primaeuum &c.] Scot. Ias. in simili, in l. Marcellus. col. 11. in princ. ff. ad Trebell. Tu considera, quòd magis primaeua est natura iuris gentium, ad quam ius Auth. redijt. Hoc autem statutum redit ad ius benè exclusum, ergo odiosum. Auth. quib. mod. natur. ef. sui. §. adoptionis, vers. & non erit decens.

Vers. Hoc etiam videtur approbatum in iure ciuili. l. defunctis. &c.] Scot. verb. abstinentibus, vt inducit Alexan. in d. l. necessarijs. col. antepe. in princ. referens Saly. & Romanum hoc reprobantem.

Nu. 7. vers. pulchra est dubitatio, an poena &c.] Scot. vide glos. verb. certoquè casu. ca. cum secundum leges. de haeret. lib. 6. vide omnino Alex. cons. 229. 6. vol. col. 2. num. 6. vbi sequitur Anchar. & Cald. Facit Castrens. post Bald. in leg. si nondum. in fin. sup. de furt. & seru. corrupt.

Colum. 3. versicul. vt no. in c. filius. de testa.] Scot. & Dec. in rubr. de constit.

Colum. 4. versicul. Facit text. in l. 2.] Scot. vide glos. ibi, verb. volenti. Facit reg. leg. inuito beneficium, de reg. iur.

Col. 5.

Col. 5. uers. secundum naturam tituli. Scot. sed ille titulus est generalis ad titulos subsequentes. Igitur dicta ibi sunt referenda ad suos speciales titulos, & secundum eos intelligenda, ca. generi per speciem, de reg. iur. in 6. cum simil.

Col. 6. uers. emancipatus succedit ad similitudinem suorum, l. meminimus &c. Scot. Aduerte, quòd l. meminimus loquitur ab intestato secũdùm naturam tituli in quo posita est, arg. l. Imperatores, de in di. addic. & eius quod notant Doct. in l. fi. supra tit. 1. in fin.

Vers. in arbitrio boni uiri citatio requiritur. Scot. Vide per Doct. l. 1. de lega. 2. & Bar. d. l. alio, col. 4. de alim. lega.

Vnde uir, & vxor. Tit. 18.

Ad Auth. præterea.

Sub n. 9. vers. Cor. Perus. cõcludit hic, quod nõ: & dicit se &c. Scot. Vide Socin. consi. 108. per totum.

Nu. 21. vers. an vxor pauper &c. Scot. Vide Crauet. cõs. 199. nu. 5.

Nu. 22. vers. quæritur de quæstione &c. Scot. Vide Crauet. d. cons. 199. nu. 6. Dec. in l. diuus Pius, in fi. ff. de regu. iur. & de turri habes glos. per illum text. in l. a. C. de præd. & omnib. reb. nauicul. lib. 11.

De collatio. 20.

Ad l. pactum. 3.

Sub nu. 2. vers. uidentur militare rationes omnes, quæ communiter &c. Scot. Imo non militat illa ratio, quia de facili quis remitteret ius futurum pro modico de præsenti: nec ratio d. l. fi. de suis & legit. iun. c. §. nostra. Adde quòd lucratur, quia habet ante mortẽ patris. Abb. d. consi. 116. col. 2. post med. cessat ẽt ratio captãdæ mortis, quæ est. d. l. fi. supra de pact. & cessat ratio d. l. si quando, §. illud, supra de inoffic. test. q̃a ibi minus debito, hic totũ dat si est. Cessat etiam ratio l. hæreditas, supra de pact. conuent. cum similib. quia potius est quota bonorum, quã hæreditas, vt subiungit hic Dec. ad aliud ex mente Aret. in l. qui superstitis. col. 2. de acquir. hæred. Dec. hic, vers. Sed posset responderi ex his, quæ Aret. &c. cum viuentis non sit hæreditas. d. l. qui superstitis. l. 1. ff. de hæred. uel act. vend. l. 1. pro hæred. Bart. l. Gallus. §. etiam si. col. 1. de liber. & posthu. Militat sola ratio l. vtrum, de verb. oblig. quã citat hic Paul. & Bald. Sed respõderi potest, quòd vltra legitimam non est spes probabilis: & lucrat.

Col. 3. vers. limitatur primò, nisi filia &c. Scot. Post renunciationem, aliàs secus, vt infra in fi. huius limitatio vers. in d. l. stipulatio hoc modo concepta. & Castrens. hic in princ. allegans cap. 2. de renunc. ad quem addidi.

Vers. Venio ad secundam quæstionem. Scot. Vide Bart. d. l. stipulatio hoc modo, vers. facio aliam quæstionẽ. in vlt. verb.

Vers. illud pactum videtur factum in fauorem filiorum &c. Scot. Vide simile p Dec. in c. ecclesia, col. 19. circ. med. de constit.

Col. 4. vers. arg. l. Liubemus, §. ad Trebell. Scot. §. finautem, vbi fideicommissarius excluditur, si nepos, ac deinceps superuiuant prioribus, non si præmoria ntur. Facit etiam. §. 1. vbi pater nõ satisdat pro fidei commissis filio, rebus sic stantibus, idest non inducta vxore secunda, vel testatore specialiter nõ prohibente. Vide tamen Bald. ipsum Paul. hic allegat, l. quod Seruius, de condict. ob caus. & Alex. loco infra prox. alleg.

Col. 4. vers. si filia renunciauit patri hæreditatem matris absentis &c. Sco. Tamen Mille. in repert. verb. renunciatio, dicit generaliter per præsentem quæri absenti.

Col. 5. vers. c. ita quorundam, de iudæ. Scot. Melius in ca. & si Iudæos, in fin. verb. Christianis omnibus. eo. tit.

Col. 6. vers. d. l. 1. §. si parens. Scot. & per glos. verb. acceperit. d. §. si quis nummos.

Vers. de quo loquitur text. in d. §. si parens. Scot. Facit l. 1. §. aduersus. ff. si quid in fraud. patro. & ibi gl. verb. omisit.

Ver. ista ratio Moder. conueniret, posito quòd uerum esset &c. Scot. nec Ias. aliter intelligit.

Vers. hoc modo locum habent allegatá in contrarium. Scot. si tamen consideramus mentem, Isaac non legitur consensisse: imò ignorauit: & factum ipsius patris Isaac fuit nullum, per l. quoties, & ibi glos. de hæred. insti.

Col. 7. vers. in ista quæstione solùm agitur de interesse filia &c. Scot. Tamen etiam statutum factum est ad arcendã fraudem cum metu. Doct. l. transactionem. infra alleg.

Col. ult. uers. in cap. 1. in uerb. prodeuntes. 3. q. 5. Scot. lege c. 2. uerb. parentes, uers. sed quid si testis est consanguineus &c. 3. q. 5.

Ad l. si emancipati. 9.

Sub nu. 13. uers. alia etiam ratione diffinitio &c. Sco. quam posuit etiam Curt. iun. supra in rubr. quem vide.

Ad l. si donatione. 13.

Sub nu. 38. uers. & pari ratione idem &c. Sco. vide infra sub nu. 41.

Ad l. vt liberis. 17.

Col. 1. uers. & ibi propter hoc dictum fuit, quòd text. in l. hac cõsultissima. § ex imperfecto &c. Sco. Imò si liberi deberent æquabiliter institui, sicut Romanus respõdit, inepte quidẽ Iustinianus requireret, vt vnciarũ numerus exprimeretur. Liqueret enim quantum cuique daretur ex bonis, etiam si nihil testator diceret. Auth. quod fine, C. de testa. §. nos igit omnia, auth. de testa. imperfec. & ad rem nostram facit text. in l. humanitatis. in fi. inf. de impub. & ali. substit. vbi non exigitur substitutio omnium eiusdem gradus æquabiliter, vt Dec. mox dicet, vers. vide tamen text. qui &c.

Qui testam. face. poss. &c. Tit. 22.

L. hac consultissima, col. 3. ver. vltimò limitatur text. hic &c. Scot. idem consuluit Zabarel. cons. 149.

Vers. testamentum nihil operaretur. Scot. vide Dec. l. vt liberis, C. de colla. Facit Auth. quod fine, verb. numerum, supra tit. 1.

De impub. & al. substit. Tit. 26.

Col. 2. uers. dum essem Bononiæ in transitu &c. Sco. Facit l. fin. §. sed cum in secundum, C. de furt. & vide eundem in l. nemo potest mutare. de regu. iur.

Ad l.cum quidam. 10.

Col.3.verf.ista ratio Alex. &c. Scot. Imò fuit etiam ipsiusmet Imo. vt refert Alex. d. §. cum ita, col. 10. cum seq.

Verf.Ratio Imola uidetur pro cedere &c. Scot. contra Soci. in l.1.col. 62. in princ. de vulg.per aliam rationem.

Col.pen.uerf.uidetur militare ratio, in qua &c. Scot. Decium sequitur Alciat.in d.§.cum ita.

Verf.Socin.in præalleg. conf.94. col.3.& l.1. col.61. cum seq.de vulga.

Scholia Fed. Scoti, ad Philip. Dec. in Librum Septimum Codicis.

De senten.quæ pro eo quod inter.profer. *Tit.* 47.

Ad l. vn.

Col.fi.uerf.explicitunt commentaria &c. Sco. Adde quòd Decius in l.nemo damnū. ff. de reg.iur. allegat se ipsum in l.Gracchus.C.de adult. Vnde apparet, ꝙ plura scripsit in iure ciuili, quam hæc quæ extant. Facit, quia in vita ipsius Decii scripta per Boezam Hispanum, habetur fuisse ei ablata, seu deperijsse quædam eius monumenta.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c. ad Philippum Decium in lib.j. Decretalium.

De constitutio. *Tit.* 2. *Ad Rub.*

Col.1.uerf.Papa uicarius Christi dicitur. Scot.c. per venerabilem. §. sunt autem sacerdotes, verf. is verò &c.infra qui fil.sint legit.

Verf.de translat.prælat. Sco. de translat.episc. & c.fundamenta, §.decet, de elect.in 6.

Ver.§. hoc edictum,ff.de iniur. Sco.vide Bar.in l.cum ita, §.fin.de lega.2.Facit rubr.C.de hæret. & manich. & ibi Azo in sum.aliquid per Dec.in rubr.ff.de regu.iur. Melius facit quod dicit Abb.in cap.ego N. col.2.infra de iureiur.

Col.2. uerf.in partibus. Sco.lege, in verb.partibus.

Verf.de uerb.signif. Scot.Quid dicimus, cum legem vincit consuetudo?

Verf.per illum text. in 1. col.infra de rescript. Scot. & cognatio est genus propriè,& propriè species.l.non facilè. ff. de grad. tamen magis propriè est species: & ideò vt species,generaliter accipi debet, per ea quæ tradit Socin.l.1.in princ de vulg.quicquid distinguat Abb.in c.Rodulphus,hic alleg.inter odiosum,& fauorabile.Vide Socin.l. in ambiguo.col.2.in princ.de reb.dub.

Col.3.Verf.§.est & aliud genus &c. Scot.qui tñ loquitur in legislatore; adeo vt etiam Iurisconsultis hoc fuerit obseruandum.Qui tamen cum id minus obseruarint,quid impedit alios eorū sequi vestigia, vt scilicet non ideo minus approbetur aliqua Doctorum etymologia,quàmuis ab ea possit argumē tum vno duntaxat modo sumi, sicut in legislatore,cum maiorū actio sit nostra instructio,l.& hoc Titus.de hæred.instit.

Verf.in suprascriptis casibus se habet in plus. Scot.Quod falsum est,cum in possessione,etymologia habeat se in minus,quam vocabulum.Nam possessio habetur oculis, manibus, & pedibus:tamen etymologia respicit pedes, vt not. Doct.d.l. 1. de acquir. possess.

Col.4.uerf.illa uerba,non scripta,intelliguntur pro consuetudine. Scot. Reddendo singula singulis,vt ibi per gl. licet Dominic.eam reprobet propter incongruitatem.

Verf.quod in idem recidit. Scot.Quia consuetudo est,cd. consuetudo,prima distin. §. ex non scripto.Instit. de iur.natu. Bart.l.de quibus.col.4.de legib.

Verf. & ita patet, quòd ille text. parum facit. Scot. Quod maximè procedit:quia tēpore de quo in d. §.hæc disputatio. & d.§.nouissimè. non eò venerat autoritas iuris prudentium, vt à responsis eorum recedere iudici non liceret.Sed D.Augustus id primus induxit. §. responsa prudentum. Instit.de iur.natu. §.primus Augustus.l.2.ff.de orig.iur.& nota,quòd in d.§.nouissimè.ibi, ita in ciuitate nostra &c. epilogat vetera, nè fortè credas ibi mentionem fieri interpretationis prudentium, vt habentis vim legis, quia fecerit mentionem principis. Et quòd hoc sit uerum,apparet,quia in fine epilogi meminit iterum principalis constitutionis,de qua re paulò ante dixerat.Et post primum principem,secuta est hæc vis responsorum,vt dixi. Et sic in illis locis non potest intelligi de responsis autoritate pollentibus,quæ post repertas constitutiones,introducta sunt,vt supra. Et appellabatur ius ciuile:quia ex interpretatione modò horum, modò illorum circa leges, decidebantur a iudicibus causæ,non cuiusquam certi hominis,vt postea.

Col.5.uerf.ut not.in l.de quibus.ff.de legib. Sco. sed obstat uerbum, suffragio, cum glos. ibi huic solutioni:& verf.nam cum ipsæ leges, ibi, sine vllo scripto,cū verf.nam quid interest &c.

Verf.Anto.de Butr.in c.fin.&c. Scot.Bart.l.2.in princ.de vulg.substit.Vide Dec.infra in rubr.de consuet.

Verf. per hoc non infertur, quòd scriptura de substantia sit. Scot.Hoc modo,scilicet,si tantum ad probationē scriberetur lex, consuetudo scripta, vt supra,nihil differret à lege scripta.Melius igitur est, vt in consuetudine sit ad probationem, in lege autem de substantia scriptura: sicut dicitur in testamento in scriptis,& testamento nuncupatiuo.

Col.6.uerf.ideò facile innotescit. Sco.Hæc bona ratio est, Auth. vt fac. no. constit. ante med. verf.tempore nāque plurimo & c.ubi nō rectè ignoramus, quo usi sumus longo tempore.

Verf.facit text.in §.in his autem.Instit.de empt. Scō.& text. in l.contractus,C.de fi.instrum.

De constit. *Lect.* 2. *ad Rub.*

Col.1.uerf.rescriptum iuri scripto attribuitur. Scot.§. constat, tunc. §. ꝙ principi placuit, Instit.de iur.natur.

Col. 1. uers. & cum illis conformatur consuetudo. } Sco. cum legem innitetur, §. ex non scripto. Instit. eo.

Vers. & non benè verificatur passiuè &c. } Scot. Quia attenditur id, quod, non id de quo.

Col. 3. uers. & ibi Ang. } Scot. Vide ad hæc Dec. latius in c. fi. col. 2. infra eo.

Col. fin. uers. ff. de offic. proconf. } Scot. Addo ca. 1. de iniur. in 6.

Vers. in c. 1. in princ. } Sco. & supra lect. 1. post n. 10. vers. & ideo constitut. & c. col. 3.

Vers. ut per glos. in c. cum dilect. de elect. } Sco. & nullus præter pontificem, dispēsat aduersus concilium. Abb. c. dilectus filius, ad fin. infra de præben.

Ad c. 1.

Col. 4. uers. & ibi concludit &c. } Scot. contrarium tradit Crauet. consi. 113. nu. 6.

Nu. 29. uers. limitatur conclusio, ut non habeat &c. } Scot. Adde Troam. in sum. Rosel. §. vsura. 4. nu. 3. ad fin. num.

Ad c. translato. 3.

Col. 3. uers. illa non sunt similia, ut not. &c. } Scot. Quod est contra text. mirabil. m, l. in singulos. ff. de ann. lega. Alber. in Dictiona. verb. simile.

Ad c. ne innitaris. 5.

Col. 2. uers. si Doctores ecclesiæ vario modo loquantur &c. } Sco. Facit quod ponunt Alex. & alij in l. centurio. in princ. de vulg. & pupil. substit.

Vers. an magis sit standum Doctoribus canonum, quàm Theologis. } Scot. Vide 20. distinc.

Vers. si verò causarum uentilatio &c. } Sco. contrarium Alciat. in princ. Cod. Fum. Vill. ut in sum. verb. canonicatus.

Ad c. cum omnes. 6.

Col. pen. uers. non obstat illa ratio, quòd minor pars possit aliàs &c. } Sco. Vide an obstent, no. per Bar. & alios in l. 1. ff. de lega. 2.

Ad c. quæ in ecclesiarum. 7.

Col. 5. etiam in matrimonio carnali copula consummato, quod ex causa possit dispensare &c. } Scot. sequitur Alciat. in rubr. ff. solu. matr. verb. matrimonio.

Col. 6. uers. dolus, an virtus quis in hoste &c. } Scot. Vide Dec. in l. ea est natura, in fi. de regu. iur.

Vers. Moder. simpliciter hoc sequuntur. } Scot. Adde Dec. se remittentem ad hic dicta, in l. 1. in princ. nu. 80. de offic. eius cui.

Col. 7. uers. quia casus fortè non occurrisset. } Sco. vnde non debet induci amissio iuris limitandi, arg. c. 1. in fi. de feu. si. cul. non amitt. cū simi. & ibi in add. & infra per Dec. in c. cum accessissent. col. 7. vers. secundò, prædicta conclusio.

Vers. hoc modo confirmatur communis opinio &c. } Scot. extat consilium Decij de hoc, in cons. 130. quod voluit allegare Dec. infra cum dixit se latius dixisse consulendo.

Sub nu. 18. uers. vnde causa subsistente princeps tollere &c. } Scot. Vide Dec. cap. ex parte, ad supra & infra dicta, de offic. delega.

Sub nu. 21. uers. secus si per uiam legis generalis. } Scot. & benè. si enim deprehenderetur de certa persona esse actum, secus esset. Bart. l. omnes populi, nu. 25. de iusti. & iur.

Vers. tunc nulla restauratio &c. } Scot. contrarium tenet la. f. in d. l. Barbarius, nu. 44.

Sub nu. 25. uers. ex quo habetur vnus casus, in quo &c. } Scot. Primus casus est contra ea, quæ leguntur Reg. 3. c. 21. vbi nec plenitudo potestatis, nec oblatio pretij iuuerūt Regem, nec ēt vicinitatis commoditas. Sed mortuo per falsum crimen, demum successit tanquam ad bona confiscata ex delicto, vel ex defectu successoris. Tangit Alciat. in l. ædificia, §. per fecisse. ff. de verbo. significa. ex quo videtur Ang. pessimè locutus, at Dec. malè.

Col. antepen. uers. ita firma remanet conclusio, quòd princeps dominium &c. } Scot. sic potest princeps auferre sine causa possessionem ciuilem, licet naturalem non possit. Ias. l. 1. nu. 48. ff. de acquir. possess.

Vers. visis, col. pen. lib. 1. } Scot. & in cons. 216. nu. 23. li. 2.

Col. pen. uers. non uidetur verum per supradicta. } Scot. Ibi tamen nu. 64. sequitur commu. opinio.

Vers. tunc iusta causa non præsumitur. } Scot. tamen supplicatio non facit videri aliquid non factum motu proprio. Dec. infra c. cum M. Ferrariensis. col. 10. vers. facit quòd de motu proprio.

Ad c. cum accessissent. 8.

Col. 1. add. uasallus non possit. an vasallus &c. } Sco. cum scilicet potest testari. aliàs regulariter non testatur. c. 1. de success. feu.

Col. 2. uers. facit c. si diligenti, de fo. compet. } Scot. Imò nihil facit; cū ibi tractetur de iure publico per priuatos non tollendo, qui illud ipsi non fundarunt.

Vers. possit a tali statuto &c. } Scot. glos. c. dilecto. verb. clausula, vers. verius est. de præben.

Sub nu. 11. uers. & quod ibi Innoc. dicens. &c. } Scot. Facit quod ponit Bart. in l. rescripto, §. sciendum. de mune. & honor.

Col. antepen. uers. allegat not. in l. de quibus ff. de legib. } Scot. Allega text. optimum in cap. 1. in fi. de feud. si. cul. non amit.

Vers. ff. de condit. & demonstr. cum simil. } Sco. Adde gl. not. in l. cum pater, §. libertis, de leg. 2. quæ facit differentiam inter expressam, & tacitam prohibitionē alienationis, quam sequuntur omnes in l. filiusfa. §. diui. de lega. 1.

Col. ult. uers. facit quod dicitur de adoptione &c. } Scot. & de agnatione, vt supra in rubr. de constit. col. 1. in fi. lectu. 1. per Decium.

Ad c. cum M. Ferrar. 9.

Col. 1. uers. Mod. in c. postulasti, de rescript. } Scot. vbi Dec. 2. not.

Vers. hoc sentit Abb. hic &c. } Scot. Vide eundem c. fin. infra de verb. signif. not. 1.

Vers. & in c. fin. de instit. } Scot. Vide Abb. in c. ut super, in fi. de reb. eccle. non alien.

Col. 2. uers. & ibi not. Abb. in 3. not. } Scot. Tamen ibi videtur potius respici ad verbum, moderati, quod sonat in diminutionem, quàm ad fines mandati, in quo regula procedit in odiosis. Sed considera glos. fin. in vlt. dicto, in l. diligenter, ff. mand. quæ videtur decidere contrarium in simili casu.

Vers. tunc non suppletur instrumentum a consuetudine. } Scot. Vide la. Fo. qui reprehendit Ang. in l. vt liberis. col. 4. C. de collatio. Alex. cons. 105. in fi. lib. 2. Vide de hac re add. ad Alex. cōs. 28. lib. 2. & nota, quòd alius notarius non rogatus, non potest apponere clausulas consuetas, quæ non sunt in originali, etiā habens autoritatem extendendi. Mar. sing. 123.

Col.

Col. 3. uers. alleg. in arg. l. si seruum. ff. de pignor. act. } Scot. & benè, cum amplius non liceat pœnitere. sed citatione tantùm facta licèt pœnitere. Ergò non militat ratio Castrens. vt Dec. hic sentit: nec in allegatis per Dec. est pœnitentia.

Vers. ut per glos. in l. 1. C. qui da. tuto. poss. } Scot. sed illa gl. loquitur de causa, non de lite, quæ differunt. l. causas. C. de transact. l. prima. §. adhiberi. ff. de testib. Vide tamen. l. ordinata. cum ibi not. C. de liber. caus.

Vers. consortes litis non uidentur esse ante litẽ contesta. } Sco. contrarium præsupponit glos. in clem. religiosus, verb. consorte, de procur.

Vers. ar. l. solutionem, ff. de solutio. } Scot. Adde argu. l. non tantum. de appellat. tamen ibi est casus specialis. Et pro responsione ad arg. Decij per d. l. solutionem, vide Paul. Castrens. in l. soluendo. in fi. de negot. gest.

Add. quòd clausula Adde hic D. Felin. &c. } Sco. vide Bart. in l. si quis sub conditione, & ibi apostill. Andr. Poma. ff. de condit. instit.

Col. 4. uers. nec obst quod in clem. religiosus, dicatur &c. } Sco. & qui potest agere, non statim est procurator. l. 3. §. sed & si forte ex liber. iis. ff. iudic. sol.

Vers. ut tradit Alexan. in l. tertia. in princ. ff. solut. matrimo. } Scotus vbi ponit quædam circa hoc pulchra, & vtilia.

Vers. semper agi uidet de modico præiudicio, ex quo actus &c. } Scot. Facit quod not. in simili Bart. in l. nõ solum, §. morte, col. 3. nu. 15. de domino negotiorum gestorum. ff. de ope. no. nunc.

Col. 5 uers. de cogna spir. } Sco. & d. c. pictacium.

Vers. ex quo talis allegatio nõ impugnatur, approbari uidetur. } Scot. l. 1. §. 1. cum glos. verb. denunciauerit, ff. de liber. agnosc.

Vers. sed receptio Auorsum ad eam præbẽdam, quæ debeat &c. } Scot. & quod debeat subaudiri ad hæc verba, dicto ad eam, scilicet postmodum reintegrandam, textus noster innuit. infra vers. donec primi duo &c.

Vers. in l. at si quis, §. plerique. } Sco. qui magis congruit tertio membro.

Vers. & hoc sanè intelligitur, quando potestatio &c. } Scot. similem distinctionem facit glos. de traditione clauium, in l. fin. §. item si produxerit, ff. naut. caup. stab. Et quod hic dicit Dec. probatur in d. l. per seruũ, §. 1. uers. denique iunc. l. seq. vers. sed si de vsufructu, præter illud, quãdo potestatio præcedit, quod probat glos. d. l. in concubinatu. not. Doct. locis hic per Dec. alleg. Ias. d. § morte. nu. 34.

Col. 6. uers. talis reseruatio non ualet. } Scot. Vide glos. in c. fin. glos. 1. in fin. de condit. appos.

Vers. tamen in contrarium, quòd imò ualeat potestatio, & quòd actus uitietur, probatur in d. l. per seruus. ff. de usu, & habit. } Scot. Tu aduerte, quòd vt hic, probatur in l. per seruum, §. 1. vers. denique. iunc. l. seq. vers. sed si de vsufr. Ideo distingue, vt hic per Bart. ut supra. per Dec. uers. & hoc sanè &c. & ibi apostil. Non ex d. l. per seruum. cum seq. vt ibi per me. Ad oppositionem tamen Decij hic recurre ad Bart. in d. l. vbi ita donatur. & in d. l. per seruum.

Vers. aduertendum est, quia in dictis iuribus &c. } Scot. vide Ias. d. §. morte, col. 6. in fin.

Vers. ponderatis in 3. libr. } Scot. Posset etiam habere locum limitatio infra posita de metu, arg. a communiter accidentib. Forte hoc tangunt Bal. & Alex. in d. locis. Dic etiam ꝙ circumscripto metu, verissima ratio est dicit glos. supradictæ: quia secundũ iuramentum est illicitum, cap. intellecto. de iureiur. quòd c. d. glos. allegans, sentit hanc rationem. Tu vide Ias. d. §. morte. col. 7. post med. vers. alia, & melior ratio &c.

Sub nu. 23. uers. l. sed & Iulianus. §. fin. cum l. seq. ff. ad Maced. } Scot. Fortè Paul. voluit aducere l. sed & si paterfa. §. fin. vers. sed si non donandi. cum l. si tamen. quæ sequitur post duas ll. ff. ad Maced. facit. l. sed Iulianus. §. interdum, ff. eod. licet aliud ibi propter negotiationem.

Vers. in ndium senatusconsulti Macedo. } Scot. Ergò videtur d. l. si filiusfa. non habere dubitandi rationem, cum etiam sine receptione, & sic sine actu scientia præiudicet parti.

Sub nu. 27. uers. ibi non erat defectus consensus. } Scot. Imò fuit amplior, quàm res postulabat: & ideò vitiatur inutilis adiectio.

Col 9. uers. nisi dicatur, quòd intellectus antiquorum &c. } Sco. sed & lex, si repetendi, esset de indubitabili.

Vers. nõ placet. quia ex quo fuit potestatio generalis, ergo omnes speciales &c. } Scot. Aduerte, quia dixit supra col. 3. vers. sed aduertendum est, quia &c. factum speciale contrarium generali potestationi, non videri præcisè contrarium potestationi. Quod e contrà hic per ipsum not. Dictum tamẽ Ias. est falsum: quia in d. §. locator, propositum fuit circumscriptum, verb. has res &c. nisi dicas Iasonem intellexisse de personis. Nam propositum respexit quemlibet, exceptio conductorem tantum.

Col. 10. uers. etiam motu proprio concessum &c. } Scot. Addidi supra ad Dec. cap. quæ ecclesiarum, colum. pen.

Vers. ut pœna uitetur. } Scot. Facit glos. l. uelle non creditur, de reg. iur.

Col. 11. uers. qui dicebat hoc esse dictum ad maiorem exaggerationem. } Scot. Quod uerius est, vt afficere pudore episcopum. & licet bis dicatur, tamen semel in narratione, & semel a Pontifice in conclusione. & de illis verbis, secundum promissionem, dic idem, quod dixit Bart. in l. cum qui, §. Iulianus, de constit. pecu.

Vers. quia exprimitur quod tacitè inest &c. } Scot. sed tacitè non inerat prima præbenda vacatura, secus in promissione. Facit Abb. d. c. dilectus. col. 1.

Vers. non sic in casu nostro, ubi persona incerta est. } Scot. sed hoc procedit de iure ciuili, non de canonico, quod considerat certitudinem, vel incertitudinẽ, vt per ipsum Dec. l. dotem. C. de pact.

Vers prouideri poterit, ut hic. } Scot. Hoc falsum, si valeat promissio: quia non posset commutare.

Col. ult. uersi. quasi esset receptus a capitulo. } Scot. Vide Nicol. de Neap. vbi infra.

Vers. in c. fin. de cler. non resid. } Scot. No. Abb. in cap. dilectus. infra de præb. not. pen.

Vers. De isto canonico supernumerario &c. } Scot. Vide Nicol. de Neap. in l. si duas. §. grammatici. in fin. de excus. tuto. inter Lect. Bart.

Vers. Facit glos. in clem. sepè &c. & in l. 1. §. Sed uidendum. de succes-

successo.edict.} Scot. sed contra illam glos. & similes facit, quia mitius agitur cum lege, quàm cum homine. glos. l. Celsus. de arbitr. Sol. vt per Bar. in l. si libertus. de op. libert.

Ad c. ecclesia S. Mariæ. 10.

Col. 2. versi. maius delictum videtur in eo qui statuit &c. Sco. Vide infra sub nu. 3. vers. vbi inquit &c.

Versi. facit ille text. in d. c. si Imperator.} Scot. vers. Deus voluit. qui vers. bis repetitur, semel in vers. ad sacerdotes enim &c. iterum in vers. non à legibus &c. sed a Pontificibus &c.

Col. 3. ver. statutum laicorum de compromissis necessarijs &c.} Scot. Vide infra col. 17. in princ. vbi repetit, & addit Bal. in l. 1. in repetit. char. 12. C. de sum. Trin.

Col. 3. Add. clerici includantur. Adde Philippum &c.} Scot. Vide duo verba Bart. in repet. l. 1. circ. princ. C. de sacros. eccles. vers. & pro intellectu &c. clarius per Paul. Castrens. qui vult, clericos esse partem populi, in l. omnes populi, in fi. de iust. & iur. Et probatur, quia populus vniuersos ciues continet. sed clerici sunt ciues. Igitur &c. §. plebiscitum. Instit. de iur. natu. ubi probatur minor. Propositio quòd scilicet clerici sunt ciues, probatur per Abb. in c. cum causa, num. 4. de re iudic. Bart. l. 1. ff. ad municip. & hoc vt ligentur consuetudine, non tantũ ad fauorem, vt ibi per Abb. Adde quòd sacerdotes sunt partes reipublicæ, Bal. per illum text. l. 1. §. huius. in fin. de iusti. & iur. vbi dicit curiam episcopalem, dici curiam Perusinam sicut secularem? Nota etiam quòd clerici non dicuntur personę priuatæ, quę dicuntur non habentes dignitatem. Glos. c. de nique, 4. distinct.

Vers. quòd non videtur factum sine ministerio, ex quo ita vniformiter &c.} Scot. Facit l. si seruus, §. inquit lex, ff. ad leg. Aquil.

Versic. ergò non videtur quòd sub &c.} Scot. Vide Abb. cons. 6. casus super quo, in princ. lib. 1.

Col. 4. versi. in l. si procurator ff. ad l. Aquil.} Scot. corrupta est allegatio. Multæ sunt glos. & ll. hoc probantes. Vide Bart. l. 1. C. etiam per procur. &c. Dec. post Iaso. l. qui se patris, col. 4. circ. med. C. vnde liber.

Vers. si populos laicos propriè designaret iura vterentur &c.} Scot. Budæus deridet maiores nostros in Annot. in Pandectas.

Versi. ille text. intelligitur in hominibus eiusdem professionis &c.} Sco. Abb. c. 1. in prin. de vit. & honest. cler.

Versi. hoc modo ille text. nihil facit.} Scot. Tu responde tertiò, quòd ibi dicitur, omnibus Anglicis: nam ille vniuersalis comprehendit omnes, ac neminem Anglicum excludit. l. Iulianus, de lega. 3. Nam licet clericus, non ideò minus Anglicus, attento maximè, quòd ibi non est vox, populus, neque clerus. Et ideò potius est dicendum, quòd non facit ad præsentem quæstionem.

Versi. appellatione populi veniunt forenses.} Scot. Probatur verb. populis se nobis suas ciuitates, & agros relinquentibus.

Col. 5. versi. qui haberent ibi domicilium.} Scot. sat probatur. ibi, verb. habitantibus.

Col. 6. versi. qui habitum sumpserunt in religione.} Scot. secus si per se, vt colligitur ex Abb. d. rubr. de regula.

Col. 8. versi. vt veram relationem facere possit.} Scot. sed obstãt verba, indiscussum, vel indiffinitum remaneat. Non enim videtur ibi de relatione agi, sed de iudicio eorum, tanquam ad inquirendum, & definiendum missorum. Facit verb. missorum vestrorum iudicio, & verb. quemadmodum si vestra &c. & verb. terminentur. Non enim dicitur ibi, perscrutentur: vt Dec. hic ait. Nec obstat verb. perquirenda: quia positum est ad significandum ingressum iudicij. Nam prius oportet rem constare: deinde iudicari. Quod vt demonstraret esse intentionis suæ, addit reliqua verba supra alleg. quæ iudicium post inquisitionem inferunt.

Versi. bona patrimonij clericorum gaudent &c.} Sco. Faciunt not. per Dec. circ. fin. cap. nostri, de gabellis.

Versi. §. sciendum. ff de mune. & hono.} Scot. Aduerte quod Bart. ibi loquitur de personis, quarum res tributariæ sunt. Et ideò excipit clericos: quia bona quæ habent ex ecclesia, non sunt tributaria. Nec trahuntur dicta Bart. ad bona aliunde, quàm ab ecclesia habita, vt puta patrimonialia. Nam Bartolus considerat ibi clericos nihil præter ecclesiastica bona habentes. Et quòd hoc uerum sit, apparet, dum subdit, nec etiam forensibus. Quod est: quia nihil habent ibi. At si quid non ecclesiasticum habeant clerici, erit tributarium, perinde atque si aliquid habeant forenses: quos hoc casu teneri ad tributa non negaret Bart. aliàs malè allegaret Bart. l. de ijs, C. de episc. & cleric. ubi propria clericorum tenentur ad tributa. Ergò ecclesiastica non tenentur. Ideò ecclesiastica tantum habentes clerici non tenentur. Ita credo Bart. induxisse. Allegat enim auth. item nulla. quæ præcedit d. l. de ijs, ubi hoc dicitur. Et nisi intellecta fuisset persona pro rebus grauata, etiam clerici licet ecclesiastica tantùm habentes, soluissent, ut satis colligitur ibi ex uerbis Bartoli a sensu contrario (quod tamen dubium est, per not. hic per Dec.) & forenses nihil habentes subijssent onus personale. Et uidetur hic Dec. uelle, quòd patrimonia clericorum sint immunia a collectis, non tamen atributis. Allegat not. in d. §. sciendum. Quod non placebit consideranti benè uerba Bart. in d. §. Vide tamen infra col. pen. & ult. & considera, q̃ hic loquitur de collectis, & tributis, infra de gabellis, & pedagijs: & diligenter perscrutare.

Versi. prout est in tributo} Sco. secus in gabellis, & pedagijs, ut supra ad fin.

Col. 10. ver. & Perusinus in d. c. dilecto &c.} Scot. Facit quod not. Dec. l. 2. col. 8. num. 36. C. de eden. ubi uide, quatenus idem ait esse in arbitro habente liberam potestatem, ut per Bald. in d. l. prolatam, col. fin.

Vers. in glo. in verb. tractatus. in fin.} Scot. & ibi Franc. dicit non obseruari de facto, ut not. ibi Ioan. Andr.

Vers. & in consi. 29. in 4. lib.} Scot. & uide de hoc infra ad fin.

Col. 12. ver. cap. fi. inf. eo.} Scot. Nec obstat in d. c. uerb. canonum statuta. per quod uidebatur facta ibi

noua

noua cõstitutio: vel melius ex antiquis canonibus Pontificem respondere: quia intelligitur illud, & respicit proximè dictum, nec ecclesia in præiudicium.

Versi. tunc ius canonicum, non in foro ciuili &c. } Scot. Adde Alex. l. 1. col. fin. ver. vnde concludendo dico. ff. de damn. infec.

Col. 4. uer. sine consensu patris. } Scot. Intellige vel patris consensu non requisito, vel eo reclamante: vt colligitur ex verbis Abb. in locis hic allegatis per Dec. nec obstet glos. l. si mora, ff. sol. matrim. cum simil. Et volenti dare nuptum, potest impunè non parere, nisi luxuriosam agat vitam, vt ibi per Abba. & add. ad eũ. Vide Iaso. l. 2 §. quod filii patris, col. antep. & seq. ff. sol. matrimo.

Versi. in consi. 27. magnificus uir. } Sco. Adde Alex. in rubr. solu. matrim.

Col. 5. uersi. in consi. 35. visa forma. } Scot. & Abb. hic in hoc sexto casu uers. nisi vt dixi &c.

Versi. Quando episcopus erat iuuenis. } Scot. & ibi concurrit mala fama, quæ scãdalizabat populum. Et potest dici quòd ibi filia cœperat esse suspecta: & sic cessabat ratio, quæ ponitur hic per Abb. & qualitas, de qua per ipsum, & in d. c. interdixit, & d. cap. legitur, loquitur in personis suspectis, puta ancillis.

Versi. in d. cap. cum contingat. col. 4. } Scot. & 10. vers. nec potuit &c.

Versic. Hoc etiam habet locum respectu clericorum. } Scot. Vide Castrens. in l. omnes populi, ante fin. ff. de iust. & iur.

Col. 6. uersi. spectet ad ius canonicum. } Scot. glos. fin. cap. cum sit generale, de fo. compet.

Versi. dt excep. in 6. Sco. Per quam glos. Fontan. ibi post Ancbar. limitat d. glos. verb. vsuris. in clem. dispen diosam.

Versi. non uidetur in hoc habere potestatem. } Scot. Imo statutum non valet, quo disponitur, vt laicus iudicet su per usuris. Castren. consi. 71. visis. col. 1. Dec. infra col. 2. in princ. post nu. 49.

Versi. & Imo. ibi, col. 1. } Sco. & Marian. col. 2. in fin.

Col. 7. uersic. statutum laicorum de compromissis de ui compulsiua, non includit &c. } Scot. Vide supra in princ. c. col. 3. in princ.

Versic. cum in ista materia ipsi principi plusquam inferioribus. } Scot. contra illud statutum est ius commune, vbi vi gẽt Felin. c. ius naturale. 1. distinct.

Versi. l. decernimus. C. de episc. audien. } Scot. sed ibi eligit actor vtrum vult, episcopum, an præfectum.

Versi. sed solùm beneficia statutorum laicorum denegantur clericis &c. } Scot. Vide infra col. 3. in fin. vbi ampliat secundum Balduin.

Col. 8. uersic. sit extra protectionem communis &c. } Scot. Quid valeat hæc verba, remissiuè Alex. l. nolle hic alleg.

Versi. Alex. in l. nolle &c. } Sco. & Bart. l. si quis sub conditione. de condit. instit. Dec. infra hac col.

Versi. quòd quicunque iuadit ad molendinum ecclesiæ &c. } Sco. facit quod ponit Bart. in l. placet. Lect. 2. in fi. C. de sacros. eccles.

Versic. & idem de causa vsuraria. } Sco. vide supra col. 2. in princ. ante nu. 48.

Versi. non valet statutum, quòd in funere. } Scot. Aduerte quòd Abb. sensit contrarium, quòd scilicet per statutum possit minui pompa funebris, in d. c. fin. de reb. eccles. non alie. & in d. consi. nihil ponit in indiuiduo circa hoc, sed dicta communia per text. nostrum, cum simil.

Col. 9. versi. ad eius exclusionem, masculis uidetur ius quæsitum &c. } Scot. Vnde patet in præiudicium masculorum, quibus quæsitum est ius per statutum, non posse habilitare filiam ad succedendum. Doct. cap. quamuis, de pact. in 6. Dec. l. pactum, col. 2. vers. vt in simili Doct. dicunt, quòd si filia &c. C. de collat.

Versic. attenta tali ratione clerici, & persona ecclesiasticæ &c. } Scot. Non enim satis est clericis esse conditionis non deterioris, sed oportet quòd sint melioris, & seruetur eis sua libertas. d. Auth. cassa. Aliàs nihil clericalis qualitas illis prodesset: de quo aliqua supra col. 5. nu. 10: & infra col. seq. vers. nec obstat &c. quia nunquam laici agunt, vt clerici sint inferiores, sed vt pares: ut patet in omnibus exemplis hic positis.

Col. 10. versi. per quem hoc priuilegium &c. } Scot. Facit quod dicit supra col. 5. nu. 10.

Versi. de vita, & honestate clericorum. } Scot. qui tamen sequitur Bart. cons. 26. lib. 1. in princ. Adnotaui ad Bart. d. §. sciendum.

Versi. quando hoc esset statutum in fraudem clericorum, & ecclesiarum. } Scot. Facit supra hac col. vers. nisi in fraudem &c. simile per Bart. in l. filiusfa. §. diui, col. 3. uers. præterea si diceretur &c. de leg. 1. vbi uide Alex. col. 5. Adde, quod notaui infra col. seq. in princ. In marg. ex d. Alex.

Versic. secus si denegaret non subditis. } Sco. Vide infra col. 2. in princ. ante nu. 54. vers. secundò infertur. Sed ibi de odio

Versi. eo modo quo statuta loquantur. } Sco. vide infra in vlt. verb. Dec ad c. nostrum.

Col. 11. versi. posse eius beneficia clericis denegare. } Scot. aduerte, quòd Alex. dicit in l. filiusfa. §. diui. col. 5. post princ. quòd statutum possit auferre ecclesijs, & clericis illud, quod habent in priuilegium, non iure communi, puta in casu l. fin. C. de sacros. eccles. quod dominium transeat absque traditione, per regulam l. militis eius, §. militia militus cum simil. de testa. mili. tamen loquitur expressè contra Bart. ibi, & hoc non dicit: sed allegat pro se multos Doctores in hoc cap. Ad eum etiam ad notaui.

Versi. vt tradit Alex. in l. legatum. de lega. 1. } Scot. Vbi tamen Alex. ex communi tenet quòd non, per l. magis puto, §. fundum, de reb. eo. pro eo quod dicit Dec. facit l. fin. C. de acquir. posses. & illud supra de Alex. intellige Alex. concedere, prælatum in acquirendis ecclesiæ præiudicare posse, dum dicit, in casu suo de legato non posse: quia acquisitum est legatum, d. §. fundum, non acquirendum quo casu præiudicaret. Et ita intellige hanc allegationem. Et facit quod ponit Iasl. l. filiusf. §. diui. Lect. 2. nu. 113. de leg. 1.

Col. 12. versi. non includit Ioan. Andr. &c. } Scot. Vide supra col. 2. in fin. uers. secus videtur si denegaret. Sed ibi de fauore.

Versi. ubi quisquam uendicat. } Scot. Itaque subtrahantur uictui necessaria.

Col.

Col. 23. uers. ab ecclesia cessio fiat. } Sco. Idem voluit Abb. d. char. fin. in repet. huius c.

Vers. statutum quod imponit gabellam &c. } Scot. Faciunt not. supra post nu. 18. de collectis.

Col. ult. uers. sic etiam ecclesia, uel clerici non tenentur &c. } Sco. secus in tributo, vt supra post nu. 18.

Vers. Abb. in cons. 6. in 2. dubio. } Scot. Et intellige postquam ter monitus fuerit vt desistat, iuxta cap. fin. de vit. & hone. cleric. Abb. d. cons. 6. in fin. vers. fateor tamen.

Ad c. fin. 13.

Col. 1. uers. sed tamen ista differentia. } Scot. Vide doctius per Soci. in l. in ambiguo. ff. de reb. dubi.

Col. 3. de mente principis, & de causa. } Scot. vide eundem supra in rubr. Lect. 2. in pen. col.

De rescriptis. *Tit. 3.*

Ad c. 1.

Col. 2. uers. Paul. de Ca. in cons. 225. super primo dubio, in 3. col. } Scot. est cons. 34. 2. par. in nouis.

Ad c. inter cæteras. 4.

Sub nu. 11. uers. possum tamen fundum petere. } Scot. Hoc videtur contra l. 1. §. item si ita, cum glos. verb. träsfusum, ff. de leg. Falcid.

Ad c. ad audientiam. 11.

Col. 1. uers. de falsa latinitate. } Scot. Vide falsam grammaticam in statuto concilij Anchiritani cap. desponsatas. 27. q. 2.

De consuetud. *Tit. 4.* *Ad Rubr.*

Col. 2. uers. iuxta prædicta quæro. } Scot. Vide supradictam q. Dec. rubr. de constit. q. 3.

Col. 3. uers. inter uerbum, consuetus &c. } Scot. Imò etiam in verbo, consuetus, idem dixit Alex. in l. in prouinciali. §. si quis ipsi prætori. sub nu. 20. ff. de op. no. nunc.

Vers. idem dicit Bart. in l. 1. &c. ubi uide dictum in add. ad eum ex Cyno. } Sco. Vide Alex. cons. 5. col. pen. lib. 1. vbi add. tenet opinionem Decij, quem tamen non allegat: sed allegat Curt. ut ibi per eam vbi addidi. Facit l. qui saltum, ff. de lega. 3.

De offic. & pot est. iud. deleg. *Tit. 29.*
Ad Rubr.

Col. 3. add. officium adde hic &c. } Scot. In quo differant officium, & potestas, Bald. hic nu. 10.

Ad c. de causis. 4.

Col. 5. uers. tamen si iudex finito termino &c. actus ualet in uim &c. } Sco. Si tamen potest iudex dare aliam dilationem.

Ad c. in literis. 9.

Col. 2. uers. Inferendo quòd auditores Rotæ sententias suas diffinitiuas &c. } Sco. Dec. infra de appellat. c. ad præsentiam, vers. & de auditoribus Rotæ.

Vers. delegatus a principe &c. } Scot. Responde in casibus expressis. facit infra col. seq. uers. & licet in pluribus.

Ad c. Sanè. 11.

Col. ult. uers. de rigore iuris nullo modo obligatur. } Scot. Ergò confessio non est de iure diuino. Ita tenent Canonistæ. Theologi contrarium.

Ad c. ex parte. 14.

Col. 2. uers. secus si per uiam legis, uel statuti. } Scot. Quod intellige, nisi deprehenderetur in certam personam esse factũ Bar. l. omnes populi. nu. 52. de iust. & iur.

Ad c. cum super. 23.

Col. fin. uers. ut ibi dicitur. } Scot. Ad quam l. Alex. d. §. si quis ita, col. 2. dicit se nunquam vidisse bonum responsum.

Scholia Fed. Scoti Iurecons. Ad Philip. Dec. in Lib. Secundum Decretalium.

De iudicijs. *Tit. 1.* *Ad Rubr.*

Col. 1. Add. quia pœna. Poena priuationis &c. } Scot. Vide Iaso. l. 1. col. fin. C. de transact. Dec. in l. nemo ex his. ff. de reg. iur. Alex. cons. 212. ponderatis his. lib. 6.

Col. 2. versi. non benè infertur ad illud, quod Baldus dicit &c. } Scot. & quia ibi ab alijs infertur ad vasallum, non econtra. Et adde doctrinam Bart. in l. vt iurisiurandi, §. si libertus, de oper. libert. quæ communis est, vt ibi in addit.

Vers. similiter si agatur pro absolutione iuramenti. } Sco. videtur intelligendum de iuramento ad bene esse, vel aliquid accessorium validante: cuius relaxatio nõ infirmat contractum: sed facit ne videatur periurus intentando remedia iuris. Aliàs si intelligas de iuramento, super quo fundetur contractus, & sine quo principalis conuentio non cõsistat, non video, quonam pacto differat a casu retractationis, quem subiungit: cum absolutio iuramenti fundamentalis, sit retractatio contractus. Nam cum statim annihilet. De quibus iuramenti speciebus vide Abbat. d. cap. 1. col. 3. cum seq. cogita tamen super hoc.

Col. 3. uers. tunc enim non erit opus absolutione. } Scot. Idem Abb. in d. cap. 1. de iureiur. not. vlt. & ibi ponit rationem.

Vers. dicens se ita Brixiæ consuluisse. } Scot. Vide Curt. ad Alex. rubr. C. de eden.

Vers. quam Abb. hic ponit. } Scot. vt nullus alius titulus debeat sequi arbitria potius, quã hic, propter maiorem similitudinem. Sed ipsa ratio conclusionis obstat conclusioni: & saluatio Decij, est noua continuatio, non restringens se ad certam rationem similitudinis, sed in genere considerans paritatẽ: Vide eundem Dec. infra Lectu. seq. col. 2. ad fin.

Vers. iudicium est actus trium personarum iudicis &c. } Scot. Vide gl. fin. in l. quemadmodum, ff. de iudic. Adde quòd iudex est potissima pars iudicij. Bald. rubr. C. si a non compet. iudic.

Vers. considero enim, quod diffinitio &c. } Scot. vide Ias. l. 1. col. 8. de lega. 1. Alciat. lib. 6. Paradox.

Col. 7. uer. nisi aliquo respectu contentio fit. } Scot. puta quia aliquis confitens se debere, velit tamen illud sibi per pecuniam auferri: quod quandoque necessarium est: vt in eo, qui velit agere de euictione: vt per Bart. d. l. 1.

Ver.

Verſ. l. 5. §. ſtipulatio. } Scot. vbi vide Bart. in princ. Vide etiam Iaſ. poſt alios in rubr. ff. eo. tit. col. 4. in fin.

Verſ. §. cum aurum. ff. de aur. & arg. lega. Sco. vide Dec. infra rubr. de prob. col. 3. in l. omnis diffinitio, de reg. iur.

Col. 5. verſ. talis cõmiſſio intelligitur arbitrio boni viri. } Scot. & de arbitrio vide Bald. not. in l. ſi quis maior. in princ. C. de tranſactio.

Verſ. ſed tantum concedentis. } Scot. Non tamen in vtilitatem eius, cui cauſa committitur, per gloſ. not. in l. penul. ff. de arbitr. Alex. l. 1. nu. 28. ſolu. matri. Facit §. creditor, §. Lucius. ff. manda. vt ibi per eum allegan tem Bart. in l. fin. de praetor. ſtipul. & ſic videtur procedere gloſ. cap. tria. hic alleg. Facit quod not. Bald. l. metum. §. ſed licet. not. 1. Quod mer. cauſ. Bald. d. l. ſi quis maior.

Col. 6. verſ. principium iudicij durat &c. } Scot. Aliter Bald. in l. ... de orig. iur. gl. oſ. in cap. venerabilis, in fin. infra eo.

Col. 8. verſ. a patrono inchoatum infra de iur. patro. } Sco. Cõſidera, quòd ibi eadem res & inchoatur, & approbatur. Vide ergo an probata ſit ſpiritualis, quia & inchoata erit, ne diuerſo iure cenſeatur. l. eum qui aedes, ff. de vſucap. niſi dicas fieri tranſitum in inſtitutionem, vt hic Dec. Vide Abb. cap. cum Bertholdus, nu. 9. de re iudic. Dec. in Lectu. ſeq. num. 5.

Col. pen. verſ. in §. in ſumma, inſtit. de iniur. } Scot. Adde Bart. in l. licitatio. §. quod illicitè. in princ. ff. de publ. Vide Duaren. lib. 2. Diſputat. anniuerſ. c. 36.

Scholia eiuſdem in Lectur. 2. Decij.

Add. Rubr.

Col. 1. verſ. principium libri bene facit, quòd continuatio non ſit &c. } Sco. Hoc verum in principijs principiorum, vt dicit Bald. in rubr. C. de fer. fugit. ſecus in principijs librorum ab alijs dependentium, vt infra per Dec. col. 3. verſ. & rationem illius gloſ. &c.

Verſ. non videtur verum ſimpliciter quòd praeparatoria &c. } Sco. Adde rubr. ff. de interrog. actio. vbi Azo. Adde vnum, quod ego ſingulariter ponderaui, quòd digniora, & maiora poſtponuntur: nec ſubeſt ratio probabilis. Titulus ad Leg. Iul. pecul. poſtponitur titulo, ad Leg. Iul. maieſt. cum tamen peculatus, ſeu ſacrilegium ſit maius crimen, ex quo dicitur crimen laeſae maieſtatis eſſe proximum ſacrilegio. l. 1. ad Leg. Iul. maieſt. Ergò ſacrilegium praecedit, arg. d. proximus. de verb. ſignif. niſi reſpondeas, quòd peculatus continet non ſolum ſacra, ſed etiam publica, quae inferiora ſunt maieſtate. Et ita ratione huius miſturae ſit poſtpoſitus titulus peculatus. ſed videbatur q; dignius debuiſſet trahere ad ſe minus dignum, & ita ratione dignioris, quòd omnis tractatus debuiſſet praemitti. Et quan uis videantur diuina, & publica aequiparari, non procedit in poenis, de quibus ibi tractatur. Gloſ. not. in §. item miſta. Inſtit. de actio. Et videmus poenas imponi diuerſas furanti diuina, vel publica.

Col. 3. verſ. arg. l. 1. in princ. C. de re ux. actio. } Scot. Facit gl. §. ſeruus. Inſtit. de libertin. verb. ideſt dum tranſit. & eſt ratio, quia ſine eo &c.

Verſ. Inſtantia reſpicit tempus futurum cauſa diſcutiendae. } Scot. ſic l. prima. verb. committendae, de neg. geſt.

Verſ. in iudicio contendentium. } Sco. Gloſ. clem. ſaepe. verb. non exigat, de verbo. ſignifica. & vide ſupra in 1. Lectu. vbi addidi.

Add. quòd teſtes. Teſtes non ſunt &c. } Scot. Tu reſponde: quòd quilibet intelligitur ſuis armis inſtructus, ſicut in bello. Et finis etiam tacitè ineſt. Nam contenditur ad victoriam. Pro primo dicto eſt text. l. 1. ff. de eden. Pro ſecundo faciunt dicta Bart. l. 1. pen. quaeſt. ad fin. C. de lit. conteſt. & l. indebitam, & quod Bald. ibi per illum text. de condict. indeb.

Col. 5. verſ. cum gloſ. in verb. priuato. } Scot. infra contrà Aret. reprobat hanc inductionem homo hic leuis, & malignus.

Col. 6. verſ. ſed ille text. non probat } Scot. Tamẽ ſupra talem inductionem facit ipſe pro ſe. Et nota ſtudiũ contradicendi, & malignitatem Decij, qui etiam in Lectu. 1. improbat Abba.

Col. fin. in fiſco, vel par ti debeant applicari. } Scot. & in lucro captando vtrinque praefertur fiſcus, ſecundum Iacob. de Beluis, quem refert Alex. d. l. 1. qui hunc intellectum reprobat ad d. l. non puto. In eo quod ſubdit Dec. agit pars de damno vitando, & Iaſ. d. l. prima. ſuſtinet intellectum Iacobi, vt ibi per eum.

Ad c. decernimus. 2.

Nu. 15. verſ. Quinto quaeritur, an laicus poſſit eſſe vicarius epiſcopi? & Doctio. communiter tenent, quod non &c. } Scot. Nota quòd Paul. Caſtrenſ. fuit factus vicarius epiſcopi à Pontifice, quantumuis laicus, & vxoratus, vt traditur per Riuall. vel Ficard. in vit. iuriſconſult. in vita ipſius.

Ad c. at ſi clerici.

Col. 4. verſ. quandoque etiam plus punitur, qui timore probationis confitetur, quàm ſi conuictus eſſet } Scot. Facit quod eſt apud Tranquill. in Auguſto, dum loquitur de matricida.

Verſ. ad idem eſt text. in c. quaeſiuit &c. } Scot. c. quid immunibus. 32. q. 7. vbi gloſ.

Verſ. & propter hoc concludit. } Scot. Idem infra numero 27.

Sub num. 35. verſ. pro fornicatione clerici etiam exiſtentis &c. } Scot. Aduerte, quòd quis priuatur beneficio, & tamen non deponitur. Ideò videtur hic male omiti per Dec. poena priuationis beneficij, quae non omittitur per Abbatem.

Nu. 37. verſ. minus delictum eſt &c. } Scot. Vide ſupra ſub num. 6.

§. de adulterijs, col. fin. verſ. illa gloſ. ſimpliciter hoc non dicit: quia in fin. in contrarium allegat text. In cap. &c. } Sco. Qui allegat aliquid in contrarium eius, quod dixit, non dicitur ſimpliciter illud dicere.

Ad c. quia Gu. 11.

Col. 3. verſ. non tamen recedendum videtur ab opinio. Anto. de Butr. } Scot. Quam tenet etiam Ripa repet. c. decernimus, ſub nu. 22. ſupra eo.

Ad

Ad c. nouit. 13.

Sub num. 2. versic. contra Abb. tenet Andr. sicu. &c. sed ad ista videtur &c. } vide infrà, colum. antepenul. in princip.

Colum. antepen. in princ. versi. ex prædictis infertur. } Scot. vide sup. eod. c. num. 2.

De probationibus. Tit. 9.

Ad Rubricam.

Col. 3 versi. §. cui aurum. ff. de aur. & argen. lega. } Scot. vide eundem supra rubric. de iudic. Lect. secunda columna 4.

Col 6. versi. nec text. in d. l. eum qui, licet ita allegetur, hoc probat. Dicit enim quòd per iuramentum quis necessitate &c. } Scot. Ridiculum.

Versic. non autem de officio iudicis a se ipso &c. } Scot. vide etiam infra, cap. 2. colu. antepen. versi. quarto non obstante.

Col. 10. versi. secus si confessio allegetur, quæ testibus debeat probari &c. } Scot. vide etiam inf. c. 2. col. pen. versi. 9. non obstante.

Ad c. 1.

Colu. 7. versi. & generaliter causam pecuniariam excludunt. } Scot. Adde d. l. defuncto. §. 1. ff. de public. iudic.

Versi. secundò restringitur, vt non habe at locum &c. } Scot. Socinum l. qui accusare, in ff. C. de eden.

Num. 7. versi. an hoc procedat in mercatoribus nostri temporis. } Scot. Facit inf. sub num. 53. vbi de libro collationum episcopi, de deputato ad custodiam instrumentorum, vt edat etiam contra se.

Sub num. 50. versi. & in l. 2. col. 2. de constit. pecu. cum simil. } Scot. Adde clem. de vsu. §. cæterùm. versi. cum de vsuris &c.

Num. 53. versi. ad coadiuuandam intentionem iam fundatam. } Scot. [illegible]

Versi. facilius aliquid conceditur ad coadiuuandum, & confirmandum intentionem &c. quàm si a principio dispositio &c. } Scot. vide Abb. capit. 1. sub numero 8. de postul. prælat.

Sub num. 45. versi. nec ad instantiam testatoris debet &c. } Scot. Facit l. pen. [illegible]

Versicul. restringitur hæc prima limitatio, vt non habeat locum &c. } Scot. vide tamen infrà colum. seq. versi. videtur tamen. vbi quòd de publico præstanda merces.

Sub num 46. versi. non ergò sufficit mandatum. } Scot. Imo. §. ex hoc, & §. pertinere.

Sub num. 53. versic. etiam contra se ipsum. } Scot. Facit infrà sub numero sexagesimo. versic. vbi depositarius &c.

Sub num. 60. versi. depositarius &c. } Scot. Facit suprà, sub nu. 53. versi. quod custos deputatus.

Versi. ipsum originale datur petitori, & non remanet apud &c. Scot. sicut remanet in editione: de quo est etiam tex. in l. ult. quan. appella. sit.

Versi. & sic ille §. non loquitur in materia editionis. } Scot. Caue tamen, quia exhibitio, & editio sunt synonymę in hac materia, l. vbi. cum simil. ff. de eden. lege prima, cum simil. C. eod. l. 2. §. diuus, ff. de iur. fisci.

Sub num. 63 versi. & rationem Bart. adducit in d. rubr. } Scot. vbi distinguit, & malè. Sed melius loquitur in d. l. inciuile, vt sequitur Dec.

Sub num. 66 versi. ex tali enim mendatio bene conuenit, vt hoc modo puniatur. } Scot. Hoc militat tantùm primo casu quo latam negat latam, non secundo, quo negat se eam habere.

Versi. in secundo casu talis pronunciatio &c. } Scot. In hoc casu omnia euitantur iurante actore se non habere. sup. nu. 64. uersi. 3. casus. ibi, hæc ultima conclusio &c. qui etiam subijcit &c.

Ad c. sicut. 2.

Columna 10. uersi. & quando etiam testes prohiberentur recipi expressè, officio iudicis intelligeretur &c. } Scot. vide etiam suprà, in rubr. colum. 6. uersi. quæ in tantum procedunt.

Colum. penul. versi. huiusmodi probatio obstante statuto &c. } Scot. vide etiam suprà in rubr. col. 10. versi. secundò declaratur.

Ad c. per tuas. 10.

Versi. & hæc conclusio sufficiant &c. } Scot. In addit. ad Bartol. l. eos. sup. alleg. ff. de fals. ponitur de iudicio valido, & inualido, vt dictum in ualido, præferatur dicto in inualido.

Ad c. quoniam contra. 11.

Col. 1. versi. de vera negatiua, & simplici: quæ probari nullo modo potest. } Scot. Immo indirectè probatur, licet difficulter, quando est restricta loco, vel tempore. Abb. sed tunc non est simplex: tamen illud verbum, directa nulla, ostendit aliquam indirectam dari. Ergò potest intelligi de vera negatiua coarctata.

Sub num. 16 versi. ne veritas opprimatur. } Scot. & veritatem super omnia debet iudex inquirere. glos. in Auth. de tabell. per illum tex. in prin.

Versi. & in l. secunda. §. 1. ff. si cert. peta. } Scot. De supradictis duobus vide eundem Dec. in l. qui pecuniã, si cert. peta. l. 2. colum. 3. C. de eden. Lanfran. hic. verb. cõfessiones. nu. 42. etiam de tertio seq. Dec. d. l. 2. col. 3.

Colum. 5. versi. & ista acta debent scribi per notarium deputatum. } Scot. Alex. in l. acta, ff. de re iudic.

Colum. 6. versi. ibi non accipitur sententia pro re iudicata. } Scot. & huuc tertium intellectum ponit clarè Alexand. in dicta l. actorum, quem dicit esse de mente Bartoli.

Columna. 8. versi. vbi ex inspectione testamenti probatur non esse legatum. } Scot. Adde gloss. lege penul. de confessis.

Versi. ergò generaliter intelligitur siue agatur actione reali, siue personali. } Scot. Aliter Azo in sum. C. de iudic. col. 2. num. 13.

Col. 10. versi. contra quam insurgit Lanfranc. Brix. } Scot. & tenet Salyc. in dicta Authen. hanc quærelam. & dicit communem esse practicam: vt in scriptis excipiatur. vide Barb. in add. ad Bald. d. auth.

Col. 11. versi. vbi diuersitas, & contrarietas in reo &c. } Sco. Immo debent exceptiones ad inuicem se compati. Paul. d. l. nemo.

Col. 12. uersi. C. de preci. Imper. offer. } Scot. sed ibi accipit libellum, non cognoscit: vt ibi per gloss. & cum in

tali

tali productione &c.vt suprà per Dec. versicul. & quia &c.ergò &c.

Col. 14.versi.Facit glo.in c.insurgentium.1.distinct. Scot. vide Barto.qui sequitur Theologos in l. relegati, de pœn.per illum text. vbi grauius punitur aufugiens pœnam sibi impositam.

Num. 42.versi.etiam pro decreto præsumitur. } Scot. Alex. consi.125.col.4.lib.1.vbi addidi.

Add: pro decreto præsumitur. De hoc per Felyn. } Scot. per dationem curatoris præsumitur furiosus, vel prodigus: quia præsumitur pro decreto. Dec.l. furiosi, col.1.versi.& per dationem &c. de reg.iur.

Col.antep.versi.aliud est scribere, & aliud subscribere. } Scot. Tamen dici potest, quòd appellatione scriptoris continetur subscriptor, sicut nurus pronurum cōprehendit. Bart.l.cui eorum,§.affinitates,de postul. licet addantur præpositiones,de, & sub.

Vers.sed pro resolutione considerandum est. } Scot. Melius loquitur Natta in repet. Auth.quod sine. q.20.C.de testa.

Col pen.vers.amplissime Doctor;col.3. } Scot. vide Dec. in d. Auth.si quis in aliquo,col.3.in fi. versi. prædicta tamen fall.

Col.ult.uersi.Acta etiam testibus probari possunt. } Sco. Sed Bald. in l.de quibus,col.pe.dixit contrarium, quātum ad vigorem iudicij, eo admisso quantum ad probandam consuetudinem iudicij.

De exceptio. *Tit.* 25.

Ad c. cum venerabilis. 6.

Col.pen.versi.regem esse condemnandum &c. } Scot. Facit l. miles Titio.ff.de testa.milit.iunc.ijs,quæ Dec.dicit inf.vers.5.allegat.

Versi.vt in l.Aemilius,ff.de minor. } Scot. vel melius, ibi est interlocutoria,vt sentit Bald.in l.cum iudex.infrà per Dec.alleg.&Alex.in §.si quis int.Facit l.fundus,qui Lucij.de rescind. vendit. vt ibi per eos.

De testibus. *Tit.* 20.

Ad c. insuper. 6.

Col.1.versi sed in ista ratione Abb.aduertendum est,quòd licet prælatus possit &c. } Scot. Facit Lanfran.c. quoniam contra,vers.testium depositiones,num.106.vbi q vt clericus possit esse testis, requiritur quòd per aliam causa agitetur. Nec placet quod subdit, prælatum posse recusati ne iudicet:quia non iudicaretur a pari. Doct. l. apertissimi.C. de iud. Benè placet alia ratione,quia ipse agitat litem,per not. per Lanfran.vbi sup.vide inf.num.11.& seq.

De appellationib. &c. *Tit:* 28.

Ad c.si duobus. 7.

Colum.2.versi.in terris, quæ sunt de temporali iurisdictione. } Scot.vide Dec.in c.ecclesia. col.12.suprà de constitut.

Ad c.ad præsentiam. 16.

Versi.& de auditoribus Rotæ an habeant ordinariam uot. Ant. de Butr. &c. } Scot. Dec.suprà de rescriptis. cap. in literis,sub num. 3.inferendo quòd auditores Rotæ &c.

Ad c. ad hæc. 20.

Col.ult. versi. ergò in isto modo loquendi videtur sentire text. quòd regulariter &c. } Scot.vide Curt. vbi in apostil. 2.inf.hac char.seu c.seq.

Ad c. peruenit. 28.

Add l. non quicquid.vide eleganter in pulchro casu &c. } Sco. & in l.1.sub num.78.ff.de iurisd.omn.iudic.

Ad c. si iustus. 73.

Col.2.uersi.§.fina.col.3.ff.de acq.hæredi. } Scot. vide Dec. c.cum M.col.6.in fi.sup.de const.& in l.in omnib. ff.de reg.iur.

De confirmat.vtil. vel inutil. *Tit.* 30.

Ad c.cum dilecta. 4.

Nu.12.uers.præscriptio centum annorum potest probari &c. } Scot. vide Craue. tractat. de antiquit. tempor. par.4.

De præbend. & dignit. *Tit:* 5.

Col.1,uersi.§.sunt qui putant.versi.oportet. ff. ne quid in flum. publ. } Scot. & tex.in d. capit.bonæ.ibi,& minori maiorem:& sic non satis est,quòd sit publica, nisi etiam sit maior.

Finis Scholiorum Fed. Scoti, I.C.&c. Ad Philip. Decium.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD INTERPRETATIONES BARTOLOMEI Socini, in Libros Digestorum.

Scholia ad Librum Primum.

De offic. eius cui mand. *Tit.* 21.

Ad Rubric.

O *L. 2. uersi. episcopi dicuntur habere maiorem &c. licet minus officium.*} Sco. Glos. sing. c. quamquam. 2. q. 7. in fin.

Ad l. 1.

Col. 2. versi. in Auth. ex testamento. C. de collatio.} Scot. ibi tamen hoc probari negat Alex. hic, quem non sequor.

Scholia eiusdem Ad Barto. Socinum in regulas iuris.

Ad Reg. 304.

Fallen. 1. Fallit quando quis fraudulenter lite contestata &c. & postea litem non prosequitur.} Scot. Facit glo. 1. l. fina. C. de præscrip. 30. anno. in opinio. Vlderici. Videtur is idem sensisse, quod hic Soci. & alij, licet Vlderici reprobet glos. ibi.

Scholia ad eundem in Librum Secundum Digestorum.

De iurisd. omn. iud. *Tit.* 1.

Ad l. imperium. 3.

Sub num. 23. versi. vbi dicit, quod sicut iudex secularis &c.} Scot. Tamen aliquis potest absoluere, non condemnare. l. fi. circ. med. C. vbi Senato. vel clariss.

Ad eundem in Lib. Duodecimum Digest.

De reb. cred. si cert. peta. *Tit.* 1.

Ad l. 1.

Col. 2. vers. verba autem denotantia ius, est (lege, sunt) si quis dicat ego sum culpabilis &c.} Scot. Facit l. 1. ff. de iur. & fact. ignor.

Col. antepen. Add. non obstat. Adde Ang. in consi. &c.} Scot. Dec. hic reprehendit Ang.

Col. pen. versi. Roman. tamen dicit, quod vbicunque &c.} Scot. contra inf. 2. casu.

Scholia Fed. Scoti Iureconf. &c. Ad Socin. in Lib. Vigesimum quartum Digest.

Solu. matrimo. &c. *Tit.* 3.

Ad l. 2.

§. Voluntatem, col. vlt. versi. tertio, & vltimò limitat hic dict. Alexan. quando in instrumento promitteretur &c.} Scot. Gozad. consi. 57. nu. 11.

Scholia Fed. Scot. Iureconf. &c. Ad Socin. in Lib. Vigesimum octauum Digest.

De liber. & posthu. &c. *Tit.* 2.

Ad l. Gallus. 29.

§. Etiam si parente, col. pen. versi. cum testatur vocauerit filios, & hæredes magis in specie sunt vocati filij, quàm hæredes.} Scot. In filijs enim habet vim nominis proprij hæc appellatio. l. Titius. sup. eo. Alex. l. hæredes mei. §. cum ita. in prin. inf. ad Trebell.

De vulgari, & pupill. substit. *Tit.* 6.

Ad Rubric.

Sub num. 8. versi. quando in figura verborum est duplex.} Sco. vt hac l. 2. resp.

Sub num. 16. versi. in c. cum venissent. extra, de institu.} Sco. Quod allegat Alex. qui tenet hanc opinionem in d. §. si quis simpliciter.

Col. 50. versi. & sic debet intelligi de tota hæreditate pupilli.} Scot. Immo partem hæreditatis appellamus simpliciter hæreditatem. Alex. l. Titius. per illum text. ad l. Falcid.

Col. 52. versi. sicut de tota hæreditate.} Scot. vt suprà notaui col. 3.

Col. 62. versi. sed magis prædilectus fuit institutus, quàm substitutus.} Scot. Sed Alex. post Imo. aliter respondet in d. §. cum ita, col. 10. in fi. cum seq. circ. med.

Versi. licet ratio verificetur in vno; si tamen verisimilis mens testatoris non verificatur in vno &c.} Scot. vide infrà col. seq. in fi. uersi. hoc tamen limitat Ang.

Col. 63. versi. per rationem l. cum acutissimi. cum simil. C. de fideic.} Scot. vide Bartol. in d. l. quidam testamento. versi. idem putarem si esset &c.

Versi. potest ad argumentum responderi.} Scot. Aliter respondet Alciat. in d. §. cum ita. in 3. exemplo vulga. coniunctim factæ.

Versi. allegat l. Publius.} Scot. §. 1. & vide sup. col. 1.

Versi. Hoc tamen &c.} Scot. vide Socin. sup. col. preced. in fi. uersi. pro quo ultra adducas. &c.

Col. 64. versi. non debet ibi fieri differentia an præcesserit &c.} Scot. Sed frustra Iurisconsultus diceret non satis voluntatem suam declarasse testatorem: & frustra de procliui ageretur. d. §. item si pater. Non obstat d. l. cum quidam. immo facit: quia ostendit de iure antiquo fuisse dubitum, & indiguisse noua decisione.

Ad l. si filius qui 12.

Sub num. 16. *versi. & contra opinionem Baldi videtur casus, in l. de bonis.* §. 1. *&c.* } Sco. sed caue, quia in d. §. 1. adest negatio. Adnotaui ad Dec. in repet. l. seu ult. C. qui admit. nu. 88. quem vide nouam rationem inducentem ad præsentem quæstionem, num. 90.

Scholia Fed. Scoti I.C. &c. Ad Bar. Soci. in Librum Trigesimum Digest.

De legatis. Tit. 1. Ad Rubr.

Versi. & tunc quæcunque sint illa. } Scot. si tamen sint precaria, non valent, glo. l. peto, inf. tit. 1.

Versi. illud propriè non potest dici fideicom. } Scot. Aduerte quòd glos. ibi, in fin. dicit intelligendum vni ab altero legari.

Versi. uerbum, volo, & peto, non sunt &c. } Scot. Vide l. & eo modo. infrà, titu. 1. l. vxorem. §. concubinæ. inf. tit. 3.

Versi. verbum, rogo, & fideicommitto, sunt precaria, ergò & alia. } Scot. Sed conuertere potes hoc modo, iubeo, est præceptiuum, vt suprà dixit. ergò & reliqua.

Versi. nimirum, ex quo verba fuerunt &c. } Scot. Hæc repugnant primo distinctionis huius membro.

Ad l. 1.

Versi. C. de episco. & cleri. } Scot. & ibi Castrens. num. 2.

Versi. d. Abb. in c. fina. } Scot. vide aliquid per eundem Abba. cap. quia circa. de priuil. vbi vult fieri latissimam interpretationem in præiudicium concedentis.

Versi. aut dictio vniuersalis respicit res &c. } Scot. Aut dicitur, priuilegia per omnia. Tamē Bart. doctrinam attendemus.

Versi. aut dictio vniuersalis stat absolutè, & per se &c. tamen si legaret res mobiles, per omnia &c. } Scot. Aut dicitur priuilegia per omnia: tunc Gulie. & Bald. ... sed ita locuti sunt ipsi, vt meritò non fuerit ipsis obijcienda Bart. doctrina. Socin. tamen distinctio, seu declaratio placet.

Versi. refert se ad priuilegia studij Parisiensis. } Scot. quod potest fieri. l. quicquid, vbi Bartol. C. de aduoc. diuer. iudicio.

Col. 2. *versi. pro qua doctrina tu vide duas leges &c.* } Scot. Ego addo text. in §. est & aliud. uersi. & dotibus in hoc exæquentur, vt quemadmodum dotes &c. Inst. de donat. & alium, Inst. de legit. agnato. success. uersi. & ad ius duodecim tabularum eandem dispositionem exæquantes &c. clarus est text. in l. 2. inf. si quis a paren. fuer. manumi.

Versi. responde ad tex. in l. illud. §. *tractari, sup. tit. prox.* } Scot. Alexand. dicit probari dicto §. tractari, hæredem codicillis relinqui non posse, de legatis nihil: vide ri tamen posse, per aliam etiam rationem, de qua per eum: quem vide. Sed loquitur contra text. §. præterea, infrà alleg. De intellectu dict. §. addidi ad eum.

Versi. vel quòd loquitur secundum iura, quæ erant &c. } Sco. Hæc responsio conuenit etiam dicto §. tractari. quicquid suprà dixerit Socin. sequor autem Comensis intellectum, quem hic post Alex. alio tamen modo impugnat. Et attende, quòd d. §. tractari, est Papiniani, qui fuit præceptor Vlpiani, sed iura subinde mutabantur. Quare potest dici prior.

Versi. ad tex. in §. sed non vsque &c. dicas, quòd verbum necessarium exponitur, idest, vtile. } Scot. Quid tum? Adnotaui ad Alex.

Sub num. 10. *versi. ideo censetur legata mera facultas eundi.* } Scot. vide gl. l. 1. inf. de adim. leg.

Versi. quæ lex glosset d. l. seruum filij, in fi. } Scot. Idem dixit Bar. in d. l. damnas. §. 1.

Versi. si diligenter consideres omnia verba in d. §. qui fundum. } Scot. præcipuè uersi. fi. seu penult. non secus.

Versi. a die mortis. } Scot. ficté, sed verè ab adita hæreditate.

Versi. ille, qui tenetur ad vsumfructum, tenetur ad duo &c. } Scot. vide Bartol. in l. si mihi vsumfruct. infrà, de vsufr. lega.

Ad l. 2.

Col. 1. *versi. de qua in c.* } Scot. cap. cum in offic. ea. quia nos. c. relatum est auribus. de testamentis.

Versi. melius tamen facit text. &c. } Scot. Sed & is leuiter facit. Ibi enim superiorum quoque ratio non per extensionem, sed potius ex legis ipsius verbis augetur, dum comprehendit omnes, quibus inofficiosi querela competebat, vt ait ibidem gl.

Col. 2. *versi. loquitur in princ. in vltima voluntate.* } Sco. Donatio autem causa mortis est vltima voluntas. Bartol. dicta l. tam is, §. primo. in princ. per l. fin. C. de codicil.

Versi. in locis hic alleg. per dom. Alex. } Scot. & glos. d. §. pe. versi. casibus.

Col. ult. versi. quæ significat diuersitatem in facto, sed identitatem &c. } Sco. Adde leg. sed & si. suprà de hæred. instituendis.

Ad l. hæc verba. 3.

Col. 1. *versi. sed quando fuisset institutus solus, legatum &c.* } Scot. Sed videtur ille text. considerare transmissionem tantum legati secundum naturam tituli, & casuum præcedentium in d. l. non autem irritationem legati per non aditionem. Quæ regula traditur loco suo, scilicet, in l. si nemo, de regul. iur. & considera, quòd in dicto §. Iulianus. ab altero tantum erat legatum: & sic succedebat regula l. Celsus. § 1. & 2. eod. tit. quam Seuerus sustulit. dicto §. Iulianus. At in casu dictę l. si Titio. erant ambo grauati, non alter nominatim. Quæ differunt, arg. dict. §. 1. in dicta lege, Celsus, verb. nominatim. & dict. §. Iulianus, verb. ab eo. Not. Bartol. lege, quæ conditio, infrà. allega. per Socin. & fallitur in historia Socinus, vt adnotaui ad Bartol. hic, colum. 2.

Col. 2. *versi. & secundum præmissa poteris disputatiuè hanc conclusionem tenere.* } Scot. Quod ad dicta lege, si Titio, non placet, vt dixi. Probo tamen Socin. in hoc, vt dicamus verba, si hæres erit, facere conditionem, quoties per ius accrescendi cohæres deficiente cohærede teneatur ad solutionem legati. Cum enim possit deberi eo non adeunte, apparet testatorem expressisse aliud, quàm quod

quod tacitè inerat: & voluisse ita demum deberi, si ille adijsset, & non aliter: & censetur recessisse a beneficio rescripti diui Seueri, de quo in d.§. Iulianus, seu prouisione: cum tamen aliàs ei censeretur conformis, vt not. Bartol. in l. hæredes mei. §. cum ita. infrà ad Trebell. vt suprà hac colum. Socin. allegauit, cum simil. Licet obstet doctrina Bartoli hic in princip. versi. non obstat, si dicas quòd potest &c. Ad quod Socin. non aduertit, & ipse loquens contra illam. Quam tamen idem sequitur in fin. 4. limita. hic se fundans ex ea, contra Raph. Comen.

Col. 3. versi. sed pro communi opinione videtur casus &c.} Sco. Aduersus istas inductiones Areti. facit argumentum, quo vtitur Bartol. & Docto. in dicta l. ex duobus. §. 1. quod præsupponit minus faueri non dilecto.

Versi. si in secunda parte huius text. in qua dicimus &c.} Scot. Aduerte quod & hic, & d. l. si in testamento. dicit ex suprascriptis.

Versi. si in secunda parte huius text. in qua dicimus &c.} Sco. Vide Paul. Castrens. dicta l. ex duobus, §. 1. in fin.

Col. 4. vers. & sic non probatur ibi, quòd expressio &c.} Sco. vide Socin. d. §. filius. colum. 2. versic. ex quibus.

Sub num. 15. versi. ab arbitro, seu arbitratore.} Scot. Immo ab hoc tantum Bart. in l. 2. inf. alleg.

Sub num. 16. vers. cum dies solutionis sit pars rei soluenda.} Scot. Qualificatiua, non substantialis. Ias. suprà in rubr. col. 3. circ. med.

Sub num. 17. versi. nimirum ergo, si propter expressam &c.} Scot. vide tamen Iaso. hic, nu. 11.

Col. ult. vers. tamen dico quòd non est alterius natura, quàm si successisset &c.} Scot. Immo dici potest secunda expressio, per doctrinam Bartol. in dicta lege, pretor. §. primo. de oper. nou. nunc. vel replicatio semel expressi.

Versi. non tamen ibi negatur.} Scot. Immo videtur negari, cum legitima non pertineret subsistente testamentaria, vt ibi; & l. quamdiù. ff. eo. & l. quamdiu, ff. de regu. iur. Tamen opinio communis vera est. Nam Iurecōsultus in d. §. de illo. considerat ex testamento tantum hæreditatem, idest ab extraneo relictam. At iustam hæreditatem non mutat intercedens testamentum, quod censeri debet lex ipsa, cum disponat idem quod lex, sicut dicitur in statuto, vt nihil operetur in hoc articulo. In d. l. illud. fit curiosa distinctio ad discernendas repudiationes, vt sciamus, quæ cui obsit. Et hoc quod Socin. hic dixit, illam literam aliud respicere, facit quod not. hic Ias. num. 10. & 53. col. fina. versi. sed considera Bartol. Facit glos. in Authen. licentiam. versi. non exigitur. C. de episcop. & cler. Item facit quod not. Ias. l. filiusfam. §. diui, Lectu. 2. colum. 18. num. 135. colum. 19. post num. 138. versi. ergò vult Bartol. quòd si ille forensis &c. Et adhuc ipsa lex dicitur ab intestato succedenti deferre hæreditatem, non testator, qui eum instituit. Authen. de rest. fideicom. §. nos igitur, rectè lecto. Facit l. nemo. de regu. iur. Facit quod not. Bartol. l. Gallus. §. & quid si tantum, col. 4. versi. præterea ille, qui decedit. suprà de lib. & posthu. vide tamen eundem Bart. l. 1. in fi. prin. inf. ad l. Falcid.

Ad l. si quis in fundi. 4.

Col. 1. versi. voluit enim ibi Imperator, quòd per allegationem erroris &c.} Scot. Ergò si erratur in hominis nomine, dispositio est, quantum pertinet ad ipsum hominem, nulla: nec includitur homo per allegationem erroris proprij nominis ipsius. Vnde si fuerit erratum in nomine serui, nō debebitur seruus. Qđ est contra intellectum glo. fi. hic in princ. & Alex. ad eam, col. fi. qui concludunt hunc tex. habere locum in nominibus proprijs impositis ab hominibus, tam hominibus, quàm alijs rebus. Quod igitur dicit Socin. debet restringi ad casum d. l. fi.

Col. 2. versi. In glos. ibi, idem in substantia.} Sco. Adde quòd differt error in corpore, ab errore in substantia. Text. est in l. in venditionibus, versi. inde quæritur, sup. de contrah. empt.

Vers. §. si inter duos, infrà tit prox.} Scot. Quia non præsumitur pluralitas. Castrens. d. §. si inter duos, in fin.

Ad l. si ex toto. 8.

Col. 1. vers. quinimmò attentabatur, quòd etiam pro legitima non relicta &c.} Scot. creditor hæreditatis nullam habet hypothecam. Alex. consi. 70. videretur circa &c. lib. . Alciat. l. filiusf. §. diui, versi. quid si liberis, limit. 10.

Ad l. si mihi, & tibi. 12.

§. In legatis. col. 3. versi. si diceret, si ergò sunt etiam verba negatiua &c.} Sco. vide suprà. col. 1. versi. hanc tamen glos. not.

Scholia Fed. Scot. I.C. &c. Ad Bart. Soc. in lib. xxxiiij. Digest.

De reb. dub. Tit. 1.

Ad l. in ambiguo. 3.

Col. 1. versi Differunt autem ista, inter obscurum, & ambiguū.} Scot. vide Dec. c. fi. no. 3. extra, de const. ubi cumulat aliquot, dicens obscurum ad literam, ambiguū referri ad mentem.

Col. 2. versi quod not ad interpretationem statutorum, & aliarum dispositionum.} Scot. vide Dec. rubr. extra, de cō stit. lect. 1. col. 2. in fi.

Ad l. si cognatis. 20.

Col. fi. vers. vt est glos. communiter approbata in d. §. de fideicommisso.} Scot. verb. proximo. dum allegat Auth. cessante. C. de legit. hæred. & gl. mag. circ. fi. ibi, & sic post nominatos admittantur &c. vide Castrens. in l. fi. ante fi. C. de uerb. sign. verb. gradatim.

Versi. & explicatus ista difficilis titulus.} Scot. Idem, quod hic, tenet in e. §. cum ita, col. 7. inf. ad Trebell.

Scol. eiusd. ad Bart. Soc. in lib. xxxv Digest.

De condit. & demonstr. &c. Tit. 1.

Ad l. in testamento. 27.

Col. ult. versi. non appellatur ibi officium iudicis, prout etiam hic dicit Bart. &c.} Scot. Immo Bart. ibi, d. l. 2. exponit auxilio extraordinario, hoc est, officio iudicis. hic autem variat lectu. Vide ibi Alex. in l. 1. nu. 28. sup. de leg. 1. vbi intelligit Bart. hic velle auxilium extraordinarium esse officium iudicis, licet aliud sentiat in d. l. 2.

Vers. ad text. in d. §. si Stichus &c. illa litera declaratur per tex. in d. §. is cui. } Scot. Hoc fortè verum est. Cum enim Paulus d. §. is cui. & Hermogen. in l. cui ita. inf. eo. loquantur vno ore, debent Iaboleni verba d. §. si Stichus, intelligi iuxta plurium consonantiã, argu. l. sicuti, de recept. arbitr. Et quoties variè res intelligi potest, is dicitur stabilis intellectus, & pro bandus, qui probatur per alias leges. Bart. l. in ambiguo, sup. de reb. dub. facit quod not. glos. & Bar. in l. non dubium, colum. 2. C. de legib. quòd licet a propria significatione vocabuli positi in aliqua lege, per aliam recedere. Nam l. interpretatur, l. l. nõ est nouum, ff. de legibus. Facit ad primum dictum l. inter pares, a contrario sensu ff. de re iudic. & ibi glos. 1.

Vers. quo casu competit actio vtilis ex testamento, vt dictum est. } Sco. Facit l. secunda. C. de bon. poss. secund. tabul.

Scholia Fed. Scoti I. C. &c. Ad Bar. Soci. in Lib. Trigesimum sextum Digest.

Ad Senatusconf. Trebell. Tit. 1.

Ad l. Marcellus. 3.

§. Res qua, col. 3. vers. §. diui. suprà de lega. 1. } Scot. l. cum fidei. inf. de fideicom. libert.

Col. 4. vers. difficilius permittitur manumissio, quàm alienatio. } Scot. vide simile per Bar. in l. filiusfa. §. diui. col. 3. in prin. sup. de leg. 1.

Vers. ne dolus hæredis. } Scot. sed ibi non apparet dolus.

Vers. ex quo alienatio erat facta &c. } Scot. Aduerte, quòd ibi præsupponitur hæredem pretiũ habuisse: nec locus est subsidij talis considerationi. Nam vter fuisset condemnatus, erat soluẽdo, vt ibi lex innuit arg. l. qui testamento, de testa. non enim verisimile est tractari de actione inani aduersus inopem, nulla mentione subsidij facta.

Col. 5. vers. etiam stante expressa prohibitione testatoris. } Sco. Responde vt per Bart. d. Auth. res quæ. col. 2. nam in eo. &c.

Vers. in d. §. diui. } Scot. vbi tamen Ias. tenuit oppositũ, vt ibi latius per eum in vtraque lectura.

Vers. §. sed quia. C. commun. de lega. } Scot. Immo volebat in vniuersali fideicommisso, licet puro, gl. uerb. veterum, d. §. sed quia.

Vers. nec ratio vrgens videtur in contrarium militare. } Scot. Tu dic quòd primò militat autoritas glos. approb. communiter, in l. cũ pater. §. libertis. in prin. ff. de lega. 2. Deinde regula l. id quod nostrum. de regul. iur. hic enim aufertur ius quæsitum, aliàs ius quærendum. Quod facilius aufertur. l. patre furioso, ff. de ijs qui sunt sui vel alie. iur. cum simil. vt hic per Alex.

Vers. secus quando fit ex causa onerosa. } Scot. Tu considera, quòd ibi necessariò datur actio ad pretium, contra hæredem, quia non suberat qui posset conueniri. l. plane. 2. §. fina. suprà, de lega. primo, vide tamen glos. l. generaliter, in fi. ff. qui, & a quibus. quæ videtur aliam rationem adducere ad iura vetera. Sed nihil ad rem, de qua nos. Tamen opinionem Alexan. & Soci. probo: quia ille qui habet ex causa lucratiua, conuenitur in subsidium tantum, sicut habens ex titulo oneroso, vt dicitur in 3. limita. ad d. §. fina. & de lucrante not. Bartol. in l. his solis, de condict. indeb. Ergò verum est prius hæredem cõueniri vtroque casu.

Ad l. hæredes mei. 57.

§. Cum ita. colum. 1. uers. § cum quis. ff. de lega. 1. } Scot. vbi vide Paul. Castrens. licet ibi Bartol. contrà sensserit.

Col. 2. vers. l. si pater impuberis. suprà, de vulg. & pupill. } Sco. & ibidem Paul. Castrens. in fi.

Col. 5. uers. frater fratrem excludere potest &c. } Scot. Alex. hic, col. 7. & col. ult.

Col. 6. uers. & rectè. } Scot. Tamen in fi. huius col. cum princ. se q. tenet contra Alex.

Vers. si substitutus. } Scot. lege, nisi substitutus, vel si institutus, scilicet cohæres eius primò decedentis.

Col. 7. vers. cogita tamen. } Scot. quia supra col. præced. in prin. dixit Alex. hęc rectè improbasse.

Vers. hoc voluit etiam Bart. ibi, & latissimè per do. Alex. &c. } Scot. col. 2. in princ. col. ult. uers. quartò dixi, Alex. col. pen. & adde quòd præsumptio d. l. cum acutissimi, non habet locum in transuersalibus eius qui condidit testamentum. Alex. hic post Doct. allegatos per eum, col. antep. in prin.

Vers. l. fistulas. §. frumenta. } Scot. vbi probatur oppositum: & puto quòd inaduertenter allegauerit. Tu allega l. nam ad ea. de legib. l. antiqui. si pars hæred. peta.

Col. 8. vers. non inueni Bald. legere illam legem. } Scot. Dic quòd voluerunt allegare Bart. d. §. 1. vbi de æquali determinatione tractat. vide Socin. in simili inf. post numer. 27. vbi allegat Bartol. ibi per illum text.

Vers. in fine. suprà, ad leg. Falcid. } Scot. & l. penul. de inius. rupt. irri. testa. gl. d. §. fi. l. pater. hic alleg.

Col. 9. vers. non probat illa lex penul. } Scot. & ideo militat vis verborum.

Vers. qua ratio videtur satis colorata: ideo cogita. Scot. vide Alciat. qui confutat hic suprascriptas rationes.

Vers. vt in l. qui duos. suprà de vulg. & pupill. } Scot. & glo. d. §. fin. in glo. 2.

Col. 10. vers. ad hoc text. in l. Publius. in fi. sup. de condit. & demonstr. } Scot. & quod suprà dicitur per Alexand. post nu. 15. & post numerum 16. quòd cohæres, & sic institutus dicitur prædilectus substituto. & l. Publius, in fi. in re in qua institutus est, non in re cohæredis: & sequitur Socin. suprà l. 1. col. 63. in fin. uers. nec mens testatoris est in contrarium &c. vbi remissiuè ad not. per Imol. hic in secundo casu, quamuis etiã a possit intelligi Soci. quòd approbet responsionem Imo. pro commun. opinione. Quod magis placet, cum in eo casu quinto tractet, & concludat substitutum a cohærede excludi. Pro quo facit, quòd institutus, siue cohæres, intelligatur prædilectus: Licet Imol. recesserit ab ea communi opinione: & responderit, vt per Alexand. ex mente Imo. vbi suprà post numerum decimoquintũ. & decimumsextum. Vide tamen hic Alciat. in 3. limita. pupill.

Sub

Sub num. 22. versi. sed in proprietate sermonis] Scot. vide supra in secunda conclusione, in 2. limitatio. in fi. de hoc: & considera in d. l. pen. uersi. cogitasse etiam testatorem &c. qui videtur obstare huic dicto.

Sub num. 24. uersi. hoc probat tex cum glos. &c.] Scot. & ibi in solutione Bart. ad vlti. contrar. ibi per glos. fina. formatum.

Versi. Quod dicit hic d. Alex.] Scot. col. 13. ad fi. & contra inf. dicta Socini pro Imo. obstat versi. sed proclivius, in dict. §. item si pater. qui corrigit, vt hic per Alex. d. col. 13. ad fi.

Sub num. 26. versi. cogita tamen, quia hoc non reperio bene declaratum.] Scot. vide Alex. hic, col. pen. versi. Addit Imo. hic, quòd dum Ang. & col. antep. ante med. & praeced. post med. in 1. fallen. fideicommiss.

Sub num. 27 versi. in l. Stichum, qui meus erit. sup. de legat. 1.] Scot. sed hic sumus in conditione extrinseca ab eo, super quo disponitur, quia diuidi potest. Bar. d. l. stichum qui meus erit.

Sub nu. 28. versi. ergò dispositio nō verificatur, nulla facta &c.] Scot. Idem voluit Alciat. hic in fi. textualium, ante materiam pupill. & Socin. colu. seq. in princ. versi. vnde melius potest respouderi &c. vbi lege, vel melius.

Sub num. 29. versi. quod dicit D. Alex. in d. l. penul.] Scot. & sup. hoc. §. col. 3.

Versi. ergò a contrario secus, si non fuisset facta.] Scot. Quae prima ratio dubia est. Hic enim conceptio reciprocae iuuaret fideicommissarium. Sed dic, quòd bona est, quia per reciprocam deueniur ad ratio nem textus: cum totum voluerit habere, multò magis partem, vt sup. declarauit.

Col penult. versi. §. & quid si tantum, sup. de libe. & posthum.] Scot. vide tex. in Auth. quibus mod. nat. effi. sui. §. filium verò, versi. nisi fortè &c. §. caeteri. Inst. de hęred. qual. & differ. iunc. §. emancipati. Inst. de hęrede. quae ab intesta. defer.

Versi. tamen institutus in testamento, dicitur esse instituta, & sui.] Scot. Tamen contrarium videretur, sicut emancipatus, & extraneus institutus succedunt ex testamento, & nihilo magis sunt sui, & sic in filio naturali. §. caeteri, Instit. de haered. qualit. & differen. §. emancipati. Instit. de haered. quae ab intest. §. filium verò, in authen. quibus mod. natur. effic. sui.

Vers. vbi nepos exclusus a filio institutus &c.] Scot. lege, vbi nepos exclusio filio ab auo institutus &c.

Scholia Fed. Scoti I.C. &c. Ad Barth. Soci. in Lib. Quadrages. primum Digest.

De acquir. vel amitt. poss. Tit. 2.

Ad l. ii.

§. Si vir vxori, col. 2. Add. Hebraeum vide eundem dom. Bar. in consi. suo 102. &c. in quo consi. apparet defensio talis Hebrai.] Scot. Imo apparet offensio: quia eum impugnat. Sed dic, quòd non est consilium Soc. vt alias dix.

Ad l. naturaliter. 12.

§. Nihil commune. colum. 1. Add. impropriando Vide Ioan. de Ana. &c.] Scot. Alexand. leg. prima. columna 3. de lega. 1.

Ad l. rem quae nobis. 15.

Sub num. 10. versi. cogita tamen &c.] Scot. Soci. sequitur Natta consi. 562. tom. 1. & alij relati per Menoch. in tracta. de remed. recuperan. num. 64. firmat Hierony. Mont. lib. quaest. iur. q. 21. num. 30. vbi propriè dicit, quòd licet Socin. non firmet eam, tamē firmauit Grat. resp. 20. num. 15. vol. 2. maximè ficta cessione omnium iurium in amplissima forma, quia videretur intentatum nomine creditorum, per tradita per Menoch. tertio remed. reti. possess. num. 65.

Sub num. 13. uersi. pro eius ficta possessione occupata.] Scot. post mortem defuncti intellige.

Scholia Fed. Scoti I.C. &c. Ad Bart. Socin. in Lib. Quadragesimumquar. Digest.

De except. praescript. &c. Tit. 1.

Ad l. nemo prohibetur. 8.

Col. 1. vers. admitteretur tamen quis ad probandum contraria conditionaliter, vt declarat Cardin. &c.] Scot. Idem Felyn. col. 1.

De except. rei iudic. Tit. 2.

Scot. Hic deberet esse consilium pulchrum Caccialupi in materia iuris accrescendi, an scilicet habeat locum in legitima. Quod consilium allegat Sebast. Sappia in l. 1. col. ult. C. quan. non peten. par. Nec etiam adest in fin. tit. praeced. de excep. praescript. &c. Allegat etiam Tiraquel. de retract. consang. §. 1. gloss. 8. sub numero decimoquinto consi. Soci. post d. tit.

Scholia Fed. Scoti I.C. &c. Ad Barth. Soci. in Lib. Quadragesimum quint. Digest.

De verbo. oblig. Tit. 1. Ad Rubric.

Col. 3. versi. prout est text. cum glos. Instit. de oblig. in princip.] Scot. Sed aduerte, quod Bart. in l. si vnus, §. pactus, col. 3. de pac. tenet ibi ciuilem tantum definiri, quem vide. & ad dictum Soci. hic, facit in simili quod dicit Bar. in l. 1. post prin. C. de lit. contest. in fine. 1. q. Sed pro Ioanne de Monte Sperel. facit quod dicunt Doct. de verbo, possidere, in l. stipulatio ista, §. haec quoque stipulatio. inf. eod. uide ibi Alexand.

Col. 4 versi. & per consequens consentit.] Scot. sed aduerte, quia etiā natura debet, cuius fidem nemo secutus est: ideoq; nec consensit, l. si pignore, ff. de furt. l. sed & si lege. §. consuluit. sup. de petit. haered. Sic tollitur hoc fundamentum Socini, seu argum. vide quod addidi ad Dec. in d. §. is natura debet.

Colum. 5. versi. qui non consentiret, neque dissentiret.] Scot. Ias. hic col. 3. videtur requirere, vt pars praesens dicat se neque accipere, neque repudiare.

Col. 6. uersi. sed denominantur a consensu forma, seu habenti aliquam &c.} Scot. Dic, quòd denominatur a facto ipso. Nam emere factum est, vendere factum est. Iaf. hic in fi. Bal. l. 1. col. 5. in fi. cum seq. C. de fid. instru. & iu. hast. fisca. lib. 10. Et licet similiter videatur stipulatio habere nomen a facto, idest, ab interrogatione, vt per Azo. in sum. C. de contrah. & committ. stipul. in prin. tamen illud factum inducitur a iure: & est pars formæ datę a lege stipulationi: nec erat cognitum de iuregentium, quod duntaxat attendebat consensum, & facta eam respicientia ad declarationem, non ad formam, sicut lex.

Col. 7. uersi. contrarium tenuit gl. quæ solet allegari pro sin. &c. Scot. Quam sequitur Bald. in l. 1. in prin. inf. eo. tit. & dicit singularem.

Add. prædicta. vide hic Bald. nouel. &c.} Scot. & Bald. antiquus ipse prius mouit hanc quæstio. nec discussit. inf. l. 1. in prin.

Versi. & dicunt se aliàs dixisse, quòd non est stipulatio &c.} Scot. contrarium videtur per l. si stipuler. §. fin. inf. eo. de quo tamen inf. col. 3. vide quod ponit Bart. inf. l. 1. §. si quis ita. nu 7. & 8. vide tex. in l. iurisgentium. §. quod fere. sup. de pact. & Bar. omnino in d. §. fi. vbi Iaf.

Col. 8. uersi. Intellige quòd non fuit deducta sola, & simpliciter, sed cum stipulatione pœnali.} Scot. sed huic obstat d. l. versi. sed duntaxat pœnam.

Col. 9. uersi. non vitiatur actus in totum, quia non apparebat, quòd animo &c.} Scot. Facit solutio Bald. in §. igitur nuda. ante fi. de contrario dicto. §. cum qui, quem vide.

Versi. quæ dicitur obligatio verbis, & contractus verbis, re interueniente.} Scot. sic exponitur per glo. & Barto. in l. certi condictio. §. quoniam igitur. suprà, si cert. peta.

Col. 10. uersi. & l. cum precibus.} Scot. vide de hoc tex. inf. post nu. 24.

Add. reperio. vide Alex. consi. 40. &c. in illa aduersatiua, si verò, &c.} Scot. Tamen de aduersatiua vide Bald. l. omnes populi. col. 8. uers. tertio modo. sup. de iust. & iur. ex cuius doctrina ibi potes inducere aduersus Alexand. & defendere Socin. inductionem infrà col. pen. uersi. quintò. pro ista opinione induco text. &c.

Col. 13. uersi. in d. l. ex placito, q. 14.} Scot. vbi glo. dicit ab vna parte re tradita ei, qui non impleuit, non dari actionem, puta ad euictionem: quia qui vult sibi perfectè impleri, perfectè prius impleat, vt hic.

Versi. & ibi not.} Scot. in §. præced. in glo. verb. competit. in fi.

Col. 13. uersi. & in l. actione. C. de transac.} Scot. vide Bart. aliter col. 2. in fi. lectu. 1. & 2. circ. med.

Versi. confirmatur & secundum &c.} Sco. contra. inf. colu. seq. vers. 5. pro ista opinio.

Versi. per tex. in l. cum precibus, eo. tit.} Scot. vide de hoc tex. sup. colu. 4. uersi. in quo ego reperio &c. & inf. col. seq. uers. 5. pro ista opinione.

Col. 14. uersi. l. stipulationes. ff. de fideiuss.} Sco. lege, l. stipulatus es. ff. de fideiuss. vbi vide add. Bolognini ex Baldo, ibi dicente illum text. singul. in suo effectu, vt fideiussor teneatur ad aliud, quàm principalis, scilicet ad interesse, vel æstimationem damni: & facit contra Socin. hic, qui præsupponit idem esse, idest & interesse.

Versi. quintò pro ista opinione.} Scot. contra suprà colu. præced. uersi. confirmatur & secundò.

Versi. in l. singularia. ff. si cert. pet.} Scot. optimè facit l. si quis cum aliter. infr. hoc tit. vbi stipulatio adiecta contractui nominato, est coæqualis ipsi contractui, & etiam si nouaret, hoc faceret cum omnibus prioris contractus qualitatibus, vt ibi per Bar. col. 1. in fi. & prin. seq.

Ad l. 1.

Colu. 1. add. intelligentia. pro qua allego text. &c.} Scot. adde text. in lege, Labeo. uersi. non enim, ibi, nomina exaudiri, idest, intelligi debere. ff. de supell. lega.

Versi. per Bar. in l. 1. sup. de testa.} Scot. lege, per Bal. l. 1. suprà de iniu. rupt. irr. testa. & vide Bal. l. 1. col. antep. nu. 46. C. qui admit.

Versi. per Bartol. in l. quæ dotis. sup. solu. matri.} Scot. & in l. si cum dotem. §. transgrediamur, eod. tit. & ponderat, eo consentiente. Quod iustificat dictum Soci. hic, per ea quæ tradit Bartol. dicto §. transgrediamur. col. 2. in fi. cum seq. Aliàs nò procederet, per d. l. si filius, vbi Bart. iunc. l. 2. ad municip. quicquid idem sibi contrarius dixerit in d. l. quæ dotis, vbi Imo.

Ver. cogita tamen, quia sunt præter mentem Doctorum.} Sco. Dic quòd in dicto §. fina. Instit. de fideiuss. præsumuntur omnia solemniter acta: & ideo contrarium probari potest: cum simus in dubio: vt gloss. ibi tenet. Sed in lege, cum ostendimus, in fine. fingitur actum solemniter: nec probari contrarium potest, quia lex scit non interuenisse, sed fingit. Fictio autem super certo est, præsumptio super incerto. Quare illa non admittit probationem in contrarium, hæc admittit. Vide gloss. not. in l. non est verisimile. suprà, quod met. cau. Et ideo cum in vno tractetur de præsumptione, in altero de fictione, sunt diuersi casus; nec admittitur illatio de vno ad alium. lege, Papinianus exuli. ff. de minor.

Col. 2. uers. hoc melius probat tex. in l. 1. in fine. sup. tit. prox.} Scot. vide text. in lege, quicquid adstringendæ, in in fine. infra, eod. Vide in præceden. char. in apostil. 1.

Versi. propter publicam vtilitatem. cogita tamen.} Scot. Facit lex, quod si minor. §. non semper. de minoribus.

Versi. argu. glos. not. quam tenebis menti, in l. 2. C. de curato. furios.} Scot. De qua gloss. vide Alex. in l. Imperatores, col. 2. de re iud.

Col. 3. vers. suprà, de ijs qui not. infa.} Scot. vide omnino Bald. de success. feud. in princip. columna penultima. ante fin. vbi vult statutum, siue principaliter, siue secundariò odiosum, strictè interpretari debere.

Add. vltimò oppo. contra hoc &c. cogita.} Scot. Vide Iaf. hic colum. 4. & latius Alciat. qui soluunt hoc contrarium.

Versi. casus est clarus in l. 1. &c.} Scot. & in l. si infanti. C. de iur. deliber.

§. Qui

§. qui praesens. sub nu. 1. uers. adeò quòd partes non possunt contrarium &c.} Scot. Contrarium tenuit Imo. & Alex. vt in apostil. fin. intr.

Add. limita. Adde tamen nouam &c.} Scot. Soci. hic contrà sup. versic. adeo quòd partes non possunt &c. confirmatur, quia non potest &c.

Col. ult. uers. quia est modici temporis, non uitiat.} Scot. Hæc consequentia est falsa. Cum enim ibi ponantur rationes duæ copulatiuè, apparet, quòd unius verificatio non suffecisset. l. si hæredi plures. ff. de códi. insti. Idem dixit Alc. hic ad d. l. si ex duobus.

Vers. cogita tamen.} Scot. Alibi legitur, item modicus actus qui &c. considera tex. in l. pleriq; de rit. nup. vbi requiruntur alia præter interuallum.

§. si quis ita. col. 1. uers. sequi uidetur do. Alex. in d. l. Iubemus.} Scot. Imò tenet cum glo. ibi, nec sequitur Paul. qui idem quod hic, tenuit in l. hac cósultissima. C. qui testa. fac. poss. & cons. 364. vt per Alex. ibi.

Col. 2. uers. super quo cogita, quia est noua declaratio ad istum tex.} Scot. In quo nihil de hoc. & Bart. ad d. l. si. locutus est secundum materiam testamentorum.

Vers. approbata in l. rogasti. §. si tibi. si cert. peta.} Sco. vbi nihil de hoc. Imò repugnat per expositionem text. & sic facit pro Matthes. & uide Ias. ibi consitante inductionem, quæ aliqualiter pro Socino posset facere. & gl. in l. hactenus. §. 1. de consti. pecu. alle gat. d. l. contra Soci.

Vers. D. Cu. hic fuit in singulari. & noua opinione} Scot. Imò hæc opin. fuit Bart. in l. si stipuler. §. fi. infr. eo. & alibi. vt ego addidi.

Col. 3. uers. cui conuenit ratio assignata in textu, dum dicit &c.} Scot. Sed illa potest applicari ad dictum, si adsit negatio, & ad exceptionem si absit, maximè propter verba, dicet aliquis: quæ faciunt, vt ratio per se stans nó minus vni, quàm alteri sit applicabilis, tanquam non magis vni, quàm alteri cohærens, seu continuata.

Vers. promittis mihi stipulanti, uel per stipulationem.} Scot. Sed adiectio horum verborum non videtur necessaria, cum interrogatio præcedens arguat stipulationem. Aret. hic arg. d. l. insulam. Sed vide Alex. supra prox. §. nu. 7.

Vers. ergò idem dicamus de iure canonico.} Scot. Sed considera, quòd fallentiæ sunt illæ iuris ciuilis, ideò nó ampliandæ. Hęc autem est regula iuris canonici: ideò limitanda, arg. d. §. lex Falcidia. Dec. c. 1. col. 33. vers. fauorabilior enim, de probat. Facit Abb. in rubr. ut lit. non contesta.

§. si quis simpliciter. col. ult. uers. & ibi uide dicta.} Scot. vide ibi Ias. post alios col. 3. in fin.

§. si stipulanti. col. 2. uers. quando secuta est uerbis expressis.} Scot. vide Ias. §. præced. col. 3. qui sentit oppositú.

Ad l. stipulationum. 2.

§. item si in facto. col. 1. uers. ut ibi latè per eum.} Scot. vbi vide de Soci. qui defendit Bart. contra Alex.

§. Cato. col. 2. uers. hoc est falsum, & contra mentem litera.} Scot. vide Alex. hic, col. 7. nu. 47. uers. nam a pari in materia ista &c. iunctis his quæ sup. dixerat.

Col. 3. uers. qua exponit, idest, certa pœna.} Scot. vide tamen gl. l. stipulatio ista. §. quæsitum. uerb. adiecta sit. in fin. infr. eod.

Vers. §. in illa.} Scot. vide col. præced. uers. confirmatur ista impugnatio.

Vers. uidetur probari in l. si ita fuerit seruus duobus, supra, de manum. testam.} Scot. vbi tamen alteri non prodest: imò nocet, quia amplius parere non potest. Sed nisi respiciatur interesse, facit contra. col. 4. uers. l. 2. §. item si in facto. sup. eo. & not. per eundem Soci. sup. 3. not. uers. sed hunc text.

Col. 5. uers. producere instrumenta, testes.} Sco. Imò est actus per quē declaratur, q̄ defenditur: sicut inf. de agere dicit. Facit sup. uers. nam ipsum non agere.

Col. 6. uers. in 10 oppos.} Scot. Dum allegat. l. stipulatio. §. siue quæ loquitur, cum quis præcisè cogitur. Sic allegat etiam Alex. d. l. stipulationes non diuidun tur. col. 3. in fin.

Vers. loquunt in obligatione dādi.} Sco. & ita sentit Alex. d. l. stipulationes non diuiduntur. col. 4. uers. uel posset etiam responderi &c.

Col. 6. uers. & sic cessat finis, & intentus text. in d. §. pro parte. cogita tamen.} Scot. Aduerte, quòd potest confundi Soci. solutio, si ponamus rem pro parte perijsse: quia tunc subest inconueniens, de quo in d. §. pro parte. vide Alex. d. l. stipulationes. col. 5. uersic. sed Imo. & Ro. ubi hāc limitatio. &c. addidi ad Alex. quem Soci. hic allegat in d. l. stipulationes. col. 3. post med. qui potest intelligi vt hic, & ibi dico, ad tollendum arg. Soci. hic. Facit Bart. d. l. stipulationes. q. 6. uers. sed si res est restitu. &c. & considera quę ibi dicuntur per Bart. ad prædicta de interesse.

Col. 7 uers. & probatur etiam opinio Bart. in l. 2. §. fin. infr. de prætor. stipul.} Scot. Tamen hoc infirmatur per Ias. sub nu. 23. uers. & ultra rationem prædictam.

Col. 8. uers. sed contra conclusionem Bart. facit text. in l. hæredes, &c. sed responde, quòd licet &c.} Scot. vide infra col. seq. ad fi. uers. ultima conclusio.

Vers. ut habetur in l. cum ab uno supr. de lega. 2.} Sco. vel instar bonæ fidei habentibus, vt poté accessorijs, cū simus ibi in legatis. Et hoc ex modo dictis in vers. sed contrà conclusio.

Vers. l. unde quæritur.} Scot. vide infr. col. seq. ad fin. ver. notabis tamen &c.

Vers. declaratur illa litera per textum.} Scot. vide sup. col. 3. uers. confirmatur ista impugnatio &c. & col. 3. not. 3.

Col. 9. uers. notabis tamen, quòd et in contractibus bonæ &c.} Scot. vide sup. colum. præced. uers. notabis tamen quòd omnes.

Vers. ultima conclusio.} Scot. vide col. præced. uers. sed contra conclusionem &c.

Col. 11. ratio assignata hic in text. quib. &c. uiget etiam in iudicijs &c.} Scot. Aduerte, quòd Bart. hic in 5. oppos. in prima solut. Facit differentiam inter contractus bonæ fidei, & stricti iuris, ut in illis delinquens teneatur, in his omittens. In secunda solut. distinguit inter indiuidua solutione tantum, & indiuidua solutione, & obligatione. & in illis contrafaciens, in his omittens exigatur.

Col. 15. uers. ut hic per glo. & Doct. igitur &c.} Scot. Hæc responsio fuit Alex. hic.

Colum. 16. uers. & est hoc de mente Bart. hic, si rectè inspicia.} Scot. In fin. huius 10. oppos. dum allegat d. l. Celsus. cum ibi not.

Col. 17. in uers. stipulatione, rem ratam haberi.} Scot. Facit gl. fi. Insti. de diuisio. stipulat.

Vers. diuiditur inter hæredes.} Scot. Sed tamen ex parte stipula-

stipulatoris. Ergò nil contra Bart. qui loquitur in hæredibus promissoris.

Col. 9. per Bart. in d. §. si tamen plures. } Scot. Et supr. col. præced. uers. sed Aret. considerat.

Vers. unde si unus hæredum &c. alter autem &c. } Scot. Iaso. contra.

Ad l. si quis arbitratu. 42.

Col. 2. uers. Bald. in l. si C. de contrah. empt. } Scot. Aduerte, quia vbi est quęstio Baldi, & ibi sustinetur actus: & Alex. hic dicit, quòd d. l. si hæres non probat. Ad eum adnotaui.

Sub num. 12. uers. cogita tamen. } Scot. Sed caue, quia hoc modo haberet vtrunque contra. l. rescriptum § si pacto. sup. de pact.

Col. 4. uers. unde si postea &c. } Sco. Posset opponi, per id, quod not. hic, uers. aliàs in dubio. Sed responde, vt vers. nisi diceres probabiliter.

Vers. ad hoc tantum noluit Bart. allegare illum text. non autem ad hoc &c. } Scot. Imo bis allegat ad id, quòd a persona receditur: & permiscet cum d. l. domum. & l. fuæ rei. & l. seq. in fi. distinctionis. Si tamen lequaris Soci. ratio est, ne accessorium vitiet principale. Paul. hic, col. 2. ad fi. & Alex. in col. 1. & 2. refert concord. cum Bart. & ab eo discordantes, & vtrorumque fundamenta: & ponit concord.

Sub num. 17. uers. sed glo. potest probabiliter sustineri, quòd hic ex parte stipulatoris &c. } Scot. Hoc modo non daretur mora arbitri in text. nostro, cũ agi non posset, l. si de meis. de arbitr. nec etiam partium, secundũ Martia. & Azo. quòd compromissum esset inualidum: licet secus secundum Io. & Bartol. d. l. si de meis. Primum est contra textum. Secundum est periculosum.

Vers. non loquitur in pœna promissa &c. cogita tamen. } Scot. Imò loquitur respectu vtriusque & indistinctè, & benè. Cum enim arbitrator morã facit, hic respicit vtrumque, ut neuter incidat in pœnam.

Col. 6. uers. aliquando, & tertio fit remissio &c. } Scot. vide infr. col. 4. cum seq.

Vers. ergò pari ratione idem fit in casu nostro. } Scot. Sed dubium est, per ea quæ tradit Dec. d. l. in iure. de reg. iur. limit. 3. & quia contractus non est firmatus. vn de non est, super quo fundetur officium iudicis, vt hic per Bart. nu. 2. licet contrarium sentiat in 3. q. de qua hic. verè tamen illud Decij non facit ad rem: quia ibi per indirectum. vide Soci. d. l. iure ciuili, nu. 5. de condit. & demonstr.

Col. 7. uers. non uidetur esse uera differentia quam ponit Bart. } Scot. Bald. d. §. sed & si 15. nu. 19.

Vers. non importaui conditionem. } Scot. Hoc uoluit gl. in l. is qui hæres. ff. de acquir. hæred. quam Bart. hic, & ibi reprehendit. & d. l. 1. loquitur de arbitrio tertij: aliæ leges de arbitrio hæredis, in quo alia est ratio. d. l. iure ciuili.

Col. 8. uers. in §. Celsus in 11. regula, infr. eod. } Scot. Sed aduerte, quia licet præcisa sit illa dictio, omnimodo, tamen recipit interpretationem congruam. Bald. l. fi. col. 1. C. de contrah. empt. quem uide ad hæc infirmanda.

Vers. & in l. centesimis. in fi. inf. eo. } Scot. Sed ibi ideo, quia conditiones consistunt in mera potestate, & facto pendente a mera potestate venditoris, & promittentis, ut ibi Alex. d. §. fi. quem infr. allegat Socin.

Col. 9. uers. & similibus causis. } Scot. Vt in causa studij. Alex. l. ita stipulatus. col. 8. infr. eo.

Col. 10. uers. & Bald. decidit dubitationem &c. } Scot. vide Bald. in l. contractus. uers. modo hic quęro. C. de fide instru. Soci. sup. col. 6. uers. aliquando, & tertiò fit remissio &c.

Col. 14. uers. inuclis not. in l. quamdiu. 3. sup. de acquir. hæred. } Scot. Adde not. in rubr. C. de successor. edict.

Ad l. cum filiusfa. 49.

Col. 5. uers. si statutum dicit, si filius maleficium cõmiserit &c. } Scot. Aduerte, quia statutum de malefactore, uel maleficio, habet locum in contumace, quia per aliud statutum habeatur pro confesso, & cõuicto. Ita Bald. cons. 93. lib. 2. contrà Doct. hic.

Ad l. qui Romæ. 122.

Col. ult. uers. unde uidemus, quòd si maritus &c. } Scot. l. vn. §. sed si nouissimæ. C. de re. vxo. act.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Bart. Socin. in Librum secundum Codicis.

De pactis. Tit. 3.

Ad l. 1.

Col. ult. uers. super quo cogita, quia non inuenio declaratum. } Scot. vide Dec. in l. pactum. colum. 5. num. 14. infra, de collat.

Finis Scholiorum. Fed. Scoti, I.C. &c. Ad Bartolom. Socin.

SCHO-

SCHOLIA FEDERICI SCOTI

IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD INTERPRETATIONES PAVLI Castrensis, in Libros Digestorum.

Scholia ad Librum Primum.

De iust. & iur. *Tit.* 1.

Ad l. ex hoc iure. 5. Lect. 1.

O L. 3. *uers. naturalis obligatio non semper oritur &c.*} Scot. vide Bart. in l. Iulianus verum debitorem. col. 8. circ. med. infra, de cõd. indeb. hic alleg. Dec. in d. §. is natura debet, qui facit vnam ex consensu, aliam ex instinctu, vt ibi per eum.

Ad l. omnes populi. 9.

Col. 2. uers. si ibi habitant, & subeunt onera.} Scot. vide Dec. c. ecclesia. post num. 53. de consti. vbi transit cum hoc dicto. Sed contrarium tenet Alciat. lib. 6. c. ult. Parerg.

De offic. eius cui mand. est iurisd. *Tit.* 21.

Ad Rubricam.

Col. 2. uers. puta si faciat aliquem uicarium suum, uel uicegerentem.} Scot. Aduerte, quòd confundit vicarium, cũ delegato. Verè enim vicarius est ordinarius, & sufficitur demortuo, uel absenti substituitur: & iste tractat causas meri, vel misti Imperij. Barto. hic 4. oppos. col. 2. latius Alex. supra, in rubr. trib. vlt. col.

Colum. 2. sustinendo Bart. qui dicit &c. quòd potest delegari principaliter, & expressè pro delictis puniendis ad publicam &c.} Scot. Bartol. tamen in d. l. imperium. col. pen. in fi. in iurisdictione maiore, dicit correctionem in corpus non transire in delegatum.

Vers. licet ex hoc sequatur iuris communis correctio.} Scot. Adde text. l. inter socerum. §. cum inter. infra, de pact. dotal.

Ad l. imperium. 3.

Col. ult. add posuit sex. Inquantum D. Ias. hic dicit quòd publicare bona damnatorum &c.} Scot. vide Alex. l. 1. sup. tit. 2. num. 75.

De in ius uocan. *Tit.* 4.

Ad l. sed si hac lege. 10.

§. pensionum autem, col. 2. uers. secus si fuisset simpliciter &c.} Scot. Oppositum sentit in l. cum acutissimi. C. de fideic. vbi vide.

Qui satisd. cogantur. *Tit.* 8.

Ad l. arbitro. 9.

Col. 2. & teneo opinio. Bart.} Scot. Idem quod hic, dixit Bart. in l. nemo potest. col. 2. & 3. de lega. 1. Sed communis opinio est contra, per rationem suam. Alex. d. l. nemo potest. col. 5. Alex. hic, & rationes glo. hic. Tamen Paul. tenuit contra Bartol. in l. 1. C. de arbitr.

De pactis. *Tit.* 14.

Ad l. 1.

§. sed conuentionum. uers. ex hoc sequitur si conueniamus de permutando.} Scot. Adde glo. magn. uers. cum liceat certis casibus pœnitere. In princ. l. iurisgentium. infra, eo. vbi etiam Paul. in fin. princ.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum quintum Digest.

De iudicijs. *Tit.* 1.

Ad l. si prætor. 75.

Col. 2. uers. sed si fieret ultima die, est magis dubium.} Scot. Faciunt quæ ponit Ias. l. ult. num. 26. & seq. & loco ibi alleg. C. de iur. emphyt. & ibi add. Facit l. item §. si multo post, sup. de arbitr. Facit Bart. cons. ult. col. 2. & multo tempore. lib. 4. cons. Alex.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum duodecimum Digest.

De rebus creditis. &c. *Tit.* 1.

Ad l. 2.

Col. 2. uers. facit etiam ad q. qua quæritur &c.} Scot. vide Bal. l. 2. quan. lice. ab empt. disce.

Ad l. si & me, & Titium. 32.

Add. si & me, & Titium. Adde quod uoluit Anchar. &c.} Scot. Paul. de Castr. intr. de cond. indeb. l. si in area. ad fin. per hanc l.

De iureiurando. *Tit.* 2.

Ad l. eum qui. 30.

Col. 2. uers. mihi uidetur, quòd hoc sit falsissimum, & iniquissimum.} Scot. Tamen hoc & ipse dixit, seu tenuit sibi contrarius, in l. 1. §. si quis simpliciter. de uerb. oblig. ubi impugnat Ang. qui tenuit opinionem, quam ipsemet Paul. hic tenet.

Vers. & fortè potius.} Scot. Vult probare. Sed si vult &c.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum decimum tertium Digest.

De constit. pecu. Tit. 5.

Ad l. 1.

Vers. & sic duo inutilia faciunt unum utile. Scot. Contra not. in l. admonendi. supra, de iureiur.

Vers. aliás secus. Scot. l. qui testamento. inf. de testa. vbi addidi.

Commodati, uel contra. Tit. 6.

Ad l. sed mihi uidetur. 3.

§. non potest. uers. quod est contra ius naturale, ut habeam commodum de re tua ratione temporis. Scot. Sed intellige quòd erit locatio.

De pignor. act. Tit. 7.

Ad l. si cum venderet. 13.

Col. 2 add. dominum Adde & uide D. Alex. &c. Scot. Et periculosum est hoc dictum, per not. per Bart. in l. fi. de donat. vide omnino Fulgos. hic.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum decimumquartum Digest.

Ad Senatuscons. Macedo. Tit. 6.

Ad l. si filiusfam. 16.

Vers. Bart. in l. fi. C. de indic. Scot. Aliter tamen loquitur Bald. infra em rat. hab. l. interdum. & ibi adnotaui.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Librum decimumsextum Digest.

De compensationibus. Tit. 2.

Ad l. quod in diem. 7.

§. si rationem. col. 1. uers. & tam examinauit, & non plene. Scot. Lege, & non examinauit, uel examinauit, & non plenè.

Vers. uel tacitè. Scot. Hoc stare non potest, ut infra, uers. sed uidetur, quòd pronunciando &c. gl. hic, & dicitur etiam in casu §. Clarius habetur in l. si autem, q. uir. sup. de neg. gest.

Depositi &c. Tit. 3.

Ad l. Publia. 26.

§. Titius Sempronio, col. 2. uers. quando fuit reiterata. Scot. De quo Abb. in c. si cautio. in fi. de fi. instrum. Ias. rubr. de uerbo. oblig. col. 4. cum seq.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Librum decimum nonum Digest.

De actio. empti. Tit. 1.

Ad l. Iulianus. 13.

§. idem Celsus. Scot. vide eandem infr. locati. l. si quis domum. §. subiungi. ubi de differentia pretij, & pensionum successiuarum.

Loca. & conduc. Tit. 2.

Ad l. si in lege. 24.

Col. 1 uers. tamen in casu &c. Scot. vide Paul. inf. l. seq. in princ.

§. si domus. uers. & ita consulendo. Scot. In cons. 193. Commune Lucigo. contrarium uoluit Alber. in l. cum quereretur. §. prædijs. de legat. 3. ut colonus nec fossata, nec sepes facere teneatur, nec fundũ spinis purgare. Idem repetit in Dictionario, uerb. colere qui promisit.

Ad l. si merces. 25.

Colum. 2. uers. & sic agetur ex eodem contractu non irritato. Scot. vide Alex. d. l. si quis arbitratu. col. 2.

§. qui fundũ, Add. a duidendum Pandectas. Adde Card. Alex. Scot. vide per Doct. præsertim Alex. in l. qui absenti. §. 1. infr. de acq. possess. per Doct. in l. filiusfa. §. diui. de lega. 1. Nam uidetur dicere non sufficere generalem hypothecam, sed requiri expressam rei locatæ: cuius contrarium innuit hic Paul. & in l. si ita quis. §. ea lege. de uerb. oblig. Quam opinionem reprobat Alex. ultra supr. allegata, in l. filiosam. §. fin. in fin. 2. colum. infr. solu. matri. ubi uide de hac materia.

Ad l. in operis. 26.

Col. 1. add de aduocato, qui locauit operas suas duobus. Adde Doct. &c. Scot. Facit Abb. c. ulti. num. 22. de foro compet.

De rer. permut. Tit. 4.

Ad l. 1.

Col. 3 uers. tamen in his quæ sunt stricti iuris &c. Scot. vide glo. not. in l. f. C. de præd. decur. lib. 10.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Librum vigesimumquartum Digest.

Soluto matrim. &c. Tit. 3.

Ad l. si cum dotem. 22.

§. si patri. uers. sic. ex quo absunt, & consentire non possunt. Scot. Idem si consentire nolent præsentes, argu. c. abeuntibus. cum gl. uerb. consensu. in fin. 63. distinct. simile in c. licet. de regular. & transeunt. Soc. regu. ult. fall. 1.

Ad l. si marito. 31.

Col. 2. add. singulare. Adde Salyc. &c. & Alex. hic. Scot. Et l. 1. §. 1. de ucrb. oblig. ubi Roma. contrariũ sensit: qui reprobat Alex. hic.

De testament. & qui testamen. facer. &c. Titul. 1.

Ad l. qui testamento. 20.

Col. 1 filius emancipatus benè potest esse testis in testamento patris &c. Scot. Facit Butrig. in tract. de testi. col. 2. vbi pater potest esse testis pro filio emancipato. Paulum verò hic sequitur add. ad Bart. hic.

Ad

Ad l. ad testium. 22.

§. conditionem, col.2.uers. nisi in foro conscientiæ:quia ille,cui in tali testamento esset relictum &c.} Scot. vide Alex.in l.nemo potest.col.6.in fi.ff.de lega.1.

De ijs quæ in testa.delen. &c. Tit. 4.

Ad l. proximè. 3.

Vers.& istis diebus fui de hoc interrogatus.} Scot. vide Ias. rubr.de lega.1.col.fi.& l.1.§.si quis ita.col.5.infra, de verb.oblig.

De vulg. & pup. substit. Tit. 6.

Ad l. patris,& filij. 20.

Col.1.uers.habui de facto,quòd uir,& uxor &c.} Scot. vide Cagno.omnino,in l.lecta.num.114. ff.si cert.pet.

Ad l. si pater. 25.

Col. 1.uers. & ista magis placet.} Scot. Adde eundem, in l.pater filiam.§.fin. col.2. Alex.d.§. cum ita.col. antepenult.& illa l. pater.est infr.ad leg. Falcid.& Alex.ubi sup.impugnat Paul.

Ad l. quidam testamento. 30.

Col. 1.uers.sol.hoc ideo hic.} Scot. vide Socin. l. 1. col. 62.supr.eod.

Ad l.ex duobus. 30.

§.filium. uers. non est propria locutio, quisquis primus &c.} Scot. Facit gl.uerb.incerta. circ.med. clem. 1.de præben.

Add. quisquis mihi.Adde l.si plures &c.} Scot. vide Alex. l.3.col.2.inf.de leg.1.ubi vide Soci. col. 3. in 6. & 7.seu ult.limit.

Vers. unde non possunt referri uerba &c.} Scot.Ad d.l.si in testamento. §. 1. dic, quòd impropriè ponitur ex mente Bart.sup.relata,dum sustinet glo.

Ad l. qui duos. 42.

Col.1.add.& ex hoc infero.Adde Alex.de Imo.&c.} Scot. Aduerte quòd Alexand. impugnat hanc opinionem Pauli in l.hæredes mei.§.cum ita. col.pen. in fin.cum princ.seq.ex mente Bart.& aliorum,& remittit se ad l.pen.C. eo. ubi tenet contra Paul. vt etiam ipse refert in d.§. cum ita.ut supra, & in d.l. pen.col.pen.nu.9. refert communem opinionem esse contra Paul.hic.

De iure delib. Tit. 8.

Ad l. 1.

Add.qui.Adde text.&c.} Scot. vide duo uerba.c.exijt qui seminat.§.ad hæc cum.de uerb.signif.in 6.Dixit etiam Bart.quòd filius uoluntatem non habet. l.si quis mihi.§.iussum.in princ.infr. de acq.hęred. quod ad hęc facit.vide Bart.in l.is potest.in 3.pos. infr.d.tit.de acquir.hæred.

Vers.& sic non est omnimoda similitudo inter seruos, & monachos.} Scot. Quod tenuit Bald. in l. sed & si quid, de vsufru. Abb. ca. ex rescripto.colum.1.& 2.de iureiur.

Ad l. si quis. 8.

Col. 1.uers.item generalior est illa:nam illa uidetur loqui &c.} Scot. vide Bart.in l.nonnunquam. C. de collatio. bono. aliter loquentem.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum vigesimumnonum Digest.

De acquirend. hæredit. Tit. 2.

Ad Rubricam.

Add.hæres qui. Adde Bart. &c.} Scot. vide quod not. Alex.l.nemo potest.col.antepen.infr.de leg.1.

Ad l. mutum. 5.

Col. 1. uers.sola ergò uoluntas in mente retenta &c.} Scot. Contrarium tenet Barto. l. pro hærede. q.penult. infr. eod.

Vers.& si non processit ad exteriora uerba, uel facta.} Scot. vide c.3.ubi gl.& Doct.de voto.

Vers.non est ergo bona comparatio de uoto, ad aditionem &c.} Scot. vide Dec.l.1.in repet.num.24. C.qui admit. vide Alex.infr.l.seq.in princ.vide quod not.Paul. in l.recusari.infr.eod.

Ad l. si duo.

Col.2.add.ex quo dico.Adde quòd hic &c.} Scot.vide Alex. l. 1. col.4.infr.de lega.1.

Ad l. si quis hæres. 35.

Col.2.add.sed male.Adde in hoc eundem Paul.&c.} Scot. vide Bartol.auth. hoc locum.colum.pen.C. de secun.nupt.

Vers.facit etiam ad quæstionem &c.} Scot. vide Alex.l.fin. in fin.C.qui admitt.ad bon.poss.

Vers.aliàs frustratoriam esset expectare tantum.} Scot.Idem determinat ipsemet Paul.l.fi.in fin.C. qui admitt. vbi vide Alex.ut sup.

Ad l. filiusfam. 92.

Vers.& non allegat istam. l.ubi est casus.} Scot. vide Barto. l. 1. col.3.C.qui admit. & allegat etiam text.in l. si filius meus.inf.si quis omis.cau.testa.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Librum Trigesimum Digest.

De legat. & fideicom. Tit. 1.

Ad l. 1.

Col. 1. uers. est & aliud, in quo e conuerso legata superabant fideicommissa &c.} Scot. Aduerte, quòd tempore huius legis, legata non erant potiora fideicommissis in eo,quod tradit glo.& Paul. hic post eum. Adnotaui ad glo. Faciunt duo verba Alexan. hic col.6.respondentis contrario Raph.de §.sed non vsque. Instit.de lega. uers.quia ibi loquitur de illo iure antiq.&c.⁊ non &c.ubi considera.Adnotaui ad glo.hic.

Col.2. uers. uel uolo quòd habeat.} Scot. Hoc potius est fideicommissum.l.& eo modo. infr.eo.

Vers.tempore diui Pij.} Scot. Lege,tempore diui Augusti.& sic infr.

Vers. de lega.3.l.si res.} Scot. Quæ Vlpiani est,ut nostra. Igitur Vlpiani tempore habebant fideicommissa actionem,sicut legata.

Vers.si res erat testatoris.} Scot. Aliàs non, siue res erat hæredis,siue alterius, ut Bartol.hic, colum.3. circ. med.

Vers.& si sic peto legatum,uel rē tanquam legatam,reproduco testa-

testamentum &c.} Scot. Ad hoc text. est optimus in l. & fideicommissum. infr. tit. 2.

Col. 3. uers. l. ⁊ si cohæredi.} Scot. Et l. seq.

Vers. diuum Pium.} Scot. Lege, diuum Augustum, vt supra.

Vers. item postea prodita fuit actio personalis, ut in l. si res.} Scot. Cum tamen l. si res. & l. nostra, sit Vlpiani, vix admiserim duo tempora, præsertim cum nesciamus vtrum caput sit prius ab Vlpiano scriptũ.

Vers ut inf. tit. 1. l. siquis seruum.} Scot. Nihil facit. Voluit allegare l. si quis seruo suo. infr. tit. 2.

Col. 4. uers. & l. peto, in princ. infra, tit. 1.} Scot. Ibi tamen uidetur præcipere, non simpliciter enunciare: aliàs prima d. l. peto, verba contradicerent secundo casui hic posito, cum valeat fideicommissum verbis ad honoratum relatis. Allegat autem Paul. hic vers. quid ergo, d. l. peto. Et puto quòd d. l. peto. faciat optimè pro dicto Pauli hic in uerbis dispositiuis: ut nihil referat ad vtrum referãtur: quia semper disponunt.

Col. ult. uers. glos. tamen in d. §. nostra. in fine, uidetur dicere, quòd debeat concludere eam sibi tradi.} Scot. Quia dominus est iure speciali. Et aduerte, quòd simul vtraque non intentatur, vt Alexand. hic, num. 30. & 31.

Ad l. 2.

Col. 2. uers Bart. tamen non allegando illas glo. uidetur determinare contrarium.} Scot. Imò allegat priorem in d. l. illud. Sed contra eam videtur decidere; & illam reprehendit idem Bartol. in d. l. illud. post Petrum ibi.

Vers. glo. est ordi. quæ non est alibi, in l. cum pater. § Manio inf. tit. 1.} Scot. Imò est alia in l. 3. C. de iur. dotium. Imo. hic.

Vers. & non a traditione.} Scot. Quia tunc vendicaret vel ante mortem, quoniam dominus. l. si mortis causa res. vers. si uerò sic &c. infr. de donat. caus. mort.

Vers. consensit recipiendo promissionem, uel traditionem, non potest renunciare &c.} Scot. Sic enim videtur agnouisse, glos. l. cum pater. §. mater. uerb. id est, Falcidiam. vers. Responde, quia stipulando &c.

Ad l. hæc verba. 3.

Colum. 2. uers. quantum uerò ad obligationem, & petitionem uerba, de quibus hic, bene &c.} Scot. l. hæredis aditio. infr. quan. di. leg. ced. l. si in testamento. uers. cum enim, ibi, quia aliter &c. sup. si quis omis. cau. testa.

Ad l. si quis in fundi. 4.

Col. 2 uers. quando apponitur duplex demonstratio &c.} Scot. Aduerte quòd si nomen illud sit singulare, quicquid adijcitur frustrà adijcitur. Barto. in l. demonstratio. in prin. colum. antepenul. uersic. & sic hoc solum sufficeret: & quicquid &c. de condit, & demonstrat.

Vers. semper inspicitur illa quæ uera est.} Scot. l. penul. §. paterfa. inf. tit. 2.

Add. contrarium faciant. Et bene secundum Baldum &c.} Scot. vide Barto. in l. demonstratio. in princ. col. pen. ubi idem quod Paul. hic, & ibi vide in add. Idem Bald. hic sibi contrarius.

Vers. per hoc non uidetur legare uestes, quæ hoc nomine non cõprehenduntur.} Scot. vide Bart. l. 1. de supell. lega. & l. 2. ad vtramque adnotaui.

Ad l. qui quattame. 15.

Vers. si postea incontinenti &c.} Scot. Aliàs secus. Paul. supra l. si fame nu. 6.

Ad l. nemo potest. 55.

Col. 1. uers. gl. in c. statuta. de hæret. lib. 6.} Scot. Adde gl. fin. in clem. 2. de rescrip. Bald. in l. rescripta. C. de precib. Imper. offer. vide Imo. & Barb. d. clem. 2.

Col. 2. uers. sed quæro quid e conuerso si fecit testamentũ &c.} Scot. vide eundem Paul. post Bald. in l. testamentum. C. de testa. Paul. in l. 2. & l. fin. col. 2. C. de codic. Alex. l. non codicillum. C. de testam. Paul. in l. 1. in fi. sup. de testa. quæ tamen allegatio magis facit ad superiora.

Add. legatariorum Adde Alex. &c.} Scot. Et fideicommissarij vniuersalis. l. cum tale. §. 1. ubi gloss. Bald. Imo. infr. de condi. & demonstr.

Vers. quia non permittit se reperiri in loco domicilij.} Scot. l. 1. §. sed & Aristo. infr. quod ui. aut clam.

Col 3. uers. in labore & periculo tutelæ.} Scot. Et quia testator videtur de eo confisus, prout dicimus in inquisitione, & satisdatione.

Ad l. si quis testamento. 79.

§. apud Iulianum. col. 2. uers. idem uidetur in relictis ad pias causas.} Scot. Hoc debet intelligi grauandis, non debitis tanquam de ære alieno, nec de remuneratorijs mercedis, uel præmij. Io. Claud. consu. it. in lib. consiliorum Bruni.

Ad l. filiusfa. 114.

§. cum quis erat rogatus. col. 1. uers. nec testator de illis uidetur sensisse, cum gratia filiorum conditionem apposuerit &c.} Scot. Hoc sequitur Socin. in l. hæredes mei. §. cum ita. col. 1. ad Trebell. Alij contra.

§. diui. col. 3. uers. quia uoluit apud hæredes remanere, etiam si hoc dixisset.} Scot. Obstat noster §. ubi ab aut hæredibus.

Vers. a contrario sensu.} Scot. Sed malè, ut adnotaui è regione.

Vers. & tunc, quia concurrit duplex prohibitio, s. legalis &c.} Scot. Obstat text. l. peto. §. prædium. infr. tit. 1. sed ibi necessaria est alienatio. uide ibi Paul.

Col. 3. uers. fit concepta in rem l. peto. §. fratre.} Scot. vbi Bart. hanc distinctionem facit.

Vers. si hæres prohibitus committat maleficium, propter quod bona &c. etiã bona prohibitu alienari confiscabuntur &c.} Scot. Contrarium sentit Bart. in l. si finita. §. si de vectigalibus. nu. 8. de damn. infec.

Vers. §. Cornelio, de iure fisci.} Scot. l. cum pater. §. hæreditatem. 1. infr. tit. 1.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Libr. trigesimumprimum Digest.

De legatis & fideicom. Tit. 2.

Ad l. 1.

Col. 2. uer. sed si lego si Titius adscenderit capitoliũ ualet &c.} Scot. Simile per Bald. l. in emenus. colum. 2. C. de contrah. empt.

Vers. No. glo. quæ temperatè loquitur. Non enim asserit &c.} Scot. Ia. l. §. sequens, num. 38. instit. de act. Zas. l. 2. uerb. frequentantur. ff. de orig. iur.

Vers.

Vers. licet fecus sit in contractib.: quia illo non arbitrante &c. } Scot. Simile in excommunicato, & deposito, per Abb. in c. pastoralis. §. uerum. col. 4. de appell.

Vers. sed si non fuisset in mora &c. } Scot. Idem dixit in l. si quis arbitratu. column. 3. ad fin. infr. de verborum obligat.

Col. 3. uers. & illa pars uidetur tutior. } Scot. Facit glo. imo videtur decidere, in cap. a iudicibus. in fin. 2. q. 6. & secundum canones, ab arbitri sententia appellatur. c. statuendum. 2. q. 6. Bald. l. si quis arbitratu. de verb. oblig.

Ad l. cum ita §. aliàs. cum ita. l. omnia. 32.

§. in fideicommisso. col. 2. uers. licet sint effecti maiores. } Scot. vide in d. l. si cognatis. in add. Barb. ll. t. f.

Ad l. Maeuius. 66.

§. duorum. col. 2. uers. l. non est nouum. } Scot. Sed Bart. hic in distinct. magn. intelligit hanc l. in causis non lucratiuis.

Col. 3. uers. probat quòd non oculis corporis. } Scot. Quia non erat facta diuisio corporum. Et negabat Ioannes in vno fundo plures obtinere dominium fine corporum diuisione, intellige, vt posset cuiuslibet pars demonstrari. Ergò sequebatur partem fundi simpliciter legatam, certitudinarie in neutrius esse dominio, sed facta diuisione alteri cessuram: tuncque eius fuisse intelligendam: sicut dicimus in generali hominis legato respectu legatarij, vt nullus sit obligatus ei. Sed solutione facta intelligatur obligatus fuisse qui solutus est, & in solutione fuisse.

Col. ult. uers. dicens, quòd si debes centum, & non habes nisi decē potes cum istis decem &c. } Scot. Idem tenuit Bartol. in l. singularia. col. pen. sup. si cert. petat. per d. l. si quis duos.

Ad l. peto. 69.

§. fratre. col. 2. uers. in uita non dicitur esse alienata. } Scot. Probatur hoc in §. fundum. l. pater. insr. tit. 1. alleg. hic per glos.

Ad l. Lucius Titius. 88.

§. Lucius Titius, uers. & breuiter non potest dari alia solutio bona, nisi quòd. } Scot. Aliter soluit Alciat. in l. cum ita. §. fin. supra eodem, quia haec Seia, non continetur sub omni genere proposito. Non enim erat manumissa testamento. Est autem ridiculum intelligere Seiam extraneam: cum testator dixerit, ne de nomine meo exeat &c. quae ratio pugnaret cum dispositione ipsa: & alumnae solebant esse libertae apud ueteres. l. liberto. §. largius. infr. de annu. lega. l. si quis alienam. C. de nupt.

Ad l. fin.

§. fin. glos. Ignorantia. Adde quòd hunc met intellectum &c. } Scot. De intellectu huius §. vide eundem Paul. in fin. columna prima, in fin. cum sequent. C. commun. de lega. Alex. l. Marcellus. §. res quae, col. 2. per totum. vbi limitat sex modis, ad Trebell. & ibi Socin. 4. & 5. col.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Libr. trigesimumquintum Digest.

De condit. & demonst. &c. Tit. 1.

Ad l. e.

Col. fin. uers. non enim sunt uerba captanda &c. } Scot. Dici quoque potest hunc uideri nauem conscendere ex conuentione, per ea, quae notantur supr. num. 3. & seqq.

Ad l. quibus diebus. 46.

§. quidā Titio. col. 2. uers. circa substantiam, an circa solutionē. } Scot. Fallit in casu l. fideicommissa. §. sic fideicommissum. supra, de lega. 3. Rationem uide per Paul. inf. l. nonnunquam, post princ.

Ad l. si cui libertas. 50.

Col. fin. uers. uidentur habere licentiam ferendi sententiam. } Scot. Tamen uidetur obstare text. in l. 2. C. de iur. fisc. lib. 10. capiendo ibi tabularium, pro calculatore: licet aliter diuinet, cuius opinionem si sequaris, conuenient cum dicto Pauli hic. Sed ego aliter sentio: & Barto. summarium a mente Accursij est alienum, & not. 6. ibidem.

Ad l. Titio centum. 71.

§. Titio centum. col. 2. uers. & illa est uita bestialis, quin una, uel alia est eligenda &c. } Scot. Contra hoc dictum Castrens. est tex. in l. 1. §. finautem, vers. siue maritum nolentes. C. de rapt. virgin. ubi uide Bald. & add. ad eum.

Ad leg. Falcid. Tit. 2.

Ad l. Titia testamento. 86.

Col. 1. uers. quod non placet. } Scot. Idem Alex. hic.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Librum trigesimumsextum Digest.

Ad Senatusconsf. Trebell. Titul. 1.

Ad l. ex facto. 17.

§. si quis ita fidei. col. ult. uers. sufficiet quod sint liberi, licet non haeredes. } Scot. Contrarium uoluit in l. si mihi, & Titio. de uerb. oblig. ut ibi per Alciat. 17. limit. quae sequitur eum ibi. Tamen Paul. ibi dixit in fin. 2. colum. pro se, & haeredibus, id est, liberis: & subiungit ibi, si pro se, & liberis, & haeredibus, requiritur quod saltem esset heres in modicum, quasi sentiat in priori casu necesse non esse in aliquo liberos esse haeredes: hic uidetur Paul. idem utrobique sentire, quicquid dicat Alcia. Facit quod not. Bald. l. fin. num. 15. C. un. liber. Nam verbum, haeredis, intelligitur de filio, in vsibus feudorum.

Ad l. mulier, quae. 22.

Col. 1. uers. propter quam deciditur talis quaestio. Maritus reliquit &c. } Scot. vide Bart. arguentem ad partes, & concludentem, quod Paul. hic, Auth. hoc locum. col. antepen. & pen. C. de secun. nupt.

Ad l. postulante. 44.

§. 1. col. 1. uers. quòd non sunt exacta. } Scot. Nam si essent exactae imputarentur: l. deducta. §. penult. infra cod.

eod. & §. qui post tempus. ubi Paul. limitat hunc textum.

Ad l. hæredes mei. 57.

§.cum ita.col.3 uers.sufficit enim unam de rationibus subsistere cum qualibet per se &c. } Scot. §.affinitatis. Institut. de nupt.

Col.fin. uers.l.2. §.si duo. } Scot. Supra, de secund. tabul.

Vers.& soluta resoluitur in coniunctam. } Scot. Probatur in l.triplici, de verb.signif. Bart.l.sæpe.d.tit.gl.l. pretia, verb. ad eam. supr. ad leg. Falc.

Ad l. Lucius. 78.

§.Caio.col.2.uers.posito,quod ille &c. } Scot. Hanc opinionem ridet Soc.d.§ cum ita, col.6. in fi. & Alcia. in fi.pupil. quos uide, & Rip.nu.82.

Scholia Fed.Sc.I.C. &c. Ad Paul.Castrens. in Libr. trigesimum nonum Digest.

De oper.nou.nunc. Tit. 1.

Ad l. 1.

§.nunciatio,uers.l.sed si inter me. } Scot. vide Ias.hic, approbantem Paul.sententiam.

Ad l. non solum. 8.

§.morte, uers.ut d.§ si quis ita. } Scot. Facit gl.hic, uerb. ius prohibendi. cum dicto Bart. ad eam.

De damno infecto. Tit. 2.

Ad l. prætor. 7.

§.hoc edictum. col.2 uers. si tamen uellet rudera tollere &c. si aduersarius non fuit &c. } Scot. Contrarium dicit inf. §.sequen.uers.si uerò quæritur, an cogaris, ibi, etiã si fui negligens &c. Quod verius secundum distinctionem Bart.ibi.

§.vnde quæritur. col.1. uers. in primo uerò casu, si vult &c. } Scot. Malè loquitur, vt addidi ad hoc summariũ in Digestis meis.

Col.2.uers.etiam si fui negligens &c. } Scot. Contrarium dicit sup.§. præced.versic.fi. sed quod hic dicit, est verius secundum distinctionem Bart. hic.

Ad l. qui bona. 13.

§.de illo Add.committis in l.& c. } Scot. vide inf.§. si quis quia.

Ad l. fluminum. 24.

§.item uideamus. Adde facere in suo. Adde quod propter hoc noluit Oldrad. &c. } Scot. vide int.titul.1.l.1.§. item aiunt aquam, vbi se remittit huc post duo dicta, quæ sunt duæ regulæ.

De public. & uectig. &c. Tit. 4.

Ad l. vectigalia. 42.

Vers.si tamen exactio. } Scot. vide contrarium per Bart. in l.si publicanus.§.in omnibus numero secundo, supr.eod.

De donatio. Tit. 5.

Ad l. Aristo. 18.

Col.1. uers.& partim innominatus. } Scot. Adde quod habetur in l. si quis ante. infr. de acquiren. possess.

Scholia Fed.Sc.I.C. &c. Ad Paul. Castrens. in Lib. quadragesimum prim. Digest.

De acquir. vel omitt. possess. Tit. 2.

Ad l. interdum. 21.

§.quod ex naufragio. uers. licet in directo sit satis extraneum: quia aliud est rem esse peremptam, quo casu &c. } Scot. Nec retinetur dominium, cum non entis &c. l. eius qui.ff.si cert.pet.

Vers. quia speratur recuperari. } Scot. Et retinetur dominium. l.Pomponius supr.eod.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Libr. quadragesimum secund. Digest.

De re iudic. Tit. 1.

Ad l. a diuo. 15.

§.si super rebus, col.2.uers.& potest dici, quòd si creditor &c. } Scot. Malè, seu ineptè loquitur hic, sed si alienatio &c. subiungendo deinde, aut non in fraudem. videtur enim in uers. sed si, facere secundum membrum primi membri distinctionis, & sic alienationis factæ in fraudem executionis: cum in uers. aut non in fraudem, poni videatur secundum membrum distinctionis: & tamen non potest alienatio ante litem motam seruire fraudi executionis, & fraudi debiti. Aut igitur legendum est, sed si alienatio facta &c. motam, & sic non in fraudem executionis, sed debiti, oportet quòd uia &c. & deleda sunt verba, aut non in fraudẽm executionis, sed debiti, vt si ante litem motam, & tunc &c. Sic enim videtur resumere ver. sed si alienatio &c. ad eum melius, & clarius adaptandum distinctioni Baldi, quam refert, & sequitur.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Libr. quadragesimum quint. Digest.

De verborum obligat. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Add.indiciarijs potest etiam agi &c. } Scot. Ias. hic, col. penult. Alciat. hic contra, per text. in l. omnes. §. in hac. 2. C. de episcop. & cleric. l. cum ostendimus. §.fi.ff.de fideiuss.tuto. de quo text. Alex. infr. hic, in princ. col.4.

Col.2.uers.per uerba congrua, aliàs secus, posito etiam quòd se inuicem &c. } Scot. Contrarium tenet inf.§. finaul potius limitat hoc dictum.

Vers. aliàs secus, ut not. in l.c.um notissimi. in princ. C.de præscr. 30. uel 40. anno. } Scot. Et adde, uel limita istud, ut suffi iat, si ex parte unius interueniant verba, alterius signa. Iason. l. si stipuler, §. primo, infra, eodem.

Vers.ut in l.nam quia dicta.§.fin.infr.de pact. } Scot. Voluit allegare

allegare. l. item quia, in princ. cum gl. verb. mutus. supra de pact.

Add. sufficiens ratio. vide glos. 3. q. 8. c. testes &c. Scot. vide Bart. in Auth. de hæred. & Falcid. §. hinc nobis, col. 2. in fin.

Vers. sed fierat in 7 anno in quo &c. Scot. Malè loquitur: quia lex intelligit eum loqui posse, qui maior est septennio. l. 1. §. sufficit, de admin. tuto. & malè loquitur infra vers. sed an requiratur &c. per illum text. in d. §. sufficit, vbi non requiritur autoritas tutori in puero septennis: sed solus tutor explicat. Hæc igitur duo dicta Pauli uerificarentur tantùm in maiore septennio.

Col. 3. uers. ita quòd se inuicem non uident, cum alter alterum audit, possent stipulari. ut Instit. de inut. stip. §. item verborum. Scot. & ita sentit hic Bald. per glos. in d. §. itē verborum. quæ non requirit visum.

§. Qui præsens. uers. uel erat pertinens ad actum: ut quia init ad uocandum &c. Scot. Facit glos. not. in l. duos. in fin. alleg. hic per gl. infra de duob. re. & quod ibi Bar. vbi concluditur, quòd stipulatio non uitiatur, quāuis post interrogationem promissor antequam re spondeat, vel stipulator, dicat, hoc facias scribi, postea promittatur, seu respondeatur. Tu vide d. glos. & ibi Bart.

§. Si quis. col. 1. uer. si autē ignorabant, & sic errabant in iure. Sco. Alex. hoc tribuit Fulgo. not. 1. hic.

Col. 2. Add. sed pone egi. vide Ang. &c. Scot. & Castrens. infra eo. l. si ita stipulatus. §. Chrysogonus. col. 3.

Vers. licet reperiatur de hypothecaria. Scot. Vide ad reg. glos. in l. pen. per illum text. si cert. peta. verb. tenetur, cum princ.

Vers. si & l. debitor. Sco. supra ad Trebell. & de hoc ibi tetigi.

Col. 3. uers. ut ibi colligitur. Sco. Adde text. l. si quis filio ex hæredato, §. irritum, vbi Bald. & Imo. supra de iniu. rupt. irr. testa. & l. Aemilius, ad fin. supra de minor.

§. Si quis simpliciter, col. 1. uers. in tit. depos. §. fin. ante fi. Sco. Idem dixit glos. d. l. si quidem, glos. 1. ad fin. vers. de nouo ergò &c.

Vers. Bart. in l. eum qui, de iureiur. Sco. de quo vide Bald. d. l. si quidem. col. 2. C. de except. & opinio Bart. in d. l. eum qui impugnatur, vt per Ias. post alios, & melius ibi loquitur Paul. quàm loquatur hic.

§. eadem. uers. hoc uidetur uerum, nisi partes hoc egerint &c. Scot. cōtra hoc est glos. in d. §. sed hæc solemnia. Vide Soci. Latè supra eo. in Rubr. col. 7. & contrarium etiam tenet Bald. supra hac l. in princ. per d. glos. quam sequitur, & dicit singularē. Vide Paul. supra hac l. in princ. col. 2. vers. item per verba congrua.

Ad l. stipulationum. 2.

§. ex his igitur. col. 3. uers. & ex hoc infero ultra Bart. Scot. vide quod notat ad Ias. l. stipulationes non diuidūtur in fi. infra eo.

§. Item si in facto, col. 3. vers. quantum ad hoc vt transeas ad hæredes. Scot. Facit glo. l. Africanus, alias, apud Iudianum, §. si quis alicui. de legat. 1. quæ innuit, etiam si verba factum respiciant, si tamen ad vtilitatem prædij, quod habeat stipulator, vel legatarius referantur, censebitur vel stipulata, vel legata seruitus. Tamen opinionem Pauli hic, & per consequens Bart. in §. Cato, reprobat ibi Alex. col. pen.

Ad l. eandem. 4.

§. Cato. vers. quod est una truffa, & non potest tolerari. Sco. Aduerte, quòd idem sensit Bald. in d. l. pro hæreditarijs, col. 2. vers. duodecimo ratione. C. qui admitt. Soci. hic, col. 7.

Col. vlt. uers. nec manualiter eam facere tenetur, per glos. qua est in cap. 1. &c. Scot. sed illam glos. reprobant Roma. & Alex. in l. si filius qui patri. ad fin. supra de vulg. per l. sororem. C. de ijs quib. vt indign. quos vide.

Vers. per l. sub hac, qui, & a quib. Scot. lege, per l. si quis hac lege, §. quoties autem. qui, & a quib. vbi vnus ex pluribus patronis accusat libertum. Ergò & remittit. omnes redigunt in seruitutem, ergò & omnes remittunt offensam. non igitur vnus.

Ad l. si quis arbitram. 43.

Col. 2. uers. sententiam autem. Scot. Ad id est glos. seq.

Col. 3. vers. quæ tamen parum facit, si bene inspiciatur. Scot. De quo text. vide Bald. l. in ementis, col. 3. C. de contrah. empt.

Vers. Bart. tangit in §. arbitrorum. Sco. vbi vide num. 24. & 31.

Vers. secus fortè si non fuisset in mora &c. Scot. Idem dixit in l. 1. col. 2. in fi. de lega. 2.

Vers. alterius ex partibus. Scot. De quo supra col. 2. vers. & tunc illo nolente arbitrari.

Ad l. si procuratori. 79.

Vers. bis non sunt alia. Scot. Alex. in l. non solum, §. fi. de op. no. nunc. defendit Io. Andr. col. 9. ad fin.

Ad l. si insulam. 85.

Col. 3. vers. quod dixi de expressa, intellige etiam si &c. Scot. Vide Doct. in l. 3. in quæst. de arbitro, ff. de lega. 3.

Ad l. si mihi, & Titio. 110.

Col. 2. uers. intelligitur de liberis. Scot. Vide eundem in l. ex facto, §. fin. supra ad Trebell. vbi addidi ex Alciat. hic.

Ad l. qui Romæ. 122.

§. coheredes, col. 1. uers. mihi videtur, quòd primum dictum. Scot. Raphaelis intellige.

Add. Dyn. Adde quæ posui &c. vt hic per ipsum. Scot. l. 3. vers. & per hoc patet, quòd Paul. de Castro malè reprehendit &c. Vide Paul. in l. filiusfa. §. diui. col. 3. de lega. 1.

§. Duo fratres. col. 2. vers. vt Instit. de vsufr. §. finitur. Scot. Melius in l. si vsufructus. de iur. dot.

Ad l. si ita quis. 135.

§. ea lege, col. 1. vers. vi no. Bart. in l. qui absenti, §. 1. Scot. vbi uide omnino Alex. Nam Paul. hic imperfectè loquitur supra in uers. ex solutio. 2. contra.

Vers. secus si diceretur, quod venditio. Scot. uide Bart. l. 1. col. fin. de donatio.

Col. fi. vers. an prohibitus alienare, possit alienare in ecclesiam. Sco. vide Docto. in l. filiusfa. §. diui de lega. prima. Alex. columna quinta, numero decimosexto pro opinione Pauli Castrens. hic, text. est in

 l. fin.

l.fin.C.de pact.int.empto.licet ibi glos. velit idem quod hic, & sequitur Alex.d.§.diui,d.nu.16.

Scholia Fed.Scoti,&c.ad Paul.Castr.in Lib. Quadragesimumsextum Digestorum

De praetor. stipula. Tit. 5.

Ad l.praetoriae stipul.2.

§. sed & si unus.col.2.uer.tenendum est, quod voluit hoc dubiū decidere. } Scot. simile per Bart. Paul. & alios, in l. centum Capuae. supra de eo quod cer.loc.

Ad l.Valerianus. aliàs.si praeses.10.

Col.1.vers.haec secūda stipulatio dicebatur continere minus tempore. } Scot. Hoc verum respectu creditoris: sed respectu debitoris falsum. Quod videtur considerare l.fin.C.eo. Vnde sustinetur Ang. quem iste infra dicit errasse. Praeterea hic non consideratur plus respectu petitionis, seu rei deductae in stipulationem, sicut in §. si quis. vers. plus autem. Instit. de actio. sed respectu ipsius temporis. Vnde verum est, quod continetur plus tempore, & ita etiam loquitur Alex. in l.4. §. si ex conuentione, supra de re iudic. vt Ang. hic, uel melius loquendo, tēporis.

Col.2.vers.sed ille qui primo promiserat, promisit secundo. } Scot. Tu considera §. praetereà, Instit. quib. mod. toll. oblig. vers. Sed si eadem, vbi videtur hoc probari, iunc. princip. ipsius. §. ibi, veluti si &c. nam interuentu &c.

Col 3.uers.illa I loquitur in conuentionalibus. } Scot. & bene, quia ibi nulla fit mentio alicuius iudicis, sed cō tractus, & pacti m.

Vers.in secundo casu propter nouam promissionem. } Sco. videtur transire cum Bart. infra de re iudic. l.4. si ex conuentione.

Judic. solu. Tit. 7.

Ad l.si quis apud.3.

§. stipulationem.col.2.uers.pro quibus agunt. } Scot. vide Salyc. in l.exigendi.opp. 5. C. de procur. Dec. cap. cum M. col.4. de constit.

Vers. nec possunt accipere solutum pro coniuncta. } Scot. Glos. & Bart. l. vero procuratori. supra de solut. l. qui hominem, §. si gener. & ibi Bart. eo. tit. de solut. Alex. l.3. in princ. sol. matr. Abb. Dec. ca. cum M. de constit.

Ratam rem haberi &c. Tit. 8.

Ad l.interdum. 10.

Col.2. vers.nisi interueniret aliquis actus &c. } Scot. vide Dec. in c. cum M. col.7. de constit. & ibi notaui corruptè Paul. allegare hic l. sed Iulia. cum l. seq. ad Maced.

Scholia eiusdem &c. Ad Paul. Castrens. in Libr. quadragesimum nonum. Digest.

De appellationib. Tit. 1.

Ad l.ab executore 4.

§. alio, col.2.uers. & hoc solum debet petere. } Scot. considera verba Bart. contra Innoc. in d. l. a sententia.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c. Ad Paul. Castrens. in Libros Codicis DN. Iustiniani Sacratiss. Principis.

De sacros. eccles. Tit. 2.

Ad Auth. cassa.

Col.2.uers.pro cassis, & irr itis. } Scot. imò ibi dicitur pro uanis, & cancellatis: & tamen facti cancellatio nō requiritur necessario, vt ibi. Fortè decisio Pauli posset defendi propter geminationē verborum, cancellari, & induci. arg. l. Balista, ad Trebell. & petente parte, arg. l. dies §. hoc autem iudicium, ff. de damn. infec. uel potius arg. l. dissolutae, infra de condict. ss. cau. l. sicut datam, infra de liber. cau.

Vers. auferrentur ea, quae non competunt ex priuilegijs &c. } Scot. vide Dec. post abb. cap. ecclesia, col.17. de constit.

Ad Auth. qui rem.

Col.1. vers. quid de emphyteota priuati? Dicunt Doct. idem. } Scot. Pactum tamen valet ne expellatur propter deteriorationem, vt infra per Ias. l.2. num.119. C. iur. emphyt.

Col. 2. uers. quid si expressè dicatur, etiam si rem deteriorauerit, uel pensionem non soluerit? quidam dicunt non valere pactum &c. } Scot. Quantum ad primum, tenetur ad interesse, arg. sup. uer. sed benè tenetur &c. & uer. quia etiam illud &c. quantum ad secundum, potest cogi soluere, nec est periculum caelationis in his, quorum alterum, videlicet pensio: alterum ex immobilitate rei, quae non indiget exhibitione.

De preci. Imp. offer. &c. Tit. 19.

Ad Auth. quae supplicatio.

Col.1.vers.tempus concernit formam. } Scot. vide doctrinam Bart. in l. denunciasse, §. quid tamen, ff. de adult.

De statut. & imag. Tit. 24.

Ad l.1.

Vers.ult.uo. in fin. contra adulatores, quibus plenus est mundus. Nam est species proditionis. } Scot. Adde cap. nemo peritorum. cap. nolite timere, 11. q.3.

De

Scholia ipsius, ad eundem in Librum Secundum Codicis.

De transactionib. *Tit.* 4.

Ad l. si causa cognita. 32.

Col. 1. Alciat. in l. 1. §. si quis ita. de verb. oblig. ponit duas rationes, quare transactio non valet in vim pacti, cum est inutilis: quarum vna ponitur hic, per l. 1. ff. eo. altera est propter firmissimam præsumptionem, vt quis nolit ei, cum quo litigat, donare. Ideoque donatio, & transactio erunt actus omnino separati, vt ibi per eum: quod facit ad tollendam 1. oppos. Paul. hic.

Vbi, & apud quem cognitio. &c. *Tit.* 47.

Ad l. quoniam. 2.

Col. 2 uers. & illo anno habui super hoc disceptare. } Scot. & contra Bald. in d. l. ordinarij. Vide Dec. in rubr. de iudic. extra, col. 2. & 3. in 1. Lectu.

Scholia Federici Scoti &c. ad eundem in Librum Tertium Codicis.

Vbi in rem act. exerce. debet. *Tit.* 19.

Ad l. 1.

Col. 1. uers. tibi competere ex persona illius. } Sco. Imò sua, vt d. §. item si res distraxit. & ibi glos.

Ad l. actor. 3.

Col. 1. uers. non est fortior forus ille &c. } Scot. Hoc respicit vers. & intelligo.

Vers. aliàs non esset differentia. } Scot. Hoc etiam respicit vers. supra, & intelligo istud &c.

De inoff. testamento. *Tit.* 28.

Ad l. 2.

Col. 2. uers. ergo & contra testamentum ut possit ipsum querela re &c. } Sco. l. 1. §. rectè, si tab. testa. nul. extab. de quo textu Alex. Ias. Dec. l. fin. in fin. supra vn. liber.

Vers. & sic ista bon. poss. esset necessaria. } Scot. Vide Ias. l. si. col. 5. infr. vn. legit. post Bart. ibi in fi.

Ad l. si quando. 25.

§. & generaliter, col. 1. uers. si fuit expressè dictum. } Scot. vide text. in l. si non mortis, ff. de inoff. testa.

De re. vendic. *Tit.* 32.

Ad l. domum. 5.

Col. 1 uers. eas perderet in rei uendic. } Sco. quicunque possessor, quascunque expensas.

Vers. pro talibus impensis necessariò factis. } Scot. intellige a bonæ fidei possessore.

Ad l. ordinarij. 13.

Col. 1 uers. ille qui est iudex in præparatorijs, debet esse etiam in decisorijs. } Sco. vide de hac q. Paul. supra, vbi, & apud quem cognit. in integr. restit. l. 2. latius Dec. in rubr. extra de iudic. col. 2. & seq. in Lect. 1. & aduerte, quòd promittens vsuras & iurans obligatur ex iuramento: nec peccat. De quo per Abb. ca. 1. not. 3. de iureiur.

De vsufr. & habit. &c. *Tit.* 33.

Ad l. verbis testamenti. 2.

Vers. si talis alienatio est merè uoluntaria. } Scot. considera posita per Ias. in l. fin. nu. 33. C. de iur. emphyt. dum enumerat bona resultantia ex renunciatione inuestituræ.

Vers. si inter illa sunt bona emphyteotica. } Scot. vide Iaso. l. fi. nu. 17. & seq. C. de iur. emphyt.

Ad l. ambiguitatem. 12.

Col. 2. uers. quæritur an Titius statim admittatur. Videtur quòd non, sed debeat &c. contradic. quòd statim &c. } Sco. vide l. vxori. 3. ff. de vsufr. lega.

Ad l. cum antiquitas. 13.

Col. 2 uers. ut si dico, lego tibi habitationem talis domus, quam habeo in tali loco. } Scot. vide Bart. & Bald. hic.

Ad leg. Aquil. *Tit.* 21.

Ad l. ex morte. 3.

Vers. qui occidit hominem &c. habita distinctione quis, uel qualis fuerit homo mortuus, uel occidens. Nam si magnus, & potens uir occidat &c. } Sco. Malè loquitur Paul. & contra text. in l. 1. in fin. princ. de sicar. quem malè allegat: quia non distinguitur in occiso, vt ibi in textu, & glos. Bene distinguitur in occidente. l. 3. §. pen. l. qui cædem. d. tit. de sicar.

Scholia Federici Scoti &c. ad P. Castrens. in Librum Quartum Codicis.

De probationib. *Tit.* 19.

Ad l. cum res. 12.

Col. 1 uers. tamen multi sentiunt contrarium &c. } Scot. vide Dec. cons. 34c.

De non nume. pecu. *Tit.* 30.

Ad l. indubitati. 16.

Col. 2 uers. Quid autem si iurasti uera esse &c. } Scot. Tamē Ias. in l. qui pecuniam. 6. amplia. & 6. limita. dicit per hunc textum, exceptionem non numeratæ pecuniæ habere locum, etiam si quis confiteatur recepisse cum iuramento. Sed vide quod ibi apostill.

De vsur. *Tit.* 32.

Ad l. quamuis. 8.

Col. 2 uers. secundum opinio. } Scot. Bart. in l. ita stipulatus, col. 10. & seq. de verbo. oblig.

Mandati. *Tit.* 35.

Ad l. per diuersas. 22.

Nu. 1 1. pone, quòd continetur instrumento &c. } Scot. vide tract. de cessio. 1. in §. 1. secundum rubr. qualit. facit cess. iur. ad fi.

De rescindenda venditio. Tit. 43.

Ad l.rem maioris.

Col. 1. uers. & hoc si non interuenit dolus emptoris: sed fuit deceptio re ipsa. Scot. & sic differunt dolus ex proposito, & dolus re ipsa.

Scholia Fed: Scoti, Iureconsf. &c. ad P. Castr. in Librum Sextum codicis.

De furt. & seru. corrupt. Tit. 2.

Ad l.falsus. 19.

Col. 2. uers. licet glossatores infideliter suam opinio. &c. quia erant eius emuli, sicut & Placen. Sco. infra col. 2.

Col. 4. uers. & istud noluit dicere Mar. quem glossatores infideliter &c. Sco. secundum Petrum, qui dicit se vidisse in originali.

Qui admitti ad bo. &c. Tit. 9

Ad l. 1.

Col. 1. uers. & possessio bonorum, quae missa &c. Scot. Bart. & hanc bonorum possessionem appellat.

Col 2 uers ex d. l fin. post princ. Sco. vers. vel lubeat agnosci, vers. vel ratam habeat &c. melius probatur iudicio meo, in l. si filius meus, ff. si quis omis. cau. testa.

Vers. emolumentum acquiretur patri. Sco. Non solum dãnum, supple.

Col. 3. uers. illa glos. uidetur mibi dubia &c. Sco. vide Alex. hic, col. 5. circ. med. qui defendit Bart. & commune. Nam allegata hic per Paul. loquuntur in fictio ne: nos sumus in praesumptione. vt not. Bart. d. l. si filius supra, de pet. haered.

Ver. aduertendum tamen, quòd in filio &c. Sco. Haec intelli ge vera, nisi sint alij in gradu, a quo filius excludit: quia praeferentur illi: & filius frustra recurreret & ad sequentes gradus. Ita declarat glos. §. videndũ. infra alleg. sequitur Dec. hic in vlt. Lect. nu. 90.

Vers. glos. tamen ibi singularis &c. Scot. Aduerte etiam, quòd filius repudians excluditur ab haereditate, & bono. possess. ex omni capite. Alex. hic col. pen. post med. per d. glos. allegat Bald. l. 1. infra tit. 1. Vide quod adnotaui ad Iaso. hic col. pen. supra med. Adde quòd etiam si specialiter vni iuri renunciat, & addit causam generalem, puta, renuncio, quia haereditas est damnosa, intelligitur renunciasse generaliter, vt amplius nulla ex uia sit admittendus. Nam ex ratione intelligimus dictum, glos. l. si is qui animo. ff. de acquir. haered. & sic ratio pariter infert ad omne remedium excludendum. Bald. in l. suum haeredem, ad fin. infra de iur. delib. refert, & sequitur Ias. l. filiusfa. §. diui, 2. Lectu, col. pen. nu. 134. Idem tenuit Paul. Castrens. in d. l. suum haeredem, in fine. & adde quòd repudians caput sequens, intelligit repudiare ante cedens: puta repudians, Vnde agnati, repudiare etiam, Vnde liberi, intelligitur. Alex. post Salyc. l. 2. col. 2. infra, quan. non pet. par.

Ad l. emancipata. 4.

Col. 1. uers. glos. huius legis. Scot. & Bart. ipse post glos.

Ad l. quamdiu. 5.

Ver. intelligo tamen dictum Baldi, ut bene sit necesse, quod sciat ex quo capite &c. Scot. Facit, imo hoc idem tenet glos. & ibi Docto. in l. potuit infra de iur. delib. dũ requirunt vt pupillus etiam hac sciat, saltem imperfecte.

Vers. §. sed uidendum, de successo. edic. Scot. Facit l. nec is. §. 1. ff. de acquir. haered.

Ad l. fin. 9.

§. eo addito, uers. & si statutum dicat, quòd debeat quis appellere. Scot. Idem tenet in hac q. ipsemet Paul. in l. si quis haeres ita scriptus. ff. de acquid. haered.

Vers. talis petitio non nocet sequenti. Scot. Imò prodest, vt amplius non habeat necesse agnoscere. Salyc. Ludoui. Alex. Ias. hic.

Unde liberi. Tit. 14.

Ad l. qui se patris. 3.

Col. 1. uers. §. simili quoque modo. Sco. etiam tacens habe retur pro repudiãte virtute termini, Dec. hic col. 6.

Col. 3. uers. Dicas ergo. Scot. Vide Bart. in rubr. 2. quaest. infra de success. edic. Vide infra hanc l. col. 2. in princ. vsque ad dimid. col. seu versi. super secundo.

Col. 4. uers. Licet non ueniat ut descendens, tamen reuera descendens est. Scot. Facit text. in l. de bonis, §. huic autẽ. ff. de Carbon. edic. prout abest negatiua. Sic legit Dec. in l. ri. Lectu. 2. nu. 88. cum seq. supra qui admit. & Socin. in l. si filius qui patri, col. 9. nu. 16. ff. de vulg. & pupill.

Col. 5. uers. nec etiam fuit propinquior agnatus tempore &c. Sco. lex autem 12. tabu. vocabat proximum agnatum, l. pronunciatio, §. 1. de verbo. signifi.

Unde legit. & vnd. cogn. Tit. 15. *Ad Rubr.*

Vers. dic quod, si hoc est, quod omnes. Scot. Vide hunc in Auth. praeterea. C. vn. uir. & ux.

Ad l. certum. 5.

Col. 2. uers. l. fine apud acta supra de transact. Sco t. contra rium sentit hic Alex. col. pen. post princ. & l. bono rum, supra qui admit.

De collatio. Tit. 20.

Ad l. pactum dotali. 3.

Col. 1. uers. bene poterit ex noua collatione. Scot. Facit text. in Auth. quib. mo. natur. effic. sui. §. filium, in vltimis uerbis. Dec. hic, col. 3. allegat l. si patronus non aluerit, de bon. libert.

Col. 2. uers. l. quod Serui us. ff. de condic. ob cau. Scot. Vide Alex. l. stipulatio hoc modo, de verbo. oblig. col. 4. nu. 11.

Ver. l. qui superstitis. ff. de acqui. haered. Sco. & ibi vide Paulum ad longum.

Vers. l. sub conditione, ff. de solutio. Scot. voluit allegare l. quoties, pen. resp. de noua. cum l. si sti chum, §. 1. & seq. eo. tit.

Col ult. uers. l. cum ex oratione. ff. de excus. tuto. Sco. l. 2. cum glos. 3. de iur. aureo. annul.

De testamentis &c. *Tit. 23.*

Ad l. testamentum. 17.

Col. 2. vers. non nocet quominus sit testamentum. } Scot. & è converso. l. codicillis. §. fin. de lega. 2.

Vers. quam uiam eligere. } Scot. Idem dicit in l. nemo potest, de lega. 1. & l. 2. & l. fi. col. 2. infra de codic.

De impub. & al. substit. *Tit. 26.*

Ad l. cum quidam. 10.

Col. 2. vers. idem si quocunque alio modo, & frater repellere-tur &c. } Scot. vt etiam de statuto dicitur in l. hæredes mei, §. cum ita, ad Trebell. per Doct. & vide Paul. infra nu. 8.

Col. ult. vers. & multum declarat istum §. cum ita. } Sco. vide supra nu. 4.

De iur. delib. *Tit. 30.*

Ad l. si fratris. 3.

Col. ult. vers. Bald. in l. qui se patris, in pen. col. supra un. li. } Scot. ibi omnino vide Alex. col. 7.

Ad l. cum in antiquioribus. 19.

Col. 2. vers. Cyn. tenuit quòd non, in l. qui se patris. supra vnd liber. } Scot. Qui tamen hic tenuit, quòd sit, & Fulgo. hic. Vide Alex. in l. emancipata. col. 1. & 2. supra qui admit. ad bono. possess. & quamuis prouisio l. huius non conueniat ijs, quibus dantur centum dies, tamen satis potest liberis cōgruere propter annuum quod eius datur spaciū. Quia tamen requiritur bonorum possessio, factum, id est agnitionem coram iudice, & quæ sunt facti, non transmittuntur, arg. l. 1. §. Scæuola. ff. si quis testa. li. esse iuss. fuer. l. cum hæredes. in princ. ff. de acquir. possess. ideo videtur verior opinio Pauli hic, & Cyn. d. l. qui se patris. Quamuis Alex. moueatur tantū per rationē Pauli hic, d. l. emācipata. col. 2. post med. ver. qui nimò dato ꝙ verior esset opinio &c. Tamen superius arg. de agnitione, vel pacto, tollit Ias. d. l. emācipata, col. 5. Aduerte, quòd annus huius l. est utilis ab initio tantum, ita quòd currit successori ignoranti. Bar. l. qui duos, vlt. col. in princ, ff. de reb. dub: sed annus bonorum possessionis est vtilis totus. §. pen. Instit. de bon. possess. nec currit ignoranti. l. quamuis, supr. qui admit. nec transmittitur, vt per Doct. ind. l. emancipata.

De fideicom. *Tit. 42.*

Ad l. voluntas. 4.

Add. prohibitus uendere. Adde Dyn. } Seo. Vide Alex. in l. filius f. §. diui. col. 6. & 7. ff. de legas. 1.

Ad l. eam quam. 14.

Col. 3. vers. Addit Bart. alium singularem &c. } Scot. Vide Alex. l. nemo potest. col. 3. de lega. 1.

Ad l. cum acutissimi. 3.

Col. 2. vers. & ista pars uidetur mihi verior. } Scot. oppositū sentit in l. sed si hac, §. patronū, ff. de in ius uocan. Ias. l. si is qui pro emptore; num. 277. & 283. de vsuc.

De condit. insert. *Tit. 36.*

Ad l. 1.

Col. 3. vers. quam filiam suam } Scot. l. si viua matre, infra de bon. mater. quam allegat infra.

De suis & legit. lib. *Tit. 54.*

Ad Auth. in successione.

Col. 1. vers. & istud tenet ipse in l. qui se patris, supra vn. lib. } Scot. vbi Alex. col. pen. Facit text. c. 1. §. & si clientulis. de alie. feu. vbi consideratur, an sit masculus, non autem an sit in potestate.

De legit. hæredi. *Tit. 57.*

Ad l. si ab eo. 11.

Col. 1. vers. nec est iustum. } Seo. Facit l. 1. ff. vt ab empt. lic. disced.

Vers. intellige tamen, quòd non sint agnati, licet habeant iura agnationis. } Scot. Idem dixit infra tit. 1. l. 1. tamen aliud sentit supra de su. & legit. Auth. in successione, vers. & sic inter eos non videtur soluta agnatio per emancipationem. Dicit tamen ibi, quod nec sui, nec necessarij sunt: nec transmittunt hæreditatem non aditam &c. vt ibi per eum. Vide eundē supra l. fin. nu. legit. col. 2. in princ. vbi duo verba.

Scholia eiusdem ad Paul. Castr. in Librum Septimum Codicis.

De appellatio. *Tit. 62.*

Ad l. addictos. 29.

Add. in Cardinalibus. Adde Bart. Capol. } Scot. Idem in vestabilis apud veteres. Sabell. Ennea. 2. lib. 3. char. 19. Dictum Castrens. sequitur Ias. l. 1. supra ne lic. potent.

Finis Scholiorum Fed. Scoti, I. C. &c. Ad Paul. Castrens.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI
IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.
AD INTERPRETATIONES BALDI Perusini in varios tractatus Digestorum.

Scholia ad Librum Primum.

De origi.iur. *Tit.* 2.

Ad l.1

Col. 1. uers. in iudicijs principium est usque ad probationem, ibi medium. finis autem est sententia.} Scot. aliter Bart. in l. 1. ff.de furt.

De diuisione rer. & qual. Tit. 8. Ad Rubrica.

Col. 2. vers. non contra infantes. & nondum genitos &c. Scot. referuntur per Cæpol. in cap.de mari.

Col. 4 vers.si ergò alueus est illius ciuitatis &c.} Scot. Facit l.item lapilli, lect.1.ad fin. vers. quod enim supra publicum est.

Sub nu.10.vers.& metallis.}Sco.lege,& medalijs.

Sub nu. 23. vers. sicut vbi Papa, ibi Roma, etiam si esset in quodam tugurio rusticano inclusus.} Sco.ca. vbi periculum,& ibi Archid.de elect.in 6.

Sub nu.27.vers.post tempus breue, vel longum.} Scot. contrà Bart.tracta.de aluc. verb.sed uix est, ibi,sed intelligendo nisi &c.

Vers secus si mutauit lectum paulatim recedēdo, & vicino adijciendo.}Sco.Bart.de alue.vers.si toto.

Ad l.1.Lectu.1.

Col.2.vers.quartò quæro, nunquid ille &c.}Scot.No.quòd post tracta.Marti.Syll.de feud.ponuntur istæ quæstiones. Et hæc q. quæ hic est quarta,ibi ponitur pro prima.

Ad l.item lapilli.3.

Col.1. uers. & hoc est mirum. Nam superficies videtur sequi &c.}Sco.Imò speciale est in aquis habentibus ius alluuionis, vt solum superficiei cedat.Bart.tracta.de alue.vers.cuius & ipsum.

Col fin.vers.quid ergò si liget nauem cum catena &c.}Sco.Faciunt dicta de ripa.l. 1.supra eo. Cæpo.de tigno iniunc.nu.5.

Vers.item quaritur habeo &c. nec etiam supra priuatum.} Sco.Facit supra in rubr.col.4.vers.si ergo alueus.

Ad l.Riparum. 5.

Vers.nullius ad aliquid.nulla est proportio.} Scot.sicut finiti ad infinitum,vt scribit Philosoph.

*Vers. tamen si ibi sunt arbores fructifera, non est inutilis, quia fructus &c.*Scot.facit idem l.præced.nu.7.

De senatorib. *Tit.* 9.

Ad l.1.

Vers. vbi non succedit fœmina, non succedit filius eius.} Sco. Vide Bald.de feud.cap.1.§.& quia videmus.

Ad l.senatores.11.

Vers.& sic Abbas depositus remanet monachus.} Scot. An Papa depositus remaneat Cardinalis? Puto quòd non,quia reperio aliquos ex depositis factos fuisse Cardinales.igitur non remanent.Præterea nō quilibet Pontifex fuit prius Cardinalis,nam omissis alijs,Gregorius decimus,ciuis noster,ex Archidiacono factus fuit pontifex. Vnde Placentię in lapide super liminari portæ templi sanctæ Fidei,habetur versus rudis: Papatus munus tulit Archidiaconus vnus. Sed quilibet Abbas fuit prius monachus. Igitur &c.arg.l. si vnus.§. pactus ne peteret, vers.quod & in specie,ff.de pact.cum simil.

In Librum Secundum Digestorum.

Si ex noxa.cau.aga. *Tit.* 9.

Ad l.sed alio.2.

§.si absēt,col.3.vers & hoc tene,quia nulla lege cauetur &c.} Scot. Vide Specul.de 1.decret.§.restat,in princ.

Col. 4. vers. item in rei vendicatione non interpōnitur &c.} Scot.cōtrarium tenuit in Auth. & qui.nu.48.C.de bon.aut. iud.possid.

De transactionib. *Tit.* 15.

Ad l.1.

Col. 1. vers. in transactione læsus etiam vltra quadruplum non habet auxilium, nisi interuenißet dolus aduersarij &c.} Scot.Idem Abb.conf.15.lib.2.

In Librum Quintum Digestorum.

De recept.arbitr. &c. *Tit.* 8.

Ad l.arbiter inter.33.

Vers.modò ecclesia remittit pœnam &c.} Sco. Vide Alex.in l.si mihi,& Titio,in fin.infra de verbo.oblig.

In Librum Quintum Digestorum.

De petit.hæredita. *Tit.* 3.

Ad l.item veniunt.20.

§.Pridie.vers.secundò nota optimum modum &c.} Sco.sic faciebat Alex. Imper. vt apud historicos,& referunt nostri in uitis Iurisconsult.

In Librum Septimum Digestorum.

De vsufructu. *Tit.* 1.

Ad l.item si fundi.9.

Vers.quod debeatur mihi.illud quod reperiē de hoc per Iac.&c.} Scot.Ad hoc est optimus text. in l.filiæ.§. Titia.infra de cond.& demon.

In Librum Octauum Digestorum.

De seruit.vrb.præd. *Tit.* 2.

Ad l.si arborem.16.

§.hac lex. vers. verba quæ sapiunt seruitutem intelliguntur in dubio

dubio de actiua. non passiua seruitute. notabis, quia quotidie allegatur. § Scot. Facit quod not. glos. fi. supra l. 1. vbi Floria.

In Librum Nonum Digestorum.

Ad leg. Aquil. *Tit.* 2.

Ad l. qua actione. 7.

§. *Sed & si quis. uers. est in culpa ille, qui incaute transit per lubricum.* § Scot. Nota contra metretarios seu brentores.

Ad l. idem iuris. 8.

§. *Mulierem, uers. ille qui nescit equitare, non debet adscendere equum.* § Scot. Costalius in Pegmatibus, Quàm malè sessor equo tractandæ ignarus habenæ Insidet: ah poterat tutior ire pedes.

In Librum Decimum Digestorum.

Famil. ercisc. *Tit.* 2.

Ad l. inter cohæredes. 44.

Versi. ex isto principio succubuit in quadam causa D. Io. Calder. § Scot. infra tit. 1. l. communi diuidundo, §. quia rem.

Commun. diuidun. *Tit.* 3.

Ad l. communi diuidundo. 7.

§. *Qui in rem. uersi. & ideo fuit pronunciatus quidam libellus ineptus &c. & hoc fuit de facto in causa D. Io. Calder.* § Scot. supra tit. 1. l. inter cohæredes.

In Librum Duodecimum Digest.

De rebus credit. Si cert. peta. &c. *Tit.* 1.

Ad l. 1.

Col. 3. uersi. non tamen exigo &c. § Scot. infra vers. in glos.
Col. 4. uersi. sol. hic genus apponitur ad demonstrationem speciebus, ibi, ad argu. § Sco. vide Dec. in princ. de regu. iur.

Ad l. 2.

§. *fin. col. fi. add. an succumbat. Vide Lanfranc. in c. quoniam &c. & Alex. de Imo. &c.* § Sco. & l. 1. §. si quis ita, col. pen. de verbo. oblig.
Versi. & infra eo l. singularia, circ. fin. § Sco. vide Bald. in l. si ex cautione. q. 12. C. de non numer. pecu.

Ad l. eius qui. 41.

Scot. Deest Lectura noua huius l. in qua forte dicebat, quòd se hic dixisse ait, in l. si seruum. infra de act. empt. quòd oportet prius aliquid substantiari, quàm subijci qualitatibus.

De constit. indeb. *Tit.* 6.

Ad l. si non sortem. 26.

§. *Indebitum col. 1. uers. quod credo uerum, si statutum &c.* § Sco. contrarium tenuit in l. ex placito. in fin. C. de rer. permut. eu simil. Quod verius est, vt per Alex. l. 1. §. si quis, col. pen. de verb. oblig.

In Lib. Vigesimumprimum Digest.

De euictio. *Tit.* 2.

Ad l. quidam ex. 13.

Versi. Quadam res fuerunt subhastata, & stabilita cuidam per Commune. § Scot. stabilitæ, nos dicimus, deliberatæ.

In Lib. Vigesimumquartum Dig.

Solut. matrimo. *Tit.* 3.

Ad l. diuortio. alias l. fructus. 7.

§. *Impendia. uers. In textu, ibi actione, intellige secundum modificationem l. in fundo, supra de rei uendic.* § Scot. Bene loquitur in vtilibus: sed in necessarijs malè: quia in illis non habet locum d. l. in fundo. vt sentit ibi glos. 2. & vult expresse Bart. col. 2. & 3.

Ad l. viro, atque vxore. 29.

Versi. quod not. § Sco. Vide Dec. rubr. extra de iudic. Lectu. 2. col. pen.

In Lib. Vigesimumoctauum Dig.

De liber. & posthu. *Tit.* 2.

Ad l. Gallus. 29.

§. *ille casus. col. 3. add. Mox. vide Alex. &c.* § Scot. & l. 1. §. 1. col. 2. in fi. & seq. ff. de verbo. oblig.

De iniu. rupt. irr. testa. *Tit.* 3.

Ad l. si quis filio. 6.

§. *irritum, uers. in textu ibi, & credo, no. pro consultoribus qui possunt consulere per uerbum, credo: & idem est ac si diceret, affirmo.* § Scot. Glo. est in l. diem proferre, §. si in plures, vbi addidi supra recept. arbitr.

De hæred. instit. *Tit.* 5.

Ad l. ex facto. 35.

Col. 2. uersi. contra hoc opp. de l. quoties &c. § Scot. vbi vide Bald. contra id, quod infra ponit de iure accrescendi.
Versi. primo, quia habet ius accrescendi. § Scot. vide loco supra allegato.
Col. 3. uersi. quod credo uerissimum. Nam cum inter istos fiscos &c. § Scot. Nota, & adde Alex. in l. si mihi, & Titio. in fi. infra de verbo. oblig.

Ad l. cum in testamento. 37.

§. *hac uerba uers. dictum Cyn. est not. vt idem fingatur processisse, quod facit actum ualere.* § Sco. limita, nisi prioritas, & posterioritas darent formam contractui, vt in stipulatione. Si inueniatur primò responsio, secundò interrogatio, non sustinebit actus. Ias. ex mente Bart. in l. 1. in princ. col. 4. n. 19. de verbo. oblig.

In Librum Vigesimumnonum Dig.

De testamen. militis. *Tit.* 1.

Ad l. diuus. 24.

Versi. vidi pronunciari secundum dictum Old. quod est tenendum mentit. § Scot. vide Alex. l. 1. in princ. de verb. oblig. in fi. vbi apparet commune esse in cõtrarium: quia sensus visus generalis est.

In Lib. Trigesimumprimum Digest.

De lega. & fideicom. Tit. 2.

Ad l. 1. Repetit.

Scot. Hanc repetitionem attributam Baldo, non putat eius esse Alex. hic, col. 2.

In Lib. Trigesimumquintum Digest.

De condit. & demonstr. Tit. 35.

Ad l. multa testamento. 6.

Col. 1. vers. ut supra, de fun. instr. l. nepoti. Sco. Vide Bald. c. inter pares. col. 3. in princ. de leg. Contra in usib. feud.

In Lib. 45. Digestorum.

De verbo. obligationib. Tit. 1.

Ad l. 1.

Col. 1. vers. debet intelligi de effectu &c. Sco. & ita dicit Bart. infra l. 5. §. stipulatio, q. 1.

Vers. Instit. eo. §. 1. vers. 1. Scot. contrarium tenuit Castrē. hac l. in fi. infra. sed vide Soc. sup. in rub. col. 7.

Col. seq. vers. quia intervenit interrogatio, & responsio. Scot. Vide Soci. supra in rubr. col. 7. & seq. & melius ibidem Bald. Nouel.

§. ceterum. Scot. contra sub § si quis ita.

Vers. dicas quòd fideiussor potius accedit &c. Scot. Facit ad id quod ponunt hic Docto. de instrumento guarentigiato, licet contractus sit nullus, vt tamen de fideiussore aliter dicamus.

Ad l. si quis arbitratu. 43.

Vers. quae restitutio absenti fieri non potest. Scot. sed idem potest dici ad hunc te xt. & vide Bald. in l. fi. col. 3. in fi. C. de contrah. empt.

Finis Scholior. Federici Scoti Iureconsul. &c. ad Bald. in Digesto.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c.
Ad Interpretationes Baldi in varios Lib. C. DN. Iustiniani Sacratiss. Principis.

In Librum Primum Codicis.

De Sacrosanct. eccles. Tit. 2.

Col. 2. add. ratione expressa limita vbi lex &c. Scot. Tu vide Alex. l. 4. §. Cato. col. 6. de verb. obliga.

De episco. & cleri. Tit. 3.

Ad l. id quod pauperibus. 23.

Col. 6. add. partes testatur. sed secundum illam opinio. &c. propter illud verbum domina &c. Scot. Vide Bart. repet. auth. hoc locum, infra de secun. nupt. col. 2. vers. circa hoc dico; vbi vult tale verbum non importare hoc quod hic dicitur.

Ad l. Deo nobis. 53.

Col. 2. vers. tamen contrarium seruat consuetudo. Scot. Facit l. sufficit, de sponsal.

De episc. audientia. Tit. 4.

Ad l. si clericus. 2.

Col. fin. vers. & tunc non potest appellari. quia non paret &c. Scot. Haec ratio mala videtur ex eo, quòd appellari potest non solum ab actibus iudicialibus, sed etiam ab extraiudicialibus. Mar. in spec. aur. 2. act. princ. vlt. par. iudic. nu. 267. Melior ergò est ratio, quia potest reparari in plenario possessorio, vt per Castrens. cons. 3. lib. 2. arg. infra vers. sed Bart. dicit, quòd etiam de iure ciuili appellatur.

In Librum Secundum Codicis.

De edendo. Tit. 1.

Ad Auth. si quis in aliquo.

Col. 3. vers. magis est enunciatiuum, quàm dispositiuum quo ad matrimonium. Sco. Facit quod scribit Bart. in Leti. §. 1. ad fin. ff. so lut. matri. vbi quòd negans dotem promissam, non negat matrimonium. Sic hic, de dote ad matrimonium non infertur.

Ad l. & quae a diuo. 7.

Col. 6. vers. l. eum. dicit Bart. &c. Sco. vbi Bart. negat subesse accusationem falsi, nisi sit testamentum, vel instrumentum ex actis.

De transact. Tit. 4.

Ad l. si diuersa. 14.

Col. 2. vers. vt vide extra, de arbitr. c. dilectus. Scot. Adde text. in l. si quis arbitratu, & ibi Soci. not. 5. ff. de verbo. oblig.

Ex quib. caus. infam. irrog. Tit. 12.

Ad l. improbum foenus. 20.

Vers. & sic sunt inhabiles ad testimonia, & dignitates. Scot. contrarium, quod possit esse testis post restitutionem vsurarum, dixit Bald. vt per Ias. in l. praetor. §. is etiam. n. 3. ff. de eden. & etiam post cautionem de restituendo, arg. c. quanquam, de vsu. in 6.

In Librum Tertium Codicis.

De inoff. test. Tit. 28.

Ad l. scimus. 36.

Col. 3. ver. vt infra de legat. l. cum alienam. Sco. & hoc textu, Ias. hic nu. 3.

De re. vendic. Tit. 32.

Ad l. si quis sciens. 11.

Versi. non dico quod admittatur vt colonus partiarius &c. Scot. tamen vide tradita per istum l. 1. q. 11. infra pro soc.

De

De usufruct. Tit. 33.

Ad l.eum ad quem. 7.

Ver.ut ff.eo.ballenus. } Scot. glos.l.omnino.ff.de impens. vbi Bar.in fi.

l. Ambiguitatem. 12.

Colu.1 uers.quaero circa istam primam partem. } Scot. vide l.vxori.3.ff.de vsufr.lega.

De seruit. & aqua. Tit. 34.

Ad l.praeses. 6.

Vers.ex ordinata charitate uidetur &c. } Scot. vide l.si quis a liberis.§. vlt. vbi Bart. ff. de lib.agnoscen. vbi ad hoc dictum Baldi, & superiora.

Fin.regund. Tit. 39.

Ad l.si quis super. 3.

Col.1.est ista lex argumentum, quòd ille qui non possidet, non potest agere iudicio finium regundorum ratione solius proprietatis. } Scot. Contrarium Ias.§. quaedam, Instit. de actio.

In Librum Quartum Codicis.

Si cert.peta. Tit. 2.

Ad l.si absentis. 4.

Col.ult. uers. text.est singul. in l.ult. ff. de consti. pecu. } Scot. Vide Alexand.l.1.§.si quis ita, colum.pen.ff.de ver bo oblig.

De actio. & obligatio. Tit. 10.

Ad l. 1.

Col. 3.uer.nisi ex permutatione rei. } Scot. Lege, nisi ex par titate rei. sequitur hoc Alexan.in add.ad Bart. d. l. per diuersas.

Ne fil. pro patre. Tit. 13.

Ad Auth. habita.

Sub num. 18.uers.& glos.dicit quod super talibus deferetur iuramentum. } Scot. Et publicanus ei stare debet.clem. fi.de censi: Quod intelligit Alciat.in l.in lege censo ria, verb.victus sui.ff.de verb.signif.arg.l.1. C. de litoribus.& itin.custo.lib.12.

Sub nu.32.uers.imò habet optionem tertij iudicis, scilicet potestatis, uel capitanei illius terrae. } Scot. Et ita videtur intelligenda vox domino.

De hered.actio. Tit. 16.

Ad l. pro haereditarijs. 2.

Col.2.add.totam rem. } Scot. Ita etiam intelligit Raph. &c. ubi Castr. contra Rapha. col. 3. dicit esse trufam, nec posse tolerari per l.in condictione, de cōdict.furti.ut ibi.Soci.pro Baldo ibidem col. 7. ad fi.

De constit.pecu. Tit. 18. *Ad Rubricam.*

Vers. littera mercatorum an inducant obligationem.nu.13. } Scot. De literis credentiae.

Col.3. add. sed cum nulla.adde not.per Bart. &c. } Scot. vbi Alex.l.1.§.1.

De testib. Tit. 20.

Ad l.eos testes. 4.

Vers.hoc ergò nomen amicitiae non est expulsiuum &c. } Scot. Alciat.in l.latae, §.amicos, de verb. signifi. pro cuius dicto est text.in l.sancimus, C.de poen.

De fid.instrum. Tit. 21.

Ad Rubricam.

Nu.13, vers. non est necesse &c. } Scot. vide eundem in l. in donationibus, inf.de donat.

De commodato. Tit. 23.

Ad l.1.

Col.3.add.defectu consensus.nota quod licet generalis &c.est uerum quando deficit consensus. } Scot. vide Bar.in l.si quis pro eo.q.8.de fideiuss.vide Alex.l.1.§.si quis ita.col. 2.cum seq.de verb.oblig.

De non nume. pecu. Tit. 21.

Ad l.si ex cautione. 3.

Col.pen. vers. & hoc teneo saltem de aequitate canonica. } Scot. vide Dyn.in c.locupletari.in fi. & ibi add. de reg. iur.in 6.

Col.vlt.add.vndecimo. Vide per Anto.&c. } Scot. Facit quod not.Bald.l.si absentis.q.7.sup.si cert.peta.

Pro socio. Tit. 37.

Nu.13.vers.vndecimo quaero, duo fratres &c. } Scot. Tamen vide tradita per istum in l.si quis sciens, sup. de rei vendic.

De contrah.empt. Tit. 38.

Ad Rubricam.

Col.pen.add.quidem. Adde quae habentur &c. quod ibi Bart. } Scot. vbi vide add.& Ias.in l.cunctos populos, lectu.Pad.col.1.

Add.vbi per Petr.de Anchar.& Imo. } Scot. Qui post Abba.ibi allegantem Fed.de Sen.consi.32.alias 147. imò Oldrad. qui loquitur in legato, vel donatione. Et ibidem tractant Doct. de fundo vendito ad mensuram, an, & quando sit facienda, & fieri possit, vbi distinguunt tres casus.

Ad l.in vendentis. 13.

Col. 2.vers.sed si dico, vendo tibi, si capitolium &c. } Scot. Simile per Paul.Castrens.l.1.col.2.de lega.2.

Col.pen.uers.portio societatis, est de substantia societatis. } Scot. imò non, Paul.d.l.si quis arbitratu, vbi Alex.& alij: & inducunt d.l.si ita. pro Cyno, & sua opinione: tamen Alexand. in distinct.defendit inductionem Baldi.

Ad l.super rebus. 15.

Col.2.vers.vt dixi, receditur a persona. } Scot. Adde l. si in emptio-

emptione in princ. ff. eo. Bart. l. si quis arbitratu, de verb. oblig. q. 2. vbi Soci.

Colum. penul. uersic. ipsi eligunt tertium. } Scot. Tamen iste tertius non potest dici vir bonus reductionis, cum nullum præcesserit laudum, quod approbet, vel improbet, vel moderetur. vnde dabitur reductio vt sentio.

Vers. actio oritur ex confirmante. } Scot. Pro cui standō non est promissa pœna.

Vers. aut habuit probabilem causam petendi &c. } Scot. Videtur non sufficere primam causam iustam litigandi ad hunc actum petendi. sed opus esse noua causa iusta. Nam nec in appellatione excusatur ab expensis, qui habuit iustam causam litigandi, & ideo fuit absolutus in prima instantia, & prima sententia ab expensis. vt per Lanfranc. in §. expensæ. c. quoniam contra. de probat.

Col. fin. add. Facit l. postquam. & ibi uide Bart. &c. } Scot. vide Alex. d. l. si quis arbitratu, pen. q. vbi dicit, responsionem Baldi hic ad d. l. quoties. §. fi. esse contra illum text. vers. quoniam nūc eum &c. Et ratio Baldi, quod fiscus sit hæres, vel iuris successor, fallit ibi, sicut & alibi, vt not. glos. leg. inter eos. in fin. sup. per Bald. alleg.

Quæ res export. non deb. Tit. 41.

Ad l. 1.

Vers. quin incident in pœnam. } Scot. Contrarium sensit Alciat. lib. 1. de verbo. signif. vbi allegauit simpliciter hanc l. vide Alex. in l. principalibus. nu. 3. fi. cert. pet. Bald. in l. arboribus. §. Iulianus. ff. de vsuf.

De rescind. vendit. Tit. 44.

Ad l. rem maioris pretij. 2.

Nu. 8. uers. Quinto quæro quid de ijs, qui non possunt iuuari simplicitate &c. } Scot. vide Alex. cons. 133. col. vlt. vers. & licet nonnulli. Dec. cons. 60. in fi.

Sub nume. 21. uersic. in emptione autem &c. pro quindecim. } Scot. Lege in emptione autem &c. pro sexdecim. vide inf. sub nu. 26. & apparet ex verbo sex, statim sequenti.

Sub numero. 25. uersicul. ad quod ipsi testes tantum darent &c. } Scot. Contra per Alex. in l. præciarerum. ff. de l. falci d.

Quand. lice. ab empt. discε. Tit. 45.

Ad l. 2.

Col. 2. uers. ut dicit Arist. } Scot. l. fi. §. fin. de lega. 3.

De peric. & commo. re. vend. Tit. 48.

Ad Rubr.

Col. 1. uers. quasdam trabes pendentes in nemore &c. } Scot. Aduerte ad l. Quintus Mutius. ff. de act. empt.

Col. 2. uers. Ad hoc, ff. ad leg. Aquil. &c. } Scot. Probat l. domum. ff. de contra. empt.

Sub nu. 4. uers. puta quia uinum factum est mucidum, adeo quod nihil ualet. } Scot. Contra facit l. si vina. ff. eo. tit. vbi potest alicui expedire vina acida, & mucida.

De actio. empt. Tit. 50.

Ad l. fructus. 13.

Col. 2. uers. sed quid si pensio erat soluta in principio anni &c. } Scot. Ergo si non soluta sit, habet pertinere ad emptorem, vt æqualitas seruetur, leg. terminato. inf. de fruct. & lit. expen.

De ædil. actio. Tit. 58.

Ad l. 1.

Col. 2 add. statutum. cōtra uidetur nelle Bal. & c. Io. de Imo &c. } Scot. vbi Alex. col. 2.

De loca. & conduc. Tit. 65.

Ad l. 1.

Vers. custos agri potest &c. } Scot. nostri appellant campariuм.

Ad l. emptorem. 9.

Col. 2. add. quæro an emptor, uers. idem sequitur Arg. in l. 1. &c. } Scot. Et cons. 245. col. 2.

Nu. 6. uers. quid in successore in præd. } Scot. Contrarium tenet pract. Pap. in for. libel. ad præsta. rei. vel relaxatio. glos. super verb. soluere neglexit. in fi. v. latè.

In Librum Quintum Codicis.

De secund. nupt. Tit. 9.

Ad l. cum alijs. 4.

Col. 2 add. tertia nota. Caue quia hoc &c. sed in alijs luctis &c. } Scot. vide Io. Garo. tracta. de secund. nupt. cap. 2. nume. 40.

Sub nu. 1. uers. ex illo matrimonio quæsita. } Scot. §. nec illud. inf. alleg. ad aliud.

Ad l. hac edictali.

Col. 2. add. sed pone per solum diuortium ba'ns locum &c. } Scot. Quod puto falsum per d. l. pen. & vide not. sup. in rubr. & per l. 1. sup. vbi fit mentio luctus.

Col. 5 add. consului, de hoc consilio facit. &c. } Scot. Est cons. 317. ad euidentiam est præmittendum. 5. par.

Vers. fuit etiam lata sententia &c. } Scot. Nota quòd doctor qui cōsuluit in causa, si fiat iudex, idem iudicabit q cōsuluit. Ideò prohibet esse iudex, qui fuit aduocatus. l. quisquis. C. de postul. glos. l. fin. C. de assess. Facit Cœpo. caut. 157. cautela, quod iudex.

Vers. cum pacto de lucrando. } Scot. Idem si adsit statutum. per not. sup. p. nu. 2. & in Auth. vxore.

Vers. l. generaliter, uers. nes intereß. } Scot. Et §. si verò expectet. in Auth. de nupt.

§. his illud sub num. 4. uersic. respon sic: quia debent &c. } Scot. vide omnino Soci. in l. si quis arbitratu. col. 12. ff. de verb. oblig. qui intelligit hoc procedere, quando habent reuidere & aliquid iudicare, secus secundem eum, si haberent tantum computare, seu calculare qualitatem datorum, & acceptorum. & dicit super hoc valde aliquando fuisse dubitatum.

De rei vxo. actio. Tit. 13.

Ad l. 1.

§. 1. uers. ex hoc apparet, quòd si est actum ex vera &c. } Scot. Licet vulgò dicatur inter præsumptionem iuris, & de

de iure.& fictionem nihil interesse,glos.l.non est verisimile.ff.de eo quod met.cau.glos.c.is qui fidem. de sponsal.Bart.& alij.in l.si is qui pro emptore.de vsucap.nisi quia in præsumptione admittitur ꝓbatio in contrarium per confessionem partis, vt not. Bart. post Cyn. & Azo. in Auth. sed iam necesse, sup.de donat.an.nupt.tamen hic habes aliam subtilissimam differentiam ad sustinendum petitionẽ: quod no.Et quòd in fictione, quæ est super certo, Bald.hic,glos.l.inf.§.accedit,non ad mittatur probatio in contrarium,habes per Bald.in l.non ignorat, col.2.in fi.inf.qui accus.vide add.&trac.ad Bart.d. Auth.sed iam necesse.& ad dictum Baldi hic vide Alex.l.1.§.si quis ita.col.pen.ad fi.ff.de uerb.oblig.

In librum Sextum Codicis.

De serui.fugit. Tit. 1.

Ad Rubricam.

Vers.§.uel cum triplici.} Scot. Facit Instit. de testam. in princ.

Ad Auth. sed nouo iure.

Col.2.uers.ego dico,quòd pro uno furto &c.} Scot.vide Alex. cons.110.lib.4.Bald.inf.nu.5.& apostill.seq.

d.col.2.Add.enormi.Pro hoc dicto Bal.uers.qui sibi mortem conscierunt &c.} Scot. Adde l.aut facta.§.sed hæc quatuor,ff.de poen.vbi apostil.allegat Roma.in singul.

De furt.& ser. corrupt. Tit. 2.

Ad l.ancillæ. 3.

Sub nu. 16.uers.secus in fœtu.} Scot. Contra hoc videtur esse text.in l.bonæ fidei.§.si.ff.de acq.rer.domi.

Vnde liberi. Tit. 14.

Ad l. qui se patris. 3.

Col.7.uers.& non impediuntur filij,qui ex nouo iure &c.} Sco. Facit glos.in l.præcibus,verb.familiæ.in fin.sup.de inoffic.donat.

Vers.ut distingueres in alijs bonis filij uenditis &c.} Scot.Ergò nec in remissione fideicommissi: quia & Bart. sic distinguit in feudo, quod venit ex prouissione maiorum,sicut fideicommissum.

Vnde vir,& vxor. Tit. 18.

Ad Auth.præterea.

Col. 1.uers. ut in eadem auth.&c.} Scot. Clarius fuisset si replicasset,hic.

Col.2.uers.uel dic non obstantibus prædictis &c.} Scot. Glos. hic verb.vna probat euidenter.§.quoniam vero. in fi.vers.aut aliquam partem institutionis &c.Quem text.etiam considera ad id quod subdit hic statim.

Qui testa.face.poss. Tit. 22.

Ad l.hac consultissima. 8.

Col.1.add.Tu uero.An solemnitas &c & nota in uersic. at cum haberi casum nouum,& singul.&c.} Scot. Hoc credo falsum.Nulla enim mentio hic fit de infirmitate. Cogitatio autem mortis cadit etiam in sanum.l. 1. ff. de donat.cau.mortis.cum simil,& cõmuniter omnes etiam sanissimi, & iuuenes procedunt anxij ad conditionem testamentorum, tanquam ad omen quoddam mortis.Fragilitas porrò semper subest, iuxta illud,homo bulla.

De testam.& quemadmodum. &c. Tit. 23.

Ad l. testamentum. 17.

Vers.ita clare,quod appareat.} Scot. Puto legendum, ita quòd clare appareat,vt add.ad Felin.in c.nonnulli 2.arg.fall.5.de rescript.vbi vide.

Ad l. dictantibus. 22.

Col fin. substituat alium,uel faciat reuocari mandatum.} Scot. Hoc non est verum.Lanfranc. c. quoniam contra, §.testium depositiones,nu.113. de proba. vbi post Rotam,quod non prodest reuocatio mandati, lite pendente facta.

Vers.Reperio tamen quòd D.Rayn.Plaisar. consulit, quòd in testamento nuncupatiuo pœna falsi cessaret,Bald. Scot.Do tibi casum in l.Pamphilo.§.propositum, de lega.3.

De verb. & rer. signif. Tit. 38.

Ad l.sancimus. 3.

Col. 1.uers. idem si ex forma statuti &c.} Scot. vide Ang. add.ad fi.Instit.de diuis.stipul.

De vsur.& fruct. legat. &c. Tit. 47.

Ad l. 1.

Col. 1. uers. lex nostra debet intelligi &c.} Scot. Hoc non placet:quia a quocunque sati, sunt pars rei.l. fructus pendentes.ff.de rei vendic. quę indistinctè loquitur:& satis sentit inf.prox.q.vers.quod dixi &c. vers. secus si &c. Potes intelligere Bald. quòd loquatur de non satis a testatore,sed post mortem testatoris.vt vers.sup.alleg.

Col. 3. uers. per expulsionem coloni.} Scot. Apparet quòd loquitur de emptore, qui nõ tenetur stare colono, quod est regulare. sup. loca. l.emptorem,cũ simil.

Ad senatusc.Trebell. Tit. 48.

Ad l. iubemus. 6.

Vers.No. quòd testator nõ potest extenuare Trebellianicam &c.} Scot. Si tamen filius approbat cum iuramento testamentum patris, sibi præiudicat non solum si testator expressè detractionem Trebellianicæ prohibuit,sed etiam si vsus est tantum verbis generalibus.Homod.cons.80.col.2.Curt. iun. cons. 21.nu. 3.vide Anchar.cons.151.col.4.vbi secus in legitima.Dec.cons.256.vbi de Trebell.Alc. l.cum proponas.1.nu.14.& 15.C.de pact.

Ad legem Falcid. Tit. 44.

Ad l.cum certum. 19.

Vers.paria sunt promittere,& soluere.} Scot. sic glos.l. cum de in rem verso.inf.de vsu.

Vers. saluo legis beneficio ?} Scot. Ratio, quia cautio interposita-

terposita necessario est. Ideò non astringit plus quàm prior: sicut dicimus in prætorijs stipulationibus. Bart. l. non solum. §. morte. q. 2. nu. 7. l. in conuentionibus. ff. de verb. oblig. l. 1. in fi. cum gl. l. in pretorijs. ff. de præto. sti pul. Ratio autem eius quod ponitur in vers. quid si hæres. nu. 4. est, quia non omni iure indebitum est. Hæc Alciat. in rubr. de verb. oblig. ad quem addidi text. in l. fideicommissum. de condict. indeb.

Ad l. cum certa. 19.

Col. 2. vers. sed dictum suum non teneas, quia naturaliter &c. Scot. videtur hoc probari per leg. fin. sup. de acquir. possess.

De bon. quæ liber. Tit. 60.

Ad l. quæcunque. 4.

Col. 1. add. §. non solum aliàs § permittit. Scot. Idem dixit glos. d. c. dudum. verb. tractatum, vers. dictum est sententia &c.

De hæred. decur. &c. Tit. 61.

Ad l. si quis. 5.

Add. nobilibus. Facit ad nota. per Bart. Scot. Intellige si nobiles habent regalia. Alex. cons. 31. viso titulo, q. lib. 1. Dec. l. 1. in fi. sup. vn. vir & vxor.

In librum Septimum Codicis.

De lati. liber. tolle. &c. Tit. 6.

Ad l. vn.

§ sed scimus, vers. nisi propter inopiam &c. Scot. vide Bal. in l. sed & si quid. per illum text. ff. de vsufr.

De vsuc. pro empt. &c. Tit. 26.

Scot. Io. Baptista tracta. de arbitr. li. 10. c. 15. dicit Bal. nihil scripsisse secundum communem vsum suorū commentariorum ab hoc tit. vsque ad tit. Quomo. & quan. iud. inclusiuè. (aduertendum tamen an velit dicere Bart.) nec in tit. C. de præscript. 30. vel 40. anno. Quod hic ad Bart. dixi.

De præscript. longi temp. 10. vel 20. anno. Tit. 33.

Ad Auth. malæ fidei.

Sco. limita quoad fructus, per l. bonæ fidei. ff. de acqu. possess. vide Bald. sup. tit. prox. l. vitia, in fi.

De sentent. & interloc. iud. &c. Tit. 45

Ad l. cum iudex. 11.

Sub nu. 9. vers. pronuntio sic, eum restituendum &c. Scot. videtur obstare text. in l. Aemilius. ad fin. ff. de min. ut hic in add. Tu vide Alexan. leg. prima. §. si quis ita. columna tertia, in fin. cum sequen. ff. de verbor. obligatio. qui dicit ibi fuisse interlocutoriam: & Bald. hoc innuit hic. Idem sentit Bartol. hic. vide Abb. cap. cum venerabilis, nu. 50. & add. ad eum, de except.

De sentent. quæ si. cer. quant. &c. Tit. 46.

Ad l. fin. 4.

Col. vlt. Add. Integra. vide Paul. de Castr. &c. Scot. Alex. d. l. si quis arbitratu. col. 4. sentit contrarium.

De sent. quæ pro eo quod inter. profer. Tit. 47.

Ad l. vn.

Sub nu. 60. vers. sed est actio arbitraria. Scot. vel bonæ fidei, vt in l. in actionib. hic alleg. ad quam se remittit: & per Plot. in l. si quando. nu. 558. inf. vn. vi.

De execu. rei iudic. Tit. 53.

Ad l. si causam. 2.

Col. vlt. Add. nunquid si in instrumento. Vide Bald. &c. vers. ff. a quib. appell. non lice. Scot. Alex. l. 2. §. si quis ita. col. pen. de uerb. oblig.

De relationib. Tit. 61.

Ad l. 1.

Col. 1. vers. quæ commissio non debet fieri, nisi datis suspectis, & confidentis &c. & idem est quando &c. Scot. Hoc est consilium, ne deinde remoueantur vt suspecti. Dec. c. quoniam contra. col. 4. de prob.

De appellationib. &c. Tit. 62.

Ad l. quotiam. 18.

Add. no. text. vide quæ scripsi &c. Scot. Vide Bald. inf. tit. 1. l. 2. num. 5.

De tempo. appell. &c. Tit. 63.

Ad auth. ei qui appellat.

Col. 2. vers. sed dubitatur vtrum &c. Scot. Idem consuluit. 3. par. consil. cons. 101. nu. 21.

Ad l. per hanc. 4.

Col. 7. vers. sed de iure ciuili distinguitur, aut testes non sunt ritè recepti &c. Scot. inf. hac col. vers. item dicat, quod. c. publicatio &c. præsupponit contrarium, quòd scilicet didicitis testificatis, non possint denuo recipi.

Vers. item dicas, quòd si publicatio &c. Scot. Sup. hac col. vers. aut testes non sunt ritè recepti &c. præsupponit contrarium, quòd scilicet etiam dedicitis testificatis non noceat.

Si de moment. posses. &c. Tit. 69.

Ad l. vn.

Col. 1. vers. sed contra hoc. Scot. Scilicet, quod dictum est possessionem de facili posse auelli in petitione.

Vers. sed istud falsum. Scot. Loquitur contra text. in c. ei qui. §. de possessione. 2. q. 6. sed Io. and. ad Specul. §. in quibus. nu. 8. add. vide quòd eo. tit. detrahit Gratiano, vt ibi per eum, quem vide.

Col. 2. vers. vt in l. si ex causa. §. nunc videndum, ff. de mino. Scot. vbi idem Guil. not. appellari possessorii, si sit in promptu ratio appellandi. Quod sequitur Bald. sup. quom. & quan. iud. l. consentaneum. nu. 53.

Sub nu.

Sub nu. 16. vers. & ideo &c. } Scot. Facit l. non est nouum &c. ff. de act. empt.

Qui bo. ced. poss. Tit. 71.
Ad Rubr.

Col. 4. vers. sicut patet in Pontificali, in 1. parte. c. 63. } Scot. Est nomen libri.

De bon. autor. iud. possid. Tit. 72.

Ad Auth. & qui iurat.

Col. 2. vers. puta interesse, quod agens hoc casu &c. } Scot. Aduerte ad id, quod habes inf. nu. 44. ver. & si tu dicis.

Sub num. 23. add. nunquid per hac. facit, quod not. &c. } Scot. Et quod not. Dec. in l. qui se patris. C. vn. libe.

Col. 10. vers. resp. non tenetur actor &c. } Scot. Aduerte ad id quod habes sup. col. 2. vers. puta interesse, quod agens. &c.

Sub nu. 48. vers. glos. dicit. quod non. } Scot. Idem Bald. in in l. 2. col. pen. ff. si ex noxa. caus. aga.

Col. antepen. vers. quia quarto tempore debeant esse in tenuta &c. } Scot. Sed hæc ratio debilis est. Nam & fructuarius locat, cui quanto tempore &c.

Colum pen. vers. non ergò omnis contemptor &c. } Scot. Sic aliud est non parere, aliud contemnere. glos. cap. si quis autem. 10. distinct. vbi add.

De reuoc. ijs quæ in fraud. cred. Tit. 75.
Ad Rubr.

Col pen. vers. & cum facti sint &c. } Scot. vide Bart. in l. illa institutio, de hæred. instituen.

In Librum Octauum Codicis.

De distract. pignor. Tit. 28.

Ad l. si debitor. 12.

Vers. quaro, creditor habet potestatem &c. } Scot. Si post certum tempus ex conuentione res vendi post, & elapso illo tempore res non sit vendita, venditio impediri potest, si debitor debitum offerat. Cardin. clement. 1. §. vos itaque. 7. q. de iureiur. Dec. l. neq; pignus, in fin. princ. ff. de reg. iur.

Add. Quaro. Facit l. sine autem &c. } Scot. vide Neguf. tracta. de pignor. 6. part. princ. membr. 1. nu. 33.

De euictio. Tit. 45.

Ad l. ex his prædijs. 5.

Col. 2. add. sed pone. vide Bald. &c. } Scot. omnino Alexan. cons. 63. nu. 11. lib. 6.

In librum Nonum Codicis.

De his qui accusa. non. poss.

Ad l. data opera. 11.

Col. 1. vers. gratiam facere potest, non vita, sed lenioris mortis. } Scot. Facit. inf. eo. l. seruos. acerbissima autem mors est crematio, vt exclamant Placent. & Azo in rubr. & in sum. C. vbi caus. fisca. & hic Bald. molestissima verò suffocatio teste Galeno.

De Nili agger. &c. Tit. 38.

Ad l. vn.

Vers. facit. ff. ad leg. Corn. &c. } Scot. Idem sup. de crimi. pecu.

De ijs quia latro. &c. Tit. 39.

Ad l. 2.

Ver. si ipse caperet innocentem, debet puniri, ut hic. } Scot. Imò punitur in casu huius l. non ignaro iudice.

Vers. qui facit aliquem capi &c. } Scot. Iste text. loquitur de accusatoribus; non autem de iudicibus. vnde male traxit ad iudicem hunc text. Marsil. in pract. crimi. §. constante, nu. 2. & 3. & Paris in tracta. Syndic. vers. quia plerunque officiales sub nu. 3.

In librum Decimum Codicis.

Si liberali. Imper. soci. si. hær. decess. Tit. 14.

Ad l. 1.

Col. 1. vers. & tunc dicimus hic esse speciale. } Scot. Et aduerte, quòd si socius non ipso iure, sed ope exceptionis excludatur, non accrescat pars socio. & hæc lex limitatur. Bart. l. si duo, per illum text. cum glos. nu. 2. ff. de iureiur.

Vers. etiam ab intestato fit quis quasi hæres in certa re tantum, ita quòd non habet ius accresc. } Scot. vide in l. quoties, C. de hæred. instit.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI I. C. ad Bald. in lib. Primum Feudorum.

De ijs qui feu. da. poss. &c. Tit. 5.

Ad c. 1.

Sub nu. 23. vers. quod forte posset defendi &c. } Scot. vide Bertach. in reperto. vers. locatio in quinquennium cũ clausula &c. & verb. prohibitus alienare. ver. 19.

§. & quia vidimus. sub nu. 1. Decedente fideli &c. } Scot. vulgò allegatur Bald. in §. decedente, c. 1. in §. decedẽte. C. de ijs qui feud. dare poss.

Quib. mod. feud. amitta. Tit. 5.

Sub nu. 23. vers. l. si ille. C. de decur. lib. 10. } Scot. Adde l. fi. C. de reuoc. donat.

IMPERATOR LOTARIVS,

Eugenio &c. aliàs inscriptio sub c. 1.

Constitutiones feud. Dom. Lotharij Imp. Tit. 59.

Col. 2. vers. sol. hic consecutus est pacto &c. } Scot. Has solutiones reprobat Alexand. in dict. §. duo fratres. numero. 36.

Que-

Quemadmo. feu. ad fil. pertin. &c. *Tit. 24.*

Verſ. & inf de alie.feud pater.c.1.} Scot. vbi videas omnino Baldum verb. neceſſitatem.

Verſ.maſculis,& fœminis.} Scot. Hæredibus. vide Bart.in l.ex facto.§.ſi.ad Trebell.l.vt iuriſiurandi.§.ſi liberi. de oper.libert.Alex.l.ſi mihi,& Titio.col.pen.in fi. cum ſeq.de verbo.oblig.

De feu. da. in vic. leg.commiſſ, &c. *Tit. 27.*

Ad c. 2.

Col. 2.verſ.ff.de donat l.hoc iure.} Scot. Vide Bart.l.2.§.2. de do.except.& add. ad eum, in quibus allegatur Bald.in l.nuda.col.1.de donat.

Add.non valet. Vide Bald &c.} Scot. Not.Iaſ.l.1.§.ſi quis. in fi.de verb.oblig.

In librum ſecundum Feudorum.

De controuer.feud. apud par.ter. *Tit. 16.*

Col. 1. Add.conſenſum.not. iuramentum non validare &c.qui text.eſt ſingul.} Scot. Et ita tenuit ipſemet Bald. in l. 1.col.3.C.commo.vide Alex.l.1.§.ſi quis ita.col.2. cum ſeq.ff.de verb.oblig.vbi diſtinguit.

De pace tenen.& eius viol. *Tit. 27.*

Ad c. 1.

§. ſi duo verſicul.quando vnus petitor infringit competitorem.} Scot. vide l.pen.vbi idem Bald.ff.de petit. hęredit.

De fil. nat. ex matr. ad morganat. contract. *Tit. 29.*

Ad c. 1.

Verſ. & ſic ad Papam liberè redeat diſpoſitio Regni &c. Bald.} Scot. Hoc attento, ridicula fuiſſet quæſtio de rege Roberto in hac ipſa ſucceſſione regni Siciliæ: & generaliter ridicula eſſet dubitatio illa cãtatiſſima inter patruum & nepotem, vter pręferatur, ſi patruus, & ſic ſecundogenitus etiam nõ exiſtente nepote excluderetur. vide Tiraq.de iure primig. q. 3. vide Abb.conſ.60.nu.17.

De lege Corradi. *Tit. 34.*

§ inter pares.col.2.verſ.non poſſit reduci ab arbitrium boni viri. Scot. Sed hæc ſolutio falſa eſt, propter verbum, placuerit. Alex.d.l.ſi quis arbitratuus.col.6.

Col. 3. verſ. ſed quid ſi arbitrator præcepit.} Scot. vide Baldum.l.multa.ff.de condit. & demonſt.

Verſ.iſta opinio placet Bart.} Scot. In d.l.multa.Alex.l. qui Romæ.§.ſi.col.7.cum ſeq.ff.de verb.oblig.

De pace tenend. &c iura.fir.&c. *Tit. 52.*

Ad c. 1.

§.conuenticulas. nu. 10. verſ.vlterius quæro de tali quæſtione.} Scot. Aduerte, quòd modi immutatio, ſicut diei quoq; variatio, videri facit a forma receſſum.l.cum hi.§.ſi cui.verb.neq; diem, neq; modum. vbi Bart. ff.de tranſact.ſed ibi accipitur pro menſura. Clarum autem eſt, additionem, vel detractionem mutare. Iaſ.l.ius autem.ff.de iuſtit.& iur.l.pacta conuenta.ff.de contrah.empt.

De probib.feu.alie. per Feder. *Tit. 55.*

Ad c. 1.

§.præterea ducatus,ſub nu.6.Add.in nouel.vidi etiam dubitari.} Scot. No. ex fi. huius apoſtil. præferri ſimile argumento a contrario ſenſu, ad deciſionem.

Quæ ſint regal. *Tit. 56*

Ad c. 1.

Col. 2.verſ.de iis, qui faciunt alchimiam, &c.} Scot. Tamen Dantes eam damnat, & ponit alchimiſtas in inferno.

In librum, De pace Constant.

Ad c. 1.

§.Imperialis clementiæ,ſub nu.15.ver.ordinaria ſoluere tenentur.} Scot.Gloſ. tamẽ ibi dicit nõ valere l.ad inſtructionem, vt eccleſia teneatur ad refectionem murorum, vel itinerum.

Hoc quod nos.} Scot. hic non eſt.§.

Finis Scholiorum Fed. Scoti, I.C. &c. Ad Bal.Peruſ.

Scholia

SCHOLIA FEDERICI SCOTI
IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD PRAELECTIONES ANDREAE ALCIATI
Praeceptoris ab ore proprio calamo exceptas Ferrariæ ann. 1542. & seq.

In Librum vigesimumquartum Digestorum.

Solu. matr. quemadmo. dos peta. &c.
Tit. 3. Ad Rubr.

V*ers. vt illo Vlpiani exemplo, Hæres meus &c.*} Scot. vide Ripam. l.iu quartam.nu. 72.ff.ad leg.Falcid.

Vers. sed pone testator legauit vxori &c.} Scot. vide Bald.cons.42.lib.5.

Vers. illa dictio, saluo iure.} Scot. Vide Bald.in l.terminato.nu.7.C.de fruct.& lit.expen.& §.hoc quoque.nu.18.& 19.de success.in vsib.feudo. & verb.libellariæ.de pac. Constant.

Vers.l.si quidem.C.de except.} Scot. & ibi Bald.

Vers.char.pen.de constit.} Scot.Ias.l.non solum,§. morte. col.13.de op.no.nunc.

Vers. hinc etiam in iure dotes prædiorum &c.} Scot. Legi etiam in testimonijs quibusdam dotem suis triticum mutuo datum rustico accipienti suem cum ię tu in causam societatis.

Vers.cum id potius ex voluntate &c.} Scot. Bald. Nouel. par.a.nu.5.requirit & pactum, & vtilitatem mulieris copulatinè.

Vers.nec secum duxisset.} Scot. Non tamen dote multabitur,(vt ego sentio) si reliquerit vxorem,quòd eã citra suis capitis periculum non potuerit eripere. arg.c.1.quib.mod.feud.amitt, & glos. 1.vers.sed consueuit quæri.& glos.c.si a morte,de aliε.feu.pater.vers.& non postponendo mortem suam. not. l. sed sciendum.vers.sed & salutis.ff.ad Trebell.l.præ ses.C.de seruit.& aq.l.hæ demum.ff.de oper.liberto.c.acceden. a.verb.nõ audebat. et lit.non côtest.

Vers.§.si quis ff.de op.no.nunc.} Scot.Dec.in c.cũ accessissent.in h.de constit. Sic in petitione hæreditatis,& rei vendicatione sentit Azo. malæ fidei possessorẽ repetere expensas in reficiendo factas,in faciẽdo secus:quoniam videtur donasse,in sum.C. de petit. hæred.col.3.nu.13.

Ad l. 1.

Vers.in priuatorum,de petitione hæreditatis.} Sco.vide Dec. in rubr. extra de iudic. lectu.2. col. fin. c. ex literis. de probat.qui videtur tenere tertium intellectum.

Vers.ea defuncta,dos ad patrem reuertitur,nõ autem &c.} Sco. Abb.cons.115.lib.2.

Vers.si alius scholasticus sono, cantu, aut clara lectione &c.} Scot. vide de bono silentij per Rouil.tracta. de iusti.& iniust.c.6.de silentio.

In librum Vigesimumoctauum Digest.

De liber.& posthu.&c. Tit. 2. Ad Rubr.

Vers. & §. reliqui.Quib.mod. nat.sui.} Scot. Adde §. illud vers.sit igitur licentia, eod. Auth.

Ad l. 1.

Vers.nec me mouet, quod hic Bald. &c.} Scot. Tamen simpliciter sequitur hoc dictũ in rub.de ope.no. nunc.

Vers.l.1.C.de formu.} Scot. Dic quòd tollenda est, vt factum est in l.1.tamen interim seruanda est,arg. eius quod ponit Dec.in c.ratio nulla.not.1.de præben.

Vers.non enim solent quæ superadduntur vitiare.} Scot. Etiã si perperam addantur.l.cum tabulę. inf. de posseß. secund.tab.vide Ias.in add. ad Porc. post glos. Instit.de satisdat.tuto.§.2.

Ad l. Gallus. 29.

Glos.verb.viuo me morietur.vers. excludendus sit. l. si fuerit. de reb.dub. Scot. Facit simile per Bald. in l. si is qui. in add.ff.de adopt.

Vers hoc filius assimilaretur primo marito.} Scot. vnde Catull.in epithala.

Sit suo similis patri Mallio.&c.

In librum Trigesimum Digestorum.

De lega. & fideicom. Tit. 1. Ad Rubr.

Vers. Possunt etiam pars materialis esse,habito &c.} Scot. Hoc impugnari potest, constat enim duorum testamenta in eisdem tabulis, eademue membrana conscripta(quod fieri potest:vt not.Doct.in l.licet. C.de pact.Alciat.li.Parerg.2.c.31.glos.l. qui prior. ff.de iudic.)non esse mutuò partes, nec vnum corpus, licet eadem papyro concludantur. & instrumentum pro charta ipsa accipitur, in l. si prædiorum.C.ad leg.Falcid. Facit ad prædicta Dec. in l. edita. nu. 72. C.de eden.vide d.glos.l.qui prior.

Vers.vt cum testator dixit,Titi illam rem tibi habe &c.} Scot. Scæuola tamen confundit,vel potius innuit legatũ præceptionis,& vendicationis simul esse posse, idest,vt eadem res simul per vendicationem,præceptionemque legatur.l.fi.ff.de pecul.est igitur aduertendum.

Vers.si talibus verbis vsus non sit testator.} Scot. Si enim alijs verbis,puta lego fundum, concipiatur legatum vendicationis, non erit autoritati propriç locus:& interdictum,quorum legatorum,stabit. vide glos.magn.ad fi.l.1.C.de pact.

Ad l. 1.

Vers.§. sed & hoc studiosum.C.de vet. iur.} Scot. vbi Azo in sum.vers.vlt.

Vers sed quid in legatario legatarij dicemus.} Scot. Ias.hic nu me.86.87.88.

Vers.loquitur enim Theodosius in legatis &c.} Scot. Ta per pende verba Iustiniani d.l.un.in fi. princ. & §. 1. in nouissimo. videtur enim innuere Theodosium in additioni-

aditionibus tantum prouidisse liberis, inquiens le gem Pap. viguisse ad sua vsq; tempora extra,quã in aditionib.liberorum.Quod falsum est:quoniam prouisio Theodosij extenditur ad legata quoque, & fideicommissa in personis liberorum. d. l. vn.C. De ijs qui an.aper.tab.vers.quod scilicet.Quod ta men iustinianus donat omnibus dd. §§.vt autem plana sint omnia,intellige Theodosium loqui vltra tertium liberorum gradum,& Alciat.hic. Aliàs obstaret ratio Soci.in l.hæredes mei,§.cum ita.col. 4.ad Trebell.quem vide in prima ratione. Alciatus potest dici imperfectè locatus.

Vers.licet non ideò cessionarius &c. } Scot. Vide Bart. d. §. ex asse.versic. nec alicui cedi, vt petatur fideicommissum.

Ver. & tamen in eo tacita subest &c. } Scot. Quod tamen inf.negat.vers.nam & in fideicommisso ante euentum conditionis &c.

Vers.adhuc alienari posse,cum manifestam &c. } Scot. Azo tamen in sum.C.de sacrosf.eccles.col.2. sentit omnino alienationem impediri,sicut impeditur alienatio ipsius templi,& translatio in hæreticum,œconomum,syndicum,& distractio in quemlibet , rerum ab Imperatoribus ecclesiæ ipsi datarum , & ipsius templi alienatio prohibita est,etiam si fame pereat monachi.Auth.de alie. & emphyt. §. & quoniam. Azo ibi post princ.tit.

Vers Bart l.paterfam.q.vlt.de hæred.instit. } Scot.Sed Bart. ibi videtur eo in casu respicere ordinem d. Auth. hoc amplius.

Vers.& maximè metu pœna. } Scotus Putarim tamen satis esse legitimam a pœna damni immunem esse,non ab amissionis lucri:sicut in matrimonio dicitur.l.Titio centum.§. 1. & ibi Bart. inf. de condit. & demonstr.Non enim par videtur ratio,amittere sibi debitum,lucrumq; non capere.l.fin.C.de codic.l.qui autem.ff.quę in fraud.cred.Nec hæreditas patris filio vere debetur. glos. l. 3. C. de iur.& fac. ignor.Facit regula l.videamus.§. 1. vers. sed an iudex.sup.de in lit.iur.vbi probatur,qui potest non relinquere, fortius limitare posse. vide argumenta Ias.ad aliud propositum hic in 2. lectu. nu. 141. & 142. facit quod not. glos.verb. naturale. in Auth. hoc amplius.C.de fideic. Facit textus Auth.vt lic, ma tr.& au.in princ. vers. hoc enim & extraneis. Pro Alciat.facit decisio Baldi,in l. 1. numero. 45. col. antep. quæst.8.C.de ijs quę pœn.no.Sed contra facit Bald. in l.Deo nobis.num.2.C.de episc.& cler.

Vers.non videtur testator conditionem &c. } Scot.Sed obstat d.l.15.cui.Potes fortassis dicere,quòd regula d.l. is cui.non procedit in prohibitione alienationis,quę requirit fauorem certæ personæ.l.pater.§. pen. inf. tit. ›. vt sæpe dictum est. Vide inf. limit. 11. Illud non omittendum.in fi.char.1.& princ.seq.& limit. 12.Addit Alex.& oportet nominatum esse, qui in casum alienationis rem auocare possit. Nam legitimo non competit hæc facultas : nisi testator expressit.l.peto.in fi.princ.in f.tit. 1.d.l.4.§.fi.valet autem prohibitio d.l.4.fin. quia subest persona serui. l.generaliter.§.si petium.de fideicommis.libert.

Versicul. & Bart. docet. } Scot. Subtiliter inquit Castren'

Vers.Imola censet hæredi.l.si seruus &c. } Scot. Sequitur Alexan.hic col.3.in princ.

Vers.Ias.l.si filiam.in princ.C.de inoffi.testa. } Scot.Facit Alexan.cons.99.vers.& posito quòd causa.lib.1. probat l.4.ff.de adi.leg.

Vers.sed cum de portionibus,quæ personam sequuntur.l.is cui.de cond.& demonstr. } Scot. Aduersus hic anno.ad Bart. vide Alciat.l.peto.§.fratre.vers. nec etiam de cautione.sup.tit. 1.

Vers.cum alienationem eius extra familiam prohibuisset. } Sco. Sic intellexit glos.d.l. quoties, dum inquit, vel etiã tacitam,puta quia vult remanere in familia:& Bar. ibi,vers.extra consortes.Aduerte,quia verba,extra familiam,per se vestiunt prohibitionem.Vnde nõ videtur procedere dictum Alciati.

Vers. sed tamen non videretur hæc commoditas perpendenda, cum hac lege &c. } Scot. vide tamen Alexan.cons. 31. vers.vnde in proposito mulier.col.vlt.lib. 3. Alcia. l.si mihi,& Titio,vers.quia feuda sui natura ad dominum &c.inf.de verbo.oblig. Alexand.cons. 10. nume. 1.& colum. 4. vers. quia fieret deterior &c. Barb.cons.

Vers.Quod Salyc.censuit,in l.ea lege.C.de condict.ob cau. } Scot. Facit glos.d.l.quidam testamento.verb.vt pote per fideicom.

Vers. quia conditiones non disponunt neque exprimunt testatoris mentem &c. } Scot. Aduerte quia similiter non deberet conditio impedire alienationem,quoties testator dixit,si alienabit. Quod tamen facit , vt modo conclusum est.Igitur hæc ratio minus efficax. Clarum autem est,ita poni in conditione alienationẽ, si dicat,si alienabit,ac si dictum,si alienauerit.

Vers.sunt hæc commenta aduersus regulas iuris, & nullis legibus &c. } Scot. videntur probari in §.prædium.l. peto. ff.de leg.2.videturq.duntaxat distinguendum inter necessariam,& voluntariam alienationem , secundum d.§ prędium.Et considera §.libertis, in l. cum pater.d.tit.de lega.2.& adde Alcia.sup.vers. secus est si alienationem ipsam prohibuerit.vbi habetur translationem dominij impediri ex prohibitione alienationis. & versicul.vt cum Titius alienare incipit &c.

Vers. sanè quod dixi ante &c. } Scot.videtur se ipsum confundere,si aduerteris.& considera text.in Auth. res quæ.C.commun.de legatis.

Vers. Ias. 1. lectu. } Scot. nume. 45. vide eundem 2. lectu.num.88.

Vers. etiam citra cam. } Scot. idest quæ successerit dolo, vel collusione hæredis,vt sup.

Vers. qua sententia ratione &c. } Scot. Aduertendum , quòd dict.lex,ex contractu.loquitur de cohæredibus, qui tamen non citantur, quamuis sint eodem gradu cum filia. Videtur ergò nec pares gradu citandos. Sed respondeo , non esse pares in credito, vel debito, quamuis institutionis ordine, seu scripturæ. Quod apparet , quia dict. leg. ex contractu.non tenentur ex suis personis, sed quatenus filiæ successerint , & ita vt substitui , iuxta notata per Castrens.in Authen. hoc amplius. C. de fideicommis. in fin. Quod intelligendum de cohæredibus extraneis , vt apparet ex dict. leg. ex contractu. vbi sola filia conuenitur. Vide de hac q. Didac.in Pract.Quæst.c.13.

Vers.qua

Verſ.qua tamen iure amplius.} Scot. vide Iaſ. in l.nec quicquam.§.ubi decretum.ff.de offic.proconſ.

Verſ.Bart.l.peto.§ fratre.uerſ.uenio ad quartum.} Scot.Pau. hic col.3.num.9.

Verſ.dubium non eſt poſſe eos &c.} Scot. Sed nunquid poſtea nati reuocabunt? Fulgoſ.Iaſ.Corn. quòd ſic, in d.l.quoties. Dec.conſ.468.col.pen. ad fin. conſ.498.& conſ.415.nu.46.& ſequen.ubi quòd neque præſcriptio nocet illis. Ego punxi in contrarium tom.1. Reſponſ. 1. reſp. latiſſimè autem reſpondi tom.2.lib.9.reſp.16.

Verſ.quod Alex.reſpondit.} Scot. Iaſ. contrà in l. Marcellus.x.res quæ.ff.ad Trebell.

Verſ.Iaſ.d.Auth.res quæ.num.29.} Scot. vbi Paul. Caſtrenſ.tenet contrarium nu. 11. & Alciat. hic allegat Iaſ.corruptè.eſt col.vlt.dicto pen.

Verſ.Socl.l.ſi ex toto ſupra.} Scot. vbi addidi Alex.l.in quartam.nu.16.ff.ad leg.Falcid.

Verſ.filius alicui ex familia donauerat.} Scot.Et ita nihil in hæredis utilitatem uertitur.

Verſ.Roma.conſ.28.Aret.conſ.37.} Scot. Iaſ. allegat conſil. 206. licet ex conſ. Aret.ego viſa,& diſcuſſa.& conſ.37.ſequendo ordinem &c. lectu. 1.num.16. Adde Petr.de Vhald.c.Raynutius.de teſtam.

Verſ.quod non probo.} Scot. Imò hoc prohandum eſt, quia & d.Auth.ſed & in ea, loquitur de precepto non nudo, cum uelit teſtator ad ſucceſſores pertinere,& ita exprimat.

Verſ.hinc que apparet aliud eſſe.} Scot. vide ipſum Alc. reſponſ.

Verſ.ſed hæredi ipſi eſt facta.} Scot. Quid ſi hæredi, & fideicommiſſario? & cum hoc liceat hodie. Auth. ſed cum teſtator.C. ad leg. Falcid. etiam per verba,omnia,& integra,& ſimilia,ut ihi per Bal.quare non per expreſſam prohibitionem alienationis, ſi per tacitam reſultantem ex fideicommiſſo, iuhere reſtitui maximè omnia , & ſingula? Nec phibitio facta in perſona hęredis habet alterare facta in perſona fideicommiſſarij.l.legata inutiliter.ff.de lega. 1.& caſus prohibitionis factæ legatario, & fideicommiſſario,ita habet retentionem vetitam in hærede, ſicut alius caſus non petitionē, vt præſupponit Alcia. Nec illud perpendendũ de fauore honorati aduerſus alium,ideſt legatarij ad uerſus hæredem, ex eo quod dicitur etiam in hærede in fideicommiſſo per verba,omnia,& ſingula. Sed voluntas teſtatoris eſt perpendenda,d. Auth.ſed cum teſtator.ubi Bald.Nec ohſtat quod ſubijcit de differentia inter vniuerſitatem, & rem certam,quia hanc ipſemet reijcit in prin.q.vhi de Trehellianica, quod de Falcidia in fideicommiſſario, & legatario ipſo prohibito alienare,etiam ex mente Doct.& Bald. in d. auth. Et etiam ſi inſpiciatur fauor honorati aduerſus aliũ, ſemper ſuberit fauor ſequentium aduerſus præcedentes eis conſeruare res iuſſos. Nec videri poteſt fauore cuiuſquam ſibi non diminui,qui nec ipſe alij poſſit diminuere.

Verſ.in fauorem honorati.} Scot. Ideſt legatarij.

Verſ.aduerſus alium.} Scot. Ideſt, hæredem.

Verſ.contrà ſe ipſum.} Scot. Ideſt, contra honoratum.

Verſ.Corn conſ.182.uol.1.} Scot.vbi etiam fiebat ſubſtitutio, poſt prohibitionem.Adde Ripam hic.

Verſ.c.1.ad fin.de feud.ſam.} Scot.Adde cap.vn.de vaſal mil.qui ar.hell.depoſ.

Ver.credibile q. eſt eos legi promulgandæ adhibitos &c.} Sco. Aduerſus hęc faciunt quæ not. Abb.in c.non minus.inſ.alleg.nu.5.& 14. Tamen pro Alc.facit authen.habita.in prin.& ibi Bald.C. ne fil.pro patr.

Verſ.per locum a ſpeciali eo tit.} Scot.videtur Alc.unum præſupponere, quod videtur contra intellectum. d.c.aduerſus. ſecundum Abb.in d.c.non minus. num.19.& alibi ſæpè per tot.

Verſ.Paul d.l.ea lege.} Scot. Dehuit allegare Paul.d.§. ea lege.

Verſ.quod Bart.tradit in d.l.qui fundum.} Scot. Aduerte q Bart.videt loqui de ſpeciali hypotheca, inquiēs, & d.rē detineat iure pignoris,uel hypothecæ &c. niſi dicamus hypothecæ generaliter conceptæ, ne ſupradictis obſtet. Tutus igitur ſpecialiter rem retinet,vt conductam,ſed generaliter ut pignus.vide Bart.in l.emptorem. C. de loca. Quod dixi in tuto per hypothecam ſpecialem,intellige ſi præceſſerit promiſſio de non alienando.Alex. d.§.1.

Verſ.cum nihil actum ſit de retro transferendo in ſtipulatorem dominio.} Scot. Et quamuis actum eſſet de transferendo in ſtipulatorem dominio, ſi tamen abſit cōſtitutum,nihil actum.Paul.Caſtr.d.§.ea lege.

Verſ.at hæc pactio nihil retro trahit &c.} Scot. Contrariũ ſentit Caſtrenſ.d.§.ea lege.col.1.uerſ.ſecus ſi diceretur,venditio,uel donatio,uel traditio habeantur pro factis:quia &c.

Verſ.idem cenſuit Iaſ.&c.} Scot. vide duo verba Alc.in l.peto.§.fratre.limit.4.uerſ.ſed quid ſi uerba.

Verſ.glo.l.1.ubi Iaſ.C.quan.non pet.part} Scot. vhi tamen addidi ex Imo.

Verſ.quòd ultra quartum gradum fideicommiſſum non extendatur.} Scot. Ita Dec.conſ.481.

Verſ.qui non poteſt ſuccedere.} Scot. Quia teſtator excluſit alio inſtituto.

Verſ.Fabian in tracta.uenditio.2.q.prin.} Scot. Adde Dec. in l.cuius eſt.infr.de reg.iur.

Verſ.nam ratio prohibitionis &c.} Scot. Hanc rationē ponit Ang.in l.cum hi.§.ſi cui.ff.de tranſact. ſequitur Iaſ.l.fi.col.15.poſt nu.57.C.de iur.emphyt.

Verſ.l.filiusfam.de donat.cauſ.mort.} Scot. Legendum,l.filiusfa.§.patris.de dona.cau.mor.

Verſ.hanc ſententiam non probat.} Scot. vide quod adnotaui pag.ſeq.

Verſ.nec nihil referre, quòd nominatim primum &c.} Scot. Alex.contra,qui tamē in ſuperiori quæſtione hoc admiſit, ut apparet ex ultimis ipſius uerhis in calce commentarij ſui hic, dum allegat Barto.in d.§. fundum.ad ſuppletionē.d.q.licet Alc.non aduerterit:& dictum in hac q.ad ſuperiora tranſtulerit.

Verſ.§.adipiſcimur.ubi Aret.& Iaſ.de acquir.poſſeſ.} Scot. Addo,uel nomē cum pronomine.arg.Iaſ.d.§.adipiſcimur.col.3.poſt prin.& ibi Iaſ.l. qui autem. in fi.de conſti.pecu.

Verſ.& verba conſtitutionis hāc reſtrictionem non patiantur.} Scot. Idem add. ad dicta conſilia Alex. inquiens falſiſſimam hanc concluſionem: & contra text.in d.Auth.licet omnes quotquot legit,hoc velint.vide Iaſ.l.fi.nu.5.C.de hæredib.inſtit.

Bb

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. trigesimum prim. Digest.

De legat. & fide icom. Tit. 2.

Ad l. 1.

Verf. constat autem exemplo (vt Aristoteles primo Physicorum ait) gratia facilioris doctrinæ afferri &c. quod simpliciter, seu indistincte sunt uera. } Scot. Huic repugnat quod dixit sup. uerf. nec uerisimile est.

Verf. quod communiter receptum est. } Scot. Quòd si non sit in mora, legatum conditionale interim non transmittitur ad hæredem. glo. l. cum quidam. 2. in fin. infr. eod. nec censetur esse in mora, nisi per interpellationem. d. l. cum quidam. & ibi glo. magn. & Alcia. infr. q. 4.

Verf. mihi placet Angeli sententia. } Scot. Hanc opinionẽ tenuit Soci. in l. utrum. §. cum quidam. col. 1. & seq. inf. de reb. dub. vbi latius discutit hunc articulum.

Verf. censuit hic Raph. non ualere. } Scot. Et Paul. Castrens. in fin. tamen in re certa de incertis, aliud est. Nam recurritur ad superiorem non arbitrante tertio, vel hærede. Paul. hic in fi. eo magis ip sarum valet arbitrium.

Verf. requisitè panam adijceret. } Scot. Facit 4. not. Dec. in l. cum quid. lectu. 2. sup. si cert. pet.

Verf. qua modum facultatum respicit. } Scot. Etiam in rebus pijs. l. at si quis. circ. med. supr. de relig. & sumptis fune.

Verf. unde admoneri possit. } Scot. vide Dec. l. fin. in fin. C. vn. legit.

Verf. ut etiam tanta ambiguitas negligatur. } Scot. Tu aduerte, quòd impertitur tempus commodum, non autem negligitur. Sed quæstio est, an possit protrahi executio alioqui difficilè pro actore. Et cum inductum sit, vt differatur executio fauore actoris, videtur quòd differre possit ipso volente, ne fauor in odium vertatur. Nec reus quæri potest, quia habet omnia, quæ aliàs etiam haberet: & nihil ei aufertur de legitimis defensionibus, & dilationibus: imò videtur fauor rei, quod interim differtur executio.

Ad l. cum ita. aliàs. §. cum ita. l. omnia. 32.

§. fin. uerf. Dec. c. ex literis. not. 6. de proba. } Scot. Allegat ibi text. in l. si in uenditione. sup. commu. prædio.

Verf. pugnat enim cum ratione ibi posita. } Scot. Idem sentit Paul. Castr. quòd Seia non esset extranea; sed ideo singulos in viriles partes uocari: quia prohibentur omnes: quòd parem testantis ad singulos ostendit affectionem.

Verf. haredem ibi non praferri &c. } Scot. Idest, non conse qui bonorum dimidium, qua ratione præferretur, cum alii in viriles tantum uocentur.

Verf. Bald. l. qui se patris. col. 10. uerf. item quaritur. C. unde lib. } Scot. Curt. iun. &c. Facit glo. final. quam alleg. infr.

Verf. Alex. conf. 60. in 3. } Scot. Potest autem quis obtinere feudum repudiata hereditate. c. 1. an agn. vel fil. Ias. l. fi. col. 3. C. de success. edi.

Verf. qui diuisioni non consensit. } Scot. Simile per gl. fi. c. 1. de eo qui fin. fec. agn.

Verf. Bart. d. §. duo fratres q. 10. } Scot. Tu considera gl. in d. c. 1. de eo qui fin. fec. per quam posset defendi Roma si pactum esset in rem conceptum. Adnot. ad d. q. 10. Bart.

Verf. d. §. fidei. } Scot. vbi dicitur de familia nominis mei, idest, de familia mea.

Verf. in emphyteusi tamen &c. } Scot. Propter hoc Ias. d. l. fin. seu 2. reprobat superioris dicti rationem, quæ est, quod non iure successionis deferuntur. Quamquàm Ias. firmat eam rationem in dicto qđ sequitur: in quo aliam affert Alciat. hic.

Verf. §. cum pater. } Scot. Aduerte, quòd hic §. contrarium probat in fi. uerf. nihil interim quamdiu &c. a sensu contrario.

Verf. §. etiam si. } Scot. vult inducere Bart. in 2. q. uerf. sicut enim prædilexit &c. hoc modo. Sicut hic testator prædilexit nominatos proximis, ita nominatorum filios filijs proximorum censetur prædilexisse: vt in simili per Bart. d. 2. q. Sed hic non admittuntur filij nominatorũ, multominus ex d. præsumptione vocari debent filii proximorum.

Verf. d. §. fratre in fi. } Scot. Adde d. §. cum pater. uersi. idem euenit &c.

Ad l. peto. 69.

§. fratre. uerf. Bart. d. l. si cognatis. in fin. } Scot. vbi tamen Bart. format aliter quæstionem. Nam ibi sumus in familiæ cuiusdam, qui tempore testamenti non erat in rerũ natura, institutione. Nec ratio quę militat ibi locum habet in casu, de quo hic Alciat. Ibi enim admittuntur omnes: quia cum instituerentur, non habebant ullam communionem cum illo nominato ad demonstrationem tantum, non ad quicquam aliud: quippe qui erat defunctus, ideoque cessat affectio, proximitas, & omnis gradaum ratio erga ipsum. At in casu de quo hic Alciat. hæc militant, quia uiuus, quia dilectus per institutionem, quia proximus gradatim familię, & familia sibi: ut sicut testator dilexit ipsum, ita & eius proximiores quosq; gradatim secundum legis dispositionem, argum. Barto. l. hæredes mei. §. cum ita. infr. ad Trebell. & l. Gallus. §. etiam si parente. col. 2. circ. med. supr. de lib. & posthum. Et cum Bart. in fin. d. q. & l. (sunt enim ultima uerba Bart. in d. l. si cognatis) allegat illam rationem suæ conclusionis, quia cessat ratio coniunctionis personæ defuncti: videtur Alciatus intellexisse defuncti, idest, testatoris cum extraneo, vel extranei cũ testatore. Quod improbo: quia sumus inter extraneos. & sic etiam illius, si uiueret, nec deberet, nec posset considerari vlla coniunctio cum testatore, vel testatoris cum ipso. Nam eo ipso, quòd sunt extranei, videtur excludi hæc consideratio. Intelligo igitur defuncti, idest, extranei illius cum propria familia, quam testator instituit: ut sic familia omnis admittatur, defuncto non magis considerato, quàm si eius familia per aliam demonstrationem, quam per eam, quæ ex illius persona facta est, esset vocata: quo casu omnes de familia sine dubio admitterentur. Adde quòd Bartol. ibi de testatore non facit mentionem, adeo vt verbum, defuncti, sit intelligendum de eo defuncto, de quo solum dicitur supra, ne subaudiatur

audiatur perfona adhuc ibi non nata. l. qui Romæ. §. Chryfogonus.de verborum obligat. Facit ad antedicta quod not.Caftrenf.in l.Gallus. §.qui dam.ante fin.de lib.& pofthu.dum loquitur de familia Titij &c.

Verf.rurfus limitanda uidetur &c.} Scot. Hic aduertendum,quia fi familiæ mentio femel facta fit,non in ducitur fimplex fideicommiffum. Alex.d.§. cohæredes. Alcia.§.fundum.vbi concludit hoc effe verum,fiue dixerit teftator,vt in familia &c.fiue,quia volo in familia &c.

Verf.fup.in §.diui.uerf.is.} Sco.Limit.2.vbi allegat Alex. conf. 154.

Verf.l.cum quidam.in fi fup.eod.} Scot.Bart.d.l.is qui com plures.in vlt.verb.

Verf.uerum non eft de re &c.} Scot. vide fupta §. diui. limit. 10.

Verf.in princ.de act.empt.} Scot. verf. fideicommiffam libertatem pætijffent: & hæredem ad prætorem perduxiffent,iuffu prætoris &c.

Verf.l.quoties.ff.de act. & oblig.} Scot. Facit.l.fi.§.fin.aut aliquis.de iur.delibcr.vide fimile per Saly.& Alexan.in l.fi.in princ.C.vnde legit.qui tamen difcordant inter fe.

Verf.refponderit conf.13.} Scot. Ang. tamen in d.§.fin. intelligit non attendi ius ciuile quoties naturaliter perfonæ defignantur, puta, mater, filius,foror. d.l.tutelas. alioquin fat innuit attendi legem duodecim tabu. nifi ius nouum diferte contradicat,expreffimque corrigat. Itaque ftatutum potius ad duodecim tabulas retulerim,quoties ī eo fit agnationis mentio:non autem perfonæ naturaliter defignantur. Quod requiri videtur ad excludendam legem duodecim tabularum.d.uerf.ex nouis.eaq; videtur effe ratio decifionis,ut capite minuti nihilominus fint tutores ex lege,vel Senatufconfulto, quia legibus nouis, & Senatufconfultis defignantur perfonæ naturaliter. d.l.tutelas. Faciunt quæ decidit ibi Bartol. In feudis aliæ funt rationes,de quibus Alex.d l.qui fe patris.col.pen.in princ.remittit ad Bald.ubi pet eum.

Ad l.fin.§.fi.

Verf.uerb hoc amplius,ad Trebell.} Scot. Hoc eft contra verf.illud certiffimum eft,infr.

Verf.fit enim interpretatio ne narratio &c.} Scot. Cum enim ex narratione non argumentemur, meritò fupponitur ratio,ex qua liceat arg.fumere:& ipfa thema confirmetur,feu decidatur.

Verf.fi pretium offerat.} Scot. Hoc uidetur contra verf. & quamuis oblatio pretij.fupt.

Verf.ut donans qui euictionem &c.} Scot Confidera text. l.fi quis inquilinos.§.1. uerf.fed & fi donauerit hæres &c.fup.tit.1.ubi donans tenetur de fuo.

Verf.qua interim ei &c.} Scot. Adde,pet feruum,intelligendo,in fcilicet, fideicommiffario.

Verf.Bald conf.118.in.5.} Scot. Facit quod not.glo.d.l. cum hæres.Dyn.c.præfumitur.de reg.iur. in 6.

Verf.quamuis fciuerit.} Scot. Non enim nocet fimplex fcientia: fed oportet quòd certior fiat,ex forma, vt ei præiudicium gignatur: ficut dicimus in emptore, cui mota fuerit lis: venditor autem de euictione promiferat. vide Bartol.l. denunciafle. in prin.de adult. in l.non folum.§. morte.in proteftatione incitatoria.de op.nou.nunc.& optimè quadrat.d.l.denunciafse, cum ibi not. per Bart.per illum text.ad cafum de quo hic &c.

Verf.l.1 de iniu.rupt.} Scot. Adde c.cum Marthæ.de celebr.mifs.gl.l.fi quis ita inftitutus fit, Titius &c. fup. de hæred.inftit.

Verf.l.Iulianus.§.ex his.inf.eo.l.generali &c.} Scot. Sed in his legibus verba non referuntur ad grauatū, quo cafu nihil difponunt: in fuperiorib. autem, refpiciunt oneratum. Quare debet valere, ne probabilis fpes, fiduciaque fallat opinionem teftatoris. gl.d.l.generali.in princ.per tex.in §.fi.l.vnum.fup. per Alciat.alleg.

Verf.quàm uerbis legum probatur.} Scot. Tu perpende, quòd d.l.datur exceptio: quia res erant traditæ. Quòd fi traditæ non efsent, videtur fuadere text. in d.l. peto. ex teftamento dari petitionem, quoniam (ut ibi dicitur) filiam alterutrum voluit teftator confequi, feu habere. At hæreditatem habuifset ex teftamento. Igitur & alia debet habere ex teftamento per exceptionem tradita, per actionem non tradita. Sed obftat.l.fi peculium.§.primo.cum glo. uerb. vendicantem.& §.ficut.infr.de pecul.lega.

Verf.Aret.Soci.Iaf.d.§ cohæredes &c.} Scot. Sed Iaf. videtur fentire, quòd inducatur duntaxat in cafum alienationis.

Verf.Bald.in l.fuum.C.de repud.hæred.} Scot. Voluit allegare,de iur.deliber.

Scholia F. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Librum trigefimumfextum Digeft.

Ad Senatufconf. Trebell. *Tit. 1.*

Ad l. hæredes mei. 57.

§.cum ita.uerf.folidum cuique attribuit.} Scot. Sed verum, nifi repugnet natura rei. Bar.d.l. hoc articulo.col. 2.ad fin.

Verf.ego hanc reciprocam fubftitutionem haudquaquam perpendi &c.} Scot. vide tamen infr.2.limit.fubftitutionis fideicom.& infr.uerb.fufcepifset.3.limit.ante ma te.fubftit.& inf.3.intell.ampl.1.

Verf.nec enim reciproca ad exclufionem.} Scot. vide inf.ver. fufcepifset.3.limi.adnotaui fup.1.intell.uerf.ego hanc reciprocam &c.

Verf.fed ego ad hos filios.} Scot. vide Alc.inf.in fideic.4. cafu.limi.9.uerf.idem ft non inftituti &c. ubi dicit fauorem filiorum uerfati in eo,quòd pofiti funt in condirio.ut ibi per eum.

Verf.l.quid ergo.in fin.} Scot. Fortè in princ. Finis enim nihil facit.

Verf.refpondeat Alex.} Scot. Hic,col.4.uerf.fed Imo.hic dicit,ꝙ hoc, quod hic dicit Bart.&c.& col.6.uerf. ideo aliter refpondeo, quòd idcirco &c.

Verf.addit hic Socin.} Scot. Col.7. in princ. uerf.ex qua declaratione &c.tamen col.6.in prin. tenuit contra,fecutus Alex.quem ait rectè fenfifse.

Verf.quod fupra retuli.} Scot.3.intellec.& ampl.1.ubi uide.

Verſ nam hoc Socin.de plano admittit. } Scot. Colum. 7. verſ.inſertur etiam, quod ſi in d.l.pen.&c.per reg. huius.§.quia ſi noluit habere totum, multò &c.

Verſ.huius reciproca mentionem. } Scot.vide hic qui idem tenet, ſcilicet, diſpoſitionem huius §.non habere locum reciproca non ſacta. col.15. uerſ.ſecunda ratio eſt,nam ſubſtitutus hic admittitur &c.

Verſ.& nunc ſubſtitutum admitti ait col.3 nūc negat,col.11. } Scot.Sed col.3. loquitur in fideicommiſſaria.col. 11. loquitur in pupillari. ſeu vulg.reddit dicti ſui rationem.

Verſ.fideicommiſſariæ ſubſtitutionis,quæ ei &c. } Scot. Scilicet tertio.

Verſ.& credendum eſt excludi ſubſtitutum. } Scot. Tu dic, quòd pupillaris expirat,cum gignit impubes.Anchar.& Fontan.in c.ſi pater.de teſtam.in 6. Barto. l.in pupillari.in fi.de vulg. Alexan. hic col. 12. Et hoc ex p̄ſumpta mēte teſtatoris ſecundum Doct. at ſecundum Soci.hic col.7.in fin. quia teſtamentum rumpitur agnatione poſthumi.Refert.inſ.proximè Alciat.

Verſ Rip.num.82. } Scot. Adde Socin.hic,col.6.in fin.

Verſ.ut infra oſtendam. } Scot. 2.extenſ. per totum.

Verſ.ſententia ſic reſpondeo. } Scot. Aliter Socin.reſpondet in l.1.col.62.ante med.ſup.de vulg.

Verſ ex expreſſa enim pupillari. } Scot. Intellige coniunctim facta. Secus ſi ſeparatim, per tex.in l. pater filiam.§.fin.ſupr.ad leg. Falcid. vbi facta ſubſtitutione duobus pupillis ſeparatim, decedente primo,admittitur ſubſtitutus,quamuis ſuperſit frater. Soci.hic col.11.nu.22.in fi.

Verſ.accipienda videtur in propoſito caſu. } Scot. Cum igitur defecerit conditio ſubſtitutionis, cohæres admittetur accreſcendi iure ſummoto ſubſtituto.

Verſ glo.l.hoc articulo ſupr.de hæred.inſtit. } Scot. vide Soci.d.l.1. col. 62. uerſ. quartus, & ultimus eſt caſus &c.de vulg.& pupil.

Verſ. quod Alex.aduerſus Imo.tradidit. } Scot.Et Soci.hic, col.antepen.

Verſ.arguitur enim & tunc mens teſtatoris &c. } Scot.Contrarium ſenſit ſup.in fi.8.ampl.ad tex. quòd fauor filiorum non ſit ipſos in conditione poſitos eſſe. & vide Dec.l.1.num.16.C.de pact.& dictum Bartol.ibi allegatum per eum,in l.liberorum.de verb. ſignif.

Verſ.ad ſucceſſionem alienam reſpexiſſe teſtatorem. } Scot.Argumen. d. l. cum acutiſſimi. quæ non procedit in trāſuerſalibus,aut extraneis. Alex.hic,col.antep. in princip.

Verſ. reſpondeo: Claudia ad partem ultimi admittitur, quia ad totum eſt uocata,caſu quo &c. } Scot. vide ſup.in prin. 1.intell.ubi addidi.

Verſ.d.l.Imperator.§.ſi centum de lega.2. } Scot.l.6. de leg. 1.vide ſup.3.intellect.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. trigeſimum nonum Digeſt.

e oper. non. nunciat. *Tit. 1.*

Ad Rubricam.

Verſ.ut Bartol. diffinivit.l. cum hi. §. ſi prætor. de tranſact. }

Scot.vide Barto.l.1.§.ſi plures. quæſtio.4.ſupra,de exercito.

Verſ.poteſt etiam defendi,quoties ex perſona partium concipiatur contractus. } Scot. vide Bart.in l. libellorum.nu. 28.ff.de accus.Io.de Imo.in l.ſi ſic.§.1.de lega.1. ſcribit nihil referre vtrum notarius in prima,an in ſecunda perſona inſtrumentum concipiat. Hoc dictum fallit hic.vide Abb.in add.2.cap.quod autem.de iur.patron.Bald.c.1.§.ſi. qui feud.da.poſſ. ubi ſcribit, nihil referre cum pars ſemper loquatur.& Bald.c.1.de no. ſor. fidel. ubi addit,non dici variare, notarium nec in ſtylo, nec in facto, quia idem inſtrumentum nunc in prima, nunc in tertia perſona concipit:multo minus qui diuerſa,vnum ſcilicet in prima perſona,aliud in tertia,& add.ad Bald.vbi præter cætera allegatur gloſ.l.1.de teſta. vbi text.a prima perſona facit tranſitum ad tertiā. Adde Iaſ.l.diuortio. num.28.ff. ſoluto matrimon. Tamen ſi ſententia lata ſit in prima perſona,præſumitur lata in ſcriptis:ſi in tertia non præſumitur. Spec.tit.ex ſentent.§.iuxta propoſiti.nu.12.ſeu ante nu.13.add.ad Abb. d. c.quod autem.

Verſ.Alex.conſ.4.in 5.uol. } Scot. Iaſ. allegat conſil.5. volum.4.

Verſ.ſi lex ſtari ſacramento &c. } Scot. Tali ſtatuto comprehenditur furtum. Dec.contrà multos in l.ſi familia.col.2.de iuriſd.om.iud.

Verſ.ſatiſque habuerunt,quod ultimæ uoluntates &c. } Scot. Hæc non uidetur bona ratio,arg. ff.ucteris,in quo non finitur materia dotium:cum tit. ſol.matri.tradatur libro Inforiati.

Ad l. 1.

Verſ.re integra,ideſt (vt Ruin. &c. } Scot. vt Accurſius re integra,ideſt,antequam curator conſtituatur. glo. l.cuius.de cura.furioſ.

Verſ.ic.euictionis actionem. l. emptorem.§. qui autem &c. } Scot. Adde l.empti actio.uerſ.nec te.de euictio.

Verſ.uideri tanquam eum procuratore contraxiſſe. l. poſt mortem.§.1.&c. } Scot.Aliud ſentit Bart.ad ea,in §.alienо.col.2.circ.med.in l.Titium.de admin. tut.

Verſ.non eſt capienda præſumptio delicti,ne is procurator &c. } Scot. Faciunt not. per Bart.in l.ſi pupilli.§. item ſi procurator,vltim.colum.verſicu. ſed quantum ad actionem. Hæc allegat Alcia.inf.ad neſcio quid amplius.

Verſ.quia(vt rectè inquit Alexan.)hoc ſolum poſſet procedere &c. } Scot.Not.tres caſus,in quibus ex interuallo procuratoria qualitas non cenſetur repetita,ex Alciato.

Verſ.lex ait,quicunque ceperit exulem ,habeat tale caſtrum. } Scot. Intellige,ut cliens beneficiarius reipublicæ: ne videatur ridicula ſequens dubitatio in muto,& ſurdo , qui ſubmouetur a cliētelis beneficiarijs, vt minus idonei.cap.mutus.in uſib.feudo.an mutuel aliàs imperfect.in feud. ſucced.

Verſ. quoties aliàs uitioſa interpretatio ſequeretur. l. quidam ignauia.C.de decur.lib.10. } Scot. Iuncta l.quamuis. uerſ. qui tamen m[illegible] xibus illigan-

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Lib. quadragesimum prim. Digest.

De acquir. vel omitten. poss. *Tit.* 2.

Ad l. 1.

Vers. quæ in nullius bonis sit. Scot. Quinque modis dicitur aliquid in nullius bonis esse. Archidia.ca.ius naturale.ad fi.1.distinct.

Vers. ego nullum esse gentium ius arbitror. Scot. vide iuris naturalis species tres per Archidiac.d.distinct. 1.cap. omnes. quarum tertia est iurisgentium. Ius igitur naturale est genus, est autem species, quemadmodum de iurisdictione dicimus. l. Imperium, de iurisd. omn. iudi. de adopt. l. prima de adopt. vnde in princip. Institutionum definiri speciem dicemus, sicut & iurisdictionem, quæ species est, in d.l. Imperium, & similibus. vide Connan lib. 1. Commen. iur. ciuil.

Vers. vnde eo iure serui in iuditio contra dominos stabāt &c. Scot. Et accipiebant heriles filias, herilemque familiam prole sua conseruabant, ac successionem. Paralip. 1.c.2

Ad l. quod meo. 18.

Vers. cum alius corporaliter occupauerit. l. peregre &c. Scot. Et colonum expulerit.

Vers. videtur causalem illam in formalem transtulisse. Scot. Causalis vsusfructus in formalem, formalis in causalem transire potest: non autem formalis in formalem. Ang. §. fi. Instit. de vsufr.

Vers. ut si de possessione ante hominum. &c. Scot. vide Soci. consi. 197. sub nu. 2. lib. 2.

Vers. nam & qui probat &c. sed tamen utrius est &c. Scot. Felin. c. licet causam. sup. alleg.

Vers. sed quid, si mutata voluntate &c. ego Baldum sequor, quia hic dicitur &c. Scot. Alexan. in §. incertam, sequitur Salyc. inter sibi, & alteri acquirentem, vt sibi acquirens non possit fraudare, alteri acquirens possit.

Ad l. Interdum. 21.

Vers. quod ex naufragio. vers. infra. pro derel. ex impress. Bartol. hic vers. plærunque credendum est. Scot. Plærunque idest, quoties id arguit iactus. d. §. si iactum. versic. cum sciat &c. si nihil ex iactu conijci possit, adhuc excusabitur alio tamen præiudicio. de qua relatius nus in hunc §.

Vers. de peri. & commo. re. uend. Scot. Ex lectio. Alciat. impress. d. l. cum unus. in fi. & d.c. contingit. de do. & contum.

Vers. & ratio naturalis stat contra. Scot. Ex lect. Alciat. impress. scribit Tit. Liui. lib. 6. agrum circum Romam, quem Annibal manucaptum possidebat, nihil immutato precio illis diebus a domino venditum fuisse.

Vers. uerum ego non sat probo. Scot. Contrarium sentit infra, vers. fuere & qui sentirent.

Vers. nam & uidemus ecclesiam &c. Scot. Imò ecclesia potest in emphyteusim concedere uno nummo. Ias. post Doct. l. 1. nu. 4. & 5. C. de iur. emphyt.

Vers. sed de tributo &c. Scot. Quorum hoc non committitur in fiscum, sed vendi potest: illud cõmittitur. Castrens. l. debitor. nu. 15. de neg. gest.

Vers. agatur. ex lect. Alc. impress. Sco. l. neque. de impens. in reb. dotal. fac.

Vers. fuere & qui sentirent &c. Scot. Contrarium sentit sup. vers. Addunt alii &c. verùm ego.

Vers. de superficiebus. Scot. vbi Bart.

Vers. apparet. Scot. Ex impress. lectio. canonem.

Vers. durat enim adhuc substantia. Scot. Ex impress. lect. ipsa.

Vers. aliter. Scot. Ex impressis, atque aliter.

Vers. in e.l. 1. C. de iur. emphyt. Scot. Ex impress. sed ipsi eam legem interpretantur secundum ea, quæ supra in secunda ratione diximus, tanquam proprie emphyteusis sit, quę pro modica pensione datur: vt cum prædia sterilia, aut deserta locantur. d.l. 3. de fund. patr. lib. 11. & quæ implantationibus, meliorationibusque indigent. Quod Aristot. lib. 2. œconomicõn tradit: vnde etiam perpetuarius cõtractus dicitur. l. 1. C. de offic. Com. sacr. palat.

Vers. sic sequuntur. Scot. Ex impress. Bald. Butr. Abb. d.c. potuit.

Vers. consi. 112. uol. 1. Scot. Ex impress. nu. 3.

Vers. liberatur perpetuarius. Scot. Ex impress. l. inter. §. damni. de dam. infec.

Vers. arbitror. d. §. damni Scot. Ex impress. vbi glos. & Bartol.

Vers. Dec. cons. 317. Scot. Ex impress. Alexand. consil. 121. in 1.

Vers. d. l. pignus. Scot. Ex impressis. C. de pignor. actio.

De vsurpatio. & vsucapio. *Tit.* 3.

Ad l. si is qui pro emptore. 15.

Vers. ne aliàs dua. Scot. Vna, quòd possessio citra possessorem consistat. Altera quòd fingatur in ciuitate nunquam non fuisse, qui nunc reuertitur.

Vers. sicque cum quis fiduciam nouam &c. Scot. vide Alci. l. si mihi, & Tiño. inf. de verbo. oblig.

Vers. disputat aduersus Mosem Galenus. Scot. Huc pertinet illud Lucretij lib. 5. Nec sanctum numen fati procellere fines posse: neque aduersus naturæ fœdera niti. Vide Dec. l. edita. numero sexagesimo-secundo. C. de eden.

Vers. ideoque simul esse ambas non posse. Scot. Barto. l. 1. §. hoc autem. ad Syllania. Dec. l. ubi repugnantia. numero quarto, de regul. iur. Adde gloss. fin. verb. quia circa idem. ca. meretrices. trigesimasecunda, quæstio. quarta.

Vers. sufficit quòd per alium potuit stipulari. Scot. Bart. l. 1. ff. solut. matrim.

Vers. ut sit, in re certa, nec possibili legis pro possibili assumptio. Scot. Intra suos limites. Generaliter enim non finguntur impossibilia. Sed cautius dixisset ex interpretum mente in re certa possibilique, non tamen existente legis pro existente assumptio. Lex enim non fingit impossibile: sed fingit, quod non est, esse: esse tamen potest: fingit inquam existere. At Bartoli uerba sunt comatis abiungenda sigillatim. Nam facilè possent imponere vel lynceo. Quod uidetur errorem (si fas est) incidisse Alciato. Quem tueri possumus, ut dicamus, ut possibili intra suos

 limites:

limites: possibili tamen aliàs ex natura rerum: ut latius in hac fictione Bartolus disputat. 3. oppos.

Vers. atque ita Barto interpretatur d. §. legis Iuliæ. } Scot. Barto. d. §. videtur aliud velle in fi.

Vers. nunquam uideatur sibi acquisitum. } Scot. Adde l. nam sicut. sup. ad leg. Aquil.

Vers. remanebunt enim heredi &c. } Scot. Remanebunt non remansura. Nam cogetur nihilominus hæres saltem præstare, seu restituere legatario. Bart. l. seruo legato. de lega. 1.

Vers. nec fictum illud dominium soli &c. } Scot. Vt ipso iure fiat, sed intercedente facto hæredis. Barto. vbi supra.

Vers. quam sponte nulla legis necessitate fecit. } Scot. Solutio notab. ad l. qui balineum. §. sed & si hæres. qui potior. in pignor. hab. Quam tamen subsistere non puto: quia hæres omnino cauere tenebatur in legato sub conditione legis necessitate, non autem sponte obligauit. tit. supra, ut lega. no. cauea. Facit l. si legati. supra, de pignor. Quod si dixeris, tenetur quidem dare fideiussores, non autem hypothecam, respondeo: qui tenetur ad maius, mul to magis ad minus. Sed minus est hypothecã dare, quàm fideiussores. l. filio. vers. mediocrem. supr. d. tit. Vt lega. no. caue.

Vers. cum diuersum expressè actum sit. l. fin. al. de stipul. seruo. } Scot. Ab vtroque citra dolum filiã fam. puta quòd patri nollet quæri, sed filiosam. qui dabat: præsumiturque dolus, nisi constet aliud vel probatione, vel quia sit alter ex casibus, quos Accursius docet. d. l. fi. vbi gl. fin.

Vers. ut qui spem probabilem reuertendi habeat. } Scot. Hoc ego vix admitterem, per not. per Iason. numero 13. & 17.

Vers. facit l. si ex patronis. uers. quod si a patre. de bon. libert. } Scot. Mihi videtur, quòd obstet ille uersicu. Facit tamen versic. sequens, qui incipit, quòd si pater eius.

Vers. licet responsum illud parum ad rem &c. } Scot. vide Ias. l. 1. in princip. colum. 2. num. 12. uersicu. sed ad illum text. de verbo. oblig. & eadem tangit hanc materiam.

Vers. addunt quoque Doctores, non comprehendi mandantem, cum lex de eo &c. } Scot. Faciunt not. per Barto. in l. Paulus. de acquir. hæred.

Vers. quando ex eodem fonte &c. } Scot. vide tamen Bartol. lege secunda, §. in mutui. columna prima. ff. si cert. petat.

Vers. ut meritò eam sententiam. } Scot. Facit quod not. Abb. in capitu. per venerabilem. num. 13. qui fil. sint legit.

Scholia F. Sc. I. C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. quadragesimum quint. Digest.

De verborum obligat. *Tit. 1.*

Ad Rubricam.

Vers. qua silentium pro consensu non habet. capitu. is qui tacet. de regul. iur. in 6. } Scot. vbi Dyn. videtur tangere scopum. Dicit enim tunc d. regul. is qui tacet. cõtrariam regulæ, qui tacet. eodem libr. verificari vt medium non trahatur ad extrema, quoties ex illo medio, quod est inter consensum, & dissensũ resultat aliqua dispositio, seu aliquis effectus, ut in casu l. 1. §. scientiam. de tribut. actio. ubi aliter agitur, cum non nolente, quàm agatur cum uolente, vel nolente. Sic in casu nostro tacens, & ita nec consentiens, nec dissentiens intelligi debet in eo statu medio: quia resultat inde pollicitatio. Aliàs cum nihil ex illo medio resultat dispositiuè, & legitimè, locus est d. regu. qui tacet. & traditis in l. quæ dotis solu. matrim. & pollicitationem in nec consentiente, nec dissentiente intellexit Fulgos. in l. iurisgẽtium. §. quinimò. ff. de pact. sequitur Soci. hic col. 5. ad fin. non tamen argumen. intellectus Dyni ad d. reg. is qui tacet. ut ego. Cum Dyno sentit Barto. in l. in adoptionibus. uersic. dic quandoque est vna via &c. ff. de adopt. Adde Bald. l. 2. §. voluntate. vers. quidam sunt contradic. &c. & tunc refert &c. solut. matri. & in l. filiusfa. §. inuitus. ff. de procurat.

Vers. defendi tamen posset ex æquitate &c. } Scot. vide Castrens. in l. ex hoc iure. col. antep. in fi. suprà, de iustit. & iur. facit text. in l. si pignore. 2. respons. infra, de furt. vbi deb itor est ille qui obligatus est na turaliter ad antidora sine consensu.

Vers. qui munus gladiatorium editurum se scripserat. } Scot. Alciat. præsupponit appellatione muneris intelligi de gladiatorio. Sed contra Cicer. in oratio. de aruspicum responsis, apponit adiectiuum, & Sueto. in Cæsare.

Vers. Ruino hic. } Scot. Idem sentit Aret. Instit. de actio. §. de constituta, per eandem rationem, & ita summat illum text. etiam Barto. in l. 1. C. de constitut. pecu. in secunda lectu. versicu. si enim per stipulationem &c. quanquam in 1. lectu. non posset defendi, quin contrarium senserit, ut adnotaui ad eum, dum loquitur per modum limitationis. Et limita regulam d. l. & habet, cum similib. hic per Alciat. positam, non procedere, quando remediũ extraordinarium esset alicui utilius ordinario. Tunc enim potest vti extraordinario. Barto. l. in prouinciali. §. 1. colum. 2. in fin. nume. 2. de oper. nou. nunc.

Vers. qua deliberatio ex iteratione arguitur &c. } Scot. vnde signum est deliberationis relectio, & iterata confessio. Bald. rub. C. num. 10. Alexand. l. prima. C. de error. calcul. quæ tamen prætextu erroris reuocari potest. d. l. ubi Bald. & Moder. Ias. l. error. num. 29. C. de iur. & fac. ignor. Adde quòd maior deliberatio præsumitur in scriptis, quam uiua uoce. Innoc. cap. cum olim. de conf. Ias. contra in d. l. error. sic iterata testimonium, & similia tollunt præsumptionem erroris. l. fin. ubi Bald. C. plus val. quod agitur. Facit quod ponit Bart. l. in contractibus, nu. 10. de non nume. pecu.

Vers. ut quia in continenti &c. } Scot. vide Bald. loco supr. alleg. vbi dicit, quòd confessio pluries facta eodem tempore, dicitur vnica confessio: nec perseuerantiam indicat: ut ibi per eum, qui allegat eandem gl. quam Alc. hic facit: quod not. Bald. l. 2. C. de dot. promiss. vide Alex. in l. 1. in prin. col. 4. ad fin.

Vers.

Verſ. quam ſententiam & ipſe probo. } Scot. Sentit igitur Alciat. ibi de debito quidem colonorum, & ſic tertij agi: ſed conſtitutum non eſſe: quia non aderat animus conſtituendi, vt ibi per gloſſ. ſed infra verſicul. finge ergò &c. videtur ſentire ibi non dari actionem de conſtituta: quia uerè coloni nihil debebant, cum teneatur conductor eos alere, ut §. poſſunt. hic allega. Cum ergò non præceſſerit debitum, non fit conſtitutum. d.l. 1. debitum. de conſtitut. pecu. & ſic dupliciter intelligit illum text.

Verſ. rubr. C. de erog. mil. anno. lib. 12. } Scot. Allega melius: text. eſt in l. ſed addes. §. ſi quis cum in annũ. ff. loca. vbi dicitur multum intereſſe inter eum, qui per errorem ſoluit, & eum qui penſionem integram prærogauit, ideſt, ante tempus ſoluit vſus præoccupatione, ſeu anticipatione.

Verſ. arg. l. 1. in fin. ſi quis in ius uoca. } Scot. Facit quod dixit Abb. in rubr. de regu. iur. extra. & refert Dec. in rubr. ff. de regul. iur. quòd pro deciſione caſus occurrentis, prius ad caſus particulares recurritur, ſi reperiantur: & in ſubſidium ad communes regulas iuris.

Verſ. clem. fin. de cenſib. ubi Anchar. 5. not. } Scot. Dec. l. ſecunda. C. de pact. l. qui cum alio. in fin. ff. de reg. iur. & quod fit nullo petente, dicitur prouiſio, non contractus. Bald. l. 1. colum. 1. C. ſi imper. liber. ſoc. lib. 10.

Verſ. in confeſſionẽ ab aduerſario acceptata. } Scot. vide Alexand. l. quidquid adſtringendæ. in fine, infra, eodem.

Verſ. cum enim nouatio nulla, ideo &c. } Scot. vide Caſtrenſ. in l. qui bis idem. in fi. inf. eod.

Verſ. hæc actio. in fin. ſi quis teſta. lib. }. Scot. Tamen quantum ad ſubſtantiam debiti, regitur ſecundum naturam prioris. Bald. l. ſi eum. §. eum qui iniur. columna ſecunda, verſicu. tertio caſu &c. ff. ſi quis cautio.

Verſ. l. ſi pro fundo. C. eo. tit. } Scot. vbi datio parit euictionem, retentio non parit.

Verſ. in 4. oppoſ. } Scot. Debuit allegare in ſecunda. q. num. 7.

Verſ. d. l. fin. C. ad leg. Falcid. } Scot. Adde l. fideicommiſſum. ff. de condict. indeb. cum glo. prima, quia teſtamentum &c.

Verſ. d. l. cum mota. d. l. ſi pro fundo. } Scot. In quibus agitur de tranſactione, quæ habet priuilegium ne renoceatur, quod potius attenditur, quàm præcedẽs contractus, facio, ut facias. d. l. cum mota. ſecundũ Socin. & Alciat. hic: & eundem in d. l. uel do, vt facias, ſecundum Bart. & alios ibi: & facio, vt des, & facio ut facias, dict. l. ſi pro fundo. qui pœnitentiam alibi præterquàm in tranſactione admittit. l. ſi pecuniam, ubi Doct. de cond. ob cauſ.

Ad L. [illegible]

Verſ. eſt enim dignior &c. } Scot. Adde quòd quoties ſubeſt vel partium, vel ſtipulatoris iniuria, præualet æquitas in ſtipulatore: & tollit minorem æquitatem in partibus. l. quinta, §. fin. infra, eodem.

Verſ. rerum nomina a dignioribus ſumenda eſſe. } Scot. Sic D. Auguſtinus libro, de vtraque ciuitate, ſcilicet Dei, & huius mundi, vocauit libros de ciuitate Dei, a meliori, vt ait ipſemet in argument. ex libro ſecundo Retractationum ſumpto, dictiſque libris præfixo. Sic androgini, & hermaphroditi a maſculino ſexu. D. Auguſti. libro decimoſexto. de Ciuitate Dei. capitul. octauo. vbi Viues, qui addit eadem ratione dici ſemimares latinè. Sic nomina a formis obligationum, potiuſquàm ab executionibus trahuntur. Bald. l. omnium. columna ſecunda, lect. prima. de vſufruct. Facit Cicero libro ſecundo de Inuenrio. Hæc autem tertia, quia partem honeſtatis, & vtilitatis continet: & quia maior eſt vis honeſtatis, cunctæ res omnino ex duplici genere intelliguntur: ſed in meliorem partem vocabuli conferantur, & honeſta nominentur.

Verſ. non uno in loco. } Scot. Philipp. ſecunda. & pro Sex. Roſcio Amer. vide Alcia. libro ſecundo Parerg. capitu. 27.

Verſ. non poteſt. } Scot. vide l. 3. in fin. ff. commod.

Verſ. glo. c. 1. de reg. iur. in 6. } Scot. Bald. in l. prima, de iniuſt. rupt. irr. teſtam. reprehendit illam gl. quòd inepte dictum illud ſuum côceperit. Ideo cautius loquitur Alciat. hic.

Verſ. d. §. alteri. ubi Doct. } Scot. vide ibi Iaſ. col. 6. uerſ. ſecundo, contrà iſtam communem ſententiã &c. facit l. ſi unus. §. penul. ubi gl. de acceptil. dum diſtinguit inter ineptitudinem conceptionis, ideſt, formæ, & rei, ideſt, materiæ.

Verſ. ubi Bald. ſup. de procur. } Scot. Aduerte, quia Bald. nihil ad rem in d. §. vſus. ſed in princip. l. numero ſexto, lectu. ſecunda. Nam prima lectu. non habet §. diſtinctionem. Et concordant verba Baldi, cũ verbis l. cum proponas. hic allegatæ, ſiue noluerit ſiue non potuerit &c.

Verſ. quam quæ per interpretem. } Scot. Sed nutus æquiparatur nuntio. l. ſeruo inuito. §. penulti. ſupra, ad Trebell. vbi mutus nutu ſignificans, eſt inſtar abſentis per nuncium ſignificantis. Firmat Bart. inf. §. ſi quis ita. columna ſecunda. per illum text. ſed abſens per nuncium, vel epiſtolam, aliteruè ſtipulationem non contrahit, hac in l. in princip. Iaſ. hic poſt Bald. in caſu dubitabiliore per text. noſtrum in princ. & poſt numerum vigeſimumquartum. Igitur &c. Facit, quia in §. fin. dicitur, per verũ interpretem, pondera verbum illud, verum: & quæ formæ nihil addi poteſt, aut detrahi, niſi quatenus lex diſpenſat, argumen. l. 1. & 2. C. de formu. Sed propter linguarum diuerſitatem, lex admittit verũ interpretem. Igitur extra caſum diuerſæ linguæ non intelligitur diſpenſatum. §. fin. infr. hac l. & minoris eſt diſpendij ſummoueri mutos, & ſurdos, quàm diuerſi idiomatis uiros, ut patet ad ſenſum. Nec etiam in vltimis voluntatibus, attenditur nutus indiſcretè. lege, nutu. de lega. tertio. minus in contractibus. l. in teſtamentis. de reg. iur. & vide hic Iaſo. nu. 23.

Verſ. l. Labeo. in fin. de ſup. lega. } Scot. Quia non concluderet audiſſe ſe uocem loquentis, per d. l. Labeo. in fin.

Verſicu. præſumptione iuris, & de iure. } Scot. Tudic, quòd præſumptio iuris, & de iure, & fictio idem

 poſſunt.

Quemadmo. feu. ad fil. pertin. &c. *Tit. 24.*

Verf. & inf. de alie. feud pater. c. 1. Scot. vbi videas omnino Baldum verba necessitatem.

Verf. masculis, & feminis. Scot. Hæredibus. vide Bart. in l. ex facto. §. fi. ad Trebell. l. vt iurisiurandi. §. si liberi. de oper. libert. Alex. l. si mihi, & Titio. col. pen. in fi. cum seq. de verbo. oblig.

De feu. da. in vic. leg. commiss. &c. *Tit. 27.*

Ad c. 2.

Col. 2. verf. ff. de donat. l. hoc iure. Scot. Vide Bart. l. 2. §. 2. de do. except. & add. ad eum, in quibus allegatur Bald. in l. nuda. col. 1. de donat.

Add. non valet. Vide Bald. &c. Scot. Not. Iasl. l. 1. §. si quis. in fi. de verb. oblig.

In librum secundum Feudorum.

De controuer. feud. apud par. ter. *Tit. 16.*

Col. 1. Add. consensum. not. iuramentum non ualidare &c. qui sexti. est singul. Scot. Et ita tenuit ipsemet Bald. in l. 1. col. 3. C. commo. vide Alex. l. 1. §. si quis ita. col. 2. cum seq. ff. de verb. oblig. vbi distinguit.

De pace tenen. & eius viol. *Tit. 27.*

Ad c. 1.

§. si duo. versicul. quando unus petitor infringit competitorem. Scot. vide l. pen. vbi idem Bald. ff. de petit. hæredit.

De fil. nat. ex matr. ad morganat. contract. *Tit. 29.*

Ad c. 1.

Vers. & sic ad Papam liberè redeat dispositio Regni &c. Bald. Scot. Hoc attento, ridicula fuisset quæstio de rege Roberto in hac ipsa successione regni Siciliæ: & generaliter ridicula esset dubitatio illa cātatissima inter patruum & nepotem, vter præferatur, si patruus, & sic secundogenitus etiam nō existente nepote excluderetur. vide Tiraq. de iure primig. q. 3. vide Abb. cons. 60. nu. 17.

De lege Corradi. *Tit. 34.*

§ inter pares. col. 2. uers. non possit reduci ab arbitrium boni uiri. Scot. Sed hæc solutio falsa est, propter verbum, placuerit. Alex. d. l. si quis arbitratuus. col. 6.

Col. 3. uers. sed quid si arbitrator præcepit. Scot. vide Baldum. l. multa. ff. de condit. & demonst.

Vers. istu opinio placet Bart. Scot. In d. l. multa. Alex. l. qui Romæ. §. fi. col. 7. cum seq. ff. de verb. oblig.

De pace tenend. & e. iura. fir. &c. *Tit. 52.*

Ad c. 1.

§. conuenticulas. nu. 10. uers. ulterius quæro de tali quæstione. Scot. Aduerte, quòd modi immutatio, sicut diei quoq; variatio, videri facit a forma recessum. l. cum hi. §. si cui. verb. neq; diem, neq; modum. vbi Bart. ff. de transact. sed ibi accipitur pro mensura. Clarum autem est, additionem, vel detractionem mutare. Iasl. l. ius autem. ff. de iustit. & iur. l. pacta conuenta. ff. de contrah. empt.

De prohib. feu. alie. per Feder. *Tit. 55.*

Ad c. 1.

§. præterea ducatus, sub nu. 6. Add. in nouel. uidi etiam dubitari. Scot. No. ex fi. huius apostil. præferri simile argumento a contrario sensu, ad decisionem.

Quæ sint regal. *Tit. 56*

Ad c. 1.

Col. 2. vers. de ijs, qui faciunt alchimiam, &c. Scot. Tamen Dantes eam damnat, & ponit alchimistas in inferno.

In librum, De pace Constant.

Ad c. 1.

§. Imperialis clementia, sub nu. 15. uer. ordinaria soluere tenentur. Scot. Glos. tamē ibi dicit nō valere l. ad instructionem, vt ecclesia teneatur ad refectionem murorum, vel itinerum.

Hoc quod nos. Scot. hic non est.

Finis Scholiorum Fed. Scoti, I. C. &c. Ad Bal. Peruf.

Scholia

SCHOLIA FEDERICI SCOTI

IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD PRAELECTIONES ANDREAE ALCIATI Praeceptoris ab ore proprio calamo exceptas Ferrariae ann. 1542. & seq.

In Librum vigesimumquartum Digestorum.

Solu. matr. quemadmo. dos peta. &c. *Tit. 3.* *Ad Rubr.*

Vers. vt illo Vlpiani exemplo, Hæres meus &c.] Scot. vide Ripam. l. iu quartam. nu. 72. ff. ad leg. Falcid.

Vers. sed pone testator legauit vxori &c.] Scot. vide Bald. consi. 42. lib. 5.

Vers. illa dictio, saluo iure.] Scot. Vide Bald. in l. terminato. nu. 7. C. de fruct. & lit. expen. & §. hoc quoque. nu. 18. & 19. de success. in vsib. feudo. & verb. libellariæ. de pac. Constant.

Vers. l. si quidem C. de except.] Scot. & ibi Bald.

Vers. char. pen. de constit.] Scot. Ias. l. non solum, §. morte. col. 13. de op. no. nunc.

Vers. hinc etiam in iure dotes prædiorum &c.] Scot. Legi etiam in testimonijs quibusdam dotem suis triticum mutuo datum rustico accipienti suem cum se tu in causam societatis.

Vers. cum id potius ex voluntate &c.] Scot. Bald. Nouel. par. 2. nu. 5. requirit & pactum, & vtilitatem mulieris copulatiuè.

Vers. vee secum duxisset.] Scot. Non tamen dote multabitur, (vt ego sentio) si reliquerit vxorem, quòd eã citra suis capitis periculum non potuerit eripere. arg. c. 1. quib. mod. feud. amitti, & glos. 1. vers. sed consueuit quæri. & glos. c. si a morte, de aliẽ. feu. pater. vers. & non postponendo mortem suam. not. l. sed sciendum. vers. sed & salutis. ff. ad Trebell. l. præses. C. de seruit. & aq. l. hæc demum. ff. de oper. liberto. c. acceden. 2. verb. nõ audebat. ¬ t lit. non cõtest.

Vers. §. si quis ff. de op. no. nunc.] Scot. Dec. in c. cũ accessissent. in h. de constit. Sic in petitione hæreditatis, & rei vendicatione sentit Azo. malæ fidei possessorẽ repetere expensas in reficiendo factas, in faciẽdo secus: quoniam videtur donasse, in sum. C. de petit. hæred. col. 3. nu. 13.

Ad l. 1.

Vers. in priuatorum, de petitione hæreditatis.] Sco. vide Dec. in rubr. extra de iudic. lectu. 2. col. fin. c. ex literis. de probat. qui videtur tenere tertium intellectum.

Vers. ea defuncta, dos ad patrem reuertitur, nõ autem &c.] Sco. Abb. consi. 15. lib. 2.

Vers. si aliud scholasticus sono, cantu, aut claro lectione &c.] Scot. vide de bono silentij per Rouil. tracta. de iusti. & iniust. c. 6. de silentio.

In librum Vigesimumoctauum Digest.

De liber. & posthu. &c. *Tit. 2.* *Ad Rubr.*

Vers. & §. reliqui. Quib. mod. nat. sui.] Scot. Adde §. illud vers. sit igitur licentia, eod. Auth.

Ad l. 1.

Vers. nec me mouet, quod hic Bald. &c.] Scot. Tamen simpliciter sequitur hoc dictũ in rub. de ope. no. nunc.

Vers. l. 1. C. de formu.] Scot. Dic quòd tollenda est, vt factum est in l. 1. tamen interim seruanda est, arg. eius quod ponit Dec. in c. ratio nulla. not. 1. de præben.

Vers. non enim solent quæ superadduntur vitiare.] Scot. Etiã si perperam addantur. l. cum tabulę. inf. de possess. secund. tab. vide Ias. in add. ad Porc. post glos. Instit. de satisdat. tuto. §. 2.

Ad l. Gallus. 29.

Glos. verb. vino me morietur. vers. excludendus sit. l. si fuerit. de reb. dub. Scot. Facit simile per Bald. in l. si is qui. in add. ff. de adopt.

Vers. hoc filius assimilaretur primo marito.] Scot. vnde Catull. in epithala.

Sit suo similis patri Mallio. &c.

In librum Trigesimum Digestorum.

De lega. & fideicom. *Tit. 1.* *Ad Rubr.*

Vers. Possunt etiam pars materialis esse, habito &c.] Scot. Hoc impugnari potest, constat enim duorum testamenta in eisdem tabulis, eademuè membrana conscripta (quod fieri p. test: vt not. Doct. in l. licet. C. de pact. Alciat. li. Parerg. 2. c. 31. glos. l. qui prior. ff. de iudic.) non esse mutuò partes, nec vnum corpus, licet eadem papyro concludantur. & instrumentum pro charta ipsa accipitur, in l. si prædiorum. C. ad leg. Falcid. Facit ad prædicta Dec. in l. edita. nu. 72. C. de eden. vide d. glos. l. qui prior.

Vers. vt cum testator dixit, Titi illam rem tibi habe &c.] Scot. Scæuola tamen confundit, vel potius innuit legatũ præceptionis, & vendicationis simul esse posse, idest, vt eadem res simul per vendicationem, præceptionem que legatur. l. si. ff. de pecul. est igitur aduertendum.

Vers. si talibus verbis vsus non sit testator.] Scot. Si enim alijs verbis, puta lego fundum, concipiatur legatum vendicationis, non erit autoritati propriè locus: & interdictum, quorum legatorum, stabit. vide glos. magn. ad fi. l. 1. C. de pact.

Ad l. 1.

Vers. §. sed & hoc studiosum. C. de vet. iur.] Scot. vbi Azo in sum. vers. vlt.

Vers. sed quid in legatario legatarij dicemus.] Scot. Ias. hic nu me. 86. 87. 88.

Vers. loquitur enim Theodosius in legatis &c.] Scot. Tã per pende verba Iustiniani d. l. un. in fi. princ. & §. 1. in nouissimo. videtur enim innuere Theodosium in additioni-

aditionibus tantum prouidisse liberis, inquiens le gem Pap. viguisse ad sua vsq; tempora extra, quã in aditionib. liberorum. Quod falsum est: quoniam prouisio Theodosij extenditur ad legata quoque, & fideicommissa in personis liberorum. d. l. vn. C. De ijs qui an. aper. tab. vers. quod scilicet. Quod ta men Iustinianus donat omnibus dd. §§. vt autem plana sint omnia, intellige Theodosium loqui vl tra tertium liberorum gradum, & Alciat. hic. Aliàs obstaret ratio Soci. in l. hæredes mei, §. cum ita. col. 4. ad Trebell. quem vide in prima ratione. Alciatus potest dici imperfectè locutus.

Vers. licet non ideò cessionarius &c. } Scot. Vide Bart. d. §. ex asse. versic. nec alicui cedi, vt petatur fideicommissum.

Ver. & tamen in eo tacita subest &c. } Scot. Quod tamen inf. negat. vers. natam & in fideicommisso ante euentum conditionis &c.

Vers. adhuc alienari posse, cum manifestam &c. } Scot. Azo tamen in sum. C. de sacrosf. eccles. col. 2. sentit omnino alienationem impediri, sicut impeditur alienatio ipsius templi, & translatio in hæreticum, œconomum, syndicum, & distractio in quemlibet, rerum ab Imperatoribus ecclesiæ ipsi datarum, & ipsius templi alienatio prohibita est, etiam si fame pereãt monachi. Auth. de alie. & emphyt. §. & quoniam. Azo ibi post princ. tit.

Vers. Bart. l. paterfam. q. vlt. de hæred. institu. } Scot. Sed Bart. ibi videtur eo in casu respicere ordinem d. Auth. hoc amplius.

Vers. & maximè metu pœnæ. }. Scotus Putarim tamen satis esse legitimam a pœna damni immunem esse, non ab amissioni lucri: sicut in matrimonio di citur. l. Titio centum. §. 1. & ibi Bart. inf. de condit. & demonstr. Non enim par videtur ratio, amittere sibi debitum, lucrumq; non capere. l. fin. C. de codic. l. qui autem. ff. quę in fraud. cred. Nec hæreditas patris filio vere debetur. glos. l. 3. C. de iur. & fac. ignor. Facit regula l. videamus. §. 1. vers. sed an iudex. sup. de in lit. iur. vbi probatur, qui potest non re linquere, fortius limitare posse. vide argumenta Ias. ad aliud propositum hic in 2. lectu. nu. 141. & 142. facit quod not. glos. verb. naturale. in Auth. hoc amplius. C. de fideic. Facit textus Auth. vt lic. ma tr. & au. in princ. vers. hoc enim & extraneis. Pro Alciat. facit decisio Baldi, in l. 1. numero. 45. col. antep. quæst. 8. C. de ijs quę pœn. no. Sed contra facit Bald. in l. Deo nobis. num. 2. C. de episc. & cler.

Vers. non videtur testator conditionem &c. } Scot. Sed obstat d. l. 15. cui. Potes fortassis dicere, quòd regula d. l. is cui. non procedit in prohibitione alienationis, quę requirit fauorem certæ personæ. l. pater. §. pen. inf. tit. 1. vt sæpe dictum est. Vide inf. limit. 11. Illud non omittendum. in fi. cbar. 1. & princ. seq. & limit. 12. Addit Alex. & oportet nominatum esse, qui in casum alienationis rem auocare possit. Nam legitimo non competit hæc facultas: nisi testator expressit. l. peto. in fi. princ. inf. tit. 1. d. l. 4. §. fi. valet autem prohibitio d. l. 4. fin. quia subest persona serui. l. generaliter. §. si petitum, de fideicommis. libert.

Versicul. & Bartol. ibi docet. } Scot. Subtiliter inquit Castrens. ibi.

Vers. Imola censet heredi. l. si seruus &c. } Scot. Sequitur Alexan. hic col. 3. in princ.

Vers. Ias. l. si filium. in princ. C. de inoffi. testa. } Scot. Facit Alexan. cons. 99. vers. & posito quòd causa. lib. 1. probat l. 4. ff. de adi. leg.

Vers. sed cum de portionibus, quæ personam sequuntur. l. is cui. de cond. & demonstr. } Scot. Aduersus hic anno. ad Bart. vide Alciat. l. peto. §. fratre. vers. nec etiam de cautione. sup. tit. 1.

Vers. cum alienationem eius extra familiam prohibuisset. } Scot. Sic intellexit glos. d. l. quoties. dum inquit, vel etiã tacitam, puta quia vult remanere in familia: & Bar. ibi, vers. extra consortes. Aduerte, quia verba, extra familiam, per se vestiunt prohibitionem. Vnde nõ videtur procedere dictum Alciati.

Vers. sed tamen non videretur hæc commoditas perpendenda, cum hac lege &c. } Scot. vide tamen Alexan. cons. 31. vers. vnde in proposito mulier. col. vlt. lib. 3. Alcia. l. si mihi, & Titio, vers. quia feuda sui natura ad dominum &c. inf. de verbo. oblig. Alexand. cons. 10. nume. 1. & colum. 4. vers. quia fieret deterior &c. Barb. cons.

Vers. Quod Salyc. censuit, in l. ea lege C. de condict. ob cau. } Scot. Facit glos. d. l. quidam testamento. verb. vt pote per fideicom.

Vers. quia conditiones non disponunt neque exprimunt testatoris mentem &c. } Scot. Aduerte quia similiter non deberet conditio impedire alienationem, quoties testator dixit, si alienabit. Quod tamen facit, vt modo conclusum est. Igitur hæc ratio minus efficax. Clarum autem est, ita poni in conditione alienationẽ, si dicat, si alienabit, ac si dictum, si alienauerit.

Vers. sunt hæc commenta aduersus regulas iuris, & nullis legibus &c. } Scot. videntur probari in §. prædium. l. peto. ff. de leg. 2. videturq. duntaxat distinguendum inter necessariam, & voluntariam alienationem, secundum d. §. prædium. Et considerã §. libertis, in l. cum pater. d. tit. de lega. 2. & adde Alcia. sup. vers. secus est si alienationem ipsam prohibuerit. vbi habetur translationem dominij impediri ex prohibitione alienationis. & versicul. vt cum Titius alienare incipit &c.

Vers. sanè quod dixi ante &c. } Scot. videtur se ipsum confundere, si aduerteris. & considera text. in Auth. res quæ. C. commun. de legatis.

Vers. Ias. 1. lectu. } Scot. nume. 45. vide eundem 2. lectu. num. 88.

Vers. etiam citra eam. } Scot. idest quæ successerit dolo, vel collusione hæredis, vt sup.

Vers. qua sententia ratione &c. } Scot. Aduertendum, quòd dict. lex, ex contractu. loquitur de cohæredibus, qui tamen non citantur, quamuis sint eodem gradu cum filia. Videtur ergò nec pares gradu citandos. Sed respondeo, non esse pares in credito, vel debito, quamuis institutionis ordine, seu scripturæ. Quod apparet, quia dict. leg. ex contractu. non tenentur ex suis personis, sed quatenus filiæ successerint, & ita vt substituti, iuxta notata per Castren. in Authen. hoc amplius. C. de fideicommis. in fin. Quod intelligendum de cohæredibus extraneis, vt apparet ex dict. leg. ex contractu. vbi sola filia conuenitur. Vide de hac q. Didac. in Pract. Quæst. c. 13.

Vers. qua

Vers.quæ tamen in re amplius.} Scot. vide Ias. in l.nec quicquam.§.ubi decretum.ff.de offic.proconf.

Vers.Bart.l.peto.§ fratre.uers.uenio ad quartum.} Scot.Pau. hic col. 3.num.9.

Vers.dubium non est posse eos &c.} Scot. Sed nunquid postea nati reuocabunt? Fulgos. Ias. Corn. quòd sic, in d.l.quoties. Dec.conf.468. col. pen. ad fin. conf.498.& conf.435.nu.46.& sequen.ubi quòd neque præscriptio nocet illis. Ego punxi in contrarium tom.1. Respons. 1.resp. latissimè autem respondi tom. 2.lib.9.resp.16.

Vers.quod Alex.respondit.} Scot. Ias. contrà in l. Marcellus.x.res quæ.ff.ad Trebell.

Vers.Ias.d.Auth.res quæ.num.29.} Scot. vbi Paul. Castrens.tenet contrarium nu. 11. & Alciat. hic allegat Ias.corruptè.est col.vlt.dicto pen.

Vers.Soci.l.si ex toto supra.} Scot. vbi addidi Alex. l.in quartam.nu.16.ff.ad leg.Falcid.

Vers.filius alicui ex familia donauerat.}Scot. Et ita nihil in hæredis utilitatem uertitur.

Vers.Roma.cons.28.Aret.cons.37.} Scot. Ias.allegat consil. 206. licet ex cons. Aret.ego visa,& discussa. & cons.37.sequendo ordinem &c. lectu. 1.num.16. Adde Petr.de Vbald.c.Raynutius.de testam.

Vers.quod non probo.} Scot. Imò hoc probandum est, quia & d.Auth.sed & in ea, loquitur de pręcepto non nudo, cum uelit testator ad successores pertinere,& ita exprimat.

Vers.hincque apparet aliud esse.} Scot. vide ipsum Alc. respons.

Vers.sed hæredi ipsi est facta.} Scot. Quid si hæredi, & fideicommissario? & cum hoc liceat hodie. Auth. sed cum testator.C. ad leg. Falcid. etiam per verba,omnia,& integra,& similia,ut ibi per Bal.quare non per expressam prohibitionem alienationis, si per taciram resultantem ex fideicommisso, iubere restitui maximè omnia , & singula? Nec ꝓhibitio facta in persona hęredis habet alterare facta in persona fideicommissarij.l. legata inutiliter. ff.de lega. 1.& casus prohibitionis factæ legatario , & fideicommissario,ita habet retentionem vetitam in hærede, sicut alius casus non petitioně, vt præsupponit Alcia. Nec illud perpendendũ de fauore honorati aduersus alium, idest legatarij ad uersus hæredem, ex eo quod dicitur etiam in hærede in fideicommisso per verba,omnia,& singula. Sed voluntas testatoris est perpendenda,d. Auth.sed cum testator.ubi Bald.Nec obstat quod subijcit de differentia inter vniuersitatem, & rem certam,quia hanc ipsemet reijcit in prin.q.vbi de Trebellianica, quod de Falcidia in fideicomissario, & legatario ipso prohibito alienare,etiam ex mente Doct.& Bald. in d. auth. Et etiam si inspiciatur fauor honorati aduersus aliũ, semper suberit fauor sequentium aduersus præcedentes eis conseruare res iussos. Nec videri potest fauore cuiusquam sibi non diminui,qui nec ipse alij possit diminuere.

Vers.in fauorem honorati.} Scot. Idest legatarij.

Vers. aduersus alium.} Scot. Idest,hæredem ,

Vers.contrà se ipsum .} Scot. Idest. contra honoratum.

Vers.Corn cons. 82.uol. 1.}Scot.vbi etiam fiebat substitutio, post prohibitionem.Adde Ripam hic.

Vers.c.1.ad fin.de feud fam.}Scot.Adde cap.vn.de vasal. mil.qui ar.bell.depos.

Ver.credibileq. est eos legi promulgandæ adhibitos &c.} Sco. Aduersus hęc faciunt quæ not. Abb.in c.non minus.inf.alleg.nu.5.& 14. Tamen pro Alc.facit authen.habita.in prin.& ibi Bald.C. ne fil.pro patr.

Versic.per locum a speciali eo.tit.}Scot.videtur Alc.unum præsupponere, quod videtur contra intellectum. d. c. aduersus. secundum Abb.in d.c.non minus. num. 19.& alibi sæpè per tot.

Versi. Paul.d.l ea lege.} Scot. Debuit allegare Paul.d.§. ea lege.

Vers.quod Bart.tradit in d. l.qui fundum.} Scot. Aduerte ꝙ Bart.videř loqui de speciali hypotheca, inquiěs, & d.rē detineat iure pignoris,uel hypothecæ &c. nisi dicamus hypothecæ generaliter conceptæ, ne supradictis obstet. Tutus igitur specialiter rem retinet, vt conductam,sed generaliter ut pignus.vide Bart.in l.emptorem. C. de loca. Quod dixi in tuto per hypothecam specialem,intellige si præcesserit promissio de non alienando.Alex. d.§.1.

Versi.cum nihil actum sit de retro transferendo in stipulatorem dominio.}Scot. Et quamuis actum esset de transferendo in stipulatorem dominio, si tamen absit cōstitutum, nihil actum. Paul.Castr.d.§.ea lege.

Versi.at hac pactio nihil retro trahit &c.} Scot. Contrariũ sentit Castrens.d.§.ea lege.col.1.uers.secus si diceretur,venditio,uel donatio,uel traditio habeantur pro factis:quia &c.

Versi. idem censuit Ias.&c.} Scot. vide duo verba Alc.in l.peto.§.fratre.limit.4.uers.sed quid si uerba.

Vers.glo.l.1.ubi Ias.C.quan.non pet.part}Scot. vbi tamen addidi ex Imo.

Vers.quòd ultra quartum gradum fideicommissum non extendatur.} Scot. Ita Dec.cons.481.

Vers.qui non potest succedere.} Scot. Quia testator exclusit alio instituto.

Vers.Fabian in tracta.uenditio. 2.q.prin.}Scot. Adde Dec. in l.cuius est.infr.de reg.iur.

Vers.nam ratio prohibitionis &c.} Scot.Hanc rationē ponit Ang.in l.cum hi.§.si cui,ff.de transact. sequitur Ias.l.fi.col.15.post nu.57.C.de iur.emphyt.

Vers.l.filiusfam.de donat.caus.mort.}Scot. Legendum.l.filiusfa.§. patris.de dona.cau.mor.

Vers.hanc sententiam non probat.}Scot. vide quod adnotaui pag.seq.

Vers.nec nihil referre , quòd nominatim primum &c.} Scot. Alex.contra,qui tamē in superiori quæstione hoc admisit, ut apparet ex ultimis ipsius uerbis in calce commentarij sui hic,dum allegat Barto.in d.§. fundum.ad suppletionē.d.q.licet Alc.non aduerterit:& dictum in hac q.ad superiora transtuletit.

Vers.§.adipiscimur.ubi Aret.& Ias.de acquir.possess.} Scot. Addo,uel nomē cum pronomine.arg.Ias.d.§.adipiscimur.col.3.post prin. & ibi Ias.l. qui autem. in fi.de consti.pecu.

Vers.& verba constitutionis hāc restrictionem non patiantur.} Scot. Idem add. ad dicta consilia Alex. inquiens falsissimam hanc conclusionem : & contra text.in d.Auth.licet omnes quotquot legit,hoc velint.vide Ias.l.fi.nu.5.C.de hæredib.instit.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. trigesimum prim. Digest.

De legat. & fide icom. *Tit. 2.*

Ad l. 1.

Vers. constat autem exemplo (vt Aristoteles primo Physicorum ait) gratia facilioris doctrinæ afferri &c. quod simpliciter, seu indistincte sunt vera.] Scot. Huic repugnat quod dixit sup. vers. nec verisimile est.

Vers. quod communiter receptum est.] Scot. Quòd si non sit in mora, legatum conditionale interim non transmittitur ad hæredem. glo. l. cum quidam. 2. in fin. infr. eod. nec censetur esse in mora, nisi per interpellationem. d. l. cum quidam. & ibi glo. magn. & Alcia. infr. q. 4.

Vers. mihi placet Angeli sententia.] Scot. Hanc opinionē tenuit Soci. in l. utrum. §. cum quidam. col. 1. & seq. inf. de reb. dub. vbi latius discutit hunc articulum.

Vers. censuit hic Raph. non valere.] Scot. Et Paul. Castrens. in fin. tamen in re certa de incertis, aliud est. Nam recurritur ad superiorem non arbitrante tertio, vel hærede. Paul. hic in fi. eo magis ipsarum valet arbitrium.

Vers. requisitè pœnam adijceret.] Scot. Facit 4. not. Dec. in l. cum quid. lectu. 2. sup. si cert. pet.

Vers. qua modum facultatum respicit.] Scot. Etiam in rebus pijs l. at si quis. circ. med. supr. de relig. & sumptis fune.

Vers. unde admoneri possit.] Scot. vide Dec. l. fin. in fin. C. vn. legit.

Vers. ut etiam tanta ambiguitas negligatur.] Scot. Tu aduerte, quòd impertitur tempus commodum, non autem negligitur. Sed quæstio est, an possit protrahi executio alioqui difficile pro actore. Et cum inductum sit, vt differatur executio fauore actoris, videtur quòd differre possit ipso volente, ne fauor in odium vertatur. Nec reus quæri potest, quia habet omnia, quæ aliàs etiam haberet: & nihil ei aufertur de legitimis defensionibus, & dilationibus: imò videtur fauor rei, quod interim differtur executio.

Ad l. cum ita. aliàs. §. cum ita. l. omnia. 32.

§. fin. uers. Dec. c. ex literis. not. 6. de proba.] Scot. Allegat ibi text. in l. si in uenditione. sup. commu. prædio.

Vers. pugnat enim cum ratione ibi posita.] Scot. Idem sentit Paul. Castr. quòd Seia non esset extranea: sed ideo singulos in viriles partes uocari: quia prohibentur omnes: quòd parem testantis ad singulos ostendit affectionem.

Vers. hæredem ibi non præferri &c.] Scot. Idest, non consequi bonorum dimidium, qua ratione præferretur, cum alii in viriles tantum uocentur.

Vers. Bald. l. qui se patris. col. 10. uers. item quæritur. C. unde lib.] Scot. Curt. iun. &c. Facit glo. final. quam alleg. infr.

Vers. Alex. cons. 60. in 3.] Scot. Potest autem quis obtinere feudum repudiata hæreditate. c. 1. an agn. vel fil. Ias. l. fi. col. 3. C. de success. edi.

Vers. qui diuisioni non consensit.] Scot. Simile per gl. fi. c. 1. de eo qui fin. sec. agn.

Vers. Bart. d. §. duo fratres q. 10.] Scot. Tu considera gl. fi. in d. c. 1. de eo qui fin. sec. per quam posset defendi Roma si pactum esset in rem conceptum. Adnot. ad d. q. 10. Bart.

Vers. d. §. fidei.] Scot. vbi dicitur de familia nominis mei, idest, de familia mea.

Vers. in emphyteusi tamen &c.] Scot. Propter hoc Ias. d. l. fin. seu 2. reprobat superioris dicti rationem, quæ est, quod non iure successionis deferuntur. Quanquàm Ias. firmat eam rationem in dicto qđ sequitur: in quo aliam affert Alciat. hic.

Vers. §. cum pater.] Scot. Aduerte, quòd hic §. contrarium probat in fi. vers. nihil interim quamdiu &c. a sensu contrario.

Vers. §. etiamsi.] Scot. vult inducere Bart. in 2. q. vers. sicut enim prædilexit &c. hoc modo. Sicut hic testator prædilexit nominatos proximis, ita nominatorum filios filijs proximorum censetur prædilexisse: vt in simili per Bart. d. 2. q. Sed hic non admittuntur filij nominatorū, multominus ex d. præsumptione vocari debent filii proximorum.

Vers. d. §. fratre in fi.] Scot. Adde d. §. cum pater. uers. idem euenit &c.

Ad l. peto. 69.

§. fratre. uers. Bart. d. l. si cognatis. in fin.] Scot. vbi tamen Bart. format alter quæstionem. Nam ibi sumus in familiæ cuiusdam, qui tempore testamenti non erat in rerū natura, institutione. Nec ratio quę militat ibi locum habet in casu, de quo hic Alciat. Ibi enim admittuntur omnes: quia cum instituerentur, non habebant ullam communionem cum illo nominato ad demonstrationem tantum, non ad quicquam aliud: quippe qui erat defunctus, ideoque cessat affectio, proximitas, & omnis graduum ratio erga ipsum. At in casu de quo hic Alciat. hæc militant, quia uiuus, quia dilectus per institutionem, quia proximus gradatim familię, & familia sibi: ut sicut testator dilexit ipsum, ita & eius proximiores quoq; gradatim secundum legis dispositionem, argum. Barto. l. hæredes mei. §. cum ita. infr. ad Trebell. & l. Gallus. §. etiam si parente. col. 2. circ. med. supr. de lib. & posthum. Et cum Bart. in fin. d. q. & l. (sunt enim ultima uerba Bart. in d. l. si cognatis) allegat illam rationem suæ conclusionis, quia cessat ratio coniunctionis personæ defuncti: videtur Alciatus intellexisse defuncti, idest, testatoris cum extraneo, vel extranei cū testatore. Quod improbo: quia sumus inter extraneos. & sic etiam illius, si uiueret, nec deberet, nec posset considerari vlla coniunctio cum testatore, vel testatoris cum ipso. Nam eo ipso, quòd sunt extranei, videtur excludi hæc consideratio. Intelligo igitur defuncti, idest, extranei illius cum propria familia, quam testator instituit: ut sic familia omnis admittatur, defuncto non magis considerato, quàm si eius familia per aliam demonstrationem, quàm per eam, quæ ex illius persona facta est, esset vocata: quo casu omnes de familia sine dubio admitterentur. Adde quòd Bartol. ibi de testatore non facit mentionem, adeo vt verbum, defuncti, sit intelligendum de eo defuncto, de quo solum dicitur supra, ne subaudiatur

audiatur perſona adhuc ibi non nata. l. qui Romæ. §. Chryſogonus.de verborum obligat. Facit ad antedicta quod not.Caſtrenſ.in l.Gallus. §.qui dam.ante fin.de lib.& poſthu.dum loquitur de familia Titij &c.

Verſ.rurſus limitanda uidetur &c. Scot. Hic aduertendum,quia ſi familiæ mentio ſemel facta ſit,non in ducitur ſimplex fideicommiſſum.Alex.d.§. cohæredes. Alcia.§.fundum.vbi concludit hoc eſſe verum,ſiue dixerit teſtator,vt in familia &c.ſiue,quia volo in familia &c.

Verſ.ſup.in §.diui.uerſ.it. Sco.Limit.2.vbi allegat Alex. conſ. 154.

Verſ.l.cum quidam.in ſi ſup.eod. Scot.Bart.d.l.is qui com plures.in vlt.verb.

Verſ.uerum non eſt de re &c. Scot. vide ſupra §. diui. limit. 10.

Verſ.in princ.de act.empt. Scot. verſ. fideicommiſſam libertatem pætijſſent: & hæredem ad prætorem perduxiſſent,iuſſu prætoris &c.

Verſ.l quoties.ſſ.de act.& oblig. Scot. Facit.l.fi.§.ſinautē aliquis.de iur.deliber.vide ſimile per Saly.& Alexan.in l.fi.in princ.C.vnde legit.qui tamen diſcor dant inter ſe.

Verſ.reſponderit conſ.13. Scot. Ang. tamen in d.§.fin. intelligit non attendi ius ciuile quoties naturaliter perſonæ deſignantur, puta, mater, filius,ſoror. d.l.tutelas. alioquin ſat innuit attendi legem duodecim tabu. niſi ius nouum diſertè contradicat,ex preſſimque corrigat. Itaque ſtatutum potius ad duodecim tabulas retulerim,quoties i eo ſit agnationis mentio:non autem perſonæ naturaliter deſignantur. Quod requiri videtur ad excludendam legem duodecim tabularum.d.uerſ.ex nouis.ea.q; videtur eſſe ratio deciſionis,ut ca pite minuti nihilominus ſint tutores ex lege,vel Senatuſconſulto, quia legibus nouis, & Senatuſconſultis deſignantur perſonæ naturaliter.d.l.tutelas. Faciunt quæ decidit ibi Bartol. In feudis aliæ ſunt rationes,de quibus Alex.d l.qui ſe patris.col.pen.in princ.remittit ad Bald.ubi per eum.

Ad l.fin.§.fi.

Verſ.uerb hoc amplius,ad Trebell. Scot. Hoc eſt contra verſ.illud certiſſimum eſt,infr.

Verſ.ſit enim interpretatione narratio &c. Scot. Cum enim ex narratione non argumentemur, meritò ſupponitur ratio,ex qua liceat arg.ſumere:& ipſū thema confirmetur,ſeu decidatur.

Verſ.ſi pretium offerat. Scot. Hoc uidetur contra verſ. & quamuis oblatio preti,ſupr.

Verſ.ut donans qui euictionem &c. Scot Conſidera text. l.ſi quis inquilinos.§.1. uerſ.ſed & ſi donauerit hæres &c.ſup.tit.1.ubi donans tenetur de ſuo.

Verſ.qua interim ei &c. Scot. Adde,per ſeruum,intelligendo,in ſcilicet, fideicommiſſario.

Verſ.Bald conſ.118.in.5. Scot. Facit quod not.glo.d.l. cum hæres.Dyn.c.præſumitur.de reg.iur. in 6.

Verſ.quamuis ſciuerit. Scot. Non enim nocet ſimplex ſcientia: ſed oportet quòd certior fiat,ex forma, vt ei præiudicium gignatur: ſicut dicimus in emptore, cui mota fuerit lis: venditor autem de euictione promiſerat. vide Bartol. l. denunciaſſe. in prin.de adult. in l.non ſolum.§. morte.in proteſtatione incitatoria.de op.nou.nunc.& optimè quadrat.d.l.denunciaſſe. cum ibi not. per Bart.per illum text.ad caſum de quo hic &c.

Verſ.l.1 de iniu.rupt. Scot. Adde c.cum Marthæ.de celebr.miſſ.gl.l.ſi quis ita inſtitutus ſit, Titius &c. ſup. de hæred.inſtit.

Verſ.l.Iulianus.§.ex his,inſ.eo.l.generali &c. Scot. Sed in his legibus verba non referuntur ad grauatū, quo caſu nihil diſponunt: in ſuperiorib. autem, reſpiciunt oneratum. Quare debet valere, ne probabilis ſpes, fiduciaque fallat opinionem teſtatoris. gl.d.l.generali.in princ.per tex.in §.ſi.l.vnum.ſup. per Alciat.alleg.

Verſ.quàm uerbis legum probatur. Scot. Tu perpende, quòd dd.l.datur exceptio:quia res erant traditæ. Quòd ſi traditæ non eſſent, videtur ſuadere text. in d.l. peto. ex teſtamento dari petitionem, quoniam (ut ibi dicitur) filiam alterutrum voluit teſtator conſequi, ſeu habere. At hæreditatem habuiſset ex teſtamento. Igitur & alia debet habere ex teſtamento per exceptionem tradita, per actio nem non tradita. Sed obſtat.l.ſi peculium.§.primo.cum glo. uerb. vendicantem.& §.ſicut.infr.de pecul.lega.

Verſ.Aret.Soci.Iaſ.d.§ cohæredes &c. Scot. Sed Iaſ. videtur ſentire, quòd inducatur duntaxat in caſum alienationis.

Verſ.Bald.in l.ſuum.C.de repud.hæred. Scot. Voluit allegare,de iur.deliber.

Scholia F. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Librum trigeſimumſextum Digeſt.

Ad Senatuſconſ. Trebell. *Tit. 1.*

Ad l. hæredes mei. 57.

§.cum ita.uerſ.ſolidum cuique attribuit. Scot. Sed verum, niſi repugnet natura rei. Bar.d.l. hoc articulo.col. 2.ad fin.

Verſ.ego hanc reciprocam ſubſtitutionem haudquaquam perpendi &c. Scot. vide tamen infr.2.limit.ſubſtitutionis fideicom.& infr.uerb.ſuſcepiſset.3.limit.ante mate.ſubſtit.& inf.3.intell.ampl.1.

Verſ.nec enim reciproca ad excluſionem. Scot.vide inf.ver. ſuſcepiſset.3.limi.adnotaui ſup.1.intell. uerſ.ego hanc reciprocam &c.

Verſ.ſed ego ad hos filios. Scot. vide Alc.inf.in fideic.4. caſu.limi.9.uerſ.idem ſi non inſtituti &c. ubi dicit fauorem filiorum uerſari in eo,quòd poſiti ſunt in conditio.ut ibi per eum.

Verſ.l.quid ergo.in fin. Scot. Fortè in princ. Finis enim nihil facit.

Verſ.reſpondeat Alex. Scot.Hic,col.4.uerſ.ſed Imo.hic dicit,ꝙ hoc quod hic dicit Bart.&c.& col.6.uerſ. ideo aliter reſpondeo, quòd idcirco &c.

Verſ.addit hic Socin. Scot. Col.7. in princ. uerſ.ex qua declaratione &c.tamen col.6. in prin. tenuit contra,ſecutus Alex.quem ait rectè ſenſiſſe.

Verſ.quod ſupra retuli. Scot.3.intellect.ampl.ubi uide.

Vers. nam hoc Socin. de plano admittit.] Scot. Colum. 7. vers. infertur etiam, quod si in d.l. pen. &c. per reg. huius. §. quia si noluit habere totum, multò &c.

Vers. huius reciproca mentionem.] Scot. vide hic qui idem tenet, scilicet, dispositionem huius §. non habere locum reciproca non facta. col. 15. uers. secunda ratio est, nam substitutus hic admittitur &c.

Vers. & nunc substitutum admitti ait col. 3 nūc negat, col. 11.] Scot. Sed col. 3. loquitur in fideicommissaria. col. 11. loquitur in pupillari. seu vulg. reddit dicti sui rationem.

Vers. fideicommissariæ substitutionis, quæ ei &c.] Scot. Scilicet tertio.

Vers. & credendum est excludi substitutum.] Scot. Tu dic, quòd pupillaris expirat, cum gignit impubes. Anchar. & Fontan. in c. si pater. de testam. in 6. Barto. l. in pupillari. in fi. de vulg. Alexan. hic col. 12. Et hoc ex p̄sumpta mēte testatoris secundum Doct. at secundum Soci. hic col. 7. in fin. quia testamentum rumpitur agnatione posthumi. Refert. inf. proximè Alciat.

Vers. Rẽp. num. 82.] Scot. Adde Socin. hic, col. 6. in fin.

Vers. ut infra ostendam.] Scot. 2. extens. per totum.

Vers. sententia sic respondeo.] Scot. Aliter Socin. respondet in l. 1. col. 62. ante med. sup. de vulg.

Vers. ex expressa enim pupillari.] Scot. Intellige coniunctim facta. Secus si separatim, per tex. in l. pater filiam. §. fin. supr. ad leg. Falcid. vbi facta substitutione duobus pupillis separatim, decedente primo, admittitur substitutus, quamuis superstit frater. Soci. hic col. 11. nu. 22. in fi.

Vers. accipienda videtur in proposito casu.] Scot. Cum igitur defecerit conditio substitutionis, cohæres admittetur accrescendi iure summoto substituto.

Vers. glo. l. hoc articulo supr. de hæred. instit.] Scot. vide Soci. d. l. 1. col. 62. uers. quartus, & ultimus est casus &c. de vulg. & pupil.

Vers. quod Alex. aduersus Imo. tradidit.] Scot. Et Soci. hic, col. antepen.

Vers. arguitur enim & tunc mens testatoris &c.] Scot. Contrarium sensit sup. in fi. 8. ampl. ad tex. quòd fauor filiorum non sit ipsos in conditione positos esse. & vide Dec. l. 1. num. 16. C. de pact. & dictum Bartol. ibi allegatum per eum, in l. liberorum. de verb. signif.

Vers. ad successionem alienam respexisse testatorem.] Scot. Argumen. d. l. cum acutissimi. quæ non procedit in trāsuersalibus, aut extraneis. Alex. hic, col. antep. in princip.

Vers. respondeo: Claudia ad partem ultimi admittitur, quia ad totum est uocatu, casu quo &c.] Scot. vide sup. in prin. 1. intell. ubi addidi.

Vers. d.l. Imperator. §. si centum de lega. 2.] Scot. l. 6. de leg. 1. vide sup. 3. intellect.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. trigesimum nonum Digest.

e oper. nou. nunciat. *Tit. 1.*

Ad Rubricam.

Vers. ut Bartol. diffinivit. l. cum hi. §. si prætor. de transact.]

Scot. vide Barto. l. 1. §. si plures. quæstio. 4. supra, de exercito.

Vers. potest etiam defendi, quoties ex persona partium concipiatur contractus.] Scot. vide Bart. in l. libellorum. nu. 28. ff. de accus. Io. de Imo. in l. si sic. §. 1. de lega. 1. scribit nihil referre vtrum notarius in prima, an in secunda persona instrumentum concipiat. Hoc dictum fallit hic. vide Abb. in add. 2. cap. quod autem. de iur. patron. Bald. c. 1. §. si. qui feud. da. poss. ubi scribit, nihil referre cum pars semper loquatur. & Bald. c. 1. de no. for. fidel. ubi addit, non dici variare notarium nec in stylo, nec in facto, quia idem instrumentum nunc in prima, nunc in tertia persona concipit: multo minus qui diuersa, vnum scilicet in prima persona, aliud in tertia, & add. ad Bald. vbi præter cætera allegatur glos. l. 1. de testa. vbi text. a prima persona facit transitum ad tertiā. Adde Ias. l. diuortio. num. 28. ff. soluto matrimon. Tamen si sententia lata sit in prima persona, præsumitur lata in scriptis: si in tertia non præsumitur. Spec. tit. ex sentent. §. iuxta propositi. nu. 12. seu ante nu. 13. add. ad Abb. d. c. quod autem.

Vers. Alex. consi. 4. in 5. uol.] Scot. Ias. allegat consil. 5. volum. 4.

Vers. si lex stari sacramento &c.] Scot. Tali statuto comprehenditur furtum. Dec. contrà multos in l. si familia. col. 2. de iurisd. om. iud.

Vers. satisque habuerunt, quod ultima uoluntates &c.] Scot. Hæc non uidetur bona ratio, arg. ff. ueteris, in quo non finitur materia dotium: cum tit. sol. matri. tradatur libro Infortiati.

Ad l. 1.

Vers. re integra, idest (vt Ruin. &c.] Scot. vt Accursius re integra, idest, antequam curator constituatur. glo. l. cuius. de cura. furios.

Vers. sic. euictionis actionem. l. emptorem. §. qui autem &c.] Scot. Adde l. empti actio. uers. nec te. de euictio.

Vers. si uideri tanquam cum procuratore contraxisse. l. post mortem. §. 1. &c.] Scot. Aliud sentit Bart. ad ea, in §. alieno. col. 2. circ. med. in l. Titium. de admin. tut.

Vers. non est capienda præsumptio delicti, ne is procurator &c.] Scot. Faciunt not. per Bart. in l. si pupilli. §. item si procurator, vltim. colum. versicu. sed quantum ad actionem. Hæc allegat Alcia. inf. ad nescio quid amplius.

Vers. quia (vt rectè inquit Alexan.) hoc solum posset procedere &c.] Scot. Not. tres casus, in quibus ex interuallo procuratoria qualitas non censetur repetita, ex Alciato.

Vers. si lex ait, quicunque ceperit exulem, habeat tale castrum.] Scot. Intellige, ut cliens beneficiarius reipublicæ: ne videatur ridicula sequens dubitatio in muto, & surdo, qui submouetur a cliētelis beneficiarijs, vt minus idonei. cap. mutus. in usib. feudo. an mutuel aliàs imperfect. in fend. succed.

Vers. quoties aliàs uitiosa interpretatio sequeretur. l. quidam ignauiæ. C. de decur. lib. 10.] Scot. Iuncta l. quamuis. uers. qui tamen [illegible] xibus illigan-

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Lib. quadragesimum prim. Digest.

De acquir. vel omitten. poss. Tit. 2.

Ad l. 1.

Vers. quæ in nullius bonis sit. } Scot. Quinque modis dicitur aliquid in nullius bonis esse. Archidia.ca.ius naturale.ad fi. 1.distinct.

Vers. ego nullum esse gentium ius arbitror. } Scot. vide iuris naturalis species tres per Archidiac.d.distinct. 1.cap. omnes. quarum tertia est iurisgentium. Ius igitur naturale est genus, est autem species, quemadmodum de iurisdictione dicimus. l. Imperium, de iurisd. omn. iudi. de adopt. l. prima. de adopt. vnde in princip. Institutionum definiri speciem dicemus, sicut & iurisdictionem, quæ species est, in d. l. Imperium, & similibus. vide Connan lib. 1. Commen. iur. ciuil.

Vers. vnde eo iure serui in iuditio contra dominos stabāt &c. } Scot. Et accipiebant heriles filias, herilemque familiam prole sua conseruabant, ac successionem. Paralip. 1. c. 2.

Ad l. quod meo. 18.

Vers. cum alius corporaliter occupauerit. l. peregre &c. } Scot. Et colonum expulerit.

Vers. videtur causalem illam in formalem transtulisse. } Scot. Causalis vsusfructus in formalem, formalis in causalem transire potest: non autem formalis in formalem. Ang. §. fi. Instit. de vsufr.

Vers. ut sit de possessione aute hominum. &c. } Scot. vide Soci. cons. 197. sub nu. 12. lib. 1.

Vers. nam & qui probat &c. sed tamen uerius est &c. } Scot. Felin. c. licet causam. sup. alleg.

Vers. sed quid si mutata voluntate &c. ego Baldum sequor, quia hic dicitur &c. } Scot. Alexan. in §. incertam, sequitur Salyc. inter sibi, & alteri acquirentem, vt sibi acquirens non possit fraudare, alteri acquirens possit.

Ad l. Interdum. 21.

Vers. quod ex naufragio. uers. infra. pro derel. ex impress. Bartol. hic uers. plærunque credendum est. } Scot. Plærunque idest, quoties id arguit iactus. d. §. si iactum. versic. cum sciat &c. si nihil ex iactu conijci possit, adhuc excusabitur alio tamen præiudicio. de qua relatius nos in hunc §.

Vers. de peri. & commo. re. uend. } Scot. Ex lectio. Alciat. impress. d. l. cum unus. in fi. & d. c. contingit. de do. & contum.

Vers. & ratio naturalis stat contra. } Scot. Ex lect. Alciat. impress. scribit Tit. Liui. lib. 6. agrum circum Romam, quem Annibal manucaptum possidebat, nihil immutato precio illis diebus a domino venditum fuisse.

Vers. uerum ego non sat probo. } Scot. Contrarium sentit infra, vers. fuere & qui sentirent.

Vers. nam & uidemus ecclesiam &c. } Scot. Imò ecclesia potest in emphyteusim concedere uno nummo. Ias. post Doct. l. 1. nu. 4. & 5. C. de iur. emphyt.

Vers. sed de tributo &c. } Scot. Quorum hoc non committitur in fiscum, sed vendi potest: illud cōmittitur. Castrens. l. debitor. nu. 15. de neg. gest.

Vers. agatur. ex lect. Alc. impress. } Sco. l. neque. de impens. in reb. dotal. fac.

Vers. fuere & qui sentirent &c. } Scot. Contrarium sentit sup. vers. Addunt alii &c. verùm ego.

Vers. de superficiebus. } Scot. vbi Bart.

Vers. apparet. } Scot. Ex impress. lectio. canonem.

Vers. durat enim adhuc substantia. } Scot. Ex impress. lect. ipsa.

Vers. aliter. } Scot. Ex impressis, atque aliter.

Vers. in e. l. 1. C. de iur. emphyt. } Scot. Ex impress. sed ipsi eam legem interpretantur secundum ea, quæ supra in secunda ratione diximus, tanquam proprie emphyteusis sit, quę pro modica pensione datur: vt cum prædia sterilia, aut deserta locantur. d. l. 3. de fund. patr. lib. 11. & quæ implantationibus, meliorationibusque indigent. Quod Aristot. lib. 2. œconomicōn tradit: vnde etiam perpetuarius cōtractus dicitur. l. 1. C. de offic. Com. sacr. palat.

Vers. sic sequuntur. } Scot. Ex impress. Bald. Butr. Abb. d. c. potuit.

Vers. consi. 112. uol. 1. } Scot. Ex impress. nu. 3.

Vers. liberatur perpetuarius. } Scot. Ex impress. l. inter. §. damni. de dam. infec.

Vers. arbitror. d. § damni } Scot. Ex impress. vbi glos. & Bartol.

Vers. Dec. cons. 312. } Scot. Ex impress. Alexand. consil. 121. in 1.

Vers. d. l. pignus. } Scot. Ex impressis. C. de pignor. actio.

De vsurpatio. & vsucapio. Tit. 3.

Ad l. si is qui pro emptore. 15.

Vers. ne aliàs dua. } Scot. Vna, quòd possessio citra possessorem consistat. Altera quòd fingatur in ciuitate nunquam non fuisse, qui nunc reuertitur.

Vers. sicque cum quis fiduciam nouam &c. } Scot. vide Alci. l. si mihi, & Titio. inf. de verbo. oblig.

Vers. disputat aduersus Mosem Galenus. } Scot. Huc pertinet illud Lucretij lib. 5. Nec sanctum numen fati procellere fines posse: neque aduersus naturæ fœdera niti. Vide Dec. l. edita. numero sexagesimo secundo. C. de eden.

Vers. ideoque simul esse ambas non posse. } Scot. Barto. l. 1. §. hoc autem. ad Syllania. Dec. l. ubi repugnantia. numero quarto, de regul. iur. Adde gloss. fin. verb. quia circa idem. ca. meretrices. trigesimasecunda, quæstio. quarta.

Vers. sufficit quòd per alium potuit stipulari. } Scot. Bart. l. 1. ff. solut. matrim.

Vers. ut sit, in re certa, nec possibili legis pro possibili assumptio. } Scot. Intra suos limites. Generaliter enim non finguntur impossibilia. Sed cautius dixisset ex interpretum mente in re certa possibilique, non tamen existente legis pro existente assumptio. Lex enim non fingit impossibile: sed fingit, quod non est, esse: esse tamen potest: fingit inquam existere. At Bartoli uerba sunt comatis abiungenda sigillatim. Nam facilè possent imponere vel lynceo. Quod uidetur errorem (si fas est) inuexisse Alciato. Quem tueri possumus, ut dicamus, ut possibili intra suos

 limites:

limites: possibili tamen aliàs ex natura rerum: ut latius in hac fictione Bartolus disputat.3.oppos.

Vers. atque ita Barto interpretatur d.§.legis Iulia.] Scot. Barto.d.§.videtur aliud velle in fi.

Vers. nunquam videatur sibi acquisitum.] Scot. Addo l. nam sicut.sup.ad leg. Aquil.

Vers. remanebunt enim heredi &c.] Scot. Remanebunt non remansura. Nam cogetur nihilominus hæres saltem præstare,seu restituere legatario. Bart. l.seruo legato.de lega.1.

Vers. nec fictum illud dominium soli &c.] Scot. Vt ipso iure fiat, sed intercedente facto hæredis. Barto. vbi supra.

Vers. quam sponte nulla legis necessitate fecit.] Scot. Solutio notab.ad l.qui balineum.§.sed & si hæres. qui potior. in pignot. hab. Quam tamen subsistere non puto; quia hæres omnino cauere tenebatur in legato sub conditione legis necessitate,non autem sponte obligauit. tit.supra, ut lega. no. cauea. Facit l.si legati. supra. de pignor. Quod si dixeris, tenetur quidem dare fideiussores, non autem hypothecam,respondeo: qui tenetur ad maius, multo magis ad minus. Sed minus est hypothecã dare,quam fideiussores.l.filio.vers.mediocrem.supr. d.tit. Vt lega.no.caue.

Vers. cum diuersum expresse actum sit.l.final.de stipul. seruo.] Scot Ab vtroque citra dolum filijfam. puta quòd patri nollet quæri,sed filiofam. qui dabat:præsumiturque dolus,nisi constet aliud vel probatione, vel quia sit alter ex casibus,quos Accursius docet. d.l.fi.vbi gl. fin.

Vers. ut qui spem probabilem reuertendi habeat.] Scot. Hoc ego vix admitterem, per not. per Iason.numero 13. & 17.

Vers. facit l si ex patronis. uers. quod si a patre. de bon.libert.] Scot. Mihi videtur, quòd obstet ille uersicu. Facit tamen versic. sequens, qui incipit, quòd si pater eius.

Vers. licet responsum illud parum ad rem &c.] Scot. vide Ias.l.1.in princip.colum.2.num.12.uersicu.sed ad illum text.de verbo.oblig. & eadem tangit hanc materiam.

Vers. addunt quoque Doctores, non comprehendi mandantem, cum lex de eo &c.] Scot. Faciunt not. per Barto.in l. Paulus.de acquir. hæred.

Vers. quando ex eodem fonte &c.] Scot. vide tamen Bartol.lege secunda,§. in mutui. columna prima.ff.si cert. petat.

Vers. ut meritò eam sententiam.] Scot. Facit quod not. Abb. in capitu. per venerabilem.num.13. qui fil. sint legit.

Scholia F.Sc.I.C. &c. Ad Andr. Alciat. in Libr. quadragesimum quint. Digest.

De verborum obligat. *Tit. 1.*

Ad Rubricam.

Vers. qua silentium pro consensu non habet. capitu.is qui tacet. de regul.iur.in 6.] Scot. vbi Dyn. videtur tangere scopum. Dicit enim tunc d. regul. is qui tacet.contrariam regulæ, qui tacet. eodem libr. verificari vt medium non trahatur ad extrema, quoties ex illo medio, quod est inter consensum,& dissensũ resultat aliqua dispositio, seu aliquis effectus,ut in casu.l.1.§.scientiam.de tribut.actio. ubi aliter agitur,cum non nolente, quàm agatur cum uolente, vel nolente. Sic in casu nostro tacens, & ita nec consentiens, nec dissentiens intelligi debet in eo statu medio: quia resultat inde pollicitatio. Aliàs cum nihil ex illo medio resultat dispositiuè, & legitimè, locus est d. regu. qui tacet. & traditis in l. quæ dotis solu. matrim. & pollicitationem in nec consentiente,nec dissentiente intellexit Fulgos. in l.iurisgẽtium.§. quinimò.ff. de pact. sequitur Soci. hic col.5. ad fin. non tamen argumen. intellectus Dyni ad d.reg.is qui tacet.ut ego.Cum Dyno sentit Barto.in l.in adoptionibus.uersic. dic quandoque est vna via &c. ff. de adopt. Adde Bald.l.2.§. voluntate.vers.quidam sunt contradic.&c.& tunc refert &c.solut.matri.& in l.filiusfa.§.inuitus.ff.de procurat.

Vers. defendi tamen posset ex æquitate &c.] Scot. vide Castrens.in l.ex hoc iure. col.antep.in fi.suprà,de iustit. & iur. facit text.in l.si pignore.2. respons.infra,de furt. vbi debitor est ille qui obligatus est naturaliter ad antidora sine consensu.

Vers. qui munus gladiatorium editurum se scripserat.] Scot. Alciat. præsupponit appellatione muneris intelligi de gladiatorio. Sed contra Cicer.in oratio.de aruspicum responsis, apponit adiectiuum,& Sueto.in Cæsare.

Vers. Ruino hic.] Scot. Idem sentit Aret.Instit.de actio. §.de constituta, per eandem rationem,& ita summat illum text.etiam Barto.in l.1. C. de constitut. pecu.in secunda lectu.versicu.si enim per stipulationem &c. quanquam in 1.lectu. non posset defendi, quin contrarium senserit, ut adnotaui ad eum, dum loquitur per modum limitationis. Et limita regulam d. l. & habet, cum similib. hic per Alciat.positam,non procedere,quando remediũ extraordinarium esset alicui utilius ordinario. Tunc enim potest vti extraordinario. Barto. l. in prouinciali. §.1.colum. 2.in fin.nume. 2. de oper. nou. nunc.

Vers. quæ deliberatio ex iteratione arguitur &c.] Scot.vnde signum est deliberationis relectio, & iterata confessio. Bald.rub.C.num.10. Alexand.l. prima. C.de error. calcul.quæ tamen prætextu erroris reuocari potest. d.l. ubi Bald. & Moder. Ias.l.error. num.29.C.de iur.& fac. ignor. Adde quòd maior deliberatio præsumitur in scriptis, quàm uiua uoce.Innoc.cap.cum olim.de conf.Ias. contra in d.l. error.sic iteratum testimonium, & similia tollunt pręsumptionem erroris.l.fin.ubi Bald. C.plus val. quod agitur. Facit quod ponit Bart.l.in contractibus,nu.10.de non nume. pecu.

Vers. ut quia in continenti &c.] Scot. vide Bald. loco supr. alleg.vbi dicit, quòd confessio pluries facta eodem tempore, dicitur vnica confessio: nec perseuerantiam indicat: ut ibi per eum, qui allegat eandem gl. quam Alc. hic facit: quod not.Bald.l. 2.C.de dot.promiss.vide Alex.infr.l.1.in prin.col. 4.ad fin.

Vers.

Vers. quam sententiam & ipse probo.} Scot. Sentit igitur Alciat. ibi de debito quidem colonorum, & sic tertij agi: sed constitutum non esse: quia non aderat animus constituendi, vt ibi per gloss. sed infra versicul. finge ergò &c. videtur sentire ibi non dari astionem de constituta: quia uerè coloni nihil debebant, cum teneatur conductor eos alere, ut §. possunt. hic allega. Cum ergò non præcesserit debitum, non fit constitutum. d.l. 1. debitum. de constitut. pecu. & sic dupliciter intelligit illum text.

Vers. rubr. C. de erog. mil. anno, lib. 12.} Scot. Allega melius: text. est in l. sed addes. §. si quis cum in annũ. ff. loca. vbi dicitur multum interesse inter eum, qui per errorem soluit, & eum qui pensionem integram prærogauit, idest, ante tempus soluit vsus præoccupatione, seu anticipatione.

Vers. arg. l. 1. in fin. si quis in ius uoca.} Scot. Facit quod dixit Abb. in rubr. de regu. iur. extra. & refert Dec. in rubr. ff. de regul. iur. quòd pro decisione casus occurrentis, prius ad casus particulares recurritur, si reperiantur: & in subsidium ad communes regulas iuris.

Vers. clem. fin. de censib. ubi Anchar. 5. not.} Scot. Dec. l. secunda. C. de pact. l. qui cum alio. in fin. ff. de reg. iur. & quod fit nullo petente, dicitur prouisio, non contractus. Bald. l. 1. colum. 1. C. si imper. liber. soc. lib. 10.

Vers. in confessione ab aduersario acceptata.} Scot. vide Alexand. l. quidquid adstringendæ. in fine, infra. eodem.

Vers. cum enim nouatio nulla, ideo &c.} Scot. vide Castrens. in l. qui bis idem. in fi. inf. eod.

Vers. hæc actio in fin. si quis testa. lib.} Scot. Tamen quantum ad substantiam debiti, regitur secundum naturam prioris. Bald. l. si eum. §. eum qui iniur. columna secunda, versicu. tertio casu &c. ff. si quis cautio.

Vers. l. si pro fundo. C. eo. tit.} Scot. vbi datio parit euictionem, retentio non parit.

Vers. in 4. oppos.} Scot. Debuit allegare in secunda. q. num. 7.

Vers. d. l. fin. C. ad leg. Falcid.} Scot. Adde l. fideicommissum. ff. de condict. indeb. cum glo. prima, quia testamentum &c.

Vers. d. l. cum mota. d. l. si pro fundo.} Scot. In quibus agitur de transactione, quæ habet priuilegium ne reuocetur, quod potius attenditur, quàm præcedẽs contractus, facio, ut facias. d. l. cum mota. secundũ Socin. & Alciat. hic: & eundem in d. l. uel do, vt facias, secundum Bart. & alios ibi: & facio, vt des, & facio ut facias, dict. l. si pro fundo. qui pœnitentiam alibi præterquàm in transactione admittit. l. si pecuniam, ubi Doct. de cond. ob caus.

Ad l. 1.

Vers. est enim dignior &c.} Scot. Adde quòd quoties subest vel partium, vel stipulatoris iniuria, præualet æquitas in stipulatore: & tollit minorem æquitatem in partibus. l. quinta, §. fin. infra, eodem.

Vers. rerum nomina a dignioribus sumenda esse.} Scot. Sic D. Augustinus libro, de vtraque ciuitate, scilicet Dei, & huius mundi, vocauit libros de ciuitate Dei, a meliori, vt ait ipsemet in argument. ex libro secundo Retractationum sumpto, dictisque libris præfixo. Sic androgini, & hermaphroditi a masculino sexu. D. Augusti. libro decimosexto. de Ciuitate Dei. capitul. octauo. vbi Viues, qui addit eadem ratione dici semimares latinè. Sic nomina a formis obligationum, potiusquàm ab executionibus trahuntur. Bald. l. omnium. columna secunda, lect. prima. de vsufruct. Facit Cicero libro secundo de Inuentio. Hæc autem tertia, quia partem honestatis, & vtilitatis continet: & quia maior est vis honestatis, cunctæ res omnino ex duplici genere intelliguntur: sed in meliorem partem vocabuli conferantur, & honesta nominentur.

Vers. non uno in loco.} Scot. Philipp. secunda. & pro Sex. Roscio Amer. vide Alcia. libro secundo Parerg. capitu. 27.

Vers. non potest.} Scot. vide l. 3. in fin. ff. commod.

Vers. glo. c. 1. de reg. iur. in 6.} Scot. Bald. in l. prima, de iniust. rupt. irr. testam. reprehendit illam gl. quòd inepte dictum illud suum cõceperit. Ideo cautius loquitur Alciat. hic.

Vers. d. §. alteri. ubi Doct.} Scot. vide ibi Ias. col. 6. uers. secundo, contrà istam communem sententiã &c. facit l. si unus. §. penul. ubi gl. de acceptil. dum distinguit inter ineptitudinem conceptionis, idest, formæ, & rei, idest, materiæ.

Vers. ubi Bald. sup. de procur.} Scot. Aduerte, quia Bald. nihil ad rem in d. §. vsus. sed in princip. l. numero sexto, lectu. secunda. Nam prima lectu. non habet §. distinctionem. Et concordant verba Baldi, cũ verbis l. cum proponas. hic allegatæ, siue noluerit siue non potuerit &c.

Vers. quam que per interpretem.} Scot. Sed nutus æquiparatur nuntio. l. seruo inuito. §. penulti. supra, ad Trebell. vbi mutus nutu significans, est instar absentis per nuncium significantis. Firmat Bart. inf. §. si quis ita. columna secunda. per illum text. sed absens per nuncium, vel epistolam, aliterue stipulationem non contrahit, hac in l. in princip. Ias. hìc post Bald. in casu dubitabiliore per text. nostrum in princ. & post numerum vigesimumquartum. Igitur &c. Facit, quia in §. fin. dicitur, per verũ interpretem, pondera verbum illud, verum: & quia formæ nihil addi potest, aut detrahi, nisi quatenus lex dispensat, argumen. l. 1. & 2. C. de formu. Sed propter linguarum diuersitatem, lex admittit verũ interpretem. Igitur extra casum diuersæ linguæ non intelligitur dispensatum. §. fin. infr. hac l. & minoris est dispendij summoueri mutos, & surdos, quàm diuersi idiomatis uiros, ut patet ad sensum. Nec etiam in vltimis voluntatibus, attenditur nutus indiscretè. l. ege, nutu. de lega. tertio. minus in contractibus. l. in testamentis. de reg. iur. & vide hic Iaso. nu. 23.

Vers. l. Labeo. in fin. de sup. lega.} Scot. Quia non concluderet audisse se uocem loquentis, per d. l. Labeo. in fin.

Versicu. præsumptione iuris, & de iure.} Scot. Tu dic, quòd præsumptio iuris, & de iure, & fictio idem

possunt, glo. l. non est uerisimile. quod met. eaus. iunct. gloss. in rubr. de probatio. Quare videtur Alciat. malè locutus. Et quatenus præsup. ponit in lege, sciendum. hic allegata, tractari de præsumptione iuris, & de iure, fallitur: quia præsumptio iuris, & de iure, quæ eadem est eum fictio ne, ut dixi, non admittit probationem in cõtrariũ. Sed glo. in d. l. sciendum. concludit eo in casu admitti probationem, & Bart. ibi, num. 9. Idem concludit glos. in §. fin. Institut. de fideiuss. ubi ponitur idem casus. Et glo. in §. si scriptum. vbi ponitur de præsumpta stipulatione principali, non fideiussoria, vult idem, quòd scilicet, possit probari contrarium, per l. iurisgentium. §. quod ferè. sup. de pact. sed fortè hæ dictiones, & de iure, debent abesse: & mallem me excipiẽtem errasse, quàm ipsum dictantem. Tamen pro Alciato videtur dictum Bal di in l. 1. §. 1. C. de re. uxo. actio. post Cyn. ibi. Sed licet distinguatur inter fictionem iuris, & de iure, & præsumptionem, ad sustinendam illam actionem, tamen ad hoc excluditur probatio in contra rium in vtraque. Igitur perperàm Alciat.

Vers. ut quia saltem conditionalia l. si ita stipulatio. de op. libert. glo. l. rescriptum. §. 1. in fin. de pact. } Scot. Sed aduerte, quia in d. l. si ita stipulatio. est casus specialis secundum Salyc. & Fulgos. in l. si pacto quo pœnã. C. de pact. Alex. l. centurio. colum. 29. de vulga. & pupillar. subsstit. contra regulam, quæ habet, quòd conditio nihil ponit in esse. l. si quis sub conditione. si quis omis. cau. testam. Nec obstat gl. hic alleg. per Alciat. quia format primam stipulationẽ, seu primum pactum purè, non in uim conditionis. Dicit enim, & concludit, non referre, an stipulatus sit centum, & si non dederit, det ducenta nomine pœnæ, an centum sub pœna ducentorũ promittat, quia tantum valet sub pœna, quantum si diceret, promittis decem, quæ si non dederis, promittis viginti. & in d. l. si ita stipulatio. est fictio: & ibi dicitur apertè, uers. nec operarum quæ promissæ non sint: an uerò operæ duntaxat promissæ fingi debeant, ne patronus &c. Nam verè nummi sunt in stipulatione, operæ in solutione. l. obligationum ferè. §. pen. sup. tit. 1.

Vers. glo. in Auth. generaliter. } Scot. Quæ nihil facit: qu a loquitur de cautione præstita executoribus: ex quorum pacto reus habet utilem actionem, sicut ex notarij stipulatione, vt supra dictum est, pet d. l. his verbis cum similibus. & glo. ibi, super verbo conscribat, facit non adhoc, sed ad supr. prox. dictum.

Vers. & d. l. mutus. } Scot. Secundum hanc sententiam daretur eis restitutio in integrum, quæ datur minoribus, iuxta titul. ff. de mino. & C. de in integrum restitut. minor. Sed uidetur contra text. d. §. penulti. ubi mutus capax auditus, quisque potest significare se velle adire hæreditatem suo periculo, id prodest, sicut absens per nuncium. Cum autem comparetur absenti, nõ habetur pro minore, nisi intelligas de habente perfectum intellectum.

Vers. l. Antistius. in fi. ff. de acquirend. hæredit. } Scot. Vbi gloss.

Vers. l. pen. ff. de eden. l. 1. C. eo. tit. ubi dixi. } Scot. Facit clem. 1. de vit. & honest. cler. iunc. glo. uers. publi cè, & personaliter.

Vers. quod clarius procederet, quando lex municipalis &c. intelligitur enim hæc vox &c. } Scot. Alibi tamen Alciat. ridet Accursium libros Dispunctionum. 4. capitul. 9.

Vers. Vincent. Trisbic. } Scot. vide l. si pater naturalis. de adoptio.

Vers. hæc posterior. } Scot. vide l. etiam infantem. de adopt. gloss. d. l. 2. Sed videtur etiam sufficere, quòd ille qui arrogat, non dissentiat. l. neque. de adopt. Facit. d. l. in adoptionibus. licet gloss. final. contrà, in princ.

§. 1. uers. discessus antequam respondeatur uitiat. } Scot. Accipimus ergò interuallum aliud, quàm discessus: at perperam, quia discessus nisi diuturnus, nihil officit: nec per se repugnat stipulationi, vt hic per omnes. Tamen placet opinio Alciati, ut discessus sit contrarius, quoad purgetur reuersione.

Vers. discedendo enim. } Scot. Facit l. is qui se obtulit. in in fi. de re. uendicat.

Vers. l. inter stipulantem. in princ. inf. eod. } Scot. Sed ibi simplex abnutiuum non summouet consensum, sed violat formam, de qua in l. stipulatio ista. §. alteri. inf. eodem, melius in §. si quis alium daturũ. Instit. de inutil. stipul. & d. l. inter stipulantem. uers. nam de se quenque &c.

Vers. cum quis auertitur, & discedit. } Scot. Sed procedit hoc dictum in eo, qui daturus esset: non autem in eo qui esset accepturus, idest, in promissore, nõ in stipulatore.

Vers. quod etiam in contractibus innominatis locum &c. } Scot. Aduerte, quia Bartol. in leg. si cum. fundum. vult contractum innominatum, sicut nominatum, ex interuallo vitiari, post glossam, ibi. Sequitur Alexand. hic, at Socin. contra. Igitur &c.

Vers. in l. sciendum, inf. eo. } Scot. Etiam Bartol. hoc sensit in d. l. 2. in fi. lectu. 2. post gl.

Vers. l. hæc uerba in stipulatione. de uerb. signif. } Scot. Melius probatur in l. dubium. cum glo. C. de repud. & l. hæc uerba. hic alleg. potius facit pro Aret. glo. & Bartol.

Vers. cum dies. ibi fœminino genere &c. } Scot. Si admittamus hoc dictum, sequitur, vt modicus actus extraneus vitiet, contra l. quæ extrinsecus. infra eodem, ubi illa prolatio verborum est actus extraneus, nihil ad stipulationem faciens, vt ibi dicitur: nec tamen vitiat: nec ratio subest, ut distinguamus breuem cantilenam ab alio actu modico, quem satis est obligationi non esse contrarium. d. l. duas. in fin.

Vers. quod grammatici tradiderint. } Scot. vide Bud. in prior. Pandect. annota. l. si necessarius. de pignor. actio. vbi fallitur. in illo Vergilij, Multa dies, variusque labor mutabilis æui, Rettulit in melius, sicut falsus est etiam Calepinus verb. dies. Ambo enim crediderunt, multa, adiectiuum nomen esse, cum sit substantiuum. significat enim multas res, non multam diem.

§. si quis ita. uers. cum uerba ad substantiam stipulationis &c. } Scot. Substantia nihil aliud est, quàm quod quid

quid est. Bald.l.in ementis.col.2.C. de contrahē. emp,vbi multa, quæ faciunt ad infrascripta etiam de forma: & quibus in rebus consistat substantia, velut emptionis.

Vers.si de hoc constaret.} Scot.cum dicto hoc confer.ver. quando enim,ibi,præsumendum videtur &c.sup. prox.& versi.verisimile enim est id agi.infrà,& ad uerte repugnantiam. Sed defendi potest per distinctionem infrà positam,aut peccat forma, aut aliter.

Vers. Non tamen ideo excluditur consensus.} Scot. Immo excluditur per rationem,quam subijcit,licet Aret. non declaret,ita sensit per tex.nostrum,vbi de substantiæ vitio agitur.

Vers.siue peccet in materia.} Scot. Bald. in l.non codicillum.C.de testa.non distinguit inter effectum formę,vel materiæ,vel substantiæ: quarum in aliqua claudicante contractus, vult nec naturalem obligationem oriri:sed fauore liberationis tantùm dari exceptionem doli.§.si acceptilatio.hic alleg.

Vers.l.cum emptor.de rescind.vendit.} Scot. Adde quòd dicitur formæ vitium, quando apponitur aliquid contra naturam actus,Ias.l.hæc verba,num.38.de lega.1.

Vers.Bar dissentit,in d.l.continuus, in prin.} Scot. Alibi tamen consentit,in l.si stipuler.in fi.inf.eod.& ita secum pugnat.adnotaui vtrobique.Adde Bartol. & Ias.§.sed cum nulla.hic alleg.& Bar.in l.si quis ante,de acquiren.posses.vbi intelligit in textu nostro voluisse partes stipulari duntaxat:& ideo non valere aliter,sicut in d.§.cum qui.

Vers.attributa sunt.} Scot.Facit ratio Docto.sup.in rubric.quare stipulatio potius a verbis, quàm a consensu nominetur.Imò vnum,& idem dictum Alc. hic,& Doct.vbi sup.

Vers.l.si id quod aurum.inf.eod.} Sco.vbi valet, quia stipulatio constat ex verbis principaliter,vt sup.non ex consensu,vt venditio. Tamen innuit subesse naturalem obligationem tantum,vt rectè præcedentibus respondeat. Sed dubito: quia ibi stipulatio valet vi sua.

Vers.Alex.Auth.ex testamento,col.1.C.de collat.} Sco.vers. primo,quia text. in corpore clarè, & per directa verba corrigit ius antiquum, q.d. argumentum a contrario sensu fit obscurè, & per obliqua verba. Ergò saltem obliquè exprimitur: tamen obstat versi. item quia videtur etiam expresse colligi ex textu hic &c.q.d.quod expressè colligitur, nō est colligendum tacitè.

Vers.in quo vulgò vox Græca deest.} Scot. Alibi legitur voci,idest,næ,seu,profectò,certè.

Versi.Doct.cap.cum venerabilis,de except.Alexa hic.} Scot. Facit quod notat Abb.c.cum Bertoldus.not.pen. de re iudic.

Versi.glos.l.si cum exceptione.§.hæc aut suprà,quod met.caus. cap.nouit.vbi Doct.de appella.} Scot. Facit quod not. Azo in sum.C.quod met.cau.col.4.in prin.& melius probat, quàm quæ allegat Alciat. vide Alex. cons.95.visis processibus,col.2.lib. 2.

Vers.habet pactum,d.§.si acceptilatio.} Scot. Tamen Bart. reijcit hunc casum ad eos, qui differunt in modo constituendi.

Vers.l.diuus, in princ.de vsu & habit.} Scot. tamen hic minus,idest vsus comprehendit,plus, idest, vsumfructum.in l.via.contra est.& facit contra primum casum d.l.diuus.& pro secundo.d.l.via. §.si stipuler.inf.hac.l.

Vers.separatur omnino contractus a transactione est.} Scot.& potest hæc ratio tollere contrarium, quod format Castrens.in d.l.si causa.

Versi.l.si seruus legatus,§.si seruus alienus.de leg.1.} Scot.cui respondet Ias.hic,& Dec.in c.cum super, in fi.de offic.deleg.

§.Si simpliciter.versi.Bal.l.ea quidem.C.de accus.} Scot.col. 3.nu.13.in definitio.coniecturæ,& col.4. num.21. versi.notorium naturæ &c. ex duobus dictis Baldi in diuersis locis, facit vnum Alciat. Ad vltimum, quòd ex coniecturis præsumptum certum nō est. adde Bart.in l.fi.de vsufr.vbi dicit, quòd verisimile non est certum. & sic concordat cum Baldo in definitio.coniecturæ.d.col.3.nu. 13.

Vers.glo.l.1.C.quo.appel.} Sco.Concordat gl. d.§.quod si actor,verb.pro confesso.

Vers.quod alibi declaraui.} Sco. vide Bud.in prior.anno. in Pandectas,de nautic.fœnor.& in poster. Alci. lib.2.Parerg.c.23.

Versi. d. §. diem.Bart.l.denunciasse &c.} Scot. vide Bald.l. quid ergò.§.ait prætor.per illum tex.sup.de ijs qui not.infa.

Ad l.si mihi, & Titio. 110.

Vers.quam non decrescendi tractari.§.fi. Instit. de stipul.seruo.} Scot. Clarius in l.1.§. communis seruus duorum. versi.perinde habeatur, ac si &c.inf. de stipul.seruor.quam allegat Alex.hic,col.2. ad fi.licet Ias.3. not.intelligat in iure accrescendi.

Vers.Litem quamuis,§.si vsus commun diuid.} Scot. Adde l. si fundus in dotem.solu.matrimo.

Vers.sed quid si in casu &c.} Scot.vide Bal.l.a.C.si liber. Imper.Soc.inf.alleg.col. 2.in prin.

Vers.coniunctio enim hac &c} Scot. re, verbis autem disiunctio,§.si eadem.Inst.de leg.cum gl.uerb.disiunctim.l.re coniuncti,de leg.3.

Vers.tamen ex numeratione &c.} Scot. vult igitur Alciat. sicut etiam suprà versic. legem enim nostram &c. hanc legem tam in non lucratiua,quàm in lucratiua causa locum habere.Sed Bart.in fi.1.col. aliud innuit.

Versi.ego uerò,quia tali casu cessat &c.} Scot. Tamen hæc ratio periculosa est, quia usufructus in contractu recipit ius accrescendi:& sic contra regulam alteri stipulamur.

Versi.Idemque Castrens.hic eam non sequitur. Scot. Mihi uidetur oppositum.Nam dicit expressè, accipi hæredes pro liberis:& subiungit,vel pro se,& liberis, & hæredibus,& requiritur, quòd saltem in modicum sint hæredes &c.quasi in superiore casu, cum dictum est,pro se, & hæredibus,idest, liberis, hoc minimè requiratur. Quæ interpretatio & plurimū verbis conuenit, quæ videntur aliter intelligenda non esse:& facit ne secum pugnet. Facit quod notat Bald.l.fi.num.11.C.vnde liber.hæredis appellationem, pro filijs in feudis accipi.

Versi.Quia feuda sui natura ad dominum &c.} Scot. vide Alciat.l.filiusfa.§.diui.uers.sed tamen non videretur hæc commoditas &c.

Versi.d.c.1.ad fi.de benef.fratri.} Scot. Adde Alexand. consi.

consi. 103.col.pen.in fi.lib. 1. De his verbis Bal. l. 1.C.de donat.cau.mort.

Versi.si tamen ita sentit.} Scot. expresse sentit in d. l. fundum.

Versi.Spec.de loca.§.nunc aliqua. uersi. 69.} Scot. Adde l. cum ita.§.in fideicommisso. uersi. post eos omnes extinctos, sup.de leg. 2.

Versi. Abb.consi. 103.in 2.} Scot. Abb. loquitur in dictione, amborum. vnde Iaso. dubitat de decisio. Specul.

Versi.c. 1.§ porro.de success.feu.} Sco. Adde c. 1.de eo qui fin.sec.agna.vbi non intelligitur, quasi nouum, nisi exprimatur.

Versi.in re, quæ maiorum fuit.l.si in emptione &c.} Scot. Adde l.congruit.C.de loca.præd.ciuil.lib. 11.

Ad l. ita stipulatus. 115.

Versi.in speciem quidem aliquatenus valere.} Scot. obstat l. in conditionibus.de contrahen.empt.vbi emptio imperfecta nulla est, nullamque in speciem valet. Ad idem l.quod sæpe.§.illud.eo.tit.

Versi.l.fi.§.si a socero quæ in fraud.cred.} Scot. Adde glo. & Doct.l. si duo.sup.de acquir.hæred.Alcia.l.qui Romæ, §.fi.inf.eo.

Versi.siue stricti iuris.} Scot. Allega tu d.§.Labeo.Alex. hic col.ult.in prin.

Versi.l.quamuis Bassa.C de vsu.vbi Castrens.} Scot. vide tamen l.cum quidam.§.si pupillo.de vsur.

Versi d.l.rescriptum,§.si pacto.} Scot. qui §. loquitur in liberatione tantummodo.

Versi.commotus sit vulgari illo argumento.} Scot. quo Bal. vtitur in d.§.si pacto.col. 3.

Ad l. qui Romæ. 122.

§.*Duo fratres,versi.itemque a dolo.l.igitur.§.1.de libe.caus.*} Scot. vide Azo.in sum.C.in quib.cau. in integr.restit.non est necessa.col. 2.versi.nec obstat,quod dicitur, ff.deposi.&c.Sed illud non omitto &c. & C. de iudic.col.3.in prin.

Versi. quando compromissum illud pœnale ex necessitate statuti &c.} Scot. in ciuitate nostra inter affines affinitate præsenti,vel præterita fit,& inter vicinos,sed, non pœnale.Si ergò compromittatur cum pœna adiectio pęnæ erit voluntaria: nec habebit locum hæc quæstio.

Versi.quæ ex necessitate legis,seu statuti &c.} Scot.in statuto vide contrarium per Celsum in addit. ad Lanfranc.Orian.in c.quoniam contra.de probat.ver. expensæ.col. 2.

Versi.directò repugnet.} Scot. vide l. pen. de confess. & simile in attestationib. per Alex. l. diuus.col. 2,de re iud.

Versi.§.nihil commune,col. 12.de acquir.possess.} Scot. Azo in sum.C.de ordi.iud.nu. 4.

Versi. si enim ratione processus tantù in Summarium &c.} Scot. vnde super quæstio.incidenti, quæ respicit processum, pronunciatur: super ea verò, quæ respicit merita causæ, non pronunciatur. Bar.l.a procedente,C.de dilat.l. 1.C.de ordi.iudic.

Versi.licet non careat scrupulo.l. fundus qui locus &c.} Scot. Adde not.per Barto.hic q. 6.ad fi.vbi tenet videri renunciatum fideicommisso, quoties dictum est, Renunciamus omni iuri, quod in his bonis habere speramus: nullaque alia spes habendi iuris alicuius nisi fideicommissi subest, per l. 2.ff. de libe.& posth. cuius regula concurrit cum regula l. fundus qui locatus. Miror nec Imolam, nec Alciatum meminisse Bart.faciunt quæ ponit Alexan.hic in 5.q. Bar.Alciat.in s. 6.ampliatio.

Versi.aliud regulariter esse.l. 1.in fi.ad municip.} Scot. Adde l.ius singulare.de legibus Azo in sum. C.quan.int. pupil.&c.

Versi.competat ius fideicommissario.} Scot. vt euictionis. vnde ei renunciatum censebitur, vt per Bal.d.c. 1. col. 2.ad fi.

Versi.hic non repeto.l.eius,si cert.peta.vbi dixi.} Scot. ibi tamen videtur etiam huc remittere, seu dicere hic a se dictum fuisse.

Versi.l. 1.de procur.d.l. 1.quemadmo.testa.} Scot. quæ ll.nihil probant, quicquid sequantur omnes, vt adnotaui ad Iaso.

Versi.probabilem spem haberet,l. 2.de statulib.} Scot. & sic non erit speciale ibi secundum Alciat.

Versicul. Alex.consi. 280.in 6.} Scot.l. 2.C.de lib. & posthum. vbi Bar.

Versi.efficiatur irritum.l. 1.de iniu.rupt.} Scot. Tamen dubito, arg. l.Seius,& Augerius, sup.ad l. Falcid.

Versi. & alij sequuntur Alex.hic.} Scot. & consi. 21.viso compromisso &c.in fi.uol. 5.

Versi.per glos.c. 1.verb. contractum, de restit.in integr.lib. 6.} Scot. quæ glos. loquitur in ecclesia læsa, vt hic ēt, vbi se remittit: & nihil sibi remittitur, vel aliàs acquirit ipsa. Tamen dubito de illo dicto, arg. l. municipibus, de cond.& demonstr.

Versi.sed quid si simpliciter quidem facta diuisio proponatur, verum facultas alienandi &c.} Scot. Nota quòd censetur renunciatum secuta alienatione, quando data facultate alienandi fit aliàs simplex diuisio. Ergò in diuisione aliàs prægnãte non est curandum de secuta, vel non secuta alienatione.

Versi. sunt tamen aliqui casus &c. & primus est, si re. &c.} Scot. vide inf. 4.casu, vbi addidi.

Versi.quod in Iasoniano casu fuit.} Scot. vide Bar.l. Imperator, §.fina.versi.secundo casu, quando fuit rogatus &c.sup.de leg. 2.

Versi.quæ in re aliud Socino visum est.} Scot. Socin. sequitur Parisius cons. 46.lib. 2.col.ult.Rip.hic. 8. q. qui tamen si nihil aliud esset in testamento, quod reseruari posset, relinquit cogitandum.

Versi.sed & si alienatio non titulo singulari &c.} Scot. Idem quod hic, tenet tom. 2. Respons.lib. 5.resp. 141. & tom. 3.lib. 9.resp. 102.in 1.impress.est resp. 561.

Versi.in hæredem extraneum facta sit.} Scot. Intellige per testamentum, vt infrà colligitur versi. cum testatoris personam.

Versi videtur actionem fideicommissario dandam.} Scot. Curt. sen.cons. 4.col.pen.uersi.non obstat etiam secundum principale &c.vult actionem dari fideicommissario ad rem, contra hæredem possessorem, siue ex testamento, siue ab intestato, si contra eum poterat agi ad precium secuta alienatione. Quòd si non poterat agi ad pretium secuta alienatione, nec possit agi ad rem contrà hæredem, tanquam in quem dicatur secuta alienatio.

Versi.debet posse reuocari.} Scot. In impressis lectionibus legitur, deberet posse reuocari.

Versi.Curt.consi. 63.} Scot. In impressis libris legitur, Curt.sen.consi. 63.

Versi. nec ad subsidiarium &c. } Scot. vide Bal. in Authen. contra, rogatus, num. 9. & seq. C. ad Trebell. Sed sicut vult Alciat. tom. 3. Respons. li. 9. respons. 36. sub num. 11. testatorem prohibentem alienationem, intelligi etiam testamentariam prohibuisse ad onus (nam prohibitiones alienandi, & fideicõmissa sunt onera: vt per Ias. in l. filiusfam. §. diui, in prin. de leg. 1.) quare non fortius diuidentes, dantes facultatem alienandi, debent intelligi dare facultatem alienandi per testamẽtariam dispositionem, ad fauorem. c. odia. de reg. iur. l. cum quidam. ff. de liber. & posthu.

Vers. cum omnes hic fateantur. } Scot. In impressis libris legitur, cum enim omnes hic fateantur.

Versi. ab ipso vendicari debeat. } Scot. In impressis legitur, ab ipso vendicari queat.

Versi. sed quid si fideicommissum. } Scot. vide in repet. Ias. verb. fratres, nisi fallor.

Versi. magis credo c. 2. de sponsal. } Scot. Addo Alex. consi. 125. col. 2. versi. secundò, quia iura. lib. 1. Dec. in c. cum accessissent, col. 4. uersi. secundus casus &c. de constit. vbi ponit simile.

Versi. clarum est praestari euictionem. } Scot. l. si permutatio nis. C. de euictio.

Vers. aliàs Salyc. sequor, arg. l. si post perfectam. C. de euictio. } Scot. Alciat. dixit in voce, per banc l. si post perfectam solere fieri cautelam ad differendam solutionem pretij per subiectionem litigatoris. De quo per Bald. in l. non idcirco. C. de contrahend. emptio.

Vers. sed numquid saltem respectu rei &c. } Scot. vbi non renuncio rei propter ipsius emptionem, quin habeã titulum veterem: multo minus hæreditati, in qua hæc continetur.

Versi. nec eius quidem rei respectu d. l. fundo. } Scot. vbi non renuncio rei, licet alio titulo eam accipiam, quàm quo mihi relicta est: nec hæreditati, licet rem lega ti titulo ex alio testamento accipiam purificata conditione.

Versi. etiam talem diuisionem fieri posse receptius est. } Scot. sed periculosum hoc videtur: cum traditum sit, vni ex pluribus emphyteutis tota re adiudicata, requiri consensum domini, ac laudatiuum solui. Ias. d. l. fina. & hic, colu. fina. versi. hinc infertur &c. & dominum debere præferri, si velit tantundem soluere.

Versi. at hic nouus non est. } Scot. Immo respectu acquisitionis partium coempbyteutarum.

Versi. c. 1. de alie. feu. pater. ubi Bald. } Scot. quem vide c. 1. de eo qui fi. sec. agna.

Ad l. quod dicitur patrem. 130.

Versi. ecclesia enim emphyteusim concedit, vt canonem annuum recipiat spe considerationis salua. } Scot. contrarium per eundem Alciat. in l. filiusfa. §. diui, ff. de leg. 1.

Scholia Fed. Scot. Iureconsi. &c. Ad Tomum Primum Andr. Alciati, secundum impressos libros ab Isinginio, de verb. signifi.

LIBER PRIMVS.

Colum. prima uersic. spectanda est. } Scot. Quæ si inuitis nobis intelligi posset, verbis omnino non vteremur: sed quia intelligi non potest, verba ideo reperta sunt, non quæ impedirent, sed quæ indicarent voluntatem Cic. in oratio. pro l. Murena.

Col. 5. versi. lex est in municipio, quicunque in palatio sanguinem fuderit. } Scot. Canriuncula lib. 1. de offic. iudic. citatur (inquit) & protritum illud exemplum statuti Bononiensis, Capitale sit sanguinem in palatio fudisse. Chirurgus cuidam in palatio venam aperuit: accersitur capitis. Bart. scribit magnam fuisse contentionem. Cuius verbi me suppudet: cum ea res, vel a mulierculis ex sensu communi definiri potuerit. Hæc ille. Ridet etiam Coras. lib. Miscell. iut. 2. c. 18.

Col. 10. versi. item lex: victus victori &c. } Scot. inf. col. 3. contrarium.

Versi. lex ait: vxore præmortua &c. } Sco. infrà colum. 3. & colum. 5.

Col 12. vers. veluti cũ verba legis municipalis tàm ampla &c. } Scot. sup. col. 3.

Vers. idem si diceret. Mortuus &c. } Scot. sup. colum. 3. inf. col. 5.

Versi nam & si victum victori &c. } Scot. sup. col. 3. contrarium.

Colum. 19. versi. sic quamuis filia de dote, nisi ex consensu patris agat &c. } Scot. Vtitur verbo, nisi, sine negatione, non, præcedente, vel sequente. Quod puto vel vitio typographi, vel autoris incuria accidisse: etsi Connanus nitatur defendere benè dictum. infrà præcedit, col. 7. & 8. & alibi.

Col. 24. versi. & tamen episcopis &c. } Scot. Facit infrà columna 3.

Colum. 25. versi. sed & procurator. } Scot. Facit supra columna 3.

Ad lib. 2.

Col. 7. vers. sic & testator apposita &c. } Scot. vide inf. latissimè, lib. 3: col. 74. & seq. & aliter quo ad effectus legitimos per subsequens matrimonium, & columna 82.

Colum. 8. versi. nec enim verisimile est. } Scot. vide add. ad Abb. in c. nisi essent. de præb. col. pen.

Col. 13. versi. beneficiaque natura limitabit aliquid &c. } Sco. Sed alicubi legitur, limabit.

Ad lib. 2.

Col. 8. versi. quid si per subsequens matrimonium? } Scot. supra lib. 2. pag. 43. breuibus, & malè. inf. col. 82.

Col. 13. vers. sed & hac opinio } Sco. vide inf. col. sequen. versi. sed & si, vbi ponderat geminationem.

Col. 14. uersi. sed & si in legato &c. } Scot. vide suprà col. præced. vbi eleuat geminationem.

Col. 15. vers. vt ea in quæstione. sup. &c. } Scot. sup. col. 74. & 75. & lib. 2. col. 43.

Ad lib. 4.

Col. 5. vers. Honorius, leuato velo &c. l. pen. C. de naufrag. lib. 11. } Scot. vide glos. & add. c. cupientes, de elect. in 6. & Menoch. tract. de arbitr. iudic. lib. 2. centu. 3. casu 297. vbi refert Mag. lib. 2. Miscel. ca. 13. sed considera eum loqui sine autoritate, item quod iudices literis, N. L. significabant, nõ liquere sibi de causa, non autem veli obductione. Vidi tamẽ hic tempestate Petri Aloysij Ducis primi, obduci velum, cum consiliarij auditis aduocatis vellent conferre de responsione inter se, ac deliberare: deinde

de reduci cum vellent dare responsum. Ita etiam fit Venetijs.obtendunt enim tabellas ligneas deliberaturi,deinde eis amotis respondent.

Col.6.uersi.ortum ex historia &c.} Scot.vide Franc. Bal. in Commenta.in ll. 12. tabul. in prin.de Ephesijs contra Hermodorum.

Col.7.versi dixit Accursius glo.l.Papinianus &c.} Scot.vertere vela,funem reducere,similia.

Col.8.uersi.Prolepsis, quædam anticipatio &c.} Scot. c. institutum.c.sic quippe.27.q.2.

Col.9. versi.extat & facetus &c.} Scot. emit, lege coxit; enim,lege coqui: quamquam verisimilius est ipsum autorem errasse memoria lapsum; quàm typographum.

Colum. 11. versi. filium exhæredauit l.cum quidam.C. de leg.} Scot.vide Spieg.in lexico,verb. iurisconsulti nonnunquam.vide §.est quoque quoddam, vbi glos. in auth.de nupt.§.si verò relinquens.in authen. de monach.vbi glos.& in §.quod si quis,in auth. vt ij qui oblig.l.si creditores, verb. commendet, ff.de priuileg.credit.

Col.18.versi.sed nec Vlpianus, puto, negaslet.} Scot. vt l. 1. de tab.exhib.

Versi. quasi Vlpianus Aethiopum leges interpretetur.} Scot. Hoc tamen videtur confundi per l. 1. §. idem Labeo scribit,ff.de aq.cottid.& æsti. vide etiam Forcatul.lib.de penu iur.ciuil.c. 3.

Col.22.vers. vox nusquam alibi a me lecta.} Scot.sic negat a se lectam hanc vocem, inf.l.inter diuortium;ibi tamen legit fribusculum.

Col.vlt.repedare.} Scot. vtitur l.12.tabul. item Lucret.

Scholia eiusdem Ad Alciatum in Librum Quinquagesimum Digestorum.

De verbo. & rer. signifi. Tit. 16.

Ad Rubricam.

Vers.1.Cum inuenta sint verba,vt dicentis &c.} Scot.l. Labeo.de supel.lega.c.is autem.22.q.2.d.l. Labeo al legat Alciat sup.lib.1.in prin. vbi hoc idem dicit: & ego addidi ex Cicerone.

Ad l. 1.

Versi. 1. quia articulus &c.} Scot.Hoc esse, quia τίς Græcè,quæ est,quis, Latinè est communis generis, vt ait Tiraq.tract.de retrac.§ 1.glos.9.num. 214. Et vide Bald.in l.si quis,in tantam.colu.2.C. und. vi. vbi de Ricardo Salyceto,qui Florentiæ condemnatus fuit in 9.libris in syndicatu, quia contra hãc l.1.iudicauerat.

Ad l. 2.

Versi.quod vespere non ita vegeti &c.} Scot. vide Mantuã apophtheg. 454.

Ad l. creditores. 10.

Versi.vt Accursius,& cæteri existimant:quod ego non probo.} Scot. vide eundem infrà eod. l. pecuniæ verbum. §.vlt.

Ad l.nihil est aliud. 24.

Col.3.versi.absurdumque esset toties.} Scot. Idem Bellon. in supputat.

Ad l. ager. 27.

Versi ager ab agendo dicitur &c.} Scot. Quam etymologiam vituperat Quintil.Inst.orator.1.c.10.

Ad l. pratum. 31.

Vers.Alb.in dict.} Scot.vide Sylua.consi.76.

Ad l. minus. 32.

Scot. Idem de minimè.& vide Ferretum in l. vbi autem.num. 11.& seq.ff.de verb. oblig.eaque reprehende, quia in ea municipali seruatur vis comparatiui. vnde non debet locum habere vbi hæc dictio non habet vim comparatiui.& perpẽde vers. id tamen &c.vnde si aliam &c. cumque dicit contrahentium,intellige,& legislatorum.& vide inf.l. verbum amplius, & l. si ita, vbi Alciat. videtur sequi, quæ sup.dixi reprehendenda.

Ad l. ostentorum. 38.

Vers.sed antiquos indifferenter his verbis vsos verisimilius est.} Sco. & apparet ex hoc textu,vers.duo genera &c. vnum quoties.vbi ostentum pro monstro.

Vers Hoc & demonium meridianum in Psalmis appellatur.} Scot. Ouid.lib.4.Fastor.Nec dryadas, nec nos videamus labra Dianæ: Nec faunum medio cum premit arua die.

Ad l. subsignatum. 39.

§. Attestari, versi. videtur enim vtrunque verbum eiusdem significationis esse, de qua re infrà &c.} Sco.inf.l.prox. nu. 12.vbi dissentit ab his,quæ hic scribit: vulgque veriorem lectionem esse detestari.

Ad l. detestatio. 40.

§.Serui,uersi.vt etiam Græco epigrammate &c.} Scot. Distichon Græcum Naso in Fastis, ita Latinum fecit:Rode caper vitem, tamen hinc cum stabis ad aram in tua quod spargi cornua possit,erit.sed Alciat.non meminit Ouidij. Quapropter qui non meminisset versuum Ouidianorum,tribueret translatos ipsi Alciato.

Ad l. sæpe ita. 51.

Sub num. 8.uersi.gentis nomen agnatos,& cognatos continet.} Scot.Hoc non placet,cum iuncti per fœminas nõ eodem inter se nomine sint.

Ad l.impensæ. 79.

Vers necessaria existimantur.Bart. &c.} Scot. l.ali.non,an. & vide Petr.de Anchar.consi.381.

Versi. nisi sint impensæ &c.} Scot. Hanc exceptionem non intelligas de malæ fidei possessore, qui in restitutione fructuum deducit has impensas: quia fructus intelliguntur deductis impensis. l. fructus, ff.solu.matrim.

Ad l. inter stuprum. 101.

Verb indifferenter.Alibi lex Græcè &c.} Sco.vide sup.di.4. col.2.in fi.

§. Serui,versi. sed etiam filijs feminino genere.} Scot. inf. l. quisquis.

Ad l. τέκνων &c. 1.

Natorum appellatio. 104.

Alciat.lib.3.Dispunct.c.10.ait hic agi de significatione vocis Græcæ,non autem de Latinæ: ideoque argumentum efficax hinc deduci vix posse.

Ad l.sequester. 110.

Vers hincque apparet errare magistratus, qui sub prætextu, vt iurgijs &c.} Scot. De iudice non debente se eligere.Tiraq.tracta.de retract.tit.2.§.4.gloss.7.in prin.

Ad l. quisquis. 116.

Versi. natis enim filiabus.} Scot. suprà l.inter stuprum, §. ult.

Ad

Ad l. hostes. 118.

Vers. vt Scythæ, quos Tartaros vocamus. Scot. Aen. Sylu. in episto. ducit Turcas ex Scythia. Plin. lib. 6. ca. 7. ponit Turcas circa Mæotim paludem Scythicam seu lacum. meminit Pomp. quē citat Calc. verb. Thussagatæ. Idem ergò omnes, quòd scilicet, est gens Scythica. Alciat. tamen ex Perside ait Turcas prouenisse, qui orientale euerterunt imperiū.

Ad l. spadonum. 128.

Vers. fine quia naturaliter fine testibus progeniti sunt &c. Scot. De quibus eunuchis habes Matth. c. 19. & de factis ab hominibus: de quibus & hic agitur, vide Leuit. c. 22.

Vers. qui igitur coire queunt, hi & vxorem &c. Scot. Iuuē. Satyr. 1. cum tener vxorem ducat spado.

Vers. fuere autem apud veteres eunuchi aliqui insignes uiri &c. Scot. Adde Phutipharem eunuchum magistrum militum Pharaonis apud Mosem. Gen. c. 37. vbi vide Steuchum.

Vers. Qua ratione introductum arbitror &c. nā verisimile &c. Scot. Deest in impressis vox, nam. & cum lex ipsa ponat rationem, non est alia quærenda. Pro qua tamen alia facit Cic. in epistolis ad Brutum de liberis Lepidi.

Ad l. quæreret aliquis. 135.

Scot. Cur monstrosi partus, Aristo. de parti. anim. cap. 4.

Vers. cum Thales in Periandri armento &c. Scot. vide Cę pol. in l. ostentum. suprà eod. Vbi taxat Calabros de hoc vitio, quod Theologi vocant bestialitatē: & admittit nasci posse ex homine, & bestia animal.

Vers. quod ex Iulio Materno &c. Scot. Qui etiam de sedigitis: quorum inf. meminit.

Vers. nam & Hippocrates mulierem &c. Scot. vide Cæpol. l. ostentum. sup. eod.

Vers. quæ ratio vt quandoque vera sit &c. Scot. De causis similitudinis adscendentium, & descendentiū, & aliorum, Aristo. de parti. anim. lib. 4. c. 3. Lucret. lib. de rer. natur. Ioannes quoque Picus libro 3. in astrologos, refert ex Aristotele, si quis pro parentum seminibus filius non effigiatur: & inde ducat suam similitudinem, monstris esse annumerandū. vide Galen. lib. de Theria. & lib. de hist. Philoso. & lib. de sperma. & Texto. in Offic. tit. de ancillis.

Vers. frequentius tamen accidere &c. Sco. Catull. in epitha. Sit suo similis patri Mallio: & facile inscijs nosciteur ab omnibus: & pudicitiam quæ Matris indicet orc.

Vers. quod & Plumbini Dux &c. Scot. Idem Alciat. narrat hoc reg. 3. præsumpt. 27. præsumpt. col. 3.

Vers. qui senis fuit digitis. Scot. vide Reg. 2. c. 21. Volcatius qui scripsit iudiciū de Comicis, quia Sedigitus, fuit dictus Sedigitus. Horatij filiæ sedigitæ. Crinit. lib. 3. de poet. lati. c. ult.

Vers. vel tribus testib. Scot. Audiui Rodomontem Gōzagam fuisse tritestem. Idem habuit & solidum os pro costis, quemadmodū alius nominatus a Textore, tit. de miracu.

Ad l. Ter enixa. 138.

Scot. Tamen quæ semel vno partu tres, vel duos filios edidit, ius liberorum non consequitur. Paul. li. 4. sentent. tit. de intest. success. vide Duar. vbi inf.

Vers. Hodie tamen & Honorij, & Iustiniani constit. Scot. vide Duar. lib. 1. capit. 40. anniuersa. Dispu. vbi dissentit.

Vers. Præterquam cum verba legis actum percutientis respiciunt &c. Scot. Quid in tormento ferente plures glandes?

Ad l. ædificia. 139.

§. *Perfecisse. versi. Qua in re cum ego impeterer &c.* Scot. vide eundem Alciat. tom. 1. Respons. lib. 2. respōs. 13. vbi latissimè agit de hac materia in hac causa propria.

Ad l. non est sine liberis. 148.

Versi. liberi etiam de vnico filio dicitur. Scot. vide Gell. lib. 2. ca. 13. qui affert dictum Sempronij A sellionis, qui de vnico Sempronij Gracchi filio liberos dixit. Viues in lib. 16. c. 40. de ciuit. Dei. Turpilius in Epiclero, In Caliphonis nunc te miseræ liberū. in fragm. ex Turpil. & est acusatiuus singularis, pro genitiuo plurali, secundum Nonium. M. Varro in Menippæis, Sed o Petrulle, ne meum taxis liberū. Terent. in Hecyra, de vnica filia, Suos cui liberos committeret.

Ad l. hominis. 152.

Versi. Ridiculi sunt antiquiores Græci, dum nescio quem Adamum finxerunt cœli, & terræ filium &c. Scot. videntur hausisse a Mose, vt alia multa. Vide Tiraq. in commen. l. si vnquam. verb. susceperit liberos. sub num. 154. C. de reuoc. donat.

Ad l. inter donum. 194.

Scot. μαίωτρα, obstetricationis præmia. Lexic. Græco latinum. Læmuschaton præ nium vincentium in gladiatura. Calep. vide aliqua apud eundem li. 2. Parerg. c. 26.

Ad l. cum in testamento. 202.

Vers. non licet minus &c. si amplius &c. Scot. Facit illud Ouidij, lib. 2. Fastor. Nec maiora veto: sed & his placabilis vmbra est.

Ad l. Mercis appellatione. 207.

Col. 3. versi. an literatus pædagogus vilis sit? Scot. Huius artificium dicitur in l. duo societatem. ff. pro soc. Spieg. in lexi. verb. artificium.

Col. 4. scribit Aemilius Probus, apud Graios &c. Scot. vide Tiraq. de nobilit. c. 34. nu. 50. vsque ad nu. 53.

Versi vetari eum in decurionibus esse. l. eos. sup. de decur. Sco. vide Tiraq. de nobil. c. 34. nu. 48.

Ad l. cedere diem. 213.

§. *æs alienum, versi. vt ἀντίφρασις appositæ sint &c.* Scot. vide eundem Alciat. lib. 2. Parerg. c. ult. Calep. ver. materia.

Ad l. fi. 246.

§. *Restituit. vers. scribat Iustinianus quantum velit &c.* Scot. vide Neuiz. in syl. nuptia. char. 111. in paru. seu antiq.

Vers. offusas per hosce Graculos tenebras. Scot. Qui inuidia tacti ex latinis citata loca in Pandectis non reliquerunt.

Scholia Fed. Sco. I.C. &c. ad Tomum secundum Dispunctionum Alciati.

Ad episto. nuncupatoriam.

Vers. in legibus ipsis si quod verbum excidat, vel malè percipiatur

tur, maximum &c.} Scot. Quò pertinet illud Ouidianum, lib. 1. Amo. Atque eadem ſponſum conſulti ante atria mittis, vnius vt verbi grandia damna ferat.

In Librum Primum Diſpunctio.

Ad c. 28.

Scot. Hotoma. reclamat Alciato in comment. verb. iur. verbo, cognati propriè.

In Librum Secundum eiuſdem.

Ad c. 6.

Verſi. malim vnam. } Scot. Non probat hoc ſecum pugnans. lib. 1. Parerg. c. 18.

Ad c. vlt.

Quin & idem rurſus quid eſt quòd negligenter &c.} Scot. Aliter paulò legit Bud. in annota. l. tali, §. ſocer. ff. de iur. dot. & vtrouis modo legas, apparet Ciceronē applicuiſſe verbum, hæc, diſtantiorib. verbum autem, illæ, proximioribus. Rectius Bud. quàm Alciatus. vterque verò malè legit coniecta, pro deiectis, & ſup. ſanctæ, pro ſanctè.

Verſi. illa ſunt &c. hæ ſeruantur &c.} Scot. In meo Cicerone legitur, hæc ſunt, item non hæ, ſed illæ ſeruātur; item non coniecta, ſed deiecta,

In Librum tertium eiuſdem.

Ad Proœm.

Verſi. hunc librum.} Scot. De opere plures libros habēte contra obſeruationem Vallæ facit hic Alcia.

Ad c. 3.

Verſi. Honorij, & Arcadij Impp. l. ſi. &c.} Scot. inf. c. 6. tribuit Conſtantino.

Verſi Iuuena. Nam placet Vrſidio lex Iulia.} Scot. ibi meo in codice legitur, ſed placet.

Ad c. 6.

Verſ. Tertinus caput fuit, vt quod vir vxori &c.} Scot. vide aliud caput lib. Parerg. 2. c. 26. in fin.

Verſi. Conſtantini conſtitutione.} Scot. ſup. ca. 3. tribuit Honorio, & Arcadio, & bene.

Ad c. 8.

Sc[illegible]. vide inf. in tres libros. C. ſub tit. de decur. l. quidam ignauiæ.

Ad c. 11.

Scot. vide inf. in tres libros. C. tit. de decur. hic alleg.

Ad c. 16.

Confractores fuerint.} Scot. lege, confar ctores, vel confartores fuerint.

In Librum quartum eiuſdem.

Ad c. 15.

Verſi. vbinam gentium, dis, pro diuite ſingulari numero &c.} Scot. Habes diti, pro diuiti, apud Liui. Decad. 3. li. 6. & Vergil. vel alium in Aetna. ditis pro diuitis apud Terent. in Adelph. act. 4. Scę. 2. in Phormione, In ſeruitutem pauperem ad ditem dari. i. diuitē. imò dis apud Terent. in Adelph. act. 5. Sce. 1. dis quidem eſſes Demea, Ac tuā rem conſtabiliſſes.

Schol. Fed. Scoti. I.C. Ad Commen. Alciat. in tres poſterior. Libros Cod.

In Librum decimum Codicis.

De decurionibus &c. Tit. 31.

Ad l. quidam ignauiæ. 26.

Verſ. Eutropius, atq; Oroſius tanto odio tradunt valentē &c.} Scot. Imò penuria militum adactus tulit hanc l. inquit Bard. in Chronolog.

Verſi. ſcribit Vlpianus, in l generaliter. §. cor.} Sco. vide ſuprà lib. Diſpunct. 3. c. 8.

Verſi. neceſſitatem cæteris.} Scot. legendum, eis: imò, cæteris. Nam ſibi vult Alciat. onerari cæteros, ne eis iniungant aliquid, quo lædatur eorum ſuperſtitio.

In Librum vndecimum Codicis.

De metallarijs &c. Tit. 6.

Verſ. in l. notas, verſi. μέταξα autem Græcis.} Scot. Metaxa ſericum villoſum dici videtur, quod velutum vulgò vocant. Quadam ex parte hanc dictionem referunt Bohemi, qui ſericum tale, axamit appellant. Metaxariorum negociatorum mentionem facit l. fina. C. de pigno. ſerici vſus è Perſis ad Græcos tranſijt, iampridem deſitus. Egnat. in vita Iuſtiniani. Ponuntur hæc in add. Tripert. eccleſ. hiſtor. Nicephori Calliſti ad epito. red. a Caſſiod. lib. 17. c. 32. vide Alciat. lib. 6. Parerg. c. 25.

In Librum duodecimum Codicis.

De prox. ſacr. ſcrin. Tit. 19.

Ad l. iubemus. 4.

Verſ. in ſequentibus verbis &c.} Nota functionis publicæ nomine datos ſolidos duos ex mille ſolidis redditus.

De priuileg. eo. qui in ſacr. palat. mil. Tit. 29.

Ad l. de cubiculis. 2.

Verſ ſed etiam particulam opuſculi &c.} Scot. & apud Papinianum alibi, imò & apud Cic. lib. 1. de legibus

De erogat. milit. anno. Tit. 38.

Ad l. 1.

Verſi. Inde fit bucella Martiali.} Scot. vide Martialē: quia Calep. verb. bucea, vult Martia. vti bucca, pro bucea, vel bucella.

De diuerſ. offic. &c. Tit. 60.

Ad l. agentium. aliàs. §. & eſt notitia.
l. hac ſanctione. 10.

Ver. Plinius li. 11. Antiquitas mirata eſt penſiles hortos &c.} Scot. Ioſeph. libris antiquitatum Iudaicarum, tribuit (niſi fallor) Nabucodnoſori, quem Strabo appellat, Labocodnoſorum.

Scholia

Scholia Feder. Sco. I.C. &c. ad librum Primum Prætermissorum Alciati.

Verb. Album. versi. vt errent qui parietem dealbatum &c. } Scot. Sed perpende pro Suida versum Plauti in Persa, Qui hic albo pariete aliena oppugnant bona.

Verb.cautela,vox omnino barbara non est. } Scot. legitur in Pandectis non semel.

Verb.Camum.versi.ambamnata sunt,quos sapores vulgò dicimus. } Scot. Mercur.lib.1, cap.14 varia lectio.citat Vlpianum.l.si quis omisso titulo.

Verb.Chrysammos.vers. ita lex illa accipienda est,quicquid aliquando &c. } Scot. Alc.se corrigit.

Verb.Elemphoria.versi. vt ab impressa lectione &c. } Sco.& quia. sup. eod.inter personalia describitur munus frumenti,& olei coemendi. Idem fit in l.1.ff.eo.vt mirum sit Accursium vtrobique allegare dd.ll. p contrarijs.

Verb.fascia cruralis.versi.quod vulgò scalfinum &c. } Sco. vn de vulgò dicimus solum caligarum,pedule.

Verb.Lusum alea.versi.vocatur autem hic lusus, cum ducta for te &c. } Scot. Qui lusus est antiquissimus, vt appa ret ex Herodoto loquente de Cyro.

Verb.Synthesis,versi.corruptum arbitror. } Scot. Idem habes in l.Titia cum testamento.§.1.ff.de leg.2.

Verb. sermo latinus.uersi.fuisse enim sermonem qui latinus diceretur &c. } Scot. Facit Varro lib.5.de re rusti.Rustici etiam nunc quoque vjam, veham appellant. Hadr.Cardi.de sermo.lati.verb.etiam nunc. An irent operto capite,an aperto:quod aperto Mercur.de arte gymnastica,lib.3,c.3.& lib.6.c.1.

Scholia eiusdem, ad librum Primum Parerg. Alciat.

Versi.Inscripsi autem opus ipsum,Parerg. } Sco. Accius scripsit tragediam Parerga,inscriptam.

Ad c.12.

Vers.quibus verbis gentem in patricijs esse,in pleberijs,stirpem &c. } Scot. vt dici possit in l.1.de proba.in f.allega. quia genus referri ad plebeios, gentem ad patricios. Hotoman.tamen in comment. verbo.iur.ver bo.gens,& genus,vult accipi,vel pro siue:vt idem significent ambo illa verba.

Vers.itemque nihil ad sanguinis vinculum &c. } Scot. Vnde Cic.lib.1.de Oratore,Gentilitatum, agnationum &c.Iurisconl.sæpe.ff.de uerb.sign.

Ad c.16.

Vers.dedititij erant,qui post commissa crimina &c. } Scot. Vide Politianum in Miscell.c.84.

Ad c.16.

Vers.erat autem Harpocras Aegyptius, qui ciuitatem &c. } Scot. Malè Harpocras.oportuit dicere Harpocrates. Lucretius, Harpocrates Aegyptius ora resignet. Et recentiores reprehendunt medicos trecentenarios, vtpotè nomen principis medicorum proferre nescientes,cum diceret Hippocras, pro Hippocrates.

Vers.quo fit,vt non probem eos,qui in lege Solonis &c. } Scot probat secum pugnans lib.2.Dispunct.c.6.

Ad c.25.

Vers. iudex enim ibi de inferiore magistratu &c. } Scot. in Annot.reliquis in Pandectas, scribit iudicem in l. quisquis. C.si cert.pet.significare præsidem.

Ad c.30.

Vers.præter aequum. } Sco. imò præter eccum,idest, ecce illum,de se intelligens.Vide Connan.libr.1.c.15. commenta. iur.ciuil.

Ad c.38.

Vers.quod ex Aggenio Vrbico. } Scot. Aliàs in libro autoris,scribitur Aggeni Vrbici.

Ad c.43.

Vers.quoniam Hermolaus Barbarus mancipiumea voce &c. } Scot. Quem secutus est Bud.in Annot.in Pand.

Vers.Anabatas dixit, qui aliàs appellantur &c. } Scot. sup. lib.11.C.titul.de anno. ciuil. dicit Andabatarum.

Ad c.45.

Vers.sicut donatiuum. } Scot.vel laudimiæ,arg. Bud. in Annot.sicut latumiæ. Tamen ipse Bud.ait, quos vocant,quasi non vocem eam approbet.

Ad c.50.

Vers.in Nouellis Iustinianus lecticarios,seu decanos appellat. } Scot.Nihil tangit de hoc in locis supra allegatis; idest l.4.l. qui sub prætextu C. de sacrosanct.ecclesi.

In libr. secundum Parerg.

Ad c.2.

Vers.qua Claudius Saturninus adducit. } Scot. ita Haloandrinæ, & Florentinæ Pandectæ. Aliæ,Claudius duntaxat habent.

Ad c.21.

Vers.quo argumento, si tibi quis legauerit ex omnibus caligis suis,illud par &c. } Scot. Facit quod scripsi libr.1. Resp.2.resp.

Ad c.26.

Versic. quæ Cararium apud Cicer &c. } Sco. Vide l.fin.de Cæraroet.chartul.in legib.Longobardorum.

Vers. nisi ea lege, vt bonorum suorum dodrans eius liberis sit saluus. } Scot.ex hoc capite potest videri efficta. l. hac edictali.C.de secun.nupt.vide Alc.in Dispūctio.nisi fallor.Adnotaui ad Iuuen. sed placet Vrsidio lex Iul.

Ad c.28.

Vers.1. } Scot.Vide Hierony.in Catalog.scripto.ecclesiast.verb.Ignatius.

Vers.alij inter eos. } Scot.Vide sup.lib.1.c.23. Hotoma. in commen.verbo.iur.verb. ad bestias.qui & ipse intelligit de obiectis feris. Sed falluntur isti vitupe ratores differentiæ Budeanæ,ut alibi docui.

Ad c.33.

Scot.aliter Conna.libris Comment.iur.ciuil.

Ad c.36.

Scot.vide Asinium l.2.§.prætor ait in fi.ff.de religio. vbi in funebre oratione apud Aegyptios, inter cætera in defuncti commendationem dicebatur in eius persona, Neque depositum reddere nolui.

Ad

Ad c. 47.

Vers. Tradit enim Plutarchus in problematis &c.} Scot. simile Spieg. in lexi. uerbo cucurbitare. Vide de adulter. & de debitis, ex Nicolao, de moribus gentiũ, apud Stobæ. Sermo 44.

Ad c. 50.

Vers. unde & pleraque videmus &c. ὁμαλῶς idest &c. materialiter.} Scot. vide Alc. in l. credere diem, §. æs alienũ ff. de uerb. sign.

Versi. tibi sume} Scot. Caius, presume.

In Librum Quartum Parerg.

Ad c. 1.

Vers. quod vulgò, inquit dicitur filiof. &c.} Scot. simile infr. lib. 12. c. 8.

Vers fac pater ipse tui Priamus &c.} Scot. Aliter transtulit lib. de sing. certa. c. 26.

Ad c. 4.

Vers. & athei.} Scot. inf. lib. 6. c. 27.

Vers. Idem & oratione quadam Iosephus.} Sco. Facit. Io. c. 8.

Ad c. 10.

Scot. uidenda quæ posui ad 8. Odyss. Quod dicitur de dote, accipe & de paraphernis. Ias. l. non hoc. sub nu. 15. C. vn. leg.

Versi quale est illud quod &c.} Scot. & oscula iungit. Nec moderata satis, nec sic a uirgine danda. Ouid. 2. Metamorph. Ariost. in Furioso & Clarius Tibull. quoque, & dare anhelanti pugnantibus humida linguis Oscula.

Ad c. 12.

Vers. quæ uerò ab Haloandro recentior est, recte &c.} Scot. Meus codex Haloandrinus non habet, ut refert Alciat. eum habere: nec habet, ut ipse ait, habere debere.

Ad c. 13.

Vers. Hoc certum te scire volo Plauciane &c.} Scot. Posset intelligi, quod ditescere coeundo cum uetula, est locupletem mori: quia coitus cum anu perniciosus est, testibus medicis. Idque Franciscus Villa noster scribit in quodam libello, seu capitulo, de Lamijs.

Ad c. 14.

Vers. cum ad parandam sibi doctrinam.} Scot. Facit illud Demosthenis, qui ter interrogatus quid esset potissimum in Oratore, ter respondit, pronunciatio; centies ita responsurus, si centies fuisset interrogatus.

Vers. illud autem sciendum, duos fuisse Senecas &c.} Scot. Martialis, Duosque Senecas, vnicumque Lucanum. Facunda loquitur Corduba.

Vers. Magna tamen est hac in re diui &c.} Scot. hic in catalo scriptor. ecclesiast. unius tantum meminit Lucij Annei Senecæ Cordubensis, patrui Lucani poetę, & magistri Neronis, ac stoici: quem facit christianum.

Ad c. 25.

Versic. Pacata demum Italia, & vrbibus munitioribus &c.} Scot. Acutior interpretatio, quàm uerior, ut ostẽdi in rubr. ff. de oper. no. nunc. Ita ipse loquitur aduersus alios inf. lib. 6. c. 16. in fi.

In Librum Quintum Parerg.

Ad c. 8.

Vers. Hodie legitur. Insti. de oblig quæ ex delict.} Scot. ubi aliter de oblato, ni fallor.

Ad c. 12.

Scot. vide gl. in c. statutum. §. 1. de rescrip.} Scot. lib. 6. ni fallor, ubi exemplificat inimicos per Guelphos, & Gibellinos.

Ad c. 15.

Versic. sic apud Arist. ἀρχὴ vna significatione, & principium significat, & finem.} Scot. Vnde caput rei pro fine vulgò accipitur. Hinc caput Trebiæ appellamus locum, quo Trebię finit in Padum fluens.

Ad c. 18.

Vers. ne contra historia legem prosa orationi carmina insereret.} Scot. Hoc de carminibus autoris dici potest, non de alienis. Nam uidemus Herodotum afferre carmina oraculi.

Ad c. 21.

Vers. respondeo, non de ipsis oppidis loquitur Maro. Scot. Hęc responsio nequit sustineri propter illud, Arduus inde Acragas ostendit maxima longe Mænia.

Ad c. 24.

Scot. Aduerte, quia in Paradoxis, & alibi, videtur approbare relationem Hieronymianam, & Iustinianeam, hanc differẽtiam quatuor, & plurium hæredum Falcidiæ in portione legitimæ fuisse imitatũ.

Ad c. 26.

Vers. Præstitit certè Iason nobis omnibus tria maxima.} Scot. Hunc commendat Steph. Forcatul. in Necyomãtiæ dialogir 62. & 79. ad fi. Io. quoque Oldendorps. in suis opusculis.

In Librum Sextum Parerg.

Ad c. 3.

Vers. qui Lacedæmonium pyrxysmate lubricat orbem.} Scot. Mercurial. lib. 1. de arte Gymnastica. legit, prophysinate. Adnotaui ad Iuuenalem.

Ad c. 5.

Vers. Iuuenalis, Nec res atterritur longo sufflamine litis} Sco. Id est, suspensione. Posset etiam exponi, id est, longa sufflatione. Sic dicimus principem insufflare spiritum uitæ liti, quoties eam facit reuiuiscere. Metaphora sumpta ab igne, qui sufflando viuus retinetur: uel a Deo, qui insufflauit spiritum uitæ Adamo. Genes. ca. 2. uel a Christo, qui insufflauit spiritum discipulis. Io. c. 20.

Ad c. 7.

Vers. gastirion idest, ventriale, vas vini Aristophani.} Scot. vulgò, ingastara.

Vers. Cæterum videtur locum accepisse in naui, quo ventri operam &c.} Scot. Hinc vulgo medici ingasterium.

Ad c. 10.

Vers. sed tamen Cæsar &c. Cur non, alteram Aquitani &c.} Scot. Imò hoc dictum probat Vallæ traditionem, quia hic agitur de tribus.

Ad c. 11.

Scot. inf. lib. seq. c. 4.

Vers. etenim inuenta est &c.} Scot. contra hunc agitur quidem pluribus in tracta. Paris. de usu. vide Cæp. in l. etiam aureos nummos. ff. de uerb. sign.

Horatiano prouerbio.} Scot. Improprie loquitur. Neque enim prouerbium est vnius.

Ad c. 16.

Vers. acutior, eruditiorque &c.} Scot. Talis quam facit ipse sup. lib. 4. c. 25.

Ad c. 20.

Vers. Videmus veteri canone &c.} Scot. Hoc dubium est, vt adnotaui in margine ad c. statuimus. hic alleg. Prædeuell. tract. de peste, sub rub. de cæt. ad salubr. ciuit. pertinen. c. 6. dicit Telesphorum induxisse quin quagesimam. c. quinquegesimam. distinct. 4. Petrũ verò quadragesimam. allegat Archidiac. c. sacerdotibus. de consecrat. distinct. 3.

Ad c. 25.

Vers. Metaxam. sic enim legendum &c.} Scot. vide sup. lib. 11. C. sub rubr. de metalla.

Ad c. 26.

Vers. quam corrupto codice Plin.} Scot. non reperi.

Vers. inde deceptis autoribus, qui ibi crediderunt &c.} Scot. si mile de centauris scribitur.

Ad c. 29.

Vers. nempè vt itinera tuta sint.} Scot. Facit l. 1. §. 1. de ijs qui deiec. vel effud. vbi Bald.

Vers. quod ad publicæ viæ tutelam attinet, aduenæ illac transeuntes &c.} Scot. si datur securitas viæ publicæ, quare non fruatur ea quicunque illac commeat? Et si pe regrini delinquunt ibi, nonne fiunt fori illius territo rij, vt puniantur? cur ergò, si delinquatur in eos, nõ fiant eius fori, vt uindicentur.

In librum Septimum Parergon.

Ad c. 1.

Vers. suadet æquitas, vt venditori &c.} Scot. Contra Conna. lib. 3. commentario. iur. ciuil. c. 4. nu. 4.

Vers. consultum eum a Phraote Indorum Rege &c.} Scot. hic Rex appellauit aniculæ iudicium, diuisionem huius thesauri inter partes. adnotaui ad l. Nesennius. ff. de negot. gest.

Vers. ad meliorem transiret.} Scot. vide de tripode a pi scatoribus inuento, Volaterr. c. 20. in princ.

Ad c. 3.

Vers. qua apud puteos &c.} Scot. Caciama ppellant.

Ad c. 5.

Scot. vide Spieg. in lexi. verb. cucurbitare.

Ad c. 19.

Scot. Ariof. in furioso, hanc donationem olim bene, hodie male ait olere. cantu 34. vide etiã in rythmis extraordinarijs additamento cantus. 32.

Ad c. 20.

Vers. quòd nisi locorum &c.} Scot. In his exemplis subest responsus. Ideo Budæ. sequor.

Ad c. 24.

Vers. olim aureos sacerdotes ligneis &c.} Scot. Facit illud Ti bulli, Tunc melius tenuere fidem, cum paupere cul tu stabat in exigua ligneus æde Deus. Et illud Hie ronymi ad Rusticum monachum de Exuperantio Tolosæ episcopo, nihil illo ditius, qui corpus domini in canistro vimineo, sanguinem portat in vitro. Is exhaustus fuerat eleemosynis.

In Librum Octauum Parergon.

Ad c. 8.

Vers. imponite quinquaginta annis magnum diem.} Scot. Facit ad Iobeleum.

Ad c. 11.

Vers. existimauit Ias.} Scot. in causa propria respondit Ias.

Vers. interimquam ..., idest peluis campana &c.} Scot. Aeris Campanici vsum antiquissimum.

Ad c. 15.

Vers. Iasone Mayno hoc longa oratione proceribus persuadente.} Scot. Iste orauit re consummata, quippe pro insignibus. Sed hoc persuasum fuit in initio ab obitu Ioannis Galeacij, confestim ab alijs. Cor. atq; hoc Ticini, illud Mediolani gestum.

Ad c. 88.

Vers. Hodie barbara voce Araldos vocamus.} Scot. Eraldos mauult Aen. Syl. in epist. vbi latissimè de hac voce.

Ad c. 19.

Vers. & quod apud eos est, scriptum facere, seu scripturam &c.} Scot. Forcatulus Necyoman. dialo. 98. accipit pro tabellionatum exercere: & ibi affert exemplum Cn. Flauij.

Ad c. 21.

Vers. qui verò sentes?} Scot. qui pro cur.

Ad c. 22.

Scot. Præter inf. alleg. extat tractatus de strigibus, Ioãnis Francisci Ponzinibij ciuis mei. Item alius magistri Hieronymi Vicecomitis, ad Franciscum Sfor ciam Vicecomitem Mediolani ducem. Item apologia Dodi, contra defensores strigum, cuius meminit Syl. nupt. lib. 5. vide etiam, qui habes, Cypel larij Banegyr. lib. 2. quem probat Ripalta Domini canus Quæsitor hæresum. Arles tracta. de supersti tio. Vide omnino l. vlt. de homic. seruo. vel ministro. in longobar. Carda. in tracta. de subtilitate rerum, quem mihi allegauit Gulielmus Nuceus tabel lio, & causidicus. vide faco. ab Are. in tracta. de po. sitio.

Vers. Nec pransa lamia &c.} Scot. Quod irridet lex Lom bar. sup. alleg.

In librum Nonum Parergon.

Ad c. 4.

Vers. quod tribus longis versibus fecit.} Scot. Longis versibus, idest heroicis, hexametris.

Ad c. 15.

Vers. atqui.} Scot. nusquam reperi apud Cicer. atquin: apud Iurisconsultos semper.

Ad c. 21.

Scot. vide definitiones medicas apud Galenum post indicem. vide eundem lib. 4. de pulsuum differentia. de periculo definitionum.

In librum Decimum Parergon.

Ad c. 16.

Vers. is quandoque scripsit, mirari se quòd manifesto &c.} Scot. Vide Politianum in Nutritiorum nuncupatione.

Verſ. probationis ſpeciebus, quæ per teſtes, per inſtrumenta &c. Scot. vide glo. in rubr. ff. de iudic.

Scholia Federici Scoti Iureconſ. ad libellum Alciat. De ponderibus & menſuris.

In epiſto. nuncup. ipſius libell.

Verſ. Budæo Portioquè traduntur. Scot. Vide Rhemnium Fannium Palæmonem, de ponderibus, & mẽſuris. poſt Cornelium Celſum : quem Alciat. inf. citat.

Scholia eiuſdem, ad annotationes Alciati, in Cornel. Tacitum.

In epiſto. nuncup.

Verſ. Turcarum Regis frater Zyzymus. Scot. Et malè, quia verum nomen eſt Gemes. Iouius lib. 1. hiſtor. ſui tempo.

Col. 2. annot. verſ. Orantibus Florentinis &c. ibi, Meminit Ptolomæus &c. Hoc haberi in vetuſtis codicibus ait Politia. lib. 1. epiſto. 2. epiſt. Leand. verò Albertus in topographia Italiæ, verb. Florentia, dicit picturam quidem haberi in tabula, ſed in contextu Græco nomine deeſſe.

Scholia Fed. Scoti &c. Ad Libros Paradoxorum Alciati.

In librum Secundum.

Ad c. 6.

Sco. Inter Bulgarum, & Martinum de dominio rerum ſingulariũ e quo depoſito. Cag. in proœ. ffor. n. 28.

In Librum Quartum.

Ad c. 12.

Verſ. quaſi Iuriſconſultus, dum poſteriorem hanc refert &c. Scot. Facit inf. lib. 5. c. 17.

In Librum Quintum.

Ad c. 17.

Verſ. non eſt veriſimile iuris auctorem &c. Scot. Facit ſup. lib. 4. c. 12.

In Librum Sextum.

Ad c. 4.

Verſ. & huius rei autorem habeo diuum Hieronymum. Scot. Reprobat lib. 5. Paretg. c. 24.

Ad c. 6.

Verſ. cum adhuc Iuſtinianus nomini eſſem &c. Scot. Ita etiam ſe appellat ſup. lib. 1. c. vlt.

Schol. Fed. Scoti. I. C. &c. Ad Comentarios Alciat. in Libros Codicis DN. Iuſtiniani Sacratiſsimi Principis.

In Librum Primum Codicis.

De ſumm. Trinit. & c. Tit. 1. *Ad Rubr.*

Scot. vide Riuall. in hiſto. iur. § leges ſub num. 78. Rectius a melioribus incipitur. Galen. libello, de inæquali intemperie.

Verſ. vt Hoſtienſ. & Abb. dixerunt c. 1. de conſang. & affini. Scot. Io. ſel. tracta. de benefic. q. 54. nu. 9. Io. Andr. in add. ad proœ. Spec. ch. 2. col. 2. carpit Guid. Sullar. quòd ferè ignarus iuris canonici, voluerit eſſe Epiſcopus: & meritò. Habemus enim text. in Auth. de ſanctis. epiſco. §. ſi qui verò, & ibi no. Bartol. quòd epiſcopi debent ſcire leges.

Verſ. cum principale epiſcopi munus ſit, vt lites dirimat. Scot. c. perlatum. 88. diſtinc. vide Alciat. in l. pupillus, §. territorium. ſub nu. 51. de verb. ſignif. Budæ. in annot. in Pandec. l. vlt. ff. de ſenato. pag. 134. Tiraq. tracta. de nobili. c. 31. nu. 406. in fi.

Verſ. In cæteris verò clericis &c. Scot. vide gloſ. pen. in l. iuſticia. ff. de iuſti. & iur.

Ad epiſto. inter claras. 7.

Col. 5. verſ. ſanè damnat Procopius Iuſtinianum &c. Scot. Hinc apparet eum fuiſſe Chriſtianum, id eſt, non hæreticum.

De ſacroſ. eccleſ. Tit. 2.

Ad l. ...

Verſ. fuit quetunc hac lex &c. Scot. Quod deinde correctum fuit, l. vlt. inf. eo. vbi Alciat. num. 4.

Ad l. nemo apoſtolorum. 2.

Verſ. quandoque trahitur. Scot. Tamen durus eſt ſenſus, propter verbum, humanis.

Ad l. generali. 13.

Verſ. & hæc expoſitio verbis Canonis ſatis quadrat. c. cum eſſes, & ſeq. de teſta. Scot. ad c. cum eſſes. poſſet tolerari iſte intellectus, ſed ad ſeq. non poteſt, quod ſcribitur ad iudices iudicare poſtponentes ſecundum teſtamentum eiuſmodi.

Scholia eiuſdem ad Alciat. in Librum Secundum Codicis.

De pactis. Tit. 3.

Ad l. cum proponas. 2.

Scot. Iudice me fraus eſt conceſſa repellere fraudem. Ouid. vide Neuiz. in Sylnuptia. ch. 76. col. 3.

Ad l. ſi quis in conſcribendo. 29.

Verb. Pedaneos. verſ. exiſtimabunt fortè aliqui ſic dictos. Sco. & male: quia pedarij, vt hic ex Gellio, & alibi. Dic ergò pedaneos, quòd ad pedes tribunalis aſſidebant, vt ſup. 3

De tranſactio. Tit. 4.

Ad l. cum ea. 21.

Verſ. & ſi iuratum ſit prædicta omnia eſſe vera &c. nihil adhuc. &c. Scot. Hanc opinionem dicit videri ſibi veriorem in c. cum contingat. hic alleg. nu. 183. & pręced. & ſeq. contra communem.

Ad l. ſi de certa. 31.

Col. fin. verſ. & Alex. reſpondit. Scot. vide col. 3. verſ. & ſecundum eos, vbi quòd in vim tranſactionis.

Ad l. quamuis. 39.

Col. 1. verſ. ſed Arret. Alex. quæ contrariam receptiorem &c. Scot. Hanc tenet Bal. cõtra eccleſiã, conſ. 371. li. 2.

Scho-

Scholia Fed. Scoti Iureconſ. Ad Commentar. Alciati, in lib. 3. Codicis, Finium regundorum. Tit. 39.

De quinque pedum præſcriptione.

Ad l. quinq; pedum. 5.

Col. 1. verſ. adde quòd quinque pedum exceptioni. } Scot. Vide Spieg. in l. 12. tab. vbi dicit hanc l. ſublatã l. 12. tab.

Col. 4. verſ. quòd ſcilicet publicè interſit ad ſolos milites eos pertinere. } Scot. Contra Ariſto. in Politi. qui minus ait fidendum talibus eſſe.

Col. 5. verſ. ne dominia ſint in incerto. } Scot. videtur hoc probari verbis Tullij aliorſum infrà relatis, char. 3. col. 4. verſ. fundus a patre. Idem per Bald. l. cunctis, ſeu l. ſeq. hanc l. tit. C. fin. regun.

Col. 6. verſ. etiam ſimpliciter exceptionem appellat. l. pen. §. fin. C. de præſcript. 30. } Sco. l. fin. C. in quib. cau. in integ. reſtit. non eſt neceſſar.

Col. 10. ver. Acute tu quidem, clariſſime Comes. } Scot. Alciatus. Comes ob viginti annorum profeſſionẽ iuris.

Scholia F. Scot. &c. Ad Alciat. In librum Duodecimum Digeſtorum.

De rebus credit. Tit. 1.

In epiſto. nuncup.

Verſ. Atteium Capitonem non minus eloquentia, quàm cæteris artibus præditum &c. } Sco. Iuſtinianus Tribonianum laudat ab eloquentia.

Verſ. quem numerum Homeri eſſe iudices arbitrati &c. } Sco. Fuit nulla ſententia ex falſa allegatione. De autoritate autem Homeri. §. item pretium. verſ. diuerſæ. Inſtit. de empt. & vendit. vbi melius allegans Homerũ vincit; & vterq; ſymiſtarum citat Homerũ.

Verſ. Deum oracula verſibus edita fuiſſe. } Scot. Maumethes quoque Alcoranum verſibus ſcripſit, licet inconſtanter poetas damnet.

Ad l. 1.

Sub nu. 45. verſ. quorum interpretatio. } Scot. vide eundem ec. ſp. 65.

Ad l. ſi ego decem. 42.

§. Labeo ait. verſ. Plauti poeta autoritate &c. } Scot. Idem oſtendit in Bacchid. act. 4. ſce. 8.

In Librum Quadrageſimumquintum Dig. ad eundem.

De verbor. obligationibus.

Ad l. eadem dicemus. 4. §. Cato.

Col. 2. verſ. qui egregios de iuris diſciplina libros reliquit. } Sco. Hic eodem Gellio teſte deceſſit viuo patre. Quod oſtendit & Cicer. in Cato. Maio. ad fi. verſ. o præclarum diem cum ad illud &c. vbi facit patrem laudantem defunctum, & appellantem præclarum diem, quo illum diſcedens a vita conueniet.

Verſ. vt proculdubio malè ſentiant, qui Catonem vticenſem hic intelligant &c. } Scot. Qui aliàs Cato minor dicitur. Idem de ijs, qui intelligunt de Cenſorino, qui aliàs Cato maior appellatur. Cice. in 1. Paradox.

Scholia In lib. Alciati de ſingu. certamine.

Ad c. 1.

Scot. Monomachi fuerunt Romanis gladiatores. Vide Mercurial. lib. 3. c. 4. de arte Gymna. & lib. 6. c. 2. Alciat. inf. c. ſeq.

Ad c. 2.

Verſ. alij, vt quas diſceptando controuerſias &c. } Scot. Vide Liui. dec. 3. lib. 8.

Ad c. 4.

Verſ. ex quibus vetuſtiſſimi Longobardi, quoties coram iudice. } Scot. Facit ſup. c. 2. in fi. verſ. alij, vt quas diſceptando &c.

Verſ. cum enim longobardorum duello. } Scot. inf. c. 6.

Ad c. 6.

Verſ. Arma vero ea lege. } Scot. ſup. c. 4.

Ad c. 12.

Ver. ſed & quoties per optionẽ (quem campionem vulgo vocant) nobis &c. } Scot. Inf. c. 18.

Ad c. 18.

Ver. per optionem (quem vulgo campionem dicunt) pugnare debeat. } Scot. ſup. c. 12.

Ad c. 26.

Verſ. Fac pater ipſe tui Priamus ſit fœderis autor, ſacra Ioui &c. Scot. Aliter tranſtulit lib. 4. Parerg. c. 1.

Ad c. 32.

Verſ. Ponè bos procedunt Marchiones, nomen Germanicum, quod perinde valet &c. } Scot. Quid ſi Marchio, pro Merarcho dictus ſit? Quod autem ſit Merarchus, tradit Alciat. lib. 2. Prætermiſ. ſub rubr. de teſta. milit.

Verſ. vel fortuitis lapſi ſunt. } Scot. Dixi rubr. ff. de op. no. nunc. & lib. 6. eodemque vlt. reſponſ. vlt. tom. 1. Reſponſ.

Ad c. 38.

Verſ. cum oporteat ſciomachia. &c. } Scot. poſuit pro ſcrimia vulgo dicta: quæ alia eſt aſciamia. vide Mercurial. lib. 3. c. 4. de arte Gymnaſtica. Politia. in Miſcel la. c. 34. de quo etiam inf. de præſumpt. reg. 3. præſumpt. 39. col. 3. vbi addidi.

Ad c. 41.

Verſ. ſed in prædicto caſu, cum alia conſtituta die Petrus venire recuſaſſet &c. } Scot. Facit Homer. Iliad. 3. vbi Paris ſe ſubtrahens, pronunciatur ab Agamennone victus.

Scholia eiuſdem in conſilium Alciati in materia duelli.

Col. 8. verſ. ſecutus exemplum Hectoris apud Homerum. } Scot. Imitatur Vergilius. Veſano talia late Dicta volant Ligeri: ſed non & Troius heros, Dicta parat contra: iaculum nam torquet in hoſtem.

Scholia eiuſdem Ad Alciatum in Librum Primum Decretalium.

De offic. ordin. Tit. 31.

Ad c. 1.

Nu. 76. verſ. ſed pulcher punctus eſt, an iudex ſecularis &c. }

Scot. vide Marant.in Specu.6.& vlt.par.iud. a nu. 106.vſque ad nu. 108. qui in iudicē ſeculari ſentit contrarium.nu. 108. non tamen vſquam meminit Alciat.vide Rolan.a valle conſ.75.vbi quod non.

In librum Secundum Decretalium.

De iudicijs. *Tit.* 1.

Ad c.cum non ab homine. 10.

Nu.34.uerſ.ubi ſi quis ex interuallo bis blaſphemauerit,in continuatione tamen ſermonis &c.} Scot. Facit l. quod ait. in fi.ubi Bart.ff.de adulte.

Ad c.nouit. 13.

Col.3.uerſ.& iſta arbitror eatenus uera &c.} Scot. vide ſup. ſub nu.23.

De iureiuran. *Tit.* 24.

Ad c.contingat. 28.

Sub nu. 166. uerſ. & Facit.quia non uidetur alia cauſa petita confirmatio,quàm ut &c.} Scot. Facit l. ſi quando. ff. de lega.1.vide Donell.de d. l.in tracta de pignor. & hypoth.c.quib.in cauſ.pign.tacit.contrah. verſi. ſic Paulus,eum qui vxori.

Verſ.Confirmatur,quia non eſt uериſimile.&c.} Scot. Faciũt quæ dicuntur de ſubſcribente,per Bart.& Doct. in l.quę dotis.ff.de ſolu.matr.vbi Alex.in add.ad Bar.

Verſ.& ita ſaluari poteſt,quod conſuluit Areti. conſ. 8.} Scot. apud quem dicta clauſula habebatur in confirmatione.

Sub nu.180.uerſ.per Soci.conſ.155.in ulti.col.} Scot. Cæp. de contract.ſimul.præſumpt.8.& 16. Baue. tracta. de uirtu.iur.nu.116.

Sub nu.82.verſ.qua uidetur mihi uerior.} Scot. Quam ſequitur in l.cum ea.C.de tranſact.allegat l.ſi.C.de reb. cred.vt etiam inf.

Sub nu.209.uerſ.Paul.conſ.177. contra ſuperius in 2.colum.} Scot. vbi de filia. Secus de vxore. vt ibi per eum colum.pen.

Nu.215.quod iuramentum ſatis operatur.} Scot.ſup.nu.59.

Sub nu.223.uerſ.& Paul. de Caſtr. ibi.} Scot. vbi etiã Bart.

Sub nu.259.uerſ. & tamen ſi iuramentum accedat ;Tertio uidemus &c.} Scot. Textus hic videtur inutilis.

Sub nu.291.uerſ.conſuluit Soci.conſ.65.&c.} Scot. Tamen confirmari tenuit reg.104.fallent.2.

Verſ.maritus debitis inuolutus.} Scot. Io. Petr. Ferrar. in Pract.in for.libel.ſuper petitio.reſtitutio. in integr. ſub nu.14.

Nu.296. uerſ. præſumimus magis. & ſuſtinemus iuramentum aſſertorium,quàm promiſſorium.} Scot. vide Soci. reg. 104.fallent.2.vbi præſupponit contrarium.

Scholia eiuſdem,ad Alciat.

De præſcriptio. *Ad Rubr.*

Col.2.l.eum qui ades. ff. de vſuc.} Scot. Inſtit. eod. titul. a princ.ad fin.

Sub nu.50.uerſ.in quo puncto communis concluſio eſt,quòd nõ. Scot.Hæres autem tenetur vt ſup.nu.28. & inf. ſub nu.55.verſ.& quod de principali dicitur &c.

Schol. Fed. Scoti. I.C. Ad Libros Alciati De præſumptionibus.

Ad Inſcriptionem Libri.

D.Andreæ Alciati Iuriſconſulti,de præſumptionibus, cum annotatio. &c.} Scot. lib.Parerg.5.c.21.ſic dicit,Qua de re libro Præſumptionũ ſecundo,non indiligenter ſcripſimus:vbi nihil ꝑterea ſubiũxit. Mutauit ergò formam operis. Sic in conſilio in materia duelli, dicit,excerptum ex libro quinto Reſponſorum, vnde apparet eum pariter mutaſſe formã illius operis.

In Primam partem præſumpt.

Verſ.1.Materia,quam aggreßuri ſummus.} Scot. Velle tradere regulas præſumptionum , eſt temerarium , inquit Spieg.in lexic.iu.ciuil.verb.præſumptio.Facit inf.par.3.in fi.Non poſſunt capi regulæ Bart. l.fi.in fi.princ.ff.quod met.cauſ.qui ibi allegatur.

Verſ.primo ergo uidendum eſt, quid ſit fictio.} Scot. Fictio appellatur præſumptio,in l.fi.C.in quib.cauſ.pign. vel hypoth.taci.contrah. Facit Bart. in ſummario. l.licet.ff.eo.verſ.vel ficta.Sic Alex.confundit fictionem,& præſumptionem,in l.1.nu.26. ff. ſolu. matri.

Verſ.quando quis eſt vulneratus lætaliter &c.} Scot. Nota cõtra conſilium aduocati , propter quod conſilium merebatur ille aduocatus laqueum.

Verſ.Tertiò,contra iſtam opinio.pondero text.&c.}Scot. Fingitur etiam ſtipulatio in muto, l. vn. C. de re. vxo. actio.tetigi in addit.mea ad Alex. l. 1. ff.de ver bo. oblig.

In tertiam partem præſumpt.

Verſ.1.veniamus ad præſumptionem iuris tantum.}Sco.Cyn. in l.ſiue poſſidetis.C.de prob.col.1.definit præſũptionem ſic : præſumptio eſt in re dubia vnius parte omiſſa aſſumptio.Coniecturæ definitionem habes per Mant.lib.6.Polymat.c.11. vbi etiam quòd indicia,& coniecturæ ſunt probationes non directæ, ſed implexæ.

Ad Reg. 1. præſumpt.

Præſumpt.6 verſ.& quod omne ius quod fuiſſet condemnatus, volebat &c.} Scot. Dec.conſ. 49.in fi. vide Sard.tracta.de natur.liber.c.de cautẽ.circ.legit.in princ.

Præſumpt.16.verſ.per regulam l.qui teſtamentum,in fi.de probat.} Scot.d.l.omnimodo,gloſ.d.l.liberi.

Add.Hoc indubitatè verum crederem &c.verſ. alioqui ſi in donatione iuramentum &c.} Scot.contra inf.per Alciat. verſ.etiam cum iuramento.

Præſumpt.32.verſ.donatio quandoque præſumitur &c.} Scot. vide gloſ.in l.ſed ſi ego.ff.ad velleia.

Col. 2. verſ. præterea text. non conſiderat rationes ſimpliciter calculatas &c.}. Scot. Imò in l. quæ dotis, ſolu. matrimo.tenet hoc eſſe principale. vide add. ad Bart. dict.§.1.

Col.3.verſ. Quid tenendum ? Puto in puncto iuris eſſe veriorẽ &c.}Scot.Reprehenditur a Mod. in add. ad conſ. Alex.74.in 5.& 63.in 4.

Præſumpt.37.verſ.11.q.3.c.ad menſam.} Scot. Imò membra eiuſdem corporis.

Præſumpt.43.verſ.præſumitur citius &c.} Scot. Facit inf. præſumpt.45.nu.vlt.

Præ-

Præsumptio 44. in argu. nu. 2. Argumentum a communiter accidentibus &c.} Scot. vide in vlt. ad fin.

Vers. præsumitur quilibet viuere &c.} Scot. vide Neuiz. in Syl. nupt. ch. 50. col. 3. in fi. & seq.

Col. 2. vers. multò fortius, ubi incidenter: quia efficatius probant acta &c.} Scot. Facit inf. præsump. 51. sub nu. 4.

Præsumpt. 45. col. 2. vers. hoc facit pro Doctoribus antiquis &c. Scot. Hic videtur æquiuocari. Datur enim senex, & iuuenis, datur antiquus, & Modernus. at hic videntur ista confundi.

Col. ult. vers. & adde regulam, quod ædificia antiqua &c.} Scot. Facit sup. præsumpt. 43. nu. 1. inf. præsumpt. 53. seu vlt. in princ.

Præsump. 51. vers. ubi maior est numerus eligentium &c.} Scot. vide Add. ad cons. Alex. 201. ad fi. lib. 7.

Col. 2. add. & Alex. cons. 202. &c.} Scot. Facit l. vn. C. de respons. prudent. in Cod. Theodos.

Vers. nam quamuis dicant aliquid incidenter, fortè ad &c.} Scot. Facit sup. præsump. 44. nu. 3. vide Alciat. lib. 4. Parerg. c. 17. Facit Carrer. in pract. crimin. in princ. sub nu. 169. vbi quod confessio nocet facta principaliter, non incidenter. Vide Bart. in tracta. de banni. sub nu. 11.

Præsumpt. 52. vers. Quilibet præsumitur prius res curare proprias &c.} Scot. Vnde Horat. aliena negocia curo, excussus proprijs. Hinc consequens est, vt qui male gubernat sua, præsumatur peius curare aliena. vt inf. sub num. 5.

Col. 2. vers. & ista nota contra eos, qui accipiunt factores &c.} Scot. Vide Isocrat. in Parænesi.

Præsumpt. 53. vers. ut sup. tetigi } Scot. Facit sup. præsump. 45. in fin.

Ad Reg. 2. præsumpt.

Præsumpt. 2. col. 2. add. quod qualibet res &c.} Scot. Io. Gallic. cons. 2. nu. 20. inter cons. feud. diuerso.

Præsumpt. 7. col. 2. vers. uel quando probaretur pluries cucnisse &c.} Scot Vide Cice. lib. 2. de inuentio. vbi quòd etiã sine hoc, dum hoc scribit esse confirmationis.

Præsumpt. 14. vers. si quis dicat matrem pupilli repelli a successione &c.} Scot. vide Neu. z. in Syl. nupt. lib. 2.

Col. 3. vers. Tenebatur pater profiteri nomina filiorum.} Scot. vide in compendio Petri Rebuffi de Gallis. Vide etiam in vita Petrarcæ.

Præsumpt. 26. vers. Secundò fallit, quando ultra actum &c.} Sc. vide Neuiz. in Syl. nuptia. ch. 66. col. 3. in antiq.

Col. ult. Add. Vide Lucam de Pen. concinem meum & inf. præsumpt. seq. add. quod quilibet nascatur &c. Lucas de Penna cõciuis noster. in l. 2. &c.} Scot. Fuit ergò Lucas de Penna Areletanus.

Præsumpt. 27. col. 2. vers. sed dicit se habere pratium.} Scot. vide ad præsumpt. præced. nu. 5.

Præsumpt. 30. uer. quod ab antiqua practica &c.} Scot. Limita, nisi esset mala: quia mala practica non est seruanda. l. sed licet, vbi Bald. ff. de offic. præsid.

Præsumpt. 31. vers. potest reus, qui in veritate iustam &c.} Scot. inf. reg. 3. præsumpt. 27.

Ad Reg 3. præsumpt.

Præsumpt. 5. vers. item quo ad doctrinam: quia scientia acquiritur &c. vnde non præsumitur quis eam habere &c.} Scot. Contrarium sentit glo. in d. c. dubium. in fi. seu vers. & qualiter &c. si dicatur non idoneus &c. per quæ verba innuit præsumptionem procedere etiam ratione scientiæ. Tamen glos. hic allegatam sequatur Abb. & Felin. in dict. cap. dudum.

Præsumpt. 4. col. 2. vers. si testator mortiferè vulneratus.} Scot. vide inf. hac reg. 3. Præsumpt. 92. nu. 5. Mant. apophtheg. 249.

Præsumpt. 6. vers. 1.} Scot. Facit sup. præsumpt. 1. nu. 1.

Præsumpt. 8. vers. quod P. R. nunquam est usus ista clausula, de plenitudine &c.} Scot. vide Bald. in proœ. Gregor. Curt. sen. cons. 65. vbi quod vsus est implicitè.

Præsumpt. 9. vers. 1.} Scot. Vide inf. præsumpt. 13.

Col. 2. vers. tamen hoc non videtur procedere in istis potestatibus &c.} Scot. Facit Hostiens. in c. quia propter. de elect. vt allegatur in marg. d. c. ad glos. col. 2.

Præsumpt. 12. col. 1. add. quod pro sententia. vers. quod tamen limita non procedere &c.} Scot. Nota quòd Alciat. in textu post Dyn. dicit contrarium.

Præsumpt. 26. vers. lex facilis præsumit turpem quæstum in tali, quàm in vxore.} Scot. Paris. cons. 80. nu. 23. lib. 1.

Præsumpt. 27. ver. facit etiam glos. in c. cupientes. de elect. in 6.} Scot. vbi Archid. & Gemin.

Vers. ubi licet habenti bonam causam &c.} Scot. sup. regu. 2. præsumpt. 31. in fi.

Præsumpt. 37. col. 3. vers. ubi adde, quod scribit Pius Pontifex in Europa &c.} Scot. vide Alciat. in l. quærerer aliquis. ff. de verb. & rer. signif. vbi idem narrat. Simile habes de Nicolao. 3. apud supplementum chronic. sub Martino Quarto. autem non coco similem dicit supplem. chroni. sub anno 1455. vide Martialem lib. 6.

Præsump. 39. sub nu. 5. vers. Ang. de Aret. in d. loco, in vlt. col.} Scot. vbi Landria. in add. sequitur Bart. & allegat Roma. cons. 401. vbi propter incertitudinem, absolutio fit a pœna incendij: quod consil. hic allegat.

Nume. 11. dicitur fortior ille qui est magis peritus in scrimia.} Scot. Scrimia est pugna rudibus armis facta: non autem sciamachia, idest, pugna vmbratilis. Vide Merculial. lib. 3. c. 4. de Arte Gymmast. Polit. in Miscela. c. 34. de sciamachia. & ipsum Alciat. de singul. certa. c. 38.

Præsumpt. 44. col. 1. vers. quia licet attestatio morientis &c.} Scot. vide sup. hac reg. 3. præsumpt. 4. in fi.

Scholia eiusdem ad libell. Emblematum Alciati.

Vers. quam Mediolan. sacram &c.} Scot. vide Sabell. tom. 1. pag. 476. seu lib. 1. Ennea. 4.

Vers. Titanij fratres.} Scot. error Syllabæ. Legendum. Tyndaridæ fratres, vel Tænarij fratres, scilicet, Castor, & Pollux.

Vers. geminę non bene ficedula.} Scot. error Syllabę.

Vers. Quod non capit Christus, rapit fiscus} Scot. Habes hoc in c. maiores. 16. q. 7.

Vers. Audent flagriferi matula, tumidi quem magistri Bilem in me &c.} Scot. Spieg. in nomenclatura iurisperitorũ, verb. Vldaricus Zasius. facit Apologeticum carmen pro Zasio, Budæo, Alciato, & cæteris, contra Franciscum Floridum, hoc Titulo.

In Rancificum Olidum.

Audent flagriferi matula, tumidi que magistri.
Bilem in nos Olidi pectoris euomere.
Reddemusne vicem oppobrijs? Sed nonne cicadam
Ala vna obstreperam corripere istud erit?
Quid prodest muscas operosis pellere flabris?
Negligere est satius, quod nequeas regere.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI
IVRISCONSVLTI PLACENTINI &c.

AD PRACTICAM LANFRANCI de Oriano.

Corrector operis ad Lectorem.

ANimaduertendum, Lector candide, auctorem Scholiorum ad Lanfranc. in ipsis conscribendis, secutum esse librum, qui a Venetis & postremis in multis dissidet, & ideo non mirum si in numeris allegatis satis inter se non conueniat. Nam qui ver. hic primus se offert, (vt alios prætercam) sub nu. 5. incipit, sed ea, quæ in impressione Veneta 1565. sub numero 14. continetur: & ita passim in reliquis est videre. Cui rei dum magnopere succurrere properaui, temporis angustys pressus, satisfacere non potui, hæc ipsa a nobis typographo flagitante: ideo ne rem incæptam imperfectam relinquamus, diligentiæ tuę & benignitati committenda omnia duximus. Quem intereà, dum res vrgeat, non pœnitebit ad summaria codicis Veneti recurrere, vnde in multis possis adiuuari. Intercapedinem linearum quoties offendas, transitum ad nouam materiam designare conijcimus, vt & ipsorum numerorum seriesinuersa, alioqui vel nobis tacentibus docet. Ita vt facile scriptoris officium desideratum perpendimus, potius quàm authoris, qui in cæteris omnibus nihil prætermisit, quod authoritati & integritati suæ conueniat. Etsi, cum labilis sit hominis memoria. l. peregre. de acquiren. possessio. opereque in longo fas sit obrepere somnum, vt est in prouerbio, excusãdũ esse puto si in uno aliquo defecit, qui in innumeris excelluerit.

In c. Quoniam contra. De probatio.

Vers. 1. sub nu. 5. vers. sed ea qua non sunt in actorum &c.} Sco. vide eundem inf. uer. testium depositiones, nu. 190.

Sub nu. 7. vers. vel alia ratione.} Scot. Puta actis. vel libro solutionum, vt per Alexand. ad Bartol. l. 1. C. de exacto. tribu. lib. 10.

Sub nu. 16. pronunciatio est finis actorum.} Scot. l. 1. ff. de re iud. Alber. hic, col. 8.

Tub nu. 53. vers. quam sententiam sequitur Io. de Imo. Bar. autem &c.} Scot. Adde Bald. l. de quibus. col. pen. in fin. de legib.

Nu. 40. vtrum pro sententia iudicis præsumatur. Scot. Vide ad infrascripta Doct. in l. qui Romæ. § duo fratres. de verb. oblig. vbi Alex. nu. 49.

Sub nu. 42. vers. sed aliter respondeo ad d. l. 1.} Scot. Intellectus l. 1. C. quan. prouoca. non est necessS.

Sub nu. 46. vers. & primo præmitto, quòd de nullitate &c.} Scot. Hæc omnia repetit inf. vers. interlocutoriæ, & appellatio. nu. 76.

Vers. si probetur sententia nulla, reuocatur executio.} Scot. Multo magis impeditur. inf. versicul. exceptiones. nume. 12.

Sub nu. 47. vers. nec impeditur executio.} Scot. Ergò a contrario sensu impeditur vna, vel duabus latis, & arg. sup. vers. si probetur. seu vers. & plus dico. Quod verum est, nisi de nullitate agatur coram alio, seu diuerso iudice. Tunc enim non impeditur executio. Bald. d. l. 1. de fer. in fi. Idem si coram eodem iudice: & probatio nullitatis non sit in promptu, quæ not. Bald. vbi sup.

Sub nu. 50. vers. & iste est casus in c. 1. de fer.} Scot. Et nota, quòd testis, sicut pars, item aduocatus, possunt allegare ferias. Bald. l. 1. ff. de fer.

Sub nu. vlt. vers & in l. de crimine adulterij. ff. de adult.} Scot. Bart. l. fin. in fi. de fer.

Verb. citationes, & primo quæro &c. uers. ita tenet Ang. & Bart. in l. 1. ff. de in ius uocan.} Scot. vbi Bald. in rubr. per glos. ibi, dicit esse citationem de ordine iudiciorum.

Sub nu. 2. vers. feriato ob honorem dei.} Scot. vide inf. clem. sæpe. versic. de plano. numero 12. & 13. de verb. signif.

Vers. per doct. in l. 1. ff. de fer.} Scot. Bald. l. 1. de ius vocan. inf. alleg. dicit non esse ferias in citatione legis.

Sub nu. 7. versic. & citati.} Scot. Quid si plures sint vnomines, & cognomines, & citetur qui non debet: quid si erratum sit in nomine. inf. verb. expensæ, nume. 57.

Vers. & cautius est, si mittatur excusator &c.} Scot. Et probato impedimento restituitur, cap. cum Bertoldus. inf. de re iudic.

Sub

Sub nu. 19.verſ.ita notabiliter decidit Bald. in Auth. ei qui. C. de tempo. appella. Scot. Bart.in l.ſi de meis.§.ſi.de ar bitr.dixit terminum in compromiſſo, ſeu diem ipſam compromiſſi haberi pro peremptorio termino,aſſignato partibus ad probandum.vide Bart.in l.admonendi.ff.de iureiur.Adde Bart.in Litem illa. de conſti.pecu.Bal.in l.ſi quãdo.col.2. C. de teſtib.

Verſ vt refert Io.de Imo.in c.licet cauſam ſup.eo. Scot. Vide Caſtrenſ.l.ad peremptorium. l. ſi prætor iuſſerit. ff. de iudic.

Ver.aut quis citatur &c. interdũ quis citatur &c. tunc ſi vltima &c. Sco.Vide l.ſecundã. §.pen. C.de tẽpor.appel.

Verſ. Relationem autem. Scot. Si ferret ſententiam iudex ante relationem factam, eſſet nulla. Iaſ.l. nec quicquam.§.vbi decretum,col. 4. ff. de offic. procõſ.& lega.

Verſ.quia non requiritur cauſæ cognitio. Scot. Vide omnino inf.clem.ſæpè.verb.de plano. col. pen. verſ. ex his etiam infert Bart.de verbo.ſignif.& adde quòd relatio muntij poteſt omitti de conſenſu partium, Bal.l.falſus,col.11.C.de fur. Bolog. repet. §. Iulianus,l.ſi finita.de dam.infec.nu.18.in fi.contrarium, quòd nõ poſſit fieri die ferita,per Marant. in Spec. aur.7.par.iud.1.mem.nu.55.Paul.Caſtrenſ.ſing.21. poſt ſingul.Rom.& aliorum.&. ſi in proceſſu appareat de citatione,ſed non adſit relatio in proceſſu, adſit tamen comparitio aduerſarij, nunquid ſufficiat? & dicendum eſt quòd ſic,quia ſufficit ex indicijs conſtare partem citatam. Quod videtur conſtare ex comparitione eius in termino citationis. Bald.in d.l.falſus.col.7.Paul.Caſtr.in l. multum. ff. de cond i.& demonſtr.

Verb. dilationes. verſ. ſed ſi ille cui eſt data dilatio &c. Scot. Limita,vt in apoſtil.

Sub nu.9.verſ.Ang.in l.ſi ff de fer Scot. Idem ſi dicat, te poſt terminum non audimus.Bart.in l.mancipiorum.nu.6.de optio.leg.

Sub nu.11.verſ.vt in l.mancipiorum ff de opt.lega. Scot. vbi vide Barth.nu.6.

Sub nu.16.verſ.& eſt text.l.generaliter.§.pen C.de reb. cred. Scot. vbi Ang. dicit per illum text. limitari l. ſiue pars.hic alleg.

Sub nu.19 add.quod ſic.Adde Paul.de Caſtr &c. Scot. Adde Lanfranc.inf.verb.interlocuto.& appellatio.nu.70.vbi addi.

Verb. recuſationes,ſub nu.7.verſ.fallit in caſu ſingul leg.1.C.ſi quacunque prædi.poteſt. Scot. Fallit in pupillo, vidua, & miſerabilibus perſonis.C. quan. Imper. int. pupil.vid.& miſe.vbi Azo in ſum.

Sub nu.9 Add.Præcedentis aduocatio.Adde an & per quos &c. verſicul. & inter illas ponit, quòd ſi aduerſarius meus &c. Scot. Vide inf.nu.20.

Sub nu. 15.verſi.& ideo ſi quis contraxerit cum forenſe &c. Scot. Vide Iaſ.in princ.Inſtit.de actio.num.83.vbi contrarium dicit.

Verſ imputetur ſibi,quod contraxit &c. Scot. leg.qui cum alio.ff.de reg.iur.

Sub nu.19.verſ.ſi fuerit inimicus alterius partis. Scot. Tex. eſt in l.ſi pariter,ff.de liber.cau.

Add.alias cauſas non inuenio.Adde D.Philippum de Pern. verſ. niſi &c. Scot. de excep. vbi dicitur,Papa hoc non facit.

Verſ.recuſari tanquam ſuſpectus. Scot. Vide hic in apoſtil ſi.& ſup.in apoſtil.præced. aduocatio. & limita vt per Lanfranc.in clem.ſæpe.verb.ſine ſtrepitu , de verbo.ſignif.

Verb.exceptiones.Aduertendum &c. Sco. exceptio facti, exceptio eſt,vt ſup.de except.l.2.& ſic de facto ob tinui,inquit gloſ.in l.nemo ex ijs.ff.de reg.iur.Et exceptio,Non ſum hæres,etiam in filio dicitur intentionis,& facti,nec poteſt opponi poſt litem conteſtatam.Bald.l.prima.numero vlt. C. commun. de lega.

Verſ.Quædam eſt declinatoria iudicij. Scot. Quæ appellatur etiam dilatoria. Azo in ſum. C. vbi de crimin. gl. l. ſed & ſi ſuſceperit.1.reſp.ff.de iud.3.quæſt. 3. in fin.

Verſ. & in c.inſinuante. de offic. delega. Scot. Adde Abb. hic ante nu.36.verſ.Idem tamen Innoc.fatetur &c. & nu.37.Adde exceptionem, quæ habet tractum ſucceſſiuum,vt de ferijs. Vnde regula d.l.ſi.C.de except. intelligitur de momentanea. Lanfranc. inf. clem.ſæpe,verb.libellus.nu.14.de verb.ſignif. Præterea ſtatim poſt opponi poſſunt.gloſ. l. Pomponius.§.ratihabitiones ff.de procur.gloſ.6.in princ. & in fi.C.de iurament.propt. calumn. præſt. Ioan. Annib. repet. l.poſt contractum. numero 298. de donat.

Verſ. renunciauerunt omnibus. Scot. Non eſt neceſſaria expreſſa renunciatio.vt per Roma.conſ.

Verſ.ſed verior eſt opinio Innoc.&c. Scot. vide ſummar. Bart. in l. cum de indebito . per illum text.de probatio.

Sub nu.12.verſ.primo ſcilicet ,quando eſt talis &c. Scot. vide de ſup.hoc c.in princ.nu.36.vbi etiam habes quod ponitur hic in.1.apoſti.

Verb. Petitiones.col.2.verſ.nã quoddam eſt iudicium generale. Scot. lege, Nam quoddam eſt iudicium ſingulare, quoddam eſt iudicium generale &c.

Sub nu. 11. verſ. quia lex habet maiorem pro nota. Scot. vide Doct.in l.1.per illum text.ff.ſi cert. peta.

Nu. 15.verſ. etenim iudicium vniuerſale , id quod ſub &c. Scot.vide Iaſ.l.1.de lega.1.

Nu.23.verſ.vt inquit Iac.Butr.in Auth. offeratur. Scot. Et gloſ.clem. ſæpe.verb.formari.de verb.ſignif.

Verb. reſponſiones , & interrogationes. Scot. vide ſup. in princ.a nume.33.vſque ad nu.38.& nota,quod capitulans non dicitur fateri : licet ponens ſecus. Alexand.conſ.172.lib.1.nume. 1. Sed apoſtil. ibi tenet contrarium ,quam vide. Nota etiam quòd interrogato an credat, non datur tempus ad deliberandum.gloſ.c.quoſdam.de præſumpt.Marant. in Specul. aur.4.actu.2. part. princip. iud. vbi allegat Specul.

Add.Differunt ab interrogationibus.Item quia interrogans nihil ponit &c. Scot. Imò interrogans ponit, gloſ. 31. quæſt. cap.fin. vnde venerunt in vſum poſitiones loco interrogationum. Adde quòd ſecundum canones,pars poteſt ponere falſum.gloſ.cap. iudices.prima,quæſt.prima. An autem poſitio alternatiua admittatur, Alexan.leg.vbi autem.§.qui illud,in fin.ff.de verb.oblig.

de excus.tuto. Vide quod adnotaui supra ad vers. infra item fallit, quando opponitur.

Vers. exemplum, si dicimus testem.} Scot. vide reperto. Syl. nupt. Neuiz. verb. testis. & quęre, in corpore.

Vers. cuius sententia est uerior.} Scot. Facit pro Imo. Balb. in l. Celsus. par. vlt. nu. 19. ff. de vsuc. post tracta. de præscript.

Vers. capio itaque primam causam &c.} Scot. Vide supra. num. 42.

Add. pro affine. vide D. Alex. &c.} Scot. Ias. in l. admonendi, in repet. post nu. 180. ff. de iureiur.

Vers. & sequuntur Docto.} Scot. vide infra nu. 180.

Sub nu. 100. vers. ergo alios duos fratres.} Scot. vide pater potest producere filium cõtra filios, vt in add. Bal. l. parentes, col. 2. add. 1. C. de testi.

Vers. si autem est aliquis famulus, qui &c. pro solis expensis, sine salario &c.} Scot. contrarium tenuit post Spec. & Roma. Sap. ad Abb. cap. in literis, add. mag. ad fin. infra de testi.

Vers. conditio testis inspicitur &c. Scot. Aduerte de teste instrumentario, quod supra dictum est.

Sub nu. 108. uers. & illa est practico inutilis: quia cedens &c.} Scot. vide Soci. reg. 422. fall. 2.

Vers. quid de procuratore.} Sco. Rot. decis. 126. in nou. dicit procuratorem etiam reuocatum non posse esse testem: quæ decis. hic alleg. pro 120.

Vers. non potest esse testis.} Sco. Testis non repellitur, cuius interest in consequentiam. hæc est conclusio Alex. cons. 78. col. 1. lib. 1.

Vers. ubi procurator reuocatur lite pendente, non potest &c.} Scot. contrarium per Bald. l. dictantibus. col. 2. C. de testi.

Nu. 114. uers. nunquid iudex &c.} Sc. sollicitator in causa per dominum missus ad sollicitandum, non potest esse testis: per procuratorem missus potest, secundum Rot. decis. 154. in nou.

Vers. & tunc potest.} Scot. imò videtur contra, per cap. nostrum. eo.

Nu. 118. quaro vlterius nunquid legatarius.} Scot. Aduerte, quòd ad probandum testamentum potest, licet in consequentiam vertatur ibi sua vtilitas: quæ cõsequentia non attenditur, vt in duobus reis: vti cõsiderasset in creditore pro suo debitore, quem vtile est ipsi locupletem esse; & in Rectoribus ecclesiarum vnius, in commodum alterius. Alex. cons. 78. col. 1. lib. 1.

Vers. quid de proxeneta, idest, mediatore contractus &c.} Scot. vide Bald. in Auth. sed nouo iure. vers. quinto. C. si cert. pet. Bart. in §. quoniam verò. in Auth. de testi. Alex. cons. 112. lib. 6. cons. 127. lib. 7. cons. 150. li. 5. cons. 154. eo. lib. Adde quòd proxeneta admittitur inuita parte altera, quando aliter veritas haberi non potest, Butr. c. cum dilecto. de elect. c. cũ a nobis. col. vlt. C. de testi. Nicol. Mill. in diction. verb. testis proxeneta, Marsil. sing. 533.

Add. pro vniuersitate. vide do. Alex. &c. uers. in add. ad ipsum, in vers. in causa collegij. ff. de re. diuis.} Sco. vbi glos. notã quòd potest pro, & cõtra collegium, vnus de collegio testificari.

Vers. quarta causa testium repulsionis, est criminositas.} Scot. Testis in ciuili, dato quòd conuinceretur de aliquo crimine, non tamen notorio, seu manifesto, præsumitur in dubio emendatus, nisi aliud probetur. glos. 2. q. 7. c. ipsi apostoli. Alex. post alios cõsi. 149. num. 5.

Sub nu. 124 vers. necnon hi, qui quotidie ad taxillos ludunt.} Scot. Aduerte, quòd isti lusores admitterentur, & similes ad testificãdum aliquem fuisse deceptum falsis ex chartulis, vel taxillis: & hoc, quia tales circa lusum satis sunt periti: nec hæc verisimiliter, nisi per viles personas sciuntur. Salyc. l. ea quidem. q. 5. C. de accus. Ias. l. iurisgentium. §. prætor ait. ff. de pact.

Versi. potest etiam exemplum poni in quocunque alio, qui habet malam famam.} Scot. Assiduus litigator tãquam grauatæ opinionis apud probos, repellitur a testificãdo. Ang. ad Bart. l. 1. C. de superexactor. lib. 10. facit distinct. 46. c. 1. & distinct. 90. c. 1. Probatur aũt 3. q. 5. c. similiter, & c. nullus. Text. in l. 4. ff. de ædil. ædic. appellat vitium animi. Item facilis ad detrahendum repellitur a testicando, arg. cap. detractores. 3. q. 4.

Sub nu. 143 uers. ito determinat Alber. in d. §. Lex Iula.} Sco. Melius in rubr. ff. de testi. ita Ias. qui sequitur in repet. l. admonendi. num. 300. ff. de iuresur.

Vers. An inimicus possit esse testis.} Scot. vide supra nu. 80. & 81. vbi addidi.

Vers. ut not. Innoc. in c. in præsenti. infra de testi.} Scot. Gabellę commodum percepturus, nõ est idoneus testis, Alex. cons. 128. nu. 2. lib. 2.

Nu. 151 uers. nunquid fideiussor possit &c.} Scot. creditor potest esse testis pro debitore, Ias. l. si quis nec causam, nu. 14. si cer. pet.

Vers. qua opinio est tenenda.} Sco. Imò potest, Alex. cons. 78. col. 1.

Sub nu. 155. vers. illud dictum potest verificari ante, & post litem contestatam.} Scot. in ijs quæ habent tractum successiuum, potest intelligi ante finitum puta bellum, post autem cæptum: & sic testes concordãtur. Bart. in l. qui ante calendas. de verbo. oblig. de quo tamen ibi addidi.

Add. §. per colonum. & ibidem &c. & an probetur per testes singulares.} Scot. supra sub nu. 29. & adde, quòd licet possessio probetur per depositionem vnius de tritico, alterius de fabis, vt hic: tamen decima non probatur. Iaco. Egid. tract. ad reprobatio. testium. nu. 32. int. tract. Bar. vide Nell. in tracta. de public. testi. num. 183. post dictum tracta. de reprobatio. test.

Sub nu. 164. vers. scilicet dedit, vendidit, tradidit.} Scot. vide Bal. in rub. C. de contrah. emptio. nu. 20.

Sub nu. 176. vers. tunc nihil probat secundum Bart.} Scot. Aliter secundum Bald. ut adnotaui ad Bart. in d. l. Labeo.

Vers. tamen quia communis vsus loquendi ita se habet.} Scot. Idem Alber. in Dictiona. uerb. aduocati &c. aliud exemplum infra uerb. instrumentorum productiones. Et uide col. 1. de uerbo, instrumenta. ubi de hoc communi usu loquendi.

Sub nu. 180. vers. glos. est singul. in l. etiam. ff. de probat.} Scot. Vide supra nu. 93.

Sub nu. pen. vers. & non reddunt rationem sui dicti &c.} Vide add. ad cap. quanquam. de elect. in 6. ubi habes, quòd negligentia, & delictum, non parificantur. Facit quod habetur in l. si mora. solu. matrimo.

Scot.

Scot. Post publicatas attestationes magis creditur notario, quàm testi dicenti, non ita deposui. Spec. tit. de testa. §. 1. vers. sed pone. & ibi Bald. in add. vers. si iudex. Vide add. ad Abba. c. per inquisitio nem, lit. c. de elect.

Vers. sequitur de instrumentorum productione. } Scot. Apud leges ipsas, & oratores consuetum est dicere, vt producant testes: instrumenta autem vti proferantur. l. obseruare C. quo. appell. non recip.

Vers. sed Io. de Imo. dicit quod appellatiume instrumentorū &c. } Sco. Adde ea, quæ supra habētur, in vers. testium depositiones. nu 176. & seq.

Sub nu. 13. uers. si ex forma statuti caueretur. } Scot. Pondera verbum, forma. Aliud si simpliciter statuto caueretur, quia tunc intelligeretur in vim demonstrationis: vt per Ias. in l. 1. de lib. & posthu.

Sub nu. 18. uers. in instrumentis, uerba notorij, censentur uerba partium. } Scot. l. optimam. C. de contrah. & commit. stipul. cōcipiunt verba in tertia persona, vendidit, tradidit &c. licet etiam possent cōcipi in prima, vt indicat Alciat. in rubr. ff. de op. no. nunc.

Sub nu. 41. uers. uerisimile est instrumentum testamenti &c. } Sco. vide Bart. in l. qui Romæ. §. duo fratres, q. 4. de verb. oblig.

Sub nu. 52. uers. nec faciet quidem illa schedula. } Scot. Vide infra uerb. interlo. & appell. nu. 54. in fin.

Vers. quæro quis possit creare tabelliones. } Scot. Hæc omnia sunt extra propositum, & ideo abradenda.

Sub n. 57 uers. idem determinat Bart. in l. si quis ex argentarijs, § si initium &c. } Sco. Orianus hic allegat Bart. in §. si initium. quem vide.

Nu. 65. ex quibus omnibus &c. } Sco. Habes hic intellectum, l. generaliter. C. de non nume. pecu.

Vers. nel sit proprium petentis, ut est instrumentum uenditionis, quod contiuet &c. } Sco. Hoc facit contra decisionē Doct. in rubr. si cert. peta. vbi volunt emptorem teneri ad gabellę solutionem, quia in eius vtilitatem factum sit instrumentum, non venditionis.

Nu. 74 circa secūdam scripturam. } Scot. vide verb. confessiones. nu. 4 :.

Verb. interlocut. & appell. n. 8. uers. ad secundam reperio Paul. Azo. } Sco. Paulus, Azo Doctor. cuius fortè respectu Sabellicus, dixit in Ennead....

Sub nu. 14. uers. text. est sing. eum glos &c. } Scot. Vide supra verb. instrumentorum productiones. nu. 5 1.

Vers. quod uerum putat Iaco. B utr. &c. } Scot. Vide infra num. 31. & seq.

Nu. 31. uers. delegati autem. } Sco. vide supra nu. 22. vers. quod verum putat.

Sub nu. 35. uers. ita credo intelligendum. } Sco. habes hic intellectum c. dilecta. de rescript.

Sub nu. 38. uers. & ita intelligitur glos. &c. } Scot. habes hic intellectum glo. l. 3. ff. de ijs, quæ in fraucred.

Sub nu 43. uers. vbi index fert senteutiam in dubio &c. } Sco. Adde infra ante nu. 8-. vbi addidi.

Add reuocare. Adde glos. &c. uers. & quo ad alia accessoria. } Sco. vide infra nu. 60.

Sub nu. 55. uers. nec obstat, quod delegatus principis sit maior ordinario. } Sco. Dec. post alios, in rubr. de offic. eius cui mand.

Sub nu. 56. uer. sed est aduertendum &c. } Scot. vide Alex. in consi. 79. lib. 2.

Vers. qui fuerunt contrarij. } Scot. vide infra nu. 78. vbi po nu supradicta, & 77. & 76. Pract. Pap. in for. appell. a sentent. diffini. verb. fuisse, & esse nullam. nu. 8. & seq.

Nu. 59. uers. ubi nullitas deuoluitur ad superiorem &c. } Sco. substinetur libellus, in quo dicatur sententia iniusta, pro nulla, l. cum seruus. vbi Ias. in fi. ff. de condict. ob caus.

Vers. dico sententiam nullam, & si quia est, appello. } Sco. vide infra nu. 76. & in princ. c. nu. 46. & infra nu. 78.

Vers. & postmodum conditionaliter appellatio. } Scot. vide Alex. cons. 2. nu. 13. lib. 3.

Vers. & pro parte firmare. } Scot. vide infra nu. 78.

Sub nu. 62. uers. Talis autem potestas. } Scot. vide Bologn. repet. §. Iulianus in l. si finita. ff. de damn. infect.

Sub n. 68. uers. unde dicta constitutio solum locum &c. } Sco. Declaratio l. meminerint. C. vn. ui.

Vers. & est ratio, quia non interest. } Scot. Hæc ratio non habet locum, cum fideicommissarius vendicat ab vsufructuario: & compareat tertius proprietarius ex testamento: ex quo & vsufructuarij ius dependet. Ergò non habebit locum decisio l. cū pater, §. dulcissimis. ff. de leg. 2.

Vers. tunc debet fieri executio &c. } Scot. Tamen uictor debet dare fideiussorem de restituendo uicto, id quod habuit, pro executione, casu quo probetur dicta exceptio nullitatis. Ita Bart. in l. litibus. C. de agric. & censi. lib. 11. Lanfranc. supra clem. sæpe uerb. simpliciter, post nu. 16. de verb. signi. allegat l. 2. C. de ord. cognit. l. fi. C. ad leg. Cornel. de ficar.

Vers. exceptio falsitatis commissa &c. } Scot. habes hic intellectum l. fin. C. si ex fals. instru.

Vers. dat notub intellectum } Scot. Habes hic intellectum clem. ut calumnijs, de re iudic.

Add executionem nunquid quando. uers. & quomodo dicantur tres sententiæ &c. } Scot. vide infra uers. decimoseptimo fallit, infra ch. 9c.

Vers. ex defectu iurisdictionis. } Scot. & quia peruta est, ut per Ang. l. 1. C. quan. prouoca. non est necess. & ch. seq. col. 1. apostill. 1. in princ. car. Adde supra hoc uers. nu. 59.

Add. appello. Adde hic &c. } Scot. in princ.

Sub nu. 78. glos. est sing. in l. 1. &c. } Scot. contrarium per Bar. Imo. Alex. ut per ipsum Alex. cons. 125. li. 6.

Vers. imò & sententiam annullare. } Scot. Vide supra hoc uers. nu. 61. uers. & simile.

Vers. & ita tenete. } Scot. idē supra hoc uers. nu. 56. uers. sed est aduertendum.

Vers. unde est, quod sententia refert se &c. } Scot. Vide supra hoc uers. nu. 43. & refert se ad libellum. l. præses. ubi Bart. ff. de pœn.

Vers. in causis appellationis. } Scot. Ab interlocutoria, & quandoque a diffinitiua. Vide infra nu. 115. & seq.

Add. in scriptis. Adde do. Alex. &c. uers. quod uerum esset, si statuto &c. quia tale statutum non ualet &c. } Scot. credo legendum, quod uerum esset, nisi statuto &c. quia tale statutum ualet &c. arg. infra uers. decūno nono fallit, si statuto &c.

Vers. & ad hoc poterit statuere terminum facta coram iudice ad quem. } Scot. Vacat hæc clausula.

Add.

Add. per statutum prorogari, vers. sed non potest hoc index. } Scot. vide iitum infra col. seq. in princ. vbi in additio.

Add. in c. cum sit, & ibidem &c. } Scot. vide col. praeced. vbi addidi ad additio.

Vers. occupet tempus appellationis. } Sco. Facit l. si fundum. ff. de fun. dota.

Vers. & in l. 1. quo. appell. non recip. } Scot. vide infra ch. 91. in princ.

Vers. reducuntur aliae opinio ad concordiam. } Scot. vide istū infra nu. 117. vbi add.

Vers. vbi sunt lata tres sententiae &c. } Scot. item. 1. de re iudic. cauetur, non posse opponi exceptionem cō tra tres sententias conformes: & quomodo dicantur conformes, ad haec Alex. consil. 77. in 2. vol. supra apostil. verb. executionem. in fi. ch. 84. col. 2. & vide infra post num. 117. vers. tertiò fallit. vbi hoc non obstante, si victus appellat, & iudex &c. ubi de expressione causae.

Vers. decimonono fallit. } Sco. vide supra nu. 83. in apostil 2. verb. in scriptis. ad quam addidi, seu eam correxi, argu. dictorum hic.

Vers si quae sententia lata super possessorio est diffinitiua &c. } Scot. quae sit quasi diffinitiua Felin. c. cōsultationibus nu. 2. de offic. & potest. iud. deleg.

Sub nu. 104. vers. & in l. ante. C. quorum appell. non recip. } Scot. vide supra post nu. 102.

Vers. praedicta regula fallit. } Scot. Adde aliam infra num. 108. vers. quia quotiescunque post interlocutoriā &c. & nu. 111. vers. & generaliter secundum Bald. & infra nu. 112. vers. & quotiescunque interlocu. Repetit praeter vnam Lanfran. infra nu. 114. vbi addidi illam, quae est penult. contenta in d. vers. & generaliter secundum Bald.

Vers. & sic illa, regula, appellatione pendente &c. debet intelligi de appellatione a diffinitiua &c. } Sco. I dē infra nu. 115.

Sub nu. 112. vers. imò oportet quod lapsum sit biennium &c. } Scot. vide Bart. l. 1. in fin. ff. nil noua. appella. pendente.

Vers. Tertia verò sit ista &c. } Scot. Adde quartam ab interlocutoria excludente processum, supra nu. 1 ... vers. & generaliter secundum Bald. addidi. supra ch. praeced. in princ.

Vers. expressio causae in appellatione. } Sco. vide supra verb. cōfessiones ante n. 14. vbi add. Celsi. & quomodo dicatur expressa, & specificata, vide omnino in add. Bart. in l. praetor. de op. no. nunc.

Vers. Bald. in l. an. C. de ijs, quae pen. no. } Scot. vide supra vers. decimo quinto fallit ...

Vers. scilicet si index pronunciat non esse deferendum appellationi. } Sco. Fortè erramus in eo, quòd infra per Lanfranc. ch. 3. col. 2. ver. si autē est certum. ver. & notandum est secundum Innoc. vt possit iudex exequi, sicut & ibi dicitur.

Vers. ita intelligitur tex. secundum Doct. } Scot. Nota intellectum c. ex parte, de testib.

Sub nu. 127. vers. imò index tali appell. pendente non tenetur &c. } Scot. sed cum sit appellatio ante sententiam, non video hanc accusationem, quae non differatur.

Sub nu. 130. vers. & sic videtur vna differentia &c. } Scot. Differentiae inter appellationem iudicialem, & extraiudicialem.

Nu. 135. vers. coram publicis personis. } Scot. Vide Doct. in l. de pupillo, §. si quis ipsi praetori. de oper. no. nunc.

Vers. nō est necessaria praesentia aduersarij. } Sco. Facit quod ponitur infra nu. 2.

Vers. tenebitur insinuare parti. } Scot. intra mensem, nisi ex iusta causa non potuerit intra mensem, vt intelligatur quamprimum potuerit.

Vers. clem. 1. de appell. } Scot. iunct. clem. causam, de elect.

Sub nu. 144. ver. & debebit adijcere malè indicatum, ex no. probat ut per hoc &c. & ita debet intelligi glos. &c. } Scot. Nota intellectum glos. l. sicut. de re iudic.

Add. nisi postquam datus est iudex. Adde idem esse &c. } Scot. & adde quòd in fine huius apostil.

Vers. tamen nunquam incipiunt currere &c. } Scot. vide decis. Neapol. 78. col. 2. & tracta. de arbitr. istiusmet Oriani. nu. 18.

d. Add. nisi postquam &c. vers. dicerem tamen esse opus &c. } Scot. vide supra uers. adde idem esse &c.

Vers. ut in l. 1. in fin. de diuers. & tempor. praescr. } Sco. Facit Instit. de bono. possess. §. pen. vbi glo. 2. ff. quis ordo in bo. poss. ss. serue.

Expensae.

Scot. si victor plusquam debuit expendit in causa, non debet recuperare, Bart. l. 1. ff. vbi pupill. educa. deb. Ideò in practica nostra dicimus, ipso tamē uictore prius iurante se tantum expendisse, seu necesse habuisse expendere, quantum &c. uictus nō appellat ab expensis, sed &c. Vad. in reg. post Soci. nu. 97.

Vers. in qua uictus non condemnatur &c. } Scot. contrarium per alios in uarijs locis, glos. ca. cum dilecti, de do. & contu.

Vers. habuit iustam causam litigandi. } Sco. Ad hoc ut ualeat absolutoria, debet exprimi causa in sententia. Marsil. sing. 545. litigantes. ubi dicit, nec iudices, nec partes fere ad hoc aduertere. uide infra n. 14.

Vers. & in expensis fallit ante testamentum productum debet absolui. } Scot. Imò non, ut per Dec. in l. qui in alterius. nu. 7. de reg. iur.

Vers. aliquorum ualentium Doctorum. } Sco. & bene de pluribus loquitur. Non enim sufficeret ab uno habuisse consilium, secundum Docto. in l. iuris ignorantiam. C. qui admit. Ias. tangit in l. cum ex filio. ff. de uulg. per illum text. Alex. cons. 184. in fi. lib. 2. ubi & ipse de duobus. De uno tantū loquitur Leuand. de Docto. & cor. priuil. 2. par. §. 38. Dec. in l. ut de bitus. nu. 21. de appell. Alciat. l. 1. ff. si cer. peta.

Vers. condemnari in expensis. } Sco. Vide Alex. cons. 122. in fin. lib. 2.

Add. condemnari in expensis. Adde tu &c. uers. & aduocatis in iure peritis. } Sco. Hoc de aduocatis, est falsum, quia sunt partiales, ut per Barb. ad Bald. in l. terminato, C. de fruct. & lit. expen.

D. add. vers. si habuit opinionem signalatam vnius Doct. } Scot. ego legerem, si habuit opinionem unius signalati Doctoris, & intelligerem in commentarijs, uel in consilijs editis, arg. traditorum per Iaso. in l. properandum. §. siue autem. sub nu. 8. uers. prima est. Posset etiam intelligi apostil. loqui de cons. Doct. sigillato, de quo per Lanfranc. hic, in uers. tertio dicitur

dicitur pluribus habere &c. loquentem tamen de pluribus.

d.add. vers. sed ne fallaris aduerte &c. si statutum dicat, victum &c. } Sco. contrarium per Alciat. in l. qui Romæ, §. duo fratres. Alex. cons. 34. lib. 3. Et quid operetur hoc statutum, Ias. §. actionum. nu. 52. instit. de act. Vide add. ad Dyn. in ca. cum quis, verb. emphyteotæ. col. 3. de reg. iur. in 6. Quòd tale statutum intelligatur secundum ius commune, add. ad Alex. cons. 83. in fin. lib. 5.

d.add. vers. vel etiam si expensæ fuerint promissa &c. } Scot. Adde Lanfr. infra eo. nu. 9.

Sub nu. 12. ver. vnde si victor iuraret primò &c. } Scot. Hæc res implicatur in practica nostra. Nam dicitur, cõdemnauit in expensis, quas taxauit, prout in notula, ipso tamen victore prius iurante se tantum expendisse, seu necesse habuisse expendere, quantũ supra taxatum est.

Vers. tamen victus poterit appellare ab huiusmodi taxatione. } Sco. Specul. cõtra tit. de expens. §. postremo, vers. 1. in fi. lo. Crass. tracta. de substant. procur. verb. taxari faciendum.

Add. debeat citari aduersarius. Tu conclude &c. } Scot. Vide Rot. decis. 259. & 280. vbi quod nõ. Barb. ad Bald. d. l. terminato. qui argumẽtatur contra eum requiratur citatio, quoties imponitur sententia pœnalis. Vide istum infra nu. 35. vbi addidi.

Sub nu. 15. vers. dicite quòd non. } Scot. Sed an a iudice? infra sub nu. 20. vers. sed pone quod iudex.

Vers. si appellans succumbat &c. } Scot. ita etiam tenet Marsil. in l. patre, vel marito. nu. 31. ff. de quæst. ubi allegat Specul. tit. secundũ hãc opinionem. Sed Specu. tenet contrarium. Dicit tamen ferè omnes tenere opinionem, quam tenet hic Orian.

Nu. 31. vers. vtrum succumbens &c. } Scot. Vide Bart. in l. ab executione, C. quo. appel. non recip.

Add iuris. ita not. &c. vers. vbi dat rationem. Nam talis articulus. } Sco. contrarium per Bald. cons. 473. statuto communis Papiæ &c. in fi. est verum, quòd ibi loquitur in diffinitiua, hic loquitur in interlocutoria. Sed ratio hic posita militat vtrobique.

Ver. non autem vtiles. } Sco. Bart. in l. officio, ff. vbi pupil. educ. deb.

Vers. si aduocatus peragit propriam causam. } Scot. vide add. Io. Andr. in marg. meorũ textuũ iur. cano. impress. ab Hugo. Portano. in c. si. hic alleg. Ias. in l. properandum, nu. 30. C. de iud. Ang. cons. 9. uers. nec ob stat, quòd nisi dominus &c.

Vers. glos. est sing. in l. si. &c. } Sco. cui dicto obstat conclusio Castren. in l. diuortio. §. impedia. (l ege, impendi autem) col. 2. uers. qui dicit, notab. solu. matri. Vide Bart. in l. quod si domus, ff. loca. l. stipulatus. ff. de fideiuss.

Vers. Bald. ubi supra quod non. } Sco. vide infra nu. vlt.

Vers. & idem tenet Bald. in d. l. sancimus. } Scot. cum eadem sententia condemnetur principaliter, & pro expensis: nec requiratur libellus. Bart. tracta. de ritu nud. verb. damnetur.

Vers. iudex adhuc durat. } Sco. vide supra nu. 34.

Scholia F. Sc. I. C. Ad Lanfranc. Oria. in Lib. Quintum Clementin. constitutionum.

De verb. signif. Tit. 11.

Ad Clem. sæpe. 2.

Vers. quod iurauit ad Abraam &c. Scot. Adde, quòd Papa non potest facere, vt dictum testis valeat absque iuramento: quia illud est de iure diuino. Fuit inuẽtum cũ Laban iurauit Iacob. Gen. c. 31. August. de Ancona, in lib. de potesta eccl. q. 58. artic. vlt. Felin. in c. constitutus, de rescript. & add. ad Bar. d. l. filiusf.

Verb. simpliciter. vers. vbi proceditur summarie &c. } Sco. Nota quòd processus dicitur summarius, quantumcunque plenè cognoscatur, vbicunque procediur cõtra absentem, Castrens. l. 1. nu. 4. C. quo. appell.

Vers. Tamen dixit Bart. ibi, supra unum notabile verbum, quòd quando contra &c. } Scot. Idem de supplicatione in casu, & de restit. in integr. in casu, Lanfranc. supra c. quoniam contra, verb. interlocutoriæ & appell. nu. 73. & 74. de probat.

Nu. 9. decimasexta &c. } Scot. Adde 17. conclus. quòd in causa summaria, vel extraordinaria; non soluuntur sportulæ. Glo. & Bar. nu. 4. vbi Alex. in fa... cris. C. de prox. sacro. scrin. lib. 12. Ias. instit. de actio. §. Tripli. sub n. 55. quòd iudices in summarijs & extraordinarijs non debent habere sportulas, sicut nec in causis miserabilium personarũ. Pro quibus duob. dictis, dicit se dare nobis casum expressum, in §. sit tibi quoque tertiũ studium, in Auth. de mand. princ. vbi etiam glos. in verb. gratis.

Verb. de plano. uers. aliquem ire uelociter, & ire plane, iuxta opposita. } Scot. Facit glos. §. hic igitur. verb. manibus, Instit. de iusti. & iur. est tamen locutio hæc Oriani ridicula.

Nu. 12. uers. die feriato. } Scot. Vide supra cap. quoniam cõtra, verb. citationes, in princ. vers. & idep nimirum.

Verb. sine strepitu, vers. quod est notandum. } Scot. vide Lanfran. supra in c. quoniam contra, verb. recusationes, nu. 20. de probat.

Verb libellus, vers. quinta conclusio, in causis appell. &c. } Scot. vide infra vers. aduertendum, in eo, quod Bart.

Vers. volens litem contestari, non est audiendum. } Scot. si tamen sit præsens, non proceditur ad diffinitiuam nisi te non contestata, hac Clem. Facit l. fin. §. illud, C. de temp. appell. Vide Lanfranc. in fra colla. vers. circa unum, quod supra dixi.

Vers. quibus renunciari non potest. } Scot. Vide infra nu. 12.

Vers. & additio in eo, quod glos. dicit. } Scot. Vide supra num. 12.

Vers. licet non per simplicem renunciationem. } Scot. Tamen aduerte, quia æquiparantur ferijs Dei, Alex. ... de fer. l. j. de op. no. nun. Cels. supra n. 12. apostil. non pôt, circ. med. sed ferijs Dei nulla datur via ad renunciandum, vt per glos. hic approb. ut hic ait Lanfranc. Igitur &c. l. illud. ad leg. Aquil. & Lanfranc. sub d. numero 12. dicit, reperimus non posse renunciari, sicut nec in dictis in honorem Dei.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IURECONS. &c. Ad Philip. Decium in Librum Quinquagesimum Digestorum.

De Regul. iuris. *Tit.* 17. *Ad Rubr.*

Vers. censura in regulis. } Sco. Nota, q̃ snia continens errorem iuris aduersus regulam, est nulla, licet speciali casu defendi posset. Alex. l. ex diuerso, §. fin. col. 3. solut. matri. Adde quòd pro regula presumi tur, donec probetur contrarium, Ias. Auth. si qua mulier. nu. 55. C. de sac. rosf. eccl.

Vers. prius ad casus particulares &c. in subsidium &c. } Scot. Adde tamen, quòd satis est dictum verificari secundum communem regulam: nec attenduntur casus particulares, qui a communi regula declinant. Innoc. c. 2. de dilat. Matthes. not. 20. Dec. l. iubere cauere, col. 2. de iurisd. omn. iud. sic vt sententia sit nulla, satis est quòd expressus sit error regulæ iuris, licet non casus specialis, Alex. ad Bart. l. 2. C. qu. an. prouoc. non est necess.

Vers. ad communes regulas iuris. } Sco. Facit l. 1. in fi. si quis in ius voca. & quod per illum text. not. Alciat. in rubr. de verb. oblig. in 1. q. circa stipulationẽ, uers. & certiores esse eas rationes, quæ &c.

Vers. & quod ibi Bald. ff. de iusti. & iur. } Scot. vide Bald. in rubr. C. de proba. & repet. l. 1. ff. de lega. 2. in princ. Facit Alex. cons. 59. nu. 5. lib. 4. dixi l. si prius, ff. de op. no. nunc.

Vers. transitiuè, & intransitiuè. } Sco. Regula iuris. Idem, quod regula iuridica. Io. Monach. sicut cappa Socratis est cappa Socratica. Dicit autẽ, quòd in diffinitione regulæ iuris sunt coniungenda ius, & regula. Quare secundum eum cõgruè dicitur, quòd regula iuris est, distortum prauumque corrigens, bonum, & æquum breuiter comprehendens, Io. Andrea princ. Mercuria.

Ad l. 1.

Add. regula. Ergò videtur &c. } Scot. vide quod addidi supra in rubr. in princ. verb. nota quòd sententia.

Sub nu. 13. Instit. de legi. patro. tute. } Scot. do tibi text. contra, in l. cum filiosf. ad fi. de lega. 3.

Add. verum. Pro ista opinione videtur &c. } Scot. vide pulchre Ant. Maffam Gales. li. 1. de exercitatio. iurisper.

Vers. & propter hoc, quia exceptiones. } Scot. vide Stench. reprehendentem septuaginta interpretes. ca. 1. 2. Exod. in annot. seu recognit. uet. testa.

Sub nu. 29. vers. facta de argento. } Sco. & sic non de re uenali.

Vers. licet confirmet regulam. } Scot. in rebus non venalibus.

Vers. Gratia exempli, si constituo procuratorem &c. } Scot. vide Abb. in c. sedes, de rescript. vbi limitatur maximè importantibus.

Ad l. 2.

Add. non potest. Ratio prohibitionis &c. } Scot. vide infra nu. 37. vsque ad nu. 42.

Add. consuetudine. Idem tenet Barb. &c. } Scot. vide infra nu. 37. vsque ad nu. 42.

Nu. 10. vers. secundò. prædicta conclusio non habet locum &c. } Scot. vide infra nu. 38. & 42. uers. & ideo &c.

Add. &c. & quòd hodie &c. sed non testamentarijs. } Scot. Vide infra Dec. vers. & talis tutela. col. seq. vbi vi detur dici contrarium.

Vers. & talis tutela, qua matri &c. } Scot. vide col. præced. in add. vers. sed nõ testamentarijs, vbi videtur dici contrarium.

Vers. vt in d. l. fin. C. de codicil. } Scot. Tu dic edictum de testibus esse prohibitorium. Vnde omnes admittunt qui expresse nõ prohibentur. Sed mulier non prohibetur in codicillis. Ergò admittitur. In testamentis expressè prohibetur.

Sub nu. 27. hoc dicunt. ff. de legib. per. illum text. } Sco. Ad quẽ posset respõderi, prout in simili supra nu. 33.

Add patronatus. Vnum tamẽ scias &c. } Sco. infra sub n. 50.

Nu. 65. vers. & non solum fœmina &c. } Sco. vide l. 2. in fin. C. de episco. aud.

§. Item. impuberes. vers. tertiò. & vltimò limitatur, nisi &c. } Scot. intellige nisi lex requirat maioritatem tempore actus celebrati. c. cum nobis, num. 6. de præscript.

Vers. factus maior non obligatur pro commodato facto &c. } Scot. Tu dic, quòd potius consideratur tempus te stificatus; sicut dicimus de famulo, quem satis est famulum non esse, cum testificatur, licet de eo testificetur, quod se famulo factum, vel dictum est, vt per Lanfranc. in c. quoniam contra. verb. testiũ, depos. ff. de probatio. sed tamen sequor Dec. hic.

Ad l. eius est nolle. 3.

Vers. in verb. casum. ff. de postul. } Sco. Text. in §. minor aũt, Instit. de excus. tuto.

Vers. nolle contraria sunt. } Scot. Scire, & ignorare sunt cõtraria: titubare est medium, Azo in sum. C. de con dict. indeb. Sic inter fæcum, & videns, medium est non videns. Vide Chrysosto. Iauel. in 3. lib. Ethic. Aristo. tracta. 1. c. 1.

Add renocetur. Nota vnum casum. } Scot. vide infra eo. l. contractus, col. 5.

Ad l. uelle non creditur. 4.

Vers. licet præcisè non cogatur. } Scot. vide glos. in l. liberorum. §. excusatur, ff. de ijs qui not. infa. vbi etiam qui patiente, non iubente domino.

Ad l. in negotijs. 5.

Vers. secus est in pupillo infante, quia furioso aequiparatur. } Sc. Adde quòd etiam si fari possit, sed non intelligat, equiparatur furioso. l. pupillus. hic alleg. de acquir. hæred. Vide distinct. Bart. in §. adipiscimur. hic alleg. sequitur Alex. l. 1. in princ. col. pen. nu. 41. de verbo. obligat.

Ad l. ius nostrum. 7.

Vers. non potest legitimam retinere, & residuum hereditatis repudiare &c. } Scot. nisi habeat cohæredes. Tunc enim cum iuramento potest repudiare successionem, & accipere legitimã. Ang. l. quoties ab omnibus. C. de fideicom. Vide Ias. l. filiusf. §. diui. 2. lect. col. 3. nu. 18. ff. de lega. 1.

Ad l. iura sanguinis. 8.

Vers. ista agnatio &c. } Sc. Facit. l. 1. C. de senatusf. Claud. tollen. dum dicitur ibi, mulierũ seruam effectam, nihilominus habere cognatos, & agnatos, quibus dedecori esse possit.

Ad l.id quod nostrum. 11.

Vers. rectius illos facturos, si se abstinuerint. } Sco. Facit text. in §. fi. vers. sed etiam facta &c. vel non fieri &c. Instit. de verbo. oblig. In contrarium est text. in l. quoties, §. 1. ff. de seruit. vbi non solum non facere, sed et cum dispendio, & impensa facere, non est facere: sed aut non facere, aut pati. Qui text. est clarissimus. Ad dictũ Decij addo etiã l. 2. §. itẽ si in facto. de verb. oblig. glo. l. si is qui &c. §. vtrum. verb. illius, scilicet, si illud, aut illud &c. ff. de reb. dub.

Ad l. in testamentis. 12.

Vers. ista regula non videtur habere &c. } Sco. Tamen glos. quam Dec. infra reprehendit, sequitur Bart. hic in conclusione, licet reprobet aliqua exempla. Et Ias. allegat hanc l. in materia legatorum, in l. serui electione, §. cum fundus, de leg. 1. seu l. seq. Et vide Auth. de hæred. & Falcid. per totum, vbi de implemento totius testamenti æquè loquitur.

Ad l. non videtur cœpisse. 14.

Vers. 1. ad istam regulam &c. } Sco. Vide in l. Marcellus, infra eo.

Ad l. imaginaria venditio. 16.

Ver. hic agitur de simulatione, in qua nihil agitur. } Sco. Idem si tantum loquatur de cõtractu simulato. De hac enim simulatione debet intelligi. Paul. Castrens. not. in l. Publia. §. fi. ff. de pos. post Bar. in l. emptor, ff. de aq. pluui. arcen. l. 3. C. de postul.

Ad l. cum tempus. 17.

Sub nu. 11. vers. & sequitur Paul. de Castr. in cons. 137. } Sco. vide Bart. in l. 2. post glos. C. de iur. emphyt.

Ad l. qui cum alio. 19.

Vers. tunc excusatur. l. si quis patrem &c. } Sco. l. si ignorans qui. ff. loca.

Ad l. non debet cui. 21.

Scot. sed cum quod minus est, licet, non licet plus est? Dec. l. in actionibus. sub nu. 9. ff. de in lit. iuran.

Vers. e contra, etiam regula negatiuè procedit, quia cui denegatur quod minus est &c. } Scot. Non tamen cui denegatur plus, denegat ur etiam minus.

Vers. illud verbum (voluntate mea) idem importat, quod precarium. l. Lucius. cum glos. de donat. &c. } Scot. Bald. intelligit per l. Lucius. probari eũ, qui reperitur in quasi possessione iuris, præsumi precario possidere, non ex donatione. Bald. l. 2. q. 9. C. de seruit.

Vers. meritò per mortem non extinguitur precarium. } Scot. Nisi datum sit, quo ad velit dator, d. l. 4. Vide tamẽ supra eo. l. eius est nolle, ad fin. nec procedit supra scripta limitatio, vers. nisi datum sit &c. per text. in l. Lucius. supra de donat. Vide apostil. Cuchal. supra verb. concedentis. est bonus textus &c. & colligitur ex d. l. Lucius. iunc. d. l. 4. quod res, quæ desinit esse, non ideo mutatur, confirmatur per reg. l. eius. si cert. peta.

Sub nu. 13. vers. viso, & præhabito, lib. 2. } Scot. Dec. cons. 247. col. pen.

Ad l. qui potest inuitis. 26.

Vers. quia tertius si esset præsens &c. } Scot. Hæc ratio habet locum in damno vitando, non in lucro faciendo. Bart. l. 1. col. pen. ff. de lega. 2.

Ad l. diuus Pius. 28.

Vers. Ad idem facit: quia facilius retentio &c. } Scot. Facit l. si peculum. §. 1. & §. cum seruo. & ibi glos. ff. de peculega. ponit Alciat. in rubr. ff. de leg. 1. in fin. facit text. in l. militis codicillis, §. veterani. ff. de testa. milit.

Ad l. quod initio. 29.

Sco. limita hãc regulam, vt per Azo. in sum. C. si cert. pet. nu. 12.

Ad l. nuptias. 30.

Vers. & e matrimonium. 27. q. 2. } Sco. l. pen. C. de incest. & inutil. nupt.

Ad l. quod attinet. 32.

Vers. potest dici, quòd text. &c. } Scot. Tu dic, quòd in d. §. sed & si seruus, gerit seruus officium dominicum. Vnde eius capacitas regulatur a capacitate domini, l. si mihi & tibi, §. regula, ff. de leg. 1. Dec. l. 1. nu. 12. C. de eden. Sed tabellio gerit officium suum: cuius non est seruus capax.

Ad l. semper in stipulationibus. 34.

Sco. supra l. semper in obscuris infra. l. in obscuris. vi de Rip. l. 2. in fi. princ. ff. solu. matri. Et uide, quod mos optimus sit sequendus, Francisc. Bald. in l. 6. Romuli.

Ad l. nihil tam naturale. 35.

Ver. pariter & distractus erit bonæ fidei, l. ab emptione &c. } Sco. sic missio in possessionem est misti imperij, & eodem modo eius reuocatio. Bald. l. iudex. C. com min. uel episto. ubi utraque a pari procedit. Sic absolutio, & condemnatio sunt eædem speciei iurisdictionis, Bald. l. iubere cauere. ff. de iurisd. omn. iud. vbi Dec. 2. not. ad hic dicta se remittit.

Ad l. nemo qui condemnare. 37.

Scot. Vide text. & glos. in Auth. Vt cleri. verb. manu.

Ad l. Furiosi. 40.

Vers. pro decreto præsumitur. } Sco. De quo Dec. in c. quoniam contra. col. 19. de probat.

Ad l. qui in alterius. 42.

Ver. post productionem instrumenti. } Scot. non secum facti

Vers. post publicationem testium. } Sco. de re non secum gesta.

Vers. debet condemnari in expensis postea factis &c. } Scot. considera ad ista, decisio. Clari. lib. 5. sententi. seu pract. crimin. verb. incestus. vers. pen. sed pone. Vide Crauet. cons. pe. col. 3. uel 4. lib. 2. Didac. in practi. quæstio. q. 33. col. 9. vers. subdit tamen Dec.

Vers. sed tamen aduertendum est in ista conclusione instrumenti. &c. } Scot. vide Dec. in cons. 241.

Vers. sed etiam in expensis factis prius. } Sco. sequitur Natta cons. 232.

Add. Roma. Adde Felin. vers. volunt quòd in dubio &c. } Sco. contra per Cagnol. hic.

Add. instrumentum. Adde Ias. &c. } Scot. Felin. c. de cætero. col. 4. de re iudic.

Ad l. consilij. 47.

Nu. 17. Add dicatur Vide eundem &c. } Scot. Adde quòd largè non strictè dicatur opem præstare consulẽs. Bart. l. in furti. §. ope. in fi. ff. de furt. Vnde non mirum, si non tenetur statuto imponente poenam facienti: cum nec strictè opem præstans teneatur.

Ad l. quicquid calore. 48.

Vers. regula non habet locum in delictis &c. } Scot. vide Lanfranc. in cap. quoniam contra. uerb. confessiones. num. 3. de proba. Ang. in l. si non conuicij, hic alleg. per Dec. dicit hanc l. procedere, cum damnum datum, per penitentem potest in pristinum reuocari: aliàs non.

Ad

Ad l. culpa caret. 50.

Add. tenet. Vide eundem &c. uers. de iure ciuili quis non tenetur alium defendere, nisi in casibus &c. } Scot. Vide Riminal. iunior. in l. vt vim, hic alleg. & ca. nos in se renda, & ibi glos. 23. q. 3.

Vers. & hoc sane intelligitur. } Scot. facit supra nu. 7.

Ad l. cuius per errorem. 53.

Vers. vt probatur in c. debitores de iureiur. } Scot. vbi Abb.

Ad l. nemo plus iuris. 54.

Add. limitatur. Vide moder. } Scot. Adnotaui pulchrum casum ad. d. l. non est nouum.

Ad l. bona fides. 57.

Vers. pro quibus facta fuit absolutio &c. } Scot. quia soluit, vt infra ibi, soluerit poenam: non quia innocens. Tunc enim secus. vt infra vers. secus, si a tali &c.

Ad l. hæredem eiusdem. 59.

Vers. qui promittit tantum de facto suo. } Scot. Nota quòd, qui tenetur de facto, tenetur etiam de facto hæredis. glos. l. si seruus. 2. vbi Bart. & Bald. ff. de códict. furt. las. seu add. ad eum, in l. stipulatio ista. ff. de verb. oblig.

Vers. Bald. in l. fin. C. de act. empt. vbi add. no. contrarium, allegãs Bart. ut ibi per eum. } Scot. vide Crauet. tracta. de antiq. temp. 4. par. nu. 125. vndecimo &c.

Ad l. semper qui non prohibet. 60.

Vers. & sequitur Alex. in l. quod meo, in princ. } Scot. contrarium dicit cons. 88. & ibi addit.

Ad l. ea quæ rarò. 64.

Vers. non obseruant legislatores. } Scot. contrarium habetur in l. fin. in fi. C. de consul. lib. 12. & alibi. vt adnotaui ad l. nam ad ea, de legib. vbi Castrens.

Ad l. ea est natura. 65.

Vers. si aduocatus fouet iustam causam, potest etiam cum malitia &c. } Scot. Alciat. de præsumpt. reg. 2. præsumpt. 31. & reg. 3. præsumpt. 27. Petr. Mosell. in Gell. chig. 1.

Vers. similiter & iudex ad ueritatem inuestigãdam potest &c. } Scot. Par. Put. tracta. syndic. ch. 124. vers. sequitur quæstio quotidiana, Dec. l. 1. nu. 7. Lect. 2. nu. 22. Vide eundem Parid. in vers. & aduertendum est. Tamen si iustum bellum cum hoste geratur, non refert vtrum ex aperto, an ex insidijs pugnetur. 23. q. 2. dominus.

Vers. sequitur Felin. c. afferte. } Scot. Ias. l. si mora, nu. 4. ff. solut. matrimo.

Vers. etiam hosti fides seruanda est. } Scot. vide Iosu. c. 21.

Vers. dolus, an virtus &c. } Sco. ca. dominus noster, & ibi glos. 23. q. 7. supra per Dec. alleg. Vide Dec. in ca. quæ in ecclesiarum. col. 6. vers. solum addo, iunc. vers. & licet ista. de constit.

Ad l. Marcellus. 66.

Vers. vbi videndum est. } Sco. Adde Alciat. creditor aũt, de verb. signif.

Vers. in 1. notab. de elect. } Sco. Soc. d. l. in ambiguo. Et si esset æqualis ratio dubitandi, tamen alius casus accideret frequẽtius, putarem pro casu accidẽte frequentius intelligendum, arg. l. ea quæ rarò supra eo.

Vers. l. quoties de verbo. oblig. cum simil. } Scot. Præualet etiam intellectus, per quem præfertur species generi, arg. Ias. in Auth. quas actiones, sub nu. 111. uers. secunda ratione. C. de sacros. eccles.

Ad l. in omnibus causis. 68.

Vers. 25. q. 2. in summa. } Scot. & si priuilegium concedi tur personis respectu certi loci, censetur potius reale, quàm personale, c. cũ capella, de priuil. vbi Abb. in notab. Adde in contrarium, quòd in dubio censetur beneficium, seu priuilegium concessum loco, & personis. Bald. in l. si non speciali. C. de testa. Soci. in l. ciuibus, de reb. dub.

Add. dubio. Vide Philippum. } Scot. contrarium Abb. ca. cum capella, præalleg.

Nu. 8. ver. hoc limitatur non procedere in personis accessorijs. } Sco. etiam defensoribus, & procuratoribus, glos. not. in l. qui bona fide, §. si alieno, ver. qui vtce. ff. de damn. infec. quanquam loquitur glos. in beneficio.

Ad l. inuito. 69.

Scot. Glos. intelligit hanc l. in beneficio, seu priuilegio, quod affert gaudium capienti. Inuitus autem nemo gaudet. c. 1. quid sit feu. Hæc glos. est l. soluẽdo. de negot. gest. hic per Doct. alleg.

Vers. §. non potest. } Scot. De §. non potest, adnotaui ad Dec. in l. 1. vlt. lectu. col. 4. C. qui admit. ad bon. possess.

Add. inuito. ita declarat Ang. &c. } Scot. vbi glos. dicit hãc l. loqui in priuilegijs.

Ad l. nemo potest mutare. 75.

Verb. consilium suum. } Scot. ad infrascripta per Dec. ad de, quòd contra variantem præsumitur. Vnde aliquis modò se maiorem, modò minorem faciens, habetur tanquam causã ad ecipiendi id faciat in dubio, Azo in sum. C. si min. se maio. in fin.

Vers. glos. in reg. mutare. } Sco. vide l. Pomponius scribit. vers. sed eo dicto, cum glo. verb. semel probatum, de negot. gest. & varietatis ratio reddi debet. l. vn. §. sed & varietatis. C. de caduc. tollen.

Vers. Ang. in l. Labeo in fi. de seruit. rustic. præd. } Scot. vbi vide glos. & Bald.

Vers. vbi Iurisconsultus mutauit opinionem. } Sco. Facit l. & suum, vers. licet antea, ff. de pact. l. vlt. C. de furt. vbi de Papiniano.

Vers. cauendum tamen est doctoribus in consulendo &c. } Sco. vide Dec. in l. precibus. col. 2. C. de impub. vbi taxat Soci. Vide rarum exemplum apud Soci. cons. 140. lib. 1. D. Augustin. etiam mutat consilium. 12. q. 1. c. certè.

Vers. clem. 1. de renunc. } Scot. l. fi. vbi etiam glos. C. de mo. mulct. & nota, quòd licet Iurisconsulto vendere iustum consilium, & aduocato iustum patrocinium. D. Augusti. in c. non licet. 11. q. 3. & in c. vlt. 14. q. 5. glos. cap. statutum, §. assessore. de rescript. in 6.

Ad l. actus legitimi. 77.

Verb. veluti emancipatio. } Scot. Quæ tamen accipit tacitam conditionem in absente, si etiam habuerit ratam, l. pen. C. de emanc. liber. sicut dicitur in fra de acceptilatione. Vide Dec. l. 1. vlt. Lect. nu. 100. C. qui admit. ad bono. possess.

Ad l. in toto iure generi. 80.

Scot. Maior æquitas tollit minorem, glos. fin. C. de fruct. & lit. expens. æquitas specialis tollit generalẽ, vt colligitur ex dictis Dec. supra l. 1. col. 4. vers. sed respõderi potest. Ad vers. maior æquitas, facit l. stipulatio-

l.stipulationum.§.si.de verb.oblig. vbi maior æqui tas,quæ est in persona stipulatoris,vt totum confe quatur,tollit minorem, quæ est in personis hæredum,vt pro partibus teneant: & ibi apparet,quòd fauorabilior, & dignior est stipulator. Et si dicas, nonne etiam totum consequitur, si a quolibet par tem exigat?respódeo,vt in l.iustissimè.§.1.de ædil. ed.vide tamen Ias.l.4.§. Cato, nu.4.ad nu.11.exclusiuè.eo.tit.de uerbo. oblig. vbi addidi eadem sub nu.6.

Vers.& dixi in cons. §.vbi uidendum est. Scot. Præsumptio respiciens personam est specialior, quàm respiciens rem.Bald.1.1.q.4.de offic.consul.l.executorem.col.6. C. de execu. rei iudic. Dec.c.quoniam Abbas.col.3.in fi.de offic.delega.

Vers.§.qui patrem.de vulg.& pupill. Scot. Nota quòd præualet generalis ratio speciali,glos.Instit.de vsuc.§. furtiuas.

Ad l.quæ dubitationis. 81.

Vers.vbi in testamento dicitur, quòd abundans cautela &c. Scot.Facit l.si arborem.§.per contrarium,ff.de ser uit.vrba.præd.vbi plus æquo;seu debito facere,nõ vitiat:Facit l.lecta,verb.proba.vbi glos. & Bart.& verb.data soluta, ff. si cert.peta.vbi infertur,quòd clausula, Boni auri, & iusti ponderis,est superflua, tamen nihil lædit.

Ad l.non videtur rem amittere.83.

Sco.infra l.non potest videri desisse habere,qui nun quam habuit.

Ad l.eum amplius. 84.

§.is natura debet.add.Gentium.vide Ias.&c. Scot.Ad hanc apostillã adde Abb.in c.fi.col.5.de solut.

Vers.secundò naturalis obligatio consideratur &c. Scot. & hæc sine consensu: alias non differret a prima: & patet ad sensum.Vide tamẽ clarius Bart.in l.Iulia nus verum.col.8.nu.26.cum seq. ff.de condict.indeb.vbi addidi Castr. & Alciat.Et hic text.loquitur de obligatione naturali ex consensu, uerb. cuius fidem secuti sumus: & consequenter consensimus. Ita Soci.in rub.ff.de verb.oblig.colum. primæ.ante fi.qui bene loquitur quãtum ad hunc text.Sed malè in quantum præsupponit non dari obligationem sine consensu:& ibi notauimus.Sic etiam Bart.malè locutus est, in l.si vnus.§.pactus, col.5. nu. 16.nisi defendas prout ad eum addidi ex supradictis.

Ad l.in omnibus quidem.90.

Vers.loquitur in arbitrarijs. Scot. & l.quòd si Ephesi,loquitur in actionibus arbitrarijs.

Ad l.quoties vtriusque causa.98.

Vers.c.eum qui,de praeben.in 6. Scot.vbi vide gl.c.hi qui.

Ad l.nemo de domo sua.103.

Add.extrahi.sed an possit iudex præcipere &c. Sco. Facit Bud.ex Cicer.in Pandect.pag. 262. seu in l. si hominem.§.quoties.ff.deposit. Et renuncians omni legum auxilio,censetur renunciasse beneficio huius l. seu l. plerique. ff. de in ius vocan.vt ibi per Ias.col.4.Rip.l.si vnquam.q.pen. C. de reuoca. donatio.

Ver.reliqua per Doct.in d.l.pleriq. Scot.obligatus præcisè ad factum,de domo extrahitur,vt faciat.Bald.l.ex omnibus.C.de decur.lib.10.Ias.l.stipulationes nõ diuiduntur,nu.34.de verbo.oblig.

Ad l.libertas inæstimabilis. 106.

Vers.vt not.per glos.in l.1. supra solu.matri. Scot. & dicitur pia causa,l.1. §. fin autem viro, & ibi Bald.C. de commu.ser.manu.

Ad l.ferè in omnibus. 108.

Vers.si pupillus committat homicidium &c. Sco.vide supra eo.l.in ambiguis.§.quoties.cõtrarium huius, quod hic dicitur ex Baldo, videtur sentire Paris in tra-cta. Sindic. verb.tortura. sub nu. 7.vbi quòd ex multis indicijs resultat plena probatio etiam ad condemnationem capitalem, etiam contra impuberes. Vide l.excipiuntur.hic per Dec.alleg. cum glos.ff.ad Sylla.vbi de impubere sumitur supplicium.sic pupillus deportatur, & seruus efficitur,§. item finitur.Instit.quib.mo. tute. finia.Pro Bal. & Dec. hic,facit l.12.tab.sub tit.de fur.ubi pueri impuberes furãtes uerberantur prætoris arbitrio,& sub tit.de pæn.quorund. delict. ubi impuberes secantes se getes, arbitratu prætoris uerberatur.ser uandam sanè regulam etiam in crimine læsæ maiestatis etiam diuinæ, etiam iudicio ipsius Dei ostendit exemplum, lectum apud Pausaniam in Arcadicis lib.8.

Vers.& facit text.in l.nam & seruius,§.si.de negot.gest. Scot. Text. est Instit. de oblig. quæ quasi ex delic.nasc. in princ.

Ad l.nullum crimen.109.

Vers.Idem ibi Floria.dicit. Scot. vide Bart.in l.1.C.de execu.lib.12.ubi dicit potestatem teneri de concussionibus,& alijs familiæ,& apparitorũ suorum.

Ad l.in eo quod plus est. 110.

Vers.Tertiò regula procedit,prout loquitur in oratione affirmatiua. Scot. Vide Dec.l.in actionibus.nu.9.&de in litem iuran.

Ad l.pupillum, qui proximus.111.

§.1.Scot. Vide add.l.is qui in reatu, ff.ad leg.Iul.ma iesta.

Ad l.in obscuris.114.

Scot.supra l.semper in stipulationibus.

Ad l. si quis in obligatione.115.

Vers.ad hoc facit,quia dare &c. Scot. considera l.singularia.verb.breui manu,ff.si cert.peta.

Ad l.aliud est vendere. 120.

§.refertur ad vniuersos. Scot. Hic text.probat conclusionem Doct. tenentium non sufficere, si testis dicat, audiui hoc dici publicè, ad probandam famam.

Ad l.in iure ciuili.191.

Vers.dixi in cons. 70. Scot. Vide quod not.glos.l.2. fin.ff.mandati.

Vt per Alex.in d.l.de vnoquoque. Scot. Vide eundem in l.filius.§.diui.nu.7.8.& 9.ff.de lega.

Ad l.quæ propter necessitatem.

Vers.quod propter necessitatem &c. Scot.qui cogitur uendere etiam non expositum uenale certo pretio quod taxat officialis, & cogitur facere eleemosynam. Vide Abb.in c.1.de empt.& uendit.

Ad l.is damnum dat.129.

Vers.sequitur Bald.in c.1.&c. Scot.sequitur hoc Alciat. licet non alleget Dec. in l.si is qui pro emptore. ad fi.ff.de usuca.Dissentit tamen in testibus de rigore iuris,quos vult dicentes de homicidio non su stineri

ftineri in mandato: vt ibi per eum, adducentem rationem contra aliud sentientes.

§. *Quod pendet. uersi. ut glos. hic dicit.*] Sco. Adde tex. in l. si quis sub conditione. ff. si quis omiss. cau. testa.

Ad l. in contrahenda. 132.

Add. ambiguam. Quid autem dicatur ambiguum &c.] Scot. Melius per Socin. in l. in ambiguo, ff. de rebus dub.

Versi. ultimo not. est, quod licet &c.] Scot. contra l. quod fauore. C. de legib. vide Dyn. in c. contra eum. eo. tit. in 6.

Vers. not. quòd ista præsumptio validitatis actus.] Scot. Alciatus præsumption. triginta. regula prima numero quinto.

Ad l. vbi repugnantia. 148.

Scot. Quòd contraria simul mista minus operentur, etiam aliàs tradit Ioan. Pic. libro quinto, capitulo quinto, contra astrolog. & vide casum ad declarationem huius regulæ, per Bald. in lege prima, in fin. de acquirend. hær. ed. Alexand. consi. 1. col. 11. lib. 5.

Ad l. fauorabiliores. 167.

Vers. tamen in fauorem rei pronunciandum est.] Scot. Felin. in cap. in nostra. de testibus. in princip. post Abb. ibi.

Versi. damnatus ad mortem si dum laqueo &c.] Scot. contrarium per Guliel. le Rouel. tracta. de iusti. & iniusti. lib. ult. cap. ultim. sed uide hic per Cagnol. & Ferrar. & di. Hierony. in episto. ad Innoc. de muliere septies icta, vbi inuehitur cõtra iudices, & leges, vt ibi per eum, relatum per Cagn. & Dominicum, de nobilitate mulier. char. 126. Cardan. de rer. varieta. lib. 14. c. 76. vbi detrahit.

Ad l. inuitus nemo. 198.

Vers. idem est in procuratoribus &c.] Scot. contra ex vsu loquendi dixi rubr. de ope. nou. nun.

Ad l. omnis diffinitio. 202.

Versi. dixi in d. rubr. de probat. col. 4.] Scot. & in rubr. de iudic. lect. 1. col. 4.

Ad l. res iudicata. 207.

Versi. habetur, vt hic.] Scot. vnde dicitur præsumi iusta præsumptione iuris, & de iure. Abb. ca. ult. nu. 32. de præsumpt.

Vers. ad laudem Dei &c.] Scot. Salycet edidit commentarios in hunc tit. Alex. in l. si quis arbitratu, in princ. de verb. oblig. alleg. d. Salycet. in l. in personam, §. generaliter. supra eod. Adde Oldrad. & Angel. & Bartol. quos allegat in l. 1. supra eodem. Alexand. consi. 28. columna penul. libro primo, ad finē. De Angel. vide Andr. Barb. sicul. consi. 64. libro quarto. consil. Alexand. Felyn. quoque vt per eum, consi. autem, columna secunda, in princ. vbi allegat se in l. cum principalis. supra eod. Ioan. Pyrrhus citante Neuizan. in syl. nupt. char. 122. Ioan. Ferrarius, quem allegat Tiraq. tractat. de retract. consanguin. §. 1. gloss. 10. sub num. 7. 1. Guliel. Mayner. allegatur per Afin. in comment. in titul. ff. de religios.

Scholia eiusdem Ad Lib. Constantij Landi, post eius mortem vanalem emptam.

De materia præsentis Tituli, de Regu. iur. Digest. per eundem.

Ad l. 1.

Causæ coniectio est.] Scot. Constāt. Land. causæ legendum est, ex Pandectis Florentinis. Quid aūt sit cāę coniectio declarat Asconius Pædianus in lib. 2. Verrinarum, vbi dicit, est quasi cāæ in breue coniectio. Nam antequam cā ageret, quasi per indicē rem exponebāt: qđ ipsum dicebat cāæ cōiectio. *Vide Gell. lib. 5. Noct. Attic. c. 10. Duaren. lib. 1. c. 46. Disput. anniuers.*] Scot. Galef. de execit iurisper. lib. 1. num. 55. & seqq.

Sub nu. 18. vers. Minus importat verbum generaliter, quàm verbum uniuersaliter.] Sco. Galen. de loc. affect. li. 5. confundit generale, & vniuersale.

Ad l. fœminæ. 2.

Sub nu. 89. versi. & quia suprà proximè dicta, in effectu pendēt ab illo articulo &c.] Scot. vide Gammat. tract. de extensio. nu. 00.

Ad l. qui actionem. aliàs, is qui actionē. 15.

Scot. vide tex. in l. id apud se. sup. tit. 1.

Ad l. qui in alterius. 42.

Deci. No. quod hæres &c.] Scot. Land. vide l. plurimum, & l. iniquissimum. ff. de iur. & fac. ignor.

Dec. secundò ista regula &c. de condict. indeb.] Land. & Lerror; in fi. de iur. & fac. ignor.

Dec. uersi. secus si agatur de causa lucratiua.] Scot. Land. in compendijs non excusatur quisquam, iuris ignorantia. & l. error, & l. regula. ff. de iur. & fac. igno. & l. quamuis. C. eo. de iur. & fact. ignor.

Ad l. quicquid calore. 48.

Scot. professio facta calore iracundiæ non tenet. Reperto. Felin. verb. professio. vbi allegatur Bar.

Ad l. ea est natura. 65.

eorum.] Scot. Land. Legendum ex Pandectis Florentinis, *eorum.* Quid autem sit, ego exposui in meis annot. quę breui exibunt.

Add. Felin. Hanc etiam tenet Imo. &c. versi. omnes supradicti Docto. tenent in foro conscientia non esse licitum rumpere talem fidem.] Land. & ego hanc eandem opinionem teneo, quòd si quis fassus sit crimen ad iudicis promissionem iuratam de impunitate, non debeat condemnari: quia iura benignius agi volunt in peccantes: & vt iusiurandum seruetur a iudice, qui æquitatem ante oculos habere debet.

Ad l. inuito. 69.

Num. 4. nam interest de republica &c.] Land. adde l. 1. sol. matri. vbi dicitur, maximè esse necessarium ciuitatem, hominibus repleri.

Ad l. ferè in omnibus. 108.

Sub num. 6. versi. vbi mulier relegata fuit &c.] Land. Tamen ibi dicitur, quòd debet puniri, quia res est mali exempli: quamuis Aristoteles, vt ait Alciat. lib. Parerg. dixerit, non esse puniendas tales mulieres.

Ad l. omnis diffinitio. 202.

Versi. parum est.] Land. parum legitur in Pandectis Florentinis.

Scholia F. Scot. I.C.&c. Ad Ias. Main. in Lib. quartum Institut.

De actionibus. Tit. 6.
Ad Rubr.

Num pen.& ult.} Scot. vide Cassiodorum in libro de anima.

Ad Textum. In princ.

Verb.superest.Num. 4. deportatus perdit omnia &c.} Scot. Deportatus non testatur; etiam ad pias causas. Bald.l.1.C.de sacros.eccles.

Versi.multa conceduntur in consequentiam &c.} Scot.e contrario multa concedũtur principaliter,& directò, quæ in consequentiam non concederentur, gl.d. item si fundi,ff.de vsufr.

Num. 83. si aliquis contrahat cum aliena &c.} Scot. vide Orian.in ca.quoniam contra.verb. recusationes, num. 16.de probat.in contrarium.

Sub nu.85.versi & fortè non malè.} Scot. considera arg. contra in add.ad Bart. super incompetentia iudicis,vbi dicitur, eam non obstare, cum possit capi propria autoritate. Vnde sic erit in debito: Licet non habeatur publicum instrumentum de eo: vt tamẽ ob illud aliàs certum in se, & probabile. ibi posui,ubi fit istamet quæstio.

Versi non potest fieri,nisi ostendatur &c.} Scot.vide contrarium per Dec. in l. pactum quod bona fide.C.de pact.num.4.& seq.apostil.consi.162.lib.6.consil. Alex.

Num.91.an autem creditor.} Scot. glos. in l. apertissimi. inf.alleg.Roma.singul.96.

Versi & sic dicere capturam &c.} Scot.vide add.ad Bart. in d.§.si debitorem.

Versi.utraque actio diffiniatur.} Scot.Facit l.vlt.C.de hæred.vel act.vend.

§. *Omnium.num.118. vnum tamen perpetuo &c.*} Scot.vide de iudice appellatio.Abb.in c.Raynaldus. sub num.10.de testa. vers. item nota, quòd iudex appellationis,non tenetur simpliciter &c.& vide de hoc,quod latius idem dixit sup. eod. c.Rainutius. & in c.cum Ioannes,&c.vide in d.c.Rainut.nu.10. & seq.latè per Felyn.in d.ca. cum Ioannes.Idem Abb.in c.cum causam.col.2.versi.satis est pronũciare.de re iud.Bald.etiam in consi.304.li.3.dicit iudicem appellationis posse confirmare ex causa bona,sententiam latam ex mala causa.per l.Titianus.ff.quod cum eo. ubi dicit in summa, iudicem appellationis posse confirmare sententiam ex noua causa.

Versi.sed etiam in exceptionibus.} Scot. quod etiam. sup. dixit.sed fuit immemor vers.& adde quòd quemadmodum.

Nu.147.versi.super quibus omnibus,& singulis &c.} Scot. Hæc clausula facit,vt iudex videns semiplenè fuisse probatum, possit deferre iuramentum suppletiuum probationis, etiam quòd pars illud non petierit.Alexand.consilio 91.libro quinto.Abb.capitul.fina.de iureiuran. Dec. consilio 252.Orian. repet.l.admonendi,in fin.ff.de iureiurand. Marsil. singul.620.

Sub num.172.versi.vel eo modo,quo potest, iuxta ea quę dixi suprà.} Scot.sup.sub num.164.

§. *quę.sub num.17.concordat hanc varietatem Doct.*} Scot. sequitur Alex.consi.18.lib.5.

Versi.Mihi placet opinio Bart.} Scot.Hanc opinionem tenet Azo in sum.C.de seruit.nu.15.arg.l. vt primũ. ff.de seruit.vt sit ius quoddam,non seruitus realis, aut personalis.

Sub num.43.} Scot. versi.suas idest, vicini, non autem suas proprias eius qui agit seruitutę: contra Bart.l. cum testamento.ff.de aur.& arg.leg.

Sub num.44 versi.cum ergò agant pro libertate &c.} Scot. Idem tradit in l.si prius.nu. 35.ff. de ope.nou.nun. vbi reprobo.

Versi.secundum Angel.de Are.hic.} Scot. nisi negat se inquietasse,& sic infertur ad clausulam,nego narrata,prout narrantur.

§. *Sed iste.sub num.70.versi.aduocati communiter sciunt male formare libellos.*} Sco.Facit Bar.in tract.de falcone. in fi.

§.*Item si quis.num.44. versi. propter clandestinitatem contractus &c.*} Scot.Reprehendit Annib.Cano.in repe. d.l.post contractum,sub nu.277.

Vers.Item præsumitur fraus eo ipso quod emitur. &c.} Scot. sup.num.370.

Vers.in 7.char.} Scot.num.59.64.71.

Vers.suprascripta tamen communis,& vera conclusio, scilicet, quod excussio sit necessaria,recipit nonnullas notabiles limitationes.} Scot. vide inf.nu.76.

Nu.76.secundò principaliter limitatur prædicta &c. vt procedat quando cesset debitor in quantitate &c.} Scot. videtur ergò quòd supra dictum est sub num.67. vers. addo quòd est dare casum &c. limitari, cum debentur immobilia:& sic cum hæreditas restituenda consistit in immobilibus.Cogita.

Vers. quam tamen non audeo vobis veram affirmare.} Scot. Potest tamen defendi in terris ecclesiæ.

Add.apicibus.& idem dic non esse necessariam, si ex forma statuti &c.} Scot.Ias.l.si constante.num.205. ff. solut. matrimon.

Vers.& per eundem in l.cum de indebito,in princ.ff.de proba.} Scot. Idem affirmat posse coniunctim excipere, l.sed alio.§.si absens,ff.si ex noxal.cau.aga.vbi reprobat Dyn.in c.nullus pluribus.inf.alleg.

Vers. vna de pœnis quæ imponitur mendaci &c.} Scot. Fuit dictum Aristot.

Vers.præsupposito quòd ista limitatio sit vera, prout ego eam credo esse verissimam.} Scot. quæ tamen falsa est, per regulam,quæ habet,quòd pœna priuationis non habet locum nisi in casibus expressis a lege.Dec. rubric.extra,de iudic. in princip. Sic impugnatur, quod dixit Bald.in d.Auth. contra qui propriam. col.3.

Num.81.Add.oppositum.& quo tempore &c.} Scot.vide etiam ad fi.d.cons.vbi dicit de contractu iurato,& de contractu habente paratam executionem: & ibi habentur istæ duæ limitationes vltra positas hic per Ias.

Vers. quamuis iudicium procedat non facta excussione &c.} Scot.Soc.cons.24.sub nu.19.in 1.

Versi.

Verf. & fic plures correi debendi. Sco. videtur malè loqui, per not. per Bart. l. 1. col. 2. ad fi. ff. de duob. reis. Inquantum autem, dicit de excussione, nota quòd duo rei, vt hic, nō habent beneficium excussionis. l. si constante, sub num. 52. ff. sol. matri.

Sub nu. 86. index mittat vnum nuncium, uel quod tutius est, duos nuncios publicos &c. Sco. Facit Plautus in Mercatore, post (inquit) ad prætorem illico, orabo, vt conquisitores det mihi in vicis omnibus.

§. *Item Seruiana sub nu. 51. uers. non uideo, quę utilitas sit, aut se quatur, at merces &c.* Scot. De quo dubitauit. inf. num. 78.

Sub nu. 78. uers. istud esset frustra, si ante inclusionem postent bona alienari sine onere. Cogita, quia multum dubito. Sco. quod sup. concessit nu. 51. ad fi. & bene. Nam satis est, quòd rebus sic stantibus operatur prælationem.

Sub nu. 64. uers. facit §. *fi. sup. quib. mod. re contrah. obl.* Sco. Adde l. plus cautionis. de reg. iur.

Sub nu. 89. uers. ipse debitor non pot est referre quęstionem dominij. Scot. Refert quæstionem dominij, negando me esse dominum rei pignoratæ, vel te rei a me conductæ, & sic dupliciter. vide etiam inf. in primo casu principali, vbi de hac relatione.

Sub nu. 18. uers. solum intitulatur rub. ff. & C. de pig. Sco. Hoc falsum est, quia immo intitulatur de pign. & hypothec.

§. *Actiones aūt sub nu. 85. uers. quę not. Bar. in proœm. ffor. in prin.* Scot. Melius, quia de non subditis nihil ad nos. arg. inf. num. 88. vel quia non subest atrocitas delicti, vt & ipse sentit.

§. *Praeiudiciales.* Scot. Glos. 1. est prolixior glo. quæ sit in corpore iuris.

§ *sic itaque, uers. text est in l. fi. C. de hared uel act. vend.* Sco. l. pecuniæ verbum. §. actionis. de verb. signif.

Verf. ex maleficijs. sub nu. 845. uers. consuluit Bart. quòd non, in cons. suo incip. statuto Castri plebis, sub rub. de percut. aliq. cum arm. Scot. Nota consilia Bart. fuisse rubr. sicut sunt consilia Calderinorum, & Io. de Imo.

§. *quædam. add. vsufructuario adde etiam &c.* Scot. Facit optime. l. debitor. ff. quæ in fraud. credi.

Nu. 32. uers. donec stamus &c. Scot. Addidi infra, sub num. 38.

Sub nu. 38. uers. bene præscriberet 30. annis, contra alium non possidentem. Scot. & hoc verum, per text. quem nemo allegat in l. 3. C. in quib. cauf. cess. long. temp. verb. pro solido.

Verf. determinat etiam Bald. Scot. Immo glo. in rubr. ff. fin. regun.

Sub nu. 67. uers. legisse autem magis communiter &c. Scot. Bald. in l. Lucius. ff. famil. ercisc.

Nu. 77. uers. & an quando iudex vult ire, uel mittere &c. Scot. §. si finium. versi. veluti si quis iubente &c. infrà de offic. iud. l. si duobus. §. item Pomponius. §. seq. ff. si mens. fals. mod. dixe.

Verf. Tripli. nu. 25. uers. An autem sicut pœna &c. Scot. infrà. §. si quis agens. nu. 3.

§. *Actionum nu. 219. statuto, prout est in Florentissima ciuitate Mediolani.* Scot. de hac quæst. latè Iaf. l. 1. §. veteres. ff. de acquir. poss. vbi sentit contrarium eius, quod hic. Vide eundem in l. sicut, colum. 2. C. de repud. hæred. & statutum hoc non valere dicunt aliqui, tanquam quod sit contra libertatem matrimoniorum. Cur. sen. consi. 127. De hoc statuto vide etiam Bald. consi. 357. lib. 1. nulla mulier se nubat, & consi. 393. lib. 1.

§. *Curare uers. iudex si potest, debet semper &c.* Scot. Glos. in l. non possumus. ff. si pars hæred. peta.

Sub nu. 36. uers. uel positionibus. Scot. Non placet, quia ponens confitetur. tamen etiam libellans confitetur. sed considera ex parte rei.

Sub nu. 37. uers. ad acta eiusdem instantia. Sco. vide Alex. consilio 187. ultimo dub. libro secundo citato hic in add.

Sub num. 55. uers. vbi iudex solum diceret, Reum actori condemnamus, & victum victori in expensis; nec plus diceret: quòd sententia esset ipso iure nulla. Scot. Hæc opinio Ias. est falsa, tum propter verbum, victori, & verbum, in: tum propter notorietatem clausulæ, seu vulgaritatem dicti. Facit l. verbum. C. de fideic. & ibi poterat suppleri per verbum, nolo, sicut per verbum, volo.

§. *si quis agens. uers. ut locum non habeat.* Scot. sup. versi. tripli. nu. 25.

Verf. plus autem. col. 2. uers. illud quod operatur propositū &c. Scot. Doctores loquuntur e conuerso, quod operatur propositum in proposito &c.

Verf. sed hac quidem uers. D. Ant. de But. in c. 1. de plus petit. Scot. vbi Abb. sequitur Bar.

Verf. vsq; ad litem contestatam admittatur &c. Scot. Abb. contra, in dicto capit. primo, quòd vsque ad sententiam.

§. *si minus uers. hoc consilium posset esse nociuum iudici &c.* Scot. vide Bartol. in lege, Lucius, ff. de ijs qui not. infam.

Ver. eum quoque. in fi. uers. benignum, & plenum ingenij &c. Scot. Sic Ioan. Andr. in præfat. Nouellæ, in fin.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONSVL. &c. Ad Librum primum Institutio. & Enchirid. Ioan. Barbo secundum impressionem Lugdun. 1541.

De iur. natu. gen. & ciui. Tit. 2.

§. *Constat autem.* Scot. vide Gregor. Giral. in dialog. 28.

Verf. plebs autem a populo. Scot. vide Gruech. lib. 1. de comitijs.

Verf. lege Hortensia lata. Scot. vide Liuium de Aemilio Dictatore. lib. 8.

De ingenuis. Tit. 3.

Verf. & si quis ex matre. Scot. apud Xanthios quid Tiraq. de nobil. c. 18. nu. 25.

De nuptijs. Tit. 10.

§. *Affinitatis. uers. socrum quoque.* Scot. socerum tanquā patrem honorat Moses Exod. c. 18.

Quib. mo. ius patr. potesta. sol. Tit. 12.

§. *Cum autem, vers. ciuitatem amittit &c.*} Scot. ergò & bona.l.tutelas.§.vlt.ff.eo.

Vers.& qui bestijs subijciuntur.} Scot. Malè loquitur Iustinianus. Debuit enim dicere, & qui ad bestias dantur, vel mittuntur, damnanturvè. Qui enim bestijs subijciunt, non magis fiunt serui pœnæ, quàm qui decollantur. Facit glos. uerb. perdunt, in l. qui vltimo, ff. de pœn. Tamen siue statim pereant, siue non, fiunt serui pœnæ. l. quod ad statum, d. tit. iun. d.l. qui vltimo. Sed Iustinianus sensit seruos pœnæ effici tantum semper viuentes, vel saltem hic id genus tantùm esse ad propositum, quia ridiculum erat exprimere de eo, qui statim punitur, sed malè credidit de superuiuentibus esse bestijs subiectos.

§. *Filiusf. uers. Imperatoriam celsitudinem non valere.*} Sco. Carolus Rex Franciæ, & Longobardorum, appellatur patricius Romanorum in Commẽtario præfixo Codici Theodosiano Rouillij impresso. P. S. anno. 1556.

Scholia Fed. Scot. &c. ad Lib. secundum Instit. & Enchirid. Io. Barbo.

De re. diuis. Tit. 1.

§. *Riparum, ver. funes arboribus ibi natis religare.*} Scot. Gellius de retãdis fluminib. & de retandis arboribus, idest, in alueo, vel ex ripa eminentibus.

§. *Religiosum locum*} Scot. Fulguribus locus fiebat religiosus. Calep. verb. fulgurio. magis tamen dicerẽ eum sacer, arg. §. sup. prox.

§. *Ferè igitur. uers. planè qui alienum fundum.*} Scot. Facit inf. de leg. Aquil. §. 1. versi. ult. quia in eo loco &c.

§. *Illud quæsitum est.*} Scot. vetus est verbum, sæpè vnus leporem mouet, alter capit. Petrar. de remed. vtr. fortu. lib. 1. c. 54.

§. *Pauonum quoque, uers. quod ex consuetudine.*} Scot. Varro de re rustica; columbas redire solere ad locum licet animaduertere, quòd multi in theatro e sinu missas faciunt. Adria. Card. de sermo. Lati. verb. missum facere.

§. *Insula.*} Scot. Hiera inter Aeolias insulas repente extitit. Sabell. AEnnead. 6. lib. 1. vide Plin. lib. 2. c. 85. & 86. & 87. & 88. Cardan. de re. varieta. lib. 1. cap. 5.

De vsufr. Tit. 4.

§. *Finitur, vers. si domino proprietatis ab vsufructuario &c.*} Scot. l. cum in fundo. vers. ipsius autẽ restitutio ita fiet, vt habenti mulieri fundum, vsusfructus cedatur: & ita cum proprietate consolidetur, ff. de iur. dot. l. vsufructu. verb. vsumfructum. cũ gl. ff. solut. matri.

Vers. vel ex contrario si vsusfructuarius &c. quæ res consolidatur.} Scot. l. si tibi. ff. quib. mod. vsufr. amitta. l. si seruus, cod. tit. gl. d. l. si tibi.

De vsucap. & long. temp. præscr. Tit. 6. Ad Rubric.

Scot. in l. qui alienã. in prin. ff. de euict. habetur, post long. temp. præscrip. vel vsucapionem.

Vers. neque certo loco.} Scot. Facit. l. ult. C. de tempo. in integ. restit.

§. *Furtiuæ.*} Sco. Res hæreditaria surrepta est vsucapibilis. l. si homo. ff. de vsucap. Bal. si abducta. in fi. C. de furt.

Vers. furtiuarum rerum lex 12. tabul. &c.} Scot. Tamen procedere præscriptionem longissimi temporis tenet Fran. Bald. in l. 12. tab. l. 11. gl. l. sicut. in fi. gl. C. de præscr. trig. vel quadrag. anno.

Vers. lex Attilia.} Scot. Apud Gellium legitur Atinia. vide Bud. in ann. in Pãdect. l. Herennius. ff. de euic.

Vers. qui sciens alienam rem vendiderit, vel ex alia &c. furtum sine committit.} Scot. vide l. 1. C. pro emp. cum sim.

De donat. Tit. 7.

Vers. & in summa, mortis causa donatio est, cum magis se quis &c.} Scot. simile apud Budæum in Annot. in Pandect. l. 2. vers. Vindicias filiæ suæ &c. ex Liuio lib. 3. de bello Macedo.

Quib. alien. licet, vel non. Tit. 8.

Vers. dotale prædium maritus inuitas &c.} Sco. vide Iulium Paul. lib. sent. 2. ti. 21. vbi tribuit legi Iuliæ de adul.

De testa. ordi. Tit. 10.

Vers. quod calatis comitijs appellabant.} Scot. Turpilius in canephoro, Testamentum ergò calabis logi. vide in fragm. vete. poet. Henri. Stepha.

Vers. quod procinctum dicebatur.} Scot. Tanquam in procinctu testim facere sine libra, atq; tabulis. Cic. de orat. Adr. Card. de sermo. Lati. uerb. facere testamentum.

Vers. & libripende.} Scot. impubes libripens esse non potest. Liu. Andro. iam citandus.

§. *Testes, versi. neque impubes.*} Scot. in fragm. vete. poet. Henri. Stepha. ex Liuio Andronico, impubes libripens esse non potest, neque attestari. vbi Henr. vers. attestari pro &c.

Sed cum aliquis, verb. existimabatur.} Scot. aliàs existimaretur.

Verb. apparuit.} Scot. aliàs apparuisset.

Verb. habeatur.} Scot. aliàs haberetur.

De hæred. instit. Tit. 14.

§. *Et quis nunquã testator vidit.*} Sco. Facit Cic. Philip. 2.

De legat. Tit. 20.

§. 1. *vers. erant legatorum genera quatuor.*} Scot. Immo quinque. Quintum autem genus vocabatur partitio, de quo habes inf. de fideic. hæred. §. sed quia, vbi etiam Theophilus.

§. *ante hæredis. versi. pridie quàm hæres, aut legatarius moriatur.*} Scot. Facit contra illud, Præambula hora delicti, illum priuo.

Scholia F. S. &c. ad librum tertium Institutio. & Enchirid. Io. Barb.

De legit. agnato. successio. *Tit.* 2.

§. *hoc etiam uers. & quamuis singulari numero.*] Scot. sing. nu. ad pluralem extenditur.

V ers. nam & propriè proximus. &c.] Scot. plural. num. ad sing. restringitur.

§. *Placebat. uers. iure eius recluso &c. hoc agnatis esse reclusum.*] Scot. recluso; & reclusum, id est clauso, & clausum, & malè. Sic in l. lege, C. de legit. hæred. nam recludere, & aperire. Puto legendum, præcluso, & præclusum, præcludatur. Sed tamen recludere, pro probe claudere poni scribit Calep. & Vlp. dixit, in arca reclusum, in l. a diuo, in fin. ff. de re iud. & 47. dist. c. sicut.

De gradibus Cognationum. *Tit.* 6.

V ers. ex transuerso frater, soror.] Scot. Ridicule Herculan. in tract. de cautio. dixit fratres nō esse transuersales, sed principium transuersalitatis, sicut uir, & uxor principium affinitatis. Loquitur enim contrà hūc tex. uerf. ex transuerso. Quæ locutio reperitur. inf. §. quarto. & §. quinto. & §. sexto. vbi sunt transuersales etiam secundum ipsum Herculanum.

V ers. qui ex duabus sororibus progenerantur.] Scot. vt fuere Dardanus, & Mercurius. Verg. 8. Aeneid.

V ers. propius sobrino.] Scot. vide l. iun. ff. de gradibus. alias ubi legitur propior sobrinus &c. Sed Haloander legit, propius sobrino &c. Pandectæ Florentinæ, propior Sobrino.

De fideiussoribus. *Tit.* 21.

§. *sed nostra constitutio, uerf. sic enim legis Papiæ summam interpretati sumus, ut pro mille &c.*] Scot. Vide Hotom. in Comment. uerb. iur. de ducentenarij, ubi quòd aut Tribonianus hallucinatus est, aut locus hic corruptus. Millenos enim aureos, seu solidos, nō centenos, centum sestercium millia continere.

De success. liberto. *Tit.* 8.

V ers. plus est enim statim aliquid dare &c.] Scot. Vnde illud, Qui cito dat, bis dat. Super quo ego quasi aliud agens hoc distichōn scripsi ad amicum, qui miserat pruna serotina, cum nulla ferè reperirentur, Bis dare qui cito dat, dicunt prouerbia: sed tu, Bis das, qui sero das mi pruna mihi. Quod distichon. libr. 5. nostrorum carminum reperitur.

De empt. & vendit. *Tit.* 24.

§. *Cum autem emptio uers. ult. Idem & in cæteris animalibus, cæterisque rebus.*] Scot. ergò homo est animal, & res.

De mandato. *Titul.* 2.

§. *Recte.*] Scot. Mandatum factum alicui in rem suam, non potest reuocari l. illam. C. de donat. Eodem modo, quando sunt sibi cessæ actiones, ut scribit Alex. in l. ex asse. colum. 2. ad Treb. Curt. l. singularia. sub nu. 26. ff. si cert. pet.

Quib. mod. tollit. obl. *Tit.* 30.

§. *Item peracceptilationem. uer. stipulatus est Aulus Agerius, spopondit Numerius Nigidius. Quod Numerius Nigidius Aulo Agerio spopondit &c.*] Scot. Alij codices habēt alia uerba.

Scholia F. Scot. I. C. &c. Ad librum Quartum Institut. & Enchirid. Io. Barbo.

De vi bon. rapt. *Tit.* 30. *Ad Rub.*

Scot. Vide Petrarc. lib. 2. dialo. 61. de remed. utri. fortu. Didac. Relect. par. 2. §. 1. col. 3. Steuch. Enarra. in Iob, c. 31.

V ers. rectè dictum est, eum improbum furem esse.] Scot. non furem, sed ereptorem. Cic. in Verrem. Plus delinquit, minus punitur. Spieg. in lexi. verb. rapt. Ratio nem ponit Alc. tom. 1. libr. 1. Resp. 11. resp. col. 1. Vide unum uerbum Arist. & Hippo. consil. 53. nu. 27. vbi quod plus. c. pænale. ubi gl. 14. q. 5.

V ers. Ridiculum enim esse &c.] Scot. Plato. dialo. 11. de legibus. pecuniæ furtum illiberale profectò est, rapina uerò turpissimum. Vilior fur raptore: hicque leoni, ille vulpeculæ assimilatur a Cicer. Petrar. libr. 11. de remed. utr. fortu. c. 61. ubi ait Cic. dicere in Philipp. non esse aliud beneficium latronū, quā vt commemorare possint his se uitam dedisse, quibus non ademerunt.

V ers. quam clam amouet.] Scot. Vide Thom. 2. 2. Dyon. Carthus. in Prou. c. 21.

§. *Ita tamen, uers. sed etiam in inuasionibus, quæ circa res soli &c. ab omni rapina &c.*] Scot. Rapina rei immobilis. c. 1. §. si duo, vbi Bald. de pac. tenen.

De actio. *Tit.* 6.

§. *Quædam actiones mistam causam &c.*] Scot. Mistæ quoque dicuntur, quia in eis uterque actor est, & reus. l. actionis uerbo, ff. de act. & oblig.

§. *si quis agens. uersic. Tempore veluti si quis ante diem &c.*] Scot. Vide omnino Franciscum Balduin. in titu. de ædil. edict. l. 43. uerf. expleta conditione &c. vbi vi detur ostendere errorem Iustiniani, seu Triboniani, & collegarum nominatorum sup. in proœm. §. cumque hoc.

De interdictis. *Tit.* 15. *Ad Rub.*

Scot. Quid interdictum, uide interpretatio. apud Iul. Paul. lib. 5. sent. recept. tit. 6. qui est, de interdict.

§. *retinendæ, uerb. & utrubi.*] Scot. Apud Iul. Paul. lib. 5. sentent. recept. titul. 6. prælleg. legitur, vtrumui.

De offic. iud. Tit. 17.

§. *si familiæ. uers. quod si de una re, uelut de fundis si quidem iste &c. quod si commodè diuidi &c.*] Scot. inepta oratio. d. *uers. quod si commodè diuidi non possit, uelut si bonus forte, aut mulus.*] Scot. Facit Tiraq. de iur. primig. q. 4. vbi de fratribus diuidentibus ficos, & acuto ferro domum.

De public. iudic. Tit. 18.

§. *Item lex Iul. uers. irrogat stupratoribus.*] Scot. vide Alc. lib. 5. c. 10. Paradox.

§. *Item lex Cornelia. uers. Telum autem &c admonêt nos &c.*] Scot. Vide Alc. l. si calumnietur, §. telum. ff. de ver. sign. & in meo codice Digestorum magno.

Vers. in Xenofonte. &c.] Sco. Aliàs Xenoloph. De quo Gyll. lib. 4. c. 8. de typographia Constantinopol. Spieg. in lex. hoc uerb.

§. *alia deinde lex. uerb. aut filij.*] Scot. Vide Diodor. Sicul. in Aegyp. ubi etiam non punitos fuisse pariter filiorum interfectores habetur.

Scholia Federic. Scot. I. C. &c. in librum Quinquagesimum Digestör.

De verbor. signific. Tit. 16.

Ad l. absentem. 199.

Vers. sed si fortè extra continentia urbis sit &c.] Scot. infr. eod. l. collegarum. §. 1. l. urbis, l. pen. Liui. li. 4. & li. 10. dicit, absentem citatum Consulem, qui aberat a campo. Sigon. in Schol. d. lib. 10.

Ad l. ædificia. 139.

Vers. quæ in continentibus &c.] Scot. Quæ ergo in continentibus fiunt, in urbe fieri dicuntur.

Ad l. ager. 27.

Vers. a contributione tributum.] Scot. Pandectæ Florentinæ, & Haloand. habent, ab intributione tributū.

Ad l. alienationis verbum. 28.

Vers. uix est enim &c. eum quoque &c.] Scot. Tamen qui amittit non alienat. Perri. in add ad margin. ad §. nūc admonendi. Instit. quibus alien licet, uel non.

Ad l. Anniculus. 132.

§. *ante diem decimum &c.*] Scot. Facit illud Ouidij lib. 1. Trist. Posterior nono est, vndecimoque prior.

Ad l. armorum appellatio. 41

Scot. Vide Cicer. in Oratio. pro Cecinna.

Ad l. bonorum appellatio aut ciuilis. 49.

Scot. Vide inf. eod. l. subsignatum. §. 1.

Ad l. bonorum appellatio, sicut. 208.

Scot. uide inf. eod. l. hæreditatis appellatio.

Ad l. cedere diem. 213.

Scot. Hanc l. insectatur Hotoman. in Comment. verbo. iur. uerb. cedere diem. Qui etiā ibi, ubi in diē: cessit dies, vult legi, Vbi in diem, cedit dies.

Ad l. collegarum. 173.

§. 1.] Sco. sup. eod. l. 1.

Ad l. cum quærebatur. 240.

Vers. Ad uerbum, soluto matrimonio. &c.] Scot. verbū pro clausula.

Ad l. derogatur. 102.

Verb. derogatur.] Scot. Hotoman. in Comment. uerb. iur. uer. abrogare, videt, inquit, reponendum, lex.

Ad l. familiæ. 196.

§. 1. Scot. Ergò uidetur, fœminæ etiam nuptę, familiā, non esse eandem cum familia uiri.

Ad l. ferri. 235.

Scot. Liui. lib. ulti. 1. deca. vnde oppidani cum omnibus rebus suis, quę ferri, agivè potuerunt, nocte per auersam portam excesserūt &c. Aul. Serenus. Ad mercatū eo villice: Et quid uis inde vehi, aut agi in fragm. uete. poeta. Henric. Steph.

Ad l. frugem. 77.

Vers. pro frumentis, aut leguminibus.] Scot. Cic. libr. 2. de natur. deo. distinguit fruges a leguminibus.

Ad l. fugitiuus. 227.

Verb. propositione.] Scot. idest proposito, sicut rescripto, idest, rescriptum. Instit. de eo cui libert. caus. bo. addic. uersic. & ne huius rescriptionis nostræ &c. nam sup. bis appellat rescriptum, & bis inf.

Ad l. hæc enunciatio. 232.

Verb. significatiua.] Scot. Hoc uerbum habes etiam in l. ubi autem. in fi. prin. ff. de uerb. obl.

Ad l. hæc verba, ille aut ille, 124.

Vers. ita simili &c.] Scot. Aliàs, item simili. Quæ lectio castigatior est, inquit Alc.

Ad l. hæredis appellatio. 65.

Scot. l. sciendum. inf. eod. l. qui per successionem, in fr. tit. 1.

Ad l. hæreditatis appellatio. 119.

Scot. uide sup. l. bonorum appellatio sicut.

Ad l. hæreditatis appellatione. 138.

Scot. bonorum possessores videntur appellari pro hæredes, in c. vlt. de pecu. clericor.

Ad l. id apud se. 143.

Scot. Vide inf. tit. prox. l. minus est. l. qui actionem.

Ad l. instrato omne uesti mentum contineri. 45.

Scot. Aliàs, instratum omne uestimentum contineré. Pandec. Flor. habent, Instratum omne uestimē tum contineri.

Vers. sit quod Græci περίστρωμα.] Sco. Aliàs, sit omne περίστρωμα: aliàs sit omne pallium. Pandectæ Florent. habent, sit omne pallium περίστρωμα.

Vers. in victu ergò accipiemus non stragulam instratum, omnem stragulam vestem.] Scot. Pandectæ Florent. habent, in victum ergò uestem accipiemus, non stragula: in stratu omnem stragulam uestem.

Ad l. iusta interpretatione. 201.

Vers. & patris nomine, auus quoque demonstrari, &c.] Scot. & c. 2. de uerb. sign. Facit Verg. lib. 10. Aeneid. Pilumnusque illi quartus pater.

Ad l. liberorum. 220.

Scot. Vide sup. hoc tit. l. cognoscere. §. liberorum.

Ad l. latus. 96.

Scot. Vide Cic. in Topicis.

Ad l. Malim. 242.

§. *Vidum, uers. quasi sine duitate.*] Scot. vnitas, diuitas.

Ad l. Mouentium. 93.

Scot. Vtitur hoc modo Liuius lib. 5. Vide tamen l. t. & l. a. sup. de supel. leg. vbi fallit hoc.

Ad l. mulieris appellatione. 13.

Vers. quoniam plerunque.] Scot. Hotoman. in Commen. verbo. iur. legit, quanquam plerunque.

Vers.

Vers.plus est in manus pretio.} Scot. in l. qui insulam.§. qui ædem.ff.loc.dicitur manus pręmium, licet gl. primo legat præmium.secundo, precium. Apud Gellium,neque vestimentum vllum est manu præciosum.Refert Ald.in institutio.agens de nominibus hæteroclitis.

Ad l.natura cauillationis.177.

Scot.inf.tit.prox.l.ea est.

Ad l.non est sine liberis.148.

Scot.conuenit l.nam quem.sup.eod. Vide Gell.

Ad l.pronunciatio.195.

Vers.ultimi genitoris.} Scot.idest,primi.Vergil.7.Aen. Tu sanguinis ultimus autor,idest primus.

Ad l.propemodum.88.

Scot. Hoc uerbum non habetur in Pandectis Florētinis.

Vers.centum aureos.}Sco.Haloander in præfatio.Cod. vult legi,centies aureorum,exponens, idest centū millia aureorum , & ita emendat hunç locum in Codicibus suis.Tamen Haloander meus habet, centum aureorum.

Ad l.proximi appellatione.155.

Scot.Facit.Paralipo.j.c.23.ubi vnicus filius uocatur. Sic Christus vnicus filius Mariæ,uocatur eius primogenitus. Luc.c.2.

Ad l.pupillus est.239.

§.*Oppidum ab ope dicitur,quod eius rei &c.*} Scot.Georg. Valla libris de commod.& incommod. corp. dicit ab ope,ex gentium exactione , non ex mænib. vt oppidum dici possit sine mænibus, sicut urbs.

Vers.ius habent.} Scot. Pandectæ Florent.habent , ius habet.

Ad l.qui neque sequentur &c.aliàs ti.l.solutum.48.

Add.hanc.l.habes inf.eo.l.solutum.} Scot.Vide Duaren. lib.1.c.1.Disput.anniuers.Hotoman.in Commē. uerb.iur.uerb.duci producta.

Ad l.quibus precipua.aliàs,cui.55.

Scot.Vide Hotoman.in Comment.uerb.iur.uerb.magister.

Ad l.sæpè ita comparatum est.53.

Scot. Alciat.legit compertum,aliqui computatum. Sed comparatum melius,vtporè decies millies lectum apud bonos autores,aliâ nunquam.

Ad l.si ita.101.

Scot.debuit hæc l.collocari post l.si cum fundum.in fr.eo.collocatam.

Ad l.sylua.30.

Scot.debuit hæc l.collocari post l.subsignatum. inf. eod.collocatum.

Ad l.spadonum 128.

Scot. Vide Leuit.c.22.

Ad l.subsignatum.39.

§.*Attestari.*} Scot. detestari,Florent.Pand. & alicubi Bart.Alc.hic, Ita etiā Lugdun.Codex,ut Florent.Pandec.legit detestari , ubi gl.dicit alibi legi,attestari,alibi protestari.

Ad.l.uerbum facere.218.

Scot. Allons. Castrens. aduersus omnes hæres.lib. vi.uerb.eucharistiam.

Ad l.uerbum reddendi.94.

Scot.Tamen in l.si hominem.ff.de usuc.habetur, reuenditionem propriè nō esse uenditionem , iuxta Alb.in Dictiona.uerb.uendere.

Ad l.uerbis legis.120.

Scot.Vide Franc.Bald.in comment ad ll.12.tabul.l. 26.ubi de uerbo hoc,legare.

Ad l.vrbis appellatio.2.

Scot.sup.eo.l.1.l.ut Alphenus ait.

l.ut Alphenus ait,vrbs est. 87.

Scot.Aliàs,Alphenus ait urbem &c.uide supr.eod.l. vrbis.l.collegarum.l.1.& Sigon.li.1.de iur.antiq. ciui.Rom.c.2.

De reg.iur. Tit. 17.

Ad. l.ad ea. 199.

Vers.in ijs ignoscit ur seruis.} Scot.Minus puniuntur in l. seruos.C.de ui publ.gl.l.qui dolo.§.ult.ff.de ui public.

Ad l.aliud est uendere 120.

Scot.inf.eod.l.cum quis.§.1.contra.

Ad l.culpa caret.56.

Seneca in Troade,Qui non uetat peccare,cum possit,iubet,concord.l.nullum.crimen. inf.eo.

Ad l.cum quis.125.

§.*Cui autem &c.*} Scot.sup.l.aliud,contra.

Ad l.ea est natura.65.

Scot.Vide l.natura.sup.tit.prox.Calep.uerb.cauillo, ponit definitionem Caij.I.C.& tribuit hanc l.Vlpiano.& legit

Ad l.in ambiguis.96.

§.*Quoties æquitatem,desiderij &c.*} Sco.Facit 3.1.q.2.c.2.

Ad l.in pari.170.

§.*qui in uniuersum.*} Scot. De tertio genere hæredum, Bal.l.cum antiquioribus,num.7.C.de iur.deliber. idest,successorum.hęreditatum,nec ab intestato, nec ex testamento.

Ad l.inuito.69.

Scot.Cassiodor.lib.1.varia.

Ad l.minus est.204.

Scot. Vide inf.l.qui actionem.hoc tit.sup.tit.proxi.l. id apud se.

Ad l.non alienat.161.

Scot.sic aliud est amittere, aliud alienare. Perri. in add § nunc. Inst.quib.alie.lic.uel non.

Ad l.non omne quod licet.186.

Scot. Facit Apost.ad Corint.1.c.6.inf.eo.l. semper in conuentionibus.

Ad l.nullus uidetur.55.

Scot.sup.l.factum cuique.§.1.

Ad l.nullum crimen.109.

Scot.sup.l.culpa caret.

Ad l.qui actionem:aliàs,is qui.15.

Scot.Vide l.minus est.sup.eo.l.id apud se , supr.titul. prox.

Ad l.qui in alterius.47.

Vers.An id quod deberetur , peteretur.} Scot.alias , an id quod peteretur deberetur.Ita habent Haloandr. & Florent.Pandec.

Ad l.qui non facit.163.

Scot.Hic dicitur alienus ab humano sensu l.nemo ubi Bar.C.de exact.tribu. lib.10. Vide quiddam apud Herodot.lib.3.

Ad l.qui per successionem.154.

Scot.Vlterior hæres,medius hæres,l.2. §.etiam vlteriori.

riori ff. de usuc. pro empt. Vide sup. tit. proxi. hæredis appellatio. & l. hæredis appellatione.

Ad l. quoties nihil. 200.

Scot. Minima de malis, dicit prouerbium, Cicer. in Offic.

Ad l. regula est quæ. 1.

Vers. quasi causa coniectia. Scot. Ita legendum monet Duaren. lib. 1. Disput. anniuers. c. 48.

Ad l. semper in coniunctionibus, aliàs conuenctionibus 157.

Scot. Facit l. non omne. sup. eod.

Ad l. semper in stipulationibus. 34.

Vers. quid ergò si neque &c. Scot. optimum respondit Apollo seruandum. Vide Riuall. in histor. iur. sub nu. 54. Franc. Baldui. ad l. Roma. l. 6.

Ad l. seruitutem mortalitati. 209.

Seruus ad pimina ludorum secularium non admittebatur. Politia. c. 58. Miscella. Cicero, seruituti mortem anteponendam esse dixit in offic. & alibi sæpissimè. Sil. Ital. Aeneadæ, In ferrum pro libertate ruebant. Galien. Imperator, audita Valeriani patris captiuitate, sciebam, inquit, patrem meum esse mortalem.

Ad l. si librarius 92.

Scot. Horat. ut scriptor si peccat idem librarius vsq; Quamuis est monitus, uenia caret.

Ad l. ubi pugnantia. 148.

Sco. vide l. ius nostrum sup. eod.

Scholia Federic. Scot. I. C. &c. in librum Quartum Decretalium.

De reg. iur. *Tit.* 41.

Ad c. qui scandalizauerit. 3.

Scot. Bartol. contrafecit huic regulæ. Vide Iaf. l. qui Romę §. duo fratres. col. 6. in fi. seu sub num. 16. ff. de uerb. sign.

Ad c. defleat 9.

Scot. sumptum ex epist. Iac. c. 2. uide Hor. lib. epist. 2. ult. epist. in fin. Caccialup. de mo. stud. in utroque iur. docu. r.

Scholia eiusdem, in regul. iur. in 6.

Ad c. odia restringi. 15.

Scot. Facit Exo. c. 20. ubi uisitatur iniquitas in quartam generationem: æquitas verò in mille. ad Roma. c. 6. uersic. sed non sicut delictum, & uers. seq. ubi Griman. Cardin.

Ad c. pluralis locutio. 40.

Scot. Vide Steuch. Leuiti. c. 5.

Ad c. præsumitur ignorantia 47.

Scot. Fallit in præsente. Alc. l. 1. in prin. ff. de uerbor. oblig. Fallit etiam in notorio. gl. in l. ult. ff. de recepta t. ubi Bolog. in add. citat Alexan. in apostil. ad Bar. l. si tutor, C. de pericu. tuto.

Ad c. semel Deo dicatum. 51.

Scot. Habes Leuit. c. 29. in fi.

Ad c. semel malus 8.

Scot. semel bonus semper in dubio præsumitur bonus, & sic in eius fauorem. Ita Bal. consi. 111. quidã nomine Ristorus de Cortone. 5. parte. Alexan. l. si quis ex arg. §. prætor ait. col. ult. ff. de eden. gl. hic, Marsil. consi. 51. nu. 18.

Scholia eiusdem in librum Trigesimumoctauum Digestorum.

De gradibus affinita. &c. *Tit.* 11.

Ad l. 1.

Vers. proprios sobrinus. Scot. propius sobrino legit Haloand. ita etiam legit Instit. de gradibus. §. quinto.

Ad l. iurisconsultus, 10.

§. illud notandum est &c. Sed ita demonstrari, fratris, sororisq; filios, filias. Scot. ut malè nepotes appellentur. Vide l. si sororis. C. qui da. tuto.

§. patrui magni filius &c. propior sobrinus vocatur. Scot. propius sobrino legit Haloand. & inf.

Scholia eiusdem, in Rubricas Iuris Cæsarei.

Ad lib. 2. Institutionum.

Tit. Per quas personas nobis acquiritur. Scot. cuique habetur ibi.

Ad lib. 7. Codicis.

Tit de vsucapione pro emptore, uel pro transactione. Scot. in ff. pro emptore.

Tit. De exceptione rei iudicatæ. Scot. de executione re iudicatæ.

Ad lib. 10.

Tit. de prædijs decurionum sine decreto non alienandis. Scot. Gl. in l. fi. C. de iure emphyteutico allegat, de prædijs curialium. & Spec. tit. de loc. §. de emphyt.

Ad lib. 12.

Tit. De exceptoribus, & exactoribus. Scot. de executoribus & exactoribus.

Ad lib. 41. Digestorum.

Pro emptore. Scot. in Cod. pro emptore, uel pro transactione.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c. Ad constitutiones Decretorum, & earum Gloss. Partis Primæ.

In vitam Gratiani, quæ decretis præficitur.

Vers. Comestor autem siue Manducator. Scot. Sed in quo (vt Picus ait lib. 12. c. 1. contra Astrolog.) nemo mediocriter eruditus, delectum bonorum autorũ non desiderat.

Vers. fuisse germanos &c. Scot. fratres virtute, non sanguine, inquit Supplem. Chronic. Plot. Nouariensis in indice repet. l. si quando C. unde ui. verb. Nouaria. dicit quòd Petrus Lombardus fuit suus compa-

compatriota, natus ex damnato coitu, tardus in discendo, & natu maior cum cępit discere: tamen quòd iugi studio, & Dei gratia factus est celeberrimus. vide de Lombardo Iouium lib. 3. histo. sui tempo. Facit contemporaneos Sabell. Ennea. 9. lib. 4.

Vers. Petrus Lombardus episcopus Parisiensis &c. } Scot. Petro Lombardo inflictum fuisse vltimum supplicium scribit Corius. Quòd nō fuerint fratres Gratia. Petr. Lombard. Petr. Comestor, conuincitur & ex eo, quòd idem nomen est duobus: quod esset inauditum & stultum in fratribus.

Distinct. 1.

Ad c. 1.

Glos. uerb. in euangelio. Matth. 7. } Scot. Inf. c. 1. 2. q. 1.

Ad c. 2.

Vers. transire per agrum alienum &c. uers. ius non est. } Scot. Plaut. in Curculio. Nemo ire quemquam prohibet via publica, Dum ne per fundum septum facias semitam. vide Num. c. 20. Deuteron. cap. 2. cum similib.

Ad c. consuetudo. 5.

Vers. an ratione consistat. } Scot. l. 2. ff. loca. eisdemque regulis iuris consistit.

Glos. uerb. ratione. argum. quòd deficiente &c. } Scot. vide text in l. scire oportet. ver. cuius fidem &c. ff. de excus. tut. Facit l. liberorum. in fi. de verb. sign. Iacob. Rayn. Cyn. Bald. d. vers. cuius fidem.

Distinct. 2.

Ad c. quædam. 6.

Vers. Falcidius tribunus plebis. } Scot vide Alcia. lib. 5. Parerg. c. 24. & l. verba legis. ff. de verbo. sign.

Distinct. 4.

Ad c. erit autem lex. 2.

Vers. manifesta quoque. } Scot. Idem Deuter. c. 26. pertinet ad publicam vtilitatem leges esse claras, inquit text. in l. communiom. C. de natu. liber.

Ad c. statuimus. 4.

Vers. ita & in ieiunio debet esse discretio. } Scot. Quasi uelit, quòd sex septimanas obseruent laici, at clerici septem plenas. Aliàs si laici nihil faccrent abstinētiæ, videretur ineptè meminisse discretionis ieiunij clericorum, & laicorum: quia ab ente ad nihil non est proportio. vide tamen Alcia. lib. Parerg. c. 30. aliter intelligentem, contra quem faciunt sup. not. & infr. c. denique. vers. quo & aliquid &c. Pro Alcia. facit d. c. deniq. vers. cum omnes laici &c. uers. & ideo cum venia &c. & §. & post. uer. ut nos, qui his diebus &c. & §. hæc etsi. uers. alioquin &c. proprio priuarentur &c. cum illi &c. penitus officio iubeantur carere &c. Hæc ipse non allegat, ponderās tantummodo rationem, quia sicut &c. ita & in ieiunio &c. quæ potest sustineri, intelligendo de alijs ieiunijs indictis laicis, per anni tempora: & tunc erit ab ente, ad ens proportio. Facit etiā contra Alcia. quia in cap. seq. dicitur quadragesimam sex septimanas habere, & Thelesphorum septimam ei addidisse. in nostro autem ca. statuit Thelesph. septem hebdomadas obseruari a clericis, quia sicut &c. Nam frustrà clericorum meminisset Thelesph. addens hebdomadas, si clerici tātummodo ante eum quadragesimam fecissent.

Distinct. 5.

Ad c. fin. 3.

Vers. bonarum quippè mentium est. } Scot. Hoc dictum repetitur per Papam in clem. exiui. col. 2. §. horum autem. de verb. sign. vnde Cleantes Philosophus obijcienti, quòd timidus esset, respondit, ideò minimum pecco. Nam bona est timiditas, quæ deterret a turpibus: & reddit hominem circumspectum, lib. apoph. 7.

Distinct. 16.

Ad c. sancta octo concilia. 8.

Add. Vigilij, & infr. Egid. Perrin. } Scot. In uita Iustiniani, ad fin.

Distinct. 18.

Ad c. propter. 3.

Add. ut Laurentius. } Scot. vide Alc. lib. 1. Parerg. c. 48.

Distinct. 19.

Ad c. si omnes. 2.

Vers. item ex Concilio Caroli Imperatoris. } Scot. Boer. in præfat. in leges Longobard. legit, item ex capitulis Caroli Imperatoris.

Distinct. 21.

Ad c. cleros. 1.

Glos. uerb. nudis. argu. quod non incedit nudus, qui filium &c. } Scot. Considera quod dicit nudis capitibus.

Distinct. 23.

Ad c. 1.

Vers. & uxor eius vidua. } Scot. Ergò uxoratus poterat esse Papa, sicut fuit Petrus.

Distinct. 25.

Ad c. perlectis. 1.

Vers. ad ostiarium. } Scot. vide D. Thomam lib. ult. c. 75. contra gentiles.

Distinct. 28.

Ad c. diaconi quicunque. 8.

Scot. vide c. a multis. uers. ut si quis eorum, extra de æta. & qualit.

Distinct. 32.

Ad c. præter hoc. 5.

Glo. uerb. ducibus. argu. hic & c. uers. hoc tamen uidetur alienum a laico.

a laico.} Scot. Cap.ex eo.§.1.de elect.Abb.c.eccle sia,not.4.de constit.

Distinct. 43.

Ad c. sit rector. 1.

Vers semiui uerbius est uocatus.add.sub gloss. uers.uel,idest,ab breuias uerba.} Scot. Sed tunc legendum semiuerbius, quod verbum debet poni inter vel,& id.

Vers.dicitur spermologus.} Sco. Hoc ostendit legendum seminiuerbius, non semiuerbius.

Distinct. 45.

Ad c. omnis qui. 10.

Scot. Facit quod ponit Chassan. 1.par.38. consid.6. conclus.in catalo.glor.mund.de duabus virgis Zachariæ. Facit etiam psal. 100. Misericordiam, & iudicium cantabo tibi domine.

Distinct. 50.

Ad c. Ioannes. 11.

Versi.Sophidinum Placentinum episcopum &c.} Scot.Nota Sophodinum Placentinum episcopum a Synodo merito reprobatum, a Nicolao Papa fuisse reconciliatum.

Ad c. si qua fœmina. 30.

Vers.ita ut intra certam diem.} Scot. Tertium, Roma. & Barbat.l. in illa stipulatione.ff.de verb orum obli- Tiraquel.l.connubial.13.num.28. lege etiam casum hic.

Distinct. 51.

Add.ad glo. 1.uerb.siue histriones.sub siue quodcunque &c.ibi, a cruore dicti secund.Laurent.} Scot. Ridiculum.

Distinct. 56.

Ad c. dominus noster. 7.

In casu.uers.& adulterium commisit.} Scot Nota quòd dicit adulterium, coniugati cum vidua concubitũ, & malè.

Distinct. 63.

Ad c. Adrianus Papa secundus. 2.

Vers ad Basilium Imperatorem.} Scot.Tiraq.tracta.de primig.33.q.num.5.vult legi Basilicum, remittens ad dicta sua: si unquam.C.de reuoc.don.

Ad c. Valentinianus. 3.

Vers.consecrari episcopum.} Scot. Episcopus Mediolanensis inf. cap. quinto. archiepiscopus uocatur, prout est.

Glos.uerb.corpora.& ita &c.} Scot. Nota Ambrosium fuisse curialem Valentiniani Imperatoris.

Ad c. Adrianus Papa Romam. 22.

Glos. uerb. per singulas. uers. obstat quod Reges Hispaniæ, cum non subessent &c.} Scot. Facit c.2.de feud. Exemplum habes de Venetis apud Leandr. Albert. in descript.vrbis Venetæ, vbi scribit; sub Duce eius Vrbis Petro Ciano, diuersis ciuibus concessa fuisse loca ibi per eum expressa. Idque ita fecerunt: quia ipsi ea acquisiuerant.

Distinct. 68.

Ad c. quamuis correpiscopus. 4.

Vers.nec ecclesias consecrare eis licitum est.} Scot. De consecrat.distinct.1.c.2.

Distinct. 70.

Ad c. sanctorum. 2.

Versicu. aequum, & salutare, & in ue. uel assumptione &c.} Scot. Anno 1099. cum celebraret Vrbanus missam in ecclesia Sanctæ Mariæ de Campanea Placentiæ, spiritu sancto actus, hanc additionem fecit improuisò. Locat.in Chronico suo libro.

Distinct. 73. Ad Summar.

Vers.ut assumantur in supputatione prima Græca elementa patris, & filij, & spiritus sancti. uers.hoc est. π, υ, α, quæ elementa octogenarium quadragesimum, & primum significãt numeros.} Scot. vide Aldum in Grammatica Græca, post Latinam.

Distinct. 78.

Ad c. fin. 4.

Vers.a 25.annis.} Scot. Idest, post 25.annos. Vergil. 1. & 10.Aeneid. A tergo, idest post tergum.

Distinct. 86.

Ad c. non satis est. 14.

Vers.qui præsertim egere erubescit.} Scot. Infr. c. consideranda est, uers.nonnunquam & verecundia.

Ad c. consideranda est. 17.

Versic qua ingenuos.} Scot. Concord.sup.c.non satis. vers.qui præsertim egere &c.

Vers.tum si quis ex diuitijs cecidit in egestatem.} Scot. Vltra Boet. allegat in gl.allego Cicer.in Topicis. Nihil est tam miserabile, quam ex beato miser. Seneca, Summum genus infœlicitatis misero est fuisse aliquando fœlicem. Calep.verb.genus. Bernard.epistol.2. ad Comitem Theobaldum. Non possum non misereri illius miseri, & Humberti videlicet mendici,& pauperis,& hoc facti de diuite, quod est infælicius. Idem commendat Roglerio Regi Siciliæ eum, qui inuitus petit: & uerecundus accipit. vide Gregorium Nanzianz.de amore in pauperos. & Sabell. in Ennea. de Calisto tertio Romano Pontifice. scrigi tom.2. Respon. lib.4. resp. 34. plenius lib.5. resp.10.

Distinct. 88.

Ad c. ejciens. palea.

Scot. Nescio quis assentari uolens mercatoribus, his sanctissimis scriptis, paleas præposuit. Ita reperi scriptum in quodam commentario.

Di-

Distinct. 95.

Ad c. esto. 7.

Vers. scitum est illud oratoris Domitij] Scot. vide Tiraq. in l. 13. connub. nu. 41. ubi credit Hieronym. memoria lapsum.

Distinct. 96.

Ad c. quis dubitet. 9.

Ex epist. Grego. ad Hermanum Metensem episcop.] Scot. Claudius Cantiuncula fuit ciuis Metensis.

Distinct. 100.

Vers. nec primati, nec Patriarcha.] Scot. Ergò primas, & Patriarcha differunt. vide pced. dist. in text. & gl.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. Ad Constitutiones Decretorum & Gloss. Part. Secund.

Caus. 1. Quaest. 4.

Ad c. ecclesia. 11.

Glo. uerb. ecclesia, de consecrat. &c. uers. ista duo capit. malè induxit Gratia.] Scot. vide Connan. lib. 1. Commenta. iur. ciuil.

Caus. 1. Quaest. 7.

Ad c. quoties cordis. 14.

Add. hanc glo. dicit Raph.] Scot. vide l. is qui hæres. ff. de acquir. hæred. Alex. l. stipulatio ista. §. fin. de verb. oblig. Ias. & Alcia. l. qui Romæ. §. fi. in fin. eo. tit. de verbor. oblig.

Caus. 2. Quaest. 1.

Ad c. nihil contra. 4.

Scot. Infr. 4. q. 4. c. 1. Idem Scipio minor Censor de periuro C. Licinio, subdens eundem, & iudicem, & accusatorem esse non posse. Valer. Max. lib. 4. vide c. de manifesta. in fin. inf.

Ad c. de manifesta. 17.

Vers. in una enim.] Scot. Addidi supra, ead. q. cap. nihil contra.

Ad c. fin. 20.

Add. sub glo. ult. tamen Io. Fabri dicebat &c. Archidiac.] Sco. Nota Io. Fabr. fuisse ante Archidiac. nisi subest mendum Fab. pro Fan.

Quaest. 6. eadem. caus.

Ad c. a iudicibus. 30.

Add. subau. imò benè dicit Gratia, quia nisi &c. secundum Laurent.] Scot. Nec obstant verba, & si vt arbitrarij se deant, non vt ordinarij; quia verè sunt arbitri per electionem, tamen ut iudicum, tenet eorum sententia priuilegio dignitatis ordinariæ, ex quo similiter resultat potestas appellandi: ut dato uno, dentur & reliqua, quæ sequuntur ex illo. vide quod not. Paul. Castrens. l. 1. columna penulti. post med. de lega. 2.

Quaest. 7. eadem. caus.

Ad c. nos si incompetenter. 40.

Vers. non tulit in eum sententiam, qua tanquam adulter, & homicida morti addiceretur.] Scot. Collige, principes vt Augustos, & reges, morti non addici.

Caus. 3. Quaest. 1.

Ad c. reintegranda. 45.

Scot. vide Alex. cons. 6. lib. 3. Roma. l. rem quæ nobis. de acq. poss. ubi Ias. & add. ad d. cons. Alex. vide eundem consi. 51. lib. 1. & cons. 94. ad fin. lib. 5.

Caus. 4. Quaest. 3.

Ad c. si testes. 1.

§. in testibus. gl. uerb. ex tempore. ergò uidetur &c.] Scot. Ad notaui. ff. eo. & respondi ad uers. uel ex tempore, id est, ex mora & c. infr. hac gl.

Caus. ead. Quaest. 4.

Ad c. nullus uniquam. 1.

Scot. vide Valer. Maxim. lib. 4. & supr. 2. q. 1. c. nihil contra.

Caus. 8. Quaest. 1.

Ad c. illud. 19.

Vers. potentes potenter &c.] Scot. Sapient. c. 6.

Caus. 11. Quaest. 1.

Ad c. coniurationum. 18.

Scot. vide Bud. in priorib. annot. in Pandect.

Caus. 4. Quaest. 1.

Ad c. manifesta. 20.

Vers. inopinatus transitus.] Scot. Id est, mors improuisa, & repentina.

Quaest. 2. Caus. ead.

Ad c. fraternitas. 11.

Add. istam glo. dicit &c.] Scot. De qua vide Dec. in cap. quoniam contra. post nu. 51. de probat.

Ad c. Apostolicos. 13.

Glos. uerb. construxisse. Legendo ecclesiam, uers. sed si clericus.] Scot. vide quæ scripsi. infr. 14. q. 6. c. comperimus.

Ad c. non liceat Papæ. 20.

Scot. vide infr. c. sine exceptione. ubi addidi pulchrũ text. in margine, scilicet. l. 2. uers. domos verò. C. de præd. & omnibus reb. nauic. lib. 11.

Ad c. sine exceptione. 51.

§. item domus urbium, uel castrorum, quæ ecclesia plus incommodi &c.] Scot. vide pulchrum text. in l. 2. C. de præd. & omnib. reb. nauic. ubi dicitur, domus uerò, quarum cultu decus urbium potius, quàm fructus acquiritur, ubi a nauicularijs ueneunt & cæt. uide Afflic. decisio. Neapolita. centesima vigesimanona. in fin.

Ad

Ad c. gloria episcopi. 69.

§. Crates ille Thebanus. } Scot. Alibi Socrates, & malè. Tiraq. l. 4. connub. in princ.

Vers. plenus uenter facilè de ieiunijs disputat. } Scot. Ieiunus contrà, auersatur uerba. vnde Cato maior, perdifficile est, inquit, ad ventrem auribus carentem verba facere.

Caus. 13. Quæst. 2.

Ad c. vnaquæq. 3.

§. de nonnullis legitur. } Scot. Dicitur in Genesi. cap. 25. de Abraam, congregatusque est ad populum suū. Quo loco de sepulchro intelligi non potest, in quo Sarra duntaxat, nec alius iacebat. Igitur de anima debet accipi, quæ docetur immortalis: sicut & uerbis illis, Ego sum Deus Abraham, Deus Isaach, Deus Iacob. Quæ Christus adducit contra Saducæos aliud opinantes.

§. in nono. & §. seq. } Scot. Not. de diacono secundum glo. Philippo, & Seuero Archiepiscopo vxoratis.

Ad c. placuit per omnia. 7.

Vers. unde testamentum appellatur, quia eo quisque liberè testatur, quod post &c. } Scot. Hoc melius quam quod Iustinianus posuit Instit. de testa. in prin. Testatur autem, id est, testificatur, denunciat, præstituit.

Caus. 14. Quæst. 5.

Ad c. non sanè. 13.

Vers. nec operario mercedem } Scot. Aliqui legunt, nec aduocato. Tiraq. de nobil. c. 31. sub nu. 359. quod non placet.

Quæst. 6. caus. ead.

Ad c. comperimus. 2.

Vers. ut quia quod semel consecratum est, eis non ualet ultra restitui. } Scot. Si igitur adhuc profanum est, restitui debet. Non ergò cedit ædificio solum, cum locus nondum sit religiosus, uel sacer effectus. Ita limitandum de eo, quod supra dicitur gloss. 12. quæst. 2. c. apostolicos. & infra 17. q. 4. c. quæstio. & alijs in locis. Doct. l. 2. §. nunciatio, ff. de oper. nou. nunc. §. sacræ. Instit. de rer. diuis. §. illud. in Authen. de monach.

Caus. 15. Quæst. 1.

Ad c. inebriauerunt. 9.

Glos. uerb. culpandus est. uidetur ergò &c. uers. natura enim non patitur, quòd aliquis nesciens coeat. } Scot. Hebræi notãt illum locum. Defendunt Theologi. vide collectanea Lippomani.

Quæst. 3. caus. ead.

Vers. Paulus lib. 2. de adult. } Scot. Hinc apparet, & ex sequen. catione, Gratianum habuisse quotas librorum autorum legum, quorum particulæ ponũtur in Pandectis. Habes hic, Paul. lib. 2. de adulte. infr. Paulus, aliter Papinianus lib. 48. Digestorum. Tamen aduerte ad loca sua, ne sint libri Pandectarum Iustiniani, saltem secundus locus.

Caus. 16. Quæst. 2.

Ad c. 1.

Vers. monachus enim Græcè. } Scot. vide Longouall. in l. imperium. ff. de iurisd. om. iud. ubi reprehendit Eugenium, infr. c. placuit communi &c. ubi labitur circa etymologiam.

Ad c. placuit communi. 8.

Vers. agnoscat nomen suum. Monos enim Græcè &c. } Scot. uide sup. c. placuit. 1. Et vide hanc etymologiam Eugenij, quam ridet Longouall. in l. imperium. ff. de iurisd. om. iud.

Ad c. & temporis qualitas. 50.

Vers. nec (peccatis facientibus) tanta &c. } Sco. Nota raritatem populorum a peccatis nasci: per quam puniuntur etiam principes, iuxta illud Prouerb. c. 14. in multitudine populi dignitas regis: & in paucitate plebis, ignominia principis.

Ad c. similiter. 60.

Glo. uerb. ecclesia. uers. & hoc fateor. } Scot. vide in c. requisisti. de testam.

Ad c. nam qui Deo. Palea.

Vers. & ignorat qua sit &c. } Scot. vera pœnitentia, veraque confessio est, Deo & homini reddere quod suum est.

Quæst. 3. caus. ead.

Ad c. fin. 17.

Vers. leges diuinitus per ora principum promulgatæ. } Scot. Intelligẽ si iustę sunt: nec continent peccatum. Dec. c. ecclesia. col. 10. in fi. de consti.

Caus. 17. Quæst. 4.

Ad c. sunt qui opes. 2.

Scot. vide de hoc textu Dec. in l. quicquid calore. ff. de regul. iur.

Ad c. quæsti. 34.

Glos. uerb. uendicare. tamen hac ecclesia &c. } Scot. vide quę ibi scripsi.

Ad c. quicunque vult. 35.

Scot. Imitatus est D. Augustinus uerba Annibalis ad Antiochum, quæ habes apud Liuium lib. 36.

Caus. 22. Quæst. 2.

Ad c. utilem. 21.

Vers. coram Abimelech. } Scot. Coram Achis.

Quæst. 5. ead. caus.

Ad c. cauete. 20.

Glos. uerb. operibus. no. quod facias &c. uers. extra de appella. dilecti. 1. } Scot. Facit sollicitudinem, in fi. eod. titul.

Caus. 23. Quæst. 1.

Ad c. noli existimare. 3.

Glos. uerb. iam debetur &c. uers. dum tamen non timeatur periculum. } Scot. vide Caratam in historijs regni Neapolitani

politani, ubi de Corradino Rege, qui per hanc gl. fuit capite multatus, sed malè exponentem, maximè, per dum tamen.

Quaest. 4. ead. caus.

Ad c. non in inferenda. 3.

Vers. tam est in uitio. } Scot. verba sunt Cicero libro 1. de offic.

Ad c. qui peccat. 40.

Glos. uerb. legis. fi. 14. q. 5. &c. } Scot. Et intellige legis, id est, iuris canonici, Bald. c. in omni. de testi. Dec. c. ecclesia. de constit.

Quaest. 5. eadem. caus.

Ad c. poena. 2.

Vers. transactis tamen motibus animorum &c. } Scot. Exempla habes apud Valer. Maxi. lib. 4. tit. 1. vbi de Archita, & Platone, qui irati a verberando abstinuere, ne modum ob iram excederent.

Ad c. de occidendis. 7.

Vers. quid est in vsum hominum bono, ac licito &c. } Scot. Ouid. in Tristib. ad Augustum, graphicè pingit hęc omnia. Et latro (inquit) & cautus praecingitur ense viator: Ille sed insidias, hic sibi portat opem &c.

Ad c. non frustra. 17.

Vers. & cognitoris. } Scot. Idest, iudicis.

Ad c. cum homo. 18.

Vers. uelut si quispiam decipiat fideiussorem &c. } Scot. Exemplum habetur in libris Cicer. de officiis. de Damone, & Pythia. Quod facit contra gl. Laurent. dum addit diuino, & humano iure. Nam credendum est iure gentium id licuisse ex pacto: licet iure scripto sit secus, ut hic per gl. Facit l. liber homo. ff. ad leg. Aquil.

Ad c. Regum officium. 22.

Scot. vide 2. Reg. c. 8.

Ad c. Rex debet. 39.

Vers. filios suos non sinere &c. } Scot. Facit cap. licet Heli. de simo.

Quaest. 8. eadem caus.

Ad c. suppliciter. 17.

Glos. sculpas. aliàs sculcas idest, exploratores. add. & vulgare est Hispanorum, sicut Italici dicunt spias. Ioa. de Fant. } Scot. Sed potius hac uoce, spia, alluditur ad dictionem latinam, speculatores, Vergil. Castra vt Danaum speculator adiret.

Caus. 24. Quaest. 3.

Ad c. de illicita. 6.

Vers. constit. 128 c. 300. lib. 1. } Scot. Not. quomodo veteres allegabant Auth. & vide gl.

Ad c. quidam autem haeretici. 39.

Scot. vide Text. qui in officina. c. de haeret Vbi habes Messalianos, qui hic non ponuntur, & fortè alios si conferas. Non loquor de singularibus.

Vers. hi dicunt creaturam non a Deo, sed a uirtute quadam &c. } Scot. Thom. 2. 2. q. 1. de simonia.

Vers. Cataphrygis nomen. } Scot. Isti, & Pepuziani, infantis tenellum corpus soliti erant per omnia membra compungere, vt sic expresso sanguine farina maceraretur, qua conficerent panem in eucharistiae vsum, vt Augusti. ad Quodvult Deum narrat. Viues in lib. 18. c. 53. de ciuit. Dei. simile quiddam Euchetae, & Gnostici faciebant ad daemones pellendos, vt legitur apud Michaelem Psellum. Viues ibidem.

Vers. Manichaei a quodam Persa &c. } Scot. Text. in Offici. c. de haeret. ponit alios post primum errorem: non tamen ponit duos vltimos hic sequentes. allegat etiam Eusebium de isto Mane.

Vers. & animas peccatorum hominum &c. } Scot. vide Alciat. lib. Parerg. 4. c. 13.

Caus. 25. Quaest. 1.

Ad c. quaecunque. 20.

Add. feudum de nouo concessum &c. } Scot. vide de vasal. decrep. aeta. vbi text. glo. & Doct. Ias. l. si mihi, & Titio. de verb. oblig. in fi. allegat hanc glo. ubi de hoc per eum post alios Docto.

Caus. 26. Quaest. 5.

Ad c. nec mirum. 14.

Vers. ut ad Pytonissam confugeret. } Scot. Phytonissam scribit Augusti. quem refert Alc. lib. 2. cap. 41. Parerg.

Caus. 27. Quaest. 1.

Ad c. 2.

Glos. verb. vsae sunt. } Scot. vide Tiraq. l. connubial. 9. sub num. 117.

Ad c. nec aliqua putet. 4.

Scot. Contra sectam quorundam hoc tempore, qui ponunt iuuenem, & puellam in eodem lecto, interposito crucifixo, ad probandam eorum continentiam.

Ad c. de viduis. 7.

Glos. verb proprijs potest ergò &c. vers. sunt monachi, licet non sint sub aliquo abbate &c. } Scot. Ergò Abbas & monachus, non sunt correlatiua, sicut pater & filius, vir & vxor, & similes,

Ad c. nuptiarum. 41.

Glos. verb bonum, scilicet, in non uouentib. melius est enim &c. add. istam glo. sic ponunt H. & Laur. quae communiter malè habentur, & falsè signantur. nam debet signari in uerb. occasio. } Scot. Quod est inf. & debet incipere in non uouentibus. Archidiac.

Glo. uerb detur occasio. in non uouentibus. } Scot. Melius est enim nubere, quàm vri. Malè signatur sup. verb. s. seu verb. bonum. quae tota hic ponenda, ut ibi per Archidiac. habetur in marg. add.

Quaest. 2. ead. caus.

Ad c. desponsatas. 42.

Vers. etiam si eis a raptoribus uis illata constiterit. } Scot. Error Grammaticalis concilij. Debuit enim dicere, uim illatam.

Ad c. lex illa. 46.

Vers. etiamsi eis &c. } Scot. Error qui sup. c. despōsatas.

Caus.

Caus. 32. Quæst. 1.

Ad c. apud misericordem. 10.

Glos. verb. reuertitur. si ergo &c. uers. uel antequam sit scripta.} Scot. vide de hoc sing glo. Alex. l. 1. §. 1. ad fin. de verbo. oblig.

Quæst. 2. ead. caus.

Ad c. honorantur, 13.

Vers. non est enim uirginalis &c. } Scot. Apud Ouid. (si is est, inquit Tiraq. de retract. consang. §. 1. glo. 9. nu. 30.) in episto. Acontij ad Cydippen, Hæc mihi se pepigit: pater hanc tibi primus ab illa. Sed propior certè quàm pater, ipsa tibi ē. vide Coras. lib. epistol. quæst. c. 29.

Quæst. 5. ead. caus.

Ad c. si Paulus. 11.

Vers. audenter dicā, cum omnia possit Deus &c.} Scot. Ouid. Nulla reparabilis arte læsa pudicitia est: deperit illa semel.

Caus. 33. Quæst. 2.

Ad c. latorem præsentium. 15.

Versic. nullo uehiculo ducatur, sed pedibus proficiscatur.} Scot. vehiculum hic comprehendit, & equum. Vergil. 12. Aened. vectus equo spumante sages.

Scholia F. S. I. C. &c. Ad Constitutiones Decretorum de pœnitentia.

Distinct. 1.

Ad c. periculosè. 23.

Vers. Iudæi crucifixerunt eum hora tertia, lingua. } Scot. Facit Dan. c. pen. ubi falsi testes dicuntur interficere reum.

Ad c. voluissent. 60.

Versicu. in quo notatur aliud esse confessio, aliud pœnitentia.} Scot. Solæcismus est. Debuit enim dicere aliud esse confessionem, aliud pœnitentiam.

Distinct. 2.

Ad c. sapiens. 37.

Vers. iusticiam induebam, uestiebam iudicium. } Scot. vide Iob. c. 29.

Distinct. 3.

Ad c. sceleratior. 29.

Vers. informis lęti suspendium distulisses.} Scot. Alluditur ad illud Verg. lib. 12. Aeneid. & nondum informis læti trabe nectis ab alta.

Scholia eiusdem &c. Ad Constitutiones, de consecratione. Par. Tert. Decret.

Distinct. 1.

Ad c. sacramenta. 48.

Glos. ult. uers. argum. sup. distinct. 4. §. leges. add potest dici, quòd illud uerbum, excepto ponitur inclusiuè, & est sensus &c.} Scot. Nota quasi scandalosam interpretationem. Attentis enim similibus inuerterentur, subuerterẽturque leges, & canones: nihil esset clarum: nihil certum, nec in uerbis, nec in sensis, seu sensibus.

Ad c. visum. 70.

Vers. pro spiritibus defunctorum.} Scot. Idest, pro animabus.

Distinct. 2.

Ad c. seculares. 18.

Scot. Idem inf. eo. c. omnis homo.

Glos. uers. uel dic hoc in clericis.} Scot. Hoc est contra literam huius c. uerb. seculares. vide infr. c. omnis homo, uers. nec inter, iunct. princ. d. c.

Ad c. ego Berengarius. 41.

Vers. & per hęc sacrosancta &c. } Scot. Diaconus iurat per euangelia.

Distinct. 3.

Ad c. perlatum. 26.

Glos. fregisse supr. distinct. &c. uers. latria debetur domino &c.} Scot. vide alium uersum. inf. in add. marg. ad glo. cap. seq.

Ad c. uenerabiles. 27.

Glos. cultu. scilicet latria &c. add dicas quòd duæ sunt species adorationis &c.} Scot. vnde versus, Dulia fit seruo, debetur latria Christo.

Distinct. 5.

Ad c. quadragesima. 15.

Glos. dies. supple & sex horas &c. uers. & ita est, argum. quòd si rusticus &c.} Scot. Mons pietatis si mutuo dat librã, idest, viginti solidos, accipit pro ea quolibet mense denarium: si minus dederit, nihil accipit.

Ad c. nunquam de manu. 32.

Vers. & anima saturetur lectione. } Scot. Nam pabulum animi est scientia. Cic. in Acad. quæst.

Ad c. nullus præsbyterorum. 34.

Versi. uel alios ad bibendum cogere.} Scot. Sic Assuerus noluit in conuiuijs suis quemquã cogi ad bibendum ut habetur Hest. c. 1.

Ad c. Fucare figmentis. 37.

Scot. Tiraq. de legi. connub. l. 2. num. 4. mavult legi, pigmentis.

Finis Scholiorum Fed. Scoti, I. C. &c. Ad constitut. & Gloss. Decretorum.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRISCONS. &c. Ad Librum Primum Decretalium.

De Sum. Trin. & fi. catho. Tit. 1.

Ad c. 2.

Vers. contra magistrum Petrum Lombardum.] Scot. Cui Petro Lombardo Corius scribit inflictum fuisse mortale supplicium.

De constit. Tit. 2.

Ad c. ne innitaris. 5.

Scot. vide Esa. c. 5. Nolite prudentes esse apud vosmetipsos, inquit Apost. ad Roma. c. 12. & c. 71. ad Corinth. sapientiam sapientum perdam &c.

Ad c. cum M. Ferrariensis. 9.

Scot. Potuerunt renunciare confirmationi Papae in fauorem suum factae, glos. c. dilecto. uerb. clausula. infr. de praeben. aliàs non: quia aequiparatur sententiae, vt per d. gl.

Vers. in usus cederent paucorum.] Scot. Lege, pauciorum. vide quod suppleuit declarando Io. Andr. ad glo. pen. c. tuae frater. inf. de praeben. vbi dixit numero praebendato diminuto, singulares praebendas augeri. Et illud est, quod hic dicitur. Ad illa Io. And. allegaui, ad id, quod hic dicitur. Hoc idem dicitur in c. fi. ibi, quantoque inter pauciores &c. de concess. praeben. in 6.

Glos. uerb. prouidere subaudi &c.] Scot. Quod dicitur inf. uers. quos dicti quinque sibi &c.

Vers. duos ad eam.] Scot. Redintegrandam tamen. uers. donec. infr. eo. vide in c. tuae. in gloss. magna. vers. Io. dicit in c. vacante. eo. tit. de praebend. infr. ubi vide. Abb. in capitu. dilecto. columna 4. num. 15. Dec. hic, col. 5. ante med. uers. sed receptio ad vnã praebendam.

Vers. ad preces episcopi.] Scot. Nota quòd Ferrariensis episcopus non facit canonicos: nec confert praebendas: sed ipsi canonici.

Glos. uerb. sine praeiudicio. uers. talis benè ualet.] Scot. Concord. glo. l. 1. & ibi Bart. colum. penult. num. 15. C. de lit. contesta.

d. glo. uers. quod quis sciens.] Scot. Haec iura probant dictum gl. primum, non autem proximum, ad quod nihil faciunt.

Vers. nisi in tantum.] Scot. vide Bart. l. semper. §. negotiatio. per illum text. ff. de iur. immunit.

De rescriptis. Tit. 3.

Ad c. ad audientiam. 11.

Sco. vide Card. cons. 93. Io. And. hic ponit exemplũ & fatuam defensionẽ: quã refert Abb. & probat.

Ad summar. c. sedes apost. 15.

Per generalem clausulam (quidam alij, & res alia) multitudo &c.] Scot. Text. dicit, uel tali alia causa, in l. vlt. C. de erog. milit. annon. lib. 12.

Ad casum c. significante. 34.

Vers. item error nominis uitiat rescriptum.] Scot. vide de intellectu huius text. Alex. l. 4. col. 1. de leg. 1.

De postul. praelat. Tit. 5.

Ad c. bonae. 3.

Vers. non solum Romana, sed etiam ecclesia generali.] Scot. Alia Romana, alia generalis ecclesia.

Vers. non immerito praeferentes speciali vtilitati communem, & minori maiorem.] Scot. Ita quòd vnum non sufficit sine altero. Dec. cap. ratio nulla. in prin. inf. de praeben. ubi addidi.

De electio. Tit. 6.

Ad c. cum terra. 14.

Vers. qua funiculus.] Scot. vide Pic. Mirand. super psal. Conserua me domine. uers. funes ceciderũt mihi in praeclaris &c. post episto. in antiquis.

Ad inscriptio. c. in causis. 30.

Vers. & Bellę pertica Abbat.] Scot. Fortè hinc fuit Petrus de Bellapertica.

De sacra vnctio. Tit. 11.

Ad c. 1.

Vers. si licet Roman. Pontifex non utatur baculo pastorali &c.] Scot. Quomodo igitur defendes Iouium, qui scribit in vita Pompeij Columnij, Hugonem Moncadam restituisse Clementi septimo baculum pastoralem argenteum, & mitram? Fallit autem hic tex. in dioecesi Ferrariensi. Chassan. in catalog. glor. mund. 1. part. 38. consid. 6. conclus. ubi vide de rationibus gl. & Duran. in rationali diui. offic.

De corpor. uitiat. ordinand. Tit. 20.

Scot. vide in legibus Romuli apud Francis. Bald. & Panui. in Rom. ciuit.

Ad c. ex parte. 3.

Vers. petitorium fuit &c.] Scot. Petitorium, idest petitio sicut citatorium, idest, citatio.

Glos. uerb. abscideriut ex indignatione, scilicet, nulla causa superstite.] Sco. Facit Hieron. in prologo in euang. Marci.

De offic. Archidiaconi. Tit. 23.

Ad c. 1.

Scot. Habes Archidiaconum S. E. priorem episcoporum Cardinalium, & priorem Cardinalium apud S. Antoninum lib. 1. de viris illustr. domus Vrsinae.

De offic. & potest. iud. deleg. Tit. 29.

Ad c. quoniam. 14.

Glo. uerb. substitutum. add. uidetur quòd hoc &c.] Scot. Et tamen hoc est in eccl. Parm. teste glo. hic.

De offic. lega. Tit. 30.

Ad c. 2.

Vers. impedire non potest.] Scot. Nisi ex causa nouiter suborta,

suborta. Abb. c. cum dilecti. col. fin. de appel. arg. l. si hominem. ff. mand. Sequitur Alex. in rubr. & l. 1. col. pen. de offic. eius cui.

De maio. & obed. *Tit.* 33.

Ad c. solitæ. 6.

Vers. si personam loquentis, & eorum ad quos &c.] Scot. Facit Valer. Maxi. lib. 1.

Vers. non negamus quin praecellat Imperator &c. sed Pontifex &c.] Scot. Etiam Lucanus facit sacerdotem sedentem supra reges, & Cæsarem adhuc maioré potestatem, cum ait, summaq; in sede iacentem: Li nigerum placidis compellat Achorea dictis.

De in integr. restit. *Tit.* 41.

Ad c. 1.

Vers. ecclesia iure minoris.] Scot. vide gl. l. si præses deser tam. C. quomo. & quan. iud. Roman. l. si is ad qué. ff. de acquir. hæred.

De arbitr. *Tit.* 43.

Ad c. dilecti filij. 4.

Glos. ult. vers. & praedicto casu qui mancipium.] Scot. Gl. l. 2. de arbitr. vide Alex. l. nemo potest. col. 6. in fi. cum seq. de lega. 1.

Ad c. contingit interdum. 8.

Scot. Hunc text. volunt procedere in arbitro, non etiam in arbitratore, Spec. Petr. Anchar. Alex. con sil. 91. col. 2. lib. 2.

Scholia F. Sc. I. C. &c. In Librum Secundum Decretalium.

De iudicijs. *Tit.* 1.

Ad c. 1.

Vers de quod vult deo.] Scot. vide an ille sit, ad quem scripsit D. August. libr. de hæret.

Scot. vide hunc text. in decretis Burchardi lib. 1. ca. 181. Qui non dormit. In repertorio instrumentorum Com. Placen.

Vers. respondis hoc sibi non placere, atque discessit.] Scot. Martialis lib. 1. An ideo tantum veneras, vt exires? Nota hic, non dici venisse qui non stetit. Concordat l. 2. §. si quib. ex caus. in possessio. ea. Bald. l. scire. §. sufficit per illum tex. ff. de excus. tut. & 11. q. 3. c. certum. Abb. c. cum nobis. nu. 10. de elect. Facit l. hæredes. §. proinde. ff. eo.

Ad c. intelleximus. 7.

Glos. conueniri potest. excommunicati enim &c. uers. sit tantum ad damnum illorum.] Scot. Debuit dicere illius, non illorum. Sed error fuit casus c. si veré. præal leg. vbi agitur de pluribus excómunicatis: & ideo ibi participatio est tantum ad damnum illorum.

Ad c. clerici. 8.

Glos. consuetudine. arg. quod consuetudo. uers. argu. contra dist. ea c. de his.] Scot. Adde infr. c. nouit, col. 2. vers. ui si forte.

Ad inscriptionem. c. examinata. 15.

Vers. nobili uiro Matthaeo de Ripania.] Scot. Ita super l. pactum quod dotali. C. de pact. Facit infr. de ord. cognir. c. cum dilectus. Quære etiam c. scriptum ad nobilem virum Matafelonem.

De for. compet. *Tit.* 2.

Ad c. quod clericis. 9.

Scot. vide Bart. l. 2. col. pen. in princ. C. quæ sit long. consuet.

Glos. 1. uers. & gerit uicem comitis.] Scot. Quod tamen prohibetur. c. clericis. infr. ne cler. vel monach. secu. neg.

Ad c. si diligenti. 12.

§. manifeste patet.] Scot. Quod colligitur argumentis, dicitur manifestum. Simile de expresso: & euidenti. Bartol. in l. prætor. per illum text. de op. no. núc.

Vt lit. non contestat. &c. *Tit.* 6.

Ad c. accedens. 1.

Scot. Nominatur hic plebanus Sancti Marci de Venetijs.

Ad c. quoniam frequenter. 5.

Vers. nisi fortè de morte testium &c.] Scot. Præter casus in hoc c. memoratos, vide quatuor alios pro ampliatione huius c. per Lanfranc. Orian. in clem. sæpè. verb. libellus. num. 11. de verb. signif.

De dilatio. *Tit.* 8.

Ad c. 3.

Vers. appellationem huiusmodi friuolam reputantes.] Scot. Idest, calumniosam, & nullius momenti. aliter dicitur quæ fit antè sententium, vt per Orian. in cap. quoniam contra. §. de interlocutoriis & appellat, inf. de probat.

De ferijs. *Tit.* 9.

Ad c. capellanus. 4.

Vers. cum statuta canonica declarent nuptias tribus septimanis &c.] Scot. Etiam Romani habebant dies prohibitorios nuptiarum. Cice. l. 2. epistol. ad Q. Fratrem. De nostra (inquit) Tullia tui mehercule amantissima, spero cum Crassipede nos confecisse. Dies erant duo, qui post latinas habentur religiosi: cæterum confectum erat. Latiar erat exiturus. Ad viij. Id. Apri. sponsalia Crassipedi præbui.

De restit. spoliat. *Tit.* 13.

Ad c. in literis. 5.

Glos. ult. nisi dominus &c. add. sed illud iure authentico &c.] Scot. Præterea quod inferunt hic Doctores tertium excipientem de dominio audiri contra spoliatû, nô videtur fundari posse in d. §. exempli loco, vbi est scripta æquitas, quæ rigori scripto anteponitur. l. placuit. alleg. io gl. imò d. §. exempli loco. ver bo, facto sceleratissimo. facit contra.

Glo. uerb. dispensare non potest, idest, non uult: vel &c. uers. idem credo de gradibus diuina lege prohibitis, vt hic dicit. unde propriè

proprie &c. & ideo hac expositio, non vult &c. Sco. Quotidie fit contrarium in aliquibus.

Ad c. cum ad sedem. 15.

Glos. verb. diutius possedisset, nunquid hoc &c. vers. vbi de hoc. Sco. Facit infra eod. c. Pisanis, vers. sicut tpe &c.

Ad c. Pisanis. 19.

Vers. sicut tempore &c. Scot. Vide glos. supra eo. c. ad sedem, verb. diutius.

De probatio. Tit. 19.

Ad c. 1.

Sco. nemo cogendus ostendere titulum suæ possessionis, l. cogi, C. de petit. hæred. Bart. l. 1. C. de conduct. & procur. lib. 11.

Vers. nulli dicendum est, ea qua contra te sunt, apud temetipsum &c. Sco. Facit reprehensio illa in prologo eunuchi, in Thesauro scripsit, causam dicere, Prius, vnde petitur aurum, quare sit suum, Quàm illum qui petit, vnde is sit thesaurus sibi.

Ad c. licet causam. 19.

Vers. licet nonnulli crederent &c. Scot. In dubio non præsumitur quid calumniose peti.

Vers. a sexaginta, & citra, iunc. vers. a quinquaginta annis citra. Sco. In 2. vers. non adest copula, &, secundum cautelam Doctorum in l. Celsus. ff. de usuc. Sic etiam loquitur glos. in l. cum de consuetudine, ibi, a viginti annis citra, ff. de legi.

Ad c. quoniam contra. 11.

Glos. verb. petitiones, vers. infra de simo. licet Heli, Scot. clem. sæpe, vers. verum quia. de verbo. signifi.

Glos. verb. citationes, vt per hoc &c. vers. iure isto &c. Scot. Facit l. singuli. C. de accus. & glos. sequitur Bart. in tracta. de ritu iudicio. verb. citationem.

Vers. Renunciationes, conclusiones. Scot. collige, quòd differentia est inter renunciationem & conclusionẽ. Et hoc dixit Barth. p hunc text. in Auth. de testi. §. quoniam verò. col. pen. tamen in Auth. qui semel. col. 2. C. de testi. dicit idem esse.

Ad c. cum causam. 13.

Glos. verb. adminicula, adminicula ergo &c. vers. qua non probant &c. Scot. Quem versum ponit etiam glos. in l. si plures, ff. de pact.

De testib. Tit. 20.

Ad c. in omni. 4.

Vers. vt in ore duorum, vel trium &c. Scot. De his verbis vel trium, latè Natta repet. §. ex imperfecto. col. 4. vers. sed & oppositum. C. de testa.

Ad c. in nostra. 32.

Vers. ipsorum deposita. Sco. Nota deposita, pro depositiones.

Vers. cum constet testes monachorum esse &c. Sco. 3. Reg. c. 18. eligite vobis bouẽ vnum, & facite primi: quia vos plures estis, inquit Helias.

De fide instrum. 22.

Ad c. inter dilectos. 6.

Vers. primò, quia ibi maximè apparebat &c. Scot. vide exemplum detectæ falsitatis lib. 14. Ammiani Marcellini, & Francisc. Petrarch. lib. decimoquinto epist. de reb. senil. vbi scribit Carolo Quarto Imperatori.

Ad c. imputari. 13.

Scot. concordat l. scripturæ. C. eo. c. ex tenore. supra de rescript.

De præsumpt. Tit. 23.

Ad c. afferte. 2.

Sco. Vide ad intellectum huius cap. Lanfranc. Orian. in clemen. sæpè, verb. libellus, nu. 6. de verb. signif. vbi concludit, per hoc sufficere qualem qualem narrationem factam iudici delegato, vt cognoscat sine figura iudicij, etiam si nulla fiat conclusio, sicut hic Salomoni regi ius gentium attendenti, solutoque iudiciarijs obseruationibus. Et vide in simili Tranquil. in Claudio, cap. de varietate eius in cognoscen. vers. fœminam non agnoscentem &c. in similibus quoque de Carolo Magno Neuiz. in syl. nupt. char. 54. in princ. Boer. decis. 166. num. 6. par. 1. addidi ad syl. nupt. de alio, de quo per Boss. in practi. crimin. Vide etiam Tranquil. in Galba. §. item eod. & de iustit. & æquit. eiusd.

Vers. commota sunt quippè viscera eius super filio suo. Senec. in Troade, Andr. Relinquit animus membra, quã tiuntur, labant, Torpetq. vinctus frigido sanguis gelu Vly. En tremuit, hac hac parte quærẽda est mihi. Matrem timor detexit: iterabo metum. Ouid. 2. Metamor. Pignora certa petis: de pignora certa timendo: & patrio pater esse metu probor.

Glos. 1. add. margin. quia talis res non recipieb at diuisionem: C. &c. Scot. Melius Instit. de offic. iud. §. quod si commodè.

De iureiuran. Tit. 24.

Ad c. quanto. 18.

Vers. consiliarij tui, imò deceptores. Scot. Consiliarij principium deceptores. Vide Iob. Adducit cõsiliarios in stultum finem: & decipit principes, vt frustra incedant per inuium. cap. 12. vbi paulo, supra Baltreum, inquit, regum dissoluit: & præcingit fune renes eorum. Vide Abb. hic.

Ad c. quemadmodum. 25.

Vers. Turpius eijcitur &c. add. concord l. pen. &c. Scot. Alex. cons. 82. lib. 2.

Ad c. & si Christus. 26.

Scot. Vide Epictet. in enchird. apud Polit.

Glos. verb. testis est &c. ver. qua erat in Sarrepta Sydoniorũ &c. Sco. Sarreptæ meminit Plin. lib. 5. c. 19. in fi. ibi qui dem scribitur per simplex, r.

Vers. qua Græca exemplaria manifestissimam &c. Scot. Horat. in Arte, Vos exemplaria Græca Nocturna versate manu, versate diurna.

De præscript. 26.

Ad c. vigilanti. 5.

Vers. Ephesinus enim legislator. Scot. An Hermodorus Ephesius, de quo facit mentionem Iureconsultus

fultus in l.2.de orig.iur.an concilium Ephesinum? De Hermodoro Budæ. d.l. 2. in annot. prior. in Pand. Francisc. Bald.in præfat.ad ll.12.tab.vers. hi de cemuiri toto anno.

Ad c.si diligenti.17.

Scot. Not.iudicatum Calaritanum: & Marchionem Massæ iudicem Calaritanum.

De appellatio. Tit. 28.

Ad c.dilecto. 62.

Scot. Quas Docto. appellant literas executoriales, Papa hic appellat literas executorias.

Ad c.inquisitioni.31.

Add. Adde quòd hæc clausula &c.} Scot. Vide Iaso.l.nemo potest.lect.2.col.2.ante fi.ff.de lega.1.

Scholia Federici Scoti Iureconf. ad Librum Tertium Decretalium.

De vi. & honest.cleric. Tit. 1.

Ad c.a crapula.14.

Vers. vnde illum abusum penitus &c.} Scot.carpitur hic vulgaris propinatio, quam vocant, Brindis. Vituperatur etiam a paræmiograph.in Chiliad. Fuit tamen hic abusus etiam Homeri temporibus, vt patet apud eum.

Ad c.clerici.15.

Vers. clausa deferant desuper &c.} Scot. Hæc videntur de concilio, vt Abb.in princ.huius c.Alex.cons.8.in fin.lib.1.

De cleri.non resid.&c. Tit. 4.

Ad c.ad audientiam.20.

Sco.Facit text.in l.Iurisperitos.& ibi Bald.in princ.ff. de excusa.tuto.

Glos.1. constitutione ist. constituerunt, quod ius commune statuit.}Scot.de quo per glos.in c.1.de constit.in 6.In quibusdam libris tamen hæc verb. Gloss. non reperiuntur.

De præben.& dignit. Tit. 5.

Ad c.episcopus.4.

Glos.vlt.add.marg.concord.text.&c.}Scot. Vide ad istam glos.Dec.c.ecclesia.col.8.& seq.supra de constit.

Ad c.Tuæ.20.

Glos.verb.sectionem.sed cum vna &c.vers.possunt, & debent diminui præbenda &c. add.marg. idest, numerus præbendatus.&c.}Sco.Quod dicit in c. cum M. in princ.ibi, vt eo amplius &c.quo prouentus &c.

Ad c.dilecto filio.25.

Habes hic verb.celerarius, vt vulgo vocant phratriæ: antiquis erat cellarius, vt l.nominatum, de manu. testa.

Vers.quanquam interdum hi, ad quos spectat &c.}Scot. De hoc versiculo, quæ est allegatio partis, & quare ver.interdum, pars allegans sit vsa, vide Dec.in c. cum accessissent.col.4.in prin.de constit.

Glos.verb.augmentare.hæc fuit &c. vers. talis electio &c.}Sc. Vide glos.magn.in princ. infra c. prox. quæ idem dicit, scilicet electionem valere.

De institutio. Tit. 7.

Ad c.cum venissent.6.

Vers.quod non solum de illo, sed de omnibus reditibus suis faceret &c.}Scot.Hæc verba non obligant, l. eius qui. vbi Docto.cum simil.de testa.Tamen obstat l.fin. in fin. C. de dot.promiss.sed ibi subest affectio, & sanguinis ratio.

Ad c.fin.7.

Glos.vlt.vers.alids lex est.} Scot. Facit l. 1. ff. de rer. permut.

De concess.præb: Tit. 8.

Ad c.post electionem.7.

Sco.Vide ad intellectum huius.c. Corset.in reperto. Abb.verb.beneficium, col.2.

De empt.& vendit. Tit. 17.

Ad c.ad nostram.5.

Vers.quandocunque a septennio, vsque ad nouennium deret. 60. vncias &c.} Scot. & sic nota, quòd volebat lucrari fructus septennij. Vnde fraus etiam præsumitur, Alex.cons.109.lib.4. in fi. Vide Abb.cons.76.lib. 1.vbi pulchrè.

De locat.& conduct. Tit. 18.

Ad c.potuit. 4.

Glos.verb. celeri.vers.sed quantum tempus &c.} Scot. Castren.in Auth. qui rem, C. de sacros. eccles. dicit, quòd consuetudo interpretatur vnam diem.

De rer.permut. Tit. 19.

Ad c.1.

Glos. vlt.}Sco.Vide glos.c.peruenit. 101.distinct.

De donatio. Tit. 24.

Ad c.1.

Scot.Vide glos.in l.sed si ego, ad Velleia. quæ ponit non præsumi donationem, nisi in casibus, quos ibi vide: inter quos habes de diuite, in quo præsumitur donatio.

Glos.verb.debere.Vnde dixit &c. vers.Vnde Martialis coquus reprehendebat quendam &c.} Scot. Martialem coquum appellat etiam Aeneas Sylui. in tracta. de educ. liber.alludens proculdubio ad hanc glos.

De testamentis. Tit. 26.

Ad c.cum esses. 10.

Scot.Hoc c.& sequens intelligit Alciat. in foro conscientiæ, in l.generali.C.de sacros.eccles. c.nouit. in fin.de iudic.

Ad c.requisisti.11.

Vers.ab administrationem non habente. } Scot. lege,ab extraneo administrationem non habente.

Vers.in vita eius. } Scot. Vide ad declarationem infra verb.vlt.huius,c.cum glos.

Ad c.Rainutius.16.

Vers.legitimam ipsam videlicet eius partis. } Scot. lege,legitimam ipsam,videlicet tertiam eius partis.probatur in c.Baynald.ver.quoniam idem R. habebant in bonis &c.infra,eo.

De censibus,exact.&c. *Tit.* 39.

Ad c.1.

Scot. Vide lib.3.legum Longobard.tit.de episco.& cleri.l.de ecclesiis emendandis.

Vers.neque decretis. } Scot. legitur, atrijs,in c.sancitum. 23.q.vlt. vnde hoc c. desumptum est, vt per glos. 1.hic.

Vers.senioribus. idest,dominis. } Scot.legitur maioribus,i c.sancitum.præalleg.

Add.etiam temporalibus &c.vers.vel dic senioribus, idest.prælatis. } Sco.legitur maioribus in ca.sancitum.præalleg.

Ad c.omnibus.2.

Glos.vlt. } Scot. Vide glos.c.constitutus, verb. recompensationem.in fi.supra de relig.domi.

De baptis. *Tit.* 42.

Ad c.debitum.4.

Glos.verb.discretio.sic inter præsentatum,& præsentātem &c. quia nemo &c. } Sco.sic debent differre apud quem intercedit,& pro quo.l.tutor.in princ.ff.ad velleia.sic iudex, & accusator.c.qualiter, & quando. 2.infra de accusat.

Ne cleri.vel monac. *Tit.* 50.

Ad c.1.

Vers.nemo militans Deo. } Scot. Vide paræmiograph. adag.adoraturi sedeant:Nobis militat, inquit Imperator,in l.quisquis.C.ad leg.Iul.maie.

Ad c.clericis.5.

Vers.ne quis sacerdos officium &c. } Sco. contra in c. quod clericis,per glos.supra de for.compet.

Scholia Federici Scoti, ad Lib. Quartum Decretalium.

De clandest.despons. *Tit.* 3.

Ad c.3.

Glos.verb.si ambo parentes, & ideo &c. vers.ff. de statulib.l.si duob.Add.antiqui allegabant.ff.de lib.caus.l.duobus,& melius facit Io.Andr. } Sco.Probatur post princip. c.per venerabilem. infra qui fil. sint legit. prius dictum glos.at posterius in l.vn.in fi.princ.C.de lati.liber.toll.Facit l.si filius.de adopt.vide Doct.in l.pactū, C.de collat.Paul.in l.si ab eo,C.de legit.hæred.

De condit.apposit.&c. *Tit.* 5.

Ad c.per tuas.6.

Glos.verb.præsumendum.sed quare præsumitur &c.vers.& ita carnalis copula subsecuta inducit &c. } Sco.secus si præcessisset.Abb.c.veniens.2.de sponsal.

Add.supra de sponsal.iuuenis.qui matr.acc.&c.& in hoc est maior fauor matrimonij,quàm libertatis:quia &c. } Scot. & dicit huius est etiam ratio,quia protestatio tanquā turpis,& inducens peccatū reijcitur,ca.seq.Abb. hic.

De eo qui dux.in matri.&c. *Tit.* 7.

Ad c.ueniens.7.

Vers. carnis debita persoluisse. } Scot. debita carnis persoluere,est mori,sicut soluere naturæ debitū. aliàs debitum carnis est coitus inter coniuges.

De consang.& affin. *Tit.* 14.

Ad c.non debet.8.

Scot.Vide quæ posuit Bud. ex Liuio, in l.legis virtus, ff.de legib. Sabell.tom..Ennea.pag.786.Conna. lib.1.Comment.iur.ciuil.Steuchus in Gen.Hester cap.vlt.

De frigid.& maleficiat.&c. *Tit.* 15.

Vers.ex Brocardino,lib. 18. } Sco.leg. ex Brochardo lib. 19.sub tit.de dissidio coniugij.

Qui matr.accus.&c. *Tit.* 18.

Ad c.vlt.

Glos.verb.non potuit.quia erat &c. } Scot. Hæc ratio non est ad text.in quo ponitur ratio, vers.vt puta si &c.

De dona.int.vir.& vx.&c. *Tit.* 20.

Ad c.plerunque.4.

Glos.verb.accessoriè.Benè dicit accessoriè &c. vers.ff.de iurisd.omn.iud.l.2. } Scot. vide glos.verb. dependentibus, in c.fi.de iudic.in 6.Dec.c.ecclesia,col.14.de constit.post alios.

De secund.nupt. *Tit.* 21.

Ad c.fin. 5.

Scot.Alciat. videtur limitare hoc c. vt procedat,cum ambiguitas fætus suboriri non possit.lib.Parerg. 9.cap.12.

Scholia Federici Scoti Iureconsf.ad Librum Quintum Decretalium.

De accusationibus. *Tit.* 1.

Ad c.qualiter,& quando. 24.

Vers.non tanquam idem sit accusator,& index &c. } Scot.Facit l.a.§.si de publico,cum glos.ff.de adult.

De simo. *Tit.* 3.

Ad c.& si quæstiones. 18.

Vers. non fuit magnum Cardinali equum unum transmitti. Scot. tamen equus est donum regium. Vergil. 7. Aeneid. vbi Latinus donat Troianis præsentibus equos, & mittit Absenti Aeneæ currum, geminosque iugales.

Ad c. licet Heli. 31.

Scot. Facit c. Rex debet, in fi. 23. q. 5.

De hæretic. *Tit.* 7.

Ad c. ad abolendam. 9.

Vers. Laicus autem nisi &c. Sco. Tamen iste text. eodem modo loquitur de clerico, & laico supra, vers. secularis relinquatur arbitrio &c. hic vers. secularis iudicis arbitrio &c. Dominic. quoque in summar. c. super eo infra eo. lib. 6. sentit. cõtrarium, scilicet indistinctè de clericis, & laicis, dici eos tradi curiæ seculari. Grillan. quoque trac. hæretic. 3. q. Carrer. tract. de hæretic. sub nu. 132. in c. 1. eo. tit. inf. lib. 6. dicitur de clerico reliquendo.

Glos. verb. audientia. 32. distinc. &c. vers. hodie seruandum est prout &c. Scot. Hoc malè dictum: quia in §. si qui. hic alleg. non agitur de relapsis, sed tãtùm de lapsis, sicut supra hoc eod. c. §. præsenti. Ita etiam Carrer. non faciens mentionem de hac glos. d. tract. de hæret. sub nu. 159. ver. bene tamen talib. non dico relapsis &c.

Ad c. pen.

Glos. verb. deprehensi publicè, ita quòd &c. vers. vt hic patet. Scot. supra. c. ad abolendam. §. 1.

De homicid. *Tit.* 12.

Ad c. si perfodiens. 3.

Glos. secularibus. ff. ad l. Aquil. &c. vers. in princ. Add. sufficit enim terror armorum &c. vers. Flaminium Ducem Romanorum. Scot. l. Quintus Flaminius. Vide Cic. in Cato. Maio. vt infra.

Vers. §. sicut Portius. Scot. Vide M. Cic. in Cato. Maio.

De vsur. *Tit.* 19.

Ad c. quia in omnibus. 3.

Vers. nec christianam &c. accipiant sepulturam. Sco. sepulturam asinum sepelietur inquit Hiere. c. 12.

Ad c. conquestus, 8.

Glos. verb. de feudo, in isto casu &c. vers. & præcipuè si emptor consueuit &c. Scot. Istud verbum, præcipuè non placet Baldo, in cons. 369. hunc passum. lib. 4. nec Doctoribus per eum allegatis: vbi dicit tria requiri ad conuincendum contractum vsurarium, modicitatem precij, pactum de reuendendo, consuetudinem fœnerandi in emente.

Ad c. salubriter. 16.

Vers. quæ sibi a socero &c. Sco. dicendum, quòd factum narrant. Idem si a fratre, vel alio, prout & habeo apostillam in meo libro, inquit Corn. cons. vlt. col. 2. lib. 2. & Io. Audr. ibi apostillat super verbo, a socero, factum narrat, istud idem sentiens addit aliud, quod ibi vide.

De crimine falsi. *Tit.* 20.

Ad c. 1.

Vers. vterque reus est, & qui &c. Scot. l. præsbiteri. 1. C. de episc. & cleri. glos. l. seq. eo. tit. tamen falsum dicens est odiosior. Abb. c. sedes. col. 3. supra de rescriptis. Vnde illud Cicer. in orano. pro Roscio Comœd. nam quemadmodum turpe est &c. Habes hæc duo non esse paria, in c. vtilem, 22. q. 2.

Glos. verb. Lædit, quia &c. vers. nihilominus. Add. melius facit. 33. q. &c. Sco. Imo c. seq. quod incipit, satis.

Glos. verb. reus. De hoc habes &c. Sco. c. nolite.

De delictis puero. *Tit.* 23.

Vers. non ita vt in maioribus &c. Sco. Tamen Homerus facit homicidium casu perpetratum exilio voluntario in puero Patroclo multatum fuisse, lib. Iliad. 23. Bud. in annot. in Pandect. l. aut fortè, §. cuetus, ad fin. ff. de poen.

De priuil. & excess. priuil. *Tit.* 33.

Ad c. 1.

Vers. non nisi maioribus populis, & frequentioribus ciuitatibus præsidere. Scot. ergò parua ciuitas non debet habere episcopum. Et tamen Vigleuano ciuitati nuper factæ datus est episcopus.

Ad c. antiqua. 23.

§. dominica verò crucis vexillum &c. Scot. Facit Liuius li. 22. narrans Fabium Maximum cum iret obuiam consuli via Flaminia: videretque consulem cum equitibus ad se progredientem, viatorem missise, qui consului nunciaret, vt sine lictoribus ad dictatorem veniret: eo quòd nefas esset consului dare se in conspectum dictatoris cum lictoribus. Facit quoque illud Plinij Cæcilij, Est hæc natura sideribus, vt parua, & exilia validorum exortus obscuret: similiter Imperatoris aduentu legatorum dignitas inumbratur.

De purgatio. vulga. *Tit.* 35.

Ad c. vlt.

Scot. Vide glos. in cap. 1. §. si miles rusticum. vers. an diuino. de pace tenen. & eius violat. & Solin. c. 10. & cap. 40.

De pœnit. & remiss. &c. *Tit.* 38.

Ad c. omnis vtriusque sexus. 12.

Vers. confiteatur proprio sacerdoti. Scot. in casu necessitatis confiteri possumus etiam Iudæo, & sarraceno. glos. c. fin. 24. q. 1. Ias. l. principalibus, col. 3. si cert. peta.

De verbo. signif. *Tit.* 40.

Ad c. 1.

Vers. more scriptura, qua auos &c. Scot. Hebrei duos pro filijs Samuelis numerant: cum sint nepotes. Viues lib. 17. D. Augustini, de ciuit. Dei.

Ad c.quod dicitur. 4.

Scot. Facit de consecrat.distinct.1.c.vlt.

Ad c.intelligentia.6.

Scot.Vide Io.Picum in quęstio.suis.q.1.ad fi.Myson philosophus,(vt scribit Diogenes in eius vita) aie bat,non ex verbis res,sed ex rebus verba esse ingerenda:neque propter verba res perfici,sed rerū gratia verba consummari.

Ad c.forus.10.

Sco.apud Lucilium, forus,genere masculino obseruatur a Nonio,& a Charisio.Versus Lucilij est,Ro manis ludis forus olim ornatus lucernis. Rober.in fragm.vete. poeta. vbi etiā apparet reperiri apud Pomponiem in Petitore hærede,seu Hærede peti tore,seu Petitore.

Vers.sine a Foroneo Rege &c. } Scot. Nec desunt, inquit Viues in lib.18.cap.3.de ciuita.Dei,qui putant de eius nomine forum esse dictum, quod quàm verum sit ipsi viderint.

Vers.causa est. } Scot.Non tamen iudicium est,vt sequitur in textu, dum discutitur iudicium: nec tamen definit esse causa,Dec.contra Abb. supra in rubr. de iudic.Lectu.1.col.4.

Vers.Limes erat positus &c. } Scot. lege, limes agro positus,litem vt discerneret aruis. Et hic est verbum, limitare:de quo per glos.supra in proæ.verb.limitatur:& ibi in add. Ouid. 2. de Fastis, Omnis erit sine te litigiosus ager. Alloquitur ibi Terminum, & pulchra de eo scribit.

Vers.nam varium,& mutabile testimonium &c. } Scot. Allu dit Isido.ad Vergil.illud, Variū, & mutabile semper Fæmina.

Ad c.cum in partibus. 17.

Glos.vlt.uers. nulla est ampliatio. } Scot. vel verius nullum est odium:imò fauor,Abb.hic.

Ad c.quid per nouale. 21.

Vers.Nos igitur. } Scot. Debuit dicere,nos tamen.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRECONS. &c. Ad Decretales Sexti Libri Bonifacij Octaui.

Ad proœm.

Glos.1.vers.cum nominis mutatio &c. } Sco.Attende prohiberi mutationem nominis seruo tātum,propter suspitionem fraudis. d.l. 1. si tamen liber in fraudem mutauerit nomen, tenetur falsi, l. falsi, vbi Bart.ff.de fals. Multi cum fiunt docto. vel milites, seu equites, mutant sibi nomen.Bart. d.l.falsi, Alex.l.4.col.2. de lega. 1.Martialis suadet Hippodamo mutationem nominis,lib. 1.Vxor Io.Andr. dicebat,quòd pulchra nomina essent auro emenda, vt imponerentur liberis. Ias.l. 1. ff. de legib. Felin. in proæ.gregor. Neuiz. Sylu.nuptia,ch.69. col.3.Politia.lib.epist.vlt.scribit parētes non aptissima filijs nomina,sed pulcherima solere imponere. Vide Petrum Gerardum de Petra sancta,singul. 75. Ad hoc facit quod gentiles consueuerunt mutare nomina hominibus post mortem cōsecratis.Lactant.& Ius.lib.2.de Orob.orig.

Ver.præterea aquū fuit mutationem fieri &c. } Sco.Sergius Pontifex eius quidem nominis secundus,ante dicebatur Os porci. Fuit igitur necesse turpissimum nomen immutari. Sic appellatus est sergius.Inde fluxit mos priorum nominum ponendorum. Testes historici. Posset exemplificari in Photino, & Spurcatio (quod vltimum nomen habes in auth. vt deter.sit nume.) & in Syagrio.De Syagrio episcopo habes.1.q.5.in superscript.De hac materia pulchrè Calcagn.in Equitatio. philelph.li.episto. 14. dicit nomina imponi inducente, & dictante natura, quæ prouidet quid cuique sit euenturum: & qualis quisq; futurus sit. Exemplum in Priamo, & Alcida (quamquam Conna. in comment.iur. ciuil.nomen priami, & similia, censet esse fictitia) aliqua etiam a sensu contrario, vt Hermogenes. Vide Plato.in Craty. vt Lucius,Parcæ &c. Idem Philelph.lib.vlt.ad Malip.Vene.Ducem. Tamen nostri Doctoolunt argui ex nomine proprio,vt per practic.crimin. Veteres arguebant a proprijs nominibus. Cic.lib. 1. de natu. deo. eligebant bonis nominibus. Vide ibi, & Egnat.in obser.in Ouid.ex Cydip. Cic.lib.1.de diuinat. Consules obseruant,vt primus miles fiat bono nomine. Sigon.lib.1.cap.15.de antiq.iu.ciui. Roma. Idem lib.2.cap.2.de antiq.iur. Ital. Cicero scripsit in libris de Diuinatio.in lustranda colonia, ab eo qui eam deducerent bonis nominibus,fuisse electos.Plaut.in Bacchid. Adeone' me fuisse fungū, vt qui illi crederem, Quem mihi ipsum nomen eius Archidemidis clamaret dempturum esse, si quid crederem. Præiudicium ergò contra aliquē erit ex malo nomine. Adrianus Sextus noluit mutare uomen. Guiciard. lib. 14. Pontifices non mutarūt sibi nomen, nisi vsque ad Sergium.Fusc. in singul.lit.P.num.1.Alex. Theologiæ professor Bononiæ tempore Gratiani, videtur non mutasse nomē:quia fuit dictus Alex.tertius. Sebast.Brant. in declaratio. Decreti post expositio.tit.vbi legitur,Alex.in theologia,qui fuit postea Alex.tertius.

Glos.verb.seruus seruorum Dei. } Scot.Imperator appellat se vltimum seruum Dei.l.1.C.de offic.præfec.præ to.Afri.vbi glos.

Glos.verb.commorantibus.multi morantur &c. Add.in corpo. Dicit Io.Monach.vers.quod continuet fluuium:quod dicit colligi &c.per verbum commorantibus. } Sco. Nam petra mutabilis nunquam accipiet muscum.glos.in extrauag.commu.execrabilis.verb.vagandi,de præ ben.Vnde in scholiari duo semestria diuersa non faciunt annum vt nouitius non dicatur,Bart.cons. vlt.col.1.li.4.inter cōs.Alex.Martialis lib.7. Quisquis vbique habitat, Maxime,nusquam habitat.

Glos.verb.a multis. me teste &c. vers. per fratrem Matthæum de aqua sperta. } Sco.lege,fratrē Matth.de aqua Sparta:quod est Castellū in vmbria.Hic Mattheus fuit ordinis Mi. orū,& demū Cardinalis. eddidit cōmentarios in sententias. Leand.Alber.in descrip. Ital. c.de vmbria.

De constitutio. *Tit.* 2.

Ad c.1.

Glos.uerb habere.C.de testa.etc. } Sco. Adde 30.q.5.cap. nostrat s.

Vers.cum sint facti. } Scot. idest iuris naturalis, arg.l.nec seruus,ff.de pecu.gl.l.si vnus, §. pactus ne peteret, verb.factum.ff.de pact.hoc respectu, quia nec approbantur, nec improbantur a iure ciuili.l. legitima.ff.de pact.Alciat.in princ.ff. de verbo. obliga.

Te rescript. *Tit.* 3.

Ad c.statutum.11.

Vers.nisi dignitate, } Scot. Quod nō habet locum in personatu, licèt glos.innuat contrarium: nec in primiceriatu, vt concludit Dec. in ca.cum accessissent. not.1.extra, de constit. nisi in loco haberetur pro dignitate, vt ibidem per Dec.

Glos. §. possessorem. uerb. competenti salario. spe etenim etc. } Scot.& in cap.nam ab omni.de vit. & honest.clerico.

§.notarium verò, uel notarios. } Scot. Taxat hic papa rapacitatem notariorum.

Ad c.si pro te.13.

Vers.si ad id accederent etc. } Scot. De capitis huius conditione ad uersus Geminianum, & Imolam, Ias.in l.si is qui pro emptorem.de vsuc. col. 64.nu.339. & seq.vbi adducit aliam rationem.

De electio. *Tit.* 6.

Ad c.vbi periculum. 4.

§.1.glos.verb.uelamine.vtputa festorijs. } Scot. dicendum storijs, non festorijs.

Glos.uerb commissa.per papam:cuius mor te non expirat etc. } Scot. Facit quod not. Bald.in l.iurisperitos.per illum text.ff.de excusat.tuto. scilicet officium secretarij papæ videri perpetuum.

Ad c.sciant cuncti.12.

Verb.uel consanguineos. } Scot. Vide not.per Alex.post alios l.1.ff.in ius voca.vt eant.

Ad c.cupientes.16.

Glos.1.Decretalis ista est obscura dictamine:et quia Bonifacius dum esset notarius Nicolai fuit dictator etc. } Scot.sic fecit Bart.de sua repet.l. si is qui pro emptore.ff.de vsuc.vt ibi per eum, in fi.

Add.margin.et procedatur in ea velo etc. } Scot. Tu vide Alciat.lib.4.de verbo.signif.col.5.

Glos.verb.commodè.22.q.&c. vers.sed quæro, an iudex arbitrando dare debeat etc.sed dic contrà etc. } Scot. Vide in gymnasijs, seu studijs, si nullum festum occurrat in septimana, fit festum die Iouis, nec legitur in scholis.

De renunciat. *Tit.* 7.

Ad c.2.

Glos. verb.uidebantur.& erat ipsorum ratio &c. in manibus superioris. } Scot. Vide glos. in l.2.§. & cum placuisset, de orig.iur.

Vers.item Clemens renunciauit &c. } Scot. Nota Papam posse renunciare papatui, & ex interuallo post alios iterum eligi, & papatum consequi, exemplo Clementis, de quo hic.

De supplen.neclig.præla. *Tit.* 8.

Ad c.grandi. 2.

Summar.Si ille qui præest, est negligens &c. } Scot. Sic debili episcopo datur curator, glos.l.2. §. ignominiæ, ff. de ijs qui not.infa.

Glos.verb.iure regni.quia debebatur ex successione. hoc vult dicere. } Scot. Bald. in c.venerabilem, dicit iure regni, non iure Romano; vbi loquitur de successione fratris.

De offic.& potesta.iud.delegat. *Tit.* 14.

Ad c.1.

Glos.1.vers.nota conseruatores delegatos esse. } Scot. Facit cō tra c.seq.vbi no. non esse iudices hos conseruatores. Si non sunt iudices, ergò nec delegati: quia a quo remouetur genus, & omnes eius species. Facit infra c.vlt.§.citra.

Ad c.2.

Glos.verb.præditis, idest præ alijs &c.add.in corpor. Archidiaco.exponit &c. } Scot. Ne te decipiat istorum autoritas, aduerte, quia præditus dicitur quasi affectus, tam in malam, quàm in bonam partem. vide Calepi.hoc verbo.

Ad c.iudex.5.

Scot. Iudex datus, idest, delegatus. sic infra in extrauag.commu.de offic.deleg.c.vn.

Ad c.cum plures.8.

§.Iurisdictione. } Scot. Nota mādatorem iurisdictionis, respectu delegati, & sic delegantem.

Ad c.vlt.15.

Vers.volumus exprimere. } Scot. Nota iurisdictionem cōseruatoris tamdiu durare, quādiu durat actio. Bald. l.falso.per illum text.cum gl.C.de diuers.rescript.

De officio ordina. *Tit.* 16.

Ad c.si canonici.2.

Glos.verb.occasionē.add.in corpo.secūdum Guil. qui dicit &c. } Scot. speculator fuit rector Romandiolæ, & patrimonij.

Ad c.fin.9.

Glos. verb. reseruari. per æconomum &c. vers. & distinguebat &c. } Scot. contra hāc distinctionem latè Abb. repet.c.cum esset, de testa.& c.cum officij, & c.relatum 2.eo.tit.c.vlt.de pecu.cleri.cum simil.

De procuratorib. *Tit.* 19.

Ad c.qui ad agendum.4.

Vers.nisi ei bonorum &c. } Scot. Non litis administratio, vel causæ actio. l.transactionis. alleg. in glos. vbi add.post glos.

Scholia Federici Scoti Iureconsi.ad Librum Secundum Sexti Decretalium.

De iudic. *Tit.* 1.

Ad c.2.

Glos.vlt.uers.sæpe enim procurarēt moniales &c. } Sco. Facit Bart.

Bart.in l.ſançimus.C.eo.& vide gloſ.verb.non fingatur.

De for.compet. Tit. 2.

Ad c.fin.3.

Verſ.ad cuius forum ratione iuramenti.} Scot. Vide quod not.Dec.poſt alios per hunc text.in cap. eccleſia. col.12.ad fin.ſupra de conſtit.in materia feud.

De do.& contumacia. Tit. 6.

Ad c.fin.2.

Gloſ.uerb.non teneris.Videbatur contrarium &c. add.margin. Not.gloſ.& uide gloſ.&c.} Scot. Vide Iaſ. poſt alios. l.1.C. quan.non peten.par. l.1. Lect.2.col.pen.in fin.C.de ſacroſ.eccleſ.

De teſtib. Tit. 10.

Ad c.præſentium.2.

Gloſ.uerb.ſigillatim.quia &c.add.in corpo.uerſ.dicit etiã quod forſan cauſam &c.} Sco. Non mirum ergò ſi conſuluit tanquam paſſionatus. vt infra poſt gloſ. verb. interrogatoria.verſ.conſuluit Hoſtienſ.

Gloſ.uerb.interrogatoria.Interrogatoria ſunt &c.add.in corpo. gloſ.&c.uerſ.conſuluit Hoſtienſ.} Scot. Vide ſupra poſt gloſ.verb.ſigillatim.

De iureiurand. Tit. 11.

Ad c.1.

Gloſ. uerb.ſcripta.poteſt ſingula &c.add.marg. Do.reprobant gloſ.&c.} Scot. Dec.rubr.extra,de conſtit. ſubaudit iura: & ipſe per ſcripta intelligit ſtatuta: per non ſcripta conſuetudines.

Ad c.licet mulieres.2.

Gloſ.ult.uerſ. Dic ſecundũ Hoſtienſ.qui hoc &c.add. Marg.Idẽ Io.Monach.&c.} Scot.Vide.Alex.conſ.16.ponderatis.col.3.lib.3.vbi notabiliter limitat hanc gl. Bal. in l.duobus.§. fi. ff.eo: ponit Iaſ.in l. non ſolum,§. morte, col.7. poſt med. verſ. alia & melior ratio &c.ff.de op.no.nunc.

Ad c.cum impoſitionibus.3.

Gloſ.uerb. iuſta cauſa, Vt unum ex contrariis &c. Add.marg. Idem.Io Monach.&c.} Sco. vide Iaſo.in l.error. C. de iur.& fac.ignor.

De exceptionib. Tit. 12.

Ad c.1.

Gloſ. uerb. eccleſiaſticis. & tamen &c. add.margin. ſequitur Anchar.& per iſtam gloſ.&c.} Scot. Vide Dec.c.eccleſia. col. 16. in princ.de conſtit. vbi Abb. ſentit contrarium.

De ſenten.& re iudic. Tit. 14.

Ad c.ad apoſtolicæ.2.

Verb.cardinalem.} Scot. Videtur legẽdum, Cardinales: quia gloſ.dicit eos Cardinales fuiſſe.

Ad c.abbate.3.

Verſ.& licet aliquibus &c.} Sco.vide l.cum a te,§.ſi quis fundũ.& ibi ex Bart.& Mattheſ.de except.rei iud. l.an vitium, & ibi ex Baldo, & Aret. de diuerſ. & tempor.præſcript.Nam faciunt ad hìc poſita.

De appellationib. Tit. 15.

Ad c.conteſtationi.8.

Gloſ.uerb.ſciuerit.eſt enim &c.uerſ.& intelligo ſciuerit &c.} Sco. Hæc gloſ. communis eſt. Iaſ.l. qui Romæ,§. duo fratres,nu.69. de verbo.obligatio.

Scholia Federici Scoti,ad Librum Tertium Sexti Decretalium.

De præben.& dignit. Tit. 4.

Ad c.ſi apoſtolicæ.22.

Gloſ.verb.confirmamus. non in forma communi &c.verſ.ſuper hac quaſtione multoties fuit a me petitum conſilium ſigillatũ (eſt enim omittenda copula, &)et dubitans de ea,plura lucra reſpeti.} Sco.Quod dubitas,ne feceris.

Ad c.cum ſingula.32.

*Verſ.ſed per præſbyteros.*Sco.ſeculares.gloſ.vlt.clem.vn. de ſupplen.neclig.prælato.

De conceſſ.præben. Tit. 7.

Ad c.Deteſtanda.2.

Gloſ.uerb.indirectè.nunquid &c.uerſ.debet habere præbendam. add.margin.non intelligas quòd &c.} Scot. Vide add. Fontã.ex Anchar.ad c.hi qui.ſupra,de præb.eo.li.

De reb.eccleſ.non alie. Tit. 9.

Ad c.1.

Gloſ.uerb.tractatus.ſecundum quod &c.uerſ.& dixit Bar.add. marg.& Innoc.hic concord.Io.&c.} Scot.Adde Abb.& Docto.in c.eccleſia,ſupra de conſtit. Dec.ibi col. 10.poſt nu.24.

De ſepultur. Tit. 12.

Ad c.1.

Add.plures modos quib.papa præcipit &c.C.de ſacroſ.eccleſ.} Sco.in Auth.ſtatuimus,C.de epiſco.& cleric.verſ. Superantius allegat etiã Bald.&c. vide extrauag. exacrabilis,in fi.de prẹben.

De ſtat.regul. Tit. 16.

Ad c. vn.

§.1.glo.verb.abſque penuria.Not.nõ dixit commodè &c. add. in corpor.ſint ergò cauti.} Scot. Differentiam,inter cõmodè,& abſque penuria, deſtruit Dec.in ca.cum M.col.1.de conſtit.

De cenſib. Tit. 20.

Ad c. 1.

§.Poſtquam.gloſ.verb.in ſcriptis.Nota caſum &c.add,margin. hic gloſ.ponit 28.caſus &c.} Scot. adde in caſu Auth. hanc querelam, C.de non nume.pecu. & Auth.ſi quis ei.C.de adulte.vbi Salyc. per illum text.not. ꝓteſtationes de prẹiudicio perſonali in ſcriptis eſſe faciendas. Sequitur Alex. in l.non ſolum.§. morte,col.8.nu.33.

Ead.glos.in casu, de elect. causam. } Scot. lege in casu clem. causam, de electio.

§.procuratores.glos.uerb.officij scriptoris &c. } Scot. & coqui, clem. ad nostram, eo. tit.

Scholia Fed. Scoti &c. in Libr. Quintum sexti Decretalium.

De haeretic. Tit. 2.

Ad c.1.

Vers. aut perpetuo immurandus &c. } Scot. Nota perpetuò immurandum degradari, sicut degradatur occidendus. & dic perpetuò immurandus, hoc est perpetuò incarcerandus. Fontan. post Anna. Vide infra clem. 1. §. sanè, eo. tit.

Ad c. accusatus. 8.

§. sanè, cum negocium &c. uers. aut sortilegijs: nisi haeresim sapient manifestè } Scot. Vide Ias. in l. huiusmodi, §. si. ff. de lega. 1.

Ad c. cum secundum. 19.

Glos. 1. natura contrarias: in quibus sexus &c. } Scot. Ego puto gl. malè intellexisse hunc text. intelligit enim pontifex contrarias naturae nuptias, vt parentis cū filia, vel matris cum filio: ex quali matrimonio nascebantur magi Persarum. Catull. Nam magus ex matre, & gnato gignatur oportet, si vera est Persarum impia religio. Iuuenalis dixit, Nubit amicus. Sed nefanda copulatio nuptiarum nomen vnquā sortita nō est: nec per illā cōtrahitur affinitas, nec impeditur matrimonium, glos. 35. q. 3. ca. extraordinaria. Porc. in arbo. post tit. de gradib. Adde quòd leges, ad quas respexit pontifex, non loquuntur de praepostero concubitu. Adde quòd glos. contrariaretur textui. Dicit enim hoc crimine sodomitico nullum esse peius. At pontifex infra dicit grauius esse crimen haereseos praedictis: igitur & hoc. Itaque glos. male loquitur. Adde quòd non confiscantur bona sodomitae, Auth. bona damnatorum. C. de bon. praescript. & consuluit Plot. contra Platum, & se ipsum, cons. 132. int. consil. crimina. diuersorum, tom. 1.

De schismat. Tit. 3.

Ad c. vn.

Vers. domus de Columna. Add. marg. huius appellatione non ueniunt bastardi &c. } Scot. Vide Bart. in l. fi. C. de verb. signif.

Vers. Iacobum, & Petrum, Add. margin. propter istam copulam dicit de Anchar. poenam non committit &c. } Scot. & ideo pontifex infra dicit Iacobum, & Petrum, vel eorū alterum.

De vsur. Tit. 5.

Ad c. 2.

Vers. quas receperant. add. marg. supple cum effectu &c. ideo sit cautus &c. uers. & promissio de dando &c. } Scot. Idē Bapti. Troam. in Rosel. de casib. verb. restitutio. 9. nu. 16.

Vers. in ultima uoluntate mandauerint. } Scot. Nota quòd executor testamēti, vt tutor, cum similibus, possunt restituere vsuram sine speciali mandato: quia dicuntur facere ex necessitate: cum intersit cuiusque talem pecuniam non habere. Glos. singul. in l. praeses. C. de transact. Bald. l. etiam, C. de fideic. Troam. in Rosel. de casib. vers. restitutio. 9. nu. 7.

Glos. ult. uers. quia largè codicilli sunt testamentum &c. } Sco. Glos. l. 2. verb. personales, & ibi Bald. C. commu. de lega. Ias. l. j. pe. de lega. 1. Quod falsum puto, vt ibi &c. Decisio autem glos. vera est.

De priuilegijs. Tit. 7.

Ad c. si papa. 10.

Glos. uerb. non existunt, sed sunt &c. uers. recipiendo ergò illos in filios. } Scot. Facit ad eos, qui recipiuntur in filios sancti Marci a Venetis.

De verbo. signific. Tit. 12.

Ad c. exijt qui seminat. 3.

Scot. Quia superscribitur, Idem, aduerte, quia imò est Nicolai Quarti. Vide arg. in extrauag. gloriosā, Io. 22. Vide argu. in extrauag. gloriosam, in Directorio inquisitorum, nouiter inpresso.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI IVRECONS. &c. ad constitutiones Clementis Quinti, quas Clementinas vocant.

Ad proœmium.

Glos. 1. uers. ego etiam qui minor sum inter. 12. Docto. collegij Bonon. } Scot. Nota collegium Bononiēse tempore re Io. Andr. habuisse 12. Docto. duntaxat.

De sum. Trin. & fi. cath. Tit. 1.

Ad c. 1.

Vers. ad quam duntaxat hoc declarare pertinet. } Scot. Vide text. Io. de passione Christi, vbi apparet hoc spectare ad pontificem.

De rescript. Tit. 2.

Ad c. 2.

Glos. uerb. foraneo. de quo &c. uers. habent delegatam. } Scot. quia non tribunal idē est. Vide Alex. rubr. de offic. eius cui mand. est iurisd. col. 5. in fin. vbi de hac gl.

De electio. Tit. 2.

Ad c. 2.

Glo. uer. tolli iunasi posset per pana. &c. } Sco. Hanc glo. magnificat Dec. in cap. quae in ecclesiarum. col. 4. de constit.

Ad c. causam 3.

Glos. vers. appellatum, non repetit de procuratore &c. } Sco. singul. glos. Alex. post Roma. in l. non solum. §. fin. col. 9. de op. no. nunc.

Scholia eiusdem In librum Secundum Clementinarum.

De iudicijs. *Tit. 1.*

Ad c. dispendiosam. 2.

Glos. uerb. restringere non uidetur &c. uers. & idem periculum ponderauit &c. } Scot. Non omnino bona propter primicias, quarum eadem ratio est. Dici tamen posset non ita frequenter agi de primitijs, sicut de decimis. Igitur & c. l. legaui. ff. de liber. lega. Docto. in rubr. ff. si cer. peta.

Glos. uerb. decimis. Intelligo communibus, & qua de iure diuino &c. vers. nec semper est illa decima, sed quandoque &c. } Scot. Hæc mala: quia idem in decimis.

De probat. *Tit. 7.*

Ad c. 1.

Scot. Hæc clemen. non habet locum, vbi tractatur de præiudicio tertij. Anchar. cons. 199. ad fin. Paul. Castrens. cons. 156. col. vlt. Dec. c. quia in ecclesiarum. col. pen. in princ. de constit. Quod probatur, quia loquitur in beneficialibus: in quibus papa nō dicitur cuiquam in iure suo præiudicare, propter absolutam eius in talibus administrationem, iux. not. per Dec. d. c. quæ in ecclesiarum, nu. 26.

Scholia eiusdem in Librum Tertium Clementinarum.

De praben. & dignit. *Tit. 2.*

Ad c. 1.

§. Ad hoc, si alicui &c. } Scot. Inhibitionis amplitudo, nō ampliat concessionem.

Glos. uerb. in certa. De isto scias &c. vers. quod cum scribitur alicui de aliquo &c. } Scot. Simile per glos. Bart. & alios, in l. ex duobus. §. filium, de vulga.

De reb. eccles. non alie. &c. *Tit. 4.*

Ad c. 1.

Glos. fin. vers. sed postea, in add. uidetur approbasse, quòd modicum tempus &c. } Scot. Et ita Abb. ad propositum huius text. in c. requisisti. col. fin. de testa.

De sepultur. *Tit. 7.*

Ad c. dudum. 2.

§. verum ne parochiales. Add. marg. ista verba dicit Oldrad. &c. } Scot. Vide glos. inf. verb. indirectè.

Glos. verb. indirectè. per hoc dicit &c. vers. singularibus fratribus ad eorum commoditates &c. } Sco. Contra Fontan. sup. add. ista verba, dicit Oldrad.

De regular. & transeunt. &c. *Tit. 9.*

Ad c. 1.

Sub casu, vers. & dicit Laurētius. mendicantes dici a menne &c. } Scot. Ridicula etymologia.

De relig. domi. *Tit. 11.*

Ad c. 2.

Vers. vt pauperes, infectique lepra reciperentur inibi. } Scot. Quidam minister leprosariæ sancti Lazari inhumaniter renuebat recipere quendam pauperem leprosum, sub prætextu, quòd non laboraret lepra Lazarea. Cui ego, cum essem vnus ex ancianis, ad quos spectat manutentio rerū sancti Lazari, ex statuto posito lib. 3. statutor. sub rubr. de prohib. alie. rer. Sanc. Lazari. Dic reuerende, quis autor tradidit, quo genere lepræ laborauerit Lazarus? an inspecta fuit eius lingua, vt fit in suibus, adhoc cognoscendum? An pontifices distinguunt lepram a lepra tractantes de leprosarijs, in clem. 2. de relig. domi; Disce itaq; rogo te, misereri ægrotorum inopum: si non de tuo, saltem de illis distinato. Quibus a me dictis omnes in risum effusi sunt.

Scholia eiusdem in Librum Quintum Clementinarum.

De hæreticis. *Tit. 3.*

Ad c. 1.

§. sane. vers. qui muri in quibusdam partibus &c. } Scot. Vnde immurare, pro carcerare. inf. §. prox. & c. 1. eo. tit. in 6.

De verb. signif. *Tit. 11.*

Ad c. exiui. 1.

Glos. verb. cumque annui. vers. & sic etiam si sint distracturi &c.

Add. margin. certè si consideres mentem Bart. in 2. lib. distinc. 6. &c. } Scot. De quo per Bald. in Auth. ingressi. col. antep. cum seq. C. de sacros. eccles.

Scholia eiusdem, ad Extrauagantes Ioa. 22.

De verb. significatio. *Tit. 14.*

Ad c. 1.

§. Quocirca nos. glos. verb. intellectis. per hoc collige habentem iudicare prius debere &c. } Scot. Vide inf. ver. sic. iudicans cuncta rimatur &c.

Vers. non ordo, sed horror inhabitat. } Scot. Alludit ad illud quod habetur Iob c. 10. in fi.

Ad c. ad conditorem. 3.

Glos. verb. fuerat declaratum. non dicit vbi, & sic nota argu. pro indeterminata &c. } Scot. Facit l. fin. §. pen. ff. de vulg. & pupill. substit. cum simil.

Scholia eiusdem in librum Tertium Extrauagantium communium.

De sepultur.

Ad c. 1.

Glos. verb. improbanda, & meritò &c. vers. qua non recipiant propter eorum &c. } Scot. Imò cadauer humanum nullius est pretij. glos. l. in actionibus. de in lit. iuran.

De censibus.

Ad c. vn.

§. In Apulia regno, Calabria, terra laboris, Sicilia &c. & cateris alijs Italia partibus. } Scot. Scilia ergo pars est Italiæ. vide in l. insulæ. ff. de iudic.

Finis Scholiorum Federici Scoti, ad ius Canonicum.

Scho-

In Syl. nuptia. Io. Neuiz. paruæ seu antiq. impress.

Ad præmi.

Col. 3. col. verf. non in contentionibus &c.} Scot. inf. ch. 133. col. 3. At inf. ch. 122. col. 2. contra hæc de viua voce. Pro his in margi. in mea apostil. dum allego Cic. ad Attic.

Col. 2. verf. vbi emergit grande dubium &c.} Scot. vide inf. ch. 136. col. 3. Bald. l. item venirunt. §. pridie. ff. de petit. hæred.

Col. 3. uerf. opposita enim iuxta se &c.} Scot. Probat text. ita ponderatus ab Alberico in §. & antea quidem. in proæ. ff. Anguis. sen. cons. 191.

Ch. 4. col. 1. verf. quod prius nostra firmemus &c.} Scot. Ioan. de Ana. cons. 19. sub nu. 11. D. Augusti. lib. 2. Retract. Sed ne quisquam nos aliena tantum redarguisse, non autem nostra asseruisse reprehenderet, id agit pars altera operis huius, quæ duodecim libris cõtinetur. Translatus est hic locus ante libros D. Augusti. de ciuita. Dei.

Col. 2. uerf. dum dicit imitandas apes &c.} Scot. Vide Macrob. in prim. Saturn.

Col. 3. uerf. ne parum multa scire &c.} Scot. sumptum ex proæ. Rhetor. ad Herenn.

Ch. 5. col. 2. verf. & ne sine diuisione proced.} Scot. vide Cic. (si is est) ad Heren. lib. 2. vbi ait, Nihil est, quod æquè bene instituat auditores, quàm ars bene diuidendi.

Col. 3. uerf. de dignitate, & prærogatiua numerorum. uide per Baptist. Egnat. &c.} Scot. Autores de numeris tractantes hic recensentur: quibus adde Macrob. libro. 1. de Somn. Scipio. de numero septennario.

Ch. 6. col. 3. uerf. a mulieribus non bene regitur &c.} Scot. vide inf. ch. 22. col. 2.

Ch. 7. col. 3. uerf. amant ferrum.} Sco. Vide inf. ch. 36. col. 3.

Verf. extrema gaudij luctus occupat.} Scot. Vide inf. char. seq. col. 3.

Ch. 8. col. 2. uerf. in actu coitus semper impeditur ratio ab actu suo.} Scot. contra Barbart. dicentem teste Mantua lib. 9. Obser. 82. obser. quòd in coeundo cum Ioannina, dedit intellectum ad quendam text. vide Quintil. declam. 12. & omnino Alex. Aphrod. problemata a Politiano versa, eo problemate, cur stulti gignant filios sapientes.

Verf. tunc recedit, c. connubia. 32. q. 2.} Scot. vbi dum glos. dicit, quòd coitus est quidam stupor: adde quod Hippocrates dixit, coitum esse speciem morbi comitialis. vide verba Cicer. in Catone Maiore, relata a viue in lib. 14. c. 16. de ciuita. Dei.

Col. 4. verf. qui est saccus malè acquisitorum &c.} Scot. Sed Saccus sine fundo, seu pertusus. De sacculo pertuso habes text. in c. de pertusa, de pœniten. dist. 4.

Ch. 9 col. 1. uerf. non est dolor sicut ille, quo &c. cum sit os &c.} Scot. Vnde apud Senecam in Troade, mea membra raperet, idest, mei viri. Plaut. in Menæh. satur nunc loquitur de me, & de parte mea, idest de vxore mea. Sunt enim duo in carne vna. Gen. cap. 2. Matth. c. 10. Mar. c. 10. Luc. c. 16. infra ch. 34. col. 3. Facit emble. Alciat. in pudoris statuam.

Verf. est enim talis indignatio, seu zelotypia de iure naturali.} Scot. Vergil. 4. Georgic. appellat Zelotyphiam curam inanem. Inter quas curam Clymenæ narrabat inanem Vlcani &c.

Col. 4. uerf. quando uterq; mutuò se uenenarat.} Sco. vide Corium de Rege, & Regina Longobardorum.

Verf. propterea præbens &c.} Scot. Imò parans venenum mori debet, Bart. l. 1. ff. de parric.

Ch. 10. col. 4. uerf. reputatur quodammodo miraculum &c.} Scot. Vide inf. ch. 78. col. 4. de illo, qui imprægnauit dormientem. Idem per Conna. in Commenta. iur. ciuil.

Ch. 11. uerf. licet filius commiserit &c.} Scot. Idem Cæpo. caut. 1.

Ch. 12. col. 4. uerf. Paul. uenetus &c.} Scot. Idem de Alex. Seuero Imperatore tradit Herodianus.

Ch. 13. col. 2. uerf. non enim uolunt omnes sequi illud Ouidij, Riualem patienter habe.} Scot. Sed illud Propertij, Riualem possum non ego ferre Iouem?

Ch. 18. col. 2. uerf. quantum nocuerit D. Antonio de Rotellis.} Scot. inf. ch. 20. col. 4.

Ead. col. uerf. debemus sequi reales intellectus congruentes litera, nullam improprietatem adducentes. l. 1. §. quod prætor &c.} Scot. Non est violanda litera dispositionis.

Col. 4. uerf. sed iste practicus fecit unam artem.} Scot. infra. ch. seq. col. 1.

Ch. 19. col. 1.} Scot. sup. ch. præced. col. 4.

Ch. 20. col. 3. uerf. refert Ponzinibius.} Scot. Non tamen sequitur, sed dissentit.

Ead. col. uerf. Aristoteles irridebat Bibliam.} Scot. Inf. char. 134. col. 4.

Col. 4. monarchiam composuit, indignatus contra Eugenium &c. Scot. Sup. ch. 18.

Ch. 21. col. 2. ita uidimus super matrimonio carnali copula consumato fuiße dispensatum per Alexand. sextum &c.} Sco. Vide inf. ch. 34. col. 3.

Ch. 22. col. 2. in tota sacra scriptura non legitur &c} Scot. Imò Delbora fuit iudex, & sic princeps, Iud. c. 5. & Athalia regnauit septem annis. Reg. 4. c. 11.

Ead. col. uerf. mulieribus propter fragilitatem sexus &c.} Scot. vide sup. ch. 6. col. 2.

Col. 3. uerf. scilicet, 12. tabul.} Scot. Lege, scilicet, quàm ius 12. tabul. Et videtur etiam inf. sentire, quòd statuta ista sunt conformia iuri. 12. tabul.

Ch. 34. col. 2. uerf. non ualet argumentum de asino ad hominem &c.} Scot. Imò glos. l. cum aliquis. C. de iur. delib.

Ch. 24. col 4. uerf. toleratur quandoque absurdum, ut magis &c. Scot. vide inf. ch. 65. col. 1.

Ch. 25 col. 3. uer. magis attenditur cã finalis &c.} Sco. Causa princeps, causa mouens: causam finalem dixit Politia. in Miscell. ad fin. vide Bald. l. de quibus, sub nu. 33. ff. de legi.

Ch. 26. col. 2. uerf. a contiguitate c. 1. &c.} Scot. inf. col. seq. a contiguitate c. 1. &c.

Col. 3. verf. a communi patria &c. & uerf. a consuetudine &c.} Scot. inf. ch. 31. col. 4. vers. a solitis &c.

d. colum. 3. uerf. a co utiguitate. cap. 1. &c.} Scot. supra. colum. præced.

Ch. 27. col. 2. uerf. de contractibus ad iudicia. l. omnem &c.}

Scot. inf.ch.29.verf.de iudic.ad contractus &c.

Cb.29.col.1.uerf.ab iracundia, quod excufat &c.} Scot.l.quicquid calore iracundiæ.ff.de regu. iur.

Col.2.uerf.dicit quòd non valet.} Scot. Contra per Rot.decif.vlt.in antiq.incip.inuentarium &c. Sed ibi dicitur,quòd valet inuentarium curatoris factum remiffiue ad inuentarium tutoris. Nihil autem dicitur, de hoc,quòd hic habetur.

Ead.col. uerf. de iudicijs ad contractus &c.} Scot.fup. char. 27.col.2.verf.de contractibus ad iudicia.

Ead.col.verf.de lege ad pacta.l.1.&c.} Scot. inf.ch.30.col. 4.verf.de pacto ad legem.

Col 3 uerf.a maiori ad minora &c.uer.arg.verò a minori &c.} Scot. Vide glof.in l.2.verb.vt non fit. de interdic.

Cb.30.col.2.verf.ab ordine fcripturæ.l.hæredi.in fi.&c.} Sco. l.quoties.ff.de vfufr.Bar.l.2.§.prius.ff.de vulg.l. quidam confulebant,ff.de re iudic.Rip.rubr. de re iudic.in fi.lafl.2.nu.164.C.de iur.emphyt.

Col. 3. verf. a priori, & pofteriori &c.ibi, Et no.quòd,illud eft prius &c.} Scot. Genus ergò prius eft fpeciebus,& totum partibus.

Ead.col. 3.uerf.a propofitis,& oppofitis &c. ibi, quod operatur oppofitum in oppofito &c.} Scot. Aduerte, quia inuenio vt hic,& e conuerfo, quod operatur propofitum in propofito,idem operatur oppofitum in oppofito.Et hoc fæpius occurrit.

Col.4. verf à narratione facti &c.} Scot. Vide inf. ch.33. col.1.verf.a verbis narratiuis &c.

d.col.verf.de perfona ad tempus &c.} Scot. inf. ch.32.col.3. verf.de tempore ad perfonas &c.

d.col.ver.de perfonis ad res,& e contra,ff.de ftatulib. l.qui pecuniam,ita enim legendum,inf.col.3. verf. de re ad perfonam.

Cb 31.colum.1.verf.de probationibus ad fententiam.} Scot. inf.ch.32.col.1.ver.de fententia ad probationem.

Col.2.verf.de proximitate, vel vicinitate fcripturarum &c.} Scot.inf.ch.33.col.1.uerf.a vicinitate fcripturarũ.

d.col.verf.a qualitate &c.verf.non eft qualitas fine fubiecto,nec eft motus &c.} Scot. Sed an e conuerfo? Cantiuncula in Topic.c.9.dicit materiam non poffe effe fine forma quadam.vide in loco a forma,c.12.confidera definitionem accidentis pofitam a Calep. verb. accidens, & verb.fubftantia. vide Politia.in Problem.Alex.Aprod. vbi non femel meminit rerum qualitatis expertium:quæ etiam fequales dici poffunt.Alciat.l.quæreret aliquis.in fi. ff. de verbo.fignif.vide Bartol.tractat.teftimo.verb. qualitas fine fubftantia &c.Specul.in lib.4. Ratio.diuin. offic.c. de fexta partic. cano. ficut fubiectum non poteft fubfiftere fine accidentibus,fic accidentia non poffunt fubfiftere fine fubiecto.videtur aliquid reperiri poffe fequale,ideft,fine vlla qualitate, ex eo qđ Græci vocant quem ἄποιον,quafi fine vlla qualitate, dicas,vt per Alciat.vbi fup.

Col.3. verf. De re ad perfonam &c.} Scot.fup.ch.30.col.4. verf.de perfonis ad res &c.

Col.4.verf.a folitis.} Scot. fup.ch.26.col.3.verf. a communi &c.a confuetudine &c.

Cb. 32.col. 1. verf. de fententia ad probationem.} Scot. fup. ch.31.verf.de probationibus ad fententiam.

Col.2.verf.de ftatuto ad vltimam &c.} inf.ch.33.col.2.verf. de vltima voluntate ad ftatutum.

Col.3. verf. de teftatore ad legem, vel ftatut um &c.} Scot. fup.col.præced.verf.de ftatuto ad vltimam voluntatem.

Cb.33.col.1.a verbis narratiuis.} Scot.fup.ch. 30.col.4. verf.a narratione facti.

Col. 2.verfi.de vltima voluntate ad iudicia.} Scot. fup.char. 29.col.a.verfic.de iudicijs ad vltimas voluntates.

d.col.2.verf.de vltima voluntate ad ftatutum.} Scot. fup.ch. 32.col.2. verf. de ftatuto ad vltimam voluntatem.

Ead.col.verf.cæteros modos arguendi &c. verf. qui mihi refcripfit,fe illum edere per 7.libros &c.& Refponforum libros nouem.} Scot. Idem teftabatur de refponfis fuis,vt apparet ex tit. conf. in materia duelli, poft libellum de fingulari certamine. Et tamen nec præfumptiones,nec refponfa funt edita Latino ftylo,nec in libros diuifa.Quanquam ipfe non edidit refponfa, fed Alciatus minor,Cardinalis primum non digefta, fecundo in tomos,& libros diuifa ftylo communi præter paucula.

Cb.33.col.4.verf.nec infirmus ex infirmitate excufaretur a reddendo &c.} Scot. vide Catull.in epithalam. vbi monet vxorem ne neget debitum.

Cb.34.col 3.verfi.ficut papa non poteft &c.} Scot. vide fup. ch.21.col.2.

Cb.36.col.3.verf.fed ferrum præponitur auro, quia propter ferreum membrum &c.} Scot. vide fup.ch.7.col.3.

Col.4.cadauer occifi contriftatur &c.} Scot. Idem habes in malleo maleficarum.

Ead. col. verf. de qua an valeat &c.} Scot. An valeat confuetudo obftrependi fecundò nubentibus,ideft, faciendi cariuaritum,feu capramaritum.

Cb. 37. col.uerf.tales puellas facilius bonos mores etc.} Scot. Næuius in Gymnaftico. Verum eft,melius virginẽ an uiduam vxorem ducere. Virginem, fi mufta eft, ideft,tenera,recens, iuueni. Calep. verb. muftus, fta,ftum.

Cb.38.col.2.uidetur enim iniquum dicere etc.} Scot. inf. ch. 109.col.1.

d. col. uerf. et audio quòd quidam maximus nunc legentium in Italia pofuit unam conclufionem etc.} Scot. Facit quod fcribit Caccialupus de mo.ftud.in vtroq; iu. docu. 9.de Philippo Caffola Regienfi.

Cb.40.col.3 verf.Bald.conf.19 lib.1.clarius.} Scot. vbi mater erat,actrix & reus poffidebat.

Cb.41.col.4.uer.fornicari cum uetula eft grauius peccatum,quã cum iuuene pulchra.} Scot. Facit quod fcribit Viues in lib.14.c.15.de ciuit.dei. Memini, inquit, me apud fcriptorẽ nefcio quẽ legere,fructũ illum quo Adã interdicebatur,noxium ex fe fuiffe corpori: quod dicit magis ad augendum crimen Adæ,quã quod aliquid ea de re compertum habeat.

Cb.42.col 4.uerf.uidemus rarò, quòd Deus in iftis imaginibus etc.} Scot. Facit Politia.in præfatio.Mifcell. pag.8.

Cb.56.col.1.uerf.audio hoc frequentari in Flandria &c.} Sco. uide Strabo.lib.16.

Cb.48.col.4.uerf.cum media femper gaudebam &c.} Sco.inf. ch.70.col.2.

Cb. 50. col. 1. uerf. congrua ætas nubendi in uiro eft &c.} Sco. Abrahamus erat maior decennio uxore Sarra. Diuus Augufti.lib.16.c.32.de ciuit.Dei.

Cb.52.uerf.ego puto non improbabiliter dici poffe, quòd etiam mulier poffit violare &c.} Scot.facit inf.ch.133.col.3.

Cb.53.

Ch. 53. col. 3. uer. Ponzinibius in tracta. &c.} Scot. Nota Pōzinibium ciuem nostrum fecisse tracta. de bannitis.

Col. 3. uers. liber Rofredi de libell. licet sit mera prustiea &c.} Scot. Nota Rofredum plura falsa immiscuisse in libro suo. de libellis.

Vers. & sic frustra uadit &c.} Sco. Facit l. 1. ff. de inof. test.

Ch. 54. col. 1. Simphorianus theologiæ Trimeg. partie. 10. refert plures mulieres, quæ nouem, quæ decem, quæ vndecim uno partu ediderunt & uidimus in Ast, de anno 1524. tres pauperes fæminas tres fœminas pro singula unico partu edidisse.} Sco. vide mea Scholia in l. antiqui. si pars hæred. peta.

Vers. hinc sumpsit bonam cautelam Carolus Magnus &c.} Sco. vide aliam cautelam apud Bossium in pract. crimina. tit. de exam. reo. num. 4. quæ tamen habuit malum exitum, vt ibi; quia mala intentione id egit Capistranus, nempè occcidendi vtrunque. Maiorem discretionem habuit Abbas quidam, ne per tristiciam quis deficeret. Vide D. Hierony. in episto. ad Rusticum monachum. Facit episto. 2. ad Corinth. c. 2. vers. ne fortè abundantiori tristicia &c.

Ch. 55. col. 2. uers. ideo Veneti non admittunt eos.} Scot. inf. colum. seq.

Col. 3. uers. Venetijs, & Romæ non admittuntur &c.} Scot. sup. col. præced.

Col. 4. uer. Gratianus compilator Decreti cum duobus fratribus.} Sco. vide Plot. in repertorio repetit. l. si quando, C. vnde vi. verb. Nouatia.

Ch. 56. col. uers. recti iudices, & aduocati plus merentur &c.} Scot. inf. ch. 126. col. 1.

Ch. 57. col. 3. uers. ante triennium mater est illa &c.} Scot. Quid si non teneatur lactare filios, vt nobilis, infra ch. 67. col. 4. in fi.

Ch. 58. col. 1. uers. etiam de iure canonico, non tenetur quis parte instante furem indicare.} Scot. Vide Alciat. de hac materia, in l. bona fides. ff. de pos.

Ch. 62. col. 2. uers. aut saltem resolui in simplicem citationem virtute sua comparitionis in termino clausula iustificatiua facta &c.} Scot. Quæ iustificatio dicitur. Iudices enim aut reuocant præceptum, aut iustificant.

Ch. 65. col. 1. uers. illud Horatij.} Sco. lege, illud Iuuenalis.

Vers. dicuntur fieri tunc duo claui &c.} Sco. inf. ch. 75. col. 2.

Vers. est licit um persuadere minus malum &c.} Scot. sup. ch. 24. col. 4.

Ch. 67. col. 3 uers. De cuius amore perdito &c.} Scot. inf. ch. 69. col. 2.

Ch. 69. uers. deperdito amore Caroli Magni &c.} Scot. sup. ch. 67. col. 3.

Ch. 70. nol. 2. vers. uirtus consistit in mediocritate.} Scot. sup. ch. 48. col. 4.

Col. , . vers. nonne & fatui &c.} Scot. vide Corium in historia. Conna. in Commen. iu. ciuil. Cottaræ. de re milit.

Col. 4. uers. dicit esse fabulam.} Scot. Idem Budæ. in annot.

Ch. 73. col. 2. vers. Paulo Iurisconsulto placebat illa puella &c.} Scot. Et Iustiniano pulcherima filia, de qua per eum in auth. vt cum de appell. cognosc. §. fi. inf. ch. 92. col. 3.

Col. 4. vers. quando prædicta eis prosunt &c.} Scot. Acont. Cydip. si non proficient artes, veniamus arma: In que mei cupido rapta ferre sinu.

Ch. 74. col. 1. vers. nisi actualiter fuerit mulier &c.} Scot. vide Calep. verb. rapio.

Ch. 75. col. 2. qui formabit duos clauos &c.} Scot. sup. char. 95. col. 2.

Ch. 77 col. 4. vers. primi qui non sunt in potestate &c.} Scot inf. ch. seq. col. 2. glos. 1. l. si quis non dicam rapere. C. de episco. & cleric.

Ch. 78. col. 2. vers. cum primi motus &c.} Scot. sup. ch. præced. col. 4.

Col. 4. vers. ponit de ebrio, qui impragnauit beghinam dormientem.} Scot. Ergò non est necesse mulierem concurrere cum viro, seu cum masculo fœminam. sup. ch. 10. col. 4.

Ch. 79. col. 4. in fi. ver. stringentes manum, quia est signum &c.} Sco. Vide Steuch. in comment. seu enarrat. in Iob.

Ch. 80. col. 3. vers. aliquid est iustum, & tamen eius contrarium &c.} Scot. inf. ch. 177. col. 2.

Col 4 sentit valere edictum principis, per quod probibentur eborea de nocte.} Scot. Igitur non valet indistinctè prohibens choræas.

Ch. 84. col. 1. in fi. vers. cui alius fatus superaddi nequit.} Scot. Hoc falsum l. antiqui. ff. si pars hæred. peta. Aristot. Hippocr. Budæ. vide mea scholia in d. l. antiqui.

Ch. 85. col. 1. uers. Petrarca recusauit Cardinalatum: quem cum lenocinio sororis &c.} Scot. vide sup. ch. 73. col. 2. ch. 101. col 4.

Col. 3. vers. Eccles. c. 11.} Scot. vide etiam c. seq. vers. nec credas inimico tuo &c.

Ch. 87. col. 4. vers. solatium est miseris &c.} Scot. Vnde Penelope Ouidiana, & mea cum multis iuncta quærela foret. Alius apud Ouid. in Metamorph. Nec enim fortuna quærenda sola tua est: similes aliorū respice casus, Mitius ista feres.

Ch. 91. vers. & sunt viscera nostra.} Scot. Fallitur Neuiz. quia viscera nostra, non significant, spes nostræ, sed significant, caro nostra sanguisue noster, tanquam dicat filius noster, & opes tuæ, seu regnum tuum dilacerantur.

Ch. 92. est verecundia ducere vxorem indotatam, imo extrema &c.} Scot. Vide Homerum lib. 13. Iliad. inducentem Corębū duxisse Cassandram indotatam. Vergilius noster noluit imitari, & sic dictam qualitatē transferre in suum Coræbum. Minuitur enim vehementer dignitas. Iul. Scalig. lib. 5. Poetices.

Col. 3. uers. licet sententia Imperatoris &c. tamen ista puella &c. Scot. sup. ch. 73. col. 2.

Ch. 93. col. 2. uers. in quæstione contra bas &c.} Scot. tracta. de Guelf. & Gibell. quem allegat. inf. ch. 131. col. 3.

Ch. 95. col. 3. vers. disputat de origine Lucæ &c.} Scot. Origo Lucæ de Penna incerta. Facit Gallum Chassan. in catal. glos. mund. 12. par. consid. 17. Io. Nic. Arelet. facit & ipse eum conciuem suum, & sic Gallum in add. Alciat. reg. 2. pręsumpt. 27. in tracta. de præsumptio.

Ch. 96. col. 4. vers. vt etiam videmus in Baldo.} Scot. Varietas Baldi adscribitur accumini ingenij.

Ch. 101. col. 1. vers. quam enim reuerentiam credis habere Reges pontifici barbato, veste &c.} Scot. sumpta sunt hæc uerba ex Budæo lib. 3. de asse, & partib. eius. & nota, quòd pontifices ibant raso mento. Nam si non fuisset ita, non taxaret hoc in Iulio secundo, quem ipse Budæ. carpit.

Col. 2. vers. vbi papa, ibi Roma.} Scot. Facit Herodian. lib. 1. vbi Imperator, illic Roma est.

Colum.4.uersic.breue regnum.} Scot. Alciat. de verbo. signif.

Ch.102.col.1.uers.Nemo diu gaudet &c.} Scot.infra.char. 105.col.2.

d.col.uers.nouus rex, noua lex.} Scot. Facit c.1. Exo.inf.co lum.seq.

Col.2.nouus rex &c.} Scot. sup.col. præced.

Ch.103.col.1.uer.Honoratur bon hor &c.} Scot. Farctum, Galli de tractatu Io.de lignano, de bello. Simile iactatur de Politiano, qui tradixit Herodianum tacito autore. Hodie in operibus Politiani apparet con trarium.

Vers.& tanquam desperatus inimicus &c.} Scot. vide Hero dianum, Ouid. apud autorem sententiarum.

Ch.104.col.4.uers.principibus etiam discolis &c.} Scot. Nota quòd Apostolus, quando dicit etiam discolis pa rendum, loquitur de dominis respectu seruorum, non de principibus respectu subditorum.

Ch.105.colum.prima.uer.communis timor &c.} Scot. inf. col.4.

Colum. 2.vers.nemo diu gaudet &c.} Scot. sup. ch.102. col.1.

Col.4.uers.communis timor.} Scot. sup.col.1.

Ch.108.col.2.uers.contra omnes sapere, desipere est.} Scot. Galen.lib.2.de vsu par. corpo.humani. Rationale esse puto, existimare vnum ignorare potius, quàm omnes alios.

Vers. Martin. glos. semper erat &c.} Scot. Martin. qui nunquam dixit verum. Ias. Instit. de actio. §. si minus. sub nu.22.& inf.ch.214.col.3. Facit glos.uerb.ipso iure l.si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pact. vers. noune vos soli dictis &c. Bart. raro bene loquitur, qui con tra omnes loquitur. Sign.alleg. per Ias.in l. quidam cum filium, ff.de uerbo.oblig.

Col.3.uers.antiqui doctores magna ueneratione &c.} Scot. vi de Alciat.in præfatio.

Col. 4. uers. in deliberationibus incipimus a iunioribus &c.} Scot. vide decis. Afflic. in princ. Coras. lib. quæstio. epistol. & Politiani. in a. tom. fortè in problem. Alex.Aphrod. Isocrat. pro iuuenib.

Ch.99.col.2.uers. facimus quæ dixi in fi. &c.} Scot. inf. ch. 129.col.3.

Col.4.uers.qui didicerunt unum text.a discipulo suo.} Scot. vide Rom.singul.202. Facit Porc. Instit. de verb. oblig. sub nu.8.

Vers.aduocato zonen &c.} Scot. vide Rip. tracta. de peste §. medicorum auxilio &c.

Ch.110.col.1.uers. Speculatori nondum excedenti 34. annos, fuit commissa &c.} Scot. de vtilitate Speculi, vide Io. Andr.in add.tit.de offic.omn.iud.rubr.de summar. cognitio.

Col. 3.vers.tempore Ludouici Ducis Sabaudiæ penes Carignanū &c.} Sco. Idem de Georgio Rocha appellato Cat toria habitatore villæ Cortinæ territorij castri noui Sforciarum Folianorum agri Placentini. Tamen Pausanias lib.5.ait, dentes nulli ętatis prouectioris animanti renasci. Sed hoc falsum esse docet experientia.

Col. 4. uers. consuetudines feudales non seruantur propter &c.} Scot. inf.ch.135.col.2.

Ch.111.col. 1. vers. Iustinianus Imperator adeo restringit iura &c.} Scot. Idem Alciat.} l.vltima.ff.de verbo.signif.

Col.2.vers.Accursius est magister &c.} Sco. Est Idolum Doctorum. Budæ. post Cyn.in annot.in Pandectas.

Col.3.vers.maior est glos.autoritas, quando aliquid tenet &c.} Scot. Io.de Amic.consi.97.sub nu.5.Ias.l.vt vim. ff. de iustit.& iur.vbi latè de autoritate glos.inf. char. 116.col.2.vide etiam Claud.in d.l.vt vim.

Col. 4. vers. quę communiter contradicit textui.} Scot. vide absurdam interpretationē nominis fęlicis, in Fælice papa apud Iouium, in libello, de insignibus, pagin.23.

Vers.tempore quo legebat Bononia, & erant ibi scholares decem mille: & nunquam infirmabatur, nisi &c.} Sco. Facit Bartol.in l.1.tit.1. lib. 10. C. Vide in recollect. meis ex Ludouico Guicciardino in descriptione Germaniæ inferioris, de studio Louanij, nisi fallor.

Vers. non tamen propterea est tantæ autoritatis, sicut glos.} Scot. si & ipse est glossator, etiam obtinens principatum, vt sup. quomodo hoc stare potest, nisi intelligas de summa Azonis, non de glossis eiusdem?

Ch.112.col. 1. vers. etiam si Innoc.&c.} Scot. Cuius opinio post glos. opinionem vincit alias. Io. de Amic. cons.97.nu.6.

Vers.Io. Andr.fuit fons, & tuba iuris canonici.} Scot. Et tamen locutus est contra casum.c.cum autem.de iur. patro.in reg.in re communi.de reg.iur. in 6. Roch. Curt.in tracta.de iu.patro.verb.honorificum. 17.q. seu nu.48.

Col.3.vers.practica Scholarium ceperunt Papia tempore &c.} Scot. Glos.in l.1.ff.de offic.præf.vrb.de doctoribus pecunia data trahentibus scholares ad scholas suas: quos dicunt Doct. committere vsuram, si hinc sequitur augmentum salarij.

Col.4.vers.etiam si esset opinio Bartoli &c.} Scot. Abb. ca. cum a nobis.col.4.de præscript. Ero (inquit) contentus sola recitatione Bartoli, qui omnium iudicio cunctos scribentes æquitate, & veritate superauit.

Vers.officium boni scholaris est defendere &c. imo debemus dolere quando aliquis sibi contradicit, vt in simili Capo. consil. &c.} Scot. vide glos.in l.deferre, uerb.sed placet, ff. de iur. fic. quæ dolet quòd Papinianus reprehendatur.

Ch.113.col.1. vers. quid ergo faciemus nos Itali? &c.} Scot. Simile de Papiniano in Codice Theodosiano, tit. de respons.prudent. l. vn. quæ est Theodos. & valent. Impp. Conna. libro primo Comment. iur. ciuil. Vide Franc. Bald. in cons. de no.iur.ciuil. demonstr. Vide add. vnam ad Caccialup. hic alleg. qui dicit mortuum Bart. anno ætatis.46.

Col.2.vers.& in iuuentute sua fuit iudex maleficiorum.} Scot. Vide Bartol.in leg. si is qui pro emptore.ff. de vsucap. leg. si sepulchri violati. ad fin. versicul. & ita pluries. ff. de sepulch. viol. Quia verò existens in officio, fecit occidi quendam indebitè, tactus dolore cordis, renunciauit officio, & se contulit ad lecturam, vt tetigi de ipso, & Angelo libro primo carmi. vbi etiam de Capistrano, & vt in d.epigrammate,

Vers.

Vers. & dicebat cõtra casum legis secundum Balb. in tracta. &c. } Scot. vide etiam summar. Bart. in l. in hoc iudicio. ff. famil. ercisc. vbi Bart. facit summar. contra text. & errauit etiam pueriliter in calculo, vt per Cæpol. tracta. de simula. contract. §. pen. col. 4. Adde Ludo ui. Roma. singul. 332. incip. malæ fidei possessor po test. Idem in comment. l. iter. ff. commu. præd. contradicit textui Longouall. in l. Imperium 4. par. ff. de iurisd. omn. iud. P. quoque glossator dixit contra casum legis. vide gl. in leg. filiusfam. ff. de dona.

Col. 4. uers. fallitur qui putat Pandectas olim Pisanas, nunc Florentinas esse matrices illas &c. } Scot. Addidi ad Politia num in Miscellaneis.

Vers. etiam si contra communem teneret Bald. &c. } Scot. Tamen iste post glos. locutus est contra textum expressum, vt p Castren. in l. 2. C. de ijs quib. vt indig.

Ch. 114 col. 1. uers. item Bald. &c. } Scot. Bald. in l. fin. C. qui bo. cede. poss. loquitur contra casum d. l. fin. teste Roma. cons. 439. numero. 7. & seq. & sub d. nume. sequen.

Vers. & pro more suo semper posuit materias &c. } Scot. contra tales inf. ch. 130. col. 3.

Col. 2. uers. infra referam ch. 3. } Scot. habes inf. ch. 126. in fi. & in princ. seq. vbi allegatur Ioan. Montagne in tracta. de bigam. q. 1. col. 13.

Ver. Bal. obloquitur &c. } Sco. vide Mantuã in obseruat.

Vers. Bald. more suo sibi contrarius ob ingenij &c. } Scot. sup. ch. 96. col. 4. vbi etiam de Baldo.

Col. 3. uers. & sanctus Thomas uariauit in plerisque &c. & plures sancti &c. } Scot. Alfons. Castrens. in princ. lib. de Iusta hæret. punit.

Vers. de Martino, qui &c. } Scot. Contra Martin. sup. ch. 108. col. 2. inf. ch. seq. col. 3.

Vers. Pius postquam fuit pontifex, si fuisset interrogatus de illa donatione Constantini, dixisset contrarium eius quod dixerat dum esset in minorib. } Scot. Sicut iste Pius, cum esset Aeneas Syluius, dicebat Concilium esse supra papam: cum fuit Pius, seu papa dixit contrarium, vt apparet ex eius Bulla, posita in directorio inquisitorum modernè impresso.

Col. 4. vel consulendo. } Scot. Contra per Crauett. in tracta. de antiq. tempo. in pluribus locis. sup. col. 6. ver. præced. Alciat. in §. diui. l. filiusfam. ff. de lega. 1. dicit de Ruino. quòd potius standum est ei in lecturis quàm in consilijs. & ita ipse facit. vide Cagnolum in l. nemo potest mutare, ff. de reg. iur. nu. 8. inf. ch. seq. col. 2.

Col. 115. col. 1. vers. vt Machabei. } Scot. Errauit cum Iasone.

Vers. quorum autoritas in tam illustri &c. } Scot. Tamen & ipse quandoque dixit contra text. clarum. Crauet. cons. 201. col. 1. post Ias. in l. si ex toto, §. si in legato. ff. de lega. 1. Hunc Latinè aureum Doctorem uocat Curt. cons. 12. col. 2. & cons. 65. colum. pen. Græcè Chryseum appellat Francisc. Areti. ut dicit Alex. Magna. in præfatio. in 5. lib. consil. ipsius Alexand.

Col. 2. qui licet fuerit bonus iurista &c. } Scot. Ias. Instit. de actio. in princ. nu. 88. appellat Paul. de Castro excellentissimum inter moder.

Vers. licet fuerit vir celebratissimus. &c. } Scot. Dec. in rubr. extra de proba. col. 2. dicit hæc verba; ita per istam ratione Andreas Siculus in rubr. C. qui admitt. col. 12. more suo solito graui supercilio arguit, & reprehendit summum pontificem, Iurisconsultum, & Imperatorem in libris ffórum.

Vers. Barb. dixit potius deberi stari dicto in lectura, quàm in consulẽdo &c. } Sco. Cõtra Crauet. conuenit, qui dicit standum, Lecturis moder. non consilijs. Hoc autem dicit quandoque in consilijs, sed sæpe in tracta. de antiq. tempo.

Vers. Barb. studio contradicẽdi &c. credens ea uia &c. } Scot. sup. ch. præced. col. 4.

Vers. Machabei studio contradicendi &c. } Scot. Error, vt etiam sup. col. præced.

Vers. Bald. amolatione Bart. tantum subtilizauit &c. } Scot. de Baldo idem dicit sup. ch. præced. col. 2.

Col 3. vers. quid autem si doctor fuerit sibi contrarius in consulendo &c. } Scot. Aliàs si idem teneat in pluribus locis nunquam sibi contrarius, satis est eum semel citari: quia vt dicit Aristot. lib. 2. Meteore. nihil refert vtrum semel id asseras, an plerunque. Quod est contra nostros Moder.

Vers. cons. 67. clementissimi, col. 4. } Scot. inf. ch. seq. col. 3. vers. quartò limita.

Col. 4. uers. Doctori enim distinguenti &c. } Sco. Distinguens neutram opinionem reprobat. c. literas. vbi Abb. in not. de restit. spoliat.

Ch. 116. col. 2. uers. vt dixi sup. de autoritate plurium glossarum &c. } Scot. sup. ch. 111. col. 3. Facit Castrens. consi. 86. col. 3. vers. & licet idem &c. postquam in duobus locis &c.

Vers. facit quod dicimus, quòd ultima opinio relata &c. } Scot. Bald. lib. 4. cons. 50. vers. cum in vltima resedet &c. & ideò Innoc. di cit quòd vltima opinio, quam nemini attribuit, est opinio sua: & secundum eam debemus tantum a utorem allegare.

Col. 3. vers. quia tunc fortè non stamus ultima, prout in doctore Barbat. &c. quem allegaui &c. } Scot. vbi quòd statur opinioni alibi firmatæ, reiecta ista coniectura circa plures opiniones in vno loco positos. Et Neuiz. ma le adaptat, quia verba sua videntur sonare, quòd standum est opinioni firmatæ per glos. non vltimæ relatæ per aliam glos. si fortè glos. firmat aliam opi nionem, & non eam quæ sit vltima alterius glos. & ita voluit dicere Neuiz. secundum dictum, quod allegat, iuxta doctrinam Bar. in l. nõ solum. §. libera tionis, ff. de libera. lega.

Ch. 117. col. 1. vers. fecit subtrahi nomen suum. } Scot. Iustinianus fecit subtrahi nomen suum: contra philosophos, qui nomina sua præponunt libris de contem nenda gloria. Cicero. Tamen male fecit Iustinianus, quia certus esse debet legislator, vt dixi in rub. ff. de op. no. nun. ne de autoritate conditoris dubitetur.

Col. 2. uers. etiam si contra eam teneret Alber. de Rosa. } Scot. Hunc legali, sacraque Theologia doctissimum, celeberrimumque aduocatum vocant Moder. in cõsuet. Paris. tit. 1. §. 1. glos. 1. nu. 63. Refert Menoch. in comment. recuper. possess. 9. remed. nu. 386.

Vers. fuit aduocatus consistorialis. } Scot. Hunc aduocasse. Romę habes ex cautel. Cæpol. 155.

Col. 4. vers. legentes sunt priuilegiati &c. } Scot. Aduerte, quòd

quòd in l. 1. C. de vete. iur. enucl. præponuntur professores legum aduocatis.

Vers. uidetur velle, quòd etiam procedant priuilegia doctor. in patrocinantibus, vt Ias. &c.} Scot. vide Natt. cons. 1. lib. 1.

Ch. 118. col. 1. uers. nisi talis præceptor &c.} Scot. inf. col. 3.

Col. 2. uel qui ne dicit &c. propter nimium studium &c.} Scot. vnde illud Act. ca. 26. Multæ te literæ ad insaniam conuerterunt. vide sup. ch. 76. col. 4.

Col. 3. uers. uel qui esset imperitus &c.} Scot. sup. col. 3.

Vers. & hoc ultra turpitudinem.} Scot. Hierony. Rideo aduocatum, qui patrono egeat. Nihilominus vulgò dicimus, In causa propria aduocatum quære. Dec. c. cum venissent. col. pen. de iudic. inf. ch. 136. col. 2.

Col. 4. uers. uel qui declarant ignotum &c} Scot. Felin. in c. cum causam. col. 3. ad fin. de testi.

Ch. 119. col. 2. uers. licet etiam Bart. quandoque &c.} Scot. sup. ch. 113. col. 2.

Vers. est mirabile uidere hominem &c.} Sc. inf. ch. 125. col. 1.

Vers. uel qui propter scientiam esset inslatus &c.} Scot. Doct. l. Domitius. ff. de testa. l. vt responsum. C. de transactio.

Col. 3. uers. leges in scholis deglutiuntur, & in palatijs digeruntur.} Scot. Vtinam non destruerentur. inf. ch. 130.

Vers. quæ dixi in fine mei inuentarij librarum utriusque iuris.} Scot. sup. 109. col. 2. & inf. ch. 150. col. 1.

Col. 4. vers. contra iuristas, qui &c. inuehit Petrar.} Scot. Et malè, vt alibi dixi cõtra Petrarch. adde Cic. pro A. Cecin. Sigon. lib. 1. de iudic. c. 21. de sapiente inire viam docente.

Ch. 120. col. 1. uers. tempore extremę necessitatis licitè possum &c.} Scot. Et possumus cogi facere eleemosynam Abb. c. 1. de empt. & vendit. cum simil.

Col. 121. col. 1. uers. sono 45. anni che legge &c.} Scot. Nota Paul. de Castro legisse vltra 45. annos.

Col. 2. uers. aliqui student fortiter, vsque ad festum omnium sanctorum.} Scot. Hodie incipit legi post festum omnium sanctorum, & cõmemorationis defunctorũ.

Vers. inuehit contra eos, qui volunt loqui in plurali &c.} Scot. Posui in recollectis ex Petrarch. etiam papa Pius hoc taxat.

Col. 3. uers. quibus tunc præceptores debent acriter &c.} Scot. Contra Dec. in l. præcibus. in princ. C. de impub. facit inf. col. 3. vers. limitat Caccialupus &c. quem tamen &c.

Ch. 122. col. 1. uers. Habet enim viua uox &c.} Scot. Cic. ad Attic. aliter.

Ch. 123. col. 2. uers. a qua præsentante quis postea doctorari debet &c.} Scot. Hoc non seruatur: quia alius præsentat, alius doctorat.

Col. 3. uers. opiniones Arreti. sunt subtiles &c.} Scot. vide Aemil. Ferret. in l. vbi autem. sub nu. 13. ff. de verb. oblig. vbi dicit, minus chartarum euoluisse Areti. quàm Alex. neq; tamen ideo minus esse eminentem quàm Alex.

Vers. has cumulationes ferre non potest Lancella. Polit.} Scot. vide inf. ch. 130. col. 1. & ch. præced.

Ch. 124. col. 1. consilium Ducis Mediolani, non solebat obseruare pœnas l. si quis maior &c.} Scot. vbi vide Alciat. qui & in c. cum contingat. nu. 163. de iureiur. & Franc. Bal. in cons. de no. iur. ciuil. demonstr.

Col. 4. uers. limita tertiò quando communis opinio &c.} Scot. Accursius sequitur opinionem Azonis, reprobata communi opinione, in l. 1. ff. si pars hæred. peta.

Ch. 125. col. 1. vers. est tamen mirabile videre hominem eminentis &c.} Scot. sup. ch. 119. col. 2.

Vers. in tracta. quan res hab. orig. a contrac. col. 8.} Scot. vide add. ad c. super eo. de hæreti. in 6.

Col. 3. vers. aduocatus subtilis facit &c.} Scot. inf. ch. seq. col. 1. & ita de vno Gracchorum (nisi fallor) dicit Plutarch. in vita Graccho.

Col. 4. vers. Padua vno anno &c.} Scot. vide Spec. exemplo. vbi distinct. 6. ex Cæsario sumpta, exemplo. 8. in terra quadam Saxonię decretista famosus cum mortus hiaret, lingua in ore eius defuncti non est inuenta. Et meritò linguam perdidit moriens, qui illam sæpè vendiderat viuens.

Ch. 126. col. 1. ver. plus merentur &c.} Sc. sup. ch. 56. col. 3.

Vers. causam malam &c.} Scot. sup. ch. præced. col. 3.

Col. 3. vers. Hastiens. adeò altè volauit &c.} Scot. sup. ch. 14. col. 2.

Vers. nulla subtilitas est.} Scot. inf. hac col.

Vers. nulla est subtilitas.} Scot. inf. hac col.

Colum. 4. vers. dicens. quòd communes opinio. nascuntur &c.} Scot. Addit, crescunt, senescunt.

Ch. 127. col. 2. vers. quandoque aliquid est iustum &c.} Scot. sup. ch. 80. col. 3.

Ch. 128. col. 1. vers. Cicero valdè extollitur inter Iurisconsultos.} Scot. & eius definitiones habentur in iure, vt in l. Fulcinius. §. latitare. ff. quib. & cau. in possess. ea. l. littus. ff. de verbo. signifi. addidi ad d. §. latitare. & Ang. cons. 36. col. 2. definit conclusionem secundum Cicero. vide. inf. ch. 132. col. 4.

Ch. 129. col. 3. vers. quando habemus text. &c.} Scot. inf. ch. seq. col. 4. in fi.

Ch. 130. col. 1. vers. licet cumulatio decisionum &c.} Scot. sup. ch. 123. col. 3. & seq.

Vers. leges in scholis deglutiuntur &c.} Scot. vtinam non destruerentur. sup. ch. 119.

Col. 4. vers. de ea enim, de quo &c.} Scot. sup. ch. præced. col. 3. & seq. & sup. hac ch. col. 1.

Ch. 131. col. 1. vers. index non potest reprehendi.} Scot. Ang. cons. 65.

Vers. sed errant, quia imò est vera scientia &c.} Scot. vide Henric. Ferrar. in add. Specu. in proœ. col. pen. vide Rogl. Com. cons. antepen. inter cons. matrimo. diuers. qui est tract. de excellentia iuris scientiæ.

Col. 2. vers. est sapientia, & sic scientia diuina.} Scot. l. 1. ff. de var. & extraord. cognit.

Col. 4. vers. eam tolle de medio, & quis audebit dicere &c. Cic. in 2. &c.} Scot. & in oratio. pro A. Cecin.

Ch. 132. col. 2. vers. appellantur magistri.} Sco. etiam a Vergilio. 3. Georgio. Cessere magistri Phyllirides Chiron, Amythuniusque Melampus.

Col. 3. vers. est enim cautela euitatio &c.} Scot. Habes hic definitionem cautelæ.

Col. 4. ibi facit vnum caditulum excusatorium.} Scot. vide Porc. post tit. de gradib. ad arborem consanguinitatis. Hosti. in sum. de frigid. & malefic.

Vers. fuit stoicus philosophus, & iurista eximius.} Scot. sup. ch. 128. col. 1. & 2.

Ch. 133. col. 2. vers. plures obloquuntur de medicis.} Scot. vide Petrrach. in epistol.

Col. 3. vers. quis enim non potest cogi præcise &c.} Scot. facit. sup. ch. 52. col. 2.

Ch. 134. col. 4. vers. Aristoteles irridens bibliam.} Scot. sup. ch. 250. col. 3.

Ch.

Ch. 135. col. 2. uers. ut dicitur de libro decretorum (lege decreti) Gratiani. item de libro &c. } Scot. sup. ch. 130. col. 4.

Vers. qui nihilominus &c. } Scot. sup. ch. 122. col. 4.

Col. 3. uers. linquo coax ranis &c. } Scot. Facit hic vers. qđ coaxatio sit ranarum, vox apud Plautum. Nihili coaxatio.

Vers. frustra fit per plura &c. } Scot. Tynd. tracta. de compensat. artic. 2. sub nu. 21.

Ch. 136. col. 3. ver. lex tamen illum non relinquit in libera &c. } Scot. sup. ch. 131. col. 1. inf. ch. 143. col. 2. & 4.

Col. 4. vers. bonus enim iudex. } Scot. vide Chassan. in catalo. glos. mundi. 10. par. 23. consid.

Ch. 137. colum. 2. uers. Hesiod appellat tales iudices dorophagos &c. } Scot. Ouid. 1. eleg. Quod faciat magnas turpe tribunal opes.

Col. 3. vers. amplia tertio etiam si iste ordinarius &c. } Scot. vide in q. Rex Aragonum posita apud Alex. post l. i. ff. de offic. eius cui mand. est iurisd.

Col. 4. vers. amplia sextò, etiam si capiat post &c. } Scot. vide inf. 10. amplia.

Ch. 138. col. 1. uers. vt dixi sup. de Guelfis &c. } Scot. sup. ch. 13.

Vers. alij sunt qui non ipsi &c. } vt Lucas Francischinus, & Robertus Monaldus.

Col. 2. vers. vt Gracchus, quem refert Cellius &c. } Scot. Et Macer apud Martial. lib. 10.

Col. 4. vers. de Cambyse, qui fecit ex coriari iudicem &c. } Scot. Darius alium in crucem sustulit. Herod. lib. 7. alium excoriari fecit Gulielmus Rex Siciliæ. Claud. Ptolemeus in episto. Italis. vide sup. ch. 12. col. 4. in fi. & princ. seq. quæ est col. 1. ch. 139.

d. col. 1. vers. dum tamen non prætereerit promissio &c. } Scot. vide sup. limit. 6.

Col. 2. vers dicit Pittac. se malle inter inimicos &c. } Scot. vide Vorag. in vita D. Augustini, qui idem sentiebat, vt ipse refert ibi.

Vers. Andreas de Isernia doctor egregius &c. } Scot. Ita frater Antonij Francisci Crispi aduocati Mediolanensis.

Vers. Ang. de Aret. fuit in syndicatu carceratus &c. } Scot. Nota de Angelo Aretino.

Col. 3. vers. refert de illo sycophanta, de quo habetur in ui ta Aesopi &c. } Simile in rebus Turcicis de quodam qui biberat lac, & id negabat.

Col. 4. vers. allegat illud Scæuolæ, veritati semper locum fore. } Scot. Sed ibi legitur, superfore. vnde non ad propositum, de semper, sed de fore.

Ch. 141. col. 2. vers. dato termino reo ad exhibendum interrogatoria, ne alids examen esset nullum &c. } Scot. Nota testibus iuratis, si non detur terminus parti ad exhibendum interrogatoria, examen erit nullum.

Ch. 143. col. 1. vers. index potest &c. } Scot. Habes hic iudicem posse plenè credere testi singulari nobili.

Ch. 144. col. 1. vers. excusatur qui dubitat, circa l. difficilem &c. Scot. Faciunt quæ dixi tom. 1. respons. lib. 4. resp. 1. in fin.

Col. 2. vers. subijcit: hoc ego in primis &c. } Scot. Inter consil. Chassan. est consilium vnius Docto. in causa propria. Paul. Castrens. cons. 459. dubium, de quo in fi. lib. 2. dicit, per hæc puto satisfactum consultationi vestræ frater optime: & melius satisfecissem, si laboris præmium expectassem, refert Zanch. in repet. l. heredes mei, §. cum ita, sub nu. 127. ff. ad Trebell.

Vers. in causa propria &c. } Scot. tamen multi responderūt in causa ꝓpria Ias. cōs. 228. li. 2. reprehensus tamē ab Alciat. li. 8. Parerg. c. 11. conf. lib. Crauet. cons. 111. Syluan. cons. 60. Grammati. pro se, & alijs cons. 49. pro se, & alio. cōs. 54. pro filio 42. Afflict. decis. 278. Matthes. not. 130. Alciat. pro patria resp. 39. & respons. 47. lib. 5. tom. 2. pro se. respons. 100. eo. lib. & tom. & resp. 13. lib. 2. tom. 1. Claud. Murlet. cons. 53. inter cons. Chassan. Pro filio. Ruin. cons. 159. vol. 3. pro patria, cons. 98. 4. volum. quod comprobat Dec. cons. 373. allegauit in causa, propria Marsil. sing. 296. Cels. in causa propria, vt per eum in addit. ad Lanfran. de Oria. c. quoniam contra. uerb. testium depositiones, sub nu. 135. Matthes. in causa propria. Cicero pro domo sua. Demosthenes in causa propria dicturus aufugit: nec affuit iudicio ignauia quadam. Textor in c. de timidis.

Ch. 146. col. 1. vers. ita in dubio, in princ. causa, & sic in ijs quę &c. } Scot. videtur si duæ sententiæ fuerunt latæ, vna pro causa fauorabili, altera contra eam, præferendā quæ lata est pro causa fauorabili. Ergò lata pro paupere præfertur latæ pro diuite etiam reo. argu. hic, vers. & dum dicitur fauendum reo &c. iunc. vers. in dubio etiam iudicandum pro pupillo &c. inf. col. 4. quod sententia lata pro paupere sit præferenda latæ pro diuite, tradit Ias. in l. inter pares. ff. de iudic.

Ch. 147. col. 1. vers. pauperi litiganti debet aduocatus patrocinari &c. } Scot. intellige in extrema necessitate constituto, ita quòd si amittat causam, sit ei fame pereundum Felin. in c. 1. de offic. iud.

Vers. lex remittit arbitrio iudicis &c. } Scot. vidua diues non est miserabilis persona; nec pupillus diues. Abb. Imo. Felin. in c. significantibus. de offic. deleg. per illum text. Alex. cons. 121. co. 6. lib. 1. Maran. Specu. aur. 9. distinct. nu. 79. contrarium per episcopum suse in singul. lit. t. nu. 29.

Ch. 148. col. 3. uers. in dubia interpretatur productio pro producente, si hoc &c. } Scot. vide ch. seq. col. 2. vers. item contra illum.

Ch. 149. col. 2. vers. item contra illum &c. } Scot. vide sup. ch. præced. col. 3. uers. ideo in concursu istarum interpretationum. Scot. vide ch. seq. col. 2. vers. item contra illum.

Ch. 149. col. 2. vers. item contra illum. } Scot. vide sup. ch. præced. col. 3. vers. & ideo in concursu istarum interpretationum.

Ch. 160. colum. 1. vers. dixi in meo inuentario librorum iuris. } Scot. sup. ch. 109. col. 2. & ch. 119. col. 3.

Ch. 153. col. 1. vers. D. Sapia in oratio. } Scot. Sapia orauit in funere Iasonis.

Vers. intelligendum semper est, dum tamen furtum &c. } Scot. Furtum de scriptis aliorum vituperatur. Apuleius librum de mundo, furatus est Aristoteli, vel Theophrasto, vel alteri antiquo. Viues in commenta. in libros de ciuit. Dei, diui Augustini lib. 4. & hac col. & col. seqq. numerantur multi fures alienorum scriptorum.

Ch. 154. col. 1. vers. ponit remedium, quod posset &c. } Scot. Nota de impressoribus, & vide Petrarch. lib. 1. de remed. vtr. fortu. dub. 43.

Scholia Federici Scoti I.C. &c. Ad Ioan. Petr. de Ferrarijs, qui vulgo vocatur, Practica Papiensis.

Ad Proœmium.

Col.4.uers.qui, ut inquit Aristo.&c. Scot. vide Eccle.c.9.& Hitrony.in præfat.Bibliæ.

Forma libell.pro donat.

Verb solutionem facere recusauerunt.uers.quæritur an fideiussor &c. Scot. vide l.labeo, §.hæc autem clausula. & ibi add. margin.ff.de arbitr.

Forma libel.ad præstatio &c.

Verb.recusauit &c. num. 4.uers.sed unquid per instrumentum &c. ibi contra alium. Scot. Intellige de alio penitus extraneo, idest, non habente causam a conductore. Rip l.si aliquam rem, nu. 42. ff.de acquir.possess.

Vers.aut probatur etiam de mercedis &c.aut non probatur. Scot. Imo probatur, si alius non possidet, Bart.§.si conductor.&§. quod per colonum infra alleg. Alex.consi.10.consi.12.lib.4.vide infra, for.libel. pro turba, possessio.uerb.hodie tenet, & possidet. num.6

For.libel.pro turba possess.

Verb.hodie tenet & possidet, num.6.uers.aut sunt locationes facta in tertiam personam &c. Scot. Intellige non habentem causam ab ipso conductore. Rip.l.si aliquam rem.num.42.ff.de acquit.possessio.vide supra for.libell. ad præstatio.&c.num.4.§.recusauit.& recusat.

For.libel.pro hæred.vel singul.re &c.

Verb.& in futurum percipiendis, sub nu.6.uers.& per Bartolo mæum Capo.&c. Scot. Hæc est additio, quia iste fuit ante Cæpolam, qui eum allegat, tit.de seruit. urb.prædio.c.de refect.in hac glos.

Scolia Federici Scoti &c. in Ioan. Ferrar. in reg.iur.Digestorum.

Ad l.1.

Vers quasi causa coniunctio est Scot. causæ coniectio in Pandec.Flor. quid autem sit causæ coniectio, uide Ascon.Pædia.& Gell.lib.5.c.10.

Ch.uers.cum regula solum illud ius quod est constitutum, breuioribus modis comprehendat, enarretque, non ut ex regula ius sumatur, sed ex iure quod est, regula fiat. Scot. Non ius ex regula, sed regula ex iure. sicut ex experientia, non experientia ex arte. uide uersum apud Calep.uerb. experientia. sic ius ex iustitia, non iustitia ex iure.l.1.ubi Baro.ff.de iust.& iu.

Ad l.quiequid calore.48.

Vers.ideoque fallitur Haloander, quando, uox, ineptissimum uerbum, pro uxor, nobis obtrudit. Scot. in meis pandectis Haloandrinis legitur quicquid calore iracundiæ &c. ideoque breui reuersa uxor, nec diuertisse uidetur.

Ad l.semper qui non prohibet.60.

At uerum quando Bart.in l.si is qui pro emptore.ff.de usuc.ratihabitionem iuris potius fictione &c. Scot. Ferrarium dãnat Tiraq.tracta.consang.§.1.glos.10.sub.n.71

Scholia Federici Scoti Iurisconſ. &c. In singul.Ludo.Romani.

38.*ad intellectum &c.* Scot. vide Alciat.lib. Parerg.9. c.19.& in l.2.ff.de si cert.peta.

62. *In emphyteota &c.* Scot. Adde Marsil.sing.548. Corf.in uerb.emphyteosis.

91.*Quaro ate &c.* Scot. Adde Lanfranc.in practi. uerb.interlocutiones, & appellat.nu.23.

Vers.dixi domino meo. Scot. Imolę, infra singul.234.

97. *Tu habes quòd eum &c.uers. & male, more suo.* Scot. Nota morem Angeli esse malè allegare.

262.*Fuit interrogatus D.&c.* Scot. vide decis.Rotæ.

271.*Fui interrogatus hoc mane.* Sc. Late Mars.sing.281.

341.*Testimonium de auditu.* Scot. Marsil.sing.557.

368.*Fundus sterilis.* Scot. Late Marsil.sing.550.

371.*Tabellio dicitur.uers.quo ad secundum &c.* Sco. Marsi. sing.596.

488.*Milites.&c.* Scot. Marsil.sing.556.

490.*Accusatus.* Scot. Marsi.sing.381.

527.*Tu scis quòd &c.uers.sed an hoc procedat &c.* Scot. falsum est, ut per Angel.in tracta.de malef.uerb.che hai adulterato &c..sub.num.65.

556.*si emphyteota uers.sed quiequid dicat habere casum &c.* Scot. vide Cæpol.caute.2.nu.2.

655.*nescio si magister tuus, uers.quod tamen limita.* Scot. vide Marsi.sing.637.

672.*nunc ueniamus, uers.textus est sing.* Scot. Mar.singu. 107.& 283.

Scholia Federici Scoti Iur. Conſ. in singul. Matthesilani.

1.*uers. nota quòd in casibus, siue causis talibus &c.* Scot. Marsil.singul.433.& 624.

4.*Nota quod si testator.uers.& sic de facto pronunciauit &c.* Scot. Andr.Barb.ad Bart.in l.si.ff.de usufr.lega.al legat Pratum de Marsesa.not.5.

20.*Nota bonam practicam, uers.sed hac practica non est ita tuta.* Scot. Ial. reprehendit in l.2. col.3.de iureiur. quia Bart.loquitur in creditorem.

22.*Nota mirabilem modum.* Scot. Late Mars.sing.344.

27.*Nota quòd si promitto &c.uers.quo ad illos centum aureos* Sc.Soc.in l.1.§.si quis ita.2.not.ff.de verb.oblig.

40.*Nota quòd si actor &c.vers.causa ergò practici.* Scot. Latè Marsil.singul.170.

52.*Nota quòd si testator.* Scot.Marsi.singul.215.

54.*Nota quòd iuramentum.*} Scot. Marsil.sing.208.

109.*Nota casum quotidianum.*} Scot. Marsil.singul.248. & ibi, quòd meretrix potest pro debito carcerari, nisi sit maritata.

129.*Nota quod ubi quis. &c.*} Scot. Marsil. sing. 474. vbi limitat in pacto de retrouendendo.

146.*Nota aureum dictum.*} Scot. Marsil.sing.115.

Scholia eiusdem, in singul.Fran.Cremensis.

Scot. Puto hunc Franciscum fuisse Placentinum, quia reperio consi.62. lib. 4. consi. Alex. subscriptum, Franciscus Cremensis de Placentina legũ doctor, ita consuluit. Philelph.lib. vlt. episto. scribit ad Franciscum Cremensem iurisconsultum, an sit hic, cogita.

6.*Tu scis quod quicquid &c. uers. addit tamen ipse quid in concubina, a n præsumatur &c.*} Scot. Alciat.in præsumpt. reg. 3. præsumpt. 26. ubi tenet contrarium, & respondet Baldo, vt ibi per eum.

18.*Habebis millies istud &c.*} Scot. Marsil.singul.691.

23.*Quidam ditißimus: ut puta Cosma de Medicis.*} Scot. Facit pro dicto meo in respons.vlt.lib.vlt.tom.1. Respon.vbi memini prouerbij, Cosmi Medicei diuitię.

31.*Sæpè istud.*} Sco. Marsil. singul.475.

32.*Ecce habebam.*} Scot. Marsil.singul.121.

33.*Lego uxori &c.*} Scot. Marsil.singul.414.

50.*Vidi pulchram disputationem ad mensam Ducis Mediolani &c.*} Scot. vide l.moris. §. parentes. ff. de pœn. & allegatas ibi ll.in gl.

Scholia F. S. in Singul. Antonij Corseti.

Ad proœmium.

Vers. quemadmodum triste est diuiti absque herede &c.} Sco. Bal.in proœm. Decretal.

Verb. exceptio. si statutum tollat.} Scotus Dec. consilio 424.

Verb. Fornicatio. propter simplicem &c. uer. isto modo poßunt &c.} Scot. Felin. quoque dubitat in episcopo in d. c. vt si clerici.

Verb. Ingratitudo. Ingratitudo excludit &c.} Scot. Marsil. singul.416.

Verb. meus licet verbum, meus &c.} Scot. vide Bart.in l. Quintus. §. argentum. de aur.& arg.lega.

Verb. priuilegium. priuilegium principis.} Sco. Roman. singul.388.

Verb pœna. in foro conscientiæ.} Scot. Matthes. singul.23.

Verb. statutum. statutum loquens.} Scot. Marsil. singul. 469.

Verb. testis. duo testes.} Scot. Adde Marsil.singul.611.

Scholia ipsius, in singul. Petri Gerardi de Petra Sancta.

51.*Teneo menti.*} Scot. Marsil singul.534.

67.*Scire debes.*} Scot. Marsil.singul.610.

73 *Pauperes quorum &c.*} Scot. Marsil.singul.619

Scholia ipsius in singul. Amanelli de Claris aquis.

Glos. est, quod executor testamenti.} Scot. vide Alex. consi. 215.lib.6.nu.8. vbi add. sentit Io.Petr. Papiens.in practi. for. libel. quo quis ad redden. ratio. tut. §. an executor. sub nu.11.

Scholia eiusdem, in indicem repet. l. si quando, C. vn. vi. Ploti.

Verb. decretum excludens non contradicentes &c. uers. & ita teneo: sed quia Ias. &c.} Scot. Ita Boss. in practi. criminal. tit.

Verb. decretum, ac crida duplici &c.} Scot. inf. hoc c. ad fi.

Vers. infra annum, ubi fuit contradictum &c.} Scot. sup. hoc c. in prin.

Scot. verb. Nouaria, in primo hominum actu &c.

Vers. praedictus Plancus cognomine Plotus.} Scot. de Ioanne Ploto Comite doctore, & consiliario Caroli quarti Imperatoris, Bart. cons.5.d. tom. 1. consilior. criminal. diuerso.

Scholia eiusdem, in Repet. d. l.

Sub num. 311. ad fin. uersi. & sodomitarum bona confiscentur.} Scot. Hoc reprobat ipsemet Plot. in consi. 132. posito inter cons. crimin. diuers. tom.1.

Sub nu. 837. uersi. pro lege auctoritas Marci Tullij &c.} Sco. inf. sub nu. 869.

Sub num. 869. uers. hæc nota pro intellectu &c. & pro interpretatione M. T. Cic.} Scot. sup. sub nu.837.

Scholia Fed. Scoti I. C. &c. In Conclusio. Iacobi Philippi Portij Forocornel. seu Imol.

Conclus. 2. lib. 2. versic. contrarium, quod non firmatur &c.} Scot. Alciat. d. c. cum contingat, nu. 300.

Conclus. 15. d. l. 2. versi. contrarium sentit Angel.} Sco. vide Alciat. tom.3. responso. lib.9. resp.55. num.15. & 20. & 21. pro cuius verbis, seu ratione facit 19. conclus. inf.

Conclus. 39. versi. tertiò limita &c prout voluerint.} Scot. Idem quicquid eis placuerit, Cæph. consi. 253. num.7. lib. 2. vbi inter cæteros allegat Ruin. cont eod. lib. consi. 123. col. 1. lib. 2. Qui tamen contrarium volui eod. lib. consi. 137. nu.7. & consi. 147. col. pen.

Vers. septimo limita, nisi dictum sit, quòd diuidentes &c.} Sc. Ruin. consi. 137. libro 2. quem reprehendo in respon. quod nũc conficio: quod erit 3. li.9. tom.2.

Scholia Fe. Sc. I. C. &c. In Reperto. Bartol. Capoll. super tit. &c.

Verb. cautela pro libellante &c. ne ad &c.} Sco. Malè concipitur hæc rubrica; debet igitur concipi sic, cautela pro libellante, vt ibi reus ad &c.

De

De seruit. urba. pradio.

Ad c. 19.

Sub nume. 5. uersi. Idem tenuit Aat de Butr. } Scot. contra Crauet. in prin. tracta. de antiq. tempo. Nam allegat Butr. pro prima opinione de 40. annis.

Ad c. 24.

Colum. 3. uersi. Internalla annorum, uel mensium. } Scot. vel hebdomadarum, gloss. vlt. l. si sic. inf. alleg.

Ad c. 40.

Col 2. ver. ego autem teneo contrarium &c. per tex. iunc. glo. in l. 1. &c. } Scot. Melius probat. l. si propius. ff. de mort. infer. in princ. & § 1.

De seruit. rustic. pradio.

Ad c. 3.

Nu. 47. uersi. quaero. 25. } Scot. vide Corset. singul. munitio aggerum.

Ad c. 1.

Nu. 5?. uersic. incommoditas uicini dicitur &c. } Scot. facit inf. nu. 61.

Nu. 61. uer. sed circa prędicta &c. } Scot. facit sup. nu. 50.

Nu. 62. uersi. Item iuxta predicta &c. } Scot. inf. sub numero 113.

Sub nu. 113. uersic. uerumtamen nouum canalem. } Scot. sup. nu. 62.

Add uerb. Alueum. Alueus fluminis &c. } Scot. sup. lit. m.

Ad c. 22.

Col. 9. uers. non sic in emphyteota, qui habet plus iuris &c. } Scot. Melius probat l. si. ff. arbo. furt. caesa.

Ad c. 34.

Sub num. 4. vers. & postea in breue tempus, uel longum &c. } Scot. vel longum contra Bart. de alueo. glo. verb. sed vix est, dum loquitur de pręscriptione fluminis.

Scholia ipsius ad Bar. Capoll.

De simul. contract.

Ad praesumpt. 2.

Col. pen. ver. item amitteret etiam illud ius &c. } Scot. vide Dec. in l. bonae fidei. C. de pact. vbi allegat Barbat. contra id, quod hic habetur.

Ad praesumpt. 7.

Sub num. vlt. Vers. quod tamen intellige, nisi expressè &c. } Sco. idem infra. 26. praesumpt. col. 6. Adde Bauer. tract. de uirtu. iura. nu. 116. vide secundas allegatio. Castelio. post singul. Cremen.

Ad. 6. casum. princip.

Sub nu. 105. vers. ex quo videtur concludendum, quòd saltem tres praesumptiones &c. } Scot. Ias. l. 2. sub. nu. 7. C. de iudic.

Scholia Fed. Sc. I. C. &c. Ad Bart. Capoll. In Librum Sextum Cod.

De seruis fugit. Tit. 1.

Ad Auth. sed nouo iure.

Nu. 52. vers. quaero decimo, & vltimo pro declaratio ne &c. } Scot. vide Di. Iac. in uarijs resoluit. lib. 2. c. 9. vbi dicit Gellium scribere, quòd apud Romanos fur. efficiebatur seruus illius, cui furto rē subtraxerat.

Sub nu. 92. ver. & nunc communis est opinio &c. Scot. Contra tenet infra. uers. sed ego.

Scholia in cautelas eiusdem.

Ad cautel. 1.

Sco. Pater non tenetur reuelare coniurationem filij; Dec. ca. quia quaesitum, col. 4. de offic. delega. Limita hanc cautel. in offerente filium, qui laesit ipsum patrem, arg. cap. 21. Deutero. facit ad hanc cautelam quod potuit Conna. lib. 2. Commenta. iur. ciuil. c. 13. de Tatio, & Augusto. Vide Franc. Bald. in 17. l. Romu. & in consi. de no. iu. ciuil. demonstra. & omnino Fusc. lit. f. sing. 121. vbi quòd periculosa, nec practicanda. Facit l. nequicquā. § 2. ff. de offic. procons. vers. comminari etiam, & tenere filium a patre oblatum. Idem quod in hac cautel. de filio praesentante patrem, Angel. in l. si adulterium. § libertus. ff. de adult. Facit l. de minore. § 1. ff. de quaestio.

Ad cautel. 2.

Sub nu. 11. ver. hodie decuriones dicuntur cōsiliarij ciuitatis. } Scot Marant. in Spec. aur. de appella. nu. 378. & appellat primates, & priores.

Ad cautel. 5.

Col. pen. vers. ex quibus textibus videtur &c. Scot. vide Augusti. ad Angel. tracta. de malefic. versi. dicto maleficio semper astint, nu. 6.

Ad cautel. 32.

Colum. pen. ver. & per Aug. de Aret. Iustit. &c. } Sco. Nota Caepol. recentiorem Angelo Arretino.

Ad cautel. 46.

Vers. vbi vide. } Scot. vide omnino Ferrat. caute. 38.

Ad cautel. 68.

Col. 2. vers. quod singulariter limitat Bald. &c. } Scot. In casu huius limitationis videtur obesse talis citatio: quia potest appellare, quod aliàs non posset. Obest etiam in alio: quia non potest sic citatus multari, vt contumax, si non compareat. Ias. l. libertus a patrono. ff. de in ius vocan.

Ad cautel. 84.

Scot. Malè concipitur Rubrica huius cautelae, cautela pro libellante ne ad expensas &c. Debet enim sic concipi, cautela pro libellante, vt reus sibi ad expensas &c.

Ad cautel. 88.

Scot. Vide Roland. à Valle, cons. 36.

Ad cautel. 95.

Vers. sed dicas quòd transit in infinitum vsque ad centesimum gradum, & vltra &c. } Scot. Idem de illustribus Comitibus, & Baronibus Dec. l. certū. C. vnde agna.

Ad cautel. 97.

Vers. & ita solebat allegare illam glo. &c. } Scot. Nota Florianum de Bono. fuisse doctorem Caepolae.

Ad cautel. 155.

Scot. Repetitur. inf. nu. 85.

Vers. dicit se ita obseruasse in curia Romana, dum defenderet coram summo Pontifice &c. } Scot. Alber. ergò aduocauit in curia Romana.

Ad cautel. 157.

Scot. vide Bald.in l.hac edictali.nu.19. C. de secun. nupt.vbi addidi.

Ad cautel. 185.

Scot. Sup. nu.155.

Ad cautel. 198.

Col. 1.uers.sed D.Rogerius glossator dum Placentia cathedram regeret &c. Scot. Rogerius Glossator Placentiæ cathedram rexit. Antonius Nicellus Placentinus composuit tracta. de concordia Glossarum in studio Placentino,vt in præfatio.dicti tracta.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. In cautelas Ferratij, acriter vituperati a Marsil. cons. 51. & seq. vol.2.

Ad cautel. 4.

Col.3.uers.& in §.alia &c. Scot. Sub §.sed istæ.

Ad cautel. 10.

Scot. videtur hæc cautela parum utilis, per not. per Felin.ca. placuit, in.alleg.uers.considera tamen, quòd si secularis iudex videns &c.

Ad cautel. 41.

Scot. Hanc cautelam reprobat Neuiz. in sylu.nupt. ch.11.in antiq.col.1.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. In consil. Marsil. Tom. 1.

Ad cons. 7.

Nu.8 uers.in maleficijs inspicitur euentus, & nõ intentio &c. Scot. Contrarium inf.nu.19.

Num. 19 uers.ille qui accessit ad aliquem &c. Scot. Supr. num.8.contrarium.

Ad cons. 15.

Sub num.4.uers.ut forte est casus iste. Scot. Miror per tradita per eum infr.cons.22.nu.13.& seqq.

Ad cons. 19.

Col.9 uers.& hanc doctrinam dominorum &c. Scot. Per hanc videtur confundi, quod dixit Alex. consil. 121.col.4.lib.1.

Ad cons. 22.

Num. 13.uers.quia respondeo, quòd imò &c. Scot. vide Brun.tract.de indic.sub nu. 18.& nu.seq.

Nu. 19. uers.dico quòd unus fur non potest interrogari &c. Scot. vacillauit supr.cons.15.sub nu.4.& pessimè.

Sub num. 25. uers. testis qui non debet contra aliquem etc. Scot. vide add.Felin.in c.in literis,de testib.

Vers.non obstat illud,quòd ipsa Bertholomea fuerit admissa:quia dico, quòd hoc fuit factum etc. Scot. Melius respondisset, quòd etiam marito consentiente non potuit testificari,ut sup. Deinde dato (sine tamen veri præiudicio) quòd potuerit, quòd imo hoc fuit factum &c.

Ad cons. 33.

Sub num. 15. uers.ex qua ratione, & doctrina non esset forte ponere etc. Sco.In contrarium facit:quia statur etiã iuramẽto de iure communi in multis casibus,vt in tit.de iureiur.per delationem,vel relationem.Præterea in furto tractatur etiam de pœna,quæ comitatur furtum etiam corporalis. Sed in hoc statuto de directo tractatur de interesse pecuniario. Facit quod dicitur, statutum puniens pecuniariter vnum pro alio ualere:secus puniens corporaliter, vt alibi dixi.

Ad cons. 69.

Scot. Legitur etiam sup.cons.34.

Ad cons. 74.

Col. 10.uers.huic dicto respondeo,& dico fore diligenter &c. Scot.Hoc videtur ineptum,nisi quoad puniendũ. Nam quoad procedendũ sufficit materia delicti.

Scholia eiusdem, in Decisio. Neapol. Afflict. cum additio.Grammat.

Scot. Grammat.consil.16.in fin.facit mentionem de ingressu Afflicti in consilium Neapol.

Ad Decis. 1.

Prima die, qua feci ingressum etc. Scot. vide Corasl.libr. epist. q.c.27. Iuuen. Satyr. 6.est in consilia materna &c. Nizoll.in obseruatio.in Cic.uerb.ut.col.2. & 4.in fi. Pro vtroque Raud.in resp.un.de success. regni Portugal.sub nu.99.

Nu.2.Digniores debent incipere etc. Scot. vide tex.singu. in ca. 1. de controuers.feud. etiam pater.Add.ad Abb.c.quoniam frequenter.col.antepen.vt lit.nõ contest.Roma.singu.81.Cic. vt quisque ætate antecedebat &c.Nizoll.verb. ordo. Apud Homerũ lib. 21.Iliad. iunior pugnã incipit.Cacher.Osasc. in procem.decisio. Pedemon.

Ad Decis. 11.

Vers. quia æquitas, d. l. si institutæ, vendicat sibi locum &c. Scot. Per iura quę allegat pręcedens decisio,uers. licet tex.&c. Dictum Rotæ sustinetur, sed non per hunc §.de inofficioso.

Ad Decis. 13.

Vers.uerisimile est, quòd de satisfactione &c. & propter saccomanum &c. Scot. Facit Cicer.in oratio.pro Arch. poe.uers.hic tabulas &c.

Ad Decis. 28.

Col. 2.uers.quia probatum per I.& A.& illi nihil dicunt &c. Scot. Secus si dicerent se nihil scire:quia tunc legeretur error iudicis oculo corporeo.

Ad Decis. 139.

Col.2.uers.uidetur dicendum quòd sic,per tex. Scot.Firmat de clausula constituti, & de propria autoritate ingrediendo,Paul.Castrens. cons. 10.si vera sunt, in prin. lib.1.& ibi appellat possessionem cõstituariã fictam possessionem,licet Doctor.in l.quod meo. de acq.poss.dicant modum esse fictum. & possessionem ueram.

Col pen.uers.& si creditori. Scot.Hoc facit contra Affli. Nam licet esset uerum de iure cõi, tamen contrarium est uerum in casu ipsius, stante pragmatica, de qua supr. Miror ergò, q adducat tanquam faciens pro ipso,q facit contra ipsum. Sed neq; de iure cõi est uerũ,vt per Moder.in add.d.cõs.Alex.

Ad Decis. 253.

Scot. vide infr.decis.398.

Ad Decis. 276.

Scot. vide consil. Grammatic. 48. de Pisistrato. qui osculum filiæ inferentem in itinere non puniuit. Valer.Maxi.lib.5.

Ad

Ad Decis. 398.

Scot. vide sup. decis. 253.

Col. 3. uers. & per Io. An. in proœ. 6. } Scot. vbi Archid.

Scholia eiusdem &c. Ad Tiraquell. De nobilitate.

Scot. In indice. verb. nobilis. vers. pocula. pugnæ, lege, pocula pater, pugnæ. & vide verb. pater.

Ad c. 5.

Sub nu. 11. uers. Saluium Iulianum. } Scot. Lege Didium Iulianum.

Ad c. 8.

Sub nu. 3. uers. illi autem sunt, & dicuntur priuati &c. } Scot. Infr. nu. 11.

Sub nu. 11. uers. priuati apud nos &c. } Scot. Sup. num. 3. & sub d. nu.

Sub nu. 15. uers. dicit eundem esse magnificum & illustrem. } Scot. Adde Luc. a Penna in l. 2. C. de petit. bono. sublat. lib. 10.

Ad c. 18.

Sub nu. 25. uers. quin Herodotus lib. 1. &c. } Scot. vbi etiam tradit Cyrum fuisse generosiorẽ matre, quã patre.

Num. 28. uers. ut Latinorum &c. } Scot. Facit illud eiusdẽ Vergil. lib. 7. Aegregium veneris genus, & Rex ipse latinus. Quanquã ibi cõtemptim loquitur Iuno.

Sub nu. 36. uers. quasi non sit satis patrem &c. } Scot. Sup. num. 26.

Num. 39. uers. quod dictum est uirum &c. } Scot. vide sup. num. 20.

Ad c. 19.

Sub num. 23. uers. Tacitus inducit Senecam &c. Alter Seneca &c. } Scot. Duo Senecæ. Addidi ad Alcia. lib. Parerg. ; . c. 14. ex Martiale.

Ad c. 20.

Sub nu. 150. uers. ex his autem est illud Horatij &c. } Scot. Immemor Tiraq. se paulo antè, & sub hoc ipso nu. hunc Horatij locum citasse.

Sub num. 152. uers. enarrans eum &c. & in illum ipsum referens &c. } Scot. Solæcismus.

Sub num. 155. uers. mulier nobilis &c. } Scot. Repetit infr. eo. sub nu. 164.

Sub nu. 164. uers. quod nos alibi ad aliud &c. } Scot. Sup. eo. sub num. 155.

Ad c. 21.

Sub nu. 3. uers. Gloria est illustris, & peruagata multorum & magnorum &c. } Scot. Gloriæ definitio Ciceroniana in Oratio. pro M. Marcello. vide eundem Cic. etiã in Rethoricis, & in libris de Inuentione.

Ad c. 22.

Sub nu. 13. uers. hunc que comicos &c. fuisse insectatum &c. } Scot. Lege insectatos, non insectatum.

Ad c. 23.

Sub nu. 7. uers. ut quanto superiores sumus, tanto nos submissiores &c. } Scot. Malè, quia dicendum fuit submissius Sic infr. lib. de iur. primig. sub num. 78. uers. quo se summissiore &c. dicendum fuit submissius.

Ad c. 28.

Sub num. 9. uers. & eum sibi anteponere. } Scot. Facit Reg. tertij, capitul. secundum. vbi Salomon domi occurrit matri venienti: eiq; sedem poni curat ad dexteram.

Ad c. 29.

Sub nu. 8. uers. ubi tradit se & in causa quodam &c. } Scot. Adde l. lecta. ff. si cer. pet. in qua censent quidam taxari Vlpianum aduocatum partis aduersæ. Ergò secundũ illos Vlpianus quoq; fuit aduocatus.

Vers. ut ipse attestatur consil. &c. } Scot. Et in rubr. C. de constit. pecu. in princ. ubi dicit se esse aduocatum artis mercantiæ.

Ad c. 31.

Nu. 5. uers. uerum & tunc quoque &c. } Scot. Infr. nu. 14.

Nu. 12. uers. sunt uerò qui Chironem etc. } Scot. Chiron fuit medicus ocularius. Propert. Tarda Philoctetæ sanauit crura Machaon: Phœnicis Chiron lumina Phyllirides. ins. sub nu. 14. alleg. per autorem.

Sub nu 22. uers. Pherecydes aliam causam affert etc. } Scot. Repetit infr. sub nu. seq.

Sub nu. 23. uers. Pherecydes quòd qui Delphis. } Scot. Idem sup. sub nu. præced.

Sub d. num. 23. vers. Aesculapius inquit, ubi sub Api praeceptore etc. } Scot. Sup. nu. 16. Chironis discipulis.

Sub num. 24. uers. α' σκληπιὸ. } Scot. Quare non Asclepi, vt Aesculapi? vt serua ret Græcam nominationẽ. Dicunt enim Vincẽtie' Blasie, vt habes in litanijs Græcis.

Nu. 45. uers. de Hippocrate etc. } Scot. Infr. nu. 139.

Sub nu. 54. uers. illud tamen non praetermiserim, Soranum Coi in historia tradidisse Hippocratem multo ante tempore simile &c. } Scot. Idem fecit Galen. ipsomet teste in lib. suorum ipsius Prognost. c. 6. vt sup.

Sub num. 55. uers. in tres partes &c. } Scot. Infr. sub num. 166.

Sub nu. 63. uers. loco Artorij Antonium perperam substituerunt. } Scot. Econuerso loco Antonis Ant[illegible] per peram substituerunt apud Vergil. 10. Aeneid. in eis versibus, Egregium Antorem latus inter & ilia figit, Herculis Antorem Comitem. Fuit autem Anton secundum aliquos, filius, secundum Vergiliũ Comes Herculis, a quo fluxit Antoniorum familia. Alcia. lib. Parerg. 7. c. 16.

Num. 113. uers. de Achille &c. } Scot. vide infra, nu. 182.

Nu 142. uers. Auicenna Aboali &c. } Scot. Apud Arabes Auicenna duobus nominibus significatur, Auen, & Sena. Steuch. in recognit. seu aunot. Gen. cap. 4.

Nu. 145. uers. Porphyrogeneta quispiam Rex, Constantini epitomen etc. cuius constitutionem etc. } Scot. Fuerũt duo.

Sub nu. 116. uers. sed Homerus praecaeteris &c. (quod iam supr. diximus). } Scot. Sup. sub nu. 55.

Sub nu. 190. uers. Nouit & Homerus &c. Laboremque dicit esse cũm sanitatis. } Scot. Hoc ostendere uoluerunt ẽt poetæ, fingentes Apollinẽ, & Aesculapiũ præesse iaculationi. Mercuria. de arte Gymnast. lib. 5. c. 10.

Sub nu. 220. uers. ut in l. iu tantum. §. ult. &c. } Scot. In l. quę extrinsecus. ff. de uerb. obl. c. forus. de uerb. sign.

Verb. Temeson Aemilio Macro &c. sed ne erres, ibi legendum Themison, quem Plinius &c. } Scot. vide sup. uerb. Archigenes. vbi videtur nominari a Iuuenale.

Sub num. 381. uers. nam ut scribit Horatius, Oderunt peccare mali &c. } Scot. Allegatur hic uersus male pro Horatiano, quia est subdititius.

Nu. 388. nostir autem ecclesiasticus &c. } Sco. Sup. nu. 385.

Num. 399. uers. hinc medicinæ utilitatem considerantes Aegyptij &c. } Scot. vide Herodo. lib. 2. si rectè memini.

Sub num.406.uers.præter chirurgiam, & ipsam sacris tantum ordinibus. Scot. vide infr. nu. 523.

Sub nu.408. uers. dicunt hanc artem esse mechanicam. Scot. Nicolaus Nicol. in vberrimo opere medicinæ, 1. tom. dist. 1. c. 5. vbi etiam quòd ponitur vltima inter mechanicas.

Nu.41 1.uers.ad hac medici &c. Scot. Infr. nu.413.

Num.413.uers.ut non immerito &c. Scot. Sup. nu.411.

Sub nu.419.uers.Idem ad medicum. Scot. Incerto, seu innominato, inf. sub nu.440.

Sub num. 440. uers.alius in eodem loco. Scot. Nominat Pausaniam. sup. sub nu.429.

Sub num. 478. uers. si simplex cibus est utilior, salubrior etc. Scot. Huc allusit Maro. 3. Georg. Frondibus, & victu pascuntur simplicis herbæ.

Sub num.512.uers.ex quo illud Menandri etc. Sco. Contra, infr. num. 557.

Num 522.hac sunt quæ contra medicos etc. Scot. Nusquã respondet ad id, quod parabolani dicuntur medici. Ad quod respõdet Nicola. Nicol. in vberrimo opere medicinę supr. citato, sub nu. prox. ad aliud, sermo. 1. distinct. 1. c. 11. ad fi. uers. nec pudeat eũ. ubi dicit, nec pudeat eum vocari parabolanum, cum euangelica lectio nos doceat, summum medicum Iesum Christum fuisse parabolanum, idest, in parabolis loquentem.

Sub num.534 uers.Nerua alibi quoque fuit derisus. Scot. Licet immeritò, vt alibi dixi.

Vers. et Claudius Saturninus. Scot. Infr. Tryphoninus.

Vers. sed & Claudius Tryphoninus. Scot. Supr. Saturninus.

Vers quamquam sunt qui etc. Scot. Fuere duo Labeones ambo Antistij: ille autem fuit Domitius Labeo.

Sub num.537. uers. Ioannes Gerson in quodam suo &c. scribit Io.22. censuisse animas impiorum non puniri ante diem iudicij: sed hoc explosisse Paris. scho. etc. Scot. vide in calce chronicorum Ioannis Villani, qui scripsit chronica Florentina.

Sub num.544. uers. æquè niuem rodunt &c. Scot. Nota malum niuem rodere.

Sub num. 557.uers. Deus optimus maximus longæuitatem uoluti magnam uirtutis præmium etc. Scot. Facit illud Lucani, Quodque arguit ætas, Non neglecta Deis, supra, num. 512. contra.

Ad c. 32.

Sub nu.8. uers. Laertes quoque Vlyssis pater operã dabat &c. Scot. vide Cic. in Cato. Maio. seu de Senectu.

Ad c. 34.

Sub num. 5. uers.& ipsum Platonem lib. 10. de Republ. ubi omnes poetas &c. cui & ipse facile accedo, quãdo ueteres &c. Sco. Hic locus videtur corruptus. Si enim sequitur Platonem reijcientem poetas a repub. cur subiungit laudes eorum?

Sub num.35 uers.apud Homerum Vlysses. Scot. Infra, nume. seq.

Vers.tradit Cadmum. Scot. Infr. nu. seq.

Sub num. seq. uers. apud Homerum. Scot. Sup. nu. præced.

Vers.tradit Cadmum. Scot. Sup. nu. præced.

Num.30. scribas apud Græcos etc. Scot. In d. l. mercis 2. de verb. sign. nu. 29. & seq.

Sub nu 44. uers. lecticarios, qui lecticam deferunt, de quibus in l &c. Scot. Sunt etiam lecticarij, fabricatores lecticarum, innumerandi fabris lignarijs, de quib. sup. nu. 40. De lecticarijs, i. fabricatoribus lecticarum, habes text. in l. 1. C. de excus. artific. lib. 10.

Ad c. 37.

Sub nu.36.uers. primatus frequenter legitur pro dignitate, loco &c. Scot. Sicut summatus, infr. sub nu. 38.

Sub num. 38.uers.hinc summatus apud Lucret. &c. Scot. Sicut primatus sup. sub nu. 36.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. In eundem. De iur. primigen.

Ad præfatio.

Vers. deinde primogenitum non rectè dici. Scot. Tamen vtitur Plin. lib. 2. c. 40. Pallad. quę citat Calepi. verb. linio. Lactant. lib. 4. diuina. Institut.

Vers.ideoq; primigenitus potius &c. quam uocem uno tantum in loco &c. Scot. Sub nu. 28. refert Seruium vtentẽ hac voce, si modò refert eum fideliter ad verbum.

Vers.primigeniam consuetudinem uictus &c. Scot. Didius Iulianus Imper. prefectus fuit Germanicę legionis 22. primigeniæ, ante assumptum Imperium.

Num.3.est autem ferè generalis nostra Gallia consuetudo &c. Scot. Iacob. Mainoldus in lib. de titulis Philippi Austrij Regis Catholici. Rubr. de Comitatu Atrebatiæ, scribit Philippũ pulchrũ Frãciæ Regem Atrebatiũ Comitatũ dono dedisse Othoni Burgundię Com. Roberti. ij. ex Mathildæ filia genero, nulla Roberti nepotis ex Philippo filio ante Robertum secundum patrem mortuo, ratione habita, sed prędictę Mathildis eius cõiugis, Robertiq; 11. filię. Sic ergo Rex ille ptulit filiã Roberti, eius nepoti filio primogeni. Philippi ante Robertũ patrẽ mortui.

Nu. 15 Græci item &c. Scot. Apud Pausaniam in laconicis, seu lib. 3. nepos ex primogenito patri præmortuo prælatus fuit patruo.

Sub num.32. uers. uictores fuere. Scot. Solæcismus. Dicendum enim victores fuerunt.

Num.37 uers. qui mos tam late &c. Scot. vide inf. nu. 114.

Sub num.40.uers.Hic inuenis primam &c sternitur. Scot. Deest intermedium carmen, Natorũ Thyrri fuerat qui maximus, Almon: propter quod carmẽ allegatio est ad propositum.

Nu.42. scio autem illud &c. uers. his enim uerbis &c. Scot. Catull. Reddite in extremæ nuper mihi fine senectæ. Aegeus alloquitur Theseum filium.

Sub num. 49. uers. poeta Tragedus. Scot. Debuit scribi Tragicus.

Sub num.78.uers.qui se summissiores agant. Scot. Mala locutio, vt etiam supra in tracta. de nobil. c. 23. sub num. 7.

Sub num.80.uers.Valerius Publicola Bruto &c. Scot. Senior post electus, tamen prælatus est.

Sub num. 101. uers. scribit Roma inuentam esse ipsius Papiniani urnam argenteam. Scot. Sed & Socin. ubi sup. meminit huius vrnæ argenteæ.

Sub num. 103. uers. adolescens appellatur, quòd scilicet ea ætate &c. Scot. Malè, vt alibi dixi.

Vers.Tullius admodum iuuenis Sextum Roscium &c. Scot. In officijs dicit se adolescentem defendisse Sextum Roscium. in margin. additur, agentem 27. annum.

Nu. 113. Propterea Homerus lib. &c. Scot. Supra, sub num. 91.

Sub

Sub nu. 116. uer. et lib. 7. de Latino Rege etc.} Scot. Et lib. 8. de Euandro lo quēs, ibat Rex obsitus æuo, Et Co mitem Aeneam iuxta, natumque tenebat.

Sub nu. 122. uers. ne quis infra, 50. annos etc.} Scot. Infr. sub num. 171.

Sub num. 123. uers. in eo fragmento.} Scot. Nota fragmen tum Liuij recens Maguntiæ repertum fuisse.

Sub nu. 127. uers. ne minor annis etc.} Scot. Facit sup. sub num. 122.

Ad Quæst. 4.

Sub nu. 27. uers. no. Floria. et in l. etc.} Scot. Lege, not. Floria. ff. de seruit. vrba. prædio. & in l. &c.

Sub num. 42. uers. ut dubitanter tamen uoluit Alex. d. consi. 60. etc.} Scot. Contrarium per eundem Alex. consil. 123. nu. 6. num. 6. lib. 1.

Ad Quæst. 5.

Sub num. ult. uers. de ea autem dictione Apanagium, nihil certi reperi etc.} Scot. vide Monserrat. in tract. de success. regul.

Ad Quæst. 6.

Nu. 6. quibus potes etc.} Scot. vide infr. sub nu. 10.

Sub num. 0 uers. et quod respondit Bart. consi. 72.} Scot. vide sup. num. 6.

Ad Quæst. 19.

Num. 7. nec hanc rem primi excogitauerunt Franciscani &c.} Scot. vide commen. in Petrarch. Triumph. Amo. cap. 2. vbi de Arturi Regis mensa Rotunda. Hinc fluxit opinor prouerbium apud nos. Nā dicimus de viro excellenti, Hic sedere potest ad mensam rotundam. Aide etiam Pausan. lib. 1.

Ad Quæst. 21.

Add. margin. Dauid pratulit Salomonem iuniorem Adoniæ seniori.} Scot. Henricus Quartus Imperator, Henricum iuniorem Conrado seniori.

Ad Quæst. 24.

Sub num. 9. uers. vt est glo. quam ipse ubique dicit &c.} Scot. Memoriosus Barbat. parum memor hic fuit.

Ad Quæst. 34.

Nu. 1. Tricesimo primo quaro.} Scot. vide l. pen. ff. de ma. numissitesta.

Sub nu. 22. vers. quòd natus post regnum adeptum &c.} Scot. vide text. quem supr. in princip. huius. q. margin. adscripsi.

Ad Quæst. 35.

Sub nu. 1 uers. Io. Laudens. int. consi. Oldra. non ipse Oldr. vt non nulli putant.} Sco. Infr. 30. q. sub nu. 10 citat pro con sil. Oldra. vide d. 40. q. nu. 12.

Ad Quæst. 40.

Sub num. 5 uers. sed & Agide Lacedemoniorum &c.} Scot. vide Pausan. in laconicis, sen lib. 3. & infr. nu. 14.

Sub nu. 6. uers. nam & potissima pars eorum &c.} Scot. vide infr. nu. 16. & sup. in præfat. nu. 31.

Sub nu. 10. uers. qui & in ea cā pro nepote tenuit conf. 214.} Scot. Sup. 35. q. citat pro consi. Io. Laud. non autē ipsius Oldra. vide inf. sub nu. 12.

Sub nu. 204 uers. quin etiam Pyrrhus ille.} Scot. Facit Reg. 4. c. 10. & infr sub num. 12.

Sub num. 206 uers. dolebat & Io. Galeatius &c.} Scot. Facit sub nu. 204. & d. nu. & nu. præeed.

Ad Quæst. 61.

Sub nu. 7 uers. hoc tamen limitat.} Sco. Pinel. l. 1. col. 3. sub n. 102. C. de bo. mat. aduertit aliter accepisse Lup. expressā prohi bitionē: aliter Tiraq. hic, quē vide.

Ad Quæst. 66.

Sub nu. 8. uers. iuramentum suppletiuum (quod uocant) probationis &c.} Scot. Considera quod habes inf. n. 15.

Ad Quæst. 73.

Sub num. 4. uers. proximus hinc locu.} Sco. Lege, proximus huine, longo &c.

Scholia F. Sc. I. C. &c. In Comment. Tiraq. ad l. si vnquam. C. de renoc. don.

Ad præfatio.

Sub nu. 33 uers. ritè pro ritu &c.} Scot. Facit Lucret. ponens non semel impete, pro impetu.

Verb. libertis sub num. 94. uers. dona carere dolis &c.} Sco. Et illud lib. 4. ensemq; recludit Dardanium non hos quæsitum munus in vsus.

Verb. bona. sub num. 4. uers. sed & Pindarus Pythiorum, Ode ij. asserit diuitias &c.} Scot. Quod commendat & Salomon Eccles. c. 7.

Vers. suscepit liberus sub nu. 210 uers. neque enim diuum cubilia uana.} Scot. Errat in syllaba Tiraq. hic. Potuit dicere, Neque enim sunt uana cubilia diuum.

Scholia eiusdem &c. Ad Tiraquell. Tract. de pœn. &c.

Ad præfatio.

Sub nu. 32 uers. quamuis legatus de latere &c.} Scot. Repetit infr. nu. 35.

Num. 53 uers. his quoque concinit &c.} Scot. Idem sup. sub num. 32.

Ad cau. 1.

Nu. 3. & hac quidem &c.} Scot. vide infra cau. 5. sub num. 9.

Ad caus. 5.

Sub nu. 2. uers. & alibi, Mors homini facilis &c.} Scot. Malè hic uers. tribuitur Vergilio.

Sub nu. 3. uers. illud Aristotelis prouerbium.} Scot. Malè, quia prouerbium non est singularis cuispiam viri.

Ad cau. 30.

Sub nu. 3. uers. Gellius lib. 12. c. 19.} Scot. Lege. Gell. lib. 13. c. 20.

Num. 10 uers. ut uidelicet uideatur sponte &c.} Scot. Facit sup. sub nu. 4. in fin.

Ad cau. 31.

Num. 38. tum item &c.} Sco. Infr. cau. 51. nu. 96. & seq.

Ad cau. 35.

Nu 5. uers. autore tamen incerto} Scot. Imo est Ouidij, quem uersum sequitur hic, Et quasi nudato suppli cat ense potens.

Ad cau. 38.

Sub nu 6. uers. diuus Thomas eius discipulus.} Scot. Idem di cit infr. cau. 44. sub nu. 33. Sabell. tamen ait fuisse discipulum Alberti Magni.

Ad cau. 41.

Sub nu. 1. uers. quem mansionem uocat Iurisconsultus in l. &c.} Scot. Malè tradunt hoc Doctor.

Ad cau. 44.

Sub nu. 23. uers. ante eum licet nō alleget, ut aliàs semper &c.} Scot. Hæc uerba possunt accipi dupliciter, uno modo, q aliàs semper allegetnisi nunc. Alio mō, q non allegat ut alios semper non alleget: quem-

admodum Ioannes Andreę, nunquam allegat Ol di adum præceptorem suum, a quo multa sumit.

Ad caus. 49.

Sub num. 5. uers. & Aristides Milesius in lib &c. } Scot. Vacant hæc verba, vt pote iam scripta.

Nu. 23. } Scot. vide infr. cau. seq. nu. 2.

Sub num. 16. uers. ubi dicit, quòd hoc uerbum multum defendit assessores &c. } Scot. Quomodo hoc uerum, stante vero modò dicto? vide infr. nu. 17. & duob. seqq.

Sub num 44. uers. non vulgari mortis genere plectendus est, sed ad bestias debet condemnari, ue luti horrenda &c. } Scot. Errauit iste cum multis, credens damnationem ad bestias esse genus mortis, sicut est bestiis obijcere, seu subijcere, ut alibi dixi.

Ad caus. 51.

Sub num. 15. uers. quod dicit Panor. in c. 1, &c. } Scot. Infra sub num. 53.

Sub num. 53 uers. tamen si nuncius &c. } Scot. Supra, sub num. 15.

Sub num. 89. uers. utra tamen opinio sit uerior &c. } Scot. Infra, num. seq. allegat gl. sentientem cum Decio.

Sub num. 96. uers. cum aliis semper hominum exempla &c. } Scot. Supr. caus. 31. nu. 38. & seq.

Scholia Fed. Sc. I.C. &c. In tracta. ipsius Tiraquelli, De retract. consangu.

Ad præfatio.

Vers. Dominio Ducali, siue id sit Mediolani, siue Venetiarum &c. } Scot. Loquitur vt peregrinus.

Vers. de ciuitate Binaschi. } Scot. Non est ciuitas. Loquitur ut alienigena.

Vers. vbi Pergamum corruptè appellat. } Scot. Ita Raph. Comens. corrupte appellat se de Cumis, & alij Cumanum. Debuisset enim dicere de Como, seu melius Comensem.

Nu. 4. statutum Lucanum. } Scot. Debuit dicere Lucēse.

Sub num. 5. retractum uocat a retrahendo, quòd scilicet consanguineus ad se &c. } Scot. Sed sat impropriè secundū Iac. Curt. lib. [illegible] 5. c. 13. ad Viuid. Colleg.

Ad §. 1. Glos. 4.

Vers. sed eius intempestiuam, impudentemque audaciam alacriter retundit Alcia. noster, tum in l. &c. } Scot. Miror q̄ Tiraq. omiserit Alciat. lib. 4. de verb. signif. ubi defendit iureconsultos ab omnibus impressionibus Vallæ. Cuius loci Alciati omissionem penè, seu tacitè imputat huic Zanch. in repet. §. cum ita. l. hæredes mei, ff. ad Trebell. sub nu. 125.

Gloss. 7.

Nu. 92. uers. potes dicere de molendinis, qua instar nauiū &c. } Scot. Talium fuit inuentor Belisarius secundum Bard. in chronolo. vbi de vrbe Roma.

Gloss. 8.

Num. 3. in iure ciuili nusquam reperitur, nisi forte &c. } Scot. Imò reperitur in l. qui cum vno. in fi. parentum, & affinium &c. de re milit.

Gloss. 9.

Sub num. 7. uers. & lib. 5. eiusdem operis &c. } Scot. Et lib. 12. Quid consanguinei Rutuli, quid cætera dicet Italia &c.

Sub nu. ult. uers. uerū potius se canonista ruperint &c. } Sco. Facit Curt. sen. cōs. 78. ubi de lapide Morello. [illegible]

Gloss. 10.

Num. 1. } Scot. vide Comment. in Solin.

Vers. Xenophon quoque &c. } Scot. Infr. col. seq.

Vers. & ante hos Xenophon. } Scot. Sup. col. præced.

Gloss. 11.

Col. 2. uers. quos secuti Manichæi &c. } Scot. vide Cæsarem in Comment. de bello Gallico. ubi de die Germanorum, vel Gallorum.

Gloss. 14.

Sub num. 70. uers. cæteri autem Doctō. } Scot. Qui non improbat, probat.

Sub num. 73. uers. sunt qui hac in re, ita distinguunt, an. f. etc. } Scot. Qui promittit non petere rem, vtrum facit?

Gloss. 20.

Sub num. 12. uers. adulterum, et neque aureum etc. } Scot. Credo legendū, adulteratū, & nequā. vide ipsū Apul.

Vers. sicuti falsa pondera. } Scot. vnde verb. falsò, falsas. l. pen. ff. ad leg. Cor. de falf.

Ad §. 9. Gloss. 2.

Sub num. 1. uers. nam is (ne erres) etc. } Scot. Not. Alber. edidisse Commen. in quędam ca. de regu. iur. in 6.

Ad §. 11. Gloss. 12.

Sub num. 4. uers. alter Azo discipulus Roffr. etc. } Scot. vnde Sabell. in Aenea. appellat primum Azonem, maiorem Azonem.

Vers. approbatam fuisse constitutione Caroli Quinti etc. } Sco. Meminit etiam Cantiun. Instit. de legit. agna. succes. §. si plures sint. cui etiam adaptat textum suum paraphrasticum; tamen in additamento marginali approbat opinionem Bart. & communem, circumscripta Caroli Quinti constitutione. Approbat etiam Azo opinionē, seu pro eadecidit in eius epito. iur. ciuil. vbi Scholia. reprehendit Oldend. de quo infr. Approbat eandem opinio. Azonis Loriot. tracta. de gradib. affini. axio. 34.

Vers. et Card. Florent. qui hanc dicit cōmuniter approbari etc. } Scot. Idem Io. de ligna. cons. 76. nu. 4. inter consi. Brun.

Sub num. 5. uers. Ioannes Oldendorp. in commenta. etc. } Scot. Et in epito. suo success. quæ fit ab intesta. quem reprehendit Scholiastes Hermonup.

Ad §. 26. Gloss. 1.

Sub num. 22. uers. nulla omnino necessitas etc. } Scot. vide Petrum Gregor. in syntag. uni. iur.

Sub num. 24. uers. Dauid autem pestilentiam eligere maluit. } Scot. Aduerte, quia data fuit optio trium, non duorū tm̄. vnde fallitur Tiraq. loquens de duob. tantū.

Sub num. 25. uers. hinc filiorum cædes, et infanda epulæ etc. } Sco. vide miserabile exemplum de Vgobino Comite, & filijs apud Dantem, In inferis.

Sub num. 6. uers. ut pleraq; matres infalicium natorum etc. } Scot. vide Merulā, vbi q͂d Mediolani idē accidit.

Ad §. 35. Glos.

Sub n. 6. uers. ius strictum antiquiores summū ius uocabāt &c. } Sco. Summū ius ēt dr̄ sine prouocatione, apud Liuiū. Decēviris (inquit) summū ius eo anno in ciuitate datū, hoc est sine prouocatione. Cōna. lib. 1. c. 12. Cōmen. iur. ciuil. text. in l. 2. col. 2. ff. de orig. iur.

Sub nu. 9 uers idemq; iuris æquitatem appellat in oratio. &c. } Scot. Pontifex in c. 1. de alie. iud. mut. cau. fac.

Gloss. 2.

Sub num. 3. uers. sed quod pace tanti uiri dixerim. } Sco. Error Io. Ignei.

Gloss. 4.

Gloss. 4.

Sub num.37.verf.asseuerantius firmat.consi.151.etc. } Scot. vbi vide Moder.in add. adde Alex. conf.3.lib.5. vbi Mod.Idem Alex.§.in hac.hic alleg.

Sub num.41.uersi.nec etiam per banc responsionem etc. } Sco. vide ins.seq.versi.ubi hæc ita intelligit.

Sub num.42.verfi.vbi dicit,quòd si ea.l.intelligatur,ut ipso iu re etc. } Scot.Facit Ias.in d.§.in hac.versi.sed aduer te,licet omnes.

Scholia Feder. Scoti. I.C. Ad Tiraquell. titu. de Retract. conuentio.

Ad præfat.

Sub nu.5.uer.sed post tempus aliquod, quod longè deterius est. } Scot.secus videtur in pacto,quòd non possit redi mi,nisi intra festum sancti Martini, aut natiuitatis domini,per ea,quæ ponit Cagnol.l.2.hic alleg.q. 11.versi.videmus tamen plerumque.

Verf.ut alij maiore numero autumant,non solùm eam modicita tem &c. } Scot. inf.§.1.glo.2.sub nu.53.

Ad §.1.Gloss. 2.

Sub num.2.verf.quosdam dicere &c. } Scot.Non refert hic Ancharanum: qui dixit decennium. allegat. inf. num.8.

Sub nu.7.uerf.id latum fuit &c. } Sco. contra Montolonium,& eius fratres fuit iudicatum.

Sub nu.48.uersi.talis promissio renendendi. } Scot.inf.eo.in fi.inf.nu.102.

Sub nu.51.uersi.quando,vt cecinit Verg.Omnia fert ætas &c. } Scot.Non faciunt ad rem hi versus.

Glos. 3.

Sub nu.2.uersi.Cagno.in repet.l.3.col.6.num.8.not. } Scot. Male Cagnollum allegat Tiraquel.hic.est Ruin. nona q.

Verf.vide etiam Socin qui in hoc casu certam quandam differen tiam facit,cum venditioni appositum est &c. } Scot.& statutum nostrum de promissione venden. & retraden.loquitur,quando pretium est certum.

Glos. 7.

Sub num.12.uersi. } Scot. versi. qui ita dicit habere cōmunem opinio.versi.qui tamen Raph.Cōm.incli nat in contrarium.

Versi.Alex.consi.232.&c. } Scot. Melius allegat inf.eo. ti.§.3.in prin.

Nu.14.uersi.illud tantum hic dixerim,quòd si &c. }Scot.Fer ret.l.iurisgentium.§.adeo.ff.de pact.considerat,quod contractus sint natura sua resolutiui verbis non perpensis.

Versi. qui & id dicit procedere in quibusdam alijs pactis &c. } qui tamen dicit communem opinionem esse in contrarium.

Num.16.licet plerisque uideatur &c. } Scot. Facit Ferret. de quo sup.nu.14.

Verf.qui banc e diuerso dicit esse communem,Alex.&c. } Sco. Idem testatur, scilicet, de communi opinio.Comens.in d.l.1.ff.de donat. vbi dicit ita tenendum, licet ipse non teneat:quem vide.

Sub nu.17.uersi si ea pacta legis commissoriæ &c. sed obliquis, uel etiam dubijs &c. } Scot. contra sentit Ferret. vbi sup.ponderans naturam, non verba contractuū. Quæ verò Tiraq.vocat verba dubia,Doct.appellant verba communia.

Ad §.3. Glo. 1.& vnic.

Sub num.1 uersi.quæ de hac re scribit Alex.consi.&c. } Scot. Malè allegat sup.§.1.glos.7.sub num.12.ad fi.

Num.7. } Scot.Ad impediendam alienationem, videtur necessaria specialis hypotheca, cum pacto de non alienando:ad transferendum verò,cū sua causa sufficit generalis.

Sub num. 13.uersi. & hoc quoque sequitur, & dicit sing.Hieron.Cagnol.in repet.l. 2. &c. } Scot. Reperio tractari hanc q.per Cagnol.in 75.q.nec ita eum loqui.Ita quòd nec loco hic citato, nec modo hic relato, deciditur ab illo præsens quæstio.

Sub nu. 22.uersi.& tunc aut pactum &c. } Scot. Facit inf. §.6.glos. 1. sub numero 4.ibi,nam apud Turronenses.

Ad §.6. Glos. 1.

Sub num.4.uersi.nam apud Turonenses &c. } Sco.vide sup. §.3.sub nu.22.

Ad §.7. Glos. 1.

Sub num.3.verfi.nec satis esse, ut sint necessaria, nisi & vtiles sint &c. } Scot.Ergò possunt esse necessariæ,& nō vtiles.cogita.Loriot.in l.fructus.versi.impensæ vti les. ff. de regul. iur. dicit necessarias etiam vtiles esse.

Sub num.16 uersi.etiam formam agri mutando. } Scot.Non dicitur mutari forma per vineæ institutionem. l. quid tamen.ff.quib.mod.vsusfruct.amitta.

Ad fi.

Sub num.102 uersi.e andem promissionem intelligi factam sub tacita &c. } Scot.sup.eo.§.1.glo.2.nu.48.

Sub num.106.uersi.Corn.uir profectò optimi. & rectissimi iudicij, & animi, quantum ex scriptis eius elicere possumus. } Scot.Laudat Corneum, quem vituperat Zanch. in repet.l.hæredes mei.§.cum ita.ff. ad Treb.

Sub nu.123.uersi. sed hac non est ea hypotheca, siue pignus de quo hic quærimus. } Scot. & tamen Cæpol.pro hoc allegat,& malè: quia illi loquuntur,vt ait hic Tiraquell.

Scholia eiusdem, ad Tiraquell.in leges connubiales.

Ad leg.1.connub.

Glos.1 sub nu.6. uersi.quem locum,& alia &c.quispiam in sua Topica &c. } Scot.Cantiuncula taxatur.

Versi.qui libellum illum nostrum &c. } Scot. Huius operis prima editio facta fuit anno.1513.secūda. 1516. tertia.1524.quarta.1546.quinta.1554.

Ad leg. 2.

Sub num. 14.uersi. formam vocabat [illegible], idest ebur neum detrimentum. } Sco.vt fortè Zamia sit detrimētum apud Plaut.

Ad leg. 3.

Sub nu.34.verfi.qui etsi piè facit, quod legum parentem, immo verò Deum tueatur &c. } Scot.No. Vlpianum legum parentem,immo verò Deum.

Nu.43.in suo Alcurano,siue Alfurcano &c. } Scot. appellat Alchoranum.inf.l.15.sub nu.109.

Sub nu. 70.Mnesilochus socer Euripidis &c. } Scot. Euripides habuit vxorem.

Versi.ornauit,atque ducem elegit &c.ad magnam gloriam enexerunt. } Scot. solæcismus.

Ad

Ad leg. 5.

Sub num. 18 uersi. sine vlla animi læsura.} Scot. idest læsione, seu offensa.

Ad leg. 6.

Sub nu. 37 uersi. Salomonem, & Achaz reges &c.} Sco. vide inf. l. 17. num. 8.

Ad leg. 7.

Sub num. 52. uersi. nota est autem illa historia cuiuspiam proconsulis &c.} Sco. Refertur de Augusto a Suetonio in Augusto.

Ad leg. 9.

Sub nu. 47. uersi cum Samsonis vxor &c.} Sco. Sabell. li. 3. exemplo. c. 5.

Sub nu 97. versi. idem quoque Philænis &c.} Scot. Vergil. in Priap. Quæ tot figuris, quot Philęnis enarrat, Non inuentis pruriginosa discedit.

Nu. 117. maximè autem virgines feruntur prona esse &c.} Scot. Hinc dici potest maius cæcigeno quàm alij cæco esse videndi desiderium.

Sub nu. 131. versi cruciati vnius parentes &c.} Sco. cruciati, idest, crucifixi, seu cruce affecti.

Ad leg. 11.

Sub num. 10. uersi. fames namque, & bilis nasum conciunt.} Scot. erratum: igitur scribendum, fames, & mora bilem in nasum conciunt, ex Plauto.

Sub nu. 28. vers. existimauit ergò Decius, fœminas nō esse &c.} Scot. vide infra. in elench. verb. Accursij. charta sequen.

Verb. Hyptachia. De hac lege in primo lib. Græcorum epigramm. vbi eius laudatur sapientia a Silētiario poeta carmine Iambico. Const. Land.

Verb. Maria, quę cum fratre suo Moyse prima omnium carmen hexametrum &c.} Scot. vide inf. verb. Phanotea.

Verb. Marsepia. vers. quicquid Marsepia dixit.} Scot. Legitur apud Tibullum in codicibus quos vidi, Marpesia.

Verb. Theano, item alia &c.} Scot. Aliam Vergilius nominat Amyci vxorem lib. 10. Aeneid. quæ peperit Minanta, qua nocte Parim Hecuba, diuersis licet fatis.

Ad leg. 13.

Sub num. 6. uersi Placentini quoque ex statuto non adulterium modo &c.} Sco. Bald. errauit, & Tiraquell. hic post eum.

Nu. 35. versi. præter Tertiam Aemyliam &c.} Scot. Adde, Olympiadem, de qua inf. l. seq. nu. 8.

Sub nu. 36. uersi. tum item, vt se vlciscatur &c.} Scot. suprà sub nu. 31.

Ad leg. 15.

Sub num. 1. vers. Quod item scribit Iacobus Ci. episcopus &c.} Scot. Boer. in decis. q. 317. inf. sub nu. 92.

Num. 5. cæterum hac in re &c.} Scot. coitus quibusdam incitatur plagis, ac vulneribus, seu sanguine flagellis expresso. Pic. lib. contra astrolog.

Sub num. 8. versi. Solomon quamuis vnius solum, & quinquaginta annorum esset, tum e vita decessit &c.} Scot. Imò vixit annos 94. secundum Iosephum lib. antiq. Iudaic. vide sup. l. 6. nu. 37.

Sub nu. 109. uersi in suo Alchorano.} Scot. sup. Alcurano. Alfurcano. l. 3. sub nu. 43. inf. sub num. 128. Alcoranum.

Sub nu. 128. versi. in suum Alcoranum &c.} Scot. vide suprà sub nu. 109. vbi scribit Alchoranum. & l. 3. sub nu. 43. Alcurano, vel Alfurcanio.

Ad Clos. 5 in text. contracter.

Sub nu. 21. ver. nam & alibi Homerus ipse, scilicet li. 24. &c.} Scot. Bene cadauer est insensibilis terra: sed viuū corpus est terra sensibilis.

Scholia Fed. Scot. I. C. In practicam crimin. Carrerij.

Ad l. obseruare curabis, quę est. 2. C. quo. appell. non recip.

Sub num. 109. versi. qua autem sint indicia sufficientia &c.} Scot. vnde indicium somnij hospitis, quod secuti sunt Areopagitæ ad capturam, vt tradit Cic. lib. 1. de diuin.

Sub num. 120. versi. dum quidam esset innocens, et duceretur ante aulam, vbi erat corda, cecidit etc.} Sco. Facit Steuc. in enarr. in Iob. c. 41. Neuiz. in syl. nupt. char. 99. col. 4. in fi.

Sub nu. 122. versi. & quid si primo totus inculpat &c.} Scot. in testibus videtur requiri, in socio criminis non, quia in se etiam torquetur. Vide Moder. in tracta. de indic. & tortu. q. de dicto socij criminis. Grammat. consi. 35. Marsil. consi. 22. sub nume. 18. iunc. uersi. præterea & alia, sup. colum. 2. in d. consi. ubi, quòd differt socius a teste: & quòd socius potest esse vt accusator, & testis.

Versi. an exculpatio socij criminis &c.} Scot. vide infrà sub num. 159.

Sub num. 159. uersi. quid autem in exculpatione socij criminis &c.} Scot. sup. sub nu. 122.

Sub num. 180. versi. tamen communiter tenetur vt sup. nisi in casibus exceptuatis &c.} Scot. Gandinus dicit de iure non torqueri, secus de consuetudine, vt alibi retuli, & sup. hac col. habes.

Scholia in eundem ad Tract. de homicid.

1. §.} Scot. malè. Debuit enim dici, princip.

2. §.} Male. Debuit enim dici. 1. §.

3. §.} Scot. Male. Debuit enim dici, 2. §.

4. §.} Scot. Malè. Debuit enim dici, 3. §.

Sub num. 22. uersi. quod stante periculo non timentur &c.} Scot. inf. sub nu. 36.

Sub nu. 36. uersi. dicunt quòd locum habet d. c. &c.} Scot. suprà sub nu. 22.

5. §.} Scot. malè. Debuit enim dici. 4. §.

6. §.} Scot. malè. Debuit enim dici, 5. §.

Sub num. 265. uersi. pariter punitur abutens fœmina, sicut masculo.} Scot. contrarium per Alciat. in Parerg.

Sub num. 315. uersi. dixit teneri de raptu pœna capitis &c.} Scot. videtur contra suprà. columna tertia, uersic. nisi concurrat.

Sub num. 327. versi. magis creditur duob. medicis &c.} Sco. videtur contra int. sub nu. 333.

Sub num. 333. uersi. dic quòd cum plures sunt numero &c.} Scot. videtur contra sup. col. 4. uersi. magis creditur duobus &c.

Scholia in eundem ad Tract. de heret.

Sub nu. 159. uersi. non punitur vt verè relapsus &c.} Scot. si

erat

erat leuiter suspectus. Sed si grauiter, secus, c. accusatus. inf. alleg. in prin.

Vers. bene tamen talibus non dico relapsis, imponitur &c. } Scot glos. non intelligit de relapsis, & male, vt ibi addidi in margine. capit. ad abolendam. verb. audientia.

Scholia Fed. Scot. I. C. &c. In lexicon iuris ciuilis, autore Spiegelio.

Verb. acceptum ferre, est acceptum habere &c. } Scot. facere acceptum, l. 3. in prin. ff. de leg. 3.

Verb. accipere iudicium dicitur, tam qui agit &c. } Scot. secundum Hotoman. in comment. uerbo. iur. est petere a prætore dari in eam rē iudices, de qua mouetur controuersia. l. 2. §. 1. si ex noxal. cau. aga.

Scot. Inter verb. Actio Fauiana &c. & verb. Actiones forenses &c. adde, Actio fiduciaria. de qua infrà verb. fiducia 2. in fi.

Verb. Actus, seruitus est &c. } Scot. vide pulchrè Hotoma. in Commenta. uerb. iu. hoc uerbo.

Verb. Adoptiuis, ex adoptato &c. } Scot. Hotoma. legit, adoptatiuis, in Commenta. verb. iur. verb. adoptatitius.

Scot. Inter verborum, Aduentitia necessitas &c. & verb. Aduentitium peculium, adde.

Aduentitij casus. l. 6. qui, & a quib.

Scot. Inter verb. Aduersarius, & verb. Aduerso casu laborare &c. adde, Aduersione, suprà verb. Auersione.

Verb. Aes alienum, quod alijs &c. } Scot. Aes suum, quod alij debent. Iurisconsultus tamen dixit, es alienum meum, idest, debita mea, in l. stichum. §. 1. ff. de statuliber.

Scot. Inter verb. Aetas naturalis, & verb. ætatis flexus, adde.

Aetas sua, idest, legitima, seu excedens annos. 25. l. ex duobus. ff. de negot. gest.

Verb. Album, tabula erat &c. Vide prætores. } Scot. & tabula gypsata.

Verb. Album prætoris, in quo &c. } Scot. vide, Tabula gypsata.

Scot. inter verb. Aliter, & verb. Allecti &c. adde,

Alius, non semper similitudinē notat, vt in illo, Christus cruci suffixus est, cumq; eo duo latrones alij. Sic apud Homer. Odyss. lib. 19. Penelope sic dicēs ascendit superiora splendida, Non sola: cum ea & famulæ ibant aliæ. Tiraq. ponit hunc versum. l. connub. 10. sub nu. 24.

Verb. Alternis diebus &c. est autem elegantius, quàm alternatis. } Scot. Tamen hanc dictionem habes in l. quę sub conditione. ff. de cond. inst. ubi dicitur alterna ta conditio, idest, disiunctiua.

Verb. Ambulatoria voluntas &c. } Scot. Apud Papinianum ambulatoria cōditio. l. seruus si hæredi. ff. de statulib.

Verb. Annona, pro pane capitur &c. } Scot. de annonis vide Neem. seu Esd. 2. c. 5.

Verb. Annona item, non tantum ad fruges, sed etiam ad obsonia refertur &c. } Scot. immo vinum est annona, l. iubemus. 1. C. de erog. mil. anno. vbi glo. li. 12.

Verb. Archiua. } Scot. Archia mauult Budæ. in annot. in Pandectas.

Scot. Inter verb. Arenariæ, & verb. Argentarius, adde.

Arestum, placitum, decretum, dogma, Græcum est verbum. vide inf. verb. placitum. Habes. inf. verb. Arrestare, pro inijcere manum.

Verb. Assem, librã, & pondo &c. volusius Metianus, cuius &c. } Scot. Non volusij Metiani libellum nuper prodijsse de assis distributione, notis, & vocabulis.

Verb. Assignare libertum. } Scot. de verbo assignare, Ias. l. si fundum per fideicommissum, columna 2. ff. de lega. 1.

Verb. Augusti dicuntur qui nunc regnant &c. } Scot. Tamē etiam filij vocantur Augusti viuente patre. 63. dist. c. Adrianus. vbi glos.

Verb. autoritas. } Scot. vide Conna. lib. comment. verb. iur. ciuil. c. 15. vbi quod autoritas dicitur opinio, & iudicium eius, qui supremam habet aliqua in re potestatem. Cæl. ad Cicer. autoritates perscriptas senatus vocat, quæ senatus autoritate facta fuerāt, & probata.

Verb. Azonis opinio maxima &c. } Scot. Iste professus est in Montepessulano, si vera loquitur add. ad Dyn. in fi. præfatio. de reg. iur. in 6. dicens ipsum fecisse summas super tribus libris Codicis, & super Institutio.

Verb. Bartolus à Saxoferato &c. } Scot. vide Iaso. in l. quidam cum filium. ff. de verb. obl. ipse meminit sui, in l. 1. § ult. ff. de do. præleg.

Vers. ætatis verò 50. } Scot. Aliqui 46. Tyndar. in trac. de testib.

Verb. belua inde dicta &c. } Scot. Aliter Calep. quem vide inf. verb. bestia.

Verb. bestia. } Scot. sup. verb. beluæ.

Verb. blandiri sibi &c. } Scot. l. blanditus. C. de fideiuss. l. si. C. de assess.

Verb. Bonis cedere. } Scot. inf. cedere bonis.

Verb. Carina infima trabs, qua nauis fundatur &c. } Scot. De ætymologia habes gloss. in l. Minutius. ff. de rei. vendic.

Verb. Carpsarij, quemadmodum restituit ex Tuscis Pandectis Haloander &c. } Scot. Immo Pandectæ Tuscæ, & Haloandrinæ habent capsarij.

Verb. cautela, a cautus. hęc vox &c. } Sco. Immo & Caius ea vtitur, in l. si plures, ff. depos. Pomponius in l. quamuis. ff. de pign. act. Vlpianus in l. si defunctus. in fi. ff. de procur. quarum legum si fuisset memor Alciat. in Prætermiss. non citasset Ammian. Marcell. tantum ad probandum hanc vocem omnino barbaram non esse.

Verb. clarius face meridiana &c. } Scot. Meridie liquere, vel lucere. Cic. episto. ad Attic. lib. 3.

Verb. Cloaca. vers. inde cloacarius, qui cloacę &c. Vlpianus de vsufructu. l. si pendentes. §. si quid cloacarij &c. } Scot. Hæc allegatio pro dicto hic, haud est bona. Sed conuenit inf. verb. cloacarium.

Verb. cloacarium, quod reipublicę &c. } Scot. conuenit allegatio. §. si quid cloacarij, posita suprà ver. cloaca.

Verb. Colonia ciuitas est &c. versi. interdum agricolationis locus &c. } Scot. vide l. Seia, § prædia. ff. de fun. instr. & inf. verb. Coloniam.

Verb. Coloniam, agrum &c. } Scot. d. §. prædia.

Scot. Inter verb. Comitatus is dicitur locus &c. & verb. Comitium locus est &c. adde.

Comi-

Comitissæ Flandrensis fit mentio in c.dilecto, de testib. Idericus Comes Names circa annum d. c. lvij. Innominatus autor de orig.barbar. lib. 6. qui talia scripsit. Nec pertinent ad originem defunctorum Comitum locorum. Vide paulo post de alio Comite. DCCxij.

Verb commodatum, versi commodatum solum in mobilibus reperitur. Sco.contra l.1.ff.commo. suprà verb. cõmodare.

Scot. Inter verb.conscientia,& verb. conscriptæ, adde.

Conscius criminis qui ipse admisit, vel admitti consensit, non qui aliàs interfuit, vel sciuit. Vide Conna.lib. ... Commenta.iur.ciuil.c.16.

Corpora, factiones, sectiones &c. versi corpus Imperij, pro illa orbis parte, quæ subiacet Imperio Romæ. Tacitus posuit. Scot.Apud Verg.corpus regni, Toto certatum est corpore regni.

Versi, sic fortè nõ absurdè corpus legum, vulgò appellatur &c. Scot. vide l.un.in prin.C.de rei uxo.actio.

Verb.cruciarij, qui tollun tur in crucem &c. vers.Furca tunc nõ erat, vt hodie, peculiare furum supplicium &c. Sco.Quia non occiditur fur iure Roma.

Verb.culcitra generali nomine vocari &c.l.3 de suppel.leg.culcitra, toralia &c. Scot.In Fradineo Codice legitur culcitæ,& in Florentino: in Haloandrino autem, culcitræ.

Verb. curia, a cura &c. versi. illi enim in curijs familiarum, ita res diuinas &c. sic nostra ætate curiam dicimus Pontificis &c. Scot.Ioan.Andr.c.1.de sta.regul.lib.6.ponit hos versus, Curia curarum genitrix, nutrixque malorum, Ignotis notos, inhonestis æquat honestos. vbi dicit curiam pen. longa, significare meretricem, dans versum, Curia ius curat, meretrix est dicta Curia. Quod est ridiculum.

Verb.digamus, idem qui & bigamus &c. Scot. Nota hic Neuizanum dici prodigiosum allegatorem.

Verb Digestorum liber. Scot. Male de opere habente multos libros. Valla. Quamquam reperi etiã apud elegantes, quandoque non obseruatum.

Verb. Diuisio est vel totius &c. Scot.est diuisio compendiaria infinitæ materiæ comprehensio. Theoph. Inst.de re.diuis.in prin.

Verb. Ducatus, pro regione cui Dux dominatur &c. versi extat exemplum huius significationis &c. Scot.Imò ibi accipitur pro præfecturis militaribus. Dic igitur extare exemplum huius significationis apud Strabonem, Cillus, inquit, Dux locorum. De his alibi dixi.

Scot. Inter verb. Duces partium,& verb. Ducum originem, adde.

Ducianus, nam, num, a duce, Iustinia. l. si quando. C. de appella. vtitur hoc adiectiuo. Vulgo, Ducalis. le. elegantiores Ducarius, ria, rium, & Sabell. & alij.

Verb. Duodecim, loquendi compendio &c. Scot. sic ego citans Iacobum, dixi, Iacobus vnus e duodecim, scilicet apostolis.

Verb. ecclesia, Græcis est &c. Scot. Descriptio ecclesiæ traditur ab Archidiacono, in cap. fundamenta. de elect. in 6.

Verb. emptor non solum &c. Scot. Emere, pro accipere dicebant antiqui. Calep.verb.redimo.

Verb. equites cur dici &c. Scot. vide ridiculè lapsum l.si quis in conscribẽdo.col.2.in prin.C. de pact. vbi quòd equites vrbis Romæ ab æquitate: ò plumbeum hominem.

Verb. esse in uita est inter superstites &c. Scot. Tibull. siue ero, seu fuero, idest, siue viuam, siue non.

Verb. exterminare est, quod not &c. Scot. est verbum Cicer.

Verb. extra pro præter, in l. &c. Sco.& in rubr.de curato. furios.

Verb. ex virili sexu, seu per virilem &c. non enim per lineam descendit nisi &c. Sco. Alciat. l. cognoscere, §. ult. ff. de verb. signifi. vide Paul. Castren. cons. 190. Nouiter reuocatur in dubium. lib. 1.

Verb feria, sunt dies &c. Scot. Nota profestos dies appellari communes, in l.2.C.de statu.& imag.

Verb. ferre sententiam iudicis est, senatorum. &c. sed & iudicis, l.qualem, ff.de arbitr.

Verb. firmè respondere, hoc est &c. Scot. Habes Firmam nomen proprium ancillæ in l.3.C.si mancip. ita sue.alie.

Verb. Flagrum, idem quod &c. virga qua cædi consueuerunt seruis, sicut liberi fustibus, l. Pedius &c. Scot. Grauior ergo flagellatio, quàm fustuarium.

Scot. Inter uerb. flauij,& verb. floret, adde.

Flauus equus. Sco. Specul.§.1.in prin.de loca. vbi Ioã. Andr. qui dicit, vel albus, vel rubeus, vel ex vtroq; mixtus, qui dicitur blundus. Apud nos dicitur baius, quasi blauus: quod propinquat Latino, mutata particula fla, in bla.

Verb. Fluxa uestimenta, amplissima &c. Scot. Lucan. fluxa virorum vestimenta vides.

Verb fratrem dici &c. Cicero fratrem pro sororis marito vsurpauit, pro domo sua, & de Respons. Auspicum. Et hodiè fratres dici videmus eos, quorum alterius sororem &c. Scot. vulgò dicuntur cognati.

Verb fræuare, trãslatè &c si quid & in illis, & alijs meis &c. Scot. Hic habes protestationem autoris contra hæreses.

Verb. Gemoniæ scalæ &c. uersi. quod supplicij genus, sublatis christianorum persecutionibus &c. Scot. Immo etiam antè sublatas eas, vt probat l. si diutino, §.1.ff.de pœn.

Verb. Genij dicti &c. uersi. Tametsi Vlp. in tra sta. de iureiuran. Genij nomine nec verum deum &c. cum idem ipse uera pietatis cultum adeo infestatus sit &c. Scot. Quod Vlp. fuerit asper christianis non credit Cagno. l. 1. in prin.ff.de regu.iur. Lactan.lib.1.diuin.Inst. vbi tantùm ponit nomẽ Domitij, testis est eius, quod scribit Ruril.

Verb gerere, pro facere, Iurisconf. &c. Scot. sed malè: nã ibi subauditur, tutelam.

Verb. glos. uxor fratris est, l. non facile &c. Scot. Imò lex dicit, viri soror, Calepin. quidem dicit, atque item fratris vxor: sed nihil allegat. Auson. Andromachæ glos, idest, Polixena soror Hæctoris viri Andromachæ.

Verb Hippagius, Alcia. idem &c. Sco. vulgò dicitur puer affecla.

Scot. Inter verb. Honorarium ius, & verb. Honorati, adde.

Honorarius tutor, idest nominatus honoris causa. l. quod si forte, §.1.ff.de solut.

Verb.

Verb. id genus, hoc genus &c. } Scot. hoc genus rarior locutio. Lucret. lib. 5. vide Bud. in Comment. ling. Græ.

Scot. inter verb. illustrare, & verb. illustre, adde. Illustratus, tus, tui, sicut perfectissimatus, legitur in l. properandum. § si autem vtroque. C. de iud.

Verb. Imperator, pater patriæ &c. versi. in quem nimis maledicè quidam Floridus genuinum infixit &c. } Scot. Franc. Florid. vt mordacè. Is scripsit in iure, vt in reperto. libr. iur. Ziletti.

Versi. semper prudentes viri illorum hominum amicitiam vitandam &c. } *qui omnes vituperarent &c. neminem ita laudarent, quin aliquam &c.* } Scot. sic Iouius in elogijs.

Verb. Inatrices duorum fratrum vxores &c versi. sororis autem meæ maritus &c. } Scot. vnde lex ait, vxoris frater. l. si super. C. de transact. vbi malè is dicitur esse leuir ab Accursio, quem ibi Alciat. damnat.

Verb. Incæduum, quod non cæditur. } Scot. Nemus incæduum, lucus incæduus, sylua incædua, & incidua. Ouid.

Verb. In capita, in singulos &c. versi. sic Azo &c. cuius sententiam discipulus, vt in glossis probauit, ita in Responsis, seu consilijs &c. } Scot. vide Tiraq. tit. de Retract. consang. §. 1. glo. 12. num. 3. & seq. ad fi.

Verb. inconsultus, & cum a quo &c. & cum qui cum quæreret consilium. } Scot. Vergil. 3. Aeneid. Inconsulti abeunt: sedemque odere Sybillæ.

Verb. Indicium profiteri, vltro sese, consortesque criminis &c. } Scot. inf. verb. indicium, vbi perperam.

Verb. infortunij nomen &c. Imperator, qui in Authen. &c. } Scot. hoc leue, quia Authentica sunt Græcè scripta. vnde est verbum interpretis, nō Imperatoris.

Verb. Interdicti etymum &c. } (inter duos) Scot. sic inter trimentum: quia inter duos factum. Bud. in annot. Calep. verb. detrimentum, & verb. intertrimentū, simpliciter vult accipi. vide inf. verb. intertritura, apud eundem.

Verb. Iudicium profiteri, est vltro &c. } Scot. errat Spieg. quia est indicium profiteri: & malè hic autor legit iudicium.

Verb. iumenta, a iungendo &c. versi. boues verò armenta potius &c. Scot. l. boues, ff. de verb. sign.

Scot. Inter verb. lata fuga, & verb. laterani, adde. Latè, aduerbium notæ significationis. Tamen in l. qui duo ff. de seruit. rustic. præd. ponitur pro per, seu in latitudinem, circa eam aquam latè pedes decem.

Verb. leges condere &c. versi. ab eorum responso &c. } Scot. In meo codice magno, legitur responsis, & in paruo. In magno autem legitur, permissum erat iura condere, in paruo, de iure respondere. inf. responsa prudentum. sup. uerb. edicta.

Verb. legitima hominis ætas &c. } Scot. Dicitur etiam sua ætas, l. ex duobus. ff. de negot. gest.

Verb. legitimum, quod secundum &c. } Scot. Iustin. dixit legitimam artem, & scientiam, legalem scientiam.

Scot. inter uerb. leuiter, & uerb. lex, adde.

Lex articularis, ab Hippocrate in libro de articulis appellatur consuetudo medicorum luxationum.

Verb. lex, generale nomen est &c.

Versi. infra legem naturæ, & latam: lata iterum &c. } Scot. lata idest, prolata scripta. inf. lex lata.

Verb. lex, mens est &c. } Scot. inf. lex est mens &c.

Verb. lex est mens. } Scot. suprà lex, mens est &c. Paul. Manut. scripsit de legibus Romanorum. Io. Vldericus Zasius scripsit catalogum legum antiquarū. Conradus Lycosthenes scripsit libellum de legibus Romanorum, vt ipsemet testatur in commentar. in C. Plin. de viris illustribus, pag. 536. impress. Basil. Philelphus quoque hoc fecit.

Verb. Lex Horatia Horatius Tarratię vestali &c. ut una omnium feminarum testabilis esset. } Scot. ergò mulieres non poterant testari.

Scot. Inter verb. lex lectoria, & verb. lex Licinia, adde.

Lex leuistica. Vide inscriptiones Haloandr. seu vnā e duabus. l. 4. ff. de inoff. testam. & quære, quænam lex esset.

Scot. Inter verb. Lex Manlia, & verb. lex naturæ, adde.

Lex Mēnia, ne filij parētib. in obitu oculos sigillarēt. vide Crinit. lib. 18. de honest. discipl. c. 12. Fragm. vete. poet. Henri. Stepha. pag. 323. In eadem lege scriptum erat, Exercebam ambulando, vt siti caperet ad cænam veniret guttur. excitat enim sitim ambulatio. Vide Mercurial. lib. 3. c. 2. in fin. de arte Gymnā.

Sco. Inter ver. lex Papyria, & verb. lex Petilia; adde.

Lex Pesulania de cane. } Scot. Huius legis meminit Iul. Paul. lib. 1. sentent.

Scot. Inter verb. lex Petilia, & verb. lex Plotia, adde. Lex Petronia. Labolitionem, C. de adultel.

Scot. Inter verbum, lex Pompeia, & verb. lex Publia, adde.

Lex Pompeia de parricidijs. Romulus nihil sanxit: quia non credidit casurum in quenquam tantum Scælus. Plutarch. Idem Cic. de Solo. in oratio. pro Sext. Roscio Ameri. Luca. ora parentis, Quis lacerer: nimiaque probet spectantibus ira, Quem iugulat non esse patrem. Vide Herod. lib. 1. vbi loquitur de Persis.

Verb. Lex Scatinia. P. Scatinius &c. } Scot. Io. Vld. in catalogo legum antiquarum, dicit in agentes, & patiētes latam fuisse. Alicubi legi scantinia. Hic scatinius autor huius legis fuit Aricinus: vt apparet ex tertio Philip. Cic.

Scot. Inter verb. lex Sempronia, & verb. Lex Sulpitia, adde.

Lex Senatus Romani, qua cauebatur, neminē christianum dimitti absque negatione, qui protractus fuisset ad Senatus iudicia. Hieronym. in Catalog. scripto. ecclesiasti verb. Apollonius Romanæ vrbis senator &c.

Scot. Inter verb. lex volumnia, & verb. libella, adde, Lex viaria. Cæl. apud Cic. lib. 8. episto. Famili. vt vocant, seu ad diuersos.

Verb. Liber pro certa &c. versi. usurpasse librum, pro inuentario. } Sco. vide l. si ego, §. planè. ff. de iu. dot. vbi liber, vel libellus pro inuetario.

Verb. litem sub iudice esse &c. } Scot. ex Horatio, Grammatici certant, & adhuc sub iudice lis est.

Verb. Memoria est, Cicero inquit &c. } Scot. Arret. l. qui patri, ff. de acquir. hæred. Qui confidunt inquit, memoriæ, in hac male dicta scientia, sæpè, & sæpius decipiuntur. Refert Præuedell. trac. de peste. rubr. de contrac. c. 25.

Verb.

Verb. Miles, si pagano &c. uers. Hodie uerò, quamquam &c. Scot. infra uerb. milites per quos. uersicul. Hodie verò.

Verb. milites per quos, vers. Hodie uero. Scot. sup. verb. miles si pagano. versi. hodie verò.

Scot. inter verb. militiæ imaginariæ, & verb. milliarium, adde.

Militia, idest, reditus, vt præbendorum, l. creditor. §. inter emptorem. ff. de act. empt. vbi gloss. de militijs. Bud. Alciat. Conna. & alij multi tractauerũt.

Verb. Moderuus, reproba uox est. At idoneè in eandem &c. Scot. nouus. Terent. in prolo. Eunuch. Quæ vete res factitarunt, si faciant noui.

Verb. Molæ multiplices fuit, puta &c. uers. molas aquarias. Scot. vide Hermonopolum. Scito autem, quòd sunt etiam ventariæ: quarum fit mentio in cap. ex transmissa. de decim. sic Ixionei vento rota voluitur orbis apud inferos, secundum poetas.

Vers. Momentaria, seu momentanea &c. Scot. Hoc est contrà differentiam Calepini inter momentariũ, & momentaneum. Vult enim momentarium esse quod fit in momento: momentaneum, quod momento durat. quæ differentia reprobatur per tit. hic alleg. C. si de moment. iunc. l. ult. C. qui leg. perso. l. momentariæ. C. vnde vi.

Scot. inter verb. momento fieri, & verb. momentum significat &c. adde.

Momentum pro die. l. omnes. C. de fer. glos. l. sicut. §. idem Papinianus. ff. quib. mod. vsusfr. amitt.

Verb. Muliercula, & pro impudica &c. Scot. Aliquando simpliciter apud Cic. & Lucret.

Verb. Negaciatio, mercaturam significat &c. Scot. Hilariõ monachus Benedictionus Classis Cassinẽsis, li. 2. de latissimo auaritiæ dominatu. c. 7. Est, inquit, negociatio (vt a definitione eius incipiam) humanũ exercitium, pro hominum vtilitate introductum commodandarum inter se rerum.

Scot. Verb. Nepotes, oẽs posteri &c. vers. Appellant etiã consumptores a Nepa, quæ, vt ait Plinius, deuorat omnes filios suos, vno excepto. Fuit ergò Nepa Turcus Imperans tempore Neuizani, qui primo excepto, reliquos filios interimi iussit, vt cũ in regno pacifico relinqueret. Neuiz. in syl. nupt. ebar. 4. col. 2. in antiq.

Vers. Nisi, dictio exceptiua &c. uers. item quibus in locis, in si non resoluatur. Scot. l. sancimus. §. alias. C. de donationib.

Verb. abambulare, est aduersus alios ambulare &c. Scot. Vergil. Aut gregibus nocturnus obambulat.

Verb Ocloni scrupuli pro acta scrupuli. Scot. Vergil. in carmine, vir bonus, & sapiens &c.

Verb. ariundus, vulgò est &c. uers. sed peritiares, Alciatus inquit, oriundum non esse, qui ipse natus sit &c. Scot. Imò l. de iure, l. assumptio. ff. ad municip. l. relegatorũ, §. interdicere. & §. sequẽ. ff. de interd. & releg. dixi alibi.

Vers. pactum conuentum quod & vulgo vestitum uocant. oppo nitur pacta nudo, uelut ab omni iuris solemnitate destituto. Huius exempla ponere difficile esse &c. Scot. vide Loriot. tract. de pact. axio. 24. & axio. 51. & sequen. & Coras. l. l. pacta conuenta. ff. de contrah. empt. post libell. e pistolic. quæstio.

Verb. parochus, qui peregrinis salem &c. uers. parochias appellatas esse censet. Scot. Apud Bud. in meo codice legitur, parœcias.

Verb. partus sexto mense &c. vers. Labitur Accursius dicens, iustum partum à septimo vsque ad decimum mensem finiri, & non vltra nasci. In quem errorem lapsi omnes uidentur, teste Salomõ. &c. Scot. vide. l. 12. tab. Euripiden in Auge. Quæ soles trecẽtos te gestaui fili sub Zona. Stobæ refert sermo. 78. tom. 2.

Verb. Pedagium, & Guidagium &c. Scot. vide sup. uerb. Embateutici iuris.

Verb. Pedem in fouea habere &c. Scot. Errat cum cæteris.

Verb. Pittacium pro modica panno &c. Scot. interpres Galeni vtitur in hac significatione verbo plaga, & plagula. vulgò petia, seu peza. Appellatur etiã pannus. Horat. Assuitur pannus.

Verb. pœna capitalis &c. vers. pœna talionis, vt Aristoteles quoque probat. Scot. vide Aristotel. ne hic te decipiat.

Verb. præcingimus vestimenta, accingimus arma &c. Scot. Tamen Ouid. ait, & latro, & cautus præcingitur ense viator.

Verb. præcisè, non est quod vulgò putant, disertè &c. Scot. Immo Cicer. præcisè negare, idest, disertè, & apertè.

Scot. inter verb. prædicamentum, & verb. prædones, adde.

Scot. Verb. præditus, ta, tũ. c. 2. de offi. & potesta. ind. delega. lib. 6. vbi glos. exponit, nec benè: quia secundum eam acciperetur tantùm in bonam partem: cum tamen accipiatur etiam in malam apud Cicero. & alios.

Verb. pterna inferior pars mali. Scot. vnde vulgò magnus venter, & propendens vocatur peterla pro pterna.

Verb ptochodochium, locus vbi recipiuntur &c. uers. πτωχὸς enim mendicus Scot. vnde vulgò dicitur pitoco.

Verb. Putator, arborum purgator, qui Plinio est arborator, nullo tamen, ut putant exemplo. Scot. vide suprà uerb. frondator.

Verb. Quando, idest, quo tempore &c. quandocumque &c. Scot. pro quotiescumque, in l. si ita fideiussor. vbi Bald. ff. de fideiuss.

Verb. Quantus maximus. Plini. &c. Scot. Cicero, & iuris consulti non rarò.

Verb. Quartana febris &c. uers. neminemque (ut Celsus testatur) iugulat. Scot. nisi admodum senem.

Verb. Quimatus, hoc est, spatium &c. Scot. immo annorũ, ut bimatus.

Verb. respondere ad tempus, vel ad diem, dicitur &c. Scot. vide Calepi. hoc uerbo, vbi quòd pertinet ad iureconsultos. Nota tamen quòd in l. 3. ff. si quid in fraud. patro. dicitur, Papin. lib. 14 Quæstionum respondit: licet aliàs male uerbum applicetur ad loca ex libris responsorum.

Verb. Responsa prudentũ interpretationes iuris sunt &c. Scot. Immo quę vulgo consilia. unde libri Responsorũ Iulij Pauli, Papiniani, & cæterorum. Nam commentarij sunt potius interpretationes iuris, nisi subaudias ex factis.

Verb. Restituere, est retro statuere &c. Scot. Restituere & per se dare. add. ad Bald. rubr. de restit. spol. gl. §. 1 Inst. de interdict.

Verb.

Verb. Reus agitur, qui accusatur: reus peragitur qui dãnatur. } Scot. vide Cæpol. cautel. 18. verb. agere.

Verb. Romam esse &c. uersi. Niteris incassum nauem &c. } Facit scriptum a Plutarcho in vita Thesei, de ora culo edito Theseo de rep. consulenti prius a Delphico Deo hoc versu, vter vt infanis pelagi iactaberis vndis; deinde a Sibylla hoc versu, Ipse madebis vter: sed non fas mergier vnquam.

Verb. Runcaliæ, qui locus est campestris ad Padum, haud longè a Placentia &c. fit mentio in vsib. feud. &c. } Sco. Fallitur Spieg. quia ibi agitur de Runcalijs Germaniæ. Cæterum in Runcalijs de quibus in vsib. feud. videtur editum autographũ Federici, vulgo, Auth. habita; sub tit. C. ne fil. pro patr. In mea Scoaloca memini duarum Runcaliarum, vnius Placentinæ, Laudensis alterius: cuius Laudensis meminit. Curiun. conf. 109. tanquam dominij Comitum Somaliæ. vide etiam Corium. Et quia propter Laudenses venit in Italiam, videtur intelligẽdum de Laudensibus, vbi etiam habetur via, quæ dicitur Regia, quoniam propter præfatum Imperatorem fuit cõstructa. vide Scodob. in fi. in d. Aut. habita.

Verb. Salicam legem conflat, Pyrrhus ait, Pharamondum. } Scot. vide innominatum autorem de orig. barbar. lib. un. de Franco. & in Apolog. Mod. conuentio. refuta. nom. Caroli Quinti Imp. & Cor. 1. par.

Versi. salua meliori sententia. l. Claudius &c. } Scot. d. l. Claudius, nihil facit, vt ibi adnotaui.

Verb. scrupulus lege &c. } Scot. Scripulus legit Politia. in episto.

Verb. Senatusconsultum vocatur &c. } Scot. Dicebant ẽt Senaticonsultũ, teste Lapide apud Leãdr. Alber. in Italia. c. de Cenomanis, vel Venetis.

Verb. sententiam dicere &c. uersi. Dicere autem sententiam, & ferre &c. } Scot. confunditur, vt videre est in tit. de arbitr. in Pandect. vbi arbiter dicit sententiam. l. Pædius. §. fi. l. dicere. l. si cõpromissum. & alibi eo. in titu. & in ipso loco allato hic per autorem ex Paulo, apparet hæc confusio. Nam in hoc loco ex Paulo fertur sententia.

Verb. sequiorem vitam &c. } Scot. Reprehendit Connã. in commenta. iur. ciui. & legit nequioris.

Verb. si. } Scot. pro an. l. si maior. C. de legit. hæred.

Verb. solidus substantiuè &c. } Scot. Calcag. lib. de Ludo, dicit solidum continere 25. aureos.

Versi. erant dimidiati aurei, & tertiarij, a tertia parte dicti, qui semisses, tremissesque dicebantur &c. } Scot. dimidiatis, tertiarijs, & quartarijs hodie vtimur.

Verb. soluendo esse &c. Valla scripsit. } Scot. lib. 1. c. 22. vbi ponit exemplum ex Quintiliano.

Verb. species est vox, qua &c. uersi. Textus uerò, & iuris ciuilis interpretes &c. } Scot. sup. uerb. Genus interdũ &c.

Verb. spoliare se, pro exuere bonis. } Scot. spoliare in bonã partem. Add. ad Barbat. rubr. de rest. spol. Berous, c. 1. de restit. spolia. in 6.

Verb. substructio, est fabrica &c. } Scot. videtur falsum, ꝑpter illud, iacere fundamenta, & illud, fundamenta locant alij.

Verb. sub tempus venditionis &c. } Scot. Tamen dicit sub annis, non sub annos. Propert. quem inuitatus est Sanazarius in elegijs, & ego in Macareide: tamẽ dicitur ẽt sub tpe. l. omnia. ff. de reg. iur.

Verb. sumptus, impensa. Hinc sumptuaria lex &c. } Scot. Quam Plaut. in Mili. appellat Talariam, ꝙ ea caue batur, ne quis in conuiuio, talos haberet. Alciat. lib. 6. Parerg. c. 16.

Verb. Synthesis, apud Scæuolam &c. uersi. solebant autem pro seruis tali ordine a dominis emi verisimile q; est dominum omnes eodem habitu indutos &c. } Scot. Aduerte, quia ibi scilicet, in d. l. Titia. legendum est syntesis, i. Latifundia, sicut alibi. vide Alc. in tres poster. li. C. in d. c. 21. li. 2. Parerg. non recordor an citet d. l. Titia, & malè, si citaret illam ad propositum libreæ: & secum pugnaret. Aduerte quia benè legit synthesis in d. l. Tit. ff. de aur. & arg. leg.

Verb. Taxatiua dictio, non rarò subauditur &c. Hoc Alciat. exemplis probat in l. anniculus &c. } Scot. & in lib. 4. de verb. sign. in fi.

Verb. Terminus litium, pro fine instantia, uersi. & ideo, vt ait Alciat. bis errant &c. } Sco. l. si calumnietur. ff. de ver. signifi.

Verb. ueritus est, per quam immutata &c. } Scot. corruptè pro Cinthia, vel Cincia, inquit Tiraq. tract. de nobil. c. 29. sub nu. 21.

Verb. ueritas est, per quam immutata &c. } Scot. vide gl. in Auth. de instr. caut. & fi. in prin. vbi definit veritatẽ diuinam, & humanam.

Verb. victus uerbo &c. uersi. ubi annotat barbarè dici victum, & amictum &c. } Scot. & malè, vt alibi dixi.

Verb. vinctus pro seruo &c. versi. Porrò, vinctum esse &c. } Scot. Adde l. verũ. ff. de verb. sig. & aduerte, quòd d. §. ei qui. probat contrarium.

Verb. vitium natura &c. } Scot. Nota Spiegelij filium laboraſſe hoc vitio, vt nisi librum naso contingeret, nihil cerneret.

Verb. Vsucapio inde dicta est &c. uers. præscriptionem ad res immobiles per l. 2. &c. } Scot. vide l. aduersus, C. de re. vendic.

Scholia Fed. Sco. I. C. &c. Ad præfatio. scholio. in leg. 12. tab. apud eundem Spieg.

Versi. Cuius reliquias vni Ciceroni debemus. } Sco. Tu aduerte, qđ multas omittit, & alias ex Platone assumit, teste Francisco Bal. in præfa. Comment. in has ipsas leg. 12. tab. Idem nota, quòd desunt aliquæ leges hic, & apud alios. Nam reperio Plinium dicẽtem oẽm villam in l. 12. tab. appellari semper hortum, hortum aũt hæredium. Hãc l. nusquam reperi. Plinium allegat Grapald. li. 1. c. 5. in prin. Reperio etiam leg. 12. tab. de muliere a marito non iure vsurpata. Gell. lib. 3. c. 2.

De termin. non excedend.

Vers. in cæteris autem arboribus &c.

Spieg. in cæteris. Hac lex sublata est ab Imp. &c. } vide Alc. lib. de quinq; ped. præscri. vbi non meminit huius l. 12. tab. licet neget d. l. quinq; pedũ, respicere l. fi. ff. fin. reg. quod aliqui crediderunt: & dicat hanc l. quinq; pedum respicere aliam l. 12. tab. de qua ibi per eum. Si hic adesset, quæ adest apud Franc. Bald. in l. 12. tab. In controuersia de finib. quinq; pedum, vsucapio nulla esto; faceret ad rem scholium hoc: licet oporteret exponere in d. l. quinq; pedum uerbum, præscriptione, i. exceptione; alias exposito,

exposito, id est, usucapione, confirmaretur leg. 12. tab. vide quod addidi ad Bald. in exscriptio. meis ad l. 12. tab. c. 11.

De iure filij.

Scot. In l. apud hostes. ff. de capti. dicuntur filij iura.

De furtis.

Versi. e cæteris &c. & ei cui &c.
Scot. Vide Gell. lib. 20. c. 1.
Vers. pueros impuberes Prætoris arbitratu &c.
Spieg. Attendat studiosus &c. } Scot. vide inf. de prætoribus.

De nocturn. mulier. sacr. ac lud.

Vers. Neue initiantor &c.
Spieg. uersi. de hoc sacro Cereris Eleusina uide Ioan. Parrh. } Scot. Hic fuit præceptor Alciati, vt ipse testatur aliquando: sed appellat Ianum.

De magistra. militar.

Vers. æs, argentum, aurum publicè signanto.
Spieg. Aes, argentum obseruandum ne fallamur &c. uersi. vt ex l. 1. ff. de contrah. empt. liquidò apparet. } Scot. Hæc non probat.

De censoribus.

Versi. Cælibes esse prohibento.
Scot. Legum proletariarum meminit Aristot. lib. 2. Polit. c. ult.

De prætoribus.

Spieg. Qualem hac lex describit prætorem &c. } Scot. sup. de furt. not. prætorem ante 12. tab. quoque fuisse. Riuall. negat fuisse ante 12. Hist. iu. sub nu. 70. Franc. Bald. in præfatio. dicit hoc caput nō esse l. 12. tab. cum prætor fuerit creatus plusquam octoginta post annis.

De temporibus magistratuum.

Vers. eundem magistratum, ni interfuerint.
Scot. de iure ciuili post ll. 12. tab. vide l. 2. C. de mun. & honor. non contin. int. patr. & fil. & de interuall. De iure Placentino uide statu. de vacatione regiminis, aliud de vacatione notariorum: aliud de officiæstima. versi. & quicunque fuerit. aliud de consulib. villarum: aliud de vacatio. Consul. Massar. & Camera.

De Dictatoris officio.

Scot. Nocte etiam Dictatorem dictum fuisse comperio. Liui. deca. 1. lib. 4.

De auspic. &c.

Vers. populi sui &c. domum cum laude redeūto.
Sco. Quidam legunt redeunto: alij repedāto, vt apud Cic. de legibus, quo verbo & Iurisconsf. vtitur, & Lucret.

De promulg. &c.

Vers. Donum ne capiunto &c. neuè gesta potestate.
Scot. Facit hoc, neuè gesta potestate, contra nostros, qui dicunt, iudicem posse capere pecuniam palàm post sententiam.

De patr. potesta.

Versi. vendendi filium &c.
Spieg. hoc tam prædurum ius &c. } Scot. & venditio ob necessitatem famis, C. de patri. qui fil. distrax.

De iud. deleg.

Vers. iudicem, arbitrumvè &c.
Spieg. capite punito Seueram hanc pœnam &c. Aduertit autem Oldend. & legem Iuliam quoque vti hoc verbo, arbiter, pro iudice delegato, qui & commissarius dicitur. } Scot. Dicitur & recuperator. Cic.

De crimin. maiesta.

Vers. qui hostes &c. pœnam capitis dato.
Scot. Correxit pœnam præcipitationis.

De in ius vocando.

Vers. si quis in ius &c. iumentum dato.
Spieg. Iumentum dato. certè magna &c. uersi. iumentum pro ve stabulo &c. } Scot. facit. 33. q. 2. c. latorem. vbi vehiculum ponitur etiam pro equo.

De iniurijs.

Versi. si membrum ruperit meum, è pacto talio esto.
Scot. Aliqui legunt, si membrum ruperit meum ni cum eo pacit, talio esto. De quib. Festus, Hotomā. in Commenta. verbo. iur. verb. talio.
Spieg. talio. E lege Mosaica nam nulli dubium &c. } Scot. vide Io. Ferret. Instit. de iniur. vbi de duplici talione, scilicet, Rhadamanti Pythagoreis non improbato, & Solonis impendio acerbiore.
Vers. propter os verò factum nummariæ &c.
Scot. Hanc particulam non ponit Franc. Bald. apud quem hæc lex de iniurijs penult. est: nec puto ad verbum relatam, ex eo, quòd non exprimitur summa pœnæ nummariæ. Ex verbis ergò Iustiniani in §. Pœna. Institut. de iniur. hæc particula efficta est. vide etiam l. ult. apud Franc. Bald. quæ est, si iniuriam alteri faxit, 25. æris pœnæ sunto: quam habes. sup. de sumptu. fune. c. ult. tamen sup. de sacrileg. &c. versi. sancta &c. dicitur, pœna violati iuris esto: & sup præcepta iuris de magistratu, vers. Ast qui turbassit &c. fraus autoris esto.

De arboribus.

Versi. si in agrum &c.
Spieg. & hac latius &c. seruitutum. } Scot. immo interdictorum, titu. de arbor. cæden. ubi adscripsi verba. Iulij

Iulij Pauli ex lib.5.sentent.recepta.tit.6.qui est de interdictis:quem videto.

De re iudicata.

Vers.& si plures forent &c.

Scot.Hanc legem mos publicus repudiauit.Quintil. lib.3.cap.8.

De dilationibus.

Vers.si iudex &c.dies iudicij diffusus esto.

Spieg. hunc locum Vlp. &c. Dies iudicij diffusus esto. In lexico nostro secutus sum &c. Scot.Gell.lib.14.c.2.

Scholia Fed.Scoti Iureconsf.&c.ad eundem, circa Iurisconsultorum tempora, eorumque libros,ex quibus Dig. opus compositum est.

De Saluio Iuliano.

Saluius Iulianus etc.Prisci Iaboleni discipulus etc. Sc.nô ego credulus illi,tẽporibus non patientibus,vt alibi dixi.Fortè voluit dicere,pceptor.Quod verisimilius.

De Aemilio Papiniano.

Aemilius Papinianus &c. Scot. Vide supra in lexico, verb.Papinianistæ.

Vers.Caracalla,occisus &c. Scot. Caracallæ,& in conspectu eius occisus &c.

Vers.nostræ.compofuit &c. Scot.nostræ.Papiniani quoque filius, qui antè triduum Quæstor opulentum munus ediderat, est interemptus. securi autem percussus est,percussorique dictum,Gladio te exequi oportuit iussum meum. Eius aũt,& Petronij oe eforũ ante templum D.Pij tracta sunt corpora p plateam,sine vlla humanitatis reuerentia. Spartia.

De Q. Mutio Scæuola.

Quintus Mutius Scæuola pontifex maximus.Hunc antiquissimũ ferunt inter eos &c. Scot.Spieg.Fallitur. Est enim hic Q. Mutius recentior, cuius meminit Pomponius in l.2.col.pen. ff.de orig.iur. Fuerunt enim omnes post Cicero.ij,quorum ex libris Pandectæ confectæ sunt, vt inquit Valla. Tamen considera de Alfeno Varo:sed & iste fuit post Cicero. Potuit tamen videre Cicero. cum fuerit discipulus Seruij Sulpitij,qui obijt ante Cicero.

De Alfeno Varo.

Alfenus Varus Cremona natus. Sco.Gell.lib.6.c.5. hunc Seruij Sulpitij discipulum appellat:eiusque librũ Digest. 34.& collectaneorum secundum citat.

Vers. sunt qui putant alterum eodem nomine, & studio celebrem &c. Scot. & est Budæ.qui hoc putat.Sed in l.2.de orig.iu.nulla mentio eius. Ergò malè videtur putare Budæ. & si dixeris non valere argu.de d.l.2. quia nec etiam fit mentio Vlpiani, Pauli, & aliorum : respondetur, quòd istos tanquam viuentes videtur Pomponius de industria omisisse. De Alfeno autem Varo Hora.lib.1.sermo.saty.3.his verbis,Alfenus Vafer, omni Abiecto instrumento artis,clausaque taberna sutor erat.

De Iaboleno.

Iabolenus. successit Cælio Sabino &c. vers.tametsi inter malè sanos numeratur a quibusdam. Sco.Plin.iun.in epistolis.Aliqui scribunt Iauolenum, vt Francisc.Bald. Comment. in ll.12. tab. Volateranus Iabuleum lib.20.C.Valerij.Spieg.supra in Saluio Iuliano,dicit Iabolenum fuisse præceptorem Saluij Iuliani: quod ego non credo, vt dixi supra temporibus non ferentibus. Fortè uoluit dicere discipulum, quod verisimilius est. Fuit certe præceptor Iulij Pauli, vt testatur ipse Iulius Paulus in l.an manumittere,ff.de manumiss.vindic.dixi in l.interdum. §.quod ex naufragio,ff.de acquir.poss.

De P.Iubentio Celso.

P.Iubentius Celsus:quidam Iulium vocant. Sco.Alij Iuuentium appellant.Nam & ad Iuuentium non semel scribit Catullus.

De Iul. Mauritiano.

Iulius Mauritianus : huius Rinallius tantùm meminit &c. Rutilius Maritianum Mauritianum quendam numerat, quem Didius Iulianus Imperator iusserat occidi:sed elapsus discrimini &c. Scot. Conna.c. de acquis.per alluui.nominat Martianum.

De Affricano.

Affricanus Alexandro Imperatore &c.instructus a Papiniano &c. Sco.Malè ergò glos. in l.hæres a debitore,ff. de fideiuss.& l.stichus.de pecul. lega. & Alber. verb.magister.qui volunt fuisse discipulum Iuliani.Iulius Affricanus nominatur a Quintilliano,& & Sabellico Aennea.7.li.6.Alij fuère ab hoc : qđ & tẽpora,& professiones ostendunt.vide bis Iuliũ Affricanum in catalogo cõsulum codici adiecto, semel anno ab vrbe condita 863.iterum 988.

De Serb.Scæuola.

Serbidius Scæuola. Scot. Quidam scribunt Cerbidum: quidam Seruilium.

De Tit.Caio.

Titus Caius:sunt qui eum floruisse &c. Scot.Huius meminit Boeth. in Topicis Cicero. teste Politiano in episto. & Cotta in libro. de iurisperitis.Hunc Io. Ferrar.Instit.de in.naufragent.& ciui.§. respõsa prudentum. dicit contigisse Bassianum Antoninum. Aduerte quòd Iabolenus allegat Caium in commentarijs l.fi.quis legata, ff.de condit. & demonstra. Caius allegat Iuliaurum in l. quidam relegatus.ff.de reb.dub.& in l.seq.inci.vtrũ ita,ostẽdit se fuisse ætate Adriani : & meminit Alexandrinæ mulieris,quæ quinque liberos vno partu enixa est. credo quòd Paulus in l.antiqui. si pars hæred.petat.dum de hac muliere allegat Aliũ,aliàs Læliũ, voluisse allegare Caium,& omnino d.l.vtrum ita. suadet legendum apud Paulum in d.l.antiqui,Caium.Nam in inscriptione d.l. vtrum ita.ibi , quod legi nõ putat Aelius,seu Aelius,vt scribitur in nota quadã in margine meorũ Digestorũ, ad d. l.vtrũ ita. quę habet,Paulus Alio tribuit,licet nõ rectè:minus aũt Lælius apparet ex eo,q nihil ex eorũ libris in Pandectas relatũ est: & in Pãdectas Florentinis in inscriptione d.l.vtrũ ita.clarè habetur, Caius li. 1.Fideicõmissorum. Nam Aelius Gallus scripsit tantùm,de verborum, quæ ad ius pertinent, significatione.Præterea Læliũ scripsisse in iure legi nemineni. vide de hoc Caio Anto. Aug.li.1.emendatio.c.5.

De Venuleio Saturnino.

Venuleius Saturninus, Alexandro Principi &c. Scot.Hunc appellat Hemuleium Adria.Cardi.in libr.de sermo.latin.c.de optimo maximo.

De Domitio Vlpiano.

Domitius Vlpianus inter iurisconsf.&c. Sc.Hunc appellat

 eximium

eximium cultorem æquitatis Spieg. sup. verb. apices iuris. Fuit Vlpianus dicendi magister, vt additamentis Calepini Aldini. Hic Vlpianus occisus fuit in Gallica administratione incursu populi, teste Volaterrano li. 20. sed Dione teste in Alexandro epitomato a Xiphilino, fuit occisus Romæ. vide Hotoma. in commenta. verb. iur. in descriptio. Iuriscõsulto. Idem fuit infensus Christianis. Spieg. sup. verb. Genij. Hotoman. in d. descriptio. Iurisc. post d. Commenta. verb. iu. citat leges, in quibus laudatur Vlpianus.

Vers. Phœnicię urb. Tyro. &c. Scot. Hotoman. dicit Phænice vrbe Syriæ.

De Iul. Paulo.

Iulius Paulus Patauinus &c. Papiniano quem præceptorem iuris &c. Scot. Habuit & Iabolenum, l. an manumittere. ff. de manu. vind.

Vers. ad præturam, & consulatum &c. Scot. Probat d. leg. an manumittere. de prætura, & consulatu.

De Aelio Martiano.

Aelius Martianus. Scot. Vide sup. verb. Iulius Mauritianus. Hunc a Didio Iuliano occidi iussum scribit Politianus: quem refert Conna. lib. 3. Comment. iur. ciuil. c. 1. Crinit. c. 1. lib. 7. de honest. discipli.

De Herennio Modestino.

Herẽnius Modestinus. Qui & Papinianũ audiuit &c.

Ver. sunt qui ambigunt, en sex libri excusationum, idem sit opus quod de excus. tut. & cu. Fertur Modestinus de Græco uertisse in Latinum, ipsis legum uerbis &c. Scot. Die quòd composuit Græce ipsis legum verbis latinè insertis, si qua occurrissent parum apta ad trãsferendũ in Græcam linguam. l. 1. ff. de excus. tuto. cuius verba sunt clarissima.

De Aelio Gallo.

Aelius Gallus, De uerbo. quæ ad ius perti. signif. Scot. De hoc apud Gellium sæpè. Notaui pulchrũ quiddã ab hoc scriptum apud Calepi. verb. saltus, versic. Festus: saltum Caius Aelius &c. vbi ita scriptum est. Festus: saltum Caius Aelius lib. 2. significationum, quæ ad ius ciuile pertinent, ita definit: saltus est, vbi syluæ, & pastiones sunt, quarum causa casæ quoque, si qua particula in eo saltu pastorum, aut custodũ causa agatur, ea res non perimit nomen saltus, non magis quàm fundi, qui est in agro culto, & eius cã habet ædificiũ si qua particula in eo habet syluam. Saltus pascui fit mentio, in l. sed addes. §. 1. ff. loca.

Scholia Fede. Scoti &c. ad eundem, de Iureconsultorum Laudibus.

Vers. nec Iustiniani iniquissimo illo &c. Scot. Idem Cælius Calcagn. & alij non pauci.

Sequuntur Scholia eiusdem, ad tempora & mores Imp. quorum constitutiones 12. li. Codicis sunt inserta, de quibus scripsit idem Spiegelius.

Aelius Antoninus solus. Præter leges, quæ extant in Pandectis, integros quoque libros edidisse fertur. Carion se vidisse illos testatur.

Constantinus Magnus imperauit xxx. & amplius annos &c. Scot. in l. diui. C. de natu. lib. dicitur hic primus Christianus. sed fuit ante hunc Philippus, vt sup.

Scholia Federici Scoti ad Claud. Cantiunc. Iurisconsf. De ratio. stude. leg.

Ad c. 13.

Vers. ex ambiguo lis oritur & constructus scripturæ ambiguus est si accusandi casus concurrant, vt Aio te Aeacide &c. Sc. vide versum quendam apud Theonem.

Vers. sed iam de uerbo differentijs &c. ibi, Hos enim fuisse constat viros &c. Scot. Sumptum ex Budæo in annota. in Pandect.

Vers. cæterum opinionum fluctus &c. ibi, etenim superuacuus foret &c. Scot. Sumptum ex Quintil.

Ad oratio. apolog. Claud. Cantiunc. Iureconsf.

Col. 4. vers. audi sententiam diui Hierony. Rideo, in quit, aduocatũ, qui patrono egeat. Scot. Tamen nostri dictitant, in tua causa aduocatum quare.

Scholia F. S. &c. In epistro. Quæstio. Corasij.

Ad c. 2.

Vers. ius dicentis uerbo, prætorem semper intellexi &c. Scot. Contrarium probatur l. 1. & rubr. ff. si quis ius dicen. non obtempe. & l. 2. de iurisd. hic alleg. ubi gloss. iunc. rubr. quæ est, de iurisd. omn. iud.

Ad c. 6.

Vers. Alciato inquam uiro &c. & de quo nihil unquam &c. Sco. Furticulũ mihi factũ ex orãtio. pro insignib.

Ad c. 12.

Vers. quam in enarrandis historijs &c. Scot. videtur facere contra c. 2. de uerbo. signifi. Tamen sunt uerba prophetæ, non historici.

Ad c. 22.

Scot. Fur iste mihi sublegit hoc penè totum caput ex Comment. in Rubricam ff. de op. no. nun. verb. noui verò primus. Ideoquè in hunc retorqueo suam ipsius querimoniã, quæ lecta est inf. c. 29.

Ad c. 27.

Sco. Epidicus Plautinus, Vos, inquit, priores eẽ oportet, nos posteriores dicere. Quod plus sapitis. Vide Xenoph. lib. rer. Græc. & lib. 2. de fact. & dict. Socrat. Iob c. 32. Stobæ. sermo. 44. de legib. & cõsuetud. tom. 1. Cacher. in proæ. decis. Pedemonta. vbi allegat l. 1. ff. de albo scrib. Facit Homer. lib. 21. Iliad. Tiraq. lib. de iur. primigen. in præfat. nu. 112. & seqq.

Ad c. 29.

Scot. vide Herueti Oratio. ad Concil. Trident. de cladestinis matrimonijs.

Vers. Hac cum recognoscerem Tolest &c. acc epi sciolos quosdam &c. Sc. Hoc in ipsum ego retorqueo, qui mihi surripuit totum caput vigesimum secundum ex commentariolo in rub. ff. de op. no. nun. glo. verb. noui verò primus.

Ad c. 30.

Vers. ego mi Alexander. &c. Scot. Fuit opinio Gulielmi Cun. Vide Bar. l. 1. C. de inoffi. donat. col. 2. ad fin.

Sch. F. S. I. C. &c. In Fran. Bal. in Nou. const.

In constit. 4.

Ver. Ciceronis nimiæ sunt deliciæ &c. } Sc. Nota ꝑ iuuētute.

In constit. 53.

Vers. Quod autem idem Lælius scribit, basce militias &c. } Scot. Hanc opinio. tenuit Zas. in l. 2. ff. de orig. iur.

In tit. de ædil. edic. lib. 21. Digestorum.

Ad l. 10.

Vers. vt scribit Gell. &c. } Sco. & hī in l. 2. ff. de orig. iur.

Vers. velati sex. } Scot. Volcatius sedigitus, qui fecit iudiciū de poetis comicis: qđ habes præfixū Terentio. De octodigito Aristoph. in cōcio. vel Lysistra.

Scholia eiusdem Federici Scoti &c. In Sententiam rectam Causidic. & Iudic. Iafredi Lanfranc.

Ad conclus. 197. Dies solutionis.

Scot. Ad hanc conclusio. vide Iaso. l. 2. col. 50. vers. 37. C. de iu. emphyt. & de redimente ex pacto, an teneatur portare pecuniam ad domum habentis re trouendere, posito quòd sint diuersi territorij, vide Comens. consil. 65. Titius locauit, vbi quòd pactum non afficit rem promissam reuendi, per l. traditionibus. cum ibi not. C. de pact. & quod pactum illud est personale, & personalis ex eo oritur actio: Pro consequenda tali emptione debet exbursari pecunia. vel recurate eo qui debet reuendere, deponi. Quorum vltimum requirit iudicialem citationem, iuxta not. in l. acceptam. C. de vsu. Anchar. consil. 331. visis diligenter. subdens quòd, vbi de pacto non apparet, debet illud probari interuenisse, etiam mendiante stipulatione; & exbursatio ista debet fieri mediante citatione ad domum reuendere habentis: ad quam debet accedere cum pecunijs: nec sufficit quòd in domicillio emere volentis fiat depositio; cum talis emere volens respectu exbursationis, pecuniarum dicatur debitor: & qui ex fienda per eum solutione commodum sperat, nul li dubium si ad domum creditoris pecunias portare tenetur. tantò fortius &c. ista exbursatio pecuniarum dicatur fieri causa conditionis implemendæ, sub qua facta fuit promissio de vendendo, videlicet, si exbursabuntur tot pecuniæ. Quæ exbursatio causa conditionis implendæ debet fieri in domo creditoris, etiam diuersi domicilij. Bald. l. si. C. de condit. insert.

Ad conclus. 360. Dicens occidi.

Scot. infra conclus. 386. videtur requirere ꝙ præmittatur negatio, Nō occidi: & si appareat, me occidisse, apparebit etiā quòd id feci defendendo.

Ad conclus. 444. non admissa.

Scot. Iudex ad quem, cognoscit de appellabilitate, vel contra.

Scholia eiusdem, In Disput. anniuers. Francisc. Duare. lib. 1.

Ad c. 1.

Vers. si quis (inquit) ad pedaneum iudicem &c. } Scot. infra c. 5. vult esse eundem cum iudice dato. & infra vers. apud iudices datos, siue pedaneos &c.

Ad c. 4.

Vers. quem locum ideo citare volui, vt quorundam errorem &c. } Scot. Notat Budæum.

Ad c. 5.

Vers. Gregorius Haloander lautius legit. } Scot. Imò etiam glos. quæ exponit, idest, splendidius.

Ad c. 14.

Vers. Inuito. Quod dictum est aliud pro alio &c. } Scot. Imò videtur, quòd nec volenti, hac l. in princ. Sed a principio agi non potest, ex post facto secus, vt l. pręcij causa, C. de rescind. vendit.

Ad c. 55.

Vers. quàm plenissime eo libro. } Scot. sæpè de opere plures libros habente, infra vers. in Pandectarum librum.

Scholia eiusdem, in Concordata, cum commento Petri Rebuffi.

Ad rubr. De electio. derogatio.

Col. vlt. vers. & quando requiritur speciale, nec id potest ratificari. } Scot. In contrarium glos. in l. proinde. §. 1. in verb. absentem, ff. ad leg. Aquil. Tiraq. de vtroque retract. §. 1. glo. 10. nu. 63. Alex. cons. 26. nu. 15. li. 6.

Ad rubr. de reg. ad prælatu. nomi. facie.

§. vlt. verb. octauo. uers. vt plenè in confessione, quæ potest fieri legendo scripturam, vt scripsi in interpretatione c. omnis vtriusque. de poenit. & remiss.

Scholia Federici Scoti &c. in Lib. Emendatio. Anto. August.

Ad lib. 4. c. 3.

Vers. In quibus Michaelis quoque pselli &c. } Scot. Not. Synopsim legum versibus constantem.

Ad lib. singul. in Modestinum.

Ad l. 2. ff. qui petant toto.

Vers. quod nos perfunctoriè scripsimus &c. ibi, hoc idem perfusoriè dicitur, & perlusoriè &c. } Scot. lege, perfunctoriè, vt in ll. hic alleg.

Scholia eiusdem in Axiomata Iacobi Boniour.

De orig. iur. l. 2.

Vers. lege tribunitia, expulsis regibus omnes ipsorum leges &c. si qua tamen &c. } Scot. imo: Fuerunt tamen ex illis aliqua excerpta, & translata in l. 12. tab. infra ead. l. §. & cum placuisset, vers. contra ius, quod ipse ex veteri iure &c. Idem quod hic autor tradit, Sigon. lib. 1. de antiq. iur. ciui. Roma.

§. postea, ne diutius &c. vers. & in tabulis aneis decem. } Scot. in scholio dicit, leges tabulis eburneis scriptæ.

Scholia ipsius in Neciomant. Forcatul.

Ad dialog. 1.

Sub num. 38. vers. eo, vt arbitror, quòd non tantum iuris scientiam &c. } Scot. Contra mentem Pomponij, & simile

simile Cic. de L. Attilio in li. de amicit. & de senec.

Ad Dialo. 57.

Sub ea 3. Seneca in Medea. Festa dicax &c. Martial lib. 7. &c. Quintil. Tryphoni. &c. } Constant. Land. Hi loci citati aduersus Vallam nihil faciunt: cum simpliciter Valla conuicium intelligat nullo addito fulcimine, vt in his autoribus patet. Nam Seneca addidit, festa, & Martial. Festa ludet. Quintil. in titulo affixit, amico Tryphoni, deinde quotidiano. Cic. addidit, honestissimo.

Ad Dialo. 87.

Scot. Habes in fragmentis Vlpiani.

Scholia eiusdem, In Defensorium montis pietatis fratris Bernardini Busti.

Scot. Iulius Capitolinus scribit Antoninum Pium Imperatorem fœnus trientarium, hoc est minimis vsuris exercuisse, vt patrimonio suo plurimos ad iuuaret. Idem de Plinio Cæcilio dici potest. Considera etiam an de Seneca.

Scholia eiusdem ad Constant. Land. In penum tur. ciuil. Forcatuli. c. 1.

Constant. Land. vide Gell. lib. Noct. Attic. 4. c. 1. quibus verbis a Quin. Scæuola definiatur penus.

Vers. doaec me flumine aino Abluero &c. } Constant. Lan. vide Gellium.

Vers. cel la quo &c. } Const. Lan. Laurentius Valla contra in opusculo aduersus Antonium Rauden sem, quippe pro loco cellarij, & promptuarij non dici.

Ad c. 4.

Vers. este quid hoc dicam &c. } Scot. Propert. lib. 4. Tum quæror in toto non sidere pallia lecto, Lucis & autores non dare carmen aues.

Ad c. 5.

Vers. ab Homero salix frugiperda dicta est, quòd semen ocyssimè emittat &c. } Constan. Land. Alciat. in emblematis Quòd frugisperdam salicem vocitarit Homerus Clitonijs homines moribus adsimulat.

Ad c. 6.

Vers. quos panes ciuiles &c. } Constant. Land. Qui sint panes ciuiles, Alciatus Parerg. lib. 8. c. 5. & tales dati Vergilio ab Augusto.

Ad c. 7.

Vers. hoc quidem vbi uiaea iugata, erectaque sunt. Nam in Narboaensi &c. humiles sunt, nec fulciuntur. } Constant. Land Erectæ, Bononiæ solent vites arbores amplecti, & vlmis adiunguntur. Vnde Verg. in prin. Georg. vlmisque adiungere vites, morem regionis signans.

Vers. vites propria vi vocabuli, inter arbores nō cōscribuntur. } Scot. Aalim vel tenui vitem committere sulco: Altius, & penitus terræ defigitur arbos. 2. Georg.

Vers Ecc ainam arbori plus debet humanum genus? } Const. Land. Vergil. tamen damnat, in 2. Georg. Quid memorandum æque Bacchleia dona tulerunt. Tibullus vero laudat 7. eleg. ille liquor docuit voces inflectere cantu, Mouit & ad certos nescia membra modos. Bacchus & agricolę magno confecta labore, Pectora tristitia dissoluenda dedit. Bacchus & afflictis requiem mortalibus affert, Crura licet dura compede pulsa sonent.

Vers. quod Amineon dicitur Add. margi a Vergi. 2. Georg. sunt & Aminea vites &c. } Constant. Land. legit. Alciat. lib. Dispunc. 1. c. vlt. sunt etiam Amineæ vites &c.

Vers. Alia enim alijs vetustatem magis tolerant. } Constant. Land. Tibul. de vini vetustate loquens de pace ait, Pax aluit vites, & succos condidit vuæ, Funderet vt nato testa paterna merum. & Nunc mihi fumosi veteres proferte phalernos, consulis, & Chio soluite vincla cado.

Vers. Picare solebant dolia &c. } Constan. Lan. & hoc est quod forte Vergi. voluit intelligere, cum dixit, Aut atræ massam picis vrbe reportat: quòd ille villicus asello massam picis ex vrbe reportaret rus, vt, scilicet, picaret vasa vinaria, aut similia. Idem Vergil. in Coppa, Est & vappa cado nuper diffusa picato.

Ad c. 8.

Vers. passum quo, ex succiore vua est, eo valentius. } Constant. Land. & passo psythia vtilior.

Ad c. 9.

Vers. perfusas aceto alpes &c. } Constant. Land. Iuuen. & montem rupit aceto.

Vers. & ita aqua ipsa spurcatur &c. } Constant. Land. uide. inf. c. 14.

Vers. caupones tui misceat &c. & Esa. c. 1. } Sco. vide epig. Mart. de caup. Rauen. quod refert Duare. lib. 1. Disput. anniuers.

Ad c. 10.

Vers oleum nimium exugere. } Scot. lege oleam.

Ad c. 14.

Constan. Land. de aqua Victruuius lib. 8. Architec. c. 4. in fi. ait, Nullum enim ex omnibus rebus, tantas videtur habere ad vsum necessitates, quātas aqua: ideo quòd omnium animalium natura, si frumenti fructu priuata fuerit, arbustisue, aut carne, aut piscatu, aut etiam qualibet ex his reliquis rebus escarum vtendo, poterit tueri vitam, sine aqua vero, nec corpus animalium, nec vlla cibi virtus potest nasci, nec tueri, nec parari, quare magna diligentia, industria que quęrendi sunt, & eligendi fontes, ad humanæ vitæ salubritatem.

Vers Celebrari autem nuptias aqua &c. } Constan. Land. vide Alex. ab Alex. dierum Genial. lib. 2. c. 5.

Vers. Qua liceat tutam castris &c. } Scot. Facit inf. ductis fossis. ex Vitruuio.

Vers. Is rigat Aegyptum. } Constant. Land. vt l. 1. §. nemo deniq;. ff. de fluminib. ne quid in flumi. ripaue &c.

Vers. de quibus videtur intelligi, d. l. vn. } Const. Land. locus. C. declaratus.

Ad c. 16

Vers. & Græci τραξιμον appellaat. } Constant. Land. Politianus in Miscellaneis & in quadam epistola, vertit τραξιμον.

Vers. extat ad hanc rem festiaum responsum &c. } Cōst. Lan. In hunc locum vide Alciat. lib. Parerg. 6. c. 11. vbi declarat l. qui fundum, de verb. signif.

Vers. lapidandus esset a populo. } Scot. Ergò lapidatione vsus est populus Romanus in pœnis.

Ad c. 17.

Vers. palmam arborem esse. } Const. Land. vide Cæl. Rhodig. lect. antiq.

Ver. Clientē dici vasallū exploratūest. c. 1. de cōtrouers.

uers.int.doml.& fidel.& c.1.de alien.feud.

Ad c. 19.

Vers. nihil sole, & sale corporibus humanis &c. Constan. Land. Cicero in Lælio ait,eū qui amicum cognitu rus est, multos modios salis cum illo comedere oportere.

Vers.sales præterea pro facete dictis &c. Constan. Land.sal in singulari etiam pro doctis facetiis accipitur. vide Calep.

Vers.raro pro alimento &c. Constan.Land.Paulus in l.co tem ferro.ff.de publica.& vetig.

Vers.Salinas primus &c. Constan. Land. & salis modia sex millia in congiario dedit populo.

Vers.solent salina &c. Const.Land.Solin.scribit montes salis esse apud quasdam gentes.

Vers.quarum conductor publicanus &c. Const. Land. salinatores dicti, vt puto, a sale. Scot. Imò salitores. Cic.ad Attic.lib.4.Calep. verb.salitor. Nam salinator est cognomen Liuij Censoris commenti nouū vectigal,ex salaria annona in censura.

Ad c. 20.

Vers.huiusmodi intinctum iureconsultus &c. sed embamma nocat &c. Const.Land.Quod sit embamma Alex.ab Alex. genial. dier. li.5.c.1 n in fi.Grapald.in lexi.c. 4.mortarium.

Ad c. 26.

Vers.ut sedentes epularentur. Constan. Land. vide Valer. Max.de instit.antiq.

Vers. calidas potiones &c. Const. Land. Quod antiqui aquam calidam biberent, Tibullus hoc versiculo designat. Et calidam fesso comparat vxor aquam. Scot. Ego malim intelligere de aqua parata ad pedum ablutionem.

Scholia Federici Scoti &c. In apolog. Aldobrand.pro Cato Iurecons.

Vers. illud nera non diffiteor &c. Scot. Tamen considera modò dictum: quippè mandati iudicium infamare negotiorum gestorum iudicium non item.

Vers.nonum esse uidebis & ingenio tuo &c. Scot. quia verè non est: & ideo noua, nec in aliud ingenium cadēs, quàm tuum.

Scholia eiusdem,in Consil.Martin.Garrati.

Ad cons. 12.

Casus,ut res &c. Sc. habes hoc idem cons.inf.cons.42.

Ad cons. 13.

Vers.Item quia scholaris. Scot. intellige dicti D.Andreæ, non generaliter.

Ad cons.21.

Vers.ego consului amicum &c. Scot. Vide sup. cons. præced.nu.6.

Ad cons. 29.

Add.sub nu.44.uers.ne memoria beneficiorum intercidat &c. Scot. Absurdum,quòd inuestituræ ampliores magis restringantur quàm strictiores.

Ad cons. 42.

Casus,ut res &c. habes hoc idem cons.sup.cons.12.

Scholia Federici Scoti &c. In praxim beneficiorum Petri Rebuffi.

In epistol.nuncupato.

Vers.contulistiq; duo sacerdotia. Sco.videtur peccare cōtra dicta per eum inf.in princ.proœ.vers. antequam tamen &c.

In proœm.

Vers.antequam tamen &c. nusquam, uel rarissimè in iure canonico reperias beneficium pro sacerdotio,uel contra accipi, sed semper distincta esse. Scot. videtur ipse autor dixisse beneficium sacerdotium, sup. in episto. nuncupa. vers.contulistique duo sacerdotia.

Tit.requisita ad collatio. bonam &c.

Nu.45.uers.sed quia hodie de moribus &c. Scot. inf. tit. de rescript.in for.nu.13.

Nu.54.uers.Item habens ecclesiam parochialem si intra &c. Scot.vide inf.form.signat.verb.aut nuncupacitatē. seu inhabilitatem.sup.ti.requis.ad collatio.bonam num.54.

Nu.6.vers.Ideò episcopus,uel alius. Scot. inf.tit. Requis. in tit.collat.nu.16.

Tit. for. vicariatus.

Sub nu. 86.dicit Innocē.nolo uicarius esse. Sc. Imò Martial.

Nu.123.uers.quod est uerum, quando &c. Contrarium in Papa,& commisso ab eo.inf.tit. secun. par. signat. num.11. vers.imò etiam prouisus &c. contrarium in episc. & vicario sup.tit.for. vicariatus,nu.123.

Ad Reg.de subroga. collitig.

Glos.4.nu.4.Intrusus. Scot.vide hunc in l. 3. de verb. signific. vers.dummodo præfatus collitigans &c.vbi allegat Bud.in forens.

Scholia eiusdem,in Hiero.Cagnollum.

Ad proœmium Digestorum.

Nu.28.apud Roncaliam.inter Lotar.& Azo.de mero imperio equo in sponsione deposito. Alciat. lib. 2. Parad.c.6.

Lib.ij.ff.de iurisd. omn.iud. Tit. 1.

Ad l.fina.

Sub nume.53.vers.contrarium tamen uerius est, & tenendum. Scot. Adde Laurent.Sylua.cons. 103. lib. 2. & Didac.in tracta.practi.quæstio.q.11.fo.72.& seq.

Lib.xij.de reb.credit.si cert.peta. &c. Tit. 1.

Ad l. vinum. 22.

Sub nu.16.vers.sed non est recedendum ab opinio.Alex. Scot. Adde Plot.in repet l.si quando.nu.182.C. vnde vi.

Nu.49.ex prædicto notab. Scot. vide Boss.in tracta. de captu.nu.20.vsque ad nu.27.inclusiuè.

In Lib. iij. C. de pact int. empt. & vend. *Tit. 54.*

Ad l. 2.

Sub nu. 58 uers. nisi adessent alia coniectura, & sinistre presumptiones illicitum arguentes cōtractum, de quibus infrà dicam. } Scot. Nota de præsumptionibus fœnoris.

Nu. 103. uers. Paul. de Castro in d. l. si quis aliam, tenet, quod non. } Scot. Hanc communem dicit Decia. respons. 10. sub nu. 88. & seq. vol. 1.

Scholia eiusdem, In Iaco. Curt. libros Icaston.

Ad lib. 1. c. 16.

Vers. quod Persius Flaccus satyrica dicacitate &c. } Scot. Facit Cice. pro Cæcin. dum ridet Iurisconsultos.

Ad lib. 2. c. 12.

Claudius Asclepiades medicus, quod putaret &c. } Scot. vide Connan. lib. 1. c. 7. ad fin. & seq. Commen. iur. ciuil.

Vers. unde Imperatores dicti &c. } Scot. Vnde medicus vi-sinat dominum. l. vsu retinetur. ff. quemadmo. seruit. amitta.

Ad c. 14.

Vers. fratres quidem vocamus &c. vel metre eadem nati sunt. } Scot. Vergil. nec littora longa fida reor fraterna. Erycis.

Vers. si mihi probari negem, quòd vulgò putamus fratrem germanum esse &c. } Scot. Rectè sanè. Nam & vterimus germanus est. Vergil. Hæc germanus Eryx quondam tuus arma gerebat.

Ad lib. 3. c. 4.

Ver. ad Retractum (qui dicitur) &c. } Sc. inf. c. 13. vbi addidi.

Ad c. 10.

Vsusfructus an legi de retractu (qui dicitur) lata etc.

Ad c. 13.

Scot. inf. c. 18. & sup. c. 4.

Vers. sed si quid animaduerti, propriè &c. } Scot. sup. c. 10. l. 1. C. vi bono. rapto.

Vers. posse id latinè dici emptionem transferre. } Scot. sup. d. c. 14. lib. 1. allegatur, c. 15.

Scholia eiusdem, In tracta. Io. Dilecti Durantis de arte testandi.

In caut. vlt. volunta.

Cautel. 1.

Scot. Vide inf. caute. 4.

Cautel. 4.

Vers. Tertius modus est, quod testator. } Scot. vide Soci. iunc. consi... nu. 5. par. 3.

Scholia ad Institut. Theoph. latinas.

De testam. ordina. Lib. 2. *Tit. 10.*

Vers. si testamentum autem &c } Scot. inf. tit. 2. §. præterea, seu §. secundum testamentum.

Quib. non est permiss. face. testa. *Tit. 12.*

§. præterea, seu § secundo testamentum. } Sc. sup. tit. 2 in prin.

De legatis. *Tit. 20.*

§. legatum itaque. §. sed olim. seu §. & ante omnia. vers. Per vindicationem &c. } Scot. inf. de fideicom. hæred. §. sed quia hæredes, seu §. sed quia cum hæc. habes quintum genus vocatum partitionem.

Scholia Fed. Scot. In Decisio. Boerij, par. 1.

Ad Q. 165.

Col. 6 vers. referens Hostiens. non dicit vbi, de magistro Petro Baialardo &c. } Scot. Nescio an ille de quo glos. in leg. quinq; pedum, C. finium regun. vbi etiam scribitur Petrus Baylardus, non Petrus Baialardus.

Ad Q. 317. part. 2.

Col. 13. vers. Tamen Hierony. } Scot. vide Tiraq. l. connubia. 15. in prin. prouincia. om. cathed. eccles. ch. 50.

Ad Straccham, de Mercatura.

Par. 1.

Nu. 4 } Scot. emptorem dici mercatorem, & sic mercatorem poni simpliciter pro emptore, in l. 2. C. de præd. & omni. reb. nauicula. lib. 11.

Ad Comment. Pyrrhi Angleberméi in tres libros Cod.

De indictio. lib. 10. *Tit. 17.*

Ad l. 1.

Addit. omnes omnino Indictio est canonica &c. ver. Fran. Arrest. in l. si ex toto &c. } Scot. Nota glos. in fauorem præfectorum prætorio Burgundiæ, aduersus decuriones Druionenses inuicem litigantes anno D. 1545.

De exacto. tributo. *Tit. 19.*

Ad l. si diuina. 8.

Addit. si diuina domus, h. d. etiam ecclesiastica &c. vers. sensus autem est, quòd si princeps emerit prædia tributaria. } Scot. vide Bar. in l. placet, C. de sacr os. eccles.

Scholia Fed. S. &c. In Hiere. Cagnol. de reg. iur. lib. 50. Tit. Digestor.

Ad l. id quod nostrum. 11.

Sub nu. 7. vers. hoc non notet ecclesia per hanc regulam. } Scot. vide inf. ch. seq. col. 2. vers. non obstant alleg. in oppositum.

Sub nu. 13. ver. ex prædictis inferebat &c. } Scot. Pater Cag. fuit Iureconf. quē inf. appellat virū solidæ doctrinę.

Ad l. nuptias. 30.

Sub nu. 3. vers. ideo malè loquitur in. 1. col. Dec. } Scot. Iste tñ aliud dicit inf. col. seq. vers. sed copula accedēte &c.

Ad l. qui in alterius. 42.

Sub nu. 21. vers. facit text. not. &c. } Scot. Facit c. sæpè. de restit. spolia.

Ad l. omnis diffinitio. 202.

Vers. vel loca, verb. parum legās parum, vt Buda. dicit: quę facilè suaderi potest: quia &c. } Scot. Contra inf. sub nu. 36. ad fin. vers. ex quibus patet.

Nu. 31 dum aduocatos admonet. } Scot. inf. sub nu. 37.

SCHO-

Scholia eiusdem In practic. Petri Iaco.

Ad libell. de rei vendic.

Sub nu. 10. uers. sed dominus Bermondus de Montesferrato, reprehendit me super hoc verbo &c. Scot. Nota Petr. Iaco. acquiescere reprehensioni Bermondi de Montesferrato.

Vers. uel Publicianista. Scot. Pro eo, cui competit Publiciana.

De praeiud. act. in rem, per quam quaeritur an aliquis sit ser.

Sub nu. 4. vers. hodie enim dominatur ecclesia, & de iure in tantum quòd credo &c. Scot. vide contrarium inf. de statu cur. Ro. nu. 7.

De statu curiae Roma.

Scot. Contrarium sup. de praeiud. act. in rem: per quã quaeritur an aliquis sit seruus, sub nu. 4. vers. hodie enim &c.

Scholia Federici Scoti Iureconsf. &c. In Dyn. de reg. iur. in 6.

Ad c. beneficium. 1.

Sub nu. 43. add. Adde quando conditio &c. uers. uide pulchrè per Bart. &c. Scot. nu. 47. vbi reprehendit Dyn. quo ad vltimas voluntates, quòd attinet ad legata, non institutione.

Ad c. possessor. 2.

Sub nu. 43. add. Adde quòd contra Dyn. &c. uers. & contra Dyn. tenet Alex. &c. Scot. Cons. vlt. lib. 5. cons. 4. nu. 21. lib. 7. cons. 89. nu. eod. lib.

4. add. uers. sed opinio Dyn. tenet Bart. &c. Scot. Alex. sibi contrarius cons. 39. nu. 2. li. 2. cons. 110. nu. 7. lib. 1.

Ad c. semel malus. 8.

Scot. semel bonus semper praesumitur. Bald. in l. Cassius. col. 2. ff. de senatorib.

add. Adde, an semel malus &c. uers. si potest probari &c. Scot. Alex. post alios cons. 149. nu. 5. lib. 1. dicit testem in ciuili conuentum de aliquo crimine non manifesto, nec notorio, praesumi emendatum, nisi aliud probetur nec addit quicquam de tempore. Vide Felin. in c. testimonium. inf. allega. in add.

Ad c. ratum. 9.

Scot. Fallit 26. ca. vlt. de ijs quae fi. a praela. si. cons. ca. rc. 3. de ele. & c. sicut. 19. q. 2. Lugd. licet Bart. immemor videatur sensisse regulam canonis per text. sup. alleg. differe a regula. l. quae habetur in l. si pupilli. §. sed si ego. ff. de neg. gest. in tracta. differ. iur. cano. & ciui. nu. 76.

Ad c. ignorantia. 13.

Sub nu. 6. uers. aut de lucro captando. Scot. Et sic est de tribus notatis per glos. in l. si emancipata. C. de iur. & fac. igno. uerb. desideras, in fin.

Ad c. indultum. 17.

Nu. 15. quari potest an legitima &c. Sco. quod possit minui, sed non tolli, facit quod dixit Bal. in l. cum quidam. nu. 8. C. de fruct. & lit. expens.

Vers. & quod dicitur de debito iure natura &c. Scot. Vide Abb. cons. 65. videtur prima. lib. 1.

Ad c. vtile. 37.

Scot. secus vbi exprimitur, glos. 3. q. 9. c. pura. glos. hoc c. Facit ad hanc regulam l. stipulatio ista, in princ. iunc. l. emptorem. §. fin. cum glos. 3. verb. omnes. ff. de act. empt. & de verb. oblig. res pectiuè, vbi stipulatio habere licere, per omnes, licet inutilis sit quantum ad omnes, vtilis est tamen quantum ad promissorem. vide Add. Barb. ad Bald. in l. bonorum. col. fi. lit. b. C. qui admit. Vide distinct. Dyn. inf. ch. 2. a tergo. vers. latius tamen dici &c.

Add. 1. uers. & idem est in duobus notarijs &c. Scot. De notarijs crediderim, quia satis vnus erat. vide Distin. Dyn. inf. hac ch. a tergo. & adde quòd sufficit alterum adesse, seu habilem esse, ex quo per se potest adimplere negotium de iure, arg. l. 1. §. 1. vers. quid enim si duo. ff. quod fal. tuto. auto. §. affinitatis. Instit. de nupt. & illud, non debet vtile &c. quod hic poni tur. l. certi condictio. §. quoniam. vbi Bart. ff. si cert. peta. Facit quod not. Bart. in l. 1. §. si quis ita. ff. de verb. oblig. vbi adiectio stipulationis inualidae nihil obest contractui valido. leg. haeredes palam. in princ. ff. de testa.

Ad c. pluralis. 40.

Add. 1. Adde, quod idem est si dicatur, in diebus illis &c. Scot. vide Alciat. l. hic alleg.

Ad c. imputari. 41.

Adde quod Bart. &c. fol. 4. col. 4. Scot. Addidi ad l. 2. ff. de orig. iur.

Ad c. Accessorium. 42.

Scot. Adde text. in l. 3. de supell. lega. in prin. qui nusquam ad hoc allegatur.

Ad c. is qui tacet. 44.

Scot. 22. q. 2. ne quis. glo. c. 1. vers. asserere. de sum. trinit. sup. eo. lib.

Vers. sed vbi est inuenire &c. Scot. Haec verificatur in pollicitatione, ad not. ad Alciat. in rubr. ff. de verbo. oblig. & quod de via disposita a iure in tacente dicit hic Dyn. sequitur Bart. in l. adoptionibus. vers. tu dic, quandoque est vna uia a iure. ff. de adoptio.

Ad c. locupletari. 48.

Nu. 7. vers. si is qui confessionem recipiat &c. Scot. Hanc opinionem Dyn. stricto iure deficere dicit Bald. in l. si ex cautione. q. 9. in fi. C. de non nume. pecu. tamen ipsam approbat Ia. in l. qui pecuniam. ff. si cer. peta. vide Bal. in l. cum quis, col. pen. C. de iur. & fac. ignor.

Ad c. non praestat impedimentum. 52.

Scot. An scientia testificatorum ex publicatione nulla impediat productionem testium, Bar. in Authét. qui semel. de probat. Orian. in ca. quoniam contra uers. testium depositiones. nu. 63. de prob.

Ad c. non est obligatorium. 58.

Scot. l. si quis inquilinos. in fi. ff. de leg. 1.

Ad c. exceptionem. 63.

Add. 1. vers. col. pen. & fin. Scot. lege, col. pen. & fi. de electio. ubi est tex. quòd sic.

Ad c. quae contra ius. 64.

Vers. sed vbi vltra progreditur, & tractatur qualiter annullatur &c. Scot. Dyn. est secutus gl. l. non dubium. C. de legibus uers. pro infectis. quam reprobat ibi Doc. Adde Bar. reprobantem in l. si is qui pro emptore. colum. 13. sub num. 43. circ. med. in l. non dubium. sola prohibitio facit actum inutilem, & nullum, sed alia sunt exceptionibus infirmanda, quia sic constitutum est. Doc. d. l. non dubium.

Ad c. qui facit per alium. 72.

Scot. vide Mod. in Matthes. c. 14. in glo. & misit.

Ad c. cum quid vna uia. 83.

Vers. in odium prohibentis. Scot. lege in odium prohibiti. Vide Bart. in l. non est ambigendum. §. vbicunque. ff. de bono. possess.

Scholia Fed. Scot. &c. In consi. 1. Boerij, positum post Dyn. de reg. iur. lib. 6.

An filij duorum, aut trium fratrum &c.

Scot. Facit Alex. cons. 36. nu. 7. & 15. & in 16. lib. 2. sequitur Oldr. in epito. sua successio. quæ fit ab intest. quem reprehendit Add. ad Hermenop. de quo in secunda margine huius chartæ.

Vers. & pro huius decisione est text. in d. §. reliquum. in vers. si verò neque fratres &c. Scot. Vide Tiraq. tracta. de re tract. vbi latè, & Petrum Loriotum, tract. de gradib. affin. Axio. 34. Hermonop. quoq; in epit. iuris ciuil. & Ias. lib. 1. sing. respons. c. 7.

Vers. eo maximè, cũ quilibet repræsentet personã patris sui &c. Scot. Non est opus hæc repræsentatione hoc casu.

Scholia eiusdem, In tract. Crauet. de antiq. tempor.

Ad princip. part. prim.

Col. 1. vers. vna fuit Anto. de Butr. Scot. Cæpol. tracta. de seruit. vrb. prædio. allegat Butr. pro tertia opinione.

Col. 2. vers. Tertia fuit opinio. Scot. Horat. lib. episto. 2. epi. 1. Scriptor ab hinc annis centum &c.

§. propositum. sub nu. 20. vers. allegatur Cyn. &c. Scot. in l. non epistolis, tractat hanc materiam Cyn. teste Baldo ibi.

Nu. 31. secundo nos &c. Scot. Vide inf. §. seq. nu. 15.

Sub nu. 75. vers. l. in bello, §. &c. Scot. hic §. male allegatur per omnes. Neuiz. in Sylu. nuptia.

§. Ampliatur nunc, nu. 15. Scot. Vide sup. §. propositum. nu. 31. qui est §. præcedens.

§. Quæritur etiam, sub nu. 34. vers. sed respondeo, quod imò text. ibi. Scot. Et malè per l. 2. verb. hominem. ff. eo. vt alibi dixi.

Ad par. secundam.

§. Absolutis. vers. Curt. iun. cons. 90. &c. Scot. Balb. tracta. de præscrip. par. 3. par. prin. q. 6. voluit esse eadẽ.

Vers. sed contrarium, quòd imò. Scot. Considera inf. §. materia ista. nu. 13. & multis sequent. quomodo accipiatur hoc tempus. Considera etiam ibidem num. 42. & 45. & 46. vers. in alio tamen. & nu. 72. versic. tam antiquam, in quibus locis, videtur facere diuersas, præscriptionem temporis immemorialis, & & quadragenariam.

Vers. Apertè voluit glos. &c. & ibi Abb. sub nu. 5. vers. sol. dicit glos.

Vers. Testibus etiam non videtur probabilis &c. Scot. Vide Dec. in cap. cum dilecta. numero. 12. de confir. vti. vel inuti.

Ver. vel saltem tanti temporis: quòd possint deponere de visu 40. annorum. Scot. Tamen Alex. consi. 16. sub num. 15. contentatur etiam de 45. annis.

Nu. 47. vers. Dec. in d. cons. 36. col. fin. Scot. Loquitur de ecclesia.

Vers. in cons. 267. Scot. Loquitur de præscript. 30. anno. & sub nu. 5. & sup. d. nu.

Sub nu. 55. vers. id suppletum sit per d. l. sicut. Scot. Lege, id suppletum sit, per d. l. omnes, & sic quod dicit per d. l. sicut.

Vers. illius l. sicut. Scot. Lege, illius legis omnes.

Sub nu. 69. vers. & credo dicit Ias. quod non reperiatur &c. Scot. Imò Alex. in cons. 13. sup. alleg. & Ias. vbi inf. col. seq.

§. Circa præmissa, sub nu. 34. vers. qui variè constituere poterit ex qualitate &c. Sc. Iuxta l. in fundo. ff. de re. vẽdic.

Scholia Federici Scoti &c. In ll. Longobard.

Ad expos. vocab.

Caballus sic materna lingua &c. Scot. Imò & Latina. Horat. Optat arare caballus.

Masca qua vulgariter striga &c. Sco. inf. verb. striga. Hinc persona videri potest dicta mascara.

Scot. Tintirinum quid? l. si quis tintirinum. de furt.

De parricid.

Ad l. 1.

Aut barbani. Scot. idest, patrui. inf. qualit. quisque se defend. deb. & c. l. 1.

De damno iniur. dato.

Ad l. si quis peccatis imminentibus.

Scot. Nota hominem fieri rabiosum & dæmoniacum peccatis imminentibus.

Glos. 1. vers. idem fortè in dæmoniaco, si certis horis vexetur, & certis non. Scot. Sicut Saul Rex, vt habetur Reg. 1. c. 16.

De eo qui termin. antiq. corupt. &c.

Scot. De termino moto in ff. & C.

Ad l. fi.

Vers. aut terminos patrum transcendat. Scot. Alludit Carolus ad illud Salomonis, Prouerb. c. 22. Ne transgrediaris terminos, quos posuerunt patres tui, & c. 24. Facit illud, Ne attingas paruulorum terminos, & agrum pupillorum ne introeas. Propinquus enim illorum fortis est, ipse iudicabit contra te causam illorum.

De fornication.

Ad l. qui sponsam.

Vers. quia vim passa &c. add. marg. Nota raptam, vim passam potius, quàm violatam dici.

Quali mulie. alie. permis. &c.

Ad l. si seruus liberam.

Vers. & intra pensiles ancillas. Scot. idest, nentes, secundum mentem compilatoris ineptè enunciatam.

Qualit. quisq. se defend. deb.

Ad l. 1.

Idest, barbanus, quòd est, patruus. Scot. sup. de patricid. l. 1.

De ijs

De ijs qui ad patri.defen.&c.

Ad l.2.

Vers.serui autem lx.ictus accipiant. } Scot.lege,xl.propter id,quod scriptum est Deuter.ca.25. & infra de eo qui bo.dena.refut.de quindecim ictibus supra li. præced.tit.vlt.l.vn.

De eo qui bon.de nar.refut.

Vers.lx.ictus accipiant. } Sco.Vide supra tit.de ijs qui ad patr.l.2.vbi doceo legendum xl.

Scholia eiusdem, in Tracta.Bruni, de indicijs, & tortu.

Q.5 princ.sub nu.55.vers.vbi ponit,secundum quod aliàs audini a præceptore meo in voce, quòd si inter torquendos est aliquis, qui habet aliquod turpe cognomen, sicut est in pluribus locis, puta Sforabusco, vadenocte, & similia, quòd ab illo erit incipiendum.) Sco. Ita tenuit Alciat.in rubr. solu. matri.in princ.

Scholia Federici Scoti &c. In Instut. Ioannis Ferrarij.

Ad Proœmium.

Vers.& principio,Sacratissimas,vers.aut si manis Antonino,cui Pio cognomentum esse diximus. } Scot.l.1.C. de eden. est Antonini Pij Imperatoris.

De testamen.ordinan.

Vers.Aliàs ut eum ferre heredem sæpe cogeremur,qui nihil tale esset meritus &c. } Scot. Facit Connan.lib.9. Commenta.iur.ciuil.ca.8.pag.1.c.versi.Verior est Azonis &c.

Scholia &c. In reperto Nicolai de Milis.

Vers.citatio ad locum,vers.Adde quòd si locus &c. } Scot.cõtrarium per Felin.in c.cum inter.de exceptio.

Verb.clericus qui est in sacris &c. } Sco. Vide Bart.in add. C.de tab.scrib.&c.li.10.

Verb.confessione persuasione &c. } Marsil.sing.201.

Verb.Instantia inchoata cõtra Laicum &c vers.videtur innuere contrarium &c. } Sco.arg. a contrario ex verbis Ant. contra not.per Alex.l.1.ff.de lega.1.

Verb. possessorium non solum intentare &c. vers. nisi post conclusionẽ ad possessorium restrictam addatur clausula, super quibus omnibus &c. } Scot. caueat ergò a clausula, super quibus omnibus peto mihi &c. qui intendit solum agere possessorio.

Scot.inter verb.prohibitio;& verb.proprietas.adde. Proles pro attinentib.,& propinquis in quibusdã prouisionibus, de quibus per Cæpol. consil.ciuil. cons.62. qui latè, quòd de iure significat descendentes. Ridiculè tamen in fi.consil.dicit comprehendere fœminas: quia est fæmini generis.

Verb.vsurarius. Add.vsurarius.Add.vsurarius qui per sententiam &c. } Sco.Vide Alex.cons.91.lib.2.

Scholia Federici Scoti Iurecons. &c. in specul.aur.Maran.

Ad princ.distinct.7.

Sub nu. 36. vers. item loquitur, quando quis sine iusta &c. } Scot.Vide Alex.cons.92.nu.6.lib.1.

Sub nu.50.vers.vbi etiam dat cautelam pro libellante in possessorio Recuperandæ &c. } Sco. Tamen in vno est deterius,quia in hoc appellatur, vt per Rip.in l.i.ff quæ nobis.nu.30.de acquir.possessio.

Col vlt.vers.nec potest dici, quòd clericus &c. } Scot.infra 11. distinct.nu.36.vide omnino Nell.in tracta.de ban nit.1.par.2.tempo.q.63.vbi videtur ista destruere. Fusc.lit.c.sing.50. bi sequitur Maran.

Ad distinct.9.

Sub nu. 7. vers. Vbi dicit, quòd importat concessionem &c. } Scot. Ferret. Vicent.cons.25.nu.vlt.dicit non posse iudicari secundum supplicationem signatam, ex quo literæ non apparent expeditæ iuxta regulam cancellariæ,Decis.D.de Rot.in Nou.458. & 332.incip.licet Roma.curia,in princ.

Sub nu.59. vers. quod tamen intellige, & declara &c. } Scot. Vide Bart.in l.2.nu.5.C.de sententijs, quæ si.cert. quantit. & pondera,quod dicit,habebit &c. Sed põdera quod Bald.sentit dictum suum procedere etiam si non offeratur libellus:nec contestatur lis.

Sub nu. 79. vers.intelligas semper procedere in vidua paupere &c. } Scot.infra 11.distinct.sub nu.9.

Ad distinct.11.

Col. 2.vers.procedit hoc non solum. } Scot.Bald.in Auth.statuimus.C.de sacrosf.eccles.

Sub num.9.vers.quod intellige procedere in pupillo, & vidua paupere. } Scot.supra 9.distinct.nu 9.

Nu.36.vers. Tertio potest iudex Laicus &c. } Scot.supra 7. distinct.princip.distinct.in fi.

Ad distinctio.16.

Sub nu. 31. vers. vnde non valet sententia etiam in sui fauorem lata. } Scot.contrarium Specu.tit.de actio.col.2.qui tamẽ videtur loqui in casu l.vlt.C. qui legit.perso. & l.1.C.si per vim.

In Sextam & vlt.par.princ.iudic.

Nu.106.vers.primus igitur casus,in quo index &c. } Scot.vide Alciat.in c.pernitiosam.nu.75.& seqq.de offic. ord.vbi quòd iudex secularis potest procedere criminaliter contra vsurarium pro emendandis moribus,& publico interesse.vide ibi latissimè.

Ad 6.membr.iudic.

Scot.cum quis conuenitur ex proprio delicto,& cum possidet nomine suo tantum, habet beneficium nominandi in iudicio.Rip.cap.sæpè, nu.52.de restit. spoliat. vbi etiam remissiue an de iure canonico in iudicio possessorio locus sit nominationi in dominum.

Ad 8.membr.iudic.

Sub n.17.vers.nõ dicitur actor succubuisse,ex quo ponest &c. } Scot.Idem ergò pronunciata nullitate.

Ad 9.membr.iudic.

Sub nu.11.vers.Istæ possunt opponi quãdocunque tã ante &c. } Sco.Imò nõ nisi exceptiones litis finitę.vide Oria. c.quoniã cõtra.vers.exceptiones, de probat.n.10.

In

In Secund. actum iudic.

Sub nu. 12. nu. 14. vers. vel mistis. } Sco. Hoc non est verū de iure communi. Alex. cons. 82. in fi. li. 1. De causis mixti Imperij infra limitatio. 32.

Ad 4. act. iudic.

Sco. Nota, quòd de iure non est necesse articulos, seu capitula tradi: sed satis est testes induci super petitionem. Abb. cap. per tuas. col. 2. ad fin. de testi.

Vers. in causis, in quibus &c. sed causa potest incipere &c. } Scot. Corne. cons. 81. incip. visa. nu. 8. par. 3. quando causa committitur cum clausula, sola facti veritate inspecta, quòd alleg. add. ad Paul. Castrens. cons. 3. lib. 2.

Nu. 8 } Scot. Aduerte, quòd ponēs iurat, Ias. l. iudices. C. de iudic.

Sub nu. 22. vers. est permissum respondere per verbum credit, puto quòd non debet dari terminus &c. } Scot. glos. cap. quosdam, de præsumptio.

Ad 15. act. iudic.

Vers. est conclusio in causa. } Scot. Habetur hic terminus conclusionis in causa in c. cū Ioannes. de fi. instru. & c. præced. incip. cum dilectus.

In tert. & vlt. part. iud. act. 7.

Nu. 128. in quibus casibus &c. } Sco. apud veteres sententia in causa liberali non transibat in rem iudicatā, vt colligitur ex traditis per Carolum Sigonium li. 1. de antiquo iu. ciuium Romanorum.

Sub nu. vlt. vers. si ab istis sententijs contingat appellari &c. } Scot. secus in sententia nulla, per Ias. l. 1. in princ. nu. 27. de fer.

Ad 2. actum princ. vlt. part. iudic.

Scot. Nota, quòd iudex appellationis in dubio debet iudicare ad fauorem primæ sententiæ. Perus. ca. de priore, col. 2. vers. aduerte, de appellat.

Sub nu. 9. vers. & mihi id pluries euenit, quando fuerunt mihi transmissi &c. } Sco. Nota 9 ista transmissio processus habet vim conclusionis in causa. Bal. cons. 67. lib. 3.

Sub nu. 24. vers. qualiter autem hodie proponatur ista recusatio iudicis &c. } Scot. Vide Bald. in l. 1. C. si quacunque prædit. potest. vbi quòd licet episcopus sit suspectus, non recusatur vicarius: quo vicario excluso, cognoscit ordinarius.

Sub num. 55. vers. quia prima facie quis diceret contrarium. } Scot. Pro quo facit Lanfranc. c. quoniam contra. vers. interlocutoriæ, nu. 28. vers. & ideo alius.

Sub nu. 103. vers. & idem in sententia lata ex iudicio expertorum. } contrarium Salomon. in 6. responsa prudentum. quem referunt Mod. in Add. ad Alex. consil. 148. lib. 2.

Nu. 112. primò igitur quæro, vsque ad quod tempus &c. } Sco. Bald. variat, in cons. 67. li. 3. vbi de decendio, de anno, & de 30. annis. Abb. in c. Quinta vallis, de iureiur. hic alleg. intelligit dummodo intra annū læsus conqueratur. Sed Dec. cons. 39. hic alleg. dicit contrarium col. pen. in fin. & princ. seq. nec Abb. tenet quod dixit: sed se resoluit ad decendiū, & male.

Sub nu. 141. vers. & non sufficit facere relationem ad acta &c. } Sco. Ias. l. Gallus. §. idem credendum. nu. 11. ff. de lib. & posthu. Fallit quādo ex actis apparet causa, sine alia probatione facti, licet fiat probario iuris, per alleg. ll. Soc. reg. fallent. vlt. facit infra nume. 144.

Sub nu. 143. vers. vt quando committitur causa appellatione remota. } Scot. Hæc clausula, appellatione remota, nō facit, ne possit grauatus appellare: sed ne iudex a quo, teneatur deferre appellationi, secundū Bald. ad Specul. de appella. de quo dicto miror.

Nu. 144. secundam regulam limita &c. } Scot. Facit quod addidi supra sub nu. 141.

Sub nu. 147. vers. sed appellatio ab interlocutoria &c. } Scot. Vide infra nu. 153.

Nu. 161. } Scot. Hoc intellige, nisi iudex appellationi detulerit: quia tunc sibi ipsi ligat manus, infra nu. 198. & nisi grauamen sit irreparabile, infra nume. 201.

Sub nu. 175. ver. nam in illis appellatio. &c. } Sco. vide infra nu. 282. vbi quòd nō appellatur in factis notorijs, nisi ex causa rationabili.

Nu. 189. nisi iudex a quo, detulit appellat. &c. } Scot. si non detulit, potest procedere, antequam sibi inhibeatur. supra nu. 160. & 161. & infra.

Nu. 199. vers. dic quod sic, si est interposita ex iusta causa: alias punitur &c. } Scot. aduerte, quòd videtur appellationem admitti etiam non admittendam, propter reuerentiam superioris, infra sub nu. 214.

Sub nu. 221. vers. vbi dicit, quòd ista opinio est vera, sicut euangelium. } Sco. & cum sit necessaria citatio in exequēdo, vt infra nulla iniusticia fit, impedito, qui poterit impedimentum deducere.

Nu. 225. } Scot. Vide Bald. in tit. de pace Constant. col. 14. qui allegatur supra 12. princ. distinct. col. 3. in prin. Vadus ad Soc. reg. 46. fall. vlt. vbi quòd fallit in instantia taxata per statutum, quia de consensu partium potest prorogari.

Sub nu. 229. vers. & miror quare Docto. ita elaborarunt in faciendo huiusmodi differentiam, cum nullius sit effectus &c. } Scot. Contra per Vad. ad Soc. reg. 46. 1. fall. vers. amplia.

Nu. 238. prout est Rex Sicilia &c. } Sc. vide Bald. in proœmiorum, vbi quòd non appellatur etiam a Rege habente iurisdictionem ab alio.

Nu. 244. } Scot. Vide in Auth. de sanctiss. episco. §. si quis contra. & ibi glos. verb. contradicat.

Nu. 259. } Scot. vide supra sub nu. 190.

Nu. 269. vers. limita primò &c. } Scot. Dantur casus, in quibus semel appellatur. §. si quis contra. vbi glos. in auth. de sanctiss. episco.

Sub d. nu. 269. vers. non liceat tertiò prouocare. } Scot. Probat d. l. 1.

Sub nu. 294. vers. tangit plenè Philippus Dec. &c. } Scot. Dec. l. 1. col. 2. C. de bono. possess. secund. tabu. idē tenet, quod in consil. hic alleg. & attestatur de cōi.

Nu. 295. ver. quod tamen limita &c. } Scot. vnde si lata sit sententia in remed. ca. redintegranda. poterit appellari retardata executione. Ripa l. rem quæ nobis. sub nu. 30. ff. de acquir. possess.

Nu. 299. Quintò limita, nisi grauamen &c. } Scot. Bald. in l. consentaneum. col. 2. C. quo. & quan. iud. dicit, in perdenda possessione uersari præiudicium, magnum etiam in corporalibus.

Nu.

Nu. 304. *vers. nono limita non procedere &c.* } Scot. Vide Pau. Castrens. consil. 43. nu. 3. lib. 1.

Nu. 305. *vers. Vndecimo limita quando &c.* } Sco. vt quia possessio competeret ex contractu, vt per Bald. in consl. hic alleg. vbi tractat de licentia data emptori &c. considera posita hic nu. 307. & 308. & 309.

Sub nu. 319. vers. in his non admittitur appellatio ad impediendam executionem. } Scot. in causa alimentorum futurorũ. Bald. l. si instituta. §. de inofficioso. ff. de inoffi. testa. Tamen aduerte, hoc verum in sententia condemnatoria: secus in absolutoria, Capyc. decis.

Sub nu. 330. vers. & non inducitur renunciatio eo ipso, quòd quis promittit &c. } Scot. Vide Mih in reperto. vers. appellare non potest ille &c. per ibi dicta videtur legendum hic, & inducitur.

Nu. 336. *quæ autem dicatur appellatio friuola seu frustratoria, vel temeraria, dic quod &c.* } Scot. & benè c. literæ. vbi adnotaui, de dilatio. contra Lanfranchum, qui dicebat friuolam esse interpositam antè sententiam: vt per me in d. annot.

Nu. 384. *vers. decurionum, seu priorum ciuitatis.* } Scot. Capo. caut. 2. appellat consiliarios.

In ter. & vlt. act. princ.

Nu. 58. *an autẽ petitio restitutionis in integrũ impediat &c.* } Sco. supra act. præced. nu. 96.

Sub d. nu. vers. vbi limitat, nisi restitutio &c. } Scot. limitatur aduersus sententiam principis. Iacob. de Sancto Georg. in inuesti. feud. vbi agitur de priuil. princi.

Scholia Federici Scoti Iureconsl. &c. in consi. Belloni.

Ad consi. 44.

Sub nu. 4. vers. vt est magis commu. opi. &c. } Scot. Bald. dicit veram opinio. in l. cum quem Lectu. 2. in fin. ff. de inoffi. testa.

Ad consi. 64.

Subscript. Franciscus Maruphus. } Scot. Hunc appellat excellentem Doctorem Zanch. in repet. l. hæredes mei. §. cum ita. nu. 461. ad Trebell. allegans huius consi. quod est infra in ordine 66.

Ad consi. 66.

Scot. Allegatur hoc consil. Maruphi per Zanch. vt addidi supra in albo consil. huius Maruphi, in fin. quod est in ordine 64.

Scholia in Obseruatio. Mantua.

Ad lib. 8.

Obser. 77. vers. bona fides intelligitur &c. } Sco. Videtur falsum, quia potest esse nec mala fides, nec bona. Vnde in acquisitione fructuum, sufficit abesse malam fidem, licet etiam non absit bona.

Ad lib. 9.

Obser. 88. vers. cum ipsius principis tamen licentia. } Const. Land. glos. principes. c2p. quid culpatur. 23. q. 1.

Vers. ordinata non quærit. Vnde Archid. } Const. Land. Vide Cæl. Rhodig. Lect. antiq. lib. 26. c. 26.

Obser. 90. vers. ita ut mihi indubitabilis semper visa fuerit. } Scot. nisi nota formetur.

Ad lib. 10.

Obser. 96. vers. pœna perpetui carceris potest &c. } Sco. Vide Alciat. in comment. canoni.

Obser. 100. vers. dummodò non sit pro falso &c. } Scot. Facit quod de Vestali traditur a Gellio, & quod de Flamine Diali a Riuallio in histo. iur. lib. 2. sub nu. 95.

Vers. Quando Cardinales instituti fuerint &c. } Scot. sunt etiã in militia Cardinales. Vnde sumptum est hoc nomen.

Scholia eiusdem, in prax. crimin. Battand.

Ad Reg. 122.

Vers. in quibus mitius agit. l. si diutino. ff. de pœ. } Scot. Cum errore cæterorum transit iste circ. l. si diutino.

Ad Reg. 137.

Nu. 3. *sed hodie vix obseruatur.* } Sco. Et rectè: nam l. ad bestias. hoc non vult.

Scholia eiusdem, ad Taßara, in notariorum errores, compendium.

Scot. Notarij debent esse peritissimi, arg. Conna. lib. Comment. iu. ciuil. c. 16. vers. quasi omnibus dotalibus &c. quæ sunt verba cuiusdam text.

Ad c. 1.

Sub nu. 8. vers. qua dicit, quòd Doctor consulens sine chartarum reuolutione &c. } Scot. contrarium per Neuiz. in Syl. nuptia. quia pro labore præterito, vbi exẽplificat.

Scholia eiusdem, In Paraphr. Instit. Cantiunc.

Ad lib. 2. Instit. de vsufruc.

§. *Finitur. vers. domini, ac patres requirere solent. alleg. marg. in fra. per quas perso. nob. acquir &c.* } Sco. l. repeti. ff. quib. mod. vsufr. amitt. §. 1.

Alleg. marg. l. arboribus &c. } Scot. l. vsusfructu, ff. solu. matri.

Vers. cum vsusfructuar. ut rei qua fruebatur &c. } Sc. l. si tibi, ff. quib. mod. vsufr. amit. l. si seruus, ff. eo. tit.

Vers. & hac postrema vsusfructus &c. } Scot. imò & præcedens, vt l. cum in fundo. vers. ipsius autem, ff. de iu. dot. l. vsufructu, verb. vsufructum, cum glos. ff. solu. matri.

In Comment. Didaci, reg. peccatum, de reg. iu. lib. 6.

Ad relect. par. 2.

§. 1. *vers. contrectatio rei dicitur, non amotio &c.* } Scot. infra contrariatur.

Vers. diligentius furtum definit &c. } Scot. supra contrariatur. Sed vide Ias. l. 1. sub nu. 28. ff. de acquir. possess.

In singul. Fisci.

Ad Lit. A.

Sub nu. 18. vers. & patruus meus &c. } Sco. quomodo, patruus,

Scholia Federici Scoti &c. in Menoch. de remed. recuper. possess.

15. *remed. q. 39.*] Scot. Vide hunc in tracta. de arbitr. iud. lib. 2. centu. 3. casu 258. vbi ex Hermenopulo lib. 2. tit. 1. rub. de bo. fid. possess. ver. vult. constitutio cum ij, qui.

Sub nu. 524. uers. §. impendia, nu. &c.] Scot. lege §. impēdi autem. nu. &c.

Vers. solu matri.] Scot. Addit autor in nouiter impressis. Et hanc sententiam probauit Ioseph Lud. de cis. 58. nu. 13.. dicēs, verū bene eruditus Federicus Scotus, in cons. 27. nu. 10. lib. 4. tom. 2. ait me errasse: sed ipse viderit, & qui equi erunt iudices.

Scholia in Causa Finariens. respons. 2. 3. artic.

Nu. vlt si causa coram Caesare tractetur, & apud eum inspecta sola &c.] Scot. Dubitat de veritate huius dicti infra artic. seq. sub nu. 6.

Ad 3. artic.

Sub num. 6. vers. dubitaui tamen aliquando de ueritate &c.] Scot. vide supra artic. praeced. nu. vlt.

Scholia in Tracta. de finib. regund. Hierony. Montii Brixiens.

C. 47. vers. & ibi Alex. subdit, quòd in interdicto vti possidetis &c.] Scot. infra c. 67. nu. 9.

C. 67. vers. quod habens antiquiorem possessio.] Scot. supra c. 47. nu. 9.

C. 94 vers. ita etiam non erit inconueniens &c.] Scot. vide infra c. 98. nu. 3.

C. 98. vers. attestatur proprietatem alicuius montis &c.] Sco. supra c. 94. nu. 5.

In varias resolutio. Didaci.

Ad lib. 1.

C. 1 vers. sententiam dicere ex actorum probationibus.] Sco. sicut audio, iudico, inquit Christus, Ioan. cap. 5. addidi etiam infra vers. sextò eadem.

Vers. sextò eadem, ibi sicut audit ita indicat.] Scot. sicut audio, iudico, in quit Christus Ioa. c. 5.

Ad lib. 2.

C. 1, sub nu. 11. vers. & nonnunquam non permittitur maximè &c.] Scot. Vide infra ad fin. c.

C. 20. vers. tandem his praenotatis &c. ibi, aduersus quos ego animaduerto.] Sco. Pondera text. Deuter. cap. 27. vbi Leuitae iubentur indistinctè maledicere clam occidenti proximum, & sic proditoriè occidenti.

Ad lib. 3.

C. 6. vers. vltima ratio ibi praesertim ob his, qui potestates principum, vltra quàm deceret, facillimè extendunt.] Scot. vide ad idem Coras. in Miscell.

Scholia eiusdem In tracta. Hercula. de caut. de non offend.

Ad c. 3.

Vers. potest petere dari sibi signum &c.] Scot. & e conuerso signum impoui aduersario; infra c. 11. nu. 6.

Ad c. 5.

Sub nu. 10. vers. non propterea minus petere &c.] Scot. vide infra c. 11. nu. vlt.

Ad c. 9.

Nu. 4. hac obligatio respicit personam &c.] Scot. hinc videtur idem dicendum de cautione de bene viuendo: de qua vide quotas in reperto. huius tracta. & adde duo verba de ea infra cap. 11. sub nume. 5.

Ad c. 11.

Sub nu. 6. vers. quòd aduersario signum imponatur.] Scot. & è conuerso sibi dari signum supra cap. 3. nume. vlt.

Nu. 8.] Scot. vide supra c. 5. nu. 10.

Ad c. 19.

Nu. 2. sustineri posset, quòd fratres non sint transuersales &c.] Scot. Ridiculè loquitur iste, & contra text. §. secundo. Instit. de gradib.

In orationem Gentiani Herueti ad concilium, de clandestibis matrimonijs.

Cb. 5. vers. audisse sine consensu patrum &c] Scot. Coras. li. episto. quaestio. c. 19.

In commenta. l. 1. de offic. eius cui. Camill. Plaut.

Ad Praefatio.

Sub nu. 13. vers. Delegata autem, seu (vt rectius loquar) mandata iurisdictio &c.] Scot. ad hoc vide infra vers. man data iurisdictio. nu. 24.

Nu. 35. Differunt inter se, vicegerens, seu locumtenens, & is cui mandata est iurisdictio, & iudex datus, seu delegatus, loquor de iure ciuili &c.] Scot. Datus, seu delegatus, inquit Oldendorp. de sentent. & re iud. tit. 8. De iuris autem ciuilis, & Pontificij collat. mandata, seu (vt dicunt) delegata iurisdictio; idem sentiens esse mandatam, & delegatā iurisdictionem: & ibi de delegato.

Verb. specialiter, sub num. 6. vers. specialiter, & nominatim concessum est.] Scot. Vide l. mutuo, §. tutoris. ff. de tute.

Vers. mand. iurisd. sub nu. 18. vers. ego puto, quòd iudex datus differat &c.] Scot. vide Coras. lib. episto. quaestio. cap. 2.

Nu. 24. vers. est etiam aduertendum, quòd lex nunquam &c.] Sco. vnde supra in praefatio. num. 11. ait, delegata autem, seu (vt rectius loquar) mandata iurisdictio &c. huc respiciens.

Vers. quid differat iudex datus, & is cui &c.] Scot. Aduerte, quòd in l. cognitio, in princ. datur iurisdictio, idest, mandatur.

In

In Polymathiam Marci Mantuæ.

Ad lib. 1.

c.4.uersi.sic Iob,vir erat in terra Hur,nomine Iob. } Scot. sen tit Iobem ipsum scripsisse librum: de quo vide Strelichum in princip.eius libri,& inf. in fin.

c.ult.uersi deinde Patriarcha Constantinopolitanus &c. }Sco. De his,& alijs patriarchis inf.lib.5.c.8.

Ad lib. 2.

c.1.uersi.licet Cicero contradicat, & malè. } Scot. Immo Cic.in libris de legibus,dicit oppositum,loquens de se,& suis.

c.ult.ad fin.vergilianus vates. } Scot. Ridiculè, pro ipso Vergilio.

Ad lib. 3.

cap. 1. Vates ille Vergilianus. } Scot.Ridiculè prò ipso Vergilio.

c.8 Tartarorum lingua,canis significat Imperatorem. Hebræorum verò,cheleb appellatur,idest,totus cor. } Scot. Hebræi non habent vocabulum,canis,sed describunt vnde illud,vsque ad mingentem ad parietem.

Ad lib. 5.

c.10.Dæmonis filium appellare. } Scot. vt Ariostus in Furioso,Ericelinum.

Ad lib.6.c. 10.

Versi.apud probatos autores non inueniri. } Scot. Immo bis in pandectis,vt alibi tetigi.

Ad lib. 7.

c.2. uersi. Cassano signor de Tartari. } Scot.Historia pertinens ad fidem Christianam.

Ad lib. 8.

c.4.uersi.coquorum parsimoniam esse &c. } Scot. vide Cic. in oratio.pro Deiotaro Rege.

Scholia in conclusio. seu decisio. antiq. Rotæ.

Concl. seu decis.ult.sub rubr.de testa. vtrum inuentarium &c. } Scot.argumentum ab inuentario tutoris ad inuentarium hæredis non valet.Paul.Castrē.conf. 210. super primo quod,lib.2.Ioan.Neuiz. in syl. nupt. ch.28 in paruis.

In quandam conclusio. Rotæ.

2. *Sub rebr. de iudic.add.margin.l.si institutata, versi.& vide ibi bonum text. quòd appellatione nepotis &c.* } Scot. Quod est falsum,vt ibi per Bar.

In decisio. Grammatici.

Ad Decis. 36.

Versi videtur per nonnullos curiosos fortè idiotas &c. si iustè fuerit aduersus eundem infortunatum nobilem ad ipsius pœna capitalis impositionem processum &c. } Scot. contrà sententiam de qua hic, iudicarunt quasi omnia consilia Italiæ,teste Claro,in pract.crimin. §. fi.q. 68.licet ipsam defendere conetur hic Grammat. tanquam officialis Proregis tunc temporis.Fusc. singul. 191.lit.c. Dicit tamen idem Fuscus lit.a, singul. 62. post casum hunc se audiuisse, & vidisse multos decapitari.

In comment. Pinell. C. de bon. mater.

Ad l.1.par.1.

Cb.118.versi.Horum fundamentum fuit l.filius ff.de inoff.test. Scot. vide Alciat.lib.10.C.

Cb.5 6.uersi.Crauet.consi.200.num.7.& Thom.Franc.&c. } Scot. inf.ch.531.

Cb.531.uersi.ex quibus patet &c. } Scot.vide Dec.ca. 1. nu.44.de probat.

In thesaur. recept. sentent. Soarez.

Ad lit.N.

Nu.36 Crauet.consi.50 col.3.lib.1.Io.Ceph.consi. 33.nu. 8. & seq. } Scot. Adde Rolan.consi.27.tom.1.

In Plaut. de not. Crauet.

Ad lib. 1.

c.1.sub nu.4.uersi.e contra Domitius Celsi consultationē &c. } Scot.Lege, Domitij Celsus, & nisi ita legatur, error est autoris.

Sub num. 11.uersi.scilicet bis tribuant. } Scot. superfluunt hæc verba,quia habet sup.maiorum umbris.

In libros Decretorum Burchardi.

Taxatur hic ut gloriosus a Francisco Bald. in consilio de noua iuris ciuilis demonstratione.

Ad lib. 1.

c.4.uersi. aut in modicis ciuitatibus &c. } Scot. inf. c.31.& seqq.& sic est ciuitas sine episcopo.

c.152. uersi.ne lasi vlcisci se velint. } Scot. inf.c. 164.

c.164. uersi. nec bi qui besterna &c. } Scot.sup.c.152.

c. 227. Habes hic subscriptiones archiepiscoporum,episcoporum, Abbatum, & cæterorum sacri ordinis virorum.

Ad lib. 6.

c.20.uersi.publicè pænitentem &c. } Scot. quæ sit publica pœnitentia,vide Alciat.in Parergis.

c.46. uersi. Argentea Retensis. } Scot. Legendum arbitror.Argentoratensis, iuxtà notata per Beatum Rhenatum.

Ab lib. 10.

c.1. } Scot. vide inf. lib. 19. sub rubr. de arte magi.§. credidisti ut aliqua fœmina sit &c.& sub rubr. itē de arte magic.c.1.& sub rubr. in concilio aūt &c. §. credidisti quòd multæ mulieres retrò satanam &c.& §.seq.

Ad lib.16.

c.20. }Scot.Ad testimonium intra quatuordecim ætatis annos,nullus admittatur.

c.27. } Scot.carpuntur verbosi iudices, & alibi.

c. 28. } Scot. irridentur iudices vendentes iustitiam. De tribus acceptionibus morum. Quatuor peruertentia humanum iudicium.

c. 29. } Scot. hic habes idcircò esse necessarios malos, vt quoties boni offendunt, flagellentur ab illis.

c.31. } Scot. Nota inscriptionem primam semper fieri,vt talionem calumniator accipiat.

De

De arte magica.

Ad lib. 19.

§. *credidisti, vt aliqua fœmina sit &c.*} Scot. vide inf. hoc eod. lib. sub rubr. item de arte magica. c. 1. & sub rubr. in concilio autem &c. §. credidisti, quod mul tæ mulieres retrò satanam &c. & §. seq. & sup. li. 10. c. 1. ubi addidi.

Sub d. rubr. in concilio autem &c.

§. *fin. uersi. ad minimum digitum dextri pedis &c.*} Scot. Facit Vergil. lib. 4. Aeneid. Vnum exuta pedem vinclis in veste recincta.

Ad lib. 20.

c. 9. *uersi. Homo itaque sic in medio creatus est, ut esset inferior &c.*} Scot. vide Ioan. Picum Mirand. in oratio ne, legi patres.

c. 13.} Scot. habes hic, quòd homo sic immortalis est conditus, vt etiam si peccaret, & mori posset: & sic mortalis est conditus, vt si non peccaret, et non mori posset: & sic ad cælestem angelorū patriam quandoque sine carnis morte transiret.

c. 14. *uersi. hic non nisi angelum uidit.*} Scot. Mitrathor dicitur, hoc est princeps facierū, cum quo locutus est Moses, & alij.

Scholia &c. in Cotar a. de iure, & priuilegijs militum.

Ad lib. 3.

c. 24. versi. quia condemnent, aut aliqua saltem parte notam inurant Ferdinando Daualo Aterni (quod nunc Piscaria dicitur) Marchioni &c.) Cō stant. Land. Ferdinandum tamen hunc Aualū excusat Alciatus lib. de singul. certami. c. 27. tu illum videto.

In practi. crimi. Ioan. Millei.

Ad Tracta. poena. mortis.

Nu. 12. *qui muros uiolat capite punitur &c.*} Scot. Intellige vrbis Romæ.

Nu. 14. *Publicus, & famosus fur.*} Scot. Aduerte quia fur, & latro differunt: nec ab uno ad alterum argumē tamur. nec §. grassatores, aut §. famosos. habet locum in furibus. ibi addidi. Vide Marsil. consi. 22. nu. 15. Grammat. consi. 59. cum sim.

Scot. sub num. 58. Adde, Hæretici Manichæi vltimo supplicio afficiuntur, l. Arriani. C. de hæret. non alij, vt toto tit.

Hæreses docentes itidem, l. quicunque. C. eo. ubi gl. non etiam discentes, nec seruantes.

In expositio. siue declaratio. tit. Sebast. Bran.

Ad procem.

Vers. & est iste liber nouior &c. & ideo florida, & viridi &c.} Scot. contrarium innuit Specul. titul. de posit. §. quinto. numero octauo, vbi tribuit corium rubeū Codici.

Ad eundem, sub Rubr. Incipit decretum.

Vers. & Alex. in Theologia, qui fuit postea Alexāder tertius.} Scot. Aduerte quia videtur subesse erratum. Sic enim iste Papa non mutasset nomen.

Ad eundem, de Mod. stud. in vtro. iur.

Document. 1.

Versi. D. Simon de Bursano.} Scot. consilium huius Simonis vide apud Bald. consi. 320. par. 4. incipit, consilium D. Simonis.

Versi. illum tamen qui ingeniosus est &c.} Scot. vide Alcia. in prin. C.

Document. 2.

Vers. unde suadebat in electione præceptoris &c.} Scot. Philelph. lib. 15. epist. scribens ad filium, Quibus præceptoribus vti debeas, cōsule hominem mihi amicissimum &c. Noui enim hominum consuetudinē in huiusmodi scholis, quanta concursatio sit, quā tæ amicorum præces ad auditores alliciendos. Itaque volo te, non beneuolentiæ hac in re, sed ti bi ipsi, mihique hac in re inseruire.

Docum. 3.

Vers. nō superbiat ille discipulus, cui aliquando contigerit &c.} Scot. Habes exemplum apud Roman. sing. 262. & apud Neuiz. in syl. nup. ch. .. col. ..

Docum. 4.

Ver. dicit paupertatem esse veram &c. si uis addiscere, sis &c.} Sco. Facit Plin. lib. episto. 7. epistol. 22. Abundet, inquit facultatibus: amet studia, vt solent pauperes.

Docum. 5.

Add. marg. an expediat habere multos libros.} Scot. vide Petrarch. lib. 1. dialog. 43. de remed. utr. fortu.

Versicul. nec prodest cibus sumptus &c.} Scot. vide versus Martialis, inf. docum. 8. ab autore relatos.

Versi. Doctor autem indiget multis libris &c.} Scot. vide in clemen. exiui. de verbor. significat. Laudatur & Tribonianus a multitudine librorum in l. 2. C. de vete. iur. enucle. Philelph. ad filium, lib. 14. episto. cura etiam libros quamplurimos, & quàm optimos, tibi compares: qua vna supellectili, nullam es pulchriorem habiturus, nullam vtiliorem.

Versi. primus qui cœpit glossare textus, & leges &c.} Scot. Ante Guarnerium, seu Irnerium, fuit Pepo. Ficar. in vit. Iurisconsf.

Versi. Post hunc Ioannes Bosianus Cremonensis.} Scot. Bald. in c. ult. de appell. dicit Io. Ful. Cremonensis. infrà c. ult. Ioannis Bosiani Cremonensis.

Versi. licet quidam dixerint etiam illam Summam, qua tribuitur Azoni fuisse Io. Bosiani Cremonensis &c.} Scot. Alciat. attribuit Placantino in Parergis.

Versi. de comitibus Lauaniæ.} Scot. Lauania amnis qui olim Entella, inquit Paulus Iouius, lib. 1. historia. sui tempo. & lib. 11. vbi de Lauania amne, & Tiguliorum mōtibus, in quibus sita Fliscæ familię Entella. Credo etiam Georgium Mærulam facere horum mentionem.

Vers. Gulielmus de Tiuo.} Scot. Lege Gulielmus de Cuneo, vel Cunio, vel Cugno.

Versi. Lambertinus de Ramponibus &c.} Scot. Hunc allegat Ripa in l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig.

oblig.num.59.in distin.158.videtur ergò compo-suisse librum distinctionum.

Versi.& ex repetit.D. Nicolai Alexandri eius generi &c. Scot.Habuit Bart.aliuni generum Io. Baptistam, qui fecit tractatum de arbitris, & compromissis. Aduerte quia hic tractatus in 3.uol.tractatuum,tri buitur Ioan.Baptistæ Bartoli genero,in fi.verò Io. Baptistæ Bartoli pronepotis.

Versi.de Baldo,& eius doctoratu &c. Scot.Puto quòd vo luerit allegare in l.quoties.§. si duo. de hæred.in-stit.vbi tamen legitur conuentum:sed puto legen-dum doctoratum, quamquam audio appellari vulgò conuentum in partibus illis, & probatur in quibusdam locis Baldi. Nam & conuentari dicit, pro doctorare in aliquibus locis. vnde in l. suus quoque eo. eamus (inquit) ad conuentum dom. Pauli de Neapoli.

Versi.Albertus de Gandino de Aretio. Sco.Aliqui dicunt de Cremona.

Versi.vincentius antiquus doctor. Scot. Mediolanensis.

Versi.propterea in Hispania,& Lusitania, decreto regio &c. Scot.Reprehendit hoc Zasius lib.1.singul.respõs. c.2.num.29.Tamen sic Theodo.& Valent.fece-runt de Papiniano.Conna.lib.1.c.15.Comment. iur.ciuil.Veronense statu.extat,vt opinio glos.ap-probata per Dyn.vincat,vt dicit Paul.Castren.in consi.172.lib.1.

Docu.8.versi.pars enim scientiæ est scire quòd nescias. Scot. vt Socrates,qui dixit, hoc vnum scio,quod nihil scio. Quan quam Lucretius hoc deridet, vt alibi dixi.

Versi.sumpta parum prodest &c. Scot. vide supra docu ment.5.

Docu. 9 uersi.tempore quo illustris doct. r Bald. &c. quidam D.Philippus de Regio &c. Scot. Gilber, Reg. in li-bris Enantiophanòn, credit esse cognomen,sed est patria Regium Lepidi : Familia fuit Cassola. Lege Spieg.in Lexi.

Ver.pollicitus est se velle respondere de quolibet in materia.&c. D. Bal. ibi præsens interrogauit eum &c. Scot. Facit quod ponit Neuizan.in syl.nuptia.ch.38.col.2.in antiq.

Compilat.iur.ciuil.uersi.Albericus de Rosate Parmensis. Sco. Lege,Albericus de Rosate Bergomensis.

Versi.Hac ideo feci rescribere, quia Bald. in fi.dicti commenti dicit &c. Sco.Immo dicit esse verisimile non fuis se eum depositum.

Scholia Fed. Scoti &c. In consſ. Guid. Pap.

Consi.42.num.ult.uersi.protestatio tollit doli &c. nisi alia con traria &c. Scot. Adde Parisconsilio 22.num. 21. lib.2.

Consi. 47. sub num. 2. uersi. & quid sit interlocutoria &c. Scot.Adde hunc in singul.617.

Consi.98.uersi.hæc est communis opinio,quod filia possit per pa trem in dote institui. Scot.Adde Iul.Clar.in §. testa-mentum.q.44.

In tract. de collect. Aegidij Thomati.

Ch.292.num.1.uersi.Guid Pap.tenet quòd sic. Scot. Hãc primam opinionem Guido.Papæ, & sequacium, dicit esse communem Ioan. de Anan. in consilio ult.in princip. & ibi Ludoui, Bologn. in addition.

Ch.322.nu.1.emplyteota. an alligetur publicis collationib. Scot.Adde Soc.consi.217.uol.2.

Scholia eiusdem In antiparadoxa Gypsij, ad Alciat.

Ch. 3. taxat Floridum. &c.

Ch.96 uersi. quemque , nec quæ alibi affirmauerit correxisse. Scot. Fallitur Gypsius, quia Papinianus variauit: de quo Iustinianus admiratur, dum vtitur prono-mine,ipse,quod habet emphasim.l.ult.C.de furt.

Scholia, In regulas cancellariæ Inno. Papæ viij.

Reg.18. Scot.limitat istam regulam,vt per Dec.con-silio 224.An huic regulæ possit per Pap.derogari, vide Dec.consi.229.

Reg.23. Sco.circa intellectum huius regulæ vide ali-qua per Felyn.in c.sicut.col.16.uersi.& ita putaui. dere indic.

Reg.53.uersi.uoluit idem dominus noster. Scot.De intelle-ctu huius regulæ,vide Soci.consi.41.nu.5.uol.1.

In decis. 13. Capitij.

Sub num.10.uersi.ego eram relator : & notaui pro donatione. Sed postea die 6 &c.ego & dominus Io.Loy.&c. concurri-mus contra donationem &c. Scot. Nota variationem voti Capycij.

Ad Decis.103.

Sub num.6.uersi.& quantumcumque fac.consi.in alia cã &c. Scot. variauit consilium Neapolitanum ex inter-uallo temporis.

Ad Decis. 114.

Sub num.11.uersi presbyteri scribuntur cum titulo, diaconi si-ne &c. Scot.contra inf.decis.120.sub nu. 7.

Ad Decis. 120.

Col.2.uersi.Diaconi uerò scribuntur &c. Sco. contra sup. decis. 114.sub num. 11. sed est error impressoris. Delendum ergò verbum,tituli,quod debet abes se,vt ostendunt verba diaconi sine titulo; & habe-tur ex decis.114.sub nu.11.

Ad Decis. 126.

Versi.nunc quia non ita constat,melius est fortè, nec absoluere, nec condemnare :liberarem cum a carcere. Scot. vide Gell.lib.Noct.Attic.12.c.7.

Ad Decis. 130.

Sub num. 10.uersi.nisi ipse baro haberet merum &c. Scot. Facit inf.nu.30.

Nu.30. Sco.facit sup.sub nu. 10.versi.nisi ipse baro.

Ad Decis. 131.

Nu.65. Scot.vide infra.decis.155.numero decimo, & num. 18.

Nu.71. Scot.vide Dan.c.3.De publicatione,habes Dan.cap. 2.

Ad Decis. 136.

Col.2.uersi.nisi id de quo fit mentio, esset tale quid , respicere haberet &c.aliàs si esset tale &c. Scot.Hæc facit mul tum contra decis. quæ ponitur inf.num.4.

Num. 4.sacrum cõsilium Neapol in causa Ducis Grauinæ &c. Scot.Facit contra.sup.sub num.1.uers. & respon-dendo ad dictum.

Scholia

Scholia eiusdem in Commenta. Capo. ff. de verbo.signifi.

Ad Rubr.

Sub num. 147.uersi. secundum est intellectus communis alicuius loci, vel patria, vt l. librorum &c.} Scot.sentit hic idem esse communem vsum loquendi, & intelligendi, contra Doct.& pro me.

Ad L.1.

Sub nu.25.uers.sed si statutum diceret sic.si quis rapuerit &c.} Scot.vide infrà 9.q.& l.9. sub num. 18.vbi sentit contrarium.

Ad l.Marcellus.9.

Sub num. 18.uer. idem si sponsa rapit sponsum.} Scot. contrarium sentit.sup.l.1.sub nu.25.& q.9.

Ad l.Labeo. 19.

Versi.iste text. facit apertè contra Irnerium glossatorem, in l. proxi.inf.&c.} Scot. vbi vide in princ.& col.2.ad fi. & col.seq.versi.nec obstat.

Versi. quod nota pro statutis &c.} Scot. vide inf.l.seq.

Ad l. verba, contraxerunt. 20.

Scot. vide sup l.proxi.2.not.& inf.col.seq.uers. nota in textu,ibi &c.& seq. uersi. nec obstat.

Col.2.uersi.ideo si statutum dicat &c.} Scot. vide suprà l. præced.

Ad l. alienationis. 28.

Col.3.uersi.vide glos.singul.in l.codicillis &c.} Scot.repetit. inf.nu.15.

Ad l. quineque. 48.

Col. 2.uers.Hoc tamen singulariter limita &c.} Scot. non placet hæc limitatio, cū ex publico conspici possit.Igitur &c.d.l.plerique.

Ad l. intestatus. 64.

Col.8.versi.non est differentia,an statutum dicat, si ab intestato decesserit, vel si intestatus decesserit.&c.} Sco. & pro eodem ponuntur hæc duo in l.mater decedens,ff. de inoff.testa.

Ad l. mercis appellatione. 66.

Col.7.uersi.item adde, quòd appellatione mercatorum non continentur fæneratores.} Scot.inf. uer.sed an fænerator: & inf.uersi.usura est.

Versi. sed an fænerator.} Scot. sup. uersi. item adde.inf. versi.vsura est.

Ad l.signatorius. 64.

Col.1.versi.ubi dixi,quòd delegatio probatur per sigillum tantùm &c.} Scot.inf.col.seq.

Col.2.versi.an probetur quis esse index.} Scot. suprà colu. præced.

Ad l. interdum. 78.

Col.2.uersi.quidam rusticus, uel alius.} Scot. vide infrà l. mouentium.sub nu.7.& nu.13.& l. quæstio.col.2. inf.eod.

Versi. & sic si habet iurisdictionem vi territorij &c.} Scot. vide inf.l.quæstio.nu.6.

Ad l. filij appellatione. 84.

Col.1.uers.appellatione liberorum simpliciter facta &c.} Sco. lege,appellatione filij simpliciter facta &c.

Col. 2.uersi.dictio sæpè,non facit regulam &c.} Scot. Facit inf.l.seq.col. ,.uers.sæpè quot vices &c.

Ad l. verbis legis. 120.

Col.2.uersi.& dixit ibi Cyn.quòd ratio est &c.} Scot. quæ ratio displicebat Cyno ipsi, qui valde lōgus erat secundum Bar.in d.l.1.

Col.3.uersi. Quinta ratio fuit fauore reipublica. Nam nisi homines possent testari &c.} Scot. Hanc rationem nunquam visam posui ex me in rubric.ff.de ope. nou. nunc.in pri.editione, quæ fuit facta anno. 1547.

Ad Sum.l.hæc verba,ille aut ille. 124.

S. Accursius duos filios habuit, alterum Ceruotum, alterum Franciscum:hunc doctum,quidem,illum non aquè.Francisco erectus est tumulus Bononia ad fores cameterij minorum,cuius inscriptio est,Franciscus Accursius.F.} Scot.Arca ibi est lapidea sub pyramide lateritia, in qua insculpta sunt hæc verba, Sepulchrum Accursij glossatoris legum,& Francisci eius filij.

Ad l.intelligendus. 153.

Versi. hinc constat, & annotandum est, legem ciuilem fingere, quod per naturam fieri non potest.} Scot. Non loquitur ista lex,nec de viuo,nec de nato, nec de tempore statim post conceptionem : sed simpliciter ait intelligendum esse mortis tempore fuisse,qui in vtero relictus est, qui etiam verè eo tempore erat in vtero.

Scholia, in Tom. 1.Consilio crimin.diuerso.

Cons. D. Io. Bapt. de Plotis patricij Nouariensis. V. I. D. & Comes.

Scot. vide suprà cons. quinto, quod fuit Bartol.pro altero Ioan.Bapt.de Plotis Com.ac doct.& consiliario Caroli Quarti Imper.in consilio etiam sexto, idem Bartol.meminit dom.Ioan.Ploti episcopi Nouariensis.

Ad consil. 132.

Num.28.& quia lator præsentium &c.dicit se dubitare, nunquid cum puella &c.} Scot. Miror; quia hoc decidit Plot.in d.repet.l.si quando.sub num.311.alleg.supra per istum autorem in princ. præsentis consil. ad propositum confiscationis bonorum:cuius decisionem præcedit decisio huius.q.

Num.30.non impedit tamen matrimonium &c.} Scot. contrarium voluit glo.in c.extraordinariè, & ibi post quosdam Archid.35.q.3.

Scholia F. Scoti I. C. &c. In primum uolu. tract.secundū editionem anteriorem.

Ad historiam Riualij.

Sub num. 73.uersi. vt qui ad latum ducebatur &c.} Scot. Vinctus in ædes introiens Flaminis Vestalis vinculis soluebatur.sup.col.præced.

Sub nu.58.uers.vt ubicunque quis extinctus fuisset,domum suā referretur.} Scot. probat hoc dictum, illud Vergil. Atque hæc pompa domum me,non Pallanta referret. Hodie nemo extra domum extinctus, domum refertur.

Sub num.70.uersi.pratoris inuentio post 12.tabu.fuit.} Sco. Contrarium not. Spieg. in Schol. in duodecim tabul. de furt. vide tamen eundem de prætore.

§. Responsa prudentum,verb.Labeo Antistius,versi..Ang. Politianus &c.} Sco.vide intrà verb. Domitius Labeo, .vbi addidi.

Verb. Domitius Labeo.] Scot. Immo Antistius Labeo, vt inf. Nam Domitius haud fuit iurisconsultus : qui etiam reprehendit in tit. de testa. l. Domitius. vide sup. verb. Labeo Antistius.

Verb. fuit autem uersi. Bonifacius captus est.] Scot. Anagniç tamen, quæ patria fuit Bonifacij, a Columnensib.

Verb. perijt.] Scot. Romæ tamen in manibus Columnensium. Plati. & cæteri.

Ad Guliel. de Rouil lib. 1. c. 17. de vitas Iurisconsult. Rutilij.

Verb. L Lucil. Baldus &c.] Scot. Huius meminit Cicer. in epist. ad Leptam : nisi sit Cornelius, consule Cic.

Versi. Sulpiciorum. uersi. sunt qui & versiculos ab eo &c.] Scot. Ouid. in Trist. lib. episto. ad Augustum.

Versi. vetus Antistiorum &c. uersi. qua virum legebat.] Sco. Quo allusit Vergil. 11. Aeneid. legitque virum vir.

In vitas Iurisconf. Fichardi.

Versi. per Ioannem Fichardum.] Scot. Apud Spieg. bis legitur Sichardus, in nomenclatura Iurisper. post lexicon.

Vers. Hostiensis prædicti auditor &c. Gulielmus Durandus &c. annum trigesimum nou ita multum egressus.] Sco. vide Paul. Castren. in rubr. C. de iudic.

Versi. Ioannes Andreæ Bononiæ &c.] Scot. Spiegel. quòd apud Mugellum agri Florentini.

Versi. vterque hoc tempore &c. Raynerius autem & ipse commentatus &c.] Scot. Fecit hic repetitio. l. omnes populi. ff. de iust. & iur. reprehendens Bart. in omnib. percitus æstro inuidiæ, vt ibi per Ias.

Verb. Ioannes de Anania Bononiensis, ibidem in patria Archidiac. &c.] Scot. Fallitur Fichardus. Fuit enim Anaginus patria, sed Archidiaconus Bononiensis.

In Topic. Cantiuncul.

Ad c. 56.

Versi. Deinde P. Sempronium Sophum repudiasse uxorem, causam &c.] Scot. Hæc causa enumeratur inter cæteras in l. consensu. inf. alleg.

Vers. Petro causas, ob quas iure ciuili &c. videre licet in l. consensu, &c.] Scot. vbi habes causam, ob quam Sempronium Sophum repudiasse vxorẽ sup. dictũ est.

Scholia ad Volumen 2.

Ad tract. de hæret. Ioan. Nicol. Arel.

Versi. quę in tractatu superiore.] Sco. debuit ergò præponi : sed legis malè postpositum.

Ad not. 10.

Versi. quamuis contrarium attentet Viladie. sup. q. 13. nu. 13. Scot. est inf. post hunc, & malè.

In Tract. Gondisalui Villadiego de hæret.

Ad c. 15.

Ver. hodie bona hæreticorum in tres partes diuiduntur: quarum una &c.] Scot. Vide Fely. c. cum nobis. col. pen. de præscr. vbi quòd hodie non applicantur fisco tẽporali et principis nõ recognoscentis superiorẽ.

In tract. de offic. iud. Cantiunc.

Ad lib. 1. c. 3.

Vers. nou rectè pronuncians, litem suam, quamuis dolo semoto, fecisse &c.] Scot. Tamen adhuc ratio habetur difficultatis articuli per sententiam decisi. vt ex glo. in prin. Inst. de oblig. quæ qua. ex del. nasc.

In tracta. Parid. de syndi.

§. si quis est inuentus in loco &c. uersi. sumitur indicium contra frequentantem viam.] Sco. vide infrà §. tortura licet. num. 4.

§. Tortura licet.] Scot. vide sup. §. si quis est inuentus.

Scholia ad Volumen. 3.

Ad tract. de arbitr. Lanfranc. Orian. In prin. col. pen. & vlt.

Versi. nisi dubius vicibus.] Scot. contrarium, quòd imò quotienscunque, per Bal. sibi contrarium in loco per Io. Bapt. inf. tract. de arbitr. c. 2. 7. lib. alleg.

Versi. altera autem parte.] Scot. contrarium per Io. Bap. tract. de arbitr. inf. c. 2. 7. lib.

Vers. l. si vno. §. illud, de pa.] Scot. Facit Bald. in d. consi, uel seq. vbi fatuum appellat, qui se poneret in tã præcipiti discrimine: vt ibi per eum.

In tracta. de arbitr. Io. Bapt. hic dicitur gener Bartoli, in fi. tracta. dicitur pronepos Bartoli.

Ad lib. 7. c. 2.

Vers. dicit Specu. etiam diuersis diebus, siue temporibus.] Sco. vide Bald. de materia cons. 101. & duob. uel trib. sequent. lib. 3. vbi etiam an extra locum compromissi.

Vers. die hoc casu tempus prorogari posse &c.] Scot. contrarium consuluit Bald. quem sequitur Orian. tracta. de arbitr. 5. par. in fin. vers. vbi autem dictum fuit. vide cons. allegata.

Vers. Bald. in d. c. inter pares. inter cætera notandum dicit valere prorogationem &c.] Scot. contrarium per Blanch. tractat. de compromiss. inf. q. 7. de prorogatione, nu. 57. & sub nu. 61. uersi. immo si dictum. Dec. c. de causis. de offic. deleg.

In lib. 8. c. 17.

Versi. rectè addit dom. Anto. ad prædicta hanc rationem &c.] Scot. Hæc ratio Antonij videtur dubia, per not. per Docto. præcipuè Plaut. l. 1. ff. de offic. eius cui mand. est iurisdict. de auditoribus Rotæ, & simil.

In lib. 9. c. 7.

Col. ult. uers. an scilicet arbiter possit vt suspectus &c.] Scot. sup. col. præced.

Ad c. 15.

Versi. quæsitum est nunquid arbiter &c.] Scot. inf. tractat. Blanc. de compro. quæstion. 6. numero septimo, contrarium.

In lib. 12. c. 6.

Versi. idẽ iudex a quo appellatũ est &c.] Sco. vt i reuisionib. Senatus

Senatus Mediolani, & consilij Ducalis nostratis, & appellationibus Rotæ Romanæ.

In tract. de compromiss. M. Ant. Blanc.

Ad 6. q.

Sub nu. 7.uer. intellige tamen prædicta,nisi iudex arbiter &c.} Scot. contrarium per Io.Bapt.tract.de arbitr.sup. lib.9.c.15.nu.9.nisi in casibus.sed quod hic Alex. consi.119.nu.2.lib.2.& consi.124.sub num. 4.eo. lib.quæ hic allegat ad propositum de alia re danda,quàm pecunia.vide inf.nu.12.

Ad 7. q.

Num. 57.uersi.idem dicas si in prorogatione &c.} Scot.contrarium per Bald.sibi contrarium, cum hic allegetur pro dicto hic relato ex ipso per Blancum in c. de causis.de offic.deleg.sibi in quam contrarium in c.1.§.inter pares.de lega.Conra.in vsib. feudo. quam sequitur Io.Bapt.sup.tract.de arbitr.cap.2. col.2.lib.7.

Sub nu.61.uersi.si dictum sit, prorogamus per mensem finito isto &c.} Scot.sup.col.3.seu d.nu.57.

Scholia ad Volumen. 4.

In tract. de Recusat. Steph. Aufrerij.

Sub num.5.uersi.admitteretur indifferenter.} Scot. videtur legendum,admitteretur in infinitum,propter verbum,semper,quod est inf.

Scholia ad Volumen. 5.

Ad tracta.qualiter negatiua probetur,excellentissimi V.I.Doc. D. Martini de Fano.} Scot.Falsus est titul. d.Martini de Fano.

In præsumptiones Alciati.

Ad 2.reg. præsumptio.5.reg.

Versi.quod est quid spirituale,vt ibi per eum.} Scot.vide Nicol. Vbald.tractat. de successionibus ab intestato, sub nu.61.& num.seq.

In tract. de testibus Alberici de Rosate.

Scot.Cæpo.caut.219.allegat vt tract. Alber. Mal.

In tracta. de testibus Tyndari.

Ad c.9.

Versi. quadragesimum quartum annum sua ætatis agens, vita functus est.} Scot. Alij aliter.

Ad 2. par. prin. c.5.

Scot. Nota Bar.Legatum Perusinorum ad Carolum Quartum Imperatorem.

In tracta.de duobus fratribus Petri de vbaldis.

Circ.tertiam partem.sub num.39.col.3.uersi.non obstat tex.in l.item quæritur,§.qui impleto.} Scot.Pulchrè de §.qui impleto.

In tract.de empt.& vend.Fabiani de Monte.

q.4.princ.num.36.Aduertendum est, quòd huiusmodi vitium litigiosi, est reale &c.} Scot. contrarium per Bart. in l.1.§.si inter,ff.de litig.& per Ange.in auth.de litigio.circ.princ.& per glos.in l.1.C. de præscr.long. tempo.considera an quoad quid,sit malè, quoad quid non,vt hic innuit,scilicet,in versi. item afficit rem.

In tracta. de cessione iuris,& actionum, Iacobi de Arena.

Scot. Bart.in l.per diuersas.sub nu.12.C.mand.dicit hunc tract.fuisse cuiusdam Lombardi, licet attribuatur Iacobo de Arena.

Sub num.10.uersi. secundum Accursium de Regio.} Scot.nota Accursium de Regio.& inf.sub num. 20. & sub num.22.& sub num.33.vbi habes de do. Homobono de Mor.omitto alia loca.

Sub num.23 uersi.ut not. D. Albertus de Gallis in summis sua, de quæstionibus.} Scot.nominatur etiam sub nu. 35. & 37.& 38.sub rubr. ult. uocat Albertum de Gallioto sub nu.77.

Sub nu.28.uersi.respondeo secundum do. Iacobum de Arena.} Scot. Hinc colligitur hunc tractatum non esse Iacobi de Arena.

Sub nu.41.Hæc quæstio fuit disputata & sic terminata Padua per dom. Odinum de Biraga in suis scholijs.} Scot.nota de Odino de Biraga.

In constitutio.de iure Protomiseos.

Scot. Socin.iun.consi.91.par.2.allegat l.un. C. de iure prothonis.

In tractat. super materia iuris emphyteutici, per D. Guidonem de Suzzaria.

Scot. Ias.l.1.nu.91.allegat hunc tract.tanquam Martini de Fano.

Scholia ad Volumen. 6.

In tract. de petit.& restit.dot. Ioannis Campezij.

Ad 56.q.

Versi. ergo &c.} Scot.considera.inf.62.q. & 66. & 69. cum simil.

Ad 253.q.

Versi.assignat Imo rõnem, uidelicet propter reuerentiam mari talem, propter quam &c.} Scot. contrà facit suprà. quæst.244.

In tracta. de statutis loquentibus de dote, Ioannis Campezij.

Ad 21. q.

Si statutum dicit &c.} Scot.Hinc exordiẽdo,& vsq; ad finem

finem includendo, compilatus reperitur tractatus, adscriptus huic ipsi Campezio, cum tractatibus Bruni, Georgij Nattæ, & Lauri a Palat. de statutis fœminas, & cognatorum lineam a successione excludentibus.

In tract. de dote, dotatisque mulieribus &c. Baldi Nouelli &c.

Scot. Huius reuerenter meminit Alex. consi. 15. li. 3. in princ.

In tract. de naturalib. libe. ac successio. eorum, Ludouici a Sardis.

§. de filiationis probatione, sub num. 6. vers. an idem si ex adultera, in domo &c. Scot. vide inf. q. seq. vers. non tamen sufficeret &c.

Sub num. 8. uersi. non tamen sufficeret &c. Scot. vide sup. q. præced. vers. an idem &c.

Scholia ad Volumen. 7.

In tractat. de execut. ulti. uolunt. Iacobi a Canibus.

Ad 2. partic. in fi.

Scot. Versi. septimo hæredes, ac legatarios in possessionem &c. §. 2. sub nu. 16.

In tract. de successionibus ab intesta. Matthesilani.

Ad 2. membr. 1. artic.

Sub num. 3. uersi. tunc isti possunt patri naturali &c. Scot. Dyn. inf. tract. de successio. ab intest. num. 6. dicit in totum, & aduerte, quia Dyn. considerat an adsit adscendens defuncti. Quam considerationem non facit iste. Videtur tamen quòd Dyn. loquatur ex testamento.

Ad 2. artic. princ.

Sub nu. 18. uersi. aut mater habebat unum solum filium &c. Scot. infrà sub numero 30. uersic. in qua materia &c. Facit infrà versi. secundò intellige &c. sub nu. sequen. & infrà uersi. item dubitari potest, seu num. 22.

Sub num. 30. uersi. in qua materia. Scot. suprà sub num. 18. uersic. aut mater habebat vnum solum filium &c. Facit sub num. 19. uers. secundo intellige, & num. 22.

In tract. de success. ab intesta. Dyni.

Num. 6. si persona defuncti careat liberis, & adscendentibus, filius naturalis succedit in totum. Scot. Matthesyl. suprà, tractat. de successio. ab intesta. secun. membr. pri. artic. sub nu. 3. dicit in duab. vncijs, sed Dyn. loquitur ex testamento, vt probat uersi. ab intestato autem. est verum, quòd hic non meminit matris, cuius meminit in dicto uersi. ab intestato autem.

Scholia ad Volumen. 8.

In tracta. de præscriptio. Balbi.

Ad 2. par. 3. part. princ.

6. q. num. 21. præscriptio tanti temporis, cuius initij &c. siue centum annorum. Scot. Iste accipit pro eodem, sed contra per Crauet. tractatu de antiqui. tempo. vt inf. eo. & inf. 5. par. prin. q. 1. in fi.

Ad 4. par. 4. part. princ.

29. q. princip. Scot. vide Tiraq. tractat. de retract. §. 35. gloss. 4. numero 35. 36. 37. & sequen. vsque ad num. pen.

Vers. vtrum ipse ignorans contra quem &c. restituatur in integrum aduersus præscriptionem decursam &c. Scot. cōtrà hanc restitutionem faciunt not. per Abb. c. 1. de præscriptio. dum dicit, quòd esset frustranea præscriptio, si posset excludi per restitutionem: quæ etiam negatur reperiri in iure. Adde eundem in capit. cum nobis. sub numero decimo, uersic. & arbitror &c. quia prohibet ille text. &c. iunc. infrà uersi. secundò mouetur, & numero quarto, sed allegatur per istum ante num. 8. infrà. considera etiam, quòd nomen actionis continet omne remedium. gloss. l. & eleganter. ubi in margine allegantur alia iura. ff. de dolo. Ergò & restitutionem in integrum.

Vers. & hæc opinio est communis, vt attestatur Felyn. &c. Scot. veram esse ait, & seruari Ias. in l. 2. num. 185. C. de iur. emphyt. loquitur tamen de præscriptio. triginta annor. vbi allegat Ancharan. consuluisse contrarium, & Bald. etiam tenere contrarium.

Vers. ponderans text. in d. l. fina. C. de fund. patri. & in d. l. omnes, vbi dicit esse decisionem apertissimam &c. Scot. Facit infrà versi. secundo remedio. C. de præscript. triginta, uel quadraginta annor. quæ loquitur in præscriptione triginta annorum. Socin. iun. libro quarto consil. ... tenet negatiuam. Dilect. de arte testan. tit. 11. caut. 8. nisi fallor.

Vers. qui 40. annis præscripsit, nullam molestiam &c. Scot. Tenet Alex. consi. 50. nu. 9. lib. 7.

Versicul. propter illa verba, Non esse vlterius. Scot. Faciunt pro conclusione posita suprà vers. primò limitatur conclusio prædicta, & versi. dum dicit quia præscriptio &c. vbi dicitur, quia &c. vbi referuntur verba l. fina. C. de fund. patrimo. lib. 11. eiusdem tenoris cum verbis. cap. 2. de præscript. hic allegati.

30. princ. quæstio. uersi. licet contrarium teneat d. Panor. Scot. Panormit. loquitur in alio casu, & Bartol. ibi per eum alleg. vt infrà per istum.

3. par. 6. part. 2. princip. q. 4. q. uersi. & notandum est, quòd scientia rei alienæ &c. Scot. infrà l. Celsus, 3. part. prin. nu. 20.

Ad l. Celsus.

3. par. princ. num. 20. Scot. suprà tracta. de præscrip. tertia par. 6. part. secundo princip. quæst. 4. quæst. num. 8.

4. & vlt. par. princip. 2. princip. q. 1. conclus. versi. eandem conclusionem &c. Scot. Adde ca. inter dilectos. de fid. instrum. vbi habes & citra, & sup.

Versi. nisi testis adijciat &c. Scot. Tamen Alex. cōs. 177. sub nu. 9. lib. 6. dicit non probari continuitatem, licet

licet testis dicat, a tot annis semper vidi vsitari hanc viam pro publica.

Sub num. 13. uersi sed potest respondere, quòd Bart. & Alex. nõ loquuntur &c. } Scot. tamen retenta conclus. Bar. q. extrà, possit intelligi de vna die, verior est opinio Alexan.

Num. 16. versi poterit tamen repeti &c. } Scot. Facit cap. literæ, de dilatio. vbi libellans interrogatur super dictione, plus.

Num. 19 uersi. dictum testis in dubio &c. } Scot. Facit Orian. repetit. c. quoniam contrà. uersi. testium depositiones, nu. 86. de probat.

In tract. 1. & 2. decret. Iacob. de Bel. & Guid. de Suzzar. Iacob. Belui.

Versi. quæ ab Azo. ut puta familiaris. } Scot. ostendit se fuisse familiarem, & discipulum Azonis.

Num. 29 uersi. item quid si iudex dedit tenutam &c. } Scot. vsque ad hunc versi. composuit Iacob. de Beluis. reliquum quod sequitur, composuit Guido de Suzzaria.

In tracta. de debito. suspec. & fugit. Ioan Bapt. Caccial.

q. 4. princ. sub num 6 versi. si fur nocturnus &c. } Scot. Limita in re vili, vt sup. q. præced. nu. pen.

Scholia ad Volumen. 9.

In tracta. de interdict. Odofredi.

Ad c. 37.

Contingit, quòd aliquando debitor alienat in fraudem creditoris &c. } Sco. Malè loquitur, vt apparet ex Bar. qui tamen hunc non allegat in l. 3. C. de iur. fisc. li. 10. hu. 6. & 7.

Versi. de quibus plenè diximus supra in suis rubricis. } Scot. cum ergo nullæ rubricæ de his suprà habeantur, constat hunc tractat. esse mancum, & mutilum.

In tracta. de pignor. Negusantij.

Ad 2. par. princ.

Sub num. 7. uersi. vbi Bart. uult, quòd quando conductor &c. } Scot. vide Card. cons. 95. nu. 5.

§. Sequitur modò sub num 53 uersi. tales res non veniunt &c. } Scot. vide las. l. vlt. sub nu. 8. C. de iur. emphyt. vbi addidi.

Ad 3. part. 1. membr.

Sub num. 30. uersi. tamen quando res fuit pignorata pro tanta quantitate &c. } Scot. infrà quinto membr. quinta par. numero decimotertio, quòd creditor subiens laborem pro re pignorata, non computat fructus in sortem.

Versi. item adde prædictis, quòd illud quod dictum est de re pignorata &c. cum illationibus prædictis, procedit non solum &c. } Sco. Ergò debitor tenetur ad fructus per se perceptos ex re in manibus suis existente creditori.

Ad 2. membr. 5. part.

Versi. ista quinque restrictiones ponuntur per Iason in dicta l. creditoris. ff. si cert. petat. } Scot. vide omnino A. ciatum.

Sub num. 28 uersi. & quod dictum est de expensa funeris, dicendum est etiam de expensa infirmitatis. } Scot. videtur probare. l. 3. C. de relig.

Ad 3. membr. 5. part.

Col. 3. uersi. putu rem restituas, vel reddas. } Sco. nota quòd differunt obligatio rem reddi, & rem restitui. Bart. & Doctor. in l. stipulationes non diuiduntur, ff. de verb. oblig.

Ad 2. par. 3. membr. 5. par. princ.

Sub nume. 4 uersi. quo ad effectum retractandi venditionem pignoris &c. } Scot. infrà rubric. sequen. sub numero primo.

Versi. Veronens. in suis cautelis &c. } Scot. est cautella vigesima septima, incipien. nota quòd vbi debitum.

Ad 3. part. 3. membr. 5. par. princ.

Versi. verbalis oblatio operatur, quòd venditio pignoris &c. } Scot. rubr. præced. nu. 4.

Ad 4. membr. 5. part.

Col. 1. uersi. dispositio d. §. offerri. procedit ante factam traditionem de re &c. } Scot. vide Aleiat. l. quod te. col. ante pen. ff. si cert. peta.

Sub nu. 11, uersi. in l. in fundo ff. de re. vend. } Scot. sed d. l. non procedit in impensis necessarijs. gloss. & Bar. in d. l. in fundo.

Versi. si in sententia non essent illa verba solutis prius melioramentis &c. } Scot. vide latè Tiraq. tract. de retract. conuentionali. §. 1. gloss.

Versi. expensa facta in desboscando, vel arando terras &c. } Scot. Quod dicit de desboscando, videtur contra legẽ, vtiles, cum gloss. verb. nouale. ff. de petit. hæredit. & notaui alium dicentem contrarium. Facit l. seruus, versi. puta saltum grandem, ff. de pignor. act. vide Roland. a Valle consilio uigesimo octauo. numero decimonono, & multis sequentibus, post Ruin. consilio 161. per eum alleg. quem credo esse illum alium, quem notaui, Martin. Laudens. quòd expensæ de desboscando factę sunt reficiendæ, consi. 7. contrarium per Flori. consi. 1.

Versi. vbi vide omnino. } Scot. est 270. in secundo lib. in nouis.

Nu. 13. & per prædicta &c. } Scot. Facit inf. nu. 15.

Num. 14. dicens etiam, quòd quando fructus &c. } Scot. vide Afflictum decis. 87. nu. 6. versi. item ex quo. & in fi. Quæ tamen decisio non videtur tuta: quia ibi titulus erat nullus: hic autem validus, sed resolubilis. Negatur etiam ibi compensatio fructuum cum melioramentis: & tamen reus condemnatur in cis fructibus. cogita.

Versi. si tempore quo percepti sunt fructus, res erat percipientis &c. } Scot. Idem dicas de marito restituente fundum dotalem, l. diuortio. §. impendi. in fin. ubi glos. & Doct. ff. solu. matri.

Num. 15. } Scot. Facit sup. num. 13.

Nu. 26. translatio istorum melioramentorum. } Sco. vide supra num. 11. vbi cautius loquitur.

Ad 1. membr. 6. part. princ.

Sub num. 11. versi. intellige tu ita demum, si emptor sit inductus in possessionem &c. } Scot. Ita de possessione inf. sub nu. 18.

Sub num. 16. vers. sed aduerte, quòd Bald. istud ibi non firmat. } Scot. Forte melior Baldi opinio: quia titulus de litigios. habet locum, quando is, cum quo litigatur, distrahit rem, de qua secum litigatur. Sed in hoc casu non est iste, sed tertius, cuius respectu nulla lis est. Præterea daretur via fraudi: quia possent fingi lites, & collusiones inter debitorem, & tertium, in fraudem creditoris. Facit Bart. l. 1. in fi. ff. de reb. cor.

Sub num. 18. versi. & isto etiam casu, scilicet quando creditor &c. transfert dominium in emptorem, si cum inducat in possessionem &c. } Scot. ita de dominio sup. num. 11.

Sub nu. 32. vers. intellige tamen tu, nisi fortè ipse creditor &c. } Scot. Facit Ias. l. quoties, num. 28. C. de rei uendic. videntur tamen ista verb. rem, & Ias. uerb. præsertim. sentire de speciali hypotheca. Vide Neguf. sup. vbi de aliena. prohibi. per contract.

Ad 2. membr. 6. part. princip.

Num. 1. versi. primò quæritur &c. } Scot. grauissimus error Negusantij in hac sua distin. de quo dixi lib. Respon. 5. respons. 16. nu. 5. tom. 1.

Scholia ad Volumen. 10.

In tract. de relaxat. carcerat. Pauli Grillandi.

Versi. iuxtà prædicta &c. delatus de crimine graui, ex quo venit &c. } Sco. Nota pœnam mortis infligi etiam in non atrocioribus.

In tracta. de pæn. omnif. coit. eiusdem Grill.

Versi. decimo nunc est videndum &c. sub num. 23. versi. ita tenent Bald. & Salyc. in d. l. un. } Scot. immo Bald. tenet contrarium, & in l. raptores, in fin. C. de episc. & cler. Ang. & glos. Io. Accurs. tamen argumentatur contra Ioannem, & non soluit. Salyc. tenet, quòd hic dicitur post Cyn. dicentem, quòd aliqui Moder. tenent, quòd non habet locum d. l. prima, quia de muliere rapta a viro, non è contra loquitur, & sic erubescimus, cum sine lege loquimur, vt Lillam. sup. de collat. nec potes dicere quòd sit eadem ratio: quia hoc est falsum. Nam licet mulier rapiens videatur accensa libidine, vel venerea rabie, tamen raptus non sic dicitur dehonestatus, arg. eorum quæ nota. suprà, de adult. l. 1. & patet, quia maior honestas exigitur in fœmina, quàm in masculo, vt suprà de nupt. l. si a furioso. Hinc est, quòd mulier in adulterio deprehensa infamatur, non vir, vt ff. de ritu nupt. l. palàm. §. quæ in adulterio.

In tracta. de sortileg. eiusd. Grillan.

3. q. Sub num. 28. versi. sed nota, quòd licet dæmon. &c. tamen prior opinio mihi magis placet, quòd sint apparentes &c. } Scot. Tamen Franciscus Villa paternus, meusque medicus, dixit se fixisse in murum quendam clauum, quem euomerat maleficiatus, & ibi eum perdurasse per longissimum tempus, vt perdurant cæteri.

In tractat. de indicijs homicidij ex proposito commissi, & de alijs &c. Marci Antonij Blanci.

Col. 1. versi. per hoc dico Ang. in tracta. malefic. in verb. qui iudex in princ. male sensisse &c. } Scot. est vers. qui iudex dictum Caium: vbi tamen non negat, quin etiam ex aliquali informatione possit procedi ad capturam per iudicem: quod apertè dixit in vers. iudex commisit, quòd Caius, numero quarto, addidi ibi.

q. 3. 1. part. sub num. 21. versi. ad hæc accedant ll. quæ dicunt, latrones &c. } Scot. vide Hippol. Marsil. cons. 22. num. 3. & seqq.

Num. 35. quæro, an diuinatio faciat &c. } Scot. vide Marc. Aton. Blanc. suprà tracta. de indic. num. 397. vbi addit Hippol. Marsil. idem tenere, sed ipse reprobat.

In tractat. Nelli, de bannitis.

Scot. appellat hunc excellentissimum Paul. Castr. in l. 1. in fi. C. de hæred. inst.

Scholia ad Volumen. 11.

In tractat. de fisco, & eius priuileg. Francisci Lucani.

Nu. 61. } Scot. Falsus est hic casus: quia Angel. loquitur de ficto contumace, non de fisco.

2. Par. prin. num. 37. versi. & locus, ad quem aliquid &c. } Scot. Deest verbum, ideo vide textum hic alleg. in quo dicitur locum confiscari.

De crimi. Læsæ maiesta. sub num. 4. uersi. si potestas Bononiæ denegat dare baculum suo successori &c. } Scot. Facit inf. num. 9. uers. qui exercitum.

3. Princ. q. num. 8. uersi. tenet tapetum. } Scot. idest banchum, vel mensam.

4. Par. princip. sub nu. 47. ibi, non est verisimile regē cōcedentem pedagium de hominibus, intellexisse, & de gallinis, anseribus &c. } Scot. Facit §. feræ igitur. Institu. de rer. diuis. cum simil. vbi uox animal, hominem non comprehendit. Et si dicatur, hoc est, quia agitur de homine vt occupante cætera, respondetur, quòd etiam hic tacitè agitur de homine, vt soluēte pro cæteris.

In tracta. de munerib. Petri Antiboli.

3. par. prin. nu. 109. vers. quid si clericus. } Sco. vide Alex. consi. 122. lib. 4. cum similibus.

Scholia

Scholia ad Volumen 12.

In tract. d. Principibus, Martini Laudensis.

196. q. uers. tamen contra eum non potest excipi de haeresi, ut repellatur ab electione facta. } Sco. Nota contra Card. Alexandrinum, qui hodie est Papa Pius Quintus, qui per exceptionem impediuit electionem Car. Moroni, sed faciendam, non factam.

266. q. licet a sententia Papae, vel Imperatoris non possit appellari, tamen a sententia principis inferioris potest &c. } Scot. contra inf. 402. q. vbi quòd non a Regis in regno suo, solue, vt ibi.

Scholia ad Volumen. 15.

In tractat. de vnio. eccles. Petri de Perusio.

Ad c. 1.

Versi. primò quando Papa facit vnionem ad suum beneplacitum &c. } Scot. contrarium inf. co. cap. ult. vbi vide per me in scholio.

Ad c. vlt.

Vers. tertius casus est quando vnio &c. } Scot. contrarium sup. eo. c. 1. col. 3. vers. primò quando Papa. Considera, quòd ibi loquitur ad beneplacitum suum, seu Papae, hic ad beneplacitum sedis Apostolicae, quae non moritur, vt dicitur in d. c. si gratiosè.

In tracta. de off. & potesta. cap. sed. vacan. q. 4. 2. part. princip.

Sub num. 2. uers. licet glos. ibi dicat contrarium. } Scot. quae communiter approbatur.

In tract. de pensio. Hierony. Gigan.

Ad q. 6.

Vers. nec de Papa est ambigendum, cum sit dominus &c. } Sco. vide sup. 3. q. nu. 6.

Ad q. 9.

Nu. 7. quid autem sit dicendum &c. } Scot. vide inf. q. 59.

Ad q. 13.

Vers. sufficit enim quòd quis sit clericus &c. } Scot. Aduerte ad vers. imò posset etiam &c. sup.

Ad q. 29.

Vers. si igitur hoc in beneficijs, in quibus Papa &c. } Sco. Haec illatio nō placet: quia per eam innuitur, quòd Papa in fructibus beneficiorum non habeat plenitudinem potestatis. Quod ridiculum est.

Ad q. 59.

Vers. prima tamen opinio communis est. } Sco. vide sup. q. 9.

Ad q. 62.

Sub num. 6. vers. ubi dixit, quòd quando quis vendit fundum quatuor modiorum &c. } Scot. videtur contra communē, vt per Alex. cons. 12. lib. 2. & in indiuiduo cons. 132. nu. 6. lib. 1.

Num. 20. Dicitur autem locus causa taxationis appositus &c. } Sco. videtur errare iste Doctor, & errat, vt sup. nu. 3. & 4. Ergò vbi est taxationis, scribe demonstrationis: vbi demonstrationis, scribe taxationis.

Ad q. 86.

Scot. De hac q. vide Concilium Trident. quod clarè definit pro negatiua.

Ad q. 87.

Num. 4. Simoniacum non est uendere fructus beneficij pro toto &c. } Scot. inf. nu. 7. dicitur de septennio.

Num. 7. vers. quia ad septennium licet vendere fructus beneficiorum &c. } Sco. sup. quòd pro toto tempore vitae.

Ad q. 93.

Nu. 4. quòd pensiones domorum in fine cuiuslibet semestris soluuntur &c. } Scot. Plac. soluuntur in princip. cuiuslibet semestris.

In tracta. de iure patronatus, Rochi Curtij.

Vers. in ecclesia &c. nu. 3. limita tamen hoc nisi patronus &c. } Scot. Facit inf. nu. 13.

Num. 13. uers. etiam locus priuatus dici potest &c. } Scot. Facit sup. nu. 3.

Vers. ipse, vel is a quo, sub num. 84 dat cautelam vendicare volenti &c. } Scot. inf. sub nu. 95.

In tract. de iur. patro. Pauli de Citad. 3. par.

Nu. 6. vers. in tantum debet dotare. } Scot. malè loquitur.

Vers. secunda causa. 7. q. uers. licet posset dari in dotem pro muliere talis vsusfructus &c. } Scot. Melius staret haec clausula sine verbo, talis.

In tracta. de bonis canonicis Alberti de Ferrarijs Placentini.

Scot. Fuit hic archipraesbyter in ecclesia cathedrali Placentina, vt sub num. 12.

Scholia Fed. Scoti. In Dictionar. Alberici.

Verb. aduocati. uers. & sic se habet communis vsus loquendi. } Scot. Idem Lanfranc. Orian. in repet. c. quoniam contra. vers. testium depositiones. nu. 177. ch. 59. de prob.

Verb. Alchimia an sit licita &c. } Scot. vide c. vn. in extra uag. cōm. tit. de cri. fal. & vide inf. uerb. emptio. 2.

Verb. allegatio aliquando &c. } Scot. Allegationum iuris diffinitionem habes, per glo. in l. minor annis 25. omissam. ff. de minor.

Verb. arguitur in iure nostro &c. uersi. de tempore ad locum. } Scot. vtitur hoc arg. Abb. c. 1. de iure patr. circ. fin.

Verb. ad pacta &c. uersi. est enim hoc argumentum &c. } Sco. Non ambulat quatuor pedibus, inquit Gammar. in tract. de extensio. sub nu. 95.

Verb. argumentum a minori sit, contra &c. versi. & vide de isto argumento &c. } Sco. gl. l. seruū, §. publicè. de pc.

Verb. a nominis identitate &c. } Scot. Facit inf. a locutionis geminatione.

Verb. basilica dicitur. } Scot. vide Andream Fului. lib. 5. de antiq. vrb. Romae.

Verb. carmen meretriciè &c. Add. legumlatores non fuerunt boni metrificatores. } Scot. Non ipse Ioannes Fabr. cū infinitis similib. Sed Draco, Solō, Modestinus, Cynus, Gribal. Mopha, Alcia. Scotus, & alij fuerūt boni

boni versificatores. Solon etiam versui Homerico subiecit versum suum, qui creditus est Homericus, imponente Solone iudicibus, qui agnouerūt eum tanquam versum Homericum.

Verb. conuersus dicitur omnis &c. Scot. conuersi dicuntur assumere habitum religionis. c. 1. de scu. sæmi.

Verb. corrigi dicitur, uersi. itē dicitur corrigi cū adijcitur &c. Scot. & quod benè, & aptè disponitur, & confirmatur, in Auth. de testib. in fi. vbi glos.

Verb. Falcidia quare &c. quandoque ponitur pro Trebellianica. ff. ad Trebell. &c. Scot. l. patrem, ff. quæ in fraudē creditorum.

Verb. add. Furca existens &c. item furca existens in fundō vendito non potest &c. Scot. Idem in locatione: vt non intelligatur locata iurisdictio. arg. Barto. in consil. incip. ciuitatis Camerini &c.

Verb. induciæ sunt &c. §. induciæ &c. Scot. ibi adnotaui de veritate.

Verb. inuenta. uers. si data opera nihil tenentur &c. Sc. Imò totum, glos. ibi.

Add Iudæus carnaliter christianam cognoscens &c. Scot. vi de Alciat. in Parerg.

Verb. Magister Africani fuit Iulius. ff. de fideiu. Scot. lege Iulianus, ff. de fideiuss. &c. de pecu. l. stichum. Item lege, de pecul. leg. l. stichus.

Verb. Magister nemo &c. & c. charitatem &c. Scot. Adde l. 2. ad fi. ff. de orig. iur. vers. huic nec amplæ facultates fuerunt, & plurimum &c.

Verb. manifestum. uide probari &c. Scot. Manifestum dicitur, quod argumentis colligitur, vt probat text. in capit. si diligenti. vers. manifestè patet. de for. compet.

Verb. matrimonium, scilicet &c. uersi. qua originaliter fuit d. Ioan. de Angosolis &c. Scot. vide an hic sit ille, de quo glos. in princ. Clemen. appellat Ioannem de Lāguicella Cæsenatens. Huius autem furti meminit & Alciat. in Parerg. simile furtum fecit Practi. Papiens. de summa, seu practica sua, quam extraxit e practica Petri Iacobi de sancto Miniato, vt scribit Cæpol. de seruit. viæ. col. 32. q. 36. nec facit eius mentionem. Idem Ioan. Andr. ad Specul. tit. de feud. in rubr. in q. primogeni. refert rationes Odradi tacito autore, vt ait Dec. cons. 443. col. 2. a quo & multa alia hausit, tacito autore.

Verb. Mysterium. vide de sup. proxi mysterium dicitur, quod secretum &c. Scot. Nam sine mysterio non ponitur ius antiquum. glo. l. Pomponius, §. sed quod Papinianus, ff. de minori. vide glo. l. 6. ff. de inoff. testa. non sine mysterio. l. si quis arbitratu, col. 12. ff. de verb. obligat. Viues in lib. 15. de ciuita. Dei non vacat, (verba sunt Augusti.) non est inane, & sine mysterio, & causa. Quamuis aliqui dicant, non sine ministerio, vel nisi cum aliquo ministerio. Capyc. decis. 8. sub nu. 7. Vant. in tract. de nullit. sub rubr. de nullit. senten. ex defectu processi. nu. 54.

Verb. missa. vbi debet &c. uers. utrum uno solo præsente &c. Scot. vide sup. verb. præsbyter nisi duobus &c.

Verb. obstinatione de ingen. (ita enim legendum) manu &c. Scot. c. ad Apostolicæ. de re iudic. in 6. vbi habetur obstinata elatio, & elata obstinatio.

Add. ob, an faciat &c. in 10. col. Scot. & in l. non dubiū. col. pen. in prin. C. de legib.

Verb. pecuniæ obediunt &c. Scot. anima peregrini. vide ad agi. Vita hominis. Bald. l. si tuis. C. de oper. libert.

Add. primogeniti an succedant &c. Scot. vide sup. verb. feudum, §. an exigatur, col. 3.

Add. proprietatis &c. Scot. contrarium infertur, ex c. quanto. de censi. extra.

Add. propter an &c. Scot. Socin. consi. 156. 2. vol. consuluit, quòd si in instrumento conductionis contineatur, quòd remissio fieri debeat ratione damni il lati propter pestem, vel guerram, quia dictio, propter, denotat causam remotam, si per guerrā, vel pestem debitores sint effecti non idonei: & ex nō idoneitate conductor patitur damnum in exigendo tale damnum, tanquam illatum propter guerram vel pestem, comprehēditur in pacto. allegat Ang. & Ioann. Cald. refert Prauid. tracta. de peste rubr. de contract. c. g.

Verb. recludere, secundum grammaticos &c. Scot. Tamen Iustinianus posuit recludere, pro claudere, Inst. de legit. agna. successio. vbi vide scholium meum.

Verb. redditus, idest, usura &c. Scot. & d. l. alūnæ, in prin. de adim. lega.

Add. Rescriptum uitiatur &c. Scot. Rescriptum perpetuum est lex. Dec. rubr. de consti. extra, lectu. 2. col. pen. circ. med.

Verb. seruus. 2. uersi. seu qualiter accipietur uide &c. Scot. Alex. cons. 143. volu. 2. Bologn. repet. l. si finita. §. Iulianus, ff. de damn. infec.

Verb. siue, ponitur &c. uersi. quo faceret coniunctionem &c. Scot. vide tex. Instit. de legit. agnato. success. §. media. verti. donec prætores.

Add. solicitator vtrum &c. Scot. Lanfranc. c. quoniam contra. versi. testium depositiones. de probat.

Verb. transferatur. Instit. de usuca. &c. Sco. De hoc verb. Francisc. Aret. cons. 41. diligenter, & maturè pensata consultatione. Lud. Bologn. repet. l. si finita. §. Iulianus. ff. de damn. infec.

Verb. veritas est ipse Deus. veritas verò humana &c. Scot. veritatis diffinitio secundum Accursium. Credo tamen Bald. aliter diffinire in l. 1. ff. de interrog. actio.

Verb. victualium. extra de off. &c. Scot. vtitur Alciat. in l. præsidis, ff. si cert. petat.

Scholia Fed. S. &c. Ad Francisc. Ripam.

De vulg. & pupill. subst. lib. 28. ff.

Ad l. Centurio. 15.

Num. 12. Doctoribus legentibus, & aduocatis. Scot. Quòd aduocati sint impares lectorib. apparet ex §. quæ omnia, l. 2. C. de vete. iur. ennel.

De lega. 1. lib. 30. ff.

Ad l. nemo potest. 55.

Sub nu. 34. uers. & acceptanti. Scot. non habetur hoc apud Bar. vt alibi dixi: sed subintelligitur, per reg. l. qui patitur, ff. manda. c. qui tacet. de reg. iur. in 6. Bar. l. quæ dotis, ff. solu. matr.

Ad l. filiusfa. 114.

§. diui. colu. 1 uersi. est enim iusta affectio &c. Scot. hoc est contra tex. in l. pater filiam. §. Iulius Agrippa. inf. de

de leg.3.prout ibi legitur,domum maiorũ. Prout autem legitur,domum maiorem, nihil facit. Tamen probat dum loquitur de reliquijs,arg.l. liber tus qui soluendo.ff.de oper.libert.l.in fundo.ff.de rei vendic.l.fundus.ff.famil.ercisc.

Verf. non possunt pignorari pro tanto &c. Scot.contrà facit quod subijcit ex Cæpo.vbi addo d.l. si in emptionem.

Versi.de simul. contractuum,col.12. Scot.Aduerte,quòd est sub nu.26.ver.ego addo etiam & quartum,vbi in versi.nam his casib. licet de iure &c. præsupponit contrarium eius, quod dicit hic Ripa de iure: licet secus dicat in foro conscientiæ.

Sub num. 51. verf. sed ista solutio non enacuat &c. Scot. Deinde appellatio creditoris complectitur creditorem tam ex causa lucratiua, quàm ex onerosa, vt hic per Alciat.

Ad l. Falcidiam. lib. 35. ff.

Ad l. in quartam. 91.

Sub nu.5.verf.& tunc stat impropriè &c. Scot.l.iubemus, §.fi.C.ad Trebell.iunc.princ.vbi dixit de non imputatione fructuum in Trebellianicam: & id extendit ad Falcidiam:posteà d.§.fi.repetit de non imputatione fructuum in Falcidiam, secundum quod sup. dixit: & sic quòd dixit de Trebellianica, extendens illud ad Falcidiam, refert dictum de Falcidia.

Sub nu.38.uerf.placet tamen opinio Imo. &c. Scot. Tamen est in contrarium text. in l. si verò.§. si seruo. uersi.cæterum.ff.de bon.libert.ibi,vel ea compensare &c. pro rata. sed ibi videtur agi de donatione causa mortis.vide ergo vt hic remissiuè.

Sub nu.39.verf.dicetur in materia Trebellianica. Scot. nihil dicit: sed in materia legit. tacitè num.140.& sub num.144. tamen etiam in materia Trebellianicæ hæc tacitè,sub num.70.& num.81.

Nu.133.uerf.est tamen pro legitima aliquid &c. Scot. vide Tiraq.tract.de iur.primog.q.5.nu.u't.

Nu. 169. aut donauit pater filio &c. Scot. Debuit formare pro siue,quia nullo in casu imputantur, nisi cum pater emit,nec tradidit,vt inquit Ias.l.filiæ licet.col.1.C.de collat.vel emit non nomine filij,vt inf.per Rip.sub num.173.Ergò Ias.fuit deceptus: nisi excuses eum referentem se ad casus Bart. in §.nec castrense,vbi omisit hoc membrum.1. & 2. col.loquens de libris;licet colu.pen. & vlt. tangat hunc casum,loquens tamen in genere.

Sub nu.172. vt imputandi sint. Scot. legendum, imputandi non sint. Aliàs contradiceret alijs, & legi, quam allegat. §. pen. vbi collatum,quia iussum est in donando,vt per Ias.in Auth.ex testamento.sub num.9.& nu.10.vide sup.sub nu. 144.

Ad Senatuscon. Trebell. Lib. 36. ff.

Ad l.1.

§. Denique,sub nu.3.uersi.ubi dicetur. Scot. sed nihil dixit:nec commentauit d.l. Marcellus.

Ad l. ex facto. 17.

§. Si quis rogatus,col.1.sed Hostiens.respondet, & dicit &c. Scot. Malè Hostiens.malè Rip.inf.de notho.vide aliquid per Alciat.in rubr.ff.de liber. & posthum.

Sub nu.5.uerf.& ita sunt,qui ex damnato coitu generati sunt. Scot.& malè,quia quantum ad ius ciuile, nati ex scorto, non dicuntur nati ex damnato coitu. Nam si attendas ius diuinum, & nati ex concubina dicerentur nati ex damnato coitu: quia omnis coitus, præter vxorium, est punibilis in foro poli, & sic etiam concubina,vt inf.num.50. & 88. distinct.c. Fornicari.

Verf.alij nothi,vt nati &c.a nota,id est,infamia &c.vel(vt ego puto) nothi dicuntur expositi,qui patris, & matris &c. Scot.Facit l.item apud Labeonem,versus si. uersi. vel malè natus.ff.de iniur.

Sub nu.15.verf.nisi in tribus &c. Scot.duabus, in Auth. licet.ibi seq.& sic de iure Authentic.& vide Fely. in c.in præsentia.de prob.de hac.q.

§. Si quis ita.col.2.uerfi.decif.253.testator non habens filios. Scot.353.vt allegat Curt. Burgens.lib.3.c.17.coniecturalium.vbi ponit contrariam huius decisionẽ eiusdem Papæ,cons.136.

Col. 3.sub nu.7.uerfi.pro cõtraria parte facit,quia verbũ &c. Scot.Hæc non videtur bona ratio: quia operatur exclusionem ficti filij,velut ecclesiæ. De quo per Doct.in d.c.in præsentia.de prob.

Ad l. hæredes mei. 57.

§. Cum ita,sub num. 51. verfi.contrariam sententiam tenent Bart.Raph.Alex. &c. Scot. vide Rapha. Comens. cons.3.Testator,B.Roman.cons.18.qui tenet sententiam Bar.in d.l. Scæuola.

Scholia ad eundem Ripam in lib. 2. Decret.

De causa poss. & propriet. Tit. 12.

Ad c.cum ecclesia Sutrina. 2.

Sub nu.92.Tertiò requiritur,quòd præsentantes,vel eligentes credant &c. Scot.Aduerte,quia Lamberti.in tract. de iur.patro.1.par.a.lib.10.artic.num.6.seu.3. requisitum facit unum eorum, quæ facit duo Ripa hic,uersi.quarto.licèt suprà fecerit vnum,credere vti iure suo,& facere bona fide,sub nu.67.uersi.4. requiritur, quòd credat &c.

Scholia ad eundem lib. 41. Digestorum.

De acquir. vel amitt. poss. Tit. 2.

Ad l. naturaliter. 12.

§. Nihil commune.sub num. 49.verf. ego autem intelligo in spoliato omnibus bonis, vel maiori parte &c. Scot.vide Blancum tract.de compromiss.sub rubr. de exceptio.imped.lit.ingress.uersi.seu. §. spoliationis, & inf.nu.53.

Ad eundem in lib. 42. Digestorum.

De re iudic. Tit. 1.

Ad l. ait Prætor. 5.

§. Si index.col.1.uersi.item faciunt ad curatorem &c. secundum Rot.de procur.decis.14.in antiquioribus. Sco.886. de testam.in meo lib.

Scholia

Scholia Federici Scoti Iureconſ.&c.in conſilia Philip. Decij.

Ad conſ.11.

Col. 1.verſ.hoc probatur ex eo,quod no.tradit &c.} Scot.contrarium latè conſuluit hic conſ.340.

Ad conſ.12.

Nu.3.}Scot. Apoſtillam approbat Dec. hic:ſed improbat Ruin.conſ.64.lib.3.quod etiam facit cõſ. 283.nu.1.vide Bero.q.119.nu.5.

Ad conſ.49.

Sco.Illa loquebatur:nauem ſolutabat Vlyſſes.Bald. de pac.Conſtan.in fi.ſic accidit Decio conſulenti hic:quia non potuit obtinere:vt ipſe dicit in ca. directè,& c.ſua nobis.de appell.

Ad conſ.64.

Col.3.verſ.vnde talis fictio inducta per decretum &c. } Scot. videtur præſupponere præſumptionem iuris,& de iure eſſe fictionem.Quod falſum eſt. Alciat.tracta.de præſumpt.circ.princip.

Verſ.ſed iſta ratio ſimiliter nõ procedit in terminis noſtris &c.} Scot. Pro hoc facit illud Luca.lib. 6.quòd ſi Phario germana tyranno Non inuiſa foret, potuiſſem reddere Regi, Quod meruit: fratrique tuum pro munere tali Miſiſſem Cleopatra caput.

Ad conſ.65.

Scot.vide Crauet.tracta.de antiq.tempo.4.par.verſ. videamus modò,ſub nu.28.

Ad conſ.80.

Scot.Ruin.conſulut contrarium in hoc eodem caſu.conſ.120.lib.3.vt teſtatur Lancello.repet.§.cũ ita.' hæredes mei,nu.380.& nu.383.& nu.386.

Ad conſ.86.

Col.3.verſ.præterea & ſecundò dici poteſt,quòd talis conuentio &c.} Scot.vide Socin.iun.in add.conſil.116. libr.1.

Ad conſ.116.

Col.2.Iſto caſu locum habet,quod tradit Petr.de Anchar.&c.} Scot. Quem in ſectantur latiſſimè Moder.in Leos. C.de vſu.ſeu tracta.de uſu.

Ad conſ.142.

Scot. contrarium conſuluit Ruin.conſil.157.col.2. non obſtantibus.

Ad conſ.218.

Nu.5.}Scot. ſi hoc verum,de quo eſt ſibi contrarius conſ.286.nu.3.conſ.480.nu.13.Obſtat huic approbatio teſtamenti per rationem poſitam per Dec.6.conſ.256.nu.3.& incautè hic loquitur ſtãte approbatione teſtamenti.

Ad conſ.228.

Sub nu.5.verſ.hæredes tamẽ ex eius perſona poſſunt duas &c.} Scot.Præſupponit hic Dec.cum detrahenda eſt Trebellianica,duas tantũm quartas, quæ faciunt dimidiam hæreditatis,deberi,etiam cum filij ſunt quinque,ſeu vltra quatuor,licet aliàs legitimà ſit ſemis,ſeu dimidia,vt Decium hic allegat Crauet. con ſilio50. vbi dubitat.& malè allegat Alexan. vt ibi per me additum eſt. Decius autem hic videtur locutus inaduertenter, non conſiderans quod dixerat ſemiſſem ſupra verſ.& cum eſſent quinque filij &c.& quod ſubdit infra verſ. ſecunda,quod in hæreditate &c.abſurdum eſſet,quod aliquibus,puta tribus ſupraſcriptis filijs,& ſic matri eorum, vel ſaltem duorum ex eis,hæredi debeatur legitima,ad rationem ſemiſſis,ſeu dimidiæ:aliquibus,puta huic quarto,& ſic eius hæredibus debeatur legitima ad rationem trientis ex poſtfacto eueniente caſu deductionis trebellianicæ,cum ius fundatum ſemel tempore mortis patris ad rationem dimidiæ,non debeat poſſe diminui curſu temporis. Quod etiam conſiderandum eſt in fauorem filiorum, vt poſſint Trebellianicam ex curſu temporis deducere, quam non poſſent eodem tempore deducere.cap.Raynaldus,de teſta.vbi Doct. qui & l.in ratione,§. quod vulgo.ff.ad l.Falcid.l.iubemus, vbi Doct. C.ad Trebell.vide Bald.l.ſcimus.4.&5.not.C.de inoff. teſta. Et computatio illa, quod legitima,& Trebellianica abſorbent dimidiam hæreditatis, eſt ex capite Docto.ab eo quòd frequentius accidit: nec aliquis textus hoc dicit.vnde cõcludendum, legitimam,& Trebellianicam abſorbere dimidiã hæreditatis,cum legitima eſt triens:plus autem dimidia, cum legitima eſt ſemis: quod ſentit, imò expreſsè dicit Alex.conſ.3. in 4.per Crauet. malè allegat.

Ad conſ.257.

Scot.cõtra hoc concl.fuiſſe conſultum per Roland. Curt.& obtentum dicit Alciat.tom.3. lib.9.reſp. 98.ſuper hoc eodem caſu, vide Ruin. conſ.145. lib.4.& conſ.116.lib.2.

Ad conſ.262.

Scot.contrarium conſuluit Ruin.conſ.41. 1.vol.mutatis nominibus,vt ibi in additio.margin.

Ad conſ.263.

Scot contrarium conſuluit Ruin.conſ.215.vol.1.

Ad conſ.283.

Scot. Vide Ruin.conſ. 59. conſulentem contrarium libr.3.

Verſ.quibus & alijs accuratè reſponſum fuit,per D. aduocatum præſtantiſſimum Iureconſultum D. Andream Alciatum.} Scot.vide Alciat.tracta.de præſumptio.reg.2.præſumptio.28.

Ad conſ.313.

Scot.vide infra conſ.325.& 401.col.2. & conſ.413.

Antonius Roncinus &c.ſæpius a te nõ admonitum ſolum &c.} Sco.Huius Roncini conſ.quoddam probat Dec. infra conſil.575.Hic probat conſil.Dec.696.

Col.4.verſ.ibi,ſed quando certam quantitatem &c. } Scot. Hoc falſum eſt, cum Bart. in diſtinct. ſit vnica,vel per plures præſtationes, præſupponat conditionem,verſ. & ita facit conditionẽ, & tunc aut &c. niſi intelligas de conditione tantùm per relatiuũ: vt videtur eſſe ex mente Bart.d.§. ſacram, vt ibi addidi.

Ad conſ.340.

Nu 3.dici poteſt,quòd dictum Pau.de Caſtro non ſit verũ &c.} Scot.contrarium conſuluit conſ.11.col.1.

Ad conſ.353.

Scot. contrarium conſuluit Ruin. conſ.63.lib.3.nu. 40.quod conſil. Ruin. approbat hic apoſtullator, qui improbat Ruin.conſil.64.lib.3.

Ad conſ.356.

Scot. conſuluit Ruin. conſil. 138.lib.5. Paris.conſil. 115.lib.1.iudicaſſe dicit Socin.iun. conſil.100.in fin.

fin.lib.3.consuluit etiam cons. 124.eod.libr.

Ad cons.360.

Col. 1.a celebratissimis consultoribus. Sco. Inter quos habes Ruin.cons.1.lib.4.

Col.4.vers.hominibus Ianua nauigantibus, ipsi Sauonenses nauigantes &c. Sco. vide Ruin. cons. 1. in fi.vol.4.de ipsomet casu, vbi facit aliud fundamentum super verbo, nauigantibus, & nauigantes: quod reprobat Stracca in tracta. de naut. nauil. nauib. & nauig.1.par.in fin.

Ad cons.366.

Sco. Idem consuluit Ruin. in hoc eodem casu, cons. 173.lib.1.

Ad cons.399.

Col.1.vers.Dominum Franciscum Curtium. Scot. consil.145.

Ad cons.410.

Col pen.vers. qui maiestatem Imperatore habet, & ipse Imperatorem recognoscit &c. Scot. & nota quod dicit hoc consulens in causa, quæ vertebatur Mediolani. vide etiam in fi. vbi ait, hæc dicta sint cum bona venia Illustrissimi Ducis nostri: qui pro suo, & maiorum suorum optimo more, causam de iure, & pro iusticia commisit.

Ad cons.443.

Col.vlt.vers.& ita etiam respōdetur ad illud, quod obstano &c. Sco. vide eundem cons. 596. facit infra cons.445. nu.34.add.ad Alex.cons.4.in.4.vbi addidi.

Ad cons.445.

Sub nu.28.vers.semel exclusus ab illo &c. Scot. Reprobatur per Tiraq. vt ibi adnotaui.

Ad cons.488.

Scot. Ruin. in hoc casu, cons. 7.vol.3.

Ad cons.598.

Nu.24.quaeritur an dicta D.Virginia &c. Sco. cōtrarium Ruin.cons.63. col.3. vers. sed præmissis non obstantibus.

Ad cons.502.

Scot. Dec. hic, & cons. seq. idem consuluit quod Ruin. cons. 145.vol.1.

Ad cons.531.

Nu.6.vers quia ius vindictæ &c. Scot. vide Ias.l.cum filios.nu.100.de lega.1.

Ad cons.535.

Sub nu.4.vers. quarto nota. Scot. lege. 40. incip. nota quòd.

Ad cons.544.

Col.1.vers.valet iste modus &c. Sco. Aduerte ad ea quæ ponit Ias.in l.si quis legauerit.l.cum filios.in fin.ff. de lega. 1.& vide Bald. cons. 150.casus talis Vignolus.lib.1.

Ad cons.567.

Scot. contrarium consuluit Ruin.cons.27.lib.5.

Ad cons.614.

Scot. Tiraq.tracta.de Retract.par.2. §.1. glos.7.sub num.7. dubitatiuè allegat hoc consil. pro consil. Decij.

Ad cons.659.

Col.1.vers.sicut præsumptio fraudis insurgit. Scot. iste consulit factum in fraudem, & factum simulatè.

Ad cons.690.

Nu.8.constant.enim, quod tale præceptum &c. Scot. In eodem casu consuluerunt Dec. hic, & Ruin.consil. 23.nu.9.lib.1.secundum Menoch.in tracta.de arbitr.iudic.lib.2.centu.2.casu 135.

Scholia Fed.Scoti Iureconsul. &c. in Commentaria Bald.in libr. primum Decretal.

De elect. *Tit. 6.*

Ad c.querelam.24.

Sub nu.28.vers.Dicit Innoc. quod per negligentiam anni, vel biennij, non perdatur possessio iurium, sed per negationem aduersarij &c. Scot. Imò cōtrarium vult Innoc. dum dicit, non perdi per annum, vel biennium, si distulit petere ex causa. & probat text. dum dicit, de nouo subtractam, & de nouo subtracta. Et facit, quia facillimè debet perdi ista personalis obligatio, seu iste status, qui habet parum virium, & bic nota.

Ad lib.2.Decretal.

De restit.spoliato. *Tit. 18.*

Add.no.circa hanc rubr. &c. vers. item aduerte, ad verbum, spoliat: quia licet &c. tamen aliquando &c. Scot. Vide Beroum in c.1.de restit.spoliat.in.6.

De probatio. *Tit. 19.*

Ad c.iurauit.6.

Nu.1. Scot. sequitur Marsil.sing.129.

Sub nu.8.vers.imò post dicta testificata &c. Sco. sequitur Marsil.sing.128.

Ad c.ad nostram.12.

Nu.1 Scot. pro hoc Marsil sing.109.

Nu.3. Scot. sequitur Marsil singul. 108.

De testib. *Tit. 20.*

Ad c.licet.23.

Vers.ibi, proprio nomine. Scot. No. testem non iurare per procuratorem, secundum Petr. tene menti, inquit Bald.

Scholia Federici Scoti &c. ad consil. Paul. Castrens.

In par.1.consil.10.

Col.1.vers. omnis ficta possessio &c. Scot. imò vera, licet modus sit fictus. Doct.l. quod meo, in princ.ff.de acq.possess.

Col.2.vers.illa est ficta traditio. Scot. est ficta, quia modus fictus: sed possessio vera est.l.quod meo.in princ.ff.de acq.possess. Igitur malè loquitur Paul. hic. vide Ias.in l.quoties, C.de re.vendic.

Add.repetit. Adde idem &c. Scot. infra eod.cons.54.

Ad cons.77.

Scot. Repetitur infra eo.lib. consil. 32. & adduntur quædam.

Ad cons.109.

Col.1.vers.cuius opinionē ego discipulus eius amplector &c. Scot. vide infra par.seq.cons.164.

Ad

Ad conf.259.

Nu.6.vers. ad quod adduci potest &c. } Scot. Vide infra par.2.conf.11.

Ad conf.334.

In fin.consilia mei Pauli de Castr &c.per annos decem, & octo, M.cccxcv.vsque in M.ccccij. } Scot.error est in hoc nu.

Ad conf.345.

Col.2.vers.per quam quidem actionem &c. } Scot.vide contrarium per Guid.Pap.decis.135.per Natt.consi.609.dub.1.lib.3.tamen hūc sequitur Alciat.tom.3.Respons.lib.8.respons.47.in fi.

In Par.2.conf.11.

Col.2.vers.hinc est, quod propter dictam rationem &c. } Scot. vide supra par.1.consil.259.nu.6.

Ad conf.34.

Sub nu.4.vers fortius concedere speciale rescriptum. } Scot.& malè per nota. per Felin.in ca. quod super his.de maior.& obed.c.1.de rescript.

Ad conf.163.

Col.1.vers.multo enim tempore vixit, me teste, qui discipulus eius fui. } Scot.vide supra par.1.conf.109.

Ad conf.194.

Col. 1.vers. simile videmus in indice, a quo appellatur &c. } Scot. vide infra.conf.237.in princ.

Ad conf.212.

Col.1.ver sed deberet apud eum remanere. } Scot.vsque ad mortem,vt infra.

Ad conf.237.

Col.1 vers.ne subaquinoco procedamus. } Scot. vide supra conf.194.col.1.

Ad conf.257.

Col.2.vers.restat solùm respondere his &c. } Scot. Hoc reprobaui per tradita per Docto.in l. qui Romæ,§.duo fratres.5.oppos.Bart.de verbo.oblig.l.1.C.de ordi.iudic.l.si autem,§.fi.de negot.gest.l. quod in diem,§.1.de compensat.hic alleg.cum simil.

Ad conf.270.

Col.1.vers.secundo ergò fiendam esse executionem in illis petitis terrarum &c. } Scot. Hoc limitatur per Boer.in decis.q.44.sub nu.19.vers. & illud dictum Pauli, par.1.contra quam limitationem videtur glos.in l.planè in cæteris,ff.de petit.hæred.verb.deducat.

Col.2.vers expensa deboscationis non sunt restituenda &c. } Scot.vide l.si seruus. vers. vel saltum grandem.ff. de pigno.act.l.vtiles autem.ff.de petit. hæred.vbi glos.

Ad conf.292.

Col4. vers. super eo verò quod quæritur, putamus securius esse &c. } Scot.vide Paris.conf.19. num. 135. & seq. vol.2.

Scholia Fed. Scoti Iureconf.&c.in Speculatorem.

Pars.1. Ad Proem.

Add.vers. Tertiò illa quæ scripsit autor, & loca suppressit,sæpè,vnde &c. } Scot. Furta speculatoris reuelat non sua, qui plurima suffuratus Oldrado præceptori suo,eum tamen minimè citat. Videt ergò festucā in oculo Speculatoris,trabē in suo minimè. Matth.cap.7.Luc.cap.sexto. Taxat etiam infra ch.2. col.1.alterum de duobus Bagaroto,& Bonac.

Sub vers.Decimò, ea quæ und &c.ibi, quia testante Hieronymo &c. } Scot.ex Horat.in Arte Poet.amphora cæpit Institui,currente rota,cur vrceus exit?

Sub vers licéat igitur, precor &c.ibi,sed vixit solùm tribus diebus &c. } Scot.in c.vbi periculum,de elec.in 6.dixit vixisse minus quadraginta diebus.

Sub vers.B.Parm.ibi, item antiquum B. Compo. de nouo non conqueror. } Scot. ergò B. Compostel. & B. Parm. non est idem, vt etiam ex catalogo Spiegelij. Quod Sabell.credidit Ennead.9.lib.6.vide Caccial.tracta.de mo.stud. in vtro.iur. Leandr.in descript.Ital.c.de Parma. De Sabellico tamen potius est dicendum deesse apud eum copulam,&, vel vocem, Bernardum:& sic legendum,Bernardum Compostellanum, & Bernardum Parmensem, vel Bernardum Compostellanum, & Parmensem.

Sub vers.è conuerso mihi &c.Pet. Boemius &c. } Scot. Specul.sub nu.14.dicit Dama.Boemus.

Sub vers. Rodericus habuit &c. nos relinquerunt incertos. } Scot.Facit in princ. fragm. ex Pomponio in frag. vete.poeta.Henrici Stepha.

Sub nu. 19. vers. ad hoc enim sufficere censeo aureum repertorium dudum a me labore &c. } Scot.Not.Specula.confecisse repertorium ad reperiendas materias.&c. sub nu.10.

De offic.omn.iudic.

§.postremo loco.add.1.uers.manifestatur ex facto ineffabilis huius &c. } Sco.Alex.Tarta.dixit,quòd mallet carere omni alio libro quàm hoc, demptis lecturis Bartholi.Neuiz.in Syl.nupt.ch.110.col.1.in antiq.

De recusatio.

§.qualiter.vers proposita coram &c. } Scot. infra pluries, & infra.§.proxi.nu.28.

Vers.eo ipso quòd causa &c.iurisdictio iudicis &c. } Scot.Idē infra.§.seq.in princ.Sed contra sub nu.17.vbi addidi.

Vers.vnde arbiter &c. } Scot. infra.§.seq.sub nu.14.

§. effectus autem, vers. eius iurisdictio &c. } Scot.contrà infra sub nu.17.vbi addidi.

Vers.item si sit iam probata, non debet recusatus &c. } Scot. considera,an requiratur etiam pronunciatio,arg. Io.Andr.hic in addit.hoc fuit dictum &c.

Vers.vnde arbitri isti &c. } Scot. Non dubio aliud dicendum in casu posito infra nu.36.

Sub nu.17.pendente tamen suspicionis,bene retinet &c. } Sco. contra supra in princ.& §. præced. nu. 2.(Scot. Dic,licet suspendatur, retineri tamen,quia non extinguitur,quod suspenditur: non tamen eius vsum esse,nisi hic:tamen vide infra.col.3.vers.sed quis coget nos?& supra prox.§.nu.10.

Nu.35.quid si alicui competit recusatio &c. } Scot. Vide supra nu.27.

Sub nu.36. vers.non ergò tunc arbitri eligentur. } Scot. Non dubitandum, quin hi cognoscant de principali: & in hoc casu limitandū, seu declarandum quod supra dicitur hoc §.col.1.

De acto.

Col.1.uerf.quod Bart.intelligit &c. Scot. Hoc stare non potest. Vult ergò dicere, Bagaro.arg.Io.Andr.in add.verf. Bagarotus, pagina.1. vel aliud nomen veterum.

Sub nu.14 addit.periurus. nō bene conueniunt &c. Scot. vide Felin.in c.dilecti.in princ.de exceptio.

Sub nu.27.Add.adde quod Bald.&c.verf.eius conf.54. Sco. est conf.253.lib.2.in nouis,& incipit,fuper primo dubio,licet fuerint diuerfæ &c.

Sub nu.29.add.confentiat.ita ibi &c.uerf. uel fecundum Guil. de Suza. Sco.Facit Alex.conf.59.col.2.ver.fecundò refpondeo, nu.2.

De tutore.

Col.2.uerf.dicēs contrarium &c. Scot. No.Specula.Mutinæ in Decretis legiffe.

De tefte.

§.nunc uidendum,nu.19.articuli non funt fub disiunctione formandi &c. Sco.contrarium, quòd fub conditione de qua infra admittatur.Car.Imo.Felin.c.imputari,de fi.instru.Socin.l.nemo.ff.de except. Pro Specul.add.ad Bart.d.l.nemo,vbi allegat Io.Andr.& Bald.tamen loquitur de purè contrarijs, non conditionaliter.Eft etiam verum, quòd Felin. loquitur in fcripturis,non in teftibus.

Pars 2.

De renunciatione.

§.nunc dicamus. col.1. uerf. Inno.dicit, quòd fi conuenit &c. Scot.vide infra.§.videndum.fub nu.3.verf.& etiā fi fe &c.

§.Videndum reftat, col. 2. uerf. præmiffa uera effe, ut uiciffim tractentur &c. Scot.vide infra nu.5.

Add.adde quòd opinio.Specul.tenent &c.plures, & digniores funt tenentes,quòd poft litis &c. Scot. fed tunc non tractantur fimul. infra per Specu. ver. illud etiam uo.col.feq.

Verf.& etiam fi fic contingant &c. Scot.fupra.§. nunc dicamus.fub nu.3.verf.Innoc.dicit &c.

Verf.agitur petitorio, & poffeßorio fuper eadem re &c. Scot. Caute ita ordinat verba, per not.per Abb. num.16.de mutu.petit.vbi quòd econtra non procedit.

Verf.fi index pronunciet &c. Scot. fupra in princ. verf. Vbertus vero &c.

Sub nu.6.uerf.illud etiam nota,quòd cum &c. Scot.poteft fieri,vt fupra.§.proxi.& add.ibi,lit.L.

Add. non autem, uerf. His attentis, non iure reconuentionis. Scot.lege,His attentis cum iure reconuentionis.

Verf.conueniri tecum ipfi &c. Sco.Lege,conueniri fecus: cum ipfi.

De pofitionibus.

§.Quintò fupereft.fub nu. 8. uerf. item quòd habebat defuper corium rubeum. Scot.contra Brant. in princ.expofit.titu.

De inftrum.editio.

§.nunc uero aliqua,col.2.uerf. Accurf. autem more canoniftarum. Sco.vocat etiam fideicommiffarios,l.vxori. ff.de falf.§.j.ficut Vbert.de Bobio,vt hic.vide Roman.conf.228.

Sub nu.24. add. fed quis. Per hoc uidetur &c. uerf. & refert Bartholomæus Hugo.dixiffe. Sco.Credo legendū,& refert Bartholomæus Hugo. Huius Bartholomæi funt Dominicales,& Veneriales quæftiones.

De relationibus.

§.Quando autem &c.ff.quan.appel.fit,l.1 &c. Scot. No. quòd allegat l.1.ff. quan.appell.fit, ad duo contraria.

Par.4.

De fil.præfbyt.Ad Rubr.

Addit.1.ad fi.uerf, a quo pronoftică habui me futurum Doct. Scot.Facit de Aefchylo Paufan.lib.1.

De iudic.commu.

Add.1 uerf.D. meus in legibus dicebat ibi,compofitores iftarū trium actionum fuiffe Theutonicos,qui fapè ponunt u.pro. e.nos.enim diceremus &c. Sco.Nota quales habuerimus interpretes legum elegantium,nempè Latinæ elegantiæ expertes,& afinos ad Lyram.

De emptio.& venditio.

Sub nu.58.uerf.cum tradere fit proprietatem &c. Sco.fup. fub nu.5.

Col.ult.uerf.fi fundo uendito cohæreat litora, aut uia publica &c. Scot. nifi adfit claufula, cum ingreffibus, & egreffibus &c. De qua vide Fabian. tracta. de emptio.& venditio.

De locat.

§.Iam dicendum.add.Flauum. Rof.&c.qui dicitur Blundus. Scot.Hic baius quafi blauus,mutato fla,in bla.

§.poftquàm tam plenè.Add.libellus.Pondero &c. ibi,tu canonifta contra has obiectiones habes defenfionem &c. Scot. Scot.Eadem defenfio competit Legiftæ, attentis Inftitutionibus.

De emphyteufi.

Add. qui tabernas &c. Adde uidendum originaliter Oldrad. &c.confil.211.fuper eo,quo quæritur &c. Sco.eft confil.240.Vide etiam confil.24.quod domino.

Sub nu.139.add.fuis, Vber.de Bob. in l.fin.ponderat illud fuis &c. Sc.Nō eft bona pōderatio:quia aliud eft hęredib.aliud fuis hæredibus, quo vltimo cafu effet bona,quia lex religiofe dicit,fui hęredes,vel fuus hęres pro fpecie hęredū:non aūt hæredes fui,vel hæres fuus Meritò non facit hanc ponderationē Specul.intelligens fimpliciter fuis,pro eius, quælefcunque fint,quamquam etiam glof.in l.fi auia. feu l.feq.quam Iaf.legit cum d.l.fi auia. C.de iur. deliber. accepit, fuis hæredibus, fimpliciter pro eius,feu ipfius hæredibus,vt ibi per Iaf.

Add.ex facto.& uide &c.non obftat §. licentiam &c. quia licet corrigat.§.&c. non tamen &c. Scot. contrarium vult Specula.in fin.verf.115. vbi, & hoc,quod in extraneum &c.

Nu 108.Add.verf.172.Hic mihi quæritur, verf.miror etiam de amiciffimo meo Cyno,qui pro opinione &c. Scot.Io. Andr.hic adimplet,illud, Amicus Socrates,amicus Plato,fed magis amica veritas.

De donationibus.

Sub nu. 1. add. & §. Pacta. Pro primo &c. ad materiam facit &c. Scot. Vide addit.ad Iaf.l.ex hoc iure,nu. 54.de iuft.& iure.Moder.ad Alex.conf.40.ad fin. lib.4.

Scholia

Scholia Fed.Sc.Iureconf.&c.ad Summam Azonis,in librum primum Codicis.

Add.quanto iuniores &c. } Scot.vide glos. & Doct.in l. Gallus.ff.de libe.& posthu.

Ad lib. 1.C.De summa trinitate &c. Tit. 1.

Dum in l.1.huius tituli, fit mentio Damasi Pontificis,aduertendum,secundam huius nominis syllabam debere corripi.Stat.lib.8.Thebaid.conuersumque fuga Damasum : sed lapsa per armos Hasta viri trans pectus abit. Huius autem pontificis crebra est mentio D.Hieronymo.

De haeret. Tit. 5.

Vers & §.quod si qui,& §.eos uero.}Scot.Adde quòd Sacerdos haereticus non conficit.glos.c.quid sit sanguis.in fi.de consecrat.distinct. 2. baptizat tamẽ, glos.c.satis ostendimus.per illum text. de consecrat.distinc.4.

Nemini liceret sign.&c. Tit. 8.

Scot.vide exemplum apud Sabellicum. 2.tom.pag. 387.seu Ennea.8.lib.5.

De iudae.& caelico. Tit. 9.

Vers.nam idcirco iudici orum uigor, iurisque publici tutela est in medio constituta &c.}Scot. Lucret.lib.5. Nam genus humanum defessum vi colere aeuum, sponte suaece cidit sub leges,arctaque iura.

De legib.& consti t.princip. Tit. 14.

Sub nu.9.uers.nec obstat quod dicitur,soli prius &c.infra eo l. ult.} Sco.vel quia nullus alius solus.glos.d.l.vlt.

De iu.& fac.ignorant. Tit. 18.

Sub nu.9. uers.omnia iura sunt constitutiones principum, ut supra de uete iur.&c.}Scot. Imo cõstitutio principis, est species iuris. De quo latius Dec. in rubr.de constit.extra.

Sub nu. 14.uers.feminis.n.&c.uel adscriptis sibi legatis &c.} Sco.& sic mulier scribit vltimas voluntates.

De precib.Imper.offeren. Tit. 19.

Nu.7.uers.qua non sunt iuri communi contraria.}Sco.Nec pro his,quae conceduntur à iure communi,arg.l.si sub conditione,in fin.cum simil. de condit.instit. vide tamen Dec.in cap.causam.in princip.de rescript.

Nu.9.licet supplicare a sententia &c. } Scot. non tamen appellare.l.vn.ff.de offic.praefec.praeto.

Si contra ius &c. Tit. 22.

Sub nu.4.in quo facilius decipi potest princeps.}Scot. c.1.de constit.in.6.

De diuers.rescript. Tit. 23.

Vers.sed & fortè dies incarnationis domini exprimitur, ut incobetur instrumentum autore Deo. }Scot. vide Doct. in rubr. ff.de op. no.nunc. & gl.in Auth.vt praepo. no.Imper.hic allegato,verb.Deo autore.

De statu.& imaginib. Tit. 24.

Vers.adulandi fortè gratia.}Sco.Quae proditionis est species.Paul.Castrens.hic.

De offic.praefec.orient.&c. Tit. 26.

Vers.a superior illustribus,hoc est a consulibus.} Scot. Glos. facit cõsulem illustrem,ff.de offic.consul.in rubr.

De offic.praefec.praetor.Afric. Tit. 27.

Add.illustris..Adde,quòd praefectus pratorio comparatur Cardinalibus,& episcopis &c.}Scot. Christoph.Porc.Instit.de iur.natur.gent. & ciuil. scribit Ducem Mediolanensem cum praefecto praetorio comparandum,eique exaequandum esse.

De offic.praefec.urb. Tit. 28.

Vers.licet autem in urbe uarij sunt magistratus,quibus specialia &c.quorum respectu possunt dici pares praefecto:praefectus tamen simpliciter maior est omnibus,ut infra &c. }Scot. Hoc facit ad dicta per Doct. in rubr. ff. de offic. eius cui mand.est iurisd. dum quaerunt, vter dignior iudex ordinarius,an delegatus principis,vt ibi per eos.

De offic.proconf.& lega. Tit. 35.

Vers.non autem est Roma prouincia.}Scot.Imo nec Italia. glos.l.fina.infr.si.reliq.vel cens.fund.

De offic.uicar.& praefec. Tit. 38.

Ver.ita vicarius magistri militũ maior est vicario magistratus in negocijs militaribus : uicarius autem magistratus, maior est vicario, uel comite magistri militum in causis priuatorum,vel paganorum.}Scot.simile per Alex.de doctore,& in l.centurio,in princ.ff.de vulga. & pupilla. substit.& nota vers.subseq.vbi autem.

De offic.recto.prouin. Tit. 40.

Vers.unde est arg.quod secũdum allegata debet iudicare.}Sco. De quo in l.si soror.infra,de collat.

Vers.si miles uelit renunciare imperio, uel dignitati,non poterit separare se ab Imperio &c. nisi faciat in manu &c. } Scot.Idem de renunciationibus,vt non possint fieri,nisi in manu papae.

De offic.praefec.vigil. Tit. 41.

Vers.cum ipse sit spectabilis,mirum est,quod ait P.eum non gerere honores:ideò quia non dormit de nocte. } Scot. sed obstat

obstat quod dicitur de Caninio Consule, qui nõ ideo minus fuit consul, quòd toto suo consulatu non dormierit. Cic. Facit quod Iustinianus ait, se insomnes transigere noctes. & illud Homericum, Turpe dici, totam somno consumere noctem.

De assessor. &c. *Tit.* 49.

Vers. qui enim semel functus &c. } Sco. Nota expositiones Azonis de aliquo iterum non eligendo, quàm variè possint accipi, & excusari: quæ faciunt ad multa.

Vers. per se debet &c. } Scot. Vide text. in l. ne quicquam, §. vbi, ff. de offic. præsid. aliter intelligendo, vt per Moder. Budæ. Alcia. & alios, quia contrariatur huic dicto.

Vers. sic nemo potest esse aduocatus, & iudex. } Scot. infra de in ius vocan. col. 2. versic. est & mista &c. Tamen idem potest esse canonicus in duabus ecclesijs. De quo in c. cum M. de constit.

De contracti. iudic. &c. *Tit.* 51

Vers. confirmaueris expressim donationem, vel tacueris quinquennio. } Scot. Nota expræssionem, & quinquennalem taciturnitatem æquiparari.

Vers. Licet in venditione non adeo prompta &c. } Sco. arg. l. fin. C. de præd. curial. lib. 10.

De defensio. ciuita. *Tit.* 53.

Vers. qui & dicitur ei dare curam, idest, datam confirmare. } Scot. De hoc, an qui confirmat, det, dicitur in l. & quia. ff. de iurisd. omn. iud. per glos. & doctor.

Scholia Federici Scot. ad &c. Sum. Azonis, in Librum Secundum Codicis.

De edendo. *Tit.* 1.

Col. 2. vers. vel e conuerso. } Scot. & differentia est inter, quo, & propter quod. Non enim res efficitur fine, seu per finem, vt patet ad sensum: & differunt modus faciendi, & causa.

Sub nu. 14. vers. cum autem non mutare, sed emendare &c. } Scot. Qui cum petierit minus, posteà petat plus, actionem dicitur emendare, non immutare. vide Doct. in l. edita, hoc tit.

Sub, vers. vel dic eam ex contractu esse. } Scot. Quod verius est: cum requiratur partis mandatum, vt præced. col. in fin.

Nu. 24 Acta autem, idest, scriptura. } Scot. Acta quæ dicantur, vide Doct. in l. 2. hoc tit.

De in ius vocan. *Tit.* 3.

Col. 2. vers. est & mista consideratio &c. } Sco. vide supra de assessor. nu. 8.

De pact. *Tit.* 3.

Col. 3, vers. ità aut nõ soluta pecunia pignus sit creditoris &c. } Scot. Quod hodiè vetatur simulata venditione, cum pacto redimendi intra certum tempus, puta biennium. sed verè inter partes actum est, vt non soluta pecunia pignus sit creditoris: & fructus in vsuras cedant.

Sub nu. 12. vers. nec distingue inter pactum de hæreditate futura, vt illud valeat; & pactum de futura hæreditate, vt illud non valeat; & similẽ transpositionem &c. } Scot. Nota contrà Doct. de possessione bonorum, & de bonorum possessione, in C. tit. qui admit.

Sub nu. 13. vers. si quis tamen quodam circuitu velit circumuenire legem, forte quia non potest habere consensum viuens &c. } Sco. Cautela notabilis, quam nemo attingit in l. fin. infra eo. tamen est periculosa, vt addidi ad Dec. d. l. fi. Faciunt verba Alexan. in simili, in l. qui Romæ, §. fin. col. 31. vers. ergo subest.

Sub nu. 26. vers. & l. ex hoc. } Scot. & contractus sponsalitiæ largitatis. glos. d. l. ex hoc, per text. in Auth. vt sponsal. largit.

De transact. *Tit.* 4.

Col. 2. vers. a quocumque remouetur genus, ab eodem &c. } Scot. l. 1. C. ne fisc. rem quam vendidi. euinc. lib. 10. l. fundi, §. fi. de fun. instr. & ibi Bart. probatur in l. 1. in fin. vbi glos. ff. de suis, & legit.

Vers. ff. eo l. de litig. } Scot. Qui prouisioni renunciari nõ potest: nisi interueniat iuramentum. Ias.

Vers. sed arg. contra est infra de liber. cau. &c. } Scot. Adde, quòd certi sunt modi, per quos iure quis efficitur seruus &c. Instit. de iur. persona. in fin. inter quos non est hic. Ergo &c. arg. gl. in l. postulante, verb. recusare, ff. ad Trebell. arg. Bart. in l. Mæuius. §. duobus. nu. 24. ff. de leg. 2. Bald. in l. petens, col. 5. vers. minor probatur per l. naturalis &c. C. de pact. ita arguit text. in l. obligationum ferè. §. planè, versi. nam quod alicui, & ibi gl. ff. de act. & oblig. Bart. l. si ita stipulatus, §. Chrysogonus, ad fi. ff. de verb. oblig. Abb. cap. quod clericis, not. vlt. vers. facit c. fi. infra eod. ibi &c. de fo. compet. Facit l. certis, de excus. munc. lib. 10. C. Alex. cons. 135. col. 2. vers. item repetimus, arg. glos. Instit. de actio. §. actionum. lib. 1.

De postulando. *Tit.* 6.

Col. 2. Add. catholica fidei. adde Bart. &c. sed quid si &c. } Sco. videtur obstare quod infra ponit Azo, num. 14. posset saluari in casu communis erroris, vt in teste seruo adhibito testamento dicitur in §. sed cum aliquis. Instit. de testa. aliud exemplum in l. Barbarius, de offic. præto. adde quòd Bart. aliter loquitur.

Vers. si verò simpliciter repellat &c. } Scot. Plus operatur simpliciter factum. Facit quod not. Bart. in l. a diuo Pio. de re iudic.

De aduoca. diuerso. iudicio. *Tit.* 7.

Vers. licet moriatur aduocatus ante annum &c. } Scot. De materia vide in l. diem functo. ff. de offic. asse sso. Bar. l. 1. §. diui. ff. de var. & extraord. cognit.

De

De erro.aduoc. Tit. 10.

Verſ. vel probat iudicem non interceßiſſe: quia probat &c. } Scot. Aliquot exempla quibus negatiua probatur, vide §.item verborum.in fin. Inſtit. de inut.ſtipula.

Ex quib cau.alic.infa.irrog. Tit. 12.

Col.2.ver.vel conditione furtiua. } Scot. Quæ tamen iure non infamat, infra poſt nu.11.

Sub nu.6.verſ.§.vnum. } Scot. ex dictis Azonis collige tres rationes, quibus mulier prohibetur intra annum luctus nubere: quarum prima eſt, quia vir lugendus eſt; ſecunda, ne turbetur ſanguis: tertia ne ſecundus vir ſuſpicetur &c. ſed ceſſante prima, ceſſat tertia. Nam ſi vir lugendus non eſt, non eſt locus ſuſpicioni: vt colligitur ex verſ. vel ex eo, quod &c. Quod intelligo ita demum &c.

Sub nu.11.verſ.nec enim aliqua conditio infamat. } Scot. de iure. tamen conditio furtiua infamat de facto, ſupra poſt nu.3.

De procuratorib. Tit. 13.

Col.1.verſ.& ff.mand.l.1. } Sco.& ſemel repudiato mandato, adhuc admittetur re integra, id eſt, non mutata domini voluntate, c.licet.de procur.in.6.

Sub nu.33.verſ.nec obſtat quod legitur.ff.de no.op.nunc.l.quia in re.§.2. } Scot.in meis Pandect. Fradin. & in Haloandr. & in Florent. nec eſt l. nec §. ſed verſ.ſub §.ſi in pluribus. Hodie allegamus l. de pupillo, §. qui procuratorio.ff.de op.no.nunc.

Sub nu.25.verſ.quia fragilis res eſt cautio. } Scot.ca. accedens.2.de reſtit.ſpoliat.vbi Abb.

Ne lice.potent.&c. Tit. 14.

Ver.& vitia virtutes imitantur. } Sco.vnde falſitas definitur, veritatis imitatio, ex textu in Auth.de inſtrum. caute.& fi.in princ.vbi addidi.

Sub nu.1.verſ ſed in prima ſignificatione ponitur.ff.&c. } Sc. Specul.de ijs quæ vi vel met.verſ.fi.

Verſ.& de alie.iud.mutan.cau.fac.l.3. } Scot. quod edictū licet loquatur in reo, tamen pontifices extenderunt ad actorem, vt per Specul tit.de ceſſio.actio. num.3.

Nu.2.Puniuntur autem &c. } Scot. Fallit in eccleſia, quæ poteſt cedere iura ſua potentioribus, puta vt caſtrum recuperet: vt illud habeat in feudum. Abb. in c.ex parte, col. 2.de feud.

Ne fiſc.vel reſpub.&c. Tit. 18.

Verb.& ſingulares. } Scot. Hoc addit, quia ſupra, ne lice.potent.dixit, intellige de potentioribus ratione officij. Ergò non de priuatis, licet de ſingularibus.

De negot.geſt. Tit. 19.

Sub nu.13.verſ.in qua valet tantum &c.

De ijs quæ vi,met.&c. Tit. 20.

Col.3.verſ.idemque in matrimonio dicam. } Scot.arg.l.2.infra, de inut.ſtipul.gloſ.d.§.ſi dos.

De dolo malo. Tit. 21.

Col.2.verſ.liberi in locum exceptionis doli, habēt exceptionem in factum, vel, non nume.pecu. } Scot. Inter quæ eſt differentia. Abb.cap.fin.de ſolut. Alciat.l.ſi pecuniā. ſi cert.peta. Caue tamen ſecundum quòd adnotaui ad Abbat.vbi ſupra.

De filiof.mino. Tit. 23.

Verſ.quod non fuit prætoris propoſitum. } Scot. Facit infra verſ.vnde ne ſubueniatur &c.

Si minor ſe maio.&c. Tit. 43.

Verſ.ſi autem dubium eſt &c. } Scot. contra variantem præſumitur.

Si ſæp.in integr.reſtit.poſtu. Tit. 44.

Verſ.nouæ dicuntur defenſiones &c. } Scot. Facit l. admonendi.cum ibi not.ff.de iuriur.

De ijs qui veni.æt a.impetr. Tit. 45.

Verſ.& plus, & citius creſcit herba mala &c. } Scot. idem dixit gloſ.in l.qua ætate.de teſta. ſed melior ibi ratio aſſertur per Docto.

Verſ.vnde & tardæ ſunt ad donandum. } Scot.ergò tarditas ad donandum, prouenit a ſaga citate.

De emptor.in integr.reſtit.tam mino.&c. Tit. 53.

Col.2.verſ.vel contrahendorum.ſecundum not. } Scot. Idem Bulg.& Accurſ.in Auth.infra alleg.

De arbitr. Tit. 56.

Col.2.fortè vt vir bonus eligetur. } Sco.l.ſi libertus ita.ff. de oper.libert.c.Quintauallig, de iureiur.

Scholia Federici Sco. Iureconſ.&c. ad Sum. Azo.in Librum tertium Cod.

Ut nemo inuit.age.vel accu.cogat. Tit. 1.

Verſ.l.diffamari, & de remiſſ.pignor.l.ſi eo.

De iuriſd.omni.iudic.&c. Tit. 13.

Col.3.verſ.Licet ob hoc amiſerim equum: ſed nō fuit æquum. } Scot.De hac re vide Alciat.in Paradox.

Sub num.18. verſ. dicimus forum fori, in neutro genere. } Scot. Et benè, licet contra c.forus, de verb.ſignif. quod tamen nondum erat in rerum natura: poteſtque ſuſtineri autoritate antiquorum, qui dicebant

cebãt forus,vt in fragm.vete.poet.Henri.Stepha. frag.ex Lucilio.

Verſ.forus autem ponitur pro burſa. } Scot. æquiuocauit Azo,credens dicere follis. vnde illud, offerre.in folle.l.cũ ſeruus. ff.de condit. & demonſtr. quod declarat Alciat.lib.4.de verbo.

Sub nu. 23. verſ. ego puto idem eſſe,ſi ibi non inueniatur;ſed alibi ſit latitandi cauſa. } Sco.Ergò ſi alibi habet domicilium non latitat.Vide col.ſeq.

Vbi de crimin.&c. *Tit.* 15.

Verſ.eſt enim dilatoria. } Scot.Imò declinatoria iudicis. Oran.in ca. quoniam contra, verb. exceptiones, nu.4.de except.

De inoff.donatio. *Tit.* 29.

Col.2.verſ. directa enim non poteſt dari. } Sco. Directa rei vendicatio non datur : cum fraudatur homo,non autem lex.

De vſufr.& habit.&c. *Tit.* 33.

Ver.l.1.§.ſi ad fiſcum. }Sco.ſic etiam primo caſu l.quicquis.infra de donatio.

Col.4.verſ.ſi verò non patet contemplatione fructuarij &c. } Scot.ſic iniuria videtur fieri proprietario,non fructuario.Inſtit.de iniur.§.ſi communi ſeruo.

Sub nu.16.verſ.inſtit.eo.§. ſed & ſi gregis. } Scot.ſed tunc dementiam non habet,l.pen.ff.quib.mo.vſusfruc. amitta.

De ſeruit.& aqua. *Tit.* 34.

Col.2.verſ.inſpectis tamen his diffinitionibus. } Scot. Nota diffinitiones nõ continentes genus, & differ ẽtias, contra Doct. in l.1. de teſta. cum ſimil. Alciat.in rubr.de lega.1.

De lege Aquil. *Tit.* 35.

Sub nu.5. verſ.nam ludus quoque noxius eſt in culpa. } Scot. Quis enim eos appellet ludos, ex quibus crimina oriuntur?§.pen.in proœ.ff.

Col.pen.verſ.oculos habet a tergo,vt Ianus. } Scot. Et anicula Plautina in Aulularia.

De conſortib.eiuſdem lit. *Tit.* 40.

Add.mandatum,nunquid idem ſit &c. }Sco. Dec.ibi,col.3. tenet hanc opinio.contra Abba.

Scholia eiuſdem ad Azo.in Librum Quartum Cod.

De reb.cred.& iureiur. *Tit.* 1.

Sub nu.7.verſ.hac tamen diſſenſio,quia de nomine &c. }Scot. Vide gloſ.in princ.Infor.

Si cert.peta. *Tit.* 2.

Verſ.vt ſi dedi ad pondus, accipiam ad pondus ſi aliquid dedi ad numerum.recipiam &c.ſi ad menſuram &c. }Scot. Hoc repugnat concluſioni ſupradictæ,qua vult pro argenti maſſa, me poſſe pecuniam reddere. nec videtur facienda tranſitio a forma ad materiam, & e conuerſo.Ad §.vlt. ſupra allegatum,reſponde, ibi fauore vltimæ voluntatis, arg.l. in teſtamentis, de reg.iur.& per gloſ.in d.§.vlt.

Col.3.verſ.erit ergò contractus innominatus,do,vt des. }Scot. contrarium per Bart.l.2.§.5.in fin.ff.eo.

De ſuffragio. *Tit.* 3.

Colum.1.verſ. & ſi nõ vicit,ſed tranſegit:& puto poſſe quaſi vicerit,vel quaſi per eum &c. } Scot.Vide gloſ.hic,& l.fi.ff.manda.arg.illius text.

De condict.furti. *Tit.* 8.

Col.2.verſ.Dicam igitur etiam anomalam eſſe, & ex varijs figuris cauſam naſci:quia varia, & diuerſa habet inſignia,cũ omnis &c. } Sco. expoſitio verborum,Ex varijs figuris cauſarum,poſitorum in l.1. ff.de actio. & obli.

De obligatio.& actio. *Tit.* 10.

Sub nu.7.verſ.eſt autem actio &c. } Scot. vide Docto.in l.fin.ſupra de negot.geſt.

De hæred.act. *Tit.* 16.

Sub nu.4.verſ.§.uideamus igitur. }Scot. C. de rei vxo.act.

De conſtit.pecunia. *Tit.* 18.

Col.1.verſ.nec teneat conſtitutio. } Scot. Appellat Azo hic,& ſupra & infra conſtitutionem , & conſtitutum ſæpè infra.

De probationib. *Tit.* 19.

Col. 1.verſ. eſt enim conſuetudo altera, uel ſecunda natura. } Scot.Facit l.1.ff. ad Maced. Iaſ.l. Gallus, §.idem credendum,col.3.ſub nu. 12.verſ. alibi dixit egregie Bald.ff.de lib.& poſthu.

De teſtib. *Tit.* 20.

Col.1.verſ.& extra de probat.c.1. } Scot.Puto hanc allegationẽ,quæ in ſe eſt optima , eſſe ſuppoſititiam: quia Azo fuit ante illam compilationem Gregorianam,vt dixi in Tyrocinio,ſeu in punctis, quando doctoratus fui Ferrariæ,de anno 1546.ſeptimo Idus Iul.ab Andrea Alciato.

De fide inſtru. *Tit.* 21.

Col.4.verſ.& non dicitur ab anti, quod eſt cõtra,ſed ante:quia fit ante apocham. }Scot. vnde legi poteſt antipocha, ſicut antiſto , pro anteſto. Sed euphoniæ cauſa dicimus,antapocha : & euitandi hiatus, ſeu concurſus vocalium:aliàs eſſet dicendum vel ab anti,antiapocha,vel ab ante,anteapocha.

Plus valere quod agitur.&c. Tit. 22.

Vers. licet Iacobus contradiceret. Scot. & benè, quicquid Azo sentiat. Auditur enim debitor post bienniū, si probet nihil sibi numeratum. Sed antè biennium, debet creditor probare se numerasse. Bart. l. si ex cautione. Lectu. 2. ad fi. infra, de non numerata pecunia, vbi tamen vide Azonem in Sum. col. 2. ver. boc ita. Iacob. vbi quod hic.

De commoda. Tit. 23.

Vers. beatius est dare &c. Scot. cap. cum Marthæ, de celebra. missa.

Ad senatusconsf. Macedo. Tit. 28.

Col. 1. quas sibi natura, idest consuetudo &c. Scot. quæ est altera natura. Azo supra de proba. nu. 3.

De non nume. pecu. Tit. 30.

Col. 2. add. nisi. Vide Zanetin. &c. Scot. supra plus valere quod agi. vbi addidi.

De compensatio. Tit. 31.

Col. 2. add. compensatio. & adde etiam &c. Scot. non opposita non compensat. Azo infra col. fi. vers. & di xerunt quidam eam fieri &c.

De contrah. emptio. &c. Tit. 38.

Col. 1. vers. si pretium apponatur imaginariè &c. Scot. Sic cum apponitur pretium in dotibus, non vt faciat emptionem, sed vt æstimetur donatio propter nuptias.

Vers. si enim tibi lego, si volueris &c. Scot. exemplum. r. non est bonum. l. huiusmodi, §. illi si volet, ff. de lega. 1.

De patribus qui. fil. distrax. Tit. 43.

Vers. sed hodie usurpatum est, vt liberi homines &c. Scot. Imò & olim. l. obsides. ff. de testa. eratque hæc dubitatio illius legis.

De rescind. vendit. Tit. 44.

Vers. sed vt uel hoc &c. Scot. Facit l. fin. in fin. de præscri pti. verb.

De actio. empti &c. Tit. 49.

Col. 3. vers. calliditate venditoris, nu ignorantia. Scot. l. 1. ff. ædil. edic.

De ædil. actio. Tit. 58.

Col. 2. vers. fortè idem est in libris &c. Scot. vide glos. l. 1. ff. eo.

Ad eundem, in lib. Quintum C.

De nuptijs. Tit. 4.

Col. 21. vers. ego contradico. Scot. ad opinionem Azonis tollendam, confirmandamque reliquorum sententiam, pondenandus est accuratè §. fin. l. pen. ff. quod fal. tuto. auto. gest. Hæc Andr. Alciat.

Ad eundem in Lib: Octauum Cod.

Vnde Vi. Tit. 4.

Sub num. 24. vers. nec obstat quod dicitur in l. in tantum furoris &c. loquitur. n. &c. Sco. Facit l. 2. ff. de inoff. testa. Facit illud, Dominè nec in furore tuo, cum simil.

Sub nu. 25. vers. executores qui exequuntur &c. Scot. Tu dic quòd exequens propria autoritate sententiam, quod non licet, l. miles. §. pen. ff. de re iud. posset teneri secundum intellectum Azonis, vers. & idem puto &c. qui potest exemplificari in exequente, vt suprà, licet ipse non aduerterit.

Vti possidetis. Tit. 6.

Col. 4. vers. hodie tamen honoris causa &c. Scot. vide glos. l. 1. tit. de superfic. & Aeneam Syl. seu Papam Pium in episto. & Petrarch. pariter in episto. si rectè memini: certè fatetur in Latinis operibus eius. Vterque autem horum duorum, reprehendi hunc abusum.

De contrah. & committ. stipul. Tit. 38.

Vers. sumit nomen a digniore parte sui, hoc est a stipulatione, quæ ponitur pro interrogatio. Scot. & sic dignior est interrogatio responsione, & hoc, quia rei potissima pars est principium. l. 1. ff. de orig. iur. Dignitas etiam attenditur in assumptione nominis iudicij. Ias. l. postquam liti, col. 2. num. 10. supra de pact.

Vers. & tali verbo. conceptione nascitur. Sco. eandem opinionem infra in Sum. Instit. de verbo. oblig. tenuit. Videtur tamen innui in l. 5. ff. eo. vers. nam, & hæ ex verborum &c. totum huius quod Azo hic dicit, contrarium, Cogita. Glos. tamen d. l. 1. §. stipulatio. tenet idem quod Azo hic. Puto illam glos. esse Azonis.

Vers. in stipulatione necessaria est interrogatio, & responsio. Scot. contrarium tenuit glos. in l. sponsio. ff. de verbo. signif. Per text. in §. in fin. Instit. de verbo. obligat.

Sub nu. 12. vers. ante diem solui posse. Scot. Intellige, nisi mea interfit mihi non solui: vt si sim dominus directi. Nō enim cogor accipere pēsiones plurium annorum ab emphyteota. De quo per Dec. in l. cum tempus. nu. 8. ff. de regu. iu. Vide Scholia mea in l. stipulatio ista, §. inter certam. ff. de verbo. obliga.

Sub nu. 13. vers. vt ff. eod. l. si insulam. Scot. Idem glos. in d. §. item qui insulam.

Sub nu. 14. vers. nec uidetur distinguendum, promittat quis in calendis, vel ante calendas, in foro, vel ante forum, vt ff. eod. qui ante &c.] Scot. & bene, arg. cap. commissa, de elect. lib. 6. vide Bart. in simili in l. hoc iure, ff. eo. contra secundam solutionem glos. ibi, quæ fuit Azo. qui distinguebat inter hæc in eo casu.

Vers. verum est enim quòd antea &c.] Scot. est eadem cũ solutione glos. d. l. hoc iure. quæ fuit Bulgari.

Sub nu. 2 1. vers. vt ff. de re. uendic. si post.] Scot. vbi text. singul. secundum Bald. ibi, quod vitium litigiosi non impedit confirmationem alienationis præcedentis litis contestationem.

Ad nouellas constitutiones, quas Authenticas appellationus.

Collat. 7.

Quib. mo. nat. effic. sui. Tit. 1.

Col. 1. vers. & §. & quoniam &c.] Sco. & sic sentit Azo hic, illud quod dicitur in §. & quoniam variè habere locum in legitimatis per oblationem curiæ tantùm. vide Dec. in fi. col. 2. C. v n. legit.

Scholia Federici Scoti Iureconsf. &c. ad consf. Ludo. Roma.

Ad consf. 47.

Sub nu. 3. vers. aut neutrum iuuabit &c.] Sco. ita quidam apud Cæsarem in commentarijs.

Col. 2. vers. in l. proinde, §. notandum ff. ad leg. Aquil. in aliquibus Lectu. Bald. in l. si causam. C. &c.] Sco. contra in his duobus locis: vt per hunc infra consf. 211. vbi tenet contrarium eius, quod hic.

Nu 8 vers. quia dicitur, quòd Acentius Hebræus in compromisso apposuit iuramentum secundum legem Mosaicam, posset dubitari &c.] Scot. vide add. ad Bart. in princ. ff. vbi quod contrarium consuluit Ang. consf. 104.

Ad consf. 183.

Col. 2. vers. offendi dicat, quando &c.] Scot. vide reperto. consf. vnius Raphaelium, verb. offendere.

Ad consf. 211.

Col. vlt. vers. Ergò sequitur, quòd non est attendenda sententia Bart. in dictis locis, sed eiusdem in l. proinde &c.] Scot. Contrarium, & malè supra consf. 76. col. 2.

Ad consf. 303.

Scot. Hoc cõs. reprobat Natta in repetit. Auth. quod sine. in pen. q. C. de testa.

Ad consf. 403.

Nu. 3. vers. an ex laudo tertia loco narrato &c.] Scot. vide Bal. consf. octuagesimoquarto lib. 1. & consf. 191. lib. 2.

Scholia eiusdem, ad consf. Franc. Areti.

Ad consf. 14.

Col. 6. vers. in veritate dominus qui formauit punctum, multum exquisitè laborauit, vt formaret omnes minutas dubitationes, & laudabiliter fecit: sed tamen intelligat, quòd multo facilius est proponere dubium, quàm soluere.] Scot. vulgò dici solet, asinum plura percontari posse, quam respondere philosophum. Textor in offic. c. 1. nu. 75.

Ad consf. 163.

Sub nu. 14. vers. hoc tenet Bald. expressè &c. postquam dixit quòd Papa &c. subijcit argumentum contra de clem. &c. & sic sentit oppositum &c.] Scot. Videtur malè dictum: quia licet dicatur argu. contra, non receditur ab expresso.

Scholia eiusdem in consf. Ancharani.

Ad consf. 350.

Vers. vlt.] Scot. Felin. in c. 2. de probat. sub nu. 12.

Eiusdem in Tom. 1. consf. crimin. impress. Venetijs apud Bernard. Ziletum 1566.

Ad consf. 132.

Nu. 28. vers. quia lator præsentium, qui est causa &c. te dubitare nunquid cum puella &c.] Scot. Miror: quia hoc decidit Plot. in d. l. si quando, sub d. num. 311. alleg. supra per istum prætorem in princ. præsentis consf. ad propositum confiscationis bonorum, cuius decisionem præcedit decisio huius q.

Nu. 30. non impedit tamen matrimonium &c.] Scot. contrarium voluit glos. in c. extraordinaria, & ibi post quosdam Archid. 35. q. 3.

Scholia Fed. Sco. &c. ad Commenta. Abba. Panor. in Lib. Primum. Decretal.

Ad proœ. Gregoria.

Sub nu. 11. vers. Licet actu non exerceãt illam professionẽ &c.] Scot. Ergò qui habet nomen, debet gaudere effectu, vt infra. Quod est contra Alex. in l. Centurio, col. 3. in fin. de vulga. vbi concord. allegantur.

De constitut. Tit. 2. *Ad Rubr.*

Vers. & §. constat, praalleg.] Scot. Qui facit contra. dum cõstitutio principis est ius scriptum. Intellige contra allegationem, seu inductionem §. sed quod principi, quam facit Abb. hic.

Ad c. 1.

Sub nu. 15. Add. communem opinio. optimè facit text. &c. Tu adde bonum text. in l. &c.] Scot. Adde text. in l. diui fratres. vers. plurium etiam iuris autorum. ff. de iu. patro. Facit l. cum quidam, §. quod dicitur, vers. si secundum multorum opinionem, ff. de acq. hæred. Facit text. c. prudentiam, circ. med. cum glos. de offic. delega.

Ad c. translato. 3.

Col 4. vers. ea. non pretest, de preb. lib. 6.] Sco. vbi allegat Boeth. in Topica Cicero. & not. idem quod Abb. supra vers. vndè non excedit &c.

Ad c. cum M. Ferrariensis. 9.

Sub nume. sexto, versic. statutum non valuisset.] Scot,

Hæc conclusio videtur contra regu.l.nihil tam naturale. ff. de reg. iu. & hic confirmans dat, per ea quæ habentur in l.more.cũ l.seq.ff.de iurisd.omn. iud. quia erat inualidum, vt hic Abb. dicit: & innuit Bart.in l.omnes populi.col.1. in fi.ff.de iustit. & iur.

Nu.7.uers.debent esse pares. Scot. contrà hoc videtur text.in c.de multa.cum.c.extirpandæ, in fin. princ. & ibi glos.infra de præb.& c.statuimus.de maio. & obed.vbi solutio glos.adhuc est contra dictum Abb.in glos.magn.vers.dicit quòd ab initio considerãda est nobilit. &c.cum vers. sed si nulla sit &c. & hæc quoad dictum Abb. hic loquentis generaliter.Quod pertinet ad text.nostrum, solue vt per d.glos. magn. vers. sed circa hoc plus consideratur &c.

Sub nu.9.uers.not.in clem.religiosus.de procura. Scõ. & ibi præsupponit glos.verb.consorte.quòd consortes sunt ante litem contestatam.Tu considera, quod modo dixit Abb. supra,vers. non tamen admitti &c.col.seq.infra.Dec.hic tenet ante litem contestatam non esse consortium.col.3.

Sub nu. 12. uers. Licet spiritualiter fit coniunctis &c. Scot. Et nota quòd canonici sunt socij:ideoque canonicus concanonicũ iudicem futurum remouet, ac recusat,vt suspectum,cap.cum R.vbi glos.infra de offi c.delega.non,si tantum futurus sit testis,ca. vlt.de offic.Archid.Ioan.Andr.add. ad glos.c.insinuante.hic alleg.per Abb.

Vers.dicam in c.nonnulli. Scot.§.sunt & alij, col.pen. & fin.vbi addidi.

Sub nu. 13.in c.cum causam,de præb. Scot.lege, in ca.cum super quæstione.de cõcess.præben.qui text. in terminis nostris dicit,canonicos audiri non debere, contrà Abb.hic.

Vers.Tene ergò primam solutionem. Sco. Quæ verissima: quia non tantùm non fuit probata hæc allegatio, sed etiam fuit falsa: vt apparet infra,in definitione, Mandamus,quatenus &c. verb. ad vacaturas, vbi pontifex aliter narrans factum, innuit allegationem canonicorum falsam.

Sub nu. 14.uers. protestatio non erat contraria facto. Scot. Imò erat contraria facto. Cum enim constituissent tantum 14.præbendas,intelliguntur similiter 14.tantùm canonicos fieri voluisse,per regulam. c.relatum,de præben.Igitur creando plures canonicis 14. fecerunt contra suam constitutionem. Cum autem protestarentur, ne illi haberent præbendam,videbantur protestari, ne essent canonici.

Nu.16.Dic quòd solùm ibi ualet,&c. Sco. collige,quòd protestatio respectu actus nulla, valet tamen ad excusationem pœnæ. simile in rubr. supra,vbi in vlt. quæst. legem statim valere volente principe, & actum reddere nullum: pœnam tamen non irrogare nescientibus, si lex sit pœnalis:licet eorum contractus infirmetur,vt ibi per Dec.

Sub nu.17.uers.tanquam simoniaca. Sco.glossa met verb. nihil perciperent,infra & ibi Abb.

Vers.quia recipiendus habet unde uiuat &c. Scot.sed aduerte,quia aut illud habet de suo forte patrimonio; & censetur illud surrogatum loco præbendę: aut habet in alia ecclesia præbendam: & secundus canonicatus est sibi delatus non iure communi, sed dispensatione pontificis. Sic non datur canonicus sine præbenda, vel quasi,d.cap. relatum.

Sub nu. 19. uers.defendit me potestatio, ut 24.q.1.hæc est fides. Scot. vide Io. Andr. in fin. proæ.glos. suarum,in 6.qui facit similem protestationem. Dec. tamen hic aliter.

Sub nu. 21.uers.sed uera conclusio uidetur,ut non &c.per cap. fin.de uerbo.signif. Scot. sed ibi non aderant canonici nouiter electi,præbendisque carentes.Quare propter defectum personarum suspenditur dispositio: hic autem aderant: & ideo dici potest ipso iure videri numerum præbendarum frangi, propter conditionem subintellectam per hunc text.

Sub nu. 22.uers.quasi uelit glos.quòd canonica sit &c. Scot. videtur tamen,quòd canonica,præbẽda,ordines, idem sonent.1 q.3 ex multis,post med.

Sub nu.26. non committit simoniam. Scot. contrarium sentit in c.dilectus 2.infra de simon.

Vers.ad quod uide text.in 1.q.1.emendari. Scot.est c.seq. quod incipit, dictum,verb. exigatur, arg. a sensu contrario.glo.d.ca.emendari, per Abb.alleg. adde c.dilectus.2.de simo.

Sub nu.29.uers.Iste est intellectus huius cap. Scot.& fuerunt hæc verba glos. cap. 2.de concess. præb. in sexto.

Vers.dicunt,quòd eo ipso quòd recipitur, seu instituitur,habebit &c. Sco. videtur probari in cap.fin.§.in illis,de concess.præbe n.in 6.

Sub nu. 30. uers.habere uocem in capitulo, & stallum in choro &c. Scot.c.pro illorum, verb.ad canonicatum. supra de præben. & videtur hoc, quod Abb.hic cit,ex d.c.pro illorum.in fi.& in c.relatum, vers.& in choro &c.eo.tit.c.fin.§. in illis,vers. quãtum ad chorum &c.

Sub nu.31.uers.& an habeat uocem approbandi &c. Sco.vide per Abb. in cap. dilectus. primo, infra de præb.

Sub nu.32.uers.not.in c.ecclesia.Vt li.pend. Scot. & 11.q. 1.c.quia res.

Ad c.ecclesia Sanctæ Mariæ. 10.

Sub num. 3. uers. cap. si imperator, &c. cum ad uerum. Scot. est cap.præced. quod incipit, vbinam legistis &c.

Sub nu. 10.uers.non est seruanda necessario. Scot. tamen est canonizata,decima, quæst. secunda. §. hoc ius.

Sub nu. 13.uers.non potest dici praiudicialis. Scot.In simili Alex.post Bart.in rubr.solu.matr.columna ante pen.num.23.

Sub num. 16. uersi.turbatio, uel intimidatio matrimonij. Scot.vide Butr.consi.trigesimo quinto,visa forma. Dec.hic.

Sub nu. 17.uers.crederem quòd non ualeat hoc casu præsumptio legis &c. Scot. No. arg. non potest secularis cognoscere,ergo nec præsumere.

Nu.20.ad prædicta adde glos. Sco. Hoc reprehenditur hic per Dec.col.16.in princ.

Vers.fortius tunc non ualebit statutum inferiorum. Sco. Probat in l.fi.diuina domus, vbi Barto. C. de exacto. tributo.

tributo.lib. 10. Dec. hic alia allegans ante nu.46.

Vers.nō obstat.c.solita, quia intelligitur de rebus temporalibus feudalibus. } Scot.quod innuit vers.qui ab eo suscipiunt temporalia.

Sub nu. 25. vers. dicendum est, quòd sic. Facit c.delicti &c. } Scot. vide Abba.c.constitutus.per illum,de in integr.restit.

Sub nu.36.vers.non præcipiendo. } Scot. vel etiam si præcipiendo:quia non est præceptum.Dec.hic,post nu.50.& supra eo.c.nam concupiscentiam.

Ad repetit. d.c.

Sub nu.43.vers.et tunc sine statutum &c. non valebit contractus,nisi illa solemnitas fuerit obseruata. } Scot. Vide Dec.hic.col.antepen.ad hoc de solemnitate,& ad dictum Feder.infra per Abba.relatum.

De rescriptis. Tit. 3.

Ad c.nonnulli. 28.

§.sunt & alij,col. vlt. quod coniuncti dicuntur &c. } Scot. Nota quod canonicus tantum spiritualiter coniūctus,non admittitur sine mandato ad agendum pro concanonico.Abb.c. cum M.col.5.nu. 125. de constit. Adde quòd dicitur supra hoc §. col.2. in princ.vers.hinc dicit Specul.&c.

Ad c.Rodulphus. 35.

Col. 2. vers.si sumus in materia odiosa, debet capi &c. secus si in materia fauorabili. } Scot. Imò etiam in materia fauorabili videtur accipiendum vt species, per ea quæ scribit Soci. in l. 1. in princ. ff.de vulga. & pupill.substit.

De electio. Tit. 6.

Ad c.licet de vitanda. 6.

Sub nu.vlt.vers.non poterit tamen eligere &c. } Scot. Vide Corio,vbi reperies quendam,qui habita facultate eligendi Archiepiscopum Mediolani,elegit se ipsum.Fuit autem Leo de Ferego.Item C.Gracchus Trib. pleb. Triumuiros diuidendis agris,se & Fuluium Flaccum, & C. Crassum constituit. Plin.Secund.de uiris illustr.

Vers.vt in c.per nostras,de iu patro. }Scot.& cap.fin.infra de instit.vbi quis non potest instituere se ipsum.

Ad c. nosti. 9

Add.per testes.Vide quæ ponam &c. }Scot. vide Dec.3.in Rubr.de constit. col.pen.Lectu.1.& 2.col.3.vide Abba.in c.qualiter.infra eod.in princ.

Ad c.qualiter. 17.

Add.sen prouisionis. Vide latè &c. Scot. Vide Abba. supra c.nosti. vlt.not.in quæst.

Ad c.inter vniuersas. 18.

Col.vlt.vers.ex simplici pollicitatione non credo &c. } Scot. contrarium tenuit in c.qualiter.de pact. vide Ias. in Rubr.de verbo.obliga.col.4.

Ad c.cum inter canonicos. 21.

Col.2.add.interueniat. Adde Francisc.de Aret. &c. } Scot. vide Gemin.c.fi.de lit.contest.in 6.Ias.remittit in l. si stipuler. §.fi.ff.de verbo.oblig. Abb.c.cum dilectus.de sponsal.

Ad c.dudum. 22.

Sub nu.18.vers.non intelligas hoc dictum simpliciter,vt sufficiat dicere, non credebam dominum &c. } Scot. vide Alex.consil.129.num.4.libr.4.

De supplen.neglig.prala. Tit. 10.

Ad c. 1.

Col.2.vers.dic quòd amplius non est &c. } Sco. Facit glos.l. ex consensu.§.fin.ff.de appell.

De ætate & qualit.&c. Tit. 14.

Col.1.vers.ex hoc collige practicam deponendi, quem ignarum scientia: quia sufficit quod testes dicant &c. vel doctorem audiuerit. }Scot.Facit Lnc.c.7.

De offic.& potesta.iud.delega. Tit. 29.

Ad c.prudentiam. 21.

Col.2.add.in quāplures &c. vers.& quid si nō appareat &c. } Sco.vnde apparet non esse locum quæstioni pro amico,vt etiam per Neuiz.in sylu.nupt.Dixerim, aut iudex se resoluit pro vna parte in conscientia sua informata a iure: & debet iudicare proilla:aut non se resoluit:& tunc aut consulat superiorem,vt in add.aut iuret sibi non liquere:quia qui cōtra conscientiam iudicat,ædificat ad gehennā.

Ad c.cum vicesimum. 41.

Add.princeps autem.Per hanc &c. }Scot. vide Abba.in c. ex ratione,supra de æta.& quali. vbi add. lit.c.de canonico ante septennium.

De offic.ordin. Tit. 31

Ad c.quod sedem. 10.

Col.2. }Scot.Aduerte,quòd iurisdictio inest mero imperio.glos.l.1.de offic.eius .vt genus suæ speciei. Paul.Castrens.ead.l. 1.ad glos.

De arbitr. Tit. 43. *Ad Rubr.*

Vers.arg.in regula,accessorium.de reg. iu.lib.6. } Scot. Et prius est exemplar quam exemplum,l.in testamēto.1.ff.de cond.& demonstr.Dec.rubr.infra tit.1.

Ad c.compromissum. 14.

Col. 3. vers. Nec obstat motiuum Specul. quòd istud sit quædam &c. }Scot. Hæc solutio nihil valet. Nam contractus conditionalis non est perfectus:& tamen transit,ergò idem hic, vt transactio perficienda transeat. Ita Ias. in l. si quis arbitratu, col.pen.de verbo.oblig.

Scholia Fed. Sco. Iureconf.&c.ad comment. Abb.in Librum Secundum Decretal.

De iudic. Tit. 1. *Ad Rubr.*

Col.1.vers.quandoque pro instantia causæ &c. } Scot.l.nam quemadmodum,cum glos.fin.ff.eo.

Vers.est actus trium personarum. }Scot.Idem sensit d.glo. fin.in fin.

Sub nu.3.vers.ad hoc. }Scot.c.super his,in glos.1.

Vers.facit c.1.infra eod.tit.lib.6. }Scot.cum glos.verb.criminalis,dum allegat d.c.super his.

Ad c.nouit. 13.

Col.6.seu sub nu.13.vers.vide in extrauag. Bo. vnā sanctam. } Scot.ubi probatur multa ex dictis supra præcedcolum.

Ad c. examinata. 15.

Sub nu. 3 verf. quis videtur confiteri id, quod ponit articulis, seu capitulis &c. Scot. Sequitur Dec. conf. 534. fub nu. 4. Felin. hic.

De mutuis petitio. *Tit.* 4.

Ad c. 1.

Col. 2. add. an coram arbitro &c. Scot. vide infra col. fi. fub lit. a.

Sub nu. 16. verf. fol. contrarium loquitur, quando quis agit poffefforio, & reconuenitur petitorio, quod fieri nō poteft &c. Scot. Innoc. contra, vt refert Specul. de reconuentio. § nunc dicamus, verf. Innoc. dicit &c. qui tamen addit, quòd reconueniens poteft repelli obiectu fpoliationis. cap. fin. de ordi. cognit. Ideò loquitur Specu. §. videndum, nu. 3. verf. petitorio, & poffefforio &c. vide infra nu. 25.

Sub nu. 19. verf. fecus refpectu decidendi: tunc enim non communicat &c. Scot. Quare ergò vna fit in appellabilis propter alteram, infra cap. prox. Specu. de reconuen. §. videndum, nu. 7.

Nu. 39. Sco. No. quòd arbiter iuris deputatus ad certum articulum, non audit reconuentionem: arbiter verò iuris deputatus ad certam caufam audit eam. Fortè idem in arbitris, qui eliguntur inter cōfanguineos, virtute ftatutorum.

De iuram. calumn. *Tit.* 7.

Ad c. cum in caufa. 7.

Col. 1. verf. ubi idem uidetur tenere Io. Andr. Scot. ex prædictis nota, quòd legis, vel priuilegij correctio nō inducitur ex fimilitudine rationis. De quo per Docto. in Auth. Quas actiones, C. de facrof. ecclef.

De dilationib. *Tit.* 8.

Ad c. præterea. 2.

Col. 2. verf. vel aliquid aliud, ex quo certificetur reus &c. Scot. videtur hac practica, feu cautela non attenta, Abb. hic velle citationem valere, licet in ea nō exprimatur, ad quid citetur aliquis. Contrarium dixit Bart. in extrauag. ad reprimendum. verb. fuper dicto crimine, & l. aut qui aliter. § 1. quod vi, aut clam. Vide Alex. l. diliust § diui. col. pen. de lega. 1.

De ferijs. *Tit.* 9.

Col. 2. add. fecundum communem vfum vulgarium. adde, tu ne poffes &c. verf. vel fi dicat, fcio quia publicè dicitur. fecundum Bald &c. Scot. contrarium Bart. in l. Labeo. col. 2. ff. de fuppell. lega.

De plus petitio. *Tit.* 11.

Ad c. 1.

Col. 2. add. vfque ac fententiam. contrarium tenet Ang. Arret. &c. Scot. & Iaf. eod. tit. §. fed hæc quidem. col. 4.

Nu. 14. verf. quæro an folum duplicetur, quod fupereft de termino. Sco. Contrarium Iaf. §. fed hæc quidem. nu. 5. Inftit. de acti.

De reftit. fpoliat. *Tit.* 13.

Ad c. grauis 11.

Col. 2. add. dicas quòd oleum, & oliua &c. verf. fed oleum eft minus bonum. Scot. Quod eft falf um.

Col. 3. verf. licet gl. & antiquiores communiter dixerunt &c. Scot. Azo in fum. C. de re. vendic.

De dolo, & contum. *Tit.* 14.

Ad c. finem litibus. 5.

Add. nolo. qua differentia fit inter verbum, nolo, & non volo, tradit Alex. &c. Scot. Aduerte, quòd Abb. vult verbum, nolo, in fe denotare refiftentiam, & contemptum, tamen hoc loco aliter accipi debere contra fuam naturam, & exponi, nolit, id eft, non velit. Ratio eft ibi: & credo Docto. hanc expofitionem &c. Ideò infra verf. fed per verbum, non volo, denotatur contemptus &c. debet legi, non denotatur: vt fequentia facilè demonftrant. Et quòd Abb. fentiat verbum, nolo, denotare refiftentiam, oftenditur infra verf. fed non eft verum dicere iftum nolle: quia præcisè non refiftit, feu contemnit. Sic concordat eum Alex. loco fupra allegato in hac apoftil. ad quem adnotaui contrà hanc conclufionem per glof. l. 1. §. fententiam, ff. de tribut. actio.

De probatio. *Tit.* 19.

Ad c. in præfentia. 8.

Sub nu. 45. verf. fecundò monetur per rationem Ricard. Malumb &c. nam inflitutus timens, ne bona fua cogatur reftituere, fi &c. inducitur &c. Scot. Bart. tamen in conf. incip. Domina Vita, tenet, quòd reijcitur hæc cōditio, Si monafterium ingrediatur, ei lego centum: tanquam contraria propagationi, l. 1. ff. folu. matri. Sed Caftrens. improbat. l. Titio centum. §. Titio centum. 1. col. 2. ff. de cond. & demon ft.

Ad c. licet. 19.

Sub nu. 23. verf. arg. in cap. 1. de in integr. reftit. Scot. Facit glof. l. fi præfes defertam. C. quomo. & quan. iud. Alex. ex Roma. in l. qui Romæ, §. fin. num. 39. de verbo. obligatio.

Ad c. quoniam contra. 11.

Col. 1. verf. vt fi dico, quòd non confenfi fponte. includit enim &c. Scot. Text. eft in cap. fuper hoc. de renunc. Vide glof. in clem. fin. verb. creatum. de refcript.

Col. 2. in fin. & princ feq. in l. 1. C. de tabul. lib. 10. Scot. dicitur & tabellarius. 16. q. 3. cap. placuit. §. hæc de præfcriptionibus.

Verf. quandoque vnum, & idem habet diuerfa nomina. Scot. Idem poteft dici de poteftatione, quę habet multa nomina, de quibus Bart. l. non folum. §. morte. col. 2. de ope. no. nunc.

Sub nu. 4. verf. vt fic confulatur, & officio quod gefferunt, & ipfi notarij, & iura &c. Scot. Sed Bart. in tract. de ordi. iudic. dicit de cōfuetudine originalia apud fcriptores remanere, col. 3. in fin. loquitur autem de atteftationibus.

Sub nu. 5. verf. ad hoc. cap. cum dilef. lus. de fid. inftru. Scot. & c. feq. col. 2. in fi. ibi, non obftante quòd ipfa &c.

Sub num. 32. verf. quilibet tabellio, chartis per alium factis autoritatem præftare poteft &c. Scot. Adde l. fi quis

quis ex argentarijs.§ j.verb.subscribere.de eden. Instit.de empt.& védit.in princ. verb. subscripta, & ille § 1.in terminis decidit, quod Abb.infra ponit col.seq.vers.no.tamen ex primo &c.

Col.ante pen.hoc facere non poterit sine graui pœna, de re iudi. c.1.lib.6.} Scot.Adde Bart.in l.Lucius.ff. de ijs qui not.infa.

De testib.& attesta. *Tit. 21.*

Ad c.1.

Col.ult.vers. posset dici hunc text. procedere in locis, ubi sunt homines impotentes,uel indiscreti post potum. } Scot. vt in Germania,vbi etiam ieiuni faciunt consilia.

De fid.instru. *Tit. 22*

Ad c.si cautio. 14.

Col.ult.add.ult.idem tenet ipsemet Abb.&c.} Sco.vide Ias. in rubr.de verb.oblig.columna tertia.ad fin. cum seq.

De præsumptio. *Tit. 23.*

Ad c.nonne. 5.

Col. 1.uers.& tunc expone secundum Petr.&c.}Scot. Nota Quòd vbi alicui impingitur per verbum æquiuocum in casu quo habetur pro consentiente,vt hic per responsionem ad vnum,& non ad alterũ, duobus obiectis,vel ad aliud obiectis pluribus,intelligit eo modo,qui fauorabilis est ei,cui impingitur, vt hic : & per consequens si non potest esse fauorabilis,accipitur minus onerosus.

Ad c.illud. 13.

Vers. quicquid sit in hoc standum est &c.}Scot. Abb.ca.ecclesia, col. 11. de constit.vbi Dec.nu.39. Limita, quo ad ipsos cohabitantes:secus quo ad filios: quia habentur legitimi. Abb. cap. lator. qui fil. sint legit.

Ad c.cum in iuuentute. 15.

Col. 1.uers.nota, præsumendum pro illis, qui iudicio principis, seu populi &c.}Sco. Facit l.2.ff.de alb.scriben.l.vn. ff.de offic.præfec.præto.

De iureiurando. *Tit. 24.*

Ad c.debitores. 6.

Col.3.uers.iuramentum ualet, quia Deus turpiter non recipit, nec iurans peccauit. } Scot. Quare non habetur illicitum,propter eum cui iuratur:sicut aliàs exponitur ad sensum eius cui iuratur,non autem iurantis.

Ad c.cum contingat.28.

Sub nu. 18. pone retentis supradictis terminis, quòd is qui iurat &c. } Scot. vide Alex.l.nemo potest. col. 4. in fin.cum seq.ff.de lega. 1.

Sub nu.20.uer. secus tamen secundum Barth.} Scot.d.l.si ex cautione.Lect.1.in fi.clarius in l.cũ fidé.C.eo.tit.

De exceptio. *Tit. 25.*

Ad c. cum venerabilis. 6.

Col.pen.uers.Idem ibi Bald. quia uerba consilij &c.} Scot.vide Bald.in l. cum iudex.col.1.in fi.C. de sentent. & interlocuto. omni. iudi.

Vers.communiter tenetur, quòd sententia ualeat.}Sco.Idem dixit Alex.l.1.ff.quis ita,col.14.de verbo.obligat.

De præscriptio. *Tit. 26.*

Ad c.vigilanti. 5.

Nu.4.si me absente aliquis respondit &c.}Sco. Hæc reprehendit Curt.iun.in rubr.C.de ser.fugit.vel.l. 1.

Ad c.cum non liceat. 12.

Sub num.9. uers. sed putabam capitulo consensum intercessisse &c.}Scot. Fortè hic non esset iustus error,l.qui cum alio. de reg. iur. nisi a fide dignis audiuisset intercessisse,sicut dicitur in mãdato,per Bar.in l. qui fundum,§.fin.ff.de v sucap.pro empto.

Scholia Federici Scoti &c. ad comment. Abb.Panor.in Lib.Tertium Decret.

De vita,& honesta.clericorum. *Tit. 1.*

Ad c.vt clericorum. 13.

Sub nu.5.add.an mulier secũdò nubens &c.ibi,adde quòd istud est uerum,nisi uerbum, castè &c. } Scot. Ista exceptio est contra mentem Abb.hic.

Ad c.ex literis. 16.

Col.pen.uers.cuius dicta mihi nõ placet,maximè propter &c.} Sco.vide quod adnotaui ad Bart. d.l.rescripto.& Dec.cap.ecclesia sanctæ Mariæ, ante num.53.de constit.

De cleric.non resid. *Tit. 4.*

Ad c.cum dilectus. 14.

Col.1.uers.probatur in c.seq.ubi tangam. } Scot.& ibi vide additio.

Ad c.ad audientiam. 15.

Col.1.add.quod statutum,uide remissiue &c.}Scot.& eundem Alex.in l. emancipata.col.2.C.qui admit.

De reb.eccles.alien.uel non. *Tit. 13.*

Ad c.vt super. 8.

Col.3.uers. idem sensisse cons.suo.254. } Sco.in apostil.ad Bart.in Authen.quibuscunq; modis. C. de sacrosanct.eccles.allegatur cons. 210.

Ad c.ad nostram. 11.

Col fin.add.adde quòd noluit allegare &c.}Sco. & ibi Dec. col.19.in princ.

De solutio. *Tit. 23.*

Ad c.is qui. 4.

Col. fin.uers. unde tantum in primo remedio releuatur debitor &cæt. }Scot. Vide omnino Alciat.in l. qui pecuniam, ff. si cert. peta. tangit in rubr. de verbo. oblig. vbi vult , excipientem in factum probare.d.l. generaliter, C. de non numer. pecu. & aduerte , quia etiam in secundo remedio releuatur ab onere probandi ipse debitor , scilicet in exceptione doli , per l. si ex cautione , hic alleg. per Abba. quicquid dicatur.

Iaſ.in d.l. qui pecuniam. ſimpliciter dicit, quòd Abbas errat: quem vide col.fin.

De pecul.clerico. *Tit.* 25.

Ad c.præsbyter. 2.

Verſ. pluries reperies in iure, quòd presbyter appellatur epiſcopus. Sco.infra c.proxi.in princ.

Ad c.fin. 5.

Verſ. non tenetur ergò preciſè ut rebus eccleſiæ in ſtatu &c. Sco. Et tamen hoc differt ab vſufructuario,cui comparatur, vt infra:ſed conſidera, quòd plantatio vineæ in agro non mutat formam.l. qui tamen.ff.qui.b.mod.vſusfr.amit. ergo malè argumẽtatur hic Abb.

De teſtamen. *Tit.* 26. *Ad Rub.*

Col. 3.verſ.& ſcias primò,quòd omne relictum &c. Scot. Relictum in refectionẽ domus pauperis, dicitur relictum ad pias cauſas. Cæpo. de ſeruit. vrba. præd.ca.59.in fin.

Ad c.cum in officijs. 7.

Add.adde quòd clericus &c. & adde quòd clericus etiam capellanus &c. Scot.vide infra nu.8.& add.

Verſ.& in hoc differt a coniuge carnali, nam coniux carnalis operatur &c. Scot. Equiuocat Abb. quia clericus eſt maritus. & maritus non acquirit vxori, ſed ſibi. Eccleſia vxor eſt. Ergò iſte maritus non differt a carnali,aliàs differt quando eccleſiæ acquirit, vt infra cap. requiſiſti. cum maritus carnalis non acquirat vxori, acquirens ex redittibus dotis:licet ſecus ſi ex capitali dotis.

Col.ult.add de illis autem. Scot. Vide hac char.præced. col.in add.pen.

Ad c.cum eſſes. 10.in Repetit.

Sub num. 24. verſi. dico, quòd hac eſt &c. nam ibi legitur,& no.&c. Scot. Idem infra cap.relatum,ſecundo. ſub num. 11.verſi.idem poteſt dici, & ſupra tit. 1. cap.3.

Ad c.relatum. 12.

Col. 2.verſ.dico latius in repetit.&c. Scot.dicit etiam in c.cum in officijs.ſupra eo.c.ſi.ſupra tit. 1.

Sub nu. 11.verſ.idem poteſt dici quando &c. Scot. Idem ſupra repet.ca.cum eſſes,ſub nu.24. & c.3.de pecul.clerico.

De iurepatronatus. *Tit.* 38. *Ad Rub.*

Verſ.ſi deuenerit ad inopiam,tenetur eccleſia &c. Sco.& ſi ſint plures patroni, eum qui dedit plus, alet pinguius reliquis, infra cap.primo,in addi.fin.& fortè eccleſia poterit prodigo petere curatorem propter hoc intereſſe, iuxta materiam l. is cui,ff.de verb.obliga. Sed tamen verum eſſe non puto, Cum enim non teneatur vltra neceſſaria, Abb.cap.nobis.in. 6. infra eo, quæ aliàs ſunt eroganda in pauperes, nullũ ſubeſt intereſſe, cum nihil de ſuo ſit datura: ſed de eo, quod omnino eſt pauperum, in quibus non cadit affectio. §.in certis. Inſtit. de lega. niſi in caſu, cum indigerent ſui conſanguinei:tunc procedent ſupraſcripta:ſimile eſt intereſſe patroni, ne bona eccleſiæ alienentur.cap.filijs.19.q.8. Abb. infra eo.c.ſuggeſtum,col.2.uerſ.& puto quòd bona.

Ad c.quoniam.3.

Col.2 add Papa.non tamen hoc intelligitur &c. Scot. vide infra c.cum dilectus.in fi. Abbatem, vbi additio.

Ad c.quod autem.5.

Col. 1.add. 1 ibi, & uide Io. de Imo. in l.ſi ſic, §. 1. ubi dicit, quòd non refert,an notarius ſcribat &c. Scot. Imò videtur referre in caſu poſito per Alciat. in rubr.ff. de ope.no.nunc.q.2.limit.2.

Ad c.cum ſecundum. 13.

Col. 1 .uerſ.Io.Andr.in c.proxi. Sco.vbi Abb.nu.6.

Ad c.ex inſinuatione. 14.

Verſ.uel hoc contingit ſecundum conſuetudinem Angliæ &c. Sco.vide ſupra c.præced.nu.5.

Ad c.præterea. 23.

Add.quod patronus.Vide Felin.&c. Scot.vide Abb.c.nobis,col.2.verſ.ex hoc infero,infra eod.

Ad c.nobis. 25.

Col.2.add.ſi quis.Vide Bart.&c. Scot.quem vide ſupra eo.c.præterea,not.3.vbi add.

Ad c.per noſtras. 26.

Add.1. Scot. eius in Cardinali aliquo, ex collegio, qui confert ius eligendi nomine collegij in tertium, a quo poteſt eligi in Papam. Abb.in cap. cum in iure, in fin. de elect. Vide quod ibi addidi.

De cenſi.& exactio.& procur. *Tit.* 39.

Ad c.1.

Col.2.uerſ.de areis &c. Scot. in c.ſancitum.23.q. 8.ex quo hoc deprompum eſt,legitur,atrijs.

Verſ.quaſi innuat text.quòd nõ minus &c. Sco. Imò plus, gloſ.d.c.ſancitum.

Ne cleri.vel mona.ſecul.neg.ſe immiſc. *Tit.* 50.

Ad c.ſententiam.9.

Col.2.uerſ.ſecus autem puto &c. Sco. Nota clericos poſſe intereſſe iuſtitijs damnatorum, vt eorum confortatores.Facit illud Eccleſ.c.38. conſolare hominem,in exit ſpiritus ſui.

Ad c.ſuper ſpecula.10.

Col.2. in fin. uerſ. & obſcurè loquitur, ut ipſemet fatetur:ſed uult dicere &c. Sc.vide Soc.l.1.in princ.ff.de leg.1.

Scholia Fed.Sc.Iureconſ.&c.ad comment. Abb.in Lib.Quartum Decretal.

De ſponſal.& matrimo. *Tit.* 1.

Ad c.de Francia. 1.

Col.2.ſub num.8. verſi. & hac faciunt ad quæſtio. in hac ciuitate Senenſi.ſtatuto cauetur &c. Scot. Adde tamen,ſi ſtatutum imponat pœnam contrahenti ſine conſilio patris, aut curatoris, non valebit ſtatutum. Alex.l.Scius.ff.ad leg. Falcid. Paul.conſ. 86.videtur dicendum. Dec.ca.eccleſia,col.14.circ.med. de conſtit.ratio,quia nõ tenetur ſequi conſilium, & ſic eius voluntas eſt libera. cap. cum olim. de arbitr.

Ad c. dilectus. 24.

Versi. responsio alterius debet sequi in continenti. &c. } Scot. sed hic contractus differt a stipulatione, per not. in c. seq. & in cap. praeced. & per Doct. in l. 1. ff. de verb. obl. in prin.

Versi. & in d. c. ex literis Abb. } Sco. qui & ipse hoc sequitur in ca. cum inter canonicos, num. 6. de electio. vbi add.

De desponsa. impub. Tit. 2.

Ad c. 1.

Col. 2. uersi. non debet incurrere vitium ingratitudinis. } Scot. sequitur Dec. c. ecclesia, col. 14. post prin. de cōst.

Scholia ad eundem, in lib. Quintum Decretal.

De maledicis. Tit. 26.

Ad c. 1.

Add. ult. & facit quod dicit. & ibi, secus si quis iuret per corpus, uel per ventrem &c. } Scot. contra tex. in Auth. vt non luxurien. homi. contra &c.

De nou. ope. nunc. Tit. 33.

Ad c. intelleximus. 1.

Add. an leges debeant seruari in vtroque foro &c. ibi, latissimè post eum scripsit dom. Bartholoma. de Bellinzi. } Scot. Quē ibi allegat Dec. col. 12. quem vide.

Scholia F. Scot. &c. In consil. Abb. Panor.

Ad lib. 1. consi. 6.

Col. fina. uers. uel si vendat vinum, seu bladum de rebus suis. } Scot. Aliàs nobilissimi quisque negociatores essent.

Ad lib. 2. consi. 9.

Col. 4. uersi. vt si teneremus, quòd praescriptio curreret, daretur tamen restitutio ex clausula &c. } Scot. sentit Abb. hic dari restitutionem aduersus praescriptionem quinquagenariam, iunc. vers. cum ferè lapsi sint quinquaginta &c. sup.

Ad consi. 103.

Versi. maximè per Bart. in l. si mihi & Titio. ff. de verb. oblig. } Scot. vbi vide Ias. colu. 6. & seq. qui allegat duos tex. in oppositum, vt ibi per eum.

Scholia F. S. I. C. &c. Ad comment. Felyn. in libros Decretal.

Ad proae. Gregor. lib. 1.

Sub nu. 30. uersi. refert Io. Andr. hoc dixisse sororem suam &c. } Scot. alij dicunt uxorem.

De constit. Tit. 2.

Ad c. cum M. Ferrariens. 9.

Col. 6. uersi. licet cautio ista &c. } Scot. Per Rip. hic.

In praelud. de rescript. Tit. 3.

Versi. & praeceptor meus colendissimus Franciscus Aretinus, bis omnibus re, & fama anterior, & felici vita adhuc superstite posterior. } Scot. Mariano Senensi, Andreae Siculo, Alexandro Imolensi praefertur Aretinus, quibus etiam superuixit.

Ad c. ex parte. 2.

Col. antep. uersi. allegat glos. &c. in c. 1. 33. q. 1. } Scot. legendum est, 31. & sic benè stant verba: quam non reperi; quaere 33. & reperies.

Ad c. ad audientiam. 11.

Sub num. 6. uersi. limita octauò, nisi sit rescriptum in corpore iuris clausum, quia per malam latinitatem &c. } Scot. exemplum habes in l. filiusf. §. diui, verb. eos, ff. de lega. 1.

Ad c. cum dilecta. 22.

Col. 3. uersi. refert Angel. &c. quòd cum Papa Vrbanus &c. } Scot. Simile apud Pausaniam lib. 5. adnotaui ad l. generaliter, hic alleg.

Col. 11. uersi. si tamen ista forma &c. } Scot. infrà colum. sequen.

Sub nu. 11. uersi. puta cum statutum Florentinum &c. } Scot. & tamen dicitur hoc statutum prohibēs formam inducere vt sup. in signis formae, & alibi.

Ad c. nonnulli. 28.

Col. 12. uersi. ecce, quòd nihil firmat. } Sco. Immo requirit caudam aliquam, vt expressè eius ex verbis apparet, maximè ex illis, & similia.

Sub num. 13. ita clarè, quòd appareat &c. } Sco. Refert an legas ita clarè, quòd: an ita quòd clarè &c. & Bal. loquitur primo modo. Sed puto incorrectè legi. Nam primus modus qualificat clausulam, non obstante, sat ineptè: secundus infert ad effectum eius qui est, quòd clarè appareat per eam de mente &c.

Ad c. ad audientiam. 26.

Sub num. 7. uersi. limita quarto. } Scot. vbi malè, & inaduertenter loquitur. Adnotaui ad Bart. l. inter stipulantem, §. sacram. de verb. oblig.

De offic. & potesta. iud. delega. Tit. 29.

Ad c. prudentiam, 21.

Col. 1. uersi. Antiani sunt tamquam reguli in ciuitate. } Scot. Not. Antianos esse in ciuitate tamquam regulos, & ab eis solere interpretari iura.

Ad c. pastoralis. 28.

Sub num. 21. uersi item Franciscus de Platea, in tract. de restit. in primogeni. &c. } Scot. Zilet. in reperto. intitulat. de restit. vsura.

De maior. & obed. Tit. 33.

Ad c. cum certum. 1.

Col. 2. uers. dum dixit Innoc. antiq. cano. &c. non posse tamen &c. } Scot. vide sup.

Scholia eiusdem ad Felyn. in librum Secundum Decretal.

De probatio. Tit. 19.

Sub num. 15. uersi. sextò intellige, nisi &c. } Scot. sequitur Marsil. singul. 126.

Ad

Ad c. propofuifti. 4.

Sub nu. 6. verfi. fcias unum valde pulchrum &c. } Scot. fequitur Marfil.fing. 127.

Ad c. in præfentia. 8.

Sub num. 21. fi ex hærede inftituto exiftant naturales tantum. } Scot. Licet non poffint effe hæredes vniuerfales. inf.fallen.5.tamen confidera Auth. licet, & Auth. item fi quis.c.

Ad c.licet caufam. 19.

Col. 12. uerfi. quòd terminus probatorius non poteft prorogari &c. } Scot. Maran.in Specu.aur.feu pract. iudic. verfi.dilatio,dicit poffe prorogari, vel ex partium confenfu,vel ex noua caufa. Ego dicerem,quòd poffit prorogari ex confenfu partium, etiam non fubfiftente noua caufa:fed nouum dari ei nō poffe,nifi ex noua caufa, etiam quòd partes confentiant:quia plus eft de nouo dare, quàm prorogare,vt appatet ex traditis per Dec.in ca. de caufis. num.3.fup.de offic.deleg.Alber.in Dictiona.uer. prorogatio.

De teftibus. *Tit. 20.*

Ad c.veniens. 10.

Col. 2. contra clericum non poteft procedi ad torturam &c. } Scot. pro hoc latè Marfil.fing. 55.

Ad c.fraternitatis. 17.

Col. 2. verfi.ifta opinio procedere poffet &c. Sed quia Bald. ibi, & hic refpondet &c. } Scot. Sed refponfio Baldi fit in forma cauillationis, verfi.fi aliquis tamen vel let cauillari,&c arguere &c.

Col. 5. add. Item adde quòd quæritur nunquid &c. ibi, in practica credo, quòd uix poteris &c. } Scot. vide inf. fub numero 10.verf. item limita,nifi in contrarium effet confuetudo &c.

De fid. inftru. *Tit. 22.*

Ad c.cum Ioannes. 10.

Sub num. 51. uerfi. non eft verum, quòd notarius &c. } Scot. vide fup.col.præced.verf.fecunda conclufio, ibi, quia ftatim,quòd teftes.

Ad c. imputari. 13.

Col. 1. uerfi. quòd limitat do. Cardin. nifi in eodem inftanti &c. } Scot. Socin.l.nemo,ff.de exceptio.

De præfumptionibus. *Tit. 23.*

Ad c. tertio loco. 13.

Col. 3. uerfi fcias etiam circa eam. } Sco. Pro hoc latè Marfil.fing. 196.

De iureiuran. *Tit. 24.*

Ad c. tua nos. 11.

Col. 3. uerfi. in quo differat ratio a caufa, vide dom. Cardin. &c. } Scot. No.rationem differre à caufa.

De exceptio. *Tit. 25.*

Ad c. paftoralis. 4.

Sub num. 11. uerfi. prohibitus excipere, adhuc excipere poteft de incompetentia iudicis. } Scot. Pro his latè Marfil. fing. 10.

Scholia in eundem, ad lib. Quintum Decret.

De accufatio. *Tit. 1.*

Ad c. cum dilectus. 20.

Sub num. 4. quod dictum non procedit in foro contentiofo &c. } Scot. fequitur Vadus in reperto. autoris, verb. difpenfatio fuperueniens.

De Iudæ. & Sarrace. *Tit. 6.*

Ad c. confuluit. 7.

Col. 2. uerfi. fecundò nota text. ibi. pro magno &c. } Scot. pro his Marfil.fingul. 35. vbi de notario.

De hæreticis. *Tit. 7.*

Ad c. ad abfoluendam. 9.

Scot. Verfi. poft traditionem verò curiæ feculari, eft pœna ignis,l. Arriani.C.eo.imo facit contra:quia homines gladio necantur:ciuitas autem incenditur:quæ non poteft interfici gladio,fed igne comburi,vt patet ad fenfum,vel aratrum pati. combufta fuit Troia,Perfepolis,& aliæ: aratrum paffa eft Carthago,Mediolanum,& aliæ quas en umeraui in fcholio.l.fi vfusfructus,ff.quibus mod. vfusfruc. amitta.

Ad c. excommunicamus. 13.

Scot. Verfi.& do. Abb. hic dicens non effe tactum, & malè:cum tangatur per Archid.hic alleg.

Scholia F. Scot. &c. In conff. Angeli.

Ad conf. 7.

Col. ult. uerfi. pro hac fententia facit &c. } Sco. Angelus vult prohibitum teftari, poffe codicillari.

Ad conf. 43.

Col. 2. verf. cum fyndicus habuit fidem &c. } Scot. fyndicus non poteft habere fidem de pretio.

Ad conf. 78.

Col. 2. uerfi. ego Angelus. } Scot. credo legendum, vbi Angelus:quia hoc confilium eft Ioānis de Ricijs, & approbatur ab Angelo conf. feq.

Ad conf. 80.

Col. 2. uerfi. hæc quæftio &c. & ideò eft in fummo digito, & alto ftylo inueftiganda. } Scot. Lege, & ideo non eft fummo digito,fed alto ftylo inueftiganda. Aliàs fuiffet Ang. abufus verbis, fummò digito, acceptis a §. ult. Inft. de publi. iud.

Ad conf. 88.

Col. ult. uerfi. Leonem bicardatum, & habuit. } Scot. Puto Legendum, Leonem Bicardatum, per ea quæ ponit Bart.in tract.de infign.& arm.col.2. An tamen ifte Bartholus Legerius, fit ille lucerna iuris? Et non puto,tum quia dixiffet Angelus dom. Barto. cum paulo fup.alleget Bar.tum quia Bart.ex con filiatura habuit infignia, vt per eum in d. tracta. & in rubr. extrauagā. ad reprimendum, hic verò ex legatione:tum quia Bartoli cognomen, feu familia

lia nusquam alibi reperitur: immo creditur fuisse spurius ex incertis parentibus, & educatus in hospitali domo: licet ego hoc reprobem in rubr. de ope.nou. nunc. tum quia adscribitur Saxo Ferrato, quod olim Sētinum fuit, nō Perusia; tum quia nusquam lego illum Legatum missum fuisse, tum quia verisimile, quòd hoc tempore Bartolus fuisset mortuus, quia non multum vixit; & cuius discipulus fuerat Bald. frater huius Angeli maior natu, qui etiam dicitur serò iuisse ad gymnasia, quamuis aliqui dicant contrarium, vt Angelus, de quo aliàs. Præterea mihi videor legisse Angelum testantem se audiuisse aliquid in voce a Bar.

Scholia F. Scot. &c. In conss. Curtij Senio.

Ad cons. 21.

Sub nu. 4. uersi. Quis enim pontificem informauit, aut quis audet dicere notorium actum scripturæ momentaneum &c. } Scot. vide Præued. tracta. de peste. rubr. de iudic. c. 20. ubi latè reprehendit Curt. hic: quamquam non est Curtij, sed collegij Florentini hoc consilium. ergò errauit dicendo Curt. consuluisse. An uerò benè, an malè consultum sit videbitur aliàs.

Ad cons. 65.

Sub num. 12. uersi. tamen reprehendentes Ang. non benè eum intellexerunt: quia dum dicit Ang. quòd Princeps &c. intellexit de expressione causæ, idest sine causa expressa: cum in eo tacitè semper præsumatur causa &c. } Sco. Quid prodest hoc, si non potest probari contrarium, infrà, col. 5. seu sub num. 19. versi. cum, vt superius diximus in principe &c.

Ad cons. 78.

Col. 2 uersi. in ciuitate Papien. posset vnusquisque sibi frangere caput ad lapidem Morellum, antequam posset obtinere in ciuitate ipsa regia Papiens. } Scot. Facit Tiraq. trac. de Retrac. consang. §. 1. glo. 9. ad h.

Sub num. 6. uersic. certè adhuc non est iste casus noster &c. } Scot. Hanc distinctionem sibi non placere dicit Curt. iun. in Authen. præterea. C. vnde vir, & vxo.

Scholia F. Scot. &c. in consi. Curtij iunio.

Ad cons. 3.

Col. pen. uersi. debet intelligi non solum de alienatione expressa sed etiam de tacita, & præsumpta. } Scot. contrarium etiam in expressa, & per quæcumque verba sentit Alciat. in §. duo fratres. in quæstio. 9. amplia. 9. uersi. sed quid si in diuisione expressim data est, & 6. casu, vers. sed quid si simpliciter ædem, iunct. versi. sicut videmus etiam, & versi. sunt & aliqui. & 4. casu, versicu. sed & si alienatio. vbi addidi ex isto, & 7 casu, uer. sed quid si latissimis verbis &c.

Ad cons. 145.

Scot. sequitur hoc consi. Dec. cons. 399.

Sub num. 13. uersi. nec obstat si quispiam dixerit &c. } Scot. Alciat. in rubr. ff. de liber. & posthum. dicit se con suluisse contra Curt. hic, & Dec. cons. 345.

Scholia eiusdem, in respons. Alciati. Ad Tom. 1.

In Lib. 2. Respons. 13.

Scot. Alci. in l. ædificia, §. perfecisse. ff. de verb. sign. dicit se transegisse, cum non tam iuri suo, quàm iudicibus diffideret.

Ad Resp. 2. lib. 8. Tom. 3.

Num. 25. quoties animus iudicis &c. } Scot. infrà lib. seq. respons. 68. num. 25. & seq. & respon. seq. nu. 11. & seq.

Ad Respon. 31. lib. 9. tom. 3.

Sub num. 20. uersi. Antonius de Gambaloitis. } Scot. a qua familia videtur appellatus locus Gambaloitus, vel familia a loco.

Ad Respons. 33.

Col. 1. uersi. propter illam generalitatem verborum, omnibus, & singulis: quæ cum sint generalia &c. } Scot. Imò sunt vniuersalia, & geminata, vt dixi Tom. 1. Respons. lib. 1. respons. 1. nu. 130.

Sub num. 14. uersi. generalitas illa, cum omnibus, & singulis. } Scot. Imò vniuersalitas etiam duplicata, vt sup.

Ad Respons. 34.

Sub num. 3. uersi. tamen illa glos. &c. } Scō. vide inf. respō. seq. sub nu. 12.

Ad Respons. 35.

Sub nu. 12. uersi. quæ procedere videtur. } Scot. vide suprà respon. præced. sub nu. 3. & inf. duob. respon. seq.

Ad Respon. 41.

Sub nu. 20. uersi. sed ad illud arg. &c. } Sco. vide inf. respō. 44. num. 23.

Ad Respon. 43.

Num. 23. } Scot. vide sup. respon. 41. facit inf. respō. 46. & respon. 50.

Ad Respons. 68.

Num. 26 uersi in dubio pronunciemus &c. } Scot. sup. lib. prox. respons. 2. nu. 25. & seq. inf. respon. seq. nu. 11. & seq. & respon. 71. in princ. & respon. 72. nu. 18. & seq. & resp. 7 . nu. 8. & respon. 75. num. 4. & respons. 120. & 129. & 207.

Ad Respons. 75.

Vers. Aretinus cons. 74. } Scot. Non respondet ad secūdum quæsitum per obliuionem.

Ad Respons. 90.

Col. 2. uersi. ff si cer. peta. cum simil. } Scot. Alioqui vel sibi contrarius fuisset, contra l. 1. C. de furt. l. vbi repugnantia. ff. de reg. iur. vel derisisset hunc tertiogenitum, cuius talem qualitatem sciebat.

Ad Respons. 129.

Scot. sup. hoc lib. respon. 20.

Scholia eiusdem in Conss. Baldi.

In Volum. 1. Consi. 84.

Versi. quia diuisio facta fuit per compromissum &c. } Scot. vide inf. vol. seq. cons. 191.

Ad cons. 153.

Versi. & naturam libelli. } Scot. Melius diceret, mistu-ram.

Ad

Ad conf. 161.

Verf.quamquam ego tunc conarer. } Scot. vide conf. 22. lib.5.

Ad conf. 303.

Verf. Item puta. } Scot. Lege, item puto.

Ad conf. 361.

Verf.si quidem deliberato animo simul ad homicidium perpetrandum accesserunt &c. } Sco. Qui accedit ad basto nandum, non tenetur de occiso. Paul. Castrenf. conf. 277.lib.2.in nouis.

Ad conf. 384.

Verf.dico etiam, quod vbi non apparet de deposito &c. } Scot. Depositum confessatum patitur oppositionem compensationis.

Ad conf. 434.

Verf.nec aliquam partem fæni remersi, quod bis in anno secatur. } Scot. Ergò secunda sectio fæni differebatur ad mensem Septembris. Quod videtur mirum, quia hodie fit tertia sectio de mēse Septembris, in quibus locis ter secatur fænum. Puto quòd verbum, bis, fit corruptum : & debeat esse verbū, ter.

In Volum. 2. conf. 94.

Verf.quando legitima ascendit vsque ad medietatem, nunquā detrahitur Trebellianica. } Scot. contrarium infrà conf. 101.

Ad conf. 101.

Verf.legitima hoc casu est quinta pars sex vnciarum diuidendo &c. } Scot. contra suprà conf. 94. vide Crauet. conf. 50.par. 1.vbi addidi.

Ad conf. 140.

Verf. dicendum est, quòd in stirpes &c. } Scot. Error in terminis hic videtur, ex traditis per Iaf.in l.illam. nu mero 3. C. de collat. sed illa procedunt secundū ius Codicis. Sed iure Authen. aliter, vt ex Authposita sub d.l.illam, & in corpo. vnde sumitur.

Ad conf. 191.

Verf. in contrarium est ueritas, si verba compromissi &c. } Scot. vide supra libro præced. confi. 84. Roman. conf. 403.

In Volu. 3. conf. 404.

Verf.cuius nomen ignoro &c. } Scot. Vel hoc confil. non est Baldi. vel superius non est Angeli : quia frater non potest ignorare fratrem, nisi fortè (quod videtur verius) fuit superius allatum ad Baldum sine subscriptione.

In Volum. 5. conf. 22.

Col. 2. uerf. super qua quæstione do. Franciscus de Albergotis cō fuluit pro prima parte. Ista quæstio fuit commissa d. Ricardo de Sernete: qui salua sua reuerentia, non visa medulla &c. } Scot. Tamen approbat, & se emendat in confil. 161.lib.1.

Ad confi. 311.

Nu.6.uerf. vbi res uendita reperitur &c. } Scot. si apponatur causa simulationis; aliàs Bar. confi. 65. factum tale est. Petrus Nicolæ, col.2.ad fin.

Scholia eiusdem, in commentaria Baldi, ad Institutio. Iustiniani.

Scot. Aduerte, quòd istæ lecturæ falsò attribuuntur Baldo. Fuerunt enim dom. Bartholomęi Villatæ ciuis Nouariēsis, qui legit in pluribus gymnasijs, & Romæ claruit: & aduocatus consistorialis extitit. allegatur sæpè ab Angelo Arretino, præsertim in §. interdum furti, colu. 1. uersi. ex quo infertur. inf. de oblig. quæ ex delicto nascun. Hæc tradit Plot. in reperto. seu indice repetit. l. si quando, C. vnde vi. verb. Nouaria, ver. Nouariæ plures alij illustr. &c. ibi, dom. Bartholomæus de Villate &c. Vide etiam Neuiz. in syl. nupt. char. 88. col. 4. vbi, quòd iste domin. Bartholomæus fuit discipulus Ioannis Fabri.

Scholia eiusdem, in commentarios Ioannis Christophori Porcij, in lib. Institut.

Scot. Fuit hic discipulus Raphaelis Comensis. Cotta in tract. de iurisperitis.

Ad librum Primum.

De satisda. tuto. & cura. Tit. 24.

§. Sciendum, sub num 5. uerf. illa autem dicitur utilis, quæ uenit &c. ita declarat glos. &c. } Sco. & malè. vide Doc. in l. curatoris. C. de negot. gest. Tu tamen habes similem glos. in l. actionis verbo, ff. de act. & obl. in l. ex legato, C. de leg. & alibi sæpè.

De excusa. tuto. uel curato. Tit. 25.

§. Item Roma, col. 2. uerf. si tamen Doctor in Roma, vel patria propria exerceat practicam &c. nemo sani capitis &c. } Scot. Nota pro practicantibus, seu aduocatis, vt parificentur legentibus in excusationibus. Nota etiam legentes Papiæ, & Paduæ, parificari legentibus Romæ.

Ad librum Secundum.

De rer. diuisio. Tit. 1.

§. Cum in suo solo. uerf. cum dominus materiæ aggrauetur in hoc &c. } Sco. Facit ad decretum Farnesianum, de volentibus lautè ædificare, quibus coguntur vicini vendere domos, accepta quarta parte supra uerum valorem, inf. col. seq.

Sub num. 23 uerfi. ex quo dominus materiæ &c } Scot. sup. col. præced. versi. cum dominus materiæ.

De testament. Tit. 10.

Sub num. 6. uerfi. propter pacem, vt tollantur lites etc. & ne in incerto uagentur hæredes. } Scot. Hæc ratio potest ad illud pertinere, quòd dicitur interesse reipublicæ, ne testamenta rumpantur. glos. l. quid si is, per illū text. vbi Bald. & Iaf. lib. & posthu.

Verfi.

Verfi. propter publicam vtilitatem,quia homines ex quo tefta ri poßunt &c.} Scot. hæc ratio refpicit illud l. vel negare,quemadmo. tefta. aper. & ratio fuperior de ingratitudine.

§. Legatarijs,col. 3 .uerfi.unde ipfe intulit, nota quòd legatarij non poßent &c.} Scot. videtur ridiculum iftud dictum Bartholi:cum & in tali teftamento legari nõ poffit extraneis,d.§.ex imperfecto, nec debet haberi inidoneus, cui inutiliter legatum eft.

Col.pen.uerfi. tetigit Befut.in d. l. &c.} Scot. Nota Porcium fuiffe poft Befutium.

Quib. non eft permiß.face.teft. Tit. 12.

Colu. 2. verfi. Factio teftamenti eft de genere adminiftrationis bonorum.} Scot. vide l.Iulianus,de cura. furio.

Quib. mod. tefta. infir. Tit. 11.

Col.2.verfi.poft hanc declarationem.} Scot. immo a tempore conditi teftamenti, vt per Doct.in d.l. fancimus.vbi glof.& inf.col.fi.poft primum.

De fideicommiß. hered. Tit. 24.

Col.pen.uerfi.cuius contrarium audacter teneo.} Scot.Adde l.2.verfi.vbi autem.C.commu. de lega.

Ad librum Tertium.

De Senatufconf.Tertull. Tit. 3.

Sub num. 2. uerfi. uel cuius tutorem fufpectum renocari &c.} Scot. Hoc falfum eft.l.fi.§.fi.ff. qui pet. tuto.

Scholia Fed. Scot. &c. in Confil.Mariani, & Bartolomai Socin.

Ad Volum. 1. Confi. 21.

Col.3.uerfi.nec etiam fi Ioannes dixißet &c.} Scot. Alex. contra in confi.13.fub num.5.lib.2. & conf. 173. num.5.lib.7.

An confi. 44.

Add. ad materiam confilij.& in proprijs &c.} Scot.& dicit Praued.tract.de pefte,rubr.de contract.c.7.quòd Socin.hic oftendit quantum ingenio præceptorem Alexan.præftiterit.Et aduerte, quia d.confi. Alex.fe fubfcripfit Cæp.eius concurrens Paduæ.

Ad confi. 102.

Scot.Facit confi.119.lib.4.& fcias,quòd Niconit.in repetit.rubr.ff.de ope.nou.nunc.fub nu. 85. tenet hoc confil.non effe Soci.tum quia Socin.non folet dicere,in nomine domini &c.fed, domine labia mea aperies:tum quia hic allegantur theologi:quod non eft moris Socini:tum quia Socin.in l.1.§.fi uir uxori.ff.de acquir.poffeff.expreffe dicit fe confuluiffe in fupradicto cafu Iudæi, quòd debeat abfolui, eo quod nihil dixiffet in blafphemiam:fed folum quòd illa quæ erant facta, non poterant fieri infecta etiam per Deum. Vltra Niconit.ad confirmationem, quòd hoc confi.non fit Soci.dico quòd Alex.in conf.15.lib.3.teftatur Socinum confuluiffe in fauorem Hebræi: & poft eum Bald.de Bartolinis, quem Nouellum appellant.

Ad confi. 108.

Scot. eft conf.Petri Philippi Cornei,vt patet ex fubfcriptione Balionis de Monte vbiano doctoris Perufini,vt inf.

Ad conf. 146.

Col.4.add. Old.pater legum.} Scot.fup.confi.129.col.1.

Ad conf. 150.

Sub num. 14.uerfi.& quod magis reprehenfibile videbatur,& vix honefte referendum,bene 14. Docto. principales Italia confuluerunt pro vtraque parte fuper eodem puncto &c. Ideò cautè faciunt &c. & Dei gratia habemus &c.} Sco. Qui perfeuerauerit vfque in finem,hic faluus erit. Quod ifte non fecit:vt apparet ex Decio in l. precibus,C.de impub.& al.fubftit.

Ad volum. 3. conf. 12.

Scot. Ad hoc confil.& conf.feq. vide Ruin. confilio 174.uol.2.confulentem fuper eodem cafu.

Ad conf. 50.

Col. 2. uerfi. tamen non comprehenditur filius naturalis &c.} Scot. Aliud fi dicatur fine filijs.

Ad conf. 79.

Col. 2. uerf. oportet quòd in totum fit derelictus.} Scot. & fic quòd non fit alueus magis in hyeme.

Verfi. quod non in totum fit de relictus.} Scot. & fic quòd fit alueus magis in æftate.

Ad Volum. 4. Conf. 9.

Col.ult.uerfi.& determinatur in glof.} Scot. Immo glof. reftringit verba.l.

Ad conf. 50.

Num.8.uerfi.ficut nocebant illis &c.} Scot.inf.eo.volum. conf.68.nu.5.& 6.

Ad conf. 68.

Num. 5.inueftigandum numquid pofito &c.} Scot. vide fupra eod.vol.conf.50.nu.8.

Ad conf. 90.

Col.1.uerfi.& prima conclufio fit,quòd dictus &c.} Scot.vide late, & pulchrè per Neguf. in tract. de pign.2. par.prin.vbi deftruit hoc conf.Soci.

Sub nu.20.uerf.ex quo promifit reficere damna, & intereße; quod idem videtur &c. qui autem tenetur ex difpofitione hominis &c.} Scot. videtur, contra l.pen.ff.quibus mod.pign.vel hipothe.fol.

Ad conf. 93.

Num.11.uerfi.illa l.fi vnquam,procedit &c.} Scot. vide fup.conf.53.nu.6.

Scholia eiufdem, ad commentarios Curtij Iunio. in lib. Secundum Digeftorum.

De iurifd. omn.iudicum.&c. Tit. 1.

Ad l. 1.

Sub num.78.uerf.contrarium tamen in hoc &c.} Scot. vide Dec.in c.ad hæc.3.de appellationib.

In

In librum secundum Codicis.

De transact. *Tit.* 4.

Ad l. si quis maior. 41.

Num. 2. uersi. non potest Papa dispensare contra effectum iuramenti inductum a lege ciuili &c.} Scot. Adde inf. col. ult. ad fi. & col. 4. io prin.

Col. 3. uersi. ex quo effectus iuramenti &c.} Scot. vide sup. num. 2. uersi. non potest Papa &c.

Col. ult. versi pars autem aduersa erit liberata &c.} Sco. cui etiam applicantur pœnæ pecuniariæ, seu reales, per hanc. l. ut per istum sup. hac. l.

Scholia in lib. Sextum. C. de testamentis. Tit. 24.

Ad l. hac consultissima. 21.

§. *Ex imperfecto. num.* 16. *uers. an iste* §. *procedat in omnibus liberis &c.*} Scot. sed aduerte, quia sicut hic text. tollit differentiam patriæ potestatis, non tantùm respectu emancipationis, de qua loquitur d. l. fin. sed etiam respectu non potestatis maternæ: ita debet intelligi, tollere differentiam graduum parium in succedendo, quæ nascitur a patria potestate. Tamen illa paritas in succedendo videtur non pendere a patria potestate, per §. cum filius, Institut. de hære dit. quæ ab intesta. deferuntur. qui videtur habere locum in materna successione. Aduerte tamen ad errorem Baldi in terminis, de quo not. ego ad d. § cum filius, & ad cons. Bal. ibi allegatum. Præterea patria potestas hic conseruatur: quia etiam hoc testamentum est nullum ob præteritio. nem las. hic. uers. 6. limita.

Scholia in Consil. Oldradi.

Ad cons. 24.

Versi. debet in tali translatione consensus vsufructuarij &c.} Scot. Debet etiam requiri consensus proprietarij, & multò magis. Ergò laudimium ipsum erit proprietarij, fructus autem laudimij erit fructuarij. Vide inf. cons. 240.

Ad cons. vlt.

Add. Iudæus cognoscens &c.} Scot. vide Dec. in l. si fugitiui, col. 2. C. de ser. fugit.

In Consil. Chassen. cons. 59.

Sub num. 12 *uersi. cum Andreas non possideret &c.*} Scot. vide contrarium per Iacob. Curt. Burgens. libro 3. *marran. c.* 17.

Ad cons. 67.

Sub nu. 75. *versi. cum fuerit, & esset miles, seu eques auratus &c.*} Scot. habes hic Philippum Ducem Burgundiæ fuisse auctorem insignis velleris aurei, quod appellat insigne Tosoni.

In vota Grammatici.

Ad vot. 23.

Scot. Hæc Magnifica Lauinia non est imitata vxorem Scipionis Africani, de qua Valer. Maxim.

Ad vot. 25.

Col. 1. *uersi. uerum loquitur de aduocatis habentibus dignitates &c. vt si essent de primo gradu &c. Sed de Doctore simpliciter non legente, nec aduocato certi ordinis non reperitur Doctor, qui dicat quòd non possit torqueri &c.*} Scot. Scot. Nota pro Doctoribus collegiatis, maximè in collegijs iudicum.

Ad vot. 30.

Col. 3. uersi. quo uerò ad secundum &c.} Scot. Aliam respõsiooem dat. inf. voto. 34. ad fi.

Ad vot. 34.

Col. ult. uersi. prædicta regula habet locum in puniendo, videlicet, quando constat reum esse verum delinquentem, secus autem in procedendo &c.} Scot. Non dat hanc responsionem sup. vot. 30. sub num. 13. versi. quo verò ad secundum.

In singularia Marsilij.

Singul. 2.} Scot. vide inf. singul. 509.

Singul. 10.} Scot. vide Corset. in singul. verb. statutum. 1.

Singul. 22. *uersi. item nec confessio ipsius offensi &c.*} Scot. vide inf. singul. 516. vbi concurrente clamore vulnerati, talis me interfecit, & secuta statim morte, fit indicium sufficiens ad torturam, vt per Bertrã. consi. 137. lib. 2.

Singul. 24.} Scot. vide Corset. in singul. verb. testis. 18.

Singul. 92.} Scot. Corset. in singul. verb. testis. 2.

Singul. 107.} Scot. Pro hoc latè in add. ad Alciat. in præsumpt. reg. 1. præsumpt. 36. vbi quòd secundũ communem opinionem priuilegium immunitatis concessæ propter. 12. filios, duret, quamuis moriatur aliqui ex filijs.

Singul. 177. *uersi. dicunt quòd index promittens delinquenti remittere &c.*} Scot. Latè Dec. in l. ea est natura, ff. de reg. iur. vt ibi in add. Cuchalon is.

Singul. 197.} Scot. Corset. in singul. uerb. qualitas.

Singul. 239.} Scot. Pro hoc latè Corset. in sing. verb. indicium.

Singul. 267 *uersi. tamen si ipsa mulier ducat maritum ad domũ suam &c.*} Scot. Latè Francisc. Cremens. singul. 66. & 67.

Singul. 310.} Scot. vide Petr. Gerar. sing. 67.

Singul. 321.} Scot. Corset. in singul. verb. pactum.

Singul. 364. *scias tamen unum, quòd in casibus &c.*} Scot. Ita Corset. in sing. verb. libellus.

Singul. 414.} Scot. Cremens. singul. 33.

Singul. 475. *uersi. & scias, quòd adeo est uerum &c.*} Scot. Adde Cremens. singul. 31. & ibi latè Castell. in addit. qui videtur tenere contrariam partem esse veriorem.

Singul. 516. *uersi. quis est idoneus testis &c.*} Scot. vide singul. 22. vbi addidi.

Singul. 534.} Scot. Petr. Gerar. singul. 51.

Singu. 619. *uersi. de qua materia paupertatis &c.*} Scot. pro his latè Petr. Gerar. singul. 73.

Singul. 691.} Scot. Ita Cremens. sing. 18.

In consil. Baptistæ de Caccialup. de S. Seueri no, aduocati Consistorialis &c.

Scot. consi. Collegij Paduani allegat hoc cons. ideò fuit præmittendum. Sed habitus est ille respectus, quòd collegium dignius est Doctore singulari: tamen istud meminit collegij Paduani sub num. 48. sed fortè est illud consil. de quo in margine consi. allega. Paduani. Meminit etiam cons. collegij Ferrariensis. Meminit etiam collegij Bononiensis sub nu. 52. vide etiam sub nu. 17.

Sub d. num. versic. propter prolem digniorem &c.] Scot. sic decurio habens filios, præfertur non habenti. Bar. l. in albo, C. de decur. lib. 10.

In annota. ad superiora consil. &c.

Verum quia post compilationem horum consiliorum a quodam venerabili patre Cano. regula. editus est libellus &c.] Scot. in quo libello dicuntur esse impressa consilia multa, contrarium eius quod habetur in suprascriptis consilijs concludentia, & sic in fauorem canonicorum regularium, ut scribit Ioan. Baptista Zillet. in reperto. lib. iur. c. ult.

In consil. Io. Caphali.

Ad cons. 253.

Sub num. 7. versi. Ruin. consi. 133. col. 1. lib. 2.] Scot. contrarium idem Ruin. cons. 137. num. 7. & consi. 147. colum. pen.

In commentarios Asinij. Ad Librum undecimum Digestorum.

De religiosis. &c. Tit. 7.

Ad l. at si quis. 14.

§. hac actio. uersi per text. in d. l. at si quis. §. 1. & 2. sup. eod.] Scot. uidetur Asin. oblitus, quòd hic §. quem interpretatur, sit §. l. at si quis.

§. Quid ergò. versi. at Ias. secus arbitratus est &c] Scot. vide Balduin. in ll. 12. tab l. 34. vbi de Iustiniano.

Ad l. funeris sumptus. 37.

Vers. quoniam autem dicit hic Macer &c. adnotandum videretur &c.] Scot. Malè: quia loquitur de cadauere. Melius notaretur ex l. 3. C. eo. tit.

Ad l. monumentum generaliter. 42.

Versi expofuimus sup. in l. &c. §. monumentum &c.] Scot. vbi remissiuè, vt ibi.

In commentarios Aemilij Ferreti. Ad lib. Secundum Digestorum.

De transact. Tit. 15.

Ad l. 1.

Versi. ut ineptum illud sit transactionem dici &c.] Scot. vide tur falli: quia hic accipitur transitus, pro prætertione, seu omissione actionis, nō pro translatione.

Ad l. cum ij. 8.

Num. 17. uers. est communis opinio &c.] Scot. quam dicit se vidisse obseruari. (si is est) reg. 435. fall. 42.

In librum 45. Digestorum.

De verbo. obliga. Tit. 1.

Ad l. ubi autem. 7.

Verb. tot amphores.] Scot. Solæcismus. Debuit enim dicere, tot amphoræ.

Vers. & in l. vbi autem.] Scot. Debuit dicere, & in hac l.

Sub num. 12. uersi. ex quo recte Bald.] Scot. vide Alciat. in l. minus. l. uerbum amplius, l. si ita, ff. de verb. signi. Cæpol. fere nihil tangit in dd. ll.

In librum Secundum. C.

De edendo. Tit. 1.

Vers. igitur non est edere, esse demonstrare.] Scot. vel dele, esse, vel est, verte in potest.

In librum Tertium. C.

Famil. ercíscun. Tit. 36.

Col. 14. uersi. contrarium qui opinantur. duo habent argumenta alicuius ponderis: unum &c. Sed facillima, & leuissima sunt argumenta a huiusmodi &c.] Scot. simile Cic. in Lælio, seu, in de amicitia, dialogo; ibi, exiitit autem hoc loco quædam quæstio subdifficilis &c. indigna dubiatio homine &c.

Ad l. filium quem habentem. Tit. 28.

Sub numero 70. versi. ut si purè sit restituenda hereditas &c.] Scot. Hæc prima pars conclusionis malè fit limitatio. inf. sub nu. 91.

Sub nu. 76 uersi. diuerso hac magis vrgent.] Scot. inepta hæc repositio, & delenda.

Sub nu. 91. uersi. limitatur primo in fideicommisso puro &c.] Scot. Hæc limitatio est inepta: quia pars est ipsius conclusionis, vt sup. sub num. 70.

Scholia in responsa eiusdem.

Ad Respons. 1.

Vers. alij crediderunt maiorem natu diuidere, minorem eligere.] Scot. Idem vtrumque facere non potest, Cic. li. 2. de Orato. ad fin.

Ad Respons. 15.

Scot. Latissimè de hac materia Boss. in pract. crimi. tit. de remissi. merced. cōduct. Herma. Burs. in tracta. de formand. libel. 52. libel. sentit, damnificatū in dimidia, petere posse remissionē mercedis.

In Schol. Ioannis Corasij, ad lib. pri. Digest.

De statu homi. Tit. 5.

Ad l. non sunt liberi. 14.

Num. 6. qualem Franciscum Philelphum &c. ideo sedigitum.]

Scot.

Scot. Cæli. Rhodigi. li. lectio. antiqua. 12. c. 12. ait, illi fuisse tres testes: de sex digitis nihil dicit. De tribus testibus ait etiam Alciat. scribens eum fuisse libidinis indomitæ, in l. quæreret (aliàs) quæret aliquis, ff. de verb. signifi.

De offic. præsid. *Tit.* 18.

Ad l. si forte. 17.

Versi. iudex specialis a iureconsulti peculiari locutione &c. } Sco. vide inf. de offi. eius cui mand. in l. 1. uersi. specialiter, vbi addidi.

In lib. primū Miscellan. iur. ciuil. eiusdem.

Ad l. filium quem habentem. C. famil. ercisc.

In anteulud. sub num. 51. uersi. uel vt Vastonnem quendam fecisse accepimus, quicum ne aureum quidem vnum in bonis haberet, supra tamen decem millia legauit. } Scot. Hic pulchrè agitur de triplici legatorum detractione, seu defalcatione.

Num. 2. quamquam in commentarijs inuolutum quoddam scribendi genus habuere. } Scot. Loquitur de Lancelloto Polito.

Ad c. 8.

Scot. Reprehendit Corasius num. 4. & seq. Haloandrum legentem in l. quicquid calore iracondiæ vox, pro vxor.

Ad c. 10.

Sub num. 10. uersi. probatum est maximè opus Mar. Veturij, qui præmij loco petijt, vt suum nomen inter carmina Salij cātarent. } Scot. contentus gloriā, sicut Pythagoras, qui contentus fuit, si discipulus se ab eo edoctum prædicaret.

Scholia F. Scot. &c. In Consil. Aymo. Crauettæ.

Ad conf. 7.

Sub nu. 13. uersi. & quia sunt detrahenda melioramenta &c. } Scot. c. 1. ubi Abb. de in integr. restit.

Ad conf. 8.

Col. 1. uersi. indicijs perspicacibus, idest, perfectè efficacibus: & credo, quòd in textu Baldi &c. } Scot. Nota ridicula capita istorum leguleiorum.

Ad conf. 12.

Col. ult. uersi. scripsi aliàs latius &c. } Scot. inf. conf. 201. in princ.

Ad conf. 14.

Sub nu. 1. uersi. quòd latrunculator &c. ob id admittitur libellus &c. } Scot. vide Ang. tract. de malefic. & August. uers. per iudicem maleficiorum.

Ad conf. 50.

Vers. in qua transactione ratio habita non est illius Baldi opinionis &c. } Scot. & rectè, cum ipsemmet Bald. in consilio 101. 2. part. punctus causæ talis est, teneat hoc casu esse quartam residui Trebellianicam, semissem autem legitimam.

Vers. pro Baldo tenere videtur Alex. in conf. 68. &c. } Scot. est. 3. in 4. Ibi videtur tenere contrarium, dum præsupponit de iure communis quo iure erat filio debita tertia, legitimam ascendere ad dimidiam cum Trebellianica: Sed stante statuto augente legitimam ad dimidiam, debet dimidiam, pro legitima, & quartam residui pro Trebellianica. Quid ergò non idem sentiat, cum legitima est semis de iure communi, sicut erat ex statuto? & ibi apparet fuisse tantum vnicum filium. Nam vnicum nominat. Innuit etiam, dum dicit tertiam deberi pro legitima de iure communi, dimidiam verò ex dispositione statuti augentis: quorum neutrum conueniret, si filij excessissent numerum quatuor liberorū. De Decio adnotaui ad eum.

Ad conf. 81.

Nu. 3. } Scot. Nota pulchram differentiam inter iuramentum assertorium, & obligatorium.

Ad conf. 107.

Versi. licet requisitus essem, vt consilio essem huic Antonio Brunerij reo, qui posteà iratus, ad me redijt, conquerēs quòd scripsissem contra eum. } Sco. simile fecit Alex. vt per eum conf. 6. in fin. lib. 3. sed videtur, quòd malè, per ea quæ dicit gloss. Reg. fact. per Innoc. in libello reg. cancell. Innoc. octaui, & alio. reg. ult. Simile fecit etiam Alciat. tom. 2. Respons. libro 5. respons. 65. quos vnà cum Soci. iunio. qui ipse simile fecit cōsilio 69. lib. .. taxaui tom. 1. Respons. lib. 4. respōs. 26. in fi. nec volui imitari.

Ad conf. 113.

Sub num. 6. uersi. licet testamentum præcedens fuerit reuocatum &c. } Scot. contrarium per Dec. in c. 1. Lect. 1. col. 4. de constitut.

Ad conf. 164.

Vers. nam loquitur de prouisione &c. } Scot. vide Rebuff. de sentent. prouisional. vbi quòd in executionis iudicio peti potest hæc prouisio.

Col. ult. uersi. non tamen appellatione alimentorum &c. } Scot. vide glos. in c. ex parte, de accusat.

Ad conf. 175.

Scot. secundum hoc conf. testatur ipsemet Crauet. fuisse iudicatum in tract. de antiqui. tempo. 1. par. §. propositum nostrum. sub nu. 67.

Ad conf. 188.

Num. 4. considerando tempus contractuum &c. } Scot. probat c. cum dilecti, ver. tūc valentem, & c. pe. verb. venditionis tempore, de empt. & vendit.

Ad consi. 193.

Sub num. 11. uersi. sed tamen reperio, quòd idem Bald. videns fuisse consultum, & iudicatum contra se, posteà mutauit sententiam &c. } Scot. Hinc apparet, non esse subordinata consilia Baldi.

Ad conf. 197.

Scot. Cranetta approbat hic Cagnoli allegationes.

Ad conf. 201.

Col. 1. uersi. venio ad primam dubitationem &c. } Scot. Ad hoc consil. se remittit in hoc articulo sup. cōs. 12. vide inf. conf. 261. sub nu. 5.

Ad conf. 251.

Nu. 4. quorum appellatione ueniunt hæredes sanguinis secundū subiectam materiā &c. } Scot. vide Cur. iun. conf. 138. nu. 11. & nu. 14. lib. 2. conf. 177. nu. 15. eod. lib.

Ad conf. 291.

Scot. De materia auth. res quæ. C. communia de leg.

In

In consil. Signoroli de Homodeis:

Ad cons. 263.

Consi.D. Rayn. contra D. Signoro. &c. Scot.& pro cons. eiusdem Rayn.sup.68.

In consi. Calderinorum. consi. 220.

Versi. Christus mendicauit. Scot.Hoc falsum.

In consi. Bruni. consi. 31.

Sub nu. 12. versi. & sunt iudices ordinarij ex principis concessione &c. Scot. Hoc male tutum: quia cum ordinarijs princeps cõcurrit in iurisdictione, cum istis non.Felyn.in.c. pastoralis, de offic.ord.sup.nu.3.

Scholia Feder. Scot. &c. In Commentarios iur. ciui. Connani.

Lib. 1. c. 1.

Ch.5 versi.Testis Bessus quidam &c. Scot. Facit historia Ibyci poetæ.

Versi.existimo vim ut repellamus,hoc etiam concessum esse,non inuentum &c. Scot.vide Riminald.l.vt vim,nu.50. & seq.ff.de iust. & iur. qui reprehendit Conna.

Ad c. 15.

Char.5 6.versi.non valuisse in legum autoritate, satis est argumenti, quod Vlpianus &c. Scot.Malè,quia numerantur inter iuris scripti partes in Institutionibus.

Versi.multa notari possunt aduersus eorum consultationes iudicantemque quod ha potius &c. nisi qua &c. Scot. Et tamẽ dicitur non licuisse iudici ab autoritate illorum recedere. Distingue ergò tempora.

Ad lib. 2. c. 4.

Cha. 131.versi.buchetam lingua nostra, vel bucadellam vocamus. Scot.busca,brisca, vel brisella Italicè.

Ad c. 13.

Char. 194.versi. sanguinolentus vendiderit. Scot. Alij legunt sanguinolentos uendiderit, vt Tiraq.

Char. 195.versi.existimo ne emancipatos quidem filios &c. Scot. Malè suprà proxim. uersic. vinculis sacris exutos.

Ad lib. 3. c. 1.

Char. 217.versi. ne violandorum sepulchrorum daretur occasio. Scot. Quemadmodum Nitorris regina Dario Regi,licet derisoriè.

Char.218.Pungitur Martianus Iurisconsf.

cap. 4.

Char. 237.versi. ex quo videtur inductum ut thesaurus &c. Scot. Gulielmus Rex Siciliæ hoc cauit expressim legibus suis. Ideò Tyrannidis insimulatur apud Caraffam in historijs Neapolitanis. Idem quod hic Connanus,scribit Ioan. Fabri, §. ult. Instit. de re.diuisio.

Ad lib. 4.c.9.

Char. 380. versi. eius autem vsus nisi in haustu esse potest. Scot.lege,eius autem vsus nisi in haustu, esse non potest.

cap. 10.

Char.390.versi.lumen immittere,cur id appellet, non tam facile est diuinare:cum fenestris lumẽ accipiamus potius,quàm immittamus. Scot. Tamen Vergil.8.Aeneid.sic locutus est,immane barathrũ Cernatur:trepidentq; inmisso lumine manes.

Ad lib. 7.c.3.

Cha 671.versi.eodem modo,ni fallor, dicis causa datur hic pecunia &c. Scot. Dicis causa est,institutio filij in asse,iuxta consilium Accursij in l. 3. §. sed vtrum, in fi.ff.de mino.

cap. 13.

Char.786.versi.ille prædam &c. contentus minima eius parte. Scot.effert vulpem genere masculino.

Ad lib.9.c.2.

Char.955.versi.quia vera est. Scot. Quæ veritas apparet ex eo, quòd ius pontificium numquam vocat annulum, sed sigillum, vt tradit Specul. in eod. tract.de probatio.

cap. 5.

Char. 978. versi. itaque tamquam sibi ignotos communi omnium hominum nomine vocabant gentes, aut gentiles. Scot.Sebast. Regulus in explicatione in 1.Aenei. super illo,hoc regnum Dea gentibus esse,propriè inquit,is Latinè locutus est.Nam gentes apud probiores linguæ Latinæ autores exteræ nationes sũt: & vrbi,& ciuibus opponuntur: vt Horatius opposuit,ibi,Terruit vrbem,Terruit gentes. Hirc. lib. 2. de bello Hispaniensi,vbi Tullius Legatus Cæsarẽ alloquitur in Hispania, Petimus,inquit, vt qualem te gentib. præbuisti, talem te in ciuium deditione præstes. Omitto (inquit idẽ) de industria quæ scripsit Dionysius Alicarnasæus in libro περὶ μιμήσεως.

SCHOLIA FEDERICI SCOTI, IVRISCONSVLTI, &c. Ad Statuta Placentiæ, & decreta. Liber Primus.

Ad statu. 4.

Versi.possint stare per. 10.dies,& non plus. Sco.simllis mos prætorum Romã.Alex.ab Alex.lib.2.cap.15.die. Genial.

Ad statu. 55.

De hoc statuto vide Mar.Anguis.cons. 46.

Ad statu. 56.

Versi.porta Gaimerti. Scot.Propè sanctam Mariam de Gallinerti. Vocatur nunc porta Fodestę.

Ad statu. 64.

Versi. vel ad domum eius solita &c. Scot. & sic electio datur citanti ex hoc statuto. Nam de iure commu ni prius esset citandus personaliter,si posset, deinde ad domum,si non reperiretur. Vide Orian. & add.ad eum in c.quoniam cõtra.verb.citationes, col.2.de proba.Abb. consi. 42. in 2. An conquiri ante debeat,habes per Tiraq.de retract.consang. §.9.glo.2.nu.50.

Ad statu.70.

Rubri. de taxatio. sala. tubat. Scot. Hæc rubr. debet esse ad statutum sequens.Hic autem debet esse rubric. de termino apposito ad scribendum cridas.

Ad statu. 71.

Rubric. de termin. appos. ad scriben. cridas. Scot. Hæc rubr.

KK

rubr. debet esse ad statutum præcedens. Hic autem debet esse Rubr. de solutio, salario, tubato.

Ad statu. 73.

Versi. fiat potestas Bobij. } Scot. Not. Bobium sub Placentia. Et scias Bobium fuisse conditum a Placentinis.

Ad statu. 74.

Scot. Not. iurisdictionem collegij mercatorum esse in pertinentibus ad mercaturam tantùm.

In Librum secundum Statut. Placent.

Ad statu. 1.

Versi. saluo iure impertinentium tempore disputationis diffinitiua sententia, & non admittendorum. } Scot. vide inf. statu. seq. versi. Hoc videlicet intellecto. Castrens. lege, si duo, §. Idem Iulianus, ad fin. ff. de iureiuran.

Versi. in omni vero casu &c. qua est a 40. solidis infra, possit iudex &c. } Scot. in hoc videtur statutum voluisse credi iudici. Felyn. in ca. quoniam contra, num. 2. de proba. vide tamen ibi.

Versi. & quia supra dies vtiles saepius nominantur &c. } Scot. Hic habes qui sint dies vtiles apud nos.

Ad statu. 2.

Versi. nomen actionis in libello nemo exprimere teneatur. } Scot. Pract. Papiens. ponit causam finalem talis statuti in libello ad præstatio. ficti, & rei relaxatio. verb. Florenos, nu. 2 1. Maran. in Specu. aur. 6. par. de ordi. iudic. de senten. nu. 69.

Versi. die ipsius legitimationis computata sit, & intelligatur facta litis contestatio &c. } Scot. Inst. iur. cano. de iudicijs. M. Antonij Cuchi.

Versi. soluat pro pœna duos &c. } Scot. Istius pœnæ, & satisdationis, seu idoneæ cautionis pro ista pœna, nulla mentio in decreto de litibus abbreuian. sed tantùm de expensis, damnis, & interesse.

Versi. alioquin appellationi (ita enim legendũ) renũciasse &c. } Scot. Excusarem pauperem non valentem dare cautionem, arg. Cremens. not. 1 3 1. statuto cauetur. vide addit. ad Specul. §. nunc breuiter. colum. prima, de appellat. Staphil. tractat. de lit. & grat. par. secunda, quæ est super commissi. & literis iustit. uersi. dicendum est, num. 34. & num. 45.

Ad statu. 3.

Versicul. quo tempore. 10. dierum elapso, amplius non possit quis &c. } Scot. vide decret. inf. de litib. abbreui. & Alex. consi. 2 2 5. lib. 6. Castrens. consi. 2 88. num. 2. par. 1 Ruin. consi. 2 6. & seq. li. 5. Alciat. in l. alienationis. nu. 8. ff. de verb. sig. Hoc termino statutario elapso, non potest dici de nullitate etiam notoria. Alex. cons. 1 6 5. lib. 5. cons. 2 2 2. lib. 6. quicquid sit de statuto excludente omnes exceptiones etiam notorias, nullitates, & alias quascunque, nec contra hoc statut. habent locum quæ ponit Francus, in c. dilecto. q. 5 4. de appell. quia loquitur hoc statu. & de via agendi, & de via excipiendi; cum appellatione, & de via agendi, & de via excipiendi principa liter, vt hic patet.

Ad statu. 5.

Versi quòd sententia non possit dici &c. } Sco. Est odiosum. Alexand. consi. 96. ad fin. lib. 2. Vide infrà ad decret. quòd nulla sententia crimin. &c.

Versi. per eum, qui eam dixerit &c. } Scot. secus per tertiũ in appellatione, vt etiam per Alexã. consi. 1 8 5. in fi. lib. 5. per c. super eo, de offic. delega. in fin. & in nullitate, vt innuit hoc statutum à sensu contrario.

Ad statu. 13.

Versi. tres boni viri, qui eorum &c. } Scot. Isti autem æstimant inspecta qualitate bonorum, & quantitate redituum. Bart. in l. 2. col. pen. & in l. si quos. C. de rescind. vend.

Ad statu. 14.

Scot. vide inf. de modo proceden. in cau. summan. versi. qui iudex habito &c.

Ad statu. 16.

Non. .... iste modus interrogandi, ... in contradictorio obtentum fuit coram D. Roberto Monaldo auditore, & consiliario Ducali. .... Maij rog. per Lazarum Cremascum, & collegas.

Versi. omnibus iuris remedijs. } Scot. Licet his verbis videatur, quòd iudex possit comminari pœnam cõfessi, nihilominus ex stylo, & practica Placent. ab anno 1 5 6 3. retrò, seruata in foro, huic statuto data est interpretatio, quòd procedatur per pœnas, & mulctas, vt in contradictorio declaratum fuit, etiam prius acceptis, & collectis votis practicantium a D. Paulo Bergontio Parmense auditore, & consiliario Ducali, in vna causa vertente inter Io. Iacobum Scalionum appellatum Bobbani, & Iosephum Zoppum eius sororium. Apparet ex actis rogatis per Io. Amizonum, Franciscum Guarinũ, & collegas die 2 1. Octobris 1563.

Versi. prout, & quando fuerit requisitus &c. } Scot. limitahoc statut. nisi interrogatus habeat exceptionem impedientem litis ingressum: quia tunc non tenetur respondere: vt per Fely. in c. exceptionem. nu. 43. de exceptio.

Ad statu. 18.

Versi. lege, vel consuetudine aliqua non obstante. Scot. obstat in taxatio. nota. rubr. de legato edendo, vbi innuitur edi partem, prout de iure communi fit. Sed hic loquitur de vtente in iudicio: ibi, de notario edente. tamen in consequẽtiam videtur hic corrigi illud de legato.

Ad statu. 19.

Scot. Quis tenetur consulere in causa, vel in puncto sibi commisso. glos. in l. in sacris. C. de proxim. sacro. scrin. Bald. in §. prætium, Instit. de emption. & vendit.

Versi. consilium sapientis. } Scot. non potest peti consilium sapientis post conclusum in causa. Bald. in cap. pastoralis. colum. secunda, de caus. possess. & proprieta.

Versi. suis expensis sibi dari &c. } Scot. De iure communibus, vt per Boer. in decis. q. 303.

Versi. quantumcunque dicat partem, seu partes habuisse infiam &c. } Scot. vide infrà statu. sub rubr. quod victus victori intell. condemna. in expens.

Ad statu. 20.

Versi. nec possint dare om nes de collegio suspectos. Scot. vide Iason in l. apertissimi, numero decimo. C. de iudic. Mant. apoph. 363. quod potest de iure. vide Bald capit. 1. de iudic. & l. hoc modo. de condition. & demonstr.

demonstrat. Bartol. tracta. de consil. haben. colu. prima, volumin. Secundo. tractat. Capyc. decision. 138.

Ad statu. 21.

Scot. l. nec quicquam. §. aduo catos, ff. de offic. procons. & legati.

Ad statu. 23.

Scot. De iure quid habeat probare creditor volens agere hypothecaria aduersus possessorem, vide Raph. Comens. consi. 105. debitor constitutus.

Ad statu. 26.

Scot. statut. hoc operatur, vt iusta causa litigandi non excuset; quæ aliàs excu saret. add. ad Lanfranc. c. quoniam contra, verb. expensæ, de probat. Item o peratur, vt iudex, qui in sententia non reseruauit sibi condemnationem in expēsis, adhuc possit fer re sententiam super expensis. Abb. c. 1. de plus pe titio. col. 4. licet de iure cōi non posset, l. terminato. C. de fruct. & lit. expen. quamuis in primo dicto cō trarium teneat Ias. l. si. §. in computatione. ad fi. C. de iur. deliber. vide Bart. & add. in l. non solum, ff. de re iud. consuluerat Pau. Castren. stante statuto, q victus victori semper in expensis condemnetur, non intelligi si habuerit iustam causam litigandi, consi. 16. si ponderantur. col. fin. lib. 1. vbi dicit esse iniquum, si hoc exprimat, nec valere. Crauet. cōsi. 3. sub num. 22. Alciat. l. qui Romæ, §. duo fratres, ff. de verb. oblig. vide Marsil. singul. 207. clausula, victum victori condēnamus, pro rata victoriæ intelli gitur, vt per Alciat. respon. 399. seu tom. 2. lib. 6. re sponf. 45. litis vertentis. Possunt autem peti vsque ad triginta annos. Borgni. decis. 16. num. 19. vide Marsil. consi. 19. num. 1. & 2. lib. Matth. Matthesi. not. 84.

Versi. ipso iure sit. } Scot. Vide Marsil. singul. 545. vbi di cit, absolutionem ab expensis non valere, nisi exprimatur causa: quam sentit nō sufficere exprimi in abstracto, vt quia dictum sit, quia habuit iustam causam litigandi: sed exprimi debere in concreto, vt quia dicatur, quia habuit iustam causam litigandi, ex eo quod &c. Roland. a Valle q. 26. num. 17. tract. de lucro dot. scribit, ne aliquis graue dam num patiatur, debere hoc statu. intelligi, nisi habuerit iustam causam litigandi. Sed violantur verba clara statuti.

Versi. nec possit iudex causa &c. } Sco. vide supra statu. sub rubr. de grauami. & petitio. consi. sapien. & c. uersi. a quibus expensis non possit &c. quantumcunque dicat partem, seu partes &c.

Versi. non obstante quòd dixerit &c. } Scot. hic derogat expresse iuri communi, sicut in statu. de grauam. in. & petit. consi. sapient. & c. uersi. a quibus expensis nō possit &c. Intelligo autem, quòd statu. hoc suprà præalleg. de grauami. & petitio. consi. sapient. & c. voluerit non stari dicto iudicis, seu sapiētis assumpti super grauamine, dicentis, partem, vel partes habuisse iustam causam litigandi: sed articulū cōmitti, & per nouum iudicem, vel sapientem declarari super veritate iustæ, vel non iustæ cāæ litigandi vel dic, dicta statuta odio litiū, & ad deterrendos hoīes a litigando, fingere non subfuisse iustā causam litigandi: aliàs cogor dicere cum Paulo Castrensi, non valere talia statuta.

Ad statu. 27.

Versi. nisi præstita idonea securitate &c. de re saxita &c. } Scot. De iure datur de reseruanda, & non baratāda, & restituenda, sine aliqua procrastinatione. Bar. l. litibus. C. de agric. & censit. lib. 10. Mantua apoptheg. 392.

Versi de quibuscunque fructibus existentibus in campis, siue sint pendentes, siue non pendentes penes eosdem &c. } Scot. An hoc procedat de iure cōmuni, vide add. ad Bar. in l. interesse, ff. de acq. possess.

Versi. & totum, id quod eidem tempore saximenti dare tenebatur quauis occasione. } Scot. videtur hoc statutum per hec, & ista, corrigere Auth. sed iam cautum. C. de. pos. vide etiam infrà lib. 3. sub rubr. de deposito ante termi. non peten. & sup. lib. 1. sub rubr. quali. cur. debe. face. citatio. & saximen. refer.

Ad statu. 32.

Versi. alicuius rei communis. } Scot. Intellige, & communi ter possessæ. Aliàs non haberet locum hoc statutum, vt decidit Bar. in l. fi. ff. pro dot.

Ad statu. 35.

Versi. infrà decem dies vtiles a die sententiæ numerandos. } Scot. vide statu. antepen. inf. eo. li. & inf. int. decreta, & decretum Ducis Io. Galeaz. conditum anno 1489. die 8. Nouembr. quod habetur in archiuio Magnificæ Communit.

Versi. quòd tunc sententia non possit reduci &c. } Scot. Vide Soci. iun. consi. 15. & 16. & add. par. 1. Dec. c. ad hæc, 2. nu. 3. de appella. & consi. 39. 60. 111. 193. in prin. uersi. & cum isto casu.

Ad statu. 39.

Scot. Vide Prob. de not. Roman. char. 22. ubi de decem. Nouæ constitutiones Alexādri Farnesij Principis nostri, & filij Ducis Octauij, reduxerunt ad septem testes.

Ad statu. 44.

Scot. Fallit statu. quando examen est nullum, sicut fal lit lex. a fin. in semit. rect. iudic. conclus. 38. & aduerte, quòd publicatis attestationibus in causa principali, adhuc in causa appellationis possunt recipi testes super eisdem capitulis, super quibus fuerunt publicati testes in causa principali. Bar. in §. quoniam uero, in Auth. de testi.

Ad statu. 46.

Scot. vide inf. chiar. 34. decreto.

Vers. de quastionibus mercedum. } Scot. vide pulchrè Maran. in Specul. aur. nona distinct. princip. iudic. numero 8 c.

Versi. ibi, & potest. } Scot. Intellige de futuro. Aret. consilio 97. Ferrar. l. cum ij. sub numero octauo. ff. de transact.

Verb. victualium. } Scot. Hæc dictio habetur in c. si episcopus, de offic. ordin. in 6. capitul. primo, secundo, tertio. de censi. in 6. Victualis sumptus, idest, factus ob uictum, in lege fina. C. de postlim. reuer. Victualis substantia, in lege. vlt. C. de custod. reo. in Cod. Theodos. & lege, iudices. C. de episcop. audien. Victualium rerum, l. præsenti. C. de ijs qui ad eccles. confug. vtitur Alciat. in l. præsidis, ff. fi cert. peta.

Ad statu. 50.

Versi. deposito salario. } Scot. per utramque, vtraque instante,

ftante,per alteram altera inftante,ut fup. de graua mi.& petit.confil.fap.&c.

Ad ftatu. 5 1.

Verfi. nec ob dictam contumaciam pronunciare valeat, vel habere &c. Scot.tollit pœnas iure comminatas non iuranti. Specu.de iura.calumn.§.eft autem.Ferrat. caut.12.Pract.Papienf.in for.libel.in actio.negat. verb.per facramentum.

Ad ftat. 52.

Scot. vide inf.int.decret.ch.7.

Verfi.poffit,& debeat ad poftulationem partis &c.deferre facramentum parti aduerfa. Scot.Hoc intelligi debet nulla fubfiftente coniectura,præfumptione, probatione,vt addat iuri communi, fecundum quod nõ eft locus iuramento,nifi aliqua coniectura vel præfumptio fit pro deferente. Doct. in l.manifefte.ff. de iureiur.

Ad ftatu. 56.

Verfi. & non fuppofita iurifdictioni poteftatis Placentiæ. Scot. aliàs non dicitur forenfis ortus ex diuerfa terra,quando ambæ funt fub eodem domino immediatè.Neuiz.in fyl.nupt.char.86.col.1.

Verf.idoneam fecuritatem laicam perfonam &c. Scot. Nifi poffideat immobilia in iurifdictione.

Verfi.fi hoc per eum,quem conuenire vult &c. Scot. & bene.Alias enim non tenetur offerre fatifdationem. l.diuerfum,§.1.ff.quo.lega.vbi eft tex.pro ftatutis, vt fatifdetur : quod intelligendum fit hoc, fi petatur.Facit l.4.§.hoc autem iudicium.vbi Doct.ff.de damn.infec.

Ad ftatu. 57.

Scot.vide decre.inf.ch.20.Decreto.Adde, quòd ftatuta communiter hoc prouident : quia arbitria nõ habent de iure communi executionem.Bartol.l.fi focietatem.§.arbitrorum.col.3.ff.pro foc.Doct.c. Quintauallis.de iureiur.Salyc.l.cum antea. C. de arbit.Imo.l.fi conuenerit.de re iud.Alex.conf.83. in prin.lib.5.

Scholia ad lib. 3. Statutor. Placent.

Ad ftatut. 1.

Scot. valet hoc ftatutum. eft tamen odiofum, quia contra ius ciuile,diuinum,& canonicum.Ripa in l. filiusf.num.79.ff.de leg.1.Non comprehendit mulierem nuptam extra territorium.Fely. in proœm. Grego.nu.41.Vide inf.ch.93.ftatu.incip.item quilibet &c.decret.inf.ch.30.a tergo,& ch.22. vbi licet dare, & accipere in folutum pro debito, dum tamen alienetur fubdito infra annum. De huiufmodi ftatuto late Curt.fen.confi.27.incip.D. Hugutio. & an debeatur æftimatio ex vltima voluntate,de qua loquitur decret.inf.ch.30.a tergo : licet hoc ftatutum loquatur de contractu tantùm.Vide Plot.int.conff.crimin.diuerf.Docto. volu.1.confi. 108.Fallit hoc ftatut.ob fingulare meritum perfonæ forenfis:vt per Tiraq.in tract.de pæn. temper. aut remitt.cauf.49.fub nu.9.vbi allegat Bald. con filio 58. item prouiderunt, & ordinauerunt, libro fecundo.

Verfi. non teneant ipfo iure. Scot. Non habet locum in alienationibus in ecclefias factis.Ioan. Andr. c.fi. de immunit.ecclef.lib.6.in nouel. Alexan. confil. 211.colum.2.lib.2.Vide fuprafcript.decret.dicta char.30.a tergo,ad fin.&in prin.fequen.vbi princeps declarat ex occafione quadam, dictum decretum non procedere in ecclefijs.

Ad ftatu. 4.

Scot. Nota quòd emphyteota non poteft appellare a fententia, qua condemnatur ad foluendum canonem.Bal.in l.agri.in addit.ff.fi ag. vectig.

Ad ftatu. 5.

Verfi. & ob ipfam caufam tota res accepta fuerit pro aperta &c. Sco. prout eft de iure.Pract.Papien.in for. libel. qno agitur ad d. præftatio. & rei relaxatio. verfi. fictum.nu.6.& ibi alleg.

Ad ftatu. 6.

Scot. Non habet locum in clericis conuenientibus, vel conuentis, cap.ecclefia. de conftit. fimilia per Alexan.confi.210.lib.2.Socin.confi.57.in fin.li.3. nifi appareat ipfos conuentos vfos effe beneficio huius ftatuti:vt habetur in dict. conf.Tamen quid feruetur in bonis emphyteuticis per laicum ab ecclefia receptis, Ancharan.confi.125.Caftrenf. conf.49.lib.2.Alex.conf.9.col.2.lib. 5.& confilio 27.num.5.lib.6.vbi Mod.& aduerte, quòd fuprà proxi.ftatu.4.loquitur etiam in ecclefia.

Ad ftatu. 10.

Scot.vide in fimili Fulgof.conf.2.

Verfi.in dotem dare. Scot.Nota etiam dationem in dotem prohiberi.

Verf.in alium transferre. Scot. quo verb. aliàs videtur contineri locatio ad modicum tempus. text. eft fingul.in lege.fina.C.de bon.autor. iud. poffiden. Caftell. ad Alberic. in Dictionar. uerb. locatio. Nam de locatione ad non modicum tempus nemo dubitat,quin fit alienatio. Alberic. in Dictionar.uerb.locatio, & hic. Tamen vide Iafon.lege final.C.de iur. emphyt. numero 12. & confidera,quòd locatio non confiftit in re propria. Non videtur ergò requirendus domini confenfus, an velit conducere. Item confidera, ftatutum debere intelligi, vt addat iuri communi, l. fi quando.ff. de legat. primo. Si ergò intelligatur de locatione fimplici,effet fuperfluum, quia hæc conceffa eft fibi.vnde videretur per tale ftatutum con ceffa ad non modicum tempus locatio, cum etiã concedat in emphyteufim dationem.

Verfi.fecerit domini. Scot. Lege, fecerit cum confenfu domini.

Verfi. dum tamen in honorem Dei introducto. Scot.Legendum, vel, dum tamen in honorem Dei non introducto, vel, non tamen in honorem Dei introducto.

Ad ftatu. 11.

Verfi.vel curator bonorum emphyteota. Scot.etiam quondam,& fic mortui : vt ex ftatuto pofito fuprà fub rubric.de curato.dando bonis,verb. hæres. corrigit autem hoc ftatutum ius commune quãtum ad laudemium,quod inf.conftituit,verf.de omni con firmatione &c. & fic etiam iudiciali, vt hic, verb. iudex. Nam laudemium non datur de iure ciuili, cũ iudex dat in folutum.Iaf.l.fi.num.113.C.de iur. emphy.& fic de alienatione neceffaria.Item corrigit

rigit quantum ad quantitatem laudemij, quæ de iure cõmuni est de quinquagesima, idest, de duobus pro centenario, d.l. fina. per hoc autem statutum, est de duobus cum dimidio pro centenario. De simili statut. loquitur Aret. in consilio 41. in fi. Audiui autem hoc statutum non esse in vsu. & certè etiam ecclesiæ exigunt quinque pro centenario. Et multæ iniustitiæ patrantur per dominos quandoque plus debito laudemio, quandoque totum indebitum laudemium extorquentes: contra quos nescio quare non exclamem, vt stentora vincere possim, vel quantũ Gradiuus Homericus.

Ad statu. 12.

Scot. Facit Bar. l. 1. C. de metall. li. 11. ubi quòd colonus volens vendere fructus, tenetur præferre dominum pro iusto pretio. vide Tiraq. tracta. de Retrac. consang. gl. 18. in prin.

Ad statu. 17.

Scot. Pœnæ deuastationis domus meminit Dy. c. 3. & in char. peu. stat. sub rubr. de domibus non deuastan. Vide de pace iuram. firman. §. receptatoribus, & Duaren. in disputatio. anniuers.

Ad statu. 19.

Scot. An filius possit contrahere sine consensu patris pro eo redimendo. Bal. cons. 25. 2. par. Hoc statutum non comprehendit filiamfamilias. Bulg. cõs. 75. col. 3. in prin. Tiraq. de Retrac. §. 1. glo. 9. num. 19. Hoc statutum non impedit effectum statuti, & decreti de compromiss. tamquam specialium. Vide add. ad Bar. l. qu. esitum, §. si quis fundum. ff. de fund. instruc. An pater fideiubens pro filio videatur consentire in terminis huius statuti, vide Bald. in l. exceptionem. in fi. C. de euictio.

Versi. in aliquo non valeat in præiudicium, & damnum ipsius filiifamilias. Scot. Debet intelligi, si filiusfamilias hoc dicit. Nam contrahens cum eo non posset hoc dicere; arg. l. si quis pupillo, ff. de actio. empt. Facit. l. si iudex circumuento, cum ibi not. de minor. ut per Socin. in simili, consi. 87. sub nu. 10. præterea hic dicere, lib. 1. Facit Ias. Auth. sacramenta puberum, in prin. versi. & hoc si pupill. &c. C. si aduersus vendit. Craucet. cons. pen. col. 3. lib. 1.

Ad statu. 20.

Scot. vide de hoc statuto Alex. consi. 228. col. 2. uers. accedit in super. lib. 6. & in fi. consilij dic. ex falsa informatione esse hæc verba in hoc statuto, quòd ille qui promisit vendere, agere possit, ipse, & suus hæres etiam post triginta annos quandocunque ad vendendum. Adde Barbat. consi. 51. vol. 1. de hoc statuto. Tamen credo, quòd Alex. voluerit adducere verba posita inf. in statuto de præscrip. trigin. anno. uersi. & quòd ille &c. Ias. cons. 216. 2. uolu. ubi, quòd non habet locum in contractu iurato. Vide etiam Mar. Anguis. cons. 116. vbi quòd non intelligitur de re habente speciales fauores, puta dotali, feudali &c.

Vers. vt supra dicitur. Scot. idest, vel qui tenetur, seu habens causam ab eo, nisi dicas, promissoris, & hæredis tantùm puniri infidelitatem, arg. Auth. contra qui propriã. C. de non num. pecu. cum sim. non et eius qui aliter tenetur, vel habentis causam: qui qui non ita peccant. ca. odio, de reg. iur. in 6. cum simil.

Ad statu. 22.

Versi. vel alterius persona. Scot. & mortuæ, quia repetit viuẽte marito. Quod aũt subdit, post mortẽ, subaudias mariti. Genitiui autem, ipsius viri, & aliorum, referuntur ad verba, in bonis, non autem ad verba post mortem.

Ad statu. 25.

Scot. An habeat locum in debito petito in iudicio, a quo deinde cessatũ fit per trig. annos? Et vt quòd non, per tex. in l. si. C. de præscrip. 30. uel 40. ann. uersi. cum non sit &c. Non habet locum in negligente petere rem suam. Roma. cons. 201. pro decisione præsentis dubitationis. Ias. Inst. de act. § prin. nu. 99. an valeat, ibi. sub nu. 100. versi. putarem tamen &c. Vide Alc. rubr. extr. de præscript. nu. 50. Alex. consi. 218. num. 14. lib. 6. Etiam debitor ipse sciens præscribit: nec ex sola scientia inducit mala fides. Mod. ad consi. Alex. 99. lib. 4. tangit Abb. rubr. de pscr. nu. 8. quem vide in c. quòd clericis, de foro compet. statuit quòd præscribens præscribat decennio, intelligit, etiã sine tit. Add. ad Bart. in l. Celsus, in prin. ff. de usucap. De statuto decennij Ang. cons. 6. lib. 2. consi. Ang. ubi an valeat: & an locum habeat in hærede creditoris. Idem cons. 185. nu. ... lib. 2. Nec habet locum in non valentibus agere, vt in filiofamilias, vel in nondum nato. Dec. consi. 468. par. 4.

Versi. ex quauis causa. Scot. si diceret ex contractu, non haberet locum in mutuo. Porc. post Bald. Institu. de obl.

Versi. ab omni actione. Sco. Nota quòd loquitur in actore, non in reo.

Versi. etiam elapsis triginta annis quandocunque. Scot. contrariũ de iure communi. Ias. l. petens, nu. 10. C. de pact. Barb. cons. 51. li. 1. Alex. consi. 228. li. 6. ut sup. ad statu. de promiss. venden. Tiraq. de Retrac. ti. 2. § 1. gl. 2. sub nu. 22. vbi quòd centum annis tũ præscribit stante hoc statuto. An pactum valeat vt in perpetuum liceat redimere, Bald. consi. 303. par. 1. Alc. rubr. de præscrip. nu. 64. vide etiam Bal. cons. 254. lib. 1. ubi de pacto de possendo rem venditã semper reemere. additio. ad Bartol. in l. nemo potest, col. 4. ff. de leg. 1.

Ad statu. 26.

Scot. De intellectu huius statuti, Abb. c. ult. nu. 35. de præscrip. vbi add. nota, quod præscriptio centenaria non excluditur ab hoc statuto. Fely. in rubr. de præscrip. sub nu. 18. Bal. l. nu. 7. C. de ann. excep. Alex. consi. 16. nu. 6. lib. 5. & habet locum in legato dotis. Bald. consi. 286. uersi. super sexto, lib. 3. Tiraq. tract. de Retrac. in fi. nu. 40.

Ad statu. 29.

Scot. vide ad hoc statutum Fabian. tract. de empt. & venditio. 6. q. prin. sub nu. 45. ubi allegat cons. Bal. super hoc statuto. Dico aũt, hoc statutum non habere locum in promittente vendere, per not. per Ias. in l. in bonefidei. sub nu. 3. uersi. per istam gl. & istam regulam. & nu. 5. & 7. ff. de eo quod cer. loc. extat. inf. decret. ad quod addidi pœnas iuris communis, ch. 40. a tergo. vide not. per Ias. in l. a diuo, §. sed si emptor, nu. 5. ff. de re iud. Puniuntur aũt vendens eandem rem duobus, vt per me in d. addit.

add.d.decretum, quod incipit, item cum sæpius cõ tingat ciuem, & districtuales debita &c. & pignorans, vt etiam ibi per me; & infeudans, vt pariter ibi per me.

Ad statu. 30.

Scot. Non habet locum hoc statutum in donatione ob causam Signorel. conf. 8. vbi examinat hoc statutum, totum ipsum recitans.

Versi. exceptis ferijs in honorem Dei. } Scot. Hæc exceptio videtur declarare alia statuta, vt intelligantur de ferijs in honorem quoque Dei: licet aliàs in dubio sit contrarium, vt per Alex. in l. milites. C. de test. milit. facit statutum sub rubr. de non debente cogi ad contributio. c. 3. lib. 5. & sup. lib. 3. de prohibitio. alie. rei emphyt. & sup. lib. a. statu. 2. de faximen. fiend.

Versi. vbi ius redditur. } Sco. Facit Bart. in l. vbi acceptũ. ff. de iudic. loquens de actis, & de loco maiorum.

Versi. etiam si fuerit iuramento firmata. } Scot. vide Albam consi. 4. nu. 21. & seq. vbi quòd non valet: nec pro sunt confirmationes pontificiæ, quæ quidem non trahuntur ad illicita, prout est istud statu. conditũ a principe seculari ab initio, vt ibi per eum, allegantem Bartol. l. 1. de ijs qui sunt sui, vel alien. iur. & alia.

Verb. remissionibus. } Scot. aliàs comprehenderentur. Alex. conf. 137. num. 2. lib. ... Socin. conf. 22. li. 3. & in l. frater a fratre.

Verb. quietationibus. } Scot. Bartol. l. Modestinus, ff. de donatio.

Verb. absolutionibus. } Scot. liberatio gratuita dicitur donatio: & eget insinuatione. Bald. l. si inter. C. de solutio.

Ad statu. 32.

Versi. non naleant ipso iure. } Scot. Cui statuto non potest renunciari: vt per Alex. consi. 41. nu. 12. lib. 5.

Ad statu. 34.

Scot. Facit titu. C. si min. se maio. dixer. Ias. consi. 48. lib. 1. concludit hoc statutum non legitimare personam minoris, sed approbare eius cõfessionem se maiorem confitentis, & contractum, & iudiciũ, & actum validare, vt ibi per eum. Vide Tiraq. lib. de nobil. c. 20. vbi quòd maior factus a statuto, vel consuetudine, non intelligitur quo ad alienationem. Dux noster Octauius statuit in constitutionibus suis, vt maior decem octo annis in criminalibus, habeatur pro maiore viginti quinque annis?

Versi. siue in iudicio. } Scot. An confessio facta in causa principali, extendatur ad causam appellationis? facit quod sic, Iafr. in semi. rec. iud. conclus. 484. facit quòd non, meũ responsum 34. li. 9. tom. 1. 7. Respons.

Versi. vel in iudicio. } Scot. Aduerte, quòd omittitur particula, extra iudicium. Sed hoc quia non poterat eo casu dici, in quo. Tamen inter verba, in quo, & verbum, cõfessus, poterat dici, vel si extra iudiciũ, vbicumque. Nec vlla est ratio, cur non intelligatur resumptio de hac particula, extra iudicium.

Versi. se maiorem viginti quinque annis esse. } Scot. Facit Bar. in l. de ætate, nu. 16. ff. de mino.

Ad statu. 36.

Scot. Aliàs iure communi renunciatio bonorum maternorum matre non præsente facta, non nocet. Crauet. conf. 42. nu. ult. vide etiã de materia eundem consi. 21.

Versi. vel matris. } Sco. vnde Dec. videtur malè loqui circa hoc statutum, in conf. 180. col. pe. in prin. uersi. non obstat, quod per statutum Placenti. &c. dum dicit, ipsum nõ procedere in hæreditatis maternæ renunciatione. An aũt benè dicat, dum intelligit statutum de renunciatione facta in manib. patris, non ẽt fratris, videndum est. Nota ẽt quòd Paul. Castrẽ. dicit, facilius valere fines factas fratri con sentiente patre, & matre respectiuè, videlicet quo que pro bonis suis, quã factas patri, vel matri, cõs. 441. viso puncto, & allegatio. suprascriptis. lib. 2.

Ad statu. 39.

Versi. & quid si bestia alicuius &c. } Scot. Ias. l. si pascẽda. C. de pact. ubi Alc. & alij. Alcia. conf. 11. int. conss. Sylua. quòd quando conductor tenet facere comedi fænum ad cassinam ex pacto cum dño, vidi, in quit Alc. d. conf. pronunciari, per l. Tit. ff. de præ script. verbis, quòd fænum quamuis collectũ, non est periculo conductoris, sed locatoris; vbi etiam habetur de necessitate imposita per milites conductori ad deferendum bona in quendam locum existentem in forcijs ipsorum.

Ad statu. 41.

Versi. ult. } Sco. videtur procedi posse ẽt tpe feriato, vt tenuit Musi. in aduertẽtijs, de locatio. & ẽt ordinatum fuit per iudices Placentinos, & inter cæteros, de anno 1556. 17. Iun. vt in actis rogatis per Guliel. de Nuce notar. & die 9. Iunij 1557. rogatis per Tomam Fossatum.

Ad statu. 42.

Scot. de tali statuto per Cæpol. de seruit. rust. præd. c. 20. nu. 2. de messe, & vinde. vbi quib. casib. seruãdum; & de iure communi licet ẽt domino mittere famulum inspectorem, ne fraudetur a massario. Bald. & Alexand. l. diuortio. §. impendi. ff. solu. matri.

Ad statu. 45.

Scot. vide Chassen. conf. 39. sub nu. 39.

Ad statu. 46.

Rubr. de antifacto, & donatio. propter nupt. } Scot. De hoc verbo vide add. ad decis. Neapolit. 37. verbum autem, &, ponitur, pro idest, cum in textu dicatur antifactum, seu donatio propter nuptias.

Versi. quæ sæpius &c. } Sco. vide Anguis. senio. consi. 25.

Versi. quod de cætero constituatur &c. } Scot. Non offerẽs dotem, non potest cogere ad constituendam pp nuptias donationem, in auth. de non eligen. §. fi. in Auth. de exhib. re. §. fi. & qui soluit dotem pro parte, pro parte lucratur antifactum. Neuiz. in syl. nuptia. char. 44. col. 1. iu antiq.

Versi. & si fieret vltra &c. } Scot. Hoc benè additum fuit propter l. lege, iunct. l. præceden. C. de pact. conuent.

Ad statu. 47.

Scot. An hoc statutum procedat in morte ciuili mariti, & vxoris, vide addit. ad Abb. in cap. nisi essent, columna penul. de prebend. Fely. in c. licet, col. 1. de offic. deleg. Alciat. lib. 2. colum. 44. de verbor. significat. vbi de mortua per monachationem. Hoc statutum non habet locum in re feudali, Ias. consil. 224. in prin. libro secundo, item non facit quin

quin maritus dicatur habere dotē ex causa onerosa, Ias. Instit. de actio. §. item si quis, colu. 10. An autem dicatur in persona filijfamilias talis dos adventitia, an profectitia, & sic an fratribus post mortem patris, vel aui non sit conferenda, an sit, vide Bapt. Troam. in Rosel. de casib. uerb. restitutio. 12. num. 19. & sequen. & quomodo locum habeat, & an habeat, si vxor sit alienigena, vide Castrens. in l. exigere dotem, ff. de iudic. & an in sponsa de presenti, Ioan. Garo. in tracta. de secund. nupt. col. 2. & de futuro, & in nondum traducta ad domum, Bartol. in tractat. de different. int. ius ciuil. & canonum. 64. & ibi nu. 63. an in vxore non perfectę aetatis a viro in domo patris cognita, nec dum traducta. Nec censetur per hoc statutum derogatum l. hac edictali. C. de secund. nupt. alio non expresso in statuto. Et an tunc possit. Socin. cons. 53. lib. 3. Alexan. con si. 144. in fin. lib. 5. & consi. 158. vbi ad dit. Alciat. lib. 1. de verbor. significat. de statuto faciente mentionem liberorum communium. eod. lib. 1. de verbor. significat. colum. 12. colum. 10. de statuto, quòd vxore praedecedente, maritus lucretur dotem, & colu. 14. Signorel. consi. 9. vbi, quid si maritus, & vxor simul moriantur. vide Bartol. q. mulier habens. sub num. 15. uersi. aut ex primo matrimonio extant liberi &c. Roman. cons. 44. num. quinto. Christoph. Castell. cons. 16. Hoc statut. habet locum etiam in vxore ante consummationem decedente, Bartol. l. nihil, ff. de actio. re. amota l. cum fuerit. ff. de condictio. & demonstrat. Alciat. rubr. ff. solut. matri. & etiam in momentario matrimonio, Bald. l. non tantum. C. de legat. vide Ias. in Authen. praeterea. C. vnde vir, & vxor. Hoc statutum habet locū ēt in dote promissa, Ang. cons. 76.

Versi. si ex ipso marito.] Scot. vide l. cum vir vxori, ff. de condit. & demonstr. q. Bero. 119. q. 26. Rola. Vall. tractat. de lucro dotis. Pract. Papiens. for. libel. ad dot. uer. dictae dominae. nu. 5. 6. 7.

Ad statu. 48.

Scot. vide Alexan. consi. 28. col. 3. lib. 5. circa perseuerantem in possessione, contra hoc stat. l. qui fundum, ff. de contrah. empt. An liceat vendere, & ab emptore accipere in emphyteusim. Alexand. de Imo. consi. 97. De iure non est faeneraticius talis contractus, Crauet. cons. 145. num. 4. vide l. sicut, §. superuacuum, ff. quibus mod. pigno. vel hypot. solua. Ias. in §. item si quis, sub nu. 42. & nu. seq. Instit. de actio. Bald. in d. l. qui fundum, in add. vbi q nec ex pacto, quod habeat conductam rem emptam: nec ex pacto, quod res alij, quam sibi nequeat vendi, praesumitur contractus simulatus.

Versi. uel pensionem inde receperit.] Scot. de iure valet pactum de habendo rem conductam, quam tibi vēdo, l. si terilis, §. si tibi fundum, ff. de action. empt. l. fundi partem, ff. de contrah. empt.

Versi. uel coluerit.] Sco. vide Dec. consi. 235. col. 2. & nota, quòd notarius scribens, scienter contractum simulatum, punitur poena manus: & semper est infamis, Marsil. sing. 563.

Versi. non habeant locum, quando alienatori &c.] Scot. Aliàs de iure communi, an contractus pręsumatur simulatus ob dationem in emphyteusim rē venditā, vide consil. Christoph. Castellio. post tract. Bonifacij. de malefi. Zilett. in repert. c. de consi. extrauag.

Ad statu. 49.

Sco. corrigit hoc statutum ius commune. Ratione verò iuris communis, vide apud Cur. in l. bona fides. in fi. ff. deposi.

Versi. saluo quòd interim possit fieri &c.] Scot. An corrigat Authē. sed iam cautum. C. depos. Et vide sup. lib. praeced. statu. de saximent. fiend.

Ad statu. 51.

Versi. uel confessus fuerit recepisse.] Scot. Habet ergò locū hoc statutum in deposito confessionato.

Versi. sine datione libelli &c. nulla exceptione obstante: alioquin detineatur &c. ad voluntatem &c.] Scot. Add. ad Bar. in l. Titio centum. §. Tit. centum, relicta. dicit verba, detineatur &c. ad voluntatem &c. operari, quòd nō requiratur citatio: sed ostenso instrumēto iudici, detur familia quae capiat. Tamen Dec. in c. dilecti. colu. 3. de iud. vult admitti exceptionē citationis: quia nunquam intelligitur excludi citatio. vide Marsil. sing. 26. vbi de cessionario. contra autem habentia paratam executionem non admittitur exceptio, nisi solutionis, & falsitatis. Bar. l. 1. §. & parui, ff. quod vi, aut clam. Cassad. decis. vn. de mutu. petitio. vide Barz. tract. de lib. guarentig. 3. par. q. 1. Dec. in l. bona fides, ff. de reg. iur. & in l. non est nouum. C. de eden. vbi quòd exceptio solutionis nunquam intelligitur reiecta a statuto: & per eam impeditur executio. Gigas trac. de pēsio. q. 92. quòd prohibitis per statutum omnibus exceptionib. praeterquàm solutionis, admittitur etiā exceptio compensationis.

Versi. uel habentis causam ab eo.] Scot. & sic hoc statutum habet locum etiam in cessionario, sicut talia statuta habere locum etiam in cessionario dixit add. ad Bar. in l. si sic. §. si quis ita, ff. de leg. 1. vide Mars. d. sing. 26.

Ad statu. 57.

Versi. in eo reditu.] Scot. est verbum generale ad pecuniarium reditum, & alterius generis, vt partis frugum, vel vini, vel specierum, vt per Car. Zabarel. in clem. 1. de excess. praelat. Alber. in Dictio. uerb. reditus. vnde si laborator idē sit conductor, quia respondeat domino de pecunia, habet locum in eo hoc statutum in hac prima parte. Et ita de facto consului tom. 1. Resp. li. 4. resp. 18. & iudicaui.

Ad statu. 62.

Scot. Latè Pract. Papiens. cum ibi nota. in for. libel. ad doct. & vsumfructū, verb. donec vitā &c. nu. 5.

Ad statu. 63.

Scot. vide decret. inf. cha. 29. valet aūt hoc statutum. Bar. l. cū unus. l. fi. nu. 3. ff. de bon. autor. iud. possid. vide Ale. cons. 82. nu. 4. li. 2. & nu. seq. & cons. seq. Bal. l. 1. C. comm. de leg. & facit, vt ēt ab ignorātib. transmittat adita haereditas, vt scribit add. ad Ale. cons. 89. col. 1. lit. a. lib. 2. & quātę vtilitatis sit hoc statutum, pôt cognosci ex add. ad Alex. cons. 86. li. 3. verb. transmitti. Adde quòd statutum hoc nihil operatur tanquam in casu omisso, per l. cōmodissimè, ff. de lib. & posth. quoties possessione ī haeredem translata, aliquo casu haeres desineret esse: & transferetur haereditas in alium. Hic enim ultimus non gaudet hoc statu. propter impedimentū primi haeredis iam adepti possessionē ex statuto.

Alex.conf.87.col.2.lib. 3. In vsucapionis materia dicit lex, possessionem defuncti quasi coniunctam (aliter, quasi iunctam, vt sunt Pand.Florent. aliter quasi iniunctam) descendere in hæredem. l.cum miles,ff.ex quib.cauf.maio.

Ad statu. 64.

Scot. Hoc statutum de quinque testibus non habet locũ in testamento cæci. Dec.l. hac consultissima, col.vlt.C.qui testa.face.poss.& Alex. ibid.

Verf.testes masculi.] Sco. etiam si non exprimeret, intelligerentur de masculis. Secus si disponeret de duobus.vide Dec.in l.fœmina,colu.8.uersi. & eadem ratione idem &c.ff.de reg.iur. & in hoc statuto fallit regula.l.qui testamento,ff.de testa.vt per Ioan. Fabri,Inst.de testa.in §.legatarijs,add.ad Bart.d.l. qui testamento.

Ad statu. 65.

Scot.vide Bartol.consi.2.vbi add. Hoc autem statu. ignorauit Bellon.consulens Placentiæ,vbi profitebatur,cons. 8. An profit inuentarium factum lite pendente,seu re non integra? videtur q́ non, l.sed etsi,in fi.ubi glo.pen.de const.pecu.l.mancipiorũ, ff.de optio.lega.Facit quod addidi sup.ad stat.de donat.& eius insinua.ex Alex.cons.227.lib.6.

Ad statu.66.

Scot. Idem de iure communi, Rosell.trac.de success. ab intesta.nu.181.& seq.Lucan.tracta.de fisco,& eius priuil.2.part.nu. 12. contrarium videtur præsupponere.q.201.Marti.Laudens.tracta.de fisco. vide etiam Alex.de Neuo,consi.91.Clar. in pract. crimin.§.homicidium,versi. priuatur etiam homicid.vbi apparet hoc statu.etiam in odium fisci esse factum:quia dicitur ibi,quòd admittitur ad succedendum: sed fiscus aufert tãquam ab indigno. Vide Anguis.iun.lib.6.consi. 76. facit Dec. consi. 525.& Torniel.in quodam consil. edito pet eum super hoc statuto, allegatum per Vldericum Ruscium compatrem meum in quadam eius apostil. ad consil.86.Ruin.col.pen.lib.5.

Ad statu. 67.

Scot.Nota ex hoc statuto, quòd imbreuiaturæ notariorum mortuorum,possunt stare penes non notarios.

Ad statu. 68.

Sco. vnde legi tenutam datam in vna re pro omnib. etiam in diuersis locis sitis. Et fuit data Co.Barto. Scoto Alberti filio secundogenito per cameram, de bonis Co.Iacobi eius nepotis ex fratre primogenito confiscatis 1473.die 18. Ianuarij ab incarnatione, per Antonium de Consule notarium Placent.

Schol.F.Scot.&c.in lib.Quart.Stat.Placent.

Ad statu. 4.

Scot. statutum non potest facere,quòd onus mistum sit reale,vel econtra. Alba cons. 8. nu.6.inf.habes quòd onera non merè realia, intelligantur personalia.

Versi & etiam qui ætatem annorum 70. excesserint.] Scot. ergò maiores.55.annis tenentur a sensu cõtrario. Sed tale argumentum non est sumendum ad correctionem iuris cõmunis, & sic l.manifesti. C.qui ęta.se excus.lib. 10.& l.2.ff.de decur.in fi. Imò sumendum est, quia in sensu directo hoc statutum nihilo peraretur: quia septuagenarij eximũtur ab oneribus personalibus de iure communi, etiam a tutela,& cura,vt habetur per gl.in d.l.manifesti,& d.l.2.in fi.

Ad statu. 5.

Scot. consuetudo in contrarium, vel statutum an valeat, Ias.l.si quis in suo, §.1.C.de inoffi. testa. & facit l.ob causam.C.de actio.& oblig. vbi quòd coloni non tenentur pro dominis.

Ad statu. 27.

Versi & hoc non intelligatur de eo &c.] Scot. vide inf.eo. lib.statu. 55.

Ad statu. 34.

Vers.sint tanquam patres &c.] Scot. vide Iuuen. Saty.7. post med.& in fi.

Versi & idem intelligatur de aduocatis collegij ciuit. Placen.] Scot. vide Lucan.tractat.de fisco,& eius priuileg. rubr.de collect.immun. sub nu.9.

Ad statu. 55.

Scot. cõtra l.si cui,ff.de seruit. & intellige de domino fundi seruientis propter verb. suam:& illud habeat,expone, idest, debeat.Vide stat.22.sup.eo.lib.

Ad statu.73.

Versi iudici de medio,coram quo &c.] Scot. vide Dec.c.1. nu.9.de probat.Facit Budæ.in Annot. in Pandec. pag.28.& Connan.c.2. lib. 1. commenta.iu.ciuil. num.5.

Ad statu. 86. seu ult.

Scot. Nota, si quis, quilibet, quicumq;, vel simile verbum, de masculis,& fœminis intelligi. Idem habes de verbo, si quis, in l. 1.ff.de verb. sign. contra quã l.quia pronunciauerat Ricard.Saly. iudex in ciuitate Florentiæ, condemnatus fuit in syndicatu in certa pecunia, teste Baldo in l.si quis in tantam, col.2.C.unde vi.

Schol. eiusdem in lib. Quintum stat. Placet.

Ad statu. 5.

Versi.terminum amouerit alicuius eo inscio &c.] Scot. videtur quòd non loquatur de termino communi inter amouentem,& vicinum, seu confinem: quia loquitur de termino alicuius, & sic non communi, quia quod commune est, meum non est, l.serui electio,§.ult.ff.de le.1.ubi Doct. sed hoc modo non loqueretur etiam de termino communi inter tertios,& sic de nullo termino: cum omnis terminus sit communis ad minus duorum. Cum ergò non possit intelligi nisi de termino communi, prout est quilibet terminus, debet intelligi tam de termino communi inter amonentem,& vicinum, seu confinem, quã inter tertios: imò potius in primo casu, qui est frequentior,& dolosior: quia sit ob lucrum proprium: cum in secundo potius fiat ad suscitandam rixam, quàm ad lucrum: uel saltem fiat ad lucrum alienum. Vide pulchra carmina Ouidij in Fastis, de termini communione.

Ad statu. 8.

Scot. si detur damnum in via communi, quid iuris, vide Bald. in l. si plures. C. de condit.insert. Alex.l. serui electione, §.Labeo. ff.de lega. 1.Gammar.tra cta.de extens.sub nu.55.

Ad

Ad statutum. 13.

Scot. Nō possunt accusari Pergamenses, nec alij forenses, vt infra inter Decr. fo. 7.

Vers. credatur accusationi, vel denunciatori &c. cum sacramento. } Scot. In talibus statutis, de stando iuramento damnum passi, necesse est iuramentum præstari coram iudice, vel notario habēte commissionem iudicis. Bald. l. 3. vers. circa. 5. de iureiur. alleg. not. l. hac cōsultissima. §. pen. C. de testa. l. iubemus, C. de libe. cau. Alex. cons. 71. nu. 11. lib. 3. quanquam statutum figit pedē in persona iudicis. Debet aūt iurans se referre ad tempus dati: seu iudex deferēs iuramentum se referre ad illud tempus, Bart. in l. sed mihi, §. in hac actione, sub nu. 9. ff. commo. Nō va lere aūt tale statutū dicere, non esset fortè pone re os in cęlum, vel peccatū in spiritū sanctū, inquit Mars. cōs. 33. sub n. 15. vol. 1. vbi addidi in cōtrariū.

Vers. bona fama. } Scot. vide Grammat. cons. 38. nu. 9. cū simil. Idem in statuto vlt. sub rubr. de non debent. cog. infra lib. seq.

Vers. eo saluo. } Sco. infra hoc lib. statu. 109. vsque ad solidos centum, & tres vices in mense: & de rustico, vt ei credatur si habuerit ad allodium cētum perticas terræ.

Vers. in vno mense. } Sco. tempus est continuum. Tracta. de tem por. vti. & contin. c. 3. nu. 9. Scito aūt, quòd potest probari contrarium eius, quod iuratum est. Plot. repet. l. si quando, nu. 514. vers. 26. in fin. fol. 591. in reperto. verb. damni dati accusatus, potest petere &c. & verb. dāno passo, vel campario, vel officiali, vel alij licet &c. vbi quòd est magis cōis opinio: & allegat in repetitio. d. l. Plotus. nu. 776. vers. quinto limita, & nu. 777. vers. proba: ur, & n. 778. vers. secundò probatur, & nu. 779. vers. & in tantum, fol. 368. & 369. & 370. & nu. 867. vers. sexagesimo limita, in fi.

Ad statu. 14.

Scot. vide statut. 30. de pœnis relatiuis, ad propositū huius statuti, vide Tiraq. de nobil. c. 20. nu. 128.

Ad statu. 18.

Scot. Per talia statuta alterantur pœnæ iuris communis impositæ rerum inuasoribus. Vide add. Francisci Mariæ Ploti ad cons. 36. Martin. Laudens.

Ad statu. 19.

Sco. An procedat in turbatione verbali, vt est in contradicēt. libello, Ias. l. si prius, n. 19. ff. de op. no. nun.

Vers. seu qu. si. } Sco. etiam si non fuisset expressum, pro cessisse t. Ias. l. sed etsi possessori, §. item si iurauero. col. vlt. ff. de iureiur. Vt turbans condemnetur, requiritur dolus. Pract. Papiens. in for. libel. turba. possess. ver. & in eo. nu. 2. & dicitur turbare possidentem, qui eum accusat, vel molestat. Et potest ab eo ipse accusatus accusari. Borgno. Caualc. de cis. 32. nu. 17. allegat Cæpol. cons. 3. in crimin. & dicit se ntire Bart. cons. 81. Martinus. col. 1. & vide decis. 16. nu. 12.

Ad statu. 25.

Sco. Clam dicitur fieri, quod fit sine debita solénitate. Bar t. l. si. ff. de ritu nupt. & de huiusmodi statutis, vide Moder. ad cons. Alex. 47. col. 1. lib. 1.

Ad statu. 28.

Vers. post q uam citationem, si non venerit &c. } Sco. Plutar. in vita Gracchorū, More, inquit, maiorum, si quis capitali supplicio accusatus non veniat ad se defendendum: tamen eum domi ante ianuam consistens nomenclator malè citat: nec antè contra ipsum fertur sententia. Ita cautè, & diligenter maiores nostri iudicia moderati sunt.

Vers. possit cōdemnari ac si legitimè esset &c. } Sco. Intellige, nisi per testes, & iura de eius innocentia probetur. Dec. cons. 458. in fi.

Ad statu. 34.

Vers. per accusationem. } Sco. Accusatio tollitur regulariter 20. annis. l. querelam. C. de fals.

Vers. per inquisitionem. } Scot. inquisitio durat 30. annis. Ia fred. semit. rec. iudic. conclus. 486.

Vers. decem dierum terminus. } Scot. Decem, contra c. vbi periculum. de elect. in 6. Debebat enim dari maius in primo casu: breuius in secundo.

Vers. vel denunciationem. } Scot. Intellige massarij, non autem damnum passi, tum quia hæc habetur pro accusa, tum quia contrariaretur statuto. 13. sub rubr. de accusatio. fiend.

Vers. infra triginta dies. } Sco. De iure cōi sūt 60. Ias. Inst. de excus. tuto. §. itē qui reipublicæ. in add. ad Porc.

Ad statu. 38.

Scot. Hoc statutum non habet locum in mordente, Bald. cons. 160. li. 4. si ob vnam percussionem exiuit sanguis ex tribus partibus, quid iuris? Bald. cōs. 351. li. 2. nec sibi locum vendicat modico sanguine exeunte ex corpore. Abb. c. proposuisti. col. 2. de cōsecr. eccles. vel alta. Curt. tracta. de sequestr. sub nu. 39.

Ad statu. 39.

Vers. cum sanguinis effusione. } Sco. Intellige vt supra, si de non modica.

Vers. si plura vulnera cum sanguine &c. pro quolibet vulnere. } Scot. Intellige de vulneribus, non de vulnusculis, vt in locis supra allegatis. Adde decret. contra per cutiētem in vultu cum armis, & cum sanguinis effusione, si remāserit cicatrix ch. 45. decret. a fron.

Ad statu. 40.

Sco. ad hoc statutum, & similia, nota, quòd licet regulariter in pœna imponēda sufficit solus affectus, si peruentum fuerit ad actum propinquum, nec per eum defecerit, sed per impotentiam facti, adeoque debet puniri, ac si perfecisset, vt in l. si quis non dicam rapere, C. de episc. & cleric. l. is qui cū telo. C. ad leg. Cornel. de sicar. de pœnit. distinct. 1. c. is qui cum telo. hoc non habet locum in pœnis impositis per statutū. Bar. d. l. is qui cum telo. Abb. c. 1. col. 4. de eo qui mitt. in possess. cau. re. seruan.

Ad statu. 41.

Scot. vide Roma. singul. 562.

Ad statu. 42.

Sco. Neuiz. in Syl. nuptia. ch. 14. col. 4. dicit, quòd nō obstante hoc statuto, debet occidi adulter. ch. 56. col. 4. in fi. & seq. ch. vol. 1.

Vers. in ducentis libris. } Scot. videtur modica pœna: nec valere statutum. Ferret. l. 1. nu. 71. ff. si cer. pet. Vide Roma. singul. 706. add. ad Dec. in l. is damnum. ff. reg. iur. Iafred. in conclus. 366. Io. Fabri. in §. item lex Iulia de adulterijs, Instit. de publ. iudic. dicit, quòd ex quo a iure diuino, adultero est imposita pœna mortis, quamuis statuta terrarum leuiorem pœnam imponerent, tamen adhuc iudex posset

imponere

imponere pœnam mortis, non obstante statuto. Quod ego vix facerem, inquit Neuizan. in Syl.nu ptia.ch.53. in antiq. Tiraq. de ll.connubial.l.13. glos.1.par.13. sub nu.25. an valeat hoc statutum, vide pulchrum exemplum apud Coriū, de quodā iudice Ducis Mediolani: circa statutum puniens homicidium in pecunia.

Ad statu. 43.

Scot. Vide Cuchal. in add. ad Dec. in l. non vult. ff. de reg. iur.

Verſ. non publicam meretricem.] Scot. sed an ab alio tactam, & defloratam? Marsil. singul. 74.

Verſ. viſus fuerit vi carnaliter cognoſcere.] Sco. Dicitur etiā vi cognoscere, qui spe auri cognoscit, & decipit. Maran. in specu. aur. 6. par. n. 167. Bald. cons. 356. lib. 1. loquitur de hoc statuto: qui tñ videtur confundere hoc statutum cū superiore, dum loquitur de adulterijs: & loqui vt malè informatus. Hincque oblatus est error etiam Tiraq. Baldum secuto in l. 13. connub. nu. 6. vide Marsil. singul. 65. Paul. Castren. de materia violentiæ, cons. 27. lib. 1.

Ad statu. 46.

Scot. Hoc statutum videtur imitatum legem Langobardicam, qua ob primum furtum alterius oculi amissio erat, pro secūdo manus amputatio. Atqui tertiò furti conuictū extremo supplicio afficiebat. Vide Io. Ferrar. Monta. in annot. Instit. de obliga. quæ ex delic. nascun. vbi pulchra scribit de furtis. Nec habet locum tale statutum in fœmin. Plot. in reperto. repet. l. si quando. C. vnde vi, verb. statutū. Sed contrarium est verum hic Placentiæ, propter statu. vlt. lib. præced. Non & procedit in furante, propter famē. Alc. lib. 1. de verb. sig. in fi. Barbat. in add. ad Bal. in Auth. Sed nouo iure. C. de ser. fugit. dicit videri tale statutū non valere: quia est contra text. de quo ibi per eum. Allegat etiam Bart. qui consuluit valere in bannito furante.

Verſ. ſi verò à decem libris Placentiæ ſupra &c.] Scot. Considera votum Grammat. 15. nu. 10. vt statut. hoc intelligatur de furante tantum bonorum, quorum decem libris emptum fuisset tempore huius statuti. Si vis aūt scire pretia frumenti, carnium, & aliorum illius temporis, vide latè in li. seq. vide etiam statut. pen. seu 84. supra lib. 4. vbi habes, starium salis valuisse solidis decem, iuber enim statutum dari decem solidos quotānis cuilibet aduocato de collegio: atque dictos decē solidos solui consuetiisse in sale. Sed etiam hodie datur cuilibet doctori collegiato starius salis.

Verſ. ſi fuerit primum furtum vſque in centum ſolidis &c.] Scot. Apud Lydos, & Persas, ob vnum delictum nemo puniebatur, autore Herodoto lib. 1. Clagefurtiot Sclauoniæ quomodo se gerant circa fures, vide Theatrum orbis terrarum Ortelij, verb. Sclauonia. Ita verè dicitur ibi: Huius vrbis (idest Clagefurtij) ciues furibus sunt inexorabiles, vt quidā dixere. Leuis enim suspicio grauissimè nocet huic, qui rē furto subtraxisse putatur. Inauditus ad supplicium crinibus abripitur: nec purgādi sui tempus datur. Post eius diei, quo supplicium sum ptū est, diem tertium, de mortuo iudicant: quem si insontem fuisse cognouerint, splendidè sepeliunt: si iure occisum compererint, pendere sinunt. Abyssini (quo nomine in vniuersum subiecti Preteianis appellantur) furibus oculos eruunt: traduntque hominibus miserè captoa publico mancipio, quod eius cithara, & cantu cibum quęrentes per omnes regiones, & remota regna ea lege perducat, vt alterum diem vno in loco permanere vtrique capitale sit. Iouius lib. 17. historiarum sui temporis.

Ad statu. 47.

Sco. Non hēt locū hoc statut. in eo, qui semel deroba uit. Cast. in Auth. sed nouo iure. in fi. C. de ser. fugi.

Ad statu. 48.

Scot. Aduerte, quòd si quis receptet bannitum coniunctum, poterit iudex minuere pœnam statuti: quia plus excusatur receptans coniunctum, quam extraneum. l. fin. ff. de recepta. vbi Bart. Cyn. Bald. l. 1. C. de ijs qui latro. no. in l. quid ergo, §. pœna grauior, de ijs qui not. infa. l. & si seuerior. C. de infam. Alex. cons. 144. in fi. lib. 2.

Ad statu. 49.

Aſſaſſinorum.] Scot. Alibi posui in recollectis ex Leandr. Alber. & ex Dua. ni fallor. Addo quòd Polyd. Verg. in libris Anglicæ historiæ, dicit vocari Arsacidas. De intell. c. 1. de homicid. in 6. vide etiam Alex. lib. 7. cons. 166.

Verſ. vel precibus.] Scot. Idem de iure communi secundum Grammati. voto 9. nu. 3.

Verſ. vel occidere tentauerit.] Sco. vide Grammati. decis. 74. ad excusation em.

Verſ. torquendi, procedendi.] Sco. Hucusque non videtur data facultas sententiandi: quia nec est necessari um cōsequens. Add. ad Felin. c. licet, de offic. iud. ordi. sed per uerbum, puniendi sic: quia est necessarium antecedens sententia. Et nota mirabilem, vel potius miserabilem cauillationē Dec. ad verba quædam Archidiac. in cons. 615. col. vlt.

Ad statut. 57.

Verſ. propè ciuitatem.] Scot. Intellige cum suburbijs, ex præcedentibus verbis statuti.

Ad statut. 60.

Scot. Hac statutum est fauorabile, & in dubio intelligendum latè, & ampliandum per not. per Cæpol. de seruit. rustic. præd. c. de seruit. aquæductus, nu. 69. de simil. statutis. Vide infra de pertin. aqua. quind. seu statu. 74. tamen non procedit hoc statutum, quando dominus terræ damnum pateretur ab habente & ipso priuilegium aquæ aliquo modo, Cæpol. d. nu. 69. & seq.

Verſ. vel qualitercunque.] Scot. Hoc pertinet ad modum l. 1. §. quod autem ait, aliter &c. ff. ne quid in flu. pu bl. secus si dixisset, undecunque. l. quominus, verb. ex. ff. de flumi. & ideò manet immutatum illud, ius ducendi, & extrahendi aquas, seu riuos de fluminibus, fontiuis, & scolaturis &c. Facit statu. infra, 8. quod camer. po s. Tamen quod qualitercumque, debeat exponi pro vndecunque, facit, quia posita est hæc dictio post loca, ex quibus ducitur aqua. Quod aūt possit, facit Roma. cons. 198. nu. 9.

Ad statu. 66.

Verſ. exceptis ferijs indictis in honorem Dei.] Scot. Facit pro eo quod adnotaui ad statut. sub rubr. de dotat. & eius insinua. supra lib. 3.

Ad statu. 69.

Verſ. condemnetur qualibet vice.] Scot. Pœnæ applicantur communi

cōi Placen. per statut. supra. 13. sub rubr. de accus. fiend. vers. & vltra prædicta si probatū fuerit &c.

Vers. & præsumatur accepisse dictam aquam. Scot. Alciat. l. 1. ff. de verbo. oblig.

Ad statu. 72.

Vers. & interim ille ex consortibus &c. Scot. Facit infra statu. 75. de accipient. quinde. non diuis. vers. hoc adijciendo, quòd illi qui soluerint &c.

Ad statut. 75.

Vers. illi qui soluerint &c. Scot. supra statu. 72. vers. & in terim illi ex consortibus &c.

Ad statu. 83.

Vers. iura aquarum tam fortiuinarum scolaturarum &c. Sco. vide supra statu. 60. de possent. duce. ri. Quod statum, & hoc circa menationem per terras alienas, innuit hanc facultatem dari ementibus a cōi ius, se ab habente ius a cōi, nō ementibus aquam pro vsu, & necessitate momentanea ex riuo alicuius. vide etiam statu. 61. de existen. in possess. seu quaduc. aq. per 20. ann. verb. a communi Placent.

Statu. 86.

Sco. huic statuto, & sequentibus, simile apud Cumanos: de quo per victorium in Columel. Non habet hoc statutum locum in furto. Plot. repet. l. si quando. C. vnde vi. vide Felin. in c. super his. sub nu. 17. de accusatio. ubi quòd in casu huius statuti, nō sufficit villam non cepisse malefactores: sed oportet probare quòd erant habiles ad capiendum.

Vers. quòd si prædictos robatores, vel homicidas non ceperint &c. Scot. Non tamen stabitur iuramento damnificati, sed oportebit eum probare: quia villa conuenitur ex dolo alieno. Ita Bar. in statuto huiusmodi in l. ne quid, col. 2. ff. de incend. ruin. naufrag. Bald. c. côuenticulas, de pac. iuram. firm. Pom. in add. ad Bart. l. in actionibus, vers. quarto, & vltimo. ff. de in lit. iuram.

Vers. sed ad prædicta pupilli &c. Scot. Minores tamen tenētur. Crauet. consi. 118. sub nu. 17. clerici verò nō tenentur, nec ligantur hoc statut. Bald. in c. cum non ab homine, de iudicijs.

Ad statu. 87.

Scot. Hoc statu. in clerico capiendo non videtur habere locum, quia non videtur comprehendere generaliter, quem specialiter non potuisset. Barb. consi. 123. nu. 7. lib. 4. consi. Alex.

Ad statu. 97.

Vers. si pro parte ipsius talis &c. fuerint requisita. Sco. Hominibus ignaris etiam non potentibus sunt dāda indicia ante torturam: vt formaliter consuluit Marsil. cōs. 86. col. pen. vers. præterea verba statuti, & cons. 56. col. pen. Petr. Calef. consi. 119. nu. 7. tom. 1. consil. criminal. diuers. Bursat. nu. 2. consi. 201.

Ad statu. 101.

Sco. Aliàs tenetur de furto, vt per Cæpol. c. de colum bar. nu. 1. quod est c. 77. de seruit. vrba. præd.

Ad statu. 107.

Vers. nec etiam liceat alicui. Scot. vide text. in c. vn. §. fin. de pace tenen. in vsib. feud.

Vers. cuius fuerint dicta terra. Scot. si oriatur quæstio do minij, statur iuramento damnum passi. Bertach. in reperto. verb. dominium. vers. dominium probatur multis modis &c. ibi, item probatur aliquando per iuramentum &c.

Ad statu. 109.

Scot. Hoc statutum, & similia, non habent locum in furto, nisi quatenus dispōnat ius commune. Alex. consi. 168. li. 2. Dec. consi. 83. col. 2. Tamē in huiusmodi statutis potest iudex taxare huiusmodi iuramentum, seu quantitatē. Dec. l. in actionibus. nu. 8. ff. de in lit. iuran. c. proposuisti. col. 1. de probat. Cæpo. caut. 104. Hæres non potest præstare iuramentum loco defuncti, Dec. l. edita. nu. 50. C. de eden. quem vide omnino: quia dicit contrariū respondendo ad contraria. vide Alex. de hærede in formato, in l. hoc edictum. §. hoc iudicium. ff. in ius vocati vt eant, & add. Curt. verb. ad hæredem. & ibi videtur quòd sic. Et ibi iuramentum, seu iuran di facultas transit ad hæredem, intelligitur de informato. Ias. l. admonendi, in Lectu. in fi. ff. de iure iur. Bald. in l. 1. C. de reb. cred. dicit stari iuramento de dominio, & possessione rei damnificatæ, cū statutum dicit, quòd in causis damnorum datorum, sufficiat probatio per iuramentum.

Vers. si fuerit ciuis. Sco. Et homo bonæ famæ, vt sup. in statu. 13. de accus. fiend. l. 4. & per Ang. in l. qui in iudicio, ff. de accusat. Add. ad Abb. in c. præsentium, col. 2. lit. D. de testi. imò debet esse omni exceptione maior. Dec. consi. 37. sub nu. 8. vide Plot. repet. l. si quando. nu. 792. vsque ad nu. 868. vers. vltimò ad laudem.

Vers. de damno, & quantitate damni. Scot. Nisi hæc duo exprimerentur, haberet probare damnum, licet non quantitatē damni, vt per Mars. sing. 338. vide Dec. cons. 85. col. 2. vers. & primò, quia cum tale statutum.

Vers. per allodium habuerit. Sco. De quo statur eius iuramēto: vt supra ad secūdū ab hinc statut. adnotaui.

Scholia Federici Scoti &c. in Lib. Sextum Statutor. Placent.

Ad statut. 71.

Scot. Nota Obertinum Bottum (infra scribitur, Albertinus Bottus; deinde Obertinus, & Bottus eius frater: deinde Obertinus Bottus, & nepos) de Alexādria, Aledansiam de ansaldo eius nepotes, Iacobum de Agino, & Tanegallum eius fratrem, ac Frācīscum de Salso, inuenisse venam salmorę (infra dicitur vena moræ, seu aquæ salinæ: deinde putei salini, & morræ) seu puteū in loco Salsi maioris, vel pertinentijs. Prouisio circa dictos inuentores de anno 1275. die 14. mensis Decembris.

Ad statu. 91.

Scot. contra monopolia.

Ad statu. 135.

Sco. vide supra lib. 3. statu. 17. sub rubr. quòd dom. emphit. non poss. dirui.

Vers. intentionis nostræ non est, nec volumus quòd prædictorum occasione &c. Sco. vide infra Decr. ch. 22. a ter go, ubi habes decretum, quòd per statuta non derogetur decretis.

Scholia F. Scoti, in Decreta. Placent.

Ad Rubr.

Sco. Rectè appellamus decreta Communis alicuius, seu Decurionum, iuxta tit. ff. de decret. ab ord. facien.

cien. Item decreta principum, iuxtà l. iurisgentiũ, §. prætor ait. verb. decreta principum, & ibi glos. ff. de pact. nisi fortè accipias, pro sententijs principum, vt adnotaui ad d. §. prætor ait. melius probat. Instit. de iur. gent. & ciui.

Ad ch. 1. a fronte.

Suprascripti omnimi, & sapientes, cum alijs sapientibus eis adiunctis &c. } Scot. Vide infra ch. 33. a tergo, & ch. seq. & de hoc, seu tali statuto habes per Rip. in tracta. de peste. c. de præseruat. remed. cõtra pestem.

Ad ch. 2. a fronte.

Vers. circa decretum factum, quòd laicus &c. } Sco. Fuit reuocatum hoc decretum infra ch. 20. a tergo.

Ad ch. 7. a fronte.

Vers. de cætero non possit, nec debeat &c. criminaliter procedi per querelam &c. contra quamuis personam pro aliqua re, vel causa, seu asserto delicto, quod sumi possit ex negocio quod originem &c. } Sco. Qualiter hæc intelligantur, habes per Ponzinibium in quodam tractatulo, super hoc decreto. vide reperto. Ziletti, verb. de statuto. Catellia. Cottam, verb. actus. 2. vbi q̃ nõ procedit contractu existente inualido. Extat etiam decretum in manuscriptis, quòd hoc decretum non habet locum in contractu doloso. Tractat per totum vnum titulum de hoc decreto Boss. in Practi. crimin. tit. de decret. Medio. quem etiam vide in tit. de plurib. violẽtijs. Tracta. Ponzinib. allegatur per Neuiza. in Syl. nuptia. ch. 27. in paruis. seu antiqu. vide etiam Plot. in repet. l. si quando. C. vnde vi. & in reperto. d. repet.

Ad ch. eand. a fronte, & a tergo.

Vers. quòd in qualibet causa ciuili, in qua a parte &c. } Scot. Ab interlocutoria lata in executione iuramenti, non appellatur. Conrad §. 2. de appell. nu. 9. casu 35. vide statu 52. supra lib. 2. sub rubr. de iura. necessa.

Vers. quo prius iuraret, vel referre debebat. } Scot. l. manifestæ turpitudinis, ff. de iureiur. Marant. in specul. aur. q. actu iudic. nu. 11. de d. l. manifestæ turpitudinis, vide pulcherrimè Marsil. sing. 83.

Vers. quòd præstito dicto sacramento &c. non possit dici falsum &c. } Scot. l. 1. C. de reb. cred. & iureiur.

Vers. nec præstans iuramentum prædictum possit accusari &c. } Scot. De iure communi non admittitur probatio ad retractandum iuramentum ciuiliter: sed benè admittitur probatio ad puniendum criminaliter iurantem de periurio. Ita tenet Andr. de Iser. in c. 1. §. similiter. vers. sacramentũ. in fi. de consuet. rec. feu. vbi hoc intelligit, quãdo quis scienter iurauit: & iuramentum fuit alteri nociuũ. Maran. d. q. actu iudic. nu. 12.

Ad ch. 8. a tergo.

Vers. per excellentiam domina matris nostra, } Scot. Hæc fuit Bona vxor Galeacij Mariæ, interfecti a Lampugnano, & alijs.

Ad ch. 9. a tergo.

Philippus Maria Ang. dux Mediolani &c. } Scot. Antiquius decretum habes infra ch. 11. a tergo.

Vers. si quis autem huic nostro decreto contrafecerit &c. } Sco. vide Ias. cons. 54. lib. 3. considera quæ ponit Curt. tracta. de feud. 4. par. vers. septimò quæro, sub 2. reg. princ. & sub 3. reg. princ. vers. restat tamẽ adhuc &c. vide Ias. Instit. de actio. §. omnium, nu. 94. & considera dictum Ias. in d. cons. 54. quod ponit Alciat. reg. 2. præsumpt. in 23. præsumpt. in fi. Adde Ias. l. vlt. sub nu. 125. C. de iur. emphyt. & l. ait prætor. 2. in princ. ff. de iureiur. Idem etiam de parte vult Mussus in tracta. appellata Mussina, verb. fictum, c. 37. in notab. col. vlt. vers. item nota, quòd vbi fieret &c.

Ad ch. 10. a fronte.

Fuere multoties subditorum nostrorum querimonijs &c. } Sco. De decreto de maiore magistratu nuncupato, vide Ias. cons. 1. Bossi. in pract. crimin. tit. de fo. compet. & tit. de poen. Maior magistratus apud Romanos erat Cõsul. Calepinus verb. maiores. Plot. non tangit de hoc decreto in repet. l. si quando. C. vnde vi. Bene tangit in indice, verb. Decretum. seu constitutio maioris magistratus, iubens &c. & præsupponit decretum dicere, quòd etiam actor, vel accusator possit trahere reum ad maiorem magistratum.

Vers. Præsens tamen decretũ &c. nolumus magnificum Locumtenentem, & Capitaneum nostrum generalem Nicolaum Piceninũ Vicecomitẽ aliquo modo complecti siue ligare &c. } Sco. Facit l. pen. C. de aduoc. diuers. iudic. De isto Nicolao præter historicos, mentionem facit Barbat. cons. 123. lib. 4. cons. Alex.

Vers. Dat. Mediol. die 7. Nouembris M. cccexli. } Scot. Inuestitura Sarmati, & aliorum in Co. Albertum Scotũ Iacobi filium, facta fuit anno domini 1441. die 22. Decembris.

Ad ch. 11. a tergo.

Nos dominus Mediol. &c. } Scot. Recentius decretum habes supra ch. 9. a tergo. vide Bald. cons. 112. par. 3.

Ad ch. 12. a tergo.

Dilecti nostri intellecta petitione &c.

Vers. ita quod qui cedit nudus sit discalciatus &c. } Scot. vide Alciat. lib. Parerg. 2. c. 47. vbi quod casu fortuito redactus ad inopiam, nõ patitur hanc ignominiã. Crauet. tracta. de antiq. tempo. 4. par. sectio. videamus modo, nu. 42. quòd non valet tale decretum, seu statutum. vide statu. 41. sub rubr. de deposito, & modo proced. lib. 3. Tiraq. commenta. l. si vnquam. C. de reuoc. donat. verb. bona. Alciat. lib. Dispunct. 4. c. 2.

Ad ch. 13. a fonte.

Nos Ioannes Galeaz vicecomes &c. } Scot. Hic factus fuit Dux Mediolani a Vincislao (errãt Moder. in add. ad Alex. cons. 87. lib. 6. nominantes Ladislaum, pro Vincislao) Imperatore, anno 1395. & sic annis nouem post hoc decretum conditum.

Ad d. ch. a tergo.

Vers. qui libellus, vel petitio qualiscunque sit, dummodò tolerabilis, admittatur &c. } Soc. Nota quòd libellus potest remitti per partem: sed quælibet petitio nõ, Bald. l. 1. col. 1. ff. de eden.

Vers. qua termino elapso sine &c. } Scot. Non tamen intelligas, q̃ opponens exceptiones impedientes litis ingressũ, dicat respõdere: indeque lis contestari.

Vers. & quòd quibuscunque positionibus &c. teneatur pars respondere &c. } Scot. simpliciter rñdere t dr̃, qui rñdetur conditionaliter, qñ conditio inest de natura actus, Alex. l. Gallus. §. 1. nu. 3. ff. de lib. & posthu. vide Gypsium in epistolis contra Alcia. Potest ẽt responderi nescio. glos. c. præsentium, verb. quid sciat, de testi. in 6. & aduerte, quòd statut. 1. supra

lib. 2.

lib.2.nõ mãdat positionem haberi pro cõfessatis.

Ad ch.14.a fronte.

Vers. quod omnes exceptiones, replicationes &c. Sco. senten tia per quam reijciuntur exceptiones peremptoriæ, est interlocutoria. Crauet. conf. 181. nu. 3.

Vers. ad requisitionem dictarum partium, vel alterius earum committere &c. Scot. vide statu. 19. lib. 2. sub rub. de grauami. & petit. conf. sapien. &c. & statu. 50. sub rubr. de modo proced. in caus. summar.

Vers. de confidentibus vtriusque partis eligendo. Sco. Intellige nisi malitiosè petatur, vt differatur lis, Ang. cõs. 136. col. 4. cum simil. Ioan. de Ana. c. super eo, col. 2. de crimi. fals. Dec. c. licet causam. not. 6. de probat. Intellige qnoque, nisi sit conclusum in causa. Bald. c. pastoralis. col. 2. de caus. possess. & proprie.

Ad d.ch.14.a tergo.

Vers. teneatur, & debeat suam sententiam &c. Scot. Hæc omnia si fuerit requisitus. Dec. in c. licet causam. nu. 13. de probat.

Vers. a die latæ sententiæ. Sco. & sic prima dies, seu dies latæ sententiæ non computatur. Clem. super. de appellat. vbi gl. verb. a die. Dec. c. ex ratione, col. 1. de appella.

Vers. qua appellatione, vel nullitate interposita. Scot. Nota quòd licet instantia causæ appellationis non possit per partes prorogari. l. nemo, C. de temp. appell. Bald. l. fin. §. fin. eo. tit. Butr. c. ex ratione, de appell. fallit hoc, quãdo instãtia est taxata a statuto: quia tunc potest per partes prorogari. Bald. tit. de pace Constant. verb. & causis. Vadus post Soc. regu. 46. 2. fallentia. Aduerte, quia in §. secunda verò. prohibetur, sub certa pœna prorogatio harũ instãtiarũ.

Vers. & iurare, coram iudice, ad quem appellauerit, se non dolo &c. ac satisfdare de restituendo alteri parti &c. Scot. in statuto satisdatur de pœna duorum solidorum pro libra, & de expensis.

Ad ch.15.a tergo.

Vers. postquam lata fuerit dicta &c. Scot. Vide Iafred. in sem. rec. iudic. conclus. 472. Hoc decretum prohibens nisi semel appellare, dicit odiosum Alex. cons. 96. ad fi. lib. 2.

Vers. nec appellare a dicta sententia &c. Sco. Non videtur comprehẽdere ecclesias, maximè ex vers. Veruntamen nisi fuerit de partiũ &c. dum excipit dacia, mercantiam, & alia, vt ibi; & tãto magis clericos, in quo nullam habebat iurisdictionem. Contrà videtur obstare indultum Leonis x. concessum dominio Mediolani, vt a duabus conformibus non appelletur, & etiam opinio Docto. qui dicunt statuta ligare clericos, quando non sunt facta principaliter in eorum odium. Specu. aur. in 89. disp. nu. 25. Non obstantibus prædictis, obtentum est committi causam appellationis tertiò agnoscendam in causa hospitalis magni Placen. & consortum, contrà quendam Zaualiam: & commissa fuit R. do. Ioanni Alloisio Drompello Canonico ecclesię cathedralis, & magnifico Ioanni Francisco Fasollo assessori, coram D. Bartholomeo Turco Prętore, vt apparet ex actis rogatis per D. Franciscũ Ponchiæ, & collegas, de anno 1565. de mense Iunij. Addatur quòd statuta laicorum non ligant clericos, quãdo sunt facta simpliciter: & tendunt cõtra ea, quæ concessa sunt ecclesijs, vel clericis in priuilegium: & nõ valent, cons. Barb. nu. 14. Auth. cassa, C. de sacrosc. eccles. c. nouerit, de sentent. excommuni, & tanto magis ẽt quando statuta sunt onerosa, vt quando clericis prohibentur ea, quæ de iure cõi conceduntur. Spec. aur. in 8. disp. nu. 3.

Vers. nec nulla dici. Scot. Non procedit in præiudicium tertij. Iafred. in sem. rec. iudic. conclus. 431.

Ad ch.16.a fronte.

Vers. nec etiam in compromissis. Scot. Habet tamen locũ in causis delegatis: vt infra in alio decreto.

Vers. singulos dies viginti milliaribus. Sco. l. 1. ff. si quis caut.

Vers. tutor, & curator. Sco. videtur legendum, tutor, vel curator, ar. ins. vers. de idoneo tutore, vel curatore.

Ad d.ch.a tergo.

Vers. testes producendos bene, & legaliter &c. Scot. Facit l. diuus, in fin. ff. de custod. & exhibit. reo. Quid possint isti examinatores, habes exemplum in Eunucho Terent j. Suspecti examinatores, & receptores, possunt recusari secundum glos. in Auth. de trien. & semis. §. & quod sæpe. Bald. & Docto. in ca. quoniam contra, de probat.

Ad ch.17.a fronte.

Vers. non obstante productione semel facta &c. Sco. l. cum quidam. C. de fi. instru. & in Auth. at si contractus. & an simpliciter quis cogi possit ad edendum iterum Breuia, Cõra. tit. de instru. & vest. de iu. prod. lib. 6. nu. 11.

Ad d.ch.17.a tergo.

Vers. tanquam delegatus noster in hac parte specialiter constitutus &c. Sco. ex indulto, & decretis subsecutis, prętor ciuitatis est delegatus, & merus executor in cõmittendis appellationibus. sunt dictę scripturæ penes Ponchiam prædictum, & alios.

Vers. receptis literis vestrum &c. Sco. si commissarius definit esse iudex collegij, non tamen definit esse iudex causæ sibi commissę. Add. ad Abb. cap. quoniam abbas, col. 4. de offic. & potest. iud. deleg.

Vers. de cætero non possit, nec debeat assumi ad consulendum, nec ad iudicandum &c. Scot. Obtentum in causa hospitalis magni Plac. & magnifici D. Io. Mariæ Dominici Docto. & aliorum, contra Iacobum Zaualiã, coram prætore Placentino, dum vellet dare iudicem ecclesiasticum Doctorem, non tamen existẽtem de collegio dominorum iudicum.

Vers. vertente, seu &c. Sco. vide supra in statuto 54. sub rubr. de deleg. caus. lib. 2.

Ad ch.18.a fronte.

Vers. cum propter appellationes &c. Sco. vide tom. 1. meo. Respon. lib. 1. Respons. vlt. Iafred. sem. rec. iudi. conclus. 464. vbi, ꝯ appellatur ab interlocutoria discussionis delicti, cum oporteat constare de delicto. de ociosum statut. quod appellationem tollit, quæ est defensio: vt per Alex. cons. 96. ad fin. lib. 2. vnde intelligitur de principali, non de emergẽti, vel interlocutoria, vel incidenti. Alex. rubr. ff. de re iud. tamen videretur etiam in principali licere appellare, si grauamẽ sit notorium. Alex. cons. 77. nu. 17. lib. 3. considera, ꝯ hoc est decretum. Aliàs videtur statut. non posse tollere appellationem: sed tantùm immutare tempus ad appellandum. Abb. c. cũ sit Romana, col. 1. de appel. Alex. cons. 105. in fi. lib. 5. Alciat. c. cum contingat. nu. 145. de iureiur. Capyc. decis. 112. quod appellatio tolli

non

nou potest per regem: quia est iuris diuini. Adest autem indultum Clem. 7. quòd condemnati pecuniariter deposita quarta parte, audiantur appellãtes, concessum anno 1525. 12. Decembris, limitatiuum indulti Iulij. 2. & Leonis x. disponẽtium audiri deposita integra pœna. dixi tom. 1. Responso. lib. 1. respons. vlt. sub nu. 29.

Ad ch. 18. a tergo.

Vers. nisi eatenus, quatenus, & eis modo, & forma quibus &c. } Sco. vide infra de præcept. arbitr. seu arbitrã. &c. quilibet ius dicens, ch. 21. a fronte.

Ad ch. 19. a tergo.

Vers. Hoc dominus Mediolani &c. tenore præsentium ex certa scientia, & de nostra plenitudine potestatis, volumus, decernimus &c. } Scot. simile in l. bene à Zenone. C. de quadrien. præscrip. l. qui agros. C. de omni agro deserto lib. 11.

Ad ch. 20. a tergo.

Vers. Hoc autem nostrum decretum ad ciuitates nostras Veronæ, Vincentiæ, & Padua &c. nolumus destinari. } Sco. Nota Veronam, Vicẽtiam, Paduã, de dominio Ducis Mediola. qui habebat alias 29. ciuitates, de quib. in supplemẽt. chronico de primo Duce Io. Galz. & Ioanne Archiepiscopo Mediolani.

Ad ch. 21. a fronte.

Si de cætero fuerit lis, quæstio &c. } Scot. De hoc decreto vide Iafred. in sem. rec. iudi. conclus. 106. apostil. ad Bartol. in l. ambitiosa, ff. de decret. ab ord. facien. Non habet locum, cum factum est certum, nec sunt opiniones diuersæ in iure circa illud. Soci. in rubr. ff. de reb. dub. Non habet etiam locũ in spurijs, seu naturalibus, nec in legitimatis. Alex. cons. 60. lib. 2. contrarium per Fulgos. cons. 109. Tiraq. tracta. de Retrac. consang. §. 1. glos. 8. nu. 4. de spurijs. De legitimatis Paul. Cast. cons. 178. super eo, quod quæritur. colum. 2. Tiraq. vbi supra sub numero 12. Non habet quoque locum in articulo iuris, nec in re clara. Alex. cons. 62. lib. 2. vel liquida, Alex. d. cons. & si semel expirauerit, debet iterum, atque iterum fieri, donec causa acceperit finem. Alex. cons. 70. col. 2. in princ. li. 2. Facit l. 3. §. 1. vers. post causam semel. &c. ff. de arbitr. Post publicatas attestationes non potest peti compromissum, Ias. l. si causam, num. 3. ff. de transact. item cum allegetur, oportet partẽ citari ad hoc, Alex. cons. 82. lib. 1. Item causa meri, & misti imperij nõ habet locum. Bart. in l. non distinguemus. §. si de liberali, ff. de arbitr. & criminalibus etiam magis, vt per Alex. d. cons. 82. in fi. qui tractat de accus. & ligat etiam pupillos, vt per Alex. cons. vlt. lib. 6. Maran. in spec. aur. 2. act. nu. 9. vide Curt. in l. fratris. de transact. vbi limitat, si statutum faciat mentionem de arbitratore, vt ibi pec eum: intelligentem de causis meri, & misti imperij, in quibus potest fieri transactio. Forensis hic litigans tenetur compromittere: quia respicit ordinatoria iudicij. Dec. c. ecclesia Sanctæ Mariæ, nu. 45. de constit. & ibi, an habeat locum in clericis in foro seculari litigãtibus. Non litigat clericos etiam in minoribus cõstitutos. Bald. c. cum venisset. de eo qui mitt. in possess. cau. rei seruan. Alex. cons. 210. nu. 2. lib. 2.

Vers. vel præterita. } Sco. Hoc si non exprimeret, statutũ hoc casu non militaret. Bart. l. cui eorum, §. affinitatis. de postul. Maran. vbi supra nu. 15.

Vers. postquam ei denunciatum fuerit per aliquã partium &c. } Scot. Idest, si petatur: quo casu voluntariũ hoc vbi compromiss. voluntariũ. &c. Rimin. cons. 573. vbi Hippol. Riminald. allegat Alciat. in l. si quis maior. C. de transact. & dicit opinionem distinguentẽm attendendam. Si enim statutum præcisum sit, tunc esse necessarium compromissum.

Vers. cogere eos ad compromittendũ. Scot. Nisi columniosè petatur. Tunc enim admitti non debet, si tũ vehemens est præsumptio. Dec. c. licet, de præsumpt. Intelligitur aũt hoc decretum in causa principali, nõ in causa appellationis, secundum Paul. Castr. cons. 320. lib. 1. Alex. cons. 7. nu. 11. lib. 3. Non hẽt etiam locũ in bonis prohibitis alienari. Dec. cõs. 44. Qui etiam habet aliquã exceptionem litis finitæ, non potest cogi ad compromissũ. Ias. l. fratris. C. de transact.

Vers. postquam facta fuerint &c. vers. possit appellari. } Sco. A personis hic enumeratis. Vide an ciuitas possit hoc statuere. Bart. in l. si cui, ff. de aq. pluu. arcen. & vide statut. supra ch. 34. statuto. & decret. supra ch. 18. decreto. vbi rubr. & text. a tergo.

Vers. omnibus iuris remedijs. } Scot. Vide omnino Dec. cons. 39. nu. 6. Cæpo. cons. 34. cons. ciuil.

Vers. in omnibus præceptis &c. non possit appellari &c. sed fiat executio. } Scot. Potest opponi nullitas incompetentiæ. Barb. cons. 38. 2. par.

Vers. Quilibet ius dicens teneatur, & debeat executioni mandare omnibus iuris remedijs &c. & si aliquis voluerit dicere, vel allegare &c. } Sco. oẽs possũt, præter personas in statuto, postquẽ facta &c. supra hac char. cõtẽtas, & præter personas in compromisso renunciãtes reductioni, vt in statu. sub rubr. de reduct. ad arbitr. &c. Vide Dec. cap. ad hæc. 1. nu. 3. de appell. cons. 39. cons. 60. cons. 71.

Vers. docere, vel ostendere tam agendo, tam excipiendo &c. } Scot. contram prætore., prout fuit obtentum in cõtradictorio in causa D. Marci Antonij Romignani. & Iosaph, & consortum de...... corã D. Turcho consiliario, & prætore Placent. anno. 1565. die 23. Iunij, rog. per Ponchiam, & collegas.

Ad d. ch. 21. a tergo.

Compromissa quæ facta fuerint sine termino &c. } Scot. Legi quoddam compromissum factum per Luchinum de Nicellis ex vna, & Petrum, ac Ioannem de Vicedominis ex altera, in Vlgolinum, de ann. 1392. In dict. 1. die 14. Februarij, in quo dicitur, & voluerunt hoc compromissum valere, & durare vsque ad quadraginta dies vtiles proximè venturos, secundum formam decreti illustris principis, & magnifici domini nostri domini Galeaz Vicecomitis, Comitis virtutum, domini Mediolani, Placentiæ, &c. Imperialis Vicarij Generalis.

Ad ch. 22. a tergo.

Vers. inter alia statuta adsit vnum effectualiter &c. } Scot. supra statu. vlt. quod incipit, Item statuerunt, & ordinanerunt, quòd per præcedentia &c.

Ad ch. 23. a tergo.

Vers. volumus, quòd si in aliqua vicinantia, vel contrata habitauerit aliqua mulier inhonestæ vita, vel famæ &c. } Scot. vide Alciat. com. 3. Respons. lib. 9. respon. 63. & in l. Massurius, ff. de verb. signif.

Ad

Ad ch.28.a fronte.

Verf.antequam perueniat ad bona &c.} Scot. Fallit,si principalis sit difficilis in conueniendo,vt quia sit in loco munitissimo.Alex.in l.si fideiussor.ff.qui satisda. cogan.

Ad d.ch a tergo.

Verf.quòd quarta pars condemnationis fienda remittatur confitentibus delicta:& alia quarta pars habenti pacem cum offensis &c.} Sco.vide Afflict. in tracta. de iure promiss.§.4.nu.22.videtur intelligendum de spontè confesso, non de confesso metu probationis,per tradita per Damasum in Brocar.3.membr.nu.32. Bart.q.8.tractat.an confitens factum, sed negans qualitatem,sit habendus pro confesso, aut pro negante,ad propositum præsentis decreti. vide latè Tiraq.de pæn. temper. aut remitt. cau.30.nu.17. vsque ad fi.vbi etiam quòd non habet locū hoc, cum pæna nō patitur diminutionem. Adde quòd non prodest ei,qui iā negauit,posterior confessio. Ias.l.sicut,§.quòd aūt.n.8.& 9.de re iud.De spōtanea confessione glos.l.1.glof.mag.ff.de calumn.

Ad ch.29.a fronte.

Verf. Quoddam decretum per nos nuperrimè conditum super continuatione possessionis defuncti in hæredem &c.} Sco. vide statu.supra ch.43.statuto. In materia vsucapionis lex dicit,possessionem defuncti quasi coniunctim,(aliàs iuncta, aliàs iniuncta) descendere in hæredem.l cum miles,ff.ex quib.cauf.maio.

Verf.cupientes fraudibus,& malitijs insolētiū hominum &c.} Sco. Possessio defuncti non continuatur in hæredem hæredis vigore huius decreti.Rub. Alexandri.conf.121.& de hærede hæredis, quòd non sit eadem persona cum defuncto,Pau.Cast.cōf.197. nu.2.in 2.par.incip.visis dubijs de quibus nouiter. Non hēt etiam locum hoc decretū in hærede grauato statim restituere: secus in grauato in diem in certum,vel sub conditione.Plot. repet.l.si quādo, n.849.C.vnde vi, vbi latè agit de hoc decreto,& in repet.& in reperto.Bald.in rubr. de cauf.possef. & proprie.facit differentiā an statur. dicat hæres, an dicat scriptus hæres. Quomodo aūt probetur continuatio possessionis,Lanfranc.in c. quoniam contra.verf.testium depositiones,nu.177.& ibi allegātur alia,de probat. An ab immissione vigore huius decreti possit appellari,latè Bald. cōf.141. lib.1.Pulchra,& multa,per Catell. Cott.in memorab. verb. decreto.extat aūt decretum manuscriptum, quòd beneficium huius decreti est decennale tantum:licet Tiraq. in tracta.le mort. faisit le vif.3.declar.5.par.nu.14.anni tantum meminerit de iure,vt ibi per eū. Quod dictum de decennio, nō procedit in ignorante, vt habetur in conf.87. nu.7.tom.1.confl.crimin.diuerso.

Verf.quoad omnem effectum.}Sco.Decret.Mediolani habent etiam Recuperādæ. Plot.in reperto.seu indice repet.l.si quando, C.vn.vi.verb.decretum.

Ad ch.30.a fronte.

Verf.infrascriptis tamen casibus &c.}Scot.Quotidie seruatur contrarium,plerumque sunt carceres obcrato rum etiam leuium summarum ratione.

Ad d.ch. a tergo.

Verf.cum iusta,& rationabili causa &c.}Scot. vide in simili statu.Bald.conf.253.lib.3.

Ver de qualibet libra tertiolorum.}Sco.vide Coriū in chro ni.fol.9.de hac libra tertiolorum.

Ad ch.31.a fronte.

Verf.declaramus huiusmodi statutum, ipsiusque prohibitionem de personis,& rebus ecclesiasticis nominatim, & expresim minimè facientes &c.}Sco.Alber.de Rosa.q.11.& li. centu.in loco a ratione causarum,in fi.

Ad d.ch.a tergo.

Verf.Iulianus de Saliceto.} Scot. ex hac familia fuit Gulielmus de Saliceto magni noīs medicus: cuius sepulchrum patefeci medicis nostris,vt alibi dixi.

Ad ch.33.a tergo.

Verf.cui iure sit cautum,quòd bones &c.}Sco.l.executores, l.agricultores.C.quæ res pigno.oblig.poss. Marā. in specu.aur.3.& vlt.ac.princip.iud.num.21.fallit vbi non sunt alia bona. vide tñ Mant.apoph.497.

Verf.compensatio admittatur.}Scot.Deposito opponitur exceptio compensationis, etiam si iuratum sit,intellige per ea quæ tradunt Moder.ad conf. Alex. 91.nu.5.li.2.& ipsemet Alex. conf.11.eo.li.vult cōtra contractū ēt iuratū admitti compensationem.

Ad ch.34.a fronte.

Verf.de cibo,& potu hospitum &c.}Scot.sup.ch.31. statu.

Verf.nullus creditor alicuius summa &c.}Scot. fallit vbi nō sunt alia bona.Maran.in Spec.aur.vbi sup.nu.30.

Ad ch.36.a tergo.

Verf.in nomine domini amen.}Scot. vide Cottam in Memorabilibus,verb.statuto, seu decreto: vbi multa pulchra:& inter cætera, an creditor qui habet ius ex pacto ingredièdi bona propria autoritate,sibi præiudicet comparendo in executione cridarum. vide ēt Alciat.li.2.col.44.vbi de hæredinate iacente:& quòd est odiosū,Latè Plotus in repet.l.si qū. C.vn.vi,cuius reperto.seu indicem consule.

Ad ch.37.a fronte.

Verf.diuersis diebus.} Scot. & alijs tribus vicibus in alia hebdomada.

Ad ch.38.a fronte.

Verf.qui ostenderit quouis modo &c.}Scot.ostendens petitorium,impedit venditionem.

Ver.ipsum minorem habere ius etc.}Sco.Minor quodcum que ius ostendēs pro eia s tutela,vel cura,impedit venditionem in sui præiudicium.

Ad ch.40.a fronte.

Verf.qui post publicationem testium , interrogatus an velit vti dictis testium,vel testibus responderit &c.& quilibet interrogatus teneatur respondere ad terminum &c.} Sco. De iure non tenetur respondere.Angel.& Arimin.ad eū,in tracta.de malefic.verb.falsario.n.42.43.44.

Verf. qui post publicationem testium interrogatus an velit vti &c.}Scot.Quomodo possit,& debeat responderi,Specul.tit.de instru.edit. §. videndum,verf.q si velis.Maran.de ordi.iudic. 8.act.iud.nu.20.de instrumen. product. vbi dicit simpliciter, & absque aliqua conditione respondendum esse.De hac interrogatione vide Bart.in l. si falsos, C. de fals.limitabis autem hoc decretum,vt non procedat in non producēte propriè. vide infra ch.44.a tergo, vbi sic limitatur decretum de quo ibi.

Ad d.ch.a tergo.

Verf.cum sæpius contingat ciues &c.} Scot. Pæna solutum repetentis,est criminis stellionatus iure cōmuni,l. si fideiussor,§.in omnibus. vbi Bart. ff.mand. Ias.§.

sed

ſed hæc quidem, nu. 12. Inſtit. de actio. Alia eſt pæna vendentis venditum, nempè falſi, l. qui duob. vbi Bart. ff. de falſ. l. 1. ff. de crimin. ſtelliona. Adeſt ſtatut. ſupra de hac re, ch. 39. Pæna ſtellionatus tenetur, qui pignoratam rẽ alij pignorat ſimpliciter. Sed ſi addit ẽt, nulli obligatam eſſe, tenetur falſi: Bart. vbi ſupra: & in penam incidit ẽt opponẽs cõpenſationem debiti ſoluti. Bart. l. amplius non peti, in fi. ff. rem rat. habe. Pract. Papienſ. in for. libel. in actio. hypothec. verb. ſub eadem, nume. decimoſeptimo: vbi de bis hypothecante, & vendente, non de bis petente. Qui Practic. errauit in vno, quia omiſit aſſertionẽ bis pignorantis, quòd res non eſt alij obligata: quæ aſſertio facit incidere aſſerentem in crimen falſi, vt per Bar. vbi ſupra. De bis infeudante Bald. c. 1. quo tempo. mil. inueſt.

Ad ch. 42. a tergo.

Verſ. ſaluo iure legitimæ &c.} Scot. Alciat. tom. 2. Reſpõſ. lib. 7. reſponſ. 19. legit, ſaluo iure tam reſpectu legitimæ, quàm omni alio reſpectu, vide autem l. fi. & auth. ſeq. C. de bon. damnat. & ſupra li. 5. ſtatu. ſub rub. de pæna committen. vel committi facien. homicid.

Verſ. deceſsiſſet ab inteſtato, cuius quidem &c.} Sot. hæc verba ſunt ineptiſſima, niſi legas, de ceſſiſſet, id eſt, tertiæ, eius, quod habituri forent ab inteſtato. cuius quidem &c.

Verſ. nullus de perſona, ſeu de membro poſsit &c. niſi conſignauerit in fortiam communis. Plac. alium bannitum de ſimili delicto, uel maiori &c.} Sco. Apud Romanos lex erat, quæ damnatum ambitus in integrum reſtituebat, ſi accuſatum a ſe de ambitu, damnari obtinuiſſet. Grucch. lib. 1. de comitijs, in fi.

Verſ. quilibet bannitus, & condemnatus de vita ad mortem, poſsit liberè, & impunè &c.} Scot. vide Alex. conſ. 75. lib. 1. Non habet locum hoc ſtatutum in bannito per contumaciam, ſed ex veris probationibus. Marſil. in practi. crimin. §. poſtquam. nu. 54. & §. ſequitur, nu. 20. nec habet etiã locũ in muliere prægnante. d. pract. §. nunc vidẽdum. nu. 50. & nota, quòd bene additũ fuit, quã realiter: quia aliàs non liceret ei dare damnum in rebus, propter verba, in perſona, ſeu verbum, perſonaliter. Aliàs nec nec perſona, nec rebus expreſſis liceret neutris. Rimin. in l. vt vim, nu. 165. ff. de iuſtit. & iur. Vaſallus autẽ non poteſt occidere dominum, nec filius patrem. Ang. l. ſi adulterium. § liberto, ff. de adult. non habet etiam locum in corpore mortuo. Fuſc. ſingul. lit. l. nu. 25.

Ad ch. 43. a tergo.

Verſ. Nicolaus Tertius.} Sco. Horum Tertiorum fuit Caſtrum nouum, quod appellant Tertiorum: quod nunc habent domini Sforciæ de Foliano.

Verſ. cum ex incendijs multa damna &c. etiam ſi malefactor ſit certus.} Scot. An aliàs hoc procedat de iure cõi, Paul. Caſtrẽ. cõſ. 175. caſus præſens &c. ſeu in notula quæ præcedit d. conſ. Henr. Ferd. in add. ad Alex. l. domos. ff. de leg. 1. ſi dicat ſtatutum, quòd poſſit procedi cõtra commune villæ, ſi ignoretur perſona malefactoris: nõ poterit procedi contra commune, niſi prius conſtiterit, quod malefactor ignoretur. vide Pract. Papien. in for. libel. in actio. real. verſ. non adſtringens ſe &c. nu. 5.

Ad ch. 44. a tergo.

Verſ. ſi quis in tantam &c.} Sco. Emendatur l. ſi quis in tantam. C. vn. vi. l. meminerint. C. eod. quæ tamen adhuc hic habebit locum, in iuribus incorporalib. Cum enim ſint inæſtimabilia, non videtur hoc decretum de eis loqui: ſicut dicimus in ſtatuto de gabella, de contractibus ad ratã tot pro libra; vt non habeat locũ in iurib. vt emancipatione, & ſimil. itẽ nõ poſſidentur iura, l. ſeruitutes. ff. de ſeruit. Sed hic loquitur de rebus quæ poſſidentur. Facit Bolog. in §. Iulianus, ff. de damn. infec. Tamen aduerte, quia dicitur, ſeu quaſi: & ſupra res, & bona. l. bonorum appellatio aut, ciuilis eſt, aut naturalis, in fin. ff. de verb. ſignif. l. rei appellatione. ff. eo. l. 1. vbi Docto. ff. ſi cert. peta. Non obſtat, ꝙ de gabella &c. quia illud verum in ijs, quæ reſpiciunt perſonam, velut emancipatio, adoptio, & ſimilia. l. libertas, ff. de reg. iur.

Verſ. at hoc, vt omnis via falſi.} Scot. vide decretum ſup. ch. 40. & præced. a tergo.

Verſ. quòd quilibet qui produxerit in aliqua cauſa &c.} Scot. Paul. Caſtren. in l. quicunque, nu. 6. dicit, pupillum amittere litem ob delictum tutoris. Iſtud decretũ non extenditur, ad non producentes propriè; vtputa aliquis eſt nominatus in iudicio: & nominat in dominum alium, qui acceptat nominationem, & nominatus producit falſam ſcripturam: ſi contingeret interrogari primum conuentum, non tenetur reſpondere: quia nihil produxit: ſed benè tenetur nominatus. Et ita fuit obſeruatum anno 1553. die 29. Ianuarij: qua die Illuſt. D. Io. Bapiſta a Mari auditor, & Conſiliarius Ducalis, repoſuit D. Petrum Martyrem Quartironum, contra quem ordinatum fuerat teneri reſpondere ſimili interrogationi in cauſa proclamationum bonorum de Monticellis venditorum eidẽ per Ill. D. Co. Aſcanium Sforciã de Burgonouo, vt apparet ex actis rogatis per D. Petrum Antonium de Ripalta, & collegas die ſupraſcripta, ab incarnatione. Licet autem hoc decretum non loquatur de aliqua interrogatione, quæ fiat producenti ſcripturam: tamen dicta interrogatio cadit etiam in producentem ſcripturam, vt per Maran. 8. actu iudic. nu. 20. ſicut in producentem teſtes, vt ſupra in alio decreto: cui applicabis hic dicta, ne & ipſum extendatur ad non procedentem propriè.

Ad ch. 45. a fronte.

Verſ. quòd ſtatuto loquenti de percuſsionibus &c.} Scot. ſup. ch. 67. a tergo, vbi addidi.

Ad ch. 45. a tergo.

Verſ. decernimus, & iubemus, neminem in ciuitatibus, & terris noſtris cogi poſſe &c.} Scot. contra legem Solonis. Pro hoc decreto facit quod ponit Sigon. lib. 1. ca. 3. de Appio Cæco. De lege Solonis vide Cic. lib. 16. epiſto. ad Attic. epiſto. 1. Laus Deo.

Finis, Scholiorum D. Federici Scoti Iureconſ. Placentini &c.